

Holy Bible

Aionian Edition®

Біблія свободи
Ukrainian Freedom Bible

AionianBible.org

Перша в світі Біблія перекладається зворотним шляхом
100% безкоштовне копіювання та друк
також відомий як “ Фіолетова Біблія ”

Holy Bible Aionian Edition ®
Біблія свободи
Ukrainian Freedom Bible

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/20/2025

Source copyright: Public Domain

Ivan Semenovych Nechui-Levytsky, Ivan Pavlovych Puluj, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Зміст

Старий заповіт

Буття	11
Вихід	49
Левит	81
Числа	105
Повторення Закону	138
Ісус Навин	166
Книга Суддів	186
Рут	205
1 Самуїлова	208
2 Самуїлова	234
1 царів	255
2 царів	280
1 хроніки	304
2 хроніки	326
Ездра	353
Неемія	361
Естер	372
Йов	378
Псалми	398
Приповісті	444
Екклезіяст	461
Пісня над піснями	467
Ісая	470
Єремія	508
Плач Єремії	551
Єзекіль	555
Даниїл	594
Осія	606
Йоїл	612
Амос	615
Овдій	620
Йона	621
Михей	623
Наум	627
Авакум	629
Софонія	631
Огій	633
Захарія	635
Малахії	642

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія	647
Від Марка	671
Від Луки	686
Від Івана	711
Дії	730
До римлян	754
1 до коринтян	764
2 до коринтян	774
До галатів	780
До ефесян	784
До филип'ян	788
До колоссян	791
1 до солунян	794
2 до солунян	796
1 Тимофію	798
2 Тимофію	801
До Тита	803
До Филимона	805
До євреїв	806
Якова	813
1 Петра	816
2 Петра	819
1 Івана	821
2 Івана	824
3 Івана	825
Юда	826
Об'явлення	827
Додаток	
Керівництво для Читачів	
Гlosарій	
Карти	
Доля	
Iлюстрації, Doré	

Старий заповіт

Adam and Eve Driven Out of the Garden of Eden

*"So he drove out the man; and he placed cherubim at the east of the garden of Eden,
and a flaming sword which turned every way, to guard the way to the tree of life."*

Genesis 3:24

Буття

1 У початку сотворив Бог небо та землю. **2** Земля ж була пуста і пустошня, і темрява лежала над безоднєю; і дух Божий ширяв понад водами. **3** І рече Бог: Настань, съвіт! І настав съвіт. **4** І бачив Бог съвіт, що воно добре; та й розлучив съвіт із темрявою. **5** І назве Бог съвіт день, а темряву назве ніч. І був вечір, і був ранок; день перший. **6** І рече Бог: Нехай проміж водами постане твердь, і розлучає води з водами! І сталось тако. **7** І сотворив Бог твердь; і розлучив Бог воду, що була під твердею, із водою, що була понад твердею. **8** І назве Бог твердь небо. І був вечір, і був ранок; день другий. **9** І рече Бог: Зберись, вода, що попід небом, ув одно місце, і появися суходоле. І сталось тако. **10** І назве Бог суходіл земля, а згromаджене вод назве море. І бачив Бог, що добре. **11** І рече Бог: Нехай проростить земля билле травне, зело з насіннями і дерево плодовите, плодюще по своїму родові, щоб його насіннє було в йому. І сталось тако. **12**

І вивела земля билле травне, зело з насіннями і дерево плодовите, плодюще по своїму родові, що його насіння було в йому по своїму родові. І бачив Бог, що добре. **13** І був вечір, і був ранок; день третій. **14** І рече Бог: Постаньте съвітила, на тверді небесній розлучати день із ніччю, і бувайте знаменнями на ознаку впливочасу і днів і років. **15** І бувши съвітилами на тверді небесній, съвітє по землі. І сталось тако. **16** І сотворив Бог два съвітила великі: съвітило велике правити днем, і съвітило менше правити ніччю, і зорі. **17** І поставив їх Бог на тверді небесній съвітити на землю. **18** І правити днем і ніччю, і розлучати съвіт із темрявою. І бачив Бог, що добре. **19** І був вечір, і був ранок; день четвертий. **20** І рече Бог: Заграйте, води, душами живими, і полинь, птаство, над землею попід небесною твердю. **21** І сотворив Бог чудища великі і усяку душу живу повзючу, що заграла ними вода, по родові їх, і всяке птаство пернате. І бачив Бог, що добре. **22** І благословив їх Бог, і глаголе: Плодітесь і множтеся і сповняйте воду в морях, і птаство нехай множиться на землі. **23** І був вечір, і був ранок; день п'ятий. **24** І рече Бог: Виведи, земле, душу живу по роду їх, четверонога і повзюче і дикого звіра, по родові їх. І сталось так. **25** І сотворив Бог звіре земне по родові їх,

і скотину по родові ї усе повзюче по родові їх. І бачив Бог, що добре. **26** І рече Бог: Створимо чоловіка в наш образ і в подобу, і нехай панує над рибою морською, і над птаством небесним, і над скотиною, і над усяким диким звірем, і над усяким гадом, що лазить по землі. **27** І сотворив Бог чоловіка в свій образ, ув образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх. **28** І благословив їх Бог, і рече до них Бог: Плодітесь і намножуйтесь, і сповнуйте землю і підневолюйте ї, і пануйте над рибою морською і над птаством небесним і над усім звірем, що гасає по землі. **29** І рече Бог: Оце ж дав я вам усяке зело з насіннями, яке ні росте на землі, та й усяке дерево, що має в собі плід родючий насіннє; се нехай вам на харч. **30** І всякому звірові земному, і всякому птаству небесному, і всьому повзючому по землі, усякій душі живій, призначив я всяку траву й зело на харч. І сталось тако. **31** І бачив Бог, що все, що сотворив, було вельми добре. І був вечір, і був ранок; день шостий.

2 Так докіньчено небеса й землю з усім войнством їх. **2** І докіньчив Бог шестого дня діло своє, що сотворив; і почив на семий день від усього діла, що сотворив. **3** І благословив Бог день семий, і зъясував його съвятим: того бо дня спочив од усіх діл своїх, які вчинив і зробив. **4** Се початок настання небес і землі, як сотворено їх, того часу, як сотворив Господь землю і небо, **5** Не було ще на землі ніякої рослини на полях, і не росло ще ніяке зело на полях; бо Господь Бог не повелів ще дощувати на землю, і не було ще там людей порати землю. **6** Виходила ж імла з землі і напувала всю верховину на суходолі. **7** І создав Господь Бог чоловіка з землі польової, і вдихнув йому в ноздрі живе диханнє. І став чоловік душою живою. **8** І насадив Бог сад у Едемі на востоці, та й осадив там чоловіка, що создав. **9** І зростив Господь Бог усяке дерево із землі, принадне на погляд і смашне плодом своїм, і дерево жизнене посеред саду, і дерево познавання добра й зла. **10** І ріка виходить із Едему на поливання саду, а потім розлучається чотирма течіями. **11** Імя першої Пизон; ся обтекає всю Гавила землю, де знаходять золото. **12** А золото в тій землі предобре. Там знаходять і бедола-смолу і камінь онікс.

13 А друга річка звється Гигон; ся обтекає всю Куш землю. **14** А третя звється Гиддекель; се та річка, що йде на схід сонця від Ассура. А четверта річка, се Евфрат. **15** І взяв Господь Бог чоловіка та й осадив його в Едемському саду порати його і доглядати. **16** І заповідав Господь Бог чоловікові, глаголючи: З усякого древа в саду-рай можна тобі по вподобі їсти. **17** З того ж дерева, що дає знатте доброго й лихого, з того не важитимешся їсти, ато вмреш певно того ж дня, як скоштуеш із його. **18** І рече Господь Бог: Не добре чоловікові бути самому; створимо йому таку поміч, щоб до пари була йому. **19** І створив Господь Бог із землі всякого звіря польового і всяке птаство небесне, і привів їх до чоловіка побачити, як він зватиме їх, і як ні назавав би чоловік їх живі душі, так щоби мусіли вони зватись. **20** І подавав чоловік назви всякій скотині, і птаству небесному, і всякому польовому звірові, та про чоловіка не знайшлось такої помочі, щоб до пари була йому. **21** І попустив Господь Бог твердому сну обняти чоловіка, і як заснув, узяв одно з його ребер, та й затулив його місце тілом. **22** І создав Господь Бог жінщину з ребра, що взяв од чоловіка, та й привів її до чоловіка. **23** І каже чоловік: Се ж кістя од костей моїх і тіло від тіла моого. Мусить вона зватись людина; бо її взято з чоловіка. **24** Тим оставить чоловік отця свого й матір свою та й приліпиться до жони своєї, і будуть удвох тілом одним. **25** І були обое нагі, чоловік і жона його, і не соромилися.

3 Змій же був хитріший над усякого польового звіра, що Господь Бог создав. І каже він жінці: Чи справді Бог сказав: Не мусите їсти ні з якого дерева райського? І каже жінка змієві: З усякого дерева райського їсти memo, **23** плоду ж дерева, що серед раю, рече Бог, не їжте з його, ані доторкати метесь до нього, ато померете. **3** І каже змій жінці: Ні бо, не померете. **4** А се Бог знає, що скоро попоїсте з нього, відкриються вам очі, і будете як боги, знаючи добре й лукаве. **5** І вбачала жінка, що добре дерево на їду, і принадне очима дивитись і надило тим, щоб усе знати; і взяла плоду з його та й скоштувала, і дала чоловікові своїму з собою, і скоштували. **6** І відкрились їм обою очі, і схаменулись вони, що були нагі; і

позшивали листя смоковне, та й поробили пояси. **7** І почули глас Господа Бога ходячого в раї по прохолоді, і поховались чоловік і жінка його від лиця Господа Бога посеред райського дерева. **8** І покликне Господь Бог до чоловіка, і рече йому: Де єси? **9** І каже він: Голос почув я твій у саду та й злякавсь, тим що наг, та й скривився. **10** І рече він: Хто зъясував тобі, що наг єси? Хиба скоштував з того дерева, що заповідав я тобі з одного сього не їсти? **11** І каже чоловік: Жінка, що дав єси бути зо мною, вона дала мені з дерева, я й попоїв. **12** І рече Господь Бог жінці: Що ти вкоїла? І каже жінка: Змій спокусив мене, я й скоштувала. **13** І рече Господь Бог змієві: За те, що вдіяв таке, проклят єси між усіма скотами, і між усім звірем польовим. Лазити меш поповза, човгати меш на грудях твоїх і на череві ходити меш, і їсти меш землю по всій дні життя твого. **14** І положу ворогуваннє між тобою й жінкою і між насіннем твоїм і насіннем її, воно рощавлювати ме тобі голову, ти ж упивати мешся йому в пяту. **15** А жінці рече: Наготую тобі муки в вагоніннях твоїх; мучившись роджати меш діти, а до мужа твого поривати ме тебе, він же панувати ме над тобою. **16** І чоловікові рече: Що послухав єси гласу жени твоєї та попоїв з того дерева, що заповідав я сього єдиного не їсти, проклята земля задля тебе; в печалі і туї харчувати мешся з неї по всій дні життя твого. **17** Тернину да осет родитиме вона тобі, і їстимеш польове зело. **18** У поту лиця твого їстимеш хліб твій, аж покіль вернешся в землю, що з неї й узято тебе. Земля бо єси і землею візьмешся. **19** І дав чоловік жінці своїй ім'я Ева: бо вона мати всіх живих. **20** І поробив Господь Бог чоловікові й жінці його одежду із шкір та й зодіг їх. **21** І рече Господь Бог: Оце і чоловік став як один ізміж нас, зрозумівши добре й лукаве, і тепер колиб не простіг руку свою, та не взяв із дерева животового, да не попоїв, і не став жити во вік. **22** І вислав його Господь Бог із саду Едenu порати землю, що з неї й узятив. **23** І вигнав чоловіка. І поставив на востоці за садом Еденом херовимів з поломяними голими мечами обертасами стерегти дорогу до животового дерева.

4 І вінав чоловік Еву, жінку свою, і завагонівши вона, вродила Каїна і промовила: Придбала я

людину з Божої ласки. 2 Потім уродила брата його, Абеля. І був Абель вівчар, Каїн же пахар. 3 І сталося по якому часі, що Каїн приносив Господеві жертву з польового вроджаю. 4 Абель же приносив принос од перваків овечих ситеньких. І споглянув Господь на Абеля і на дар його; 5 На Каїна ж і на його жертву не споглянув. І взлився Каїн, і змарнів. 6 І рече Господь Каїнові: Чого ти злишся, і чого змарнів? 7 Коли чиниш добре, дак і лице весело позирає; коли ж чиниш не добре, дак на тебе гріх чигає в порозі, щоб одоліти; ти ж мусиш панувати над ним. 8 Озветься ж Каїн до Абеля, брата свого: Ходімо в поле. І як були вони в полі, напав Каїн на брата свого Абеля та й убив його. 9 І рече Господь Каїнові: Де твій брат? А він каже: Не знаю. Хиба я сторож брата моого? 10 І рече: Що вкрай єси? Слухай, се голосить кров брата твого до мене з землі. 11 Още ж проклят єси прогоном із землі, що роззвялила уста свої пити кров брата твого з руки твоєї. 12 Як порати меш землю, не давати ме вже з цього часу вона тобі ніякої користі. Волоцюгою й утікачем будеш на землі. 13 І відказав Каїн Господеві: Не перебути мені того, що наробив провиною моєю. 14 Женеш оце мене з землі, і від лиця твого ховати мусь, і буду волоцюгою й утікачем на землі і, хто зустріне мене, той і вбє мене. 15 І рече йому Бог: Тим же то, хто б убив Каїна, на того впаде помста всімеро. 16 І положив Господь знак на Каїні, щоб не вбивав його, хто зустріне його. І зійшов Каїн од обличчя Господнього, і пробував у Нод-землі, на востоці 'д Едену. 17 І вінав Каїн жінку свою, і завагоніла вона, і вродила Геноха. Він же збудував місто в ім'я сина свого Геноха. 18 Генохові же породивсь Ірад, а Ірад появив Мегуяеля, а Мегуяель появив Ламеха. 19 І взяв собі Ламех дві жінки: одна на ім'я була Ада, а друга на ім'я була Зилла. 20 І вродила Ада Ябаля. Сей був батько тих, що живуть шатрами і держать скотину. 21 А брат його на ім'я був Юбаль. Сей був батько охочих до гусель та до сопілки. 22 Зилла ж і та вродила Тубаль-Каїна, праотця всіх тих, що кують мідь і залізо. Сестра ж Тубаль-Каїнова Ноема. 23 І каже Ламех жінкам своїм: Ой Зилло й Адо, кохані жінки Ламеших! Слухайте, що я скажу вам, чуйте слово певне. Коли б за болочу рану вбив я чоловіка, коли б за синяк одвдячив парубкові смертю, — 24 Кара б стала за Каїна в

семеро хто вбив би, за Ламеха ж у сімдесят і сім раз би сталась. 25 І вінав Адам жінку свою знов, і вродила вона сина і дала йому ім'я Сет: Воскресив бо каже, мені Бог потомство замість Абеля, що вбив Каїн. 26 І Сетові те ж з'явлено сина і назве він ім'я йому Енос. Тоді почали призивати ім'я Господнє.

5 Се книга роду Адамового: У той день, як сотворив Бог чоловіка, в образ Божий сотворив його. 2 Мужа і жену сотворив їх, і благословив їх і нарече назву їм людина в той день, як сотворив їх. 3 Поживши ж Адам двісіці і трийцять год, з'явив сина в свій вид і в свій образ і дав ім'я йому Сет. 4 Віку Адамового після того, як з'явив Сета, було вісім сот год, і з'явив сини й дочки. 5 А всього віку Адамового було дев'ять сот і трийцять год, і вмер. 6 Як було ж Сетові сто і п'ять год, з'явив Еноса. 7 Як родився ж Енос, жив іще Сет вісім сот і сім год, і з'явив сини і дочки. 8 А всього віку Сетового було дев'ять сот і дванадцять год, і вмер. 9 Як було ж Еносові дев'ятьдесят год, з'явив Кенана. 10 І прожив Енос, з'явивши Кенана, вісім сот і пятнадцять год, і з'явив сини і дочки. 11 А всього віку Еносового дев'ятьсот і п'ять год, і вмер. 12 Як було ж Кенанові сімдесят год, з'явив Магалалеля. 13 І прожив Кенан з'явивши Магалалеля вісім сот і сорок год, і з'явив сини і дочки. 14 А всього віку Кенанового було дев'ятьсот і десять год, і вмер. 15 І прожив Магалалель шісъдесять і п'ять год, і з'явив Яреда. 16 І прожив Магалалель з'явивши Яреда вісім сот і трийцять год, і з'явив сини і дочки. 17 А всього віку Магалалелевого було вісім сот і дев'ятьдесят і п'ять і вмер. 18 І прожив Яред сто і шісъдесять і два годи, і з'явив Геноха. 19 І прожив Яред, з'явивши Геноха, вісім сот год, і з'явив сини і дочки. 20 А всього віку Яредового було дев'ятьсот і шісъдесять і два годи, і вмер. 21 І прожив Генох шісъдесять і п'ять год, і з'явив Метусалу. 22 І ходив Генох з Богом, з'явивши Метусалу, триста год, і з'явив сини і дочки. 23 А всього віку Генохового було триста і шісъдесять і п'ять год. 24 І ходив Генох з Богом, і не стало його: бо взяв його Бог. 25 І прожив Метусала сто і вісім десять год, і з'явив Ламеха. 26 І прожив Метусала з'явивши Ламеха сім сот і вісімдесят і два годи, і з'явив сини і дочки. 27 А всього

віку Метусалового було дев'ятьсот і шісъдесять і дев'ять, і вмер. **28** І прожив Ламех сто і вісімдесять і два годи, і появив сина. **29** І дав йому ім'я Нояг, каже бо: Сей розважати ме нас у праці нашій та в знемозі рук наших, як поратимем землю, що прокляв Господь Бог. **30** І жив Ламех появивши Нояга пятьсот і дев'ятьдесят і пять год, і появив сини і дочки. **31** А всього віку Ламехового було сім сот і сімдесять і сім год, і вмер. **32** Як було ж Ноягові пятьсот год віку, появив Сема, Хама і Яфета.

6 Як почали ж люде намножуватись на землі та понароджувалось дочек у іх, **2** Тоді сини Божі, бачивши, що в синів чоловічих дочки хороши, брали їх за жіноч, хто котору вподобав. **3** І рече Господь: Не буде мій дух переважувати в людині до віку, бо вона тіло; дак нехай віку людського буде сто і двайцять год. **4** Були тоді на землі велетні, та й навпослід, як сини Божі горнулись до дочек чоловічих, а вони їм рожали. Се ті потужники, що з давніх давен бували високо вславлені. **5** Як же побачив Бог, що ледарство людське було велике на землі, а люде дбають повсячасно тільки про лихе, **6** Дак жалкував Господь, що створив чоловіка на землі, тай журився тяжко. **7** І рече Бог: Вигублю чоловіка, що із землі, як чоловіка, так і скотину, і лазюче і летюче: бо взяла мене досада, що посоздавав їх. **8** Нояг же здобувся на ласку в Господа. **9** Оце ж Ноягова й постань. Нояг був праведний чоловяга, без гріха між сучасниками своїми. Нояг ходив з Богом. **10** І появив Нояг три сини: Сема, Хама і Яфета. **11** Земля ж попсуvalась перед Богом, і сповнилась насильством земля. **12** І споглянув Бог на землю, аж вона запсуvalась: бо запсуvalо всяке тіло свою путь на землі. **13** І рече Бог Ноягові: Конець усякому тілу прийшов перед мене: бо землю сповнено насильством од них. Оце ж хочу їх викоренити з землі. **14** Зроби собі ковчег із соснового дерева; гнізда поробиш у ковчезі та й посмолиш його з середини і надвору смолою. **15** А зробиш ковчег тако: трох сот локот завдовжки ковчег, і пятьдесят локот завширшки, а трийцять локот заввишки. **16** Просьвіт зробиши у ковчезі і зведеш його в локіт угорі; двері ж у ковчезі зробиш із боку, а житла у два і у три поверхі робити меш. **17** Я ж оце наведу потоп,

воду на землю, щоб вигубити всяке тіло, що є в її живий дух попід небесами, і все, що є на землі, повиздихає. **18** І поставлю заповіт (умову) з тобою: Ввідеш у ковчег ти і синове твої і жена твоя і жени синів твоїх з тобою. **19** І од усякого живого і од усякого тіла по двоє од усіх уведеш у ковчег, щоб живими остались з тобою: самець і самиця будуть. **20** Од усього птаства по роду, і од усякого скотини по роду, і од усього лазючого, що човгає по землі по роду їх; двоє од усякого ввідуть у ковчег до тебе, щоб зостались живими. Ти ж возьми всякої харчі собі, щоб мали ви що юсти. **21** І вчинив Нояг усе, що заповідав йому Господь, і притьма так учинив.

7 І рече Бог до Нояга: Увійди сам і ввесь дом твій у ковчег; бо тебе вбачав я праведним передо мною в сьому роді. **2** Від усякої ж скотини чистої введи до себе по семеро, самця і самицю, від скотини ж нечистої по парі, самця і самицю, **3** і від птаства небесного по семеро, самця і самицю, щоб насінне живе переховати по всій землі. **4** Ще бо сім день, і дощувати му на землю сорок день і сорок ночей, та й вигублю з лиця землі всяке живе, що створив. **5** І вчинив Нояг усе, що заповідав йому Господь Бог. **6** Ноягові ж було шістьсот год, як стався потоп водний на землі. **7** І ввійшов Нояг, і сини його, і жінка його, і жінки синів його з ними у ковчег задля води потопньої. **8** І з чистої скотини і з скотини нечистої і з птаства і з усього лазючого поповза по землі, **9** По парі ввійшло до Нояга в ковчег, самець і самиця, як заповідав Бог Ноягові. **10** І сталося по семи днях, що вода потопня поняла землю. **11** В шести сотиному році Ноягового віку, другого місяця, на сімнайцятий день місяця, того ж дня, порозверзались усі жерела великої безодні, і хляби (вікна) небесні повідчинялися. **12** І лило на землю сорок день і сорок ночей. **13** Того дня ввійшов Нояг, Сем, Хам і Яфет, сини Ноягові, і жінка Ноягова і троє жінок синів його з ним у ковчег; **14** Вони і усяка животина по своєму роду, і всяка скотина по кодлу, і усяке лазюче поповза, що човгає по землі по кодлу своєму, і всяке птаство пернате. **15** Поввіходили до Нояга у ковчег по парі усякого тіла, що в йому є живий дух. **16** І входячі були самець і самиця од усякого тіла, як заповідав йому Бог. І зачинив Господь Бог ковчег із надвору. **17** І затоплювало землю сорок день, і

прибувало води, і підіймало ковчег у гору над землею. **18** I впотужнювалась вода, і прибувала велико на землі, і носився ковчег по воді. **19** I впотужнювалась вода на землі несказанно, і поняла всі високі гори, по під небесами. **20** Прибула понад ними вода на пятнайцять локот, і поняла всі високі гори. **21** I повиздихало всяке тіло, що двигалось по землі, і з птаства і з скотини, і з звіра, і з усякого лазючого поповза по землі і всяка людина. **22** Усе, в чого було дихання і все, що було на сусі, повиздихало. **23** I погинуло все живе, що було на земному лиці, погинуло, і людина і скотина і лазюче поповза, і птаство небесне, і вигублено все те на землі, і заставсь Нояг один да те, що було з ним у ковчезі. **24** I впотужнювалась вода на землі сто і пятдесят день.

8 I спогадав Бог Нояга і все живе і всяку скотину з ним у ковчезі, і навів Бог вітра на землю, і перестало дощувати. **2** I позамикались жерела в безодні і хляби небесні, і зупинився дощ із неба. **3** I верталися води з землі без перестані, і як уплило сто і пятдесят день, стала вода посякати. **4** I зупинився ковчег у сьому місяці, на сімнайцятий день місяця, на горі Арацацькій. **5** I вбувало води більше та більше до десятого місяця, а в десятому місяці на перший день місяця стало видко верхи по горах. **6** I сталося по сорока днях, що відчинив Нояг вікно в ковчезі, що був зробив. **7** I випустив крука, і літав той сюди й сюди, закіль посякла вода на землі. **8** Опісля випустив голубицю від себе, щоб довідатись, чи вода спала з земного виду. **9** Та не знайшла голубиця відпочинку нозі своїй, та й вернулась до його в ковчег: бо вода поняла вид усієї землі. I простіг він руку тай узяв її до себе в ковчег. **10** I пождав ще других сім день, та ізнов послав голубицю з ковчега. **11** I прилетіла голубка надвечір до його, коли ж се — оливний листок у неї в дзьобочку. I дозвавсь Нояг, що вода уступила з виду земного. **12** I зождав іще других сім день, та й послав знов голубицю, і не вернулась уже до його тоді. **13** I сталося у шістсот первому році на перший день первого місяця, що посякла вода на землі. I зняв тоді Нояг кришу в ковчезі, і споглянув, аж се — вид земний уже сухий, **14** A в другому місяці на двайцять сьомий день місяця земля стужавіла. **15** I рече Господь Бог Ноягові,

глаголючи: **16** Вийди з ковчега сам і жона твоя і сини твої, і жени синів твоїх з тобою. **17** I всяку животину, що з тобою і всяке тіло від птаства і від скотини і з усякого лазючого поповза по землі повиводь із собою; і плодітесь і намножуйтесь на землі. **18** I вийшов Нояг і сини його, і жінка його, і синів його жінки з ним. **19** Усяка животина, всяке лазюче поповза по кодлах своїх повиходило з ковчега. **20** I спорудив Нояг жертівника Господеві, і взяв з усякої чистої животини і з усякої чистої птиці та й приніс у всепаленне на жертівник. **21** I понюхав Господь любих пахощів, і рече: Не проклинати му вже більше землі за чоловіка; бо надих людського серця злющий з молодощів його; і не вигублювати му вже більш усього живого, як учинив. **22** Покіль земля землею, сїбаба й жнива, холоднеча й спека, літота й весна, день і ніч не перестануть.

9 I благословив Бог Нояга і сини його, і рече їм: Бувайте плодющи і намножуйтесь і залюднююте землю. **2** I страх і ляк перед вами нехай находить на всяку животину земну, і на всяке птаство небесне, і на все лазюче по землі, і на всяку рибу морську. На поталу вам подав я їх. **3** Усяке двигуще, що живе на землі, буде ваша їда; як зело травяне подаю вам усе. **4** Тілько мясива з його кровю, душою, щоб не їли. **5** Крові бо вашої, душ ваших, вимагатиму, на всякий животині мститимусь за неї і допевнятимусь душі людської від руки чоловіка, від руки братя його. **6** Xто проліє кров людську, того кров теж проливати ме чоловік: бо в образ Божий створив Бог чоловіка. **7** Ви ж росплоджуйтесь і намножуйтесь, буйайте по землі і множтесь по її. **8** I рече Бог Ноягові та синам його з ним, глаголючи: **9** Ось я поставляю заповіт мій з вами і з вашим потомством по вас. **10** I з усякою душою живою, що з вами, з птаством і скотиною, і з усім живим на землі, що з вами буде, з усіма, що повиходили з ковчега. **11** I постановлю заповіт мій з вами: що ніяке тіло не вимре вже од потопньої води, і не буде вже потопу водного, щоб спустошити всю землю. **12** I рече Господь Бог Ноягові: Ось вам знаменнє заповіту, що я дав між мною і вами і між усякою живою душою, яка есть з вами в роди вічні: **13** Райдугу мою покладаю в хмарі, щоб вона була знаменом заповіту між

мною і землею. **14** І станеться, як наведу хмари понад землею, що зъявиться веселка моя в хмарі. **15** І спогадаю заповіт мій, що постав між мною і вами, і між усякою живою душою в усякому тілі: що не буде вже води потопньої на погибель усякому тілу. **16** А буде райдуга моя в хмарі, і дивитись му на її, щоб спогадати заповіт вічний між Богом і землею, і між усякою живою душою і всяким тілом, яке єсть на землі. **17** І рече Бог Ноягові: Се знаменне вмови, що постановив я проміж мною і усяким тілом, яке єсть на землі. **18** Сини ж Ноягові, що повиходили з ковчега, були: Сем, Хам і Яфет. Хам же був отець Канаанів. **19** Троє сих сині Ноягові, і від них порозсівались люди по всій землі. **20** І почав Нояг бути ратаєм на землі і насадив виноград. **21** І пив вино, та й упився і лежав обнаживши ся у наметі своєму. **22** І побачив Хам, отець Канаанів, наготу батька свого, і вийшовши геть оповідав обоюм братам своїм. **23** І взявші Сем та Яфет гуню, накинули її на плечі собі та й ійшли дивлячись назад, і прикрили наготу батька свого, а лиця їх дивились назад, і наготу батькової не бачили вони. **24** Отверезився ж Нояг од хмелю свого, та й довідався, що вчинив йому підстарший син його, **25** І рече: Ой щоб же ти долі не мав, Канаане! Рабом що найнишим служити меш братті. **26** Хвала Господеві! Се Бог мого Сема. А ти, Канаане, рабом у них будеш. **27** Розширий Яфета і дай йому, Боже, седіти у Сема, у брата в наметі, а ти, Канаане, рабом у них будеш. **28** І пожив Нояг по потопі триста і п'ятдесят год; **29** І було всіх днів Ноягових років дев'ятсот п'ятьдесят, і вмер.

10 Се ж постань синів Ноягових, Сема, Хама та Яфета, і понароджувались їм сини по потопі. **2** Сини Яфетові: Гомер та Магог, та Мадай, та Яван да Тубал, та Месех, да Тирас. **3** А сини Гомерові: Аскеназ та Рифат та Тогарма. **4** А сини Яванові: Елиса, да Тарсис, Киттим та Доданим. **5** Від сих розселились люди в країнах невірних, по землях своїх, по мовах своїх, по родинах своїх, по племенах своїх. **6** А сини Хамові: Куш та Мизраїм, да Фут, да Канаан. **7** А сини Кушові: Себа та Гавила, да Сабта, да Рахма, да Сабтека; а сини Рахмові: Шеба та Дедан. **8** І появив Куш Нимрода. Сей почав бути велетнем на землі. **9** Сей був велетень ловець перед Господом; тим і мовляли: як Нимрод,

велетень ловець перед Господом. **10** Царюваннے ж його розпростерлось на Бабилон, і Ерех, і Аккад, і Калне у Синеяр землі. **11** Із тієї землі вийшов Ассур, та й збудовав Ниневу і Регобод-Ір, і Калаг, **12** І Резен між Ниневою і Калагом; було то місто велике. **13** Від Мизраїма родились Людій, Аnamій, Легавій і Нафтухій, **14** І Патрусій, Каслугій, від котрих пійшли Філістимці, да Кафторій. **15** Від Канаана ж родились Зидон, його перворідень, та Хет, **16** Євусій, та Аморій, та Гергасій, **17** Та Гевій, да Аркей, да Синей, **18** Та Арвадій, та Земарій, да Гаматій; а потім розродились родини Канаанські. **19** А займище Кананеїв сягало від Сидону до Герару, до Гази, до Содому і Гоморри й Адами й Зевоіму аж до Laши. **20** Се сини Хамові по їх родинах, і мовах, і землях, і племіннях. **21** Семові, праотцеві всіх дітей Еберових, братові Яфетовому старшому, понароджувались сини. **22** Сини Семові: Еlam, та Ассур, та Арфаксад, та Люд, та Й Арам. **23** А сини Арамові: Уз да Хул, да Гетер, да Mash. **24** Арфаксад же появив Салу, а Сала появив Ебера. **25** А Еберові вроджено два сини; одного звали Фалек, бо за його життя земля була поділена, а брата його на імя звали Йоктан. **26** А Йоктан появив Алmodада та Шалефа, та Газармавета да Єраха, **27** Та Гадорама, та Узала, та Диклу, **28** Та Обаля, та Абимавеля, та Шеву, **29** Та Офира, та Гавилу, та Йовава. Всі ці сини Йоктанові. **30** А поосідали вони від Мешари до Сефари гори, що на схід сонця. **31** Се сини Семові по їх родинах, мовах, по їх займищах, по їх народовинах. **32** Се роди синів Ноягових по їх свяцтвах, по їх племіннях; і від них порозходились народи по землі після потопу.

11 І була вся земля мова одна і слово одно. **2** І сталося, як мандрували вони від схід сонця, що знайшли поділле в Синеяр землі, та й осілиссь там. **3** І мовляли одно 'дному: Нумо лише робити цеглу та випалювати. І була в їх цегла за камінь а земляна смола за вапну. **4** І мовляли: Нумо споруджувати місто із баштою, щоб її верх був до небес, і зробімо собі пам'ять, щоб не розпорошитись нам по всій землі. **5** І зійшов Господь побачити город і башту, що споруджували сини чоловічі. **6** І рече Господь: Оце ж рід один, мова одна в усіх, а се тільки почин їх заходу коло праці; і тепер ніщо їх не зупинить ні від чого, що задумали зробити. **7** Зійдемо ж униз та помішаємо

їх мову, щоб не розуміли одно 'дного. 8 I розсіяв їх ізвідти Господь по лицю всієї землі'; і покинули споруджувати город і башту. 9 Тим проложено йому ім'я Бабель: бо там помішав Господь мову всієї землі, і звідти розсіяв їх Господь по лицю всієї землі. 10 А се постань Семова. Було Семові сто літ, як з'явився Арфаксада, у другому році по потопі. 11 I пожив Сем після того, як з'явився Арфаксада, п'ятсот год, і з'явився сини й дочки, та й умер. 12 I пожив Арфаксад трийцять і п'ять год, і з'явився Селу. 13 A пожив Арфаксад після того, як з'явився Селу, чотириста і три роки, та й з'явився сини й дочки. 14 I пожив Села трийцять год, і з'явився Ебера. 15 A пожив Села після того, як з'явився Ебера, чотириста і три роки, і з'явився сини й дочки. 16 I пожив Ебер трийцять і чотири годи і з'явився Пелега. 17 A пожив Ебер після того, як з'явився Пелега, чотириста і трийцять год, і з'явився сини й дочки. 18 I пожив Пелег трийцять год, і з'явився Регува. 19 A пожив Пелег після того, як з'явився Регува, двісті і дев'ять год, і з'явився сини й дочки. 20 I пожив Регу трийцять і два роки, і з'явився Серуга. 21 A пожив Регу після того, як з'явився Серуга, двісті і сім год, і з'явився сини й дочки. 22 I пожив Серуг трийцать год, і з'явився Нагора. 23 A пожив Серуг після того, як з'явився Нагора, двісті год, і з'явився сини й дочки. 24 I пожив Нагор двайцять і дев'ять год, і з'явився Тару. 25 A пожив Нагор після того, як з'явився Тару, сотню і дев'ятнайцять год, і з'явився сини й дочки. 26 I пожив Тара сімдесят год, і з'явився Аврама, Нагора й Гарана. 27 A се постань Тарина. Тара з'явився Аврама, Нагора і Гарана; Гаран же з'явився Лота. 28 I вмер Гаран перш отця свого Тари в землі рідній своїй, в Урі Халдейському. 29 I побрали собі Аврам і Нагор жінок. Ім'я Аврамовій жінці було Сара; ім'я ж Нагоровій жінці було Милка Гаранівна, дочка батька Милки й батька Іски. 30 Сара ж була неплідна, не мала дітей. 31 I взяв Тара Аврама да Лота, сина Гаранового, сина свого сина, да невістку свою Сару, сина свого Аврама жінку, та й вивів їх із Ура Халдейського, щоб ійти в землю Канаанську, і прийшли в Гаран та й осілись там. 32 A віку Тариного було двісті і п'ять год, і вмер Тара в Гарані.

12 I рече Господь Аврамові: Зійди з землі твоїї від роду твого і з домівки отця твого у ту землю, що тобі покажу. 2 I зроблю тебе народом великим, і благословлю тебе і звеличу ім'я твоє, і будеш благословен. 3 I благословлю благословляючих тебе, а кленучих тебе проклену. I благословляться в тобі всі племіння землі. 4 I пішов Аврам, як глаголав йому Господь, і йшов із ним Лот. Аврамові ж було сімдесят год, як ізійшов із Гарану. 5 I взяв Аврам Сару, жінку свою, да Лота, сина брата свого, і все майно своє, яке нажили в Гарані, і всякі душі, що здобули в Гарані, та й зійшли геть, щоб ійти в землю Канаанську. I прийшли в Канаан землю. 6 I пройшов Аврам землю до вроцища Сихема, до дубрави Морé, Канаанеї ж тоді жили в тій землі. 7 I явивсь тоді Господь Аврамові, і рече йому: Потомкам твоїм наділю землю сю. I спорудив там він жертвника Господеві, що явивсь йому. 8 I двинув звідти в гори, на восток ід Бетелю, і напяв намет свій на захід сонця від Бетеля, а від Гая на востоці, і спорудив там жертвника Господеві, і призвав ім'я Господнє. 9 I подававсь Аврам усе далі та далі, простуючи на полудні. 10 I сталася голоднеча в тій землі, і спустивсь Аврам у Египет на пробування таменькі, бо тяжка була вона в тій землі. 11 Сталося ж, як наблизивсь до входу в Египет, рече він Сарі, жінці своїй: Оце ж я знаю, що ти молодиця гарна. 12 От, як Египтяне тебе побачять, дак і казати муты: Се жінка його, та й убить мене, тебе ж оставлять живою. 13 Кажи ж, що ти мені сестра, щоб добре мені було задля тебе. 14 I сталось, як прийшов Аврам у Египет, от і вбачали Египтяне, що жінка його була молодиця гарна дуже. 15 I як побачили її врядовики Фараонові, дак вихвалили перед Фараоном, і взято молодицю в палати Фараонові. 16 I з Аврамом обійшовся він добре задля неї, і наділено його вівцями й волами, ослами й рабами, рабинями й ослицями й верблюдами. 17 Та вдарив Господь Фараона й дом його тяжкими язвами задля Сари, жінки Аврамової. 18 I приклікав Фараон Аврама та й каже: Що се вдіяв еси менї? Чом не сказав еси менї, що вона жінка тобі? 19 Про що певнив еси: Вона сестра менї? Я й узяв її собі за жінку. Тепер же ось тобі жінка твоя; возьми її та й ійди собі. 20 I

повелів Фараон людям своїм, щоб випроводили його й жінку його і усе, що було його.

13 I зійшов же Аврам геть із Египту з жінкою своєю й усім, що мав, і Лот із ним, на півдні. **21** був Аврам богатий вельми на скотину, на срібло й на золото. **3** I ходив мандрівками своїми все далій і далій із південної землі до Бетеля, аж до того місця, де був його намет перше між Бетелем та Гаем, **4** На те врошище, де спорудив жертівника вперше. I призвав там Аврам ім'я Господнє. **5** I в Лота, що ходив з Аврамом, були й вівці і товар і намети. **6** I не вмішчала їх земля, щоб їм жити вкупі; бо майно їх було велике, так що не можна було жити вкупі. **7** I була звяга між чабанами скоту Аврамового і між чабанами скоту Лотового. Канаанеї ж і Фerezії тоді жили на землі тій. **8** Рече ж Аврам Лотові: Нехай не буде звяги між мною й тобою і між чабанами моїми та чабанами твоїми: бо ми брати. **9** Хиба ж не вся земля перед тобою? Відлучись від мене: коли ти наліво, я направо; коли ж ти направо, я наліво. **10** I звівши Лот очі свої, побачив усю околицю Йорданську, що перше ніж зруйнував Господь Содому й Гоморру, вся до Сигора наповнена була водою, як сад Господень і як земля Египецька, **11** I вибрав собі Лот усю околицю Йорданську, і відійшов Лот ід востоку, і розлучився кожен із братом своїм. **12** Аврам осівся в землі Канаанській, а Лот осівся в городах околишніх, і двинув з наметом своїм до Содому. **13** Люде ж Содомські та були злощі й грішні перед Господом вельми. **14** Господь же рече Аврамові після того, як Лот розлучивсь із ним: Позирни очима твоїми, та поглянь од місця, де ти тепер, ід півночі, ід півдні, ід востоку, ід заходу. **15** Бо всю землю, що ти вбачаєш, тобі oddам, і потомкам твоїм навіки. **16** I вчиню потомки твої, як пісок земляний; коли хто зможе злічити пісок земляний, то й потомки твої злічить. **17** Уставши, пройди землю в довжину і в ширину її; бо тобі oddам її. **18** I відселившись Аврам, прийшов та й осівсь коло Мамрієвого дуба, що був у Геброні, та спорудив там жертівника Господеві.

14 Сталося ж за часів Амрафела царя Синеярського, і Аріоха, царя Елазарського, Кедорлайомера, царя Еламського, і Тидала, царя Гоймського, **2** Що вчинили вони рать із Бeroю,

царем Содомським, і з Бирсою, царем Гоморським, і з Синабом, царем Адамським, і з Семебером, царем Зебоїмським, і з царем Белійським, се есть Сигорським. **3** Всі вони змовились ізйтись на Сиддим-долині, се есть теперенъкі Море Солоне. **4** Дванайцять год були вони підневолені Кедорлайомерові, а в чотирнайцятому році відступили. **5** I прийшли в чотирнайцятому році Кедорлайомер і царі, що були з ним, та й побили Рефаїмів ув Астарот Карнаїмі, а Сусіїв у Гамі, а Еміїв на Кириятаїм-долині, **6** A Горіїв на іх Сеіргорах, до Ель-Парана, що лежить на захід соньця від пустині. **7** I повернули звідти та й дойшли до Ен-Мишпата, се Кадес, і звоювали всю землю Амалекіїв та Аморіїв, що жили у Газазон-Тамарі. **8** Вийшов же царь Содомський, і царь Гоморський, і царь Адмейський, і царь Зебоїмський, і царь Белійський чи Сигорський, та й постали проти них на Сиддим-долині: **9** Проти Кедорлайомера, царя Еламського, та Тидала, царя Гоймського, та Амрафела, царя Синеярського, та Аріоха, царя Елазарського, чотири царі проти пятёх, **10** На Сиддим же долині та було багацько ям. I побігли царі Содомський та Гоморський та й попадали туди, а ті, що зістались, побігли в гори. **11** I позабирали вони все добро Содомське й Гоморське й усі харчі їх та й пішшли звідти. **12** I взяли Лота, сина брата Аврамового, що жив у Содомі, та й рушили звідти. **13** Аж ось прийшов один, що втік, та й сказав Аврамові Євреєві, що жив коло дубів Мамрія Аморієнка, брата Єсколового та Анерового, сі ж були союзники Аврамові. **14** Чуючи ж Аврам, що його небожа зайнято в полонь, уважив своїх съвідомих кметів, що породились у його в господі, три сотні і восімнайцятеро, та й двинув нагоньця до Дану. **15** I розділивсь, він і його кметі, на купи, та й напав на їх у ночі і побив їх, і вганяв за ними аж до Хоби, що лежить на північ од Дамаска. **16** I вернув усе майно їх, і Лота, небожа свого, вернув і майно його, і жінок і кметі. **17** Вийшов же царь Содомський на зустріч йому, після того як вернувсь, подужавши Кедорлайомера й царів, що були з ним, на Саве-долину, се долина Царська. **18** A Мелхизедек, царь Салемський, винїс хліб і вино; був же він съвященник Бога вишинього. **19** I благословив його, і рече: Благословен ти, Авраме, від всевишнього Бога, Владики неба і

землі! 20 І благословен Бог всевишній, що подав тобі у руки ворогів твоїх запеклих! Аврам дав йому десятую частину із всього. 21 Каже ж і царь Содомський Аврамові: Оддай мені кметі, майно ж возьми собі. 22 Рече ж Аврам до царя Содомського: Здіймаю руку мою до Господа Бога вищнього, що створив небо й землю: 23 І нитки й ременя обувнього не возьму з усього твого, щоб не сказав: Я збогатив Аврама. 24 Нічогісінько мені, oprіч єдино, що поїли кметі мої та кромі частини мужів, що ходили зо мною: Анер, Єшколь і Мамрій нехай беруть свою частину.

15 Після того, як се сталося, було слово Господне до Аврама у видінню: Не бійсь, Авраме; я тобі щит, нагорода твоя велика буде вельми. 2 Рече ж Аврам: Владико Господе, що мені даси? одпускаюсь я бездітен, а наслідник моєї худоби сей Дамашчанець Елисєзер. 3 І рече Аврам: Не дав еси мені потомства, дак раб моєї господи наслідник мій буде. 4 І знов слово Господнє було до його і глаголе: Не буде він твоїм наслідником, а той хто вийде з тебе, той буде наслідник тобі. 5 І вивів його з намета і рече: Позирни на небо та злічи зорі, коли зможеш злічити їх. І рече: Такі будуть потомки твої. 6 І поняв Аврам віри Господеві, і він полічив йому те за праведність. 7 Рече ж до його: Я Господь, що вивів тебе із Ура Халдейського, щоб отdati тобі землю сю в насліддє, наслідствовати. 8 І рече: Владико Господе, почому знати му, що наслідити му її? 9 Рече ж до його: Возьми мені телицю трилітню, та козу трилітню, та барана трохлітка, та горлицю, та голубеня. 10 Узяв же він усе те та й порозтинав пополам, і положив їх противолично одну частину до другої, а птиць не розтинав. 11 Злетілося ж птаство на труп розтятий; Аврам же зганяв його. 12 А як заходило сонце твердий сон обняв Аврама, і страх у темряви великий напав на його. 13 І речено було до Аврама: Знаючи знай, що переселятись буде потомство в землю не свою, і підневолять його, і тіснити муть його чотири ста літ. 14 Народові ж тому, що йому будуть підневолені, дам присуд я, а потім ізийдуть геть із майном великим. 15 Ти ж одідеш до отців твоїх з упокоєм, і поховають тебе в старощах добрих. 16 У четвертому ж роді вернутися сюди; не сповнились бо гріхи Аморіїв і досі. 17 Як же

було сонце на западі та згусла темрява тоді, наче піч задимувала, і поломя огняне пройшло між розтятими частинами. 18 У той день завітував Господь з Аврамом завіт, глаголючи: Потомству твоєму дам землю сю від ріки Египецької до ріки великої, ріки Евфрату: 19 Кеніїв, і Кенесіїв, і Кедмоніїв, 20 і Хетіїв, і Ферезіїв, і Рефаїв, 21 і Аморіїв, і Кананеїв, і Гергесіїв, і Ебусеїв

16 Сара ж Аврамова жінка да не роджала йому.

Була ж у неї рабиня Египтянка на імя Агара.

2 І рече Сара до Аврама: Се зачинив мене Господь, щоб не роджати; дак увійди до рабинї моєї, щоб у мене були діти від неї. І послухав Аврам гласу Сариного. 3 І взяла Сара, Аврамова жена, Агару, рабиню свою Египтянку, після того, як Аврам седів осадою десять років у землі Канаанській, та й oddala її за жінку мужові своїму Аврамові. 4 І ввійшов до Агари, і завагонїла. Як же почулась вона, що завагонїла, почала зневажати господиню свою. 5 І рече Сара до Аврама: Зневага мені від тебе. Вона ж почуваючись вагітною, зневажає мене. Суди Бог між мною й тобою. 6 Рече ж Аврам до Сари: Ось рабиня твоя в руках у тебе. Твори їй по твоїй вподобі. 7 Узялась тоді жорстко за неї Сара, і зійшла та з очей у неї. І знайшов її ангел Господень коло криниці в пустинї, по дорозі в Сур. 8 І рече: Агаро, Сарина рабине, звідкіля прийшла еси і куди хочеш ійти? І каже: Зійшла з очей Сари, господинї моєї. 9 Рече ж їй ангел Господень: Вернись до господині твоєї та покорися під руку її. 10 Рече ж їй ангел Господень: Намножу я потомство твое безліч. 11 І рече їй ангел Господень: Оце ходиш важкою, і вродиш сина, і даси йому імя Ізмаель; бо Господь почув тісноту твою. 12 Сей буде дикий чоловік. Рука його проти всякого чоловіка, і всякого чоловіка рука проти його, і седіти ме він у всіх родичів своїх на ший. 13 І дала вона імя Господеві, що глаголав до неї: Бог бачений. Бо казала: Я бачила того, хто явивсь мені. 14 Тим прозвано криницю ту: „Криницею Живого, що мене бачить.“ Се між Кадесом і Баредом. 15 І вродила Агару Аврамові сина, і дав Аврам імя синові, що вродила йому Агару, Ізмаель. 16 Аврамові ж було вісімдесят і шість год віку, як Агару вродила Авраму Ізмаеля.

17 А як було Аврамові дев'ятьдесят і дев'ять год віку, явивсь Господь Аврамові, і рече йому: Я Бог всемогущий. Ходи передо мною і бувай щирий і праведен. **2** I вчиню заповіт мій проміж мною й тобою, і намножу тобі потомків безліч. **3** I впав Аврам ниць на лице своє, і рече йому Бог і глаголе: **4** Се я, що вчинив заповіт мій з тобою, що будеш ти праотець купи народів. **5** I не зватимуть уже тебе на ім'я Аврам, а буде ім'я твоє Авраам, бо я вчинив тебе отцем купи народів. **6** I зрошу тебе велико і вчиню тебе народами, і царі виходити муть із тебе. **7** I поставлю мій заповіт між мною й тобою, і потомками твоїми по тобі в іх родах про віковічний заповіт, щоб мені бути Богом тобі і потомкам твоїм по тобі. **8** I дам тобі і потомству твоїму по тобі землю, що в ній тепер чужениця еси, всю Канаан землю на віковічну державу, і буду їх Богом. **9** I рече Бог Авраамові: Ти ж заповіт мій певнити мещ, ти й потомки твої по тобі в іх роди. **10** Ось заповіт, що ви певнити мете між мною й вами й потомством твоїм по тобі. Усяке хлопя між вами мусить бути обрізано. **11** Обрізувати метеся ж ви на тілі вашої передньої шкірки, і се буде ознакою заповіту між мною й вами. **12** I в вісім день віку мусить бути кожне хлопя обрізане проміж вами з роду в рід, і той хто родивсь у господі, і той, кого куплено за гроші, що не з твого роду. **13** Хто родивсь у твоїй господі і кого куплено за гроші, повинен бути обрізаний; і сим робом заповіт мій буде на вашому тілі про заповіт віковічний. **14** А необрізаний музъкого полу, такий що тіло його передньої шкірки необрізане, такого викоренити з народу його; він поламав заповіт мій. **15** I рече Бог Авраамові далій: Жену твою Сару не мусиш уже звати на ім'я Сара, а Сарра буде ім'ї. **16** I благословлю її, і дам тобі сина від неї, і буде вона народами, царі в народів із неї будуть. **17** I впав Авраам ниць і осьміхнувсь; і рече в думці своїй: Столітнemu б то появити сина? I як би то Сарра дев'ятьдесятілна да вродила? **18** Рече ж Авраам до Бога: Нехай хоч Ізмаель живе перед тобою. **19** Рече ж Бог до Авраама: Стеменно, Сарра жена твоя вродить сина тобі, і наречеш ім'я йому Ісаак, і поставлю завіт мій із ним про завіт вічній із потомством його по йому. **20** Тай про Ізмаеля вислухав я тебе, і ось благословлю його і вирошчу його і намножу його велико: дванайцять князів появить, і дам йому бути народом великим. **21** Завіт же мій поставлю з Ісааком, що тобі вродить Сарра о 'цій самій добі, в літо друге. **22** Скіньчив же Бог слово до його, і знявся Бог од Авраама. **23** I взяв Авраам Ізмаеля, сина свого, і всю доморослу челядь свою, і всіх купленних за гроші, і ввесь музъкий пол зміж людей господи Авраамової, тай пообрізував крайню плоть їх того самого дня, як промовив йому Бог. **24** Авраамові ж було дев'ятьдесят і дев'ять год, як обрізано крайню плоть йому. **25** А Ізмаелеві, синові його, було тринайцять літ, як обрізано крайню плоть його. **26** Того ж самого дня обрізано Авраама й сина його Ізмаеля. **27** I з ним обрізані були всі чоловіки в господі в його, і ті що понароджувались у домівці в його, і понакуповувані за срібло в інородніх народів.

18 Явився ж йому Бог коло дубравини Мамре, як седів він перед дверима наметовими о полудні. **2** Споглянувши ж очима своїми, бачить, стоїть перед ним троє чоловіків; побачивши їх метнеться зустріч їм од наметових дверей своїх, тай поклонився до землі. **3** I рече: Господе! коли я знайшов ласку в очах твоїх, не мини раба твого. **4** Нехай принесуть води та помиють ноги вам, та прохолодітесь під деревом. **5** Я ж принесу наїдку, щоб ви попоїли, а потім і верстати мете свою путь, що звернули з неї до раба вашого. **6** I метнеться Авраам у шатро до Сарри, тай каже їй: Замісі хутенько три сита пшеничного борошна та спечи коржів. **7** I метнеться Авраам до корів, та й узяв телятко ніжне й добрє, і оддав його слuzї, а той скоренько впорав його. **8** I взяв сиру й молока да телятко, що наготовив, та й поставив перед ними; сам же стояв під деревом, як вони їли. **9** I промовили до його: Де Сарра, жена твоя? Ось у шатрі. **10** Рече ж один: Вернусь оце до тебе через год о сїй добі, і вродить сина Сарра, жена твоя. Сарра ж почула під наметовими дверми позад його. **11** Авраам же і Сарра були старі, повбивались у літа, і перестало в Сарри звичайне жіноцьке. **12** Осьміхнулася ж Сарра сама собі, думаючи: Оце б то звянуви та здобутись на таку втіху? Пан же мій старенький. **13** I рече Господь Авраамові: Чого всьміхнулась Сарра сама собі, говорючи: Чи справдї ж бо менੀ вродити? я же собі стара

вже. **14** Хиба є що неможливе у Бога? О сїй добі вернусь до тебе через год, і буде в Сарри син. **15** Сарра ж і не призналася, говорючи: Я не съміялась. Бо вона злякалась. I рече їй: Ні бо, съміялась. **16** Піднявшись ж ізвідти чоловіки, повернули на Содом. Авраам же йшов із ними, проводючи їх. **17** Господь же рече: Чи втаю від Авраама, раба моого, що я творю? **18** Та ж Авраам буде народом великим, і потужним, і благословляться в йому всі народи земнї. **19** Знаю бо, що накаже синам своїм і господї свої по собі, щоб хранили путь Господнї, творючи правду і суд, щоб справдив на Авраамові Господь усьо, що глаголав до його. **20** Рече ж Господь: Квилять велико до мене про Содом та Гоморру, і гріхи їх тяжкі вельми. **21** Зійду ж та позирну, чи так воно діється, як до мене голосять, чи ні, щоб знати. **22** I повернулись ізвідти чоловіки до Содому, Авраам же ще стояв перед Господом. **23** I приступить Авраам близче й рече: Дак оце ти хочеш погубити й безвинних із винуватими? **24** Може там знайдеться п'ятьдесят безвинних у городї. Чи то ж скочеш ти й їх погубити, і не помилуєш усього міста задля п'ятидесятох, коли там будуть? **25** Ні бо, не чини по глаголу сему, щоб убити праведника з нечестивим, і щоб у тебе було праведнику так, як нечестивому. Ні бо ні! Судячи суд у сїй землї, як тобі не вчинити правди? **26** Рече ж Господь: Коли буде в Содомі п'ятьдесят праведників у городї, помилую ввесь город і все місто задля їх. **27** I рече відказуючи Авраам: Оце завзявсь я промовляти до Господа моого, я ж земля і порох. **28** Коли ж поменьшає праведників до сорока й пяти, чи вже ж бо погубиш через п'ятьох увесь город? I рече: Не погублю, коли знайду тамо сорок і пять. **29** I завзявсь іще промовляти до його та й каже: Коли ж знайдеться таменъки сорок? I рече: не погублю й ради сорока. **30** Що ж Господе, коли промовлю: А як знайдеться таменъки тільки трийцѧ? I рече: Не погублю й тридесятох ради. **31** I промовив: Оце ж наваживсь говорити до Господа: Коли ж знайдеться таменъки двайцѧтеро? I рече: Не погублю, коли знайдеться тамо двайцѧтеро. **32** I каже: Що ж, Господе, коли промовлю ще раз: Коли ж знайдеться таменъки десятеро? I рече: Не погублю і десятох ради. **33** Одійшов же Господь, переставши глаголати до Авраама. I вернувшись Авраам на місце свое.

19 Прийшли ж обидва ангели в Содом у вечорі. Лот же седів коло царини Содомської. Побачивши ж Лот, устав на зустріч їм, тай поклонився лицем до землї. **2** I рече: Оце ж, панове, заверніть у домівку раба вашого та спочиньте і ноги собі помийте, а як обутріє, верстати метe путь свою. Вони ж рекли: Ні почуватимемо на улици. **3** I примусив їх, і ввійшли в господу його. I вчинив їм учту, і опрісноків напік їм, і попоїли. **4** Перед облягами ж обступили дом городяне Содомські, від молодика, тай до діда, увесь народ укупі з усіх кутків. **5** I гукали Лотові, і казали до його: Де люде, що ввійшли до тебе на ніч? Виведи їх до нас, розпізнаємо їх. **6** Вийшов же до них Лот на рундук, і зачинив двері за собою. **7** Каже ж до них: Ні, братте! Не чиніте бо ледарства! **8** Є в мене дві дочцї, що не взнали мужа; виведу їх до вас, і робіть їм що любо вам, тільки людям сим не чиніте обиди; увійшли бо під стелю дому моого. **9** Вони ж кажуть йому: Геть із відсї! Прийшов сюди жити, та хочеш і суд судити. Ось ми ж навчимо тебе, ще лучче, ніж їх. I насильствували чоловіка того, Лота, вельми, і підступили розбити двері. **10** Та простягли мужі руки й утягли Лота до себе в будівлю, а двері в будівлі засунули. **11** На людей же, що були під дверима в будинку вдарили сліпотою, від мала тай до велика, і марно шукали вони дверей. **12** Промовили ж мужі до Лота: Чи есть у тебе тута зяті або сини твої або дочки твої? Або коли хто інший есть у тебе в городї, всіх виведи із міста сього! **13** Bo mi погубимо се місто; bo знявсь угورу лемент про його перед Господом, і послав нас Господь вигубити його. **14** Вийшов же Лот і промовив до зятів своїх, що побрали дочки його, і рече: Підіймайтесь та виходьте з міста сього; бо погубляє Господь город. Та здавалось, що жартує перед зятими своїми. **15** Як же зачевронів ранок, принукали ангели Лота, глаголючи: Уставай, бери жену твою й двох дочек твоїх, що при тобі, та одходь, щоб і тобі не погибнути з беззаконними городянами. **16** I стуманів він, і взяли ангели за руку його, і за руку жінку його, і за руки двох дочек його; бо пощадив їх Господь, тай вивели їх, і поставили за городом. **17** I як повиводили їх геть, рече: Спасай твою душу. Не озирайсь, і не зупиняйся ніде в усій околицї сїй. У гори втікай, щоб і тобі не згинути. **18** Рече ж до них Лот:

Благаю тебе, пане! 19 Що знайшов раб твій ласку в очах твоїх, і велика милість твоя, що показав до мене, що вирятував душу мою, я ж не здолю рятуватись у горах, щоб не наздогнала мене лиха година, та не вмерти мені. 20 А, споглянь городок сей близько, побіжу я туди; він маленький, дак і душа моя сохраниться. 21 І рече йому: Оце ж я зглянусь на тебе і в съому, що не погублю городка, що про його мовляв еси. 22 Хапайся ж рятуватись тамо; не можу бо чинити нічого, докіль увійдеш туди. Тим і проложено містечку тому прізвище Сигор. 23 Сонце зійшло вже над землю, як Лотувівши у Сигор. 24 І бурхонув Господь на Содом та Гоморру сіркою та поломем од Господа з небес, 25 І перевертав городи сії всю околицю, і всіх осадників городських, і все, що росло з землі. 26 І озирнулась жінка його позад його, та й обернулась у стовна соляного. 27 Устав же Авраам у ранці, пішов на місце, де стояв перед Господом. 28 І позирнув на Содом і Гоморру, і на околицю, аж се здіймається дим од землі, як дим із печі. 29 І було, як руйновав Бог в україні тій городи, спогадав Бог Авраама, і вислав Лота з руйновища, як руйновав городи, що жив у них Лот. 30 Зійшов же Лот із Сигорі, та й осівсь на горі сам і дві дочки його; боявся бо жити в Сигорі, та й оселивсь у печері сам і дочки його з ним. 31 Озветься ж старша до меншої: Панотець наш старий собі, і нема нікого на землі, щоб увійшов до нас всьогосьвітнім звичаєм. 32 Ходи сюди лишенъ, упиймо вином панотця нашого, та переспимо з ним, та й переховаемо рід від панотця нашого. 33 Упоїли ж отця свого вином тієї ночі, і ввійшовши старша, переспала з отцем своїм тієї ночі. І не постеріг він, як вона переспала, і як усталла. 34 Було ж у ранці, що каже старша меншої: Оце ж переспала я вчора з панотцем нашим. Упоїмо його вином і сієї ночі, а ти ввійшовши, переспи з ним, та й переховаймо від панотця нашого рід наш. 35 Упоїли ж і тієї ночі отця свого вином, і ввійшовши менша, переспала з отцем своїм. І не постеріг він, як перespала, і як усталла. 36 І завагоніли обидві дочки Лотові тоді від отця свого. 37 І вродила старша сина, і дала імя йому Моав. Се праотець Моавів по сей день. 38 Уродила ж і менша сина, і дала імя йому: Бен-Аммій. Се праотець Аммоніїв по сей день.

20 І відкочував Авраам ізвідти до землі полуденньої, та й оселивсь між Кадесом і Суrom, і якийсь час пробував у Герарі. 2 Про жінку ж свою Сарпу казав Авраам, що сестра вона мені. Абимелех же, царь Герарський, післав та й взяв Сарпу. 3 І прийшов Бог до Абимелеха вночі вві сні, і рече йому: Оце ти вмреш за сю молодицю, що взяв еси; вона ж мужня жена. 4 Абимелех же не приторкнувсь до її, та й каже: Господе, чи то ж погубиш безвинний рід? 5 Хиба ж не сам він казав мені: Вона сестра мені? І вона мені казала: Він брат мені. У чистоті серця мого і в безвинності рук моїх учинив я се. 6 Рече ж йому Бог у сні: І я знаю, що в чистоті серця твого і в безвинності рук твоїх учинив еси се, тим і впинив тебе від гріха проти мене, і не попустив тебе коснутись її. 7 Тепер же oddай жену мужу, бо він пророк, і помолиться за тебе, і жити меш. Як же не віддаси, дак знай, що вмреш сам і все твое. 8 І встав рано вранці Абимелех і призвав усі кметії свої, та й промовив усі словеса сїї в уші іх, і полякались усі люди вельми. 9 І призвав Абимелех Авраама, та й промовив до його: Що вдіяв еси мені? І чим провинив я тобі, що навів еси на мене ѹ царство мое гріх великий? Діло таке, що ніхто не чинив, укоїв еси мені: 10 І промовив Абимелех до Авраама: Що в тебе було на думці, як чинив еси таке? 11 Рече ж Авраам: Думав бо, що нема благочестя на місці съому, і вбіть мене задля жени моєї. 12 Отже справді вона сестра мені по панотцеві, а не по паніматці, та стала мені женою. 13 І було, як вивів мене Бог із отецької домівки моєї, кажу її: Ось яку правду чинити меш мені: у всякому місті, куди прийдемо, там кажи про мене, що се брат мій. 14 Узвав же Абимелех вівці і бички, і раби й рabinі, та й дав Авраамові, і віддав йому Сарпу. 15 І промовив Абимелех Авраамові: Оце земля моя перед тобою; де б тобі ні було до вподоби, оселяйся. 16 До Сарри ж промовив: Оце дав я братові твоїму тисячу срібняків, се буде тобі чесна намітка до лиця твого, і про все, що було з тобою і з усіма твоїми, в усьому будеш оправдана. 17 Помолився ж Авраам Богу, і вигоїв Бог Абимелеха, і жену його, і рабині його, і почали роджати. 18 Бо позамикав був Господь усяку утробу в домівці в Абимелеха задля Сарри, жінки Авраамової.

21

І одвідав Господь Сарру, так як рече, і створив Господь Саррі так, як глаголав. 2 І завагонівши Сарра, вродила Авраамові сина в староїщах того часу, як і глаголав йому Господь. 3 І дав Авраам ім'я синові своїму, що вродивсь йому, що вродила йому Сарра, Ісаак. 4 Обрізав же Авраам Ісаака, сина свого, у восьмий день, так як заповідав йому Бог. 5 Авраамові ж було сто год віку, як родивсь йому син його Ісаак. 6 Рече ж Сарра: Съміх мені створив Господь; хто бо почує, съміятиметься з мене. 7 І рече: Хто б то сповістив Авраамові, що молоком своїм годувати ме дитину Сарра? Бо в старості його я родила сина. 8 І росло хлопяtko, і відлучено його. І зробив Авраам бенкет великий того дня, як одлучено Ісаака. 9 Як побачила Сарра, що син Агари, Египтянки, насьміхається з Ісааком. 10 Каже Авраамові: Прожени сю рабиню й сина її; не наслідувати ме бо син рабині сієї з моїм сином Ісааком. 11 Тяжко ж було чути слово се вельми Авраамові про сина його. 12 І рече Бог Авраамові: Нехай не буде тяжке тобі слово про хлопця і про рабиню. У всому, що рече тобі Сарра, слухай гласу її; бо в Ісааці наречеться тобі потомство. 13 Сина ж рабині сієї народом великим створю його; бо насіннє твое він. 14 Устав же Авраам у ранці, і взяв хліба та бурдюк води та й оддав Агарі, і положив за плечима в неї хлопця, та й одпустив її. Вона ж одійшовши заблудила в Бейер-Себа пустині. 15 Не стало ж води в бурдюці, і покинь вона хлопця під ялиною. 16 Відойшовши ж сіла навпроти його віддалеки, як би дистрелити з лука; каже бо: Нехай не бачу смерті дитини моєї. І седіла навпроти його, та й заголосила. 17 Почув же Бог плач хлопячий, і кликне ангел Божий Агару з небес, і рече: Що тобі, Агаро? Не турбуйся; почув бо Бог плач хлопячий з місця, де воно тепер. 18 Устань, та возьми хлопя і держи на руці твоїй; народом бо великим створю його. 19 І відкрив Бог очі їй, і побачила криницю з водою, і пійшла й налила бурдюк води, та й напоїла хлопя. 20 І був Бог з хлопчиком, і виріс та й оселивсь у степу і був стрілець-лучник. 21 І оселивсь у Фаран-степу, і взяла йому мати його жінку із землі Египецької. 22 Сталося ж того часу, що промовив Абимелех та Пихоль, гетьман війська його, до Авраама, говорючи: Бог з тобою в усьому, що діеш. 23 Още ж клянись мені Богом, що не зрадиш мене, ні дітей

моїх, ні внуків моїх, а по правді, як прихилен був я до тебе, так і ти будеш до мене, і до землі, де пробуваєш. 24 І рече Авраам: Кленусь. 25 І докоряв Авраам Абимелеха, за колодязь водяний, що відняли рabi Абимелехові. 26 І каже йому Абимелех: Не знаю, хто вчинив тобі діло таке, ні ти мені не оповідав еси, ні я чував, тільки сьогодні. 27 І вилучив Авраам сім овечок, да товару, та й дав Абимелехові, і вчинили вони обидва умову. 28 І поставив Авраам семеро ягниць овечих із отарі окроме. 29 І каже Абимелех Авраамові: Що се за семеро ягниць, що поставив еси окроме? 30 І рече Авраам: Що семеро сих ягниць візьмеш у мене, нехай будуть мені съвідоцтвом, що я викопав колодязь сей. 31 Того й проложено прізвище місцеві тому: Бейер-Себа, колодязь клятьби; бо там клялись обидва. 32 І вчинили вони вмову коло колодязя клятьби. Піднявся ж Абимелех та Пихоль, гетьман війська його, та й вернулись у землю Філістимську. 33 І посадив Авраам тамариску, і призвав там ім'я Господа Бога вічного. 34 Пробував же Авраам у землі Філістимській час довгий.

22

І було по сих речах, що Бог спокушував Авраама, і рече йому: Аврааме, Аврааме! І каже: Ось я! 2 І рече: Возьми сина твого, единственного твого, що його возлюбив еси, Ісаака, та йди в Морія землю, та й принеси його там у всепаленнє жертви на одній горі, що тобі речу. 3 І встав Авраам рано вранці та й осідлав осла свого, та взяв два парубки з собою, та Ісаака сина свого, та наколов дров на всепаленнє, та й рушив до вроцища, що про його рече йому Бог. 4 На третій же день позирнув Авраам очима своїми, та й побачив те вроцище здалеку. 5 І каже Авраам слугам своїм: Седіте тутеньки з ослом, я ж із сином пійдемо аж он туди, та поклонившись і вернемось до вас. 6 Узяв же Авраам дрова на всепаленнє, та й положив на Ісаака, сина свого; взяв же в руки й огонь і жертівного ножа, та й пійшли обидва вкупі. 7 Каже ж Ісаак до Авраама, батька свого: Панотче! Він же каже: Що тобі, синку? Каже ж: Ось огонь і дрова, а де ж овеча на всепаленнє? 8 Каже ж Авраам: Бог обмислить собі ягня на всепаленнє. І йшли собі обое вкупі. 9 Прийшли на вроцище, що рече йому Бог, і зробив там Авраам жертівника, і розложив дрова, і звязавши Ісаака,

сина свого, положив його на жертівнику зверху на дровах. **10** І простіг Авраам руку свою, щоб узяти ножа заколоти сина свого. **11** Аж озветься до його ангел Господень і рече: Аврааме, Аврааме! Він же каже: Ось я. **12** І рече: Не возложи руки твоєї на хлопя, а нічогісінько не чини йому; тепер бо вінав я, що боїшся ти Бога, і не пощадив еси сина твого возлюбленого мене ради. **13** І позирнувши Авраам очима своїми побачив, що баран із заду завяз рогами в гущині. І пійшов Авраам і взяв барана і приніс його на всеспалене замість Ісаака сина свого. **14** І приложив Авраам прізвище врочищу тому Єгова-Уре, Господь бачить, як і по сей день говорять: На горі Господа побачать. **15** І озветься ангел Господень до Авраама вдруге з небес, **16** Глаголючи: Мною самим клявсь я — се Господнє слово — за те, що вчинив еси таку річ, і не пощадив еси сина свого возлюбленого мене ради. **17** Велико благословлю тебе, і намножу твій рід як зорі небесні, і як пісок узкрай моря, і внаслідує потомство твоє царини ворогів своїх. **18** І благословляться в потомстві твому всі народи землі, тим що послухав еси голосу моого. **19** Вернувся ж Авраам до слуг своїх і рушили вони й пійшли вкупі до Бейер-Себи, і вселивсь Авраам коло колодязя клятьби. **20** Сталося ж по сіх речах, що зъясовано Абраамові словами: Ось і Милка і вона вродила сини братові твому Нахорові, **21** Уза, перворідня його, та Буса, брата його, та Кемуїла, отця Арамова, **22** Та Хеседа, та Газа, та Пидаса, та Ідлафа, та Батуїла. **23** Батуїл же появив Ребеку. Сих восьмерох уродила Милка Нахорові, братові Авраамовому. **24** І наложниця його, на ім'я Реюма, ся вродила Тебаха та Гахама та Тегаса та Маяха.

23 Було ж віку Сарріного сто і двайцять і сім год.

Се года живота Сарріного. **2** І вмерла Сарра в Кирят-Арбі. Се Геброн в Канаан землі. Прийшов же Авраам плакати по Саррі да падкувати. **3** І встав Авраам од мерця свого, і рече синам Хетовим: **4** Пересельник і чужениця я в вас! Дайте ж мені в насліддє гробовище між вами, щоб мені поховати мерця моє від мене. **5** Відказали ж Авраамові сини Хетові говорючи: **6** Ні, добродію! Князь від Бога ти еси в нас; вибравши гробовище з наших, поховай мерця твого. Ніхто бо з нас

не заборонить гробовища свого тобі, щоб тобі поховати мерця твого таменьки. **7** Устав же Авраам і вклонився землякам, синам Хетовим. **8** І каже до них Авраам і промовив: Коли вам по душі, щоб мені поховати мертвє моє від мене, послухайте мене, і мовляйте про мене Ефронові Зогаренкові. **9** І нехай поступиться мені печерою Махпеловою, що конець поля його. За повну ціну нехай поступиться мені нею в насліднє гробовище між вами. **10** Ефрон же седів посеред синів Хетових. Відказуючи ж Ефрон Хетіянин Авраамові каже так, що чули його сини Хетові і всі, що повиходили до міської царини. **11** Ні, добродію! Вислухай мене. Те поле oddаю тобі й печеру, що на йому, перед очима синів народу моого oddаю тобі; поховай мерця твого. **12** І поклонивсь Авраам перед земляками, **13** І каже Ефронові в слухи перед усіма земляками: Вислухай ти мене! Гроши за ниву возьми в мене; і поховаю мертвє моє таменьки. **14** Відказав же Ефрон Авраамові: **15** Ні, добродію! Землі тут за чотири ста секлів срібла; та що воно між мною й тобою? Ти ж поховай мерця твого. **16** І послухав Авраам Ефрана, та й одважив Авраам Ефронові срібло, скільки він казав в слухи перед синами Хетовими, чотири ста секлів срібла ходячого в купців. **17** І стало поле Ефронове в Махпелщині, що навпроти Мамрійщини, поле й печера на йому з усіма деревами на полі, що було в усіх межах своїх, забезпечене, **18** Авраамові в наслідні державу перед синами Хетовими й перед усіма, що приходили до міської царини. **19** І після того поховав Авраам Сарру, жінку свою, в печері Махпелевого поля, навпроти Мамрійщини. Се Геброн у Канаан землі. **20** Так дісталось Авраамові від синів Хетових поле й печера на йому в наслідні державу на гробовище.

24 Авраам же був старий, у літах приклонних, і Господь благословив Авраама в усьому. **2** І каже Авраам рабові своїму, найстаршому в господі в його, що правив усім достатком його: Ось положи руку твою під стегно моє. **3** І заклену тебе Господом, Богом небесним і Богом земним, що не візьмеш синові моїму жени з дочок Канаанських, що між ними живу. **4** А тільки в землю мою, де я родивсь, пійдеш і до роду моого, та й візьмеш жену синові моїму Ісаакові відти. **5** Каже ж до його

раб: Коли б то не схотіла йти молодиця слідом за мною в землю сю, чи вернугти сина твого в землю, що з неї вийшов еси? 6 Каже ж до його Авраам: Остерегайся вертати сина мого туди. 7 Господь, Бог неба й Бог землі, що вивів мене з господи панотця мого із землі, що в ній родився, той що глаголав мені, і що клявся мені глаголючи: Тобі оддам землю сю й насінню твоєму, той пошле ангела свого перед тобою, дак і візьмеш жену синові моїму Ісаакові звідти. 8 Коли ж би не схотіла молодиця пійти за тобою, чист будеш од закляття мого; тільки сина мого не вертай туди. 9 I положив раб руку свою під стегно Авраамові, панові своєму, та й клявсь йому про сю річ. 10 I взяв раб десятеро верблюдів з між верблюд пана свого і з усякого добра в господаря свого, та й пійшов, бо всі добра господаря його були в його руці, та знявсь і пійшов у Месопотамію, у Нахорів город. 11 I поставив верблюди під городом навколошки коло колодязя водяного надвечір, як виходять жінки брати воду. 12 I каже: Господе, Боже пана мого Авраама, погоди мені сьогодні і сотвори милость панові моїму Авраамові. 13 Оце я став коло колодязя водяного, дочки ж міських людей виходити муть брати воду. 14 I нехай буде дівчина, що їй скажу: Нахили водоносного глека твого напитись мені, і промовить мені: Пий, я й верблюди твої понаповаю, нехай вона буде та, що наготовив рабові твоєму Ісаакові, і по сьому відатиму, що сотворив еси милость панові моїму, Авраамові. 15 I сталося, перш ніж він промовив, аж ось Ребека й виходить, що родилася Бетуїлові, Милчиному синові, жінки Нахорової, брати ж Авраамового, і держачи водоноса на плечі своєму. 16 Дівиця ж була дуже вродлива, дівувала ще, ніхто не взнав її. Війшовши ж до колодязя, сповнила водоноса свого та й іде вгору. 17 Побіг же раб на впереди, та й каже: Дай мені напитись з водоноса твого. 18 Вона ж каже: Пий, добродію. I хутенько зняла водоноса на руку, та й дала йому напитись до схочу. 19 I напоївши каже: I верблюдам твоїм наливати му докіль понапиваються. 20 I хутенько спорожнила водоноса в пійло та й метнулась ізнов до колодязя черпнути води та й улила верблюдам усім. 21 Чоловік же придивлявся до неї мовчки, щоб зрозуміти, чи погодив Бог у дорозі йому, чи ні. 22 Сталося ж, як перестали всі верблюди пити,

узяв чоловік каблучку золоту, вагою в пів секля, та дві запинки на руки їй, у десять секлів ваги. 23 I поспітив її та й каже: Чия еси дочка? Скажи мені, чи єсть у панотця твого в господі місце про нас на noctiligi? 24 Вона ж каже йому: Дочка я Бетуїлова, сина Милчаного, що його вродила Нахорові. 25 I каже йому: I соломи й харчі в нас доволі, і місце є про noctiligi. 26 I дякуючи Господу чоловік поклонивсь, 27 I каже: Благословен Господь, Бог пана мого Авраама, що не оставил без милості своєї й правди пана мого, і мені погодив Господь прибути в домівку брата пана мого. 28 I побігла дівиця і з'ясувала в господі матері своїї сі речі. 29 Ребеції ж доводивсь братом на імя Лабан. I метнеться Лабан до чоловіка до колодязя. 30 I сталося, як побачив каблучку й запинки на руках у сестри своєї, і як почув слова Ребечині, сестри своєї, що каже: Так мовляв мені чоловік, дак прийшов Лабан до чоловіка, аж він стоїть при верблюдах коло колодязя. 31 I каже: Увійди, благословенний од Господа. Чого стоїш ізнадвору? Я ж наготовив господу й місце про верблюди. 32 I ввійшов чоловік у господу, і порозідлував верблюди, і дав Лабан соломи й сіна верблюдам і води помити ноги йому і людям, що були з ним. 33 I поставив перед ними найдки. Він же каже: Не їсти му, поки не виповню мого посольства. I каже: Говори. 34 I говорить він: Раб Авраамів я. 35 Господь же благословив пана мого велико, і зробивсь він великим; і дав йому товар і отари, і срібло й золото, і раби і рабині, і верблюди й осли. 36 I вродила Сарра, жона пана мого, сина панові моїму, як була стара, і oddav йому все, що мав. 37 I закляв мене пан мій говорючи: Не візьмеш ти жени синові моїму зміж дочек Кананейських, що я седжу в їх землі, 38 A в господу панотця мого пійдеш і до роду мого, і візьмеш моїму синові жону звідти. 39 Сказав же я панові моїму: А може не схоче молодиця зі мною йти. 40 Каже тоді мені: Господь, що перед ним ходжу, пошле ангела свого з тобою, і погодить у дорозі твоїй, і візьмеш ти жену синові моїму з мого роду, і з дому панотця мого. 41 Тоді будеш чист од заклинання мого; коли бо дійдеш до родини моєї, і не дадуть тобі, будеш чист од заклинання мого. 42 I прийшовши сьогодні до колодязя, казав я: Господе, Боже пана мого Авраама, коли погодив еси в дорозі моїй, що

її оце верстаю, **43** Ось я став коло колодязя водного, і дочки городянські виходять брати воду, і коли буде дівиця, що ій промовлю: Дай мені напитись із водоноса твого трохи води, **44** I скаже мені: I ти пий, і верблюдам твоїм вільлю, нехай ся буде жена, що наготовив Господь мого пана синові. **45** I перш, ніж я промовив у серці моїму, вже Ребека йшла з водоносом на плечі, і спустилась вона до колодязя, і набрала води. I сказав я їй: Дай, будь ласко, напитись мені. **46** I хутенько зняла вона водоноса свого із себе на руку, та й каже: Пий, і верблюди твої понаповаю. От я напивсь і верблюди мої понаповала. **47** I поспітав її, і промовив: Чия дочка еси, повідай мені. Вона ж каже: Дочка я Бетуїла Нахоренка, що вродила йому Милка. I дав я їй каблучку і запинки на руки її. **48** I дякуючи поклонивсь Господу, і благословив Господа Бога пана мого, Авраама, що погодив мені в дорозі праведній, узяти дочку в брата панового синові його. **49** Оце ж, коли ви сотворите милость і правду до пана мого, повідайте мені, щоб я повернувшись або праворуч, або ліворуч. **50** Відказуючи ж Лабан та Бетуїлі сказали: Від Господа прийшло се діло. Не зможемо тобі сказати проти нї лихого, нї доброго. **51** Ось, Ребека перед тобою, возьми її та й піди, і нехай буде вона жоною синові пана твого, яко же глаголав Господь. **52** I сталось, як почув раб Авраамів слова сї, поклонився до землї Господу. **53** I повносив раб сосуди золоті і срібляні, і сукні, та оддав Ребецї, і подав гостинці братові її й матері її. **54** I їли й пили, і він і чоловіки, що були з ним, та опочили, і повставали в ранці, і каже: Відпустіте мене до пана мого. **55** Промовили ж братте її й мати її: Нехай пробуде дівиця з нами з десяток день, а потім і пійде. **56** Він же каже до них: Не держіте мене. Господь погодив у дорозі мені; мушу йти до пана мого. **57** Вони ж сказали: Прилично дівицю, та й спитаймо її з уст її. **58** I прикликали Ребеку, і казали їй: Чи пійдеш з чоловіком сим? Вона ж каже: Пійду. **59** I відпустили Ребеку, сестру свою, і мамку її, і раба Авраамового, і хто з ним були. **60** I благословили Ребеку, і промовили до неї: Нехай же родяться від тебе, сестро наша, тисячі тисяч, і потомство твое нехай підгортас під себе царини ворогів твоїх! **61** Уставши ж Ребека й рабині її посідали на верблюди, та й пішли з чоловіком. I взяв раб Ребеку, та й пішов. **62** Ісаак

же прийшов з Бейер-Лахай-Рої; жив бо він у землї полуденній. **63** Вийшов же над вечір Ісаак на поле, розігнати думки. I позирне очима своїми, та й бачить, ідуть верблюда. **64** I позирнувши Ребека очима своїми, побачила Ісаака та й ізскочила з верблюда. **65** I каже рабові: Хто сей чоловік, що йде по полю на зустріч нам? Каже ж раб: Се пан мій; вона узявші намітку, закуталась. **66** I повідав раб Ісаакові все, що вчинив. **67** Увійшов же Ісаак у намет матері своєї, і взяв Ребеку, і стала йому жінкою, і влюбив її, і втішивсь Ісаак по Саррі, матері своїй.

25 Узяв же Авраам ізнов жену, на імя Хеттура.

2 Вродила ж вона йому Зимрана, Йоксану, та Медана, та Мадияна, та Ішбака, та Шуаха. **3** Йоксан же появив Себу та Дедана. Сини ж Деданові були Ассурим, та Летусим, та Леюмим. **4** Сини ж Мадиянові були: Єфа, та Єфер, та Ганох, та Абіда, та Єльдага. Всї цї були сини Хеттурині. **5** Оддав же Авраам усе, що мав Ісаакові. **6** Синам же наложниць своїх, що були в Авраама, дав Авраам подарунки, і відпустив їх од Ісаака, сина свого, ще за живота свого, на схід сонця, у землю восточную. **7** Се ж літа віку Авраамового, що прожив: сто і сімдесят і п'ять років. **8** I ослабши вмер Авраам у старощах добрих, старим, повним літ, і прилучився до людей своїх. **9** I поховали його Ісаак та Ізмаїль, два сини його, в печері Макпеловій, на полі Єфроніа Зогаренка, Хетиянина, що проти Мамре, **10** На полі тому, що купив Авраам у синів Хетових. Там поховали Авраама й Сарру, жену його. **11** Сталося ж по смерті Авраамовій, благословив Бог Ісаака, і вселивсь Ісаак при колодязі Бейер-Лахай-Рої. **12** Се ж постань Ізмаїля, сина Авраамового, що вродила Агара Египтянка, рабиня Саррина, Авраамові. **13** I се ймення синів Ізмаїлевих по родоводам їх: первенець Ізмаїлів Набайот та Кедар, та Адбеель, та Мівсам. **14** Та Місма, та Дума, та Масса, **15** Та Хадад, та Тема, та Єтур, та Нафіс, та Кедма. **16** Се сини Ізмаїлеві, а се ймення їх по шатрах їх, і селях їх: дванайцять князів по колінах їх. **17** А се літа живота Ізмаїлевого: сто і трийцять і сім літ. I ослабши вмер, і прилучивсь до роду свого. **18** Вселився ж від Гавили до Сура, що проти Египту, як ідеш до Ассуру. Перед лицем усіх братів своїх вселився. **19** А се постань Ісаака, сина Авраамового.

Авраам появив Ісаака. **20** Було ж Ісаакові сорок літ, як узяв Ребеку, дочку Бетуїла, Арамянину з Мезопотамії, сестру Лабана, Арамянина, собі за жінку. **21** Молився Ісаак Господеві про жену свою, бо неплідна була. Послухав же його Бог, і завагоніла Ребека, жінка його. **22** Борикалися ж младенці в їй, і каже: Коли так мені має бути, про що мені се? I пішша поспитати Господа, **23** I рече їй Господь: Два народи в тебе в чреві; два народи будуть, як породиш, воюватись. Візьме гору старший, та підстаршому він буде послугом служити. **24** I сповнилися дні' родити їй, аж се були близнята в утробі її. **25** Вийшов же син первенець червоний, увесь наче кожа косматий; і дала ім'я йому Езав. **26** А потім вийшов брат його; рука ж його держалась за п'яту Езуву, і дала ім'я йому Яков. Ісаакові ж було шістдесят літ, як родила їх Ребека. **27** Повиростали ж молодоки, і був Езав чоловік умілий ловити, степовий. Яков же був чоловік тихий, що седів у домівці. **28** I влюбив Ісаак Езава; бо ловитва його була по смаку йому. Ребека ж любила Якова. **29** Зварив же Яков кулешику, і прийшов Езав з поля знеможений. **30** I каже Езав Якову: Нагодуй мене вареним сочивом сим червоним; бо я знемігся. Тим і дано прізвище йому Єдом. **31** I каже Яков Езувові: Продай мені зараз первенство своє. **32** Каже ж Езав: Ох! мушу вмерти; про що ж мені се первенство? **33** I каже Яков йому: Кляннись мені зараз і клявсь йому. I продав Езав Якову первенство своє. **34** Яков же дав Езувові хліба й вариво сочевиці. Попоїв же й напись, і вставши пішов геть. I зневажив Езав первенство своє.

26 Був же голод у тій землі, oprіч голоду прежнього за часів Авраамових. Пішов же Ісаак геть до Абимелеха, царя Філістимського, в Герар. **2** Явився ж йому Господь і рече: Не ходи в Египет, вселися у землі, що про неї тобі скажу. **3** I пробувай у тій землі, і буду з тобою, і благословлю тебе; тобі бо й насінню твоїму оддам усі ці землі, і поновлю клятву мою, що нею клявсь Авраамові, отцеві твоїму. **4** I намножу насіннє твоє, як зорі небесні, і оддам насінню твоїму всі оці землі, і благословляться через насіннє твоє всі народи земній: **5** За те що послухав отець твій Авраам гласу моого, і держав заповіді мої, і повеління мої, і встанови мої й закони мої. **6** Вселився ж

Ісаак у Герарі. **7** I питали люде займища того про жінку його, і каже: Сестра мені вона; боявся бо казати, що се жінка моя, щоб не вбили його чоловіки займища того, Ребеки ради; була бо вродлива. **8** Сталося ж, як він був довгий час там, що позирнув Абимелех царь Герарський у вікно, побачив, що Ісаак жартує з Ребекою, жінкою своєю. **9** Прикладав же Абимелех Ісаака та й каже: Чи справді ж бо вона жінка твоя? Як же се ти казав: Вона сестра мені. Каже ж йому Ісаак: Затим казав, щоб не вмерти задля неї. **10** Каже ж Абимелех: Що се вдіяв еси нам? Мало що не побув хто з мого народу з жінкою твоєю, то й навів би еси на нас незнаний гріх. **11** Заповідав же Абимелех усім людям своїм, говорючи: Усякого, хто прикоснеться до мужа цього, або до жони його, скарають смертю. **12** Сіяв же Ісаак у землі тій, і здобувсь того літа на вроджай сторицею; благословив бо Господь його. **13** I пішов угому чоловік, і все більший був та більший, аж поки зробивсь великим вельми. **14** Був бо в його статок отарний, і статок товарний, і велика купа рабів; позавидували ж йому Філістимці. **15** I всі колодязі, що повикопували раби батьківські, за живота Авраама, батька його, засипали землею. **16** Каже ж Абимелех Ісаакові: Іди від нас; бо потужніший зробивсь еси од нас вельми. **17** I зійшов звідти Ісаак, та й зупинивсь у Герар долині, і вселився там. **18** I повідкопував ізнов Ісаак водяні колодязі, що повикопували були раби Авраамові, батькові, і що засипали були Філістимці по смерті Авраамові, та й попрозвивав їх прізвищами, що попроложував був їм отець його. **19** I копали раби Ісаакові, та й знайшли там колодязь води живої. **20** I сварились пастухи Герарські з пастухами Ісааковими говорючи: Наша се вода. I прозвав колодязь той: Есек — сварка; сварились бо з ним. **21** Відойшовши ж звідти Ісаак, викопав колодязь другий, сварилися ж і за той, і проложив і йому прізвище: Ситна — ворожнета. **22** Відойшовши ж ізвідти, викопав ще колодязь, і не сварилися за сей; і проложив йому прізвище: Рехобот — просторонь, говорючи: Роспросторив Господь займище наше, щоб ми розмножились у сїй землі. **23** Піднявся ж ізвідти до Бейер-Себи, колодязя клятьби. **24** I явивсь йому тієї ночі Господь, і рече: Я Бог Авраама, отця твого. Не бійся, бо я з тобою, і благословлю

тебе, і намножу насінне твоє задля Авраама, раба моого. **25** І спорудив там жертівника, і призвав ім'я Господнє, і напяв там намета свого. Викопали ж там рabi Ісаакові колодязь. **26** І Абимелех прийшов до його з Герару, і Ахусат, порадник його, і Пихоль, гетьман війська його. **27** І каже їм Ісаак: Чого прийшли до мене? Ви ж зненавиділи мене, і відослали мене від себе. **28** Вони ж промовили: Бачивши побачили ми, що Господь був з тобою, та й кажемо: Нехай же буде клятьба між нами й між тобою, і заповідаймо з тобою заповіт, **29** щоб не робив нам лиха, як ми не чіпали тебе, і як ми робили тобі тільки добро, і відпустили тебе з миром; і тепер благословен ти від Господа. **30** І справив їм пир, і їли вони й пили. **31** І вставши вранці, клявся один одному; і відпустив їх Ісаак, і пійшли від його з миром. **32** Сталося ж того дня, що прийшовши рabi Ісаакові повідали йому про колодязь, що викопали, і казали йому: Знайшли воду. **33** І прозвав його Себа, клятьба. Тим назва й міста того Бейер-Себа, колодязь клятьби, по сей день. **34** Було ж Ісаакові сорок літ, і взяв він жінку собі Юдиту, дочку Бейерія Хетиянина, та Басмату, дочку Єлона Хетиянина. **35** І були вони важкою печаллю Ісаакові й Ребецї.

27 І сталося, що як був Ісаак старий, і притупились очі в його, та й недобачав, покликав Езава, сина свого старшого та й каже йому: Сину мій! І каже: Ось я! **2** І говорить Ісаак: Оце я старий уже, і не знаю коли скінчусь. **3** Дак возьми знарядде твоє, сагайдака твого й лука, та пійди в дике поле, та влови мені влову. **4** І вготуй мені наїдку такого, як я люблю, та й принеси мені, щоб моя душа благословила тебе, покіль не вмер. **5** Ребека ж чула, як Ісаак говорив до Езава, сина свого. Пійшов же Езав у дике поле, вловити влову та принести. **6** Озветься ж Ребека до Якова, сина свого меньшого: Оце я чула, як отець твій озвавсь до Езава, брата твого, промовивши: **7** Принеси мені влову, та вготуй мені наїдку, щоб я попоїв, та благословив тебе перед Господом, покіль не вмер. **8** Тим же то, синку, послухай голосу мою, що заповідаю тобі. **9** Пійди лише в отару, та піймай мені звідти двойко мякеньких та добрих, і зроблю я смашний наїдок отцеві твойму, такий як він любить. **10** І внесеш отцеві твойму,

щоб він попоїв, і щоб тебе благословив, покіль не вмер. **11** Каже ж Яков Ребецї, матері своїй: Та ж Езав брат мій, чоловік волохатий, я ж половік гладенький. **12** Може, полапає мене панотець, і зроблю перед ним мантієм, і наведу на себе клятьбу а не благословенне. **13** Рече ж йому мати: На мені клятьба твоя, синку; тілько послухай голосу мою, та йди, і піймай мені. **14** Пійшов же, піймав, і приніс матері; і вготовила мати смашний наїдок, який любив отець його. **15** І взявши Ребека одіжу Езавову добру, сина свого старшого, що була у неї в схованці, одягла нею Якова, сина свого меньшого. **16** А смушками козлячими пообгортала руки і наге тіло на ший в його. **17** І дала смашний наїдок і хліба, що вготовила, в руки Яковові, синові своїму. **18** І вініс отцеві своїму, і каже: Панотче! Він же рече: Ось я! Хто еси ти, синку? **19** І каже Яков отцеві: Я Езав, первенець твій. Зробив, як мовляв мені еси. Устань, сядь і попоїж мого влову, щоб мене благословила душа твоя. **20** Рече ж Ісаак синові своїму: Що воно? Як хутко споткав еси, синку! Він же каже: Се тим, що послав Господь, Бог мій, перед мене. **21** Рече ж Ісаак Яковові: Приступи до мене, облапаю тебе, синку, чи ти еси справді син мій Езав, чи ні. **22** Приступив же Яков до Ісаака, отця свого, і він облапав його, і рече: Голос — голос Яковів, руки ж — руки Езавові. **23** І не впізнав його; були бо руки його, як руки Езавові, брата його, волохаті; от і благословив його. **24** І рече: Чи справді бо ти еси син мій Езав? Він же каже: Я. **25** І рече: Подай мені сюди. Попоїм улову твого, синку, щоб тебе благословила душа моя. І подав йому, і попоїв; і приніс йому вино, і випив. **26** І рече йому Ісаак, отець його: Приступи ж, та поцілуй мене, синку. **27** І приступивши поцілував його. І нюхав запах одежі його, і благословив його, і рече: Се запах сина мою, як запах ниви, що благословив її Господь. **28** Дай же тобі, Боже, буйну росу з неба, і дай тобі, Боже, землю благодатню! Роди тобі, Боже, зерно й виногрони! **29** Нехай тобі хмарі служать службу вірну, і перед тобою шию гнуть народи! Мусиш бути паном, і над братом рідним, над усіма дітьми матері твоєї. Проклят буде той, хто тебе проклинає, і благословенний, хто благословляє! **30** І сталося воно, скоро перестав Ісаак благословляти Якова, і ледві Яков вийшов од Ісаака, батька свого, аж Езав, брат його, прийшов

до дому з ловитви. 31 Уготувив же й той найдку, та й приніс отцеві своїму, і каже батькові: Нехай тато встане та попоїсть улову сина свого, щоб мене благословляла душа твоя. 32 I рече йому Ісаак, отець його: Хто ж еси ти? Він же каже: Я син твій, первенець твій Езав. 33 Злякався ж Ісаак ляком великим вельми, і рече: Хто ж той, що вловив мені влову, і приніс мені, і попоїв я в цього перш, ніж прийшов ти, і благословив його? I буде благословен. 34 Почувши ж Езав отецькі слова, заголосив голосом великим, і гірким тяжко, та й каже: Благослови ж і мене, паночте! 35 Рече ж йому: Підійшов твій брат лестиво, та й узяв благословенне твоє. 36 I каже: По правді дано йому ім'я Яков; бо підійшов під мене, се вже вдруге, і первенство мое взяв у мене, і благословенне мое тепер одняв. I каже Езав отцеві своїму: Чи то ж не приховав еси й мені благословення, паночте? 37 Відказав же Ісаак, і рече Езавові: Що ж? Паном зробив я його тобі, а все браттє його поробив рабами йому, хлібом і вином забезпечив його. Тобі ж тепер що зробити, синку? 38 Озвався ж Езав до батька свого: Хиба ж одно благословенне в тебе, паночте? Благослови ж і мене, паноченьку! Та й знов заплакав Езав. 39 Відказав же Ісаак, отець його, і рече йому: Знай же, що твою осаду тук земний вbezпечить, прохолодаю ж твою з неба роси будуть. 40 Житимеш з меча важкого в послузі у брата. Станеться ж ізнов, ти будеш самовладьїмпаном, і ненавидну кормигу з гамалика скинеш. 41 I зненавидів Езав Якова за благословенне, що ним благословив його батько його. Каже ж Езав у серці своїму: Дні плачу по батькові надходять; тоді вбю Якова, брата моого. 42 Переказано ж Ребеці слова Езавові, сина її старшого, і пославши прикликала Якова, сина свого меньшого, та й каже йому: Ось Езав, твій брат, погрожує тобі вбити тебе. 43 Тепер же, синку, послухай голосу моого, і вставши біжи до Лабана, брата моого, в Гаран. 44 I поживи з ним кілька днів, докіль одвернеться ярость і гнів у брата твого від тебе, 45 I забуде він, що йому вдіяв еси. Тоді пославши возьму тебе звідти. Чого ж мені втеряти вас обох ув один день? 46 Рече ж Ребека до Ісаака: Тяжко мені жити на сьвіті через Хетіївен. Як візьме Яков за себе Хетіївну, таку, як вони в оцій землі, дак про що мені й на сьвіті жити?

28 Приклікав же Ісаак Якова, та й благословив його, і заповідав йому, говорючи: Не мусиш узяти за себе жени з Канаанських дочек. 2 Устань, та й одбіжи в Мезопотамію, в Падан-Арам, в господу Бетуїлову, в батьківщину матері твоєї, та й возьми собі звідти жену з дочек Лабанових, брата матері твоєї. 3 Бог же мій нехай тебе благословить і намножить, щоб ти був купою народів. 4 I нехай тобі дасть благословенне Авраамове і насінню твоєму по тобі, щоб одержав у насліддє землю, де пробуваєш, що оддав Бог Авраамові. 5 Послав же Ісаак Якова, і зійшов він у Падан-Арам, у Мезопотамію, до Лабана Бетуйленка, Араміяніна, до брата Ребеки, матері Якова та Езава. 6 Бачивши ж Езав, що благословив Ісаак Якова і послав у Мезопотамію, в Падан-Арам, щоб узяти собі звідти жінку, і що благословляючи його заповідав йому говорючи: Не мусиш брати жени з дочек Канаанських, 7 I що послухав Яков отця свого й матері своєї, та й пійшов у Падан-Арам, у Мезопотамію: 8 I бачивши Езав, що не вподобав дочек Канаанських Ісаак, отець його, 9 Пійшов собі Езав до Ізмаїла, та й узяв Магалату, дочку Ізмаїла, сина Авраамового, сестру Небайотову, до жінок своїх. 10 I зійшов геть Яков від Бейер-Себи, від колодязя клятьби, та й помандрував у Гаран. 11 I приблудився до одного вроцища, та й обночувавсь там, зайшло бо соньце. I взяв між каміннем каменя на тому вроцищі, та й положив його собі в голови, та ліг спати на місці тому. 12 I бачив сон, і се драбину поставлено на землі, верховина ж її сягає до небес, і ангели Божі возвращають і низходять по ній. 13 Господь же стоїть на їй і рече: Я Господь Бог Авраамів, отця твого, і Бог Ісааків. Земля, що на їй лежиши, тобі оддам її і насінню твоєму. 14 I буде насіннє твоє, як пісок земний і розпросторишся на захід соньця, і на схід соньця, і на північ, і на півдні, і благословляться в тобі всі коліна землі, і у насінні твоєму. 15 I се я з тобою й оберегати му тебе на всякий дорозі, що нею пійдеш, і верну тебе в' цю землю; бо не покину тебе, докіль сотворю все, що глаголав тобі. 16 I прокинувсь Яков од сну свого, і каже: Певно єсть Господь на вроцищі сьому, а я й не знав. 17 I злякавсь, і каже: Яке страшне вроцище се! Не що інше воно як дом Божий, а се ворота небесні. 18 I встав Яков рано в ранці, і взяв каменя, що положив там у голови

собі, та й поставив його стовпа, та й злив олій на верховину його. **19** І прозвав Яков урочище то Бетель; прежнє прізвище городу було Луз. **20** І обрік Яков себе оброком, говорючи: Коли Бог буде зо мною, і Сохранить мене в дорозі, що 'це верстаю, і дастъ менѣ хлѣб на ѹду й одежду на одїг, **21** І верне мене здорового в господу панотцеву, тодї буде Господь менї Богом. **22** І камінь сей, що поставив стовпа, буде в мене дом Божий, і з усього, що менї даси, десятину давати му тобі.

29 І вставши Яков на ноги, пішов у землю восточню. **2** Дивиться, коли ж колодязь на степу, і було там три отарі овець, що полягали коло його. З того бо колодязя наповано стада. Над усьєм же колодязним лежав камінь великий. **3** І скуплювались там усі стада, і одвалювано каменя від усьтя колодязного, і наповано вівці, та й знов навалювано каменя на усьте колодязне на місці своєму. **4** Рече ж їм Яков: Братте, звідки ви? Вони ж кажуть: Ми з Гарану. **5** Рече ж їм: Чи знаєте Лабана Нагоренка? Вони ж кажуть: Знаємо. **6** Рече ж їм: Чи жив, здоров? Вони ж кажуть: Жив і здоров. Ось і Рахеля, дочка його, йде з вівцями. **7** І рече Яков: Ще дня багацько, не пора скуплювати докупи скотину. Понаповайте вівці, та йдіть, пасіте. **8** Вони ж кажуть: Не зможемо, докіль усі отарі скупляться докупи, та одвалять каменя з колодязного усьтя; тодї й понаповамо вівці. **9** Ще ж він говорив до них, аж ось Рахеля пригналась із отецькими вівцями; вона бо доглядала їх. **10** І сталось, як зуздрів Яков Рахеля, дочку Лабанову, брата матері своєї, приступив Яков, одвалив каменя від усьтя колодязного, та й напоїв вівці Лабанові, брата материного. **11** І поцілував Яков Рахеля, та й заплакав у голос. **12** І повідав Рахелі, що він брат отця її, і що він син Ребечин. І побігши вона, повідала панотцеві своєму сї речі. **13** Сталось ж, як почув Лабан вісті про Якова, побіг зустріч йому, і обнявши його цілував, і ввій його в господу свою, і повідав Лабанові всі речі сї. **14** І каже йому Лабан: Справдї від костей моїх і від тїла мого еси ти. І пробув з ним днів місяць. **15** Каже ж Лабан Яковові: Що брат менї доводишся, чи то ж мусиш робити на мене дармо? Скажи менї, яка тобі плата. **16** У Лабана ж та було дві дочці: старша на ім'я Лея, меньша ж Рахеля. **17** Лея недуговала

очима, Рахеля ж була високого зросту, і принадна видом вельми. **18** Уподобав же Яков Рахелю, і каже: Парубкувати му в тебе сїм год за Рахелю, дочку твою меньшу. **19** Каже ж йому Лабан: Лучче менї тобі oddati її, ніж мусів би другому мужеві. Живи зо мною. **20** І парубкував Яков за Рахелю сїм років, і здались вони йому, наче кілька днів, тим що любив її. **21** Каже ж тодї Яков Лабанові: Дай менї жену мою; бо сповнивсь речінець мій, щоб увійти до неї. **22** Зібрав же Лабан усіх мужів громадських і зробив учту. **23** І сталось у вечорі, що взяв він Лею, дочку свою, та й увів до Якова. І ввійшов до неї Яков. **24** Дав же Лабан Леї, дочці своїй, Зелфу, рабиню свою за служебку. **25** Сталося ж у раньці, дивиться, се була Лея. І каже Яков Лабанові: Що се ти вдіяв мені? Чи не задля Рахелі ж парубкував я в тебе? Про що ж так ошукав еси мене? **26** Відказав же Лабан: Неможна так чинити в нашій землї, видавати меньшу перше старшої. **27** Скіньчай же тиждень сей; я дам тобі й ту за роботу, що робити меш на мене ще сїм других літ. **28** Учинив же Яков так, та й скіньчив тиждень з сією; і дав йому Лабан Рахелю, дочку свою, за жінку. **29** Дав же Лабан Рахелі дочці своїй Баллу, рабиню свою, за служебку. **30** І ввійшов до Рахелі, влюбив же Рахеля більш ніж Лею. І парубкував у його других сїм років. **31** Бачив же Господь, що ненавидна була Лея, відчинив утробу її: Рахеля ж була неплідна. **32** І завагонїла Лея, і вродила сина, і дала йому ім'я Рубен, говорючи: Певно зглянувся Господь на моє горе. Тепер же любити ме мене чоловік мій. **33** І завагонїла знов, і вродила сина і каже: Що почув Господь, яка я ненавидна, тим дав менї й сього сина. І дала йому ім'я: Симеон. **34** І завагонїла знов, і вродила сина і каже: Тепер же буде мій чоловік прихилен до мене; породила бо йому три сини. Тим дала йому ім'я: Левій. **35** І завагонїла знов, і вродила сина, і каже: Тепер дякувати му Господеві. Задля того дала йому ім'я: Юда. Та й перестала рожати.

30 Вбачаючи ж Рахеля, що не вродила Яковові ніякої дитини, завидувала Рахеля сестрі своїй, та й каже Яковові: Дай менї дїток, ато вмру. **2** Загорівся ж Яков гнівом на Рахеля, і каже: Хиба я тобі замість Бога, що не дав тобі утробного плоду? **3** Каже ж вона: Ось раба моя Балла; увійди до неї

та нехай уродить на коліна мої, щоб і в мене були дітки від неї. 4 I oddala йому Баллу, рабиню свою за жінку, і ввійшов до неї Яков. 5 I завагоніла Балла, та й уродила Яковові сина. 6 I рече Рахеля: Бог судив мені, і послухав голосу мого, і дав мені сина. Тим і дала йому ім'я: Дан. 7 I завагоніла знов Балла, рабиня Рахелина, й уродила сина другого Яковові. 8 I рече Рахеля: Великою боротьбою боролася я з сестрою моєю, та й перемогла. Тим і дала йому ім'я: Нафталій. 9 Вбачала ж Лея, що перестала рожати, і взяла Зелфу, рабу свою, та й oddala її Яковові за жінку. 10 I вродила Зелфа, рабиня Леїна, Яковові сина. 11 I рече Лея: Пощастило мені! I дала йому ім'я: Гад. 12 I вродила Зелфа, рабиня Леїна, Яковові сина другого. 13 I каже Лея: Щасна я; бо дочки зватимуть мене блаженною. I дала йому ім'я: Ассер. 14 I пійшов Рубен під пшеничні жнива, та й знайшов любовні яблука на полі, та й приніс їх до Леї, матері своєї. Каже ж Рахеля до Леї: Дай мені любовних яблук сина твого! 15 Рече ж вона їй: Хиба се мала річ, що взяла еси мужа мого? Чи й любовні яблука сина мого віднімеш? Каже ж Рахеля: Дак нехай переночує з тобою сьогодні за любовні яблука сина твого. 16 Прийшов же Яков з поля в вечорі, і вийшла Лея зустріч йому, і каже: Мусиш увійти до мене; найняла бо я справді тебе за любовні яблука сина мого. I переночував він з нею тієї ночі. 17 I послухав Бог Леї, і завагоніла вона, і вродила Яковові сина пятого. 18 I каже Лея: Дав мені Бог плату мою; бо oddala рабиню мою мужеві мойму. I дала йому ім'я: Іссахар. 19 I завагоніла знов Лея, і вродила сина шостого Яковові. 20 I каже Лея: Подарував мені Бог гостинця гарного, поважити ме мене муж мій; уродила бо йому шістьох синів. I дала ім'я йому: Себулон. 21 A потім уродила дочку, і дала ім'я їй: Дина. 22 I зглянувся Бог на Рахелью, і почув її Бог, і відчинив утробу її. 23 I завагонівши вродила сина, і каже: Одняв Бог докір мій. 24 I дала ім'я йому: Йосиф, говорючи: Дай мені, Господе, й другого сина. 25 Сталося ж, як уродила Рахеля Йосифа, каже Яков Лабанові: Відпусти мене, нехай іду в домівку мою й на крайніу мою. 26 Віддай жени й діти мої, що за них парубкував тобі; ти знаєш роботу, що робив тобі. 27 Каже йому Лабан: Коли б знайшов я ласку в тебе! Вбачаю бо, що благословив мене Господь задля тебе. 28 I каже:

Визнач плату свою в мене, я й дам тобі. 29 Каже йому: Ти знаєш, як я парубкував у тебе, і якою твоя скотина зробилась у мене. 30 Мало бо що було в тебе до мене, та й наросло багацько, і благословив тебе Господь з приходу моого. Тепер же коли мені дбати й про власну господу? 31 I каже: Шо мушу тобі дати? Каже ж Яков: Не давай мені нічогісінько, аби вчинив, що скажу, знов пасти му вівці твої й доглядати му. 32 Пройду я через усю отару твою сьогодні, а й вилучу все переполасе й крапасте, і все чорне між вівцями, й усе переполасе й крапасте між козами, і се буде моя плата. 33 Так моя правда говорити ме за мене завтрашнєго дня, як прийдеш давати плату мою. Усе непереполасе й не крапасте між козами і не чорне між вівцями, мусить уважатись у мене за вкрадене. 34 Каже ж йому Лабан: Добре, нехай буде по слову твойму. 35 I повилучував того ж дня козли переполасі й крапасті, і усе, що мало біле в себе і все, що чорне між вівцями, та й поoddавав в руки синам своїм. 36 I поставив три дні ходи між собою й Яковом. Яков же пас остатальні вівці Лабанові. 37 Узяв же Яков собі по ціпку зеленому тополевому, лісковому й каштановому, та й помережив білими мережками, і луплячи повиявлював біле, що було на ціпках. 38 I клав ціпки, що помережив, у напувальні корита та в водяні ринви, як приходили отарі до водопійла, щоб вагоніли на водопійлі. 39 I вагоніли отарі перед ціпками, та й котились ягнятами й козенятами переполосими й крапастими. 40 Ягнята ж вилучав Яков і ставляв отарі лицем до переполосого і чорного в отарі Лабановій, й держав свої отарі окроме, і не ставляв укупі з Лабановими. 41 I сталося, як вагоніла лучча скотина, Яков клав ціпки перед очима в скоту в корита, щоб вагоніли між ціпками. 42 Як же гуляла скотина слабовита, не клав туди ціпків; тим робом слабовите було Лабанові, а лучче Яковові. 43 I збогатився чоловік безліч, і було в його скотини много, і раби, і рабині, і верблюди, й осли.

31 Перечув же Яков слова синів Лабанових, що мовляли: Узяв Яков усе, що було в батька нашого, і з того, що було в батька нашого, вбивсь у всю славу його. 2 I дививсь Яков на лицез Лабанове, аж воно до його не таке, як перше. 3 Каже ж

Господь Яковові: Вертайсь на батьківщину твою, і до роду твого, і буду з тобою. 4 Послав же Яков, і покликав Лею й Рахелю на поле, де були стада. 5 I каже їм: Бачу я лице батька вашого, що не таке до мене, як перше; Бог же панотця мого був зо мною. 6 I самі знаєте, що всюю снагою моєю працював я батькові вашому. 7 Батько ж ваш ошукав мене, і переміняв плату мою десять раз; та не попустив йому Бог ушкодити мені. 8 Як скаже було так: Пестрі будуть плати твоя; тоді котяться вівці всі пестрими; як же скаже: Крапасті будуть плати твоя, тоді котяться всі вівці крапастими. 9 Так одняв Бог усю скотину в батька вашого й дав мені. 10 I сталося того часу, як вівці гуляли, зняв я очі мої й бачив уві сні: се, которі барани і козли спинались на вівці й кози, були переполосі крапасті й рябі. 11 I рече мені ангел Божий уві сні: Якове! Я ж кажу: Ось я! 12 I рече: Споглянь лише очима твоїми, та подивись: усі барани й козли, що спинаються на вівці й кози, переполосі, пестрі й крапасті; вбачав бо я все, що Лабан тобі витворяє. 13 Я Бог з Бетеля, де намастив еси стовпа і обрікся еси мені словом. Тепер же встань, ізійди з сієї країни, та вертайсь на країну рідну. 14 I відказуючи Рахеля й Лея, сказали йому: Хиба є тутеньки нам частина й насліддє в господі, в батька нашого? 15 Хиба ж не за чужениць уважає нас він? Попродав бо нас і зажер срібло наше. 16 Бо все багатирство й слава, що відняв Бог у батька нашого, наше й діток наших. Оце ж теперенъки все, що Бог рече, чини. 17 Знявся ж Яков, і посадив сини свої і жени на верблюди. 18 I позабирає усю скотину свою й усі добутки, що здобув у Падам-Арамі в Мезопотамії, щоб вертатись до Ісаака, батька свого в Канаан землю. 19 Як же відлучився Лабан стригти вівці свої, покрала Рахеля ідоли в батька свого; 20 I викрався Яков несподівано Лабанові, Араміянилові, не сповістивши його про втеки. 21 I втік сам з усім своїм, і перебрів через річку й простував у Галаад гори. 22 Переказано ж Лабанові на третій день, що Яков утік. 23 I взявши сини й братте свое з собою, здоганяв його семиденним погоном, та й наздогнав його на Галаад горах. 24 Прийшов же Бог до Лабана Араміянина ночною добою вві сні, і рече йому: Остерегайся звязуватись із Яковом. 25 I наздогнав Лабан Якова. Яков же поставив намети свої на

горі, і Лабан отаборив братте свое на Галаад горах. 26 Каже ж Лабан Яковові: Що вкоїв еси? Про що викравсь еси потай мене, та позавозив дочки мої мов бранки? 27 Чого втікав еси потай мене, та викравсь від мене, не сповістивши мене? Відпустив би тебе з покликами й піснями, з тимпанами й гуслями. 28 I не дозволив еси мені цілувати внуки мої й дочки мої. Се ж учинив еси по дурному, вдіявши таке. 29 Тепер би мав я силу покарати тебе, та Бог отця твого вчора вночі рече до мене, словами: Остерегайся звязуватись із Яковом. 30 Нехай би ти пійшов геть тому, що тяжко зажуривсь по господі отця твого, про що ж украв еси боги мої? 31 Відказав же Яков і рече до Лабана: Бо злякався, думаючи, що поодіймаєш дочки твої в мене і усе мое, 32 У кого ж ізнайдеш боги твої, той не жити ме на сьвіті. Перед нашою браттею познавай, що твоє в мене, та й бери собі. Не знат же Яков, що Рахеля покрала боги. 33 Увійшовши ж Лабан у Яковів намет і в Лейну кущу, і в кущу двох рабинь, не знайшов. Увійшов же й у намет Рахелин. 34 Рахеля ж узяла ідоли, та й підложила під верблюдове сідло, та й сіла на них. I обшарив Лабан усю кущу, та й не знайшов. 35 I каже батькові своїму: Не гнівись, паноченьку, що не можу встати перед тобою; бо звичайне женське в мене. Шукає же він та й не знайшов ідолів. 36 Прогнівився ж Яков і звязавсь у сварку з Лабаном: Яка провіна моя? Який гріх мій, що вганяв еси так гаряче за мною? 37 Переглянув еси всі речі домові в мене, що ж ізнайшов еси з усіх річей дому твого? Поклади тутеньки перед браттею твоєю й браттею моєю, щоб розсудили між обома нами. 38 Двайцять років оце вже я з тобою. Вівці твої й кози твої не звергали, і баранів із отари твоєї не ів я. 39 Зьвіроїдини не приніс до тебе; із мого ніс я втрату сю; з мого власного вимагав еси, чи вхоплено в день, чи в ночі. 40 У день бо пекла мене спека, в ночі морозила холднеча, і сон утікав од очу в мене. (questioned) 41 Так пробував я двайцять років у твоїй господі. Парубкував я чотирнайцять років задля двох дочек твоїх і шість років за вівці твої, ти ж переміняв плату мою десять раз. 42 Коли б не Бог отця моого, Бог Авраамів, та не страх Ісааків був ізо мною, певно тепер в порожній випустив би еси мене. Бідуваннє мое й працю рук моїх побачив Бог і докорив тебе вчора в ночі. 43

Відказав же Лабан, і каже до Якова: Дочки, мої дочки, і діти, мої діти, і скотина, моя скотина, і все, що видиш, то мое; що ж можу я заподіяти сим дочкам моїм або дітям, що вони породили? 44 Оце ж нумо чинити умову, я й ти, і нехай він буде за съвідка між мною й тобою. 45 I взявши Яков каменя, поставив його на спомин. 46 Каже ж Яков до братті своєї: Назбирайте каміння. I назбирали каміння й зробили могилу і трапезували там на могилі. 47 I прозвав його Лабан Егар-Сагадута; Яков же прозвав його Галлед. 48 Каже ж Лабан до Якова: Ся могила, се съвідок між мною й тобою. Тим і прізвище дано могилії Галлед. 49 I Мизпа від того, що Лабан сказав: Нехай вартує Господь між мною й тобою, як ми розійдемось різно одни з одним. 50 Коли зневажати меш дочек моїх або візьмеш над мої дочки жен, не чоловік буде між нами, ні! Бог съвідок між мною й тобою. 51 I каже Лабан Яковові: Дивись на сю могилу і дивись на стовпа, що я поставив між мною й тобою. 52 Ся могила съвідок і сей стовп съвідок, що не перейду за сю могилу до тебе, і ти не перейдеш за сю могилу і за сього стовпа до мене на шкоду. 53 Бог Авраамів і Бог Нахорів, Бог їх отця, суди між нами. I клявсь Яков страхом отця свого Ісаака. 54 I приніс Яков жертву на горі, і покликав братті своє до вживання хліба солі, і вживали хліб сіль, та й обночувались на горі. 55 Уставши ж Лабан рано в ранці, цілував сини й дочки свої і благословив їх, і рушив у дорогу, і вернувсь на займище свое.

32 I Яков те ж верстив путь свою, і зустріли його ангели Божі. 2 Каже ж тоді Яков, зуздрівши їх: Се Божий полк, урочище те Маганаїм. 3 Послав же Яков послі поперед собою до Езава, брата свого в Сеїр землю, в Едом поле; 4 I наказав їм, говорючи: Такенькі мовляйте панові майму Езавові: Так говорити раб твій Яков: У Лабана пробував я та й загаявсь там і досі. 5 I придбав я воли й осли, і вівці, і раби, і рабині, і посилаю тепер тобі панові майму, звістку, щоб запобігти ласки твоєї в очах твоїх. 6 I вернулись послі до Якова, говорючи: Ходили ми до брата твого Езава, і се він сам іде на зустріч тобі, і чотириста чоловіка з ним. 7 Злякався ж Яков велими, і був у турботі; і поділив людей, що були з ним, і вівці, і воли, і верблюди на два коші. 8 I каже сам собі: Як наступить Езав

на один кіш і побе його, тоді другий кіш пійде втеком. 9 Каже ж Яков: Боже отця моого Авраама й отця моого Ісаака, Господе, ти що заповідав мені: Вертайсь у рідну землю твою та до родини твоєї, і я таланити му тобі, 10 Не заробив я ніжче всіх тих благ і всієї вірності тієї, що виявив еси рабові твоїму; з палицею бо сією перебрів я сю Йордань, а тепер виріс у два коші. 11 Визволь мене, благаю тебе, з рук брата моого, з рук Езава! Боюсь бо, щоб не прийшов та не вбив мене, матері із дітками. 12 Ти ж глаголав еси: Благо тобі сотворю, і вчиню ім'я твоє яко пісок морський, що не злічити його задля многості. 13 I переночував там тієї ночі. I взяв із того, що прийшло йому в руки, гостиниця Езавові, братові своїму. 14 Кіз двісті, а козлів двайцятро, овечок двісті, а баранів двайцятро, 15 Берблюдиць дійних двайцятро з їх жеребятами, та корів сорок, та бугаїв десятеро, ослиць двайцятро, і десяток ослів. 16 I приручив їх рабам своїм, усяке стадо окреме, і звелів рабам своїм: Гонітесь бридьма через річку, та чиніте прогалину між стадом і стадом. 17 I звелів первому, говорючи: Як тебе зустрінє брат мій Езав, та спитає в тебе говорючи: Чий еси, і куди йдеш, і чиє се перед тобою? 18 Кажи: Раба твого Якова. Се подарунок панові майму Езавові. Ось він і сам позад нас. 19 I звелів другому й третьому, й усім, що гналися із стадами. Сими словами мовляйте Езавові, як зустрінете його, 20 I кажіть: Ось раб твій Яков і йде за нами. Бо каже сам собі: Вгамую його подарунками, що йдуть поперед мене, а потім побачу лице його. Може приймe мене. 21 Так ійшли дарунки поперед його. Сам же переночував ту ніч у коші. 22 Уставши ж тієї ночі, узяв обидві жени свої, і обидві рабині, й одинайцятро синів своїх, і перейшов бридьма брід Ябок. 23 I взяв іх, і перебрів річку, і перевів усе, що мав. 24 Остався ж Яков один, і боровсь із ним хтось, аж покіль обутъріло; 25 Вбачаючи ж, що не подужа його, ударив його по стегну, по суставу, і потерпів у Якова стегенний сустав, як боровсь із ним. 26 I каже той: Пусти мене; бо вже день зорі. Яков же каже: Не пущу; мусиш благословити мене. 27 Рече ж йому: Як на імя тебе? Він же каже: Яков. 28 I рече йому: Від тепер буде тобі ім'я не Яков, а Ізраїль; ти бо з Богом боровсь і над людьми брати меш гору. 29 I поспітив Яков його, і каже: Повідай

мені, як на ім'я тебе звати? Про що питаєш, яке мое ім'я? І благословив його там. **30** І приложив Яков тому врочищу прізвище: Пенуель, бачив бо я Бога лицем до лица, тай вирятувалась душа моя. **31** Засяло ж йому сонце, як прийшов за Пенуель; він же кульгав на стегно. **32** Тим же то й тепер не їдять сини Ізраїлеві жили, що на составі бедра, тому, що боровшийся зрушив жилу на составі бедра Якова.

33 Споглянувши ж Яков очима своїми, постеріг, се ж Езав, брат його, йде, і чотири ста чоловіка з ним. І розділив діток Леї, Рахелі і двох рабинь. **2** І поставив обидві рабині зпереду, Лею ж і діти її позаду, а Рахелю з Йосифом, дальш усіх, на посыльдку. **3** Сам же прийшов перше них, і вклонивсь до землі сім раз, перше нім приступив до брата свого. **4** І прибіг Езав зустріч йому, і обняв його, та й припав йому на шию, і поцілував його; і плакали обидва. **5** І спогляне Езав, і побачив жени й діти, й каже: Що ж сі в тебе? Він же каже: Діти, що дарував Бог рабові твому. **6** І приступили рабині й діти їх, і вклонились. **7** І приступила Лея те ж із дітьми своїми й уклонились; потім же приступив Йосиф і Рахеля й уклонились. **8** І каже Езав: Про що ж у тебе всі ці полки, що я з ними зустрівся? Він же каже: Щоб ізнайшов раб твій милість ув очах в моого пана. **9** Каже ж Езав: У мене доволі, брате, держи своє про себе самого. **10** І каже Яков: Коли знайшов я ласку в очах твоїх, прийми гостинці з руки моєї тому, що побачив я лице твое, як би хто побачив лице Боже, і що був еси прихilen до мене. **11** Прийми благословенне мое, що я приніс тобі, бо мене Бог благословив, і всього доволі в мене. І присилував його, і взяв він. **12** І каже: Рушаймо в дорогу. Я пійду по переду. **13** Каже ж йому: Пан мій знає, що дітки в мене маленькі, а вівці й корови кітні й тільні; як же пожену їх один день, занапашу всю скотину. **14** Нехай пан мій іде попереду раба свого, я ж пійду повагом, дивлячись по сназі худоби, що йти ме передо мною, і як пійде дітвора, поки прийду до пана моого в Сеїр. **15** І каже Езав: Оставлю ж із тобою кілька людей моїх. Він же каже: Про що воно? Аби знайшов я ласку в очах пана моого. **16** Вернувся ж Езав того дня на свою путь у Сеїр. **17** А Яков мандрував далій у Суккот і побудував собі домівку, а скотині своїй поробив кущі. Тим і проложено прізвище

врочищу тому Суккот. **18** І дойшов щасливо Яков до городу Сихему, що в Канаан землі, вернувшись із Мезопотамії, та й отаборився перед городом. **19** І купив частину поля, де отаборивсь, у синів Геммора, отця Сихемового, за сто срібняків. **20** І поставив там жертівника, та й призвав ім'я Господа Бога Ізраїлевого.

34 Вийшла ж Дина, дочка Леїна, що вродила Яковові, спізнатись із дочками тієї країни. **21** побачив її Сихем, син Геммора, Евеяненка, князя тієї країни, та й взяв її, і ліг із нею, і насилував. **31** прихилилась душа його до Дини, дочки Якова, і влюбив дівицю, й промовляв до неї прихильно. **4** Каже ж Сихем до Геммора, батька свого, говорючи. Возьми мені дівицю сю за жену. **5** Яков же чув, що збездечтив Гемморенко Дину дочку його, сини ж його та були з його скотиною в полі, і мовчав Яков аж покіль прийшли вони. **6** Вийшов же Геммор, отець Сихемів до Якова на поговорку з ним. **7** Сини ж Яковові поприходили з поля, і, почувши про се, досадували вони і були в великому жалю, що він зробив безум ув Ізраїлі, лігши з дочкою Якововою, чого не годилося чинити аж надто. **8** І розмовляв із ними Геммор говорючи: Сихемові, синові мойму, поривало душу до вашої дочки. Оддайте ж її за жену йому. **9** І своячтесь із нами; дочек своїх давайте нам, а дочек наших беріте собі. **10** І сідайте осадами з нами, і наша країна буде перед вами. Сідайте осадами й торгуйте і здобувайтесь на добро в її. **11** Каже ж ото Сихем до батька й до братів її: Дайте мені знайти ласку в очах ваших, і що ви скажете мені, дам. **12** Вимагайте над звичай віно й подарунки; дам, скількі скажете мені, аби oddali дівицю заміж. **13** Відказали ж сини Яковові Сихемові та Гемморові, батькові його, зрадливо; а мовляли так тим, що він осоромив Дину, сестру їх. **14** От і кажуть їм: Неможлива се річ oddati сестру нашу такому, що необрізаний; се ж бо докір нам був би; **15** Тілько тоді поєднаємося і осядемось із вами, коли будете такі, як ми, і обріжете ввесь музъкий пол. **16** І oddавати memo наші дочки вам, і брати memo ваших дочек собі, і седіти mem осадами з вами, і зробимось одним народом. **17** Коли ж не послухаєте нас, тоді візьмемо дочку нашу та й пійдемо собі. **18** І вподобав слова їх Геммор та Сихем Гемморенко. **19** І не гаявсь

молодик зробити се, закоханий бо був у Якововій дочці, а поважали його над усю родину в отця його. **20** Прийшов же Геммор та Сихем Гемморенко до царини міста їх, і розмовляли з мужами громадськими, говорючи: **21** Люде сі в ладу з нами, тим нехай сідають осадами в нас на країні, да й торгують у їй; бо наша країна простора геть про них. Берімо дочок їх собі і оддаваймо дочок наших їм. **22** Тілько тоді згоджуються з нами, щоб осістись із нами і єдинитись із нами, коли все музьке між нами та буде обрізане, як вони обрізані. **23** І стада їх, і майно їх, всяка скотина їх хиба не наші? Оце ж поєднаймось із ними, дак і осядуться з нами. **24** І послухали Геммора та Сихема Гемморенка всі, що виходили за царину міську, і пообрізуvalось усе музьке між ними. **25** Сталося ж на третій день, як недугували вони, два сини Яковові, Симеон та Левій, брати Динині, взяли кожен меча свого, та ввійшли в город, та й повбивали все музьке. **26** Геммора ж та Сихема Гемморенка постинали мечом, і взяли Дину з господи Сихемової, та й пішшли геть. **27** Сини ж Яковові ввійшли до побитих, та й розграбили город; бо в йому обезчено Дину, сестру їх. **28** І вівці їх, і товарину їх, і осли й усе, що було в місті, і все, що було на полі, позабирали. **29** А все майно їх, і всю малечу їх, і жінок їх позаймали в полонъ, і пожакували все, що було в городі по господах. **30** Каже ж Яков до Симеона і Левія: Ненавидним зробили ви мене серед осадників сієї країни, серед Канаанів і Ферезів; я ж малий літчю, так вони скупляться до купи проти мене, та й убить мене, і я загину, і вся родина моя. **31** Вони ж кажуть: Хиба він за ледащицю вважав сестру нашу?

35 Рече ж Бог до Якова: Уставши, підіймайсь до Бетеля, та й осядсь тамо, і сотвори там жертівника Богу, що явився тобі, як утікав еси од Езава, брата твого. **2** Каже ж Яков домові своему й усім, що були з ним. Повикидайте боги чужі, які є в кого з вас, та й очищайтесь і поперемінуйте одіж свою. **3** Та вставаймо й підіймайось у Бетель, та поставимо там жертівника Богу, що послухав мене в день бідування моого, та й був зо мною в дорозі, що верстав я. **4** І видали Яковові богів чужих, що були в руках їх, і сережки, що були в ушу їх, і сховав їх Яков під дубом, що під Сихемом.

5 І помандрували вони, і був страх Божий на містах круг їх, і не вганяли за синами Якововими. **6** Прийшов же Яков у Луз, що в Канаан землі, се есть Бетель, він і весь люд його, що були з ним. **7** І поставив там жертівника; і проложив тому врочищу прізвище Ель-Бетель, там бо явивсь йому Бог, як утікав од Езава, брата свого. **8** Умерла ж Дебора, мамка Ребечина, і поховали її під дубом і проложили йому прізвище Аллон-Бакут, дуб голосіння. **9** Явився ж Бог Яковові знов, як прийшов із Мезопотамії, і благословив його. **10** І рече йому Бог: Імя твоє не звати меться вже Яков, ні! Ізраїль буде ім'я твоє. І дав йому прізвище Ізраїль. **11** Рече ж йому Бог: Я Бог всемогущий. Бувай плодючий і намножуйся. Народи і купа народів будуть із тебе, і царі з чересел твоїх вийдуть. **12** І землю, що дав Авраамові й Ісаакові, тобі віддам, і насінню твоїму по тобі дам землю сю. **13** Знявся ж Бог від його, від урочища, де розмовляв із ним. **14** І поставив Яков стовпа на врочищі, де він розмовляв із ним, стовпа камяного та й злив на його ливною жертвою, і злив олії на його. **15** І проложив Яков прізвище врочищу тому, де розмовляв із ним Бог, Бетель. **16** І рушили вони з Бетеля, і було вже не далеко до Евфрата і настигла Рахелью родільня мука, і мала вона породи важкі. **17** Сталося ж, як вона мала важкі породи, каже їй баба сповітуха: Крепись; бо ѿ буде в тебе син. **18** Сталося ж, як покидала її душа, умірала бо, дала йому імя Беноні, болюча дитина, отець же дав йому імя Бенямин, щасна дитина. **19** Умерла ж Рахеля, і поховано її на шляху до Евфрата, се есть Бетлегем. **20** І поставив Яков стовпа над гробом її. Се стовп на Рахелиному гробу по сей день. **21** Помандрував же Ізраїль і напяв намета свого за Мигдаль-Єдером. **22** Сталося ж, як осівсь Ізраїль на тій країні, прийшов Рубен та й ліг із Билгою, батьковою наложницею. І дочувсь про се Ізраїль. Було ж синів у Якова дванадцятьо. **23** Синове Лейні: Рубен, первенець Яковів, та Симеон, та Левій, та Юда, та Іссахар, та Зебулон. **24** Синове Рахелині: Йосиф та Бенямин. **25** Синове Балли, рабині Рахелиної: Дан та Нефталій. **26** Синове Зелфи, рабині Рахелиної: Гад і Ассер. Се синове Яковові, що понароджувались йому в Мезопотамії. **27** Прийшов же Яков до Ісаака, отця свого, в Мамрійщину, в Киріят-Арбу, се Геброн, де пробував Авраам та Ісаак. **28** Було ж Ісаакові

сто і вісімдесят год. **29** І розлучивсь Ісаак із душою й умер, і прилучивсь до роду свого, старий, нажившись на съвті. І поховали його Езав та Яков, синове його.

36 Се ж родопись Езавова, він же Едом. **2** Езав побрав собі жени із дочок Канаанських, Аду дочку Єлона Хетяненка, та Оголибаму, дочку Ани, сина Зибеона Евеяненка. (*questioned*) **3** Та Басмату Ізмайлуву, сестру Небайотову. **4** Ада ж уродила Езавові Єлифаса; Басмата вродила Регуїла. **5** Оголибама ж уродила Єгуса та Єглома та Корага. Се сини Езавові, що народились йому в Канаан землі. **6** І позабираав Езав жени свої, та сини свої, та дочки свої, і всі раби в господі своїй, і скотину свою, й усе підуюче свое, і всі статки свої, що придавав у Канаан землі, та й помандрував Езав з Канаан землі, від брата свого Якова, у Сеїр землю. **7** Були бо майна іх більші над те, щоб кочувати вкупі, і країна, де пробували вони, не зносила їх задля скотини їх. **8** Осівся ж Езав на Сеїр горах; Езав, він же Едом. **9** Се ж родопись Езава, праотця Едомейв на Сеїр горах. **10** Ось іммення в синів Езавових: Єлифас, син Басмати, жінки Езавової. **11** У Єлифаса ж були синові: Теман, Омар, Зефо, Гаетам та Кенас. **12** Тимна ж була наложниця Єлифаса, Езавенка, і вродила Єлифасові Амалека. Се синове Ади, жони Езавової. **13** І ось синове Рагуїла: Нахат і Серах, Шамма і Миза. Се синове Басмати, жони Езавової. **14** А се були синове Оголибами, дочки Ани, сина Зибеона, жінки Езавової. Вродила вона Езавові Єгуса та Єглома та Корага. **15** Се були дуки в синів Езавових. Синове Єлифаса, первенеця Езавового: дука Теман, дука Омар, дука Зефа, дука Кенас, **16** Дука Кораг, дука Гатам, дука Гайфас, дука Амалек. Се дуки Єлифасові в Едом землі. Се сини Адині. **17** А се сини Рагуїла Езавенка: дука Нахат, дука Серах, дука Шамма, дука Миза. Се дуки Рагуїлові в Едом землі. Се синове Басмати Езавихи. **18** Се ж синове Оголибами Езавихи: Дука Єгус, дука Єглом, дука Кораг. Се дуки Оголибами, дочки Ани, жінки Езавової. **19** Се сини Езава, і се дуки їх. Він Едом. **20** Се ж сини Сеїра Горієнка, що седіли осадами в тій країні Лотан, та Собаль, та Зибеон, та Ана. **21** Та Дишон, та Єзер, та Дишан. Се дуки Горійські в синів Сеїрових в Едом землі. **22** А синове Лотанові були: Горій та Гемам, а сестра Лотанова: Тимна. **23**

А се синове Собальові: Алван, Манагат, та Ебалъ, Сефо та Онам. **24** А се синове Зибеонові: Ая та Ана. Се той Ана, що знайшов гарячі жерела в степу, пасучи осли Зибеонові, батьківські. **25** А се синове Анні: Дишон і Оголибама, дочка Анина. **26** Се ж синове Дишонові: Гемдан, та Єшдан, та Ітран, та Керан. **27** Се ж синове Єзерові: Билган, та Саван, та Акан. **28** Сеж синове Дишанові: Уз та Аран. **29** Се ж дуки в Горіїв: дука Лошан, дука Собаль, дука Зибеон, дука Ана; **30** Дука Дишон, дука Єзер, дука Дишан. Се дуки в Горіїв після дуків їх у Сеїр землі. **31** А се царі, що царювали в Едом землі, перш ніж царював там який царь в Ізраїлі. **32** Царював у Едомі Бела Бейоренко; прозвивався ж город його Динхаба. **33** Умер же Бела, і царював намість його Йобаб Серахенко із Бозри. **34** Умер же Йобаб, і царював намість його Гусам із Теман землі. **35** Умер же Гусам, і царював намість його Гадад Бедаденко, що побив Мидіяніїв на полі Моаб, а город його прозвивався Авит. **36** Умер же Гадад, і царював намість його Самла із Мазреки. **37** Умер же Самла, і царював намість його Савул із Рехобота над рікою. **38** Умер же Савул, і царював намість його Бааль-Ганан Ахборенко. **39** Умер же Бааль-Ганан Ахборенко, і царював намість його Гадар; город же його прозвивали Пакгу, а жінку його Мегетабееля, дочка Матреда, дочки Мезагаба. **40** А се ймення дуків Езавових по родинах їх, по врочищах їх, по прізвищах їх: Дука Тимна, дука Алва, дука Єтет. **41** Дука Оголибама, дука Єла, дука Пинон. **42** Дука Кенас, дука Теман, дука Мібрз, **43** Дука Магдіель, дука Ірам. Се дуки в Едомі, по оселях їх, по врочищах їх. Се Езав, прайотець Едомів.

37 Осівся ж Яков на країні, де пробував отець його Ісаак, у Канаан землі. **2** Се ж родопись Якова: Як було Йосифові сімнайцять років, пас він вівці з браттем своїм, та був ще недолітком між синами Балли та Зелфи, жен отця свого. І доводив Йосиф речі їх ледачі до панотця свого. **3** Яков же любив Йосифа над усі сини свої; бо родився у старошіх його, і справив йому одїж квіччасту, рукавчату. **4** Вбачаючи ж браттє його, що любить його батько над усі сини свої, зненавідли його, і тяжко їм було промовляти до його мирно. **5** Бачив же Йосиф сон і росказав браттє своїй. **6**

І каже їм: Послухайте лишень сна цього, що я бачив. 7 Здавалось бо, ніби вяжемо снопи серед поля; аж ось встав мій сніп, да й стой: ваші ж, бачся, снопи постали навкруги, та й уклонились мойму снопові. 8 Сказали йому братте його: Чи то ж бо справді царювати меш над нами. Та й зненавиділи його ще й надто за сні його і за слова його. 9 Побачив же сон другий, та й повідав його браттю своїму, і каже: Ось бачив ще сон, і здавалось, ніби сонце й місяць й однайцяtero зір уклонились мені. 10 I росказав отцеві своїму й браттю своїму. I докорив йому панотець його, каже йому: Що се за сон такий тобі приснився? Чи то ж бо се прийдемо, я й мати твоя й братте твоє, вклонитись тобі до землі? 11 Позавидували ж йому братте його, панотець же його завважив слово се. 12 I погналися брати його з отецькими вівцями в Сихем. 13 I каже Ізраїль до Йосифа: Чи не пасуть братте твоє в Сихемі? Іди навідайся до них. Каже ж йому: Готов! 14 Каже ж йому: Іди, синку, та наглянь, чи все гаразд у браття твого, чи все гаразд між вівцями, і принеси вістку. Та й послав його з Геброн долини, і прийшов у Сихем. 15 I стърів його чоловік якийсь, аж він блукає по полю. Питає ж його чоловік: Чого шукаєш? 16 Він же каже: Браття мою шукаю. Повідай, де пасуть. 17 Каже ж йому чоловік: Погналися ізвідсі; чув бо, як мовляли: Поженимось у Дотан. I пішов Йосиф слідом за браттом своїм, і зустрів їх у Дотані. 18 Загледіли ж його оддалеки, перш ніж наблизився до них, і змовились на його, щоб убити його. 19 Каже ж брат до брата: От сновидець той ійде. 20 Нумо вбемо його та вкиньмо в який колодязь, та й казати мемо: Зъвір лютий пожер його; от і побачимо, що станеться з тих снів його. 21 Чуючи ж се Рубен, одняв його з рук у їх, та й каже: Не губімо душі. 22 Каже ж Рубен: Не проливайте крові, а вкиньте в степовий колодязь, руки ж не кладіть на його; се, щоб визволити його з рук у них, та й oddati панотцеві. 23 I сталося, як прийшов Йосиф до браття свого, стягли з Йосифа одіж його квіччасту рукавчату, що була на йому. 24 I взяли його, та й укинули в колодязь; колодязь же сухий був, води не було. 25 I сіли попоїсти, коли ж глянуть, ідуть подорожні Ізмайлітняне від Галааду з верблюдами своїми, везучи бурштин, бальзам та ладан в Египет. 26 Каже ж Юда до браття

свого: Що за користь, як убемо брата нашого та й потаймо кров його. 27 Ходімо, продаймо його Ізмайлітнянам; руки ж наші не будуть на йому, бо він брат наш і тіло наше. I вдовольнились братте його. 28 I йшли мимо купці Мидянські; і витягли вони Йосифа з колодязя, і продали Йосифа Ізмайлітнянам за двайцять срібняків; і поведено Йосифа в Египет. 29 Вернувся ж Рубен до колодязя, аж Йосифа нема в колодязі, і розірвав одіж свою. 30 I прийшов до братті своїй й каже: Хлопця нема, а я, куди мені теперенькі йти? 31 Узяли ж вони одежду Йосифову, і закололи кізлица, та й помазали одежду кровю; 32 I послали одежину квіччасту рукавчату, і принесено її до батька, і казали: Се ми знайшли; познавай, чи се одежа сина твого, чи ні. 33 I впізнав, і каже: Одежа сина мого! Зъвір лютий іззів його, зъвір ухопив Йосифа. 34 I розірвав Яков одіж свою, і нагорнув на чересла свої веретище, і плакав по синові своїму дні многі. 35 Посходилися ж усі його синове й дочки розважати його, та не слухав розважання говорючи: Пійду до сина мого сумуючи на той сьвіт у землю. Так убивався по йому батько його. (Sheol h7585) 36 Мидянії ж продали Йосифа в Египті Потифарові, дворянину Фараоновому, гетьманові прибічників його.

38 I сталося того часу, Юда відлучивсь од браття свого, та й присусідивсь до одного Адуламця, на прізвище Гіра. 2 I побачив там дочку одного Канаанця, його ім'я Шуа, і взяв і ввійшов до неї. 3 I завагонівши вродила вона сина, і дала йому ім'я Гер. 4 I завагонівши знов, уродила сина, і дала йому ім'я Онан. 5 I завагонівши знов уродила ще сина, і дала йому ім'я Села. I був Юда у Кезібі, як вона роджала. 6 I взяв Юда жінку Герові, первенцеві своїму, на ім'я Тамара. 7 Був же Гер первенець Юдин, ледачий ув очу в Господа, і вбив його Господь. 8 Каже ж Юда Онанові: Увійди до братової жінки, та оженись із нею, яко дівер, і возстав сім'я братові твойму. 9 Знав же Онан, що не йому буде насіннє, і як увіходив до братової жінки, проливав сім'я на землю, щоб не дати насіння братові своїму. 10 Ледарство ж погань було в очу в Бога, що він коїв; тим убив і цього. 11 Каже Юда Тамарі, невістції своїї: Седи вдовою в отецькій господі, докіль великий буде Села, син

мій. Каже бо сам собі: Колиб і сей не вмер, як брати його. I пішла Тамара й седіла в отецькій господі. **12** Як уплило ж доволі часу, померла Шуанова дочка, жінка Юдина. Віджурившись після того Юда, пішов до овечих стригачів своїх, сам і приятель його Гіра Адуламець, у Тімну. **13** I сповістили невістку його Тамару говорючи: Он свекр твій іде в Тімну стригти вівці свої. **14** Вона ж, поскідавши вдовицьку одежду з себе, окрилась наміткою, та заквічалась, і сіла в Енаїмській царині, що при дорозі в Тімну, знавши, що вже дорослий Села, та її не дано йому за жінку. **15** I побачивши Юда, подумав, що се блудниця; окрила бо лице собі, і не впізнав її. **16** Завернув же до неї з манівця, та й каже їй: Попусти мені ввійти до тебе. Не впізнав бо, що се невістка йому. Вона ж каже: Що мені даси, як увійдеш до мене? **17** Він же каже: Пошлю тобі кізлика з отари. Вона ж каже: А чи даси мені залог докіль пришлеш? **18** Він же каже: Який залог тобі дати? Вона каже: Перстень з печаткою твоєю, твій пояс, та палицу, що в руці в тебе. I дав їй, та й увійшов до неї, і завагоніла від його. **19** I встала та й пішла, і скинула намітку з себе, і вдяглась ув одіж удовицьку. **20** Послав же Юда кізлика через руки приятеля свого Адуламця, узяти залог од молодиці, та не знайшов її. **21** Поспітив же в міських людей, та й каже: Де блудниця, що седіла під Енамом при дорозі? I мовляли вони: Не було тутенъки ніякої блудницї. **22** I вернувся до Юди та й каже: Не знайшов, і люди міські кажуть: Не було тутенъки ніякої блудницї. **23** Каже ж Юда: Нехай візьме собі, аби не съміялись із нас; бо я послав кізлика, ти ж не знайшов. **24** I сталося через три місяці, повідано Юді: Зблудила Тамара, невістка твоя, і вже завагоніла від блуду. Каже ж Юда: Виведіт її, нехай спалять. **25** Вона ж, як її ведено, послала до свекра свого говорючи: Від того чоловіка, чие оце, я завагоніла. I каже: Познавай, чий се перстень з печаткою, пояс і палица. **26** Упізнав же Юда, та й каже: Оправдалась Тамара лучче мене; бо не оддав я її за Селу, сина мою. I не взнав її вже більше. **27** Сталося ж, як роджала, що були близнятa в утробі її. **28** Сталося ж, як роджала, висунуло ручку, і взявши баба-сповитуха, перевязала ручку йому червоною ниткою, говорючи: Се вийшло перве. **29** I сталося, як потягло назад ручку, дивись, вийшов брат його.

Вона ж каже: Як се ти прорвавсь? I дала йому імя Перез. **30** A потім вийшов брат його, і в його на ручці була червона нитка. I дала імя йому Серах.

39 Йосифа ж приведено в Египет, і купив його Потифар, дворянин Фараонів, гетьман вартовиків його, Египтянин, із рук Ізмайлітян, що привели його туди. **2** I був Господь із Йосифом, так що у всьому йому таланило, і жив у дому в свого пана, Египтянина. **3** Бачив же пан його, що Господь із ним, і що ні робить, Господь щастить руці його. **4** I знайшов Йосиф ласку в очах його, і вслуговував йому, і той поставив його над усім домом своїм, і все, що мав, oddав у руки його. **5** I сталося того часу, як поставив його над домом своїм і над усім майном своїм, Господь благословив Египтянина задля Йосифа, і було благословенне Господнє на всьому, що мав у господі і в полі. **6** I передав усе, що мав, Йосифові, і не знав нічогісінько в своїму майні, опріч хліба, що єв. I був Йосиф гарний станом і вродливий видом вельми. **7** I сталося по сих речах, що жона пана його накинула оком Йосифа, та й каже: Лязь ізо мною. **8** Він же не схотів, і каже свого пана жоні: Дивись, пан мій не знає за мною нічогісінько в дому своїму, і все, що має, віддав у руки мої. **9** I нікого нема над мене в дому сьому, і невдержано від мене нічого, опріч тебе; бо ти жона йому еси. Як же вчиню ледарство велике се й гріх перед Богом? **10** I сталося, як вона підмовляла Йосифа день у день, не послухав її, щоб лягти з нею й жити з нею. **11** I сталося одного такого дня, що ввійшов Йосиф у будинок справляти справи свої, і не було нікого з домовників у середині. **12** I вхопила його за одежду говорючи: Лягай зо мною. I покинув одежду свою в руках її, та й утік геть. **13** I сталося, як побачила, що покинув одіж свою в руках її, та втік геть, **14** Гукнула на домовників, та й каже ім: Бачте, увів до нас Єvreя, щоб насьміявсь із нас. Увійшов до мене, та й хотів лягти зо мною, так я закричала голосно. **15** I сталося, як почув, що я зняла крик та загукала, покинув одіж свою в мене, да метнувсь на втеки. **16** I положила одіж його коло себе, докіль приайде пан його до дому. **17** I повідала йому такими словами: Прийшов до мене парубок Єvreй, що ввів еси до нас, посьміяться із мене. **18** I сталося, як зняла голос, та закричала,

він покинув одіж свою, та й побіг втеком. 19 I сталось, як почув пан його слова жони своєї, що каже до його: От яким робом пішов парубок твій, запалав гнівом, 20 I взяв Йосифа пан, вкинув його в темницю, туди, де вязники цареві седіли в неволі, і пробував там у темниці. 21 Но Господь був з Йосифом і змилосердивсь до його, і дав йому ласку в очу доглядника темничного. 22 I віддав доглядник темничний в руки Йосифові всіх позакиданих у темницю, і все, що там роблять, роблено за його порядкуваннem. 23 Доглядник же темничний не дозиравс' ні до чого під його руками; бо Господь був із ним, і що він чинив, у всьому Господь помагав йому.

40 Сталося ж по сих речах, провинив дука винарський в царя Египецького, і дука пекарський панові своїму, цареві Египецькому. 2 I розгнівився Фараон на обох дворян своїх, на дуку винарського й на дуку пекарського. 3 I повкидав їх у темницю в домі гетьмана вартовиків, у те місце, куди вкинуто Йосифа. 4 I приручив їх доглядник темничний Йосифові, і служив їм, і пробували вони довгий час у темниці. 5 I бачили обидва сни ув одну ніч, і кожен угадував свій сон по своєму, дука винарський і дука пекарський царя Египецького, що седіли в темниці. 6 Увійде ж до них Йосиф уранці і бачить, вони посуміли. 7 I поспитав дуків Фараонових, що були з ним у темниці в пана свого: Чого ви дивитесь так сумовито сьогодні? 8 Вони ж кажуть йому: Сон сниться нам, а вгадника йому нема. Каже ж їм Йосиф: Чи не від Бога ж угадуваннe? Ось, роскажіте лишенъ мені. 9 I повідав дука винарський сон свій Йосифові, та й каже: У сні мойму, бачся, виноградний кущ передо мною, 10 У виноградного ж куща три вітки, і неначе процьвів, і вирости сьпілі грони. 11 А чаша Фараонова в руці в мене. I взяв я грону, і видавив у чашу, та й подав чашу в руки Фараонові. 12 I каже йому Йосиф: От проти чого се снилось. Три грони, се три дні. 13 Через три дні підійме Фараон голову твою, та й верне тебе на місце твоє; і подавати меш Фараонові чашу до рук його прежнім звичаем, як був еси його винарем. 14 Спогадай же на мене, як добре тобі буде і змилосердись до мене, та й нагадай про мене Фараонові, та й визволь мене з твердині сієї. 15 Мене ж бо вкрадено з країни Єрейської;

i тутеньки нічого лихого не вкоїв я, щоб мене вкинути в темницю. 16 I вбачав дука пекарь, що гаразд угадує, та й, каже Йосифові: А мені снилось, бачся, три кошки хліба на голові в мене. 17 I в верхньому кошику всякий хліб до вподоби Фараонові, да птаство небесне росклювало все з кошика на голові в мене. 18 Відказав же Йосиф кажучи: От проти чого снилось. Три кошки, се три дні. 19 Через три дні підійме в гору від тебе Фараон голову твою, і повісить на дереві тебе, і поїсть птаство небесне тіло твое з тебе. 20 Сталося ж на третій день, припав день рождення Фараонового, і він справив пир усім дворянам своїм, і підняв угору голову дуці винареві своїму і дуці пекареві своїму, посеред своїх дворян. 21 I поставив дуку винарського на місце його знов, щоб подавав той чашу до рук Фараонових, 22 Дуку ж пекаря велів повісити на дереві; як віщував Йосиф їм. 23 Однак не спогадав дука винар царський Йосифа, байдуже про його.

41 Сталося ж у конці двох повних лт, Фараон бачив сон. Бачся, стояв він при ріці. 2 I се, ніби з річки, вийшло семеро корів гарних і ситих, та й пасуться в лузі. 3 Аж ось і других семеро корів вийшло поганих на вид і худих, да й стоять коло тих корів на річному березі. 4 I пожерли семеро корови погані сімох корів гарних і ситих. I прокинувсь Фараон. 5 I заснув, і снилось йому в друге: бачся семеро колосків жита виходило з одного стебла, товстих і повних. 6 А ж ось других семеро колосків, тоненьких і висушених східним вітром, виросло за ними. 7 I пожерли семеро колоски тоненькі і вітром спалені семеро колосків товстих та повних. Прокинеться ж Фараон, аж то сон. 8 I сталось уранці, стрівожився дух його, і пославши скликав усіх віщунів Египецьких і всіх мудрагелів тамошніх. I росказав їм Фараон сон свій, та й не було нікого, щоб умів його витолкувати Фараонові. 9 Озветься ж дука винарський до Фараона: Мушу спогадати кривду мою. 10 Розгнівився Фараон на раби свої та й укинув нас у темницю в дому гетьмана вартовницикого, мене та дуку пекарського. 11 I бачили ми сон обидва тієї ночі, я й він, кожному проти іншого снилось. 12 Був же там із нами молодик Єврей, раб гетьманський вартовницик;

і росказали ми йому, і виложив нам наші сни, кожному виложив сон його. **13** Сталося ж, як виложив нам, так і справдилось: мене вернено на моє дуківство, а того повішено. **14** Пославши ж Фараон, прикликав Йосифа. І виведено його негайно з хурдиги. І острігся він і перемінив одіж на собі, і прийшов до Фараона. **15** Каже ж Фараон Йосифові: Бачив я сон, а хто б витолкував, такого нема; я ж чув про тебе, кажуть, що,чувши сни, вміеш толкувати. **16** Відказуючи ж Фараонові Йосиф каже: Не я, ні! Бог дасть Фараонові відповідь упокійну. **17** Каже ж Фараон Йосифові: Снилось мені: бачся, стою на березі річному. **18** Аж се — із ріки вийшло семеро корів гарних і ситих, та й пасуться в лузі. **19** Аж се — других семеро вийшло слідом за ними, сухі і дуже погані видом і худі тілом такі, що й не бачив я по всій землі Египецькій. **20** І пожерли семеро корови погані сімох корів ситих. **21** І як вони пожерли їх, не знати було, що вони ввійшли в утробу їх, і вид їх був такий самий, як і перш. Прокинувся я та й знов заснув. **22** І бачив я ввії сні мойму, неначе семеро колосків виросло з одного стебла повних і добрих. **23** Другі ж семеро колосків тоненьких і спалених вітром вирошли слідом за ними. **24** І пожерли семеро засохлі колоски і спалені вітром сімох колосків добрих і повних. І росказав я віщунам, та не було нікого, щоб мені те з'ясувати. **25** І каже Йосиф Фараонові: Сон Фараонів один: що Бог творити ме, показав Фараонові. **26** Семеро коров гарних — сім років, і семеро колосся доброго — сім років; сон один. **27** І семеро коров худих і поганих, що вийшло за ними, сім років, і семеро порожніх колосків, спалених східним вітром, се буде сім років голодних. **28** Оце воно, що я сказав Фараонові: Що хоче Бог творити, він показав Фараонові. **29** Дивись, оце настануть сім літ великого врожно по всій Египецькій землі. **30** Прийде ж і сім літ голодних за ними; і забудуть про наддостаток в Египецькій землі, і погубить землю сю голоднечи. **31** І не знати мутъ уроджаю в землі сїй від голоднечі тієї, що йде за ним; тяжка бо буде вельми. **32** Приснлився ж сон Фараонові двічі про те, що се постане від Бога, і незабаром приведе Бог се в діло. **33** Тим нехай Фараон виглядить чоловіка мудрого з загадного, та й поставить його над Египецькою землею. **34** Нехай се вчинить Фараон і поставить

доглядника по землі, і нехай одбирає п'ятину в Египецькій землі у сім роках уроджайних. **35** І нехай громадять усяку харч за сім добрих літ, що настають, і нехай ссипають пшеницю під руку Фараонові, і нехай харчі приховують по городах. **36** І буде харч прихована про запас землі на сім років голодних, що настануть у землі Египецькій, щоб земля не погибла в голоднечу. **37** Угодно ж се було в очу Фараонові і в очу всіх дворян його. **38** І каже Фараон дворянам своїм: Чи можна ж нам ізнайти чоловіка такого, щоб на йому та був дух Божий? **39** Каже ж Фараон Йосифові: Після того, як Бог показав тобі се все, нема нікого такого зугадного й мудрого, як ти. **40** Ти сам будеш над моїм домом, і слухати ме слова твого все царство мое; тілько престолом я більший над тебе буду. **41** Промовив же Фараон до Йосифа: Се поставляю тебе над усією землею Египецькою. **42** І знявши Фараон перстеня з руки своєї, надів його на руку Йосифові, і вдіг його в шати білі, і возложив ланьцух золотий йому на шию. **43** І посадив його на колесницю свою другу, і вигукувано перед ним: Навколішки! Сим робом поставив його над усією землею Египецькою. **44** Промовив же Фараон до Йосифа: Я Фараон, та без тебе не махне й рукою і не поступить ногою ніхто в землі Египецькій. **45** І дав Фараон імя Йосифові Зафнат Панеях, і дав йому за жену Аснату, дочку Потифера, съвященника Онського. І знявсь Йосиф над Египтом. **46** І було Йосифові трийцять літ, як він став перед Фараоном, царем Египецьким. І вийшов Йосиф од Фараона та й пройшов по всій землі Египецькій. **47** Земля ж зародила сім год урожаєм, наче жменями. **48** І назбирав усякої харчі за сім год, яка була на землі Египецькій, та й поприховував харч по городах. Харчі з поля, навколої города, поприховував у тому ж городі. **49** І назбирав Йосиф пшеницї, мов би піску морського, багато вельми, що погубив і ліки; було бо безліч. **50** В Йосифа ж родились два сини до настання сіми год голодних, що вродила йому Асната, дочка Потифара, съвященника Онського. **51** Дав же Йосиф імя первому Манассії: Мені бо, рече, дав Бог забути всю недолю мою й усе в господі панотцевій. **52** Ім'я ж другому нарік Ефрем; бо зробив мене плодущим Бог у землі бідування мого. **53** Минуло ж сім років урожайних, що були в землі Египецькій. **54** І почали голодних сім год

наставати по слову Йосифовому. І був голод по всій землі; у всій же землі Египецькій був хліб. **55** Як же заголодала й земля Египецька, заквили люди до Фараона про хліб. Каже ж Фараон усім Египтянам: Ідіте до Йосифа, і, що скаже вам, чиніте. **56** А голоднеча придавила ввесь съвіт. Поодчиняв же Йосиф усі житниці, та й продавав хліб усім Египтянам. **57** Кинулись тоді всі землі до Йосифа в Египет; бо всюди панував страшний голод.

42 Бачивши ж Яков, що є на продаж хліб у Египтї, каже синам своїм: Чого позираєте один на одного? **2** Я ж чув, що є хліб в Египтї. Рушайте туди, та купіте таменьки хліба, щоб нам жити, не повмірати. **3** Рушило братте Йосифове, десятеро братів, куповати хліба, в Египет: **4** Бенямина ж, брата Йосифового, не відпустив Яков із братtem його, каже бо: Коли б не сталась йому в дорозі пригода! **5** Поприходили ж синове Яковові куповати хліба з приходніми, була бо голоднеча в Канаан землї. **6** Йосиф же правив землею; він і продавав усім землянам. Поприходивши ж брати Йосифові вклонились йому лицем до землї. **7** Побачивши Йосиф братте своє впізнав, та почужив їх, і говорив до них жорстоко, і каже їм: Звідкіля прийшли? Вони ж кажуть: Із Канаан землї, купити хліба. **8** Упізнав же Йосиф братте своє, вони ж не впізнали його. **9** І спогадав Йосиф сни свої, що снились про їх, і каже їм: Ви пронири! Прийшли вишпіонувати проходи в землї сій. **10** Вони ж кажуть: Ні, пане добродію! раби твої прибули купити харчі собі! **11** Всі ми синове одного чоловіка, вірняки. Раби твої, не підглядники. **12** Каже ж їм: Ні! Перевідати прийшли проходи в землю сю. **13** Вони ж кажуть: Дванайцятеро нас братів, рабів твоїх, у Канаан землї. Меньший тепереньки з отцем нашим, а одного немає. **14** Каже ж їм Йосиф: Се ж воно й є те, що я сказав вам: ви пронири. **15** Ось чим оправдитесь: Бодай так був жив Фараон! Не вийдете звідсі, коли брат ваш менший не прийде сюди. **16** Пошліть одного зміж вас, і нехай приведе брата вашого; а вас держати муть у вязниці, докіль справдяться ваші слова: чи в вас є правда, чи ні. Як же ні, бодай так був жив Фараон, ви пронири. **17** І віддав їх під варту на три дні. **18** Каже ж їм третього дня: От

що вчиніте, так останетесь живі; бо я собі людина богообоязлива. **19** Коли ви певняки, нехай один з між братів седить у неволі, де вас вартують, а ви йдіть, вистачити хліб вашій семї, в вашу господу. **20** А брата вашого меньшого приведіте до мене, так і правдиві будуть ваші слова, і не загинете. І вчинили так. **21** Каже одно одному: Ой справдї ми провинили братові нашему тим, що занебали скорботу душі його, як благав нас, та й не послухали! Тим прийшла на нас така печаль. **22** Відказуючи ж Рубен, каже їм: Хиба ж я не казав вам: Не сограйте на дитині! Та не послухали. Оце кров його жадається від нас. **23** Вони ж не відали, що їх розуміє Йосиф; бо промовляв до них через товкмача. **24** Та й одвернувшись од них, сплакав Йосиф, і прийшовши знов до них розмовляв із ними та, взявши Симеона від них, звязав його перед віччу в них. **25** Повелів же Йосиф понасипати торби їх пашнею, та й вернути кожному гроші в його торбину, та й обмислити їх живностю на дорогу. І сталося так. **26** І навочивши пашню на осли свої, рушили звідти. **27** Розвязавши один торбину свою, щоб усипати оброку осlam своїм на попасї, побачив гроші свої; бо вони були зверху, в устї мішковому. **28** І каже браттю своїму: вернено мені гроші; ось вони в торбі моїй. І охляло серце в їх, і поторопіли, говорючи одно одному: Що се вдіяв нам Бог? **29** І прийшли до Якова, отця свого, в Канаан землю, і оповідали все, що сталося їм, і казали: **30** Промовляв до нас господар землї тієї жорстоко, і вважав нас за розглядників його землї. **31** Ми ж йому казали: Певняки ми, не розглядники. **32** Дванайцятеро братів нас синів отецьких; одного нема, менший же з панотцем нашим тепереньки в Канаан землї. **33** Каже ж нам господар землї тієї: От із чого я в знаю, що ви певняки. Брата одного покиньте в мене, і забирайте куплений хліб, задля голоду в домівці вашій, та й рушайте. **34** І приведіте до мене брата вашого меньшого; тоді знати му, що не розглядники ви а вірняки. І брата вашого тоді oddам вам, і можете орудувати в нашій землї. **35** І сталося, як спорожняли торби свої, диво, узлик із грошима в кожного в торбі його. І бачивши узлики грошей своїх, і самі і їх отець полякалися. **36** Каже ж їм Яков, отець їх: Зробили ви мене бездітним. Нема Йосифа, нема й Симеона; чи то ж і Бенямина візьмете? Це все на

мене! **37** Каже ж Рубен отцеві своїму: Убий два сини мої, коли не приведу його до тебе. Приручи його мені; я приведу його до тебе. **38** Він же рече: Не пійде син мій з вами; бо його брат умер, а сей один остався. Як станеться йому пригода в дорозі, що верстаете, дак зведете смутком мое сиве волосе в землю на той сьвіт. (*Sheol h7585*)

43 Голоднеча ж налягла тяжко на землю. **2** I сталось, як поїли хліб, що привезли з Єгипту, каже їм отець їх: Знов ідіте й купіте нам хліба трохи. **3** Каже ж йому Юда: Клятьбою клявся нам господар Єгипецький: Не побачите лиця моого, коли брат ваш менший не прийде з вами. **4** Так як пошлеш брата нашого з нами, пійдемо й купимо тобі пашні. **5** Коли ж не пошлеш брата нашого з нами, не пійдемо; муж бо громадський промовив до нас: Не бачити мете лиця моого, коли брата вашого не буде з вами. **6** Каже ж Ізраїль: Про що ви заподіяли зло мені, повідавши мужові, що в вас іще є брат? **7** Вони ж кажуть: Допитом допитувавсь у нас громадський муж і про нашу родину: Чи ще жив ваш панотець? Чи маєте ще брата? I ми оповідали йому по розуму слова цього. Чи то ж ми знали, що скаже нам: Приведіте брата вашого? **8** Каже ж Юда до Ізраїля, панотця свого: Відпусти хлопця зо мною, так знімемось і пійдемо, щоб живими бути, не повмирати й самим і малечі нашій. **9** Я сам буду йому зарукою; з рук моїх вимагати меш його. Коли не приведу його до тебе, й не поставлю його перед тобою, нехай буду грішен перед тобою непрощено довіку. **10** Бо коли б ми не гаялись, певно б уже звернулись двічі. **11** Каже ж їм отець їх Ізраїль: Коли так воно є, чиніте по своїму. Понаїрайте ж того, що родить у нас найлучшого в торби, та й везіте громадському мужеві тому гостиньця: трохи бальзаму та трохи виноградного меду, траганту та ладану, і писташок, оріхів і мигдалю. **12** А грошей возьміть удвоє з собою; а ті гроши, що познаходили в торбах ваших, везіть назад з собою. Може, то недогляд. **13** I брата свого возьміть, і знявшись ідіть ізнов до громадського мужа. **14** Бог же Всемогущий нехай даст вам ласку в очу громадського мужа, щоб одпустив брата вашого Бенямина. А коли мені вже бути бездітним, то буду бездітним. **15** Узвіши ж мужі гостиньця та грошей удвоє з

собою та Бенямина, знялись, та й прийшли в Єгипет, і стали перед Йосифом. **16** Побачив же їх Йосиф і Бенямина, брата свого, і каже старшому над його господою: Уведи людей в будинок, та заколи що й уготуй; ізо мною бо трапезувати муть люди о полудні. **17** Зробив же чоловік, як звелів Йосиф, і ввів людей у будинок Йосифів. **18** I полякались люди, що введено їх у будинок Йосифів, і мовляли: Задля грошей, що були у торбах наших, уводять нас, щоб знайти причину проти нас, і напасти на нас, та й позабирати в раби нас, і осли наші. **19** Приступивши ж до старшого над господою Йосифовою, розмовляли з ним у царині будинковій. **20** Так. Пане добродію, благаємо тебе: поприходили ми спершу купити пашні. **21** Сталося ж, як зупинились на попас, та порозівзували торби свої, аж се гроши кожного в торбині їого, в усті. Ті гроши вертаємо по вазі тепереньки руками нашими. **22** А гроши другі привезли з собою купити харчі. Не відаємо, хто вложив гроши нам у торби. **23** Каже ж їм: Мир вам! Не лякайтесь. Бог ваш і Бог отця вашого дав вам скарб у ваші торби, а гроши ваші в мене. I привів до них Симеона. **24** I приніс води їм пообмивати ноги, і дав паші ослям їх. **25** Наготовили ж вони гостиньця, докіль прийде Йосиф о полудні; чули бо, що там обідати муть. **26** I прийшов Йосиф до дому, і принесли йому гостиньця, що наготовили, та й уклонились йому лицем до долівки. **27** I поспітав у них про їх здоровле, і каже: Чи здужає панотець ваш старенік, що мовляли? Чи ще жив? **28** Вони ж кажуть: В добром здорові раб твій, отець наш; іще жив. I понахиляли голови, та й уклонились до долівки. **29** I споглянув очима своїми, і побачив Бенямина, брата свого єдиноматернього, і спитав: Чи се брат ваш найменший, що про його казали мені? I каже: Бог нехай милує тебе, дитино! **30** Замішався і з упинивсь Йосиф; поривало бо душу його до брата його, і шукав, де сплакнути; і увійшовши у ложницю, заплакав там. **31** I вмивши лице, вийшов, перемігся й каже: Подавайте хліб сель! **32** I подано йому окроме, а тим окроме, і Египтянам, що з ним обідали. Не можуть бо Египтяне їсти з євреями; гидують бо тим Египтяне. **33** Посіли ж проти його, первенець по родовому праву своїму, а наймолодший по недоліцтву своїму; і дивувались вони один одному. **34** I

посилались їм частки сперед його; більша ж була частина Беняминова над усі частки впятеро. Пили вони й попивали із ним у веселості.

44 I повелів Йосиф старшому над господою його

говорючи: Пословнюйлюдям торби пашнею, скільки винесуть, і повкладай кожному гроші в усьте торби його зверху. **2** А чашу мою срібну вложи в торбу меньшому і гроші його за пашню. I зроблено по слову Йосифовому. **3** День заднivся, людей одпущено, самих і ослять їх. **4** Вийшовши вони з городу, не відойшли ще далеко, як повелів Йосиф домозверхникові своїму: Гой! уставай, та вганий слідом за людьми; наздожени їх і скажи: Так се ви платите злом за добро? **5** Та ж се кубок, що пє з його пан мій; він же й ворожбу ворожить по йому. Зло вдіяли ви таке заподіявши. **6** Наздогнавши ж їх, каже по наказу сьому. **7** Вони ж йому: Про що говорить пан добродій слова такі? Не таківські рabi твої, не зроблять по слову сьому. **8** Ми ж тобі ті гроші, що познаходили в торбах у себе, вернули з Канаан землі: Як же б укraли з дому в пана твого срібло чи золото? **9** У кого з рабів твоїх воно знайдеться, тому смерть, а ми будемо рабами панові нашому. **10** Він же каже: Нехай же й се, як мовляли, так буде. У кого воно знайдеться, нехай буде мій раб, ви ж чисті будете. **11** I метнулись, і скинув кожен торбу свою на землю, і розвязав кожен торбу свою. **12** I шукав, від старшого почавши, докіль дойшов до меньшого, та й знайшов чашу в торбі Беняминовій. **13** I пороздирали одіж свою, і навючили кожен осла свого, вернулись у город. **14** Увійшов же Юда й браттє його до Йосифа в будинок, він же був там, та й попадали перед ним на долівку. **15** Каже ж їм Йосиф: Що се за діло ви вдіяли? Хиба не відаєте, що нема такого ворожбита, як я? **16** Каже ж Юда: Що відкажемо панові добродієві мойму, що промовимо? Або чим оправдуватись нам? Бог ізнайшов кривду в рабів твоїх. Оце ж ми рabi панові добродієві нашому, і ми й він, у кого знайшлась чаша. **17** I каже він: Таку річ не мені вчинити. Той, у кого знайшовся кубок, буде мені раб; ви ж ідіте до панотця вашого не зайняті в неволю. **18** Приступивши ж до його Юда, каже: Благаю й молю тебе, пане добродію, дозволь рабові твойму промовити слова в уші

пана добродія свого, і не прогнівись на раба твого; ти ж бо еси з Фараоном рівен. **19** Пане добродію! Питав еси в рабів твоїх словами: чи маєте отця або брата? **20** I промовили ми панові добродієві: Є в нас отець старенький і хлопя старощів його, а брат його вмер, він же один остався у матері своєї, і панотець улюбив його. **21** Ти ж мовляв рабам твоїм: Приведіте до мене, щоб я споглянув на його. **22** I відказали ми панові добродієві: Неможлива річ хлопцеві покинути панотця свого; коли ж покинув би панотця свого, умер би. **23** Ти ж промовив еси до рабів твоїх: Як не прийде брат меньший ваш, більш не бачити метe лица мого. **24** Сталося ж, як прийшли ми до раба твого, панотця нашого, повідали ми йому слова пана добродія нашого. **25** Каже ж нам панотець наш: Ідіть, ізнов та купіте трохи збіжа. **26** Ми ж відказали: Не можлива річ ійти! Коли ж брат наш меньший піде з нами, піддемо; бо шкода вбачати нам у вічі мужа громадського того, як брат наш меньший та не буде з нами. **27** Каже ж раб твій, панотець наш, до нас: Ви знаєте, що двох уродила мені жена моя. **28** I один пішов од мене, і казав я: Певно розірвано його на шматте, та й не бачив його й досі. **29** Коли ж оце візьмете й сього від мене, і станеться йому пригода, зведете старощі мої в смутку на той сьвіт. (Sheol h7585) **30** Тим же то, як пійду я до раба твого, панотця мого, та хлопця не буде з нами? Душа ж бо його та звязана з душою малого, **31** Так станеться таке, що як побачить, що нема хлопця з нами, то певно й рabi твої зведуть сиве волоссє раба твого, панотця нашого, смутком в землю. (Sheol h7585) **32** Bo раб твій зробивсь порукою мойму панотцеві за хлопця, і ясив: Коли не приведу його до тебе, так нехай буду непрощений тобі до віку. **33** Тим же то буду тепереньки замість хлопця тобі рабом, а хлопець нехай іде з браттєм своїм. **34** Як бо мені йти до панотця, хлопця ж не буде зо мною? Не мушу вбачати лихої години, що побє панотця мого.

45 I не здолів більш перемогати себе перед усіма, що стояли навколо, і закричав: Геть усі від мене! I не зісталось нікого при Йосифі, як призвавсь браттю своїму. **2** I заплакав у голос, і почули Египтяне й уся господа Фараонова. **3** I каже Йосиф браттю своїму: Я Йосиф! Чи жив

іще панотець мій? I не здоліли брати відказати йому; стрівожились бо перед ним. **4** Каже ж Йосиф браттю своїму: Приступіте до мене. I приступили. I каже: Я Йосиф, брат ваш, що продали ви в Єгипет. **5** Тепер же не сумуйте, і не вдавайтесь у тугу, що продали мене сюди; про те бо, щоб ми були живі, послав мене Бог перед вами. **6** Се ж бо вже друге літо голодує земля, а ще п'ять років осталось, що не буде ні оранки ні живів. **7** I послав мене Бог поперед вами переховати вам останок на землі, і ратувати ваші душі великим поратунком. **8** Оце ж не ви послали мене сюди, а Бог, і зробив мене отцем Фараонові, і паном усього його дому, і зверхником усієї землі Єгипецької. **9** Ідіте ж хутко до панотця моого, і промовте йому. От що говорить син твій Йосиф: Бог зробив мене паном усього Єгипту; йди ж до мене, не гайся. **10** I осядешся в Гозен землі, і будеш поблизу в мене, ти й діти твої, і твоїх дітей діти, і вівці твої, і воли твої, і все твое. **11** I харчувати му тебе; ще бо п'ять год буде голодних на землі, ато дійшов би до зліднів і ти і дом твій і все твое. **12** Оце ж очі ваші бачили й очі Беняминові, брата моого, що се уста мої промовляють до вас. **13** Возвістіте панотцеві мойму про всю славу мою в Єгипті і про все, що ви бачили, та хутенько приведіте панотця моого сюди. **14** I впавши на шию Беняминові, братові своїму, плакавсь над ним; і Бенямин плакавсь на шиї в його. **15** I цілуючи все братте своє, плакавсь над ними, а потім промовляли до його брати його. **16** I пронеслась чутка про се до господи Фараонової: Поприходили братте Йосифове! I любо се було Фараонові й дворянам його. **17** Озветься ж Фараон до Йосифа: Скажи браттю твоїму. От що вчиніте: Понавочуйте скотину свою та йдіть у Канаан землю, **18** I, взявши батька вашого й родину вашу, прибувайте до мене; дам вам що найлучче в землі Єгипецькій, і живити метесь плодами землі. **19** Ти ж повели їм узяти колесниці з Єгипецької землі про дітей ваших, і жен ваших, і взявши батька вашого прибувайте; **20** I не жалуйте домівок ваших; всі бо Єгипецькі блага вам будуть. **21** I вчинили так діти Ізраїлеві, і дав їм Йосиф колесниці по слову Фараоновому, і дав їм харчі на дорогу. **22** I дав усім їм на переміну одежі на дорогу, Беняминові ж дав триста секлів срібла і п'ять одежин на переміну. **23** А панотця свого він

обіслав тим же робом і дав: десять ослів з уюками всіх благ Єгипецьких, і десять ослиць, вюкованих пашнею та хлібом, і найдками панотцеві своїму на дорогу. **24** Так відпустив свое братте, і рушили; і каже їм: Гледіть, незайдайтесь у дорозі. **25** I вийшли з Єгипту, і прийшли в Канаан землю до Якова, батька свого. **26** I оповідали йому говорючи: Ще жив Йосиф, і він господарує над усією землю Єгипецькою. I зомліло серце Яковове, не звірявся бо їм. **27** Но переказували йому всі слова Йосифові, що промовляв до них, і як побачив колесниці, що послав Йосиф по його, тоді ожив дух Яковів, отця їх. **28** I каже Ізраїль: Буде з мене! Йосиф, син мій, іще жив! Пійду, побачу його перш ніж умірати мені.

46 I рушив Ізраїль з усім своїм, і прийшов до Бейер-Саби, і приніс жертву Богові отця свого Ізаака. **2** I рече Бог до Ізраїля в привиддях ночных, і рече: Якове! Якове! Він же озвався: Чую! **3** I рече: Я Бог, Бог отців твоїх. Не опасуйся спуститись у Єгипет; народом бо великим сотворю тебе там. **4** Я сам із тобою спущусь у Єгипет, і я ж возведу тебе, і Йосиф положить руку свою на очі твої. **5** I рушив Яков од Бейер-Саби, і повезли сини Ізраїлеві панотця свого і малечу свою, і жени свої на колесницах, що послав Фараон по його. **6** I позабирали статки свої й усе майно, що надбрали в Канаан землі, і прибули в Єгипет Яков і все насіннє його з ним. **7** Сини свої і сини синів своїх, дочки свої і дочки синів своїх, і все насіннє своє привів у Єгипет із собою. **8** Се ж імена синів Ізраїлевих, що поприходили в Єгипет: Яков та сини його; первенець Яковів: Рубен. **9** Синове ж Рубенові: Ганох та Паллуй, Хезрон та Кармій. **10** Синове ж Симеонові: Ємуїл і Ямин та Огад та Яхин та Зогар та Савул, син Канаанки. **11** Синове ж Левієві: Герсон, Каагат та Мерарій. **12** Сини ж Юдові: Гер та Онан та Села та Перез та Серах; повмирали ж Гер та Онан у Канаан землі. А синове Перезові були: Гезрон та Гамуль. **13** Синове ж Іссахарові: Тоса та Пува та Йов та Симрон. **14** Синове ж Зебулонові: Серед та Елон та Яхлайль. **15** Се Лейні синове, що вродила Яковові в Падан-Арамі, та Дину, дочку його. Усіх душ синів його і дочек його трийцять і три душі. **16** Синове ж Гадові: Зифон та Гаггій, Суній та Єзбон, Єрій та Ародій та Ареїй.

17 Синове ж Ассерові: Імна та Ішва та Ішвій та Берія, та Сераха, сестра іх. Синове ж Берієві: Гебер та Малкіель. **18** Се сини Зелфи, що дав Лабан Леї, дочці своїй, що вродила іх Яковові шіснайцяtero душ. **19** Синове ж Рахелї, жони Яковової: Йосиф та Бенямин. **20** І родились Йосифові в Египецькій землі: Манассій та Ефраїм, що вродила йому Асната, дочка Потифара, съященника Онського. **21** Синове ж Беняминові: Бела та Бехер та Асбель, Гера та Нааман, Ехій та Рош, Муппим та Гуппим та Ард. **22** Се синове Рахелині, що вродила іх Яковові, всіх, душ чотирнайцяtero. **23** Синове ж Данові: Гусим. **24** Синове ж Нафталієві: Яхзель та Гуній та Єзер та Силлем. **25** Се синове Білжині, що дав ії Лабан Рахелї, дочці своїй, і вродила іх Яковові всього сім душ сих. **26** Усіх же душ, що поприходили з Яковом в Египет, і що повиходили з чересел його, опріч жінок синів Яковових, всіх душ шістьдесят і шість. **27** Синове Йосифові, що понароджувались йому в Египті, дві душі. А всіх душ дому Яковового, що прийшли з Яковом у Египет, душ сімдесят. **28** Юду ж послав перед собою до Йосифа направляти лице його до Госену. Як прибули ж вони в Госен землю, **29** Запріг Йосиф колесницю свою, і поїхав назустріч Ізраїлеві, панотцеві своїму в Госен, і побачив його, і впав йому на шию, і плакався плачем великим. **30** І каже Ізраїль до Йосифа: Тепер хоч і вмерти, бо побачив лицє твоє; жив еси! **31** І каже Йосиф своїму браттю та всему домові панотця свого: Поїду, сповіщу Фараона, і скажу йому: братте мое, та дом панотця моого, що були в Канаан землі, прибули до мене. **32** Вони ж чабани собі; іх ремесво було випасувати скотину, і поприганялись із вівцями й товариною і з усім статком своїм. **33** Як же прикличе вас Фараон, і скаже вам: Яке ваше ремесво? **34** Кажіте: Чабани есьмо, раби твої, змалку та й по сей день, і ми й батьки наші, щоб вам осістись у Госен землі. Чабанами ж бо гидують Египтяне.

47 І прибув Йосиф і сповістив Фараона й каже: Панотець мій і братте мое, з вівцями й товариною й з усім статком своїм, прибули із Канаан землі, і се вони в Госен землі. **2** Та й із браття свого взяв пятеро чоловіка, та й поставив їх перед Фараоном. **3** І промовив Фараон до браття Йосифового: Яке ремесво ваше? Вони ж відказали

Фараонові: Чабани, раби твої, ми й батьки наші змалку та й по сей день. **4** Мовляли вони й надто Фараонові: Перебувати в землі поприганялись; нема бо пасовища вівцям у рабів твоїх; опанував бо голод Канаан землю. Тепереньки ж благаємо, дозволь оселитись у Госен землі. **5** І промовив Фараон Йосифові: Отець твій і братте твоє прибули до тебе. Се земля Египецька перед тобою. На щонайлуччій землі осели отця твого і братте твоє. **6** Нехай селяться в Госен землі; і коли знаєш яких людей спосібних між ними, так настанови їх доглядниками над скотиною моєю. **7** І привів Йосиф отця свого, та й поставив його перед Фараоном. І благословив Яков Фараона. **8** І промовив Фараон до Якова: Скільки років життя твого? **9** І каже Яков Фараонові: Життя мого на сьвіті сто і трийцять літ. Малі й важкі були літа життя мого, не досягли до літ життя отців моїх на сьвіті. **10** І благословивши Яков Фараона, вийшов зперед Фараона. **11** І поселив Йосиф панотця свого й братте свое, і дав їм державу в землі Египецькій, на луччій землі, в Раємзес землі, як повелів Фараон. **12** І наділяв Йосиф отця свого й братте свое й усю родину хлібом, по лічбі дітей. **13** Хліба ж не стало по всій землі, голод бо тяжкій був; омлівала й Египецька земля й Канаан земля з голоднечі. **14** І позбирав Йосиф усі гроши, які знайшлися у землі Египецькій і в Канаан землі, за хліб, що куповали люде; і повносив Йосиф усі гроши в палати Фараонові. **15** І як повитрачувано всі гроши в землі Египецькій і в Канаан землі, поприходили тоді всі Египтяне до Йосифа говорючи: Дай нам хліба! Чому бо вмірати нам перед віччу в тебе? Кінець бо вже нашим грошам. **16** І каже їм Йосиф: Так пригоньте скотину вашу, я ї давати му вам хліба за скотину, коли кінець вашій грошві. **17** І стали приганятись із скотом до Йосифа, і давав їм хліба Йосиф за коні, й за вівці, й за воли, і за осли; і прохарчував хлібом їх за всю скотину їх у тому році. **18** І минув той год, і поприходили до його на другий год і мовляли до його: Не тайти мемо від пана добродія нашого, що наши гроши повитрачувались, а наша скотина в нашого пана добродія. Не зісталось перед віччу в пана добродія нашого вже нічого, як тільки тіло наше та земля наша. **19** Чи то ж нам гинути перед очима в тебе, і нам, і нашій

землі? Купуй нас і землю нашу за хліб, і будемо самі й земля наша рабами Фараонові. Давай нам тільки насіння на засів, та й живі будемо, не помремо, і земля не спустіє. **20** I поскуплював Йосиф землю Египецьку Фараонові; попродали бо Египтяне землю свою Фараонові через те, що голод опанував їх. I земля стала Фараоновою. **21** A людей попереселяв він у городи з одного кінця Египту та й до другого. **22** Тільки землі съященників не поскуплював, одержали бо съященники свій пай од Фараона і жили з того паю, що давав їм Фараон; тим і не попродали вони землі своєї. **23** I каже Йосиф усім Египтянам: Оце купив я вас і землю вашу Фараонові. От вам насінне, возьміте і засівайте землю. **24** A з урожаю давати мете п'ятину Фараонові, чотирі ж п'ятини будуть вам на засів землі, та про малечу вашу. **25** I казали: Вирятував еси нас од смерті; дай же нам ізнайти ласку в очу в тебе, пане добродію, щоб нам бути рабами Фараонові. **26** I поставив їм Йосиф устав аж по сей день, п'ятину з землі давати Фараонові. Тілько земля съященників не зробилась Фараоновою. **27** I пробував Ізраїль у землі Египецькій, у Госен землі, і мали вони в їй наслідню державу, і були плодющи й намножувались велико. **28** I пожив Яков у землі Египецькій сімнадцять років, а було днів Якового життя сто і сорок і сім років. **29** I прийшла година Ізраїлеві вмерти. I прикликав сина свого Йосифа і каже йому: Коли знайшов я ласку в очах твоїх, підложи руку твою під стегно мое, що сотвориш надо мною милость і правду. Не ховай мене в Египті! **30** Ні! хочу лежати з отцями моїми, і винесеш мене з Египту, та й поховаеш мене в гробовищі їх. Він же каже: Створю по слову твойму. **31** I каже: Кленись мені! I поклявсь йому: I приклонився Ізраїль на підголовку постелі своєї.

48 I сталося після річей сих, що повідано Йосифові: Панотець твій знемагає. I взявши два сини свої, Манассю та Ефраїма, вибрався в дорогу. **2** I повідано Яковові: Син твій Йосиф іде до тебе. I вкрепившись Ізраїль сів на постелі. **3** I каже Яков до Йосифа: Бог мій явивсь мені в Лусі, в Канаан землі, і благословив мене. **4** I рече мені: Се я вирощу тебе і намножу тебе, і сотворю тебе купою народів, і дам тобі землю сю і насінню твойму по тобі у державу віковічну.

5 Тепер же два сини твої, що вродились тобі в землі Египецькій, перше мого прибуття до тебе в Египет, мої вони: Ефраїм та Манассій; як Рубен і Симеон будуть мої. **6** Сини, що появиш по сих, будуть уже твої, і називати муться по прізвищам браття твого в наслідді своїму жеребовому. **7** Я ж, як ійшов із Падан-Арама, умерла Рахеля, мати твоя, в Канаан землі в дорозі до Ефрата, се Бетлегем. **8** Побачивши ж Ізраїль сини Йосифові, каже: Хто се? **9** I каже Йосиф панотцеві своїму: Се мої сини, що Бог дав мені тутеньки. I каже Яков: Приведи їх до мене, щоб їх благословити. **10** Очі ж Ізраїлеві тяжко бачили від старошів і не зміг розгледіти. **11** I каже Ізраїль до Йосифа: Не думав я вбачати лице твое, аж ось Бог показав мені і насіннє твое. **12** I вивів їх Йосиф із між колін його, та й уклонивсь йому лицем до землі. **13** I взявши Йосиф два сини свої, Ефраїма в правицю, проти лівиці Ізраїлевої, Манассію ж у лівицю, проти правиці Ізраїлевої, наблизив їх до його. **14** I простягнув Ізраїль правицю і положив на голову Ефраїмову, — був же він молодший — а лівицю на голову Манассієву; положив руки на вхрест, був бо Манассій первенець. **15** I благословив Йосифа, і каже: Бог, що перед ним ходили отці мої, Авраам та Ісаак, Бог, що годував мене з малечкою та й до сього дня, **16** Ангел, що вирятував мене з усякого лиха, нехай благословить хлопята сї, і прозветься в них прізвище мое і прізвище отців моїх, Авраама та Ісаака, і нехай виростуть у множество многе на землі. **17** I побачив Йосиф, що положив панотець його руку правицю свою на голову Ефраїмову, і не гаразд йому здалось воно, і прийняв Йосиф руку панотцеву, щоб з голови Ефраїмової перенести на голову Манассієву. **18** I каже Йосиф панотцеві своїму: Не тако, панотченку! Сей бо первенець; положи руку твою правицю на голову йому. **19** I не схотів отець його, і каже: Знаю, синку. I він буде народом, і він буде великий; но брат його молодший більший над його буде, і насіннє його буде купою народів. **20** I благословив їх того ж дня, і каже: Тобою благословляти ме Ізраїль говорючи: Зроби тебе Боже рівнею Ефраїмові й Манассієві! I поставив Ефраїма перше Манассія. **21** I каже Ізраїль Йосифові: Се я вміраю; но Бог буде з вами, і верне вас ізнов у землю отців ваших. Я ж тобі

над брати наділив країну, що одняв я в Аморія
моїм мечом і моїм луком.

49 І приклікав Яков сини свої і каже: **2** Ой синове

Якова! Скуптесь докупи, та послухайте, що скаже вам отець Ізраїль. **3** Ти, мій первенче, Рубен, сило моя перва! Ти й поважен, ти й потужен, всіх ти переважив, **4** Та філюєшся водою, задню пасти будеш; ліг бо на отецьке ложе, ложе ти зневажив, і зневажив і споганив батькову постель!

5 Симеоне й ти Левію! Братте ви між браттем, та сестра знаряддє в зраді кривдї стала. **6** Не ввійду я в вашу раду, поки й тху тихого, і до змови не пристану серцем чистим, чесним. Бо вони людей в завзятті мучили, вбивали, в безумі своїму терзали навіть і скотину. **7** Проклинаю їх нелюдське дике їх завзятте; їх в Ізраїлі розсюю, звергну у Якові. **8** Юда! Тебе возхвалити рідне братте ревно, і вклонятись тобі будуть батька твого діти. **9** Юда левчук голодний; ситим будеш, синку, і хижакством пійдеш в гору; левом опочинеш: Мов той лев заляжеш спати, страшен, як левиця; хто зосмілиться збудити, сон його стрівожить?

10 В Юди не похитнеться берло між коліньми, докіль мир постане в людях, чаяннє в народах.

11 В винограді він привяже зніжене ослятко, у найкращому, ослиці мазану дитину. У вині одежу виправ, платте у червонім. **12** Од вина потуманіли ясні очі в його, од молока побіліли в його ситі зуби. **13** Зебулон седить над морем, судна знай вітає; його слуги пробувати будуть і в Сидоні. **14** Іссахар — осел костлявий між двома хлівами. **15** Бачить, що в землі родючій люба річ спочити; і на паньшині гне спину під тягар, працює.

16 Дан свій люд судити буде, рід свій в Якові. **17** Дан лежати на дорозі гадиною буде. Вкусить він коня за ногу, скине й іздеця він; навпаки впаде злякавшись, у сідлі не всидить. **18** На твою вповаю поміч, Господе, мій Боже! **19** Гад — напре на його військо, він побє потужне. **20** Ассер у житті роскішнім їсти ме хліб з туком, ласощі царські усім він вистачати буде. **21** Нафталій гілле розкине пишним дубом.

22 Йосиф же, се вітка добра з дерева, що родить над криницею, да й стеле яблука по муру. **23** Націлялись в його з лука, стрелили, та лук свій

24 Він удерживав у потузі. Руці не послабли. **25** Всемогущий благодатно, синку, тебе кропить з

неба гарними дощами, із землі годує. **26** Ті ж бо всі благословення, що дознав отець твій, взяли гору над горами, вічними холмами. Ой нехай же на голову всі Йосифові зійдуть і на тімє осяйного князя між братами! **27** Бенямин, се в нас вовцюга, наситу не знає; вранці — він жере поживу, ввечір — здобич ділить. **28** Усе це дванайцяtero поколінь Ізраїлевих, і се промовив до них отець і благословив їх кожного, по благословенню його благословив їх.

29 І заповідав їм, і каже їм: Я пригорнусь до народу мого. Поховайте мене з отцями моїми в печері, що на полі Ефроновому Гетієвому, **30** В печері, що на полі Макпелевому, що перед Мамрійщиною в Канаан землі, що купив Авраам у Ефрана Гетія у державу на гробовище. **31** Там поховано Авраама й Сарпу, жену його; там поховано Ісаака й Ребеку, жену його, і там поховав я Лею. **32** Куплене поле й печера на йому в синів Гетових. **33** І переставши Яков чинити заповіт синам своїм, простягнув нозі свої на постелі і розлучивсь із душою, та й пригорнувсь до народу свого.

50 І впав Йосиф на лиці панотцеві своїму, плакав по йому і цілував його.

2 І повелів Йосиф слугам-лікарям своїм бальзамувати панотця свого, і набальзамували лікарі Ізраїля.

3 І сповнилось йому сорок день, бо стілько день лічять про тих, що набальзамовали, і плакавсь по йому Египет сімдесят день. **4** Як же минули плакальні дні, каже Йосиф домові Фараоновому і промовив: Коли знайшов я ласку в вас ув очу, прошу вас, промовте в слух Фараонові слово таке:

5 Панотець мій закляв мене говорючи: Се я вміраю. У гробовищі моїму, що купив я в Канаан землі, там поховай мене. Так оце благаю тебе, пусти мене ійти, та поховати панотця мого, і вернусь.

6 І каже Фараон: Іди й поховай отця твого по слову клятви твоєї: **7** І пішов Йосиф ховати батька свого, і піднялися із ним усі дворяне Фараонові, дуки господи його й усі дуки землі Египецької,

8 І ввесь дом Йосифів і його батька дом, тільки малеча їх, та вівці їх, да товарина їх, позоставались у Госен землі. **9** І піднялися із ними й колесници й комонник, була громада велика вельми. **10** І прийшли аж до току Атадового, що по тім боці Йордані, і ридали там риданнем великим і тяжким

вельми. І зробив там голосінне панотцеві своїму семиденне. **11** І бачили осадники Канаанські, похорон коло току Атадового й мовляли: Гіркі сї поминки Египтянів! Тим і проложено врочищу тому прізвище Авель-Мизраїм, по тім боці Йордані. **12** І вчинили йому так синове його, як він заповідав. **13** Бо взяли його синове його в землю Канаанську, та й поховали його в печері на Макпелевому полі, що купив Авраам з полем у державу на гробовище у Ефрана Гетя проти Мамрійщини. **14** І вернувшись Йосиф у Египет сам і браттє його і всі що піднялися із ним ховати батька його. **15** Бачивши ж браттє Йосифове, що помер отець їх, мовляли: Може, зненавидить нас Йосиф, і віддячить нам за все зло, що заподіяли йому. **16** І послали посли до Йосифа говорючи: Панотець заповідав перед смертю своєю так: **17** Ось як промовте до Йосифа: Прости братам твоїм переступ їх і гріх їх, що вони тобі заподіяли зло. Благаємо ж тебе, прости переступ рабам Бога батька твого. І плакавсь Йосиф, як промовляли вони до його. **18** І прийшли до його самі брати його, і впавши перед його лицем, промовляли: Се — ми раби в тебе. **19** І каже до них Йосиф: Не лякайтесь; хиба я замість Бога? **20** Хоч ви змовлялись проти мене, та Бог те обернув на добре, щоб так було, як тепер, і вирятувалось много людей у голоднечу. **21** Тим же то не лякайтесь тепер. Я годувати му й вас і малечу вашу. І втішив їх і промовляв до них прихильно. **22** І пробував Йосиф в Египті сам і батька його діти. І пожив Йосиф сто і десять років. **23** І вбачав Йосиф Ефраїмові діти до третього роду; сини ж Махирова, сина Манассєвого, рождалися на коліна Йосифові. **24** І каже Йосиф браттю своїму говорючи: Я вміраю, Бог же навідається до вас і виведе вас із землі сієї в землю, що про неї клявся отцям нашим Авраамові, Ісаакові й Яковові. **25** І закляв Йосиф сини Ізраїлеві, говорючи: Бог певно навідається до вас, а ви винесіть і кості мої звідсі з вами. **26** І скінччивсь Йосиф бувши літ ста і десяти, і набальзамували вони його, та й положили його в трумну в Египті.

Вихід

1 Се ймена в синів Ізраїлевих, що поприходили в Египет вкупі з Яковом. Кожен з усім домом своїм прийшов. **2** Рубен, Симеон, Левій, Юда, **3** Іссахар, Зебулон та Бенямин, **4** Дан та Нефталій, Гад та Ассер. **5** Було ж усіх душ, що повиходили з чересел Яковових, сімдесят душ. Йосиф же був в Єгипті. **6** I вмер Йосиф, і всі брати його, і весь той рід. **7** Ізраїлітнє ж та були плодющи, і розростались і намножувались, і впотужнювались переважливо, і сповнилась ними земля. **8** Устав же царь новий над Єгиптом, що не знав Йосифа. **9** I каже народові своїму: Та се ж нарід Ізраїльський більший і потужніший над нас. **10** Нумо перехитрувати їх, ато намножатися і як випаде нам війна, так пристануть і вони до ворогів і бити муть на нас, та й вийдуть із нашої землі. **11** I поставлено над ними приставників в роботі, щоб їх мутили паньциною свою; і збудували вони харчові городи Фараонові: Питом і Раємзес. **12** Но що більш мучили їх, то все більш намножувались вони і вбивались у силу. I стало потісно Єгиптянам од Ізраїлітн. **13** I приневолювали Єгиптяне Ізраїлітн аж надто до роботи. **14** I гірко було їм жити в тяжкій неволі, на глинищах та цегельнях, та й у всякій польовій роботі, що приганяли їх до неї під пригоном. **15** I каже царь Египецький бабам сповитухам Єврейським, одна була на ім'я Сифра, друга на ім'я Пуя, **16** I каже: Як бабувати мете в Єврейських жінок, дак придивляйтесь: коли син, убивайте, а дочка, нехай живе. **17** Та побоялись баби сповитухи Бога, і не чинили так, як повелів їм царь Египецький, а лишали при життю хлопяток. **18** I приклікав царь Египецький баби сповитухи, та й каже їм: Про що ви таке чините й лишаєте живих хлопяток? **19** I кажуть баби сповитухи Фараонові: Бо Євреїки не такі, як Єгиптянки: молодиці вони моторні; нім прийде баба, вони родять. **20** I допомагав Бог бабам сповитухам, і намножувались люди й употужнювались велико. **21** A за те, що боялись баби сповитухи Бога, погоджував їм Бог у домівках. **22** I повелів Фараон усьому народові своїму словами: Усякого сина, що народиться в Євреїв, кидайте в ріку, а всяку дочку доглядайте.

2 I був чоловік із дому Левівого, і взяв собі жінку Левіївну. **2** I завагоніла й уродила сина; бачивши ж, яке воно гарне, тайлась із ним три місяці. **3** A як не в моготу було вже таїтись, зробила йому скринечку з рогожини, та обмазала її мазюкою, осмолила смолою, та й поставила між осет уз беріг ріки. **4** I наглядала сестра віддалеки, щоб знати, що станеться йому. **5** I спустилась дочка Фараонова купатись у ріці, а її рабині приходили уз ріку берегом. I вгледівши скриньку проміж осетом, послала рабиню ѹ зуяла її. **6** Відтуливши ж, бачить немовляточко в скриньці, плачуще хлопятко. I змилосердилась дочка Фараонова, і каже: Се з Єврейняток. **7** Каже тоді сестра хлопчикова дочці Фараоновій: Побіжу я, покличу тобі мамку з Єврейок, щоб згодувала тобі хлопятко! **8** I каже їй дочка Фараонова: Біжи! I побігла дівчинка і кликнула хлопчикову матір. **9** I каже їй дочка Фараонова: Возьми немовляточко, та згодуй мені його; я ж дам тобі плату. **10** I знялось на ноги хлопятко, і привела його до дочки Фараонової, і був у її за сина. I дала йому ім'я Мойсея; бо, каже, з води взяла його. **11** I стало з того часу, як Мойсей був уже дорослий, що вийшов до браття свого, та й дививсь на їх тягарі, та й побачив, як Єгиптянин бе Єврея зміж братів його. **12** Озирнувшись ж сюди туди, і не вбачаючи нікого, убив Єгиптянина та й сховав його в піску. **13** I вийшов другого дня, аж се двоє Єvreїв буяться; він і каже тому, хто скривдив: Про що нівечиш товариша? **14** Він же каже: Хто тебе настановив старшим і суддею над нами? Хиба задумав убити й мене тим робом, як убив Єгиптянина. I злякався Мойсей і каже сам собі: Чи не виявилася лише справа? **15** I дозвався Фараон про сю справу, та й шукав приключки, щоб убити Мойсея. I втік Мойсей од Фараона, та й оселивсь у Мідіян землі. От і седить раз біля колодязя. **16** A в съященника Мидіянського та було семеро дочок. I поприходили вони та й черпали воду, та й сповняли пійла, щоб понаповати вівці батькові. **17** Та походили пастухи, та й попрограмляли їх. I встав Мойсей та й допоміг їм, і понаповав їх вівці. **18** I прийшли вони до Регуля, батька свого, він і каже дочкам своїм: Чого се прийшли ви так зарані сьогодні? **19** I кажуть вони: Якийся Єгиптянин визволив нас од пастухів, та ще начерпав доволі й води нам, і понаповав вівці. **20** I каже він дочкам

своїм: А де ж він? Про що се ви покинули чоловіка? Кликніте лишень його, щоб у нас попоїв хліба солі! 21 I вподобав Мойсей оселі у чоловіка цього, і він оддав Зипору, дочку свою Мойсейові. 22 I вродила вона сина, і дав йому він ім'я Герсон, бо каже: Захожим я в чужій землі. 23 I сталося у довгому протязі часу, що вмер царь Египецький. I застогнали Ізрайліттяне на паньщині, і знялось голосінне їх до Бога про паньшину. 24 I почув Бог голосінне, і спогадав Бог заповіт з Авраамом та з Ісааком та з Яковом, 25 I зглянувсь Бог на Ізрайлітян, і дознавсь про се Бог.

3 Мойсей же пас вівці в Єтра, тестя свого, съященника Мидиянського, та й погнавсь з вівцями за степ, і прийшов до Божої Гореб гори. 2 I явивсь йому ангел Господень ув огнистому поломі ізсеред куща тернового. Побачив, що кущ горить огнем, горить і не згоряє. 3 I каже сам собі Мойсей: Зайду лишень збоку та подивлюсь на сю велику появу, чом не згорить купина. 4 I побачив Господь, що зайшов збоку дивитись, і кликне його зсеред колючого куща і рече: Мойсею, Мойсею! 5 I каже він: Ось я! I рече: Не наближуйся сюди; іззуй обуве твоє з ніг твоїх, місце бо, що на йому стоїш, земля съята. 6 I рече йому: Я Бог отця твого, Бог Авраамів, Бог Ісааків і Бог Яковів. I затулив Мойсей вид собі; не важився бо дивитись на Бога. 7 I рече Господь: Бачив я бідуваннє людей моїх, що в Египті, і почув голосінне їх із причини приставників; знаю бо печаль їх. 8 I зійшов я рятувати їх із потали Египецької та вивести їх із землі тієї, та ввести їх у землю добру й простору, в землю текучу молоком і медом, в займище Канаанське та Гетівське, та Аморіївське та Ферезіївське та Євузіївське. 9 I се голосіння синів Ізрайлевих дійшло до мене, та й бачив я тѣсноту, що нею тѣснить їх Египтяне. 10 Iйди ж оце, пошлю тебе до Фараона, щоб ти вивів нарід мій, сини Ізрайлеві, з Египту. 11 I каже Мойсей до Бога: Хто я такий, щоб мені тайти до Фараона, і щоб мені та вивести сини Ізрайлеві з Египту. 12 Рече ж Бог до Мойселя: Та ж я буду з тобою, і се тобі знамення, що сам я тебе послав. Як виведеш люде мої з Египту, помолитесь ви Богу під горою сією. 13 I каже Мойсей до Бога: Ну, прийду оце до синів Ізрайлевих і промовлю до

них: Бог батьків наших прислав мене до вас, а вони скажуть мені: Яке ж імя йому? Що казати му їм? 14 I промовив Бог до Мойселя: Я той, хто єсть. I рече він: Так промовиш до синів Ізрайлевих: Сущий послав мене до вас. 15 I каже Бог знов до Мойселя: Так промовиш до синів Ізрайлевих: Господь Бог отець ваших, Бог Авраамів, Бог Ісааків і Бог Яковів послав мене до вас. Се імя мое на віки, і се моя память від роду та й до роду. 16 Iйди та поскуплюй до купи старші мужі громадські в синів Ізрайлевих і промов до них: Господь Бог Авраамів, Ісааків і Яковів явився мені глаголючи: Навідом навідаєсь я до вас, що приключилось вам в Египті, 17 I рече: Виведу вас із бідування Египецького в землю Канаанів і Гетіїв і Аморіїв і Ферезіїв і Гевіїв і Євузіїв, в землю текущу молоком і медом. 18 I послухають голосу твого, і ввійдеш ти й старші громадські мужі Ізрайлеві до царя Египецького, та й промовиш до його: Господь, Бог Єврейський, зустрірів нас, і тепер дозволь нам піти на три дні ходи в степ, принести жертву Господеві Богу нашему. 19 Я ж відаю, що не дозволить вам ійти царь Египецький, ні! Хиба тільки через потужну руку. 20 I простягну руку мою, і вдарю на Египет усіма чудесами моїми, що сотворю між ними, а потім відпустить вас. 21 I дам ласку людям сим в очу в Египтянів, і станеться, що, як вийдете, підйдете не в порожній. 22 Hі! нехай усяка молодиця пожичить у сусідки своєї і в такої, що пробуває в господї в неї, клейноти срібні і клейноти золоті і шати, та й понадіваете на сини ваші й дочки ваші, і пограбуєте Египтянів.

4 I відказав Мойсей і каже: А як же не звіряться мені, ані послухають голосу моого, та скажуть: Не являєсь тобі Господь? 2 I промовив до його Господь: Що се в руці у тебе? I каже він: Палиця. 3 I глаголе: Кинь її на землю. I кинув її на землю, і стала змієм. I відбіг Мойсей від його. 4 I каже Господь Мойсейові: Простягни руку, та возьми за хвоста. I проспяяг руку і узяв його за хвоста. I стала палиця в руці в його: 5 щоб упевнились, що явивсь тобі Господь, Бог батьків їх, Бог Авраамів, Бог Ісааків і Бог Яковів. 6 Каже йому Господь знов: Засунь руку твою за пазуху собі. I засунув руку за пазуху собі, і як вийняв її зза пазухи своєї, аж се рука його побіліла від прокази, як сънгії. 7 I каже знов йому: Засунь руку твою за пазуху

собі. І засунув він знов руку за пазуху свою; і вийняв її зза пазухи своєї, і се стала вона як тіло його. **8** І станеться коли не піймуть віри тобі, ані послухаються знамення первого, так піймуть віри тобі й послухаються знамення другого. **9** І станеться, коли не впевниться й сими двома знаменнями, і не послухають голосу твого, так візьмеш води річної, та й виллеш на суходіл, і вода, що взяв еси з ріки, візьметься кровю на суходолі. **10** І каже Мойсей Господеві: Ой Господе! Не проречистий я ні здавна, ні з того часу, як почав еси глаголати рабові твоїму. Ні! покволий у мові й тугоязикій. **11** І каже Господь Мойсейові: Хто дав уста чоловікові? Або хто створив німого, чи глухого, чи видющого, чи сліпуючого? Хиба не я, Господь? **12** Оце ж ійди, і я буду в устах твоїх, і навчати му тебе, що тобі промовляти. **13** І рече Мойсей: Молю тебе, Господи, вибери луччого посла. **14** І запалав гнів Господень на Мойсея, і рече: Хиба не знаю, що твій брат Арон, Левіенко, уміє добре промовляти? І се він вийде на зустріч тобі і, побачивши тебе, звеселиться в серці своєму. **15** І промовляти меш до його, вкладувати меш слова мої в уста його, я ж буду в устах у тебе і в устах у його, і навчати му вас, що вам чинити. **16** І він буде речником твоїм до людей, і він тобі буде устами, ти ж йому будеш Богом. **17** І сю палицю візьмеш у руку твою, нею створиш знамення. **18** І пішов Мойсей, та й вернувсь до Єстра, тесьтя свого, і каже: Пійду й вернусь до браття мого, що в Египті, та побачу, чи вони ще живі. І каже Єтро Мойсейові: Ійди собі здоровий з миром. **19** І рече Господь Мойсейові в Мидіян землі: Ійди, вертайсь у Египет; повмірали бо всі, що шукали душі твоєї. **20** І взяв Мойсей жену свою та хлопята свої, посадив їх на осла, та й вернувсь у Египет. І взяв Мойсей жезло Боже в руку свою. **21** І рече Господь Мойсейові: Як прийдеш в Египет, гляди, усі ті чудеса, що вложив я в руку твою, щоб ти створив перед Фараоном. Я ж закаменю серце йому, і не відпустить людей. **22** Ти ж промовляти меш до Фараона: Тако глаголе Господь: Мій син, мій первенець Ізраїль. **23** І глаголю тобі: Відпусти сина мого, щоб він служив мені. Як же не скочеш відпустити, знай, я вбю сина твого, первенця твого. **24** І сталося у дорозі, на попасі, що стyrів Господь його та й хотів убити. **25** І взяла Зипора

гострого кременя, та й обрізала крайнє тілце в синка свого, та й кинула до ніг йому, і каже: Крівавий жених ти мені. **26** І відійшов геть від його. Казала тоді вона: Крівавий жених задля обрізання. **27** І рече Господь Аронові: Вийди в степ на зустріч Мойсейові. І пішов і зустрів його під горою Божою, та й поцілував його. **28** І повідав Мойсей Аронові всі слова Господні, що послав його, й усі знамення, що заповідав йому. **29** І пішов Мойсей з Ароном і поскуплювали до купи всіх старших мужів громадських Ізраїля. **30** І промовив Арон усі слова, що глаголав Бог до Мойсея, і створив знамення перед людьми. **31** І вірували люди, ічувши, що Господь навідався до синів Ізраїлевих, і що зглянувсь на їх бідуваннє, покишлились і поклонились до землі.

5 Після цього ввійшов Мойсей із Ароном до Фараона та й промовили йому: Так рече Господь, Бог Ізраїлів: Відпусти люде мої, щоб створили съято мені в степу. **2** І каже Фараон: Хто сей Господь, щоб я послухав голосу його, та відпустив сини Ізраїлеві. Не знаю Господа і не відпушту Ізраїля. **3** І кажуть йому: Бог Єврейський зустрів нас; так дозволь нам пійти за три дні ходи в степ і принести жертву Господеві, Богу нашему, щоб не вдарив на нас мором або мечем. **4** І каже їм царь Египецький: Про що ти, Мойсею, ти, Ароне, одвертаєтесь людей моїх од їх діл? Ійдіте кожен до роботи своєї. **5** І каже Фараон: Се намножилось тепер народу в цій землі, а ви хочете відтягати його від роботи. **6** І дав Фараон того дня наказ поспіакам та приставникам такими словами: **7** Не давайте вже людям соломи на цеглу, як досі: нехай самі ходять і збирають собі солому. **8** Стілько ж цегол, як перше вироблювали, вимагайте від них; не поменьшуйте, бо вони лініви; тим і кричать: Одпусти нас принести жертву Богу нашему! **9** Нехай вагонить робота на сих людях важче, щоб вони пильнували, та не вважали на марні слова. **10** І повиходили приставники людські та доглядачі, та й промовляли до людей: Ось як повелів Фараон: Не давати вже вам соломи; **11** Ходити мете самі збирати собі солому, де знайдете; однакоже не буде вбавлено з роботи вашої ніже. **12** І порозходились люди по всій землі Египецькій збирати собі стерню замість соломи. **13** Приставники же принагляли їх

і приказували: Вироблюйте роботу вашу кожного дня, як бувало даемо солому вам. **14** І бито доглядачів із Ізраїлів, що були поставлені над ними від приставників Фараонових, мовляючи: Чом не виробили стілько цегол вчора й сьогодні, як перше? **15** І приходили доглядачі з Ізраїлів до Фараона, та й лебеділи плачуши: Про що знущаєшся так із рабів твоїх? **16** Не дають соломи рабам твоїм, а цеглу, кажуть, вистачайте нам цегли! І се рabi твоїй мучені, а нарід твій вина тому. **17** Він же каже: Ви ліниві лежибоки! Тим і верзете: Ходімо принести жертву Господеві. **18** Ідіте ж та працюйте! Соломи не давати муть вам, а цеглу, скілько вимагають, вистачайте. **19** І вбачали свою лиху годину доглядачі з Ізраїлів, яким наказано: Не поменьшуйте виробу цегли, що дня призначеної. **20** І зоткнулись вони з Мойсейом та з Ароном, як виходили вони саме од Фараона. **21** І промовили до них: Нехай спогляне Господь на вас і судить; бо зробили ви смердючим дух наш перед Фараоном і перед його дворянами. Дали ви меча ім у руки повбивати нас. **22** І вернувся Мойсей до Господа, і каже: Господи Боже мій! Про що напустив еси такий напуст на сих людей? І про що се послав еси мене? **23** З того бо часу, як увійшов я промовляти твоїм ім'ям, він почав заподіювати зло людям сим; визволити ж із неволі людей сих не визволив еси.

6 І рече Господь Мойсейові: Се побачите, що соторю Фараонові: кріпка бо рука змусить його відпустити їх і правиця висока повиганяти їх із землі своєї. **7** І говорив Бог до Мойсея і рече йому: я Господь. **8** І являвсь я Авраамові й Ісаакові і Яковові як Бог їх всемогущий, з ім'ям же моїм Єгова я не обявивсь ім. **9** І я ж поставив завіт мій із ними, що oddам ім Канаан землю, де пробували вони чуженицями. **10** І почув я теж стогнаннє синів Ізраїлевих, що їх Египтяне держали в неволі, і спогадав завіт мій. **11** Тим же то йди, промов до синів Ізраїлевих: Я Господь-Єгова, і виведу вас із неволі Египецької, і вирятую вас ізпід панщини рукою простягнутою і присудами великими. **12** І прийму вас за нарід собі, і буду вам Богом, і зрозумієте, що я Господь, ваш Бог, що вас вивів із неволі Египецької. **13** І введу вас у землю, що про неї клявсь оддати її Авраамові й Ісаакові й Яковові, і дам вам її в насліддє. Я Господь. **14** І промовляв

так Мойсей синам Ізраїлевим, та не послухали Мойсея від легкодухості й тяжкої неволі. **15** І рече Господь Мойсейові: **16** Увійди й кажи Фараонові, цареві Египецькому, щоб одпустив сини Ізраїлеві із землі своєї. **17** І промовив Мойсей перед Господом і каже: Се не послухали мене сини Ізраїлеві; як же Фараон послухає мене? Та ж мої губи не обрізані, я не пророчистий. **18** І глаголав Господь Мойсейові та Аронові, і повелів їм промовляти до синів Ізраїлевих і до Фараона, царя Египецького, щоб вивести Ізраїлів з Египту. **19** Се голови батьківських домів їх: Сини Рубена, первенця Ізраїлевого: Ганох та Паллуй, Гезрон та Хармій; се Рубенові сини. **20** Сини ж Симеонові: Ємуель та Ямін та Огад та Якін та Зохар, та Савул, син Канаанки: се семі Симеонові. **21** А се імена в синів Левівих по родам їх: Герзон та Кегат та Мерарій; а років життя Левівого було сто і трийцять і сім лт. **22** Сини ж Герzonovі: Лібній та Симей з семями їх. **23** Сини ж Кегатові: Амрам та Їзгар, та Геброн та Узіель; віку ж Кегатового було сто і трийцять і три годи. **24** Сини ж Мерарієві: Махлій та Мусій; се семі Левіві по родах їх. **25** І взяв Амрам Йохабеду, дочку брата батька свого, собі за жінку, і вродила йому Арон та Мойсей; віку ж Амрамового було сто і трийцять і сім років. **26** Сини ж Їзгарові: Кораг та Нефег та Зихрій. **27** Сини ж Узілові: Мішаель та Елзафан та Ситрій. **28** І взяв Арон Елісебу, дочку Аминадабову, сестру Нахсонову, собі за жінку; і вродила йому Надаба та Абігея, Елеазара та Ітамара. **29** Сини ж Корагові: Асир та Єльканна та Абиясаф; се семі Корагові. **30** Елеазар же Ароненко узяв собі одну з дочок Путілових, і вродила йому Пинегаса. Се голови синів Левів по родах їх. **31** Се той Арон та Мойсей, що ім рече Бог: Виведіть мені сини Ізраїлеві з Египту по полках їх. **32** Се ті, що промовляли до Фараона, Египецького царя, щоб вивести сини Ізраїлеві з Египецької землі: се Мойсей та Арон. **33** І сталося того дня, як Господь глаголав до Мойсея в Египецькій землі, **34** Що рече Господь Мойсейові: Я Господь. Промов до Фараона, Египецького царя, все, що я глаголав до тебе. **35** І каже Мойсей перед Господом: Ось в мене губи не обрізані, як же Фараонові та послухати мене?

7 I сказав Господь до Мойсея: Се дав я тебе замість Бога Фараонові, Арон же, твій брат, буде твоїм пророком. **2** Ти промовляти меш усе йому, що тобі заповідую, Арон же, твій брат, промовляти ме до Фараона, щоб одпустив сини Ізраїлеві з землі своєї. **3** Я ж ізроблю запеклим серце Фараонове, і намножу знамення мої дива мої в Египецькій землі. **4** I не послухає вас Фараон, і наложу я руку мою на Египет, і виведу силою моєю полки мої, люде мої, сини Ізраїлеві з Египецької землі з судом великим. **5** I відати муть Египтяне, що я Господь, як просъягну руку мою на Египет і виведу сини Ізраїлеві спроміж їх. **6** I створили Мойсей та Арон, як заповідав їм Господь; як заповідав, так і створили. **7** Мойсейові було вісімдесят год віку, Аронові сімдесят і три годи, як промовляли до Фараона. **8** I рече Господь Мойсейові та Аронові: **9** Як скаже вам Фараон: Покажіте лишень за себе диво, промов тоді Аронові: Возьми жезло та й кинь перед Фараоном, так обернеться воно в гадюку. **10** I прийшли Мойсей та Арон перед Фараона, і вчинили так, як заповідав Господь. I кинув Арон жезло перед Фараоном і перед його дворянами, і стало воно гадюкою. **11** Скликав же тоді й Фараон мудреці Египецькі та чарівники; і вдяли те ж саме чарівники своїми чарами. **12** I кинув кожен ізміж їх своє жезло, і стали жезла гадюками; та пожерло жезло Аронове їх жезла. **13** I зробив Господь серце Фараонове запеклим, і не послухав їх, як і казав їм Господь. **14** I рече Господь Мойсейові: Закаменіло серце Фараонове; не схотів одпустити людей. **15** Іди до Фараона завтра вранці. Се виходить він саме на води, і станеш на річному березі, навпроти входу його, і жезло, що стало гадюкою, держи в руці твоїй. **16** I промовиш до його: Господь, Бог Єрейський, послав мене до тебе глаголючи: Відпусти люде мої, щоб мені послужили в степу! Та ось ти не послухав його і досі. **17** От же що глаголе Господь: От з чого буде тобі розумно, що я Господь: Ось, вдарю жезлом, що в руці в мене, по воді річаній, і візьметься кровю. **18** I риба, що в ріці, погине, і засмердиться ріка, і гидуватимуть Египтяне пити воду з ріки. **19** I рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Возьми жезло твоє, і просъягни руку твою на води Египецькі, на всі ріки їх, на канави їх і на стави їх і на всі водосплави їх, щоб узялися кровю; і буде кров по

всій землі Египецькій, і в усіх деревяних і камяних посудинах. **20** I вчинили так Мойсей та Арон, як заповідав їм Господь; і взявиши Арон жезло в руку свою, ударив по воді річаній перед Фараоном і перед його дворянами, і взялась уся вода річана кровю. **21** I риба в ріці вигинула, і засмерділась ріка, і не змогли Египтяне пити води з ріки, і була кров по всій землі Египецькій. **22** Зробили ж так і чарівники Египецькі своїми чарами. Та закаменіло серце Фараонове, і не послухав їх, як і глаголав Господь. **23** I вернувсь Фараон, і ввішов у палати свої, та й не покладав бай сього в умі. **24** I копали всі Египтяне понад рікою копанки на воду; бо не змогли пити води з ріки. **25** I сповнилося сім день після того, як ударив Господь по ріці.

8 I рече Господь Мойсейові: Іди до Фараона, та промов до його: Тако глаголе Господь: Одпусти люде мої послужити мені! **2** Коли ж затнешся відпустити, се я побиваю всі твої займища жабячою карою. **3** I розплодить ріка жаби, і повилазять вони на береги, поналаязть у палати твої, і в опочивальню твою, і на постелю твою, і в будинки дворян твоїх, і на люде твої, і в печі твої, і в діжі твої. **4** I на тебе самого, й на підневолених твоїх, й на дворян твоїх лїзти муть жаби. **5** I рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Простягни руку твою з жезлом твоїм на ріки, на канави й на стави, і наведи жаби на Египецьку землю. **6** I простяг Арон руку свою на води Египецькі, та й понаводив жаб, і порозлазились жаби і вкрили землю Египецьку. **7** Зробили ж і чарівники чаруваннем своїм так само, і понаводили жаб на Египецьку землю. **8** I приклікав Фараон Мойсeя та Аrona, та й промовив: Ублагайте Господа, щоб мені попрогонали від себе жаби й від людей моїх, так відпушу люде принести жертву Господеві. **9** I каже Мойсей до Фараона: Призначи мені, на коли мені молити за тебе і дворян твоїх і за люде твої, щоб зникли жаби від тебе і по будинках твоїх, щоб тільки в ріці зостались. **10** I каже той: Завтра. I каже: Буде по слову твойму, щоб ти знов, що нема іншого, oprіч Господа Бога нашого. **11** I позникають жаби від тебе й від будинків твоїх, і від дворян твоїх, і від народу твого, тільки в ріці зістануться. **12** I вийшов Мойсей та Арон од Фараона, і покликнув Мойсей до Господа про жаб,

що понаводив на Фараона. **13** І створив Господь по слову Мойсейовому, і повіздили жаби по їх домах, по селах і по полях. **14** І зграбали їх купами й купами, і засмерділась земля. **15** І побачив Фараон, що є пільга, і закаменіло серце його, і не послухав їх, як і глаголав Господь. **16** І рече Господь Мойсейові: Промов Аронові: Простягни жезло твоє, та вдар у порох землї, і зробиться він комарами по всій Египецькій землї. **17** І вчинили так, і простяг Арон руку свою з жезлом своїм і вдарив у порох землї, і напали комарі на людей і на скотину;увесь порох земляний узвяся комарами по всій Египецькій землї. **18** Силкувались і чарівники вивести комарі чарами своїми, та й не змогли. I насіли комарі на людей і на скотину. **19** І промовили тоді чарівники: Се Божий палець! I закаменіло серце Фараонове, і не послухав їх, як і глаголав Господь. **20** І рече Господь Мойсейові: Устань рано в раньці, і стань перед Фараоном, саме вийде на воду, і промовиш йому: От що глаголе Господь: Одпусти люде мої послужити мені в степу. **21** Коли ж затнешся відпустити люде мої, се я посилаю на тебе, і на дворян твоїх, і на людей твоїх, і на домівки ваші песячі мухи, і сповниться доми Египецькі песячими муhami, і сама земля, що на їй живете. **22** І відріжно того дня Гозен землю, що на їй осілись люде мої тим, що не буде там песячих мух, щоб зрозумів ти, що я Господь серед землї. **23** І положу розлуку між моїми людьми й твоїми людьми. Завтра ж буде знаменне се. **24** І створив так Господь. І полетіли страшенні рої песячих мух у палати Фараонові, і в будинки дворян його, і в усю Египецьку землю, і попсувалась уся земля від песячих мух. **25** І покликав Фараон Мойсея та Арона та й промовив: Ідіте принесіте жертву Господу, Богу вашому, в землї сїй. **26** І каже Мойсей: Не подоба съому так статись, гидко бо Египтянам, коли б ми ту принесли жертву Господеві, Богу нашому. Ні! Коли б ми приносили жертву гидку Египтянам перед очима в їх, вони побили б нас каміннем. **27** А пійдемо в степ за три дні ходи, та й принесемо жертву Господеві, Богу нашему, як повелів нам він. **28** І промовив Фараон: Одпушу вас принести жертву Господеві, Богу вашому, в степу, тільки не далеко простуйте! Помолітесь і за мене! **29** І каже Мойсей: Се йду від тебе, й благати му Господа, щоб

зникли песячі мухи від тебе, і від дворян твоїх, і від людей твоїх завтра. Та не ходи вже, Фараоне, робом омані, не відпускаючи людей принести жертву Господеві. **30** І вийшов Мойсей од Фараона, та й помолився Господеві. **31** І створив Господь по слову Мойсейовому, і відогнав песячі мухи від Фараона, і від дворян його, і від людей його, і не зосталось нї однієї. **32** Та запекле було серце в Фараона ще і того часу, і не схотів одпустити людей.

9 І рече Господь Мойсейові: Увійди до Фараона, та промов до його: Тако глаголе Господь, Бог Єврейський: Відпусти люде мої послужити мені. **2** Коли ж не схочеш одпустити людей моїх, і все таки вдержувати меш їх, **3** Се рука Господня вдарить на твою скотину в полях, на конї, на осли, на верблуди, на воли і на вівці повітрем тяжким вельми. **4** І створюю я інше того часу між скотом Ізраїльським і скотом Египецьким, і не паде з усього скоту Ізраїльського нї одно. **5** І призначив Господь речінець, глаголючи: Завтра вчинить Господь сю річ в країні. **6** І вчинив Господь сю річ назавтра в раньці, і поліг увесь Египецький скот; між скотом же в синів Ізрайлевих не пало нї одно. **7** І послав Фараон, аж ось між усім скотом у синів Ізрайлевих не пало нї одно. Та запекле було серце в Фараона, і не одпустив людей. **8** І рече Господь Мойсейові й Аронові: Понабираите ви повні жмені сажі з печі, і нехай нею сипнє проти неба Мойсей перед віччу Фараона й дворян його. **9** І постане вона по всій землї Египецькій порохом і понариває на людях і на скотині чираки, що від гною прорвуться по всій землї Египецькій. **10** І набравши сажі з печі стали перед Фараоном, і сипнув нею Мойсей проти неба; і понаривало чиряки струпи на людині й на скотині. **11** І не здоліли чарівники стати перед Мойсейом через чиряки; обкинуло бо чиряками чарівників і всіх Египтян. **12** Та закаменив Господь серце в Фараона, і не послухав їх, як і глаголав Господь Мойсейові. **13** І рече Господь Мойсейові: Устань рано в раньці, та й стань перед Фараоном і промов до його: Так каже Господь, Бог Єврейський: Відпусти люде мої послужити мені. **14** Сего бо разу нашлю всі муки мої на серце твоє, і дворян твоїх, і людей твоїх, щоб ти знов, що нема нікого як я на всій

землі. 15 Нині бо простягти б тільки руку мою, щоб ударити й тебе й люде твої повітрем, так і зник би еси з землі. 16 Та тільки про те щадив тебе, щоб на тобі показати потугу мою, і щоб ім'я мое проповідано по всій землі. 17 Чи ще ж нести мешся високо проти людей моїх, що не відпустиш їх? 18 Се дощувати му сієї доби завтра страшеним грядом, що такого не було в Египті з того дня, як сотворено його, та й по сей день. 19 Оце ж посилаї, та позбираї увесь твій скот і все, що в тебе в полі. На всяку бо скотину й людину, що знайдеться в полі і не вернутися додому, вдарить гряд, і погинуть. 20 Хто злякався слова Господнього зміж дворян Фараонових, той звелів своїм рабам втікати з усією скотиною до домівок своїх. 21 А хто не нахилив серця свого до слова Господнього, той покинув свої раби й скотину на полях. 22 І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою до неба і вдарить гряд по всій землі Єгипецькій і на людину, і на скотину, і на всяку траву на землі. 23 І простяг Мойсей жезло своє до неба, і дав Господь громи та гряд, і пішов огонь по землі, і дощував Господь грядом по всій землі Єгипецькій. 24 І вдарив гряд, і запала огонь із грядом; гряд же був тяжко великий, що й не було такого в Египті з того часу, як постали люде в йому. 25 І побило грядом по всій землі Єгипецькій усе, що було в полі, й людину й скотину, й всяку траву в полі побило грядом, і всі дерева на полях потрошив гряд. 26 Тільки в Гозен землі, де були сини Ізраїлеві, не було гряду. 27 І послав Фараон по Мойсея та по Арону, та й промовив до них: Провинив тепер я. Господь праведен, я ж і люде мої ледачі. 28 Ублагайте Господа, щоб не було страшеннего гуркотання та гряду; я ж відпушу вас, і більше не гаяти метесь тутеньки. 29 І каже йому Мойсей: Скоро вийду з городу, здійму руки мої до Господа, і громи втихнуть, і гряду з дощем не буде вже, щоб зрозумів еси, що земля Господня. 30 Ти ж і дворянне твої, знаю, що не вбоїлись іще Господа. 31 А лен і ячмінь побиті, бо ячмінь колосився, а лен завязувався. 32 Пшениця ж і жито не побиті; бо ще не дорослі. 33 І вийшов Мойсей із городу і простяг руки свої до Господа; і перестали громи і гряд, і дощ вже не лив на землю. 34 Як же побачив Фараон, що перестав дощ і гряд і громи, став согрішати ще, та й закаменив запекле серце своє

він і дворяне його. 35 І закаменило запекле серце Фараонове, і не одпустив синів Ізраїлевих, як і глаголав Господь Мойсейові.

10 І рече Господь Мойсейові: Увіди до Фараона; я ж бо закаменив запекле серце його і серце в дворян його, щоб мені показати сї знамення на них. 2 І щоб тобі можна було повідати в уши синові твоиму, як я насьміявся з Єгипту, і які знамення сотворив я над ним, щоб ви взнали, що я Господь. 3 І прийшов Мойсей та Арон до Фараона та й промовили йому: Так каже Господь, Бог Єврейський: Докіль ще ставити меш опір, не хотячи впокоритись передо мною? Відпусти люде мої послужити мені. 4 Коли ж не схочеш одпустити люде мої, се я наведу завтра сарану на займища твої. 5 І вкроє лице землі, що й землі буде не знати, і поїсть увесь останок, що зістався вам од гряду, і жерти ме всяке дерево, що виростає вам у полі; 6 І сповниться будинки твої, й будинки всіх дворян твоїх, ѹс оселі Єгипецькі, що ніколи не бачили сього батьки твої, нї батьки батьків твоїх з того часу, як постали на сїй землі та й по сей день. І повернувся Мойсей та й вийшов од Фараона. 7 І промовили слуги Фараонові до його: Докіль буде сей чоловік западнею нам? Відпусти людей послужити Господеві, Богу свому. Хиба не знаєш і досі, що погублено Єгипет? 8 І вернули Мойсея та Аronа перед Фараона, і каже їм: Ідіте послужіте Господеві, Богу вашому! Хто ж усі ті, що хочуть вийти? 9 І каже Мойсей: З молодиками нашими й з дідами нашими пійдемо, з синами й дочками нашими, з отарами й чередами нашими пійдемо; бо съято Господа Бога в нас. 10 І каже він: Нехай буде так. Господь із вами! Я готов відпустити вас, но чому з малечою вашою? Та гледіть, у вас бо на умі щось лихе! 11 Ні бо! Йдіте собі, що вже дорослі, та й послужіте Господеві; сього бо самі допевнітесь. Та й вигнали їх зперед Фараона. 12 І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою над Єгипецькою землею про сарану, і нехай налетить сарана на Єгипецьку землю, та й пожере всю траву земну, що лишив гряд. 13 І простяг Мойсей жезло своє над Єгипецькою землею, Господь же наводив од схід сонця вітра на землю весь той день і всю ніч, а як обутріло, східний вітер нагнав сарану. 14 І напала сарана

на всю землю Египецьку, і посіла вона по всіх займищах Египецьких, тьма тьмою. Доти не було такої сарани, і потім не буде такої. **15** І вкрила лице всієї землі, так що земля почорніла, та й пожерла всю траву земнуу й усі плоди на деревах, що позоставались од гряду, і не зосталось нічого сінько зеленого на дереві або на траві в полях, по всій землі Египецькій. **16** І метнувся Фараон кликати Мойсея та Арона, та й каже: Провинив Господеві, Богу вашому, та й вам. **17** Простіте ж мою провину тілько сей раз, і вблагайте Господа, Бога вашого, щоб одвернув од мене сю тілько смерть. **18** І вийшов Мойсей од Фараона і вблагав Господа. **19** І дав Господь вітер потужний на захід сонця, і взяв той вітер сарану та й вкинув її в Червоне море. Не зісталось же сарани по всіх Египецьких займищах. **20** Та закаменив Господь запекле серце Фараонове, і не відпустив він синів Ізрайлевих. **21** І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою до неба, і нехай постане темрява над Египецькою землею така, щоб ходили помацки. **22** І простяг Мойсей руку свою до неба, і стояла густа темрява по всій землі Египецький три дні. **23** І не бачило одно 'дного, і не встав ніхто з місця свого три дні, у всіх же синів Ізрайлевих був съвіт по їх осадах. **24** І кликне Фараон Мойселя та Арону, та й каже: Йдіте служити Господеві, тільки отарі та череди покиньте. Малеча ж ваша теж нехай йде з вами. **25** І каже Мойсей: Ні! ти сам нам даси й жертви й усередження, щоб ми принесли Господеві, Богу нашему. **26** Та й уся наша скотина пійде з нами; не покинемо позад себе й копита; з них бо брати memo про службу Господеві, Богу нашему; ми же і самі не відаємо, чим служити мем Господеві, аж покіль прийдемо туди. **27** І закаменив Господь серце Фараонове, і не схотів він одпустити їх. **28** І каже йому Фараон: Йди геть собі від мене! Сховайся! Не побачиш уже лиця моє; бо того дня, як побачиш лице мое, тобі й смерть. **29** І каже Мойсей: Правду промовив еси: вже не бачити му лиця твого.

11 І рече Господь Мойсейові: Ще одну муку наведу на Фараона й на Египет, а потім одпустить він вас ізвідсі. Як мусить одпустити вас, тоді гонити ме вас ізвідсі прогоном. **2** Промовляйте ж в уші людям, і нехай кожне вижичить у сусіда

свого, а молодиця в сусідки своєї клейноти срібні й клейноти золоті. **3** Господь же дав людям своїм ласку в Египтян; а Мойсей сам був чоловік великий вельми в Египецькій землі в очу дворян Фараонових і в очу людей. **4** І каже Мойсей: Тако глаголе Господь: О півночі я вийду серед Египту. **5** І помре всякий первенець у землі Египецькій, від первенця Фараонового, що седить на престолі своєму, та й до первенця рабині за жорнами, і всякий первак у скотини. **6** І буде плач великий по всій землі Египецькій, що й не було такого й не буде вже ніколи. **7** Ні на одного ізміж синів Ізрайлевих і пес не гавкне, ні проти людини, ні против скотини, щоб знали ви, як Господь положив ріжницю між Египтянами й синами Ізрайлевими. **8** І прийдуть усі твої дворяне до мене, та й уклоняться мені говорючи: Виходь ізвідсі сам і всі люди, що йдуть за тобою; тоді й вийду. Та й вийшов од Фараона палаочи гнівом. **9** І рече Господь Мойсейові: Не послухає вас Фараон, щоб я велико намножив знамення мої й чудеса в Египецькій землі. **10** Мойсей же та Арон сотворили всі знамення й чудеса перед Фараоном, та закаменив Господь серце Фараонове, і не схотів одпустити синів Ізрайлевих із землі своєї.

12 І рече Господь Мойсейові та Аронові у землі Египецькій: **2** Місяць сей вам буде початок місяців, перший буде вам в місяцях року. **3** Промовте до всієї громади синів Ізрайлевих тако: У десятий день місяця цього брати ме кожен ягня на семю батька свого. **4** Коли ж семя буде помала на ягня, нехай прийме до себе сусіда, близького до його домівки, по ліку душ. Кожен по їді своїй зложить лік на ягня. **5** Ягня нехай буде без пороку, самчик одноліток; брати мете його з овечат або з кіз. **6** І держати мете його до чотирнайзятого дня того місяця, і заколе його вся громада Ізраїльська надвечір. **7** І візьмуть крові та й поблизкають нею оба одвірки й пороги в домах, де їсти муть його. **8** І їсти муть мясиво тієї ночі; спечене на огні їсти муть його з опрісноками, з гіркими зелами їсти муть його. **9** Не їжте сироватого, ні звареного в воді, а спечене на огні, голову його з ногами й з утробиною. **10** І не зоставляти мете нічого до ранку, що ж зостанеться до ранку, спалити на огні. **11** І їсти мете його таким робом:

боки ваші попідперезувані, обувє ваше на ногах ваших, і палиці ваші в руках у вас; і їсти мете його похапки. Пасха се Господня! **12** Пройду бо по землі Египецькій, тієї ночі, та й побиваю всякого первенця в землі Египецькій, і людину й скотину, і над усяким богом Египецьким соторю суд, я Господь. **13** І буде вам кров знаменнем по хатах, де будете. Бачивши кров, мину вас, і не буде в вас погибелі, як карати му Египет. **14** І буде вам день сей про спомин, і съяткувати мете съято Господеві; як установу вічну, съяткувати мете в родах ваших. **15** Сім день опрісноки їсти мете. Первого вже дня виносити мете закваску з хат ваших; бо хто їсти ме квашений хліб од первого дня та й до семого, викорениться та душа спроміж Ізраїля. **16** І первого дня будуть съяті збори у вас, і семего дня будуть съяті збори у вас. Ніякого діла не робити мете тоді, тільки потрібне на їду всякої душі, те можна робити в вас. **17** І переховувати мете заповідь сю опрісноку; того бо дня виведу потугу вашу з Египецької землі. Тим переховувати мете день сей в родах ваших: установа вічня. **18** Починаючи ж чотирнайцятого дня первого місяця ввечорі, їсти мете опрісноки до двайцятого й первого дня місяця; установа вічня. **19** Сім день закваски щоб не було по хатах у вас: бо хто їсти ме квашене, викорениться душа та спроміж громади Ізраїлевої, чи воно чуже, чи землянин. **20** Нічого квашеного не їжте; по всіх же хатах ваших їжте опрісноки. **21** І посникав Мойсей всіх старших між синами Ізраїлевими, і каже їм: Ідіть, поймайте собі ягня по родинах ваших, і заколіте на пасху. **22** І взьмітте по кущику гиссопу, та вмоочіть у кров, що в мисці, та й помажте поріг й оба одвірки кровю, що в мисці, і ніхто з між вас не виходить ме за хатні двері свої до ранку. **23** І йти ме мимо Господь побивати Египтян, і побачить кров на порозі й на одвірках, і мине ті двері, і не попустить губителеві ввійти до вас у хату побивати вас. **24** І переховувати мете се установовою собі і дітям вашим на віки. **25** І як прийдете в землю, що дасть вам Господь, як і глаголав, дак сохраняти мете служеннє се. **26** І як поспитають у вас тоді діти ваши: Що се за служеннє в вас? **27** Ви казати мете: Жертва пасхова се Господеві, що проходив понад хатами в синів Ізраїлевих в Египті, як побивав Египтян, доми ж наші ізбавив. І похилились люде

й поприпадали до землі. **28** І пійшли та й учинили сини Ізраїлеві; як повелів Господь Мойсейові та Аронові, так і вчинили. **29** І сталось о півночі, що Господь побив усіх первенців в Египецькій землі, від первенця Фараонового, що седів на престолі своому, та й до первенця невольника в темниці, і всі перваки в скотини. **30** Схопиться ж Фараон у ночі, ѹ усі дворяне його, ѹ усі Египтяне, аж постав зойк по всій землі Египецькій. Не було бо дому й хатини, де б не було мерця. **31** І покликав Мойсей та Арон та й каже: Вставайте, виходьте спроміж людей моїх, і ви й синове Ізраїлеві, та й ідіте собі, служіте Господеві, як мовляли! **32** І вівці ваші, та товар ваш забірайте, як мовляли, та й ідіть а мене благословіть! **33** І понукали Египтяне людей, хапаючись проводити їх із землі; бо казали: Пропадемо всі! **34** І позабирали люде тіста свої ще до закису, діжкі свої поввязували в одіж їх по заплічу в їх. **35** І чинили сини Ізраїлеві по слову Мойсейовому, і вижичали в Египтян клейноти срібні й клейноти золоті й шати. **36** І дав Господь ласку людям в очу в Египтян, що вволяли волю їх, і спліндували вони Египтян. **37** І мандрували сини Ізраїлеві од Рамсесу до Сухоту до шістьох сот тисяч пішки человека, опріч дітви. **38** І мішаного народу много знялось із ними, ѹ вівці, та товар, дуже багацько скотини. **39** І понапекали палениць опрісноків із тіста, що позабирали з Египту; бо ще не закисло, а їх виганяли з Египту, і не можна було гаятись, а запасу собі не приготовили. **40** Пробуваннє синів Ізраїлевих у Египті було чотирі ста і трийцять год. **41** І сталось по чотирох стах і трийцять роках, остатнього дня, що вийшла вся потуга Господня з Египецької землі. **42** Съяткова се ніч Господеві за вивод їх із Египецької землі. Се ж то й есть ніч съяткова Господеві про всі сини Ізраїлеві в роди і роди їх. **43** І рече Господь Мойсейові та Аронові: От установа паскова: Ніякий чужениця щоб не єв паски. **44** Усякий же раб, куплений за гроши, як обріжеш його, їсти ме її. **45** Заволока ж і наймит нехай не єсть її. **46** Ув одній хаті їсти меться; не виносити меш нічогісінько з мясива геть із хати ані кісточки не переломиш із його. **47** Уся громада Ізраїльська допильновувати ме сього. **48** А як пробувати ме заволока з тобою та схоче съяткувати пасху Господеві, нехай обріжуть увесь його музкий пол, і він буде такий, як

землянин. Усякий же необрізаний не єсти ме
ї. **49** Закон один щоб у вас був, і землянинові, і
захожому, що заволікся до вас. **50** Так і вчинили
сини Ізрайлеві, як заповідав Господь Мойсейові та
Аронові; так і вчинили вони. **51** І вивів Господь
того самого дня сини Ізрайлеві з землі Египецької
з потугою їх.

13 І рече Господь Мойсейові: **2** Посъвяти мені
всій первеңці, первородних з усякої утробы
між синами Ізрайлевими, і в людини, і скотини:
мої вони будуть. **3** І промовив Мойсей до людей:
Памятайте день сей, котрого виходите з Египту,
із невольницького дому, рукою бо потужною
вивів Господь вас ізвідсі; не јхте заквшаного
хліба. **4** В сей день вас виведено в місяці Абіб.
5 І станеться, як уведе тебе Господь у землю
Канаанську, Гетійську, Аморийську, Гевійську,
Еbusійську, що нею клявся батькам твоїм oddати
тобі, в землю текучу молоком та медом, тоді
служити меш службу сю в місяці сьому. **6** Сім день
єсти меш опрісноки, а семого дня съято Господеві.
7 Опрісноки єсти меш сім день, і не буде видко в
тебе квашеного, і не буде видко в тебе заквасу по
всіх займищах твоїх. **8** І будеш оповідувати дітям
твоїм так: Се за те, що сотворив Господь мені, як
вийшов я з Египту. **9** І буде се в тебе знаменем
на руці твоїй і споминкою між очима в тебе,
про те щоб закон Господень був ув устах твоїх:
рукою бо міцною вивів тебе Господь із Египту.
10 І допильновувати меш установи сієї знаного
часу від року до року. **11** І як приведе тебе Господь
у Канаан землю, як він клявся тобі й батькам
твоїм, та й oddасть її тобі, **12** Вилучати меш тоді
всякого первеңця з утроби Господеві, і всякого
первачка в скотини, яка в тебе єсть. Первеңці
мусять бути про Господа. **13** Всяке ж ося первачка
викуповувати меш ягням; коли ж не викупиш, дак
мусиш зламати шию йому. Усякого ж первеңця
людського викуповувати мусиш. **14** І станеться,
що як поспитає син твій кажучи: Що воно таке?
казати меш йому: Рукою потужною вивів нас
Господь з Египту, із дому невольницького. **15** І як
затяvся Фараон одпустити нас, дак побив Господь
усі первеңці в землі Египецькій, і первеңця в
людини й первака в скотини; тим і я приношу
на жертву Господеві всій первеңці самчики, а всі

первеңці із моїх синів викуповую. **16** І мусить
воно бути знаменем на руці в тебе і повяззю
проміж очима твоїми; рукою бо міцною вивів
нас Господь із Египецької землі. **17** І сталось, як
одпустив Фараон люде, що не повів їх Бог по дорозі
до землі Филистимської, хоч вона й близька; бо
рече Бог: ато жалкувати муть люде, побачивши
войну, та й вернутися в Египет. **18** І повів Бог
люде по дорозі до степу Червономорського. І
стали сини Ізрайлеві виходити полками із землі
Египецької. **19** І забрав Мойсей кості Йосифові з
собою; бо клятьбою закляв той сини Ізрайлеві,
такою: Навідом навідається до вас Бог, і винесете
ви кості мої звідсі з собою. **20** І помандрували
вони від Суккотта та й отaborились ув Етамі, уз
край степу. **21** Господь же йшов перед ними в день
стовпом хмаряним, щоб вести їх по дорозі, а в
ночі стовпом огняним, щоб можна було йти й
день і в ночі. **22** Не віднімав у людей у день стовпа
хмаряного, і в ночі стовпа огняного.

14 І рече Господь Мойсейові: **2** Промов до синів
Ізрайлевих, щоб одвернули й отaborились
перед Пі-Гахиротом, між Микдолом і морем; перед
Бааль-Цефоном отaborитесь навпроти його, при
морі. **3** Бо казати ме Фараон про сини Ізрайлеві:
Заблудили в цій землі та й зачинив їх у собі степ. **4**
Я ж окаменю запекле серце Фараонове, щоб уганяв
за ними, і прославлюсь на Фараоні й на всьому
війську його, і зрозуміють Египтяне, що я Господь.
І вчинили так. **5** І сповіщено царя Египецького, що
втекли люде, і повернулось у Фараона й у дворян
його серце проти людей, і промовляли вони: Що
се ми зробили, що відпустили Ізраїля з нашої
неволі? **6** І повелів запрягти колесницю свою, і
взяв із собою люде свої, **7** І взяв шістьсот бойових
колесниць на вибір і всі колесницї Египецькі,
і військових до кожної. **8** І закаменив Господь
серце в Фараона, царя Египецького, і погнався
він за синами Ізрайлевими. Синове ж Ізрайлеві
виходили під рукою високою. **9** І вганяв Египтій за
ними та й наздогнав їх, як отaborились при морі,
усі коні в колесницах у Фараона, комонник його
і потуга його, при Пі-Гахироті, по близу Бааль-
Цефону. **10** І як наблизився Фараон, зняли сини
Ізрайлеві очі свої, аж се Фараон уганяє за ними, та
й полякались вельми. І заквiliли Ізрайліттяне до

Господа, та й гукали Мойсейові: **11** Хиба тим, що нема в Египті кладовищ, позабірав еси нас умірати в степу? Що се вкоїв еси з нами, що вивів нас із Египту? **12** Чи не те ж саме говорено тобі в Египті: Відкажись од нас, щоб нам пробувати в неволі в Египті? Бо лучче нам бути в неволі, ніж помірати в степу. **13** І рече Мойсей людові: Не лякайтесь і стійте, дак і побачите рятунок Господень, що сотворить нам Господь сьогодні. Бо Египтія, що сьогодні бачите, не бачити метe во віki! **14** Господь бо воювати ме за нас, ви ж бувайте супокiні. **15** І рече Господь Мойсейові: Чого квилиш до мене? Промов до синів Ізрайлевих, щоб рушали далiй. **16** Ти ж возьми жезло твоє та прос্থягни руку твою над морем, та й роздiли його, і ввiйдуть синове Ізрайлеві в середину моря по сусi. **17** Я ж закаменю серце в Фараона й Египтiї, і вони пiйдуть слiдом; і прославлюсь на Фараонi й на потузi його, на колесницях його й на комiнникovi його. **18** І знати муть Египтiї, що я Господь, як прославлюсь на Фараонovi, на колесницах його й на комiнникovi його. **19** І рушив тодi ангел Божий, що йшов поперед табору Ізрайлевого, та й став позад iх. **20** І ввiйшов промiж табором Египтiевим і промiж табором Ізрайлевим. І стала хmara темрявою про одного з них і сьвiтлом про другого. І не наблизувавсь один табiр до другого, покiль було й nocti. **21** І простiг Мойсей руку свою над морем, і одганяв Господь море геть потужним восточнiм вiтром у сю nіч, і зробив море сухим; і роздiлив води. **22** І ввiйшли синове Ізрайлеві в середину моря по сусi; води ж були їм греблею праворуч і лiворуч. **23** І погнавсь Египтiй і поввiходили за ними всi конi Фараонovi, і колесницї його й комонника його. **24** І сталось у ранiшню сторожу, що споглянув Господь на табiр iз огняного й хмаряного стовпа, та й стрiвожив табiр Египтiйський. **25** І поскiдав колеса з колесниць у них, та й позагальмовував ходу в iх. І загукав Египтiй: Утекаймо од Ізраїля, бо Господь воює за них із Египтiем! **26** І рече Господь Мойсейові: Простягни руку твою понад морем, і вернутся води на Египтiя, й на колесницї його, й на комонника його. **27** І просстiг Мойсей руку свою понад морем, і почало вертатись море ранiшньою добою до своеї потуги. Египтiй ж метнулись навпроти його, і скидав Господь Египтiя в безодню морську. **28** І вертались води, та й

затопили колесницї, й комонника з усiєю потугою Фараоновою, що поввiходили за ними в море. **29** Синове ж Ізрайлеві йшли по сусi, посеред моря, і води були їм греблею праворуч і лiворуч. **30** І вирятував Господь у той день Ізраїля зпiд потали Египтiєвої, і вбачав Ізраїль Египтiя мертвим на березi морському. **31** І вбачав Ізраїль диво велике, що сотворив Господь над Египтiєм; і стали люди страхатись Господа, та й увiрували Господевi й слuzi його Мойсейовi.

15 Засыпав тодi Мойсей й синове Ізрайлевi пiсню Господевi, і сypивали сими словами: Ой сypиваймо ж Господевi, славно бо прославивs, і коня i єздцея вiн поввергав у море. **2** Господь, сила моя й велич, був моїм рятунком. Вiн мiй Бог, і я споруджу dom йому преславний. Вознесу його, прославлю Бог-отця благого. **3** Господь — муж боїв страшений, на iмя Господь вiн. **4** Колесницї в Фараона i полки-потуги Божа сила потопила, поввергала в море, і виране отаманне потонуло в морi; лицарі над лицарями згинули в Червонiм, **5** Глибина їх повкривала по всi вiчнi роки; мов камiнne потонули у морю глибокiм. **6** Господе! твоя правиця вславилась в потузi; Господе! твоя десница ворога згубила. **7** Величчу твою, Боже, стер еси противних, послав гнiв твiй, і огнем вiн мов стебло пожер їх. **8** Духом яростi твоєї води роздiлив ти, і загусли муром филi, встали серед моря. **9** Рече ворог: Пожену їх, уженусь, настигну; попаю здобич, буде мiч мiй царювати. **10** Но дмухнув еси вiтрами, море їх укрило, мов те олiво втонули в морi, у безоднi. **11** Хто тобi подобен в бозiх, Господе, хто рiвен, славен съятостю твою, страшен чудесами! **12** Простягнув еси правицю, — їх земля пожерла. **13** Вивi правдою твою люде сi з неволi, і провiв потужно в землю, в зaimiще спасенне. **14** Чути муть про се народи, острах їх обiйме, печаль серце Филистимське туга гризти буде. **15** Стуманiють i єdomiї, глави Moавiйskї, i tremtiti муть потужнi дуки Kанаанскї. **16** Oй нехай же страх i трепет злiюих постигає, величчу руки твоєї в камiнь обертає! Докiль, Господе, перейдуть вiрni щiri люде, що з усiх людей собiти вибраv у наслiддє. **17** Уведеш їх i насадиш на горi наслiднiй, там, o Господе, насадиш, де пречистi руцi уготовили съятиню про всi вiчнi

роки. 18 Ой царюй же, Боже правий, правдою во віki! 19 Bo ввiйшов кiнь Фараонiв, колесницi його i комонник його в море, i вернув Господь на їх воду, a синове Ізрайлевi пройшли по сусi, серед вод. 20 I взяла Мирияма, натхнена сестра Аронова, бубен у руку свою, i повиходило все жiноцтво за нею з бубнами i танцями. 21 Вiдказувала Мирияма їм: Ой съпiваймо Господевi, славно бо прославивsь, i коня i їздеця вiн повкидав у море! 22 I повелiв Мойсей Ізрайлевi рушати вiд Червоного моря, i вийшли вони з Сур степу, i йшли три днi степом, ta й не знаходили води. 23 I прийшли в Меру, ta не змогли пити води Мерської, bo гiрка вона, тим i прозвали te врочище Мера. 24 I нарекали люде na Мойсея, говорючи: Шо нам пити? 25 I заголосив Мойсей до Господi, i вказав йому дерево Господь, i вкинув його вiн у воду, i прiсною стала вода. Tam вiн дав їm установу й суд, i сим робом випробував їх. 26 I рече: Коли щиро слухати мешся голосу Господi Бога твого, i чинити меш праведне в очу його, i нахиляти меш ухо до заповiдей його, i допильновувати меш усiх установ його, nї одну болесть, що я наводив na Египтян, не наведу na тебе: я bo Господь, Бог твiй, що виздоровлює тебе. 27 I прийшли в Єлим, aж там двайцять водяних криниць i сiмдесят пальм. I отaborились tam понад водою.

16 I двинули вiд Єлиму, i прийшла вся громада синiв Ізрайлевих у Синi степ, що мiж Єлином i Синайом, u пятнайцятий день мiсяця по вiходi з Египецької землi. 2 I нарекала вся громада Ізraильська на Мойсея та Аrona в степу. 3 I мовляли їm синове Ізрайлевi: Лучче b нам було повмiрати od руки Господньої в Египецькiй землi, як седимo було круг казана з мясивом, як їmo було хлiба до схочу. Bo вивели vi нас u пустиню сю, щоб голodom поморити всю громаду. 4 I рече Господь Мойсейовi: Ce сипати mu дощем хлiб вам z небес, i вiходити муть люде, i збирати муть щодня тiльки денний пай, щоб менi вiпробувати їх, чи ходити муть u законi мойму, чи nї. 5 A шостого дня, як заготують вони, що принесли, дак вiйде удвоє proti того, що збирають повсяденно. 6 I промовили Мойсей та Арон do всiх синiв Ізрайлевих: Ось uвечорi вiзнаете, що ce Господь vas вивiв iз Египецької землi; 7 A враньцi побачите славу Господню; bo

вiн чув нарекання ваше na Господа. Mi ж, що mi таке, що нарекаєte на нас? 8 I рече Mойсeй: Po сiому piзнаete, як давати me вам Господь uвечорi мясива їсти, a враньцi до схочу хлiба, bo чuv Господь нареканнe ваше на його. Bo що mi такe? Ne на нас нарекаєte a на Господа. 9 I рече Mойсeй Ароновi: Промов do всiї gromadi Ізрайлевої: Приступiте перед Господом; bo вiн почув нареканнe ваше. 10 I сталось, як промовляв Арон do всiї gromadi Ізрайлевої, обернулись вони do степу, i se слава Господня явилась u хмарi. 11 I глаголе Господь Mойсeйov: 12 Чув я нареканнe синiв Ізрайлевих; такo промов do них i кажi: Miж двомa вечoram isti mete мясivo, a враньцi насытитеся хлiбom, ta й зрозумiете, що я Господь, Бог ваш. 13 I знялись uвечорi перепелицi, ukriли табiр, a враньцi була роса круг тaboru. 14 I знялась роса, i se на степовому виду дрiбni крупи, дрiбni, як iней na землi. 15 I вбачали синове Ізрайлевi i мовляли одно одному: Шо ce такe? Ne знали bo, що воно есть. I рече Mойсeй їm: Ce хлiб, що дав Господь вам na їdu. 16 Ce te, що велiв Господь глаголючи: Нехай кожne збираe, скiлько na їdu кому треба, gomer na кожного, берiть po лiчbi душ ваших, pro кожного, кто в вас u наметi. 17 I вчинили так сини Ізрайлевi, ta й назбирали, xто багацько, xто мало. 18 I як мiряли gomerom, dак не було лишнього в tих, що понабирали багацько, a в tих, що понабирали мало, не було недостачi; кожne po мiрi їdi своеї набралo. 19 I рече Mойсeй їm: Нехай nїxto не зоставляє cього do ранку. 20 Ta не послухали vони Mойсея, i декоторi позоставляли do ранку. I завелись u тому черви i засмердiлось воно. I gnivivsya na їх Mойсeй. 21 I набирали vони його ранками, кожne po їdi своїj, ziide sonycze, воно й roztane. 22 I сталось дня шостого, понабирали собi удвоє хлiba, кожne po два gomeri na людинu; i прийшли всi gromadzki мужi kniazj та й повiдали Mойсeйov; 23 I рече їm: Ce te слово, що глаголе Господь: Завтра субota в нас, опочивок съвятij Господевi; що хочете спекти, понапекайте, i що zwariti, понаварюйте cьогоднi. Все ж лише ховайte do ранку. 24 I позоставляли vони te do ранку, як повелiв Mойсeй, i ne засмерdiлось воно, i ne позаводились u йому черви. 25 I рече Mойсeй: Їжте cьогоднi, bo cьогоднi субota Господевi; cьогоднi не знайдете cього

в полі. 26 Шість день збірайте; семого ж дня субота, не буде його. 27 І сталося семого дня, що повиходили декоторі зміж людей збирати, та й не знайшли. 28 І рече Господь Мойсейові: Докіль становити метесь опором проти заповідей моїх, щоб допильновувати заповідей моїх і закону мого? 29 Дивітесь: дав вам Господь суботу опочивок, тим і дає вам шостого дня на два дні хліба. Зоставайся кожен на місці своїму, нехай ніхто не виходить із місця свого в день сьомий. 30 І народ відпочивав семого дня. 31 І звав дом Ізраїлів те манна; була вона схожа на корияндрое сім'я: біла, а смак її, як у медімниках. 32 І рече Мойсей: От що заповідав Господь: Сповніте нею гомер на переховуванне в родах ваших, щоб убачати їм хліб, що ним харчив я вас у степу, як вивів із Єгипецької землі. 33 І рече Мойсей Аронові: Возьми посудину та й усип туди повний гомер манни, та й постав її перед Господом на переховуваннє із роду та й до роду. 34 Як заповідав Господь Мойсейові, так і поставив Арон перед съвідоцтвом на переховуваннє. 35 Синове ж Ізраїлеві їли манну сорок год, до приходу в осаджену землю; їли вони манну, докіль прийшли в займища Канаан землі. 36 Гомер же, се девятина ефи.

17 І мандрувала вся громада Ізраїльська із Син степу, переходами, по слову Господньому. І втaborились у Рефидимі; і не було води пити людям. 2 І сварились люди з Мойсейом, і гукали: Дай нам пити! І рече Мойсей їм: Чого сваритесь зомною? Про що спокушуєте Господа? 3 І були там люди жадні води, і нарекали на Мойсея кажучи: Про що се ти вивів нас із Єгипту, щоб уморити нас, і діти наші, і скот наш жадою? 4 І заголосив Мойсей до Господа кажучи: Що маю діяти з людьми моїми? Ще трохи, та й побують мене каміннем. 5 І рече Господь Мойсейові: Пройди поперід людей, та возьми з собою старших мужів громадських Ізраїльських; і палицю твою, що нею вдарив єси по ріці, візьми в руку твою, та й іди. 6 Се я стану перед тобою там, на скелі в Горебі; і вдариш ти по скелі, і рине з її вода, щоб напились люди. І вчинив так Мойсей перед віччу в старших мужів громадських Ізраїльських. 7 І проложив прізвище вроцищу тому: Маса і Мерива задля сварки між синами Ізраїлевими і задля того, що спокушували

Бога мовляючи: Чи Господь є між нами, чи нема? 8 І прийшов Амалек, і бив на Ізраїля в Рефидимі. 9 І рече Мойсей Йосуї: Навібірай нам людей та йди битись із Амалеком; завтра се я стану на шоломені ховма і жезло Боже в руці моїй. 10 І вчинив Йосуа так, як повелів йому Мойсей; почав битись із Амалеком. А Мойсей, Арон та Гур зійшли на шоломе ховма. 11 І сталося, що як піднімав Мойсей руці, дак брали гору Ізраїлітняне, а як попускав Мойсей руці свої, дак брав гору Амалек. 12 Та стали важкі руки Мойсея. Тоді взяли вони каменя, та й підложили під його, і седів на йому; Арон же та Гур стали піддерживати руці його, один з одного боку, другий з другого, і піддерживано руці його до заходу сонця. 13 І повалив Йосуа Амалека й людей його мечовим лезвом. 14 І рече Господь Мойсейові: Впиши се на спомин у книзі, та передай се слухам Йосуевим, що затру до щаду й память Амалекову спід небес. 15 І поставив Мойсей жертівника і дав йому імя Егова-Нісси. 16 Каже бо: Рука на престолі Господа: війна у Господа проти Амалека з роду в рід.

18 І перечув Єтро, съвященник Мидиянський, тесть Мойсейв, про все, що сотворив Бог Мойсейові і Ізраїлеві, і що вивів Господь Ізраїля з Єгипту. 2 І взяв Єтро, тесть Мойсейв, Зипору, жену Мойсейову, після того, як відослав її до дому. 3 З обома її синами, з котрих на ім'я одному Герсон, рече бо: Гостем я був у чужій землі, 4 А ім'я другому Єлиезер, Бог бо панотця моого поміч моя, вирятував мене спід меча Фараонового. 5 І прийшов Єтро, тесть Мойсейв, і синове його й жена його, до Мойсея в степ, де він стояв табором, під горою Божою. 6 І каже Мойсейові: Я, тесь твій Єтро, прибув до тебе, і жена твоя й обидва сини твої з нею. 7 І вийшов Мойсей на зустріч проти тестя свого, і вклонивсь до землі й поцілував його, і спітали вони один одного про здоровля, та й увійшли в намет. 8 І повідав Мойсей тестеві своїму про все, що сотворив Господь Фараонові й Египтові задля Ізраїля, і про всі турботи, які спіткали їх у степу, і як вирятував їх Господь. 9 І веселився Єтро всім добром, що сотворив Господь Ізраїлеві, що його визволив із потали в Єгиптія. 10 І каже Єтро: Благословен Господь, що вас визволив з неволі, в Єгиптія й Фараона вирятував, спас вас!

11 Тепер знаю, що він більший, ніж усі богове, тим самим їх переважив чим вони пишались. **12** І взяв Єтро, теща Мойсейв, всепаленне й жертви Богу, і прийшов Арон і всі старші мужі громадські в Ізраїля трапезувати з тестем Мойсейевим перед Богом. **13** І сталося вранці, що сів Мойсей судити люде; і стояли люде перед Мойсейом з ранку та й до вечора. **14** І бачив теща Мойсейв усе, що він чинив з людьми, та й каже: Що се таке ти коїш із людьми? Про що седиш сам, а всі люде стоять коло тебе з ранку та й до вечора? **15** І рече Мойсей тествові своєму: Про те, що люде до мене ходять питати Бога. **16** Як зайде в їх яка справа, приходять вони до мене, і я розсуджу кожного, та й ясую установи Господні й закони його. **17** І каже Мойсейв теща йому: Не гаразд робиш ти се. **18** Знеможешся й сам і сї люде, що з тобою, бо тяжке тобі се діло тим, що не сила твоя справитись одному. **19** Ось послухай лишењь голосу моого; пораджу я тебе, дак і буде з тобою Бог. Бувай ти сам за людей перед Богом, та й доводити меш справи до Бога. **20** І навчати меш їх установ й закону, і вказувати меш їм дорогу, що нею мусять ходити, і діла, що мусять чинити. **21** А сам ти вигледиши ізміж усіх людей зугадних, богобоязливих, людей щиріх, що ненавидять здирство, та поставиши над їми тисяцькими, соцькими, полусоцькими й десяцькими. **22** І нехай судять їх люде по всяк час, а всі великі справи доводити муть вони до тебе, усі ж малі справи судити муть самі. І лекше буде на тебе, і нести муть вони тягар укупі з тобою. **23** Як се ти впорядкуеш і повелить се тобі Бог, дак устоїш, і всі ці люде прийдуть у займища свої супокійно. **24** І послухав Мойсей голосу тествового, та й упорядкував усе так, як пораяв йому. **25** І повібірав Мойсей людей зугадних зміж усього Ізраїля, та постановив їх головами над людьми, тисяцькими, соцькими, полусоцькими й десяцькими. **26** І стали вони судити люде по всяк час. Трудну справу доводили до Мойселя, а всяке діло мале судили самі. **27** І відпустив Мойсей тестя свого, ѹ пійшов він собі в землю свою.

19 Місяця ж третього по ізходї синів Ізраїлевих із Египецької землі, того ж самого дня прийшли вони в Синайський степ. **2** І двинули вони від Рефидиму, та й прийшли в Синайський степ, да й отaborились у пустинї. **3** І став там

кошем Ізраїль проти гори. І покликав Господь Мойселя, і рече: Так дому Якововому вкупі з Ізраїлем ти возблаголеш: **4** Ви бачили, що сотворив я в Египті лихим Египтянам. Як ніс вас орловими крильми і всіх поприводив до себе. **5** Оце ж, коли будете гласу моого послухати й хранити завіт мій із вами й умову, дак будете пай мій в народах, моя ж бо земля вся вселенна, **6** І будете в мене ви царством священим, народом вибраним. Се словеса, що мусиши возблаголати синам Ізраїлевим. **7** І прийшов Мойсей і покликав старших мужів громадських, і росказав перед ними всі словеса, що завітував йому Господь. **8** І відказали всі люде одностійно і мовляли: Усе, про що глаголав Господь, сповняти memo. І переказав Мойсей людські слова Господеві. **9** І рече Господь Мойсейові: Се я прийду до тебе в густій хмарі, щобчували люде, як розмовляти му з тобою, і щоб також няя тобі віри довіку. І повідав Мойсей слова людські Господеві. **10** І рече Господь Мойсейові: Іди до людей, та й очищай їх, і сьогодні й завтра, і нехай повіпірають одіж свою, **11** І будуть готові проти третього дня; бо на третій день Господь зійде до долу, перед віччу в усіх людей, на Синай гору. **12** І положиши граници людям з усіх боків, говорючи: Остерегайтесь сходити на гору і доторкуватись до країв. Хто доторкнеться до гори, тому смерть. **13** Нічия рука нехай не доторкнеться до неї, бо побе його камінне, або застрілить стріла. Чи скотина, чи людина, живе не буде. Як трубити ме веселим гуком, тоді можна зйти на гору. **14** І спустився Мойсей з гори до людей, та й съятив люде, і повипирали вони одіж свою. **15** І рече він людям: Бувайте готові проти третього дня; не пригортайтесь до жінок. **16** І сталося третього дня, як обутъріло, загриміли громи, заблищають блискавки, і затрубило в роги страшенно; і затремтіли всі люде в таборі. **17** І повиводив Мойсей людей до Бога з табору, і постали вони попід горою. **18** І димувала вся Синай гора, тим що спустивсь на її Господь в поломні. І підіймався дим із її як дим із горна, і тремтіла вся гора вельми. **19** І гучав голос роговий голосніш та голосніш. Мойсей говорив, а Бог відказував йому гласом. **20** І спустився Господь на Синай гору, на верх гори; і покликав Господь Мойселя на верх гори, і піднявся Мойсей. **21** І рече

Господь Мойсейові: Спустись, остережи людей; ато противопляться до Господа, і богато зміж їх поляже. **22** I съященники, що приступають до Господа, нехай освятяться, щоб не поразив їх Господь. **23** I рече Мойсей Господеві: Не приступати муть люди до Синай гори; сам бо остерегав і завітував еси нам, глаголючи: Положи границі кругом гори і освяти її. **24** I рече йому Господь: Ійди, спустись, і піднімешся ти і Арон з тобою; съященники ж і люди нехай не важяться через границю товпитись до Господа; ато поразить їх. **25** I спустився Мойсей до людей і повідав їм.

20 I глаголав Господь всі словаці, глаголючи:
2 Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Єгипту, із дому невольницького. 3 Нехай не буде в тебе богів інших перед моїм лицем. 4 Не робити меш собі ваяного қумира чи подобини того, що на небесах у горі, і того, що на землі внизу, і того, що в водах і попід землею. 5 Щоб не припадав ниць перед ними і не служив їм; бо я Господь, Бог твій, ревнивий Бог, що караю беззаконне отецьке на дітях у третьому, і четвертому роді тих, що ненавидять мене. 6 I роблю добро тисячами родів тих, що люблять мене і допильновують заповідей моїх. 7 Не призовати меш імені Господа, Бога твого, марно. Бо не вважати ме Господь безвинним того, хто призыває імя його марно. 8 Памятай день субітній, щоб съвятити його. 9 Шість день можна тобі працювати й робити всяке діло твое. 10 День же семий субота Господеві, Богу твойму. 11 Бо шість день творив Господь небеса і землю, море й усе, що в їх, і перестав дня семого; тим благословив Господь субітній день і освятив його. 12 Шануй батька твого й матір твою, щоб довголітен був ти на землі, що Господь, Бог твій, даст тобі. 13 Не вбивати меш. 14 Не прелюбкувати меш. 15 Не красти меш. 16 Не съвідкувати меш лъживо на близького твого. 17 Не поривати меш очей на хату близнього твого; не поривати меш очей на жену його, ні на раба його, ні на рабиню його, ні на скотину його, ні на осла його, ні на що, що є близнього твого. 18 I вбачали всі люди громуваннє є блискавицї, і гук роговий, і гору димуючу, і вбачаючи відступили назад і стояли оддалеки. 19 I мовляли вони Мойсейові: Розмовляй сам із нам, дак ми слухати memo, та нехай не

розмовляє з нам Бог, ато повміраємо. **20** I рече Мойсей людям: Не бійтесь; бо щоб випробувати вас, прийшов Бог, і щоб страх його був перед лицем вашим, щоб ви не согрівали. **21** I постали люди оддалеки; а Мойсей приступив до темряви, де Бог. **22** I рече Господь Мойсейові: Тако промовиш до синів Ізрайлевих: Бачили ви, що з небес я розмовляв із вами. **23** Не робити мете передо мною богів срібних, і богів золотих не робити мете собі. **24** Жертівника з землі спорудиши мені, і приносити меш всепалення твої, і мирні жертви твої, і дрібну скотину твою і воли твої; на всякому вроцищі, де поставлю память імені моого, приходити му до тебе й благословляти му тебе. **25** Коли ж із каменя споруджувати меш мені жертівника, не споруджуй із тесаного каменя; бо різцем твоїм ти маєш над їм, та й опоганиш його. **26** Тако ж не сходить меш по сходах до жертівника моого, щоб не відкрилась над ним нагота твоя.

21 А се суди, що обявив перед ними:
2 Коли купиш раба Євея, шість год нехай прослужить, а на семий вийде на волю, дармо. 3 Коли сам прийде до тебе, сам і на волю вийде, коли ж він мав жінку, і жінка його вийде з ним. 4 Коли пан його дав йому жінку, та вродила вона йому сини й дочки, дак жінка і діти її будуть панові, він же вийде сам один. 5 Коли ж казати ме раб: Люблю я пана, жінку мою і діти мої, не хочу виходити сам на волю; 6 Тоді приведе його пан його до суддів і поставить коло дверей або одвірка та й проколе пан його вухо йому шилом, і служити ме той йому до віку. 7 А коли хто продасть дочку свою як рабиню, дак не виходити ме вона, як виходять раби. 8 I коли не до вподоби вона панові своїму, що призначив її для себе, дак нехай дозволить її викупити: народові чужому не мати ме права продавати її, він бо ошукав її. 9 А коли синові своїму призначив її, дак по праву дочки мусить чинить із нею. 10 Коли ж другу візьме йому, не мати ме права поменшити харч її, платте її, і мужне життє її. 11 А коли б сї три речі не додержав, дак можна й вийти дармо без окупу. 12 Хто вдарить чоловіка так, що той умре, скарати його смертю. 13 Коли ж він зробив се ненароком, а Бог підвів під його руку, дак я призначу тобі місто, куди втекти йому. 14 А хто задумав на близнього свого душогубство

зрадливим робом, і від жертівника мого мусиш узяти його, щоб скарати смертю. **15** I хто вдарить батька свого, смертю скарати його. **16** I хто вкраде людину та продасть, або знайдеться вона в руках його, того скарати смертю. **17** I хто проклинати ме батька свого і матір свою, того скарати смертю. **18** I коли посваряться люди, та й вдарить одно одного каменюкою чи кулаком, і той не вмре, а лежати ме в недузі: **19** Коли встане і ходити ме з палицею своєю, дак шкодника вивязати з сієї справи; тільки має за втрату часу заплатити і вигоїти його зовсім. **20** Коли хто вдарить раба чи рабиню свою палицею, і вмре під його рукою, притма треба відомстити за се. **21** Однакже, коли день або два проживе, дак не годиться мститись; бо він за його гроші. **22** I коли сваряться чоловіки, та потурбують вагітну молодицю, і скине дитину вона, та не буде шкоди, наложити на виноватого пеню, яку наложить жінчин чоловік, і заплатить по присуді суддів. **23** А коли буде шкода, тоді мусить оддати душу за душу. **24** Око за око, зуба за зуба. **25** Опечину за опечину, рану за рану, синяка за синяка. **26** I коли хто вдарить в око раба свого, чи в око рабиню свою, і зопсує, на волю мусить випустить його за око його. **27** I коли вибє зуба рабові своїму, або рабині своїй, на волю випустить його за зуба його. **28** I коли вколе скотина мужчину чи женщину й умре, каміннем побити мусить скотину та й не їсти муть мясива її, чия ж скотина той неповинен. **29** А коли віл бився перше і освідчено було господареві його, та не вберіг він його, і вмер мужчина чи жінка, вола мусить побити каміннем, і господарь його мусить згинути. **30** Коли наложять викуп на його, мусить він дати за визвол душі свої, щоб ні положено на його. **31** Чи сина заколе він, чи дочку заколе, по сьому присуду чинити з ним. **32** Коли ж раба чи рабиню вбє скотина, мусить дати властительсрібла трийцять секлів панові, а скотину вбити каміннем. **33** А коли розкриє хто яму, або викопає хто яму, та й не закриє, і впаде туди віл чи осел, **34** Властитель ями заплатить за се; вернути мусить він грошима господареві його, а мертвے буде йому. **35** А коли чия скотина поранить скотину другого, і та здохне, дак продадуть скотину живу, та й поділять по полам гроші за її, та й здохлу пополам поділять. **36** Коли ж було знатте, що віл бився

перше, і не вберіг його господарь його, дак мусить віддати вола за вола, мертвий же йому буде.

22 Коли хто вкраде вола, чи дрібну скотину та й убе її, чи продасть її, п'ять волів мусить віддати за вола і чотири скотин за одну штуку. **2** Коли захоплять злодія, як вломився, і побуть так, що вмре, то се не буде крівавою провиною. **3** Коли ж тоді вже соньце съвітило, дак се буде крівава провина. Злодій мусить заплатити; коли ж нічого нема в його, мусять його, за кражу його продати. **4** Коли вкрадене, чи то буде віл, чи осел, чи мала скотина, живим у його знайдутъ, мусить він за кожне ще другу животину дати. **5** Коли хто чуже поле чи виноградник випасувати ме, а скотину свою пускати ме пустопаш, і воно на чужому полі що поїсть, дак мусить він віддати за се найлучче з поля свого чи з виноградника свого. **6** Коли загориться багаттє й обійме тернину, а при тому погорять копи, чи на пни стояче колоссе, чи усе поле вигорить, дак мусить той, що через його стала пожежа, за попалене заплатити. **7** Коли хто другому передасть у схованку гроші, чи дорогі речі, і те буде вкрадене в його, мусить злодій, коли знайдеться, заплатити удвоє за окражу; **8** Коли ж злодій не знайдеться, дак мусить власник дому того прити перед суддів та й заприсягти, що не загарбав чужої власності. **9** При кожному спроневіренню власності, чи то буде віл, чи осел, чи малий скот, чи одежина, чи яка інша втрата, про котру хто скаже: „Ось воно“, мусить прити перед суддів слово обох, і той, кого судді узнають винним, мусить заплатити близньому удвоє. **10** Коли хто передасть другому на перехованнє осла, чи вола, чи малого скота, чи всяку іншу животину, і воно здохне, чи буде пошкоджене, або украдене і ніхто не бачив, **11** Дак мусить присяга перед Господом розвязати справу, чи не посягнув він рукою на власність свого близнього; коли власник се прийме, не мусить нічого той платити. **12** Коли справді вкрадено йому, дак мусить заплатити власникові. **13** Коли ж дикий звірятка роздер його, і він се явним доказом доведе, не треба йому нічого за роздерте платити. **14** Коли хто вижичить у другого скотину, і вона буде пошкоджена, чи здохне, так що власника його не було при тому, мусить він тому заплатити.

15 Коли ж власник та був при тому, не треба йому платити нічого. Коли дана була в найми, то нехай буде за умовлену ціну. **16** Коли хто зведе з ума дівицю, що не була ще заручена, та лежати ме з нею, мусить дати ій віно і взяти собі її за жінку. **17** Коли ж отець її затнеться віддати йому за жінку, дак мусить він стільки срібла одважити, скільки даетсяя як віно дівиці. **18** Не зоставляй відьми живою. **19** Кожного, що злігся із скотиною, смертю карати меш. **20** Хто замість Господа приносить жертву ідолам, мусить бути прогнаний. **21** Не тіснити меш чужениці і не гнобити меш його; були бо ви чуженицями в Египецькій землі. **22** Удови ніяким робом не тіснити меш, ані сироти. **23** Бо коли їх тіснити меш, і вони заголосять до мене, дак я певно голос їх почую. **24** I загориться гнів мій і попущу побити вас мечем, так що жінки ваші будуть удовами, а діти сиротами. **25** Коли даси грошей кому з людей моїх убогому, що при тобі живе, не мусиш ти бути йому пожичальником, не наложиш на його чиншу. **26** Коли візьмеш у заклад свиту в близнього твого, мусиш вернути йому її до заходу соньця; **27** Бо се одна, тільки й одежи його, свитка про шкіру його; у чому ж лягти йому? I як заголосить до мене, почую плач його; бо я милосерден. **28** Не лаяти меш суддів, і не проклинати меш князя народу твого. **29** Від достатків збіжа твого і випливу точива твого не гаяти мешся приносити в жертву. Первенця з дітей твоїх оддавати меш мені. **30** Так робити меш з волом і з малим скотом; сім день буде воно при матері своїй, а восьмого дня даси його мені.

31 I люде съяті будете ви мені, і мясива в полі роздерного не їсти мете; собаці кидати мете його.

23 Не розносити меш пустої чутки; не покладати меш руки своєї з беззаконником, щоб съвідкувати насильство. **2** Не ходити меш слідом за многими ради ледарства, і не відказувати меш на суді, намагаючись за купою відхилити правду. **3** I вбого не закрашувати меш у позиванню його. **4** Коли спіткаеш вола ворога твого, чи осла його, що блукає, мусиш його вернути йому. **5** Коли побачиш осла ненавидника твого, що лежить під своїм тягарем, остерегайсь покинути його з ним; розсідлай його з ним. **6** Не кривити меш правди убогому на суді його. **7** Удержануйся від лъживого

слов; ні безвинного, ні праведного не вбивай; я бо не оправдаю беззаконника. **8** I дарунків не брати меш; дарунок бо засліплює видюючих і перевертає слова справедливих. **9** I чуженицю не тіснити меш; ви самі знаєте, як на душі в чужениці: були бо чуженицями в Египецькій землі. **10** I засівати меш шість років землю твою, і збирати меш урожай її; **11** На семий же мусиш покинути її на толоку і даси полежати, щоб харчитись убогим ізміж людей твоїх, а що вони покинуть, нехай поїдає животина польова. Так само чинити меш і з виноградником твоїм, і з оливною деревиною твоєю. **12** Шість день робити меш діло твое, семого ж дня відпочинеш, щоб оддихав і віл твій і осел твій, і щоб оддихнули на волі син рабині твоєї і чужинець. **13** A в усьому, що я глаголав вам, бувайте обачні; ба й ім'ям богів чужих не згадуйте, нехай не чути муть його з ваших уст. **14** Тричі съяткувати мете мені що року. **15** Допильновувати меш опрісношнього съята. Сім день їсти меш прісний хліб, як я заповідав тобі, в призначений час, у місяці Абібі; бо в цьому місяці вийшов еси з Египту. I ніхто не мусить показуватись перед лице мое з порожніми руками. **16** I съято живне, первоплоду праці твоєї, того, що сіяти меш в полі; і съято збору, під кінець року, як збираєш те, коло чого працював у полі. **17** Тричі що року мусить показуватись увесь музький пол твій перед Господа Бога твого. **18** Не приносити меш з квашеним хлібом кров жертви моєї; і не зоставати меться жир съята мого до ранку. **19** Первоплід із землі твоєї мусиш приносити в дом Господа, Бога твого. Не варити меш козенята в молоці матері його. **20** Се я посилаю мого ангела перед тобою, щоб оберегав тебе в дорозі і привів тебе до того міста, що наготовив я про тебе. **21** Остерегайся лиця його й слухай голосу його, не становись опором проти його; не стерпить бо він ваших переступів; бо на йому імя мое. **22** Коли ж слухати меш голосу його й чинити меш усе, що я глаголю, тоді буду ворогом ворогам твоїм і сопротивлюся сопротивникам твоїм. **23** Ійти ме бо ангел мій поперед тебе і приведе тебе до Аморіїв і Гетіїв і Фересіїв і Канааніїв і Гевіїв і Євусіїв; і повикорінью їх. **24** Не бити меш поклони богам їх і не служити меш їм, і не ходити меш робом їх, ні; до на щаду руйнувати меш їх і розбивати меш стовпі їх. **25** A служити мете ви

Господеві, Богу вашому, і благословляти ме хліб твій й воду твою, і видалю я недугу зміж вас; **26** Не скидати муть у вас і не буде безплодних в землі твоїй; і лічбу днів твоїх виповню. **27** Страх мій пошлю поперед тебе, і залякаю всі народи, куди прийдеш, і поверну всі вороги твої потилицею до тебе. **28** I пошлю рога поперед тебе, і повиганяють вони Гевіїв, Канааніїв, і Геттів зперед тебе. **29** Не за один рік їх повиганяю зперед тебе, щоб не спустіла земля та не наможилось у ній животини польової. **30** Спокволя виганяти му їх зперед тебе, докіль осядешся ти да внаслідуєш землю. **31** I поставлю границі твої від Червоного моря та й до моря Філистимського, і від пустині до Ефрату, бо віддам в руки твої людей землі, щоб прогнав їх зперед тебе. **32** Не чинити меш умови з ними й з богами їх. **33** Нехай не живуть вони в землі твоїй, щоб не доводили тебе до гріха; бо ти служив би богам їх, бо се було б для тебе сіткою.

24 I рече Мойсейові: Зійди на гору до Господа, ти да Арон, Надаб та Абигуй, та сімдесять старших мужів Ізраїльських, та поприпадайте наць оддалеки. **2** I тільки Мойсей приступить до Господа, а вони не приступлять, і люде нехай не сходять на гору з ним. **3** I пришов Мойсей і повідав людям усі слова Господні і всі суди: і відказав увесь люд в один голос: Усі слова, що глаголав Господь, певнити memo. **4** I написав Мойсей всі слова Господні, і встав рано вранці, і спорудив жертвника під горою, та дванайцять стовпів по дванайцяти колінах Ізраїлевих. **5** I послав молодики зміж синів Ізраїлевих, і вознесли вони всепалення і принесли телята як жертви подячні Господеві. **6** I взяв Мойсей половину крові й улив її в миски, і вибрізкав половину крові на жертвник. **7** I взяв книгу завіту, та й прочитав на слух людям, і мовляли вони: Усе, що глаголав Господь, певнити memo і слухати memo. **8** I взяв Мойсей кров та й побризкав на людей, і рече: Се кров завіту, що вчинив Господь із нами у всіх сих словах. **9** I знявсь Мойсей та Арон, Надаб та Абигуй, і сімдесять старших мужів в Ізраїлі; **10** I побачили вони Бога Ізраїлевого; а під ногами в його наче поміст із сафірих плит, і мов небо само, такого сява. **11** Та на вибраних синів Ізраїлевих не простіг він руки своєї; і бачали вони Бога, та їли й пили. **12** I рече Господь Мойсейові: Зійди до мене на гору

i бувай тамо; і дам тобі таблиці камяні, і закон i заповіді, що написав я на науку їм. **13** I встав Мойсей та Йозуа, слуга його, і пішов Мойсей на гору до Бога. **14** A старшим зміж громадян рече: Зоставайтесь тутеньки за нас, покіль вернемось до вас, і се Аарон і Гур із вами. Кому що треба, нехай до них приступить. **15** I зійшов Мойсей на гору, і вкрала гору хмара. **16** I почивала на Синай горі слава Господня, і вкривала її хмара шість день. I кликне до Мойсея в день семий із хмари. **17** A ява слави Господньої була наче пожираюче поломя на верху гори в очу синів Ізраїлевих. I ввійшов Мойсей у середину хмари, і знявся на гору. **18** I був Мойсей на горі сорок день і сорок ночей.

25 I рече Господь Мойсейові: **2** Промов до синів Ізраїлевих, щоб вони приносили мені приноси; від усякої людини, що прихиляється серцем своїм, брати мете приноси мої. **3** I ось які приноси маєте приймати від них: золото й срібло й мідь, **4** I блакит і порфіру і кармазин двоистий, і виссон і козину шерсть. **5** I на червоно закрашенні баранячі смушки, і шкіри барсучі і дерево-акацію; **6** Олій на съвітло, коріння для миропомазання і пахощі на кадило. **7** Каміннє оніксове, і каміннє вставне на поплічник ефод і на нагрудник. **8** I спорудять мені вони съвятиню, щоб мені можна було витати серед них. **9** Усе, як сам я показую тобі, взір домівки і взір усього знаряддя їх, так і мусите поробити. **10** I зроблять вони скриню із дерева акації: два лікті з половиною завдовжки, і локіть з половиною завширшки, і локіть з половиною заввишки. **11** I виложиш її щирим золотом; з середини й знадвору виложиш її, і обведеш її кругом золотою лиштовкою. **12** I виллеш чотири каблучки із золота та й поприроблюєш їх по чотирох углах її: дві каблучки з одного боку її, а дві каблучки з другого боку. **13** I поробиш носила з дерева акації та й пообкладуєш їх золотом. **14** I повсюваш носила в каблучки з боків скрині, щоб носити скриню на їх. **15** В каблучках у скрині мусять бути носила, не треба їх вимати. **16** I положиш у скриню съвідоцтво, що я дам тобі. **17** I зробиш віко з золота щирого, два лікті з половиною завдовжки і локіть з половиною завширшки. **18** I зробиш два херуби золоті, кованим ділом зробиш їх, по обох кінцях віка на скрині. **19** I зроби одного херуба з одного кінця, а другого херуба з другого

кінця; одноцільно з віком поробите ви херуби по обох кінцях його. 20 І простягати муть херуби крила вгорі, покриваючи крильми своїми віко, а лиця їх одно до одного, над віком будуть похилені лиця херубимів. 21 І поставиш віко на скрині зверху, а в скриню мусиш положити съвідоцтво, що дам його тобі. 22 І сходити мусь з тобою тамо, і глаголати му до тебе з віка і спроміж двох херубів, що над скринею съвідчення, що треба заповідати тобі про Ізраїля. 23 І зробиш стола з дерева акаціевого, два лікті завдовжки, а локіть завширшки, а локіть з половиною заввишки. 24 І виложиш його золотом щирим, і зробиш на його вінець золотий з усіх боків. 25 І зробиш до його лиштув в долоню завширшки з усіх боків, і зробиш вінець золотий до лишти з усіх боків. 26 І зробиш до його чотири каблучки золоті, та й поприроблюєш каблучки по чотирох ріжках коло чотирох ніг його. 27 Коло лишти мусять каблучки бути місцями до носил, щоб носити його. 28 І поробиш носила з дерева акаціевого, та й пообкладуєш золотом, щоб носити на їх стола. 29 І поробиш полумиски до його, і черпаки до його, і кінви до його, і кубки до його до возливання; із золота щирого поробиш їх. 30 І покладати меш на столі показний хліб перед мое лице повсячасно. 31 І зробиш съвітильника із золота щирого; кованої роботи зробиш съвітильника, ніжки його і держало його; і чашечки його, і пуплянки його, і квітки його одноцільні мусять бути. 32 І виходити муть шість віток із боків його, і три вітки в съвітильнику з одного боку, і три вітки в съвітильнику з другого боку. 33 Три чашечки як цвіт мицдаловий: пуплянок і квітка на вітці одній, і три чашечки як цвіт мицдаловий на вітці другій; так же само й на шестиох вітках, що виходять із съвітильника. 34 А на съвітильнику чотири чашечки, як цвіт мицдаловий, пуплянки їх і квітки їх. 35 І пуплянок під двома вітками в його, і пуплянок під двома вітками в його, і знов пуплянок під двома вітками в його, про шість вітки, що виходять із съвітильника. 36 Пуплянки в їх і вітки в їх мусять бути усі одної кованої роботи з золота щирого. 37 І зробиш сім його лямп; як розсьвітять на йому лямпи, дак щоб съвітили на передній бік його. 38 А щипці до його й качапчики до його з золота щирого. 39 Із таланта золота

щирого уробиш його з усім знаряддем його. 40 І гледи, щоб зробити після взору, що показано тобі на горі.

26 Храмину зробиш із десятюх келімів; з тонкої нитяної тканини, і з блакиту і пурпuru і кармазину, з херубами, майстерно тканими. 2 Завдовжки один келім двайцять вісім локот, а чотири лікті завширшки; міра одна для всіх келімів. 3 Будуть поспинані пять каліми один до одного, і знов пять келіми будуть поспинані один до одного. 4 І поробиш петельки з блакиту по бережках одного келіма, де спинати муться їх бережки, і по бережках другого келіма, де спинати муться їх бережки. 5 Пятьдесят петельок мусиш зробити на одному келімі і пятьдесят петельок зробиш на другому келімі, де спинати муться їх бережки. Петельки будуть одна проти однієї. 6 І зробиш пятьдесят запинок золотих, та й поспинаеш келіми одного з другим золотими запинками, і зробиться храмина суцільна. 7 І поробиш коври з козиної шерсти для намету, що буде в йому храмина, одинайцять коврів зробиш. 8 Один ковер завдовжки трийцять локот, а чотири лікті завширшки. Міра одна для всіх одинайцяти коврів. 9 І поспинаеш пять коврів окроме, і шість коврів окроме, і згорнеш удвоє ковра шестого спереду в наметі. 10 І зробиш пятьдесят петельок по бережках ковра одного, де вони спинати муться і пятьдесят петельок по бережках ковра другого, де спинати муться. 11 І зробиш запинок мідяних пятьдесят та й повсовуеш запинки в петельки, і поспинаеш намета так, що він буде суцільний. 12 А зайвину в коврах наметових, половина ковра, що зістанеться, нехай висить ззаду храмини. 13 А локіть з того і локіть з другого боку зайвини в довжині наметових опін висіти ме по боках в храмині з одного й другого боку, щоб окривати його. 14 І поробиш покривала до намету з баранячих шкір викрашених червоно, а покривала з шкір барсучих зверху. 15 І поробиш дошки для храмини з дерева акаціевого так, щоб просто стояли: 16 Десять локоть довжина однієї дошки, і локіть з половиною ширина однієї дошки. 17 Два чопи в одній дощі, один проти одного споїний; так само поробиш на всіх дошках храмини. 18 І зробиш дощок до храмини: двайцять дощок на

полуденному боці, на полуднє; **19** I сорок срібних ніжок зробиш під двайцять дошок: дві ніжки під одну дошку до обох чопів її, і дві ніжки під другу дошку до обох чопів її. **20** I до другого боку храмини, на північному боці: двайцять дошок. **21** I сорок ніжок срібних: дві ніжки під одну дошку, і дві ніжки під другу дошку. **22** А на задньому боці храмини, на захід соньця, зробиш п'ять дошок. **23** I дві дошки зробиш на обидва кутки в храмині на задньому боці; **24** I будуть вони подвійні з низу до гори, і будуть вони в горі вкупі в одній каблучці; так мусить бути обі; на двох кутках будуть вони. **25** А всіх дошок буде ззаду вісім дошок, а ніжок срібних шіснайцять ніжок: дві ніжки під однією дошкою і дві ніжки під другою дошкою. **26** I поробиш засуви з дерева акацієвого: П'ять засувів до дошок, на одному боці в храмині, **27** I п'ять засувів до дошок, на другому боці в храмині, і п'ять засувів до дошок на задньому боці в храмині до заходу соньця; **28** Середній же засув проходить ме посеред дошок від одного кіньця до другого. **29** А дошки мусиш пообкладувати золотом; і каблучки в їх, до всовування засувів, поробиш золоті, і пообкладуеш засуви золотом. **30** I вистроїш храмину по взірцю, що показано тобі на горі. **31** I зробиш завісу із блавату і пурпuru і кармазину та й із нитяної тканини; майстерно ткану з херубимами щоб зроблено її. **32** I повісиш її на чотирох стовпах із акації, пообкладуваних золотом, гаки їх із золота, і на чотирох підніжках срібних. **33** I повісиш завісу під трома гаками; і внесеш туди, за завісу, скриню съвідчення. I буде розділяти завіса вам съвятиню від пресъвятої съвятинї. **34** I положиш віко на скриню съвідчення в пресъвятій съвятинї. **35** I поставиш стола з надвору завіси, а съвітильника проти стола з того боку храмини, що на полуднє; а стола поставиш з того боку, що на північ. **36** I зробиш опону над входом до намету із блавату і пурпuru і кармазину і нитяного полотна, мереженої роботи. **37** I зробиш для опони п'ять стовпів із акацієвого дерева, і пообкладуеш їх золотом, і золлеш до них п'ять підставок мідяних.

27 I построїш ти жертівника із дерева акацієвого, п'ять локоть завдовжки й п'ять локоть завширшки. Четверокутнім мусить бути

жертівник і три лікті заввишки. **21** поробиш роги його по чотирох краях його; будуть одноцільні з ним роги його, і пообкладуеш їх мідлю. **3** I поробиш казани, щоб вибирати попіл з його, і кочерги до його, і макітри його до бризкання, і гаки його, і курильниці до його; все знаряддє до його поробиш із міді. **4** I зробиши до його гратегі мідяні плетеної роботи, і поробиш до плетінки чотири каблучки мідяні, по чотирох углах її. **5** I положиш її під краї жертівника, в низу, і сягати ме плетінка до половини жертівника. **6** I поробиш носила до жертівника із дерева акацієвого, і пообкладуеш їх мідлю, **7** I повсовуються носила в каблучки, щоб були по двох боках жертівника, як нести муть його. **8** Зробиши його з дошок, в середині порожнього; як показано тобі на горі, так нехай і зроблять його. **9** I зробиши двір до храмини: на полуденному боці, на полуднє, опони до двора із тонкого полотна, сто локоть завдовжки на одному боці. **10** I двайцять стовпів його і двайцять підніжків із міді, гаки на стовпах і ощепини із срібла. **11** Так само й на північному боці, вздовж: опони сто локоть; і стовпів його двайцять і підніжків їх двайцять із міді, гаки на стовпах і ощепини до їх із срібла. **12** Ширина ж двора на захід соньця: Опон п'ятьдесят локот, стовпів до них десять і підніжків до них десять. **13** I ширіна двора на східному боці, на схід сонця, п'ятьдесят локот: **14** П'ятнайцять локот опон на одному боці, стовпів до них три і підніжків до них три. **15** I на другому боці п'ятнайцять локот опон, стовпів до них три і підніжків до них три. **16** А до воріт двора закривало двайцять локот завдовжки з блавату і пурпuru і кармазину і нитяного полотна мережаної роботи та стовпів до них чотири і підніжків до них чотири. **17** Усі стовпів в дворі з ощепинами будуть срібні, гаки до них срібні, підніжки ж мідяні. **18** Довжина двора сто локот, а ширіна п'ятьдесят проти п'ятьдесят, вижина ж п'ять локот, із нитяного полотна; а підніжки до них мідяні. **19** Вся посудина в храмині на всяку потріб, і все кілле його, і все кілле в дворі, мідяні. **20** I повелиши синам Ізраїлевим принести тобі олії оливної вибитої про съвітло, щоб засъвічувано раз у раз лямпи. **21** В наметі громадському, знадвору завіси, що перед съвідченнем, ставляти муть їх Арон і синове його, з вечора та й до ранку, перед

Господом. Установа на віки з роду та й до роду в синів Ізрайлевих.

28 Ти ж велиш приступити до себе Аронові, братові своему і синам його, зміж дітей Ізрайля, щоб служив мені съященником: Арон, Надаб і Абигу, Єлеазар та Ітамар, сини Аронові. **2** I посправляєш ти шати съященні Аронові, братові своїму, на славу і на окрасу. **3** I мовляти меш усім премудрим у серці, кого я сповнив духом премудрості, щоб вони поробили шати Аронові, на освяту його, щоб служив мені службу съященну. **4** I ось які шати нехай пороблять йому: нагрудник і наплічник, і верхню шату і хитон мережаний, та кедар і пояс. I пороблять вони шати съященні Аронові, брату твоїму, та синам його, щоб служив мені службу съященну. **5** I нехай візьмуть золота й блавату і пурпуру й кармазину і тонкого нитяного полотна, **6** I зроблять вони наплічника із золота й блавату, пурпуру й кармазину і з нитяного полотна майстерним робом тканого. **7** У його мають бути на обох кінцях його два нарамники до звязання, щоб так був звязаний. **8** I пояс у наплічника, що буде на йому, буде такої ж роботи, одної з ним ткані: із золота й блавату, і пурпуру й кармазину, і з тонкого нитяного полотна. **9** I візьмеш два ониксових каменів, та й повирізуєш на їх імена синів Ізрайлевих: **10** Шість імен їх на одному камені, і шість других імен на другому камені, по черзі народження їх. **11** Робом ріжчика, як вирізують печатку, повирізуєш на двох каменях імена синів Ізрайлевих; оправу золоту поробиш до них. **12** I положиш два камені на нарамники наплічника як камінне на спомин синам Ізрайлевим, і носити ме Арон імена їх перед Господом на обох раменах своїх про спомин. **13** I зробиш дві оправи золоті; **14** I два ланцюхи щиро золоті: Як шнурки поробиш їх сплівши, та й попричіплюєш плетені ланцюхи до оправи. **15** I зробиш нагрудника судового робом майстерським, таким робом, як наплічника зробиш його: із золота, блавату й пурпуру та кармазину, та тонкої нитяної тканини зробиш його. **16** Четверокутний він буде, двоїстий, пядь завдовжки і пядь завширшки. **17** I понасаджуєш на йому оправлене каміння, чотири ряди каміння; один ряд: Сардій, топаз і смарагд, ряд перший; **18**

А другий ряд: Гранат, сафір і діамант; **19** А ряд третій: Опалъ, ахат і аметист; **20** А четвертий ряд: Хризоліт і оникс і яспіс; оправлені в золото будуть вони в своїх кубельцях. **21** I будуть камені по іменам синів Ізрайлевих, дванайцять по іменам їх; вирізані як печатка, кожен з ім'ям своїм буде, по дванайцяти колінам. **22** I поробиш на нагруднику ланцюжки як шнурки плетені, із щирого золота. **23** I зробиш на нагруднику дві каблучки золоті, і причіпиши дві каблучки до двох кінців нагрудника. **24** I привяжеш два шнурки золоті до двох каблучок по кінцях нагрудника. **25** Обидва ж другі кінців двох плетених шнурків привяжеш до двох оправок, і привяжеш їх до нарамників наплічника, спереду його. **26** I зробиш дві каблучки золоті та й причіпиши їх до двох кінців нагрудника, до рубця його, що проти наплічника, на виворітній стороні. **27** I зробиш дві каблучки золоті і причіпиши до обох нарамників наплічника знизу, з лицьового боку його, де звязується над мережаним поясом наплічника. **28** I привязувати муть нагрудника каблучками його до каблучок наплічника шнурками блаватовими, щоб він був над мережаним поясом наплічника, і щоб не зсувається нагрудник з наплічника. **29** I носити ме Арон імена синів Ізрайлевих в судньому нагруднику на серці своїму, як приходить у съягиню, на вічний спомин перед Господом. **30** У нагрудник же положиш урім і туммім, щоб вони були на серці в Ароні, як приходить він перед Господом, і носити ме Арон суд синів Ізрайлевих на серці своїму перед Господом по всякий час. **31** I зробиш верхню шату до наплічника всю з блавату. **32** I буде в неї отвір для голови посередині; буде навколо ростріки тої облямовано обшивкою тканої роботи; як отвір панцера буде в неї, щоб не рвалась. **33** I поробиш по краях її гранатові яблучка з блавату і пурпуру й кармазину, навколо краю її, і дзвінки золоті проміж ними з усіх боків: **34** Дзвоник золотий і граната, дзвоник золотий і граната, по рубцю в верхньої шати з усіх боків. **35** I буде вона на Аронові, як треба йому службу служити, і чути буде дзвонені їх, як входити ме в съягиню перед Господом, і як виходити ме, щоб не вмерти йому. **36** I зробиш бляху із щирого золота, і виріжеш на їй, як вирізують печатку: Съягиня Господеві! **37** I привяжеш її до блаватового шнурка,

щоб вона була привязана до кедара; спереду кедара нехай буде вона. **38** І буде вона в Арон на чолі і носити ме Арон несправедливість съвятих річей, що посъвчувати муть синове Ізрайлеві в усіх їх дарах съвятих. По всякий час нехай вона буде на чолі в його, для благовolenня їм перед Господом. **39** І зробиш хитон з білого полотна, і зробиш пояса із білого полотна. **40** І синам Ароновим поробиш хитони і поробиш їм пояси, і клобуки поробиш їм про славу й окрасу. **41** І вдягнеш Арон, брата твого, і сини його з ним, і помажеш їх, і приручиш їм усе, і освятиши їх, і служити муть вони мені съвященниками. **42** І поробиш їм льняні спідні шати, прикривати наготу тіла їх; від бедер до стеген сягати муть. **43** І надівати муть їх Арон і синове його, як увіходить муть у громадянський намет, або як наближувати муться до жертівника, служачи в съвятинї, щоб не провинили та й не померли: Віковічна установа про його й про насіннє його.

29 І ось що мусиш чинити з ними, щоб їх посъвятити в съвященники мені: Возьми бичка одного та два барани, без пороку. **2** Та опрісноків і незакашених коржиків, змішаних з оливою, та ладок незакашених, оливою помазаних: з питльованої муки пшеничної поробиш їх. **3** І положиш їх у кошик, і принесеш у кошику, ведучи бика і два барани. **4** Аronа ж і сини його приведеш до входу громадянського намету та й пообмиваеш їх водою. **5** І візьмеш шати та й надінеш на Аronа хитон і верхню шату до наплічника, і наплічника, і нагрудника, та й привяжеш йому наплічника мережаним поясом наплічника. **6** І возложиш йому на голову кедар, і надінеш диядему съвятинї на кедар. **7** І візьмеш миро, та й золлеш на голову йому і помажеш його. **8** І сини його приведеш, і понадіваеш на їх хитони. **9** І попідперізуеш їх поясами, Аronа ж і сини його, і понакладаеш клобуки на їх, і буде ім съвященство установовою вічною; і приручиш усе Аronові та синам його. **10** І приведеш бичка на жертву перед громадянський намет, і возложить Аron і сини його руки свої на голову бичкові. **11** І заколеш бичка перед Господом коло входу до громадянського намету. **12** І візьмеш телячої крові та положиш на роги жертівника пучкою

твоєю, а всю кров виллеш до підніжка жертівника. **13** І возьмеш увесь жир, що вкриває тельбухи, та чепець над печінкою, та обидві нирки і жир, що кругом них, та й пустиш димом на жертівнику. **14** А мясиво теляче і шкіру його і кал його спалиш на вогні за табором: се за гріх. **15** І барана одного теж возьмеш. І возложать Аron та сини його руки свої на голову баранові. **16** І заколеш барана та й візьмеш крові його та й поблизкаєш на жертівника з усіх боків. **17** А барана розіймеш на частини, і виполощеш тельбухи його й ноги його, та й положиш до частин його й до голови його. **18** І цілого барана пустиш димом на жертівнику: Се всепаленне Господеві, пахощі любі; огняня жертва Господеві. **19** І візьмеш барана другого, і возложить Аron та сини його руки свої на голову баранові. **20** І заколеш барана, і візьмеш крові його й положиш на край правого вуха Аronа і на край правого вуха синів його, і на великий палець правих рук їх, і на великий палець на правих ногах їх, і поблизкаєш кровлю на жертівника з усіх боків. **21** І візьмеш крові, що на жертівнику, та мира, та й поблизкаєш на Аronа й на одіж його, на синів його і на одіж синів його з ним; і буде він съвятий і шати його, і сини його і шати синів його з ним. **22** І візьмеш од барана жир та курдюк, і жир, що вкриває тельбухи, та чепець від печінки й обидві нирки і жир, що кругом них, і праву литку – бо се баран посъвятний. **23** Та бохонець хліба один, та мазану паленицю одну, і ладку одну із кошика прісного хліба, що перед Господом; **24** І положиш усе те на руки Аronові і на руки синів його, і принесеш жертву гойдану перед Господом. **25** І візьмеш те з рук їх, та й пустиш димом на жертівнику oprіч всепалення, на любі пахощі перед Господом. Се огняня жертва Господеві. **26** І візьмеш ти груди з барана, що про Аronа, і принесеш як гойдану жертву перед Господом; і буде вона частиною тобі. **27** І освятиши грудину гойданої жертви і литку піднесеної жертви від барана посъвятного, з того, що про Аronа, і з того, що про синів його; **28** І буде Аronові й дітям його доходом від синів Ізрайлевих, бо се жертва підношення; а мусить бути жертва підношення від синів Ізрайлевих, від їх жертвов примирення: їх жертва підношення Господеві. **29** А съвяті шати, що в Аronа, будуть його дітям по йому, щоб їх помазувано в їх,

і висъявувано їх. **30** Сїм день надївати ме їх син його, котрий буде послї його съяшенником, котрий увийде у громадський намет, щоб служити в съятинї. **31** А барана съяченого возьмеш і звариш мясиво його в съятуому місцї. **32** І їсти муть Арон і сини його мясиво бараняче й хлїб, що в кошику, коло входу в громадський намет. **33** І їсти муть вони те, чим покутовано грїхи, на приуроченн€ їм съященства, щоб їх висъявити; чужий же не їсти ме; бо се съяте. **34** І коли зостанеться що до ранку од мясива посъятного й від хлїба, мусиш спалити останок огнем. Не їсти меш; бо се съяте. **35** І поробиш Аронові й синам його все так, як я заповідав: сїм день висъявувати меш їх. **36** А теля на гріхову покуту приноситимеш щодня, і очистиш жертівника, зробивши покуту; та помажеш його, щоб посъятити його. **37** Сїм день покутувати меш про жертівника і съятити меш його; і зробиться жертівник съятинею над съятинями: хто доторкнеться до жертівника, буде съятий. **38** От що приносити меш на жертівнику: двое ягнят перволїтків, день в день, повсячасно. **39** Перве ягня приносити меш у раныї, а ягня друге приносити меш між двома вечорами. **40** Та десятину питльованої муки, змішаної з четвертиною гїна забиваної олїї, і ливну жертву четвертину гїна вина, до первого ягняти. **41** А друге ягня приносити меш між двома вечорами; як дар ранішний і як ливну жертву його, так жертвувати меш про любі пахощі, огняну жертву Господеві. **42** Се мусить бути жертва всепалення повсячасно в роди ваші, коло входу в громадський намет, перед Господом, де зустрічати мусь із вами, щоб розмовляти з тобою тамо. **43** І сходити мусь тамо з синами Ізрайлевими, і съятити меттесь намет съятостю моєю. **44** І осъячу громадського намета й жертівника; Арона ж і синів його посъячу, щоб служили менї съяшенниками. **45** І витати му між синами Ізрайлевими і буду їм Богом.

46 І зрозуміють вони, що я Господь, Бог їх, що вивів їх із Египецької землї, щоб витати менї проміж їх; я Господь, Бог їх.

30 **1** Построїш менї жертівника на куренн€ кадильне; з дерева акаціевого зробиш його. **2** Локіть завдовжки він і локіть завширшки, четверокутний він буде, і два ліктї заввишки; і роги його одноцільні з ним. **3** І обложиш його

ширим золотом верх його, всї боки його і роги його. І зробиш до його вінець золотий навкруги. **4** І дві каблучки золоті зробиш до його під вінцем його. По обох боках його поробиш їх, і будуть вони про жердки, щоб носити його ними. **5** І поробиш носила з дерева акаціевого, та й пообкладуєш їх золотом. **6** І постановиш його проти завіси, се есть перед скринею съвідчення і проти віка, що над съвідченнем, і де буду сходитись з тобою. **7** І кадити ме Арон кадилом на йому з ранку до ранку; як понаготовляє лямпи, мусить кадити; **8** І як запалює Арон лямпи між двома вечорами, мусить кадити; вічне кадило перед Господом в роди ваши. **9** Не приносити мете на його кадил чужих, нї всепалення, нї приносів; і поливальної жертви не лити мете на його. **10** І покуту робити ме Арон на роги його, раз в рїк, кровю жертви покути за грїх і примирення, буде що року раз покутувати за його в роди ваши: Съятиня над съятинями він Господеві. **11** І рече Господъ Мойсейові тако: **12** Як перелїчувати меш сини Ізрайлеві, так нехай кожен при перелїку дасть Господеві за душу свою викуп, і не буде в них лиха, як перелїчувати муть їх. **13** Ось що мусять вони давати: всї що переходити муть до перелїчених, пів секеля, після секеля съятинї (двойцять гер один секель) пів секеля яко приніс Господеві. **14** Двайцятилїток і старше хто переходить до перелїчених, мусить давати приноса Господеві. **15** Багатий не більш, і вбогий не менше пів секеля мусить давати, як приніс Господеві, на покуту душ їх. **16** І брати меш срібло покутне від синів Ізрайлевих, та й давати меш його на службу в громадський намет; і буде воно синам Ізрайлевим поминаннем перед Господом, на покуту душ ваших. **17** І рече Господъ Мойсейові тако: **18** Зробиш ти вмивальницю мідяну й підставку до неї мідяну, на обмиванне, і поставиш її між наметом громадським і жертівником, і наллеш до неї води. **19** І обмивати муть у йому Арон і сини його руки свої й ноги свої. **20** Як входять вони в громадський намет, мусять пообливатись водою, щоб не померти; або як приступають до жертівника на служенне, щоб закутити огняну жертву Господеві. **21** Мусять пообмивати руки свої й ноги свої, щоб не померти; і буде се установою віковічною йому й насїнню його в

роди їх. 22 I рече Господь Мойсейові так: 23 Возьми теж собі пахоців найдорожжих: мири чистої пятьсот секелів, та цинамону пахущого половину того, двісті і п'ятьдесят, і кальмусу пахущого двісті і п'ятьдесят, 24 I кассії пятьсот, по секелю съвятинї, та олії оливної один гін. 25 I зробиш із того миро съяного помазання, мішане мастило пахуще, робом аптикарським; се буде олія съяного помазання. 26 I мусиш помазати ним громадський намет і скриню съвідчення, 27 I стіл і всю посудину його, і съвільника, і посудину його, і жертівника кадильного, 28 I жертівника до всепалення, і вмивальницю і підставку її, 29 I поосьвячуеш їх; і будуть вони пресъятыми: хто доторкнеться до них, буде съяний. 30 I Арону й сини його намостиши і висъятиши їх на съященників мені. 31 До синів же Ізрайлевих мусиш промовити: Миром съяного помазання мусить се бути мені в роди ваші. 32 На людське тіло не будете його зливати, і по складу його не робити мете такого собі. Съяте воно, і съяним мусить бути вам. 33 Хто зробив би таке мішанне, та хто помаже ним чужого, викорениться той ізміж людей своїх. 34 I Господь рече до Мойсея: Возьми запашне коріння: Стакте та кадильну черепашину, та гальбан, запашне коріння і чистий яловець, з усього по рівній частинї, 35 I зроби з того майстерно зложене кадило, робом аптикарським стерте, чисте, съяте. 36 I розтючи на порох, і положи із сього перед съвідченнем в наметі громадському, де сходити мусь з тобою; пресъята съятина буде для вас.

37 I кадило, що зробити маєш, по складу частей його ніхто не съміє робити для себе; буде воно в тебе съяте для Господа. 38 Хто б таке зробив, щоб понюхати його, той викорениться зміж людей своїх.

31 I рече Господь Мойсейові: 2 Дивись, покликав я Базалеїла, сина Урії Гурієнка, з коліна Юдиного, 3 I сповнив я його духом Божим, мудростю й розуміннем і знаттєм у всякому реместві; 4 Щоб видумував майстерне, як вироблювати із золота й срібла і міді, 5 I вирізувати на дорогому каменї і вирізувати з дерева, і робити у всякому реместві. 6 I се прилучив я сам до його за помічника Оголіаба Ахісамашенка, з коліна Данового, і вложив я мудрість в серце кожного, в

кого мудре серце, щоб уміли вони все зробити, що заповідав я тобі: 7 Громадський намет і скриню съвідчення і віко, що на їй, і всю посудину в наметі; 8 I стіл і всю посудину його, і съвільника чистого, і всю посудину його, і кадильного жертівника, 9 I жертівника всепалення і всю посудину його. 10 I вмивальницю, і підставку її, і шати службові, і шати съяти для Аrona съященника, і шати для синів його, щоб служили службу съяту. 11 I миро і запашні пахоці для съятиї: Все, як заповідав я тобі, мають зробити вони. 12 I рече Господь Мойсейові: 13 Ти ж промов до синів Ізрайлевих і кажи: Суботу ж мою мусите держати; бо се знамя між мною й вами в роди ваші, щоб ви знали, що я, Господь, осъячу вас. 14 I допильновуйте суботи; вона бо вам съята: Хто опоганить її, того скарати смертью; бо кожна душа, що робити ме яку роботу в день суботній, буде вбита. 15 Шість день для роботи, але семий день субота на спочинок, съятий день Господеві; кожного, хто робити ме діло в субітній день, скарати смертью. 16 I допильновувати мусять синове Ізрайлеві суботи, щоб съятикавати суботу в родах їх: Заповідь на віки. 17 Між мною і синами Ізрайлевими знамя се віковічне. Бо шість день творив Господь небеса і землю, а семого дня спочив. 18 I дав Мойсейові, переставши розмовляти з ним на Синай горі, дві таблиці съвідчення, таблиці камяні, на яких писав палець Божий.

32 I вбачили люде, що загаявся Мойсей зійти з гори, і згромадились люде до Аrona, і мовляли до його: Заходись лишењь та пороби нам боги, щоб вони йшли поперед нас! Бо ми не знаємо, що сталось Мойсейові, чоловікові съому, що вивів нас із Египецької землї. 2 I рече їм Арон: Повиймайте ж сережки золоті, що в ушу жінок ваших, у ваших синів і дочок, та й принесіть до мене. 3 I повиймали всі люде сережки золоті, що в ушу в їх, і поприносили до Аrona. 4 I позабирарав їх із рук їх, і виробив форму, і зробив із них литого бичка. I казали люде: Ось бог твій, Ізраїлю, що вивів тебе з Египецької землї. 5 I вбачаючи се Арон, вистроїв перед ним жертівника. I покликне Арон і каже: Завтра съято Господеві! 6 I повставали вони рано вранці, та й вознесли жертви огняні і жертви мирні. I посідали люде їсти й пити з ним,

і вставши позаводили іграшки. 7 І рече Господь Мойсейові: Ійди боржай, спустись! Показились бо сї люде, що вивів еси з Египецької землї. 8 Хутко звернули з дороги, що я заповідав їм; зробили собі литого бичка та й поприпадали ниць перед ним, і принесли йому жертву, й мовляють: Ось, бог твій Ізраїлю, що вивів тебе з Египецької землї. 9 І рече Господь Мойсейові: Бачив я людей сих; се люди затверділого серця. 10 Іди ж від мене, щоб запалав я гнівом на їх, і щоб мені вигубити їх; тебе ж я зроблю народом великим. 11 І благав Мойсей Господа, Бога свого, і промовив: Про що, Господе, палати гнівом тобі на людей твоїх, що вивів еси з Египецької землї потугою великою й рукою міцною? 12 Чи то ж гаразд, як мовляти муть Египтії: На лихо він вивів їх, аби повбивати в горах та повикорінювати з лиця земного? Одвернись від гніва твого, да зжалиться, що розлютувався на людей твоїх. 13 Спогадай Авраама, Ісаака й Ізраїля, слуг твоїх, що їм клявся еси собою самим, словами: Намножу насління вашого, як зір небесних, і всю 'цю землю, що про неї я глаголав, дам я наслінню вашому і наслідувати мете її віковічно. 14 І зжалівся Господь, що розлютувався та й хотів заподіяти лиxo людям своїм. 15 І повернувся Мойсей, і спустивсь з гори, а таблиці съвідчення в руці його, таблиці пописані з обох боків; з одного й з другого боку пописані. 16 А таблиці були діло Боже і письмо — письмо Боже, вирізане на таблицях. 17 І почув Йосуа голос люду, що вигукував, і каже Мойсейові: Військовий погук у коші. 18 Та ні! каже, не так гукають подужники, і не так гукають подужані; голос пересльпів я чую. 19 І сталося, що, наблизившись до тaborу, побачив бичка і танці, і запалав Мойсей гнівом, та й кинув таблиці з рук, і розбив їх під горою. 20 І взяв бичка, що вони зробили, та й спалив його на вогні, і розтовк його на прах; та й висипав у воду, та й дав її пити синам Ізраїлевим. 21 І рече Мойсей Аронові: Що тобі заподіяли сї люде? За що навів на їх великий гріх? 22 І рече Арон: Не палай гнівом на мене, добродю. Ти сам знаєш сей люд, який він ледачий. 23 Кажуть вони мені: Зроби нам бога, щоб ішов поперед нас, бо не знаємо, що сталося Мойсейові, чоловікові сьому, що вивів нас з Египецької землї. 24 Я й кажу їм: У кого є золото, здіймайте з себе. І пооддавали мені,

і вкинув я в огонь його, і вийшов сей бичок. 25 І вбачав Мойсей, що розузданий се люд, а розуздав його Арон, на сором їх перед противниками їх. 26 І став Мойсей у кошових воротях, і покликнув: Хто за Господа, до мене! І скупились до його всі сини Левієві. 27 І каже їм: Так глаголе Господь, Бог Ізраїлів: Підпережи кожен меча свого при бедрі, пройдіте сюди, і назад по табору од воріт і до воріт, і побивайте братте ваше, і товариство ваше, і сусід ваших. 28 І вчинили синове Ізраїлеві по слову Мойсейовому; і полягло того дня з люду до трох тисяч чоловіка. 29 І каже Мойсей: Присвятітесь Господеві сьогодні проти синів своїх і проти братів своїх, щоб на вас послав сьогодні благословенне. 30 Другого ж дня промовив Мойсей до людей: Великим гріхом провинили ви! Оце ж підіймусь до Господа; може й спокутую ваші гріхи. 31 Вернувся Мойсей до Господа й рече: Ой, величезним гріхом провинили сї люде; зробили собі бога із золота. 32 Оце ж, коли б простив гріх їх! Коли ж ні, дак вичеркни мене з книги твоєї, що написав еси. 33 І рече Мойсейові Господь: Хто провинив мені, вичеркну з книги моєї. 34 Нині ж ійди, веди люди туди, куди я заповідав тобі. Ангел мій йти ме поперед тебе; як же прийде година кари моєї, тоді й карати му їх за провини їх. 35 І послав Господь морову кару на людей за литого бичка, котрого виробив Арон.

33 І рече Господь Мойсейові: Ійди, здіймайсь ізвідсї, ти й люде, що ведеш з Египецької землї в землю, що про неї я клявся Авраамові, Ісаакові і Яковові, глаголючи: Насінню твойму oddam її. 2 І пошлю перед тобою ангела та й повіганяю Канааніїв, Аморіїв, і Хетіїв, і Ферезіїв і Гевіїв і Євузіїв. 3 Ійди в землю, де тече молоко і мід; сам бо не пійду серед вас, тим що ви запеклий народ, дак щоб не вигубити мені вас в дорозі. 4 І почули люде се гірке слово, та й засуміли, і ніхто не надівав своїх окрас. 5 Рече бо Господь Мойсейові: Промов до синів Ізраїлевих: Ви народ запеклий; коли б ішов я одну тілько минуту проміж вами, дак вигубив би вас. Оце ж поздіймайте свої окраси з себе, я ж знаю, що чинити му з вами. 6 І позривали сини Ізраїлеві свої окраси з себе почавши від Гореб гори. 7 Мойсей же взяв намета й напяв його за кошем, oddaleki від коша, та й назвав його соборним

наметом. І сталося, кожен, хто шукав Господа, виходив до намета, що був за кошем. **8** І сталося, як виходив Мойсей з намету, вставали всі люде, і стояло кожне коло входу у свій намет і дививсь всьлід Мойсейові, аж покіль увійде він у намет. **9** А як увіходив Мойсей у намет, дак спускався хмарний стовп, і зупинявсь коло входу в намет, і розмовляв Господь із Мойсейом. **10** І вбачаючи весь люд стовпа хмарного, що стояв коло входу в намет, вставав увесь люд і падали ниць, кожне коло входу в свій намет. **11** І розмовляв Господь із Мойсейом лицем до лица, так як говорить чоловік з чоловіком; і вертався він до коша. Слуга ж його Йосуа Нуненко, молодик, не виходив із середини намету. **12** І рече Мойсей Господеві: Дивись, глаголав еси мені: Веди люд сей, та не сповістив мене, кого посилаєш зо мною. Ти ж глаголав: Знаю тебе на імя, та ще й ласку знайшов еси в очах моїх. **13** Оце ж, коли знайшов я ласку в очах твоїх, дак дай мені взнати дороги твої, щоб пізнав тебе, та й знайшов ласку в очах твоїх, та зглянься й на те, що се люде твої! **14** І рече: Лице мое йти ме з тобою, і я дбати му про упокій твій. **15** І рече до його: Коли не йти ме лице твое, так і не веди нас ізвідти. **16** Бо чим же впевняться, що знайшов я ласку в очах твоїх, я й люде твої? Чи не тим же, що пійдеш ти з нами, і відрізнимось ми, я й люде твої, від усякого народа, який є на земному лиці? **17** І рече Господь Мойсейові: І те, що промовив еси, соторю; бо знайшов еси ласку в очу в мене, і знаю я на імя тебе. **18** І рече він: Покажи ж мені славу твою! **19** І рече: Проведу всю милість мою перед лицем твоїм і проголошу ім'я Господа перед тобою; і милувати му, кого милувати, і милосердувати мусь, над ким милосердуватись. І рече: **20** Не можна тобі бачити лице мое: бо не жити ме вже людина, що бачила лице мое. **21** І рече Господь: Ось місце коло мене, і будеш стояти на скелі: **22** І як проходить ме слава моя, поставлю тебе в щелині скелі, та й затулю долонею моєю лице тобі, поки не перейду. **23** А як відтулю долоню мою, дак бачити меш мене ззаду, лиця ж мого не бачити меш.

34 І рече Господь Мойсейові: Висічи собі дві таблиці камяні взором первих, і напишу на таблицях слова, що були на таблицях первих,

що розбив еси. **2** І бувай готов у раньці, і зійди в раньці на Синай гору, та й станеш тамо передо мною на верху гори. **3** І нікто щоб не взійшов з тобою, та нікого щоб не було видно по всій горі; ба й отара й череда щоб не паслась під горою. **4** І висік дві таблиці камяні взором первих; і встав Мойсей рано враньці, та й зійшов на Синай гору, як заповідав йому Господь, і взяв в руки обидві таблиці камяні. **5** І зійшов Господь у хмарі і став з ним там, і промовив ім'я „Господь“. **6** І переходив Господь перед ним, і покликав: Господь! Господь! Бог, милосердний і ласкавий, нескорий на гнів і щедрий на милість і правду, **7** Що держить ласку про тисячі, прощає несправедливість, переступ і гріх, хоч ніколи не вважає безвинним виноватого, карає несправедливість батьківську на дітях і на дітях дітей, на третьому й на четвертому роді. **8** І припав хутко Мойсей до землі і поклонився Богу, **9** І рече: Коли тільки знайшов я ласку в очу в тебе, Господе, нехай же йде Господь серед нас; бо запеклі се люде, та прости несправедливість нашу і гріх наш, і возьми нас за наслідде своє! **10** І рече: Се я покладаю завіт: Перед усіма людьми твоїми соторю чудеса, які не творились на всій землі і у всіх народів, і вбачати ме ввесь люд, що проміж ним живеш, діло Господнє: страшенне бо те, що соторю з тобою. **11** Пильний же того, що я заповідав нині тобі. Се повіганяю перед тобою Аморіїв, і Канааніїв, і Хетіїв, і Фerezіїв, і Гевіїв, і Євузіїв. **12** Остерегайсь чинити вмову з осадниками тієї країни, що в їх землю ввіходиш, щоб не зробились вони сіткою проміж вами. **13** Ні, мусите руйнувати жертвіники їх, і будете ламати стовпи їх, і рубати съященні дуброви їх, **14** Бо не будеш покланятись іншому богу; бо Господь, на ім'я Ревнівий, він Бог ревнівий. **15** Не чинити меш умови з жителями тієї країни, ато будуть блудувати вони з богами своїми і приносити жертву богам своїм, та й покличуть тебе, і зачнеш їсти жертви їх. **16** І будеш брати дочки їх за синів своїх, і будуть блудовати дочки їх за богами своїми, і приводити синів твоїх до блуду за богами своїми. **17** Виливаних богів не будеш робити. **18** Съята не заквашеного хліба будеш допильновувати, сім день їсти меш опрісноки, як заповідав я тобі, в певну годину, в місяці Абіві; бо в місяці Абіві вийшов еси з Египту.

19 Все, що родить мати, мое; і весь твій скот, первородні самці бики й барани. **20** Первака ж осла мусиш викупити бараном, коли ж не викупиш, так переломи йому шию. Всякого первенця з синів мусиш викупити, і нехай ніхто не показується передо мною з порожніми руками. **21** Шість день робити меш, семого ж дня перестанеш орати і жати. **22** І съято тижневе держатя меш, те ж і съято первоплоду пшеничних вжинків, і съято збору при кінці року. **23** Три рази що року мусить показуватись увесь муський пол ваш перед лицем Господа, Бога Ізраїльського: **24** Бо повиганяю народи сперед тебе і розпросторю границі твої, і ніхто не посягне на землю твою, як виходити меш, показатись перед Господом, Богом вашим, три рази що року. **25** Не приносити меш вкупі з заквшаним кров жертви моєї, і не заставати меттися до ранку жертва в паскове съято. **26** Первий первоплід землі твоєї приносити меш домові Господа, Бога твого. Не варити меш козеняти в молоці матері його. **27** І рече Господь Мойсейові: Позаписуй собі сі слова: бо згідно з сіми словами вчинив я з тобою і з Ізраїлем завіт. **28** І був там він з Господом сорок день і сорок ночей, хліба не їв і води не пив. І написав на таблицях слова завіту, десять слів. **29** І сталося, як сходив Мойсей з Синай гори, а обидві таблиці съівідчення були в руці Мойсейовій, як сходив із гори, так не знов Мойсей, що стала сияти проміннем кожа на лиці в його, бо розмовляв він з Господом. **30** І побачив Арон і всі синові Ізраїлеві Мойсея, і се почала сияти проміннем кожа на лиці в його, і побоялись приступити до його. **31** І покликав їх Мойсей, і поприходили до його Арон і всі князі громадські, і розмовляв Мойсей із ними; **32** А потім приступили й усі синові Ізраїлеві, і заповідав їм він усе, про що глаголав йому Господь на Синай горі. **33** І як переставав Мойсей промовляти до них, так спускав на лиці собі покривало. **34** Якже приходив Мойсей перед Господа розмовляти з ним, здіймав покривало, аж поки він відходив; і виходив він і промовляв синам Ізраїлевим, що заповідано йому. **35** І вбачили синові Ізраїлеві лице Мойсейове, що сияла проміннем кожа на лиці в Мойсея; і надівав ізнов Мойсей покривало на лиці собі, поки не прийшов, щоб розмовляти з ним.

35 І зібрав Мойсей всю громаду синів Ізраїлевих і каже до них: **2** Ось що заповідав Господь вам чинити: Шість день можна вам робити, семий же день мусить вам бути съятивм днем, субота відпочинку Господеві. Хто робить у сей день, всякому смерть. **3** Не будете запалювати багаття в усіх ваших домівках в день субітній. **4** І промовив Мойсей до всієї громади синів Ізраїлевих так: От що заповідав Господь, глаголючи: **5** Принесіте від себе жертву підношення Господеві. Кожен охочий нехай принесе Господеві приніс: золото, срібло і мідь. **6** І блават і пурпур та кармазин та тонке полотно і козину шерсть; **7** І баранячі шкіри червоні, і шкури барсучі, і дерево акацію, **8** І олію на съівітло, і пахощі на миро помазання і на запашне кадило. **9** Камінне оніксове і каміннє до вставлювання на нагрудник і наплічник. **10** І кожен мудрий серцем ізміж вас прийде і робити ме все, що заповідав Господь. **11** Храмину його і покритте її, і гаки її, і дошки її, і засуви її, і стовпи її, і підстави її, **12** Скриню і жердки її, і віко, і завісу, **13** Стола й носила його, й усю посудину його, і покладний хліб; **14** Съівітельник на съівітло, і посудину його, і лямпи його, і олію на съівітло; **15** І жертівника кадильного і носила його, і миро, і запашне кадило, і завісу коло входу до храмини; **16** Жертівника на всепаленне і гратеги до його мідяні, жердки його і всю посудину його, умивальницю й підставу до неї; **17** Опони у дворі, і стовпи до них, і підставки їх, і мату до воріт у дворі; **18** Кіллє до храмини, і кіллє до двора, і посторонки до них; **19** Шати до служження в съятивні; шати съятиві для Аrona, съященника, і шати для синів його, щоб служити съященну службу. **20** І відийшла вся громада синів Ізраїлевих од лиця Мойсейового, **21** І поприходили всі, кого підіймало серце його, і всі, кого заохочував дух його, і подавали приноси Господні на будову громадського намету і на всякі потребини його, і на шати съятиві. **22** І поприходили вони, чоловіки і жіноцтво, всі, скільки було їх охочого серця, і подали запинки й сережки, й каблучки, і золоті намиста, і всяку золоту посудину, **23** І всякий, в кого знайшовся блават, і пурпур, і кармазин, і тонке полотно, і козина шерсть, і шкіри баранячі червоні, і шкіри барсучі, приносив. **24** Усякий, в кого була жертва срібна й мідяна, подавав жертву

приношення Господеві; і всякий, в кого знайшлось дерево акація до всякої службової роботи, подавав. **25** I все жіноцтво, в якого було мудре серце, почало прясти своїми руками, і подавали свою пряжу: на блават, і пурпур, і кармазин, й тонке полотно. **26** I все розумне жіноцтво, кого серце підіймало на мудрощі, пряли козину шерсть. **27** А князі подавали камінне ониксове і камінне до вставлювання для наплічника і нагрудника. **28** I паході й олію на съвітло і на миро, і на запашне кадило. **29** Діти Ізраїлеві, всякий чоловік і всяка жінка, в котрої було охоче серце, подавати на всяку роботу, яку Господь заповідав через Мойсея, творити, подавали добровільні дари Господеві. **30** I рече Мойсей синам Ізраїлевим: Дивіться, покликав Господь Безалеїла, сина Урії Гуріенка, із коліна Юдиного. **31** I сповнив його духом Божим на мудрощі, і розуміннє, і знаннє, і на всякі ремесла, **32** щоб майстерне видумувати та вироблювати із золота й срібла і міді, **33** I вирізувати камінне до вставлювання, і вирізувати з дерева, робити всякую штучну роботу; **34** I вложив йому в серце навчати, йому й Оголіябові Ахисамашенкові, з роду Данового. **35** Сповнив їх серце мудрощами до вироблювання всякої роботи різьбяра і майстерного ткача і гаптяря, по блавату і по пурпурі і по кармазину, і по тонкому полотну, і ткача: всіх тих, що всякую роботу вироблюють і штучні речі видумують.

36 I робили, як заповідав Господь, Безалеїл та Оголіаб і всякий мудросердий чоловік, кому дав Господь мудрість і розуміннє, щоб знали, як робити всякую потрібну роботу в съвітині. **2** I покликав Мойсей Безалеїла та Оголіаба і всякого чоловіка мудрого серця, що йому дав Господь мудрість у серце, всякого, кого підіймає серце, взятись за діло, щоб довести його до ладу. **3** I взяли вони сперед Мойсея всі приноси, що подали синові Ізраїлеві, на будівлю і роботу съвітині, щоб збудувати її; подавали ж вони ще добровольні приноси що ранку. **4** I поприходили всі мудрі люди, що робили всякую роботу в съвітині, кожен по ремеслу своєму, що хто вмів робити, **5** I промовили до Мойсея кажучи: Більш, як треба, подали люди на потребини діла, що заповідав Господь поробити. **6** I дав Мойсей наказ, і з'ясували

по табору словами: Нехай ні чоловіки, ні жінки не дбають більш о приноси для съвітині! I так перестали люди приносити. **7** I було запасу доволі на всяку роботу, щоб її довершити; ще й було надто. **8** I всі робітники будівлі, у кого було мудре серце, зробили храмину з десятьох келімів; з нитяного полотна та з блавату, і пурпуру, і кармазину, с херувамами, роботи майстерної, поробили їх. **9** Завдовжки один келім двайцять і вісім локоть, а завширшки один келім чотири лікті; міра одна у всіх келімів. **10** I посіплював пять келімів, один з одним, і счіпив знов пять келімів других один з одним. **11** I поробив петельки з блакиту по краю одного келіма при кінці його, де счіплюється; так само зробив по краю останнього келіма, де в друге счіплюється. **12** Пятьдесят петельок зробив на одному келімі, і пятьдесят петельок у кінці келіма, що счіплюється в друге, петельки одна проти другої. **13** I зробив пятьдесят запинок золотих, і посіплював келіми один з одним, і стала храмина ціла. **14** I поробив коври з козиної шерсті до намету над храминою; одинайцять коврів таких зробив він. **15** Завдовжки один ковер трийцять локоть, а чотири лікті завширшки один ковер; одна міра в одинайцяти коврів. **16** I счіпив до купи пять коврів окроме і шість коврів окроме. **17** I зробив пятьдесят петельок на самому краю ковра останнього, де счіплюється, а пятьдесят петельок на краю ковра, де счіплюється з другим. **18** I зробив запинок мідяних пятьдесят до счіплювання намету так, щоб став цілим. **19** I зробив покритте до намету із баранячих шкір, викрашених на червону, і покритте з барсучих шкір зверху. **20** I наробив дошок на храмину із дерева акаціевого, простостоячих. **21** Десять локоть завдовжки одна дошка, і локіть з половиною завширшки одна дошка. **22** Два чопи в одній дошці, пригнані один проти одного; так само поробив на всіх дошках до храмини. **23** I наробив дошок до храмини: двайцять дошок на полуденньому боці її, до полуздня; **24** I сорок срібних підставок зробив під двайцять дошок: дві підставки під одну дошку, про обидва чопи її, і дві підставки під дошку другу, про обидва чопи її. **25** I на другому боці храмини, на північ, двайцять дошок зробив він. **26** I сорок підставок іх срібних: дві підставки під одну дошку, і дві підставки під другу дошку. **27**

А на задньому боці храмини проти заходу сонця зробив шість дошок; **28** А дві дошки зробив до кутків храмини на задньому боку. **29** І були вони подвійні знизу до гори, і були в горі одна при другій в одній каблучці. Так поробив до обох їх на обох кутках. **30** А всього було вісім дошок, а підставки їх із срібла: шіснайцять підставок, під кожною дошкою по дві підставки. **31** І поробив засуви із дерева акацієвого: п'ять до дошок на одному боці храмини. **32** І п'ять засувів на другому боці храмини на полуденньому боці. **33** І зробив засува по середині дошок від одного кіньця до другого. **34** А дошки пообкладував золотом; а каблучки їх, кіньця про засуви, поробив із золота, і пообкладував засуви золотом. **35** І зробив завісу з блавату, пурпuru й кармазину і з нитяного полотна; і роботою майстерною поробив на ній херувимів. **36** І зробив до неї чотири стовпи із дерева акації та й пообкладував золотом, а гаки їх золоті, і повиливав до них чотири підставки із срібла. **37** І зробив опону до входу в намет із блавату, й пурпuru, й кармазину, і нитяного полотна, робом гаптярським; **38** І п'ять стовпів із гаками їх; і пообкладував верхи їх і перекладини їх золотом; а п'ять підставки їх зробив із міді.

37 І зробив Безалеїл скриню з дерева акацієвого, два лікті з половиною завдовжки, і локіть з половиною завшишки, і локіть з половиною завшишки. **2** І виложив її щирим золотом з середини й зверха, і зробив на їй вінець золотий з усіх боків. **3** І вилив до неї чотири каблучки золоті, до чотирох рогів її: дві каблучки її на одному боці її, і дві каблучки на другому боці її. **4** І поробив носила з дерева акацієвого та й пообкладував їх золотом. **5** І повсовував носила в каблучки по рогах у скрині. **6** І зробив віко з широго золота, два лікті з половиною завдовжки і локіть з половиною завшишки. **7** І зробив два херувими золоті; кованої роботи зробив їх по обох кіньцях віка: **8** Одного херувима при кіньці одного боку, і одного херувима при кіньці другого боку, одноцільно з віком поробив херувимів по обох кіньцях його. **9** І простягали херувими крила свої вгору, вкриваючи крилами своїми віко, а лиця їх були проти себе; лиця херувимів були на віко повернуті. **10** І зробив стола з дерева акацієвого:

два лікті завдовжки, і локіть завшишки, і локіть з половиною завшишки. **11** І виложив його золотом щирим, і зробив до його вінець золотий з усіх боків його. **12** І зробив на йому лиштву, в долоню завшишки, і зробив золотий вінець до лишти його з усіх боків. **13** І вилив до його чотири каблучки золоті, та поприроблював каблучки до чотирох рогів його коло чотирох ніг у його. **14** Коло лишти були каблучки як всовки для носил, щоб носити стола. **15** І поробив носила з дерева акацієвого та й пообкладував їх золотом, щоб носити ними стола. **16** І поробив посудину, що була на столі: полумиски до його і вимівальниці до його, і чаші до його, й коновки до виливання, із золота широго. **17** І зробив съвітильника із золота широго; кованим робом зробив съвітильника, ногу його і держало його; чашечки його, і пупляшки його, і квітки його одноцільні з ним. **18** І шість рамен виходило з боків його: три рамя съвітильника з одного боку його, і три рамя съвітильника з другого боку його. **19** Три чашечки, як цвіт міқдаловий на одному рамі, пупляшок і квітка; і три чашечки, як цвіт міқдаловий, на рамі другому, пупляшок і квітка; так на шестиох рамях, що виходили із съвітильника. **20** А на съвітильнику чотири чашечки, як цвіт міқдаловий, пупляшки їх і квітки їх. **21** І то пупляшок під двома рамями його, і знов пупляшок під двома рамями його, і знов пупляшок під двома рамями його, у шестиох рамях, що виходили з його. **22** Пупляшки їх і рамя їх були одноцільні з ним; цілій съвітильник одна кована робота із золота широго. **23** І зробив сім лямп до його, і щипці до його, й гасильниці його із золота широго. **24** З одного таланта золота широго зробив його з усім посудом його. **25** І зробив жертівника кадильного з дерева акацієвого: локіть завдовжки і локіть завшишки, четверокутний, і два лікті завшишки, роги його одноцільні з ним. **26** І обложив його золотом щирим, верх його і стінки його, з усіх боків, і роги його. І зробив на йому вінець золотий навколо. **27** І дві каблучки золоті зробив до його під віньцем його, на двох рогах його; з обох боків його зробив; і були вони місцями для жердок, щоб ними носити його. **28** І поробив жердки з дерева акацієвого та пообкладував їх золотом. **29** І зготовив миро съвяте, і чисті запашні паходці на кадило робом мастиельників.

38 І зробив жертівника на всепаленне із дерева акацієвого, п'ять локоть завдовжки, і п'ять локоть завширшки, четверокутнього, а три лікті заввишки; **2** І поробив роги його на чотирох кутках його; одноцільні з ним були роги його; і пообкладував іх міддю. **3** І поробив усю посудину його: кітли до його, і кочерги до його, і макітри його до бризкання, і гаки до його, і кадильниці до його поробив із міді. **4** І зробив до жертівника грati мідяні, плетеної роботи, і положив їх нарівні з краєм жертівника, знизу, до половини його. **5** І вилив чотири мідяні каблучки до чотирох рогів на носила. **6** І поробив до жертівника носила з дерева акаціевого та пообкладував міддю. **7** І повстромлював носила в каблучки, і були носила по обох боках жертівника, щоб носити його; порожнього, з дошок, зробив його. **8** І зробив умивальницю мідяну і підставку до неї мідяну, на котрій представлено жіноцький натовп, що товпився коло входу в намет соборний. **9** І зробив двора: на полуденньому боці, на полуднє, опони двора з тонкого нитяного полотна, сто локоть. **10** Двайцять стовпів до них і двайцять підніжків мідяних; гвізде в стовпах і сволки в них із срібла. **11** І так само на північному боці опон сто локоть; і стовпів до них двайцять і підніжків іх двайцять мідяних; гвізде до стовпів і сволки до них із срібла. **12** І на західному боці опон п'ятьдесят локоть, стовпів до них десять, і підніжків до них десять. **13** А на східному боці, на схід сонця, п'ятьдесят локоть; **14** І пятнайцять локоть опон на одному боці, до них стовпів три і підніжків три; **15** І на другому боці, з того і другого боку коло воріт двора, опон пятнайцять локот, та стовпів до них три і підніжків три. **16** Усі опони в дворі з усіх боків із тонкого нитяного полотна. **17** А підніжки в стовпів мідяні, а гаки на стовпах і сволки до них срібні, а їх оголівя пообкладувано сріблом, і всі стовпів в дворі спілено сволками із срібла. **18** А опона до воріт двора була роботи гаптярської із блавату й пурпуру й кармазину і з тонкого полотна, з пряжі; а то двайцять локоть завдовжки, а п'ять локоть заввишки, в ширину так само як опони у дворі; **19** А стовпів до них чотири і підніжків до них чотири мідяних, гаки до них срібні; і пообкладовано їх оголівя і перекладини їх сріблом. **20** А все гвізде в храмині і в дворі всюди мідяні. **21** А се

полічена ціна храмини, храмини съвідчення, що злічена по наказу Мойсейовому, через Левітів, під доглядом Ітамара, сина съященника Арони. **22** Безалеїл же, син Юрії Гурієнка, з коліна Юдиного, поробив усе, що заповідав Господь Мойсейові, **23** А з ним працював Оголіб Ахісамашенко, з коліна Данового, різбар і штукар-ткач і гаптяр по блавату й по пурпуру й по кармазину и по тонкому полотну. **24** Всього золота, що пійшло на всяку роботу цілої будівлі съягині, золота принесено в жертву, було двайцять і дев'ять талантів і сімсот трийцять секлів, по секлям съягині. **25** А срібла од перелічених громадян сто талантів і одна тисяча сім сот сімдесят і п'ять секлів, по секлям съягині: **26** А то по пів секля, по секлям съягині, поголовщини з кожного, хто перейшов до перелічених, від двайцятьох років і старше, від шістьсот трьох тисячей і п'ятьсот п'ятьдесят чоловіка. **27** А сотня талантів пійшла на вилиті підніжки съватині і на підніжки до зависи, сто підніжків із сотні талантів, по таланту на один підніжок. **28** А з тисяч сімсот сімдесят і п'ять секлів поробив гаки до стовпів і пообкладав оголовки їх, і звязав їх сволками. **29** А міді дарованої було сімдесят талантів і чотириста секлів. **30** І поробив стояла коло входу в соборний намет, і жертівника мідяного і грati мідяні до його і всю посудину до жертівника; **31** І стояла в дворі і всі прикілки до храмини й усі прикілки в дворі навкруги.

39 А з блавату й пурпуру й кармазину поробили мережані шати до служби в съягині, і поробили съяти шати для Аrona, як заповідав Господь Мойсейові. **2** І зробив наплічника Аronові з золота, та з блавати та з пурпуру й кармазину й тонкого полотна з пряжі. **3** І повибивали із золота пластинки, та й порозтинали їх на нитки, щоб гаптувати ними по блавату і по пурпуру й кармазину і по всякому полотну, робом майстерним. **4** Поробили на йому нарамники, що до купи спинались. **5** А мережаний пояс, котрим привязувано його, що був поверх його, був з тої ж самої тканини, одної з ним роботи: із золота, блавату, пурпуру й кармазину й тонкого полотна з пряжі, як заповідав Господь Мойсейові. **6** Та й оправили вони два камені ониксові в оправу золоту, вирізавши печатньою різьбою імена синів

Ізрайлевих. 7 І повставляли їх у нарамника з боків, яко камені на спомин синам Ізрайлевим: як повелів Господь Мойсейові. 8 І зробив нагрудника роботою штучно ткарською, як робота наплічника: із золота, блавату, пурпuru й кармазину й тонкого полотна з пряжі. 9 Був він четверокутний; двоїстим зробили нагрудника, пядь завдовжки і пядь завширшки, двоїстий був. 10 І обложили його чотирима рядами каміння; один ряд: Сардій, топаз і смарагд, ряд перший; 11 А другий ряд: Гранат, сафір і діамант; 12 А третій ряд: Опал, ахат і аметист; 13 А четвертий ряд: Хризоліт, оникс і яспіс; оправлені в оправу золоту, кожний в гніздочку своєму. 14 А на каміннях були імена синів Ізрайлевих; дванайцять, по прізвищам їх; вирізані як на печатці, кожен з ім'ям своїм, про дванайцять колін. 15 І поробили на нагруднику ланьцюжки, плетені як шнурочки, з чистого золота. 16 Та й зробили дві оправки із золота і дві каблучки із золота по двох кіньцях і причіпили дві каблучки нагрудника. 17 І привязали два плетені шнурки золоті до двох каблучок на двох кіньцях нагрудника. 18 А обидва кіньці двох плетених шнурків причіпили до двох оправок та й приставили їх до нарамників наплечника, з лицьового боку його. 19 І зробили ще дві каблучки золоті та й причіпили на двох кіньцях нагрудника, з краю його, що сподом до наплічника. 20 І зробили знов дві каблучки золоті та й причіпили на двох нарамниках наплічника внизу до лицьового боку його, саме там, де звязується до купи поясом наплічника. 21 І привязали вони нагрудника каблучками його до каблучок наплічника шнурком блаватовим, щоб він був над поясом наплічника та щоб не одставав нагрудник од наплічника: так як заповідав Господь Мойсейові. 22 І зробив верхню шату до наплічника робом ткацьким, всю з блавату. 23 І пазуха в верхньої шати була по середині її як пазуха в панцері; облямовано кругом пазуху, щоб не дерилася. 24 І поробили долиною у верхньої шати гранатові яблочка з блавати й пурпuru й кармазину пряденої. 25 І поробили дзвоники з золота щирого та й попричіплювали дзвоники між гранатовими яблочками по рубцю верхньої шати з усіх боків. 26 Дзвоник і граната, дзвоник і граната по рубцю шати з усіх боків, щоб у її правити службу: як Господь заповідав

Мойсейові. 27 І поробили хитони з бавовняної тканини Аронові й синам його; 28 І кедар з білої тканини, і окрасу високих клобуків з білої тканини, і спідне платте полотняне з пряденої бавовни. 29 І пояси з пряденої бавовни, з блавату й пурпuru й кармазину, робом гаптюрським, так як заповідав Господь Мойсейові. 30 І зробили бляху, съяту диядему, з золота щирого, і написали на їй надпись різьбою печатньою: Святыня Господеві! 31 І привязали до неї шнурок блаватовий, щоб привязати ним на кедарі зверху, так як заповідав Господь Мойсейові. 32 І скінччили всю роботу храмини і намета соборного. І поробили синове Ізрайлеві все; як заповідав Господь Мойсейові, так і зробили вони. 33 І принесли храмину до Мойсея: намет і всю посудину його, клямри його, дошки його, засуви його і стовпи його і підніжки його; 34 І покритте його з баранячих шкір крашених і покритте з барсучих шкір, і завісу роздімаючу. 35 І скриню съвідчення, і носила до неї і віко; 36 Стола й усю посудину його і покладний хліб; 37 Світильника чистого і лямпи до його, лямпи вставлювання, і всю посудину його й олію на съвітло; 38 І золотого жертівника і міро, і запашні кадила; і опону до входу в намет. 39 Жертівника мідяного, і грата його мідяні, жердки його і всю посудину до його; вмивальницю і стояло її; 40 Опони до двору, стовпи його і підніжки їх; опону до воріт в дворі, його посторонки і прикілки; і всю посудину до служення в храмині намета соборного. 41 Шату мережану до служби в съвітній съвіті шати для Аrona съященника і шати для синів його, щоб служити службу съященну. 42 Усе, як заповідав Господь Мойсейові, так і поробили синове Ізрайлеві всяку роботу. 43 І оглядав Мойсей всю роботу, і бачив, що зробили вони; як заповідав Господь, так і поробили вони; та й благословив їх Мойсей.

40 І рече Господь Мойсейові: 2 В день первого місяця, в день перший, поставиш ти храмину громадського намету. 3 І поставиш там скриню съвідчення, і закриеш скриню завісою. 4 І внесеш стола і пороставляєш те, що роставляти меться на ѹому; і принесеш съвітильника, та й поставиш лямпи на ѹому. 5 І поставиш ти жертівника золотого, щоб приносити кадило перед скринею

съвідчення. І повісиш опону коло входу в храмину. **6** І поставиш жертівника для всепалення перед входом в храмину громадянського намету. **7** І поставиш умивальницю між громадянським наметом і жертівником, і наллеш до неї води. **8** І поставиш двора навкруги та й повісиш опону у воротах двора. **9** І візьмеш мира та й помажеш храмину і все, що в їй, і освятиш її і всю посудину її; і буде вона съвятиною. **10** І помажеш жертівника на всепаленне і ввесь посуд його, та й освятиши жертівника; і буде жертівник пресъвятим. **11** І помажеш умивальницю і підніжок її, та й освятиш її. **12** І приведеш Арону й сини його до входу в громадський намет та й пообливаеш їх водою. **13** І вдягнеш Арону в шати съвященні та й помажеш його і освятиш його, щоб він служив мені службу съвященну. **14** І сини його приведеш і повдягаєш їх у хитони. **15** І помажеш їх, як помазав отця їх, щоб служили мені службу съвященну. І буде їм помазанне на вічне съвященство в роди їх. **16** І вчинив Мойсей усе; як заповідав йому Господь, так і вчинив він. **17** І в перший місяць, другого року, в перший день місяця поставлено храмину. **18** І поставив Мойсей храмину, і поукріплював підніжки її, і пороставляв дошки її, і позасовував засуви її, і поздвигав стовпи її; **19** І напяв намета над храминою, і поклав накритте наметове зверху в його, як заповідав Господь Мойсейові. **20** І взяв съвідоцтво та й положив в скриню, і приправив носила до скринї, і поставив віко на скриню зверху. **21** І вніс він скриню в храмину і спустив завісу, і закрив скриню; як заповідав Господь Мойсейові. **22** І поставив стола в громадському наметі побіч скринї на північ, знадвору завіси; **23** І положив на йому хліби рядом перед Господом, як повелів Господь Мойсейові. **24** І поставив съвітильника в громадському наметі навпроти стола, на полуденному боці храмини. **25** І пороставляв лямпи перед Господом, як заповідав Господь Мойсейові. **26** І поставив жертівника золотого в громадському наметі перед завісою, **27** І закурив на йому запашне кадило, як заповідав Господь Мойсейові. **28** І повісиш опону коло входу в храмину. **29** А жертівника для всепалення поставив коло входу в храмину громадського намету, і приніс на йому всепаленне, як повелів Господь Мойсейові. **30** І поставив умивальницю

між громадським наметом та жертівником, і налив до неї води на обмиваннє. **31** І почали обмивати в їй Мойсей, Арон і сини його руки і ноги свої; **32** Як увіходили в громадський намет, і як приступали до жертівника, обмивались, як заповідав Господь Мойсейові. **33** І поставив двора навкруги храмини й жертівника, і повісиш опону у воротях двора. І довершив так Мойсей діло. **34** І вкрила хмара громадський намет, і слава Господня сповнила храмину. **35** І не зміг Мойсей увійти в громадський намет; на йому бо почивала хмара і слава Господня сповнила храмину. **36** І як піднялась хмара над храминою, рушали далі сини Ізраїльські, покіль було мандруваннє їх. **37** Як же хмара не підіймалась, не рушали далі, аж покіль вона знов піднялась. **38** Бо хмара Господня була в день над храминою, у ночі ж була вона поломяною перед очима усього дому Ізрайлевого, по ввесь час їх мандрування.

Левит

1 Покликав Господь Мойсєя й рече до його з соборного намету: **2** Промов до синів Ізраїлевих і заповідай їм: Коли хто зміж вас приносити ме приніс Господеві від скоту, мусите приносити приніс ваш від товару й овечок та кіз. **3** Коли приніс його жертва всепалення з товару, мусить приносити самця без скази; до входу в громадянський намет приносити ме його, щоб знайти ласку в Господа. **4** І положить руку свою на голову жертви всепалення, і знайде ласку в Господа, щоб спо��увати гріхи свої. **5** І заколешти бичка перед Господом; і принесуть сини Аронові, съященники, кров, і покроплять кровю жертівника з усіх боків, той, що стоїть коло входу в соборний намет. **6** І здійме шкіру з жертви всепалення і розійме її на частини. **7** І запалять сини Ариона, съященника, вогонь на жертівнику, і розложать на вогні дрова; **8** І покладуть сини Аронові, съященники, частини: голову й жир на дровах, над вогнем, що на жертівнику. **9** Тельбухи ж і ноги пополоще в воді, і пустить съященник се все димом: се всепаленне, огняна жертва, любі Господеві паході. **10** А коли приніс його з овечок та з кіз, на всепаленне, самця без скази нехай приносить. **11** І заколе його на північному боці жертівника перед Богом і наблизкають сини Аронові, съященники, крові його на жертівника, з усіх боків. **12** І роздійме його на частини, і покладе їх съященник вкупу з головою й жиром на жертівнику на дровах, се є на вогні, що на жертівнику. **13** Тельбухи й ноги повиполіскую в воді, і принесе съященник усе це, та й пустить димом на жертівнику. **14** Коли ж жертва всепалення від птаства буде приніс його Господеві, мусить принести жертву свою з горлиць або з голубенят. **15** І принесе її съященник до жертівника, і зверне головку її, та й пустить із димом на жертівнику, а кров її нехай, вицідить по стіні в жертівника; **16** Воле ж її з калом віddліти і кине коло жертівника на схід соньця до попелища. **17** І надріже її на крилах, не віddліяючи їх, і пустить съященник її з димом на жертівнику на дровах, що на вогні: всепаленне се, огняна жертва, паході любі Господеві.

2 А коли хто приносити ме Господеві жертву хлібову, нехай приносить муку пшеничну; і мусить злити на неї олії, і положити на неї ладану. **2** І подасть її синам Ароновим, съященникам; і вийме з неї повну жменю пшеничної муки з олією і з усім ладаном, і закурить съященник сю частину на спомин на жертівнику: се огняна жертва, паході любі Господеві. **3** Останки од приносу хлібного Аронові й синам його: се велика съятирня із огняних жертов Господніх. **4** А коли приносиш як хлібну жертву печево, то нехай будуть із пшеничної муки коржі прісні, замішані на олії, та ладки прісні, помазані олією. **5** А коли твій приніс на сковороді, то нехай буде мука пшенична замішана на олії незаквашена; **6** Поділиш його на куски і зіллеш олії на його: се хлібна жертва. **7** А коли хлібна жертва твоя в горшку, то нехай буде мука з олією. **8** І принесеш жертву, зроблену з такого хліба, Господеві; і подаси її съященникові, і він понесе її до жертівника. **9** І візьме съященник із хлібної жертви частину на спомин, та й воскурить на жертівнику: се огняна жертва, паході любі Господеві. **10** Останки од приносу будуть Аронові й синам його: велика съятирня огняних жертов Господеві. **11** Який би ні був приніс ваш Господеві, не робити мете його заквашеним; бо ні заквашеного тіста ні меду не можна вам приносити як огняну жертву Господеві. **12** Що до жертви первоплодів, то повинні ви приносити їх Господеві; та не приносити мете їх на жертівнику про любі паході. **13** І всякі приноси хлібної жертви твоєї мусиш посолювати сіллю, та, щоб не бракувало солі завіту Бога твого при хлібній жертві твоїй; з усяким приносом твоїм приносити мусиш і сіль. **14** А як приносити меш жертву первоплоду Господеві з колосся, висушеного на вогні, зерно обмелене принести мусиш на жертву з первоплодів твоїх. **15** І наллеш олії на його, і положиши на його ладан: се жертва хлібна. **16** І воскурить съященник частину його на спомин із зерна його й олії його з усім ладаном його: се жертва огняна Господеві.

3 А коли приніс його жертва мирна: коли він приносить з товарини, самця чи саміцю, без скази мусить принести Господеві. **2** І положить руку свою на голову жертви своїй, та й заколе її коло входу в соборний намет, і наблизкають

крові на жертівника з усіх боків сини Аронові, съященники. 3 I принесе він із жертви мирної на жертву огняну жир, що вкриває тельбухи, і ввесь жир, що на тельбуках, 4 I обидві нирки й жир, що на їх, що по боках, і сальник над печінкою; з нирками відділити мусить він се. 5 I воскурять се Аронові сини на жертівнику всепалення, на дровах, се є на вогні: се огняна жертва, пающи любі Господеві. 6 Коли ж із отари приніс його в жертву Господеві, без скази барана чи ягніцю мусить він принести. 7 Коли ягня приносить в жертву, так мусить принести його перед Господа; 8 I положить він руку свою на голову жертви своєї та й заколе її перед соборним наметом; і наблизкають сини Аронові крові його на жертівника з усіх боків. 9 I мусить він принести з мирної жертви огняний приніс Господеві: жир її, ввесь курдюк до крижової кості oddілити; і жир, що вкриває тельбухи. 10 I ввесь жир, що на тельбуках, й обидві нирки, й жир, що на їх, та що по боках, і сальник на печінці: з нирками він мусить oddілити се. 11 I воскурить съященник на жертівнику: се пожива огня, жертва Господеві. 12 А коли приніс його буде коза, так мусить він привести її перед Господа; 13 I положить він руку свою на голову її, та й заколе її перед соборним наметом; і наблизкають сини Аронові крові на жертівника з усіх боків. 14 I мусить він принести з цього приніс свій як огняну жертву Господеві: жир, що вкриває тельбухи й обидві нирки, й жир що на їх, 15 I що по боках, і сальник над печінкою; з нирками мусить oddілити се. 16 I воскурить съященник на жертівнику: се пожива огняної жертви, на любі пающи; ввесь жир Господеві. 17 Установа віковічна в роди ваші, по всіх осадах ваших: ні жиру, ні крові, щоб ви не їли.

4 I рече Господь Мойсейові: Промов до синів Ізрайлевих так: 2 Коли яка душа согрішить ненарою проти котрої заповіді Господньої, і зробить що небудь, чого не годиться робити, 3 Коли съященник помазаний согрішить і дасть привід людям, то за гріх свій, яким согрішив, нехай принесе бичка без скази як жертву за гріх Господеві. 4 I приведе він бичка до входу в соборний намет, і положить руку свою на голову бичкові, та й заколе бичка перед Господом. 5 I

взьме съященник помазаний бичкової крові, та й внесе до соборного намету; 6 I вмочить съященник пучку свою в кров і близне сім раз перед Господом, перед завісою съягині. 7 I положить съященник крові на роги кадильного жертівника перед Господом, що в соборному наметі, а всю кров з бичка вилле до підніжка жертівника всепалення, що коло входу в соборний намет. 8 А ввесь жир бичка жертви за гріх повиймає з його; ввесь жир, що вкриває тельбухи, і ввесь жир, що на тельбуках. 9 I обидві нирки й жир, що на їх, що на стегнах, і сальник на печінці; з нирками повідділає се, 10 Так, як виймається із товарини жертви мирної; і воскурить їх съященник на жертівнику всепалення. 11 А шкіру з бичка й усе мясиво його з головою його, й ногами його, й з тельбуhami його, і з калом його: 12 Всього бичка мусить винести геть з табору на чисте місце, де висипають попіл, та й спалить його на дровах огнем; де висипають попіл, спалять його. 13 Коли ж уся громада Ізраїля согрішить ненароочно, і втаєна буде справа від очей збору, а переступлять котру з усіх заповідей, зробивши, чого не повинні робити, і провинять, 14 I гріх стане явний, котрим согрішили проти неї, тоді мусить громада принести бичка в жертву за гріх і приведе вона його перед соборний намет. 15 I положить громадські мужі руки свої на голову бичкові перед Господом, і буде заколений бичок перед Господом. 16 I принесе помазаний съященник, помазанець, крові з бичка в соборний намет, 17 I вмочить съященник пучку свою в кров і близне сім раз перед Господом, перед завісю. 18 I положить крові на роги жертівника всепалення, що коло входу в соборний намет. 19 А ввесь жир oddілити од його та й воскурить на жертівнику. 20 I впорає бичка цього так, як порає бичка, що на жертву за гріх; так і мусить зробити з ним. I так зробить съященник покуту за них і проститься їм. 21 I винесе бичка геть із табору та й спалить його, як спалив первого бичка. Се жертва за гріх громади. 22 Коли согрішить князь і переступить ненароочно одну з усіх заповідей Господа, Бога свого, зробивши чого не годиться робити, та й провинить, 23 I виявиться йому гріх його, котрим согрішив, так мусить принести свою жертву, козла, самчика без скази. 24 I положить він руку свою на голову козла, та й

заколе його там, де заколюють жертву всепалення перед Господом: се жертва за гріх. 25 I возьме съященник крові жертви за гріх пучкою своєю та й положить на роги жертівника всепалення, а кров його вилле до стояла жертівника. 26 A ввесь жир його воскурить на жертівнику, як жир жертви мирної. I так зробить съященник покуту за гріх його і проститься йому. 27 Коли ж хто з простого люду согрішить ненарочно та й переступить одну з заповідей Господніх, вдіявши чого не повинен чинити, та й провинить, 28 I коли пізнає гріх свій, котрим согрішив, так нехай принесе жертву свою: козу без скази за гріх свій, що согрішив ним. 29 I положить руку свою на голову жертви за гріх, та й заколе жертву на місці всепалення. 30 I возьме съященник її крові пучкою своєю та й положить на роги в жертівника всепалення, а всю кров вилле до стояла в жертівника. 31 I віddілить увесь жир її, як одділяють жир у жертви мирної, і воскурить съященник на жертівнику про любі Господеві паходці. I таку покуту зробить съященник за його, і проститься йому. 32 A коли принесе вівцю як приніс в жертву за гріх, нехай буде самиця без скази, що він приносить. 33 I положить він руку свою на голову жертви за гріх та й заколе її як жертву за гріх на тому місці, де заколюють жертву всепалення. 34 I возьме съященник крові од жертви за гріх пучкою своєю та й положить на роги жертівника всепалення, а всю кров її вилле до стояла жертівника. 35 A ввесь жир її одділить, як одділяють жир у жертви мирної, і воскурить съященник його на жертівнику при паленях жертвах Господеві; і так відправить съященник покуту за гріх його, що він согрішив, і проститься йому.

5 А коли хто тим согрішить щочув голос клятъби і був съвідком, чи то бачив се, чи знав се, коли не обявив того, так понесе на собі вину. 2 Або коли хто доторкнеться до чого нечистого, чи то стерва нечистого зъвіря, чи стерва скотини нечистої, чи стерва нечистої повзаючої животини, хоч не знав того, то зробивсь нечистим і провинив. 3 Або коли доторкнеться нечистоти людської, якої б ні було нечистоти, що від неї робляться нечистоти, хоч і не знав того, а потім довідається, то він провинив; 4 Або, коли покленеться хто, вимовляючи не

роздумавши губами своїми, зробити що лихе чи добре, що б там не вимовила людина нерозумного в клятві своїй, та не знала того, а потім дознається, то він провинив у съому. 5 I має бути, коли він провинив чим небудь таким, так мусить признатись, чим согрішив він. 6 I мусить принести Господеві за гріх свій, що согрішив, жертву довжну: самицю з отари, вівцю чи козу як жертву за гріх; а съященник відправить покуту за гріх його. 7 A коли не спромога його на штуку дрібної скотини, так за провину свою, котрою провинився, мусить подати пару горлиць, або пару голубенят Господеві; одно на жертву за гріх а одно на жертвопаленне. 8 I подасть їх съященникові; а той принесе наперед те, що на жертву за гріх і скрутить головку йому над шию, та не віddілить її. 9 I поблизкає кровю з жертви за гріх на боки жертівника, останок же крові вилле до стояла жертівника: се жертва за гріх. 10 A друге принесе як жертвопаленне по установі. I так відправить съященник покуту за гріх його, котрим согрішив, і проститься йому. 11 Коли ж і на пару горлиць або пару голубенят не стане його, так мусить подати на свій приніс, хто провинив, десятину ефи муки пшеничної на жертву за гріх; не класти ме на її олії і не класти ме ладану, бо се жертва за гріх. 12 I подасть її съященникові і возьме съященник із її жменю повну, як частку на спомин, та й воскурить на жертівнику при огняних жертвах Господеві: Се жертва за гріх. 13 I відправить съященник покуту за гріх його, котрим провинив у де чому і проститься йому. Останок же буде съященникові, як хлібова жертва. 14 I рече Господь Мойсейові: 15 Коли хто спроневіриться і ненароком согрішить проти съятощів Господніх, такий мусить принести за свою провину як жертву Господеві барана без скази з отари, і по цінуванню твоїму срібла секелями, по секелю съягині, на жертву за провину. 16 A що согрішив проти съяного, те мусить віддати, та ще п'ятину додавши, і подати съященникові, і съященник відправить покуту за гріх його жертвуочи барана, і проститься йому. 17 A коли хто согрішить і переступить котру заповідь Господню, вчинивши, чого не годиться чинити, хоч би не знав, то провинив, і гріх лежить на йому. 18 Такий нехай принесе барана без скази з отари, по цінуванню твоїму на жертву за

провину; а съящеңник спокутие провину його, котроу провинився не зневиши; і проститися йому. **19** Се жертва за провину; існо він провинив перед Господом.

6 I рече Господь Мойсейові: **2** Коли хто согрішить і спроневіриться проти Господа, і запирається перед ближнім своїм в тому, що повірено йому на схованку яке добро, чи то пожичив він чи вкрав; або коли видусить що в ближнього свого, **3** Або знайде загублене та й відпирається того; і кленеться лъживо про що б нї було, що люди творять і грішать: **4** Тоді мусить: коли чоловік согрішив і провинив бути так, щоб вернув пожаковане, що пожакував, чи видушене, що видусив, чи повірене, що повірено йому, чи то загублене, що він знайшов; **5** Чи щоб нї було воно, про що клявся лъживо, Нехай виплатить сповна, та ще й п'ятину додасть до того; оддавати ме тому, чиє воно, того дня, як приносити ме жертву за провину. **6** I подасть жертву за провину свою Господеві, барана без скази з отари по цінуванню твоїму, на жертву съящеңникові. **7** I очистить съящеңник гріх його перед Господом, і проститися йому, що б нї було, в усьому, що вкоїв провинивши. **8** I рече Господь Мойсейові: **9** Повели Аронові й синам його: От вам закон жертвопалення: Жертва всепалення нехай зостанеться на жертівнику всю ніч до ранку; а вогонь на жертівнику мусить горіти на йому. **10** I надїне съящеңник ризу лъняну, і спідну одїж лъняну надїне на тіло свое; і здійме попіл, що зіставсь од жертви, що пожер огонь, та й положить коло жертівника. **11** Потім скіне шати свої, надїне іншу одїж, та й винесе попіл із табору, на чисте місце. **12** Огонь же на жертівнику мусить горіти, не згасати; і буде запалювати съящеңник на йому дрова що ранку, і покладати на йому жертву всепалення; і закурювати на йому кусні мирних жертв. **13** Вогонь мусить безустанно горіти на жертівнику не згасаючи. **14** А се закон про жертви хлібні: Приносити мусить їх один із синів Арина перед Господом, до жертівника. **15** I мусить він взяти з приносу жменю муки й олії й увесь ладан, що на приносі хлібному, та й закурити на жертівнику: се паході любі, частина на спомин Господеві. **16** Останки ж жертви їсти муть Арон та сини його; прісне їсти муть

у съятому місці; в дворі соборного намету їсти муть. **17** Не годиться пекти його заквшеним; як частину їх даю їм від жертвопалення мого: Се велика съятина, як жертва за гріх і як жертва за провину. **18** Увесь музъкий пол між синами Ароновими їсти ме її. Установа віковічна в роди ваші про жертвопаленне Господнє. Все, що доторкнеться до них, освятиться. **19** I рече Господь Мойсейові: **20** Се приносі від Арина й синів його, що мусять вони приносити Господеві в день помазання свого: десятину ефи муки пшеничної в жертву повсячасну, половину того рано, а поливину того ввечір. **21** На сковороді в олії щоб пряжено його, поливане олією принесеш його; спечени куски жертви хлібної принесеш як любі паході Господеві. **22** I съящеңник із синів його помазаний наміст його мусить се приносити; установа віковічна: Вся жертва буде спалена Господеві. **23** I всяку хлібну жертву съящеңника мусите до крихти палити; не можна їсти її. **24** I рече Господь Мойсейові: **25** Промов до Арина й синів його: Се закон про жертву за гріх: там де заколють жертву всепалення, заколювати меться жертва за гріх перед Господом: се велика съятощ. **26** Съящеңник, що приносить жертву за гріх, їсти ме її; в съятому місці мусять їсти її, в дворі коло соборного намету. **27** Усе, що доторкнеться до мясива її, освятиться; і коли близне крові її на одежду, те, на що близнуло, мусиш виправти на съятому місці. **28** I посудину глиняну, що в її варено її, треба розбити, а коли в посудині мідяній варено її, так треба витерти й виполоскати водою. **29** Увесь музъкий пол у съящеңників їсти ме її: се велика съятощ. **30** Ніякої ж жертви за гріх, що кров з неї вносять у соборний намет, щоб спокутувати гріх у съятиї, не годиться їсти. На огні палити її.

7 А се закон про жертву за провину; велика се съятощ. **2** На тому місці, де заколють жертву всепалення, треба заколювати жертву за провину; і крові з неї треба набризкати на жертівник з усіх боків. **3** I ввесь жир треба приносити від неї, курдюк і жир, що вкриває тельбухи. **4** I обидві нирки, і жир, що на них, що на боках, і сальник, що на печінці: з нирками треба відділяти його. **5** I воскурить їх съящеңник на жертівнику як огняну жертву Господеві: се жертва за провину. **6**

Увесь музъкий пол у съященників юсти ме ѹ; на съятому місці треба юсти ѹ: се велика съятощ. 7 Як про жертву за гріх, так і про жертву за провину закон один. Котрий съященник покутує нею гріх, тому вона буде. 8 I котрий съященник приносити ме чию жертву всепалення, кожа з усепалення, що принесе він, буде йому, съященникові. 9 I всякий хлібний дар, що спечено в печі, й усе зготоване в горшку і пряжене на сковороді: съященникові, що його приносить, йому воно буде. 10 I всякий хлібний дар, змішаний з олією або сухий, про всі сини Аронові буде, як про одного так і про другого. 11 A се закон про жертву мирну, що приносять Господеві: 12 Коли як подяку приносить ѹ хто, так треба принести з жертвою подячною коржі прісні, замішані на олії, та ладки прісні, помашені олією, і муку пшеничну, замішану на олії: балабушки політі олією. 13 Опірч коржів з квашеного хліба приносити мусить свій дар, вкупі з своєю жертвою подячною мирною. 14 I приносити мусить він одно з усього того дару як жертвоприношенне Господеві; се буде съященникові, що близкає кров мирної жертви, йому воно буде. 15 I мясиво з жертви подячної, мирної, його треба юсти в день приносин; не заставити нічого до ранку з його. 16 A коли приніс його буде обітниця чи добровільна жертва, так того ж дня треба юсти його, а останок треба завтрішнього дня поїсти; 17 Що ж останеться з мясива жертви на третій день, треба спалити на огні. 18 A коли юсти муть мясиво з жертви мирної на третій день, не прийметься вона і ні за що поставиться тому, хто приніс ѹ: гидота буде; і душа, що їла ѹ, візьме на себе гріх. 19 Мясива ж того, до котрого доторкнеться що нечистого, не треба юсти, на огні нехай згорить воно. Що ж до чистого мясива, то кожен чистий може юсти його. 20 A душа, що з їла мясива від жертви мирної, що буде Господеві, і бувши сама нечистою, викорениться душа та зміж людей своїх. 21 I коли душа доторкнеться до чого нечистого, до нечистоти людської, чи до нечистої скотини, чи до нечистої огиди, та й попоїсть мясива з жертви мирної, ся душа викорениться зміж людей своїх. 22 I рече Господь Мойсейові: 23 Промов до синів Ізраїлевих і скажи: Ніякого туку товарини, чи з овечок і кіз, не юсти мете. 24 Тук із стерва і тук з того, що зъвір роздере, можна вам брати

на потріб в усякій роботі, а юсти зовсім вам не можна. 25 Всяка бо душа, що юсть тук із скотини, котру приносять в огняну жертву Господеві, викорениться зміж людей своїх. 26 I ніякої крові не юсти мете по всіх осадах ваших, чи з птаства чи із скотини. 27 Всяка душа, що попоїсть якої крові, тая душа викорениться зміж людей своїх. 28 I рече Господь Мойсейові: 29 Промов до синів Ізраїлевих і скажи: Хто приносить жертву мирну свою, мусить подати Господеві свій дар від жертви мирної своєї. 30 Рука його подасть огняну жертву Господеві; тук з погруддем мусить подати: погрудде, щоб принести його як жертву гойдану перед Господом. 31 I воскурить съященник тук на жертвнику, а погрудде буде Аронові й синам його. 32 A лопатку праву вашої жертви мирної оддавати мете як дар гойдани съященникові. 33 Котрий зміж синів Аронових приносить кров із мирної жертви і тук, тому буде лопатка права як пай. 34 Погрудде бо гойданої жертви і лопатку жертвоприношення взяв я у синів Ізраїлевих від мирних жертвов іх, та я оддав їх Аронові съященникові і синам його як вічну пайку їх від синів Ізраїлевих. 35 Се пай міровання Аронові і пай міровання синам його від огняних жертвов Господніх, призначений їм з того дня, як допущено їх съященниками до служби Господеві, 36 Котрого заповідав Господь синам Ізраїлевим давати їм того дня, як помазано їх: Установа віковічна в роді ваші. 37 Се закон про жертву огняну, хлібну і про жертву за гріх і про жертву за провину, і про жертву благальну і жертву мирну, 38 Що заповідав Господь Мойсейові на Синай горі того дня, як велів синам Ізраїлевим приносити дари Господеві, в степу Синай.

8 I рече Господь Мойсейові: 2 Возьми Арона й синів його з ним і шати і міро і бичка на жертву за гріх і два барани і кошик опрісноків, 3 I збери всю громаду до входу в соборний намет. 4 I вчинив Мойсей, як заповідав йому Господь, і зібралась громада до входу соборного намету. 5 I промовив Мойсей до громади: Ось що заповідав Господь учинити. 6 I велів Мойсей приближитись Аронові і синам його, та й пообливав їх водою. 7 I надів на його хитон, і підперезав його поясом, і окрив його верхньою ризою, і накинув на його оплічника та й підперезав його мережаною крайкою наплічника і

підвязав на йому оплічника; 8 I повісив на його нагрудника і положив на нагруднику урім і тумім. 9 I наложив кедар на голову йому, і причіпив до кедара, з переду його, золоту бляху, съяту диядему, так як заповідав Господь Мойсейові. 10 I взяв Мойсей міра, і помазав храмину і все, що було в нїй, і освятив її. 11 I бризнув на жертівника сїм раз і помазав жертівника і всю посудину його. 12 I злив міра на голову Аронові, та й помазав його, щоб освятити його. 13 I казав Мойсей приступити синам Ароновим, і повдягав їх у хитони, і попідперізував їх поясами, і понакладав на них клобуки: як заповідав Господь Мойсейові. 14 I привів бичка, що на жертву за гріх; і положили Арон і сини його руки свої на голову бичка, жертви за гріх. 15 I заколов його, і взяв Мойсей крові, і положив на роги жертівника з усіх боків пучкою свою, і розгрішив жертівника; а кров вилив до стояла жертівника і освятив його, відправивши покуту за його. 16 I взяв увесь жир, що на тельбуках, і сальник на печінці, й обидві нирки, і жир іх, і воскурив все те Мойсей на жертівнику. 17 Бичка же і шкіру його і мясиво його і кал його попалив на вогні за табором; як заповідав Господь Мойсейові. 18 I привів ще барана на огняну жертву; і положили Арон і сини його руки свої на голову барана. 19 I заколов його, і поблизув Мойсей крові на жертівника з усіх боків. 20 А барана поділив на частки, і воскурив Мойсей голову і частки й жир; а тельбухи і ноги виполоскав у воді. 21 I пустив Мойсей димом усього барана на жертівнику: се було жертвопаленне про любі паюші, огняна жертва Господеві, як заповідав Господь Мойсейові. 22 I привів барана другого, барана посвятного, і положили Арон і сини його руки на голову барана. 23 I заколов його, і взяв Мойсей крові та й положив на пучку правого вуха Аронові, і на великий палець руки його правої, і на великий палець ноги його правої. 24 I казав приступити синам Ароновим, і положив Мойсей крові на пучку в ушах їх правих, і на великий палець рук їх правих, і на великий палець ніг їх, і наблизув Мойсей крові на жертівника з усіх боків. 25 I взяв жир і курдюк і ввесь жир, що на тельбуках і сальник на печінці, й обидві нирки і жир іх, і лопатку праву. 26 А з кошика опрісноків, що стояли перед Господом, узяв одного опріснока

і одного коржа хліба олійного та й одну ладку, і положив на масні кусні і на праву лопатку; 27 I передав усе разом на руки Аронові і на руки синам його, і приніс гойдану жертву перед Господом. 28 I взяв те Мойсей з рук їх та й пустив з димом на жертівнику всепалення: була се жертва посвятна на любі паюші, огняна жертва Господеві. 29 I взяв Мойсей погрудде і приніс жертву гойдану перед Господом; була се частка Мойсейова від посвятного барана, як повелів Господь Мойсейові. 30 I взяв Мойсей оліви до помазання та крові, що була на жертівнику, і покропив Аronа, одїж його і одїж синів його з ним, і освятив Аronа і одїж його, і синів його і одїж синів його з ним. 31 I рече Мойсей Аронові й синам його: Зваріть мясиво коло входу в соборний намет і з'їжте його там із хлібом, що в кошику для жертви посвятної, як я велів, казавши: Аron і сини його юсти муть. 32 Останок же з мясива і тук мусите спалити вогнем. 33 Від входу ж у соборний намет не відходити мете сїм день, аж поки не скінчаться дні жертви посвятної: бо сїм день буде він висъячуввати вас. 34 Як чинив сьогодні, заповідав Господь чинити, щоб відбути покуту за вас. 35 I жити мете коло входу в соборний намет і день і ніч сїм діб, і пильнувати мете заповіді Господні, щоб не померти вам; так бо наказано мені. 36 I вчинили Аron і сини його все, що заповідав Господь через Мойсейя.

9 I сталося на восьмий день, покликав Мойсей Аronа й сини його і мужі громадські Ізрайлеві, і каже Аронові: 2 Возьми про себе молоде теля на жертву за гріх та барана без скази на всепалення, та й принеси перед Господом. 3 А до синів Ізрайлевих промовляти мешкажучи: Возьміть козла на жертву за гріх, а теля й ягня, однолітків, без скази на жертвопалення. 4 Та бугая та барана на мирну жертву, щоб жертвувати перед Господом; і жертву хлібну, замішану на олії; сьогодні бо Господь явиться вам. 5 I принесли те, що повелів Мойсей, перед соборний намет, і приступила вся громада і стала перед Господом. 6 I рече Мойсей: Ось те, що заповідав Господь вам чинити; і явиться вам слава Господня. 7 I рече Мойсей Аронові: Приступи до жертівника та принеси твою жертву за гріх і жертву всепалення, і зроби покуту за себе і за людей; і жертву приноси людські і зроби покуту за них, як заповідав Господь. 8 I приступив Аron

до жертівника, і заколов теля жертву за гріх, що було за його. 9 I подали сини Аронові кров йому, і вмочив він пальця свого в кров і положив на роги жертівника, і вилив кров до стояла жертівника. 10 A жир і нирки і сальник од печінки жертви за гріх пустив з димом на жертівнику, як заповідав Господь. 11 A мясово й шкіру спалив на вогні за табором. 12 I заколов всепаленне; і подали сини Аронові кров йому, і покропив нею жертівника з усіх боків. 13 I жертву всепалення подали йому, з частками її, і голову, і пустив з димом на жертівнику. 14 I виполоскав тельбухи й ноги та й пустив з димом на жертівнику. 15 I приніс жертву від людей, і взяв козла жертву за гріх, що був за людей, і заколов його, і приніс його жертву за гріх, так само як перву. 16 I приніс жертву огняній жертвуваю по установі. 17 I приніс жертву хлібну, і сповнив нею руки свої та й пустив з димом на жертівнику, опріч ранішної огняній жертви. 18 I заколов бугая, та барана, жертву мирну, що була за люде. I подали сини Аронові крові йому, і окропив нею він жертівника з усіх боків. 19 I взяв тук із бугая та з барана, курдюк і те, що вкриває тельбухи і нирки і чепець з печінкою; 20 I положили тук на погруддя, і він пустив з димом на жертівнику. 21 I кусні погруддя і праву лопатку приніс Арон як гойдану жертву перед Господом, так як велів Мойсей. 22 Тоді зняв Арон руки до людей, і благословив їх; та й зійшов униз після того, як приніс жертву за гріх і жертву всепалення і жертву мирну. 23 I вийшли Мойсей та Арон у соборний намет; і вийшли та й благословили людей. I явилася слава Господня всьому людові. 24 I вийшло поломя сперед Господа, і пожерло на жертівнику жертву всепалення й кусні жиру; і вбачали всі люде, і загукали з радощів та й попадали на лиця свої.

10 I взяли сини Аронові, Надаб і Абігу кожен кадильницю свою та положили жару в них, і посыпали на жар кадила та й почали приносити перед Господом огонь чужоземній, чого він їм не заповідав. 2 I вийшло сперед Господа поломя та й пожерло їх, і померли вони перед Господом. 3 I рече Мойсей Аронові: Оце ж і сталося те, що глаголав Господь: В тих, що приближаються до мене, освячусь, і перед усім народом прославлюсь. 4 I мовчав Арон. I покликав Мойсей Мизаїла та

Ельзафана, синів Узїла, дядька Аронового, і сказав їм: Приступіть і внесіть братів ваших із съвятинї за табір. 5 I приступили вони, та й віднесли їх у хитонах їх за табір, як повелів Мойсей. 6 I рече Мойсей Аронові і Єлеазарові й Ітамарові, синам його: Клобуків з голов ваших не скидайте і одежі вашої не шарпайте, щоб не померти вам, і Господь не розлютився на всю громаду; а нехай ваше братте, ввесь дом Ізраїлів плачує за погорівшими огнем, що запалив Господь. 7 I з входу в соборний намет не виходити мете, щоб не вмерти вам; бо миропомазанне Господнє на вас. I вчинили вони по слову Мойсейовому. 8 I рече Господь Аронові: 9 Вина й хмелевих напитків не пий, ні ти сам ні сини твої з тобою, як треба вам увійти в соборний намет, щоб не вмерти вам. Установа віковічна в роди ваші, 10 I щоб розбирати вам між тим, що съвяте, і тим, що не съвяте, між тим, що чисте, і що не чисте, 11 I навчати синів Ізраїлевих всіх установ, що дав їх Господь вам через Мойсея. 12 I рече Мойсей Аронові і Єлеазарові й Ітамарові, синам його, що зостались: Возьміте приніс хлібний, що зіставсь од огняній жертви Господньої та й їжте його прісним коло жертівника; се бо велика съвятощ. 13 I їсти мете його в съвятому місці: бо се пай твій і пай синів твоїх з огняних жертв Господеві; так бо заповідано мені. 14 Погруддє ж жертви гойданої і лопатку жертви підношеної мусите їсти на чистому місці, ти й сини твої й дочки твої з тобою: се бо пай твій і пай синів твоїх, призначений із жертв мирних у синів Ізраїлевих. 15 Лопатку жертви підношеної і грудину жертви гойданої, пускаючи з димом жир, мусите приносити вкупі з огняними жертвами, щоб гойдати їх як жертву гойдану перед Господом, і буде се тобі і синам твоїм з тобою пай віковічний: так бо заповідав Господь. 16 I Мойсей шукав пильно козла, що принесено як жертву за гріх, аж се його спалено. I розгнівався на Єлеазара та Ітамара, синів остальних Аронових і рече: 17 Чом не ззїли ви жертви за гріх на місці съвятыму? се ж бо съвятощ між съвятощами, і він дав се вам, щоб узяли на себе гріхи громади та спокутували їх перед Господом. 18 Ось крові з неї не внесено в съвятиню; доконьче треба було вам ззїсти її в съвятинї, як повелівав я. 19 I сказав Арон до Мойсея: Дивись, приносили

вони сьогодні жертву свою за гріх та всепаленне своє перед Господом, і таке лучилось мені! А коли б я сьогодні їв жертву за гріх, чи гаразд воно було би в очах Господа? 20 Вислухав се Мойсей, і було се добре в очах його.

11 I рече Господь Мойсейові й Аронові: 2 Промовте до синів Ізрайлевих і скажіть їм: Оце така скотина, що можна вам їсти з усьої скотини, що є на землі: 3 Усяку скотину, що в неї ратиці розколені і між ратицями розколина глибока і вона ремигає, таку можна вам їсти. 4 Ось яких тільки неможна вам їсти з тих, що ремигають, а ратиці в них розділені: верблюда, дарма що ремигає, та ратиці у його нерозділені; нечистий він вам буде. 5 I крілика, що хоч і ремигає, та немає копит розділених; нечистий він вам буде; 6 I зайця, що ремигає, та немає ратиць розділених; нечистий він вам буде. 7 I свиню, що хоч у неї ратиці розколені та її зовсім розколені ратиці, але вона не ремигає; нечиста вона вам буде. 8 Мясива їх не їсти мете, падалі ж їх не торкати метес; нечисті вони вам будуть. 9 З усього ж, що в водах, можна вам їсти: все, що має сплавки і луску, що в водах, у морях і в ріках, можна вам їсти; 10 A все, що немає сплавок і луски в морях і ріках, усе, що кишиеть у водах, і всяка животина, що в морю, вони будуть вам гидотою. 11 I гидкі вони мусять бути вам: мясива їх не їжте і падаль їх уважайте за гидоту. 12 Усе, що без сплавок і луски в воді, буде гидотою вам. 13 Оце ж ті, що вважати мете гидкими з птаства; неможна їх їсти, вони гид: орел, коршак, і морський орел, 14 I пугач, і сокіл з породою його, 15 I всякий ворон з породою його. 16 I стровус, і чайка, і яструб з породою його. 17 I сова, і рибалка та ібис, 18 I лебедь, і пеликан, і сич, 19 I бузьок і чапля з породою її, і вудвод, і нетопир. 20 Усе крилате, і ходюче на чотирох, гидота вам буде. 21 Тільки тих можна їсти зміж усьої крилатої животини, що ходить на чотирох ногах: що має літки над ногами, щоб скакати по землі. 22 Ось яких ізміж їх можна вам їсти: сарану з породою її, коники всякі, і скакуни всякі з породою їх, та хрущі всякі з породою їх. 23 А всяка інша крилата животина, що на чотирох ногах, буде гидотою вам. 24 I від них нечистими робити метесь: хто торкнеться стерва їх, нечистим стане до вечора. 25 I хто нести

ме частку трупа їх, мусить випрати одіж свою, і буде нечистим до вечора. 26 Всяка скотина, що має ратиці та не зовсім розколені ратиці і не ремигає: гидота вам; хто торкнеться об неї, буде нечистим. 27 I все ходюче на лапах між усім животним, що на чотирох ногах, нечисте вам буде; хто торкнеться об трупа їх, буде нечистий до вечора. 28 A хто ніс їх трупа, мусить випрати одіж свою і буде нечистий аж до вечора; нечисті вони вам. 29 I сї нечисті вам з животини лазючої по землі: кріт, і миш, і ящірка з породою своєю, 30 I анака, і коах, і летах, і хомет, і хамелон, 31 Сї нечисті вам зміж усіх повзючих; хто торкнеться об них здохлих, кожен буде нечистий аж до вечора. 32 I все, на що одно з них впаде, коли воно здохле, буде нечист; усяка посудина дерев'яна, чи одіж, чи шкіра, чи торба, чи знаряддє яке, що ним що робиться, треба класти в воду і будуть нечисті до вечора, а потім чисті будуть. 33 I всяка посудина черепняна, що до неї впаде корінне з них: усе, що є в ній, буде нечистим, а її треба розбити. 34 I всяка їда, що їдять, коли хлюпне на неї вода з такої посудини, буде нечиста: і всякий напіток, що пить його, буде в такій посудині нечистим. 35 I все, на що впаде частина трупу їх, нечистим стане; піч і припічок мусять розібрати; нечисті вони, і нечисті мусять бути вам. 36 Тільки криниця та колодязь, та всякий водозбір, чисті будуть; хто ж торкнеться об їх трупа, буде нечистий. 37 A коли впаде частка їх трупа на яке посіяне насіннє, що треба сіяти, чисте буде воно. 38 A коли в воді намочено насіннє, та впаде частина трупу їх на його, нечистим буде воно вам. 39 A коли здохне яка скотина, що можна вам їсти, хто торкнеться падла її, буде нечистий аж до вечора. 40 I хто ніс падло її, мусить випрати одіж свою, і буде нечистий аж до вечора. 41 I кожне з гаду повзячого по землі, се гид; неможна його їсти. 42 Все що повзает на череві, і все що ходить на чотирох, і все многоожне між всякою животиною, що повзает по землі, не їсти мете, вони бо гидота. 43 Не паскудьте себе жадною повзячою животиною, і не робіть себе нечистими через них, щоб не опоганитись вам ними. 44 Я бо Господь, Бог ваш; тим то й освячуйте себе і будьте святими, я бо святий. I не опоганюйте себе животиною, що повзает по землі. 45 Я бо, Господь, вивів із Египецької землі вас, щоб вашим Богом бути, і

мусите бути съятыми: я бо съятий. 46 Се закон про скотину, і про птаство, і про всяку животину, пливаючу у воді і про животину повзаючу по землї, 47 щоб робити ріжницю між нечистим і чистим, і між животиною їдомою і животиною, що не можна їсти.

12 I рече Господь Мойсейові: Промов до синів ізраїлевих і кажи: 2 Коли жінка буде при надії і вродить хлопятко, так нечиштою буде вона сім день; як у дні нечиштої недуги буде вона нечиштою. 3 А восьмого дня обріжуть крайню шкірочку в його. 4 І трийцять три дні мусить вона пробувати в кровочищенню своїм, ні до чого съяного не доторкатись, і до съятині не приходити, покіль минуться дні очищення її. 5 А коли вродить дівчатко, нечиштою буде два тижні, як в дні нечиштої недуги свої, і шістьдесят шість день перебувати мусить дома в кровочищенню своїм. 6 Як же сповниться дні очищення її, за сина чи за доношку, мусить принести ягня річняка на всепаленне та голубеня чи горлицю на жертву за гріх до входу в соборний намет съященикові. 7 І принесе він се перед Господом і відправить покуту за гріх її та й очистить од кровотоку її. Се закон для роджаючих, чи буде хлопятко чи дівчинка. 8 А коли не спромога її на дрібну скотину, дак мусить вона взяти пару горлиць або пару голубенят, одно про всепаленне і одного про жертву за гріх. І відбуде съященик покуту за гріх її і очиститься.

13 I рече Господь Мойсейові та Аронові: 2 Коли буде під шкірою на тілі чоловіка напухлина, чи струп чи пляма, і буде на шкірі тіла його болячка, так мусять привести його до Аrona, съященика, або до которого з синів його, съящеників. 3 I огляне съященик болячку під шкірою на тілі, і як волоссе над болячкою побіліє і болячка буде глубше як шкіра тіла, то се проказа. I оглянувши його, обявить съященик нечистим його. 4 А коли тільки пляма під кожою тіла його побіліє і не буде глибша вона як шкіра, і волоссе не побіліє, тоді зачинить съященик того, у кого є болячка, на сім день. 5 Та й огляне його съященик семого дня, і побачить, що болячка не змінилась, не роскнулась по шкірі, так зачинить його съященик на сім день удруге. 6 А як огляне його съященик семого дня удруге, і побліда

болячка і не розкинуло її по шкірі, то обявить його съященик чистим: се струп; і мусить випрати одіж свою, і буде чистий. 7 Коли ж буде розкидати струпи по кожі після того, як оглянув його съященик і обявив чистим, так нехай покажеться съященикові в друге; 8 Огляне ж його съященик, і побачить, що струп розкинувся по кожі, то нечистим обявить його съященик: се проказа. 9 Коли буде на людині проказа, так нехай приведуть її до съящениника. 10 I огляне його съященик, і побачить, се пухлина біла на кожі і побілів від неї волос на кожі, і дике мясиво на пухлині, 11 То се проказа застаріла на кожі тіла його, і нечистим обявить його съященик; і зачинить його, бо людина нечиста. 12 Коли ж обкине кожу проказа і вкриє проказа всю кожу недужого з голови до ніг, куди б і не глянули очі съященика; 13 I съященик огляне його, і бачить, що проказа все тіло його вкрила, так обявить людину чистою; коли вся вона побіліла, то людина чиста. 14 Коли ж показується на їй дике мясиво, людина нечиста. 15 I як побачить съященик дике мясо, то нечиштою обявить людину; мясо дике нечисте: се проказа. 16 Коли ж зміниться мясиво дике й стане біле, так мусить людина показатися съященикові; 17 I огляне її съященик, та й побачить що болячка білою стала: то чистим обявить съященик того, в кого болячка: він чистий. 18 Так само, коли буде боляк на тілі, під шкірою його, та й загоїться, 19 A на місці боляка зробиться пухлина біла, чи біло-червонява пляма, то має показатися съященикові; 20 I огляне його съященик, та й побачить, що воно глибше кожі і волос на йому взявся білим, так нечистим обявить його съященик: се недуга прокази, що показалася в болячці. 21 I огляне людину съященик, та й побачить, що нема на кожі волосу білого і пляма не нижче кожі, так зачинить людину съященик на сім день. 22 А коли розкинеться пляма по кожі, то нечистим обявить його съященик: се короба. 23 Коли ж на своїму місці останеться пляма, не розкинувшись, так се пруг чиряка; і чистою обявить людину съященик. 24 Або коли на кожі тіла буде опечина від огню, і зробиться з опечини пляма біло-червонява або біла, 25 I огляне людину съященик, і побачить, се побілів волос на плямі і на погляд

вона глибше від кожі, то се проказа; вона взялась на опечині, і нечистою обявить людину съященник: се болячка прокази, **26** А як огляне її съященник, і побачить, що нема на плямі білого волосся, та не глибше кожі вона, та бліда, так зчинить людину съященник на сім день. **27** І огляне її съященник на семий день; коли роскинулося по кожі, так нечистою обявить людину съященник: се болячка прокази. **28** Коли ж на своїму місці останеться пляма, і не розкинуло її по кожі і сама бліда, так се пухлина опеченого місця, і чистою обявить людину съященник; бо се пруги опеченого місця. **29** І коли в чоловіка чи в жінки яка болячка на голові чи на бороді, **30** І съященник огляне, та й побачить, що вона глибше від кожі і на їй волоссе жовтовате, тонке, то нечистою обявить людину съященник: се пархи, се проказа на голові, чи на бороді в людини. **31** І як огляне съященник паршиву болячку, та й побачить, що вона не глибше кожі і нема на їй чорного волосу, так зчинить съященник паршивого на сім день. **32** І коли огляне съященник паршиву болячку семого дня, та й побачить, що не роскинуло пархи, і нема на них волосу жовтавого, і на погляд пархи не глибші від кожі, **33** То нехай обстрижеться; але пархів нехай не стриже; і съященник зчинить на сім день друге. **34** І огляне съященник пархи на семий день, та й побачить, що не розкинулись пархи по кожі, і на погляд не глибше вони кожі, так обявить людину чистою съященник; і випере вона одіж свою, та й буде чиста. **35** А коли після того, як очиститься, стане розкидати пархи по кожі, **36** І съященник огляне його, та й побачить, що пархи розкинулись по кожі, то не буде съященник шукати волосу жовтавого: нечиста се людина. **37** А коли, на його погляд, пархи остались на місці, і волос чорний поріc по них, то вигойлась людина з пархів; чиста вона, і чистою обявить її съященник. **38** Так само коли в чоловіка чи в жінки появляться на кожі тіла їх пліші, біляві плями, **39** І съященник огляне їх, та й побачить, що на кожі тіла їх бліді, біляві плями, то се лишай, що показався на кожі: се чиста людина. **40** А коли в кого повилазить волоссе, то лисоголовий він: він чистий. **41** І коли вилізе волоссе спереду на голові, то він лисий: чист він. **42** Коли ж на лисині передній або задній будуть біло-червонясті пліші, то се проказа на передній або

задній лисині в його. **43** І огляне його съященник, і побачить, що напухлина недуги біло-червоняста на лисині його передній або задній така, якою показується проказа на кожі тіла, **44** То він чоловік прокажений: нечистий він, і съященник мусить обявити його зовсім нечистим: язва його на голові його. **45** І одіж прокаженого, в кого недуга, мусять порозбирати, і голова його мусить бути непокрита, і по бороду мусить він закутатись, і кричати ме він: нечистий, нечистий! **46** Докіль болість його, буде він нечистим; він нечистий: самотою жити мусить він; за табором оселя його. **47** Коли й на одежині буде яка зараза, на вовняній, чи на одежині льнаній; **48** Чи на основині, чи на переплітці льняній чи вовняній, чи на смушах, чи на якій кожушині, **49** І чи буде зараза зеленява, чи червоняста на одежині, на шкірі, чи на основині, чи на переплітці, чи на якій роботі кожушній, се хорoba прокази, і мусять показати съященникові. **50** І огляне съященник заразу, та й зчинить те, на чому хорoba, на сім день. **51** І коли побачить заразу семого дня, що вона розкинулась по одежині, чи по основині, чи по переплітці, чи по шкірі, та що ні було зроблене із шкіри, се хорoba та пожираюча проказа: се язва, нечисте воно. **52** І мусить спалити одежину, чи основину, чи переплітку, чи вовняне, чи льняне, чи яка б ні була робота шкіряна, що зараза на ній: бо се проказа пожираюча: на вогні мусять спалити. **53** А як огляне съященник, і побачить, що проказа не розкидається по одежині, чи по основі, чи по переплітці, чи по якій роботі шкіряній, **54** То звелить съященник, щоб випрали те, на чому зараза, та й зчинить його на сім день у друге. **55** І огляне съященник, після того, як виперуть, і побачить, що незмінилась видом проказа, хоч і не розкинулась, то нечисте воно; в огні спалити мусиш його: струпішів воно, чи на лицевій чи на виворітній стороні. **56** А коли огляне съященник, і побачить, що зараза поблідла після прання, так мусить віддерти її від одежини, чи від шкіри, чи від основини, чи від переплітки. **57** Коли ж покажеться вона знов на одежині, чи на основині, чи на тканю, чи на якій роботі шкіряній, то се повстаюча зараза; на огні мусиш спалити, на чому зараза; **58** Одежину ж, чи основину, чи переплітку, чи яку роботу шкіряну мусиш випрати. Коли зараза минеться, так випрати вдруге, і буде

чисте. 59 Се закон про хороби прокази на вовняній одежині, чи на льняній, чи на основині, чи на втоці, чи на якій роботі шкіряній, щоб обявити їх чистими або нечистими.

14 I рече Господь Мойсейові: 2 Се буде законом для прокажених в день очищення його, 3 Приведуть його до съященника, і вийде съященник геть із табору, і огляне съященник, і побачить, що вигойлась проказа в прокаженого. 4 I звелить съященник взяти для того, хто має очиститись, пару птиць живих і чистих і дерева кедрового та кармазину й гисопу. 5 I звелить съященник заколоти одну птицю в черепяній посудині над живою текучою водою. 6 Живу ж пташку візьме і дерево кедрове й кармазин і гисоп та й умоочить все те і живу пташку в кров зарізаної пташки над живою водою. 7 I близне на того, хто очищається од прокази, сім раз, та й обявить його чистим, і випустить живу пташку в поле. 8 I повипирає той, хто очищається, одіж свою, і обстриже волоссе на собі, і сам викупаетись в воді; і він чистий. А тоді вже можна йому прийти в табір, та мусить прожити знадвору намету свого сім день. 9 I станеться на семий день, що обстриже він волоссе на собі і бороду свою й брови свої. Все волоссе на собі мусить пообстригати; і повипирає одіж свою, і викупаетись все тіло свое в воді, і стане чистий. 10 А на восьмий день візьме двойко ягнят без скази й одно ягня, овечку однолітку без скази та три десятині ефи муки на приніс, змішаної з олією, та один лог олії. 11 I поставить съященник, котрий очищає, людину що очищається, і се все перед Господом коло входу в соборний намет. 12 I візьме съященник ягня одно та й принесе його як жертву за провину з логом олії, і принесе їх як жертву гайдану перед Господом. 13 I заколе ягня в тому місці, де заколюють жертву за гріх і жертву всепалення, в місці съятощі; бо як жертва за гріх, так буде і жертва за провину съященникові; велика съятощ. 14 I візьме съященник крові з жертви за провину, та й положить на пучку правого вуха в того, що очищається і на великий палець на правій нозі його. 15 I візьме съященник од лога олії та й налле собі на ліву долоню. 16 I вмоочить съященник палець свій правий в олію, що в лівій долоні його, та й близне олії

пальцем своїм сім раз перед Господом. 17 З олії ж, що зісталась в руці його, дасть съященник на пучку правого вуха того, кого очищає, і на великий палець правої руки його і на великий палець правої ноги його, і на кров із жертви за провину. 18 Що ж зістанеться олії, що в руці съященника, вилле він на голову тому, кого очищає, і спокутує съященник гріхи його перед Господом. 19 I принесе съященник жертву за гріх і спокутує гріхи того, кого очищає од нечистії його; а потім заколе жертву всепалення. 20 I принесе съященник жертву всепалення і жертву хлібну на жертівнику. I так спокутує съященник гріхи його; і стане той чистий. 21 А коли він убогий і не спроможеться, так візьме одно ягня на жертву за провину і жертву гайдану, щоб спокутувати гріх свій, та десятину муки, перемішану з олією, на хлібну жертву, та лог олії; 22 Та пару горлиць або пару голубенят, по спромозії своїй, і буде одно про жертву за гріх, а друге про всепалення. 23 I принесе їх на восьмий день свого очищення съященникові до входу в соборний намет перед Господом. 24 I візьме съященник ягня, що на жертву за провину, та лог олії, і принесе съященник жертву гайдану перед Господом. 25 I заколе ягнятко, що на жертву за провину, і візьме съященник крові від жертви за провину, і положить на пучку правого вуха в того, кого очищає і на великий палець на руці його правій, і на великий палець на нозі його правій. 26 I зілле съященник олії на ліву руку свою; 27 Та й близне съященник правим пальцем своїм олії, що на лівій долоні його, сім раз перед Господом. 28 З олії ж, що зісталась на долоні його, положить съященник на пучку правого вуха в того, кого очищає, та на великий палець на правій руці його, та на великий палець на правій нозі його, на місце крові жертви за провину. 29 Що ж останеться олії на долоні съященника, вилле він тому, кого очищає, на голову, і спокутує съященник за його перед Господом. 30 I принесе той одну з горлиць або з голубенят, на що спроможеться, 31 По спромозії: одно як жертву за гріх, а друге на всепалення вкупі з хлібною жертвою. I відбуде съященник покуту за того, кого очищає, перед Господом. 32 Се закон про того, хто хорий від прокази, хто очищаючись не спроможеться на те, що приписано. 33 I рече Господь Мойсейові: 34 Як

прийдете в Канаан землю, що сам я наділю вам у державу, і як нашлю болячки заразливі в будинки землі тої, що буде ваша. **35** Мусить прийти той, чий будинок, й обявити съященникові так: щось таке, наче проказа, виявилось у мене в будинку. **36** I звелить ім съященник очистити будинок, перш нїж увійде съященник оглядати болячку, щоб не стало нечистим усе в будинку, а потім увійде съященник, щоб оглянути будинок. **37** I огляне він, та й побачить, що зараза на стінах у будинку: западини зеленяви або рудяви, і на погляд вони глибше стіни, **38** То вийде съященник із будинка до входу в будинок, і замкне будинок на сїм день. **39** I вернеться съященник семого дня та й огляне, і се роскидується зараза по стінах у будинку, **40** То скаже съященник повіймати каміннє, що на йому зараза, та й викинути за городом, у місце нечисте. **41** А будинок скаже обшкробати в серединї по всїх боках будинка, і висиплють обшкрабану глину за городом, на місце нечисте. **42** I наберуть іншого каміння та й принесуть замість викинутого каміння, і візьмуть іншої глини та й обкинуть будинок. **43** Коли ж ізнов покажеться зараза, та й стане розростатись в будинку послї того як виймуть каміння та обшкробають будинок та обкинуть його глиною, **44** Тоді ввійде съященник та й огляне; а коли побачить, що порозкидало заразу по будинку, то се в'їдлива проказа на будинку: нечистий він. **45** I велить зруйнувати будинок, каміннє його, дерево його і всю глину його, та й повиносити за город, у місце нечисте. **46** Хто ж приходив у будинок якого дня, як замкнено його, буде нечистий аж до вечора. **47** А хто спав у будинку, мусить випрати одїж свою, і хто їв у будинку, мусить випрати одїж свою. **48** Коли ж прийде съященник та й огляне, і се не розкидає нечистї по будинку послї того, як обкинуто будинок глиною, так чистим обявить съященник будинок: вигоЗлась бо зараза. **49** Та мусить він принести на очищеннє будинка дві птицї та дерева кедрини і кармазину й гисопу. **50** I заріже одну птицю в посудинї черепяній над водою текучою; **51** I візьмє дерево кедрину і гисоп і кармазин і птицю живу, та й умочить їх у кров птицї зарізаної, та в текучу воду, та й покропить будинок сїм раз. **52** I очистить будинок птичию кровю й водою текучою і птицею живою й деревом

кедриною й гисопом і кармазином; **53** I випустить він птицю живу за городом у поле. I так спокутує він будинок, і буде він чистий. **54** Се встанова про всякі болячки заразливі і про пархи. **55** I про заразу на одїж і будинки, і про опухлину й про солуди й про плями, щоб навчати, в які дні будуть обявляти нечистим і в які обявляти чистим. Се встанова на проказу.

15 I рече Господь Мойсейові та Аронові: **2**

Промовте до синів Ізрайлевих і кажіть їм: Як буде в кого течі з тіла його, через течиво своє він стане нечистим. **3** I се буде нечисть його в течиві його, чи то випускає тіло течиво своє, чи задержує тіло течиво своє, се нечисть. **4** Усяке ложе, що на його лягає течивний, буде нечисте, і всяка річ, що на ней сідає він, буде нечиста. **5** I хто торкнеться об ложе його, мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора. **6** I хто сїв на знаряддє, що на йому седїв течивний, мусить випрати одїж свою та викупатись в водї, і буде нечистим до вечора. **7** I хто торкнеться об тіло течивого, мусить випрати одїж свою та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора. **8** I коли плюне течивий на чистого, той мусить випрати одїж свою, та викупатись у водї, і буде нечистим до вечора. **9** I всяке сідало на возі, що їхав на йому течивий, буде нечисте. **10** I кожне, що торкнеться об що б нї було спід його, нечисте буде до вечора. **11** А хто таке підніме, мусить випрати одїж свою, і буде нечистим до вечора. I до кого торкнеться течивий не обмивши рук, мусить випрати одїж свою, та викупатись у водї, і буде нечистий до вечора. **12** I ту посудину черепяну, що до неї торкнеться течивий, мусить розбити, а всяку посудину деревяну мусить вимити в водї. **13** I коли течивий очищається від течива свого, нехай одлічить собі сїм день про своє очищенне, і мусить випрати одїж свою, і викупати тіло своє в водї текучій, і стане чистий. **14** А на восьмий день візьмє він собі пару горлиць, або пару голубенят і принесе перед Господа до входу в соборний намет, і oddаст їх съященникові. **15** I принесе їх съященник одно на жертву за гріх, а друге на всепаленне, і спокутує съященник його перед Господом від течива його. **16** А коли в кого буде стїкати сїмя, мусить він викупати в водї все

тіло своє, і буде нечистим до вечора. **17** І всяку одежину, і всяку шкіру, що капнуло на неї текуче сім'я, нехай виперуть у воді, і нечистими будуть ті речі до вечора. **18** І коли з жінкою ляже чоловік течивий сім'ям, то вони мусять скупатись у воді, і будуть нечистими до вечора. **19** І коли буде течиво в жінки, та буде кров течивом на тілі в неї, сім день мусить вона бути відлученою в нечистоті своїй; і кожне, хто торкнеться до неї, нечисте буде до вечора. **20** І все, на що ляже вона в нечистоті своїй, нечистим буде, і все, на чому вона сяде, нечистим буде. **21** І кожен, хто торкнеться об постель її, мусить повипирати одіж свою, і викупатись у воді, і нечистим буде до вечора. **22** І кожне, що торкнулось об яку річ, що на ній седіла вона, мусить випрати одіж свою та викупатись у воді, і нечистим буде до вечора. **23** І коли б що небудь було на постелі чи на речі, що на ній седіла вона, коли хто торкнеться об його, нечистим буде воно до вечора. **24** Коли ж хто ляже з нею, на йому буде нечистість її, і нечистим буде він до вечора, а всяке ложе, що на його ляже вона, буде нечистим. **25** Так само жінка, коли буде в неї кровотіч кілька днів позачас нечистоти її, чи то коли буде в неї кровотіч, як минув час нечистоти її, тоді буде у всі дні нечистого течива свого відлучена як в дні нечистоти своєї; нечиста вона. **26** Всяке ложе, на котре лягає вона по всі дні течива свого, буде про неї як ложе чищення її; і всяка поставина, що на ній сідає вона, нечиста буде, як в час чищення її. **27** І кожне, хто торкнеться їх, нечистим буде, і мусить випрати одіж свою та викупатись у воді, і нечистим буде до вечора. **28** А коли одужає вона від кровотічі своєї, нехай одлічить собі сім день, і потім чистою стане. **29** І візьме собі на восьмий день пару горлиць або пару голубенят і принесе їх съященникові до входу в громадський намет. **30** І принесе в жертву съященник одно на жертву за гріх, а друге на всепаленне. І так спокутує съященник за неї перед Господом задля нечистого течива її. **31** Сим робом будете ви держати синів Ізраїлевих oddaleki від їх нечистоти, щоб не вмирати їм у нечистоті своїй, опоганюючи виталище мое, що посеред них. **32** Се закон про течивого, і про того, в кого сім'я стікає, що робить його нечистим, **33** І про ту, що нездужає від чищення свого, і про тих,

у кого течиво, чоловік чи жінка, і про чоловіка, що лягати ме з нечистою.

16 І рече Господь Мойсейові по смерти двох синів Аронових, як померли наблизившись перед Господа. **2** І рече Господь Мойсейові: Промов до Арина, брата твого, щоб не входив по всяк час у съягині за завісу, перед віко, що на скрині, щоб не вмерти йому; в хмарі бо обявлятись буде над віком. **3** От з чим входити мусить Арон у съягину: з бичком про жертву за гріх та з бараном про всепаленне. **4** Съящений хитон льняний надівати мусить і спідня одежа льняна мусить бути на тілі його, і поясом льняним підперізуватись мусить, і завивало льняне мусить навивати: се одіж съята; і скупає у воді тіло своє і вдягнеться. **5** А від громади синів Ізраїлевих візьме двох козлів на жертву за гріх, та одного барана на всепаленне. **6** І принесе Арон бичка як жертву за гріх, що буде за него, та й спокутує за себе і за дім свій. **7** І візьме обох козлів і поставить їх перед Господом до входу в громадський намет. **8** І кине Арон жереб про обох козлів: один жереб про Господа, а один жереб на відпущенне. **9** І приведе Арон козла, що на його випав жереб про Господа, і принесе його як жертву за гріх. **10** А козла, що на його впаде жереб на відпущенне, поставить живого перед Господом, щоб спокутувати на йому та пустити його в степ. **11** І принесе Арон бичка, що на жертву за гріх, і що за него буде, і спокутує за себе і за дім свій, та й заколе бичка, що на жертву за гріх, і що буде за него. **12** І візьме він кадильницю повну жару з жертівника перед Господом і набере повні руки пахущого кадила, на дрібно стовченого, та й понесе за завісу. **13** І посипле кадило на жар перед Господом, щоб хмара з кадила вкрила віко, що на съвідчення, щоб не вмерти йому. **14** І візьме крові з бичка, та й близне з пальця свого на віко, спереду, на схід сонця; а перед віком близне сім раз кровю з пальця свого. **15** І заколе козла про жертву за гріх, що буде за людей, і внесе кров його за завісу, і чинити ме з кровю його так само, як чинив з кровю бичка, і близне на віко нею і перед віком. **16** І відправить покуту за съягину задля нечистот у синів Ізраїлевих, і задля переступів їх по всім гріхам їх; і те ж саме вчинить про соборний намет, що між ними, серед нечистот

їх. 17 Тільки ж нікого щоб не було в соборному наметі, коли він увійде покутувати в съвятині, аж коли вийде. I так відправить він покуту за себе і за дім свій і за всю громаду Ізраїлеву. 18 I вийде до жертівника, що перед Господом, і відправить покуту за його; і візьме крові з бичка й крові з козла, та й положить її на роги жертівника з усіх боків. 19 I бризне на його крові пальцем своїм сім раз, і очистить його та освятив його від нечистот синів Ізраїлевих. 20 А як скінчить покуту за съвятиню, і за соборний намет, і за жертівник, так приведе козла живого. 21 I положить Арон обидві руки свої на голову козла живого та й признає над ним всі беззаконня синів Ізраїлевих і всі переступи їх, по всім гріхам їх; і положить їх козлові на голову, та й випустить його рукою певного чоловіка в степ. 22 I понесе козел на собі все беззаконство їх у землю безлюдну; і випустить він козла в степ. 23 I ввійде Арон у соборний намет і поздіймає одіж льняну, що понадівав, як входив у съвятиню, та й покладе її там. 24 I викупає в воді тіло своє в місці съвятому, та й надіє одіж свою; і вийде він та й принесе всепаленне своє і всепаленне людське, і спокутує за себе і за людей. 25 А тук жертви за гріх пустить з димом на жертівнику. 26 А той, хто вів козла на відпущенне, мусить свою одіж випрати і тіло своє у воді скрапити; потім можна йому ввійти в табір. 27 А бичка, що на жертву за гріх, і козла, що на жертву за гріх, котрих кров внесено в съвятиню на спокутованне, винесуть геть із тaborу, та й спалять на вогні шкіри їх, і мясиво їх і кал їх. 28 А той, хто палити ме їх, нехай повипирає одіж свою та скрупає в воді тіло своє; а потім можна йому ввійти до тaborу. 29 I буде установовою вам віковічною: Семого місяця, на десятій день місяця, будете впокорювати душі ваші, і нічого не робити, чи землянин, чи чужинець, що пробуває між вами. 30 У той бо день покутувати ме съвященник за вас, щоб очистити вас; будете чисті перед Господом од усіх провин ваших. 31 Субота на спочинок буде про вас, і мусите впокорювати душі свої: установова віковічня. 32 Буде ж покутувати такий съвященник, що його помазано, і що съвятить його, щоб служив съвящену службу намість отця його; вдягати меться він в шати льняні, съвященні шати; 33 I покутувати ме за съвятиню, і за соборний

намет, і за жертівник відправить покуту, і за съвященників і за весь люд громадський, зробить покуту. 34 I буде се в вас установовою віковічною, щоб роблено покуту за синів Ізраїлевих, за всі провини їх раз в рік. I вчинив Мойсей так, як заповідав йому Господь.

17 I рече Господь Мойсейові: 2 Промов до Ароната до синів його і скажи їм: Ось що заповідав Господь глаголючи: 3 Xto б то нї був із дому Ізраїлевого, що заколов би вола, чи ягня, чи вівцю, чи козу в таборі, або хто б заколов за тaborом, 4 Та не приніс його до входу громадського намета на жертву Господеві перед храминою Господньою, тому чоловікові буде полічена кров за гріх: кров пролив він, і викорениться чоловік той зміж люду свого; 5 Се для того, щоб сини Ізраїлеві приносили жертви свої, що заколюють їх у чистому полі, щоб вони подавали їх Господеві до входу в громадський намет съвященникові, та заколювали їх як жертви мирні Господеві. 6 I кропити ме съвященник кровю на жертівник Господень коло входу в соборний намет і пускати ме з димом тук про любі паходи Господеві. 7 I не приносити муть уже потім жерти ідолам, з котрими блудно ходять. Установовою віковічною буде се їм у роди їх. 8 I промовиши їм іще: Xto б то нї був, чи з дому Ізраїлевого, чи з приходнів, що між вами, що приносили ме всепаленне чи жертву, 9 I не подасть до входу в громадський намет на приніс Господеві, викорениться чоловік той із між людей своїх. 10 I хто б то нї був із дому Ізраїлевого, чи з приходнів, що пробувають між вами, хто юсти ме яку б то нї було кров, проти людини, що юсть кров, поверну лице мое і викореню її зміж людей. 11 Bo в крові душа тіла, і призначив я її для жертівника, щоб роблено покуту за душі ваші; кров бо се, що чинить покуту за душу. 12 Тим же то глаголав я Ізраїлевим синам: Нї одна душа зміж вас нехай не юсть крові; і приходень, що пробуває між вами, нехай не юсть крові. 13 I хто б то нї був між синами Ізраїлевими, чи між приходнями, що між вами, що вловить животину чи птицю яку, що юдять, мусить вицідити кров її, і засипати її землею. 14 Bo душа кожного тіла: кров його, се душа його; і сказав я Ізраїлевим синам: Крові з усякого тіла щоб ви не юли, бо душа кожного тіла се кров його;

кожен, хто з'їсть її, викорениться. 15 І всякий хто їсти ме або трупа, або те що зувір розідре, чи землянин, чи приходень, мусить випрати одж свою та викупатись у воді, і нечистий буде він до вечора; тоді ж стане чистий. Коли ж не повипирає її і не скучається, так нести ме на душі гріх свій.

18 І рече Господь Мойсейові: 2 Промов до синів ізраїлевих і скажи їм: Я Господь, Бог ваш.

3 Не будете ви ходити робом Египецької землі, де ви жили, і не будете ходити робом Канаан землі, куди приведу вас; і по установам тамешнім не будете жити. 4 Суди мої сповняйте і установ моїх пильнуйте, щоб ходити в них. Я Господь, Бог ваш. 5 І будете сповняти установи мої й суди мої, котрі сповняючи, чоловік жити буде. Я Господь. 6 Ніхто не буде наближуватись до родички, щоб відкрити наготу її. Я Господь. 7 Наготи батька і матері не відкривати меш; вона мати твоя, не відкриєш наготи її. 8 Наготи жінки батькової не відкривати меш; нагота се батька твого. 9 Наготи сестри твоєї, дочки батька твого, або дочки матері твоєї, що родилася дома, чи остронь родилася, не відкривати меш наготи її. 10 Наготи дочки сина твого, чи дочки твоєї дочки не відкривати меш; бо се твоя нагота. 11 Наготи дочки в жінки батька твого, що родилася від батька твого, та що сестра тобі, наготи її не відкривати меш. 12 Наготи сестри батька твого не відкривати меш; вона родичка батька твого. 13 Наготи сестри матері твоєї не відкривати меш; бо вона родичка матері твоєї. 14 Наготи брата батька твого не відкривати меш: до жінки його не наблизиша, вона тітка тобі. 15 Наготи невістки твоєї не відкривати меш: вона жінка сина твого, не відкривати меш наготи її. 16 Наготи жінки брата твого не відкривати меш; се нагота брата твого. 17 Наготи молодиці і дочки її не відкривати меш; дочки в сина її і дочки в дочки її не брати меш, щоб відкрити наготу її: родичі вони: се діло соромне. 18 І жінки в купі з сестрою не брати меш, щоб ревнуvala, як відкривати меш наготу її коло неї за життя її. 19 І до молодиці в дні чищення її не наблизиувати мешся, щоб відкрити наготу її. 20 А з жінкою близнього твого не злягати мешся, щоб вийшло сім'я, та й опоганитись тобі із нею. 21 І сім'я твого не oddаси провести через огонь ради Молеха, і

не паскудити меш імені Бога твого. Я Господь. 22 І з музъким полом не зляжешся, як злягаєш з жінкою; гидота бо се. 23 І ні з якою скотиною не зляжешся, та й опоганишся нею; і молодиця нехай не становиться перед скотиною, щоб злучитись; се огидне паскудство. 24 Не поганьтесь нічим сим: бо сим усім опоганились народи, що їх виганяю поперед вами. 25 І спаскуджено землю, і покарав я провину її, і земля викинула осадників своїх. 26 Тим же то допильновуйте установ моїх і присудів моїх, і не чиніте ні однієї з гидот сих, ні земляне, ні приходні, що пробувають між вами. 27 Усі бо гидоти сї чинили осадники землі сїєї, що були перед вами, і спаскуджено землю; 28 Щоб не викинула вас земля, як опаскудите її, так як викинула нарова, що був перед вами: 29 Бо кожне, хто чинити ме що з тих гидот, — душі, що се зроблять, викореняться із між людей своїх. 30 Оце ж допильновуйте заповідей моїх, щоб не витворяли огидних привичок, що витворялись перед вами, та й щоб не опаскудились ними. Я Господь, Бог ваш.

19 І рече Господь Мойсейові: 2 Промов до дітей ізраїлевих і скажи їм: Святыми ви мусите бути; я бо съвятий, Господь, Бог ваш. 3 Матері своєї й батька свого кожне мусить боятись; і суботи мої пильнуйте. Я Господь, Бог ваш. 4 Не обертайтесь до ідолів, і литих богів собі не робіте. Я Господь, Бог ваш. 5 І як приносити мете жертву мирну Господеві, то приносіть її, щоб з'єднати собі благословенне. 6 В день, як будете приносити жертву, і другого дня можна вам їсти її; а що зостанеться на третій день, те спалити треба на вогні. 7 Коли ж би ззіли на третій день, так се гидъ, не буде вона до вподоби. 8 І хто їв її, візьме на себе провину: бо съвтию Господню зневажив, і викорениться душа та зміж людей своїх. 9 І коли справляєте жнива на землі вашій, то не дожинати меш до країв поля твого і не збирати колосся, що попадало. 10 Так само з виноградника твого не збирати меш грони до посліднього, а грони, що попадали, не збирати меш; для вбогого і приходня покинеш їх. Я Господь, Бог ваш. 11 І не будете красти, ні ошукувати, ні брехати одно на одного. 12 І не божити метесь імям моїм лъживо; бо зневажиш імя Бога твого. Я Господь,

Бог ваш. **13** Не тіснити меш близнього твого, і не грабувати меш. Не зоставляти меш у себе на ніч до ранку наймитової плати. **14** Не лаяти меш глухого, а перед сліпим не класти меш нічого, об що можна спотикнутись, а мусиш боятись Бога твого. Я Господь. **15** Не кривдити мете на суді, і не потурати мете вбогому, і не вважати меш на особу богатого. По правді будеш судити близнього твого. **16** Не будеш обмовляти між людьми твоїми, і не вставати меш на життя близнього твого. Я Господь. **17** Не будеш ненавидіти брата твого в серці твоїму. Докори поважно близнього твого, щоб не бути тобі винуватим за гріх його. **18** Не мстити мешся і не ворогувати меш проти синів люду твого, а мусиш любити близнього твого, як себе самого. Я Господь. **19** Установ моїх мусите пильнувати. Не злучувати меш твоєї скотини двох пород. Не засівати меш ниви своєї двома насіннями, і не вдягати мешся в одежину із двоякого ткання. **20** I коли хто зляється з жінкою, а вона заручена рабиня, та зовсім не викуплена, ані випущена на волю, скарані будуть обое; не смерть, бо вона не на волі. **21** А він мусить принести жертву за провину до входу в соборний намет, барана як жертву за провину; **22** I відправить священник покуту за гріх його жертвуючи барана перед Господом; і проститься йому гріх його, що ним провинив. **23** Як же прийдете в країну та понасаджуєте дерева про харчуванне, то вважайте перші плоди їх нечистими; три роки вони будуть про вас необрізаними, не їсти мете плоду з них; **24** На четвертому ж році посьвятите все, що вродить на їх, на хвалу Господеві: Я Господь Бог ваш. **25** А на п'ятій рік можна їсти, що вродить на них, і се буде ваша користь. **26** Не їсти мете нічого з кровю. Не будете ні ворожити ні замовляти. **27** Не підстригати мете кругом потилиці вашої, і не псувати меш краю бороди твоєї. **28** I не будете робити нарізок задля мерця на тілі своїм, і не будете наколювати письма на собі. Я Господь. **29** Не погань дочки твоєї, допускаючи її до блудування; ато стане блудувати земля та й сповниться розворотом. **30** Субіт моїх пильнуйте і перед святынею моєю благовійт. Я Господь. **31** Не вдавайтесь до закленателів, і до ворожбитів; не шукайте їх, щоб не опаскудитись вам від них. Я Господь, Бог ваш. **32** Перед сивим волосом уставати мусиш і шанувати лице старого,

i бояти мешся Бога твого. Я Господь. **33** I коли пробувати ме в тебе приходень у землі вашій, не тіснити меш його. **34** Як землянин мусить бути приходень ваш, що пробуває між вами, і любити мусиш його, як себе самого; приходнями бо ви були в землі Египецькій. Я Господь, Бог ваш. **35** I не кривдите мете в суді, в мірі, у вазі, і в насипу; **36** Вірна вага, вірне камінне вагове, вірна ефа і гин вірний буде у вас. Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із Египецької землі. **37** I мусите пильнувати усіх установ моїх, і всіх присудів моїх, і сповняти їх. Я Господь.

20 I рече Господь Мойсейові: **2** Промов до синів Ізрайлевих: Хто б нії був зміж синів Ізрайлевих, чи з приходнів, що пробуває в Ізраїля, такий, що оддавати ме насіннє своє Молехові, скарати його смертью; люди країни тієї мусять побити його каміннемъ. **3** I сам я поверну лице мое проти чоловіка того, і викореню його зміж людей його; бо дітей своїх він оддав Молехові, щоб опаскудити імя святыні моєї. **4** Коли земляне заплющає очі свої на того чоловіка, як оддавати ме з дітей своїх Молехові, та й не схоче стратити його, **5** Так поставлю мое лице проти чоловіка такого, і проти роду його, та й викореню його й усіх, що блудували слідом за ним, щоб слідом за Молехом блудувати; викореню їх зміж людей їх. **6** I душа, що обернулась до закленателів мертвих і до ворожбитів, щоб слідом за ними блудувати, оберну лице мое проти душ тієї, та й викореню її спроміж люду її. **7** Осьвячуите ж себе й бувайте святыми, бо я, Господь, Бог ваш. **8** I пильнуйте установ моїх, і сповняйте їх. Я Господь, що освятив вас. **9** Бо кожний, хто лає батька свого й матір свою, того мусять скарати смертью; батька свого й матір свою лаяв, кров його на йому. **10** I коли чоловік робить перелюб із заміжною жінкою, коли робить перелюб з жінкою близнього свого, смерть мусять скарати перелюбника й перелюбницю. **11** I такий, що лежати ме з батьковою жінкою; наготу батька свого відкрив він, обое їх смертью карати муть; кров його на обох їх. **12** I такий, що лежати ме з невісткою своєю, смертью скарати мусять їх; огидно опоганили себе; кров їх на них. **13** I коли чоловік з чоловіком зляється, так як злягається з жінкою, гидоту вкоїли обое; смертью мусять

їх скарати; кров їх на них. **14** А коли чоловік бере жінку собі й матір її, се плюгаство; огнем нехай спалять і його і їх, щоб не було розвороття між вами. **15** І як чоловік зляється із скотиною, смертю такого мусять скарати, а скотину мусите вбити. **16** І жінка, що наблизиться до якої скотини, щоб злучитись з нею, вбити мусиш їх, жінку й скотину; мусять вони згинути, бо кров їх на них. **17** І коли чоловік возьме сестру свою, дочку батька або дочку матері своєї, та й побачить наготу її, а вона побачить наготу його; паскудний се вчинок, і викоренять їх обох перед очима всього люду їх; наготу сестри своєї відкрив; мусить понести кару за гріх свій. **18** І як чоловік ляже з жінкою під час недуги її, та й одкріє наготу її, криничину її одкрив, і вона відкрила криничину крові своєї; обох їх викоренити зміж людей їх. **19** І наготи в сестри матері твоєї і сестри батька твого не відкривати меш; бо хто се зробить, той відкриє родичку свою; нехай вони гріх свій несуть. **20** І коли чоловік ляже з жінкою дядька свого, наготу дядька свого відкрив він; понесуть вони кару за гріх свій, бездітними помрутуть. **21** І коли возьме чоловік жінку брата свого, то се нечисть; наготу брата свого відкрив; бездітними помрутуть. **22** Оце ж пильнуйте моїх установ, і всіх присудів моїх, і сповняйте їх, щоб не звергла земля вас, де приведу вас жити. **23** І не ходіте в установах народів, що перед вами проганяти му; бо все те коїли вони, та й поробились гідкими мені. **24** І казав я вам: Ви візьмете займище їх, і я одdam вам в державу землю текущу молоком та медом. Я Господь, Бог ваш, що вас повилучував із народів. **25** Оттим же то розбираите між скотиною чистою й нечистою, і між птаством чистим і нечистим, і не робіте себе гідкими скотом і птаством і всім, що метушиться на землі, що я вилучив вам як нечисте. **26** І будете ви передо мною съятивими, я бо съятивий, я Господь, і я вилучив вас ізміж інших народів, щоб ви були моїми. **27** Оце ж коли чоловік або жінка будуть заклинати помершого або ворожити, то нехай скарають їх смертю; каміннем нехай побуть їх; кров їх на їх.

21 І рече Господь Мойсейові: Промов до съященників, синів Аронових, і скажи їм: Ніхто з них нехай не опоганюєть себе,

доторкаючись до помершого з людей своїх; **2** Тільки хиба що се родина його, серцем близька йому: мати його, та батько його, та син його, та дочка його, та брат його, **3** Та сестра його дівиця, що близька йому і що не було в ній чоловіка: задля них можна съященникові опоганитись, доторкнувшись. **4** Нехай не опоганює себе, як громадський муж між народом своїм, доторкаючись до помершого якого, щоб не стати нечистим. **5** Не робити муть съященники лисини на голові в себе і краю борід своїх не стригти муть, і на тілі в себе нарізок не робити муть. **6** Съятивими мусять бути перед Богом своїм, і не зневажать імені Бога свого, вони бо приносять огняну жертву Господню, хліб Бога свого; тим і мусять бути съятивими. **7** Блудниці або обезчещеної не брати собі муть за жінку і роздведеній з чоловіком своїм жінки не брати муть; съятивий бо съященник перед Богом своїм. **8** І вважай його за съяного, він бо хліб Бога твого приносить. Съятивим він буде про тебе: бо я съятивий, Господь, що съятивить вас. **9** І коли дочка в которого съященника обезчестить себе, ставши блудницею, то обезчестила вона тим батька свого; огнем треба спалити її. **10** А великий съященник між братами своїми, той, що на голову йому злито миро, і що освячено його, щоб надіти съяти шати, не буде відкривати голови своєї, і не дерти ме він одіжи своєї. **11** І до жадного мерця не приступати ме; ні задля батька свого, ні задля матері своєї не буде опоганювати себе. **12** І нехай не виходить із съятині, і не зневажає съятині Бога свого; бо посьвяті помазання Божого на йому. Я Господь. **13** І мусить він діву за жінку собі брати. **14** Вдовицю й розвідку і збезчещену, і блудницю, сих не брати ме, а діву з земляцтва свого мусить взяти за жінку. **15** І не збезчестить він свого насіння в земляцтві своєму; я бо Господь, що съятивий його. **16** І рече Господь Мойсейові: **17** Промов до Аrona і скажи: Хто б ні був із насіння твого в родах їх, що в його хиба в тілі, нехай не приступає, щоб приносити хліб Бога свого; **18** Кожен бо, в кого є хиба яка, такому не можна приступити, чи сліпий чоловік буде, чи кульгавий, чи кирпатий, чи нечумазний, **19** Або такий, в кого переломлена нога, чи переломлена рука, **20** Чи горбатий, чи миршавий, чи з більмами на очах, чи коростявиий, чи лишаюватий, чи з роздавленими

яйцями. 21 Кожний з роду АRONA, съяЩенника, у кого на тілі хиба яка, не може приступити, щоб приносити огняні жертви Господні; сказа у його, не приступати мE, щоб приносити хліб Бога свого. 22 Хліб Бога свого в съяТинї від великої съятощі і від съятощі можна йому їсти; 23 Тільки до завіси нехай не приступає, і до жертвника нехай не приступає, бо в його сказа на тілі, так щоб не зневажив съяTинї моєї: я бо, Господь, осъяЧую її.

22 I рече Господь Мойсейові: 2 Промов до АRONA й до синів його, щоб оглядно держали себе перед съяTими приносами синів Ізраїлевих, що посьяЧують для мене, та не зневажали імени съяTинї моєї. Я Господь. 3 Скажи їм: Хто б то ні був у ваших родах, кожен з насіння вашого, що приступати мE до съятощів, що посьяЧують сини Ізраїлеві Господеві, а нечисть його буде на йому, викорениться душа та від лиця мого. Я Господь. 4 I кожний з насіння АРОНОВОГО прокажений, або течивий, не їсти ме съяTих приносів, аж стане чистим. А хто торкнеться такого, що через трупа став нечистим, або такого в кого стїкає насіннє; 5 Або хто торкнеться об повзаючу животину, через котру стане нечистим, або об чоловіка, через котрого стане нечистим від якої нечистоти, що на йому: 6 Хто торкнеться об їх, нечистим стане до вечора; і неможна йому їсти съяTого, але він мусить викупати тіло своє в водї. 7 A зайде сонце, то чистим стане; і можна йому потім їсти съяTе, бо се хліб його. 8 Падла й що зъвір розідре, не їсти ме, щоб неопоганитись. Я Господь. 9 I сповняти муть повеління мої, щоб не взяти на себе гріха і не вмерти за те, що зневажять їх. Я Господь, що съяTить їх. 10 I ніякий приходень не їсти ме съяTого; хто в комірни в съяЩенника або наймит його, неможна йому їсти съяTого. 11 A коли съяЩенник купить раба за срібло, можна йому їсти з того; і ті, що родились у домівці його, можуть їсти. 12 I коли дочка съяЩенника буде за приходнем, то не їсти ме жертви, съяTого приношення. 13 Коли ж дочка съяЩенника повдовіє чи розведеться з чоловіком, і дітей в неї нема, і вернулась вона в домівку батька свого, як замолоду, батьківський хліб її можна їсти. Ніякому ж приходневі не можна їсти його. 14 I коли хто ненароком з'істє съяTого, нехай до його надбавить п'ятину того тай оддасть

съяЩенникові вкупі з съяTим. 15 I нехай ніхто не зневажає нічого съяTого в синів Ізраїлевих, що приносять Господеві. 16 I сим робом не беруть на душу гріха, що їдять съятощі їх. Я бо Господь, що осъяЧую їх. 17 I рече Господь Мойсейові: 18 Промов до АRONA й до синів його і до всіх синів Ізраїлевих, і скажи їм: Хто б то ні був із дому Ізраїлевого, чи з приходнів в Ізраїлі, що приносити ме жертву свою, чи по якій обітниці своїй, чи по добрій волі приносять дари Господеві на всепаленне, 19 To, щоб залюблки було воно прийнято, треба приносити без скази, самця із скотини чи з овечок чи з кіз. 20 Нічого, що має хибу, не приносити мете його; бо не буде на благоволенне Боже про вас. 21 I хто приносить жертву мирну Господеві, щоб сповнити обітницю, чи то приніс добровільний, із скоту або з овечок: без скази мусять бути про благоволенне; не має бути жадної хиби в йому. 22 Сліпого або зраненого, або надвереженого, або таке, що болячки в його, або коростяного, або паршивого, такої животини не приносити мете Господеві і не подавати мете їх на огняну жертву на жертвник. 23 A бика або барана, в якого один член або за довгий або за короткий, такого можна тобі принести як дар добровільний; але на обітницю не годиться таке. 24 I животини, в якої яйці роздавлені або розбиті, або вирвані або вирізані, не приносити мете Господеві, і в землі вашій не чиніте такого. 25 I з рук чужениць не приносити мете хліб Бога вашого зо всього того; бо на всьому тому надвереженні і сказа їх; не будуть вони у благоволенне Боже про вас. 26 I рече Господь до Мойсея, кажучи: 27 Теля, чи ягня, чи козля, як вродиться, так нехай пробуде сім день при матері своїй; а з восьмого дня і потім буде залюблки на жертву всепалення Господеві. 28 Чи то буде корова, чи вівця, не будете заколювати її одного дня разом з маленьким її. 29 I як приносити мете жертву подячну Господеві, то приносіть її так, щоб була Богу залюблки про вас: 30 Того самого дня треба з'істи її; не заставляйте нічого до ранку. Я Господь. 31 I пильнуйте заповідей моїх і сповняйте їх. Я Господь. 32 I не зневажати мете імені съяTого мого, щоб съяTим бути мені серед синів Ізраїлевих. Я Господь, що съяTить вас, 33 що вивів вас із Египетської землі, щоб бути вам Богом. Я Господь.

23 І рече Господь Мойсейові: 2 Промов до синів Ізраїлевих та скажи до них: Се свята Господні, що обявите їх зборами съвятими; мої празники, такі: 3 Шість день можна вам робити діло, а семого дня субота на спочинок, съвятий збір. Ніякого діла не робити мете. Спочинок се про Господа по всіх осадах ваших. 4 Ось съвята Господні, съвяті збори, що будете скликати їх призначеного часу: 5 Першого місяця, на чотирнайцятий день місяця, між двома вечорами, паска Господеві. 6 А на пятнайцятий день того ж місяця съвято опрісноків Господеві; сім день опрісноки їсти мете. 7 На перший день съвяті збори будуть у вас. Ніякої роботи не робити мете. 8 Та приносити мете огняну жертву Господеві сім день; на семий день съвяті збори, ніякої роботи не робити мете. 9 І рече Господь Мойсейові: Промов до синів Ізраїлевих і кажи до них: 10 Як прийдете в землю, що я оддаю вам, і жати мете жниво її, так мусите подавати снопа первоплоду жнива вашого съвященниківі; 11 І принесе він снопа перед Господом, щоб залюбки прийнято від вас; на другий день після суботи принесе він його. 12 І дня того, як будете приносити снопа, мусите жертувати ягня без скази, однолітка на всепаленне Господеві, 13 І хлібну жертву його: дві десятини ефи муки, змішаної з олією; огняна жертва Господеві, пающі любі; і жертву ливну його: вина четвертину гина. 14 Ні хліба, ні зерна піджареного, ні зерна сирого не їсти мете до того самого дня, поки не принесете жертівного дару Богу вашому: Устав се віковічний в родах ваших в усіх осадах ваших. 15 І будете лічити собі від другого дня послі суботи, від того дня, як принесли снопа в жертву гойдану, сім повних тижнів. 16 До другого дня послі сего суботи відлічите собі пятьдесят днів; та й принесете нову хлібну жертву Господеві. 17 Із осад ваших подасьте два хліби на гойдану жертву; із двох десятин ефи муки пшеничної вони будуть, квашеними спеченні будуть; як первоплід Господеві. 18 І принесете з хлібом семеро ягнят без скази однолітків, та бичка одного, та два барани, на огняну жертву Господеві будуть вони, та жертву хлібну і жертву ливну до них: огняна жертва, любі пающі Господеві. 19 І принесете козла одного на жертву за гріх та двоє ягнят однолітків на жертву мирну. 20 І съвященник принесе їх з первоплодом хлібним та з двома ягнятами як жертву гойдану перед Господом; съвяте вони будуть Господеві про съвященника. 21 І обявите того ж самого дня, съвяті збори будуть в вас. Ніякої роботи не робити мете. Установа віковічна в усіх осадах ваших. 22 І як збираєте жниво в своїй землі, так не дожинати меш країв поля твого, і колоссе, що попадає, не збирати меш. Убогому та захожому зоставиш їх. Я Господь, Бог ваш. 23 І рече Господь Мойсейові: 24 Промов до синів Ізраїлевих і скажи: Місяця семого, на перший день місяця, мусить у вас бути відпочинок, споминки гуку рогового, съвятий збір. 25 Ніякої роботи не будете робити, а приносити огняні жертви Господеві. 26 І рече Господь Мойсейові: 27 А десятий день того семого місяця буде день премирення. Съвяті збори будуть у вас, і будете впокорювати душі ваши й приносити огняні жертви Господеві. 28 І ніякої роботи не робити мете в той самий день; бо се день премирення, щоб робити покуту за вас перед Господом, Богом вашим. 29 Тим же то всяка душа, що не впокорювати меться того дня, викорениться зміж люду свого. 30 І всяка душа, що робити ме яке б то ні було діло в той день, викореню ту душу зміж люду її. 31 Ніякого діла не робити мете: установа віковічна в роди ваши по всіх осадах ваших. 32 Суботою на спочинок він буде в вас, і будете впокорювати душі ваши; з вечора девяного дня того місяця, від вечора до вечора, будете съвяткувати суботу вашу. 33 І рече Господь Мойсейові: 34 Промов до синів Ізраїлевих і скажи: На пятнайцятий день сего місяця семого съвято кучок, сім день Господеві. 35 Першого дня съвяті збори. Ніякої роботи не робити мете. 36 Сім день приносити мете огняну жертву Господеві; восьмого дня будуть съвяті збори, і принесете огняну жертву Господеві: се съвяточні сходини, не робити мете жадної роботи. 37 Се празники Господні, що звати мете съвятими зборами, щоб приносити огняні жертви Господеві, жертву всепалення і жертву хлібну, жертву заколену і ливну, кожне свого дня: 38 Опрай собіт Господніх, і опріч приносів ваших, та й опріч усіх обітниць ваших, і опріч добровільних дарів ваших, що даєте Господеві. 39 А на пятнайцятий день семого місяця, як позбираєте вроджай із землі, съвяткувати мете съвято Господнє сім день;

у перший день буде відпочинок і восьмий день відпочинок. **40** І поберете собі віття з гарного дерева, гілля пальмового, і гілля широколистого дерева, та вербового, що понад бурчаками, і веселити метесь перед Господом, Богом вашим, сім день. **41** І святкувати мете се свято Господеві сім день що року: установа віковічна в роди ваші; семого місяця святкувати мете се. **42** У кучках жити мете сім день; кожен землянин Ізраїльський жити ме в кучках; **43** Про те, щоб знали роди ваші, що в кучках оселив я синів Ізрайлевих, як вивів їх з Египецької землі. Я Господь, Бог ваш. **44** І обявив Мойсей свята Господні перед синами Ізрайлевими.

24 І рече Господь Мойсейові: **2** Скажи синам

Ізрайлевим принести тобі олії оливної, забиваної, чистої на світло, щоб без перестанку горіли лямпи. **3** З надвору завіси свідчення в соборному наметі ставляти ме їх Арон з вечора до ранку перед Господом повсячасно: установа віковічна в роди ваші. **4** На світильнику чистому ставляти ме лямпи перед Господом повсячасно. **5** І візьмеш муки пшеничної та й спечеш із неї дванайзять коржів; по дві десятині ефи нехай буде в одному коржі. **6** І покладеш їх двома рядами, по шість до ряду, на чистому столі перед Господом. **7** І класти меш на кожен ряд їх ладан чистий, щоб на хлібі він був часткою на спомин, на огняну жертву Господеві. **8** Що суботи приготовляти ме його перед Господом од синів Ізрайлевих на ознаку віковічного завіту. **9** І буде він Аронові й синам його, і істі муть вони його в святому місці; бо се про них свята над святу із огняних жертвов Господніх: установа віковічна. **10** І вийшов син якоїсь Ізраїльки; се був син одного Египтія посеред синів Ізрайлевих, і почав сваритись в таборі син Ізраїльки з одним чоловіком Ізраїльським. **11** І хулив син Ізраїльської жінки ім'я Боже, та й кляв його. І приведено його до Мойсея. Ім'я матери його Селомита Дібріївна, з роду Данового. **12** І віддано його під сторожу, щоб обявлено їм волю Господню. **13** І рече Господь Мойсейові: **14** Виведи поганьця геть з табору, і нехай усі хто чув, покладуть руки свої на голову йому, та й нехай вся громада вбє каміннем його. **15** До синів же Ізрайлевих промовиши і скажеш: Хто б то ні був, що клясти ме Бога свого, гріх свій він нести ме.

16 А хто хулити ім'я Господнє, того зараз скарати смертью, уся громада мусить окаменувати його; чи приходень, чи землянин: як скаже хулу на ім'я Господнє, мусить вмерти. **17** І хто вбє яку людину, і того скарати смертью. **18** А хто вбив скотину, мусить вернути за неї: життя за життя. **19** І хто вшкодить близнього свого, що він учинив, те й йому нехай учинять. **20** Перелом за перелом, око за око, зуб за зуб: як він ушкодив людині, так і йому нехай ушкодять. **21** Тим же то хто вбив скотину, мусить вернути за неї, а хто вбив людину, мусить бути вбитий. **22** Одно право буде в вас, як для приходня, так і для землянина; я бо Господь, Бог ваш. **23** І промовив Мойсей синам Ізрайлевим, що мусять вони вивести поганця геть із табору та й закидати каміннем; і вчинили сини Ізрайлеві так, як заповідав Господь Мойсейові.

25 І рече Господь Мойсейові: **2** Промов до синів

Ізрайлевих і скажи їм: Як приайдете в землю, що я оддаю вам, так мусить земля святкувати суботу Господеві. **3** Шість літ засівати меш поле твоє, і шість літ обрізувати меш виноградник твій, і збирати меш уроджай землі. **4** Семий же рік буде субота на відпочинок землі, субота Господеві; поля твого не засівати меш і виноградника твого не обрізувати меш. **5** Що само собою послі жнив твоїх уродить, не жати меш, грон у винограднику твоїму необрізаному не збирати меш; рік відпочинку буде про землю. **6** І буде субота землі на харч про вас, тобі й слузі твоїму, і рабині твоїй, і наймитові твому, і комірникові твому, що в тебе пробуває; **7** І скотині твоїй, і звірині, що на землі твоїй, буде ввесь уроджай її на харч. **8** І лічити меш собі сім собітніх років, сім раз сім літ, так що час сімох собітніх років буде тобі сорок і девять років. **9** І прикажеш трубити в трубу місяця семого на десятий день; в день премирення прикажеш трубити в труби по всій землі вашій. **10** І святкувати мете пятидесятій рік, і оголосите волю по країні всім осадникам її. Гучний рік се буде в вас, і вертати ме кожний з вас в державу свою, і кожний до роду свого вертати мете. **11** Яко ювілейний рік буде в вас пятидесятій рік. Не будете сіяти, ні збирати того, що само вродиться, і не збирати мете з виноградника непідрізуваного; **12** Бо се ювілейний

рік: съятим він мусить бути в вас; просто з поля їсти мете урожай його. **13** В ювілейний рік мусить кожний вертати до свого маєтку. **14** А коли що продаєш близньому твому, чи купуеш із руки в близнього твого, не будете тиснути один в одного. **15** Вважаючи на лічбу років послії ювілейного року, будеш куповати в близнього твого, по лічбі жнивних років продавати ме він тобі. **16** Чим більше років, тим більшу ціну поставиш йому, і чим менше років, тим меншу ціну поставиш йому; бо лічбу жнив продає він тобі. **17** Тим же то не будете вимагати надто один в одного, а боятись Бога твого; Я бо Господь, Бог ваш. **18** І будете сповняти встанови мої і пильнувати присудів моїх, і жити мете на землі з упокоєм. **19** І давати ме земля плоди свої і їсти мете до наситу, і жити мете на їй з упокоєм. **20** І коли казати мете: Що їсти memo семого року? Ми ж не сіємо і не збираємо вроджаю нашого, **21** Я посилати му благословенне мое на вас в році шостому, щоб зродило на три роки; **22** Як посієте на восьмий рік, то їсти мете ще з попереднього вроджаю; аж до девятого року, покіль приайде вроджай його, їсти мете з попереднього. **23** А землі не продавати мете на віки, бо земля моя; приходні бо і комірники ви в мене. **24** Тим же по всій землі вашої власності мусите дозволяти викуп землі. **25** Коли з'убожіє твій брат і продасть свою власність, то нехай приайде купець, його близький родич, і викупить, що прдав брат його. **26** А коли нема в людини такого, щоб викупив, та руки його зароблять, і стане за що викупити, **27** Так мусить порахувати роки проданого й вернути лише чоловікові, якому прдав, і вернеться так до власності своєї. **28** Коли ж руки його не придбають, щоб стало чим заплатити йому, так нехай продане буде в руці того, хто купив, до ювілейного року, і буде воно вільне в ювілейному році, і вернеться йому власність його. **29** І коли хто продасть хату в утвердженному місті, так можна йому викупити її до кінця року від часу продажі. **30** Цілий рік можна йому викупити її. Коли ж не викуплять до кінця повного року, так буде хата, що в утвердженному місті, на завсіди власність того, хто купив її, в роді його; не буде вільною ювілейного року. **31** Хати по селах, що неутвердженні навкруги, будуть нарівні з полями землі; буде для них право викупу, і в

ювілейному році виходити муть вільними. **32** Що ж до міст Левітів, та хат по містах їх, по всякий час можна викуплювати Левітам. **33** А коли ніхто з Левітів не викупить, так у ювілейному році буде вільна продана хата в місті власності його; хати бо в містах Левітів їх власність між синами Ізраїлевими. **34** І оболоня кругом міст їх не можна продавати, бо се власність їх віковічна. **35** І коли зубожіє брат твій і він опустить руки при тобі, мусиш допомогти йому; як приходень і комірник, жити ме при тобі. **36** Не брати меш із його чиншу і лихви, а будеш боятись Бога твого щоб можна жити братові твоюму при тобі. **37** Грошай не позичати меш йому на чинш, і не давати меш йому поживи на лихву. **38** Я Господь, Бог твій, що тебе вивів із Египецької землі, щоб oddати вам Канаан землю, і бути в вас Богом. **39** І коли з'убожіє твій брат при тобі і продасться тобі, не поставиш його до невільничої роботи; **40** Як наємник, як комірник мусить він бути при тобі; до ювілейного року робити ме в тебе. **41** І вийде на волю від тебе й діти його, та й вернеться до родини своєї, і до батьківщини своєї вернеться. **42** Вони бо слуги мої, що вивів я із Египецької землі; неможна продавати їх, як продають невільників. **43** Не панувати меш над ними жорстоко, і мусиш боятись Бога твого. **44** Що ж до раба твого і до рабині твоєї, що буде в тебе; нехай будуть із народів, що кругом вас; від них будете купувати рабів і рабинь. **45** Так само й з дітей комірників, що пробувають у вас, можна вам купувати із їх родини, що при вас, которую породили вони в землі вашій; і будуть вони вам у власність, **46** І зоставляти мете їх дітям вашим після вас, щоб мали їх як власність. Ті служити муть на віки; над братами ж вашими, синами Ізраїлевими, не панувати мете жорстоко один над другим. **47** І коли руки чужениці або комірника твого придбають яке добро, а брат твій з'убожіє при йому та й продасться чужому або комірникові твому, чи кому з родини чужениці, **48** Так послі того, як він прдався, мати ме право викупу свого; одному з братів його можна викупити його. **49** Або син дядька його викупить його, або хто з найближшої родини його нехай викупить його; або коли руками що заробить, сам нехай викупиться. **50** І полічиться він з тим, хто купив його, від року продажі до року ювілейного, а ціна, за которую

продався, буде відповідна лічбі років; як наємник полічить він йому дні свої. **51** Коли ще багацько років, то мусить вернути відповідний викуп свій із грошей, що за них куплено його; **52** Коли ж мало зостанеться років до року ювілейного, так нехай розлічиться з ним: відповідно до років своїх верне викуп свій. **53** Як наємник буде він із року в рік при йому; не панувати ме він над ним жорстоко перед очима твоїми. **54** I коли не викупиться таким робом, так вийде на волю в році ювілейному, сам і діти його з ним. **55** Бо мої раби сини Ізраїлеві, вони мої раби, що я вивів їх із Египецької землі. Я Господь, Бог ваш.

26 Не будете робити собі балванів, ні вирізвувати образів, ні ставити стовпів, і каменів з образами не ставляти метe в землі вашій, щоб перед ними бити поклони. Я Господь, Бог ваш. **2** Событи мої мусите держати, і в съвятинѣ благовіти. Я Господь. **3** Коли будете ходити в установах моїх і будете заповіді мої хоронити і сповнити, **4** То давати му вам дощі у свій час, і родити ме земля жниво своє і дерево приносити ме плоди свої. **5** I час молочення тревати ме в вас до збору виноградини, а збір виноградини тревати ме до сїби; і їсти метe хліб ваш до наситу і жити метe з упокоєм у землі вашій. **6** I дам я мир в країнї, і лежати метe собі, і ніхто не буде непокоїти вас; і вигублю хижого зъвіра в країнї, і меч не проходить ме по землі вашій. **7** I будете гонити ворогів ваших, і падати муть вони од меча перед вами. **8** I пятеро вас гнати ме сотню, а сотеро вас гнати ме десять тисяч, і падати муть вороги ваши од меча перед вами. **9** I обернусь до вас, і страшними зроблю вас, і намножу вас, і держати му завіт мій з вами. **10** I будете їсти давнолітні плоди, і прятати давнолітнє перед новим. **11** I поставлю храмину мою посеред вас, і не гидувати ме вами душа моя; **12** I ходити му проміж вами, і буду вашим Богом, а ви будете моїм людом. **13** Я Господь, Бог ваш, що вивів із Египецької землі, щоб ви не були підневолені їм; і розірвав я зазвори ярма вашого, і дав вам ходити випроставшись. **14** Коли ж не послухаєте мене і не будете сповнити всіх заповідей моїх, **15** I коли зневажите установи мої, і гордувати ме душа ваша присудами моїми, так що не сповнити метe всї заповіді мої і зломите заповіт

мій; **16** Так я зроблю те саме з вами: я допущу на вас страх, сухоти і пропасницю, від якої почорніє в очах і душа зомліє; і сіяти метe марно насіннє ваше, вороги бо ваши пожеруть його. **17** I поставлю лице мое против вас, і побьють вас вороги ваши; і запанують над вами ненавидники ваши, і втікати метe, хоч ніхто не буде гонити за вами. **18** Коли ж і тоді не послухаєте мене, так усемеро побільшу кари ваши за гріхи ваши. **19** I зломлю пиху потуги вашої, і зроблю небо над вами як заливо, а землю вашу як мідь. **20** I будете марнувати силу вашу, і не давати ме земля ваша жнива свого, а дерево на полі вашому не давати ме плоду свого. **21** A коли ійти метe проти мене й не схочете слухати мене, так усемеро побільшу кари за гріхи ваши. **22** I пущу зъвірину польову на вас, що вигубить дітей ваших, і пожере скотину вашу, і вас поменьшить, та й опустіють шляхи ваши. **23** Коли ж і після цього не покаєтесь та ійти метe проти мене, **24** Так і сам я ійти му против вас, і сам я побю вас усемеро за гріхи ваши. **25** I допущу на вас меч, що помститься за завіт; а коли позабираєтесь у городи ваши, то пішли морову кару серед вас, і віддам вас в руки ворогові. **26** Як зломлю підпору вашу, хліб, тоді пекти муть хліб ваш десятеро молодиць в одній печі, і віддавати муть вам хліб після ваги; і ви їстимете, та й не найдати метесь. **27** Коли ж і після цього не послухаєте мене да ійти метe против мене, **28** Так у палкому гніву ійти му против вас, і карати му вас усемеро за гріхи ваши. **29** I їсти метe тіло синів ваших, і тіло дочок ваших їсти метe, **30** I зруйную високості ваши, і розібру стовпи ваши соняшні, та й кину трупа вашего на трупа ідолського, і гидувати ме душа моя вами. **31** I зроблю городи ваши пустками, і спустошу съвятощі ваши, і не прийму любих пахощів ваших. **32** I спустошу країну вашу, так що й вороги ваши з'жахнуться, що пробувають у їй. **33** I самих вас розспорошу проміж народами, і з мечем пожену за вами; і опустіє земля ваша, а городи ваши обернутуться в руїну. **34** Тоді буде субота на землі по всї дні опустіння її, а ви самі опинитесь у землі ворогів ваших; тоді лежати ме земля облогом, і втішати метeться своїми суботніми часами. **35** По всї дні опустіння свого спочивати ме вона, через те, що не віддихала в суботи ваши, як жили ви на їй. **36** А хто останеться з вас, на

того серце наведу страх в землі ворога його: і гнати ме його шелест летячого листу, і втікати ме, як втікають від меча, і падати ме, хоч ніхто не гнати меться за ним. **37** І будуть падати одно через другого, наче перед мечем, хоч ніхто не гнати ме іх; і не буде в вас снаги, щоб остоятись перед ворогами вашими. **38** І погибнете між народами, і пожере вас ворожа земля; **39** Хто ж останеться з вас, ті потануть в беззаконнях своїх по ворожих землях, і в беззаконнях батьків своїх вкупі з ними. **40** І будуть тоді признаватись вони в беззаконнях своїх і в беззаконнях батьків своїх, котрими спроповірились мені, та що ійшли проти мене, **41** Та, що й я ійшов проти них, і загнав іх у землю ворогів їх. А коли тоді впокориться необрізане серце іх, і вони спокутують беззаконня свої, **42** То я спогадаю завіт мій з Яковом, і також завіт мій з Ісааком, і завіт мій з Авраамом спогадаю, і землю спогадаю. **43** Бо опустіє після них земля, і втішати меться суботніми часами своїми в час опустіння свого без них; самі ж вони приймати муть кару за беззаконня свої, через те, так через те, що судами моїми погордували і душа їх установами моїми гидувала. **44** Тільки ж і тоді, як пробувати муть вони в землі ворогів своїх, не відкину їх від себе і не зогиджу їх собі так, щоб їх вигубити та зломити завіт мій з ними; я бо Господь, Бог їх. **45** *Hі!* Спогадаю задля їх же самих завіт мій з предками їх, що вивів їх із Египецької землі перед очима народів, щоб їх Богом бути. Я Господь. **46** Се установи, й присуди, і закони, що постановив Господь проміж собою й синами Ізраїлевими на Синай горі, через Мойсея.

27 *I* рече Господь Мойсейові: **2** Промов до дітей Ізраїлевих і скажи їм: Коли хто небудь робить обітницю, то по цінуванню твому нехай будуть посьвячені душі Господеві. **3** Цінуваннє ж твое нехай буде: Чоловіка од двайцятьох років і до шістдесятюх ціна його п'ятьдесят секлів срібла, по секлям съятинї. **4** А як жінка, то буде ціна твоя трийцять секлів; **5** А як од пяти років до двайцяти років, так ціна твоя для музького полу буде двайцять секлів, а для женського у трийцять секлів; **6** А як од одного місяця до п'ятьох років, так ціна твоя буде для хлопчика п'ять секлів, а ціна твоя для дівчатка три секлів срібла; **7** А як же кому шістдесят років або

він старший, так ціна твоя, коли се чоловік, п'ятнайцять секлів, а як жінка, десять секлів. **8** Коли ж той, що робить обітницю, не спроможеться дати по твому цінуванню, так поставити його перед съященником, і цінувати ме його съященник; по мірі того, що може дати той, хто робить обітницю, нехай цінє його съященник. **9** А коли се скотина, з тих, що приносять в жертву Господеві, так усяке, що буде дане Господеві, съятим стане. **10** Нехай не переміняє її і не міняє ситу на захарчовану, чи захарчовану на ситу; а коли ж таки замінить скотину за скотину, так і ся й та стануть съятими. **11** А коли буде яка нечиста скотина, що не приносять в жертву Господеві, так нехай поставить скотину перед съященником, **12** Та й оцінить съященник, чи годиться вона, чи не годиться. **13** Як оцінить її съященник, так і мусить бути. Коли ж би хто схотів викупити її, так нехай додасть п'ятину до ціни твоєї. **14** І коли хто присъвятить дім свій, як съятиню Господеві, оцінить його съященник, чи годиться, чи ні. **15** Як съященник оцінить, так воно й мусить бути. Коли ж той, хто присъвявив, та схоче викупити дім свій, так мусить додати ще п'ятину гроша по цінуванню твому, і буде його. **16** А коли частину поля свого присъвячує хто Господеві, так оцініш по мірі висіву його. За один гомер висіву ячменю ціна п'ятьдесят секлів срібла. **17** Коли від ювілейного року присъвятить поле свое, зостанеться воно по цінуванню твому. **18** А коли по ювілейному році присъвятить поле свое, так съященник полічить йому гроші, по мірі літ, що остались до ювілейного року, і се буде убавлено від ціни твоєї. **19** Коли ж той, хто присъвявив, та схоче викупити поле, так наддати мусить п'ятину срібла по цінуванню твому, і зостанеться воно за ним. **20** А коли не викупить поля, або продасть поле другому чоловікові, так неможна буде знов викупити його; **21** І буде поле, як вийде вільне в ювілейному році, съяте Господеві, як поле присъвячене; буде воно съященникові як власність його. **22** А коли присъвятить Господеві поле куплене, що не належить до власного поля його, **23** Так нехай полічить йому съященник, скільки по цінуванню його виходить до ювілейного року; і віддасть він цінуваннє твое того дня, яко съяте Господне. **24** В ювілейному році вернеться

поле знов до того, в кого він купив його, до того, чия земля властиво була. **25** А всяка ціна твоя буде секлями съвятинї; двайцять гер на одну секлю. **26** Тільки первака від скотини, що вже як первородний належиться Господеві, не присвячувати ме ніхто. **27** Коли ж скотина нечиста, так мусить викупити її по цінуванню твому, наддавши до неї п'ятину; як же не викупить, так продасться вона по цінуванню твому. **28** Тільки все обречене, що хто присвятив Господеві, усе, що його, чи людина, чи скотина, чи поле його власностї, неможна продавати нї викуплювати; все що обречене, пресвятає Господеві. **29** Усе присвячене, що буде присвячене від людей, не можна викупити; заколене мусить бути. **30** І всяка десятина на землї, від насіння землї, від плодів з дерева, буде Господеві; съвяте Господеві. **31** Коли ж хто схоче викупити яку десятину свою, так п'ятину її мусить ще додати до неї. **32** А всяка десятина з буйної і дрібної скотини, з усього, що проходить під палцею пастуха, десята скотина буде съвятим Господеві; **33** Нехай не розбирають, чи годиться чи не годиться, і нехай не переміняють її; коли ж таки перемінять, так і вона сама й та, що нею замінено, стане съвятим Господеві; не можна її викупити. **34** Се заповіді, що заповідав їх Господь Мойсейові про синів Ізраїлевих на Синай горі.

Числа

1 I рече Господь Мойсейові в Синайському степу, в соборному наметі, на перший день другого місяця, у другому році по виході із Египецької землі, і каже: **2** Перелічіть усю громаду синів Ізрайлевих, по поколіннях їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, усіх музького полу по головах їх. **3** Од двайцяти років і старше, кожного, що зможе стояти в військовій лаві Ізраїля; перелічуйте їх по полках їх, ти з Ароном, **4** буде в вас один чоловік для кожного покоління, чоловік, що є головою в батьківському дому своєму. **5** I се ймена тих, що стояти муть із вами: Від Рубена: Лейзор Шедеуренко. **6** Від Симеона: Селумій Зуришадайєнко. **7** Від Юди: Наазон Аминадабенко; **8** Від Іссахара: Нетанеїль Зуаренко; **9** Від Зебулона: Еліаб Гелоненко; **10** Від синів Йосифові: від Ефраїма: Елішама Амігуденко; від Манассе: Гамалеїль Педазуренко; **11** Від Бенямина: Абидан Гидеонєнко; **12** Від Дана: Ахіезер Амішадаєнко; **13** Від Азера: Пагійль Окраненко; **14** Від Гада: Елеасаф Дегуйленко; **15** Від Нафталія: Агира Енаненко; **16** Се покликані до громади, князі родів батьківських; се були голови над тисячами в Ізраїлі. **17** I взяли Мойсей та Арон людей сих, що їх назвав Господь на імя. **18** I всю громаду скликали вони на перший день другого місяця. I списано родоводи їх, по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен, від двайцяти років і старше, по головах їх; **19** Як заповідав Господь Мойсейові. I так перелічив їх у Синай пустині. **20** I було синів Рубена, первенця Ізрайлевого: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, по головах їх, всього музького полу, від двайцяти років і старше, всіх, що ставали до війська, **21** Перелічених з покоління Рубенового, сорок шість тисяч і п'ятьсот. **22** Синів Симеонових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу, від двайцяти років і старше, всіх що ставали до війська, **23** Перелічених з покоління Симеонового, п'ятьдесят дев'ять тисяч і триста. **24** Синів Гадових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, що до війська ставали, **25** Перелічених з коліна Гадового, сорок шість тисяч

шістьсот і п'ятьдесят. **26** Синів Юдиних: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **27** Перелічених з покоління Юдиного, сімдесят чотири тисячі і шістьсот. **28** Синів Іссахарових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, що до війська ставали, **29** Перелічених з покоління Іссахарового, п'ятьдесят чотири тисячі і чотириста. **30** Синів Зебулонових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу, від двайцяти років і старше, що до війська ставали, **31** Перелічено з покоління Зебулонового, п'ятьдесят сім тисяч і чотириста. **32** Синів Йосифових: Синів Ефраїмових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **33** Перелічено з покоління Ефраїмового, сорок тисяч і п'ятьсот. **34** Синів Манассеїних: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **35** Перелічено з покоління Манассеїнового, трийцять дві тисячі і двісті. **36** Синів Беняминових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **37** Перелічених з покоління Беняминового, трийцять пять тисяч і чотириста. **38** Синів Данових: Покоління їх по родинам їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **39** Перелічених з покоління Данового, шістьдесят дві тисячі і сімсот. **40** Синів Ассерових: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, всього музького полу від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **41** Перелічених з покоління Ассерового, сорок одна тисяча і п'ятьсот. **42** Синів Нафталіївих: Покоління їх по родинах їх, по батьківських домах їх, по лічбі імен їх, від двайцяти років і старше, всіх що до війська ставали, **43** Перелічених з покоління Нафталіївого, п'ятьдесят три тисячі і чотириста. **44** Се перелічені, що їх поперелічували Мойсей та Арон та князі Ізраїльські, що їх було дванадцять

чоловіка: були вони кожний за батьківський дім свій. **45** Так перелічено синів Ізрайлевих по батьківських домах їх від двайцяти років і старше, всіх що до війська Ізраїльського ставали. **46** I було всіх перелічених шістьсот три тисячі і п'ятьсот п'ятьдесят. **47** Левітів же по батьківському поколінню не перелічувано між ними. **48** Сказав бо Господь Мойсейові: **49** Тілько Левієве поколіннє не подаси до переписі, і не лічти меш'х між синами Ізрайлевими, **50** А мусиш поставити Левітів над храминою съвідчення і над усім знаряддем її і над усім, що до неї належить. Носити муть вони храмину і все знаряддє її, і будуть вони на послугу при ній, і отaborяться навколо храмини. **51** I як треба буде нести храмину, нехай підносять її Левіти; а як треба зупинитись храмині, становити муть її Левіти. Хто ж чужий наблизиться до неї, тому буде смерть. **52** I стануть табором сини Ізрайлеві, кожний у своєму таборі, і кожний під своїм прапором, пополках своїх. **53** Левіті ж мусять отaborитись навколо храмини съвідчення, щоб не загорівся гнів мій на громаду синів Ізрайлевих, і будуть Левіти на чатах при храмині съвідчення. **54** I вчинили сини Ізрайлеві все; як заповідав Господь Мойсейові, так вчинили вони.

2 I рече Господь Мойсейові й Аронові: **2** Кожний із синів Ізрайлевих отaborиться під прапором своїм, під знамям батьківського дому свого. Навпроти соборного намету, навколо його стануть табором. **3** На схід сонця стануть: Прапор табору Юдиного, по полках своїх, і князь синів Юдиних Нахзон Аминадабенко; **4** I полки його й перелічені його сімдесять чотири тисячі і шістьсот. **5** А коло його стане: Поколіннє Іссахарове, і князь синів Іссахарових Нетанеель Зуаренко; **6** I полки його й перелічені його п'ятьдесят чотири тисячі і чотириста. **7** Поколіннє Зебулонове, і князь синів Зебулонових Еліаб Гелоненко; **8** I полки його і перелічені його п'ятьдесят сім тисяч і чотириста. **9** Всіх перелічених в таборі Юдиному сто вісімдесят шість тисяч і чотириста пополках їх; перві рушати муть вони. **10** На полуздні стануть: Прапор табору Рубенового, по полках своїх; **11** I князь синів Рубенових Елизур Шедеуренко, полки його і перелічені його сорок шість тисяч і п'ятьсот. **12** А поруч його стане поколіннє Симеонове; **13** I

князь синів Симеонових Селуміль Зуришадаєнко; полки його і перелічені його п'ятьдесят дев'ять тисяч і триста. **14** Потім поколіннє Гадове; і князь синів Гадових Еліасаф Дегуйленко; **15** I полки його і перелічені його, сорок п'ятьтисяч і шістьсот і п'ятьдесят. **16** Усіх перелічених у таборі Рубена сто п'ятьдесят одна тисяча і чотириста і п'ятьдесят по полках їх. Другими вже наступати муть. **17** А соборний намет рушати ме вкупі з табором Левітським, в середині табору; як отaborились, так і рушати муть вони; кожне на місці свому під прапорами своїми. **18** На захід сонця стане прапор Ефраїмів по полках їх; і князь синів Ефраїмових Елішама Амігуденко; **19** I полки його і перелічені його сорок тисяч і п'ятьсот. **20** А поруч його стане поколіннє Манассеїне, і князь синів Манассеїних Гамалеель Педазуренко. **21** I полки його і перелічені його трийцять дві тисячі і двісті. **22** Потім поколіннє Беняминове, і князь синів Беняминових Абидан Гиденіенко; **23** I полки його і перелічені його трийцять п'ять тисяч і чотириста. **24** Усіх перелічених в таборі Ефраїмовому сто вісім тисяч і сто по полках їх. **25** На півночі стане прапор табору Данового по полкам їх, і князь синів Данових Ахіезер Амішадаєнко; **26** I полки його і перелічені його шістьдесят дві тисячі і сімсот. **27** А поруч його стане: поколіннє Ассерове, і князь синів Ассерових Пагіль Окраненко; **28** I полки його й перелічені його сорок і одна тисяча і п'ятьсот. **29** I поколіннє Нефталієве, і князь синів Нефталієвих Агира Енаненко; **30** I полки його й перелічені його п'ятьдесят три тисячі і чотириста. **31** Усіх перелічених в Дановому таборі сто п'ятьдесят сім тисяч і шістьсот по полках їх. Останніми вже рушати муть. **32** Се перелічені сини Ізрайлеві по батьківських домах їх. Усіх перелічених у таборах по полках їх було шістьсот три тисячі і п'ятьсот п'ятьдесят. **33** Левітів же не перелічувано між синами Ізрайлевими, як заповідав Господь Мойсейові. **34** I чинили сини Ізрайлеві все, що заповідав Господь Мойсейові: так отaborувались по прапорах своїх, і так рушали у похід кожний по родинах своїх і по батьківських домах своїх.

3 А се постань Аронова та Мойсейова, як розмовляв Господь із Мойсейом на Синай горі. **2** I се ймена синів Аронових: Надаб, первенець,

та Абигуй, Єлеазар та Ітамар. **3** Се ймена синів Аронових, помазаних священників, висвячених, щоб служили священну службу. **4** І померли Надаб та Абигуй перед Господом, як приносили чужий огонь перед Господом в Синайському степу, дітей же в їх не було. І були священниками Єлеазар та Ітамар перед лицем Арина, батька свого. **5** І рече Господь Мойсейові: **6** Нехай приступить поколіннє Левієве, та й поставиши їх перед Ароном священником, щоб услуговували вони йому. **7** І нехай вони дбають про все, що йому треба, йому й усій громаді в соборному наметі, щоб служити службу в святині. **8** І будуть доглядати знадібя в соборному наметі та стерегти синів Ізраїля, щоб відправляли службу в храмині. **9** І віддаси Левітів Аронові й синам його; зовсім віддані йому будуть вони зміж синів Ізрайлевих. **10** Арина ж і синів його поставиши до священичої служби; коли ж чужениця який приступить, передати його смерті. **11** І рече Господь Мойсейові: **12** Се я сам узяв Левітів зміж синів Ізрайлевих замість усіх первенців, що їх приводить мати між синами Ізрайлевими, і будуть Левіті моїми. **13** Мій бо всякий первенець: Того дня, як повбивав я усіх первенців в Египецькій землі, присвятив я собі всіх первенців в Ізраїлі, від людини до скотини; мені будуть вони, мені Господеві. **14** І рече Господь Мойсейові в Синайському степу: **15** Перелічи сини Левієві по батьківських домах їх, по родинах їх. Увесь музъкий пол їх мусиш перелічти; від одномісячного немовлятка й старше перелічиш їх. **16** І перелічив їх Мойсей по слову Господньому, як він заповідав. **17** І були сі сини Левієві по йменах своїх: Герзон і Кегат і Мерарій. **18** І се ймена синів Герсона по родинах їх: Лібній і Семій. **19** А сини Кегата по родинах їх: Амрам та Ізгар, Геброн та Узель. **20** А сини Мерари по родинах їх: Махлій та Мушій. Се родини Левієві, по батьківських домах їх. **21** Від Герсона: родина Лабній і родина Семій; се родана Герсоній. **22** Перелічених їх по лічбі всього музъкого полу, від одномісячного немовлятка і старше перелічених їх, сім тисяч і п'ятьсот. **23** Родини Гереоній отaborились за храминою, на захід сонця. **24** А князь батьківського дому в Герсоній був Елясаф Лаеляненко. **25** І мали доглядати Герсоній в соборному наметі: храмину й намет і покритте його і завісу коло

входу в соборний намет, **26** І завісу в дворі і завісу при вході до двора, що навколо храмини й жертвника і посторонків його на всю потріб їх. **27** А від Кегата родина Амрамій і родина Ізгарій і родина Геброній і родина Узелій. Се родина Кегатій. **28** По лічбі всього музъкого полу, від одного місяця і старше, вісім тисяч шістьсот, що були сторожі коло святинї. **29** Родини синів Кегата отaborились з південного боку храмини. **30** А князь батьківського дому в родин Кегатій був Елізафал Узеленко. **31** А доглядали вони: скриню й стола і світильника і жертвників і посудини в святинї, що були для служби, і завіси і всього, що треба робити. **32** А князь над князями Левітів Елеазар, син Арина священника; він був доглядачем над тими, що були на сторожі коло святинї. **33** Від Мерарія: родина Махлій і родина Мушій; се родини Мерарій. **34** І перелічених їх по лічбі всього музъкого полу, від одного місяця і старше: шість тисяч і двісті. **35** А князь батьківського дому в родині Мерарій був Зуріель Абихайліенко. Стояли вони табором на північному боці храмини. **36** А мали доглядати сини Мерарія: Дощок храмини і засовів її і стовпів її і підніжків її, і всієї посудини і всякої служби при них; **37** І стовпів навколо двора і підніжків їх і приколків їх і мотузів їх. **38** А ті, що спереду храмини, проти сходу, перед соборним наметом на схід сонця отaborились, були Мойсей та Арон та сини його, що були на сторожі коло святинї замість синів Ізрайлевих. Коли ж посторонній чоловік наближеться, то буде йому смерть. **39** Усіх перелічених Левітів, що перелічив Мойсей з Ароном, як заповідав Господь, по родинах їх, всього музъкого полу, від одного місяця і старше, було двайцять і дві тисячі. **40** І рече Господь Мойсейові: Перелічи всіх первенців музъкого полу в синів Ізрайлевих, від одного місяця й старше, і позлічай імена їх. **41** І мусиш узяти Левітів для мене, Господа, замість усіх первенців із синів Ізрайлевих, і скотину в Левітів замість усіх перваків із скотини в синів Ізрайлевих. **42** І перелічив Мойсей, як заповідав Господь йому, все первородне у синів Ізрайлевих. **43** І було всіх первенців музъкого полу, по лічбі імен, від одного місяця і старше, по переліку їх, двайцять дві тисячі двісті сімдесят і три. **44** І рече

Господь Мойсейові: **45** Возьми Левітів замість усіх первенців із синів Ізраїлевих, і будуть моїми Левіти; Господніми. **46** А тих двісті сімдесят і трох первенців із синів Ізраїлевих, що їх більше над лічбою Левітів, мусиш викупити; **47** I взяти по п'ять секлів за голову; по секлям съятині возьмеш, двайцять гер за один секель. **48** А срібло віддаси як викуп за тих, що над лічбою їх більше, Аронові та синам його. **49** I взяв Мойсей викупні гроші з тих, що були на лічбу викуплених Левітами; **50** За первенців у синів Ізраїлевих узяв срібла тисячу триста шість десять і п'ять секлів, по секлям съятині. **51** I віддав Мойсей викупні гроші Аронові та синам його, по слову Господньому, як заповідав Господь Мойсейові.

4 I рече Господь Мойсейові й Аронові: **2** Перелічіть голови в синів Кегатових, між синами Левівими, по родинах їх, по батьківських домах їх, **3** Від трийцять років і старше аж до п'ятьдесяти років, усіх спосібних до роботи, щоб робити діло при соборному наметі. **4** Буде ж служба синів Кегатових коло соборного намету: носити съятину съятину. **5** I увійдуть Арон та сини його, як треба рушати таборові, і знімуть вони закриваочу завісу і вкриють нею скриню съвідчення; **6** I положять вони на ню покривало із барсучих шкір і накинуть на неї простиране з блавату та й повсовують носила її. **7** I стіл для покладного хліба застелють обруском з блавату та й поставлять на йому полумиски і чаші і кадильниці і збанки для жертви ливної; і повсячасний хліб буде на йому. **8** I на все те накинуть покривало з кармазину і покриють покривалом із барсукових шкір; та й повсовують носила його; **9** I возьмуть плахту з блавату та й накриють съвітильника й лямпи його і щипці його і гасільниці його і всю посудину на олію до його, що її уживають до його. **10** I обгорнуть його й усю посудину його покривалом з барсучих шкір, та й положять на ноші. **11** А на жертвінника золотого накинуть плахту з блавату, та й укриють його покривалом із барсучих шкір і повсовують носила його. **12** I возьмуть всю посудину службову, що на службу в съятині, та й положять її в плахту блаватову та й накриють покривалом із барсучих шкір і положять на ноші. **13** I виберуть попіл із жертвінника та й

накриють його обруском з пурпуру, **14** I положять на йому увесь посуд його, потрібний до служби на йому: кадильниці і вилка й кочерги і бризькала і все надібє до жертвінника; і накриють все те покривалом з барсучих шкір, та й попросовують носила його. **15** А як Арон і сини його скінчать накривати съятину і всю посудину съятині, щоб рушити потім з табором, то прийдуть тоді синове Кегата, щоб нести, та щоб не торкнулись съятого та й не вмерли. Се те із соборного намету, що синове Кегата нести мають. **16** Елеазар же, син Арина съященника, мати ме догляд над олією для съвітильника та над кадильними паощами, та над повсячансною жертвою хлібною, та над миром, та догляд над цілою храминою і над усім, що є в ній, над съятинею як і над посудиною її. **17** I рече Господь Мойсейові та Аронові: **18** Дбати мете ви, щоб покоління родин Кегатів не викоренилось зміж Левітів; **19** А от що чинити мете з ними, щоб жили та не померли, як приступлять до пресъвятого: Арон і сини його мусять увійти і поставити кожного з них до його служби і до тягару його; **20** Та неможна їм увійти та й озирати съяте хоч би тілько на хвилинку, ато помрутъ. **21** I рече Господь Мойсейові: **22** Перелічи голови синів Герсонових по батьківських домах їх, по родинах їх; **23** Від трийцяти років і старше до п'ятьдесять років перелічиши їх, усіх спосібних до роботи, щоб послугували в соборному наметі. **24** Буде ж робота родин Герсонових, що до служби і до тягарів, така: **25** Нести муть вони келіми храмини, і соборний намет, покривало його і покривало із барсучих шкір, що зверху на йому, та завісу коло входу в соборний намет, **26** I опони з двора, і опону, що при вході воріт у дворі, що є кругом храмини і жертвінника і мотузи до них і всяку посудину службову їх; і все, що треба зробити з ними, мусять зробити. **27** По приказам Арина і синів його буде вся послуга синів Герсоніїв, чи нести муть тягарі чи робити муть яку роботу свою; і поручите їм берегти усе, що нести муть. **28** Така послуга родин синів Герсоніїв при соборному наметі; а дбати муть вони про службу під доглядом Ітамара, Ароненка, съященника. **29** Синів Мерарієвих перелічиши по родинах їх, по батьківських домах їх; **30** Від трийцяти років і старше до п'ятьдесять років перелічиши їх, усіх, що стануть до роботи, на

послугу в соборному наметі. **31** І се тягари, що їх нести мають, по службі своїй в соборному наметі: дошки храмини і засуви її і стовпи її і стояла їх. **32** І стовпи в дворі всі кругом і стояла їх і прикілки їх і верівки їх, з усім знаряддем їх і зо всією послугою їх; і розлічіть по іменам речі, що мають їх нести. **33** Се послуга родин синів Мерарієвих, по всякій службі їх у соборному наметі, під надзором Ітамара Ароненка, съященника. **34** І перелічили Мойсей та Арон та князі громадські Кегатових синів по родинах їх і по батьківських домах їх; **35** Від трийцяти років і старше до п'ятнадцять років, усіх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметі. **36** І було перелічених їх по родинах їх дві тисячі сімсот і п'ятнадцять. **37** Се перелічені з родин Кегатових, всі що були на послугу при соборному наметі, що їх перелічив Мойсей та Арон, по слову Господньому через Мойсея. **38** Перелічено і синів Герсонових по родинах їх, по батьківських домах їх, **39** Від трийцяти років і старше до п'ятнадцять років, всіх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметі. **40** І було перелічених їх по родинах їх, по батьківських домах їх, дві тисячі шістсот і трийцять. **41** Се перелічені з родин Герсонових, всі що послугували при соборному наметі, що їх перелічили Мойсей та Арон, по слову Господньому. **42** І перелічено родини в синів Мерарієвих по семях їх, по батьківських домах їх, **43** Від трийцяти років і старше до п'ятнадцять років, усіх спосібних до роботи, на послугу в соборному наметі. **44** І було перелічених їх по родинам їх, три тисячі й двісті. **45** Се перелічені з родин синів Мерарієвих, що перелічили Мойсей та Арон, по слову Господньому через Мойсея. **46** Усіх перелічених Левітів, що перелічив їх Мойсей з Ароном та з князями Ізрайлевими, по родинах їх, по батьківських домах їх, **47** Від трийцяти років і старших, до п'ятнадцять років, усіх, що ставали на службу при соборному наметі, щоб послугу робити і носити, **48** Було перелічених їх, вісім тисяч п'ятсот і вісімдесять. **49** Перелічено їх по слову Господньому через Мойсея, кожного по послузі своїй і по тягах своїх, що їх нести мають. І перелічено їх, як повелів Господь Мойсейові.

5 Рече Господь Мойсейові: 2 Повели синам Ізрайлевим висилати з табору всякого

прокаженого й усякого з течивом і всякого, хто зробиться нечистим од мерця. 3 Як чоловіка, так жінку мусите висилати геть із табору, щоб не занечистили шатрів своїх, що серед їх я витаю. 4 І вчинили так сини Ізрайлеві; і стали висилати їх із табору; як приказав Господь Мойсейові, так і стали чинити сини Ізрайлеві. 5 Рече Господь Мойсейові: 6 Промов до синів Ізрайлевих: Коли чоловік або жінка вчинять який гріх проти людини, та споневіряться тим Господеві, і провиниться душа, 7 Так покаятись мусить у грісі свому, котрим согрішили; і хто зробив кривду, мусить в повні вернути, та ще п'ятину того наддати, і тому віддати, кого скривдив. 8 А коли в людини та нема родича, щоб вернути йому кривду, так нехай верне кривду Господеві, і буде вона съященниківі, опріч барана жертви премирення, що буде на покуту за його. 9 І буде йому всяка жертва підношення з усяких съятих приносів, що приносять їх сини Ізрайлеві съященниківі. 10 І все, що хто посьвятить, буде його; що хто дає съященниківі, його буде. 11 Рече Господь Мойсейові: 12 Промов до синів Ізрайлевих і скажі їм: Коли зверне жінка чия на бік, і споневіриться чоловікові свому, 13 І зляжеться хто з нею, і буде воно втаєно від очей чоловіка її, і тайкома нечистою стала вона, та нема съівдка проти неї, а самої не поймано на вчинку; 14 Та ревнивий дух схопить його, і буде він ревнувати на жінку, як вона опоганилась; або зійде на його дух ревнивий, і стане він ревнувати на жінку свою, а вона не опоганилась; 15 То приведе чоловік той жінку до съященника, і принесе приніс її задля неї, десятину ефи ячмінної муки; не наливати ме олії на неї і не класти ме ладану; бо се приніс за ревнуваннє, хлібний приніс на спомин, що нагадує провину. 16 І скаже їй приступити съященник, і поставить її перед Господом. 17 І возьме съященник води съятої в посудину глиняну; та возьме съященник пороху, що на долівці в храмині, та й вкине його в воду. 18 І поставить съященник жінку перед Господом, і відкриє голову жінці, і положить на руки її хлібний приніс поминальний; се приніс за ревнуваннє; а в руці съященника буде гірка вода, що наводить проклятте. 19 І заклинати ме съященник її, і казати ме жінці: Коли не лежав ніхто з тобою, і коли ти, бувши за чоловіком твоїм,

не спроневірилась мужові нечистотою, то будь не пошкоджена від сієї води гіркої, що наводить прокляття; **20** Коли ж ти, бувши за чоловіком твоїм, спроневірилась і опоганила себе, і лежав з тобою хто окрім чоловіка твого, **21** I заклена жінку съященник клятьбою прокляття, і промовить съященник до жінки: I нехай зробить Господь проклятою і злорікою тебе серед люду твого, і нехай допустить, щоб опало лоно твое і опух живіт твій. **22** I ся вода, що наводить прокляття, увійде в утробу твою, щоб твій живіт опух і щоб лоно твое опало. I скаже жінка: Амінь, амінь! **23** I запише прокляття сї съященник у книзї, та й змие їх водою гіркою; **24** I дасть він жінці напитись гіркої води, що наводить прокляття, щоб увійшла вода в неї для гіркості. **25** I возьме съященник із руки в жінки приніс за ревнуваннє, і похитувати ме сим даром перед Господом, і принесе його до жертівника. **26** I возьме съященник жменю із приносу, як частку на спомин та й пустить з димом на жертівнику; а потім дасть жінці води напитись. **27** A як дасть їй води напитись, то станеться, коли опоганилась вона і спроневіралась чоловікові свому, так вода, що наводить прокляття, увійде в неї для гіркості, і опухне живіт в неї, та й опаде лоно в неї; і стане жінка проклятою міжлюдом своїм. **28** A коли жінка не опоганила себе, а чиста вона, так буде непошкоджена і зачне насіннє. **29** Ce закон про ревнуваннє: Як жінка, бувши за мужем своїм, зверне на бік і опоганить себе, **30** Aбо коли обійме чоловіка ревнивий дух, і ревнє він на жінку свою, і ставляє жінку перед Господом, так сповнить над нею съященник увесь той закон. **31** I проститься чоловікові провину його, а жінка нести ме на собі гріх свій.

6 I рече Господь Мойсейові: **2** Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: Коли чоловік чи жінка захоче присвятити себе шлюбом назарейським, щоб відлучившись віддатись Господеві, **3** Од вина й трунку запиваючого мусить здергуватись: оцту винного й оцту трункового не пити ме; і жадного соку виноградного не пити ме, і не їсти ме ні съвіжого ні сушеного винограду. **4** По ввесь час назарейства свого не їсти ме нічого, що зроблено з винограду, чи воно із зерен, чи з лушпиння. **5** По ввесь час шлюбу його назарейського бритва

нехай не торкається голови його; покіль не мине час той, що він відлучився для Господа, съятым буде він; нехай запустить волосся на голові своїй. **6** По ввесь час, як відлучиться він для Господа, до жадного трупа не приступати ме. **7** Задля батька свого або матері своєї, задля брата свого або сестри своєї, коли помре хто з них, нехай не опоганює себе; бо посьячене Бога його на голові його. **8** По всі дні назарейства свого він присвячений Господеві. **9** I коли хто вмре, несподівано, при йому, і він опоганив посьятив голови своєї, так мусить остригти голову собі в день очищення свого; семого дня остріже її. **10** A восьмого дня подасть дві горлиці чи двоє голубенят съященникові, коло входу в соборний намет. **11** I принесе съященник одно як жертву за гріх, а друге на всепаленне, і спокутує його за те, що опоганив себе коло мерця; і освятить голову йому того ж дня. **12** I почне він знов дні свого відлучення назарейського Господеві, та й принесе ягня однолітнє в жертву за провину; попередні ж дні пішли марно, бо опоганений посьятив його назарейський. **13** I се закон про назарея: Того дня, як сповниться час відлучення його, приведуть його до входу в соборний намет. **14** I принесе він жертву свою Господеві: однолітнє ягня без скази на всепаленне, та однолітню ягничку без скази на жертву за гріх; і барана одного без скази на жертву мирну, **15** I кошик опрісноків: коржів із пшеничної муки, замішаної на олії, та палениць незаквшаних, помазаних олією; а вкупі з ними і хлібну і ливну жертву свою. **16** I приведе їх съященник перед Господом, і принесе його жертву за гріх і всепаленне його. **17** A барана принесе як жертву мирну Господеві вкупі з кошиком опрісноків, і принесе съященник хлібну і ливну жертву його. **18** I остріже назарей коло входу в соборний намет голову назарейства свого, і возьме волоссе з голови назарейства свого та й положить на вогонь, що під жертвою мирною. **19** I возьме съященник лопатку варену з барана, і колача прісного одного з кошика, і паленицю прісну одну, та й положить на руки назареєві, послі, як остріже назарейство своє, **20** Та й принесе їх съященник в жертву гайдану перед Господом; се буде съяте съященникові з грудиною жертви гайданої і з лопаткою жертви підношеної. А після цього можна

назарееві вино пити. **21** Се закон про назарея, що робить обітницю, і про приноси його Господеві за назарейство своє, oprіч того, на що спромога його. По обітницї своїй, яку шлюбував, так чинити ме по закону назарейства свого. **22** І рече Господь Мойсейові: **23** Промов до Арона й до синів його й скажи: Так будете благословляти синів Ізраїлевих; мовлячи їм: **24** Господь благослови тебе, і хорони тебе! **25** Господь нехай съвітить лицем своїм над тобою, та милює тебе! **26** Нехай оберне Господь лице своє на тебе і дастъ тобі впокій! **27** І так нехай взывають імя моє на Ізраїля, і я благословити му їх.

7 І було се того дня як скіньчив Мойсей ставити храмину, і помазав її та й освятив її, і всю посудину її, і жертвника і всю посудину його, і як він помазав і освятив їх; **2** То прийшли князі Ізраїлеві, голови батьківських домів їх, що були князями поколінів, і начальниками перелічених, **3** І принесли приноси свої перед Господом: шість критих возів і дванадцять волів, один віз на два князі, та один віл за кожного з них, і привели їх перед храмину. **4** І рече Господь Мойсейові: **5** Возьми їх від них, і будуть вони на службу в соборному наметі, і передай їх Левітам, кожному, що годиться по службі його. **6** І взяв Мойсей вози й волів та й оддав їх Левітам. **7** Два вози і чотири воли віддав синам Герсоновим, дивлючись по їх послузі, **8** А чотири вози і вісім волів oddав синам Мерарієвим, дивлючись по їх послузі під доглядом Ітамара, сина АRONA, съященника. **9** Синам же Кегатовим не дав нічого; вони бо робили послугу коло съятинї, — на плечах носили її. **10** І приносили князі посъвятні дари жертвника того дня, як помазано його; і принесли князі дари свої перед жертвником. **11** І рече Господь Мойсейові: Щодня приносити ме один князь приноси свої на освяченне жертвника. **12** І той, що приніс первого дня свій приніс, був Нахзон Аминадабенко, з покоління Юдиного. **13** А приніс його був: один полумисок срібний, сто трицять секлів вагою, кубок срібний в сімдесят секлів, по секлеві съятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, як жертва хлібна; **14** Одна чаша, десять секлів золота вагою, повна кадила; **15** Один молодий бик, один баран, одно

ягня однолітне, на всепаленне; **16** Один козел на жертву за гріх; **17** А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят однолітків пятеро. Се був приніс Нахзона Аминадабенка. **18** На другий день приносив жертву князь синів Іссахарових, Нетанеель Зуаренко. **19** А жертва його була: один полумисок срібний, сто і трицять секлів вагою, один кубок срібний, сімдесят секлів вагою, по секлеві съятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, як хлібна жертва; **20** Чаша одна, десять секлів золота вагою, повна кадила; **21** Молодий бик один, баран один, ягня перволітне одно на всепаленне; **22** Козел один на жертву за гріх; **23** А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітніх пятеро. Се був приніс Нетанеїла Зуаренка. **24** На третій день князь синів Зебулонових, Елияб Голоненко. **25** А приніс його такий: один полумисок срібний вагою сто і трицять секлів, один срібний кубок вагою сімдесят секлів, по секлеві съятинї, обидви повні муки пшеничної, замішаної на олїї, на жертву хлібну; **26** Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; **27** Молодий бик один, баран один, ягня перволітне одно на всепаленне; **28** Козел один на жертву за гріх; **29** А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се був приніс Елияба Гелоненка. **30** На четвертий день князь синів Рубенових, Елизур Шедеуренка. **31** А приніс його був: один полумисок срібний, вагою сто трицять секлів, один кубок срібний, вагою сімдесят секлів, по секлеві съятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлібну; **32** Чаша одна, вагою десять секлів золота, повна кадила; **33** Бичок один, баран один, ягня перволітне одно на всепаленне; **34** Козел один на жертву за гріх; **35** А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Єлизура Шедеуренка. **36** На п'ятий день князь синів Симеонових, Селуміль Зуришадаєнко. **37** А приніс його був такий: один полумисок срібний вагою сто трицять секлів, один кубок срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятинї, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олїї, про жертву хлібну; **38** Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; **39** Бичок один, баран один, ягня однолітне одно на

всепаленне; 40 Козел один на жертву за гріх; 41 А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Селуміла Зуришадаєнка. 42 На шостий день князь у синів Гадових, Єлеасаф Дегуйленко. 43 А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлів, кубок один срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 44 Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; 45 Бичок один, баран один, ягня однолітне одно на всепаленне; 46 Козеня одно на гріжерту; 47 А на жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Єлеасафа Дегуйленка. 48 На семий день князь синів Ефраїмових, Елішама Амігуденка. 49 А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцать секлів, кубок один срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 50 Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; 51 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно на всепаленне. 52 Козел один на жертву за гріх; 53 А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Єлішама Амігуденка. 54 На восьмий день князь синів Манассейних Гамалеїль Педазуренко. 55 А приніс його такий: полумисок срібний вагою сто трийцять секлів, кубок один вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 56 Чаша одна вагою десять секлів золота повна ладину. 57 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно про всепаленне; 58 Козел один про жертву за гріх; 59 А про жертву мирну волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро! Се приніс Гамалеїла Педазуренко. 60 На девятий день князь синів Беняминових, Абидан Гидеоніенка. 61 А приніс його такий: полумисок срібний один вагою сто трийцать секлів, кубок один срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 62 Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; 63 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно на всепаленне; 64 Козел один про жертву за гріх; 65 А про жертву

мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Абидана Гидеоніенка. 66 На десятий день князь синів Данових, Ахіезер Амішадаєнко. 67 А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцять секлів, кубок срібний один вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 68 Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; 69 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно про всепаленне, 70 Козел один про жертву за гріх; 71 А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Ахіезера Амішадаєнка. 72 На однайцятий день князь синів Ассерових Пагіль Окраненко. 73 А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцать секлів; кубок один срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 74 Чаша одна вагою десять секлів золота; повна кадила. 75 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно про всепаленне; 76 Козел один про жертву за гріх; 77 А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приніс Паліла Окраненка. 78 На дванайцятий день князь синів Нафталієвих Агири Енаненка. 79 А приніс його був такий: полумисок срібний один вагою сто трийцать секлів; кубок один срібний вагою сімдесят секлів, по секлеві съятині, обидва повні муки пшеничної, замішаної на олії, про жертву хлібну; 80 Чаша одна вагою десять секлів золота, повна кадила; 81 Бичок один, баран один, ягня перволітне одно про всепаленне. 82 Козел один про жертву за гріх; 83 А про жертву мирну: волів пара, баранів пятеро, козлів пятеро, ягнят перволітків пятеро. Се приношені Агири Енаненка. 84 Се дари на посъват жертівника, в день його помазання від князів Ізраїля: полумисків срібних дванайцять, кубків срібних дванайцять, чаш золотих дванайцять; 85 Вагою сто трийцать секлів кожен полумисок срібний і сімдесят секлів кожен кубок. Уесь посуд срібний вагою дві тисячі й чотириста секлів, по секлеві съятині. 86 Чаш золотих дванайцять, повних кадила, по десять секлів кожна чаша, по секлеві съятині; всього золота в чашах сто двайцять секлів. 87 Усієї

буйної скотини про всепаленне було: дванайцять бичків; дванайцять баранів, дванайцять ягнят перволітків, а до них хлібні дари; дванайцять козлів про жертву за гріх. **88** А всієї буйної скотини на жертву мирну було двайцять і чотири бичків; крім того шістьдесят баранів, шістьдесят козлів, і шістьдесят ягнят перволітків. Се посьвятні дари жертівника в день помазання його. **89** I як увійшов Мойсей у громадянський намет розмовляти з ним, так почув голос, що промовляв до його з віка, що на скрині съвідчення, і спроміж обох херувимів: і промовляв до його.

8 I рече Господь Мойсейові: **2** Промов до Аronа й скажи йому: Як засъвічую лямпи, так на передньому боці съвітильника мусять съвітити сїм лямп. **3** I чинив так Арон: на передньому боці съвітильника засъвічував лямпи, як заповідав Господь Мойсейові. **4** А съвітильник був такої роботи: кована робота із золота; і держало його і квітки його, все було кованої роботи; по взорцеві, що Господь показав його Мойсейові, так і зроблено съвітильника. **5** I рече Господь Мойсейові: **6** Возьми Левітів зміж синів Ізраїля та й очисти їх. **7** Та ось що мусиш вчинити з ними, щоб їх очистити: покропи їх водою очищаючи гріхи, і нехай обголять вони бритвою все тіло своє, і повипирають одїж свою та й очистяться. **8** I нехай візьмуть вони бичка і хлібні дари до його; муку пшеничну перемішану з олією; а бичка другого візьмеш про жертву за гріх. **9** I приведеш Левітів перед соборний намет і скличеш усю громаду синів Ізраїлевих. **10** I скажеш приступити Левітам перед Господом, і покладути сини Ізраїлеві руки свої на Левітів. **11** Арон же посьвятить Левітів перед Господом від синів Ізраїлевих, щоб відправляли службу Господеві. **12** А Левіти покладуть руки свої на голову бичкам; і принесеш одного в жертву за гріх, а другого на всепаленне Господеві, щоб відправити покуту за Левітів. **13** I поставиш Левітів перед Ароном і перед синами його, і посьвятиш їх Господеві; **14** I повиличуєш Левітів зміж Ізраїля, щоб мої були Левіти. **15** Та й увійдуть після цього Левіти на служеннє в соборний намет. Так очистиш їх, і посьвятиш їх. **16** Бо oddано їх у власність мені з між синів Ізраїлевих; замість всього, що приведе мати, замість всіх первородніх синів Ізраїлевих,

взяв я їх собі. **17** Мое бо все первородне між синами Ізраїлевими, і людина і скотина. Того дня, як я повбивав усіх первенців у землї Египецькій присвятив я їх собі. **18** I взяв я Левітів замість усіх первенців між синами Ізраїлевими; **19** Та й oddав я Левітів Аронові й синам його як підданіх із між синів Ізраїлевих, щоб вони послугували при службі синів Ізраїля в соборному наметі, та щоб відправляли покуту за синів Ізраїлевих, щоб на синів Ізраїлевих не постигла кара за те, як би приступили сини Ізраїлеві до съвітини. **20** I Мойсей та Арон та громада синів Ізраїлевих вчинили так з Левітами; все, що заповідав Господь про Левітів, вчинили так з ними сини Ізраїлеві. **21** I очистились Левіти, і повипирали одїж свою, і посьвятив їх Арон перед Господом, і відправив Арон покуту за них про очищеннє їх. **22** I після того увійшли Левіти в соборний намет, щоб послугувати перед Ароном і перед синами його. Як заповідав Господь Мойсейові про Левітів, так і вчинили з ними. **23** I рече Господь Мойсейові: **24** Се закон про Левітів: від двайцять п'ять років і старше мусять вони ставати до служби в соборному наметі, **25** А від п'ятьдесят літ можна вертатись їм із служби, і можна їм не служити більш; може він помагати братті своїй при соборному наметі, щоб доглядати всього; но служби не робити ме. Так мусиш вчинити з Левітами, що до служби їх.

9 I рече Господь Мойсейові в Синайському степу, в другому році по виході із землї Египецької, у первому місяці: **2** Нехай съвіткують сини Ізраїлеві в призначений час паску. **3** На чотирнайцятий день місяця цього, між двома вечорами, съвіткувати муть вони; по всім установам її і по всім приписам її мусите съвіткувати її. **4** I промовив Мойсей до синів Ізраїлевих, щоб съвіткували паску. **5** I съвіткували вони паску на чотирнайцятий день первого місяця, між двома вечорами, у Синайському степу; як заповідав Господь Мойсейові, так і вчинили сини Ізраїлеві. **6** Та були такі люди, що опоганились від трупа людського, і не можна їм було съвіткувати паски в той день; і приступили вони в той день перед Мойсеєм та перед Ароном. **7** I сказали сї люде до його: Ми нечисті від людського трупу; чому не вільно нам приносити дари Господеві серед синів Ізраїлевих у призначений час? **8** I каже до них Мойсей:

Пождіть, я послухаю, що повелить Господь задля вас. **9** І розмовляв Господь з Мойсейом кажучи: **10** Промов до синів Ізрайлевих і скажи: Коли хто з вас буде нечистий від трупа, чи буде в далекій дорозі, так усе таки мусить съягтувати паску Господеві. **11** У другому місяці, на чотирнайцятій день, між двома вечорам, съягтувати муть її; з опрісноками й гіркими зіллями їсти муть її. **12** Нічого не заставляти муть із неї до ранку, і кісток не ломити муть у її; по всім установам паски съягтувати муть її. **13** Чоловік же чистий і що не в дорозі, а занедбав съягтувати паску, викорениться душа його зміж людей його; бо не приніс жертви Господеві у призначений час; чоловік той нести ме свій гріх. **14** А коли пробуває в вас приходень і хоче съягтувати паску Господеві, то нехай съягтує по установам паски і по приписам її. Установа буде одна про вас, і про приходня, і про землянина. **15** Того ж дня, як поставлено храмину, вкривала хмара храмину намету съвідчення; і звечора була вона над храминою наче поломя аж до ранку. **16** Так було щоразу: хмара вкривала її за дня, а наче поломя в ночі. **17** І як піднялась хмара над наметом, рушали в дорогу сини Ізрайлеві; на тому ж місці, де хмара спускалась, там отаборувались Ізрайлеві сини. **18** По слову Господньому рушали в дорогу сини Ізрайлеві, і по слову Господньому отаборувались; по всій дні як заставалась хмара над храминою, стояли вони табором. **19** І як хмара стояла довгий час над храминою, тоді відправляли сини Ізрайлеві службу Господеві й не рушали в дорогу. **20** І тоді ж стояла хмара тільки кілька день над храминою: — по слову Господньому ставали табором вони, і по слову Господньому рушали дальше. **21** І бувало, що заставалась хмара з вечора до ранку, а в раньці піднялась хмара, тоді рушали вони в дорогу; або один день і одну ніч, і хмара піднялась, то рушали вони дальше; **22** Або два дні, або місяць, або й довше; як заставалась хмара над храминою спочиваючи над нею, то стояли сини Ізрайлеві табором і не пускались в дорогу; а як піднялась вона, в гору, тоді йшли в дорогу. **23** По слову Господньому становились вони станом, і по слову Господньому рушали дальше; пильнували вони служби Господньої по слову Господньому через Мойсея.

10 І рече Господь Мойсейові: **2** Зроби собі дві срібні труби; кованої роботи зробиш їх, і будуть вони тобі на те, щоб скликати громаду і щоб рушити табором. **3** І як затрублять у них, то збереться до тебе вся громада коло входу в соборний намет. **4** Як же тілько в одну затрублять, так позираються до тебе князі, тисяцькі Ізраїля. **5** А затрубите на трівогу, так почнуть рушати табори, що стоять на схід сонця; **6** А затрубите на трівогу вдруге, так рушати муть табори, що стоять на півдні: як рушати муть вони, мусять трубити. **7** А як треба зібрати громаду, трубити мете, тільки ж не на трівогу. **8** Трубити муть же в труби сини Аrona, съященники. І буде се вам установово віковічною в роди ваші. **9** А як підйдете на війну в землі вашій проти ворога, що тіснить вас, так затрубите в труби на трівогу; і погадається про вас перед Господом, Богом вашим, і вирятуєтесь від ворогів ваших. **10** І в день радощів ваших і в празники ваші, і в новонастанню місяця вашого, трубити мете в труби при всепаленнях ваших і при ваших жертах мирних; і се буде нагадувати вас перед Богом вашим. Я Господь, Бог ваш. **11** І було на другий рік, другого місяця, на двайцятій день, що знялася у гору хмара з храмини съвідчення. **12** І сини Ізрайлеві рушили чергою у Синайському степу; і спустилась хмара в Паран-степу. **13** І рушили табором по перший раз по слову Господньому через Мойсея. **14** І йшов наперед прапор табору синів Юди, по полкам їх; а над військом його був Нахзон Аминадебенко. **15** А над військом покоління синів Іссахарових був Нетанеїль Зуаренко; **16** А над військом покоління синів Зебулонових був Єліаб Гелоненко. **17** І зложено храмину, і рушили сини Герсонові і сини Мерарієві, несучи храмину. **18** Рушив і прапор табору Рубена по полкам його, і над військом його був Лейзор Шедеуренко; **19** А над військом покоління синів Симеонових був Селуміїл Зуришадаєнко; **20** А над військом синів Гадового був Єлеасаф Дегуйленко; **21** Рушили Й Кегатії, що несли съягиню; попередні ж ставляли храмину перш нім ті прийшли. **22** І прапор табору синів Ефраїмових рушив по полках їх, і над військом їх був Елішама Амігуденко. **23** А над військом покоління синів Манассевих був Гамалеїль Педазуренко; **24** А

над військом покоління синів Беняминових був Абидан Гидеоненко. 25 Рушив потім прapor табору синів Данових, що був задньою стороною усім таборам, по полках їх, і над військом його був Ахієзер Амішадаєнко; 26 А над військом покоління синів Азерових був Пагіль Окраненко; 27 А над військом покоління синів Нафталієвих був Агіра Енаненко. 28 Такою чергою рушали сини Ізрайлеві по полках своїх; і рушили вони в дорогу. 29 І каже Мойсей Гобабові, синові Регула, Мідіянія, що був тестем Мойсейові: Ми простуємо до того місяця, що про його казав Господь: Оддам його вам. Ходи з нами, і добро зробимо тобі; бо Господь обіцяв добро Ізрайлеві. 30 І каже він йому: Не пійду я з вами, а в землю мою і до родини моєї пійду; 31 І каже він: Не покидай же нас: ти бо знаєш, де нам ставати табором в степу; і будеш ти нам очима. 32 І станеться, як пійдеш із нами, і Господь вчинить нам добро, то й ми вчинимо добро тобі. 33 І пустились вони в дорогу від гори Господньої, і відійшли на три дні ходи, і скриня завіту Господнього йшла три дні ходи перед ними, щоб знайти місця для їх відпочинку; 34 А хмара Господня була над ними в день, як рушали вони табором. 35 І як піднімали з місця скриню, так промовляв Мойсей: Встань, Господе, і розсиплються вороги твої, і ненавидники твої розбіжуться від лиця твого. 36 А як остановлялась вона, тоді промовляв: Вертайся, Господе, до незлічених тисячей Ізраїля!

11 І сталося що люди нарікали так, що опротивило Господеві; і як почав Господь наріканне, запалав гнів його, і спихнув огонь між ними, і став пожирати конець табору. 2 І заголосили люди до Мойсея, і благав Мойсей Господа, та й потахла пожежа. 3 І назвали те вроцище Табера, бо палало між ними полома Господне. 4 І почав мішаний народ, що був між ними, придумувати забаганки, та й сини Ізраїля плакали: Хто знов, мовляли, годувати ме нас мясивом? 5 Памятаємо рибу, що за дармо їли в Єгипті, огірки й дині, пір і цибулю й чесник; 6 А тепер прагне душа наша; нема нічогісінько, сама тільки манна перед очима нашими. 7 А манна була наче насіння кориандрове, а барва її як бделіон. 8 Блукали люди та й збирали її й мололи в жорнах, або товкли

в ступах; і варили її в горшках, та й пекли з неї балабушки; а смаком була вона, як смак у макуха. 9 І як падала роса на табір у ночі, то падала на його й манна. 10 І як почув Мойсей людей, що плачуть по семях своїх, кожне коло входу до свого шатра, і вельми запалав гнів Господень, то стало тяжко Мойсейові. 11 І промовив Мойсей до Господа: Про що зробив єси горе слузі твому? І чом не знайшов я ласки перед лицем твоїм, що ваготу всього народу сего навалив єси на мене? 12 Хиба ж я почав увесь народ той, або породив його, що ти промовив до мене: Неси його на лоні твому, як нянька носить дитя; неси його в землю, що клятьбою обіцяв її батькам їх? 13 Звідки взяти мені мясива, щоб нагодувати ввесь оцей люд? бо з плачем приступають вони до мене, говорючи: Дай нам мясива їсти! 14 Не в моготу мені одному нести люд сей; бо за важко на мене. 15 І коли так чиниш зо мною, так уже, коли знайшов я ласку перед лицем твоїм,лучче погуби мене, і нехай не бачу горя більше. 16 І рече Господь Мойсейові: Склич мені сімдесят чоловіка із старшини в Ізраїля, про котрих знаєш, що вони старші між народом і проводорі його, і приведи їх до соборного намету, щоб вони стояли там з тобою. 17 І зійду я і поговоримо там з тобою, і возьму від духа, що на тобі, та й возложу на них, щоб несли з тобою тягар народу, та щоб не одному тобі нести його. 18 А людям скажи: Осьвятіесь назавтра, так і їсти мете мясиво; плакали бо ви в слухи Господеві, говорючи: Хто дасть нам їсти мясива? Та ж нам добре було в Єгипті; і дасть вам Господь мясива, і їсти мете. 19 Не один день їсти мете, і не два дні, і не пять день, і не десять день, і не двайцять день. 20 А цілий місяць, аж покіль вертати меться і опротивів вам; ви бо гордували Господом, що посеред вас, і плакали перед ним, нарікаючи: Чого се вийшли ми з Єгипту? 21 І сказав Мойсей: Народу, що між ним обертаєсь, шістьдесят тисяч піхоти, а ти промовив: Дам їм мясива, щоб їли цілий місяць. 22 Хиба дрібну й буйну скотину повбивати, щоб стало для них? Або хиба забрати всю рибу, щоб стала для них? 23 І рече Господь Мойсейові: Хиба ж за мала рука в Господа? Оце ж побачиш, чи справдиться слово мое, чи ні. 24 І вийшов Мойсей, і промовив до люду слова Господні, і зібрав сімдесят чоловіка із

старших народу і поставив їх навколо намету. **25** І зійшов Господь у хмарі, і промовив до його, і взяв від духа, що був на йому, і положив на сімдесят чоловіків старших. І сталося, як дух спустився на них, так стали вони пророкували; та опісля перестали. **26** Два ж чоловіки остались в таборі: один на ім'я Ельдад, а другий на ім'я Медад. І спустився на них дух, були вони записані, та не виходили до намету, і стали вони пророкувати в таборі. **27** І прибіг якийсь молодик, та й розказав Мойсейові кажучи: Ельдад і Медад пророкують у таборі. **28** І відказав Йозуа Нуненко, що вслуговував Мойсейові з малку, і каже до Мойсея: Добродію мій, заборони їм. **29** І каже йому Мойсей: Чого ти ревнуєш за мене? Нехай би ввесь люд Господень зробивсь пророками, і щоб Господь послав на них духа свого. **30** І вернувся Мойсей до табору, він і старші мужі Ізраїлеві. **31** І повіяло вітром від Господа, і нанесло перепелиць від моря, і накидало їх у табір, на день ходи в один бік і на день ходи в другий, навколо табору до двох локтів поверх землі. **32** І вийшли люди, і збирали перепелиць увесь той день і всю ніч, і ввесь день другий; хто мало назбирав, у того було десять гомерів; і розложили їх собі про запас округи табору. **33** Ще ж було мясиво між зубами їх, ще не з'їли його, а гнів Господень запалав на людей, і вдарив Господь їх тяжким помором. **34** І назвали вроцище те Киброт-Гаттаава; бо там поховано людей, що були ласі. **35** Од Киброт-Гаттаави рушив люд до Газероту; і зупинились вони в Газероті.

12 Миряма ж та Арон нарікали на Мойселя за молодицю Кушицьку, що взяв її: бо Кушицьку молодицю взяв він для себе. **2** І мовляли вони: Хиба ж тільки до Мойселя промовляв Господь? Хиба ж і не до нас так само промовляв він? І почув се Господь. **3** А Мойсей та був собі вельми тихий чоловік понад усі люде, що були на землі. **4** І промовив Господь нараз до Мойселя, до Арина, і до Мирями: Ідіть, ви троє, у соборний намет. **5** І зійшов Господь у хмарному стовпі, та й став коло входу в намет, і покликав Арина і Миряму; і вийшли вони обое. **6** І рече: Ось вислухайте слова мої: Коли есть пророк між вами, так се я, Господь, у видінню йому відкриваюсь, ві сні говорю з ним. **7** Не такий слуга мій Мойсей. Він вірний в цілім

домі моїм; **8** Устами до уст розмовляю з ним, не у видінню, і не в загадках, а образ Господній бачить він. Як же не боялись ви говорити проти Мойсея, проти слуги мої? **9** І запалав гнів Господа проти них; і відійшов він. **10** І відступила хмара від соборного намету; Миряма ж несподівано зробилася прокаженою, біла мов сніг. І обернувшись Арон до Мирями, аж бачить вона прокажена. **11** І каже Арон до Мойсея: Ой лихо, добродію мій! Не лічи нам за гріх те, що по дурному вчинили ми, і за те, чим провинили. **12** Нехай вже не буде вона така, наче тая мертвa дитина, що в нії тіло, як вийде з материної утроби, до половини зогнило! **13** І кликав Мойсей до Господа, говорючи: Ой, Боже, молю тебе, приверни їй здоровля! **14** І рече Господь Мойсейові: А коли б отець її та плюнув ій у вічі, хиба ж вона не була осоромлена на сім день? Нехай зачинять її на сім день за табором, а потім можуть приняти її до себе. **15** І зачинено її за табором на сім день, і не рушав люд в дорогу, аж як прилучено Миряму. **16** Потім рушив люд од Газерота та й отaborивсь у Паран степу.

13 І рече Господь Мойсейові: **2** Пішли людей на розглядини в Канаан землю, що дам її синам Ізраїлевим; по одному чоловікові з батьківських поколінь їх пошлете їх, кожного князя спроміж їх. **3** І післав їх Мойсей із Паран степу, по слову Господньому, саміх таких людей що були голови в синів Ізраїлевих. **4** А се імення їх: Від покоління Рубенового, Шамуа Сакуренко; **5** Від покоління Симеонового, Шафат Хоріенко; **6** Від покоління Юдиного, Калеб Ефуненко; **7** Від покоління Іссахарового, Ігаль, син Йосифа; **8** Від покоління Ефраїмового, Гозей Нуненко; **9** Від покоління Беняминового, Пальтій Рафуленко; **10** Від покоління Зебулонового, Гаддіель Содіенко; **11** Від покоління Йосифового, роду Манасеєвого, Гаддій Сузіенко; **12** Від покоління Данового, Амміель Гемалієнко; **13** Від покоління Ассерового, Сефур Михайліенко; **14** Від покоління Нефталієвого, Нагбій Вафсіенко; **15** Від покоління Гадового, Геуль Махізенко. **16** Се імення мужів громадських, що їх післав Мойсей розгледіти землю. Гозею ж Нуненка назвав Мойсей Йозуа. **17** І післав їх Мойсей розгледіти Канаан землю, кажучи їм: Ідіте сюди на полудне, та й зайдете на гору.

18 І подивітесь на землю, яка вона; і люд, що живе в їй, чи міцний, чи слабовитий, малий, чи великий; **19** І яка земля та, де вони живуть, добра, чи зла, і які міста, що в їх живуть вони, табори, чи утверженні міста? **20** І яка земля: родюща вона, чи скуповата; чи є по їй дерево, чи нема? І бувайте съмліві, та принесіть з плоду землі. А був тоді саме час, що дозрів виноград. **21** І пішшли вони, розгледіли землю від Зин степу до Регобу, як ййти до Гамату. **22** І повернули на полуднє, і дійшли до Геброну, а там Ахіман, Сесай і Тальмай, діти Енакові. Геброн же збудовано за сім років перед Заоаном в Египті. **23** І дійшли до Есколь долини, і зрізали там вітку з однією гроною ягод, та й несли її два на жердці, також і гранати і смокви. **24** Урочище те названо Єсколь долиною через виноград, що зрізали там сини Ізрайлеві. **25** І вернулись вони після розглядин під конець сорока днів; **26** І йдучи прийшли до Мойсея та Аrona, до всієї громади синів Ізрайлевих, у Паран степу, до Кадесу; і принесли вістку їм і всій громаді і показали їм плоди землі. **27** І оповідали йому кажучи: Прийшли ми в землю, де ти посылав нас, і справді: тече вона молоком та медом, і се плоди її. **28** Тільки що потужен люд, що живе в тій землі, і утверженні міста велими велиki; та й Енакових дітей бачили ми там. **29** Амалек живе в землі полуденній, а Гетії, і Євузії, і Аморії живуть по горах, а Канаанії живуть над морем і здовж берегів Йорданських. **30** І втихомирив Калеб людей, що противились Мойсейові, та й промовив: Піддемо таки та й займети її, стане бо сили в нас впокорити її. **31** Ті ж чоловіки, що з ним ходили у гори, мовляли: Не буде в нас сили увійти між сіх людей, вони бо сильнійші, як ми. **32** І рознесли вони між синами Ізрайлевими недобрі вісти про землю, що розглядували самі, мовляючи: Земля, що нею проходили ми, щоб розвідати, така земля, що жере осадників своїх, і ввесь люд, що ми бачили серед неї, се люде великого росту. **33** І бачили ми там велетнів, синів Енакових, з роду велетнів; і самим нам здавалось, наче ми тая саранчча, і такими ж були в очах їх.

14 І піднялась уся громада і зняла галас, і плакали люди всю ту ніч. **2** І нарікали на Мойсея та на Аrona всі сини Ізрайлеві, і мовляла

до них вся громада: Ой, бодай би ми були померли в Египецькій землі, або коли б погибли в тій пустині. **3** І про що веде нас Господь у цю землю? Щоб полягти від меча, та щоб жінки наші і діти наші зробилися здобичею? Хиба ж не лучше нам, вернути в Египет? **4** І мовляли одно одному: Виберемо собі голову над нами, та й вернемось в Египет? **5** І впали Мойсей та Аron на лиця свої ниць перед усією громадою синів Ізрайлевих. **6** А Йозуа Нуненко та Калеб Єфуненко, вони із тих, що ходили на розглядини в ту країну, пороздирали на собі одїж, **7** І промовили вони до всієї громади синів Ізрайлевих: Земля, що нею переходили ми, щоб розвідати, земля тая дуже, дуже добра. **8** Коли до нас милость Господня, так приведе нас він в цю землю, та й дасть нам її, земля ж ся тече молоком та медом. **9** Тільки проти Господа не бунтуйтесь; і не лякайтесь людей в тій Україні; бо вони будуть хлібом про нас. Захисти в них не стало, а Господь із нами; не лякайтесь їх! **10** І сказала вся громада, щоб каміннем побити їх. Тоді обявилась слава Господня в соборному наметі перед усіма синами Ізрайлевими. **11** І рече Господь Мойсейові. А докіль ще буде зневажати мене сей люд, і докіль ще не мати муть вони віри мені на всі знамена що я сотворив їх між ними? **12** Вдарю на них мором і вигублю їх; і зроблю тебе народом, більшим і потужнішим як вони. **13** І промовив Мойсей до Господа: Почують се Египтяне; бо потугою твоєю випровадив еси люд сей зміж них; **14** І скажуть осадникам сієї країни, вони ж чули, що ти, Господе, посеред люду свого, що тебе, Господе, око в око бачять вони, та що хмара твоя стойть над ними, і в хмаряному стовпі ти сам ідеш поперед ними за дня, в стовпі поломяному в ночі. **15** А вбеш ти люд сей, як одного чоловіка, тоді й говорити муть народи, що чували про славу твою, кажучи: **16** Тому повбивав Господь їх у степу, що не здолів привести люд сей в ту землю, що про неї клявся їм. **17** Нехай же оце возвеличиться сила твоя, Господе, як обітував еси словами: **18** Господь повільний до гніву і великий милостю, прощає провину й переступи, хоч не вважає безвинним винуватого, карає провину батьківську на синах у третьому й четвертому коліні. **19** Прости ж провину люду сього по великому милосердю твому, так як простив еси людові сьому від Египту

аж досі! 20 І рече Господь: Прощаю по слову твому. 21 Но все таки, так існо, як я живий, сповниться вся земля славою Господньою; 22 Всі ж люди ті, що вбачали славу мою і знамення мої, що я створив їх у Єгипті і в степу, і спокушували мене десять раз і не слухали голосу моого, 23 Вони не побачать землі, що про неї клявсь я батькам їх, всі, що зневажили мене, не бачити муть її. 24 Но слугу моого Калеба, в котрого дух інший, і котрий пішов за мною, приведу в землю, до якої сам він ходив, і внаслідує її настаннє його. 25 Амаликії ж та Канаанії живуть у долині; завтра обернітесь і рушайтے в степ по дорозі до Червоного моря. 26 І рече Господь Мойсейові й Аронові: 27 Як довго терпіти мені сю ледачу громаду, що нарікає на мене? Чув я наріканнє синів Ізраїля, котрим дорікають мені. 28 Скажи їм: Як жив я, мовить Господь: як мовляли ви в слухи мені, так і зроблю з вами. 29 В пустині сій поляжуть ваші трупи, всі перелічені ваші по всій вашій лічбі, од двайцяти років і старше, що нарікали на мене. 30 Опірч Калеба Єфуненка та Йозу Нуненка не увійдете ви в землю, котру оддати вам на оселю я, піднявши руку мою, клявсь: приведу вас у неї. 31 Діточок же ваших, про котрих ви мовляли, що здобичею вони будуть, іх приведу туди, нехай пізнають землю, котрою ви гордували. 32 Ви ж поляжете трупом в сьому степу; 33 А діти ваші будуть попасати в пустині сорок років і носити блудування ваші, покіль не поляжете всі трупом у степу. 34 По лічбі сорока днів, що ходили ви в землю на розвідини, ви понесете кару за гріхи ваші сорок років, один рік за один день, щоб ви зрозуміли, що се значить, як я одвернусь від вас. 35 Сам я, Господь, говорю і зроблю так з ледачою сією громадою, що встала проти мене! У степу сьому вони погибнуть і помруть. 36 І чоловіки, що посылав їх Мойсей на розвідини в ту землю, і що вернувшись, рознесли погану поголоску про сю землю, і довели цілу громаду до нарікання на мене. 37 Ті мужі, що рознесли погану поголоску про землю, померли від пошесті перед Господом. 38 Но Йозу Нуненко та Калеб Єфуненко зостались живими із тих чоловіків, що ходили на провідки землі. 39 І як промовив Мойсей слова ті до всіх синів Ізрайлевих, то сумували люди вельми. 40 І вставши вранці, щоб зійти на верховину гір,

казали: Ось ми ту і рушимо до того місця, про яке казав Господь; бо ми провинили. 41 І каже Мойсей: Чого ви хочете переступити слово Господнє? Не вдастесь бо вам! 42 Не рушайтے в гори, бо нема Господа між вами; а то побуть вас вороги ваші; 43 Бо там Амелекії та Канаанії перед вами, і поляжете від меча їх. Ви одвернулись від Господа; тому не буде Господь з вами. 44 Та з'осьміились вони піднятись на гірські верховини; тільки скриня завіту Господнього і Мойсей не рушили із тaborу. І зійшли з гори Амелекії та Канаанії, що жили на тих горах, та й побили їх, і загнали аж до Горми.

15 І рече Господь Мойсейові: 2 Промов до синів Ізраїля і скажи їм: Як прийдете у землю оселі вашої, що дам вам, 3 І приносити мете огняну жертву Господеві, жертву всепалення чи то жертву заколення, щоб сповнити обітницю, чи добровільні дари у празники ваші, щоб закурити Господеві любі паоощі з буйної чи з дрібної скотини: 4 Так мусить той, хто приносить Господеві приношенне своє, як хлібну жертву принести: десятину ефімуки пшеничної, змішаної з четвертиною гіна олії, 5 А як ливну жертву принесеш до жертви всепалення чи то заколення, на кожну вівцю одного гіна вина. 6 Або при барані принесеш три десятин ефи муки пшеничної, змішаної з третиною гіна олії; 7 А як ливну жертву подаси третину гіна вина; любі паоощі Господеві. 8 А як принесеш бичка на жертву всепалення, чи на жертву заколення, щоб сповнити обітницю, чи на жертву мирну Господеві, 9 Так нехай приносять до бичка як хлібну жертву: три десятин ефи муки пшеничної, змішаної з половиною гіна олії; 10 А як жертву ливну принесеш половину гіна вина: паоощі любі Господеві. 11 Так будуть робити при кожному приношенню вола чи барана чи із овець, чи з кіз; 12 Дивлючись по лічбі, скілько жертвуєте, робити метe так, при кожному приношенню по лічбі їх. 13 Всякий землянин мусить чинити се приносочи огняну жертву любих паоощів Господеві, то нехай і він так робить, як ви робите. 15 Що до громади, то установа одна про вас і про приходня, що між вами пробуває; установа

віковічня в роди ваші: як ви, так і приходень буде перед Господом. **16** Закон один і одно право буде для вас і для приходня, що пробуває між вами. **17** І рече Господь до Мойсея: **18** Промов до синів Ізрайлевих, і скажи їм: Як прийдете в землю, що в неї сам я приведу вас, **19** Так починаючи їсти хліб з тієї землі, мусите принести жертву Господеві: **20** Як первоплід з тіста вашого принесете колача на жертву возношеннЯ; як жертву з току принесете його. **21** Від первого тіста вашого мусите давати Господеві жертву возношеннЯ в роди ваши. **22** А коли незнавши согрішите, і не сповните всі заповідії сї, що промовив Господь до Мойсея, **23** І не сповните все те, що вам повелів Господь через Мойсея, з того часу, як дав Господь заповідї, і потім у родах ваших, **24** То вчините ось що: Коли за очима в громаді, через помилку станеться, тодї мусить уся громада привести бичка на всепаленне про любі Господеві пахощі, з дарами його хлібними і ливними, по установі, і одного козла на жертву за гріх. **25** І відпокутує съященник за всю громаду синів Ізрайлевих, і проститься їм; бо через помилку стався гріх сей, а вони подали свій принос, огняну жертву Господеві, і принесли перед Господом свою жертву за гріх, за помилку свою. **26** І проститься всій громаді синів Ізрайлевих, і приходнєві, що пробуває між ними; бо весь люд провинив помилкою. **27** А коли одна яка душа согрішить помилкою, так мусить вона принести козу перволітку на жертву за гріх. **28** І відпокутує съященник за душу, що помилкою провинила, согрішивши ненарочно перед Господом, і буде вона спокутована і проститься їй. **29** Для землянина між синами Ізрайлевими і для приходня, що пробуває між ними, закон один мусить бути в вас про того, хто помилився. **30** Но та душа, що піднявши руку кому що заподіє, чи він землянин, чи з приходнів, наругався він з Господом; і викоренити мусять сю душу із серед люду, **31** Бо зневажив він слово Господнє і зломив заповідь його; викорениться душа тая; гріх її на їй. **32** І як були сини Ізрайлеві в пустині, так знайшли чоловіка, що збирал дрова в субітній день. **33** І взяли його ті, що знайшли, як він збирал дрова, та й привели до Мойсея і до Арони і до всієї громади. **34** Та й віддали його під сторожу; бо не знати було, що з ним чинити. **35** І сказав Мойсей: Вмерти мусить чоловік

сей; нехай закидає його каміннем вся громада за табором. **36** І вивела його вся громада за табір, та й закидала каміннем, і погиб він, як повелів Господь Мойсейові. **37** І рече Господь до Мойсея: **38** Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм, щоб робили собі кутаси на кінцях верхньої одежі своєї в родах їх, і щоб причіпили до кутасів одежі шнурок з блавату. **39** І будуть вам кутаси на те, щоб ви, бачивши їх, згадували про всі заповіді Господні, і сповняли їх, і щоб ви не подавались за серцем і очима вашими, що поривають вас до блудування; **40** Щоб ви памятали і сповняли всі заповіді мої й були съятивими в Бога вашого. Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із Египецької землі, щоб вам бути Богом. Я Господь, Бог ваш.

16 Уперся Кораг, син Ізгара, сина Кегаа, сина Левівого, а з ним Датан та Абірам Елїабенки та Он Пелетієнко, сини Рубенові, **2** Та й встали вони проти Мойсея, і з ними двісті п'ятьдесят чоловіка із синів Ізраїля, князі громадські, покликані до ради громадської люде з намениті. **3** І зібрались вони проти Мойсея та Аrona, і промовили до них: Годі! Вам! Бо ж уся громада съята і Господь серед неї. Чого ж ви пнетесь високо над громадою Господньою? **4** Почувши те Мойсей упав на лице свое. **5** І промовив він до Корага й усієї роти його, і каже: Завтра сповістить Господь, хто його і хто съятив, щоб допустити його до себе; кого він вибрав, того допустить до себе. **6** Так учинїть: Нехай возьме з собою кадильниці Кораг і вся громада його, **7** І завтра положіть у їх жару, і положіть на йому кадило перед Господом; і нехай буде так: той чоловік, що вибере його Господь, нехай буде съятивм. Буде з вас, Левієві сини! **8** І промовив Мойсей до Корага: Слухайте ж, сини Левіві! **9** Хиба мало вам, що Бог Ізраїл вилучив вас із громади Ізраїля, щоб вам можна приближитись до його, щоб вам можна послугувати в храмині Господній та стояти перед громадою послугуючи їй, **10** Що удостоїв тебе і всіх братів твоїх, синів Левівих з тобою, приближитись до його? А вам ще й съященства захотілось! **11** Тим і повстали ви, ти і вся рота твоя проти Господа; бо що таке Арон, що ви нарікаєте на його? **12** І післав Мойсей, щоб покликати Датана та Абірама Елїабенків, та вони сказали: Не пійдемо

на гору! 13 Хиба мало того, що ти вивів нас із землі текущої молоком та медом, щоб поморити нас в ступу; ти хочеш іще й царювати над нами? 14 І ні в землю, текущу молоком та медом не привів еси нас, нії дав нам у насліддє поля й виноградники! Хочеш людям сим очі виколити? Не пайдемо! 15 І розлютився вельми Мойсей, і сказав до Господа: Не повертайсь до приносів їх! Ні одного осла не взяв я від них і не заподіяв зла ні одному з них. 16 І сказав Мойсей до Корага: Ти і вся твоя громада, станьте ви завтра перед Господом, ти сам і вони і Арон. 17 І нехай кожен візьме кадильницю свою і накладе у її кадила, і нехай принесе кожен свою кадильницю перед Господом, двісті і п'ятьдесят кадильниць; і ти і Арон, кожен кадильницю свою. 18 І взяли вони кожен кадильницю свою, і понакладали в них жару, і понасипували в них кадила; та й приступили до входу в соборний намет, і Мойсей та Арон. 19 І скликав Кораг проти них усю громаду до входу в соборний намет. 20 І показалася слава Господня перед всією громадою. І промовив Господь до Мойсея та Арона слова: 21 Вилучтесь із між громади сієї, і погублю їх в одну мить ока. 22 І впали вони ниць на лиця свої і сказали: Боже, ти Боже духів усякого тіла! Один чоловік согрішив, а гнів би твій мав бути на всю громаду? 23 І рече Господь Мойсейові: 24 Промов до громади і скажи: Відступіть геть навколо від наметів Корага, Датана й Абірама. 25 І встав Мойсей, і пішов до Датана й Абірама, і пішли за ним старші мужі Ізраїля. 26 І промовив він до громади кажучи: Відступіте ж від наметів сих безбожних людей, і не торкайте нічого їх, щоб не погибнути вам у всіх гріхах їх. 27 І відступили вони геть навколо від храмини Корага, Датана та Абірама. А Датан та Абірам, вийшовши стояли коло входу в намети свої з жінками своїми й дітьми своїми і з немовлятами своїми. 28 І сказав Мойсей: По тому зрозумісте ви, що Господь післав мене сотворити всі діла сї, та що не по своїй волі вчинив я се: 29 Коли вони помрутуть, як всі люде вмирають, і постигне їх така кара як всіх людей, то не послав мене Господь; 30 Коли ж нечуване диво сотворить Господь, і роззвиять земля уста свої та й проковтне їх і все, що їх, і пійдуть живими під землю, тоді пізнаєте, що сї люди споневірали Господом. (Sheol h7585) 31 І сталося, що як він скіньчив

промовляти сї слова, 32 Розступилась земля під ними, і роззвияла земля уста свої та й проглинула їх самих і домівки їх і всіх людей, що були в Корага, і все майно. 33 І провалились вони, і все що було їх, живими під землю, і покрила їх земля, і погинули вони спроміж громади. (Sheol h7585) 34 І ввесь Ізраїль, що був навколо них, кинувсь навтеки, на зойк їх: казали бо вони: Коли б і нас не проглинула земля! 35 І вийшов огонь від Господа, і пожер двісті чоловіка, що поприносили кадила. 36 І рече Господь Мойсейові: 37 Скажи Елеазарові Ароненкові, съященникові, щоб повигрібав кадильниці із пожарища; і нехай порозкидає жар, вони бо посьвячені. 38 Із кадильниць тих чоловіків, що согрішили, нехай пороблють із них тонкі бляхи, щоб ними покрити жертвіника; бо принесли вони їх перед Господа, і тому стали вони посьвяченими; і будуть вони знаменем синам Ізрайлевим. 39 І взяв Елеазар, съященник, кадильниці мідяні, що принесли погорівші, і пороспліскувано їх, щоб покрити жертвіника, 40 На спомин синам Ізрайлевим, щоб ніхто чужий, хто не з насіння Аронового, не приступав, кадити перед Господом, щоб із ним не сталося, як з Корагом і з його громадою, як сказав йому Господь через Мойсея. 41 Другого ж дня, стала нарікати вся громада Ізрайлева на Мойсея й Арону, мовляючи: Ви погубили люд Господень! 42 І сталося, як зібралася була громада проти Мойсея і Арона, так обернулись вони до соборного намету, і се вкрила його хмара і явилась слава Господня. 43 І приступили Мойсей та Арон перед соборний намет. 44 І промовив Господь до Мойсея кажучи: 45 Підійміться із серед громади сієї, так погублю їх в одну мить! І впали вони ниць на лиця свої. 46 І каже Мойсей до Арона: Возьми кадильницю твою, та наклади в її жару із жертвіника, і насип кадила, і йди скоріш у громаду, та спокутуй їх; бо спалахнув гнів, від лиця Господнього й пішов помір. 47 І взяв Арон кадильницю, як казав Мойсей, та й метнувсь між громаду, аж се почалася морова кара між людьми. І насипав він кадила та й почав відправляти покуту за людей. 48 І став він між мертвими і живими, і зупинилася морова кара. 49 А було тих, що від морової пошесті погибли, чотирнайзять тисяч і сімсот, окрім тих, що померли задля Корага. 50 І вернувсь Арон до

Мойсея, до входу в соборний намет, і зупинилася морова пошесть.

17 І рече Господь до Мойсея: 2 Промов до синів Ізраїлевих, і візьми від них по прутові за кожний дім батьківський, від усіх князів по домах батьківських їх, дванайцять прутів; ім'я кожного напиши на прутові його. 3 Ім'я ж Арону напишеш на прутові Левія; один бо прут буде про кожну голову батьківських домів їх. 4 І покладеш їх у соборному наметі перед съвідченням, де я бачусь із тобою. 5 І процьвіте прут чоловіка того, котрого я виберу; і так втихомирю передо мною мирканнє синів Ізраїля, що нарікають на вас. 6 І промовив Мойсей до синів Ізраїлевих, і подали йому всі їх князі по прутові за князя, по батьківських домах їх, дванайцять прутів; а прут Аронів був між їх прутами. 7 І положив Мойсей прути перед Господом, в наметі съвідчення. 8 І сталося другого дня, як увійшов Мойсей у намет съвідчення, і се, процьвів прут Аронів, з дому Левієвого: пустив він пупляшки, і зацьвів квітками, і зродив сплі мицдали. 9 І виніс Мойсей усі прути від лиця Господнього до всіх синів Ізраїлевих, і побачили вони, і взяли кожен прута свого. 10 І рече Господь до Мойсея: Принеси назад прута Аронового перед съвідчення, щоб заховати його як знамя проти синів бунтовливих: і зробиши передо мною конець наріканню їх, та щоб не повмирали вони. 11 І сповнив Мойсей усе; як заповідав йому Господь, так він вчинив. 12 І промовили синові Ізраїлеві до Мойсея, кажучи: Дивись, ми пропадаємо, ми гинемо, всі ми згинемо! 13 Хто тільки приступить до храмини Господньої, вмирає; чи не всім же нам прийдеться померти?

18 І промовив Господь до Аrona: Ти сам і сини твої й батьківський дім твій з тобою мусите нести провину съвідчення; і ти сам і сини твої з тобою мусите нести провину вашого съвідчення. 2 Теж і братте твое з покоління Левієвого, з покоління батька твого нехай приближується з тобою, щоб вони були при тобі і вслуговували тобі; ти ж і сини твої з тобою, ви служити мете перед наметом съвідчення. 3 Нехай вони роблять службу коло тебе і коло всього намету; тільки до посуду съвідчення і до жертівника нехай не приступають, щоб не померти їм, так їм як і

вам. 4 І будуть вони при тобі і доглядати муть соборного намету при всіх службах в наметі, чужий же не съміє приближатись до вас. 5 І будете пильнувати догляду съвітні і догляду жертівника, щоб не було вже гніва на синів Ізраїля. 6 Се я сам взяв братів ваших Левітів зміж синів Ізраїлевих; вам подаровано їх про Господа, на послугу при соборному наметі. 7 Ти ж і сини твої з тобою будете пильнувати съвідчення вашого у всьому, що належить до жертівника і в середині за завісою, і так робити мете службу; вам передаю як дар службу съвідчення. Хто ж чужий приближиться, буде переданий смерті. 8 І рече Господь Аронові: Се передав я тобі догляд моїх жертв підношення. Від усього, що присвячують сини Ізраїлеві, оддав я тобі і синам твоїм, задля съвідчення вашого, вічну твою частку. 9 Ось що буде твое від съвітних посьвіятів, що не прийдуть на вогонь: всі дари їх, як всі жертви хлібні, всі жертви за гріх, і всі жертви за провину, що вони приносять їх мені, як великі съвітні тобі вони і синам твоїм. 10 У съвітому місці їсти меш їх, ввесь музъкій пол їсти ме їх; съвітим се мусить бути тобі. 11 І се буде твое: возношення дарів їх і всі жертви гайдані синів Ізраїлевих; тобі і синам твоїм і дочкиам твоїм з того віддав я як вічну пайку; всякий чистий в дому твому може їх їсти. 12 Все найлучче з олії і все найлучче з винограду і зерна, їх первоплоди, що приносять їх Господеві, тобі оддав я їх. 13 Первоплоди з усього, що родить земля їх, що вони подають їх Господеві, твої будуть; всякий чистий з дому твого може їх їсти. 14 Усе посьвячене в Ізраїлі твое буде. 15 Все перворідне від усякого тіла, що приносять Господеві, людина чи із скотини, буде твое; тільки первородне дитя мусить бути викуплене, і первак із скотини нечистої мусить бути викуплений. 16 І ті, що треба їх викупити, від одного місяця будуть викупляти їх по твому цінуванню по пять секлів срібла, по секлеві съвітні, дванайцять гер в йому. 17 Первородного ж бика, або первородного барана чи первородного козла не давати меш викуповувати; присвячені вони. Кровю їх будеш кропити на жертівника і жир їх пускати димом в огняній жертві, про любі пащоці Господеві. 18 І мясиво їх буде твоїм; як грудина жертви гайданії як права лопатка, твое буде воно. 19 Всі жертви

посвяятів, що підносять їх сини Ізраїля Господеві, оддав я тобі і синам твоїм і дочкам твоїм з тобою, як віковічну частку; се завіт вічний про тебе й про насіннє твоє з тобою. **20** І рече Господь Аронові: У землі їх не мати меш жадного насліддя, і частки в тебе не буде між ними. Сам я частка твоя і наслідде твое серед синів Ізрайлевих. **21** І се дав я синам Левівим замість насліддя всі десятини Ізраїля за службу, що вони служать при соборному наметі. **22** І більш не приступати муть синове Ізрайлеві до соборного намету, щоб не взяти на душу гріха і не померти. **23** Нехай Левіти служать службу при соборному наметі, і самі несуть гріх їх. Установа віковічна в роди ваші. А серед синів Ізрайлевих не мати муть жадного насліддя; **24** бо десятину синів Ізрайлевих, що в жертву приносять Господеві, дав я Левітам як наслідде; тим то сказав я їм, що між синами Ізрайлевими не буде в них насліддя. **25** І промовив Господь до Мойсея, кажучи: **26** А до Левітів скажеш так: Коли берете ви від синів Ізрайлевих десятину, що дав я вам як наслідде ваше, так мусите принести жертву возношення Господеві, десятину від десятини. **27** І полічиться вам жертва возношення вашого, як зерно з току і як достаток винограднього точила. **28** От же й ви мусите приносити жертву Господеві від усіх десятин ваших, що берете їх від синів Ізраїля і давати мете від всього Аронові съященникові жертву возношення про Господа. **29** Від усього, що принесуть вам, будете давати всяку жертву возношення Господеві, посвяти його з усього, що є найлучче. **30** І казати меш їм: Коли принесете що найлучче з того, так полічиться Левітам як дохід з току і як дохід з винограднього точила. **31** І можна вам їсти його в усякому місці, вам самим і домам вашим; бо се вам платя за вашу службу в соборному наметі. **32** І не буде вам за те гріха, коли що найлучче з того принесете, і не зневажите посвяятів синів Ізраїля і не помрете.

19 І рече Господь Мойсейові та Аронові: Се установа закону, що заповідав Господь словами: **2** Скажи синам Ізрайлевим, щоб привели до тебе ялівку руду, без скази, таку що нема хиби на ній, що не було ярмо на ній; **3** І віддаєте її Елеазарові съященникові, і виведе він її геть перед табор, і заколють її перед ним. **4** І візьме Елеазар

съященник крові її пальцем своїм, і покропить кровлю на передній бік соборного намету сім раз. **5** І спалють ялівку перед очима його: шкіру її і мясиво її і кров її з гнойом її треба спалити. **6** І візьме съященник дерева кедрового та іссопу й кармазину та й кине в середину поломя, як палити муть ялівку. **7** І випере съященник одіж свою і викупae тіло своє в воді, а потім можна йому ввійти до табору; тільки ж нечистий буде съященник до вечора. **8** І хто палив її, мусить випрати одіж свою в воді, і викупати тіло своє в воді, і буде й він нечистим до вечора. **9** І збере попіл із ялівки який чистий чоловік, і висипить його за табором на місці чистому; і буде він для громади синів Ізраїля схований про воду очищення, що буде на очищенне від гріха. **10** І випрати мусить, хто збірав попіл з ялівки, одіж свою, і буде до вечора нечистим. І буде синам Ізраїля і приходню, що пробуває між ними, віковічною встанововою. **11** Хто доторкнеться мерця, трупа якої людини, нечистий буде сім день. **12** Мусить очиститись водою сією на третій день, і стане на семий день чистим; а як не очиститься на третій день, так не буде на семий день чистим. **13** Всякий, хто доторкнеться мерця, трупа якої людини, що вмерла, і не очиститься, той опоганив храмину Господню; викоренитись мусить ся душа з Ізраїля. Водою очищення він не покроплений, тому він нечистий; нечистота його ще на йому. **14** Се закон про людину, що вмерла в наметі: кожний хто входив в намет, і кожний хто був у наметі, нечистим буде сім день. **15** І всяка одкрита посудина, на якій нема привязаної покришки, нечистою буде. **16** І всякий хто в чистому полі торкнеться до вбитого мечем, чи до мерця, чи до костей чоловічих, чи до домовини, буде сім день нечистим. **17** І возьмуть, про нечистого, попелу із жертви спаленої на очищенне, і наллють на його води текучої в посудину. **18** І візьме чистий чоловік іссопу та й умочить у воду, та й покропить на намет і на всю посудину і на всіх людей, що там будуть, і на того, що торкнувсь до костей, чи до вбитого, чи до мерця, чи до домовини. **19** І кропити ме чистий на нечистого на третій день і на семий день; і очистить його на семий день; і випере він одіж свою і викупae тіло своє в воді, і стане він чистим увечорі. **20**

Коли ж людина ака стане нечиста і не очиститься, душу таку треба викоренити спроміж громади; бо съвятиню Господню вона опоганила: водою очищення не покроплено її, нечиста вона. 21 I буде се в вас установовою вічньою. I хто кропить очищаючу водою, мусить випрати одіж свою, і хто приторкнеться до очищаючої води, нечистим буде до вечора. 22 I все, до чого приторкнеться нечистий, стане нечистим, і хто приторкнувся його, нечистим буде до вечора.

20 I прийшли сини Ізраїлеві цілою громадою в степ Зин, первого місяця, і остановився народ в Кадесі; і вмерла там Миряма, і поховано її там. 21 не стало води для громади, і зібрались вони проти Мойсея і Арону. 3 I сварились люди з Мойсейом і з Ароном, мовляючи: Лучче було б нам померти тоді, як померло братте наше перед Господом! 4 Та на що привели ви громаду Господню в цей степ, щоб і нам тут погибнуть і скотині наші? 5 I нашо вивели ви нас із Египту, щоб завести нас у се ледаче врочище? Нема ту ні землі на сійбу, ні смоківниць, ні винограду, ні гранат, і навіть води ніде напитись. 6 I пішов Мойсей з Ароном від громади до входу в соборний намет, і впали ниць на лиця свої; і явилася їм слава Господня. 7 I промовив Господь до Мойсея: кажучи: 8 Возьми жезло та збери громаду, ти й твій брат Арон, і покличте до скелі перед очима їх; і дасть вона вам воду свою, і виведеш їм воду із скелі, і напоїш громаду й скотину їх. 9 I взяв Мойсей жезло од лиця Господнього, як він повелів Йому. 10 I зібрали Мойсей та Арон громаду перед скелею; і рече їм: Слухайте ж, ворохобники, чи добудемо з сієї скелі воду про вас? 11 I підняв Мойсей руку та й вдарив скелю жезлом своїм двічі; і потекло багацько води, і напилась громада й скотина їх. 12 I рече Господь Мойсейові й Аронові: За те, що не няли ви мені віри, щоб освятити мене в очу синів Ізраїля, за те не приведете ви громади сієї в землю, що я наділив їм. 13 Се води Мериви, де сварились Ізраїлеві сини з Господом, і він явив їм съвятість свою. 14 I післав Мойсей послі з Кадесу до царя Едомського: Так каже твій брат Ізраїль: Ти знаєш усі ті пригоди, що стались нам: 15 Як батьки наші спустились в Египет і ми жили в Египті довгий час, і що Египтяне заподіяли нам і батькам нашим.

16 Тоді позвали ми до Господа, і він почув наш голос, і післав ангела та й вивів нас із Египту; і се ми в Кадесі місті, що на краю займища твого. 17 Дозволь же нам пройти через твою землю! Не будемо піти полями й виноградниками, і не будемо пити води з колодязів; по царській дорозі перейдемо, не будемо звертати ні на право, ні на ліво, докіль не перейдемо займища твого. 18 Та відказав Йому Едом: Не переходити меш в мене; ато з мечем вийду проти тебе. 19 I казали Йому синове Ізраїлеві: Битим шляхом ми хочемо ти; а коли воду твою пити му я, чи скотина моя, так заплачу тобі за неї; тільки ногами моїми хочу перейти, більш нічого. 20 I каже: не можна щоб проходити! I вийшов Едом проти його з великим народом і з потужною рукою. 21 I так не дав Едом Ізраїлеві перейти через займища свої, і звернув Ізраїль на бік від його. 22 I рушили в дорогу від Кадесу, і прийшли сини Ізраїлеві, цілою громадою, до Ор гори. 23 I рече Господь Мойсейові та Аронові під Ор-горою, на границях землі Едомової: 24 Мусить прилучитись Арон до народу свого; бо не має він увійти в землю, що я віддав синам Ізраїлевим за те, що ви противились повелінню мому при водах Мериви. 25 Возьми Арону та Елеазара, сина його, та й приведи іх на Ор-гору; 26 I зніми з Аrona одіж його та вдягни в неї Елеазара, сина його, і прилучиться Арон і вмре там. 27 I вчинив Мойсей, як заповідав Господь. I зійшли вони на гору перед очима в усієї громади. 28 I зняв Мойсей з Аrona одіж його, та й одягнув у неї Елеазара, сина його. I вмер Арон на верховині Ор-гори. I спустивсь із гори Мойсей та Елеазар. I побачила вся громада, що вмер Арон, і плакав увесь люд Ізраїльський трийцять день.

21 I прочув Канааній, царь Арадський, котрого осада була на полудні, що йде Ізраїль шляхом до Атарима, і став битись з Ізраїльом і позаймав деяких із між їх у полонь. 2 I зробив обітницю Ізраїль перед Господом кажучи: Коли справді віддаси люд сей в руки мої, так понижу городи їх до нащаду. 3 I почув Господь голос Ізраїля, і віддав Канааніїв в руки його; і він знищив їх і городи їх. I назвали врочище те Горма. 4 I рушили дальше від Ор-гори шляхом до Червоного моря, щоб обминути Едом землю. I впав дух у людей

в дорозі. 5 І почали люди говорити проти Бога і проти Мойсея: Нащо вивели ви нас, щоб нам повмирати в степу? Бо нема хліба і нема води, і опротивіла нам вже тая нікчемна пожива. 6 І наслав Господь на люд гадюки сарафи, і кусали вони людей; і много люду вимерло в Ізраїлі. 7 Тоді приступили люди до Мойсея та й промовили до його: Согрішили ми, бо говорили проти Господа і проти тебе; благай Господа, щоб відняв гадюк від нас. І благав Мойсей за люд, і рече Господь Мойсейові: 8 Зроби собі сарафа гадюку і повісь її на тику; і станеться, що як укусить кого гадюка, і він погляне на неї, то зостанеться живим. 9 І зробив Мойсей гадюку мідяну, та й повісив її на тику; і сталося, що як укусила гадюка людину, і вона позирнула на мідяну гадюку, то зісталась живою. 10 І рушили сини Ізраїлеві в дорогу та й отаборились в Оботі. 11 І рушили даліше від Обота і стали табором в Іє-Абаримі у степу, що розкинувся перед Моабом на схід сонця. 12 Звідтам рушили вони та й отаборились над потоком Серед. 13 А звідтам рушили вони даліше та й отаборились по другім боці Арнона, що в степу, а виходить із займаньщини Аморіїв. Бо Арнон границя Моава, між Моабіями і Аморіями. 14 Тим то й сказано в книзі бой Господніх: 15 Вагеб у Суфі і потоки Арнона; і злив потоків, що сягає до головного міста Ар, і тече по границі Моаба. 16 А звідти рушили до Бейеру, се той колодязь, про котрого казав Господь Мойсейові: Збери народ, і дам їм воду. 17 Заспівав тоді Ізраїль оцю пісню: У гору вода з колодязя! Співайте про його! Колодязь той самі князі копали, дуки з народу, і сам законодавець жезлом пробивали. 18 А із степу добирались даліше до Маттана. 19 Із Маттана в Нахаліель, а з Нахаліеля до Бамота; 20 А з Бамота в долину, що на полях Моаба, до верховин гори Пізга, що стремить над дикою полониною. 21 І піslав Ізраїль посли до Сигона, царя Аморійського, кажучи: 22 Позволь перейти через твою землю! Не будемо звертати на поля і на виноградники, і не будемо пити води з колодязів; шляхом царським ійти мемо, покіль перейдемо твої займища. 23 Та не дозволив Сигон Ізраїлеві перейти через займаньшину свою; і зібраав Сигон увесь люд свій, та й вийшов проти Ізраїля в степ, і прийшов у Ягаз та й почав бити на Ізраїля. 24 І побив його Ізраїль гострим мечем

та й заняв його землю, від Арнона до Ябока, до синів Аммонівих, Аммонове бо займище було потужне. 25 І взяв Ізраїль всі городи сі, і почав жити у всіх Аморійських городах, в Гесbonі та у всіх приналежних містах. 26 Бо Гесbon був город Сигона, царя Аморійського; а він бивсь із прежнім царем Моабським, і взяв усю землю його до Арнона. 27 Тим же то у пісні сьпівають: Ой рушаймо до Гесбона, цареві Сигону город пишний будувати, мурами твердити. 28 Загорілось у Гесбоні у царя Сигона, і пожер огонь високі замки над Арноном. 29 Горенько тобі, Моабе! Народе Камосів! Гинеш марно, і втікають сини твої в ростіч; утікають, забувають давню свою славу, дочки ж твої в Аморія у неволі гинуть. 30 Зруйновали ми осади Гесбон до Дибону, від Нофи огнем спалили села до Медеби. 31 І осівсь Ізраїль у землі Аморійській. 32 І піslав Мойсей на провідки в город Язер, і взяли вони принадлежні оселі його, і вигнав він Аморіїв, що там були. 33 І повернули вони і пішшли шляхом до Базану. І вийшов Ог, царь Базанський, проти них з усім людом своїм воювати з ними коло Едреї. 34 І рече Господь до Мойсея: Не лякайся його; бо я віддав в руки твої його й увесь люд його; і чини із ними те, що вчинив із Сигоном, царем Аморійським, що жив у Гесбоні. 35 І повбивали вони його і синів його і ввесь люд його, так що не зістався ні один живий із них, та й заняли землю його.

22 І рушили сини Ізраїлеві та й отаборились на рівнині Моабській, по другім боці Йордана навпроти Ерихону. 2 І побачив Балак Зипоренко усе, що заподіяв Ізраїль Аморіям. 3 І боялись велими Моабії того люду, бо багацько було його, і великий пострах пішов між Моабіями перед синами Ізраїля. 4 І казали Моабії мужам старшим Мидіянським: Тепер обість голота ся навколо нас усе, як обідає віл траву у полі. А Балак Зипоренко був тоді царем Моабським. 5 І піslав він посли до Білеама Беоренка в Петор, що над рікою Ефрат, в землі синів народа його, щоб покликати його, і велів сказати йому: Ось вийшов люд із Єгипецької землі; і укрив він лиць землі, та й осівсь против мене. 6 Оце ж прийди та проклени мені сей люд; надто бо він потужен против мене. Може удастся мені, що подужаю його і вижену його з країни:

Знаю бо, кого ти благословиш, той благословен буде, а кого ти прокленеш, той проклятим буде. 7 I пійшли старші мужі Моабські і мужі Мідіянські, з дарунками в руках за закленаннє. I прийшли вони до Білеама, і промовили йому слова Балакові. 8 I каже він їм: Переночуйте тут сю ніч, і дам я вам відповідь, так як Господь мені скаже. I зістались князі Моабські в Білеама. 9 I прийшов Бог до Білеама і каже: Що се в тебе за люде? 10 I каже Білеам Богу: Балак Зипоренко, царь Моабський послав сказати мені: 11 Се люд вийшов із Єгипту й укрив лиць землі. Оце ж прийди, прокленийого мені; може буде в мене снага битись із ним і вижену їх. 12 I каже Бог Білеамові: Не треба тобі йти з ними, не треба тобі проклинати люду; бо він благословений. 13 I встав Білеам уранці і сказав князям Балаковим: Ідіте в землю вашу; бо не схотів Господь мені дозволити йти з вами. 14 I встали князі Моабські, і прийшли до Балака і кажуть: Не схотів Білеам йти з нами. 15 Тоді післав Балак ще раз князів, поважніших, як ті, і було їх більше. 16 I прийшли вони до Білеама і промовили до його: Так мовляє Балак Зипоренко: Нехай уже ніщо не зупиняє тебе йти до мене: 17 Бо шаною великою вшаную тебе і все, що скажеш мені, вчиню; прийди ж, та заклени мені народ той! 18 I відказав Білеам, і сказав слугам Балаковим: Коли б давав мені Балак будинок свій повен срібла й золота, так все таки не зміг би я переступити слова Господа, Бога моого, щоб вчинити чи малечі велике. 19 Тепер же зістаньтесь ту й ви на ніч, щоб довідатись мені, що скаже мені Господь. 20 I прийшов Бог вночі до Білеама і рече йому: Коли тебе звати прийшли люди, так заберись та йди з ними; та чинити меш тільки те, що скажу тобі. 21 I встав Білеам вранці, і осідлав ослицю свою, та й рушив в дорогу із князями Моабськими. 22 I запалав гнів Божий за те, що він пійшов; і став ангел Господень на дорозі, щоб спинити його; а він їхав на ослиці своїй і двох молодиків його з ним. 23 I побачила ослиця ангела Господнього, що стояв на дорозі, і голий міч його в руці його. I звернула ослиця з дороги та й пійшла полем. I вдарив Білеам ослицю, щоб вернути її на дорогу. 24 Но ангел став у сутках між виноградниками: стіна з одного боку і стіна з другого боку. 25 I як побачила ослиця ангела, примчала вона до стіни

i притиснула ногу Білеамові до стіни; і ще раз ударив її. 26 I пройшов дальш ангел Господень, та й став в узькому місці, де не було дороги звернути, ні праворуч, ні ліворуч. 27 I побачила ослиця ангела Господнього, та й лягла під Білеамом; і запалав Білеам гнівом, і вдарив він ослицю палицею. 28 I відчинив Господь щелепи в ослиці, і каже вона до Білеама: Що я тобі зробила, що бив еси мене оце три рази? 29 I сказав Білеам до ослиці: Бо ти робила съміх з мене; коли бу мене та був міч у руці, то вбив би я тебе тепер. 30 I каже ослиця до Білеама: Чи я ж не ослиця твоя, що на їй ти єздиш з того часу, як почав жити на съвіті та й до съого дня? Хиба ж ізвикла я чинити з тобою таке? А він каже: Ні! 31 Тоді розкрив Господь очі Білеамові, і побачив він ангела Господнього, що стоїть на дорозі, і голий міч у руці в його. I вклонивсь він; і склонив він лиць своє до землі; 32 I промовив до його ангел Господень: Защо оце вдарив еси ослицю твою три рази? Се сам я вийшов перебивати тобі; бо погибельна стежка твоя передомною. 33 I бачила мене ослиця та й звертала оце передомною три рази. Коли б не звертала вона передомною, так нині вбив би я тебе; а зоставив би її живою. 34 I каже Білеам до ангела Господнього: Согрішив я; бо не знав, що ти стояв проти мене на стежці. Оце ж коли негаразд воно в очу в тебе, так вернусь. 35 I каже ангел до Білеама: Ійди з людьми, но тільки мусиш те промовляти, що скажу тобі. I пійшов Білеам із князями Балаковими. 36 I почув Балак, що прибув Білеам, і вийшов він на зустріч йому в Ір-Моаб, на побережю Арнона, що на самому краю займища. 37 I каже Балак до Білеама: Хиба ж не посылав я нарочно до тебе кликати тебе? Чом не прибував еси до мене? Чи то ж я справді не спромігся б ушанувати тебе? 38 I каже Білеам до Балака: Се прибув я до тебе, та хиба моя воля промовляти що не будь? Слово, що кладе Бог в уста мені, те промовляти му. 39 I рушили Білеам з Балаком, і прибули вони в Кірият-Ензот. 40 I приніс Балак жертву з буйної й дрібної скотини, та й послав Білеамові та князям, що були з ним. 41 I сталось воно вранці, що взяв Балак Білеама та й привів його на верхи Баала, щоб він побачив із відтинарод, що стояв зпереду.

23 І каже Білеам до Балака: Постав мені ту сім жертівників, і наготов мені семеро бичків і семеро баранів. **2** І вчинив Балак те, що сказав Білеам. І жертвували Балак і Білеам бичка й барана на кожному жертівнику. **3** І каже Білеам до Балака: Стань коло всепалення твого, а я пійду: може стрінє Господь мене, і що покаже він мені, те перекажу тобі. І пішов на безлісний верх гори. **4** І стрів Бог Білеама, і він каже до його: Сім жертівників поставив я, і приніс бичка й барана на кожному жертівнику. **5** І вложив Господь слово в уста Білеамові і промовив: Вернись до Балака і говори так: **6** І вернувсь він до його; і се стояв він коло всепалення свого, сам він і всі князі Моаба. **7** І почав він річ свою і промовив: Закликав мене з Арану Балак у гостину, з гір восточніх царь Моабський у свою країну: Прийди, будеш ту Якова клясти-проклинати; прийди, будеш в Ізраїля долю відіймати. **8** Як я, царю, того зважусь клясти-проклинати, кого Бог сподобив ласки, Господь благодаті? **9** Я на його з гір високих пильно позираю, із верхів очима всюди його проводжаю. Се той люд, що від народів окрім пробуває, між народами нікого рідного не має. **10** Хто Якова та злічив би пісок під ногами? Мирияди Ізраїля хто порахував би? Коли б мені так праведно, як і їм вмирати, я не знаю, чого в світі кращого й бажати. **11** І каже Балак Білеамові: Що ти вчинив із мною? Проклясти вороги мої взявш я тебе, і се ти навіть благословляєш їх! **12** І відповів той, кажучи: Хиба того, що вложив Господь в уста мені, не годиться мені виявити? **13** І каже йому Балак: Ходімо зо мною на інше місце, звідкіля мож побачити їх; та тільки тих, що поперед, бачити меш їх, а всіх не побачиш. І проклени мені їх із відтам. **14** І вивів його на поле сторожі, на верховину Пісги-гори, і поставив там сім жертівників, і приніс бичка й барана на кожному жертівнику. **15** І каже він Балакові: Стань ту коло всепалення твого, а я піду там на зустріч. **16** І зустрів Господь Білеама, і вложив слово йому в уста, і рече: Вернись до Балака і так промовляти меш. **17** І прийшов він до його; і се стоїть він коло всепалення, і князі Моабські з ним. І каже йому Балак: Що промовив Господь? **18** І почав він проповідь свою і промовив: Встань, Балаче, та послухай, зрозумій, Зипорів сину! **19** Бог, не

чоловік той лъживий, щоб туманити людину. Сказав би він, та й не вдіяв? Ні, по віki так не буде! Він сказав, та й не справдив би? Се ж не ми, химерні люде. **20** Звелів він благословити, я благословив, не сумнився, щоб Яков по Божій волі нічим в сьвіті не журився. **21** Господь, Бог його, по віki з ним пробуває, голубить, і труба його царська голосно рокоче, трубить. **22** Вивів люд свій із Єгипту, визволив з ярма, з неволі, мов той ріг у однорога, сила його в дикім полі. **23** На Якова в нас не буде, ворожби чи то проклону: про Ізраїля всі люде скажуть: Бог його воздвигнув. **24** Мов левиця устає він, і мов лев стрибає в гору; ляже, як пожер здобичу та напивсь крові з улову. **25** І каже Балак Білеамові: Лучче вже й не проклинай їх, і не благословляй. **26** І відповів Білеам, і каже Балакові: Хиба не казав я тобі, що все, що промовив Господь, мушу сповнити. **27** І каже Балак Білеамові: Ось ходімо, візьму тебе в друге місце. Може, Богу буде вгодно, щоб ти прокляв їх із відтам. **28** І взяв Балак Білеама на верх Пеора, що стремить на рівнині пустині. І каже Білеам Балакові: **29** Вистав мені ту сім жертівників, і приготов мені ту семеро бичків і семеро баранів. **30** І вчинив Балак, що сказав йому Білеам, і жертвував він бичка й барана на кожному жертівнику.

24 І побачив Білеам, що добре в очу в Господа благословити Ізраїля, і не пішов, як перші рази, на ворожбу, а став лицем до степу. **2** І зняв Білеам очі, та й побачив Ізраїля, що тaborивсь по поколіннях своїх, і зійшов на його дух Божий. **3** І почав він проповідь свою і промовив: Білеам, син Беорія, до вас промовляє, той, кому, відкрились очі, рече і звіщає. **4** Той рече, хто чув од Бога сі слова пророчі; всемогущого він бачив, і чув серед ночі. **5** Ой Якове! що за гарні намети у тебе! Ізраїлю! Що за шатра в тебе тaborові! **6** Мов долини розпростерлись пишно та роскішно, мов дуброви над рікою, що Господь садив їх; мов кедри понад водою високо знялися, розростаючись по всяк час надяять, ваблять око. **7** Лити меш ти воду з відер, щоб твоє насіннє виростало й процвітало на впокійних водах. Царь його ще переважить і царя Аага; царство його візьме гору над всіма царствами. **8** Вивів Бог його з Єгипту, силу однорожу; ворогів всіх пожере він, побе всі

народи; поборовши їх потрощить кості в дикім полі; стрілами він повбиває усіх їх запеклих. **9** Ліг як лев він опочити, хто його розбудить? Благо, хто тобі радіє та благословляє; проклять, хто тебе не любить, клене, проклинає! **10** I запалав гнівом Балак на Білеама, і сплесне він руками, і каже Балак Білеамові: Проклясти вороги мої покликав я тебе, і се навіть благословеннем благословив єси їх оце вже три рази. **11** Утікай же до своєї домівки! Хотів я шануювшанувати тебе; та се вдерявав тебе Господь од пошановання. **12** I каже Білеам Балакові: Хиба ж я й послам твоїм, що посылав їх єси до мене, не казав: **13** Коли б давав мені Балак будинок свій повен срібла та золота, не переступив би я слова Господнього, вчинити що доброго, чи лихого по своїй волі. Що промовить Господь, те й мушу мовляти. **14** Тепер ж оце йду до мого люду. Ходімо, так виявлю тобі, що робити ме навпослід народ той з твоїм народом. **15** I почавши приповідь свою промовив він: Білеам се Беоренко речепромовляє, той кому відкрито очі, рече і звіщає. **16** Той, хто чув од Бога слово в ночі, в сновидінні, очі ж мав тоді закриті, а все ж таки бачив. **17** Бачу його перед віччу, тільки не сьогодні, бачу його, та не зблизька, чую в мому дусі: сходить зоря із Якова, здіймається берло з Ізраїля, та й поламле Моабіям роги. Сетовим синам потужно черепи потрощить, і виски їм неощадно всім порозбиває. **18** Буде Едом із Сеїром у гіркій неволі, а Ізраїль добру славу ділами здобуде. **19** Iз Якова вийде той, хто царів з їх престолів поскидає, і пустками городи поробить. **20** Побачивши ж Амалика, почав ще одну приповідь: Первим Амалик зробився між всіма царствами, та до впадку похилився, і буде остатнім. **21** А як побачив Кеніїв, сказав приповідь: Сів ти, Кенію, на скелі нерухомій твердо; **22** Та Ассур тебе в тяжкую одведе неволю. **23** Тоді сказав ще приповідь: Горе, горе, хто на сьвіті буде пробувати, як Господь такий допустить допуст на потужних! **24** Приплівуть з Киттиму судна аж у тулу землю, та й Ассурове звоюють, підневолять царство. **25** I встав Білеам та й пійшов і став жити в домівці своїй; Балак теж пійшов своєю дорогою.

25 I жив Ізраїль у Ситтимі, і став блудувати люд із дочками Моабовими; **2** I стали вони кликати люд на жертви богам своїм. **3** I є люд і припадав

ниць перед богами їх, і прихиливсь Ізраїль до Бааль-Пеора. I запалав Господь гнівом на Ізраїля. **4** I рече Господь до Мойсея: возьми всі голови людські та й повісь їх Господеві проти сонця, щоб одвернувшись жар гніва Господнього від Ізраїля. **5** I рече Мойсей суддям Ізрайлевим: Нехай кожен із вас повбиває людей своїх, що прихилились до Бааль-Пеора. **6** I се прийшов один ізміж синів Ізрайлевих, і привів до братті своєї Мидянійку, перед очима Мойсея й перед очима всієї громади Ізрайлевої, як вони тоді плакали коло входу в соборний намет. **7** I побачив Пінегас, син Елеазара, сина Арони съященника, і встав ізміж громади, та взяв спіса в руку. **8** I пійшов він слідом за чоловіком Ізраїльським у середину шатра, та й пробив їх обох, чоловіка Ізраїльського й молодицю крізь животи їх. **9** I зупинено помір між синами Ізраїля, а було мерців від помору двайцять і чотири тисячі. **10** I рече Господь до Мойсея: **11** Пінегас, син Елеазара, сина Арони съященника, одвернув ярость мою від синів Ізрайлевих, ревнуючи за мене проміж ними, щоб не я вигубив синів Ізрайлевих в ревності моїй. **12** Тим же то промов: Се я даю йому завіт мого примиря. **13** I буде він йому й наслінню його після його завітом съященства віковічного за те, що ревнував він за Бога свого, та й спокутував синів Ізрайлевих. **14** Імя ж чоловіка Ізраїльського погибшого, що проколено його з Мидянійкою, Зимрій Салусенко, князь батьківського дому Симеоніїв; **15** На ім'я ж проколена молодиця Козбія, дочка Зура, голови одного батьківського дому в Мидяніїв. **16** I рече Господь Мойсейові: **17** Ворогуйте з Мидяніями та й побивайте їх: бо по ворожі поступили вони з вами підступом своїм, затуманюючи вас Пеором і Козбією, дочкою князя Мидянського, що вбито її під час мору задля Пеора.

26 I сталося послід мору, що рече Господь Мойсейові та Елеазарові, синові Арони съященника: **2** Злічи мені всю громаду синів Ізрайлевих од двайцяти років і старше, по їх батьківських домах, усіх здатних до війська в Ізраїлі. **3** I розмовляли із ними Мойсей та Елеазар съященник на поділлю Моаба, над Йорданом, проти Ерихону, і казали вони: **4** Злічіть усіх од двайцяти років і старше, як заповідав Господь Мойсейові. I се синове Ізрайлеві, що вийшли з

Египецької землі: 5 Рубен, первенець Ізраїлів. Сини Рубенові: Ганох, від його родина Ганохіїв; Паллу, від його родина Паллуїв; 6 Гезрон, від його родина Гезроніїв; Кармій, від його родина Карміїв. 7 Се родини Рубенів. І було перелічених їх сорок і три тисячі сімсот і трийцять. 8 А сини Палуєві: Еліаб. 9 А сини Еліабові: Немуїль і Датан і Абірам; се ті покликані в громаду, що ворохобились проти Мойсея і Арина в роті Корага, як нарікали на Господа. 10 Но роззвяла земля пельку свою та й проглинула їх з Корагом, як погибла рота ся, що пожерло поломя їх: двісті і п'ятдесят чоловіка; і стали вони знамям. 11 Сини ж Корагові не погибли. 12 Синове Симеонові по родинах їх: 13 Немуїль, від його родина Немуїліїв; Ямин, від його родина Яминіїв; Яхин, від його родина Яхийів; Зерах, від його родина Зерахіїв; Саул, від його родина Сауліїв. 14 Се родини Симеоніїв: двайцять дві тисячі і двісті. 15 Сини Гадові по родинах їх: Зефон, від його родина Зефоніїв; Гаггій, від його родина Гаггіїв; Шуній, від його родина Шунніїв. 16 Осній, від його родина Осніїв; Ерій, від його родина Еріїв, 17 Арод, від його родина Ародіїв; Аремій, від його родина Ареміїв. 18 Се родини Гадові по перелічених їх: сорок тисяч і п'ятьсот. 19 Сини Юдині: Гер та Онан; та померли Гер і Онан в Канаан землі. 20 І були Юдині сини по родинах їх: Шела, від його родина Шеланіїв. 21 Переуз, від його родина Переузіїв; Зерах, від його родина Зерахіїв. І були сини Переузові: Гезрон, від його родина Гезроніїв; Гамуль, від його родина Гамуліїв. 22 Се родини Юди, по перелічених їх: сімдесят шість тисяч і п'ятьсот. 23 Синове Іссахарові по родинах їх: Тола, від його родина Толаїв; Пува, від його родина Пувавів: 24 Яшуб, від його родина Яшубіїв; Симрон, від його родина Симроніїв; 25 Се родини Іссахарові, по перелічених їх: шістьдесят чотири тисячі і триста. 26 Синове Зебулонові по родинах їх: Серед, від його родина Середіїв; Елон, від його родина Елоніїв; Яхлєль, від його родина Яхлєлів. 27 Се родини Зебулоніїв, по перелічених їх: шістьдесят тисяч і п'ятьсот. 28 Синове Йосифові, по родинах їх: Манассій і Ефраїм. 29 Синове Манасієві: Макир, від його родина Макиріїв, а Макир появив Гілеада; Гілеад, від його родина Гілеадіїв. 30 Се синове Гілеадові: єзер, від його родина єзеріїв; Гелек, від його родина Гелекіїв. 31 Асриль, від його родина

Асрийліїв, і Сихем, від його родина Сихеміїв; 32 Шемида, від його родина Шемидіїв; Гефер, від його родина Геферіїв. 33 У Зелофада ж Геференка не було синів; а імена дочок Зелофадових: Махля і Ноя, Хогля, Милка і Тирза. 34 Се родини Манасієві, а перелічених їх було: п'ятьдесят дві тисячі і сімсот. 35 Се синове Ефраїмові по родинах їх: Шутелах, від його родина Шутеляхіїв; Бекер, від його родина Бекеріїв; Тахана, від його родина Таханіїв. 36 А се сини Шутеляхові: Еран, від його родина Ераніїв. 37 Се родини синів Ефраїмових по перелічених їх: трийцять дві тисячі і п'ятьсот. Се сини Йосифові по родинах їх: 38 Синове Беняминові по родинах їх: Бела, від його родина Белаїв; Ашбелль, від його родина Ашбеліїв; Ахiram, від його родина Ахiramіїв; 39 Сефуфам, від його родина Сефуфаміїв; Гуфам, від його родина Гуфаміїв. 40 А сини в Бели були Ард і Нааман. Від Арда родина Ардіїв; від Наамана родина Нааманіїв. 41 Се синове Беняминові по родинах їх, а перелічених їх сорок п'ять тисяч і шістьсот. 42 Се синове Данові по родинах їх: Шухам, від його родина Шухаміїв. Се родина Данова по родинах їх. 43 Усіх родин Шухаміїв по перелічених їх: шістьдесят чотири тисячі і чотириста. 44 Синове Ассерові по родинах їх: Імна, від його родина Імніїв; Ітва, від його родина Ітвіїв; Берія, від його родина Беріїв. 45 Від синів Берії: Гебер, від його родина Гебріїв; Малкіль, від його родина Малкіліїв. 46 А імя дочки Ассерової було Сераха. 47 Се родини синів Ассерових по перелічених їх: п'ятьдесят три тисячі і чотириста. 48 Синове Нефталієві по родинах їх: Яхзейль, від його родина Яхзейлів; Гуній, від його родина Гунніїв; 49 Езер, від його родина Езеріїв, Шіллем, від його родина Шіллеміїв. 50 Се родини Нафталієві, і перелічених їх було сорок п'ять тисяч і чотириста. 51 Се перелічені сини Ізрайлеві: шістьсот одна тисяча сімсот і трийцять. 52 І рече Господь Мойсейові: 53 Між тими поділена мусить бути земля в насліддє, по лічбі імен. 54 У кого богацько душ, побільшиш насліддє його; кожному, дивлючись по перелічених його, наділиш насліддє його. 55 Тільки ж по жеребу буде розділена земля; по батьківських іменах наслідувати муть її. 56 Як випаде жереб, буде уділене кожному насліддє

його, чи велике чи мале воно. **57** А се перелічені Левіти по родинах їх: Від Герзона родина Герzonіїв; від Кегата родина Кегатіїв; **58** Від Мерарія родина Мераріїв. Се родини Левітів: родина Либніїв, родина Геброніїв, родина Махліїв, родина Мушліїв, родина Коргіїв. А Кегат появив Амрама. **59** А жінка Амрамова була на ім'я Йокебеда, дочка Левієва, що зродила Левієві в Єгипті. І породила вона Амрамові Арону й Мойсея, та Миряму, сестру їх. **60** Аронові ж родились Надаб і Абигуй, Елеазар та Ітамар. **61** І померли Надаб і Абигуй, як приносили чужий вогонь перед Господом. **62** І було їх перелічених двайцять і три тисячі, ввесь музъкий пол від одномісячних і старше; не перелічив же їх між синами Ізрайлевими, бо не дано їм насліддя між синами Ізрайлевими. **63** Се ті, що перелічили їх Мойсей та Елеазар при Йордані, проти Єрихону. **64** Та між сими не було ні одного чоловіка з тих, що були перелічені від Мойсея та Аrona съященника, як перелічували вони сини Ізраїля в Синайському степу. **65** Про них бо сказав Господь Мойсейові: Смертью помруть вони в степу, і не зістанеться з їх ні чоловіка, окрім Калеба Єфуненка та Йозея Нуленка.

27 I приступили дочки Зелофхада, сина Гефера, сина Гілеада, сина Макіри, сина Манассії, із родини Манассії, сина Йосифа, і се імена дочек його: Махля, Ноя та Хогля, та Милка та Тирза. **2** I стали вони перед Мойсейом та Елеазаром съященником і перед князями й перед усією громадою, коло входу в соборний намет, і промовили: **3** Батько наш умер у степу, хоть і не було його між ротою, що зібрались проти Господа в роті Кораговій, та за свій гріх вмер він; синів же у його не було. **4** Чому ж би мало пропасти імя панотця нашого з роду його за те, що нема сина в його? Дай нам власність між братами батька нашого! **5** I приніс Мойсей справу їх перед Господом. **6** I рече Господь Мойсейові: **7** Праведно дочки Зелофхадові говорять; треба ж тобі наділити їм насліддю державу між братами батька їх і нехай переїде на них батьківщина їх. **8** А синам Ізраїля казати меш: Коли вмер чоловік і нема в його сина, так мусите перевести насліддє його на дочку його. **9** А коли нема в його дочки, так oddасьте насліддє його братові його. **10** А коли нема в його братів,

так oddасьте насліддє його батьковим братам його. **11** А коли нема братів у батька його, так oddасьте насліддє родичові його, найближшому в родині його, і держати ме його він. I буде синам Ізрайлевим правосудня установа, як заповідав Господь Мойсейові. **12** I рече Господь Мойсейові: Ізіди на Абарім гору, і побачиш землю, що я наділив синам Ізрайлевим. **13** I як побачиш, так прилучишся до народу твого, як прилучивсь Арон, твій брат; **14** Bo збунтувались ви проти слова моого в Зин степу, в час сварки громадської, щоб явити съятость мою перед очима їх (се есть при водах Мериви, у Кадесї, в Зин степу). **15** I промовив Мойсей до Господа, кажучи: **16** Господе, Боже духів усякого тіла, постав над громадою чоловіка, **17** щоб виходив і ввіходив перед ними, і щоб виводив їх і вводив їх, щоб не була громада Господня, як отара, що нема в ній пастуха. **18** I рече Господь Мойсейові: Возьми собі Йозея Нуленка; чоловіка, в котрого дух, і положи на його руку твою; і постав його перед Елеазаром съященником і перед усією громадою. **19** I дай йому повоління перед очима їх. **20** I уділи йому достойнства свого, щоб корилась йому вся громада синів Ізрайлевих. **21** I нехай стане він перед Елеазаром съященником, а той питати ме за його про суд урім перед Господом. По слову його вони виходити муть і по слову його ввіходити муть, він сам і всі сини Ізрайлеві з ним, уся громада. **22** I вчинив Мойсей, як заповідав йому Господь, і взяв Йозея і поставив його перед Елеазаром съященником і перед усією громадою; і положив руки на його і передав йому повеління, як заповідав Господь через Мойсея.

28 I промовив Господь до Мойсея: **2** Повели синам Ізрайлевим і скажи їм: Приноси мої, хліб мій, на огняні жертви мої, на любі паході мої мусите проносити мені у призначений час. **3** I скажи їм: Ось які огняні жертви маєте приносити Господеві: двоє ягнят перволітних без скази, щодня, як повсячасне всепаленне. **4** Одно ягня принесеш уранції, а друге ягня принесеш між двома вечорами; **5** А як хлібну жертву, одну десятину ефи муки пшеничної, перемішаної з четвертиною гіна олії забиваної. **6** Повсячасне всепаленне, що установлено його на Синай горі про любі паході, огняна жертва Господеві. **7** А як жертву ливну четвертину гіна про одно ягня.

У святині мусиш приносити Господеві жертву ливну з кріпкого напитку. **8** А ягня друге принесеш між двома вечорами; хлібну і ливну жертву як вранці принесеш до того, огняну жертву любих Господеві пахощів. **9** А в день субітний двоє ягнят без скази і дві десятини муки пшеничної, перемішаної з олією, та жертву ливну до того. **10** Се всепаленне в день субітній, що суботи, oprіч всепалення повсячасного і його жертви ливної. **11** А як настає ваш місяць, приносити мете на всепаленне Господеві: двоє бичків та одного барана, семero ягнят перволітків без скази; **12** А до кожного бичка три десятини муки пшеничної, перемішаної з олією як хлібну жертву; а до одного барана дві десятини муки пшеничної, перемішаної з олією, як жертву ливну; **13** І до кожного ягняті по десятині муки пшеничної, перемішаної з олією, як хлібну жертву. Се всепаленне, любі пахощі, огняня жертва Господеві. **14** А їх жертви ливні: пів гіна до одного бичка, і третина гіна до одного барана, а четвертина гіна до ягняті. Се всепаленне новомісячне, по всій місяці року. **15** І козла одного на жертву за гріх приносити муть Господеві, oprіч всепалення повсячасного з возливаннем його. **16** А первого місяця, на чотирнайцятий день місяця паска Господеві; **17** А на пятнайцятий день того місяця съято; сім день опрісноки треба їсти, **18** На перший день будуть съяतі збори у вас, і ніякого діла робочого не робити мете. **19** А будете приносити жертву огняну, всепаленне Господеві: двоє бичків, та одного барана, та семеро ягнят перволітків; без скази мусять у вас бути; **20** А як жертву хлібну до них: муки пшеничної перемішаної з олією, три десятини ефи на одного бичка і дві десятини на барана; **21** По десятині принесете на кожне з сімох ягнят. **22** І козла одного про жертву за гріх на спокутуванне за вас. **23** Опрай всепалення ранішного, повсячасної жертви огняної, приносити мете се. **24** Се будете приносити через сім день; як хліб огняної жертви, пахощі любі Господеві; oprіч всепалення повсячасного будете приносити се вкупі з жертвою ливною. **25** А на семий день будуть съяти збори в вас: і жадної роботи не робити мете. **26** І в день первенців, як приносите нову хлібну жертву Господеві, послів вашого съята однотижневого будуть съяти збори в вас; жадної роботи не

робіть. **27** І принесете всепаленне на любі пахощі Господеві: двоє бичків, одного барана, семеро ягнят перволітків; **28** І жертву хлібну до них: муки пшеничної перемішаної з олією три десятини ефи на одного бичка, дві десятини на одного барана, **29** По десятині на кожне з сімох ягнят; **30** Одного козла на спокутуванне за вас. **31** Oprіч всепалення повсячасного вкупі з хлібною і ливною жертвою будете приносити їх, без скази будуть вони в вас.

29 І в місяці семому, на перший день місяця того, мусять съяти збори в вас бути. Ніякого діла робочого не робіть; день гучних труб буде се в вас. **2** І будете приносити всепаленне на любі пахощі Господеві: одного бичка, одного барана, семеро ягнят перволітків без скази, **3** І хлібну жертву до них: муки пшеничної перемішаної з олією три десятини на бичка, дві десятини на барана, **4** І одну десятину на кожне із сімох ягнят; **5** Та одного козла на жертву за гріх, на спокутуванне за вас, **6** Окрім всепалення місячного з хлібним даром його та окрім всепалення повсячасного з хлібним даром його, по установі, на любі пахощі, огняня жертва Господеві. **7** А на девятий день, того семого місяця будуть съяти збори в вас, і будете впокорювати душі ваші; ніякої роботи не робіть. **8** А принесеть всепаленне Господеві, любі пахощі: одного бичка, одного барана, семеро ягнят перволітків; без скази мусять вони бути в вас. **9** А як хлібний дар до них: муки пшеничної, перемішаної з олією три десятини ефи до бичка, дві десятини до барана одного, **10** По десятині до кожного ягняти з сімох ягнят; **11** Одного козла на жертву за гріх; oprіч жертви на спокутуванне і повсячасного всепалення з хлібними і ливними дарами їх. **12** І на пятнайцятий день семого місяця мусять съяти збори в вас бути. Не будете робити ніякого діла робочого, а мусите съяtkувати съято Господеві сім день. **13** І принесете первого дня всепаленне, огняну жертву любих пахощів Господеві: чотирнайцять бичків, двох баранів, ягнят перволітків чотирнайцятеро; без скази мусять вони бути. **14** А як хлібний дар до них: муки пшеничної, перемішаної з олією три десятини ефи до кожного бичка, дві десятини до кожного з двох баранів, **15** По десятині до кожного із чотирнайцятеро ягнят; **16** І козла одного як жертву за гріх, oprіч всепалення повсячасного

з хлібним і ливним даром до його. **17** I на другий день: дванайцяtero бичків, двох баранів, чотирнайцяtero ягнят перволітків без скази, **18** З дарами хлібними і ливними до бичків, до баранів і до ягнят по лічбі їх, по установі; **19** I козла одного про жертву за гріх, опріч всепалення повсячесного з хлібним і ливним даром до його. **20** I на третій день: бичків одинайцяtero, баранів двох, ягнят перволітків без скази чотирнайцяtero, **21** З хлібним і ливним даром до бичків, до баранів і до ягнят по лічбі їх, по установі; **22** Та козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення з його даром хлібним і ливним. **23** На четвертий день: бичків десять, баранів двох, ягнят перволітків без скази чотирнайцяtero, **24** З їх даром хлібним і ливним до бичків, до баранів і до ягнят, по лічбі їх, по установі; **25** Та козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячесного з його даром хлібним і ливним. **26** На п'ятий день: бичків девятеро, баранів двох, ягнят перволітків без скази чотирнайцяtero, **27** З хлібними і ливними дарами їх до бичків, до баранів і до ягнят, по лічбі їх, по установі; **28** I козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячесного з його даром хлібним і ливним. **29** В шостий день: бичків восьмеро, баранів двох, ягнят перволітків без скази чотирнайцяtero, **30** З їх дарами хлібними і ливними до бичків, до баранів і до ягнят, по лічбі їх, по установі; **31** I козла одного на жертву за гріх, опріч всепалення повсячесного з хлібним і ливним даром до його. **32** I на семий день: бичків семеро, баранів двох, ягнят перволітків без скази чотирнайцяtero, **33** I хлібні і ливні дари до них, до бичків, до баранів і до ягнят, по лічбі їх, по установі; **34** Та козла одного на жертву за гріх, з даром до його хлібним і ливним. **35** На восьмий день святочні збори мусять бути в вас. Ніякого діла не будете робити. **36** Будете ж приносити на всепаленне, огняну жертву про пахощі любі Господеві: бичка одного, барана одного, ягнят перволітків без скази семеро, **37** З даром хлібним і ливним до них, до бичків, до баранів і до ягнят, по лічбі їх, по установі; **38** Та козла одного на жертву за гріх, опріч повсячесного всепалення і дарів хлібних і ливних до його. **39** Се будете приносити Господеві у свята ваші окрім обітниць ваших і окрім добровільних приносів ваших на всепаленне і на жертву ливну і мирну.

40 I повелів Мойсей синам Ізрайлевим усе, як заповідав Господь Мойсейові.

30 I промовив Мойсей до голов поколінь синів Ізрайлевих: **2** От що заповідав Господь: Коли чоловік шлюбував обітницю Господеві, чи поклявся клятъбою, взяти обовязок на душу свою, то не можна йому ломити слова свого, а мусить чинити після того, що вийшло з уст його. **3** А коли жінка шлюбує обітницю Господеві, і возьме обовязок в домі батька свого, дівуючи, **4** I батько чує обітницю її, або обовязок її, що взяла його на душу свою, та й промовчить проти неї, так буде важна обітниця її, і важний обовязок її, який вона взяла на душу свою. **5** Коли ж заборонить їй отець її того ж дня, як почув, то всі обітниці її і всі обовязки її, які взяла на душу свою, не будуть важні; Господь простить їй, бо заборонив їй батько її. **6** Як же вона замужна і зробить обітницю, чи то скаже що небудь не роздумавши, і звяже душу свою, **7** А чоловік її почує, та й не озветься проти того в той день, як почує се, так її обітниці будуть важні, і обовязки її, що взяла їх на душу свою, будуть важні. **8** Коли ж чоловік її заборонить їй того ж дня, як почує се, то знівечив він обітницю її, що на їй, і нерозважне слово усть її, що ним звязала вона душу свою; і Господь простить їй. **9** Як вдова вона або розвідка, то всяка обітниця, якою звязала вона душу свою, мусить бути важною для неї. **10** Як же вона у господі чоловіка свого зробила обітницю, або клятъбою взяла обовязок на душу свою, **11** I як почув чоловік її, та й промовчав, не заборонив їй, так мусять бути важні всі обітниці її, і всякий обовязок, що взяла його вона на душу свою, буде важкий. **12** Коли ж чоловік її знівечит їх того дня, як почув їх, то всі обітниці її обовязки душі її, що вийшли з уст її, не важні; чоловік її знівечив їх, і Господь простить їй. **13** Всяку обітницю і всякий обовязок клятъби для впокорювання душі може чоловік її удобрити, і може знівечити. **14** Коли ж мовчав чоловік її з дня на день, то він пристав на всі обітниці її або на всі з'обовязання її, що на ній; він одобрив їх, бо мовчав у той день, як почув їх. **15** Коли ж він знівечить їх після того, як, почувши їх, мовчав, так нести ме він гріх її. **16** Се встанови, що повелів Господь Мойсейові про справи між

чоловіком і жінкою, між батьком і дочкою за її дівування в батьковій господі.

31 І промовив Господь до Мойсея кажучи: 2

Помстись на Мидіянیях за синів Ізрайлевих; тоді прилучиш ся до предків твоїх. 3 І промовив Мойсей до люду словами: Оружіть людей зміж вас на війну, щоб ійти їм на Мидіянія, сповнити помсту Господню на Мидіянієві. 4 По тисячі чоловіка з одного покоління, від усіх поколінь Ізрайлевих вишлете і поставите до війська. 5 І вибрали зміж тисячей Ізраїля по тисячі чоловіка з кожного покоління, дванадцять тисяч оружних на війну. 6 І вислав їх Мойсей, по тисячі з кожного покоління, на війну, їх і Пінегаса Єлеазаренка, съященника, на війну; а посуди съягині і труби для трівоги були в його руках. 7 І почали вони бити Мидіяна, як заповідав Господь Мойсейові, та й повбивали ввесь музъкий пол. 8 І вбили вони опріч інших вбитих царів Мидіяна: Евія і опріч інших Рекема і Зура і Гура і Реба, п'ятьох царів Мидіянських; так само Білеама Бейоренка вбили мечем. 9 І сини Ізраїля позаймали в полонь все жіноцтво Мидіянське і дітвору їх, і забрали здобичу, скотину їх і всі отари їх, і всі достатки їх; 10 А всі міста їх, по займаньщинах їх, і всі оселі їх пустили на пожар. 11 І взяли всю здобич і все награбоване, людей і скотину, 12 Та й привели бранців і награблене і здобич до Мойсея і до Елеазара съященника, і до громади синів Ізраїля у табір, на поділлє Моабське, що на Йордані, проти Єрихона. 13 І вийшли Мойсей та Єлеазар съященник і всі князі громадські назустріч їм перед табором. 14 І розгнівився Мойсей на воєводів та на тисячників і на сотників, що з війни вернулись; 15 І каже до них Мойсей: Про що ви зоставили живими все жіноцтво? 16 Се ж вони були по раді Білеама принадою синам Ізрайлевим, щоб вони вчинили зраду проти Господа, задля Пейора, через що й був помір у громаді Господній. 17 Оце ж повбивайте всіх дітей музъкого полу, і все жіноцтво, що пізнало мужчину, злігшишь, також повбивайте. 18 Всіх же дітей жіночого полу, дівчат, що не пізнали ложа з чоловіком, позоставляйте живими для себе. 19 А ви самі пробудете поза табором сім день, кожен, хто вбив чоловіка і кожен, хто приторкнувсь до вбитого, всі

ви очиститесь в третій день і в семий день, ви і полоняни ваші, 20 Мусите ви очистити і всяку одіж і всяку посудину шкіряну, і всяку роботу з козиної шерсті і всяку посудину деревяну. 21 І сказав Єлеазар съященник до всіх людей військових, що ходили на війну: Се установа закону, що заповідав Господь Мойсейові: 22 Тільки золото й срібло, мідь, зелізо, цина й олово, 23 Усе що держиться в огні, мусите проводити через огонь, щоб стало чистим; а все таки мусите його водою очищення од гріха очистити; а все, що не відергить в огні, проведете через воду. 24 І повипираєте одіж свою в семий день, і станете чистими, а тоді ввійдете до табору. 25 І промовив Господь до Мойсея словами: 26 Перелічи здобичу, людей і скотину, ти і Єлеазар съященник і голови родин всієї громади; 27 Та й поділіть здобичу по половині між тими, що воювали, і всію громадою. 28 І возьми данину для Господа від тих, що становились у військові лави: одну душу із п'ятьсот, з людей та з буйної скотини та з ослів та з дрібної скотини; 29 Із їх половини возьмеш се та й oddаси Єлеазарові съященникові як жертву возношення Господеві. 30 А з половини, що дістанеться синам Ізрайлевим, возьмеш одну душу із п'ятьдесять, із людей, та з буйної скотини, та з ослів, та з дрібної скотини, з усякої скотини; і віддаси Левітам, що доглядають храмини Господньої. 31 І вчинили Мойсей та Єлеазар съященник так, як заповідав Господь Мойсейові. 32 І була добич, оставшася від захопленого, що захопив люд військовий, така: дрібної скотини шістьсот і сімдесят і п'ять тисяч, 33 А буйної скотини сімдесят і дві тисячі, 34 А ослів шістьдесят і одна тисяча; 35 Що ж до душ людських, то було дівчат, що не знали ложа мужнього, всіх, трийцять і дві тисячі душ. 36 А друга половина, пай тих, що стояли у військових лавах, була по переліченю така: дрібної скотини триста трийцять сім тисяч і п'ятьсот. 37 А данина для Господа з дрібної скотини була: шістьсот сімдесят і п'ять штук; 38 А буйної скотини було трийцять і шість тисяч, з того данина для Господа була: сімдесят і дві штуки; 39 А ослів було трийцять тисяч і п'ятьсот, а данина для Господа з них шістьдесят і одна штука; 40 Душ же людських було шіснадцять тисяч, а з них данина для Господа трийцять і дві душі. 41 І віддав Мойсей Єлеазарові,

священників, данину на жертву возношення Господеві, як повелів Господь Мойсейові. **42** А з половини, що випала синам Ізраїлевим, що відділив Мойсей від другої половини, що була для людей військових, **43** Була ж половина, що випала для громади, така: триста трийцять сім тисяч і п'ятьсот штук малої скотини, **44** Та буйної скотини: трийцять і шість тисяч, **45** Та ослів: трийцять тисяч і п'ятьсот, **46** Та й душ людьких: шіснайцять тисяч душ. **47** А з половини, що випала синам Ізраїлевим, взяв Мойсей одну душу із п'ятьдесять, із людей та із скотини, та й віддав Левітам, що доглядали храмини Господньої; так як заповідав Господь Мойсейові. **48** I приступили до Мойсея воєводи та тисячники та сотники, та й промовили до Мойсея: **49** Слуги твої перелічили військових людей, що поручені нам, і не бракує з нас ні одного чоловіка: **50** I оце ж приносимо ми приніс Господеві, що хто знайшов із золотих річей: обручки, ланцюжки, перстені, сережки й намиста, щоб відправити за душі наши покуту перед Господом. **51** I взяли в них Мойсей та Єлеазар священник золото всілякої штучної роботи. **52** I було всього золота, принесеного в жертву возношення Господеві шістьдесят тисяч сімсот і п'ятьдесять секлів, від тисячників і від сотників. **53** Люде ж військові грабили кожен для себе. **54** I взяли Мойсей та Єлеазар священник золото у тисячників і сотників, і внесли його в соборний намет, як спомин від синів Ізраїля перед Господом.

32 Було ж в синів Рубена і в синів Гада буйної скотини багато, велика тьма; і бачили вони, що Язер земля і Гілеад земля як раз годяться про скотину. **2** I прийшли синове Гадові й синове Рубенові, та й промовили до Мойсея і Єлеазара священника й до князів громадських так: **3** Атарот та Дібон та Язер та Нимра та Гесбон та Єлале та Себам та Небо та Бейон, **4** Земля, що побив Господь перед громадою Ізраїльовою, се земля про скотину. **5** I сказали вони: Коли знайшли ми ласку в очах твоїх, oddай сю землю слугам твоїм у державу, не переводь нас через Йордан. **6** I каже Мойсей синам Гадовим та синам Рубеновим: Так братте ваше пійде на війну, а ви ти зостанетесь? **7** Чого ж одхилияєте ви серце

синів Ізраїлевих, щоб перейти в он тую землю, що наділив їм Господь? **8** Так зробили батьки ваші, як я посилив їх у Кадес-Барнеа, розгледіти землю: **9** Вони добрались до долини Эсколя і розглянули землю; а потім відхилили вони серце синів Ізраїля, щоб вони не йшли в землю, що наділив їм Господь. **10** I запалав Господь гнівом того часу і поклявся словами: **11** Люде ті, що вийшли з Египту, від двайцяти років і старше, не побачять землі, що про неї я клявся Авраамові, та Ісаакові та Яковові, бо не зовсім слухали вони мене. **12** Окрім Калеба, сина Ефуна Кенизія та Йозея Нуненка; сі бо завсіди ійшли слідом за Господом. **13** I запалав Господь гнівом проти Ізраїля, і допустив, щоб він блукав по степу сорок років, аж поки не вимерло все кодло, що коїло ледарство перед очима Господа. **14** I се постали ви намість батьків ваших, одріддє грішників, щоб іще побільшити лютість гніва Господнього на Ізраїля. **15** Коли ж ви одвернетесь від його, так держати ме сей нарід ще довше у степу, і погубите виувесь нарід сей. **16** I приступили вони до його та й промовляли: Побудуємо тут кошари для стад наших і міста про дітвому нашу; **17** А самі чим швидче узброймось та й рушимо поперед синів Ізраїлевих, аж приведемо їх на займища їх; а діти наши остануться в утвержджених містах задля осадників країни сієї. **18** Не вернемось до господи нашої, поки кожен із синів Ізраїлевих не дістане насліддя свого. **19** Бо не хочемо ділити з ними насліддя по другім боці Йордані, тим що дostaлось нам насліддє наше по сім боці Йордані, на схід сонця. **20** I каже їм Мойсей: Коли так зробите се діло, коли узбройтесь на війну перед Господом, **21** I всі між вами, що узброєні, пійдуть перед Господом за Йордань, покіль він не прожене ворогів своїх перед собою, **22** I впокорена буде земля Господеві, а ви тоді вернетесь, то будете безвинні перед Господом і перед Ізраїльом; і буде земля ся власнотю вашою перед Господом. **23** А коли так не вчините, то согрішили ви проти Господа; і знайте, що гріх ваш знайде вас. **24** Будуйте собі міста про малечу вашу і кошарі про дрібну скотину вашу, та справдіте, що вийшло з уст ваших. **25** I промовили сини Гадові і сини Рубенові до Мойсея так: Слуги твої вчинять, що добродій наш повелів нам. **26** Малеча наша, жени наші, стада

наші й уся наша скотина будуть там, у городах Гілеада; **27** Твої ж слуги, усі на війну узброєні, пійдуть перед Господом на війну, як добродій мій промовив. **28** І повелів про них Мойсей Єлеазарові, съященникові, та Йозею Нуненкові, та головам батькових поколінь Ізраїля; **29** І каже до них Мойсей: Коли всі узброєні сини Гадові і сини Рубенові перейдуть з вами перед Господом через Йордань, і впокорена буде земля ся перед вами, так оддасть їм у державу Гілеад землю; **30** Коли ж не узброєні перейдуть вони з вами, тоді нехай оселяться між вами в Канаан землі. **31** І відповіли синові Гадові та синові Рубенові кажучи: Як казав Господь слугам твоїм, так зробимо. **32** Перейдемо узброєні перед Господом у Канаан землю, а наша наслідня держава нехай по сім боці Йордані буде. **33** І наділив їм Мойсей, синам Гадовим та синам Рубеновим та половині по коління Манассії, сина Йосифового, царство Сигона, царя Аморіїв, та царство Ога, царя Базанського, землю з городами її, у всіх границях її, міста по всій країні. **34** І побудували сини Гадові: Дибон да Атарот та Ароер, **35** Та Атарот-Шофан, та Язер, та Йогбега, **36** Бет-Нимра і Бет-Гаран, утворжені міста і кошарі для дрібної скотини. **37** А сини Рубенові побудували: Гезбон та Єлале та Кирятайм, **38** Та Небо та Бааль-Меон, перемінивши їх імена, та Сибму; і подавали нові прізвища містам, що побудували. **39** Сини ж Макіра Манассеєнка двинули на Гілеад і заняли його; і прогнали Аморіїв, що жили там. **40** І наділив Мойсей Макірові Манассеєнкові Гілеад; і він осівся там. **41** Ярі же Манассеєнко пішов і заняв села їх та й назвав їх Ярівими селами. **42** А Нобах двинув і заняв Кенат і займища його та й назвав його своїм ім'ям Нобах.

33 Се шляхи синів Ізрайлевих, що вийшли з Египецької землі з полками своїми, під приводом Мойсейовим та Ароновим. **2** А Мойсей позаписував виходи їх по шляхах їх, як заповідав Господь. І се шляхи їх по виходах їх: **3** Рушили вони з Раємзесу в первому місяці на пятнайзятий день первого місяця. На другий день після паски вийшли сини Ізраїля під сильною рукою, перед очима всіх Египтян. **4** А Египтяне ховали первенців своїх, що побив Господь між ними; і звершив Господь суд над богами їх. **5** І рушили сини

Ізрайлеві від Раємзеса та й отaborились у Суккоті. **6** І рушили вони із Суккоту та й отaborились ув Етамі, що край степу. **7** І рушили з Етamu та й повернули на Пі-Гахирот, що проти Бааль-Зефона, та й отaborились перед Микдолем. **8** І рушили з Пі-Гахироту та й перебріли серединою моря в степ, та й ійшли три дні ходи у степу Еtam, та й отaborились коло Мари. **9** І рушили від Mari та й прийшли в Елім; а в Елімі знайшли дванайцять криниць і сімдесят пальмових дерев; і отaborились там. **10** І рушили з Еліма та й отaborились над Червоним морем. **11** І рушили з над Червоного моря та й отaborились у Син степу. **12** І рушили із Син степу та й отaborились у Дофці. **13** І рушили з Дофки, та й отaborились в Алушу. **14** І рушили з Алуша та й отaborились у Рефидимі; і не мали там люди води до пиття. **15** І рушили з Рефидиму та й отaborились у Синай степу. **16** І рушили із Синай степу та й отaborились коло Кіброт-Гаттаява. **17** І рушили від Кіброт-Гаттаява та й отaborились у Газероті. **18** І рушили з Газерота та й отaborились у Ритмі. **19** І рушили з Ритмі та й отaborились у Риммон-Перезі. **20** І рушили з Риммон-Переза та й отaborились у Либні. **21** І рушили з Либни та отaborились у Риссі. **22** І рушили з Рисси та й отaborились у Кегелаті. **23** І рушили з Кегелата та й отaborились під Шефер горою. **24** І рушили від Шефер гори та й отaborились у Гараді. **25** І рушили з Гаради та й отaborились у Макелоті. **26** І рушили з Макелоти та й отaborились у Талаті. **27** І рушили з Талати та й отaborились у Тараті. **28** І рушили з Тарати та й отaborились у Митці. **29** І рушили з Митки та й отaborились у Гашмоні. **30** І рушили з Гашмана та й отaborились у Мозероті. **31** І рушили з Мозерота та й отaborились у Бене-Якані. **32** І рушили з Бене-Яакана та й отaborолись у Гор-Гідгаді. **33** І рушили з Гор-Гідгада та й отaborились у Йотбаті. **34** І рушили з Йотбата та й отaborились ув Аброні. **35** І рушили з Аброна та й отaborились у Езйон-Гебер. **36** І рушили з Езйон-Гебера та й отaborились у Зин степу, се Кадес. **37** І рушили із Кадесу та й отaborились на Гор горі, на границі землі Едомської. **38** І зійшов Арон съященник на Гор гору, по слову Господньому, та й умер там у сороковому році після виходу синів Ізрайлевих із Египту, у пятому місяці, на перший день місяця. **39**

Аронового ж віку було сто двайцять і три роки, як умер він на Гор горі. **40** I почув царь Арадський, Кананій, що жив на полуденній частині в Канаан землі, перечув, що наступають синове Ізраїлеві. **41** I рушили вони від Гор гори та й отaborились у Залмоні. **42** I рушили із Залмони та й отaborились у Пупоні. **43** I рушили із Пупона та й отaborились в Оботі. **44** I рушили з Обота та й отaborились у Іям Абаримі, на границі Моаба. **45** I рушили з Ійма та й отaborились у Дібон-Гаді. **46** I рушили з Дібон-Гаду та й отaborились в Алмон Діблатаїм. **47** I рушили з Алмон-Діблатаїма та й отaborились під Абарим горами на проти Небо. **48** I рушили від Абарим гір та й отaborились на стежах Моабських, на Йордані проти Ерихону. **49** I отaborились на Йордані, від Бет-Езімотя до Абелль-Ситтима на рівнинах Моаба. **50** I промовив Господь на рівнинах Моабських, над Йорданом проти Ерихону кажучи:

51 Промов до синів Ізраїля і скажи їм: **52** Як перейдете через Йордан в Канаан землю, так проганяйте всіх осадників тієї землі перед собою і руйнуйте всі тесані ідоли їх; і всі виливані балвани поруйнуйте, і всі жертвники високі спустоште, **53** I запануєте над землею сією та й осядеться там, бо вам оддав я землю сю як власність. **54** I розділіте землю по жеребу між родинами вашими; у кого душ більше, тому побільшите насліддє, а в кого буде менше, тому поменьшите насліддє. Де кому випаде жереб, те буде насліддє його. **55** Коли ж не повиганяєте осадників сієї землі перед собою, так останок їх буде колочками в очах у вас і терниною під боками в вас, і тіснити муть вас на землі, де живете ви. **56** I станеться, що зроблю з вами те, що я задумав з ними зробити.

34 I промовив Господь до Мойсея кажучи: **2** Повели синам Ізраїля і скажи їм: Як прийдете в Канаан землю, то се земля, що випала вам у насліддє: Канаан земля, у границих своїх. **3** I полудення країна буде вам від Зин степу, здовж Едома, а полудення границя буде вам від краю Соляного моря на схід сонця. **4** I повернеться ваша границя на полуденне від узгір'я Акробимського і перейде в Зин, а потягнеться на полуденне до Кадес-Барне, дійде до Газар Адару і перейде до Азмому; **5** I повернеться границя ваша від Азмона до бурчака Египецького, і будуть кіньці її проти моря. **6**

A західною границею буде вам Велике море і побереже; се буде вам границею західною. **7** A се буде вам границею на північ: **8** Від Великого моря проведете її до Гор гори; від Гор гори проведете її як раз до Гамата, і буде границічний виступ до Зедаду; **9** I вийде границя до Сифрону, і виступ її буде коло Газар Енану. Се буде вам північна границя. **10** I визначите собі всхідною границю від Газар Енану до Шефаму. **11** I спуститься границя від Шефаму до Риблі на схід сонця від Аїну; і спуститься дальше границя та й торкнеться о беріг Кінерет озера од сходу; **12** I спуститься границя до Йордану, і буде виступ її при морю Соляному. Така буде земля ваша у границях її з усіх боків. **13** I повелів Мойсей синам Ізраїлевим, кажучи: Се земля, що по жеребу достанеться вам в насліддє, що заповідав Господь дати її десятьм поколінням і половині покоління. **14** Bo вже дістали насліддє своє: поколіннє синів Рубенових, по батьківських домах їх, і поколіннє синів Гадових, по батьківських домах їх, і половина покоління Манассієвого. **15** Два покоління і половина покоління дістали насліддє своє на сім боці Йордані, проти Ерихону, на схід сонця. **16** I промовив Господь до Мойсея, кажучи: **17** Се імена людей, що ділти муть між вами землю насліддя: Елеазар священник та Йозеф Нуненко. **18** I по одному князеві возьміть із кожного покоління, щоб ділти землю насліддя. **19** A се імена мужів: за поколіннє Юдине: Калеб Єфуненко; **20** A за поколіннє синів Симеонових: Самуїль Аммігуденко; **21** A за поколіннє Беняминове: Єліад Кізлоненко; **22** A за поколіннє синів Данових князь: Букій Йоглієнко; **23** Від синів Йосифових: за поколіннє синів Манассієвих князь: Ганніель Єфоденко; **24** A за поколіннє синів Єфраїмових князь: Кемуїль Шифтаненко; **25** A за поколіннє синів Зебулонових князь: Елизафан Парнакієнко; **26** A за поколіннє синів Іссахарових князь: Палтийль Ассаненко; **27** A за поколіннє синів Ассерових князь: Ахигуд Шеломієнко; **28** A за поколіннє синів Нефталієвих князь: Педагель Аммігуденко. **29** Ce ті, що їм Господь заповідав розділити насліддє між синів Ізраїлевих в Канаан землі.

35 I промовив Господь до Мойсея в рівнинах Моаба на Йордані проти Ерихону, кажучи:

2 Повели синам Ізрайлевим, щоб із наслідньої держави своєї дали міста Левітам, на оселю їм; і пасовиска кругом міст мусите ви дати Левітам. **3** І будуть міста їм, щоб жити там, а пасовиска будуть про скотину їх і про майно їх, і про всю животину їх. **4** А пасовиска кругом міст, що дасьте їх Левітам, будуть простиратись від валів міста дві тисячі локот на всій стороні. **5** І відміряете за містом на схід сонця дві тисячі локот, і на півднє дві тисячі локот, і на захід сонця дві тисячі локот, і на північ дві тисячі локот, а місто по середині. Такими нехай будуть пасовиска кругом міст їх. **6** А міста, що оддаєте Левітам, такі: шість міст охоронних, що їх дасьте їм, щоб можна було втікати туди, коли хто заподіяв яке убийство; **7** А крім тих дасьте їм ще сорок і два міста. Усіх міст, що оддаєте Левітам, сорок і вісім міст з пасовисками їх. **8** Що ж до міст, котрих віддаєте Левітам із держави синів Ізрайлевих, то, в котрого покоління багато буде, багато й візьмете, а в котрого мало буде, мало й возьмете; кожне поколіннє по тому, яке наслідде його, давати ме міста свої Левітам. **9** І рече Господь до Мойсея: **10** Промов до синів Ізрайлевих і скажи їм: **11** Як перейдете через Йордан у Канаан землю, так повибирайте собі міста: охоронними містами будуть вони вам, щоб можна було втіchi туди убийцеві, що ненароком убив людину. **12** І будуть у вас міста сї прибіжещем від mestника, щоб не погиб убийця перше, нім стане на суд перед громадою. **13** Із тих міст, що дасьте, буде в вас шість міст охоронних. **14** Три міста будуть по сім боці Йордані, і три міста в Канаан землї; міста охоронні будуть вони. **15** Про синів Ізрайлевих і про приходня, і про такого, що пробуває між вами, будуть шість міст сих прибіжищем, щоб можна втіки туди кожному, хто ненароком забив людину. **16** Коли ж зелізним знаряддем вдарив його, так що той помер, то він душогубець; умерти мусить душогубець. **17** Або коли вдарив його каменюкою, котрою орудував, а від якої погинути можна, так що той помер, то він душогубець, і мусить душогубець вмерти. **18** Або коли оруддем деревяним, котрим він орудував, таким що можна кого вбити, ударив його, так що той помер, то він душогубець, і мусить душогубець вмерти. **19** Кровоместник сам нехай вбє душогубця; як тілько подістане його, убити мусить його. **20** І

коли з ненависті штовхне його, чи кине на його знарошна, так що той помре, **21** Або ворогуючи вдарить його рукою, так що той помре, то мусить вмерти забияка; душогубець він; кровоместник убє душогубця, як тілько подістане його. **22** А коли з ненарошна, не ворогуючи, штовхне його, або кине на його знаряддем яким невмисне, **23** Або необачки пустить на його якого каменя, від котрого можна вмерти, і коли той помре, він же не ворогував і не мислив йому зла, **24** Так нехай таким судом розсудить громада між тим, що вдарив, і між кровоместником; **25** І вирятує громада виновника убийства з рук кровоместника, і верне громада його до міста охоронного, куди він втік; і зістанеться він там аж до смерті великого съященника, що помазано його олією святою. **26** Коли ж виновник убийства та вийде за границио охоронного свого міста, **27** І кровоместник запопаде його за границио охоронного міста його, і кровоместник вбє убийцю, то не буде на йому вини за кров. **28** Бо в охоронному місті своєму він мусів пробувати до смерті великого съященника; а по смерті великого съященника може убийця вернутись в землю батьківщини своєї. **29** І буде се вам установою правосуддя в роді ваші по всіх оселях ваших. **30** Кожного, хто вбив людину: після переслуху съвідків треба вбити душогубця; тілько один съвідок не може доказати, щоб вбити його. **31** І не приймете викупу за душу душогубця, що повинен вмерти, тілько він мусить вмерти. **32** І не приймете викупу за такого, що втік до охоронного міста, щоб можна було йому вернутись та й жити в землї перед смертю съященника. **33** І не опоганюйте землї, що живете на їй, кров бо опоганює землю; нічим не можна спокутувати землю за кров на їй пролиту, як тілько кровю того, хто пролив її. **34** Тим же то не опоганюйте землї, що на їй самі живете, та що серед неї сам я живу: я бо, Господь, живу посеред синів Ізрайлевих.

36 І приступили батьки голови з покоління синів Гілеада, сина Макіри, сина Манассії, з роду синів Йосифових; і промовили вони перед Мойсеем і перед князями батьківськими синів Ізрайлевих, **2** І казали вони: Господь заповідав добродієві мому пороздавати землю синам Ізраїля в насліддє по жеребу; і заповідано від Господа

добродієві мому, передати насліддя Зелофхада, брата нашого, дочкам його. 3 Коли ж пійдуть вони заміж за кого небудь із синів других поколінь Ізраїля, так насліддє їх відніметься від насліддя батьківського нашого і прилучиться до насліддя того покоління, що до його вони пристануть; сим робом відніметься воно від насліддя нашого паю. 4 Та й як настане ювілейний рік у синів Ізрайлевих, то знов прилучиться насліддє їх до насліддя того покоління, до котрого вони пристали; сим робом відніметься насліддє їх від насліддя покоління батьків наших. 5 I дав Мойсей повелінне синам Ізрайлевим, по слову Господньому, таке: Правду каже поколіннє синів Йосифових. 6 Се слово, що заповідав Господь про дочок Зелофхадових словами: Нехай виходять вони замуж за того, хто їм до вподоби; но мусять вони вийти за одного з роду покоління батька свого, 7 щоб не переходило насліддє синів Ізраїля від покоління до покоління; бо кожен із синів Ізраїля держатись мусить при насліддї свого батьківського покоління. 8 I всяка дочка, в котрої єсть насліддє з покоління синів Ізраїля, мусить бути жінкою кому небудь із роду свого батьківського покоління; щоб кожен зміж синів Ізраїля держав батьківське насліддє своє, 9 Та щоб не переходило насліддє від одного покоління до другого. Бо кожне поколіннє синів Ізрайлевих мусить держатись свого насліддя. 10 Як заповідав Господь Мойсейові, так і вчинили дочки Зелофхадові. 11 I стали жінками синам дядків своїх Махля, Тирза, Хогля, Милка і Ноя, дочки Зелофхадові. 12 Повіддавались вони за чоловіків з родин синів Манассеї, сина Йосифового. I так зосталось насліддє їх при поколінї батьківського роду їх. 13 Се заповіді і присуди, що заповідав Господь, через Мойсея синам Ізраїля на Моабових рівнинах над Йорданом, проти Ерихону.

Повторення Закону

1 Се слова, що промовляв Мойсей до всього Ізраїля по сім боці Йордані, в степу, на поділлі, проти Червоного моря, між Параном і Тофельом і Лабаном і Газеротом і Ди-Сагабом. **2** Одинайцять день ходи від Гореба, по дорозі від Сеїр-гори до Кадес-Барнєї. **3** І сталося в сороковому році, в одинайцятому місяці, на перший день місяця, що промовляв Мойсей до синів Ізраїля усе, що Господь заповідав йому про них. **4** Після того, як він побив Сигона, царя Аморійського, та Ога, царя Базанського, що жив в Астароті і в Єдреї. **5** По тім боці Йордані, в Моаб землі, почав Мойсей викладати закон сей, говорючи: **6** Господь, Бог наш, промовив до нас на Горебі так: **7** Доволі побули ви під сією горою: Обернітесь і рушайте та й ідіть до гори Аморіїв і до всіх сусідів їх на поділлі, по горах і по долинах і на південні і на березі моря, в Канаан землю і до Либану, аж до великої ріки, до ріки Евфрату. **8** Дивітесь, наділив я вам сю землю; ідіть і займіть землю, що про неї клявсь Господь батькам вашим, Авраамові, Ісаакові і Яковові, що оддасть їм і наслінню їх по них. **9** І того часу промовив я до вас так: Не здолю один вести вас. **10** Господь, Бог ваш, наможив вас, і нині ви лічбою як зорі небесні стали. **11** Господь, Бог ваш, нехай прибавить до вас тисячу разів стілько, скілько вас тепер є, і нехай благословить вас, як говорив про вас! **12** Як би міг я один нести тягарі ваші і журбу вашу і сварки ваші? **13** Возьміть собі людей мудрих, і що знаєте їх, по ваших поколіннях, щоб я поставив їх головами над вами. **14** І відказали ви мені кажучи: Добре так буде, як ти вчинити кажеш. **15** І взяв я голови з поколінь ваших, людей мудрих і знаточних, і поставив їх головами над вами, тисячниками і сотниками і п'ятьдесятниками і десятниками, і правителями поколін'я ваших. **16** І заповідав я суддям вашим того часу так: Вислуховуйте змагання між братами вашими і судіте праведно між чоловіком і братом його, і між ним і приходнем, що в його. **17** Не вважати мете на лиця судячи; як малого, так і великого вислуховуйте, ні перед ким не бійтесь, бо суд Божий. А котра справа за важка для вас, передавайте до мене, щоб я вислухав її. **18** І заповідав я вам того часу все, що чинити

маєте. **19** І рушили ми від Гореба та й пішли, як заповідав нам Господь, Бог наш, усім оцім великим і страшним степом, що вбачали ви, та й прийшли в Кадес-Барнє. **20** І промовив я до вас: Дойшли ви до гір Аморіїв, що дав нам їх Господь, Бог наш. **21** Глань, Господь, Бог твій, наділив тобі сю землю; ійди, займи її, як казав тобі Господь, Бог батьків твоїх; не бійтесь і не падай духом! **22** Но всі ви приступили до мене і мовляли: Пошлемо поперед людей, щоб розгледіли нам сю землю та й дали знати, якою горою нам підійматись, і на які городи йти нам. **23** І добре було по моїй думці се діло; і взяв я зміж вас дванадцять чоловіка, по чоловікові з покоління. **24** І рушили вони і знялися на гори, та й дійшли до Єколь-долини, та й розгледіли землю. **25** І набравши плодів землі, спустилися вони до нас. І принесли нам вістку кажучи: Добра земля, що дає нам Господь, Бог наш. **26** Та не хотіли ви ййти і противились слову Господа, Бога вашого. **27** І стали ви бурмотіти по наметах ваших, мовляючи: Зненавидів нас Господь і вивів нас із Египецької землі, щоб нас віддати в руки Аморіям та й вигубити нас. **28** Куди нам йти? Браттє наше взяло нам одвагу сказавши: Люд більший і рослійший від нас, міста великі і утверджені під небо, і навіть синів Енакових ми там бачили! **29** Тоді промовив я до вас: Не лякайтесь і не бійтесь їх! **30** Господь, Бог ваш, що йде поперед вами, він воювати ме за вас, як се вчинив в Египецькій землі перед очима вашихи. **31** І в степу, де бачив еси, що Господь, Бог твій, ніс тебе, як чоловік носить сина свого, по всій дорозі, що нею йшли ви, поки дійшли до місця цього. **32** Та не вірували ви Господеві, Богу вашому, **33** Що йшов поперед вами в дорозі, щоб вищукати вам місце, де можна вам отaborитись; поночі в поломі, щоб бачити вам дорогу, що нею йшли ви, а за дня у хмарі. **34** І почув Господь голос ваших розмов, і запалав гнівом, і поклявся словами: **35** Не бачити ме ніхто з сіх людей, із цього злого кодла тієї доброї землі, що я клявся дати батькам вашим, **36** Окрім Калеба Єфуненка! Він бачити ме її, і дам йому і синам його землю, по котрій ступав, він бо зовсім йшов слідом за Господом. **37** І на мене теж розgnівивсь Господь кажучи: **38** І ти не прийдеш туди! Йозей Нуненко, що стоїть перед тобою, він прийде туди; утверди

його, він бо має віддати її в насліддє Ізраїлеві. **39** А діточки ваші, що про них ви казали: на здобич будуть вони, і сини ваши, що тепер не розберуть ще добра від зла, вони прийдуть туди, і їм дам її, і вони запанують над нею. **40** Ви ж повернітесь і рушайте в степ, в дорогу Червоного моря! **41** I відказали ви й промовили до мене: Согрішили ми перед Господом; пійдемо в гори і бити мемось, як заповідав Господь, Бог наш. I підперезавши кожен з вас зброю свою, пустились ви в гори, не обдумавши. **42** I рече мені Господь: Промов до них: Не йдіть і не бийтесь, бо не буде мене серед вас; щоб не побили вас вороги ваши! **43** I промовив я до вас, та ви не послухали; і спротивились ви слову Господньому, і як очайдухи пустились в гори. **44** I вийшли проти вас Аморії, що жили на горах тих, та й гнались за вами ройом, і розпорошили вас від Сеїру до Горми. **45** Вернувшись ви стали плакати перед Господом; та не слухав Господь голосу вашого і не вважав на вас. **46** I пробували ви в Кадесі довго, лічivши дні, скільки ви були там.

2 Потім повернули ми та й рушили даліше степом до Червоного моря, як велів мені Господь, і довго ми обминали Сеїр-гори. **2** I промовив до мене Господь: **3** Досить довго ви обходили сі гори, поверніте на північ. **4** А людові повели, кажучи: Будете тепер переходити через займища братів ваших, синів Езавових, що живуть на Сеїр-горах, і будуть вони боятись перед вами; тому стережіться. **5** Не зачинайти війни з ними: бо не дам вам ні ступня землі їх; бо Сеїр-гори віддав я Езавові в державу. **6** Харчі купуйте в них за гроші, щоб було що їсти вам, навіть і воду купувати мусите в них за гроші, щоб було що пити вам. **7** Бо Господь, Бог твій, благословив тебе в усякому ділі руки твоєї. Знав він дороги твої по великому степу сьому: сі сорок років був Господь, Бог твій, з тобою; нічого не бракувало в тебе. **8** I йшли ми даліше від братів ваших, синів Езавових, що живуть на Сеїр-горах, від дороги на поділлю, від Елата і від Ейон-Гебер; і повернули ми та й пійшли дорогою у степи Моаба. **9** I промовив до мене Господь: Не турбуй Моаба і не починай з ними війни, бо не дам тобі нічого із землі його в державу; бо віддав я Ап синам Лотовим у державу. **10** Перше жили у сї землї Еміми, люд великий по лічбі і ростом

високий як Енакими. **11** За велетнів вважали їх, як і Енакимів; а Моабії звуть їх Емімами. **12** А на Сеїр-горах жили перше Горії, та упокорили їх сини Езавові і знищили їх перед собою, та й поселились на займищах їх, зробивши так, як зробив Ізраїль в землі держави своєї, що дав йому Господь. **13** Тепер вставайте і перебирайтесь через Серед-ріку. I перебріли ми Серед-ріку, покіль перебріли Серед-ріку, минуло трийця і вісім років, аж поки ізникувесь рід боївників із табору, як поклявсь їм Господь. **15** Сама рука Господня була проти них, щоб вигубити їх із табору, аж їх не стало. **16** I сталось, як всі спосібні до війни люде повиміrali з між народу, **17** Тоді промовив Господь до мене так: **18** Перейдеш тепер через границі Моаба, мимо Ара. **19** I приближишся проти синів Амона; не тісни їх і не починай війни з ними, бо не дам тобі держави з землі синів Амонових; бо синам Лотовим я oddав її в державу. **20** Вважали ж і її землею велетнів; перше жили там велетні, і Амонії звали їх Самзумимами. **21** Люд той був великий лічбою, і ростом високий як Енакії; і вигубив їх Господь перед ними, і прогнали вони їх, та осілись на їх місці, **22** Так як вчинив синам Езавовим, що живуть на Сеїр-горах, перед котрими він вигубив Горіїв; і прогнали вони їх і живуть на займищі їх й досі. **23** А Авімів, що жили селами до Гази, вигубили Кафторими, що, вийшовши з Кафтора, осілись на займищах їх. **24** Вставайте, рушайте в дорогу і переходьте Арнон-ріку. Глянь, oddav я тобі в руки Сигона, царя з Гезбона, Аморія, і землею його; починай, бери в державу, і бий на його! **25** З того дня почну наводити ляк і пострах перед тобою на всі народи під небесами, що перечують поголоску про тебе і дрожати і тремтіти муть перед тобою. **26** I послав я посли з Кадемот-степу до Сигона, царя Гезбонського, з мирними словами, кажучи: **27** Дозволь перейти мені через землю твою! Буду йти тілько по дорозі, не звертати му ні на право, ні на ліво. **28** Харчі за гроші давати меш мені, щоб було нам що їсти, і воду за гроші давати меш мені, щоб було нам що пити. Тілько ногами перейду, **29** Як се вчинили мені сини Езавові, що живуть на Сеїр-горах, і Моабії, що живуть в Апі, покіль перейду через Йорданъ у землю, що Господь, Бог наш, дає нам. **30**

Та затяvся Сигон, царь Гезбонський, і не дозволив нам перейти через землю свою; бо Господь, Бог твій, зробив духа його запеклим а серце його камінним, щоб віддати його в руки тобі, як се й сталось. 31 I промовив Господь до мене: Дивись, я почав oddавати тобі Сигона і землю його; починай займати, щоб земля його була твоя. 32 I виступив Сигон проти нас, сам він і ввесь люд його до бою, під Язазом. 33 Та опустив його перед нами Господь, Бог наш, і ми побили його й синів його і ввесь люд його. 34 I того часу підневолили ми всі городи його, та й обрекли всіх людей: мужчин і жіноцтво і дітей; не дали нікому втікти. 35 Взяли про себе тільки скотину як здобиччу і луп по городах, що їх попідневолювали. 36 Від Ароеру, що по берегах ріки Арнона, та від міста, що по долині коло ріки розкинулось, аж до Гілеаду не було міста, щоб його не подужали; все передав нам Господь, Бог наш. 37 Тільки до землі синів Амонових ти не приступав, ні до всього побережжя Ябока, ні до городів у горах, ні до всього, що заповідав Господь, Бог наш, не чіпати.

3 I повернули ми та й стали братись у гору по дорозі Базанській, і виступив проти нас Ог, царь Базанський, сам з усім людом своїм до бою при Едреї. 2 I промовив до мене Господь: Не лякайсь його! Бо я віддаю його в руки тобі і ввесь люд його землю його; і вчиниш з ним те, що вчинив еси з Сигоном, царем Аморійським, що жив у Гезоні. 3 I віддав Господь, Бог наш, в руки наші так само й Ога, царя Базанського, і ввесь люд його, і побивали ми його, докіль ніхто з них не зістався. 4 I того часу попідневолювали ми всі міста його; не було міста, щоб ми не заняли його; шістьдесят міст, вся полоса Аргоб, царство Огове в Базані. 5 Всі міста сї були укріплені високими мурами, брамами й засувами; окрім того багацько міст неукріплених. 6 I обрекли ми їх, як зробили з Сигоном, царем Гезбонським, обрікши по всіх містах мужчин і жіноцтво і малолітків. 7 А всю скотину і всю здобиччу по містах їх ми забрали про себе. 8 I взяли ми того часу із рук обох царів Аморійських землю, що по сїм боці Йордані, від Арнон-ріки до Гермон-гори. 9 Зидонії звуть Гермона Сирйон, Аморії ж звуть його Сенір. 10 Всі міста подільські ї увесь Гілеад і ввесь Базан, до Салки та до Едреї,

міста в царстві Ога в Базані. 11 Bo тільки Ог, царь Базанський, зоставсь з останніх велетнів. Ось, ложе його, желізнє ложе, не воно хиба в Рабаті, у синів Амона? Девять локотів воно завдовжки і чотири лікті завширшки, по ліктях людських. 12 I землю сю заняли ми того ж часу. Від Ароеру, що над Арнон-рікою, і половину гір Гілеад і міста їх віддав я Рубеніям та Гадіям; 13 A що осталось з Гілеаду і ввесь Базан, царство Огове, віддав я половинні поколінню Манассії. Вся полоса Аргоб і ввесь Базан, се називається земля велетнів. 14 Яір Манассіенко взяв усю полосу Аргоб до границі Гезурії і Маакатіїв, і назвав землю Базан, по свому прізвищу, села Яірові, по сей день. 15 A Макірові дав я Гілеад. 16 A Рубеніям та Гадіям дав я землю від Гілеаду до Арнон ріки; до половини ріки і помежної країни, і до Ябока ріки, граници синів Амона; 17 I рівнину і Йордань і побережню країну, від Кінерета і до моря подільського, до моря Соляного, під узгірьми Пізги гори од сходу сонця. 18 I заповідав я вам того часу мовляючи: Господь, Бог ваш, дав вам сю землю в державу. Збройно й оружно мусите ви, всії удалі люди, ійти поперід браття вашого, синів Ізрайлевих. 19 Тільки жінки ваші і малеча ваша і скотина ваша — знаю я, що в вас багацько скотини — позостаються в городах ваших, що дав я вам, 20 Aж дастъ Господь, Бог ваш, спокій браттю вашому, як вам, та й мати мутъ і вони землю, що дає їм Господь, Бог ваш, по другім боці Йордані; тоді можна вернутись кожному з вас у державу свою, що я вам дав. 21 A Йозейові заповідав я того часу мовляючи: Очі твої бачили все, що Господь, Бог ваш, учинив з обома сими царями; так учинить Господь з усіма царствами, куди ви прийдете. 22 Не лякайтесь їх! Господь, Бог ваш, він воює за вас. 23 I благав я того часу Господа, словами: 24 Господе, Боже! почав еси показувати слузі твому славу твою і твою руку потужну; бо де Бог, той на небесах і на землі, що здолів би вчинити дїла, подобні твоїм творивам і подобні твоїй потузі? 25 Дозволь же мені перейти, та побачити сю гарну землю, що по другім боці Йордані, сї гарні узгір'я Либанон гори. 26 Ta досадував на мене Господь за вас, і не став слухати мене. I рече до мене Господь: Буде з тебе. Не кажи мені більш про се. 27 Izїди на верх Пізги і знїми очі твої на захід і на північ і на

получнє і на схід сонця, і подивись своїми очима, бо не перейдеш ти сієй Йордані. **28** Но заповідай Йозеюві і покріпи його і утверди його; бо він мусить перейти поперед люду цього, і він оддасть їм у насліддє землю, що побачиш її. **29** I пробували ми в долині проти Бет-Пеора.

4 Послухай же тепер, Ізраїлю, про установи і суди, що навчаю вас сповняти їх, щоб ви жили й прийшовши одержали землю, що наділив вам Господь, Бог батьків ваших. **2** Не прибавите ви до слова, що я заповідаю вам, і не вбавите нічого, пильнуючи заповідей Господа, Бога вашого, що їх заповідаю вам. **3** Очі ваші бачили, що вдіяв Господь з Бааль Пеором; всі бо, хто ходив слідом за Бааль-Пеором, вигубив їх Господь, Бог твій, з між вас; **4** Ви ж, котрі держались Господа, Бога вашого, ви всі живі по сей день. **5** Гледи, навчив я вас установ і присудів, як заповідав мені Господь, Бог мій, щоб ви сповняли їх серед землі, що до неї прийдете, щоб заняти її. **6** Пильнуйте ж і сповняйте їх! Бо се мудрість і розум ваш перед очима народів, що чути муть всі встанови сї й казати муть: Сей великий нарід справді мудрий і розумний нарід. **7** Де бо на съвіті такий великий нарід, в котрого так близький Бог, як Господь, Бог наш, у всьому, про що тільки кличено до його? **8** I який се великий нарід, що в його установи і присуди такі справедливі, як увесь закон сей, що я поставив вам оце? **9** Тільки стережись і пильний душі своєї, щоб не забути діла сї, що бачили очі твої, і щоб не відлучились вони від серця твого по всі дні життя твого! Ні! Переказуй про них синам твоїм і синам синів твоїх, **10** Про той день, як стояв еси перед Господом, Богом твоїм, під Горебом, як Господь промовляв до мене: Зberи мені люд сей, щоб я дав їм почуті слова мої, з котрих навчаться боятись мене по всі дні життя свого на землі, і навчать синів своїх. **11** I приступили ви та я поставали під горою; а гора палала поломем аж під саме небо і стала темрява, хмари і тьма. **12** I промовив до вас Господь із поломя; ви чули голос слів його, та ніякої постаті не бачили окрім голосу. **13** I обявив він вам свій завіт, що велів вам чинити, десять слів; і написав їх на двох камяних таблицях. **14** А мені заповідав Господь того часу навчати вас установ і присудів,

щоб ви сповняли їх на землі, що до неї прийдете, щоб дістти її в державу. **15** Пильнуйте ж добре душ ваших, бо не бачили ви ніякої постаті в день той, як із поломя промовляв до вас Господь на Гореб горі, **16** Щоб ви не зледащіли та не почали робити собі тесані постаті, подобу якої постаті, постати жіночу, або чоловічу, **17** Постать якої скотини, що на землі гасає, образ якої крилатої птахи, що попід небесами літає, **18** Образ якої небудь животини, що по землі лазить, образ якої риби, що у воді під землею; **19** Щоб, знявши очі до неба та бачивши сонце й місяця і зорі, все військо небесне, не скортіло тебе, припасти на коліна перед ними та служити їм, котрих Господь, Бог твій, призначив на послугу всім народам під цілим небом. **20** А вас узвя Господь, і вивів із желізного горнила, із Египту, щоб ви були людом його насліддя, як і сталося. **21** Но Господь розгнівався на мене через вас, і поклявся, що не перейду через Йордань і що не прийду в землю гарну, що оддав тобі в насліддє Господь, Бог твій; **22** А вмру в 'цій землі, і не доведеться мені перейти через Йордань; а ви перейдете і одержите сю гарну землю. **23** Остерегайтесь, щоб не забути про завіт Господній, що його вчинив із вами, та щоб ви не робили собі вitesану постаті, подобу чого небудь, що заборонив Господь, Бог ваш. **24** Bo Господь, Бог ваш, се поломя жеруще, Бог ревнівий! **25** Як же появіш синів та внук і як поживете у сїй землі, і зледащіте та й зробите вitesану постаті, подобу чого небудь, і робити мете що ледаче перед очима Господа, Бога вашого, роздражнюючи його: **26** To я кличу нині небеса й землю за съвідків проти вас, що ви певно і скоро пропадете із землі, куди ви йдете через Йордань, щоб заняти її; не довго поживете ви в нїй, а будете зовсім знищені. **27** I розсіє вас Господь між іншими народами і зостанетесь лічбою малими між народами, між котрих приведе вас Господь; **28** I служити мете там богам, твориву рук людських, дереву та каменю, що не бачать і не чують і не їдять і не нюхають. **29** Но ви шукати мете Господа, Бога вашого; і ти знайдеш його, як шукати меш його всім серцем твоїм і всією душою твою. **30** В тісноті твоїй, і як все те постигне тебе при кінці днів, ти навернешся до Господа, Бога твого, і послухаєш голосу його. **31** Bo Господь, Бог твій,

милостивий Бог; він не покине тебе і не скарає тебе, і не забуде про завіт батьків твоїх, що про його клявся перед ними. **32** Бо поспитай тільки про давні часи, що були перше тебе, з того дня, як створив Бог чоловіка на землі, та й від одного краю небес та й до другого краю небес, чи коли сталось таке велике діло, або чи хто чував що подібне? **33** Чи чував який нарід голос Божий, що промовляв з поломя, як ти чув, та й щоб він зістався живим? **34** Або чи пробував Бог, прийти, щоб взяти собі нарід зміж іншого народу, карами, ознаками і чудесами, війною і потужною рукою і просътягнутою правицею, і великим страхом, так як вчинив для вас Господь, Бог ваш, перед очима вашими в Египті? **35** Тобі воно було показане, щоб ти зінав, що Господь, се Бог; ніхто ж більше крім його. **36** Із небес дав він тобі почуті свій голос про науку тобі, і на землі дав видіти тобі своє велике поломя, а з поломя чув ти слова його. **37** І за те, що він любив батьків твоїх і по них вибрав насіннє їх, вивів тебе він самолично, великою потугою своєю з Египту. **38** Щоб вигубити перед тобою народи, що більші й потужніші за тебе, привести тебе і дати тобі землю їх у насліддє, як і тепер сталось. **39** То ж пізнай тепер і возьми собі до серця, що Господь Бог той на небесах у горі і на землі внизу, а другого нема. **40** І пильний установ його й заповідів його, що заповідую їх тобі сьогодні, щоб добре було тобі й синам твоїм, щоб довгий був вік твій у сій землі, що навікі віддав тобі Господь, Бог твій. **41** Тоді відділив Мойсей три міста по сім боці Йордані, що на схід соньця, **42** Щоб втікав туди убийця, що ненароком вбив близького свого а перше не ворогував на його; щоб він втік в одно із сих міст та й живим зістався. **43** Безер у степу, на поділлі, для Рубеніїв, і Рамот у Гілеаді для Гадіїв, і Голян у Базанії для Манассіїв. **44** А се закон, що поставив його Мойсей перед синами Ізраїля; **45** Се съвідчення й установи і присуди, що промовляв Мойсей до синів Ізрайлевих по виході їх з Египту, **46** По сім боці Йордані, в долині, проти Бет-Пеору, в землі Сигона, царя Аморійського, що жив у Гезбоні, котрого побили Мойсей та сини Ізрайлеві, як вийшли з Египту. **47** І заняли вони землю його і землю Ога, царя Базанського, двох царів Аморійських, що були по сім боці Йордані, на схід соньця, **48** Від Ароеру, що над Арнон-рікою, до

Сійон гори, се б то Гермон, **49** І все поділлє по сім боці Йордані на схід соньця, аж до подільського моря, під узгірями Пізги.

5 І скликав Мойсей всього Ізраїля і промовив до них: Слухай, Ізраїлю, установи і присуди, що про них промовляю сьогодні в слухи ваші; навчітесь їх і держіть і сповняйте їх. **2** Господь, Бог наш, зробив завіт з нами на Гореб горі. **3** Не з батьками нашими Господь зробив завіт, а з нами, з нами, що тепер тут ще живі остались. **4** Лицем до лиця промовляв Господь до вас на горі із середини поломя. **5** Я стояв того часу між Господом і вами, щоб обявити вам мову Господню; ви бо боялись поломя і не виходили на гору; і рече: **6** Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Египту, з дому неволі. **7** Нехай не буде в тебе інших богів перед лицем моїм. **8** Не робити меш собі тесаної постаті, якої подоби того, що на небесах у горі й на землі в низу, і що в водах нижче землі. **9** Не будеш бити поклони перед ними, і служити їм, я бо Господь, Бог твій, Бог ревнивий, що карає гріхи батьків на дітях їх, ба на третьому і на четвертому роді тих, що ненавидять мене; **10** І являє ласку тисячам тих, що люблять мене і заповіді мої сповняють. **11** Не будеш промовляв марно імя Господа Бога твого; бо не буде безвинен у Господа той, хто промовляє марно імя його. **12** Держи день суботу съвято, як заповідав тобі Господь, Бог твій. **13** Шість день можна тобі робити і всяке діло твое творити, **14** День же семий субота Господеві, Богу твому. Не робити меш ніякого діла, ти сам, ні син твій, ні дочка твоя, ні раб твій, ні рабиня твоя, ні віл твій, ні осел твій, ані всяка скотина твоя, ні приходень твій, що у воротях в тебе; щоб можна спочити рабові твому і рабині твоїй, так як тобі. **15** І памятай, що ти був рабом в Египецькій землі, і що вивів тебе звіттіля Господь, Бог твій, рукою потужною і правицею просътягнутою: тим Господь і заповідав тобі допильновувати день субітній. **16** Шануй батька твого й матір твою, щоб довго тобі жити на землі, що дав тобі Господь, Бог твій. **17** Не вбивай. **18** Не чинь перелюбу. **19** Не кради. **20** І не съвідчи льживо проти близького твого. **21** І не забагай жінки близького твого; і нехай не кортить тебе мати домівку близького твого, поле його і раба його й рабину його, вола його й осла

його і всього, що єсть у ближнього твого. 22 Сі слова промовив Господь до усієї громади вашої, із серед поломя, із хмари і темряви, сильним голосом, і нічого не прибавив. І написав їх на двох камяних таблицях і дав їх мені. 23 І як почули ви голос із темряви і побачили, що гора в поломі палає, то приступили до мене всі голови поколінь ваших і мужі громадські ваші, та й промовили до мене: 24 Се показав нам Господь, Бог наш, велич і славу свою і дав нам почути свій голос із поломя. Нині бачили ми, що Бог говорить до чоловіка, і що чоловік живим зостається. 25 Про що ж тепер вмирати нам? Та ж пожере нас оце величезне поломя. Коли нам довше доведеться слухати голос Господа, Бога нашого, так помремо. 26 Хто ж бо, мавши тіло, чув голос Божий, що говорить із поломя, як ми тепер чули, та й живим зістався? 27 Приступи ти і вислухай все, що Господь, Бог наш, казати буде; а ти перекажеш нам усе, що промовить до тебе Господь, Бог наш, і вислухаємо тебе й будемо сповнити. 28 І почув Господь голос слів ваших, як ви промовляли до мене, і рече: Чув я голос слів народу цього, що промовляли до тебе: Усе добре, що вони казали. 29 Нехай би тільки було в іх таке серце, щоб вони боялись мене і держали заповіді мої по всі дні, щоб добре було їм і синам їх во віки. 30 Йди промов до них: Вернітесь у намети свої. 31 Сам же ти стій ту, коло мене, і казати му тобі про всі заповіді і встанови й присуди, що мусиш навчити їх, щоб вони сповняли їх на землі, що даю в державу їм. 32 Оце ж пильнуйте, щоб ви сповняли їх, як заповідав вам Господь, Бог ваш; не відступайте ні праворуч ні ліворуч. 33 Мусите ви ходити тією самою дорогою, що заповідав вам Господь, Бог ваш, щоб зістались між живими і щоб добре вам було на сьвіті, та щоб довго жили ви у землі, що будете мати її.

6 1 І се заповіді, встанови й присуди, що Господь, Бог ваш, заповідав навчити вас, щоб ви сповняли їх у землі, куди йдете, щоб заняти її; 2 Щоб ти боявся Господа, Бога твого, по всі дні живота твого, додержував усі встанови й заповіді його, що заповідаю тобі, ти сам і сини твої і внуки твої, щоб довго жити вам на сьвіті. 3 Слухай же, Ізраїлю, і пильний, сповняючи їх, щоб добре тобі було на

сьвіті, та щоб вельми ви розмножились у землі, що тече молоком та медом, як тобі заповідав Господь, Бог батьків твоїх. 4 Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш, єдиний Господь! 5 І мусиш любити Господа, Бога твого, всім серцем твоїм і всією душою твоєю і всією силою твоєю. 6 І слова сі, що я заповідаю тобі сьогодні, мусять бути в серці твому. 7 І будеш ти наказувати про їх синам твоїм і промовляти до серця їх, седочи в домівці твоїй, і йдучи в дорозі і лягаючи і встаючи. 8 І привязувати меш їх на руку собі, і будуть вони начільником між очима в тебе; 9 І написувати меш їх на одвірках домівки твоєї і на брамах твоїх. 10 І як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, що про неї клявся батькам твоїм, Авраамові, Ісаакові й Яковові, що дасть тобі: великі й гарні міста, що ти не будував їх, 11 І доми, повні всякого добра, що не ти ним сповняв їх, і повитісувані з каменя колодязі, що ти не тесав їх, виноградники й сади, що ти не насаджував їх, і будеш ти до сита живитись: 12 То остерегайся, щоб не забув про Господа, що вивів тебе з Египту, із дому неволі. 13 Господа, Бога твого, будеш боятись і йому служити, і його ім'ям будеш клястись. 14 Не будете ви ходити за іншими богами, за богами народів, що навкруги вас; 15 Бо Господь, Бог ваш, серед вас, ревнівий Бог: щоб не запалав на тебе гнівом Господь, Бог твій, і не вигубив тебе з лиця землі сієї. 16 Не спокушуйте Господа, Бога вашого, як спокушували його коло Масси. 17 Мусите пильно сповнити заповіді Господа, Бога вашого, і съідчення його і установи його, що заповідав тобі, 18 І будеш чинити по правді перед очима в Господа, щоб було тобі добре на сьвіті, та щоб ти увійшов та й заняв плодовиту землю, що про неї клявся Господь батькам твоїм, 19 Проганяючи перед тобою всіх ворогів твоїх, так як промовив Господь. 20 Як же колись поспитає в тебе син твій: Що воно сі съідчення і встанови й присуди, що Господь, Бог ваш, заповідав вам? 21 То казати меш синові твому: Невільниками були ми у Фараона в Египті, та вивів нас Господь із Египту потужною рукою. 22 І явив Господь великі й погибельні знаки й чудеса над Египтом і Фараоном і над усім домом його перед очима нашими; 23 А нас випровадив звідтам, щоб нас привести сюди, і дати нам у насліддє землю, що про неї клявся батькам нашим. 24 І заповів нам

Господь сповняти всі ці встанови, щоб ми боялись Господа, Бога нашого, нам на добро по всякий час, щоб нас держав при життю, як воно й тепер есть. **25** I буде се праведність наша, як сповняти мемо всі ці заповіді перед Господом, Богом нашим, так як він заповідав.

7 Як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, що йдеш заняти її, так перед твою виганяти ме Господь многі народи: Гетіїв і Гиргазіїв і Аморіїв і Канааніїв і Перезіїв і Геветіїв і Євузіїв, сім народів лічбою більших і потужніших за тебе, **2** I як віддасть їх тобі Господь, Бог твій, на поталу, так мусиш їх обречи; не чинити меш з ними умови і не мати меш милосердя над ними. **3** I не будеш своячитись з ними: не даси дочку твою за сина його, а дочки його не брати меш за сина свого; **4** Bo вони відхилять синів твоїх від мене, щоб вони іншим богам служили; і запалав би гнів Господень на вас, і швидко вигубив би він тебе. **5** Та ось що маєте чинити з ними: жертівники їх зруйнуєте, стовпи їх поломите, съяті гаї їх зрубаете а тесані постаті їх огнем спалите. **6** Bo ти нарід съятій у Господа, Бога твого; тебе вибрає Господь, Бог твій, щоб ти був народом насліддя зміж усіх народів, що на землі. **7** Не за те прихилився до вас Господь і вибрав вас, що була велика лічба вас, бо ви були найменьшим із усіх народів, **8** A через те вивів вас Господь рукою потужною й визволив вас із дому неволі, із рук Фараона, царя Египецького, що вас любив і справдив клятвю, якою клявся батькам вашим. **9** Знай же, що Господь, Бог твій, есть Бог, вірний Бог, що додержує по тисячні роди завіт і ласку для тих, що люблять його і додержують заповіді його, **10** A тим, що ненавидять його, відплатить перед лицем їх на погибель їм: не надумується він про ненавидника свого; перед лицем його відплатить йому. **11** Оце ж пильний заповідей і встанов і присудів, що заповідаю сьогодні тобі, щоб сповняв їх. **12** I станеться: коли будете слухати присуди сі і додержувати їх, додержить тобі Господь завіт і ласку, якою клявся батькам твоїм; **13** I любити і благословити ме тебе, і наможить тебе: він благословити ме плід лона твого і плід землі твоїї, зерно твое і вино твое і олію твою і те, що вродить корова твоя, і приріст овець твоїх, у

землі, що дати її тобі клявся батькам твоїм. **14** Будеш благословен перед усіма народами; не буде неплідного чи неплідної нї в тебе, нї в скотини твоїї. **15** I відхилить Господь усяку недугу від тебе; і не допустить він жадної лихої зарази Египецької, що знаєш їх, а нашле її на всіх ненавидників твоїх. **16** I звоюєш усіх народів, що Господь, Бог твій, оддасть тобі. Очі твої нехай не милують їх, і не служити меш богам їх; бо се було б сіткою для тебе. **17** Коли ти скажеш в серцю своїм: Сі народи лічбою більші за мене; як же мені вигубити їх? **18** Не бійся їх! Спогадай тільки, що зробив Господь, Бог твій, з Фараоном і з усіма Египтянами. **19** Великі спокушування, що бачили очі твої, ознаки і чудеса й потужну руку й простягнуту правицю, що ними Господь, Бог твій, тебе вивів. Те ж саме зробить Господь, Бог твій, з усіма народами, що їх бойшся; **20** Надто ж іще пішло Господь, Бог твій, і шершенів між них, поки не погинуть ті, що позоставались поховані перед тобою. **21** Не лякайся перед ними! Bo Господь, Бог ваш, між вами, великий і страшний Бог. **22** I прожене Господь, Бог твій, народи сі, одного за другим перед тобою; не можна тобі знищити їх разом, а то наможилось би проти тебе польового звіра. **23** I віддасть їх тобі Господь, Бог твій, і пустить на них великий пострах і замішанне, аж поки не погинуть. **24** I віддасть він в руки тобі царів їх, і знівечиш їх імена спід небес. Ніхто не устоїть проти тебе, поки не знищиш їх. **25** Тисячі постаті богів їх попалиш огнем; не поривати меш очей на срібло і золото в них і не брати меш собі, щоб не попасті тобі в сітку; бо се гидота перед Господом, Богом твоїм; **26** I не вносити меш гидоти в дім твій, щоб не статись як і воно проклятим; мерзитись мусиш ним і ненавидіти його, бо прокляте воно.

8 Всі заповіді, що заповідаю тобі сьогодні, будете додержувати сповняючи їх, щоб були живі і множились і прийшли в землю, що про неї клявся Господь батькам вашим. **2** I мусиш памятати всі дороги, що ними водив тебе Господь, Бог твій, усі сорок роки, по степу, щоб впокорити тебе, щоб випробовувати тебе, щоб довідатись, що в тебе в серці, чи додержувати меш заповіді його, чи нї. **3** I впокорював тебе, і морив тебе голодом; і годував тебе манною, що не знав її, і не знали батьки

твої, щоб ти довідався, що не хлібом тільки живе людина, а всім, що промовляють уста Господні, і тим живе людина. **4** Одіж твоя не розлетілась на тобі і ноги твої не попухли за сорок років. **5** I мусиш знати в серці твому, що Господь, Бог твій, карав тебе, як чоловік карає сина свого. **6** Тим же то мусиш додержувати заповіді Господа, Бога твого, ходити дорогами його і боятись його. **7** Бо Господь, Бог твій, уводить тебе в гарну землю, у землю водяних потоків, криниць і озер, що пробиваються по долинах і по горах; **8** У землю пшеници і ячменю і винограду й смоківниць і гранатової деревини; в землю оливного дерева, багатого на оливу і в землю медом багату, **9** В землю, де ти не в нужді їсти меш хліб і де нічого не бракувати ме тобі; в землю, де каміннє желізне, і де в горах можна тобі викопувати мідь. **10** Щоб попоївши ти до сита, прославляв ти Господа, Бога твого, за добру землю, що дав тобі. **11** Бережись, щоб не забувати тобі про Господа, Бога твого, як не додержувати меш заповіді його і присуди його і установи його, що їх заповідаю тобі сьогодня! **12** Щоб, як їсти меш і будеш ситий, і побудуеш гарні домівки і розгосподаруєшся в них, **13** I намножиться буйна і дрібна скотина в тебе, і стане в тебе багацько срібла й золота, і буде множитись все, що є в тебе, **14** Щоб не неслось у гору серце твое і ти не забув Господа, Бога твого, що вивів тебе з Египецької землі, з дому неволі; **15** Що водив тебе величезним і страшеним степом, де пекельні гадюки-сарафи і шкорпіони, і суш безводна, та що точив тобі води з кременистої скелі; (*questioned*) **16** Годував тебе в степу манною, що її не знали батьки твої, про те, щоб упокорити тебе, і про те, щоб випробувати тебе, щоб добро чинити тобі в будуччині твоїй, **17** I щоб ти не казав в серці своему: Сила моя й потуга руки моєї здобули мені сі маєтки! **18** A мусиш памятати про Господа, Бога твого, що він дає тобі силу здобувати маєтки; щоб він додержав завіт свій, котрим він клявся батькам твоїм, як се нині сталося. **19** I станеться, коли ти забудеш про Господа, Бога твого, та пійдеш за іншими богами, і станеш служити їм і покланяєшся перед ними, то я съвідчуся перед вами сьогодні, що певно ви погибнете; **20** Так само, як ті народи, що губить їх Господь поперед вами, так і ви згинете за те, що не слухаєте голосу Господа, Бога вашого.

9 Слухай, Ізраїлю! Ти сьогоднії переходиш через Йордань, щоб увійти й запанувати над народами, що більшій потужніші за тебе, і заняти міста великих і утверджених під саме небо, **2** Над народом великим і високорослим, над синами Енакіїв, що знаєш їх і чув про них: Хто встоїть проти синів Енака? **3** Знай же, що Господь, Бог твій, іде поперед тебе як огонь пожераючий; він сам їх вигубить і сам їх нахилить перед тобою; і ти проженеш їх і знищиш їх чим скорше, так як тобі казав Господь. **4** Як випре їх Господь Бог твій, перед тобою, не мовляй: За праведність мою привів мене Господь, Бог мій, опанувати сю землю, і за беззаконство сих народів Господь вигубив їх передо мною. **5** Не за праведність твою і не за правоту серця твого ти увіходиш сюди, щоб зайняти землю їх, а за беззаконність сих народів Господь, Бог твій, проганяє їх перед тобою та щоб справдити слово, що ним клявся Господь батькам твоїм, Авраамові, Ісаакові і Яковові. **6** Так знай же, що Господь, Бог твій, дає тобі сю гарну землю на оселю не за твою праведність; бо запеклий ти народ. **7** Памятай, не забувай, як прогнівляв еси Господа, Бога твого, в степу! З того дня, як вийшов еси з Египту, аж до вашого приходу на се врочище, ви упираєтесь проти Господа. **8** I під Горебом прогнівили ви Господа; і розлютився Господь на вас так, що хотів був вигубити вас. **9** Як вийшов я на гору, щоб приняти камяні таблиці, таблиці завіту, що вчинив його Господь із вами, то пробував я на горі сорок день і сорок ночей, хліба не єв я і води не пив, **10** I дав мені Господь дві камяні таблиці, писані пальцем Божим; а на їх були написані всі ті слова, якими розмовляв з вами Господь на горі ізсеред поломя, в день соборний. **11** Тоді, як скінчилось сорок днів і сорок ночей, дав Господь мені дві камяні таблиці, таблиці завіту. **12** I рече до мене Господь: Устань, спустись чим скорше звідсі! Бо нарід твій, що вивів еси з Египту, зледачів, швидко вони покинули дорогу, що я заповідав їм, зробили собі вилиту постать. **13** I промовив до мене Господь: Бачив я нарід сей, та ось він упертий нарід. **14** Йди від мене геть, я вигублю їх і зітру імя їх спід небес, і зроблю тебе людом більшим і потужнішим за них. **15** I я повернувся та й спустивсь із гори, а гора палала поломем, і на обох руках в мене

дві камяні завітні таблиці. **16** І глянув я, та й бачу, ви согрішили проти Господа, Бога вашого; ви зробили собі вилитого бичка; швидко ви звернули з дороги, що її заповідав вам Господь. **17** І вхопив я обидві таблиці, та й кинув їх обома руками моїми і розбив їх перед очима вашими. **18** І припав я до землі перед Господом сорок день і сорок ночей, як перше, хліба не ївши й води не пивши, за всі гріхи ваші, якими ви согрішили, витворюючи ледаче перед очима Господа, чим ви дразнили його. **19** Бо лякався я гніва і лютості, якою закипів Господь на вас, так що хотів погубити вас. Та послухав Господь мене й сим разом. **20** І на Аrona вельми гнівався Господь, так що хотів був згубити його, та благав я тоді й за Аrona. **21** А бичка, гріх ваш, що ви зробили, взяв я і спалив його огнем, і розбивши в грудки, розмолов їх аж порохом стали: і викинув я сей порох до потока, що із гори збігав. **22** Так само розгнівили ви Господа при Табері й при Мacci і при Киброт-Гаттааві. **23** І як вас послав Господь із Кадес-Барне кажучи: Ідіть в гори і займіть землю, що я дав вам, так встали ви проти слова Господа, Бога вашого, і не поняли віри йому і не послухали голосу його. **24** Противились ви Господеві з того дня, від коли я зазнав вас. **25** І припав я ниць перед Господом, благав я сорок день і сорок ночей на колінках; казав бо Господь, що хоче погубити вас. **26** І моливсь я перед Господом словами: Добродію мій, Господе! Не побивай люду твого й насліддя твого, що визволив еси їх потугою твоєю, що вивів їх сильною рукою з Египту. **27** Спогадай слугів твоїх, Авраама, Ісаака й Якова; не вважай на закаменіле серце люду сього, на беззаконня його й на гріх його; **28** Щоб в землі, що з неї вивів еси нас, не сказали: Господь не здолів провести їх у землю, що про неї казав їм; і зненавидів тому й вивів їх, щоб погибли смертю у степу. **29** Все ж бо таки вони люди і насліддє твоє, що ти вивів твоєю великою потугою і простягнутою рукою.

10 Того самого часу промовив до мене Господь: Витеши собі дві камяні таблиці, такі як перші, і вийди на гору до мене, та зроби собі скриню із дерева. **2** І напишу на таблицях слова, що були на перших таблицях, що розбив еси, і положи їх у скриню. **3** І зробив я скриню із дерева акацієвого, та й витесав дві камяні таблиці, такі як перші,

і вийшов на гору з двома таблицями в руках. **4** І написав він на таблицях слова такі як перші, десять слів, що промовив Господь на горі до вас із поломя в день соборний; і дав їх мені Господь. **5** І повернувшись я та й спустивсь із гори. І поклав таблиці в скриню, що зробив; і лежать вони там, як заповідав мені Господь. **6** І рушили сини Ізрайлеві від Beerot-Бне-Яакану до Мозери. Там умер Арон і там поховано його, і намість його став съященником Єлеазар, син його. **7** Звідтіля пішли вони до Гудгода, а від Гудгода у Йотбату країну, де багацько водяних бурчаків. **8** Того самого часу одділив Господь поколіннє Левієве, щоб носили скриню Господнього завіту, щоб стояли перед Господом, йому служили і благословляли іменем його, по сей день. **9** Через те в Левія нема ні паю, ні насліддя між його браттею; сам Господь його насліддє, як сказав йому Господь, Бог твій. **10** А я пробував на горі, як у перші дні, сорок день і сорок ночей, і послухав мене Господь і сим разом; Господь не схотів тебе знівечити. **11** І промовив до мене Господь: Устань, та йди, веди перед сього народу, щоб увійшли та заняли землю, що я клявся батькам їх дати їм. **12** Тепер же, Ізраїлю, чого вимагає в тебе Господь, Бог твій, як не того, щоб ти боявся Господа, Бога твого, ходив усіма дорогами його, і любив його і служив Господеві, Богу твому, всім серцем твоїм і всією душою твоєю, **13** Додержуючи заповіді Господній установи його, що їх сьогодні заповідаю вам, вам самим на добро? **14** Поглянь, небо й небеса небес, земля і все, що на ній, все від Господа, Бога твого, і все його. **15** Та до батьків твоїх прихилився Господь, і полюбив їх, і вибрав вас, їх насліннє з усіх народів, як се й бачимо. **16** Обрізуйте ж крайне тіло ваших сердець та й нехай не буде більше задубеніла шия ваша! **17** Бо Господь, Бог ваш, се Бог над богами і пан над панами великий, потужний і страшний Бог, що не вважає на лиці чоловіка і не бере дарунків; **18** Він дає сиротині і вдовиці, і милує приходня даючи йому хліб і одіж. **19** Любіть же й ви приходня; бо самі ви були приходнями в Египецькій землі. **20** Господа, Бога твого, мусиш боятись, йому служити меш і його держати мешся і його іменем клясти мешся. **21** Він слава твоя, і Бог твій, що створив про тебе сі велики і страшні речі, що бачили їх очі твої. **22**

Двайцятро душ спустились батьки твої в Єгипет; а тепер Господь, Бог твій, намножив тебе, як зорі небесні.

11 Люби ж Господа, Бога твого, і сповняй повеління його і встанови його і присуди його і заповіді його, по всій дні. **2** І признайте сьогодні, — бо розмовляю не з дітьми вашими, що не знають і не бачили, — кари від Господа, Бога вашого, славу його, потужну руку його і простягнуту правицю, **3** І знаки його і діла його, що створив їх в Египті над Фараоном, царем Єгипецьким, і над усією його землею; **4** І що він створив над войськовою потугою Єгипецькою, над кіньми їх і над колесницями їх; як затопив їх водами Червоного моря, коли вони гналися за вами; і погубив їх Господь по сей день; **5** І що він вчинив про вас у степу, аж покільки ви прийшли до сього врочища; **6** Та що він зробив з Датаном та з Абiramом, синами Єліаба, Рубененка: як земля роззвила челюсті свої та й проковтнула їх посеред синів всього Ізраїля з їх домівками, з їх наметами і з усім статком, який був вкупі з ними. **7** Очі бо ваши бачили всі велики діла Господні, що створив їх. **8** Сповняйте ж усі заповіді, що сьогодні заповідаю вам, щоб ви бувши потужними прийшли та заняли землю, куди переходите, щоб заняти її; **9** І щоб ви продовжили вік свій у землі, що Господь клявся батькам вашим, дати їм і насінню їх, землю, що тече молоком та медом. **10** Земля бо, куди прийдеш, щоб заняти її, не така, як земля Єгипецька, з котрої ви вийшли, де ти сіяв пашню та й поливав її, як городину, ворочаючи черпала ногами. **11** Земля, що йдеш до неї заняти її, се земля з горами й долинами, напуває її вода дощів небесних: **12** Се земля, про которую дбає сам Господь, Бог твій; очі Господа, Бога твого, пильнують її від початку року та й до кінця року. **13** І станеться, як слухати мете пильно повеління мої, що вам сьогодні заповідаю, любити Господа Бога вашого і служити йому всім серцем вашим і всією душою вашою, **14** Так давати му дощ землі вашій свого часу, ранішні і пізні дощі; так щоб ти зібрал пашню твою і виноград твій і олію твою; **15** І дам я про скотину твою пашу на полях твоїх, і будеш живитись і будеш ситий. **16** Остерегайтесь, щоб не звелю вас серце

ваше, і щоб ви, звернувши з дороги, не служили іншим богам і не покланялися перед ними, **17** Та щоб не запалав на вас гнів Господа і він не замкнув небеса; тоді бо не буде дощу і земля не дасть врожаю, і ви швидко щезли б із землі, що дає вам Господь. **18** Сі слова мої вложіть у серце ваше і в душу вашу, і привязуйте їх як знаки на руку вашу, і нехай будуть вони начільниками між очима вашими; **19** І навчайте їх синів ваших, промовляючи їх, як седиш у домівці твоїй, і коли йдеш дорогою твоєю, лягаючи, і встаючи; **20** І написуй їх на одвірках у домівки твоєї і на брамах твоїх, **21** Щоб у землі, що Господь клявся дати їм, множились дні ваші і дні дітей ваших, як дні небесні над землею. **22** Бо, як будете пильно сповняти всі заповіди сі, що вам заповідаю чинити, як будете любити Господа, Бога вашого, ходити всіма дорогами його і прихилятись до його, **23** То Господь прожене перед вами всі ті народи; і ви запануєте над народами, що більші й потужніші за вас. **24** Всяка країна, на яку ступить ваша стопа, буде ваша; від степу і від гір Либанських, від ріки, ріки Евфрату та аж до західного моря, все те буде ваше займище. **25** Ніхто не встоїть перед вами; страх і жах перед вами нагсле Господь, Бог ваш, на всю землю, на яку ви поступите, як обіцяно вам. **26** Ось, я кладу сьогодні перед вами благословенне і прокляття: **27** Благословенне, як будете слухати заповідей Господа, Бога вашого, що заповідаю вам їх сьогодні, **28** Прокляття, як не будете слухати заповідей Господа, Бога вашого, та й позвертаєте з дороги, що вам сьогодні заповідаю, та будете ходити за іншими богами, яких не знаєте. **29** І як приведе тебе Господь, Бог твій, у землю, куди ти йдеш, щоб заняти її, тоді принеси благословенне на Геризім горі а проклятте на Ебал горі. **30** Чи не вони ж стоять по онтім боці Йордані, за шляхом, що йде на захід сонця у землі Канааніїв, що живуть на поділлі, проти Гілгала, коло дубрави Море? **31** Бо вам треба перейти через Йордан, щоб увійти і заняти землю, що Господь, Бог ваш, дає вам; і ви займете її і осядетесь на їй. **32** Още ж старайтесь сповняти всі встанови і закони, що викладаю перед вами сьогодні.

12 Ось встанови і закони, що мусите пильнувати, щоб сповняти їх в землі, котру дав тобі

Господь, Бог батьків твоїх, щоб вона була твоя по всій дні, як довго жити мете на сій землі. 2 Мусите ви зовсім знівечити всі місця ті, де народи, що проженете їх, богам своїм служили: по високих горах, на могилах і під всякою зеленою деревиною; 3 Поруйнуйте жертівники їх, і порозбивайте стовпи їх, і вогнем повипалюйте гай їх, і порубайте тесані постаті богів їх; та й імена їх знівечіте із місць тих. 4 Не будете чинити такого Господа Богу вашому; 5 А пійдете на те місце, що вибере Господь, Бог ваш, з усіх ваших поколінь, щоб там поставити ім'я своє, і там пробувати; і будеш туди вчащати. 6 I туди будете приносити всепалення ваші і заколювані жертви ваши і десятини ваши, і жертву приношення рук ваших, і обітниці ваши і добровільні жертви ваши, і перваки вашої скотини буйної і дрібної; 7 I будете там їсти перед Господом, Богом вашим, і радіти усім, що робити мете руками вашими, ви самі й доми ваши, чим Господь, Бог твій, поблагословить тебе. 8 Не годиться вам робити всього, як тепер ту робите, що кому здається правим перед очима його; 9 Бо ви ще не прийшли до впокою і до насліддя, що дасті тобі Господь, Бог твій. 10 Коли ж перейдете ви за Йордан, та й осядетесь у землі, що дає вам в наслідді Господь, Бог ваш, і як він дасті вам упокій від усіх ворогів ваших і станете безпечно жити, 11 Тоді ось як має бути: на те врочище, що вибере Господь, Бог ваш, щоб там съятилось ім'я його, туди приносити мете все, що заповідаю вам: ваши всепалення й ваши жертви заколювані, ваши десятини й жертви приношення рук ваших, і все вибране після обітниць ваших, що будете шлюбувати Господеві. 12 I будете веселитись перед Господом, Богом вашим, самі ви й сини ваши й дочки ваши, й слуги ваши й служки ваши, і Левіт, що жив в оселях ваших; нема бо в його з вами паю і насліддя. 13 Стережись приносити всепаленне твое на всякому місці, де яке побачиш; 14 Ні, на тому місці, що вибрав собі Господь в одному із твоїх поколінь, там годиться тобі приносити всепалення твої, і там чинити мусиш все, про що заповідаю тобі. 15 Однакож, по всякому бажанню душі твось, можна тобі заколювати й їсти мясиво в усіх оселях твоїх по благословенню Господа, Бога твого, що дасті тобі: Нечистому й чистому можна їсти мясиво таке, як від сарні і від оленя. 16

Тільки ж крові їх їсти не можна; на землю мусять її виливати, як воду. 17 Не можна тобі їсти в оселі твоїй десятин зерна твого, і вина твого, і олії твоеї, і перваків з буйної і дрібної скотини твоеї, і жадних обітниць твоїх, що обіцюєш їх, ні добровільних дарів, ні жертви приношення рук твоїх; 18 Ні; перед Господом, Богом твоїм, на тому місці, що вибере Господь, Бог твій, мусиш їсти їх, сам ти і син твій і дочка твоя, і наймит твій і наймичка твоя, і Левіт, що в місці оселі твоеї; і радіти меш перед Господом, Богом твоїм, всяким ділом рук твоїх. 19 Остерегайсь покинути Левита, покількі життя твого на землі твоїй. 20 Коли Господь, Бог твій, розширить граници твої, як він промовляв до тебе, і ти скажеш: Хочу їсти мясива тому, що мясива тобі забажалось, можна буде тобі їсти мясиво. 21 Коли далеке від тебе те місце, що Господь, Бог твій, вибере, щоб там поставити ім'я своє, так можна тобі заколювати з буйної і дрібної скотини, що дав тобі Господь, як я заповідав тобі, і їсти меш в оселі твоїй, як душа твоя забажає. 22 Можна тобі їсти його, як їси сарні та оленя: і нечистому і чистому можна їсти його. 23 Тільки пильний, щоб не їсти крові, кров бо, се душа; то й не годиться тобі їсти душу з тілом. 24 Не будеш їсти її; мусиш виливати її на землю, як воду. 25 Не їсти меш її, про те щоб добре було тобі і дітям твоїм по тобі; бо чинити меш те, що добре перед очима в Господа. 26 Одначе ж присвяти твої, які в тебе будуть й обітниці твої, возьмеш їх і прийдеш до того місця, що Господь вибере його; 27 I принесеш всепалення твої, мясиво й кров, на жертівнику Господа, Бога твого; і кров заколених жертв твоїх буде вилита на жертівник Господа, Бога твого, а мясиво можна їсти тобі. 28 Пильний і сповняй всі слова мої, що тобі заповідаю, щоб по віki було добре тобі і дітям твоїм по тобі за те, що чинити меш все, що добре і праве перед очима Господа, Бога твого. 29 Як Господь, Бог твій, прожене перед тобою ті народи, що до них ідеш, щоб їх прогнati, і ти проженеш їх і осядешся в землі їх, 30 То бережись, щоб не запутався за ними, після того, як будуть вони знівеченні, та щоб не почав ти шукати богів їх, питуючи: Як служили сї народи богам своїм? Чинити му і я так! 31 Не будеш чинити таке Господеві, Богу твому; бо все, що гидота перед Господом, ненавидна йому,

те чинили вони перед богами своїми; бо навіть синів своїх і дочок своїх палили вони на огні догоджуючи богам своїм. 32 Усе, що заповідаю вам старайтесь сповняти; нічого не причиниш, і нічого не уймеш.

13 Коли між вами з'явиться пророк або сновидець, і покаже тобі ознаку або чудо, 2 і справдиться ознака або чудо, про котре він казав тобі, говорючи: Ходімо слідом за іншими богами, що їх ти досі не знав, та будемо служити їм; 3 То не будеш слухати того пророка або сновидця; бо Господь, Бог ваш, спокушує вас, щоб довідатись, чи справді ви любите Господа, Бога вашого, всім серцем вашим і всією душою вашою. 4 За Господом, Богом вашим, будете слідом ходити і його боятись; і будете ви додержувати заповіді його і слухати голосу його і служити йому і до його вірно прихилятись. 5 I мусите вбити цього пророка або сновидця; бо він проповідував відступництво від Господа, Бога вашого, що вивів вас із Египетської землі, і визволив тебе із неволиницького дому; хотів він звести тебе з дороги, якою йти заповідав тобі Господь, Бог твій. Сим робом викорените зло зміж вас. 6 Коли брат твій, син матері твоєї, або син твій, чи дочка твоя, чи жона серця твого, чи приятель твій, любий як душа твоя, та буде підмовляти тебе тайкома, говорючи: Нумо, будем служити іншим богам, яких не знав ти, ні ти, ні батьки твої, 7 Богам народів, що навколо вас, близько до тебе, чи далеко від тебе, від одного кінця землі до другого кінця землі, 8 То не приставай на волю його і не слухай його; і нехай не знайде він ласки в очах твоїх, і не змілосердься до його, і не сковаєш його; 9 Ні! ти повинен вбити його. Рука твоя буде перша на страту його, а потім рука всього люду, 10 I побеш його каміннем, щоб погиб. Він бо хотів відвернути тебе від Господа, Бога твого, що вивів тебе з Єгипту, із дому неволі. 11 I ввесь Ізраїль мусить слухати і боятись, щоб не було більше такого злочину серед вас. 12 Коли в якому місті, що дав тобі на оселю Господь, Бог твій, доведеться тобі почутти таке: 13 Появились люди, сини Беліяла, між вами і підмовили жителів міста вашого, говорючи: Нумо, будем служити богам іншим, яких не знали ви, 14 To мусиш докладно розвідати і дослідити допитом; якже сьому правда, і річ зовсім певна, що вчинено

огидну гидоту серед вас, 15 To побеш гострим мечем жителів міста того, і обречеш його і все, що в йому, і скотину їх гострим мечем. 16 I всю здобич позносите ви на оболонне їх, і місто і всю здобич, усе до крихти, спалите вогнем перед Господом, Богом твоїм. I буде воно на віки руїною і вже більше не буде збудоване. 17 I ніщо обречене не зістанеться в руці твоїй, щоб Господь усмирив ярість гніва свого, і явив тобі милосердє своє, і змілосердивсь над тобою і намножив тебе, як клявся батькам твоїм, 18 Коли послухаєш голосу Господа, Бога твого, і сповняти меш всі заповіді його, що сьогодні заповідаю тобі, щоб ти чинив усе, що праве перед очима Господа, Бога твого.

14 Ви діти Господа, Бога вашого; за мерцем не робити мете нарізок і не будете стригти бров ваших: 2 Ти бо люд съятий у Господа, Бога твого; і вибрає він тебе, щоб ти був людом насліддя із усіх народів, які на лиці земному. 3 Не їсти меш нічого гидкого. 4 Ось яку скотину можна вам їсти: воли, вівці й кози, 5 Оленя й ланю і буйвола і сарні і зубра і дику козу і дику вівцю, 6 I всяку скотину, що має ратиці, і то зовсім розчіплени ратиці, і що ремигає між скотиною. 7 Тільки ось яких не можна вам їсти зміж ремигаючих і з таких, що мають розчіплени ратиці: верблюда й зайця і крілика; бо вони ремигають, та не мають розділених ратиць: будуть вони нечисті про вас; 8 I безрогу; бо хоч має вона розчіплени ратиці, та не ремигає: буде вона нечиста про вас. Мясива їх не їсти мете і до трупу їх не доторкати метесь. 9 Ось яких можна вам їсти із усього, що в воді: все, що має сплави і луски, можна вам їсти; 10 A всього, в чого нема сплавів і луски, ви не їсти мете; буде воно нечисте про вас. 11 Всяку чисту птицю можна вам їсти. 12 Та ось яких зміж неї не можна вам їсти: орла і перебийнога і морського орла, 13 I сокола і лунака і коршуна всякої породи, 14 I всякого вороння, 15 I струся самця і самиці і морської чайки і всякого яструба, 16 I пугача й ібиса й лебедя, 17 I пеликаня й сипа й рибалки, 18 I бузька і чаплі всякої породи, і вудвода і нетопира; 19 I всяка крилата гадина нечиста про вас буде; не їсти мете її. 20 Всяку чисту птицю можна вам їсти. 21 Не їсти мете трупу; приходньові, що в оселі твоїй, можеш дати, щоб їв його, або продавати меш чужоземцеві; ти бо еси люд съятий у Господа твого. Не варити

меш козеняти в молоці матері його, 22 Давати меш вірно десятину з усього доходу посіву твого, що в полі вирoste, рік в рік. 23 І їсти меш перед Господом, Богом твоїм, на місці, що вибере він, щоб там съятилось імя його, десятину зерна твого, вина твого і олії твоєї, і перваки твоєї буйної й дрібної скотини, щоб ти навчавсь поки життя боятись Господа, Бога твого. 24 А коли дорога буде далека для тебе, так що не зможеш туди нести його, тому що далеко до того місця, що Господь, Бог твій, вибере, щоб там поставити імя своє, коли благословить тебе Господь, Бог твій, 25 Так оддай його за гроши, і завяжи гроши в себе в руці, та й іди до місця того, що вибере Господь, Бог твій. 26 І купиш там за гроши те, чого бажає душа твоя, буйну, чи дрібну скотину, вино й напиток, і все, чого бажає душа твоя; та й їсти меш там перед Господом, Богом твоїм, і веселити мешся сам і дім твій. 27 І Левита, що в оселі твоїй, не покинеш; нема бо в його з тобою паю і насліддя. 28 А при кінці трьох років відділиш десятину з усього вроджаю твого за сей рік, та й зложи се в оселі твоїй. 29 І приайде Левит, бо в його нема паю і насліддя з тобою, і зайда і сирота і вдова, що живуть у твоїй оселі, та й їсти муть вони до сита, щоб благословив тебе Господь, Бог твій, у всякому ділі рук твоїх, що робити меш.

15 При кінці кожних сім років робити меш відпуст. 2 А робити меш відпуст ось як: Кожний, хто пожичив кому, подарує пожичку, що дав її рукою свою близньому свому. Не буде напирати на близнього свого чи на брата, бо обявлено відпуст Господній. 3 Від чужоземця можна тобі вимагати; а те, що маєш в брата твого, те мусить відпустити йому рука твоя; 4 Нехай же не буде в тебе вбогого. Бо Господь благословити ме тебе достатком у землі, що Господь, Бог твій, дає тобі в наслідді, щоб була твоя, 5 Як тільки будеш пильно слухати голосу Господа, Бога твого, і дбати меш, щоб сповняти всі заповіді, що заповідаю тобі сьогодні. 6 Бо Господь, Бог твій, благословив тебе, як сам обіцяв тобі; і ти давати меш пожичку на застав багацько народам, сам же ти не брати меш жадної пожички на застав; і панувати меш над багацько народами, над тобою ж не панувати муть вони. 7 Коли буде в тебе вбогий чоловік, хто небудь

із братів твоїх, в якій оселі твоїй, у землі твоїй, що дає тобі Господь, Бог твій, то не будеш твердий серцем і не зачиниш руки твоєї перед бідним братом твоїм. 8 Ні, ти відчиниш руку твою і даси йому на застав, скілько йому треба для недостатку його. 9 Бережись, щоб не зродилася грішна думка в серці твоїм, як скажеш собі: надходить семий рік, рік відпусту! Та й станеш дивитись лихим оком на вбогого брата твого, і не даси йому нічого, і нарікати ме він на тебе перед Господом і буде на тобі гріх. 10 Давай щиро і не сердясь, як давати меш йому; бо за се благословить тебе Господь, Бог твій, у всякому ділі рук твоїх і в усьому, що чиниш руками твоїми. 11 Вбогі блюди ніколи не переведуться на землі; тим то я тобі й заповідаю, говорючи: Ти мусиш відчинити руку твою для брата твого, для злиденного твого і для вбогого твого в землі твоїй. 12 Коли буде проданий тобі брат твій, Єрей чи Єрейка, та прослужить шість років в тебе, так у семому році відпустиш їх від себе на волю. 13 Тільки ж бо, як відпускати меш його від себе на волю, то не подоба тобі відпускати його з порожніми руками. 14 Ти наділиш його щедро із твоєї дрібної скотини та й з току твого і з виноточила твого; чим тебе Господь, Бог твій, благословив, з того й даси йому. 15 І памятай, що ти був рабом в Египецькій землі, та що Господь, Бог твій, визволив тебе; тому заповідаю тобі сьогодні ті речі. 16 Коли ж станеться, що він до тебе скаже: Не пійду від тебе, тому може що він любить тебе і дім твій, або що добре йому в тебе жити, 17 Так возьмеш ти шило та й проколеш його в ухо до дверей, і буде він до віку тобі рабом; так само зробиш і з рабинею твоєю; 18 Нехай не буде тобі тяжко випустити його на волю; бо заробляв він тобі удвоє більше як наймитова плата, сім років; і благословити ме тебе Господь, Бог твій, у всьому, що ти робиш. 19 Усі перваки самці, що зродяться тобі із дрібної скотини твоєї, присвятиш Господеві, Богу твому. Не поставиш до роботи первака твого бугая, і не стригти меш первака з дрібної скотини твоєї. 20 Перед Господом, Богом твоїм, їсти меш їх що року на місці, що вибере Господь, Бог твій, ти сам і дім твій. 21 Коли ж у його та буде яка хиба, чи кульгаве, чи съліпе воно, не приносити меш його в жертву Господу, Богу твому. 22 В оселі твоїй

їсти муть його, чистий і нечистий однаково, як ланю та оленя. 23 Тілько крові його не їсти меш; на землю виллеш її як воду.

16 Додержай місяця Абива і святкуй паску

Господеві, Богу твому; бо в ночі, в місяці Абиві, Господь, Бог твій, вивів тебе з Єгипту. 2 Тим же то мусиш приносити жертву паскову Господеві, Богу твому, дрібну й буйну скотину на місці, котре Господь вибере, щоб там съятилось ім'я його. 3 Не їсти меш до того нічого квашеного; сім день мусиш їсти до того опрісноки, хліб злиденний; — бо тельмом вийшов еси з Єгипецької землі; щоб ти, доки життя твого на съвті, згадував виход твій із землі Єгипецької. 4 Сім день по всіх займищах твоїх не буде видко розквасу в тебе; а з мясива, що заколеш первого дня ввечорі, нічого не zostанеться до ранку. 5 Не можна тобі приносити паскову жертву в одній із твоїх осель, що тобі дає Господь, Бог твій, 6 А на місці, котре Господь, Бог твій, вибере, щоб там съятилось ім'я його, мусиш приносити паскову жертву, увечорі, як заходить ме сонце, тієї години, як виходив еси з Єгипту; 7 І пекти і їсти меш її на місці, котре вибере Господь. А вранці встанеш та й вернешся до наметів твоїх. 8 Шість день будеш їсти опрісноки; а семого дня будуть съяtkові збори про Господа, Бога твого; нічого не робити меш. 9 Сім тижнів будеш лічити собі; з того часу, як стануть серпом жати пашню, починай одлічувати сім тижнів. 10 Тоді будеш обходити съято Господеві, Богу твому, приносючи добровільні дари руки твоєї, що давати меш їх, чим благословить тебе Господь, Бог твій; 11 І веселити мешся перед Господом, Богом твоїм, ти і син твій і дочка твоя, і наймит твій і наймичка твоя, і Левит, що в оселях твоїх, і приходень і сирота і вдова, що між твоїми людьми, на місці, котре вибере Господь, Бог твій, щоб съятилось там ім'я його. 12 І памятай, що був еси рабом в Єгипті і додержай і сповняй сі встанови. 13 Съято кучок будеш съяtkувати сім день, як зvezеш вроджай на тік і до винотоку твого. 14 І будеш веселитись в те съято ти і син твій, і дочка твоя, і наймит твій, і наймичка твоя, і Левит, і приходень, і сирота, і вдова, що живуть в оселях твоїх. 15 Сім день будеш обходити съято Господеві, Богу твому, на місці, котре Господь вибере; бо Господь, Бог твій,

благословити ме тебе у всякому вроджаю твому, і в усякому ділі рук твоїх; тільки бувай веселий. 16 Три рази до року ввесь музъкій пол твій мусить являтись перед Господом, Богом твоїм, на місці, котре він вибере; у съято опрісноків і в съято тижневе, і в съято кучків, і не будете показуватись з порожніми руками перед Господом: 17 Кожен з дарами, по своїй спромозі, чим Господь, Бог твій, благословить тебе. 18 Суддів і громадські голови мусиш поставити собі у всіх оселях твоїх, які дає тобі Господь, Бог твій, по поколіннях твоїх; а вони мають судити людей судом праведним. 19 Не будеш перекручувати суду або вважати на лиці і не візьмеш дарунків; бо дарунки засыплюють очі чоловіка мудрого і перекручують слова чоловіка правдивого. 20 По правді, по правді мусиш чинити, щоб жити на съвті і вдержати землю, що Господь, Бог твій, дає тобі. 21 Не насаджуй ашерім — деревину коло жертівника Господа, Бога твого, що зробиш собі; не став стовпів їх, бо ненавидить Господь, Бог твій.

17 Не приноси на жертву Господеві, Богові твому, бичка й барана, що має яку хибу, яку огідь; бо се гидота Господеві, Богу твому. 2 Коли між сусідами твоїми, в якій оселі твоїй, що дає тобі Господь, Бог твій, та знайдеться чоловік чи жінка, що чинити муть погань перед очима Господа, Бога твого, переступаючи завіт його, 3 І стануть служити іншим богам і припадати муть ниць перед ними: перед соньцем, місяцем або перед войнством небесним, чого я не заповідав, 4 А тобі про се скажут і ти се почуєш, то мусиш добре про се розвідати: і як виявиться, що се правда, і так воно є, і таку гидоту зроблено в Ізраїлі, 5 Тоді мусиш вивести того чоловіка чи то жінку, що вкоїли погане діло, за твої ворота, та й побеш їх каміннем, так щоб погибли. 6 По слову двох съвдків мусять стратити осуждено на смерть. Неможна стратити його по слову одного съвдка. 7 Рука съвдків нехай буде на них перша, а рука всього люду потім. Сим робом викорінювати меш зло зміж вас. 8 Коли буде тобі вже надто трудно розсудити справу між кровю а кровю, між позивом а позивом, між зраненим а зраненим, який небудь спір в оселі твоїй, так встанеш і пійдеш до місця, що його вибере Господь, Бог

твій, 9 І прийдеш до съященників Левитів і до суддї, що буде того дня, та й розпитаєш, і вони дадуть тобі судовий вирік. 10 І ти зробиш по слову, що тобі скажуть на місці тому, що вибере Господь, і пильний щоб сповнити все, як вони навчять тебе. 11 Ти зробиш по слову закона, що вони навчять тебе, і по правді, що скажуть тобі; од вироку, що скажуть тобі, не відступиш ні праворуч, ні ліворуч. 12 А чоловік, що чинити ме очайдушно, та не послухає съященника, котрий там стоїть, щоб служити Господеві, Богу твому, або суддї, такого чоловіка стратити. Сим робом будеш викорінювати зло зміж Ізраїля. 13 І ввесь народ мусить чути і боятись, і не чинити ме вже очайдушно. 14 Як прийдеш у землю, що дає тобі Господь, Бог твій, і занявши її осядешся в їй та скажеш: Поставлю над собою царя, як у всіх народів, що навколо мене: 15 Так поставиш над собою царем тільки того, кого Господь, Бог твій, вибере; зміж браття твого вибереш царя над собою. Не можна тобі поставити над собою чужоземця, що не з твоого браття. 16 Тільки не буде він заводити багацько коней, і не вертати ме людей в Египет, щоб можна було заводити багацько коней; бо ж Господь приказав вам: Більш уже не можна вам вертатись сію дорогою. 17 Так само не буде він заводити в себе багацько жіноцтва, щоб серце його не відступило. Та й срібла і золота не буде він багацько нагромаджувати в себе. 18 І як сяде на царському престолі, так мусить переписати собі сей закон в книгу із тієї, що лежить перед съященниками Левитами. 19 І буде вона в його, і читати ме її поки життя його на съвіті, щоб вчивсь боятись Господа, Бога свого, та щоб додержував усі слова закону сього, і сповняв сі встанови; 20 Щоб серце його не виносилось над браттею його, і щоб не відступав він від заповіді ні праворуч ні ліворуч, та щоб довго він жив царствуючи, він сам і сини його серед Ізраїля.

18 У съященників Левитів, у всьому поколінню Левієвому, не буде паю й насліддя з Ізраїлем. Живити муттесь жертвами всепалення Господнього і дарами його. Самі ж насліддя не мати мутт між браттем їх. 2 Господь сам їх насліддє, як обіцяв їм. 3 Та мати мутт право съященники ось на яку частку від людей, що приносити мутт заколювану

жертву, чи з буйної чи з малої скотини: Мусять вони давати съященникові лопатку, обидві щоки, і тельбухи. 4 Первоплід з твого зерна, твого вина і твоєї олії, і першу вовну з овець твоїх мусиш дати йому; 5 Його бо вибрає Господь, Бог твій, з усіх поколінь твоїх, щоб він стояв на службі в ім'я Господа, він і сини його по всій дні. 6 І коли прийде Левит із якої оселі твоєї, із усього Ізраїля, де він не пробував, і прийде він по бажанню душі своєї на те місце, котре вибере Господь, 7 І буде робити службу в ім'я Господа, як усе братте його, Левити, що там стоять перед Господом: 8 То рівним паєм годувати муттесь вони, кромі того, що мати ме за продану батьківщину свою. 9 Як прийдеш у землю, що Господь, Бог твій, дає тобі, так не вчись робити таку гидоту, як роблять сі народи. 10 Нехай не буде в тебе нікого, хто велить синові свому чи дочці своїй через огонь проходити; нікого, хто ворожбитус, або чарус, або замовляє, або віщує. 11 І не буде між вами проклинателя або такого що визиває духів, або вгадує, або мерців розпитує. 12 Усі бо, що се роблять, гидота про Господа; і за сі гидоти Господь, Бог твій, проганяє їх перед тобою. 13 Ти ж мусиш бути звершеним перед Господом, Богом твоїм: 14 Сі бо народи, що проженеві їх, слухають чарівників та ворожбитів; тобі ж Господь, Бог твій, не дозволив таке чинити. 15 Пророка зміж вас, із браття твого, такого як я, Господь, Бог твій, поставить тобі; його маєте слухати; 16 Як ти благав Господа, Бога твого, на горі Гореб у соборний день, говорючи: Рад би я вже не чути голос Господа, Бога моого, і рад би вже не бачити те велике поломя, щоб не вмерти! 17 Тоді сказав Господь до мене: Добре вони кажуть. 18 Поставлю їм зміж браття їх пророка такого як ти; і вложу слова мої в уста йому, і говорити ме до них все, що прикажу йому. 19 А хто не послухає слів моїх, що промовить їх пророк в імені моїм, такий чоловік відповість мені. 20 Коли ж пророк осмілиться промовляти слово в імя мое, якого я не заповідав йому казати, або промовляти ме в імя богів інших: такому пророкові смерть. 21 А коли скажеш у свому серці: Як же пізнати нам слова, що не від Господа? 22 Коли пророк в імя Господне промовив, а слово його не справдилось і не сталося, то се слово не від Господа; по своїй волі сказав його пророк; не лякайсь перед ним.

19

Як вигубить Господь, Бог твій, народи, що землю їх дає тобі, і ти проженеш їх, та й осядешся по містах їх і по домівках їх: **2** Три міста відділиш собі у землі, що Господь, Бог твій, дає тобі в насліддє. **3** Проведи туди дорогу, і розділи крайну землі твоєї на три часті; і буде се, щоб можна було туди кожному убийцеві втікати. **4** Та й ось який убийця може втічі туди і зістанеться живий: Той, хто вбив близнього свого ненароком, без ненависті до його перше, **5** От так, прикладом, як хто прийде з близнім своїм у гай рубати дерево, та й замахне сокирою в руці, щоб зрубати дерево, а зелізо ізскочить з топорища та й влучить близнього, так що той вмре: то такий нехай втікає до одного із сих міст, щоб остатись живим; **6** Щоб кровоместник, запалавши серцем і пустившись на здогін за убийцею, не здогнав його, коли далека дорога, та й не вбив його, хоч він не повинен вмерти, тому бо не мав до його ненависті перше, **7** Тим заповідаю тобі і наказую: Три міста oddілиш собі. **8** А коли Господь, Бог твій, розширити граници твої, як він клявся батькам твоїм, і дасть тобі всю землю, що батькам твоїм обіцяв дати, **9** Коли старати мешся сповняти всі заповіді, що заповідаю тобі сьогодні, як будеш любити Господа, Бога твого, й ходити дорогами його повсячасно, так мусиш до сіх трьох ще три міста добавити собі, **10** Щоб не проливалась безвинна кров у землі твоїй, що Господь, Бог твій, дає тобі в насліддє, і щоб не було на тобі вини за кров. **11** Коли ж чоловік ненавидить близнього свого, і засяде на його і напавши вбє його, так що той вмре, і коли він утече до котрого із сіх міст: **12** Так пішли туди старші із міста його і приведуть його звідтам, та й оддадуть його в руки кровоместникові на смерть. **13** Очі твої нехай не щадять його; змий безвинну кров з Ізраїля, і буде тобі добре на сьвіті. **14** Не нарушай межі близнього твого, що зробили її предки в твому наслідді, що мати меш в землі, котру дає тобі в державу Господь, Бог твій. **15** Одному съвідкові не можна ставати проти кого небудь задля якої кривди і задля якої провини і задля якого гріха, котрим той согрішить. По слову двох съвідків або по слову трьох съвідків буде доказана справа. **16** Коли виступить съвідок лъживий проти кого небудь, щоб съвідчити в якому переступі, **17** Так нехай стануть оба, що

сваряться, перед Господом, перед съвіщенниками і суддями, що у той час судити муть. **18** А судді нехай розберуть добре; як же съвідок сей криво съвідчив, і лъживо говорив проти брата свого: **19** Тоді зробите з ним те, що він задумував зробити з братом своїм; сим робом викорінювати меш зло зміж людей твоїх. **20** А другі почують і побачять та й не робити муть вже такого ледачого вчинку перед вас. **21** Око ж твоє нехай не щадить такого: Житте за життя, око за око, зуб за зуб, рука за руку, нога за ногу!

20

Як виходиш на війну проти ворогів і бачиш коній колесницї, і люд лічбою більший за тебе, не бійся їх; бо з тобою Господь, Бог твій, що вивів тебе з Египецької землі. **2** Як же маєте вже ставати до бою, так нехай виступить съвіщенник і промовить до люду, **3** Кажучи до них: Слухай Ізраїлю! Ви йдете тепер до бою з вашими ворогами; нехай не млє ваше серце, не лякайтесь і не полохайтесь і не жахайтесь перед ними. **4** Бо Господь, Бог ваш, іде з вами за вас битись із ворогами вашими, щоб спасти вас. **5** А старшина говорити ме до людей: Хто збудував нову домівку та й не посьвятів її, нехай іде та й вернеться в домівку свою; щоб не вмер на війні а хто іншій не посьвятив її. **6** I хто насадив виноградник, та ще не користався ним, нехай іде і вернеться в домівку свою, щоб не хляло серце в його браття так як у його. **9** I як скінчить старшина промовляти до людей, так поставлять отамання над людьми. **10** Як наближуєшся до міста, щоб воювати його, то предложи йому мир. **11** I як приймутъ вони мир та й відчинять тобі, то ввесь люд його, що там буде, стане твоїм підданим і служити ме тобі. **12** А коли не схоче місто миритись з тобою, та воювати ме з тобою, так обляжеш його. **13** Як же віддасть його Господь, Бог твій, в руки тобі, так повбиваеш увесь музъкій пол його гострим мечом. **14** Тільки жіноцтво їх та діти і скотину і все, що в містї буде, всю здобич забереш для

себе; і їсти меш здобичу ворожу, що віддав тобі в руки Господь, Бог твій. **15** Так будеш робити з усіма містами, що дуже далеко від тебе, що не належать до міст сіх тутешніх народів. **16** В містах же сіх народів, що дає їх Господь, Бог твій, тобі в насліддє, не зіставиш нічого живим, що діше; **17** А мусиши прогнати їх: Гетіїв і Аморіїв, Канааніїв і Ферезіїв, Гевіїв і Євузіїв, як заповідав тобі Господь, Бог твій; **18** Щоб вони не навчили вас чинити усі гидоти їх, які вони чинили божищам своїм, і ви не почали грішити перед Господом, Богом вашим. **19** Як стояти меш облогом коло міста, довший час воюючи з ним, щоб заняти його, то не будеш нищити дерева його сокирами, бо можеш харчуватись плодом його, і не будеш рубати їх, бо хиба польове дерево яка людина, щоб ти облягав його? **20** Тільки деревину, про яку знаєш, що вона не для поживи, таку можна тобі нищити і рубати; і можеш робити з неї облягові бойниці проти міста, що з тобою воює, поки не піддається.

21 Коли у землі, що Господь Бог твій, дає тобі в державу, та знайдуть убитого, що лежить у полі, і незнати, хто вбив його, **2** Так нехай вийдуть твої громадські мужі й судді твої і зміряють від убитого до міст, що навколо вбитого. **3** Тоді найближче до вбитого місто, чи то громадські мужі з того міста, пізьмуть ялівку, що нею ще не роблено, що не ходила ще в ярмі; **4** і приведуть громадські мужі з того міста ялівку над все текучий потік, де не орано і не сяно ніколи, та й там переломлять шию телиці над потоком. **5** І мають приступити съященники, сини Левієві; їх бо Господь, Бог твій, вибрав служити йому і благословляти імям його, і по їх виrokу скіньчиться всяка справа і всяка шкода. **6** І всі громадські мужі з того міста, що найближче до вбитого, помилють руки над ялівкою, що зломлено їй шию над потоком, **7** і промовлять такими словами: Наші руки не проливали сієї крові, і наші очі не бачили цього. **8** Прости, Господе, твому народові Ізраїлю, котрого визволив еси, і не полічи безвинну кров як провину народові твому Ізраїлю. І простить ся їм провина за кров. **9** Сим робом одвернеш безвинну кров від тебе; мусиши бо чинити, що праведне перед очима Господа. **10** Як пійдеш на войну против ворогів

твоїх, і Господь, Бог твій, віддасть їх тобі в руки, і ти забереш їх в неволю, **11** і побачиш між бранками жінку вродливу, **12** і вона сподобається тобі і возьмеш собі її за жінку, так приведеш її в домівку твою; **13** і нехай вона остріже собі голову і обітне нігти свої, та скине із себе невільницьку одіж свою, і бувши в домівці твоїй, нехай плаче по батькові своему і по матері своїй цілій місяць; а тоді можна тобі прийти до неї і зробитись її чоловіком, щоб вона була тобі жінкою. **14** Тільки ж, коли б вона тобі потім не вподобалась, так одпустиш її куди вона захоче, тільки не можна тобі продати її за гроші; не будеш обходитись з нею насильно, тому що ти впокорив її. **15** Коли будуть в чоловіка дві жінки, одна люблена, друга ненавидна, і вони породили йому синів, люблена й ненавидна, та син ненавидної вродиться перше: **16** То як оддавати ме в насліддє синам своїм, що має, не можна буде йому обявити первенцем сина любленої перед первородним сином ненавидної; **17** А первородного сина ненавидної мусить він призвати, і віддасть йому дві пайки з усього, що має; він бо первенець сили його, йому належить право первородження. **18** Коли в кого буде син непокірливий і бутний, що не слухає голосу батька свого і голосу матері свої, і вони покарають його, та він не послухає їх: **19** Так батько-мати вхоплять його й виведуть до громадських мужів міста свого і до воріт своєї оселі, **20** і скажуть громадським мужам міста свого: Сей син наш непокірливий і бутний, і не слухає голосу нашого, гульвіса і пиячина! **21** І всі люде міста його закидають його каміннем, так щоб він вмер. Сим робом викорінювати меш зло зміж людей твоїх. І чути ме ввесь Ізраїль та й бояти меться. **22** І коли на кому буде гріх смертельний, і ти вбеш його і повісиш на дереві, **23** То не годиться трупові через ніч бути на дереві, а мусиши його поховати того ж таки дня; бошибник, се проклятте Боже; а ти не опоганюй землі твоєї, що Господь, Бог твій, дає тобі в насліддє.

22 Коли бачити меш вола братового чи барана, що блукає, так не покинеш їх; на всякий раз вернеш їх братові твому. **2** Коли ж брат твій не близько, чи не знаєш його, так прилучиш до господарства твого, і будуть вони в тебе, покіль

шукати ме брат твій; тоді вернеш йому. 3 Так само зробиш з ослом його, і так само зробиш з одяжею його, і так само зробиш з усім, що пропаде в брата твого, а ти знайдеш. Не можна тобі задержувати. 4 Як побачиш осла братового чи вола, що впаде на дорозі, так не покинеш іх; на всякий раз мусиш помогти йому підняття. 5 Жінка нехай не з'одягається як чоловік, а чоловікові не подоба вдягатись у жіночу одіж: се бо гидота перед Господом, Богом твоїм, коли хто се чинить. 6 Коли трапиться тобі по дорозі пташе гніздо, на якому дереві чи на землі, з пташенятами чи з яйцями, і мати седить на пташенятах чи на яйцях, не бери матері з маленькими. 7 Мусиш коньче пустити матір, а діток можна тобі взяти собі; щоб тобі було добре і довго жив ти на сьвіті. 8 Як будувати меш нову домівку, так зроби на криші ворінки, щоб не навести крові на домівку, коли хто з неї впаде. 9 Не засівати меш виноградника твого двома насіннями; щоб плід насіння, що ти посіяв, і вроджай виноградника не були, за кару, присвячені съвятині. 10 Не будеш орати волом і ослом укупі. 11 Не носити меш одежини, зробленої з двох не однаких тканин, вовняної і льняної разом. 12 Кутаси мусиш поробити собі на чотирох кінцях покривала твого, що накидаєш на себе. 13 Коли чоловік возьме жінку і, ввійшовши до неї, зненавидить її, 14 і даст причину, щоб люди говорили ледачі речі про неї, і роспускати ме про неї недобру славу, і казати ме: Узяв я сю женщину й приступив до неї та не знайшов у неї ознак дівування, 15 Тоді батько дівиці і мати її внесуть ознаки дівування її в царину, до громадських мужів міста того, 16 і скаже дівчин батько громадським мужам: Оддав я дочку за цього чоловіка, а він зненавидів її. 17 і се дав він причину, щоб люди говорили про неї ледачі речі, сказавши: Не знайшов я в твоєї дочки ознак дівування. Так ось вам ознаки дівування моєї дочки. I вони розгорнути плахту перед громадськими мужами міста. 18 Тоді громадські мужі міста того візьмуть чоловіка та й скарають його; 19 і наложять на його сто секлів срібла пені, та й оддадуть їх батькові дівчини за те, що той пустив недобру славу про діву Ізраїльську. I мусить вона бути жінкою йому; неможна йому одіслати її поки жити буде. 20 А коли буде правда, і не знайдуть в

дівиці ознак дівування, 21 Тоді виведуть дівицю до входу в батькову домівку, і люде міста її побуть її каміннем, щоб умерла; бо вона, блудуючи в батьківському дому, зробила соромне діло в Ізраїлі. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх. 22 Коли спіймає хто чоловіка, що лежить із мужньою жоною, так обом смерть, чоловікові, що лежав із жінкою, й жінці. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх. 23 Коли дівуюча дівка буде засватаною, та стрінє її чоловік в місті та й лежати ме з нею, 24 Так виведете обох до воріт міста цього, та й побєте їх каміннем, так що помруть: дівку за те, що не кричала в місті, чоловіка за те, що він упокорив жінку свого ближнього. Сим робом виводити меш зло зміж людей твоїх. 25 Коли ж у полі зустріне чоловік заручену дівку та вхопить її і ляже з нею, то такий чоловік, що лежав з нею, один умре. 26 А з дівкою нічого не чинити меш: нема на дівці смертного гріха; се бо така сама справа, як коли чоловік стане проти свого ближнього та й вбє його. 27 Бо стрів її в полі; заручена дівка кричала, та нікому було рятувати її. 28 Коли чоловік зустріне дівуючу дівку незаручену, та вхопить її і зляжеться з нею, і спіймають їх, 29 Тоді чоловік, що злігся з нею, oddасть батькові дівки п'ятьдесят секлів срібла, і вона мусить бути йому жінкою, за те, що він упокорив її; не можна йому відослати її, поки він жити ме: 30 Нікому не можна брати жінки батькової, і не можна відкривати краю одежі батькової.

23 Ніхто не ввійде в громаду Господню, в кого роздавлені ядра, чи то відрізане природне тіло; 2 Не ввійде в громаду Господню байструк, навіть і десятому родові його не можна бути в громаді Господній. 3 Не ввійде Амоній і Моабій у громаду Господню; навіть і десятому родові його не можна увійти в громаду Господню, по віki нї; 4 Тому що вони не привитали і не зустріли вас з хлібом і водою в дорозі, як ви йшли з Египту, і тому що наймали проти тебе Білеама Беоренка, із Пегора в Мезопотамії, щоб він прокляв тебе. 5 Та Господь, Бог твій, не схотів послухати Білеама, та й обернув тобі Господь, Бог твій, прокляття в благословеннє; любив бо тебе Господь, Бог твій. 6 Не подоба тобі шукати миру з ними і добра

для них по всі часи, вічно. 7 Не будеш гидувати Едомієм; він бо тобі брат. Не будеш гидувати Египтієм: бо ти був приходнем в землі його. 8 Діти, що в третьому роді їх народяться, можуть ввійти в громаду Господню. 9 Коли стояти меш табором проти ворогів твоїх, так бережи себе від усього поганого. 10 Коли між вами буде хто нечистий з нічного випадку якого, так мусить вийти із табору; йому не можна ввійти до табору. 11 І коли настане вечір, викупаетесь він у воді, а як зайде сонце, він увійде до табору. 12 Окрім того нехай буде в тебе за табором місце, куди виходити меш. 13 І лопатка буде в тебе окрім зброї, і як сідати меш, так викопаєш нею ямку, і обернувшись, загорнеш свою нечистоту. 14 Бо Господь, Бог твій, іде посеред табору твого, щоб визволяти тебе і віддати тобі в руки ворогів твоїх. Тим мусить табір бути съятим, щоб він та не бачив негожого між вами та й не одвернувся від вас. 15 Не віддаси раба, що втік від пана до тебе, панові його. 16 Жити ме в тебе, в такому місці, яке вибере в якій небудь оселі твоїй, де йому лучче; не тисни його. 17 Не буде жадної блудниці із дочок Ізраїлевих і не буде жадного блудника із синів Ізраїлевих. 18 Не подавати меш як обітницю плату від блудниці чи гроші за собаку в дом Господа, Бога твого; бо і се гидота перед Господом, Богом твоїм. 19 Не будеш давати на чинш братові твому — ні гроша на чинш, ні харчі на чинш, і нічого на чинш, на що тільки можна наложити чинш. 20 Чужоземцеві можна давати на чинш, братові ж свому не давати меш на чинш, щоб тебе благословив Господь, Бог твій, у всякому ділі рук твоїх на землі, що йдеш заняти її. 21 Коли зробиш яку обітницю Господеві, Богу твому, не гайся сповнити її; бо Господь, Бог твій, певно впімнеться в тебе, і буде тобі гріх. 22 А коли занехаеш зробити обітницю, не буде гріха тобі. 23 Що вимовили уста твої, те мусиш додержати й сповнити, так як по добрій волі обицяєши Господеві, Богу твому, що мовляли уста твої. 24 Як увійдеш у виноградник близнього твого, можна тобі їсти ягод, скільки душа твоя забагне, до наситу, а в посудину твою не класти меш їх. 25 Як прийдеш на поле близнього твого, можна тобі рвати колоссе рукою, але серпом не замахнешся на пашню близнього твого.

24 Коли возьме чоловік жінку та й ожениться з нею, вона ж не знайде милості в очах його, тим що він бачить у неї що небудь мерзенне, та й напише їй розвідний лист і, віддавши його в руки її, відпустить її; 2 І коли вона вийде з його домівки і пійде заміж за іншого; 3 Та і другий чоловік зненавидить її і, написавши розвідний лист, oddаста їй в руки та й више її із своєї домівки; або коли вмре другий чоловік, що взяв її за жінку; 4 Тоді не можна первому її чоловікові, що відпустив її, знов брати її за жінку після того, як вона опоганилась; бо се гидота перед Господом, Богом твоїм. Не будеш допускати гріх у землю, що Господь, Бог твій, дає тобі в насліддє. 5 Коли чоловік тільки що взяв нову жінку, не годиться йти йому на війну, і не годиться накладати на його ніякого громадського відробітку; нехай зостається на волі в домівці своїй на один рік, щоб веселити жінку свою, що взяла її. 6 Не годиться брати в застав жорна або жорнового каменя; такий бо життє бере в застав. 7 Коли знайдеться такий чоловік, щоукрав кого зміж братів твоїх, зміж синів Ізраїлевих, та й неволить його або продасть його, так смерть тому злодієві. Сим робом викорениш зло зміж людей твоїх. 8 Як буде в кого заразлива болячка, бережись дуже, і сповняй все, чого навчати муть вас съященники ваші Левити. Як я заповідаю їм, так і будете сповняти. 9 Памятай, що вчинив Господь із Мирянною в дорозі, після виходу вашого з Египту. 10 Як позичаєш близньому твому, не йди в домівку його, щоб взяти застав; 11 Стій знадвору, а той, кому позичаєш, нехай винесе тобі застав надвір. 12 І коли се вбогий чоловік, то не йди спати, мавши в себе застав його. 13 Притьмом треба тобі вернути йому застав при заході сонця, щоб він ліг у свитині своїй, і благословив тебе; і буде се праведно перед Господом, Богом твоїм. 14 Не тіснити меш денного робітника, вбогого і мізерного, чи він зміж братів твоїх, чи із приходнів, що пробувають у землі твоїй, в оселях твоїх. 15 Того ж самого дня, як він заробить, даси йому плату, перше нім сонце зайде над нею; бо він бідняка і жде на неї: так щоб не нарікав на тебе перед Господом, і ти не мав гріха. 16 Не карати муть смертю батьків за дітей, ні дітей за батьків; кожне буде скаране за свій гріх. 17 Не суди несправедливо приходня й сироту і не

візьмеш удовиної одежини на застав. **18** Памятай, що був еси рабом в Єгиптї, та звіттам визволив тебе Господь, Бог твій; тому то й приказую тобі се чинити. **19** Як збирати меш жниво з поля твого, і забудеш снопа на полі, не вертайсь узяти його; нехай буде для приходня, для сироти і для вдовицї, щоб Господь, Бог твій, благословив тебе в усякому ділі рук твоїх. **20** Як зтрясеш ягоди на маслинах своїх, не будеш у друге розглядати віття; нехай буде се для приходня, для сироти і для вдовицї. **21** Як позбираєш грони в винограднику твому, не обрізувати меш у друге; нехай будуть для приходня, для сироти і для вдовицї. Годиться тобі памятати, що був еси рабом в Єгипецькій землї, тим то й приказую тобі се чинити.

25 Коли буде сварка між людьми, і вони прийдуть до суду, і стануть судити їх, то нехай праведного оправдають а винуватого осудять. **2** I коли винуватий заслужить на кару тілесну, то нехай звелить суддя положити його, і скарати його на тілі перед своїми очима, відповідно до провини його. **3** Сорок раз ударити його можна, не більше; щоб, як бити ме його більше раз над сї, брат твій не був понижений перед очима твоїми. **4** Не завязуй роту в вола, що молотить. **5** Коли брати жили вкупі і один з них умер і в його нема сина, то не годиться жінці мертвого йти заміж за чужого чоловіка; дівер її мусить увійти до неї і взяти собі її за жінку, щоб сповнити, що має чинити дівер. **6** I первенець, що вродить вона, прийме ім'я мертвого брата, щоб не зникло з Ізраїля ім'я його. **7** Коли ж сьому чоловікові та не хочеться побратись з жінкою брата свого, так піде вона до воріт громадських мужів і скаже: Мій швагер не хоче востановити ім'я свого брата в Ізраїлі; він не хоче, як швагер, сповнити обовязку свого. **8** I громадські мужі мусять покликати його і сказати йому, що треба; **9** Як же упреться він і скаже: Мені не хочеться з нею побратись, тоді приступить до його швагрова його перед очима громадських мужів, і зніме з ноги його обуве і плюнє йому в лиці і скаже: Так обходяться з чоловіком, що не хоче збудувати дім братові свому. **10** I буде ім'я його в Ізраїлі: Дім босого. **11** Коли два чоловіка буються, чоловік із братом, а жінка котрого з їх прибіжить, щоб визволити чоловіка свого спід

руки того, що бе його, і простягне руку та й вхопить його соромне тіло: **12** Так одрубаєш її руку; не помилують її очі твої. **13** Не буде в тебе в саквах подвійного каміння для ваги, великого й малого. **14** Не буде в тебе в господі подвійної ефи, великої і малої. **15** Правдиве і вірне каміння для ваги буде в тебе, і правдива і вірна ефа буде в тебе, щоб довго ти жив на сьвіті, на тій землі, що тобі дає Господь, Бог твій. **16** Гидота бо перед Господом, Богом твоїм, кожний, хто таке робить, кожний, хто другого кривдить. **17** Памятай, що вчинив з тобою Амалик в дорозі, по виході з Єгипту, **18** Як він зустрів тебе в дорозі та й порозбивав твої задні лави, всіх малосильних позад тебе; як ти утомився і охляв; і він Бога не боявся. **19** I коли Господь, Бог твій, заспокоїть тебе від усіх ворогів округи, у землі, що Господь, Бог твій, дає тобі в насліддє і державу, тоді мусиш ти стерти спід небес память про Амалика. Не забудь про се!

26 Як прийдеш у землю, що Господь, Бог твій, дасть у насліддє тобі, і ти займеш її та й осядешся там, **2** То возьмеш всі первоплоди землі, що ти звезеш із поля, що дасть тобі Господь, Бог твій, і положиш у кошик, та я пійдеш до місця того, котре вибере Господь, Бог твій, щоб святилось там ім'я його. **3** I прийдеш до съвященника, що тоді буде, і промовиш до його: Обявляю сьогодні перед Господом, Богом моїм, що я прийшов у землю, яку дати нам клявся Господь батькам нашим! **4** I візьмє съвященник із рук твоїх кошика та я поставлю перед жертвником Господа, Бога твого. **5** I станеш промовляти перед Господом, Богом твоїм, словами: Блукаючий Арамій був батько мій: спустивсь він в Єгипет і пробував там малолюдним; і став він там народом сильним, потужним і лічбою великим. **6** Египтяне ж зневажали і неволили нас і примушували нас до тяжкої роботизни. **7** Тоді залебеділи ми до Господа, Бога батьків наших; і Господь почув наш голос і побачив наше горюванне і нашу гірку працю і нашу тісноту; **8** I вивів нас Господь із Єгипту потужною рукою і простягнутою правицею, і великим страхом, ознаками й чудесами; **9** I привів нас на се місце, і наділив нам сю землю, текучу молоком і медом. **10** I се приношу я тепер первоплоди землі, що ти, Господе, дав еси мені. I поставивши їх перед Господом, Богом твоїм,

поклонишся перед Господом, Богом твоїм; 11 I будеш радіти всім добрим, яке Господь, Бог твій, дав тобі й домові твому, ти сам і Левит і приходень, що між людьми твоїми буде. 12 Як на третій рік, що є рік десятин, скінчши відділяти десятину з усякого твого вроджаю, і даси їх Левитові, приходневі, сироті та вдові, щоб харчувались до сита в оселях твоїх: 13 Тоді промовиш перед Господом, Богом твоїм: Я виніс присвяти з домівки, оддав їх Левієві і приходневі, і сироті і вдові, сповняючи всі заповіді твої, що заповідав єси мені; не переступив я твоїх заповідей і не забув їх. 14 Я не єв нічого з них в тузі моїй і не відкладав з них набік як нечистий, і не давав з них нічого про мерця; я слухав голосу Господа, Бога моого, і чинив усе, що ти заповідав мені. 15 Споглянь з дому съятості твоєї, з небес, і благослови твій люд Ізраїльський, і землю, що дав нам єси, як ти клявся батькам нашим, землю текучу молоком і медом! 16 Того дня заповідає тобі Господь, Бог твій, сповняти сі встанови й присуди; оце ж додержуй їх і сповняй їх всім серцем твоїм і всією душою твоєю. 17 Господеві ти обіцяєш сьогодні, що він буде тобі Богом, та що ходити меш дорогами його і додержувати встанови його і заповіді його і присуди його, і слухати голосу його. 18 А Господь обіцяє тобі сьогодні, що будеш народом його власним, як обіцяєш тобі, коли будеш додержувати заповіді його; 19 I що зробить тебе вищим над усіма народами, яких він сотворив, хвалою і славою і красою; щоб ти був съятим народом у Господа, Бога твого, як він заповідав.

27 I заповідали Мойсей і громадські мужі Ізраїля людові словами: Додержуйте заповіді, що я заповідаю вам сьогодні! 2 Того дня, як перейдете через Йордан у землю, що її Господь, Бог твій, тобі дає, мусиш собі поставити величезні камені, та й побілити їх вапном; 3 I як прийдеш там, напишеш на їх усі слова закону цього, щоб тобі можна було ввійти в землю, що наділяє тобі її Господь, Бог твій, в землю текучу молоком і медом, як обіцяєш тобі Господь, Бог батьків твоїх. 4 Оце ж, як перейдете Йордан, сі камені, що про них сьогодні заповідаю вам, ви поставте на горі Єбал; і побілиш їх вапном. 5 I поставиш там жертівника Господеві, Богу твому, камяного

жертівника; не замахнеш над ним зелізом: 6 I з цілого, нетесаного каміння постави жертівника Господеві, Богу твому. 7 I вознесеш на йому всепаленне Господеві, Богу твому. 8 I заколеш мирні жертви та й істи меш там, і веселити мешся перед Господом, Богом твоїм. I напишеш на каменях всі слова закону цього, виразно виріжеш їх. 9 I промовили Мойсей і съященнники Левити до всього Ізраїля словами: Утихомирись і слухай Ізраїлю! Дня цього став єси народом Господа, Бога твого. 10 Слухай же голосу Господа, Бога твого, і сповняй заповіді його і встанови його, що їх сьогодні заповідаю тобі. 11 I заповідав Мойсей того дня людові такими словами: 12 Як перейдете Йордан, стануть сі на Геризим горі, щоб людей благословити: Симеон і Левій і Юда і Іссахар і Йосиф і Бенямин; 13 А сі стануть на Ебаль горі, щоб проклинати: Рубен, Гад і Ассер і Зебулон, Дан і Нафталій. 14 I зачнуть Левити промовляти і казати муть грімким голосом до всіх Ізрайlitян: 15 Проклят чоловік такий, що робить витісувані чи літі постаті, гидоту перед Господом, твориво майстерської руки, і ставляє потай! I ввесь нарід нехай скаже: Амінь! 16 Проклят чоловік такий, що безчестить батька свого і матір свою! I ввесь нарід скаже: Амінь! 17 Проклят, хто пересовує межові знаки близького свого! I ввесь нарід скаже: Амінь! 18 Проклят, хто зведе съліпого з дороги! I ввесь нарід скаже: Амінь. 19 Проклят, хто перекручує суд приходневі, сироті і вдові! I ввесь нарід скаже: Амінь! 20 Проклят, хто зляється з жінкою батька свого, бо відхилив він батькове одяло! I ввесь нарід скаже: Амінь! 21 Проклят, хто зляється з якою скотиною! I ввесь нарід скаже: Амінь! 22 Проклят, хто зляється з сестрою, з дочкою батька свого, або з дочкою матері своєї! I ввесь нарід скаже: Амінь! 23 Проклят, хто зляється з тещею своєю! I ввесь нарід скаже: Амінь! 24 Проклят, хто тайкома вбє свого близького! I ввесь нарід скаже: Амінь! 25 Проклят, хто бере підкуп, щоб вбити кого, щоб безвинну кров пролити! I ввесь нарід скаже: Амінь! 26 Проклят, хто не піддержить слів цього закону, щоб сповнити їх! I ввесь нарід скаже: Амінь!

28 I коли будеш пильно слухати голосу Господа, Бога твого, і старатись сповняти всі заповіді

його, що заповідаю їх тобі сьогодні, так Господь, Бог твій, поставить тебе вище над усі народи землі. 2 І зійдуть на тебе всі 'ці благословення і сповняться на тобі, коли слухати меш голосу Господа, Бога твого: 3 Благословен будеш в місті і благословен на полі; 4 Благословен буде плід нідра твого, і плід землі твоєї і плід скотини твоєї, плід коров твоїх і плід овець твоїх. 5 Благословен буде кошик твій і діжка твоя. 6 Благословен будеш входочи, і благословен виходочи. 7 Допустить Господь, що вороги твої, що проти тебе встали, будуть поражені перед тобою; по одній дорозі вийдуть проти тебе, а сіма дорогами втікати муть перед тобою. 8 Господь буде благословити твої комори і всяке діло рук твоїх, і благословити меш тебе в землі, що дає тобі Господь, Бог твій. 9 Поставить Господь тебе съятим народом про себе, як клявся тобі, коли сповнили меш заповіді Господа, Бога твого, і ходити меш дорогами його; 10 І побачять всі народи землі, що тебе названо іменем Господнім, і бояти муться тебе. 11 І дастъ Господь тобі достаток плоду нідра твого і плоду скотини твоєї і плоду поля твого, добрabit у землі, що клявся Господь батькам твоїм дати тобі. 12 Господь відчинить для тебе благодатну скарбницю свою, небо, щоб дати тобі своєї пори дощ і щоб благословити всяке діло руки твоєї; і пожичати меш многим народам, сам же не пожичати меш. 13 І вчинить Господь тебе головою, не хвостом, і будеш все йти вгору, ніколи вниз, коли будеш слухати заповідей Господа, Бога твого, що заповідаю вам сьогодні, щоб додержував і сповняв їх. 14 І не відхилявся від усіх слів, що заповідаю вам сьогодні, ні праворуч, ні ліворуч, щоб ходити за іншими богами і служити їм. 15 Коли ж не слухати меш голосу Господа, Бога твого, і не старати мешся сповнити всі заповіді його і встанови, що заповідаю тобі сьогодні, так прийдуть на тебе всі 'ці прокляття і справдяться над тобою: 16 Проклят будеш в місті, і проклят будеш на полі. 17 Проклят буде твій кошик і діжка твоя. 18 Проклят буде плід нідра твого і плід поля твого, плід коров твоїх і плід овець твоїх. 19 Проклят будеш при вході і проклят будеш при виході. 20 Господь посылати ме на тебе проклятте, смуток і закляття на все, що робиш рукою твоєю, що ні чинити меш, докіль не погибнеш і не

щезнеш нагле за ледарство вчинків твоїх, за те, що покинув мене. 21 Побивати ме тебе Господь чумою, докіль ти не щезнеш із землі, куди прийшов, щоб заняти її. 22 Побивати ме тебе Господь сухотою і трясцею, і спекою і пожарами, і посухою і сніттю і споловілим колосом; і все те буде непокоїти тебе, поки не згинеш. 23 І стане міддю твое небо, що над головою твоєю, і зелізом земля, що під тобою. 24 Заміст дощу сипати ме Господь на землю твою порохами та піском: з неба падати ме се на тебе, поки не згинеш. 25 Оддавати ме тебе Господь на забій перед ворогами твоїми; по одній дорозі виходити меш проти них, а сіма шляхами втікати меш від них, і будуть гонити тебе по всіх царствах землі. 26 І буде твій труп поживою усякому птаству піднебесному і звірам земним, і ніхто не буде відганяти їх. 27 Побивати ме тебе Господь Египецькими болячками, і вередами і коростою і струпом, що не здоліш вилічитись від них. 28 Побивати ме тебе Господь шаленнем і сліпотою і одеревіннем серця; 29 І ходити меш в полуздне помацьки кругом, як сліпий мацяє в темряві, і нішо не вдасться тобі в дорозі твоїй; всякого дня будуть тілько неволити тебе і обдирати, і ніхто не рятувати ме тебе. 30 Засватаєш жінку, а лежати ме з нею інший; збудуеш домівку, та й не жити меш в ній; насадиши виноградник, та й не покористуєшся ним. 31 Бичка твого вбуть перед очима твоїми, і не їсти меш з його; осла твого заберуть перед тобою, і не вернеться тобі; дрібну скотину твою пооддають ворогам твоїм, а в тебе нікому буде рятувати її. 32 Синів твоїх і дочок пооддають іншому народові, і бачити муть очі твої і плакати муть по них всякого дня, а в руці в тебе сили не буде. 33 Вроджай із поля твого і всю працю твою їсти ме нарід, що не знаєш його; а з тебе будуть повсячасно тілько знущатись і мучити тебе. 34 І скрутишся ти од видовища, що побачять очі твої. 35 Побе тебе Господь лихими болячками на колінах і по голенях, від підошви та й до тім'я твого, що не здоліш вигойтись. 36 Поведе тебе Господь і царя твого, що поставиш його над собою, до народу, якого не знав еси, ні ти ні батьки твої; і служити меш там іншим богам, з дерева і каменя. 37 І зробишся чудовищем, поговоркою, і посьміховиском у всіх народів, що до них приведе тебе Господь. 38 Багацько

насіння нести меш на поле, а мало збирати меш; бо пожере його сарана. **39** Понасаджуеш виноградники і пообробляєш; а вина не пити меш і не збирати меш грон: бо червяк поїсть їх. **40** Маслинне дерево буде в тебе по всіх займищах твоїх; та не помастишся олією: бо маслини твої поопадають. **41** Сини й дочки вродяться тобі; та вони твоїми не будуть, бо заберуть їх у полонь. **42** Усі дерева твої й плоди землі твоєї хрущ поз'їдає. **43** Приходень, що серед вас, підніметься висше і висше над тобою, а ти падати меш низше і низше. **44** Він тобі пожичати ме, ти ж не будеш йому пожичати; він буде головою, а ти будеш хвостом. **45** I спадуть на тебе всі 'ці прокляття і гонити муть за тобою і постигнуть тебе, поки не погибнеш; бо не послухав єси голосу Господа, Бога твого, і не додержав ти заповіді і встанови його, що він заповідав їх тобі. **46** I будуть сії прокляття на тобі ознакою й дивом і на твому насінню по віки. **47** За те, що ти не служив Господеві, Богу твому, радіючи серцем у всіх достатках, **48** Служити меш ворогам твоїм, що пішло їх на тебе Господь, в голодій й холодії терплючи смагу і недостаток у всьому. I положить він зелізне ярмо на шию тобі, поки не знівечить тебе. **49** Господь наведе на тебе народ іздалека, з кінця землі; як орел злетить на тебе народ, якого мови ти не розуміш; **50** Народ безмилосердний, такий, що не вважати ме на старих людей і над дітворою не змилосердується; **51** Що пожирати ме плід скотини твоєї і вроджай землі твоєї, поки не знищить тебе; що не оставить тобі нії зерна, нії вина, нії олії, нії плоду дрібної скотини, поки знищить тебе. **52** I пооблягає він у тебе всі брами твої, поки не зруйнує по всій землі твоїй високі і укріплені мури, на котрих ти вповав; і пооблягає він у тебе всі оселі по всій землі твоїй, що наділив тобі Господь, Бог твій. **53** А ти їсти меш плід нідра твого, тіло синів твоїх і дочек твоїх, що дав тобі Господь, Бог твій, в час облоги і в тісноті, як тіснити муть тебе вороги твої. **54** Чоловік самий розніжений і мягкого серця між вами, дивити меться завидним оком на брата свого, і на жінку серця свого і на других дітей, що живими оставил, **55** Щоб не поділитись нії з ким тілом дітей своїх, що їх їсти ме; бо нішо не зосталось йому під час облоги і тісноті, як тіснити ме тебе ворог твій по всіх оселях твоїх. **56**

Сама розніжена і розпещена жінка, що з ніжності і роскоші не важилася ступити бosoю ногою на землю, вона дивити меться завидним оком на чоловіка серця свого і на синів своїх і на дочек своїх **57** Задля плодового місця, що виходить з неї зпроміж ніг, і задля дітей, що родить їх; бо вона з'їсть їх тайкома задля недостатку всього під час облоги і тісноті, як тіснити ме тебе ворог твій по оселях твоїх. **58** Коли не будеш додержувати і сповняти всі слова закону цього, що списано в цій книзі, щоб ти боявся цього славного і страшного імені Господа, Бога твого, **59** Так Господь допустить на тебе і на насінне твоє надзвичайні карі; велики і довгі муки і злі та й довгі немочі. **60** I знов наведе на тебе всі Египецькі пошесті, що їх лякаєшся; і причіпляться вони до тебе. **61** Крім того всяку недугу і всяку біду, що не прописано їх в книзі закону цього, стане наводити Господь на тебе, аж покіль не занапастить тебе. **62** I зостанеться ви малолюдними, а були ви лічбою такі, як зорі небесні; бо ти не послухав голосу Господа Бога твого. **63** I як радів вами Господь, коли благословив вас добром і намножував вас, так радіти ме вами, Господь, коли стане вигублювати вас і нищити вас; і відірве він вас од землі, що до неї привів тебе, щоб ти заняв її. **64** I розсіє тебе Господь проміж усіма народами від кінця до кінця землі, і служити меш там іншим богам, із дерева і з каменя, що їх ти не знов, нії батьки твої. **65** I між сими народами не мати меш впокою, і стопа твоя не знайде супокійного місця; і нашле Господь страх на серце твое, і танути муть очі твої і душа нити ме. **66** I житте твое хитати меться перед тобою, і лякати мешся в ночі і в день, і не будеш певний життя свого. **67** Вранці казати меш: Коли б вже той вечір був! А ввечорі казати меш: Коли б вже той ранок прийшов — від страху в серці твому, що буде тебе лякати, і від привиддя в очах твоїх, що бачити меш. **68** I приведе тебе Господь ізнов в Египет по тій дорозі, про яку мовляв я тобі, щоб ти більш не бачив її! I продавати муть вас там як рабів і рабинь ворогам вашим, та ніхто й не куповати ме вас.

29 Се слова завіту, що Господь заповідав Мойсейові вчинити з синами Ізраїля, в Moабській землі, окрім завіту, що вчинив з ними

на Гореб горі. 2 I скликав Мойсей усього Ізраїля і промовив до них: Самі ви вбачали все, що створив Господь перед очима вашими в Египецькій землі з Фараоном і з рабами його і з його землею: 3 Великі спокусення, що вбачали очі твої, сі велики знaki і чудеса. 4 Тілько Господь не дав вам серця, щоб пізнати, і очей, щоб бачити, і ушей, щоб чути, аж до цього дня. 5 I водив я вас по степу сорок років: та одежда ваша не розлетілась на вас, і обуве не позносилося на ногах твоїх; 6 Хліба ви не їдали, і вина і сильного напитку не пивали, щоб зрозуміли, що я Господь, Бог ваш. 7 I як прийшли ви на це місце, так Сигон, царь Гезонський, і Ог, царь Базанський, вийшли проти нас битись, і ми побили їх. 8 I взяли ми землю їх, та й oddali в насліддє Рубеніям та Гадіям та поколінню Манассів. 9 Додержуйте ж слова завіту цього, і сповняйте їх, щоб усе, що ви робите, удалось вам. 10 Сьогодні стоїте ви всі перед Господом, Богом вашим: голови поколінь ваших, ваші громадські мужі і ваші начальники, всі мужі Ізраїлеві, 11 Ваші діти, ваші жінки, і приходень твій, що посеред табору твого, від рубача твого до твого водоноші, 12 Щоб ти приступив до завіту Господа, Бога твого, що під клятвою установляє Господь, Бог твій, сьогодні з тобою про те, 13 Щоб поставити тебе сьогодні своїм народом, а він щоб був Богом твоїм, як сам обіцяв тобі і як він клявся батькам твоїм, Авраамові, Ісаакові і Яковові. 14 Не з вами одними роблю я сей завіт і сю клятбову умову; 15 А з ними, що сьогодні з нами ту стоять перед Господом, Богом нашим, і з тими, яких ту сьогодні нема з нами. 16 Ви бо знаєте, як ми жили в землі Египецькій, і як ми переходили посеред народів, аж перейшли їх; 17 I ви гидкі їх речі бачили, їх божища з дерева і каменя, із срібла і золота, що їх у себе держать. 18 Остерегайтесь, щоб не було між вами чоловіка, чи жінки, чи родини, чи покоління, що їх серце одвертається сьогодні від Господа, Бога нашого, щоб ййти служити богам сіх народів. Пильнуйте, щоб між вами та не було ні одного кореня, що плодить отруту і полин, 19 I такого чоловіка, що, почувши слова сієї клятви, благословить себе в серці свому, кажучи: Мати му впокій, хоч я живу по своїй волі; щоб не пропав, хто пе, і хто смагу терпіти. 20 Господь не схоче простити йому; тоді

запалає гнів Господень і лютъ його на чоловіка цього, і спадуть на його всі прокляття, написані в 'цій книзі, і Господь зітре спід небес імя його: 21 I Господь призначить його на погибель зміж усіх поколінь Ізрайлевих, по всіх прокляттях завіту, як написано в книзі закону цього. 22 I дальші роди, діти ваші, що будуть після вас, і чужоземець, що прийде з далекої землі, побачивши кари сієї землі і муки, що їх завдавати ме їй Господь, казати муть, 23 Що вся земля пожарище, сірка і сіль; земля не засіяна, де нішо не росте і жадна билина не вдергиться, як западня Содома і Гомора, Адама і Зебоїм, що перевернув їх Господь у гніву свому і в досаді своїй; 24 I казати муть всі народи: Про що Господь зробив так із сією землею? Чого так дуже запалав гнів його? 25 I казати муть ім: За те, що покинули завіт Господа, Бога батьків своїх, що його вчинив з ними, як виводив їх із Египецької землі, 26 I тому, що вони пішли і служити стали богам іншим, і падали ниць перед богами, яких вони не знали, і яких він не дав ім. 27 I запалав гнів Господень на сю землю, так що допустив на неї всі прокляття, які написано в 'сій книзі; 28 I вирвав їх Господь із сієї землі в гніві і в досаді і в пересерді великому, та й кинув їх у другу землю, як оце й єсть. 29 Що втаєне, те належить Господеві, Богу нашому; що ж відкрите, те наше і дітей наших, по віки, щоб ми сповняли всі слова закону цього.

30 Як сповняться над тобою всі ті слова, благословенне і прокляtte, що я поставив перед тобою, і як до серця приймеш їх між всіма народами, куди загнав тебе Господь, Бог твій, 2 Та й навернешся до Господа, Бога твого, і слухати меш голосу його, стеменно так, як заповідаю тобі сьогодні, ти й сини твої, всім серцем твоїм і всією душою твоєю: 3 То Господь, Бог твій, поверне тебе з неволі, і змилосердиться над тобою; він знов позирає тебе зміж усіх народів, між котрими розсіяв тебе Господь, Бог твій. 4 Коли б твої вигнанці були і на самому кінці неба, то і там позирає тебе Господь, Бог твій, і звідтам покличе тебе; 5 I Господь, Бог твій, приведе тебе в землю, що нею орудували батьки твої, і ти мати меш її; і стане він чинити добро тобі, і намножить тебе більш як батьків твоїх. 6 I Господь, Бог твій, обріже серце твое і серце дітей твоїх, щоб ти любив Господа, Бога твого, всім серцем твоїм і

всією душою твою, щоб остався при життю. 7 І оберне Господь, Бог твій, всі ті закляття проти ворогів твоїх і проти ненавидників твоїх, що гонили тебе, 8 А ти навернешся й слухати меш голосу Господнього і сповняти меш заповіді його, що заповідаю тобі сьогодні. 9 І Господь, Бог твій, дасть тобі достаток в усякому ділі руки твоєї, в плоді нідра твого і в плоді скотини твоєї і в плоді поля твого, щоб тобі добре було; бо Господь буде знов радуватись тобою, даючи тобі добро, як радувався батьками твоїми, 10 Коли слухати меш голосу Господа, Бога твого, додержуючи заповіді його, і коли вернешся до Господа, Бога твого, всім серцем твім і всією душою твою. 11 Бо ся заповідь, що заповідаю її тобі сьогодні, вона не тяжка для тебе і не далека від тебе. 12 Не на небесах вона, щоб ти міг сказати: Хто про нас зніметься на небеса та звідтам достане нам її, щоб ми почули її та сповняли? 13 Та й не за морем вона, щоб сказати: Хто задля нас перепливе через море, та здобуде нам її, щоб нам почути її і сповняти? 14 Ні! Слова сі дуже близько в тебе, вони в устах твоїх і в серці твому, щоб спевняти їх. 15 Дивись, я сьогодні поставив перед тобою життє й добро, смерть і лихо, 16 Заповідаючи тобі сьогодні любити Господа, Бога твого, ходити дорогами його і додержувати заповіді його і встанови його й присуди його, щоб ти жив і наможувався, і щоб Господь, Бог твій, благословив тебе на землі, що йдеш заняті її. 17 Коли ж серце твоє одвернеться і не слухати меш, і даси звести себе, щоб слухав богів інших, і служив їм, 18 То обявляю вам сьогодні, що не втечете від погибелі; недовго жити мете на землі, куди, перешовши через Йордан, прийдеш, щоб заняті її. 19 Кличу сьогодні против вас за съїздки небеса і землю: Поставив я перед тобою життє і смерть, благословенне і прокляtte! Вибирај же життє, щоб жити на съївті тобі і твому насінню, 20 Люблючи Господа, Бога твого, слухаючи голосу його і прихиляючись до його: він бо життє твое і довголіттє твое; щоб тобі жити на землі, що наділіти її клявся Господь батькам твоїм Авраамові, Ісаакові і Яковові.

31 І пішов Мойсей і став промовляти такі слова до всього Ізраїля. 2 І говорив до них: Тепер мені сто і двайцять літ; не здолю вже нї виходити

нї входити; Господь рече мені: Ти не перейдеш через Йордан. 3 Но Господь, Бог твій, перейде через його перед тобою; і він сам підневолить тобі сі народи, щоб ти прогнав їх. Йозей же перейде через його перед тобою, як і заповідав Господь. 4 І чинити ме з ними так Господь, як учинив із Сигоном та з Огом, царями Аморійськими, і з землею їх, понівечивши їх. 5 І як віддасть їх вам Господь в руки, то маєте зробити з ними по всім заповідям, що я заповідав вам. 6 Стійтے кріпко й твердо, не бійтесь і не лякайтесь їх! Бо сам Господь, Бог твій, буде з тобою; не загайтесь він і не покине тебе. 7 Потім покликав Мойсей Йозея і промовив до його перед очима усього Ізраїля: Стійт кріпко й твердо: Ти бо вести меш сей народ у землю, що Господь батькам їх клявся наділити їм, і ти передаси її в насліддє їм. 8 І сам Господь ййти ме перед тобою, сам він буде з тобою; не загайтесь він і не тривожся! 9 І списав Мойсей закон сей та й оддав його съященникам, синам Левієвим, що носять скриню Господню, і всім громадським мужам Ізрайлевим. 10 І заповідав їм Мойсей словами: Як скінчиться сім років, у призначений час, у съято кучків, 11 Як увесь Ізраїль прийде, щоб явитись перед Господом, Богом твім, на тому місці, котре він вибере, будеш читати сей закон перед усім Ізраїльом, щоб вони чули. 12 Згромадь людей, чоловіків і жінок і малолітків і пришляка твого, що в оселях твоїх, щоб слухали та навчались боятись Господа, Бога вашого, і додержували усі слова закону сього, сповняючи його. 13 Та щоб сини їх, що нічого не знають, слухали й навчались боятись Господа, Бога вашого, покіль жити мете на землі, що займити її переходиш Йордан. 14 Господь же рече Мойсейові: Се наближаються дні смерті твоєї; поклич Йозея, та й увійди з ним в соборний намет, щоб я дав йому величчя. І пійшли туди Мойсей і Йозей та й увійшли в соборний намет. 15 І показався Господь в наметі, у хмарному стовпі; і став хмарний стовп коло входу намета. 16 І рече Господь до Мойсея: Се ти опочинеш з батьками твоїми, а люд сей стане блудувати слідом за богами землі, до якої прийде; і він покине мене, і зломить завіт мій, що я зробив його з ними. 17 І запалає мій гнів на них того дня, і я покину їх, і сховаю від них лице мое;

і будуть вони знищені, і постигне їх усяка біда і горе. І казати муть вони того дня: Чи не того постигли мене сії горя, що нема серед мене Бога моого? **18** Я ж тоді сховаю зовсім лицє мое за всі ледарства, що вони коїли, за те, що до інших богів прихилились. **19** Оце ж спишіть собі сю пісню, та навчи її синів Ізраїлевих, і вложи її в уста їх, щоб ся пісня була мені съвідоцтвом проти синів Ізраїлевих. **20** Бо я приведу їх в землю текучу молоком і медом, що oddати її я клявся батькам їх; і будуть вони живитись і стануть ситі і тучні; та й повернуться вони до інших богів і стануть служити їм, і зневажати мене, і зломлять завіт мій. **21** Як постигнуть його всякі злідні і горя, так пісня ся съвідкувати ме против них; бо в устах насіння їх не забудеться вона. Знаю бо задуми їх, що вже й тепер в серці їх, перш ніж я привів їх у землю, що про неї клявся. **22** I списав Мойсей сю пісню того ж дня та й навчів її синів Ізраїлевих. **23** I повелів він Йозееві Нуненкові словами: Будь сильний і одважний! Ти бо приведеш синів Ізраїля в землю, що я обіцяв їм поклявшись; і буду з тобою. **24** I сталось, як скінччив Мойсей писати слова закону цього в книзі аж до самого кінця, **25** Тоді повелів Мойсей Левитам, що носять скриню завіту Господнього, говорючи: **26** Возьміте книгу цього закону і положіте з боку у завітній скрині Господа, Бога вашого, і буде вона съвідком против тебе. **27** Бо знаю я добре упертість твою і твою тугу шию. Вже тепер, за життя моє з вами, ви опиралися против Господа; що ж по смерті моїй? **28** Зберіте до мене всіх старших поколінь ваших і громадських мужів ваших, щоб промовив слова сії в уші їм і покликав у съвідки против них небеса і землю: **29** Знаю бо, по смерти моїй ви зовсім зледащітє звернете з дороги, що я заповідав її вам; і постигнуть вас у дальші часи нещастя за те, що будете чинити ледаче перед очима в Господа, прогнівляючи його ділами рук ваших. **30** I промовив Мойсей в уші всієї громади Ізраїля слова сії пісні, до самого кінця:

32 Прихилітесь небеса, я промовляти буду; слухай і ти, земле, слова з уст моїх! **2** Нехай же, як дощ, леться наука моя, як роса промова моя, як рісні краплі на траву, як буйний дощ на билину. **3** Бо ім'я Господа прославляти буду:

Воздайте славу Богові нашему! **4** Він скеля: діла його звершені; всі бо дороги його справедливі. Він Бог вірний і без омані, справедливий і правдивий! **5** Та вони зледащіли; се кодло, що перевернулось і спроневірилось соромними вчинками, від котрих далекі сини його. **6** О безрозумний і безглуздий народе! Так то одячуеш ти Господеві? Чи не він же твій батько, що створив тебе? Він створив тебе, і зготувив все для тебе. **7** Спогадай но давні давна, подумай про літа від роду до роду; розпитай у батька твого, і він звістить тобі, в людей старих твоїх, і вони розкажуть тобі! **8** Як Всешишній наділяв насліддє народам, як розділював синів людських, тоді визначив граници по лічбі синів Ізраїля. **9** Бо пай Господа нарід його; Яков уділ насліддя його. **10** Він знайшов його в пустині, в степу безлюдному і дикому; він охоронив його, пильнував його, і беріг його як зінниці ока свого. **11** Як орел визиває гніздо своє, і над орлятами ширяє, крила свої простирає, бере, і несе їх на широких крилах своїх; **12** Так виводив його Господь сам, і не бувало з ним чужого бога. **13** Водив його по горах землі і кормив його плодами поля; і дав йому сссати мед по скелях і цідити олію по кременистих горах; **14** Кормив його маслом коровеним і молоком овечим, і туком годованих овець і баранів Базанських і козлів, і ядерним зерном пшениці; ти пив добірне вино, кров виноградню. **15** I потовстів праведник та й став буяти; ти став товстий, грубий, жирний! I покинув він Бога, що створив його, і став гордувати скельою спасення свого. **16** Дразнили його чужими богами а гидотами приводили його до гніву. **17** Вони приносили жертву бісам а не Богу, богам, що не знали їх досі, новим, що тільки позаводено їх, яких батьки ваші не шанували. **18** А про скелю, що з'явилася тебе на съвіт, ти не дбав і забув про Бога, що створив тебе. **19** I побачив се Господь, та й відопхнув їх в гніві над синами своїми і дочками своїми. **20** I промовив він: Заховаю лицє мое від них, побачу я, як koneц' їх буде; вони бо кодло зовсім зледащіле, діти, в яких нема вірності. **21** Вони завадили мені жалю своїм Не-Богом, розгнівили мене своїми марностями: тим то завдам і я їм жалю ненародом, народом безумним завдам їм горя. **22** Запалав бо май гнів і горіти ме аж до дна підземної пропасті, і пожере

він землю і плоди її, і попалить основини гір. (**Sheol h7585**) **23** Згromаджу на них всі нещастя та й оберну всі стріли мої на них. **24** Як гинути муть з голоду, і як пожирати ме їх горячка і люта чума, пішлию на них ще зуби диких ззвірів, і їдь гадюк. **25** По улицях буде гострий меч губити, а в домівках страх побивати: і пареня і дівицю і немовлятко і старця. **26** Я сказав би: Розсюї їх і зроблю конець їх памяті між людьми! **27** Коли б не пиха ворогів їх, та коли б вороги їх, побачивши се, не мовляли: Не Господь зробив все се, а потужна рука наша! **28** Се народ, для якого нема ради; нема там розуму між ними. **29** Коли б то був у них розум, то зрозуміли б вони, який конець їм буде! **30** Як же би міг один чоловік гнати тисячу, а двох їх десять тисячі люда, як би Господь, їх скеля, не передав їх і не віддав їх в руки? **31** Бо не така їх скеля, як наша скеля: так судять самі вороги наші. **32** Бо виноград їх від винограду Содомського та з поля Гоморського; ягоди їх їдовиті ягоди, гіркі їх грони. **33** Вино їх се їдь гадюча і погибельна отрута змієва. **34** Хиба се не сховане в мене, не запечатане в коморах моїх? **35** Моя пімста і відплата буде того часу, як ноги їх хитати муться; день бо погибелі їх близько, а що чикає їх, те вже постигає їх. **36** Но Господь судити ме нарід свій і змилосердується над рабами своїми, як побачить, що поникла їх сила, і не стало нії невольника нії вільного. **37** І скаже він: Де ж боги їх, скеля, що на неї вповоали, **38** Де вони, що пойдали тук жертв та заколюваніх, і пили вино, жертву їх ливну? Нехай встануть і помогут вам, нехай будуть вам охороною. **39** Подивітесь тепер, що я, се я, що стою, і нема Бога кромі мене! Я вбиваю і оживляю, я задаю рани і сціляю; і нема нікого, хто б спас із рук моєї! **40** Бо я підіймаю руку мою до неба і кажу вам: Я живу вічно! **41** Як вигострю блискучого меча моого і рука моя на суд підніметься, то відомшу ворогам моїм і відплачу ненавидникам моїм. **42** Стріли мої напою кровю, а меча моого нагодую тілом — кровю побитих і бранців і головами князів ворога. **43** Веселітесь, народи, з його народом! Він бо помстить кров рабів своїх, відомстить ворогам своїм, а землії своїй, народовіному, простить. **44** І прийшов Мойсей і промовляв усі слова сієї пісні, щобчув нарід, він і Йозей Нуненко. **45** І як скінчив Мойсей промовляти всі ті слова до

всього Ізраїля, тоді сказав ще до них: **46** Прийміть же до вашого серця всі слова, що іх съвідкую між вами сьогодні, щоб ви заповідали їх синам вашим, а вони вбачали і сповняли всі слова закону цього. **47** Се бо не пусте слово про вас, а житте ваше; і сим словом ви продовжите дні у землі, куди ійдете через Йордань, щоб заняти її. **48** Того ж самого дня промовив Господь до Мойсея словами: **49** Вийди на сі гори Абарим, на гору Небо, що в землі Моабській, проти Ерихону, і подивись на Канаан землю, що я даю в державу синам Ізраїлевим; **50** І ти вмреш на горі, що вийдеш на неї, та й прилучишся до свого народу; так як Арон, брат твій, вмер на горі Гор та й прилучивсь до народу свого; **51** Се ж за те, що ви согрішили проти мене серед синів Ізраїлевих над водами Мерива-Кадес, у Зин степу за те, що не явили съвятості моєї серед синів Ізраїлевих. Тим же то бачити меш перед собою землю, та не прийдеш до неї, до землі тієї, що наділяю синам Ізраїлевим.

33 Оце ж слова, що ними Мойсей, чоловік Божий, благословив синів Ізраїлевих перед смертю свою. **1** І промовив: Господь зійшов від Синая і явився із Сеїра; засіяв із Паран гори і прийшов із тьмами съвятих. З його ж правиції палає вогонь закону про їх. **2** Існо, він любить племена свої; всі съвяті його в руці твоїй; і вони припали до ніг твоїх, кожне слухає слів твоїх. **3** Закон дав нам Мойсей, наслідде громади Якова. **5** І він був царь Ізраїля, як збирались голови народу, всі покоління Ізраїля. **6** Ти, Рубене, жий і не вимирай, і нехай буде потомків його велика сила! **7** А се благословенне на Юду; і промовив: Господе, почуй голос Юди, і приведи його до народу його; будь рука його потужна для його і поможи йому проти ворогів його. **8** А Левія благословив словами: І тумим твій і урим твій будуть для чоловіка твого побожного, котрого ти спокушував в Массі, і заводив сварку при водах Мериви; **9** Що про батька свого і про матір свою мовчав: Я не бачу його; і що не знав братів своїх, і нічого не знав про синів своїх. Вони бо хоронили слово твое і пильнували завіту твого. **10** Будуть вони навчати Якова присудів твоїх а Ізраїля закону твого; вони приносити муть кадило перед тобою і всепаленне на жертівнику твому. **11** Благослови, Господе, достатки його, а праця рук

його нехай буде люба тобі; трохи бедра тим, що встають проти його, і ненавидників його, щоб вони більше не встали! 12 А про Бенямина промовив: Він у Господа коханець і жити ме в його безпечно! Він хоронить його по всякий день і між рамями його він відпочине. 13 А про Йосифа промовив: Благослови, Господе, землю його найбільшим даром небесним, росою, і дарами землі, що внизу; 14 І найкращими плодами року і місяців; 15 І найроскішнішими плодами правічних гір і найцільнішими плодами горбів вічних; 16 І всіми скарбами землі і всіми достатками її; — і ласка того, хто в терновому кущі явився, нехай зайде на голову Йосифа, на тім'я найлучшого із братів своїх! 17 Сила його буде як первака бугая, а роги його як роги в буйвола. Підobe він ними всі народи аж до кінців землі: Се тьми Ефраїмові і тисячі Манассієві. 18 А про Зебулона промовив: Радуйся, Зебулоне, в походах твоїх, а ти, Іссахаре, в шатрах твоїх! 19 Вони будуть зазивати народи на гору, і там приносити жертву справедливості; вони бо будуть вжиткувати достатки моря і закриті в пісках скарби. 20 А про Гада промовив: Благословен той, хто дасть простір Гадові! Як левиця розлігся, і трошти руку і голову. 21 Вибраав він собі саму першу частину землі, там бо пай законодавця для його призначений, і прийшов він поперед народу, і сповнив правду Господню і присуди його над Ізраїлем. 22 А про Дану промовив: Дан, се левчук, що стрибає із Базана. 23 А про Нафталія промовив: Нафталій ситий ласкою і сповнений благословеннем Господа! Полуднє й море будуть займище його! 24 А про Ассера промовив: Ти, Ассере, благословен будь синами; будь він любий браттю свому і в олії нехай полоще ноги свої! 25 Із зеліза і міді будуть в тебе замки; і, поки життя твого, поти буде сила твоя. 26 Нема над Бога Ізраїлевого, що несеться на небесах тобі на поміч, і в славі своїй на облаках. 27 Твоя пристань Бог предвічний, і ти на руках його вічних; і він жене ворогів твоїх перед тобою і рече: Нищ їх! 28 Безпечно живе проживає Ізраїль, живе собі народ Якова окроме в съвіті, в землі багатій хлібом і вином; а небеса його благословлять його росою. 29 О, блажен еси, Ізраїлю! Де такий нарід, як ти, що спас тебе Господь, щит помочі твоєї і меч слави

твоєї? Вороги твої будуть піддобрюватись тобі, а ти ступати меш по горах іх.

34 І зійшов Мойсей з Моабового поділля на Небо гору, на верх Пизги, що проти Єрихону. 1 показав йому Господь усю Гілеад землю до Дану, 2 І всю землю Нафталія, і землю Ефраїма і Манассії, і всю землю Юди, до западнього моря; 3 І полууднє й околицю Йорданії, поділле Єрихону, міста пальмового, до Заору. 4 І промовив до його Господь: Се та земля, що я про неї клявся Авраамові, Ісаакові й Яковові, словами: Наділю її твоїму насінню. Дав я тобі побачити її твоїми очима, та не прийдеш туди. 5 І вмер там Мойсей, Господень раб, у Моаб землі, по слову Господньому. 6 І він поховав його в долині, в Моаб землі, проти Бет-Пеору; і по сей день ніхто не знає гробища його. 7 І було Мойсейові сто двайцять літ віку, як вмер; очі його не потемніли, і сила його не поменьшала. 8 І плакали по Мойсейові сини Ізраїля трийцять день на поділлі Моаба; і скінчились дні плачу і смутку по Мойсейові. 9 Йозей ж Нуненко сповнився мудрим духом; бо Мойсей покладав на його руки свої; і стали слухати його сини Ізраїлеві, і сповняли все те, що заповідав Господь Мойсейові. 10 І не зявивсь вже ніколи в Ізраїлі такий пророк, як Мойсей, котрого знов Господь лицем до лица, 11 По всіх ознаках і чудесах, що велів йому Господь сотворити в землі Египецькій над Фараоном і над рабами його і над цілою землею його; кріпкої руки, і по всяких проявах великих і страшених, що їх сотворив Мойсей перед очима всього Ізраїля.

Ісус Навин

1 Як же вмер Мойсей, раб Господень, сказав Господь Йозею Нуненкові, служі Мойсейовому: **2** Мойсей, мій раб, умер; оце ж рушай та й переходь із усім народом сим через Йордань, у ту землю, що дам їм, синам Ізраїля. **3** Усяке місце, де ступите підошвою ноги вашої, наділю вам, як обітував Мойсейові: **4** Від стегну і Ливану та й до великої ріки, ріки Евфрату, уся земля Геттіська аж до великого моря на захід сонця буде ваше займище. **5** Ніхто не встоїть перед тобою поки й віку твого. Як був я з Мойсейом, так буду й з тобою; не відхилю від тебе руки моєї і не полишу тебе. **6** Стій твердо й мужно: мусиш бо поділити між сей народ сю землю, що я клявсь отцям їх наділити у наслідню державу. **7** Стій тілько твердо і ревно думай про те, щоб чинити притьма все по закону, що заповідав тобі мій раб Мойсей; не звертай з його ні праворуч, ні ліворуч; держи в голові добрий розум, що б ні задумав. **8** Сю книгу закону повсячасно мусиш держати в устах і міркувати про неї день і ніч, щоб зважувати нею все, що в ній визначено: тоді щаститись ме тобі у всіх задумах твоїх і будеш поступати розумно. **9** Я ж завітую тобі: Стій твердо й мужно, не лякайсь і не вдавайсь в тугу: бо Господь, Бог твій з тобою, куди б ти ні повернувсь. **10** Тоді дав Йозею начальникам народнім такий наказ: **11** Пройдіте через табір та звеліть народові: Заготуйте живности: бо через три дні переходити меш через Йордань сю, щоб увійти й осягти землю в державу, що Господь, Бог ваш, дає вам в насліддє. **12** До Рубенів же, Гадіїв та до пів покоління роду Манассієвого промовив Йозеї так: **13** Спогадайте слово, що вам заповідав раб Господень Мойсей: Господь, Бог ваш, провів вас на певне місце і наділив вам сю землю. **14** Ваші жени, ваша малечя й ваша скотина зіставати муться в землі, що Мойсей вам дав по тім боці Йордані; та ви, ввесь боєвий люд, ідіть перед браттю вашим збройно, та й помагайте їм, **15** Аж покіль і ваше братте приведе Господь на певне займище, так само як оце вас, і покіль вони також осягнуть землю, що наділить їм Господь, Бог ваш. Тоді вернетесь у вашу наслідню землю та й возьмете її в державу: бо Мойсей, Господень раб,

указав її вам по тім боці Йордані на схід сонця. **16** І відказали вони Йозею так: Все, що звелів еси нам, чинити мем, і куди ні посылати меш нас, ходити мем. **17** Так як слухали Мойсея у всьому, так слухати memo й тебе, аби тільки Господь, Бог твій, бував з тобою, як він бував із Мойсейом. **18** Хто б ні ставив опір проти повеління твого, і не послухав наказу твого у всьому, що повелівати меш йому, тому смерть: тільки стій твердо й мужно!

2 Йозуа же Нуненко послав із Ситтима два чоловіки на розглядини потай миру та й наказав: Ідіть огледіте країну до Ерихона. І пішшли вони тай зайдли в хату до блудницї, на імя Рагаба, та й полягали там спати. **2** І донесено цареві Ерихонському: Прийшли сьогодні в ночі якісь люди з Ізрайлитян на розглядини в землю. **3** І послав цар Ерихонський до Рагаби з наказом: Видай людей, що прийшли до тебе тай увійшли до тебе в хату, бо вони прийшли розгледіти всю країну. **4** Молодиця ж узяла обох чоловіків і сковалася їх, та й каже тоді: Се так, приходило до мене двох, та я не знала, звідкі вони; **5** А як засовувано ввечорі потемки двері, так вони й пішшли собі. Куди сї люди пішли, не знаю; однакже наздоганяйте їх швидко, так певно наздоженете! **6** Вона ж одвела їх на крівлю хати, та й скovala в снопах льону, що складено було в ней на горищі. **7** Люде ж ті вганяли за ними по дорозі до Йордані, до броду, а міські ворота замкнено, скоро повиходили люди, що за ними гналися. **8** Перше ж ніж повкладались ті спати, прийшла вона до них на горище, **9** Та й каже їм: Я добре знаю, що Господь наділив сю землю вам, бо на нас напав страх перед вами і всі осадники сієї землі помліли перед вами; **10** Бо ми чували про те, як Господь висушив воду в Червоному морі перед вами, як ійшли ви з Єгипту, і що ви вчинили обом царям Аморійським, що були по тім боці Йордані, Сигонові та Огові, що ви їх вигубили; **11** Як же ми про те перечули, так серця повдавались у тугу і в кожнього зомліло серце перед вами; бо Господь, Бог ваш, се Бог на небі вгорі і на землі внизу. **12** Тим же то забожітесь мені Господом, що за мою добрість до вас і ви покажете добрість домові отця моого тай дайте мені вірний знак, **13** Що ви батька моого

й матір мою, братів моїх і сестер моїх, тай усе домовництво їх зоставите живими, і нас обороните від смерті. **14** І відказали їй чоловіки: Наші душі позакладуємо за ваші душі, коли не зрадите нас у нашій справі; і як оддасть нам Господь сю землю, ми до тебе обернемось із добрістю й щиростю **15** Тоді вона поспускала їх вікном по мотузові додолу: бо хата її була при міському мурі, і жила вона коло муру. **16** І мовляла вона їм: Берітесь у гори, ато погоня наткнеться на вас; загайтесь там ховаючись три дні, покіль погоня вернеться, а там уже підйдете своєю дорогою. **17** І відказали їй чоловіки: Ми ж додержимо божби, що примусила нас побожитись. **18** Як же увійдемо в' цю землю, мусиш тоді привязати червону мотузку тут до вікна, що спустила нас додолу, та поприводь у хату до себе твого батька, і твою матір і твої брати і всю родину вашу. **19** Хто тоді вийде за твої ворота на улицю, кров його буде на його голові, а ми будемо безвінні. Усі ж ті, що будуть із тобою тут, за них ми одвічати мем, коли б хто приторкнувсь до них. **20** Коли ж ти зрадиш нас у 'цій нашій справі, ми будемо свободні від сієї нашої божби, що мусіли побожитись тобі. **21** Вона ж їм каже: Нехай станеться по вашому слову. Тут відпустила їх, і пішшли вони своєю дорогою, а вона привязала до вікна червону мотузку. **22** І побралися вони в гори та й гаялись там три дні, покіль погоня вернулась. Погоня ж шукала їх скрізь по дорозі, та не знайшла. **23** Вернувшись потім два чоловіки і спустилися із гір, а перейшовши Йордан, прийшли до Йозея Нуненка, і оповіли йому про все, що спіткало їх. **24** І промовив Йозей: Подав нам Господь в руки всю землю: бо ѿсі осадники тієї країни помліли перед нами.

3 І встав Йозуа рано вранці, і рушили вони дальше з Ситтима та й прийшли до Йордан, він з усіма синами Ізраїля, й обночувались там перш ніж перейшли. **2** Як же вплило три дні, проходжала старшина громадська по таборі, **3** і повеліла народові кажучи: Як побачите скриню завіту Господа, Бога вашого, що несуть її левити і священники, так маєте рушати з вашого становища та й іти метe за нею. **4** Та тільки держіть просторонь між вами і нею до двох тисяч локот; не наближуйтесь до неї, та й знати метe сим робом,

по якій дорозі приступати: по 'цій бо дорозі ви досі не ходили. **5** Рече тоді Йозей народові: Дбайте про те, щоб очиститись, бо завтра чинити ме Господь чудеса між вами. **6** До священників же промовив Йозей так: Возьміте скриню завіту, та й приступайте поперед людьми. І взяли вони скриню завіту та й приступали поперед людьми. **7** Господь же рече Йозею: Сьогодні почну звеличувати тебе в очу всього Ізраїля, щоб вони зрозуміли, що яким був я до Мойсея, такий я й з тобою. **8** Оце ж повели священникам, що несуть скриню свідчення, так: Зойшовши з берега Йорданської води, зупинітесь ув Йордані. **9** І промовив Йозей синам Ізрайлевим: Приступіте і вислухайте словеса Господа, Бога вашого. **10** І сказав Йозей: Ось по чім знати метe, що серед вас присутен Бог живий і що він проганяти ме з перед вас Кананіїв, Гетіїв, Гевіїв, Ферезіїв, Аморіїв і Евузіїв: **11** Оце ввійде перед вами в Йордан скрипня закону Господа, Бога всієї землі; **12** Виберіть же дванайцять чоловіка із родів Ізрайлевих, по одному з кожнього покоління. **13** І скоро зупиняться в Йорданській воді священники, що несуть ковчега Господа всієї землі, вода Йорданська перестане текти і стояти ме наче стіна. **14** Як же народ рушив з своїх наметів, щоб ійти через Йордан, і священники понесли скриню завіту поперед люду, **15** То, як тільки несучи ковчега, увійшли в Йордан, і ноги священників, що несли скриню завіту, замочились в воді, — Йордан же виступає під жнива всюди з берегів своїх, **16** Зупинилася тоді вода, що текла згори, і стояла як мур аж до міста Адаму, та аж до Сартана; та ж вода, що ішла у низ до степового моря, до Соленого моря, стекла зовсім: **17** І народ переходив навпроти Ерихона; священники ж, що несли скриню закону Господнього, стояли зупинившись на суші посеред Йордані, тим часом, як усі сини Ізрайлеві переходили по сухому дну, покіль увесь народ перейшов через Йордан.

4 Як же перейшли всі люде через Йордан, сказав Господь Йозею: **2** Возьми із народу дванайцять чоловіка, по чоловікові з кожнього покоління, **3** і повеліть їм: Возьміте звідтіля, з посеред Йордані, з того місця, де стояли ноги священників, дванайцять каменів, та й понесіть їх із собою тай покладіте на noctlіz, де обляжетесь

про сю ніч. 4 І покликав Йозуа дванайцять чоловіка, що призначив із синів Ізраїля, по чоловікові з кожнього покоління, 5 І повелів їм Йозей: Ідіть перед ковчега Господа, Бога вашого, на серед Йордані, та возьми кожен з вас по каменю на плечі, по лічбі поколінь синів Ізрайлевих, 6 Щоб були вони у вас повсячесним зваменнем; як питати муть вас колись ваші сини: Про що се камінне в вас? 7 Ви відказувати метe їм: Се про те, що вода Йорданська перестала текти перед скринею закону Господнього, як вона переходила через Йордан. Вода Йорданська перестала текти; так і мусить се камінне бути синам Ізрайлевим памятником на всій вічні часи. 8 І вчинили сини Ізраїля так, як повелів їм Йозей, і взяли дванайцять каменів зпосеред Йордані, як Господь велів Йозейові, по лічбі поколінь Ізрайлевих, і перенесли їх із собою на те місце, де обночувались, та й поскладали їх там. 9 А Йозуа поставив посеред Йордані дванайцять каменів на тому місці, де стояли ноги съвященників, що несли скриню съвідчення, і стоять вони там по сей день. 10 Съвященники же, ті, що несли ковчега, стояли посеред Йордані, покіль закінчилось усе, що заповідав Господь Йозейові промовити до людей, згідно з усім, що заповідав Мойсей Йозейові, і покіль нарід сквапно переходив. 11 Як же попереходили всі люди, перейшов і ковчег Господень і съвященники поперед народа. 12 А Рубенії, Гадії і пів покоління Манассієвого перейшли збройно передом синів Ізрайлевих, як заповідав їм Мойсей. 13 Силою до сорока тисяч збройного люду двинули вони перед Господом на війну в Ерихонські степи. 14 Того дня звеличив Господь Йозея в очу всього Ізраїля, і вони держали його тепер високо, так як Мойсей, поки було віку його. 15 І сказав Господь Йозейові: 16 Повели съвященникам, що несуть скриню съвідчення, щоб вийшли з Йордані. 17 І повелів Йозей съвященникам кажучи: Вийдіть із Йордані! 18 І як повиходили з Йордані съвященники, що несли ковчега Господнього, і скоро стали їх ноги на суші, вернулась вода Йорданська на прежнє місце, та й зайняла всюди береги, як перше. 19 Нарід же повиходив із Йордані десятого дня первого місяця, та й отaborивсь у Галгалі на східній стороні від Ерихону. 20 Ті ж дванайцять каменів, що взяли вони з Йордані, поставив Йозей в Галгалі, 21 І

сказав до синів Ізраїля так: Коли ваші сини питати муть колись у батьків своїх: Що се за камінне? 22 То скажете синам вашим: Ізраїль перейшов тут через Йордань сухоніж, 23 Бо Господь, Бог ваш, висушив Йорданську воду перед вами, аж покіль ви перейшли, так само, як зробив Господь, Бог ваш, із Червоним морем, що висушив перед нами, аж покіль ми перейшли, 24 Щоб усі народи на землі знали, що рука Господня потужна, щоб ви боялись Господа, Бога вашого, поки вашого віку. 5 Як же всі царі Аморійські по тім боці Йордані на заході, і всі царі Канаанські, що жили понад морем, почули, що Господь висушив Йорданську воду перед синами Ізрайлевими, докіль вони перейшли, так удались вони в тугу і не стало в них духа проти синів Ізрайлевих. 2 Того часу повелів Господь Йозейові: Пороби собі камяні ножі, та й почни обрізувати синів Ізрайлевих! 3 І поробив собі Ісус камяні ножі та й пообрізував синів Ізраїля на підгіррі Відрізків. 4 І ось про що Йозуа пообрізував: Усі люди, що вийшли з Египту, скілько було їх мужого полу,увесь військовий люд, повімірали в дорозі на пустині після того, як вийшли з Египту. 5 Всі ж ті, що вийшли, були обрізані; усіх же, котрі породились у пустині в дорозі з того часу, як вийшли вони з Египту, не обрізувано; 6 Бо сорок років Ізрайлитяне блукали в пустині, покіль усі мужі спосібні до війни, що вийшли з Египту, вимерли, тому що не слухали вони слів Господніх; а Господь клявсь їм, що не побачать землі, которую з клятвою обіцяяв батькам їх, наділити їм землю текучу молоком та медом; 7 Та на їх місце поставив сини їх; сих Йозей й пообрізував; бо вони були не обрізувані, тим що в дорозі їх не обрізувано. 8 Як же пообрізувано всіх до одного, пробували вони на своєму місці в таборі, аж покіль повигоювались. 9 І сказав Господь Йозейові: Сьогодні зняв я з вас сором Египецький. Тим і проложено призвіще тому місцю Галгал (съміховище) по сей день. 10 І оставали сини Ізрайлеві в Галгалі, тай съвяткували паску на чотирнадцятий день місяця ввечорі там на стежах Ерихонських. 11 Іли вони на другий день паски неквашений хліб та пражене зерно із уроджаю тієї землі того ж самого дня. 12 На другий же день перестала падати манна, як вони стали їсти

хліб з уроджаю тамешної землі; і не було більш манни у синів Ізрайлевих. Оце ж харчувались вони вже в тім році з уроджаю Канаан землі. **13** Як стояв же Йозуа під Ерихоном, зняв він раз очі та й бачить, що стоїть навпроти його чоловік із голим мечем у руці. І приступив до нього Ісус та й питав: Чи ти наш, чи з ворогів наших? **14** А той відказав: Ні, я гетьман війська Господнього, і прийшов тепер сюди. І впав Йозуа на лицо своє та й поклонився йому; тоді питав в його: Пане, що ж повелиш ти слузі своїму? **15** Рече тоді гетьман війська Господнього до Йозея: Іззуй обуву твою з ніг твоїх, бо місце, де стоїш, святе. І вчинив так Йозуа.

6 У Ерихоні ворота були зачинені, а зачинивсь він зі страху перед синами Ізраїля, так що нікому не можна було виходити й увіходити. **2** І сказав Господь Йозееві: Подам тепер тобі на поталу Ерихон вкупі з його царем і військовими мужами. **3** Будете обходити місто навколо всі спосібні до війни по одному разу, а чинити меш так шість день рядом; **4** і сім съященників нехай носять сім труб із баранячого рога перед кивотом; на сімий же день обійтесь місто сім раз, а съященники трубити муть у труби. **5** Як же затрублять ювілейні труби, то ввесь люд, скоро почує трубний голос, нехай загукає боєвим гуком; тоді мури міста впадуть руїною, і народ увійде в город, кожний звідти, де стояв. **6** І покликав Йозей Нуненко съященників, і озвавсь до них: Будете обносити скриню закону, а сім съященників нехай несуть сім труб із баранячого рога перед ковчегом Господнім. **7** Тоді повелів людові: Ідіте й обходьте город навколо, збройні ж пійдуть поперед ковчега Господнього. **8** Як же дав Ісус людові такий наказ, виступило тоді перед Господом сім съященників, що несли сім труб з баранячого рога, і пійшли та затрубили в труби; скриня завіту Господнього поступала за ними. **9** А збройні йшли поперед съященниками, що трубили в труби, велика ж громада йшла поза ковчегом, тим часом як передні трубили в труби. **10** І повелів Йозей людові: Гледіть же, не гукайте, не чиніть крику, ба й одного слова не промовляйте, аж покіль я звелю вам: Гукайте! тоді й гукати мете. **11** І обніс він один раз Господню скриню навколо міста; тоді вернулись у табір та й

обляглись у таборі. **12** Йозей же устав рано вранці, і съященники взяли скриню закону Господнього, **13** А сім з них, що несли сім труб ювілейних поперед ковчегом Господнім, трубили неперестаючи в труби, а збройний люд ішов поперед ними, велика ж купа йшла позад ковчега Господнього, тим часом як ті трубили безперестанно в труби. **14** Сим робом обійшли вони й на другий день город, та й вернулись до табору. Так чинили шість день за рядом. **15** На сімий же день повстали рано, як зачервоніла рання зоря, та й обійшли город звичайним робом сім раз навколо; тільки того дня обійшли місто навколо сім раз. **16** За семим же разом затрубили съященники в труби, а Йозуа сказав людові: Здймайте гук, бо Господь піддав вам місто. **17** Місто же се з усім, що в йому є, мусить бути проклятим перед Господом; тільки блудниця Рагаба з усіма, що з нею у хаті, зістанеться жива; вона бо переховала посланців, що ми їх посилали. **18** Ви ж гледіть, остерегайтесь, щоб хто не взяв собі що небудь із проклятого посвяту. Сим би ви підвели під прокляття й самий табір Ізраїльїв і довели його до погибелі. **19** Ні, ні! усе срібло й золото і все мідяне й залізне знаряддє нехай присвятиться Господеві і ввійде в його скарбівню. **20** Тоді загукали люди і затрубили съященники в труби. Як же люд почув, що трублять, тоді загукали всі страшеним криком, і мури міста впали руїною; нарід же ринув у город, кожен звідти, де стояв; сим робом і опановано місто. **21** І простерли мечем прокляття на все, що було в городі, на чоловіка й жінку, на молодого й старого, на вола й овеча й осла. **22** Обом же тим, що ходили на розглядини, повелів Йозей: Ідіте в хату тої блудниці та приведіте звідти сюди молодицю з усією рідною її, як заприсягли ви йї! **23** І пійшли молодики, що ходили на розглядини, та й привели Рагабу з її батьком і матір'ю, з її братами й іншими домовниками; і всю рідно її вивели та й остановили за табором Ізраїльським. **24** Місто же і все, що було в ньому, пустили пожаром, тільки срібло та золото та мідяний і залізний посуд віддали в скарбівню Господнього дому. **25** А блудницю Рагабу і батьківську родину її і всіх що були в ній, зоставив Йозуа живими і пробуває вона в потомках своїх у Ізраїлі по сей день; бо переховала посланців, що послав був Ісус на

розглядини в Ерихон. 26 Того часу вимовив Йозей такий проклін: Будь проклят перед Господом чоловік той, що зважився б сей город Ерихон відбудувати! Рокопуючи ґрунт на основини його, перворідня сковає, а на послідньому з дітей нехай построїть ворота його. 27 Господь же був з Йозеем і слава його носилась по всій країні.

7 Та сини Ізрайлеві прогрішились велико, бо взяли з заклятого: Ахан син Хармія, сина Сабдієвого, сина Зариного, покоління Юдиного, взяв із заклятого, і запалав гнів Господень проти синів Ізраїля. 2 Саме тоді послав Йозей людей у Гай поблизу Бет-Авена, на схід сонця від Бетеля, та й наказав їм: Ідіте в ту країну на розглядини. І пішшли люди на розглядини, та й розгледіли Гай. 3 Вернулись тоді до Йозея та й оповідають йому: Не треба йти туди всім народом, а нехай би пішло чоловіка зо дві чи зо три тисяч та й підневолять той Гай. Шкода тобі ввесь люд наш трудити, бо їх там омаль. 4 От і пішло туди людей тисяч ізо три чоловіка, та вони повтікали з бою перед Гаянами. 5 I побили з них Гаяне з трийцять і шість чоловіка, вганяли за ними зперед городських ворот аж до Себариму, і били втікаючих з узгір'я; тоді потаяло у народу серце і взялось водою. 6 Йозуа роздер одежу на собі та й упав ниць перед ковчегом Господнім, і лежав аж до вечора, він і громадські мужі в Ізраїлі, і посипали собі землею голови. 7 I рече Ісус: Ой Господи Боже: чи на те ж перевів еси людей сих через Йордань, щоб нас подати Аморіям на поталу? Ой коли б ми були наважились осітись по тім боці Йордан! 8 Тільки ж бо я благаю тебе, Господи, навчи, що маю казати після того, як Ізрайлитяне мусіли втікати перед своїми ворогами? 9 Як почують про се Канаанії та й усі осадники землі сієї, так обсядуть нас навколо, та й викоренять імя наше з землі. Що ж ти вчиниш тоді про твоє велике імя? 10 Господь же відказав Йозею: Устань! Про що се лежиш на твоїму лиці? 11 Ізраїль провинив; переступив мій заповіт, що я заповідав їм, та й присвоїли собі щось із проклятого. Сим робом учинили вони злодійство, а й надто ще вкрадене скovalи між своїм посудом. 12 От через що не здоліли сини Ізрайлеві встояти перед своїми ворогами, а мусіли перед своїми ворогами навтеки втікати: бо й сами під прокляття

підпали. Тим же то не буду я з вами довше аж поти, покіль проклятих не вигубите зміж себе. 13 До діла! освяти люд і повели: Дбайте про те, щоб на завтра були чисті: бо так сказав Господь, Бог Ізрайлів: Прокляте у тебе Ізраїлю! Тим не здоліш встояти перед ворогами твоїми, докіль не звернеш від себе те, що передане проклонові. 14 Про се ж то завтра рано вранці нехай приходять сюди покоління за поколіннем, і те поколіннє, которое зазначить Господь через жереб, те нехай приступає по племенам, а котре племя вкаже Господь, те нехай приступає родинами; которую ж родину зазначить Господь, та нехай приступає по одинцю, чоловік за чоловіком. 15 Того ж, котрий піймається на заклятій річі, нехай спалає живцем з усім його майном: бо переступив заповіт Господень і вчинив погань в Ізраїлі. 16 Още ж назавтра вранці повелів Йозуа приступати поколіннє за поколіннем, і показалось поколіннє Юдине. 17 Тоді звелів приступати племенам Юдиним, і зазначено племя Зарине. Тоді звелів приступати родині Зариній, і зазначено родину Сабдіеву. 18 Тоді вже звелів приступати родині чоловік за чоловіком, та й зазначено Ахана, сина Харміевого, сина Сабдіевого, сина Зариного, із покоління Юдиного. 19 I сказав тоді Йозей Аханові: Сину мій, ушануй Господа, Бога Ізрайлевого, та й признайся, і скажи мені, що вчинив еси; не втаюй передо мною нічого! 20 I відказав Ахан Йозею і каже: Справді я провинив против Господа, Бога Ізрайлевого, те й те вчинив: 21 Побачив я між лупом гарне убраннє Синеарське та дві сотні сиклів срібла та золотий язик вагою в п'ятьдесят сиклів. Полакомивсь на се, узяв тайкома, і воно в мене закопане в землі в мойму наметі, а срібло під ним насподі. 22 Послав тоді Ісус посланці, і побігли вони до намету, аж воно так: сковано в наметі в його, а срібло насподі. 23 I взяли вони все те з намету та й принесли до Ісуся і до всіх Ізрайлитян, та й положили перед Господом. 24 Йозей же узяв Ахана Зариненка, срібло, убраннє і золотий прут, і синів його, й дочки, воли його, осли й вівці і намет його, і все майно його, і попровадили їх і все на Ахор-долину. 25 I промовив тоді Йозуа: Про що довів еси нас до недолії? Тепер подасть тебе в недолю Господь. I побили його каміннем усі Ізрайлитяне, та й попалили побитих, і наметали на них каміннє. 26

І насыпано над ним високу могилу камяну, що стоїть там й по сей день. Господь же оебернувся від завзятого гніва свого. Тим прозивається те врочище Ахор-долина й по сей день.

8 I рече Господь Йозейові: Не лякайсь і не вдавайсь у тугу. Бери ввесь люд спосібний до війни з собою, та й іди проти Гаю. Подам тобі на поталу царя Гайського, нарід його, город його й землю його. **2** I зроби з Гаєм і з царем його, як учинив еси з Ерихоном і з царем його; однакоже, скільки знайдете лупу там і скотини, заберете собі. Заляжете ж засадом на місто його ззаду. **3** I встав Ісус з усім збройним людом, щоб ійти проти Гая. Ісус вибрав трийцять тисяч хоробрех людей, та й вислав їх уночі. **4** I наказав їм: Слухайте! Мусите залягти на місто, і то позадь міста, з заходу сонця, та не надто далеко від города і бувайте всі напоготові. **5** Я ж і всі люде, що зо мною, рушимо против міста, і як вийдуть вони против нас уперше, щоб на нас бити, ми будемо втікати перед ними, **6** I гнати муть нас поти, покіль відріжемо їх від міста; бо міркувати муть: Біжать утеком од нас, як і вперед. **7** A як ми будемо втікати, то ви встанете тоді з залягу та й опануєте город: Господь, Бог ваш, подастъ вам його в руки. **8** Як же город опануєте, тоді запалите його огнем. По слову Господньому чинити мете. Гледіть, се я вам приказа! **9** Оце ж вислав їх Йозей, і залягли вони в засідку, вибравши місце між Бетельєм і Гаєм, на захід сонця від Гаю. А Ісус ночував ту ніч між збройним людом. **10** Назавтра вранці переглядів Йозей військовий люд, і тоді рушив із старшиною Ізрайлевою поперед війська на місто Гай. **11** I йшов увесь військовий люд, що був з ним, і наблизились вони до города, та й отаборились на північному боці міста, так що між ними і містом була долина. **12** Тоді взяв він до пяти тисяч чоловіка та й посадив засідком між Бетельєм та Гаєм на західному боці міста позадь нього. **13** I як отаборилось військо на півночі від города, а його задні люде стояли на захід сонця від города, зостававсь Йозей вночі на серед долини. **14** Як довідався ж про се Гайський царь, заметушились городяне і рушили рано, щоб ударити на Ізраїля, сам царь і все військо його, на призначене місце, на схід сонця від степу. Та не знов про те, що

на заході від города залягли на нього засідком. **15** Ісус же і всі Ізрайлитяне допустили на себе вдарити та й кинулись утеком ід степу. **16** Тоді наказано всім людям, що були в городі, уганяти за ними; уганяючи ж за ними, віддалялись вони все дальше та дальше від міста. **17** I не зосталось нікого в Гай і в Бетелі позаду, щоб не метнувся за Ізраїлем; і покинули вони місто з відчиненими ворітми позад себе і вганяли за Ізраїлем. **18** I промовив тоді Господь до Йозея: Простягни списа, що в руці в тебе, проти Гаю, бо подам його тобі в руки. I простяг Йозей списа, що був у руці в нього, проти міста. **19** Люде ж ті, що лежали в засіді, скопились, як простяг він руку, і ввійшли в город та й опанували його, і зараз підпалили місто огнем. **20** Озирнувшись тоді Гаяне, коли ж дим над містом устає до неба; тоді втеряли вже снагу сюди чи туди втікати, бо й ті, що втікали, обернулись против них. **21** Bo ж Йозей і всі Ізрайлитяне, побачивши, що місто позадь їх опановано та димова хмара встає понад городом, обернулись назад і побивали Гайських горожан. **22** A ті, що взяли і запалили місто, вийшли з міста на стрічу своїм, а они опинились тепер серед Ізрайлитян, так що сі били на них і по цім і по тім боці; і бито їх поти, покіль не зісталось із них нікого, щоб утекти чи рятуватись. **23** Царя ж Гайського взято живцем і приведено перед Йозея. **24** Як же вигубили Ізрайлитяне всіх осадників Гайських в чистому полі, в степу, де їх наздоганяно, і як вони попадали від меча всі до останнього, то вернулись усі Ізрайлитяне у Гай, та й повигублювали всіх осадників його. **25** A було всіх тих, що полягли того дня, і чоловіків і жінок, дванайцять тисяч осадників Гайських. **26** Йозуа же не спускав руки своєї, що держав у ній списа, докіль не передав прокляття всіх осадників Гайських. **27** Тільки скотину та здобутий в місті луп позабирали Ізрайлитяне собі по наказу Господньому, що дав Господь Йозейові. **28** Йозей ж пустив Гай на пожежу і зробив з нього могилу на вічні часи, пустку по сей день. **29** A царя Гайського повісив на шибениці до вечора. Як же сонце зайшло, повелів Йозей зняти його трупа з шибениці і кинуто його у воріт міста та й насыпано над ним високу камяну могилу, що стоїть там і по сей день. **30** Тоді ж таки спорудив Йозуа жертівника Господеві,

Богу Ізрайлевому, на Гебал горі, **31** Як заповідав раб Господень Мойсей Ізрайлитањам, як стоїть написане в книзї закону Мойсейового, жертвінок з нетесаних каменів, що необроблювано іх залишним знаряддем, і принесли вони на ньому всепаленне Господеві і зложили жертви мирні. **32** І написав він там на каменях відпис Мойсейового закону, що написав сей синам Ізрайлевим. **33** І поставали всі Ізрайлитање, громадські мужі і княї і суддї по цїм і по тім бої скрині съвідчення навпроти съвященників Левійських, що носили скриню закону Господнього, так приходні, як і горожане, одна половина їх навпроти Гарисим гори, а друга половина навпроти Гебал гори, як се приказав було раб Господень Мойсей перше, на те, щоб благословляти людей Ізраїля. **34** І потім прочитав він усі слова закону, і благословення і прокляття, так, як воно написано в книзї закону. **35** Не було нічого з усього того, що заповідав Мойсей усій громаді Ізраїльській, чого не прочитав би Йозей перед усією громадою Ізраїля, перед жіноцтвом, і перед малечою і перед чужницями, що перебували з ними.

9 Як же, почули про се всі царі, що жили по тім бої Йордані по горах і долинах і всюди вподовж низини великого моря та й до Ливану: Гетії, Аморії, Канаанії, Ферезії, Гевії й Евузії, **2** То й зібрались вони докупи, щоб єдинодушно воювати Йозея й Ізраїля. **3** Та осадники Габаонські, як почули, що вчинив Йозуа з Ерихоном та з Гаєм, **4** Піднялися на хитрощі: набрали харчі на дорогу і обвішали свої осли драними торбами та старими подертими й пошиваними бурдюками на вино, **5** І повбувались у старе й полатане обуве і повдягались у стару подрану одіж, а ввесь харчовий хліб у них був черствий та покрущений. **6** Оттак прийшли вони до Ісуса в табір під Галеал, і промовили до нього й до громадських мужів Ізраїльських: з далекої землі прийшли ми, тож зробіте з нами мирову умову. **7** Громадські ж мужі Ізраїля відказали Гевіям: Може ви живете поблизу нас, то й як же нам та чинити з вами умову? **8** І відказали вони Йозею: Ми хочемо твоїми підданими бути. Йозуа ж каже їм: Хто ви такі, і звідкіля прийшли? **9** А вони відказали йому: З вельми далекої землі прибули ми, раби твої, в ім'я Господа, Бога твого: бо чували про

нього і про все, що він удіяв Египтіям, **10** І що він учинив царям Аморійським, що жили по тім бої Йордані, Сигонові, цареві Гезонському, та Огові, цареві Базанському в Астароті. **11** Тим же то наша старшина й усі осадники нашої землі повеліли нам: Обмисліть себе живностю на дорогу та йдіте назустріч їм, та й промовте до них: Хочемо бути підданими вашими, тож учиніте з нами умову. **12** Ось який хліб у нас! Узяли ми гарячим іще його з нашої домівки на харчуваннє, як вийшли в дорогу до вас; а тепер він зачерствів і покрушився. **13** А се винові бурдюки: Були вони нові, як ми їх наливали, а тепер подрані. Ось і наша одіж і обуве наше: повитирались в далекій дорозі. **14** І взяли громадські мужі трохи харчі їх (покушати), та не поспітали в Господа ради. **15** І запевнив їм Йозуа беспеку і вчинив умову з ними, щоб зоставити їх живими. І поклялись їм громадські мужі присягою. **16** Як же уплило три дні після того, як зроблено мирову вгоду з ними, виявилось тоді, що вони були зблизька, сусіди їх; **17** Бо коли рушили Ізрайлитање в дорогу, то прийшли на третій день до їх міст; а міста ті були: Габаон, Кафира, Беерот і Кириятарим. **18** І не заподіяли їм Ізрайлитање ніякого зла, бо мужі громадські клялись їм Господом, Богом Ізрайлевим, у присязі. І нарекала вся громада на мужів громадських. **19** Та всі мужі громадські промовили до всієї громади: Ми клялись їм Господом, Богом Ізрайлевим; тим то й не годиться нам приторкнутись до них; **20** А зробімо їм ось що: Нехай собі живуть на съвіті, щоб не вдарив на нас гнів Божий за клятьбу, що ми заприсягли їм. **21** А ще промовили до них мужі громадські: Нехай живуть собі на съвіті, за теж будуть вони дроворубами та водоносами про всю громаду; і пристали всі на те, що сказали їм мужі громадські. **22** І покликав їх Ісус, і каже їм: Про що ви ошукали нас упевнивші: ми, мовляли, живемо далеко од вас, коли живете близько нас? **23** Оце ж ви будете раби проклятущі і ніхто з вас не вийде на волю, будете дроворубами та водоносами для дому Бога моего! **24** І відказали вони Йозею: Переказано було нам, рабам твоїм, що Господь, Бог твій, дав рабові своїму Мойсейові такий обіт, що наділить вам усю землю, а всі осадники землі вигубить. Тим полякались ми вельми, що позганяєте нас із съвіту, та й учинили

таке діло. **25** Тепер же ми oddані тобі в руки; чини з нами, що тобі здається добрим і праведним. **26** Так і вчинив з ними Ісус, та й оборонив їх сим робом від Ізрайлітян, що не повбивали їх. **27** I зробив їх Йозуа тоді дроворубами та водоносами про всю громаду й про жертівник Господень, і так воно зісталось аж по сей день на тому місці, яке б нї вибрал Господь.

10 Як же дочувсь Адониседек, царь

Ерусалимський, що Йозуа опанував Гай і кинув на його проклін та що він так учинив із Гаєм і царем його, як учинив з Ерихоном та царем його, а відтак що осадники Габатона вчинили примиря з Ізраїльом і зостались між ними живі, **2** Тоді налякався він вельми, бо Габатон був город великий, як звичайно місто царське, а й більше нїж Гай, і всі городяне його були хоробрі. **3** То ж послав Адониседек, царь Ерусалимський, до Гогама, царя Гебронського, і до Фираама, царя Ярмутського, і до Яфія, царя Лахиського, і до Дебира, царя Еглонського, і повелів їм сказати: **4** Прибувайте до мене та підпоможіте мене, щоб нам побити Габаоніїв, бо вони вчинили примиря з Йозеем й Ізрайлітянами. **5** Тоді скупились докупи пять царів Аморійських: царь Ерусалимський, царь Гебронський, царь Ярмутський, царь Лахиський, царь Еглонський, з усім їх військом, і прибули вони і всі потуги їх, та й облягли Габаон та й почали бити на його. **6** I послали осадники Габаонські посли до Йозуя в табір у Галгал і повеліли сказати йому: Не покидай рабів твоїх у лихій годині! Прибувай до нас хутко на підмогу, та й рятуй нас: бо всі царі Аморійські, що живуть по горах, поскуплювались проти нас. **7** От і двинув Йозуа із Галгала з усією боєвою потугою своєю і з усіма хоробрими. **8** I рече тоді Господь Йозееві: Не лякайсь їх: бо я подам їх тобі на поталу; не встойть ніхто з них перед тобою. **9** I Йозуа наступив на них несподівано, йшов бо з Галгала всю ніч. **10** I привів Господь їх у безлад перед Ізрайлітянами, і сі побили їх великим побоєм під Габаоном, і вгнали за ними по дорозі, що йде в гору до Беторона, і побивали їх в утеках аж до Азека й Македа. **11** Як же вони втекали перед Ізраїльом та спускались від Беторона, тоді Господь спустив на них з небес страшений град

мов каміннє аж до Азека, і повбивав їх; більш було тих, що згинуло від камяного гряду, ніж тих, що мечем повбивали Ізрайлітяне. **12** Тоді покликнув Йозуа до Господа, як подав Господь Аморіїв на поталу Ізраїлеві, і промовив перед Ізраїлем: Сонце, стій над Габаоном; місяцю, над Аялоном! **13** I зупинилось тоді сонце, і не йшов по небу місяць, докіль Божий люд помстився над своїми ворогами! Чи ж не стоить се написане в книзі Праведнього: Зупинилось сонце посеред неба і не квапилось воно сідати мало не цілий день! **14** I не було такого дня, як оний, ні перше, ні навпослі, щоб Господь слухав чийого б нї було голосу: сам бо Господь воював за Ізраїля. **15** I вернувсь Йозей і ввесь Ізраїль із ним до тaborу в Галгал. **16** Пять же царів тих повтікали та й поховались у печері під Македою. **17** I сказано Йозееві: Пять царів седять сковані у печері під Македою. **18** I повелів Йозею: Котіте величезні камені до челюстей печери та поставте скілька чоловіка коло неї стерегти їх. **19** Самі ж не гайтесь, а вгнайте за вашими ворогами і побивайте їх задніх людей; не давайте їм увійти в їх міста, бо Господь, Бог наш, подав їх вам у руки ваші. **20** Як же докінчав Йозуа та сини Ізраїлеві побивати їх страшним боєм, так що вони мало не всі вигинули, а хто зоставсь од них, ті повтекали в утверджені міста, **21** Тоді ввесь люд вернувсь веселий до тaborу до Ісуса під Македою, і ніхто вже не важивсь бовкнути против Ізраїля. **22** Звелів тоді Йозуа: Відчиніте челюсті в печері та виведіть тих пять царів з печери. **23** I вчинили так, і привели до нього тих п'ятьох царів із печери: царя Ерусалимського, царя Гебронського, царя Ярмутського, царя Лахиського і царя Еглонського. **24** Як же приведено тих царів до Йозея, поскликав Йозеїв усіх мужів громадських Ізраїля, і сказав старшині військового люду, що ходили з ним у поход: Приступіте й постаньте ногами вашими на гамалики (шиї) сим царям. I приступили вони, та й постали ногами своїми на гамалики їм. **25** I рече до них Йозуа: Не лякайтесь і не бійтесь, бувайте кріпкі й мужні, бо так чинити ме Господь з усіма ворогами вашими, що з ними воювати мете. **26** I звелів потім Йозуа повбивати їх і повішати на п'ятьох шибеницях; і висіли вони на шибеницях аж до вечора. **27** A як сідало сонце, повелів Ісус

поздіймати їх із шибениць; і поздіймано їх і повкидано тоді в печеру, де вони поховались були, і поприкочувано великі камені до челюсти печери, де вони лежать і по сей день. **28** А город Македу опанував Йозуа того ж дня, завоював в крівавому бою і положив на його царя проклятте і на місто і на всіх, що були в городі, не давши оціліти нікому; а з царем Македським поступив так само, як із царем Ерихонським. **29** Тоді двинув Йозуа від Македи з усім Ізраїлем на Либну і воював з Либенськими осадниками. **30** І подав Господь се місто з його царем на поталу Ізраїлеві, і звоювали вони його в крівавому бою, та й побили всіх людей не давши утекти нікому, а з царем його росправились вони так, як росправились із царем Ерихонським. **31** Тоді двинув Ісус і ввесь Ізраїль із ним від Либни, на Лахис, обліг його та й почав на нього бити. **32** І подав Господь Лахис на поталу Ізраїлеві, і опанували вони його на другий день, і звоювали його в крівавому бою, і побили всіх людей, що там були, так само як учинили з Лахисом. **33** Тоді прийшов Горам, царь Газерський, на підмогу Лахисові; та Йозуа побив і його й військо його, так що не втік із них ніхто. **34** Тоді двинув Йозуа з усім Ізраїлем від Лахиса на Еглон, і облягли вони його та й почали бити на нього. **35** І опанували його того ж дня, та й звоювали його, і на все живуче, що було там, кинув він того дня проклін так само, як росправився із Лахисом. **36** Тоді пійшов Йозеїз з усім Ізраїлем від Еглона на Геброн, та й роспочав бити на нього, **37** І зайняли вони його, та й звоювали мечем, і вбили царя його, і побили всіх осадників навколо по їх займищах, так що ніхто не втік, як се росправився він із Еглоном. І роспростер на його він і на всіх людей, що там були, проклін. **38** Звідсі повернувсь Йозуа з усім Ізраїлем проти Дебира, та й почав бити на нього. **39** І підгорнув його під свою силу вкупі з його царем і займищами навколо, і побив їх і кинув проклін на всіх людей, так що не втік ніхто; як росправився із Геброном, так само росправився і з Дебиром, і з царем його, як він росправився з Либою й царем її. **40** Сим робом звоював Йозеїз всю землю нагірну і підгір'я і поділя й підгір'я, і всі їх царі; так що ніхто не втік, і на все живе розтягнув проклін, як повелів Господь, Бог Ізраїльський; **41** І звоював Ісус всіх,

що жили від Кадес-Барне до Гази і всю Гозен землю до Габаону. **42** І опанував Йозуа всіх царів їх одним походом, бо Господь, Бог Ізраїль, воював за Ізраїля. **43** А відтак вернувсь Ісус з усім Ізраїлем до табору в Галгал.

11 Як же дочувсь про се Евин, царь Асорський, післав він послі до Йобаба, царя Мадонського, та до царя Симронського, та до царя Ахсафського, **2** Та до царів, що царювали на півночі у нагірній землі та в степу на півдні від Кіннарота, на поділлі, і в Нафот-Дорі понад морем, **3** До Канаанів на схід сонця і на захід сонця, до Аморіїв, Гетіїв, Ферезіїв та Евузіїв у гори, і до Гетіїв, попід Гермонам в землі Массифі. **4** І виступили вони з усіма потугами своїми, така сила народу, така лічба їх, як піску на морському березі, іельми багато коней та колесниць (возів). **5** І всі ті царі, змовившись один з одним, двинули та й отaborились укупі при водах Меромських, щоб ударити на Ізраїля. **6** І рече Господь Йозеїові: Не лякайсь їх: завтра о сій добі всі вони лежати муть перед синами Ізраїля; коням же їх поперерізуй жили а колесницї їх попали огнем. **7** От і напав їх Ісус з усією боєвою потугою своєю несподівано на Мером водах, та й кинувсь на них. **8** І подав їх Господь в руки Ізрайлітян, і били вони їх і гнали їх до Сидону великого і до Мисрефот-Майму і до Мицфи-долини на схід сонця, і перебили їх так, що не втік ніхто. **9** І розправивсь із ними Ісус так, як повелів йому Господь: коням їх поперерізував жили а боєві колесницї їх попалив. **10** Того ж часу, повернувши Йозуа, опанував Акор, і вбив царя його; бо Акор та був перше головою усім містам в цім царстві. **11** І побили вони всіх людей, що там були, кинувши на їх проклін: ніщо живе не зосталось там, а самий Акор пустили димом. **12** І загорнув Йозуа під свою руку всі городи царів тих вкупі з їх царями, та й поруйнував, і розпростер проклін на них, як повелів Мойсей, раб Господень. **13** Тільки ті міста, що стояли на вижинах, тих не пустили Ізрайлітяне димом, Акор же спалив Ісус. **14** А ввесь луп із тих городів і скотину, позабірали сини Ізраїля собі; усіх же людей побили і повикоренювали, не лишаючи нікого в живих. **15** Як заповідав Господь рабові своєму Мойсейові, так заповідав Мойсей Йозеїові, і так учинив Йозеїз не опустивши з того ні слова, що Господь заповідав

Мойсейові. **16** І оттак загорнув Йозуа всю горішню землю, всю південну країну, і всю Гозен-землю, і поділле й степ, і гору Ізрайлеву і те поділле, що до неї тяглося, **17** Від гори Халак, що тягнеться до Сеїру, аж до Баал-Гаду в Ливанській долині під Ермоном; і всіх царів позавойовував та й повбивав. **18** Довго воював Йозуа з усіма сими царями. **19** Не було ні одного міста, щоб мирно піддалось Ізрайліттянам, окрім Гевіїв, осадників Габаонських: всі завоювали вони оружньою силою; **20** Було бо се від Господа, що закаменив серця їх так, щоб вони одважувались на війну з Ізраїльом, щоб розпростирано на них проклін без милосердя і викоренювано їх, як заповідав Господь Мойсейові. **21** Того ж часу двинув Ісус та й повибивав Енакіїв по горах у Геброні, Давирі, в Алаві, по всіх горах Юдиних та Ізрайлевих; з містами їх, і розпростирав Йозуа на них проклін. **22** Не зосталось ні одного з Енакіїв у займищі синів Ізрайлевих; тільки в Газі, в Геті та в Азоті задержавсь останок їх. **23** І опанував Йозуа всю землю, як се Господь заповідав Мойсейові, і віддав її в насліддє Ізрайліттянам поглядом на їх діленицю по поколіннях їх. І опочила земля од війни.

12 О це ж ті, що царювали в тій землі, а сини Ізрайлеві осягли землю їх у державу: по тім боці Йордані на схід сонця, земля від Арнон-річки та й до Ермон-гір, і ввесь степ на схід сонця: **2** Сигон, царь Аморійській, що царював у Гесбоні і панував над землею від Ароера, що при березі Арнон-річки, і над половиною Галаада до Есбок-річки, граници Аммонійської, **3** І над степом до моря Киннеритського на схід сонця та й до моря степового, Солоного моря, на схід сонця навпроти Бет-Ешимоту, а на півдні над містами, що під Фасгою. **4** А займище Огове, царя Базанського, що був з останніх Рефалів-велетнів і царював ув Астароті й Едреї, **5** І панував над Ермон-горами і Салхою і всім Базаном до граници Гессурійської і Маахійської, і над половиною Галааду до граници Сигона, царя Гесбонського. **6** Мойсей, раб Господень, та сини Ізрайлеві звоювали їх, а Мойсей, раб Господень, оддав ту землю у державу Рубеніям та Гадіям, та півколінові Манассія. **7** А се ті, що царювали в тій землі, що звоював Йозуа та сини Ізраїля по тім боці Йордані

на захід сонця, від Баал-Гаду, в Ливан-долині та й до Лисих гір, що тягнуться до Сеїру, і що їх землю наділив Йозеф поколінням Ізрайлевим у державу після ділениць їх, **8** По горах, на поділлі, на підгіррях, у степу і на півдні, землі Хеттіїв, Аморіїв, Канааніїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евузіїв: **9** Царь Ерихонський, один; царь Гайський, поблизу Бетеля, один; **10** Царь Ерусалимський, один; царь Гебронський, один; **11** Царь Ярмутський, один; царь Лахиський, один; **12** Царь Еглонський, один; царь Гозерський, один; **13** Царь Дабирський, один; царь Газерський, один; **14** Царь Хормійський, один; царь Арадський, один; **15** Царь Либенський, один; царь Адулламський, один; **16** Царь Македський, один; царь Бетельський, один; **17** Царь Таппухаський, один; царь Хеферський, один; **18** Царь Афекський, один; царь Саронський, один; **19** Царь Мадонський, один; царь Асорський, один; **20** Царь Симрон-Меронський, один; царь Ахсафський, один; **21** Царь Таанахський, один; царь Мегиддонський, один; **22** Царь Кедеський, один; царь Йокнеамський коло Карміля, один; **23** Царь Дорський коло Нафат Дору, один; царь Гоймський в Галаті, один; **24** Царь Тирційський, один; усіх царів трийцять і один.

13 Я к же був Йозуа вже вельми старий, промовив до нього Господь: Ти вже вельми старий і вбивсь у літа, а землі не занятої в державу ще дуже багацько. **2** Ось яке ще займище зостається: Усі околиці Филистимські й увесь Гессур. **3** Від Сихора, що тече на схід сонця від Єгипту, аж до півночі граници Екронської, вважається займищем Канаанським; п'ять князів Филистимських у ній: Газський, Азотський, Аскалонський, Гетський, Екронський і Аввійський; **4** На півдні ж уся земля Канаанська від Меари Сидонської до Афека, до граници Аморійських. **5** Також земля Гевла, а там увесь Ливан на схід сонця, від Баал-Гаду під Ермон-горами аж поти, де вона йде на Емат, **6** Усіх нагірних осадників від Ливану до Мизрефот-Майму, всіх Сидонян я попрограмлю сам перед Ізраїльом; тільки поділи їх заїздалегідь по жеребу між Ізраїлем, як заповідав я тобі; **7** Оце ж поділи сю землю у насліддє дев'ятью поколінням та півколінові Манассієвому. **8** Поколінне ж Рубена та Гада з другою половиною покоління Манассієвого одержали від Мойсея

насліддє своє на тім боці на схід сонця від Йордані, як указав ім Господень раб Мойсей, **9** Від Ароера, що на березі Арнон-річки, і місто серед долини, та все поділле Медева до Дібону, **10** I всі городи Сигонові, царя Аморійського, що царював у Езбоні, до границі Аммонійської; **11** Також Галаад і займище Гессурске та Маахське, і всі Ермон-гори, і ввесь Базан до Салхи, **12** Усе царство Огове в Базані, що панував над Астаротом та Едреєю. Він походив від останніх Рефаїв-велетнів. Їх побив Мойсей і повіганяв. **13** Але сини Ізрайлеві не прогнали Гесуріїв ні Маахів; і зостались люди Гесурійські й Маахійські між Ізраїльом по сей день. **14** Тільки поколінню Левіїному не наділив ніякого паю: жертви та приноси Господа, Бога Ізрайлевого — се насліддє його, як Господь обітував йому. **15** I так наділив Мойсей поколінню Рубена наслідню державу після родів їх: **16** Границя їх була від Ароера, що на березі Арнон-річки, і місто, що посеред долини і все поділле під Медевою, **17** Гесbon і всі міста, що на рівнині, і Дібон і Бамот-Баал і Бет-Баал-Меон, **18** Яаца, Кедемот, Мефаат, **19** Кириатам, Сивма, і Церет-Сахар на горі Еmek, **20** Бет-Фегор, і Азедот, Фасга, і Бет-Есимот, **21** I всі городи на поділлі і все царство Сигона, царя Аморійського, що царював у Езбоні, що його убив Мойсей укупі з князями Мадіямськими, Евіем і Рекемом і Зуром і Гуром і Ребою, князями Сигоновими, що панували в тій землі; **22** A віщуна Білеама Беоренка убили сини Ізраїлеві разом з іншими, що їх побили мечем. **23** A (західну) границю в Рубеніїв робила скрізь Йордань. Се було насліддє Рубеніїв, по родах їх, містах і селах їх. **24** I наділив Мойсей поколінню Гадовому, синам Гадовим, земельну державу по родах їх: **25** Границя була Язер і всі міста Галаадські, та половина землі Аммонійської до Ароера, що стоїть на захід сонця від Рабби, **26** Та від Гесбона до Рамат-Мицфи і Бетоніму, і від Маганаїму до займища Дебирського. **27** Далій на поділлі Бет-Гарам і Бет-Нимра і Сихот і Зафон, останок царства Сигонового, царя Езбонського, з Йорданню яко границею аж до полуденноного конця Кіннеретського моря, по тім боці Йордані на схід сонця. **28** Се наслідня держава (деяких) родин Гадових, міста й села їх. **29** Мойсей наділив і половині покоління Манассієвого земельну державу; наділив же ось чим (деяки)

родини в півколінні Манассієвому. **30** Займище їх простягалось від Маганаїма через увесь Базан, через усе царство Огове, царя Базанського і через усі села Яірові в Базані, шістьдесят міст; **31** A половина Галааду, та Астарот і Едрея, головні городи в царстві Ога, царя Базанського, досталось синам Махировим Манассіенковим, половині синів Махирових, по родам їх. **32** От що дав Мойсей у стежах Моабійських, по тім боці Йордані, на схід сонця навпроти Ерихону. **33** Однакже поколінню Левіїному не наділив Мойсей ніякого насліддя: Господь, Бог Ізраїлів він сам їх насліддє, як він й обітував їм.

14 От що посіли в наслідні державу сини Ізрайлеві у Канаан землі, що поділили між ними Елеазар съвященник та Йозуа Нуненко та старші голови в поколіннях Ізраїльських: **2** A поділили через жереб, як заповідав Господь через Мойсея про девять з половиною поколінь; **3** Bo двом з половиною поколінням указав уже Мойсей по тім боці Йордані їх наслідні державу, а Левіям не наділив ніякого насліддя між ними. **4** Bo від синів Йосифових пішли два покоління, Манассій та Ефраїм, а Левіям не дано ніякого земляного наїду в (обітованій) землі, тільки міста про житла та пасовища, що тягли до них, про їх скотину та про їх проче майно. **5** Як заповідав Господь Мойсейові, так і вчинили сини Ізраїля, як ділили землю. **6** Todі приступили Юдині сини до Йозуї в Галгалї, і Калеб Ефуніenko Кенезієць промовив до його: Ти знаєш, що сказав Господь про мене й про тебе Мойсейові, чоловікові Божому, в Кадес-Барне. **7** Було мені тоді сорок год віку, як посылав мене раб Господень Мойсей з Кадес-Барне на розглядини, в (обітовану) землю, й я приніс йому звістку по щирому пересувіду моїму. **8** Земляки мої, що ходили зо мною відняли в люду ввесь дух, тим часом, я виявив себе в повні слухняним до Господа, Бога моого. **9** Того дня заклявсь Мойсей так: Істовно, тобі та потомкам твоїм упаде в наслідні державу на вічні часи та земля, що ноги твої ступали по їй; бо ти явив себе вповні слухняним до Господа, Бога твого! **10** Оце ж Господь, справджуючи обітницю свою, держить мене на съвіті сорок і п'ять год з того часу, як Господь вирік слово се Мойсейові, тим часом

як Ізраїль блукав по пустині, а тепер мені вже вісімдесят і п'ять років віку. **11** І досі ж я почуваюсь таким сильним як і тоді, коли посылав мене Мойсей. Моя снага з того часу однакова й досі, як треба воювати, або сюди й туди ходити. **12** Наділи ж мені сю нагірну землю, що про неї глаголав того дня Господь: своїми ушима чув еси про се того дня. Там живуть Енакії і міста в їх великі й утвержджені; та може Господь мені поможе повиганяти їх, як обітував Господь. **13** І благословив його Йозуа, та й наділив Калебові Ефуніенкові Геброн у насліднью державу. **14** Тим же то й достав ся Геброн у насліддє Калебові Ефуніенкові Кенезійцеві по сей день, бо він показав себе вповні слухняним до Господа, Бога Ізрайлевого. **15** Геброн же прозивавсь перше Кірят-Арбе, як се звався між синами Енака один чоловік великий. І втихомирилась од війни земля.

15 Уділ синів Юдиних по родинах їх випав такий:

В межу з Ідумеєю був степ Син, від полудня, при кінці Темана; **2** Їх полуденна границя сягала від кінця Солоного моря, від простираючогося на полуднє затоку його; **3** І простягалась на полуднє від Скорпіонового проходу до Зина і тягнулась на полуднє від Кадес-Барне, і підіймається просто на полуднє на Гезрон; та йде просто на Адар і повертає на Карка. **4** Звідтіля тягнеться на Азмон і йде далій до Египецької річки, і кінчиться над морем. Се полудення границя. **5** Всхідною ж границею служить Солоне море, аж до в'устя Йорданії. А границя від півночі починається від затоку морського від устя Йорданського. **6** Тоді підіймається границя вгору на Бет-Гоглу і йде на північ від Бет-Араби; далій тягнеться границя вгору до Боганового Каменя, Рубененкового. **7** Відтак тягнеться границя вгору на Дебир від Ахор-долини та й повертає од півночі на Галгал, що стоїть навпроти проходу Адуммімського, що навпроти річки на полудні. Тоді тягнеться границя на Ен-Семесову Воду і йде далій до Рогел криниці. **8** Тоді тягнеться границя в долину сина Енномового на полуднє від нагірної стіни Евузійської, се Ерусалим. Тоді тягнеться границя вгору на верх гори, що стоїть на захід сонця перед долиною Еннома і разом на північному кінці Рафаїм-долини. **9** Від вершин же гори повертає до криницї

Нефтоах-води і йде далій на городи Ефрон-гори і повертає границя на Баалу, се Кірят-Ярим. **10** Від Баала ж повертає границя на захід сонця до Сеір-гори, тягнеться даліше на північ нагірної стіни Еаримської: се Кесалон, і йдучи на Бет-Самис, проходить через Тимну. **11** Тоді йде границя даліше на північ аж до нагірної стіни Екронської, і повертає границя на Шикарон; проходить через Баал-гору, і йде далій аж до Ябніела та кінчиться край моря. **12** Західню же границю робить скрізь велике море. Се границя навколо синів Юдиних з їх родинами. **13** Калебові ж Ефуненкові дав земляний наділ між синами Юди, як заповідав Господь Йозею: Арбів город, Енакового батька, се Геброн. **14** І повиганяв Калеб ізвідтіля три сини Енакові, Сесая, Ахимана і Талмая, потомків Енакових. **15** Звідсі він двинув проти осадників Дабирських; Дабир же прозивавсь перше Кіріат-Сефер. **16** І обіцяв Калеб: Хто підневолить Кіріат-Сефер й опанує його, віддам за того дочку мою Ахсу. **17** І опанував його Готоніїл, син Кеназа, брата Калебового, і віддав за нього дочку свою Ахсу. **18** Як же вели її до його, навчену її бажати собі в батька її поля, і злізла вона з осла, а Калеб спітив у її: Що тобі треба? **19** Вона ж відказала: Дай мені благословенне; дав бо еси мені полуденню землю, дай же мені й криничані протоки. І дав їй Калеб криничані протоки верхові й криничані протоки низові. **20** Се наслідня держава покоління синів Юдиних по родинах їх: **21** Були ж міста на полуденному краї покоління Юдиного проти граници Ідумейської в полуденній країні, ось які: Кавціїл, Едер і Ягур, **22** Кина, Димона, Адада, **23** Кедес, Асор та Ітнан, **24** Зиф, Телем та Балот, **25** Газор-Хадата та Кіріат, Гезрон, інакше Газор, **26** Амам, Шема і Молада, **27** Газар-Гадда, та Хешмон та Бет-Палет, **28** Газар-Шуал, Beer-Себа і Визютея, та й ті займища, що до них тягли, **29** Баала, Ім і Ацем, **30** Елтолад, Кезил і Хорма, **31** Циклаг, Мадмана, та Сансана, **32** Леваот, Шелихим, Аин і Риммон: усіх двайцять і дев'ять міст із селами їх. **33** На поділлі: Ештаол, Зора і Ашна, **34** заноах, Ен-Ганнім, Таппуах, та Гаенам, **35** Ярмут, Одоллам, та Сохо і Азека, **36** Шаараім Адитаім Гедера або Гедеротаім — чотирнайцять міст із їх селами, **37** Зенан, Хадаша, та Мигдал-Гад, **38** Дилеян, Мицфе та Йоктеїл, **39** Лахис, Воцкат і Еглон, **40** Хаббон,

Лахмас і Хитліс. **41** Гедерот, Бет-Дагон, Наєма, та Македа — шіснайцять міст з їх селами. **42** Либна, Етер і Ашан, **43** Іфтах, Ашна, Незиб, **44** Кеїла Ахсіб та Мареша — дев'ять городів з їх селами. **45** Екрон з його містами й селами, **46** і від Екрону та й до моря все, що коло Азота, з селами їх. **47** Азот, належні до нього міста й села його, Газа з її містами й селами, до річки Египецької. Західно ж границиou значить скрізь велике море. **48** По горах же: Самир, Яттир і Сохо, **49** Данна, Киріат-Санна, се Дабир, **50** Анат, Ештемо й Аним, **51** Гозен, Холон та Гило — одинайцять городів з їх селами. **52** Араб, Дума, Ешан, **53** Янум, Бет-Таппуах і Афека, **54** Хумта, Киріат-Арба, се Геброн, та Цихор — дев'ять міст із їх селами, **55** Маон, Карміл, Сиф і Юта, **56** Ізреель, Йокдам і Саноах, **57** Каїн, Гива та Тимна — десять городів з їх селами, **58** Халхул, Бет-Зур і Гедор, **59** Маарат, Бет-Анот та Елтекон — шість городів з їх селами. **60** Киріат-Баал, се Киріат-Ярим, та Аравва — два міста з їх селами. **61** У степу: Бет-Арава, Миддин, Секаха, **62** Нібсан та Солоний город та Енгеди — шість городів з їх селами. **63** Та Евузіїв, осадників Ерусалимських, не змогли повиганяти сини Юдині, от і живуть Евузії з синами Юди в Ерусалимі по сей день.

16 Також і синам Йосифовим припав жеробом удей від Йордані навпроти Ерихону, у вод Ерихонських на схід сонця: пустиня, що простягається від Ерихону 'д горі Бетель; **2** Від Бетеля йде границя до Лузі і переходить через займище Архіївське до Атароту. **3** І спускається на захід сонця до займища Яфлетіївського, до займища низового Бет-Орона та до Газера, і кінчачеться над морем. **4** І се одержали сини Йосифові Манассій та Ефраїм. **5** Займище ж синів Ефраїмових по родинах їх було таке: Від сходу була границиou їх наслідньої держави Атарот-Аддар аж до верхового Бет-Орону. **6** Потім тягнеться границиou до моря північною стороною Махмета та вертає на схід сонця на Таанат-Сило і проходить його з східної сторони Яноха. **7** Від Яноха ж тягнеться вона на Атарот і Наарат та стикається з займищем Ерихонським і кінчиться на Йордані; **8** Від Таппуаха йде границиou на захід сонця до річки Кана і кінчиться над морем. Се удей синів Ефраїмових по родинам їх. **9** До того виділено синам Ефраїмовим міста і села

ще й в паю синів Манассієвих. **10** Та не повиганяли однакже вони Канааніїв, що жили в Газері, так і зостались Канаанії жити між Ефраїміями по сей день, і платили вони ім дань.

17 I поколіннє Манассієво осягнуло свою частину, бо він був перворідень у Йосифа. Махирові, перворіднів Манассієвому достався Галаад та Базан, бо він був воїн. **2** Осягли й інші потомки Манассіїні свою пайку родина за родиною: потомки дітей Абнезерові, потомки Гелекові, потомки Асриїлеві, потомки Сехемові, потомки Геферові і потомки Семидині: Се мужські потомки Манассієві Йосифенкові родина за родиною. **3** У Зелофгада ж, Геференка, Галааденка, Махиренка, Манассієнка, та не було синів, лише дочки, а були вони на ім'я: Магла, Ноа, Хогла, Милка та Тирза. **4** I приступили вони перед Елеазара, съященника, та перед Йозуу Нуненка і перед князів і промовили: Господь заповідав Мойсейові наділити нам насліддя між братами нашими. **5** От і впало Манассієві десять частин — окрім Галаад-землі і Базана, по тім боці Йордані: **6** Бо й дочки, потомки Манассіїні, осягли насліддє між синами його; а Гилаад земля досталась іншим потомкам Манассієвим. **7** Йшла ж границиou Манассієва від Асира на Михметат, на схід сонця від Сіхему; потім тягнулась границиou праворуч до осадників Ен-Таппуахських. **8** Земля ж Таппуах дісталась Манассії, а місто Таппуах на самій границиou Манассієвій допавсь Ефраїміям. **9** Далій йде границиou до Кана-річки, на півднє від річки. Сі городи належать до Ефраїмів, хоч лежать між містами Манассієвими, а потім іде границиou Манассієва на північ від річки й кінець їй над морем. **10** Що було на півдні, те було Ефраїмове, а що на півночі, Манассієве, а море граничити їх. На півночі ж граничились вони з Асиром, а на сході з Іссахаром. **11** Ще ж належали до Манассії у Іссахара і Асира: Бет-Сан з його містами; Іbleam з його містами; осадники Ен-Дорські з їх містами; осадники Таанахські з їх селами; осадники Мегиддонські з їх селами і третя частина Нафета. **12** Манассії не здоліли однакож прогнati осадників названих городів; так вдалось Канааніям задержатись у сїй країні. **13** Як же вбились сини Ізраїля в потугу, зробили вони Канааніїв своїми

данниками, а зовсім повиганяти їх не повиганяли. **14** Тоді поставили Йосифії перед Ісусом таку річ: Як се дав ти мені тільки один жереб й одну частину в насліднію державу, дарма що я налічую в себе надто багато людей, бо Господь благословляє мене й досі? **15** І відказав їм Йозуа: Коли налічуєш у себе надто багацько людей, так іди в ліси, та й прорубай собі просторонь у землі Ферезійській і Рафаїмській (велетенській), коли Ефраїм гори надто тісні тобі. **16** І промовили Йосифії: Не зможемо дістатись до гір, бо в усіх Канааніїв, що живуть на поділлі, є залізні боєви колесниці, так у тих, що живуть у Бет-Сеані й його містах, як і в тих що живуть на Езреель-долині. **17** І сказав Йозуа домові Йосифовому, Ефраїмові та Манассієві так: Ти налічуєш багацько людей й вбивсь у велику потугу, так не тобі вдовольнятись однім тільки жеребом. **18** Тобі бо й нагірня земля достанеться. Коли се гай, так мусиш вирубати його; тоді впаде тобі й пограничне займище; мусиш бо повиганяти Канааніїв, дарма що в їх заліznі колесниці і що вони потужні.

18 І зібралась разом вся громада Ізраїльська в Силомі, і поставила там громадський намет, бо земля була підневолена їм. **2** Було ж між синами Ізраїля ще сім поколінь таких, що не дostaлось їм іще наслідньої держави. **3** І сказав Йозуа Ізрайлитянам: Докіль ще гаятись метейти та забрати в державу прочу землю, що Господь, Бог ваших батьків, дав вам? **4** Виберіть з між себе по три мужі з кожного покоління, так як я пошлю їх, щоб вони метнулись і пройшли навколо землі, щоб росписати її, як би належало поділити її на уділи, і прийдуть опісля до мене. **5** Нехай розділять її на сім частей. Юда жити ме в своїму займищі на південні, а дом Йосифів держати ме займище на півночі. **6** Ви ж роспішете землю на сім пайв, та й принесете роспис до мене сюди, щоб я кинув жереби про вас тут перед Господом, Богом нашим. **7** А левитам нема паю між вами: ні! съященство бо Господне їх наслідде. Гад же да Рубен та півколіна Манассієвого одержали вже наділ свій по тім боці Йордані на востоці, що вказав їм Господень раб Мойсей. **8** І встали ті мужі, щоб ійти, а Йозуа дав їм науку, як списувати землю, промовивши їм: Іайдіть же, пройдіть по

землі навколо, спишіть її та й вертайтесь до мене, а тоді я кину перед Господом про вас жереб тут у Силомі. **9** І пішшли вони та й перейшли по землі, та й росписали її місто за містом на сім частин у книзі, та й прийшли знов до Йозуї в табор у Силомі. **10** І кинув Йозуа про них жереб у Силомі перед Господом, і наділив там землю синам Ізрайлевим поглядом на їх ділениці. **11** Первий жереб вийшов родинам покоління Беняминового; уділ, що випав їм по жеребу, містився між дітьми Юди та Йосифіями. **12** Границя їх на північному боці починається від Йордані і проходить попри Ерихон від півночі та тягнеться 'д горі на захід, і кінчиться степом Бет-Авенським, **13** Звідти йде границя на Луз, від півдня Луз або Бетеля, і спадає границя до Атарот-Аддару, до гори, що на півдні від низового Бет-Орона; **14** Тоді повертає границя і спадає в сторону моря на півдні гори перед Бет-Ороном, і кінчиться коло Кирят-Баала або Кирят-Ярима, міста синів Юдиних. Се західній бік. **15** Полуденний же бік виходить від кінця Кирят-Яриму, тягнеться границя до моря, і доходить до жерела води Нефтоахської. **16** Дальше тягнеться границя до кінця гори, що на востоці від Бен-Еннома долини, на півночі від Рефаймського поділля, спускається в Енном-долину від нагірної стіни на південні від Евузійської і далі Рогел-криници; **17** Тут повертає вона на північ і тягнеться на Ен-Семес і далі до Гелілота, що стоїть проти проходу Адумимського, і спадає до Боганового каменя, Рубененкового. **18** Звідсіля до хребта нагірної стіни, що лежить на північ від Араби, потім тягнеться вона в Арабу. **19** Тоді тягнеться границя на нагірну стіну Бет-Хоглійську на північ, а кінець її над північнім затоном Солоного моря на південному конці Йордань-ріки. Се полудення границя. **20** На сході служить границею Йордань. Се граници навколо наслідньої держави (деяких) родин Беняминових. **21** Міста ж (деяких) родин у поколінні синів Беняминових от які: Ерихон та Бет-Гогла, Емек-Казиз, **22** Бет-Араба, Земараім, Бетель, **23** Авим, Фара, та Офра, **24** Кефар-Аммонай, Афні, Гева дванайцять міст з їх селами, **25** Габаон, Рама, Берот, **26** Мицфе, Кефира, Моза, **27** Реким, Ірфеїл, і Тарада, **28** Цела, Елеф та Евусі, се Ерусалим; Гибеат та Кират — чотирнайцять

городів з їх селами. Се наслідня держава в (деяких) родин Беняминових.

19 Жереб другий вийшов Симеонові, про (деякі) родини в поколінні синів Симеонових; а часть їх містилася серед наслідньої держави Юдиних синів. **2** В уділ їх були: Вирсавія, Саба і Молада, **3** Газар-Шуал, Вала й Азем, **4** Елтолад, Бетул і Хорма, **5** Зиклаг, Бет-Маркабот і Газар-Суса, **6** Бет-Лебаот і Сарухен — тринайцять міст з їх селами, **7** Анн, Риммон, Етер та Ашан — чотири міста з їх селами, **8** I всі села навколо названих городів аж до Баалат-Беера або Рами полуденньої. Се часть (деяких) родин у поколінні Симеоновому. **9** Від участку синів Юдиних взято уділ синів Симеонових; земляний бо наділ синів Юдиних був надто великий про них, тож й одержали Симеонії наслідню державу в середині їх паю. **10** Третий жереб вийшов про (деякі) родини Зебулона, і займище наслідньої держави їх доходило до Сарида; **11** Границя ж їх тягнеться вгору до моря і до Марела, торкається до Даббесета, і впирається в річку, що перед Йокнеамом; **12** На схід сонця же повертає від Сарида на займище Кислот-Таборське, відсі йде на Даверат та тягнеться на Яфію; **13** Звідтіля проходить на схід сонця повернувшись на Гет-Хефер, на Ітту-Казин і йде далі на Риммон, Мітоар і Нею; **14** Тоді повертає від півночі на Ханнатон, а кінчается в Іфтах-Ел долині; **15** Дальше Каттаф, Нагалал, Симрон, Ідеала та Бетлеем — дванайцять міст з їх селами. **16** Се наслідня держава (деяких) родин Зебулона, се міста з їх селами. **17** Четвертий жереб, вийшов Іссахарові про (деякі) родини Іссахара; **18** А границями їх були: Езреель, Кесуллот і Сунем, **19** Хафараім, Шіон й Анахарат, **20** Раввіт, Кишон й Авез, **21** Ремот, Ен-Ганнім, Ен-Хадда, та Бет-Пазез; **22** I торкається границя до Тabora, та до Сагазима, та до Бет-Самиса, а кінчалася границя їх на Йордані — шіснайцять міст із їх селами. **23** Се наслідня держава (деяких) родин Іссахарових, се городи й села їх. **24** Пятий жереб вийшов про (деякі) родини в поколінні Ассера; **25** А границі їх були Хелкат, Халі, Бетен і Ахсаф, **26** Аламелех, Амад і Мишал, а впирається границя в Кармел з західного боку і в Сихор-Ливнат; **27** Тоді повертає назад на схід сонця на Бет-Дагон, торкається

до Зебулона та до Іфтах-Ел долини на півночі, та до Бет-Емек і Неїл, і йде на Кабул з лівого боку; **28** Дальше Геброн, Рехов, Хаммон та Кана, до великого Сидону; **29** Тоді повертає границя назад до Рами та до утвердженої Тирус-города, і повертає границя на Хос, а кінець їй над морем у Ахсиві місточку; **30** А до того Умма, Афек та Рехоб: дванайцять і два городи з їх селами. **31** Се наслідня держава (деяких) родин у поколінні Ассера, се міста з їх селами. **32** Про Нафталія жереб шостий, про (деякі) родини синів Нафталієвих; **33** Границя їх ійшла від Хелефа, від дуброви, що при Заннанімі, до Адами-Некеба й Ябнеїла та аж до Лаккума, та кінчилася на Йордані; **34** Звідсі границя повертає на захід сонця на Аснот-Табор, а звідти йде на Гукко, і стикається на півдні з Забулоном, а з Ассиром стикається від заходу, до Юди же й Йордані від сходу сонця. **35** А утверджені міста були: Зиддим, Зер, Гаммат, Раккат і Хінерет, **36** Адама, Рама й Акор, **37** Кедес, Едрея і Ен-Газор, **38** Іреон, Мигдал-Ел, Горем, Бет-Аннат і Бетсамис — дев'ятнайцять городів з їх селами. **39** Се була наслідня держава (деяких) родин у поколінні синів Нафталієвих, се міста з їх селами. **40** Про (деякі) родини в поколінні синів Данових вийшов жереб семій; **41** А границею наслідньої держави їх були: Зора, Естайол, та Ір-Семеш, **42** Шаалаввин, Аіалон, Іла, **43** Елон, Тимната й Екрон, **44** Елтеке, Гіббетон і Баалат, **45** Ігуд, Бене-Барак і Гат-Риммон, **46** Мейяркон і Раккон вкупі з займищем проти Йоппії. I вийшов пай синів Данових надто малий для них. **47** Тоді Данії вийшли на війну проти Ласем, звоювали його та й підневолили в крівавому бою, і взяли його в свою державу та й осілись у ньому і проложили йому прізвище Ласем-Дан в ім'я предка свого Дана. **48** Се наслідня держава (деяких) родин у поколінні Данії, се городи з їх селами. **49** Як же скінчили вони поділ землі по границям її, тоді наділили сини Ізраїля наслідну державу Йозуйові Нуненкові перед себе. **50** По обітниці Господній наділили вони йому місто, яке собі бажав, се б то Тамнат-Сараа на Ефраїмових горах. I укріпив він місто і осівсь у йому. **51** Се та наслідня ділениця, що поділили по жеребам Елеазар священник та Йозуа Нуненко та голови в поколіннях Ізрайлевих у Силомі перед Господом

при вході в громадський намет. І сим робом закінчили вони поділ (обітованої) землі.

20 І рече Господь Йозейові: 2 Промов до синів ізраїлевих так: Попризначуйте собі охоронні міста, що про них я вам глаголав через Мойсея, 3 щоб убийця, той хто необачно, ненароком убе чоловіка, утікав туди, щоб вони служили вам прибіжищем од кровоместника 4 і хто втече в одно з тих міст, нехай стане у входу до міста, і принесе справу свою перед мужів громадських сего города. Тоді нехай вони приймають його до себе в город і дають йому притулок, щоб йому жити між ними. 5 І коли кровоместник уганяти ме за ним, так щоб вони не видавали убийця йому: бо він убив свого близнього ненароком, не ворогувавши на нього перше. 6 Нехай він пробуває в тому місті, аж покіль стане задля свого присуду перед громадою, аж до смерті первосьвященника, що того часу старшинувати ме. Тоді можна убийцеві вернутись у свій город і в свою домівку в тому місті, звідкіля він утік. 7 І присвятили вони Кедес в Галилеї на Нафталієвій горі, та Сихем на Ефраїмовій горі, та Кириат-Арбу, се б то Геброн, на Юдиній горі; 8 А по тім боці Йорданії навпроти Ерихону на схід сонця відділили, Бецер у степу, на поділлі, в поколінню Рубена, та Рамот у Галаді, в поколінню Гадовому, та Голан у Базанії, в поколінню Манассієвому. 9 Сі городи призначено про всіх синів Ізраїля і про чужениць, що пробували між ними, щоб усякий, хто туди втікати ме, убивши ненароком людину, не вмер від руки кровоместника, перш ніж він стане перед громадою.

21 Тоді приступили голови поколінь Левіїних до Елеазара съвященника та до Ісуса Навина й до голов у поколіннях ізраїлевих, 2 і промовляли до них у Силомі, у Канаан землі оттак: 3 Господь заповідав через Мойсея поступитись нам містами на прожиток і пасовищами про нашу скотину, що тягнуть до них. І передали сини ізраїлеві по обіцянці Господній левитам із пайїв своїх ось які городи вкупі з пасовищами, що до них належали: 4 Вийшов жереб про родини Каатові, і допалось по жеребу синам Арина съвященника, левитам, від покоління Юдиного і від покоління Симеонового, і від покоління Беняминового по жеребу тринайцять міст; 5 Інші

ж потомки Каатові одержали від родин покоління Ефраїмового і від покоління Данового і від полуколоїна Манассієвого по жеребу десять городів. 6 Потомки Герсона одержали від родин у поколінні Іссахаровому, і від покоління Ассерового, і від покоління Нафталієвого та від півколоїна Манассієвого в Базані по жеребу тринайцять городів; 7 (Деякі) родини потомків Мерариних одержали від покоління Рубенового і від покоління Гадового, і від покоління Зебулонового дванайцять городів. 8 І передали сини ізраїлеві левитам із міста вкупі з передмістями, як заповідав Господь через Мойсея, по жеребу. 9 Поступилися ж вони від покоління Юдиного і від покоління Симеонового ось якими названими городами: 10 Синам Арина з родини Каатової, із потомків Левії, — на їх бо спершу випав жереб — дано 11 Кирият-Арбу, батька Енакового, або Геброн, на Юдиних горах, вкупі з пасовищами, що тягли до їх навкруги. 12 А поле сего міста й села його передали вони Калебові Ефуніенкові, яко наслідню державу, що йому припала. 13 І так потомкам Арина, съвященника, передали вони охоронний город для убийця: Геброн вкупі з пасовищами, що до його тягли, і Либну вкупі з передмістями її, 14 Яттир вкупі з пасовищами його, Ештемо вкупі з пасовищами його, 15 Холон вкупі з пасовищами його, Дабир вкупі з пасовищами його, 16 Анн укупі з пасовищами його, Ютту вкупі з пасовищами її, та Бет-Семеш укупі з передмістями, що тягли до його — девять городів від обох названих поколінь. 17 А від покоління Беняминового: Габаон укупі з пасовищами його, Геву укупі з пасовищами її, 18 Анатот укупі з передмістями його та Алмон укупі з пасовищами його, — разом чотири міста. 19 Още ж одержали потомки Арина, съвященника, всього тринайцять городів укупі з пасовищами їх. 20 А що до родин приписаних до левитів, потомків Каатових, прочих потомків Каатових, то їм допались по жеребу іх міста від покоління Ефраїмового; 21 Дали ім охоронне місто про убийця, Сихем укупі з пасовищами його, на Ефраїмових горах, і Гезер укупі з передмістями його, 22 Кивзайм укупі з пасовищами його, та Бет-Орон укупі з передмістями його: чотири міста; 23 А від покоління Данового: Елтеке укупі з пасовищами його, Гивветон укупі з пасовищами

його, 24 Аялон укупі з пасовищами його, та Гат-Риммон укупі з пасовищами його — чотири міста; 25 А від покоління Манассієвого: Таанах з пасовищами його, та Гат-Риммон укупі з передмістями його: два міста. 26 А всього одержали родини останніх потомків Каата десять городів укупі з пасовищами їх. 27 Далій одержали між родинами Левіїв потомки Герсонові від половини покоління Манассієвого: охоронне місто про убийця Голан у Базанії вкупі з пасовищами його, та Беес-Теру вкупі з пасовищами її — два міста. 28 А від покоління Іссахарового: Кисіон укупі з пасовищами його, Даверат з пасовищами його, 29 Ярмут з пасовищами його, та Ен-Ганним з пасовищами його — чотири міста. 30 А від покоління Ассерового: Мишал укупі з пасовищами його, та Абдон і передмістя його, 31 Хелкат укупі з пасовищами його, та Регоб укупі з пасовищами його — чотири городи. 32 А від покоління Нафталієвого: охоронний город про убийця: Кедес у Галилеї вкупі з пасовищами його; Гаммот-Дор укупі з пасовищами його, та Картан укупі з пасовищами його — три городи. 33 Още ж одержали разом родини Герсонові усього тринайцять городів укупі з пасовищами, що тягли до їх. 34 Родини ж потомків Мерарієвих, ще останніх левітів, осягли від покоління Зебулонового: Йокнеам укупі з пасовищами його, Карту з пасовищами її, 35 Димну з пасовищами її, та Нагалал вкупі з пасовищами його — чотири городи. 36 А від покоління Рубенового: охоронний город про убийця: Безер, у степу, з пасовищами його, Яаца з пасовищами його, та Мефаат укупі з пасовищами його — чотири городи. 38 А від покоління Гадового: охоронний город про убийця: Рамот у Галааді вкупі з пасовищами його, Маганайм з пасовищами його, 39 Гесбон укупі з пасовищами його, та Язер укупі з пасовищами його: всього чотири городи. 40 Сим робом деякі родини потомків Мерарієвих, що були ще останком від покоління Левії, осягли яко частину, що випала їм по жеребу, всього дванайцять городів. 41 Всіх міст левітських, що випали їм по жеребу серед наслідньої держави Ізраїльської, сорок і вісім укупі з пасовищами, що тягли до їх. 42 У кожному названому городі були навкруги пасовища, що до його тягли; так було по

всіх названих містах. 43 І наділив Господь Ізраїлеві всю землю, що клявши обітував її батькам їх, і осягли вони її в державу та й осілисъ там. 44 І дарував їм Господь супокій навкруги, так само, як він клявся батькам їх. Ніхто з усіх їх ворогів не встояв проти них; Господь усіх їх ворогів подав ім на поталу. 45 З усіх обітниць, що давав Господь Ізраїловому домові, ні одна не була марною; усе справдилося.

22 Покликав тоді Йозуа Рубеніїв та Гадіїв і половину покоління Манассіїного, 21 рече їм: Ви пильнували всього, що вам заповідав раб Господень Мойсей, і слухали також моїх слів в усьому тому, що я повелів вам. 3 За такий довгий час аж по сей день ви не покидали в нужді ваших земляків, і пильнували заповітів Господа, Бога вашого, щиро. 4 Тепер же Господь, Бог ваш, дарував супокій землякам вашим, як і обітував ім. Оце ж вертайтеся додому, туди де ваша наслідня держава, що вказав вам Господень раб Мойсей по тім боці Йордані. 5 Тільки пильно дбайте, певнити заповіт і науку, що вам дав Господень раб Мойсей, щоб любити вам Господа, Бога вашого, і повсячасно ходити путьми його, щоб вам пильнувати заповідей його, прихилятись до нього, служити йому всім серцем і всією душою! 6 І попрощавсь із ними Йозуа і відпустив їх з благословеннем і поверталисъ вони додому. 7 Одному півпоколінню Манассієвому дав Мойсей уїдл в Базанії; другому ж полуколінню дав Йозуа уїдл між їх земляками на західному боці Йордані. 8 Як відпускав їх Йозуа додому і прощавсь із ними з благословеннем, 8 То сказав їм: з великими скарбами й статками, з сріблом і золотом, міддю й залізом і з безліччю одежі вертаете ви додому; розділіть же добичу, що здобули від ворогів своїх, з браттом своїм. 9 Верталисъ тоді Рубенії, Гадії і полуколіно Манассіїв, та й двинули від синів Ізраїля із Силому, що лежить у Канаан землі, щоб ійти в Галаад землю, де була їх наслідня держава, де вони осілисъ по Господньому слову, що прийшло через Мойсея. 10 Як дійшли ж вони до горбів на Йордані, що знаходяться ще в Канаан землі, збудували там Рубенії та Гадії та півпокоління Манассієвого над Йорданню величезний жертівник. 11 І перечули Ізрайлитяне що говорено: Рубенії, Гадії

та половина покоління Манассієвого поставили жертівник як раз навпроти Канаан землі поблизу Йордані, в землі по тім боці від Ізраїля. 12 Як дочулись про се сини Ізраїля, зібрались тоді докупи вся громада Ізраїльська в Силомі, щоб ійти проти них воювати. 13 Але ще передом послали Ізрайлітяне до Рубеніїв, Гадіїв і півпокоління Манассієвого, в землю Галаадську Фінееса, сина Елеазарового, съященникового 14 З десятъма князями, по одному з кожного покоління від усього Ізраїля. Кожен з них був гетьманом над родинами свого покоління між тисячами Ізраїльськими. 15 Прийшовши ж вони до Рубеніїв та Гадіїв та до півпокоління Манассієвого в Галаад землю, промовили до них так: 16 От що звеліла сказати вам Господня громада: Що се за зрада, що вчинили ви проти Бога Ізрайлевого, що тепер одвернулись від Господа, спорудивши собі жертівника, щоб становитись опором проти Господа? 17 Хиба мало нам провини через Пеора, що від неї ми ще й по сей день не очистились, і за неї напала кара на громаду Господню? 18 А ви ще хочете оце одвернутись від Господа? Ні! съому не бувати. Сьогодні ви ставите опір проти Господа, а завтра гнів Господень ударить на всю громаду Ізрайлеву! 19 Коли проте ся земля, що ви осягли в наслідні державу, нечиста в ваших очах, так вертайтесь у наслідні державу Господа, де храмина Господня поставлена, та й осідайте осадами проміж нами. Проти Господа ж не ставите опір, та й проти нас не бунтуйтесь тим, що оце окрім жертівника Господа, Бога нашого, построїли ви ще окремий жертівник! 20 Хиба не так зрадливо поступив Ахан Заренко, полакомившись на прокляте добро, через що Господень гнів обуривсь на всю громаду Ізраїльську? Ні! бо! не сам один він умер за свою провину! 21 Відказали тоді Рубеніїв та Гадіїв і півпокоління Манассієвого і промовили до гетьманів тисячів Ізрайлевих: 22 Потужний Бог, Єгова — Потужний Бог, Єгова — він се знає, та й Ізраїль нехай се знає: Коли воно сталось ув опорі чи то в зраді проти Господа, нехай він ще сьогодні відніме нам підмогу свою! 23 Як ми построїли собі жертівника, щоб нам одвернутись від Господа, й на те, щоб тут приносити всепалення і хлібові жертви, або на те, щоб мирні жертви приносити, нехай сам Господь

за се помститься! 24 Ні! ми тільки дбаючи про те, се вчинили, щоб не сталося так, що ваші потомки промовили б колись до наших потомків: Що вам таке Господь Бог Ізрайлів? 25 Хиба не положив Господь Йордан границею між нами й вами, Рубеніями та Гадіями? Нема вам ніякого діла до Господа! І сим робом ваші потомки відопхнули б наших потомків від почитання Господа. 26 Тим і нарадились ми. От же що вчинімо: Постріймо жертівника, та не про те, щоб на ньому приносити всепалення, чи заколювані жертви, 27 А про те, щоб він був съвідком між нами й вами, і нашими потомками послі нас, що ми хотіли обіцяти шанувати Господа (разом з вами) нашими всепаленнями, і нашими заколеними жертвами і нашими мирними жертвами, та щоб ваші потомки не казали колись нашим потомкам: Нема вам ніякої частини в Господі. 28 Ми думали так: Коли вони колись казати муть таке нам або нашим потомкам, то ми відказувати мем їм: Дивітесь на подобу жертівника Господнього, що зробили наши батьки не про всепалення, або на заколювання; ні! тільки щоб він був съвідком так про нас, як і про вас. 29 Нехай съого не буде в нас до віку, щоб ми проти Господа ставали опором, чи то відверталися тепер від Господа, будуючи окремо жертівника про всепалення, хлібові жертви та заколювання, окрім того жертівника, Господа, Бога нашого, що стоїть перед його храминою! 30 Фінеес съященник і князі та голови тисячів Ізрайлевих, що прибули з ним, почувши слова, що промовляли Рубеніїв, Гадіїв Манассіїв, вдовольнились. 31 І сказав Фінеес Елеазаренко, съященник, до Рубеніїв, Гадіїв і Манассіїв: Тепер постерегаємо, що Господь пробуває між нами, бо не вчинили ви такої зради проти Господа. Сим забезпечили ви Ізраїля перед судом Господнім! 32 І вернувся Фінеес Елеазаренко, съященник, і князі назад із Галаад землі від Рубеніїв та Гадіїв у Канаан землю до Ізрайлітян і принесли їм відповідь. 33 І вдовольнились сини Ізрайлеві відповідю, і прославляли Ізрайлітяне Бога, і не гадали вже більш про те, щоб ійти против них війною, щоб спустошити землю, де осілись Рубеніїв та Гадіїв. 34 І прозвали Рубеніїв та Гадіїв жертівника „Ед“, він бо съвідкує про нас, як і про вас, що Господь є Богом нашим.

23

По втеці довгого часу після того, як дарував Господь Ізрайлітам навкруги впокій перед усіма їх ворогами, і став Йозуа вже старим, убивсь у літа, 2 Поскликав тоді Йозуа всього Ізраїля, старшину його, і князів його, суддів його і начальників, та й промовив до них: Старий оце вже я, і вбивсь у літа. 3 Самі вбачали ви все, що вчинив Господь, Бог ваш, з усіма народами сими, та як за вас воював сам Господь, Бог ваш. 4 Я розділив по жеребу в наслідні державу поколінням вашим всі народи, що я вигубив, від східньої сторони Йордані аж до моря великого на заході, та остало ще богато народів: 5 Але Господь, Бог ваш, виганяти ме їх поперед вами і вигублювати ме поперед вами, щоб осягли ви землю їх, у державу, як вам обітував Господь, Бог ваш. 6 Оце ж показуйте себе всюди кріпостійними в пильнуванні й певненні всього того, що стоїть написане в книзі закону Мойсейового, не відхиляючись ні праворуч ні ліворуч, 7 Не мішайтесь із сими народами, що застаються ще коло вас; не беріть ув уста ваші імен богів їх, не божітесь ними, не служіть їм і не припадайте перед ними. 8 Ні! до Господа, Бога вашого, маєте прихилятись, як се чинили по сей день. 9 Тим то й попроганяв Господь поперед вами велики і потужні народи: ніхто не встояв проти вас аж по сей день. 10 Один із між вас гнав тисячу перед собою, бо воював сам Господь, Бог ваш, за вас, як се вам й обітував. 11 Оце ж пильно дбайте про те, щоб любити Господа, Бога вашого. 12 Ато, коли будете зрадливі та пристанете до останку сих народів, що зістались іще коло вас, і помішаєтесь із ними сватаннем та свояченнем, 13 Так знайте, що тоді Господь, Бог ваш, не буде проганяти сі народи сперед вас; ні! будуть вони вам сіткою і запоною, бичем на ребрах ваших і колючкою в очах ваших, аж покіль ви зникнете з цієї гарної землі, що нею вас наділив Господь, Бог ваш. 14 Дивітесь, я стою на тій дорозі, що мусить нею йти ввесь мир. Зрозумійте ж усім серцем і цілою душою, що з усіх любих обітниць, що вам давав Господь, ні одна не була марною: усі вони справдилися, ні одна з них не була марною. 15 От же, як справдилась усяка обітниця, що вам давав Господь, Бог ваш, так само справдяться на вас усі ті грізьби, аж покіль він викоренить вас із цієї гарної землі, що нею вас наділив Господь, Бог ваш.

16 Коли переступати мете той заповіт, що він вам заповідав, та й пійдете служити іншим богам і кланятись будете перед ними, так запалає проти вас гнів Господень, і ви хутко позникаєте з цієї гарної землі, що нею наділив він вас.

24

Скупив тоді Йозуа всі покоління Ізрайлеві в Сихемі, і поскликав старшину Ізрайлеву, і князів його, і суддів його і начальників його, і станули вони перед Богом. 2 Рече тоді Йозуа до всього народу: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлев: У давні давна жили ваші предки по тім боці Евфрату, Тара, батько Авраамів і Нахорів, і служили іншим богам. 3 Але я вивів вашого предка Авраама із тогобочної країни, та й проводив його по всій Канаан землі і дав йому без ліку потомків, і дарував йому Ісаака. 4 Ісаакові ж дарував я Якова та Езава, і наділив Езавові Сеїр-гори, щоб він узяв їх в державу, Яков же й сини його спустились у Египет. 5 Тоді послав я Мойсея та Арону та й покарав Египет чудесами, що вдіяв у ньому. Потім вивів я вас, 6 Та й повів батьків ваших із Египту, та й дійшли ви до моря. Египтяне ж уганаюли за вашими батьками до Червоного моря з боєвими колесницями й комонником. 7 І покликнули вони до Господа про рятунок, і дав він так, що між вами і Египтянами постала густа темрява; тоді попустив він морю ринуту, так що вкрило їх. І вбачали ви своїми очима, що я допустив на Египтян; потім пробували ви немалій час у пустині. 8 А звідтіля двинув я вас у землю Аморіїв, що седіли осадами по тім боці Йордані, і воювали вони з вами, та я подав їх вам на поталу, і ви осягли землю їх у державу і я вигубив їх перед вами. 9 Потім устав Балак Зіпоренко, царь Моабійський, і бив на Ізраїля. І послав він кликати Білеама Беоренка, щоб вас прокляв. 10 Однакже я не схотів слухати Білеама; він же ще й надто благословив вас, і сим робом визволив я вас з рук його. 11 Потім перейшли ви за Йордань і дійшли до Ерихону, і били на вас осадники Ерихонські, Аморії, Ферезії, Канаанії, Гетії, Гергазії, Гевії та Евузії, і подав я вам їх на поталу. 12 І послав я шершні поперед вас, і прогнали вони їх перед вами, двох царів Аморійських. Не мечем твоїм і не луком твоїм се сталося. 13 І наділив я землею вас, в якій ти не трудився, і городами, що їх ви не будували, а одначе ви осілись у

них; виноградниками й оливними садами, що не насаджували ви, а пожиткуєтесь ними. **14** Оце ж бійтесь Господа і служіть йому широко та вірно, та відпихайте геть боги, що їм ваші предки по тім боці ріки й у Египті служили, а служіте Господеві. **15** Коли ж не любо вам служити Господеві, так вибираєте тепер, кому хочете служити: чи богам, що їм служили предки ваші, що жили по тім боці ріки, чи богам Аморіїв, що в землі їх ви тепер живете; я ж і мій дом служити мем Господеві! **16** Відказав тоді люд й казав: Ні! не буде того, щоб ми покинули Господа, щоб служити іншим богам! **17**

Ні! Господь нашим Богом; се він був, що вивів нас і батьків наших із Египту, де ми були неволники, привів сюди і перед нашими очима чинив сі велике чудеса, і всюди нас оберегав у дорозі, що нею ми ходили, й між усіма народами, що через них ми проходили. **18** І попропаняв Господь поперед нами всі народи, й Аморіїв, осадників бувших у цій землі. Тож і ми служити memo Господеві, бо він Бог наш! **19** І рече Йозуа до люду: Не зможете ви служити Господеві, бо він съвятий Бог; ревнивий Бог він; не стерпить вам переступи ваші й гріхи ваші! **20** Як покинете Господа і служити мете чужоземнім богам, він одвернеться від вас і попустить допуст на вас і погибель, після того як перше посилає вам благодать. **21** І відказав люд Йозуові: Ні, волимо служити Господеві! **22** Рече тоді Йозуа до люду: Ви съвідки за себе самих, що вибрали службу Господеві? І мовляли вони: Так, ми съвідками! **23** Повідкидайте ж геть богів чужоземніх, які є між вами, і прихиліте ваші серця до Господа, Бога Ізрайлевого! **24** І мовляли люде Йозуові: Волимо Господеві, Богу нашему, служити і гласу його слухати! **25** І постановив Йозуа того дня завіт з народом, і дав їм там у Сихемі закон і право. **26** І написав Йозуа сі слова в книзі закону Божого, і взяв камення великого та поставив там під дубом, що був при храмині Господній. **27** І промовив Йозуа до всього люду: Дивітесь, сей камінь съвідкувати ме проти нас, бо він чув усі слова, що глаголав до нас Господь; тим і мусить бути съвідком проти вас, щоб не зрадили ви Бога вашого. **28** Після цього відпустив Йозуа нарід, кожного в його державу. **29** По сих бувальщинах умер Йозуа, син Навина, Господень раб, ста і десяти год віку, **30** І поховано його в

займищі наслідньої держави його в Тамнат-Сараа на Ефраїмовій горі, на північ від Гаас гори. **31** І служив Ізраїль Господеві докіль жив на съвіті Йозуа та старшина, що попереживала Ісуса, і знала всі дії, що вдяєв Господь про Ізраїля. **32** Кости ж Йосифові, що Ізрайлітяне принесли з Египту, поховано в Сихемі на полі, що купив Яков у синів Геммора, батька Сихемового, за сто срібняків і наділив синам Йосифовим в державу. **33** Умер же й Елеазар Ароненко, і поховано його на горі Фінееса, сина його, що наділено йому на Ефраїм горах.

Книга Суддів

1 Як умер Йозуа, поспитали Ізрайлітяне в Господа: Хто з нас мусить перше виступити проти Канааніїв і воювати з ними? **2** I рече Господь: Юда нехай виступає. Я подам ту землю йому на поталу. **3** Юда ж каже своїму братові Симеонові: Виступай ізо мною в моє займище, щоб нам укупі Канааніїв воювати; тоді й я виступлю з тобою у твоє займище. От і виступив із ним Симеон. **4** I виступив Юда, і подав Господь Канааніїв та Ферезіїв на поталу йому, так що вони побили їх під Безеком, десять тисяч чоловіка. **5** I зіткнулись вони з Адонибезеком під Безеком, бились із ним та й побили Канааніїв і Ферезіїв. **6** Адонибезек же втік, і вгнаняли вони за ним і зловили його та й утяли йому великі палці на руках і на ногах. **7** Каже тоді Адонибезек: Семеро царів з утятими пальцями великими збрали крішки під столом у мене. Як робив я, так і мені возвад Господь. Повели його тоді в Ерусалим, там він і вмер. **8** I вдарили сини Юдині на Ерусалим, опанували його та й звоювали його в крівавому бою та й пустили город на пожежу. **9** Потім двинули сини Юдині воювати Канааніїв, що жили в горах. **10** I виступив Юда проти Канааніїв, що жили в Геброні. Геброн же прозивався перше Кирият-Арба. I звоювали Сесая, Ахимава й Талмая, пагонці Енакові. **11** Звідти двинув проти осадників Дабирських – Дабир же прозивався перш Кирият-Сефер. **12** I обіцяв Калеб: Хто Кирият-Сефер підневолить та й опанує, за того віддам дочку мою Ахсу. **13** I опанував його Отніл, син Кеназа, меншого брата Калебового, і оддав він за нього дочку свою Ахсу. **14** Як же ведено її до нього, підучив він її, щоб випрохала в батька якесь поле. I скочила вона з осла, так що Калеб у неї спитав: Що тобі? **15** I відказала вона: Дай мені благословенне; ти бо дав мені землю полуденню, то дай мені й водяні колодязі. I дав їй Калеб колодязі в горі й колодязі на низині. **16** I сини (Етра) Кенеянина, тестя Мойсейового, повиходили із Пальмового міста (Ерихону) на Юдину пустиню, на підгірре Арадське, й прийшовши туди, поосідали осадами коло Амалекіїв. **17** Юда ж двинув із братом Симеоном, і звоювали вони Канааніїв, що жили в Сефат-городі, та й розпростерли на нього проклін. Через те проложено йому прізвіще

Горма-город. **18** I звоював Юда Газу і займище її, Аскалон і Екрон із їх границиами. **19** I був Господь з Юдою, так що він звоював нагірню землю. Подолян же не здолів прогнати, бо в них були залізні колесниці. **20** I наділили вони Калебові Геброн, як заповідав Мойсей, і повиганяв Калеб звідти трех синів Енакових. **21** Ебузіїв же, осадників Ерусалимських, не повиганяли сини Беняминові, от і зістались Ебузії при синах Беняминових жити в Ерусалимі по сей день. **22** Сини ж Йосифові виступили й собі проти Бетеля, і Господь був із ними. **23** I розглядали сини Йосифові Бетель – сей город прозивався перше Лузом – **24** I зуздріли розглядники чоловіка, що йшов у город, і сказали йому: Ось покажи нам, де можна вломитись у город, так ми тобі подякуємо. **25** Він і показав їм, де можна вломитись у город, і завоювали вони город у крівавому бою, чоловіка ж того і всю родину його випустили. **26** Той чоловік подавсь у Гетійську землю, збудував город і проложив йому прізвище Луз. Так зветься він і по сей день. **27** I Манассій не прогнав осадників із Бет-Сана і присілків його, осадників Дора з урочищами його, осадників Іблеаму з урочищами його, та осадників Мегидди з урочищами його. Так і вдалось Канааніям зістатись на житлі в цій країні. **28** Як же вбивсь Ізраїль у потугу, зробив він Канааніїв своїми крепаками, а повиганяти не повиганяв, **29** I Ефраїм не повиганяв Канааніїв, що жили в Газері; так і зістались Канаанії на житлі в Газері. **30** I Зебулон не повиганяв осадників Китронських і осадників Наглольських; так і зостались Канаанії проміж ними на житлі, та й платили їм дань. **31** I Ассер не повиганяв осадників Акковських і осадників Сидонських і Ахлавських, Ахзивських, Гельвийських, Афеківських та Реховських. **32** От і жили Ассерії серед Канааніїв, осадників тої землі, бо не повиганяли їх. **33** I Нафталій не повиганяв осадників Бет-Самиських й осадників Бет-Анама, і жив серед Канааніїв, що державили землею; осадники ж Бет-Самиські зробились крепаками їх. **34** Аморії ж стіснили Даніїв у горах і не давали їм спускатись на поділле. **35** I остались Аморії на горі Херес, в Аялоні й у Саалбімі. Як почав же брати над ними гору дом Йосифів, поробились вони крепаками. **36** I розпростерлось займище Аморіїв від Скорпіонового проходу далеко в гори.

2 І з'явивсь ангел Господень із Галгала в Бохим, і сказав: Вивів я вас із Єгипту і привів у землю, що заприсяг про неї батькам вашим, і обітував: Не зламлю моєї вмови з вами по віки; **2** Ви ж не чиніте ніякої мирової вгоди з осадниками сієї землі; **3** ні! мусите іх жертівники руйнувати. Та не послухали ви повеління моого. Що ви вчинили? **3** Оце ж глаголю вам: Не проганяти му їх перед вами, щоб вони були колючками під боки вам, а боги їх сіттю вам. **4** Як же промовив ангел Господень сі слова до всіх синів Ізраїля, почав народ у голос плакати. **5** Через се проложено тому врочищові призвіще: Бохим. І жертвували вони там Господеві. **6** Як же відпустив Йозуа народ, лаштувались тоді сини Ізраїля в дорогу, щоб осягти землю в державу — кожен у свою наслідню державу. **7** І служив народ Господеві покіль жив на сьвіті Йозуа та значніші люде, що попереживали Йозуу й що вбачали всі великі дії Господні, що він чинив Ізрайлеві. **8** І вмер Йозуа Нуненко, Господень раб у сто і в десять год віку. **9** І поховали його в займищі наслідньої держави його, у Тамнат-Сараї на Ефраїм-горах, на півночі від Гаас-гори. **10** Як же й увесь той рід відійшов до батьків своїх, а після них прийшов на сьвіт рід інший, люде, що Господа не знали, ні його діл, що він чинив Ізрайлеві, **11** То почали сини Ізраїля чинити, що Господеві було не до вподоби, і покланялись Баалам. **12** Они покинули Господа, Бога батьківського їх, що вивів їх з Єгипту, та бігали за іншими богами, за богами народів, що жили навколо й припадали ниць перед ними, і гнівили Господа. **13** Як покинули ж вони Господа й почали вшановувати Баала да Астарти, **14** Запалав тоді гнів Господень на Ізраїля і віддав їх він жаківникам (грабителям), щоб жакували іх, і подав їх на поталу ворогам їх навколо, так що вони не здоліли встоювати перед ворогами своїми. **15** Куди ні виступали вони, рука Господня була проти них на халепу їх, як погрожував їм Господь і як присягавсь їм Господь. Сим робом довів їх до великої нужди. **16** Та возносив їм Господь суддів, і судді рятували їх із потали їх жаківників. **17** Тільки ж бо вони й суддів своїх не слухали, а блудували з чужими богами, припадаючи перед ними. Хутко звернули вони з тієї дороги, що нею ходили батьків їх, слухаючи заповідей Господніх; не так чинили

вони. **18** Возносячи ж Господь їм суддів, був із суддями і рятував їх, покіль жив на сьвіті суддя, з рук ворогів їх. Бо змилосерджувавсь Господь задля їх жалю на їх напасників і тіснителів. **19** Як умирав же суддя, дак витворяли вони ще гірше ніж батьки їх, ходючи слідом за другими богами, щоб їм служити і припадати перед ними. Не покидали свого робу ні своєї дороги злой. **20** Тоді знов палав гнів Господень на Ізраїля, і глаголав Господь: Через те, що сей люд переступив мою вмову, що я постановив був із їх батьками, і не слухає моїх заповідей, **21** Не проганяти му й я перед ними ні одного з тих народів, що позоставляв Йозуа, коли вмирав, **22** Щоб випробовувати ними Ізраїля, чи буде він уважати на Господню путь, щоб нею ходити, як уважали на їх батьки їх, чи ні. **23** Тим і позоставляв Господь сі народи там, не прогнавши їх зараз, і не подав їх Йозуєві на поталу.

3 Оце ж ті народи, що зоставив Господь, щоб випробовувати ними Ізраїля і всіх тих, що не знали війни за Канаан, **2** На те тілько, щоб навчались воюватись сини Ізрайлеві що першої війни не знали: **3** Пять князів Філістимських, усі Канаанії, Сидонії й Гевії, що жили на Ливан-горах від гори Баал-Гермон до ввіходу в Емат. **4** А оставив їх на те, щоб випробувати Ізраїля і довідатись, чи слухати муть вони заповідей Господніх, що дано батькам їх через Мойсея. **5** Оце ж і жили сини Ізраїля серед Канааніїв, Гетіїв, Аморіїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евузіїв, **6** Брали за себе їх дочки і віддавали свої дочки за їх синів, і служили їх богам. **7** І витворяли сини Ізрайлеві зло перед Господом, і забували Господа, Бога свого, і служили Баalam та Астартам. **8** І запалав гнів Господень на Ізраїля, так що він оддав їх на поталу Хузанові Русатаймові, цареві Мезопотамії; **9** і були сини Ізрайлеві підневоленими Хузанові Русатаймові вісім год. **9** І взивали тоді сини Ізрайлеві до Господа, і Господь возніс їм спасителя і той вирятував їх, — Отоніла Кеназенка, сина меншого брата Калебового. **10** І зійшов на нього дух Господень і допоміг йому судити Ізраїля. І так виступив він у поход, і подав йому Господь на поталу Хузана Русатайма, царя Мезопотамського, і взяв він гору над Хузаном Русатаймом. **11** І втішалась супокоєм земля сорок год. І вмер

Отонійл Кеназенко. **12** Та сини Ізраїля знов чинили те, що було не до вподоби Господеві. Тоді дав Господь Еглонові, цареві Моабійському, перевагу над Ізраїлем; бо чинили вони те, що було не до вподоби Господеві. **13** Скупив він до себе Аморіїв та Амалекіїв, побив Ізраїля та й підневолив Пальмовий город. **14** Були Ізрайлітяне підневоленими Еглонові, цареві Моабійському, вісімнайцять год. **15** Заквили тоді сини Ізраїля до Господа, і Господь возніс їм визвольника, Аода, сина Герового, сина Еминієвого, лівака. Через нього то послали Ізрайлітяне данину Еглонові, цареві Моабійському. **16** Аод же наготовив собі меча з двома лезвами (вістрями) на лікоть завдовжки, і підперезав його собі під одягою на правому боці. **17** От і приніс він Еглонові, цареві Моабійському, данину. Еглон же та був собі вельми пузатий чоловік. **18** Віддавши данину, відослав Аод людей, що несли данину, **19** Сам же вернувсь до виструганих ідолів у Галгалі і звелів сказати Еглонові: Є в мене таємне слово до тебе, царю. Той повелів: Тихо! і вийшли геть усі, що стояли кругом. **20** Як увійшов до нього Аод, він седів один у прохолодній хаті своїй, і каже Аод: Маю Боже слово до тебе, царю! Той піднявся із свого сідалища. **21** Тоді вхопив Аод лівою рукою меча з правого боку свого, та й уткнув йому в тіло, **22** Так що за лезвами вгрязло й держально, і жир обняв вістре, бо не витяг він меча назад із його тіла, і він досяг задньої часті. **23** Вийшов тоді Аод, зачинив двері верхньої хати за собою і засунув засовом. **24** Як вийшов він, прийшли дворяне і, бачивши, що двері верхньої хати засунено, подумали: Певно він у своїй прохолодній хаті робить потріб свою. **25** Так ждали довго. Як же він не відчиняв усе ще дверій у верхній хаті, взяли ключа та й відмкнули, і отпан їх лежав на землі мертвий. **26** Покіль же вони гаялись, Аод утік, пройшов мимо виструганих ідолів і уйшов у Се'рат. **27** Вернувшись ж додому, ударив на Ефраїм горах у трубу, і спустились сини Ізраїля з ним із гір, а він поперед них. **28** І повелів їм: Сюди до мене! бо подав Господь наші вороги Моабії нам на поталу. Пустились тоді вони за ним, і пооблягали Йорданські броди до Моабу і не пускали нікого перейти. **29** І побили вони тоді Моабіїв до десяти тисяч душ вельми сильних і здорових людей, так що ніхто не втік. **30** Тоді

мусіли Моабії нагнутись під руку Ізраїлеві. І було мирно в землі вісімдесять год. Аод же судив їх до смерти. **31** Після нього виступив Самгар; сей побив шістьсот Філістимів плуговим лемішем, і він також спасав Ізраїля.

4 Сини Ізраїля робили знов те, що було не до вподоби Господеві. Аод уже був умер. **2** Тоді подав Господь їх на поталу Явинові, цареві Канаанійському, що царював в Азорі. Гетьманів же в нього Сизара; сей жив у Гаросеті поганському. **3** Заквили тоді Ізрайлітяне до Господа, бо в Явина було дев'ятсот залізних колесниць, і він пригнітав синів Ізраїля страшенно двайцять год. **4** А під той час була суддею в Ізраїлів Дебора пророчиця, Лапидотиха. **5** Жила ж вона під Дебора-пальмою між Рамою й Бетелем на Ефраїм-горах, і приходили сини Ізраїлеві до неї на суд. **6** І послала вона по Барака Абиноаменка з Кадеса Нефталимового, й промовила до його. Господь, Бог Ізраїлів, повеліває тобі: Лаштуйсь у дорогу, виступай на Тabor-гору і возьми з собою десять тисяч чоловіка із Нефталимів та з Зебулоніїв; **7** Я ж приведу до тебе Сизару, гетьмана Явинового вкупі з його колесницями й його військом до потока Кисон, і подам його тобі на поталу. **8** Барак відказав: Коли пійдеш ізо мною, то й я пійду, коли ж ізо мною не пійдеш, не пійду. **9** Она відказала: Пійду з тобою певно; тільки слава в сїй дорозі припаде не тобі, ні! жінці в руки подасть Господь Сизару. І зібралась Дебора та й пійшла з Бараком до Кадеса. **10** Скликав тоді Барак Зебулоніїв і Нафталіїв у Кадес; десять тисяч чоловіка йшло за ним слідом, і Дебора йшла за ним. **11** Хебер же Кенеянин відділивсь був від Кенеянів, потомків Гобаба, родича Мойсейового, і напяв був свого намета у дуброві під Заанином, що під Кадесом. **12** Як же звіщено Сизарі, що Барак Абиноаменко виступив на Тabor-гору, **13** Послав Сизара всії свої колесницї, дев'ятсот залізних колесниць, і ввесь військовий люд, що мав при собі, із поганського Гаросета на Кисон-бурчак. **14** Рече тоді Дебора до Барака: Устань! бо се той день, що подав тобі Господь Сизару на поталу. Сам же Господь пійде поперед тебе. От і спустивсь Барак з Тabor-гори, і десять тисяч чоловіка йшло за ним. **15** Тоді привів Господь у безлад Сизару, і всі колесницї його і все військо його перед мечами

Бараковими, і зоскочив Сизара з колесниці й утікав пішки. **16** Барак же вганяв за колесницями і за військом аж до Гаросета ідолського, і все військо Сизарине полягло від меча, не зосталось ні духа. **17** Сизара же прибіг пішки до намету Яїли, жени Хевера Кенеянина, бо між Явіном, царем Азорським, а домом Хевера Кенеянина, панував мир. **18** І вийшла Яїля на зустріч Сизарі та й каже йому: Увійди, пане, увійди до нас; не лякайся! І ввійшов він до неї в намет, і прикрила вона його покривалом. **19** Він же благав її: Чи не даси мені трохи води напитись? Пече мене спрага! і отворила вона молочний бурдюк і дала йому напитись. **20** І благав її: Іди до наметових дверей, і коли хто прийде й питати ме в тебе й казати ме: Чи нема кого тут? так скажи: Ні! **21** Тоді Яїля Хевериха вхопила колка наметового, взяла молота, підступила до нього стиха та й убила колка йому в висок, так що прибила його до землі; він бо саме заснув. Він лежав не при собі та й умер. **22** Саме тоді появився Барак, що вганяв за Сизарю. Яїля ж вийшла зустріч йому й каже: Ходи, я покажу тобі того, кого шукаєш. І як увійшов у намет, найшов Сизару мертвим там, і колок ще стирчав в виску в його. **23** Так попустив тоді Господь Явінові, цареві Канаанському, впасті перед Ізраїлем. **24** І вагоніла рука Ізрайлева все важче над Явіном, царем Канаанським, аж покіль они вигубили його.

5 Заспівали тоді Дебора та Барак Абиноаменко такими словами: **2** Ізраїль відомщень, народ скаменувся, прославіте Господа! **3** Чуйте се, царі з князями, чуйте й памятайте: Я сьпіваю, в струни граю в Господнюю славу! **4** Як ійшов еси з Сеїру, Господи, з Едому, стався трус по всій вселенній на землі й на небі; на землі все затремтіло, (небеса гучали), краплями взялися хмари, ринули водою. **5** Істаялись перед Богом (віковічні) гори, й Синай великий танув од лиця Господня. **6** За Самгора Анатенка, за Яїли стало пусто по шляхах (пробойних); ті що перше проходжали прямими шляхами, обходили toti місця хиба манівцями. **7** Не стало людей по містах, в Ізраїля селах, покіль ти не встала, Деборо, Ізраїля мати! **8** Нових богів вибирали, з того й війна у воротах. А чи видів хто щит або спис у сорока тисяч

Ізраїля? **9** Я всім серцем прихиляюсь до всіх тих гетьманів, що обстали за народом бідним Ізраїля, хваліте ж Господа! **10** Ви, що їздите звичайно на ослицях білих, що на келимах прилюдно судите суд право, та проходжаєтесь: по дорозі, съпівате пісню! **11** Серед гомону зганяючих стада при криницях нехай лунає хвала Господу, хвала гетьманам Ізраїля, як виступив 'д воротам народ Господень! **12** Вставай, вставай, Деборо! Вставай, пісню заспівай! Ти ж, Бараке, підіймайся, веди полонників твоїх, сину Абиноаменів! **13** Не многим із сильних підхилив він народ, Господь підхилив мені хоробрих. **14** І прийшли від Ефраїма ті що в Амалику вкоренились; за тобою Бенямине, серед люду твого; від Махира йшли начальники, й від Забулону люде поважні вивели військо до бою. **15** І князів від Іссахара вийшли з Деборою; а Іссахар так як Барак кинувся в долину пішки. Тільки у племен Рубена була незгода. **16** Ой чи довго ж вам седіти посеред вівчарень, та прислуховатись блеянню стад? Так, у племен Рубенових була незгода. **17** Галаад живе собі тихо за Йорданню, а Данові чого боятись із кораблями? А й Ассер опочиває уз морські затони. **18** Забулон же (людодвага), душу смерті oddав він; так і Нафталій на гори на високі знявся. **19** Повиходили до бою царі, царі Канаанські в Танаах у вод Мегидонських, та не здобули ані трохи срібла. **20** Воювали з неба зорі, били на Сизару, (із доріг своїх на його) виступили боєм. **21** Той Кисон, бурчак (потужний), різко рвав і ніс їх. Поток Кедумим, потік Кисон. Жени, душа моя, сильних у рості! **22** Ой ламалися ж у коней копита від бігу, від утечі сильних. **23** Проклинайте Мероз, каже ангел Господень, прокленіть, прокленіть осадників його, що не прийшли на підмогу Господеві, на поміч Господу з сильними своїми! **24** Ти ж бувай благословенна між жінками, Яїле, Геберихо Кенеянко, між жінками в шатах бувай благословенна! **25** Він води прохав у тебе, молока дала ти; піднесла ти в пишній чаши съвіжого, густого. **26** Праворуч колка вхопила, ліворуч довбеньку, наскрізь голову проткнула (пишному) Сизарі. **27** В ноги їй упав — простягся, в ноги їй упав він, і лежав без духу ліжма, ліжма ліг убитий. **28** Мати же Сизари в вікно позирає, крізь решітку позирає, і так промовляє: гаються щось колесницї, не тупотять коні! **29** З князів'ень же

розумніші гарно їй толкують, а сама вона слова їх залюбки мовляє: **30** Певно ще пають добич, одному по дівці чи й по дві; а луп Сизарин — шати златошиті, в мережках барвистих шати, зняті з плечей врага. **31** Господи! нехай так гинуть всі тобі противні, люде ж вірні най, як сонце на востоці, сяють! I втішалась супокоєм земля сорок год.

6 Як почали ж сини Ізрайлеві ходити таким робом, що був не до вподоби Господеві, подавав Господь їх на поталу Мадияніям через сім год. **2** I тяготіла рука Мадияніїв над Ізраїлем, і сини Ізрайлеві поробили собі перед Мидияніями леговища в горах та печері в скелях. **3** I що понасівають було Ізрайлітняне, наступлять на їх Мидиянії, Амаликії, і ті що жили на востоці; **4** Та й отaborяться навпроти них та й нівечять уроджай аж по Газу, і не заставлять нічого на прожиток Ізрайлеві, ні овочки, ні вола, ні осла. **5** Бо наступали чабануочи (зі скотом) та з наметами, і бувало їх як сарани, безліч і самих їх і верблудів, і кочували вони по всій землі, пустошачи її. **6** Още ж велими ослаб Ізраїль через Мадияніїв. I заквили тоді сини Ізрайлеві до Господа. **7** Як же покликнули Ізрайлітняне до Господа на Мадияніїв, **8** Послав Господь пророка до синів Ізрайлевих, і промовив пророк: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлів: Вивів я вас із Египту, визволив ізвідти, де ви були рабами; **9** I вирятував вас із руки в Египтів і з рук усіх ваших гнобителів, і повиганяв їх поперед вами, і наділив їх землю вам, **10** I говорив до вас: Я Господь, Бог ваш; не вшановуйте богів Аморійських, що в їх землі ви живете; та ви не слухали голосу моого. **11** I прийшов ангел Господень та й сів під дубом ув Офрі, що належав до Йоаса, потомка Авіезерового, same тоді як син його Гедеон молотив пшеницю в печері, щоб сховати її від Мадияніїв. **12** I явивсь йому ангел Господень і рече до його: Господь з тобою, хороший чоловіче! **13** A Гедеон йому: Добродію, коли Господь із нами, так чого ж оце все склалось нам? і де всі чудеса його, що батьки наші нам оповідували про них, та казали: Господь вивів нас із Египту? Тепер же він відопхнув нас та й оддав нас Мидияніям. **14** I споглянув тоді ангел Господень на його й каже: Йди в оцій силі твоїй, так і вирятуеш Ізраїля від руки Мадияніїв. Знай, я посилаю тебе! **15** I відказав

йому: Добродію! Чим же я вирятую Ізраїля? Рід мій найслабший у Манассії, а я найменший у моїй родині. **16** I сказав йому Господь: Я буду з тобою, й ти побੇш Мадияніїв, як одного чоловіка. **17** A сей: Коли ти змилосердивсь до мене, дак дай мені ознаку, що розмовляєш ізо мною. **18** Ось не відходь ізвідсі, докіль вернусь і принесу дар тобі. Він же відказав: Буду ждати, покіль вернешся. **19** Пійшов тоді Гедеон, приготовив козенятко та неквашених книшів із одної ефи муки; мясо зложив у кошик, а юшку влив у горщик, приніс те все йому під дуба та й поставив перед ним. **20** Ангел же Господень сказав йому: Возьми мясиво та неквашені книші, положи на цього камення, та й вилий на те поливку. I зробив так. **21** Тоді ангел Господень кінцем палиці, що держав у руці, приторкнувсь до мясива й книшів, і виступив огонь із камення та й пожер мясиво й книші, ангель же Господень зник із очей у його. **22** Постеріг тоді Гедеон, що то був ангел Господень, і кликнув Гедеон: Ой (лишенько ж). Господи Боже! се ж я бачив ангела Господнього лицем до лиця! **23** Відказав же Господь: Мир тобі, не бійся: ти не вмреш! **24** Спорудив тоді Гедеон жертівника Господеві, та й дав йому призвіще: Господень мир. I досі він стоїть в Авіезеровій Офрі. **25** Тієї ж ночі повелів йому Господь: Возьми десяток чоловіка з твоїх слуг, одного бика із стада батька твого, та одного семилітка бика, зруйнуй Баалового жертівника в твого батька та й вирубай дерево, що стоїть навколо; **26** Тоді спорудиш Господеві, Богові твоїму, жертівника на верху скелі цієї, і возьми другого бика та й принеси його на всепаленне на дровах із дерева, що вирубаєш. **27** Узяв тоді Гедеон десятеро чоловіка з своїх рабів і вчинив, як навчив його Господь. Та боявсь робити се перед родиною своего й міськими людьми, то ж робив усе в ночі. **28** Як же повставали міські люди й родина його вранці, аж се жертівника Баалового зруйновано й дерево коло його зрубано; другого ж бика принесено в жертву на новопостроєному жертівнику. **29** Питали тоді люди одно одного: Хто се вкоїв? I роспитуючись так, довідались, що се вчинив Гедеон Йоасенко. **30** I сказали тоді міські люди до Йоаса: Видай сина твого! смерть йому, бо зруйнував Баалового жертівника і порубав дерево, що було при йому. **31** Ta Йоас відказав тим, що стояли навколо натовпом: Так се ви

хочете встуюватись за Баала, чи ж то вам його боронити? Хто за його буде встуюватись, той умре ще до завтрішнього ранку. Коли він бог, нехай сам за себе постоїть, бо жертівника його зруйновано. **32** Тим і проложено Гедеонові того дня призвіще Еробаал, щоб тим сказати: Нехай Баал з ним судиться за те, що він зруйнував його жертівника. **33** Аж ось усі Мадиянії, Амаликії і восточане зібрались до купи, переправились через Йорданъ й отаборились на Езреель-долині. **34** Обняв тоді Гедеона Господень дух, так що він затрубив у трубу і покликав родину Абнезера йти за ним. **35** Та ще послав Гедеон до всього Манассія посли, і скликано іх також до війська. Послав також посли до Ассера, Забулона і Нафталія навколо, і сі вийшли зустріч йому. **36** І промовив тоді Гедеон до Бога: Коли справді хочеш рятувати Ізраїля моєю рукою, **37** Так ось! я розстелю на току вовняне руно. Коли на одно руно тільки впаде роса, а навколо земля буде суха, тоді знати му, що вирятуеш Ізраїля моєю рукою. **38** Так і сталося: Як витискав він рано вранці руно, так настікала повна миска води. **39** Однакоже Гедеон промовив Господеві: Ой нехай твій гнів не загориться на мене, коли ще раз промовлю! Дозволь мені ще одну пробу з руном ізробити: нехай воно тільки сухе буде, усуди ж роса впаде на землю! **40** І дав так Господь у ту ніч, що руно тільки було сухе, усуди ж на землі лежала роса.

7 У ранці встав Еробаах, се є Гедеон, з усіма людьми, що були при йому, та й отаборились вони коло криниці Гарод. Табір же Мадиянський стояв на північ від його, коло горба Море на поділлі. **2** І сказав Господь Гедеонові: Людей в тебе надто багацько, так що я не можу подати Мадиянії у руки їх, а то б Ізраїль пишався передо мною та казав би: Моя рука вирятувала мене. **3** Оце покликни покликом, щоб люди чули: Хто почувався боязьким і трусливим, нехай собі вертається від гори Галаада. І вернулось людей двайцять і дві тисячі, так що зісталось тільки десять тисячей. **4** І рече Господь Гедеонові: Ще побагацько людей. Веди їх до водопійла, щоб мені там їх випробувати. Про когоного скажу тобі: Сей нехай іде з тобою, той і йти ме, а про когоного скажу: Сей нехай не йде, той і не буде йти. **5** Тоді

повів людей до водопійла. І рече Господь Гедеонові: Хто хлептати ме водою язиком, як хлепчу собаки, того станови окроме, так само й того, хто стане навколішки, щоб пити. **6** Налічено ж тих, що хлептали з руки, триста чоловіка, всі ж інші люди становились навколішки, щоб напитись води. **7** І сказав Господь Гедеонові: Трома сотнями чоловіка, що воду хлептали, вирятую вас і подам Мадияніїв в руки ваші, усі ж інші люди нехай вертають кожний у домівку свою. **8** Тоді взяли вони харчі в людей і труби їх до себе; усіх же Ізрайлитян роспустив він по домівках, і вдеряв тільки триста чоловіка. А табір Мадиянський стояв під ними на долині. **9** Повелів же йому тієї ночі Господь: Устань, іди в табір униз: бо я подаю його тобі на поталу. **10** Коли ж боїшся туди вибратись, так ійди з твоїм слугою Фурою в табір; **11** І підслухай, що там говорять. Тоді наберешся духу пробратись туди. Він і пійшов із своїм слугою Фурою, та й пробрався близенько до військових людей у таборі. **12** Було ж там як сарани Мадиянії, Амалика і тих що з востоку тaborян, а верблюдів їх безліч, як піску на морському березі. **13** Як підобрався ж Гедеон, от і росказує один одному свій сон словами: Снивсь мені сон, що котивсь ячмінний книш по Мадиянському таборові; докотивсь до гетьманського намету і ударив в нього так, що намет упав і перевернувсь до гори та й розпався. **14** А другий каже: Се не що інше, як меч Гедеонів Йоасенка Ізрайлитянина; Бог подав йому в руки Мидияніїв і ввесь табір. **15** Як же почув Гедеон оповіданне сну і його віщуваннє, припав він богобоязливо до землі, вернувся зараз до Ізраїльського коша та й гукне: Вставайте! бо Господь подав табір Мадиянський нам на поталу. **16** Тоді поділив триста чоловіка на три військові купи і дав їм усім труби та порожні глеки в руки; у горшках же були каганці. **17** І звелів їм: Позирайте на мене та й робіте так само, як я: **18** Як затрублю я в труби вкупі з усіма, що будуть при мені, затрубіте й ви так само в труби з усіх боків навколо коша та й кричіте: Меч Господень і Гедеонів! **19** От і пробравсь Гедеон із стома чоловіками, що були при йому, в початку середньої ночної сторожі до краю табору, а там саме перемінено сторожу. Тоді затрубили в труби та й порозивали глеки в руках. **20** Тоді затрубили разом усі три

військові купи, порозбивали глеки, взяли каганці ліворуч, а праворуч труби, та й закричали: Меч Господень та Гедеонів! **21** Кожен при тому стояв на своїму місці навколо табору; у коші ж все бігало кругом та й кинулись навтеки кричучи не своїм голосом. **22** Як затрубили ж у триста труб, обернув Господь мечі їх у таборі проти своїх людей, і все, що було в таборі, побігло до Бетситта на Цереру, до берега Абелмаголі під Табатом. **23** Тоді покликано Ізраїліян із Нафталія, із Ассера і з усього покоління Манассійного, і вгнаняли вони за Мадияніями. **24** I розіслав Гедеон посли по всіх горах Ефраїмових з наказом: Виступайте проти Мадияніїв і відріжте їм переправу через воду до Бет-Бара і на Йордан. I скликано всі Ефраїмії і обслі вони воду до Бет-Бара і на Йордан. **25** I зайняли в полонъ два Мадиянські князі Орива (Ворона) та Зива (Вовка) і стяли Орива під Боронскелею, а Зива коло Вовчої печери. Тоді вгнаняли за Мадияніями; голови ж Оривову та Зивову принесли до Гедеона за Йордан.

8 Ефраїмії ж мовляли до його: Що се ти вдяяв нам, що не покликав нас? Ні, ти сам виступив у поле проти Мадиянії! I сварились тяжко з ним. **2** Відказав їм: Що я вчинив більш як ви? Хиба виноградуваннє Ефраїмове не переважує Абізелерово збирання винограду? з Бог оддав вам у руки Мадиянськіх князів Орива й Зива. Що ж би я зміг зробити рівноважнього з вами? Як се промовив, угамувався гнів їх і пішшли собі від його. **4** Як же прибув Гедеон до Йорданї й перешов на той бік сам і триста, що йшли з ним, потомлені погонею, **5** Прохав він міських осадників у Соккоті: Дайте хліба людям, що я веду, бо потомились, уганяючи зо мною за Мадиянським царем Зевейом і Салманом. **6** Городські ж голови питали: Хиба в тебе в руках уже Зевей та Салман, щоб нам твоє військо харчти? **7** Відказав Гедеон: Добре! Як подастъ мені Господь на поталу Зевея та Салмана, тоді я пороздираю ваше тіло дикою терниною та бороною. **8** Звідти двинув на Пенуел і сказав осадникам так само, бо Пенуеляне відказали йому те ж саме, що й Соккотяне. **9** Відказав і Пенуелянам: Як вертати мусь у доброму здорові, зруйнув сей город. **10** Зевей же та Салман були з їх військом в Каркорі

до пятнайцяти тисячей чоловіка, все що зосталось із усього війська восточників, бо полягло їх сто й двайцять тисячей чоловіка, всі взброєні мечами. **11** I пішов Гедеон караванним шляхом на схід сонця від Ноби й Йокбеги, та й ударив на табір, як військо спочивало собі безпечно. **12** Зевей і Салман втекли; він же вгнав за ними та й позаймав обох Мадиянських царів у полонъ, а все військо пороспуджував. **13** Тоді вернувся Гедеон Йоасенко на Хересів прохід із походу свого. **14** I піймав одного молодика з Соккотян, випитував його, і той мусів йому поважніших городян Соккотських сімдесят і сім чоловік списати. **15** Прийшовши тоді він до Соккотян, промовив: Оце вам Зевей і Салман, що за них ви мене соромили питаючи: Хиба рука Зевея та Салмана уже в тебе в руці, щоб нам харчувати твоїх томлених людей? **16** Ухопив тоді він поважніших горожан, і взяв дикої тернини та борону та й пороздирав тих Соккотян. **17** В Пенуелі ж зруйнував башту та й повбивав городян. **18** Тоді питає в Зевея та в Салмана: Які були на виду ті мужі, що ви побили їх на Таворі? Вони кажуть: Зовсім як ти були вони на виду, кожен на виду мов царевич. **19** Він же каже: Се були брати мої, сини матері моєї. Так вірно, як Бог живе: коли б ви заставили були їх живими, я не вбивав би вас. **20** Рече тоді своїму перворідніве Етерові: Встань! постинай обох! Хлопець же не виймав з піхви меча свого: боявся, був ще недорослий. **21** Озвутесь тоді Зевей та Салман: Встань сам і постинай нас, по чоловікові бо й сила його. I встав Гедеон та й постинав Зевея й Салмана, й побрав собі пряжки, що їх верблуди мали на ший, **22** Тоді мужі Ізраїльські прохали Гедеона: Пануй над нами, і ти сам, і син твій й твого сина син: бо ти нас визволив із потали в Мадиянії. **23** Гедеон же відказав їм: Ні, я над вами не буду панувати, ні син мій над вами не панувати ме, Господь нехай над вами панує. **24** I рече їм Гедеон: Хочу в вас чогось попросити: дайте мені по каблучці з вашого лупу. Вороги бо носили золоті ковтки, бо були Ізмаїлії. **25** Они відказали: Дамо тобі їх охотою. I прослали опончу, і кожен кидав добичню наушницю на неї. **26** Та назбралось ваги в золотих каблучках, що випрохав, тисяча й сімсот золотих секлів, опріч пряжок, сережок та пурпурowych шат, що носили мадиянські царі, й окрім наших

почіпок у їх верблюдів. 27 Гедеон же звелів із того виготовити ефода, й поставив його в отецькому городі своєму Офрі, й ввесь Ізраїль ідольствував там із ним, і був він сітею йому його родині. 28 Так упокорились Мадиянії перед синами Ізраїля, так що вже не задирали голови своєї в гору. І тішилась супокоєм земля сорок год, покіль Гедеон жив на сьвіті. 29 І вернувсь додому Еробаал Йоасенко і жив далі у своїй господі. 30 Було в Гедеона сімдесят рідних по тілу синів, мав бо жінок багацько. 31 А належниця його, що держав у Сихемі, вродила йому також сина, і дав він йому ім'я Абимелех. 32 І вмер Гедеон Йоасенко в високих старощах, і поховано його в гробовищі батьківському Йоасовому в Офрі Авіезеровій. 33 Як умер же Гедеон, блудували знов сини Ізраїлеві за Баалом і прийняли собі Баалверита за бога. 34 І не памятали Ізрайліттяне про Господа, Бога свого, що визволяв їх із потали всіх ворогів їх навколо. 35 Та й не показували ніякої прихильності до родини Еробаалової, Гедеонової, такої щоб рівноважили з добродійствами, які він чинив Ізраїлеві.

9 Син же Еробаалів Абимелех прибув у Сихем до материних братів і говорив їм і всьому родові материнії родини ось так: 2 Поспитайте усіх Сихемських міщан: Що вам більш до вподоби: чи щоб панували над вами усі сімдесят синів Еробаалових, чи лучче, щоб володів один? Памятайте при тому, що я ваше тіло й ваша кістя. 3 І промовляли брати материні до всіх Сихемських міщан про його тими самими словами, так що прихилили їх серце до Абимелеха, бо казали: Він родич нам. 4 От і дали йому сімдесят секлів срібла з храму Баал-Верита, а за сі гроши найняв Абимелеха нужденних та легкодумних людей, що за ним пішли. 5 Тоді прибув у батьківський дім в Офрі та й повбивав братів своїх, Еробааленків, сімдесят чоловіка на одному камені. Один тільки менший Еробааленко Йотам, остався живий, склавшись. 6 Тоді зібрались до купи всі городяне Сихемські вкупі з родинами (містечка) Мілло, зійшлись і обрали собі Абимелеха за царя під дубом, що стоїть під Сихемом. 7 Як переказано про се Йотамові, взійшов він на верх гори Гарисим, і покликнув голосно: 8 Слухайте мене, городяне Сихемські, щоб і Бог слухав

vas. Колись походились докупи дерева, щоб намастити царя наб собою, й промовили до оливи: царю над нами! 9 Олива ж відказала їм: Чи то ж занедбаю свою мастину, якою прославляють богів і людей, щоб між деревами стати висшою? 10 Тоді промовили дерева до смокви (фіги): Ходи, прийми царюваннے над нами! 11 Та смоква (фіга) відказала їм: Чи то ж мені понехати мої солодощі й дорогі ягоди мої, щоб бути вивисшеною між деревами? 12 Тоді промовили дерева до виноградини! Царю же бо над нами! 13 Виноградина ж відказала їм: Чи мені ж та покинути соковину мою, що звеселяє й богів і людей, щоб датись вивисшити між деревами? 14 Тоді всі дерева промовили до тернівки: То хоч ти царю над нами! 15 Терновий же колюка відказав деревам: Коли справді хочете помазати мене на царя над вами, дак ідіте ховайтесь у мойму холодку. Як же не схочете, запалає полум'є з тернівки та й пожере кедри Ливанські. 16 Оце ж міркуйте, чи чесним і праведним робом ви поступили, зробивши царем Абимелеха? та чи гарно ви вчинили з Еробаалом його родиною, ѹ як відплатили добродійства його? 17 За вас воював панотець мій і одважував душу свою, й визволив вас із потали в Мадиянії, 18 А ви тепер встали проти дому батька мого, ви синів його, сімдесят мужів, убили на одному камені, та поставили Абимелеха, сина раби його, царем над городянами Сихемськими, бо він родоколінник вам! 19 Коли ви сьогодні чесним і праведним робом ходили коло Еробаала й його родини, так утішайтесь Абимелехом, а він вами нехай втішається; 20 Коли ж нї, так нехай запалає поломе від Абимелеха та й пожере городян Сихемських ї осадників Миллоських, і нехай запалає поломе від городян Сихемських ї осадників Миллоських, та й жере Абимелеха! 21 І зник Йоатам і втік у Beer, і тулився там на низині, ховаючись перед братом своїм Абимелехом. 22 Абимелех же царював три годи над Ізраїлем. 23 І попустив Бог злому духові ввійти між Абимелеха й городян Сихемських, так що городяне Сихемські перестали Абимелехові коритись, 24 Щоб відомстився злочин на семи десятках синів Еробаалових, і щоб їх кров упала на брата їх Абимелеха, що повбивав їх, і на городян Сихемських, що допомогли йому вбити братів своїх. 25 Оце ж настановили городяне Сихемські

проти його людей в засідку, й грабили вони кожного приходня по дорозі. І довідавсь Абимелех про се. **26** Тим часом прийшов Гаал Ебоденко з родо колїнниками своїми в Сихем, і ходили вони по Сихему, й горожане Сихемські няли віри йому. **27** І повиходили вони в поле, й збирали виноград свій, і давили вино в точилах і съяткували подячне съято, ходили в храм бога свого, й їли й пили та кляли Абимелеха. **28** І говорив тоді Гаал Ебоденко: Хто такий Абимелех, а хто Сихем, щоб нам підневолюватись йому? Хиба він не син Еробаалів, а слуга його Зебул не гетьманом у його? Лучше служити потомкам Гемора, батька Сихемового, про що же нам підневолюватись йому? **29** Коли б хто дав сей люд під мою руку, я прогнав би Абимелеха. І сказано про се Абимелехові й говорено: Збирай більше війська та й виходи. **30** Як дочувсь ж Зебул, городський отаман, про Гаалові Ебоденкові речі, взяла його досада. **31** І послав тайком посланців до Абимелеха й звелів сказати йому: Прийшов Гаал Ебоденко з своїками своїми в Сихем та й бурить проти тебе місто. **32** Тож вибираєш у ночі вкуп з військовим людом, що маєш при собі, та й заляж у полі; **33** Уранці ж рано, скоро зійде сонце, рушай і наступи на город. Як же він вийде проти тебе з людьми, що має при собі, так чини з ним, що й як зможеш. **34** І встав Абимелех уночі з військовими людьми, що мав при собі, й залягли вони чотирма купами проти Сихемців залягом. **35** Як же Гаал вийшов у міські ворота, вискочив Абимелех із засади з людьми, що мав при собі. **36** Побачив Гаал військовий люд і каже Зебулові: Он спускається військо з вершини гір! А Зебул відказує: Се тінь попід горами здається тобі людьми. **37** Озветься же у друге Гаал і каже: Справді спускається з гори військо, а частина його простує сюди від дуба Меонним. **38** І сказав йому тоді Зебул: Де ж тепер твоя губа, що ти нею промовляєш: Хто такий Абимелех, щоб нам підневолюватись йому? Оце ж і є той нарід, що зневажав еси його. Тепер виходь та й бийся з ним. **39** Виступив тоді Гаал поперед городян Сихемських назустріч Абимелехові; **40** І гнав його Абимелех перед собою нагінцем, і багацько вбитих полягло до самих міських воріт. **41** І остався Абимелех ув Арумі, а Зебул угнаняв за Гаалом та його товаришами, й не було їм

вже притулку в Сихемі. **42** На завтра ж уранці вийшов люд у поле (до бою), і донесено про се Абимелехові. **43** Узяв тоді він свій військовий люд, поділив його на три купи, заляг у полі залягом, і скоро побачив, що люд виходить із міста, двинув проти них та й побив їх. **44** Між тим як Абимелех і відділ, що був при йому, зайняли становище перед міськими воротами, два другі відділи напали на всіх, що були в полі, та й повбивали їх. **45** І бив Абимелех на город увесь той день та й звоював його, і повбивав людей, що там були, саме ж місто зруйнував і засіяв сіллю. **46** Як же почули про се осадники замку Сихемського, кинулись вони в храмову твердиню Баалверита. **47** З'ясовано тоді Абимелехові, що всі осадники замчане Сихемські там укупі. **48** І пійшов Абимелех з усім людом, що мав при собі, на Селмон-гору. Тут ухопив сокиру, нарубав галузя, підняв і закинув собі на плечі, і звелів усім військовим, що йшли за ним: Бачите, що я роблю, те й ви робіте! **49** Тоді й усі військові, чоловік за чоловіком, нарубали галузя і пійшли за Абимелехом, накидали його кругом вежі та й спалили вежу вогнем, так що всі замчане Сихемські погинули, до тисячи душ чоловіків і жіноцтва. **50** Тоді двинув Абимелех у Тебез, обложив Тебез і звоював його. **51** Посеред города ж та була утверждена башта. Туди повтікали чоловікі й жіноцтво й усі городяне, заперлись в їй та й повиходили на дах. **52** Абимелех метнувсь до башти, добувати її, й підійшов до дверей, щоб її підпалити. **53** Втім кинула одна жінка йому на голову відломок камення жорнового, та й проломила йому черепа. **54** Зараз кликнув він на чуру свого, що носив зброю за ним, і звелів йому: Вийми з піхви меча твого та й завдай мені смерть, щоб не мовляли про мене: Баба вбила його! Пробив його тоді чура, і він умер. **55** Побачивши же Ізраїлитяне, що Абимелех мертвий, розійшлися по своїх домівках. **56** Так відплатив Бог за злочин Абимелехові, що заподіяв батькові своїму, вбивши сімдесят братів своїх. **57** Так попустив Бог, щоб і всі злочини Сихемців упали їм на голову, й постиг їх проклін Йотама Еробааленка.

10 Після Абимелеха виступив на рятування Ізраїля Тола, син Пуї, сина Додового, з покоління Іссахарового. Він жив у Самірі, на горах

Ефраїмових. 2 І судив він Ізраїля двайцять і три годи; потім умер, і поховано його в Самирі. 3 Після нього виступив Яір з Галаада й судив Ізраїля двайцять і два літа. 4 У сього було трийцять синів, і їздили вони на трийцять ослицях, і було в їх трийцять міст. 5 І вмер Яір, і поховано його в Камоні. 6 Та чинили Ізраїлії знов те, що не до вподоби Господеві, й служили Баалам та Аstartам і богам Арамейським, і богам Сидонським, богам Моабійським, богам Аммонійським, богам Філистійським, і покинули Господа й не шанували його. 7 І запалав гнів Господень на Ізраїля, і віддав їх в руки Філистіям і в руки Аммоніям. 8 Ті мутили й гнобили Ізрайлітян від того року вісімнайцять років, усіх синів Ізраїля по тім боці Йордані в землі Аморійській, що в Галааді. 9 До того ж іще перейшли Аммонії Йорданъ, щоб наступити й на Юду, Бенямина й на дом Ефраїмів, так що Ізраїль був у великій нужді. 10 І покликнули сини Ізраїля до Господа й промовляли: Провинили ми проти тебе, що покинули нашого Бога та служили Баалові. 11 І відказав Господь синам Ізрайлевим: Чи не пригнітали ж вас Египтї, Аморї, Аммонї та Філистї, 12 Та Сидонї, Гамаликї та Мадиянї? Тоді звали ви до мене, й я рятував вас із рук їх; 13 Ви ж покинули мене та служили богам другим; за те я не стану рятувати вас вже далі: 14 Ійдіт собі та лучше до тих богів, що вибрали собі; нехай рятують вас в тіснотї. 15 І промовили тоді сини Ізрайлеві до Господа: Провинили ми; чини з нами все, що схочеш, тільки визволь нас тепер. 16 І повідкідали від себе чужі боги й почали служити одному Господу, й не стерпів він зліднів Ізраїля. 17 Змовились тоді Аммонії та й отaborились у Галааді. Зібрались і сини Ізрайлеві та й отaborились під Массифою. 18 Нарід же й князї Галаадські мовляли один до одного: Хто розпочав би війну з Аммоніями, той буде головою над усіма осадниками Галаадськими.

11 Галаадій Ефтай був чоловік хоробрий; він родився од блудницї; в Галааді родився Ефтай. 2 І як жона Галаадова народила йому сини, а сини її повиростали, прогнали вони Ефтая і сказали йому: Тобі в нашій родині нема насліддя з нами: бо ти син другої жінки. 3 От і зник Ефтай од братів своїх, і пробував у землі Тоб: і зібрались

там круг Ефтая волокити та й ходили за ним. 4 Після якогось часу розпочали Аммонії війну з Ізраїлем. 5 Як же розпочали Аммонії з Ізраїлем війну, пійшла старшина Галаадська, щоб узяти Ефтая з Тоб-землї. 6 І мовляли вони до Ефтая: Іди до нас та й гетьмануй над нами, й будемо воювати з Аммоніями. 7 Відказує Ефтай начальникам Галаадським: Хиба ж то не ви зворогували на мене і прогнали з моєї родини? 8 Старшина ж Галаадська промовила до Ефтая: Тому ж то тепер ми й прийшли до тебе, й коли пійдеш з нами та воювати меш із Аммоніями, так будеш головою над нами, над усіма осадниками Галаадськими. 9 І відказав Ефтай старшині Галаадській: Коли мене вернете, щоб воював я Аммонії і Господь віддасть їх у мої руки, то чи справді буду я в вас головою? 10 І відказали Галаадські начальники Ефтайові: Нехай буде Господь съвідком між нами, що ми так вчинимо, як ти оце сказав. 11 Пійшов тоді Ефтай з старшиною Галаадською, і настановив його народ головою й гетьманом над собою, й приніс Ефтай усії свої бажання перед Господа в Массифі. 12 І послав Ефтай посли до царя Аммонійського з таким наказом: Що тобі до мене, що наступаєш на мене, щоб мою землю пустошити війною? 13 І відказав царь Аммонійський послам Ефтайовим: Ізраїль, ідучи з Египту, відняв у мене землю від Арnonу до Ябоку й до Йорданї, так верни її тепер подобру. 14 І послав Ефтай у друге посли до царя Аммонійського, 15 І наказав їм промовити: От що каже Ефтай: Ізраїль не відіймав у Моабії та в Аммоніїв їх землї; 16 А як ійшов із Египту, і дійшов степом до Червоного моря, й прийшов у Кадес, 17 Дак вислав посли до царя Еdomського з просьбою: дозволь мені перейти через твою землю! Та царь Еdomський не вволив його волі. Так само послано було й до царя Моабійського, та не схотів і той; тож пробував Ізраїль у Кадесї, 18 Ійшов собі пустинею, обійшов землю Еdom і землю Моаб, і дійшов сим робом до займища на востоці від Моабу, й таборували вони по тім боці Арnonу та й не ступили ступнем на Моабове займище: Арnon бо становить границю Моабську. 19 І послав Ізраїль посли до Аморійського царя, Сигона, у Гесбон; і звелів Ізраїль сказати йому: дозволь нам пройти через твою землю! 20 Сигон же не згодився пустити Ізраїля через своє займище, а

скупив до купи ввесь народ свій, отaborивсь під Язою та й ударив на Ізраїля. 21 I Господь, Бог Ізраїльський, подав Сигона й увесь люд його на поталу Ізраїлеві, і він побив їх, і одержав Ізраїль в насліддє всю землю Аморія, що жив у ній; 22 Сим робом одержали вони все займище Аморійське від Арнону до Ябоку, й від пустині до Йордані. 23 Оце ж прогнав Господь, Бог Ізраїлів, Аморіїв перед своїм людом Ізраїлем, а ти хочеш увійти в його державу? 24 Хиба ж ти не вживаєш те, що дав тобі Хамос, бог твій? Тож і ми ужиткуємо все те, що Господь, Бог наш, дав нам в наслідні державу. 25 Або хиба ти луччий за Балака Зипоренка, царя Моабського? Чи ж він судивсь із Ізраїлем або воювавсь із ним? 26 Уже триста год, як осівсь Ізраїль у Гесбоні і в займищах його, ув Ароері і по всіх його городах, по обох боках Арнону: чом же ви за ввесь той час не віднімали їх? 27 Не заподіяв я тобі ніякого лиха, а ти кривдиш мене вриваючись до мене. Нехай Господь, суддя, судить між Ізраїлем і Аммоніями. 28 Та царь Аммонійський не вважав на слова, що переказав йому послами Ефтай. 29 Тоді найшов на Ефтаю дух Господень, і він перейшов Галаад і Манассію, і перейшов через Массифу Галаадську, а з Массифи Галаадської двинув проти Аммоніїв. 30 I обрік Ефтай себе таким обітом: Коли ти справді подаси Аммоніїв мені на поталу, 31 Тоді, хто б ні вийшов із дверей моєї господи зустріч мене, як я в мирі вернуся від Аммоніїв, нехай той буде Господеві, я я принесу його на всепаленнє. 32 I двинув Ефтай проти Аммоніїв воювати з ними, і подав Господь їх на поталу йому. 33 I побив він їх страшенно, від Ароера до Минита двайцять міст, і аж до Абел-Керамиму, й впокорились Аммонії перед синами Ізрайлевими. 34 Як же прийшов Ефтай в Массифу додому, аж виходить зустріч йому дочка його з музиками й танцями. Була вона в його дитина єдина; oprіч неї не було ні сина, ні дочки. 35 Побачивши він її, розідрав одежду на собі й промовив: Ой доненько ж мой! як ти пригнула мене к землі! Ти ж то й занапстила мій супокій! Однакож відтворив я уста мої перед Господом, то й не візьму того назад. 36 Вона відказала йому: Батеньку мій! коли ти одверз уста твої перед Господом, дак чини зо мною так, як промовив еси. Дав же таки тобі Господь помститись над

ворогами твоїми Аммоніями. 37 Просила тільки панотця свого: Дай мені ще два місяці пожити: піду я в гори та оплачу мое дівоцтво з подругами моїми. 38 Він відказав: Ійди! I пустив її на два місяці. I пішла вона з подругами своїми та й оплачувала в горах дівоцтво своє. 39 Як уплило ж два місяці, вернулась вона до панотця свого, й він справдив на її обіт свій, що ним обрік себе, і вона не візнала мужа. I ввійшло в звичай в Ізраїлі, 40 що з року в рік ходили Ізраїльські дівчата голосити по дочці Ефтаю Галаадяніна, через чотири дні в році.

12 Поскликалися ж Ефраїмій й двинули вони од півночі та промовили до Ефтая: Чого се ти ходив на війну проти Аммоніїв, та й не покликав нас із собою? Оце ж пустимо з димом твій будинок вкупі з тобою. 2 I відказав їм Ефтай: Я мій народ тяжко ворогували з Аммоніями; я вас кликав, та ви не рятували мене з їх потали. 3 Бачивши ж я, що ти не хочеш товаришувати зо мною, одважив я мою душу та й двинув на Аммоніїв, і Господь подав їх мені в руки. Чого ж оце наступаєте ви на мене війною? 4 I покликав Ефтай усіх Галаадіїв та вдарив на Ефраїміїв, і побили Галаадії Ефраїміїв, вони ж бо й приговорювали: Ефраїмські втекачі ви: Галаад, бо міститься між Ефраїмом і між Манассієм. 5 I обсіли Галаадії Йорданські броди перед Ефраїміями. Як же хто з Ефраїмійських втекачів говорив: Дайте мені перебрести, то питали Галаадії в його: Чи ти не Ефраїмій? Коли він відказав: Ні, 6 To вони йому: А скажи ж: Шибболет, (колос), а він каже: Сибболет, бо не вмів доладу вимовити. От вони вхоплять його та й зітнуть на Йорданському броду. Так полягло тоді Ефраїміїв сорок і дві тисячі. 7 I судив Ефтай Ізраїля шість год, і вмер Ефтай Галаадій і поховано його в каторомусь городі Галаадському. 8 Після його був суддею Ізраїля Абезан із Бетлеєму. 9 У цього було трийцять синів, а віддав він трийцятро дочок на чужу сторону, і привів синам своїм трийцятро дочок із чужої сторони, й судив Ізраїля сім год. 10 Potім умер Абезан, і поховано його в Бетлеємі. 11 Після нього судив Ізраїля Забулоній Елон, а судив він Ізраїля десять літ. 12 I вмер Забулоній Елон, і поховано його в Аялоні в Забулон-землі. 13 Після його судив Ізраїля Пиратоній Абдон Гиллеленко. 14 У цього було сорок синів і трийцятро внуків, що

їздили на сімдесятюх осягах. Він судив Ізраїля вісім год. **15** І вмер Пиратоній Абдон Гиллеленко, і поховано його в Пиратоні в Ефраїм-землі, на горі Амалекійській.

13 Сини Ізраїлеві чинили знов те, що в очех

Господніх було недобре, і подав їх Господь в руки Філистіям на сорок літ. **2** А був тоді один чоловік із Зореага, з покоління Данового, на ім'я Маной, жінка ж в його була неплідна й не роджала. **3** І обявивсь ангел Господень молодиці й рече їй: Оце ти неплідна і не роджаєш, але ти завагонїеш і вродиш сина. **4** Остерегайся ж, не пий ні вина ні впиваючого напитку, й не їж нічого нечистого; **5** Бо се ти почнеш і вродиш сина; та щоб бритва не торкалась до голови його, бо хлопчик сей буде від матірньої утроби посвячений Господеві, і зачне він рятувати Ізраїля з Філистійської потали. **6** Молодиця ж пішла та й оповіла своїму чоловікові: так і так, чоловік Божий прійшов до мене. Він мав вигляд ангела Божого, аж страшно поважний. Я не питала його, звідки він, і імени свого він не називав мені. **7** І промовив він до мене: Ти станеш вагітною і вродиш сина; тож не пий ні вина ні сикера і не їж нічого нечистого, бо хлопя буде назорей Божий від матірнього тіла аж до дня своєї смерті. **8** Тоді Маной просив Господа і промовляв: Господи! Божий чоловік, що присилав еси, нехай би ще раз прийшов до нас та навчив нас, як нам держати себе що до хлопяти, як народиться. **9** І вволив Бог волю Маною, і ангел Божий прийшов ще раз до молодиці, як седіла вона на полі, а чоловіка її Маноя не було з нею. **10** І побігла хутенько молодиця, і оповіла про се чоловікові своїму, та й каже до його: Оце явивсь мені чоловік, що недавно приходив до мене. **11** Метнувся ж Маной за своюю жінкою, а прийшовши 'д тому чоловікові, спитав його: Чи ти той чоловік, що розмовляв з сією жінкою? Відказав той: Я. **12** Питає тоді Маной: Як слово твоє справдиться, то як тоді нам держати себе з хлопям і що з ним чинити? **13** Відказав ангел Господень Маною: Нехай остерегається молодиця всього, що я сказав їй. **14** Нехай не єсть нічого, що робиться з винограду, не пе ні вина, ні опяняючого напитку, і нічого нечистого не єсть, все так, як я звелів їй. **15** Промовив тоді Маной до ангела Божого:

Нам би хотілось тебе задержати й козенятком тебе пошанувати. **16** Ангел же Господень відказав Маною: Хоч би ти мене й задержав, не їсти му я харчі твоєї. Коли ж хочеш принести всепаленне, так принеси його Господеві. Маной же не знав, що се був ангел Господень. **17** І поспітив Маной у ангела Господнього: Як тебе звати на ім'я? Бо, як слово твоє та справдиться, схочемо тебе пошанувати. **18** І відказав йому ангел Господень: Чого питаєш про моє ім'я? Воно дивне. **19** Тоді взяв Маной козенятко і хлібний принос та й приніс на каменні Господеві. І сталося при тому диво перед очами Маноя й жінки його: **20** Як знялось поломе від жертівника 'д небесам, знявсь й ангел Господень у жертівному поломі. Побачивши се Маной і жінка його, припали до землі лицем. **21** І став невидимим ангел Господень Маноєви й жінці його. Зрозумів же тоді Маной, що се був ангел Господень. **22** І сказав тоді Маной до жінки: Істно мусимо ми вмерти, бо виділи Бога! **23** Жінка ж його відказала йому: Коли б Господь хотів нас умертвiti, не прийняв би од нас усепалення і хлібної жертви, та й не дав би нам усього цього вбачити, ані обявив того, що має бути. **24** І вродила молодиця сина, і дала йому ім'я Самсон. І росло хлопя, і Господь благословив його. **25** І почав дух Господень бути в ньому в таборі Дановому між Зореагом і Естаолом.

14 І пішов Самсон у Тимнат, і запізнавсь із Філистійською дівчиною. **2** Вернувшись, оповідав про се батькові й матері та й каже: Запізнавсь я в Тимнаті з Філистійською дівчиною; дайте мені її за жінку. **3** Батько й мати ж відказали йому: Хиба ж між дівчатами твого браття і в усьому народі нашому та нема тобі жінки, що хочеш узяти в чужій стороні у Філистіїв, у необрізаних? Відказує ж Самсон батькові: Сю возьми мені: бо вона сподобалась мені. **4** Не знали ж батько й мати його, що на се була воля Господня, та що він шукав причини навпроти Філистіїв, того бо часу панували Філистії над Ізраїлем. **5** От і пішов Самсон із батьком та матіррю в Тимнат, і як наблизувались вони до виноградників Тимнатських, скочив несподівано проти нього левчук рикаючий. **6** Зійшов тоді на його Господень дух, що він левчука роздер ніби козеня, не мавши в руці нічого. Батькові-матері ж

не сказав, що зробив. 7 Тоді прийшов (у Тимнат) та й перемовивсь із дівчиною, і прихилилась вона до Самсона. 8 Трохи згодом ішов ізнов, щоб її взяти додому, і звернув, щоб глянути на мертвого лева, аж у левиній пащі бжоляний рій із медом. 9 Він забрав його в руки та й ів собі в дорозі, а прийшовши до батька-матері, дав і їм, і вони їли, та й не сказав, що забрав мед із левиного трупу. 10 Потім прийшов батько його до дівчини, і справив Самсон там бенкет: бо так звичайно чинили женихи. 11 І як там побачили його, выбрали трийцять бояр, щоб круг його були. 12 І промовив до них Самсон: Загадаю вам загадку. Як одгадаєте її мені за сім бенкетових днів, так я вам дам трийцять сорочок і трийцять съяточних жупанів. 13 Коли ж не зумієте відгадати, так ви мені дасте трийцять сорочок і трийцять съяточних жупанів. 14 І відказали йому: Загадуй, почуємо. 15 І рече їм: Вийшла харч з ѯдою, солодощі із страшного. Так не змогли вони розвязати загадки в трьох днях. 16 На четвертий же день прохали вони Самсонову жінку: Ублагай бо чоловіка, щоб він розвязав нам загадку, ато спалимо тебе вкупі з батьківським будинком. Чи то ж про те тільки выбрали нас, щоб обідрати нас? 17 І плакала молода Самсонова перед ним і казала: Ой противна я тобі, не любиш мене. Загадав єси моїм землякам загадку, а мені й не звіривсь. Відказав їй: Батькові мойму й матері моїй не звіривсь, а тобі б то звірився? 18 І плакала вона перед ним всії дні, покіль справляли вони бенкет. Семого ж дня виявив таки їй, бо докучливо просила його. Вона ж виявила загадку землякам своїм. 19 От і кажуть вони йому семого дня перед заходом сонця: Що над мед солодше? що над лева страшніше? І рече їм: Коли б ви моєю телицею не орали, так моєї б загадки не згадали. 20 Найшов тоді на його дух Божий, що він пішов ув Аскalon, і вбив там трийцять чоловіка, поздіймав з них одежу та й пороздавав съяточні жупани тим, що загадку його відгадали. І загорівсь великим гнівом і пішов у домівку батьківську. 21 Жінка ж Самсона спарувалась із боярином, що був при ньому дружбою.

15 По якому часі, під пшеничні жнива, прийшов Самсон із козеням, щоб одвідати жінку свою, і каже: Я хочу ввійти в бічню

съвітлицю до моєї жінки. Батько ж її не дозволив йому ввійти, 2 А заявив йому: Я справді думав, що ти одцуравсь її, та й oddав твоїму бояринові. Однакже менша сестра її ще краща за неї; нехай вона буде замість її. 3 Самсон же відказав йому: Тепер не буду винен Філістіям, коли заподію зло їм. 4 І пішов Самсон та й уловив три сотні лисиць, набрав лушниць, повязав по парі лисиць одну до однієї хвостами, а між кожну пару хвостів привязав по лучиву. 5 Позапалював тоді лушниці, розпустив лисиці по Філістійських житах, та й пустив на пожар і копи Філістійські і стояче ще збіже, і оливкові сади. 6 Як же Філістії питали: Хто се зробив? відказувано: Самсон, зять Тимнатіїв, бо він одняв у нього жінку та й oddав його бояринові. Кинулись тоді Філістії та й спалили її вкупі з батьком її. 7 Самсон же сказав їм: Хоч ви се й учинили, та я тоді тільки вгамуюсь, як помщусь над вами. 8 І поперебивав їм ноги і стегна важеною довбнею. Тоді пішов собі та й осівсь у розщілині скелі Етамської. 9 Філістії ж двинули та й отаборились у Йдеї, і розпростерлись аж до Лехи. 10 І питали осадники Йдеї: Чого ви двинули проти нас? А вони відказали: Щоб уловити Самсона і вчинити з ним таке, як учинив він із нами. 11 Виступило тоді три тисячі чоловіка до Етамської розщілини та й кричали до Самсона: Хиба не знаєш ти, що Філістії над нами панують? Про що ж ти нам таке вдяєв? А він їм відказує: Як вони витворяли зо мною, так і я вдяєв їм. 12 І кажуть вони йому: Ми прийшли тебе вловити, щоб Філістіям тебе видати. Самсон же відказує: Заприсягніте, що самі не вбете мене. 13 І відказали йому: Ні, ми тільки звяжемо тебе та й видамо Філістіям; убити ж тебе не вбємо. От і звязали його новою верівкою та й повели з розщілини. 14 Як дойшов же він до Лехи, а Філістії з радощів загукали, що ведуть його, тоді найшов на нього Господень дух, і поворозя на руках його зробилось наче прядиво, що загорілось, і повязь на руках його порозпадалась. 15 І знайшов він съвіжку ослячу челюсть, простяг руку свою, взяв її та й убив нею тисячу чоловіка. 16 І рече Самсон: Челюстю ослиною побив я товпу, дві товпи, — щекою ослиною убив я тисячу люда! 17 Се промовивши, відкинув челюсть від себе, і проложив тому місцеві ім'я: Рамат-Лехи, се б то кинена челюсть. 18 Тоді

схотілось йому дуже пити, і озвався він до Господа і рече: Дав еси сей великий рятунок рукою раба твого, а тепер доведеться мені вмерти від спраги та попастись у руки необрізаним. **19** І зробив Господь діру в челюсті, і потекла з неї вода. Як же напивсь, вернувся в нього живий дух, і він ожив. Через те прозвано се місце жерело взиваючого, і тече воно в Леші по сей день. **20** Судив же він Ізраїля за панування Філістайського двайцять літ.

16 Прийшов відтак Самсон у Газу, і побачив там блудницю та й пригорнувсь до неї. **2** Як переказано ж Гадіям: Прийшов Самсон сюди! обслі вони його та й поставили на всю ніч сторожу в міських воротіх тайкома, кажучи: Покіль задниться днина, вбємо його. **3** Самсон же лежав до півночі а опівночі встав, ухопив обое крила міських воріт разом з засовом, положив їх собі на плечі та й поніс аж на вершину гори, що стоїть навпроти Геброну. **4** Сталося ж навпослі, що полюбив він на долині Сорек вродливу женщину на ім'я Далила. **5** І прийшли до неї князі Філістайські і промовляли до неї: Удобрахай його та вивідай, у чому його велика сила, і чим би нам підойти його, щоб звязати його та впокорити, а ми дамо тобі чоловік за чоловіком по тисячу й сто срібних склів. **6** І каже Далила Самсонові: Признайся бо, в чому твоя сила, що ти дужий такий, і чим тебе можна б звязати, щоб підневолити? **7** І рече їй Самсон: Як би звязано мене сімма сирими, не висушеними буйволовими жилами, був би я малосилок як і йнші люде. **8** І принесли їй князі Філістайські сім съвіжих тятив, ще не засушених, і звязала вона його ними; **9** Як же кликнула до него: Самсоне! Філістай напали на тебе! він порвав тятиви наче нитку валовини приближену до вогню, і тайни сили його не вивідано. **10** Присіпалась тоді Далила до його: Так се ти насыміявсь із мене неправдою! Скажи ж мені тепер, чим тебе можна би звязати? **11** І відказав їй: Як би звязано мене новою верівкою, що не була ще ні в якій роботі, був би я тоді малосилок, як інші люде. **12** От і взяла Далила нову верівку та й звязала нею його; тоді кликнула до його: Самсоне! Філістай на тебе чигають в боковій съвітлиці. Він же порвав те все на руках у себе, наче нитку. **13** Присіпалась ізнов Далила до него:

Ти й досі насыміхаєшся з мене, і говориш лож; признайся ж бо таки, чим би тебе можна звязати? **14** І відказав їй: Як би ти віткала семero кучерів з моєї голови ув основу, **15** Та прибила цвяхом на ткацькому валу, тоді був би я малосилен як інші люде. Як же він заснув, узяла Далила сім кучерів з голови в нього, ввіткала в основу та й закріпила гвоздем на ткацькому валу, і гукне тоді: Самсоне, Філістай на тебе! Схопиться ж він зо сну, та й вирвав ткацького вала вкупі з основою. **16** Привязалась ізнов Далила до його: Як же ти кажеш: Люблю тебе, коли серце твое чуже до мене? Оце вже в третє насыміявсь еси з мене і не признавсь мені, у чому твоя сила, що такий ти дужий. **17** І як почала вона докучати йому без перестану своїми речами та мучити його, так що й життє омерзіло йому, **18** Тоді він виявив їй усю правду, та й каже їй: До моєї голови бритва не торкалась, бо я посвячений Господеві від матірнього тіла. Коли б мене та острижено, тоді б зникла від мене сила моя; я був би малосилен, як інші люде. **19** Як же зрозуміла Далила, що він їй виявив усе серце, послала вона кликати Філістай та й звеліла сказати їм: Тепер вже можете прибути, бо відкрив він мені ціле серце. Прийшли тоді Філістай та й принесли їй обіцяні гроши. **20** Вона ж приспала його на колінах у себе, та й кликнула одного чоловіка; той виголив семero кучерів на голові в його. Тоді став він слабшати, і сила його покинула його. **21** Як же крикнула вона: Самсоне, Філістай на тебе! прокинувсь він од свого сну, та й подумав: Отрясусь із сього, як і завсіди та й визволюсь. А того й не знав, що Господь відступив від його. **22** Узяли ж його Філістай та й повиколювали йому очі; повели в Газу та й закували в мідяні кайдани, і мусів він у темниці молоти на журнах. **23** Волоссе ж на голові в його тимчасом одростало, там де було виголене. **24** Зібралися ж якось князі Філістайські, принести своїму богові Дагонові велику жертву і повеселитись, бо казали: Бог наш подав нам нашого ворога Самсона в руки. **25** Видячи його, й люд хвалив бога свого та говорив: Бог наш ворога нашого, що нашу землю пустошив, того що побив стільких, подав нам на поталу. **26** А розвеселившись трапезуючи, сказали: Кликніть Самсона, нехай нас розсмішить. Тоді взято Самсона з темниці, і він мусів їх забавляти, і

поставлено його між стовпами. **26** Тоді попросив Самсон поводиря свого, що держав його за руку: Ось пусти мене, обмацяти стовпи, що на них стоїть будинок, обіпрусь я об них та відпічну. **27** У будинку ж було повно чоловіків і жінок. Були там і всі князі Філістійські, а на даху зібралось до трох тисяч чоловіків і жінок, що дивились, як забавляв їх Самсон. **28** І озвався тоді Самсон до Господа і рече: Господи Боже! зглянься на мене і дай мені, Боже мій, ще тільки раз таку силу, щоб я за обі очі мої помстився заразом над Філістіями! **29** Тут він обняв оба середні стовпи, що на їх стояв будинок, одного правицею, другого лівицею. **30** І промовив Самсон: Умирай, душа моя, з Філістіями! і потряс ними так потужно, що будинок ринув на князів і на ввесь люд, що там був. І мертвих, що він погубив їх умираючи, було більш, анж тих, що за життя свого поперебивав. **31** Прийшли тоді брати його й уся родина його, і взяли його та й поховали між Зореагою й Естаолом в батьківському гробовищі його батька Маноя. Двайцять літ судив Самсон Ізраїля.

17 Був один чоловік на горі Ефраїм, на ім'я Миха. **2** Сей промовив до матері своєї: Одинайцять сот срібних сиклів, що вкрадено в тебе, і ти при мені вирекла проклін, сї гроші в мене в схованці: я взяв їх; тепер же верну їх. І відказала мати йому: Нехай тебе благословить господь, сину мій! **3** От і вернув він матері одинайцять сот. Мати ж його каже: Я хочу їх присвятити господеві й на благо синові моїму обернути, на те, щоб із них зробити вирізуваного і виливаного ідола. **4** Але він вернув таки срібло матері своїй, а мати взяла двісті срібних секлів та й oddala золотареві, а той зробив з них вирізуваного і виливаного божка, і находився він у дому Михи. **5** А був у Михи (окремо) дім для божища. І зробив Миха ефод і терафим і посвятив одного сина свого, щоб служив йому за съященника. **6** Того часу не було князя в Ізраїлі, і кожен чинив, що здавалось йому доладнім. **7** Був же тоді один молодик із Бетлеем Юдейського з покоління Юдиного; він був Левит, і пробував там заволокою. **8** Сей покинув город Бетлеем Юдейський, щоб, де доведеться, пробувати заволокою, та й зайшов у Ефраїм-гори, в господу до Михи. **9** Питає в його Миха: Куди ти

йдеш? Відказав той: Я Левит із Бетлеема в Юдеї, а яду, щоб осітись, де доветься. **10** І каже йому Миха: Зістанься у мене та й будь мені за батька й за съященника; я давати му тобі що року десять срібних секлів і потрібну одежду та харч. **11** Левит пристав на се, щоб зістатись у того чоловіка, і був у нього молодик як один із його синів. **12** От і посвятив Миха Левита, і був у його молодик за съященника, і жив у господі в Михи. **13** Тоді каже Миха: Тепер знаю, що господь буде благодатен до мене, бо маю Левіта за жерця.

18 Того часу не було царя в Ізраїлі, а поколінне

Даново шукало собі того часу наслідньої держави, бо йому й доти не допалось повного уїду між поколіннями Ізрайлевими. **2** От і послали Данії з покоління свого п'яťох з'угадних мужів із Зореага й Естаола, щоб розгледіти землю та винишпорити, та й наказали їм: Ідіть розглядайтесь по землі скрізь. Вони ж дойшли до гір Ефраїмових, зайшли до Михиної господи та й обночувались там. **3** Будучи ж в Миховій господі, візінали вони говірку молодого Левита, зайшли до його, та й поспітали в його: Хто тебе сюди завів, що тут робиш, і що таке ти в цьому домі? **4** І відказав їм він: Так і так обійшовсь ізо мною Миха: найняв мене, й я його съященником. **5** Тоді просяє його: Спитай у Бога, щоб нам знати, чи пощастиТЬ нам у нашій дорозі, що верстаємо? **6** І каже їм жерець: Ідіть веселі; дорога, куди йдете, приятна Господеві. **7** От і пійшли далі ті п'ять мужів та й дойшли до Лайса. Там побачили, як люди живуть безпечно звичаєм Сидоніїв, байдужно й тихо, та що не було в тій землі такого, що обиджав би в чому, або мав би яку владу. Від Сидоніїв вони далеко й не мають ні з ким ніякої справи до спільнії оборони. **8** Як прийшли вони до своїх братів у Зореагу й Естаол, каже їм браття їх: І з чим же ви? **9** А они відказують: Вставайте, двинемо проти них у поле! Бо землю ми огледіли: справді прегарна земля, а ви оце задумались; не гайтесь довше, рушаймо в дорогу, та й осягнемо землю в державу! **10** Прийшовши туди, знайдете байдужний люд, а земля простора. **11** І рушили звідти з покоління Данового з Зореаги й Естаола шість сотень узброєних людей. **12** В своєму поході отaborились вони в Каріят-Яримі в Юдеї. Тим і

прозивається те місце по сей день табір Данів — за Каріят-Яримом. **13** Звідти йшли вони на Ефраїмогори та й прийшли до господи Михиної. **14** Тоді звались ті п'ять мужів, що ходили в Лаіс, щоб розгледіти землю, і сказали своїм братам: Чи знаєте, що в сьому хуторі є ефод і терафим, та вирізуваний і виливаний ідол? Зміркуйте ж оце, що маєте діяти. **15** І завернули вони туди, прийшли до господи молодого Левити в домі Михи, та й привітали його. **16** А шістьсот чоловіка з синів Данових, узброєних, стояли за ворітми. **17** П'ятьох же мужів, що виходили на розглядини, ввійшли, пробралися туди та й забрали вирізуваного ідола, ефод і терафим та виливаного божища. Священник же стояв за ворітми з шістма сотнями чоловіка в'оруженими, **18** Як пробралися вони в будинок до Михи, то й забрали вирізуваного кумира й ефод і терафим і виливаного божища. І питав їх священник: Що ви коїте? **19** Вони ж відказують: Мовчи, затули рота рукою, йди з нами, та й бувай батьком нам і священником. Що бо тобі любійше, попувати в домі одного чоловіка, чи бути священником в поколінню і роді в Ізраїлі? **20** І призволив священник, і взяв ефода й терафима, вирізуваного ідола й виливаного божка, та й пішов укупі з людьми. **21** І пішли вони далі, вправивши дітей, скотину й дороге майно поперед себе. **22** Ще ж не далеко відйшли від господи Михиної, а вже й скупились за Даніями. **23** І кликали вони за Даніями, а ті обернувшись питали в Михи: Що тобі треба? чого так кричиш? **24** Відказує сей: Ви забрали боги, що я собі постараю і жерця, та й пішли собі. Як же се питаете: Що тобі треба? **25** І відказали йому Данії: Стережись, щоб ми не чули більше твоого голосу, ато сердті люди кинуться на вас, і згинеш сам та й погубиш своїх. **26** І пішли собі далі Данії. Миха же, побачивши, що вони дужче за його, вернувсь додому. **27** Забравши сим робом те, що постараю собі Миха, вкупі з його жерцем, напали вони на Лаіс, на людей тихих і байдужних, побили їх мечем а город пустили з димом. **28** Ніхто не допоміг їм, бо жили далеко від Сидону і не мали ні з ким ніякої справи. Місто се находилось на долині, не далеко Бет-Рехова. І збудували собі (Данії) город, та й осілись у йому. **29** І прозвали

місто своє Даном, по імені предка свого Dana, сина Ізрайлевого; перше ж той город звався Лаіс. **30** І поставили в себе Данії вирізуваного ідола, а священниками в поколінні Дановому були Йонатан, син Герсонна, сина Мойсейового, і сини його аж по день уневолення свого. **31** І стояв у них ідол, що зробив Миха, увесь той час, як божий дом стояв у Силомі.

19 Було ж того часу, як не було ще царя в Ізраїлі, жив собі Левійський чоловік серед Ефраїмових гір. Держав він у себе дівку з Бетлеєма, в Йдеї за належніцю. **2** Ся ж належниця посварилася із ним та й утекла від його до своєї родини в Бетлеєм в Йдеї, та й пробувала там чотири місяці часу. **3** Потім пустив ся чоловік її в дорогу, щоб з нею щиро перемовитись та й узяти її до себе. Був при йому наймит його та два осли. Она ввела його в дім батька свого. **4** Батько молодоці, побачивши його, привітав його радо, і задержав його тестя, батько молодої жінки, у себе. І пробув він три дні в нього; вони їли й пили і почували там. **5** На четвертий же день встав він досвіта, щоб вертати; та батько молодичин каже своїму зятеві: Покрепися ж перш куском хліба, тоді й пійдете. **6** От вони й остались, і їли та пили вкупі, тоді ж прохав молодичин батько чоловіка: Останься на ніч та повеселись у нас. **7** Чоловік же піднявсь, щоб ійти в дорогу. А тестя його присилував таки, що він ще раз переночував. **8** Як устав сей на п'ятий день рано вранці, щоб ійти, каже молодичин батько: Покрепися та загайсь, покіль день схилиться. От і їли оба знов. **9** Як устав же чоловік, щоб відходити з належницею та з наймитом, каже йому тестя: Дивись, як день хилиться 'д вечеру; начуйте та повеселітесь; завтра рано встанете в дорогу і пійдете додому. **10** Та чоловік не схотів уже почувати, пустивсь у дорогу, та й прибув у Евус, се Ерусалим, при йому ж була пара обтяженіх ослів і належниця його. **11** Як же були вони під Евусом і день вельми вже схилився, каже наймит своїму панові: Завернімо в Евузіївський город та переночуймо там. **12** Відказав йому пан його: Не пійдемо в місто чужинців, що не з синів Ізрайлевих, а простуймо в Гиву. **13** І каже наймитові своїму: До якогось міста вже ми дійдемо та й обночуємось у Гиві, або в Рамі. **14** От

і простували вони дальше, та недалеко від Гиви Беняминової зайдло їм сонце. **15** І повернули вони в Гиву, щоб там ночувати. Як же прийшли туди, мусіли седіти на майдані в місті, бо ніхто не закликав їх в господу на нічліги. **16** Аж ось показавсь старий чоловік, що ввечері вертавсь із роботи своєї з поля. Родом був він з Ефраїмських гір і пробував чуженицею в Гиві, а люди таможні та були Бенямині. **17** Споглянувши сей і побачивши чоловіка з клунками на улиці в місті, питася: Куди йдеш і звідкіля? **18** Відказав же той: Ми йдемо з Бетлеєма в Йudeї в гори Ефраїмські, бо я звідти. Ходив я в Бетлеєм в Йudeї, і вертаюсь тепер до моєї домівки. Та нема нікого, щоб нас прийняв в господу; **19** Є в нас солома й харч ослам, є й хліб і вино про мене й про твою рабу й про наймита, що має при собі твій раб, нічого нам не треба. **20** Каже тоді старий чоловік: Не журись, чого не було б у тебе, здайся на мене; тільки не ноочуй на дворі. **21** І повів його в свою домівку, і дав ослам харчі; і пообмивали вони собі ноги, й іли й пили. **22** Тим часом як вони по труді тіла посиляли, обступили горожане господу, люди ледачі, перлисі у двері і кричали на дідуся, господаря дому: Виведи чоловіка, що повернув до тебе, щоб ми з ним розпитались. **23** Вийшов до їх господар та й каже їм: Ні, братте! не чиніте зла! Коли чоловік сей завернув до мене в господу, не подоба вам таке стидовище чинити. **24** Ось у мене дів'є дочка, а в його є належниця; виведу їх вам; насилийте їх і чиніте, що вам до вподоби; над сим же чоловіком не чиніте безчестії. **25** Та люди ті не схотіли його слухати. Тоді вхопив чоловік належницю свою, та й вивів її до них на улицю, і вони пригортались до неї і ругались над нею всю ніч до ранку, і тоді аж її покинули, як зачевроніла зоря. **26** Як же настав ранок, прийшла молодиця та й повалилась перед дверима того чоловіка, де був пан її, й лежала покіль настав день. **27** Як же встав уранці пан її, та відчинив двері й вийшов, щоб простувати своєю дорогою, аж належниця його лежить перед дверима господи, розтягнувши руки на порозі. **28** Каже він їй: Уставай, пійдемо! аж нема відповіді. Побачивши, що вона вмерла, положив він її на осла та й пішов до своєї домівки. **29** Вернувшись ж додому, вхопив ножа, взяв належницю свою, порізав її на дванадцять частин та й розіслав

їх по всіх займищах Ізраїльських. **30** І кликав тоді кожен, хто се бачив: Такого не бувало й не видано з того часу, як Ізраїль вийшов з Єгипту, по сей день! Оце ж подумайте про се, порадьте та постановіть, що чинити!

20 І повиходили всі сини Ізраїлеві, і зібрались громада як один чоловік від Дана аж до Берсабії, і земля Галаадська перед Господом у Массифі. **2** І зійшлися голови всього народу, всі покоління Ізраїлеві, на збори Божого народу, чотириста тисячей піхотників узброєних мечами. **3** Та й Беняминії дізнались, що сини Ізраїлеві зійшлися в Массифу. І питали Ізрайлитянє: Скажіть, як сталося те погане діло? **4** І відказав Левит, чоловік замученої молодіці так: Прибув я в Гиву Беняминову з моєю належницею, щоб там обночуватись. **5** Та горожане Гиви обступили ніччу господу, задумавши мене вбити, і мучили вони мою належницю так, що вона й умерла. **6** Тоді взяв я належницю мою, порізав її та й порозилав по всьому займищу держави Ізраїлевої, бо вчинили вони беззаконне й соромне діло в Ізраїлі; **7** Всі ви, сини Ізраїлеві, тут, то ж розберіть все і постановіть, що чинити. **8** Піднявсь тоді весь люд як один чоловік, і промовив: Ніхто з нас нехай не йде додому, ніхто не вертайсь до господи своєї. **9** От же що ми зробимо з Гивою: **10** Возьмімо по десятку чоловіка з сотні з усіх поколінь Ізраїлевих, і по сотні з тисячі, а по тисячі з десяткох тисяч; нехай наберуть харчі про людей, що пійдуть на Гиву Беняминову, покарати її за погане діло, яке вдіяла вона в Ізраїлі. **11** І скупились усі покоління Ізраїлеві проти того міста однодушно, як один чоловік. **12** І порозилали покоління Ізраїлеві по всьому поколінню Беняминовому, сказати: Що се за погана річ між вами стала? **13** Повидавайте ж ледачих людей з Гиви, щоб ми їх стратили й ледарство з Ізраїля викоренили. Беняминії ж не схотіли увілити волю своїх земляків, синів Ізраїлевих. **14** І поскуплювались Беняминії із інших городів у Гиву, щоб виступити на війну з синами Ізраїля. **15** І налічено Беняминіїв із міст того дня двадцять і шість тисячей узброєних мечами, oprіч осадників Гивейських, а їх налічено сімсот чоловіка вибраних. **16** Із усіх сих людей було сім сотень вибранців ліваків; кожен із них, випускаючи камення з пращі у волос,

випустив його мимо. 17 Ізрайлітян же налічено, без Беняминіїв, чотириста тисячей в'оружених мечами, добірного військового люду. 18 І встали і пійшли в дім Божий (в Сило), і питали в Бога, і казали сини Ізраїлеві: Хто з нас має перший виступити на війну з Бенямином? Господь відказав: Перший Юда. 19 І рушили сини Ізраїлеві вранці та й отaborились під Гивою. 20 І виступили Ізрайлітяне до бою проти Беняминіїв і стали вони навпроти їх лавами перед Гивою. 21 Беняминії ж вийшли з Гиви та й положили того дня двайцять і дві тисячі чоловіка Ізрайлітяна на землю. 22 І пійшли сини Ізраїлеві та й плакали перед Господом до вечора, питуючи: виступати мені знов на Беняминіїв? Відказав Господь: Виступайте проти їх! 23 Набрав тоді духа народ Ізраїльський, та й стали до бою знов на тому ж місці в порядку боевому, 24 І наступили сини Ізраїлеві другого дня на Беняминіїв. 25 І вийшов проти їх Бенямин другого дна з Гиви, та й знов положив трупом із синів Ізраїля вісімнайцять тисячей в'оружених мечами. 26 Тоді всі сини Ізраїлеві і ввесь люд пійшли і прийшли в дім Божий, і сиділи там плачуши перед Господом, і постили того дня до самого вечора, і приносили всепалення й мирні жертви перед Господом. 27 І питали сини Ізраїлеві в Господа — (в той час була скриня закону Божого там), 28 А Финеес, син Елеазара Ароненка, служив того часу службу перед ним) — Чи мені знов наступати боєм на братів моїх, Беняминіїв, чи залишити? І відказав Господь: Наступай, бо завтра подам я їх в руки ваші. 29 І заставив Ізраїль засідку навколо Гиви. 30 І вийшли сини Ізраїлеві на третій день проти Беняминіїв та й уставились лавами до бою перед Гивою, як і в перші рази. 31 Беняминії ж вирушили проти народу, віддаляючись від міста, та почали, як у перші рази, декого з народу побивати на дорогах, що одна веде на Бетель, а друга через поля на Гиву, і вбили до трицьатьох чоловіка з Ізрайлітяном. 32 І казали самі собі Беняминії: Лягають перед нами вони, як і за першим разом. А сини Ізраїля змовились: Утікати memo, щоб відманити їх від городу на шляхи. 33 І рушили всі мужі Ізраїлеві від становища та й стали лавами під Баал-Тамаром, а засідка Ізраїлева почала також рушатись з свого становища на заході від

Гиви. 34 Тоді наступило на Гиву десять тисячей вибраних, і счалась бійка страшена; Беняминії ж не знали ще, що надходить їх погибель. 35 І поразив Господь Бенямина перед Ізраїлем, і постинали Ізрайлітяне того дня двайцять і п'ять тисячей і сто чоловіка з синів Бенямина, добре в'оружених мечами. 36 Беняминії, побачивши, що вони побиті, почали втікати, а тоді Ізрайлітяне лишили їм місце до втечі, щоб упали в засідку, що її заставили поблизу Гиви. 37 Заляга кинулась тепер на Гиву, і вломились у город та й постинали мечем усіх осадників. 38 Між Ізрайлітянями ж і їх залягом були змовини, щоб вони дали знак димом над містом. 39 Як же Ізрайлітяне повернулись ніби навтеки, а Беняминії почали Ізраїлів побивати з трицьатьох чоловіка, бо думали: Подужали ми їх як і в першому бою, 40 Почав тоді дим вставати над містом, і як озирнулись Беняминії, вже ввесь город стояв у поломі, що палало під само небо. 41 Обернулись тоді Ізрайлітяне, а Беняминії зрозуміли, що їх найшла лиха година. 42 І подались вони перед Ізрайлітянями в степ, та їх бито ще гірше, бо й ті, що запалили місто, погнали за ними. 43 Обгорнули вони Бенямина з усіх боків, і гнали його до Менухи, не даючи їм спочити аж до східньої сторони Гиви. 44 Полягло тоді в Бенямина вісімнайцять тисяч чоловіка найхоробрішого люду. 45 Останки з Беняминіїв звернулись на пустиню, 'д скелі Риммон. І побили Ізрайлітяне по дорозі ще п'ять тисяч чоловіка, і гнались за ними до Гидома, і вбили з них ще дві тисячі люда. 46 Всіх же синів Беняминових, що того дня погибли, було двайцять і п'ять тисяч чоловіка, що орудували мечем, а всі були мужі добірні. 47 І метнулися останки з них втеком у степ проти скелі Риммон, шістьсот чоловіка, та й пробували чотири місяці під скелею Риммон. 48 Ізрайлітяне ж вернулись назад і постинали всіх, що ще остались з Беняминіїв, і скот їх, а всі села, які були близько, повипалювали вогнем.

21 І заприсягли Ізрайлітяне в Массифі: Ніхто з нас не оддасть дочки за Бенямія. 2 І скупивсь люд до дому Божого в Сило, і сиділи там до вечора перед Богом, і голосили промовляючи: 3 Про що воно, Господи, Боже Ізраїлів, так ув Ізраїлі сталося, що вже нема цілого одного покоління? 4 Назавтра

ж рано вранці построїв там люд жертівника і приніс усипаленне і мирну жертву. **5** І питали сини Ізрайлеві: Хто з усіх поколінь Ізрайлевих не був в поході з військом Господнім? Бо присягнено було великою присягою, того, хто не прийде в Массифу перед Господа, скрати смертью. **6** І жаль стало Ізрайлітням братів своїх Беняминів і говорили: Тепер вирвано ціле одно покоління з Ізраїля! **7** Як нам обмислити про жінки для тих, що залишились, коли ми заклялись Господом, що ніхто з нас не отдавати ме за них дочки? **8** І питали: Чи нема кого з поколінь Ізрайлевих, що не прийшов був сюди перед Господа в Массифу? Тоді виявилось, що з Явиса Галаадського ніхто не прибув був до громади військової в табір. **9** І зроблено перегляд міжлюдом, і дозналися, що з осадників Явиських у Галааді не прибув ніхто. **10** І послала туди громада дванадцять тисяч найхоробріших мужів, і дано їм наказ: Ійдіть і повбивайте осадників Явиських у Галааді мечем, жіноцтво й дітвorum; **11** А при тому ось як з'орудуйте: на кожного мужчину і на всіх жінок, що взнали чоловіче ложе, розпростріте проклін, дівок же заставте живими. Вони так і вчинили. **12** І знайшли між осадниками Явиса в Галааді чотириста дівуючих жінок, що ще мужого ложа не взнали; їх привели вони в табір у Силомі, що в Канаан-землі стоїть. **13** Тоді послала вся громада, щоб перемовитись із Беняминіями, що були під Риммон скелею, та й обіцяно їм безпеку. **14** От і прийшли Беняминії, і передано їм жінок, скілько їх зісталось живими з жіноцтва в Явисі в Галааді. Однакже сих не стало на всіх. **15** І жалкував люд Ізраїльський вельми, що загине одно покоління в Ізраїлі. **16** І казали громадські мужі: Як нам обмислити жінками тих, що залишились? Бо й жіноцтво в Бенямині викоренено. **17** І говорено: Наслідня держава нехай остане уцілівшим синам Бенямина, щоб не перевелося одно покоління в Ізраїлі; **18** Але ж і нам не можна дочок наших за них отдавать; бо сини Ізрайлеві поклялись ось як: Проклят, хто отдасть за Беняминія дочку! **19** Тоді промовили: Що року буває съято Господнє в Силомі — а він стоїть на півночі від Бетеля, на востоці від шляху, що йде з Бетеля в Сихему, а на південні від Лебони — **20** Та навчили Беняминіїв, кажучи: Йдіть та засядьтесь у виноградниках, **21** І як побачите, що дівчата

виходять із Силому на танець і хороводи, то ви повискакуйте з виноградників та й хапайте кожен Силомську дівчину собі за жінку, та й ідіть додому в землю Беняминову. **22** Якже прийдуть їх батьки чи брати перед нами жалуватись, ми відкажемо їм: Вибачайте, бо ми не взяли про кожного з них жінки на війні, а ви б їм не дали: ваша й вина. **23** Беняминії так і зробили, та й здобули собі скільки було треба жінок між танцючими, що їх похапали. Тоді вернулись у свою державу, будували міста та й осідались там. **24** Ізрайлітняне ж розійшлися тоді кожен у свое покоління та й вернувсь кожен у свою державу. **25** Того часу не було царя в Ізраїлі; кожен чинив, що йому здавалось добрым.

Рут

1 За тих часів, як правували судді, раз якось був в краю голод. І один чоловік з Юдейського Вефлеєма пішов зо своєю жінкою та з двома синами своїми жити в край Моабіїв. **2** Чоловік той на імення Єлимелех, жінка його на імення Ноема, а два сини його на імення Махлон та Хілеон; були вони з Ефрату, з Юдейського Вефлеєма. І прибули вони в край Моабіїв та й зістались там. **3** І помер Єлимелех, чоловік Ноемин, і вона зісталась з двома своїми синами. **4** І одружились вони з Моabitянками: одна на ім'я Орфа, а другу звали Рут; і жили там трохи не десять років. **5** Але згодом обидва сини її, Махлон і Хілеон, померли, і зісталась та жінка після обох своїх синів і після свого чоловіка. **6** І вибралась вона з своїми невістками, та й пішла з Моабійського краю назад, бо перечула в краю Моабіїв, що Бог показав свою ласку для свого народа й дав йому хліб. **7** От вийшла вона з того місця, де жила, а з нею обидві її невістки; і йшли вони шляхом, вертаючись в Юдейський край. **8** І каже Ноема двом своїм невісткам: Верніться ви та йдіть кожна до хати до своєї матері. Нехай Господь покаже вам ласку, як ви вчинили з помершими й зо мною! **9** Дай, Господи, щоб ви знайшли пристановище кожна в господі свого чоловіка! І вона поцілуvalа їх. Але вони загомоніли голосно та заплакали; **10** І промовили до неї: Ні, ми підемо з тобою до твого народа! **11** А Ноема сказала: Вертайтесь, мої доні; навіщо вам йти зо мною? Хіба ж в моєму лоні ще є сини, щоб стали вам за чоловіків? **12** Вертайтесь, доні мої, ідіть з Богом; бо я вже стара задля того, щоб вийти заміж. Та коли б я й сказала: Я маю надію, і коли б я навіть цієї ж ночі була з чоловіком і навіть породила синів, **13** То чи ж можна вам ждати, доки б вони виростили? Чи можна ж вам для того не виходити заміж? Ні, мої донечки! Мені бо далеко гірше жити як вам; бо Господня рука проти мене. **14** Вони підняли лемент і знов почали плакати. І Орфа поцілуvalа на прощанні свою свекруху, а Рут зісталась з нею. **15** І сказала вона: Бачиш, твоя швагрова, жінка брата твого, вернулась до свого народа і до своїх богів; вертайтесь і ти слідом за нею. **16** Але Рут сказала: не силуй мене покинути тебе і вернутись

од тебе; куди підеш ти, туди й я піду, і де жити меш ти, там і я жити му; твій народ буде моїм народом, і твій Бог моїм Богом; **17** І де ти помреш, там і я помру, і бажаю, щоб і мене там поховали. Чи так, чи сяк вчинить зо мною Господь, одна смерть розлучить мене з тобою! **18** Як же вона побачила, що тая твердо постановила собі йти з нею, то й перестала вмовляти її. **19** От і йшли вони обидві вкупі, доки не прийшли до Вефлеєма. Як прийшли вони у Вефлеєм, усе місто заворушилось через їх, і говорили: Чи не Ноема се? **20** Вона сказала їм: не звіть мене Ноемою, а звіть Марою, бо Всемогущий послав на мене велике горе. **21** Я вийшла звідсіль заможна, а Господь вернув мене сюди з порожніми руками. Навіщо ви звете мене Ноемою, коли Господь напустив на мене допуст, і Всемогущий послав на мене смуток? **22** І вернулась Ноема, і з нею її невістка Рут, Моabitянка, що прийшла з Моабських полів, і прибули вони до Вефлеєма саме перед ячмінними жнивами.

2 В Ноеми був родич з чоловікового роду, на імення Бооз, чоловік дуже заможний, з Елимелехового роду. **21** сказала Рут, Моabitянка, до Ноеми: Пусти мене на поле збирати колоски слідком за тим, в кого запобіжу ласки. Вона сказала їй: То й іди, моя доню. **3** Вона пішла, і прийшовши збирала на полі колоски позад женців. І трапилось так, що та частка поля належала до Бооза, що був з Елимелехового роду. **4** Коли це Бооз приходить з Вефлеєма і промовив до женців: Господь при вас! Вони одказали йому: Благослови й тебе Господь! **5** І сказав Бооз до наймита, що доглядав женців: чия це молодиця? **6** Наймит, що доглядав коло женців, відповів кажучи: Ся молодиця Моabitянка, що прийшла з Ноемою з Моабійського краю; **7** І сказала вона: Будь ласкав, дозволь мені визбирувати колоссе позаду женців! Прийшла вона, та й остає тут од самого ранку й досі; в дома і не була. **8** І промовив Бооз до Рути: Слухай, небого! Не ходи збирати на інче поле і не переходь звідсіль; будь тутечки з моїми дівчатами. **9** Дивись, де вони жнуть на постаті, та й ходи за ними. Я дав приказ хлопцям моїм не чіпати тебе. Як тобі схочеться пити, то йди до посуду та й пий, те, що черпають мої хлопці. **10** Вона впала ниць і поклонилась до землі, і

промовила до його: Чим я запобігла ласку в очах твоїх, що ти приймаєш мене, хоч я й чужоземка? **11** Бооз одповів сказавши їй: Мені розказано про все, що ти зробила задля своєї свекрухи після смерті твого чоловіка, покинувши батька твого і матір твою, і отчину твою та прийшла до народу, котрого ти не знала ні позавчора ні вчора. **12** Бог прийми це твое діло! І нехай тобі буде повна нагорода від Господа, Бога Ізраїлевого, до котрого ти прийшла, щоб під його крилами захистити себе! **13** Вона сказала: Дозволь мені запобігати ласки в твоїх очах, мій добродію! Ти бо мене звеселив і промовив по серці твоєї рабині, коли я невартна ні однієї зпоміж твоїх служениць. **14** І сказав їй Бооз, як був час обідати: Ходи сюди і їж хліб, і вмочай свій шматок в оцет. І сіла вона коло женців, і він подав їй праженого хліба; і вона їла, і наїлась до сита, ще й зісталось. **15** І встала вона, щоб збирати, а Бооз дав приказ своїм наймитам, сказавши: нехай вона збирає колосся і поміж снопами, і не з'обижайте її. **16** Та й самі колосся із снопів покидайте, нехай вона збирає на харч, і не сваріть на неї. **17** Так збирала вона на полі до вечора, і змолотила зібране, і вийшла трохи не ефа ячменю. **18** Забравши це, вона пішла до міста, і свекруха її побачила, що вона назбирала. Надто ж вийняла вона і дала їй ще й те, що в неї зісталось, як вона до сита наїлась. **19** І сказала їй свекруха: Де ти збирала сьогодня, і де була на роботі? Будь благословен той, хто прийняв тебе! Рут сказала своїй свекрусі, в кого вона працювала, кажучи: Той чоловік, у котрого я сьогодня працювала, на імення Бооз. **20** І сказала Ноема своїй невістці: Будь він благословен Господом за те, що не позбавив своєї ласки ні живих, ні померших! І сказала їй Ноема: Цей чоловік не чужий для нас; він з нашої рідні. **21** Рут Моабитянка сказала: Він навіть сказав мені: Зіставайся з моїми слугами, доки в їх не скінчиться жнива. **22** І сказала Ноема своїй невістці Руті: Це ліпше, моя доню, що ти ходити меш з його наймичками; ніхто не скаже тобі нічого прикрого на другому полі. **23** Так вона була все з Боозовими наймичками, щоб збирати колосся, доки й не минули жнива ячмінні і жнива пшеничні, і пішла до своєї свекрухи.

3 І сказала їй Ноема, її свекруха: Доню моя! Чи не пошукати б тобі пристановища, щоб тобі жити в гаразді? **2** Бооз, що з наймичками його ти була, це ж наш родич. Оце ж він сієї ночі віє на току ячмінь. **3** Скупайся, намастись, та уберись в свое убрання, і йди на тік, але щоб він тебе не вглядів, доки не скінчиться їсти й пити. **4** Як же він ляже спати, запамятай собі те місце, де він ліг, потім прийди і постели собі у ногах його та й ляж; він тоді скаже тобі, що тобі діяти. **5** Рут сказала їй: Вчиню усе, що ти мені сказала. **6** І вона пішла на тік і вчинила усе так, як їй звеліла свекруха її. **7** А Бооз їв і пив, а розвеселивши своє серце, пішов та й ліг спати скраю копиці. І вона прийшла тихенько, постелила в ногах його і лягла. **8** Опівночі чоловік зжахнувся і підвісся, аж це в його в ногах лежить молодиця. **9** І він промовив: Ти хто? Вона сказала: Я Рут, твоя служниця: простягни твое крило над твоєю служницею, бо ти родич. **10** Бооз сказав: Будь ти, небого, благословена од Господа Бога! — Цей останній твій добрій вчинок ти вчинила ще краще за попередній, бо не пішла ти шукати собі парубків, ні вбогих, ні богатих. **11** Тепер, небого, не бійся, я вчиню задля тебе усе, що ти сказала, бо у всіх воротях народу моого знають, що ти добра жінка. **12** Се й правда, що я родич; але є ще ближший за мене родич. **13** Переночуй цю ніч; а вранці, як він тебе прийме, то добре, нехай приймає; а коли він не схоче прийняти, то я прийму тебе, як дійсно живий Господь! Спочивай до ранку. **14** І спала вона в його в ногах до ранку і встала передніше, ніж вони могли піznати одно другого; він бо сказав: Нехай ніхто не знає, що молодиця була на току! **15** І він сказав їй: Подай верхню одежину, що на тобі, подерж її: Вона держала, а він одмірив шість мірок ячменю, завдав їй на плечі, і пішов до міста. **16** Вона ж прийшла до своєї свекрухи, а тая сказала: А що, моя доню? вона оповідала їй про все, що зробив для неї той чоловік; **17** І сказала: Ці шість мірок ячменю він мені дав і сказав: Ти не повинна йти до своєї свекрухи з порожнimi руками. **18** А вона сказала: Потривай, моя доню, поки не довідаєш ся, що з того вийде; бо той чоловік не заспокоїться, не допровадивши свого діла до кінця.

4 Бооз вийшов до воріт і там седів. Коли це переходить попри його родич, про когоного говорив він. **І** сказав Йому: Зайди сюди і сядь тут. Той зайшов і сів. **2** **I** взяв Бооз десять старших чоловіків в городі, і сказав: Сядьте тут. **I** вони сіли. **3** **I** сказав Бооз до родича: Ноема, вернувшись з моабітського краю, продає частку поля, що належала до нашого брата Елимелеха. **4** Я постановив довести до твого слуху і сказати: Хочеш бути наслідником, то купи при сих, що тут сидять, і при старшинах нашого народа. Коли хочеш викупити, викупи; а як не хочеш одкупити, скажи мені; щоб я знат; бо окрім тебе нема наслідника, а після тебе я. Той сказав: Я викуплю. **5** **B**ооз сказав: Дня того, як купиш поле в Ноеми, ти купив і в Руті Моабитянки, жінки помершого, і повинен взяти її собі за жінку, щоб ім'я помершого в наслідку його збудити. **6** **I** сказав той родич: Не можу я взяти її за себе, щоб не поплутати й свого наслідка. Прийми ти її, бо я не можу прийняти. **7** А був давнійше такий звичай в Ізраїлі, що як викупляли або міняли, то щоб ствердити діло, один скидав свій чобіт і давав другому; і це було засвідченнем в Ізраїлі. **8** **I** сказав той родич Боозові: Купуй для себе! **I** скинув свій чобіт. **9** Тоді сказав Бооз до старшин і до усього народа: Тепер ви съвідки, що я купую в Ноеми усе, що було Елимелехове і Хілеонове і Махлонове, **10** А до того ще й беру собі за жінку Руту Моабитянку, Махлонову жінку, щоб зісталось ім'я помершого за його наслідком, та щоб не зникло ім'я помершого з поміж його братів і з воріт його оселі; ви сьогодня тому съвідки! **11** **I** сказав увесь народ, що був коло воріт, і старшини: Ми тому съвідки! Нехай Господь вчинить з жінкою, що вступає в твою господу, як з Рахилем і як з Лією, котрі обидві збудували дім Ізраїля. Надбай бogaцтва в Ефраті, і нехай славиться у Вефлеємі ім'я твоє! **12** А з насіння, що даст тобі Господь від молодої жінки сієї, нехай стане дім твій, як дім Переза, котрого породила Тамара Юді. **13** **I** взяв за себе Бооз Руту, і вона стала його жінкою. **I** вступив він до неї, і Господь дав, що вона завагоніла і породила сина. **14** **I** говорили жінка до Ноеми: Слава Господеві, що він не покинув тепер тебе без наслідника, що його імення не загине в Ізраїлі! **15** Він буде тобі втіхою і дбати ме про тебе на

старості літ. **Б**о його породила твоя невістка, котра любить тебе, котра для тебе стане ліпша за сімох синів. **16** **I** взяла Ноема дитятко, і носила його на руках своїх, і стала йому за пістунку. **17** Сусіди ж дали йому імення, і сказали: Оце родилась дитина в Ноемі! **I** дали йому імення: Обид. Він батько Ессея, батька Давидового. **18** Оце ж рід Переза: Від Переза народився Ерон, **19** А від Езрона народився Рам; од Рама народився Аминадаб; **20** А від Аминадаба народився Нахзон; від Нахзона народився Салмон; **21** А від Салмона народився Бооз; а від Бооза народився Обид, **22** А від Обида народився Ессеї; а від Ессея народився Давид.

1 Самуїлова

1 Був один чоловік із Раматаїм-Зофому, з гір Ефраїмових, на ймя Елкан, син Ерохама, сина Іллійного, сина Тохового Зуфієнка, Ефраїмій: **2** і було в його дві жінки: одну звали Анна, другу Феннана. У Феннані були діти, в Анни ж не було дітей. **3** І ходив сей чоловік що року з домівки своєї до Силому, молитись перед Господом Саваотом, і приносити жертви. Там були Іллій, і два сина його Офній і Пинеес съященниками Господніми. **4** Що разу ж, як жертував Елкан, давав жінці своїй Феннані і всім її синам і дочкам по частині жертівній; **5** Анні же давав окрему частину, бо любив її більше, хоч Господь зачинив її матірне лоно. **6** Перекірниця ж її допікала їй гіркими речами, щоб їй досадити, що Господь зачинив лоно її. **7** Так бувало воно що року, скільки ні ходили вони до Господнього дому, завдає було їй жалю, а та плаче й не єсть. **8** Поспітив же чоловік її Елкан: Анно, чого ти плачеш і не юсі і чого така сумна? Хиба ж я тобі не дорожчий за десять синів? **9** Як же вони раз у Силомі попоїли та напились, піднялась Анна та й пішла перед Господа; Іллій же, съященник, седів саме на ослоні коло дверей Господнього храму. **10** І молилася вона в своїй журбі Господеві і плакала гірко. **11** Та й обреклася таким обітом: Господи Саваот! коли змилосердишся над горем раби твоєї та й згадаеш мене і не забудеш раби твоєї та даси рабі твоїй музького пагоньця, дак я передам його Господеві; по ввесій вік його бритва не доторкнеться голови його. **12** Тим часом як вона так довго перед Господом молилася, Іллій придивлявсь її устам; **13** Анна ж промовляла тихцем, тільки губами ворушила, голосу ж її не чутно було, то ж Іллій думав, що вона пяна. **14** От і рече до неї: Чи довго ще останеш пяною? Йди, витверезись. **15** І відказала Анна: Ні, панотчен'ку: я безщасна людина: вина й впоюючого напитку не пила я, тільки горе серця моого вилила перед Господом. **16** Не вважай рабу твою за ледашу, бо я тільки з великої туги і печалі досі промовляла. **17** І відказав Іллій: Іди з упокоєм; Бог Ізраїлів спевнить, про що ти його благала. **18** І рече вона: Ой коли б же раба твоя та здобулась на твою ласку! От і пішла собі молодиця, та й іла і не була вже більш

сумна. **19** Назавтра вранці рано поклонились вони перед Господом та й вернулись додому в Раму. Як же пригорнувсь тоді Елкан до жінки своєї, спогадав про неї Господь, **20** І як надійшла пора, Анна завагоніла та й вродила сина, і назвала його Самуїль: бо (казала): у Бога я випросила його. **21** Як ійшов же Елкан з усією родиною своєю знов, щоб принести Господеві рокову жертву і все, що він обіцяв, **22** Не пійшла з ними Анна, кажучи своїму чоловікові: коли хлопця відлучу, тоді відведу його, щоб він явився перед Господом та й зіставсь там довіку. **23** І каже їй Елкан, чоловік її: Чини, як тобі лучче; седи дома, покіль відлучиш його. Дай тільки Господи, щоб слово твое справдилось. От і зісталась молодиця дома та й годувала сина докіль не відлучила. **24** Як же відлучила, взяла вона його в дорогу, та ще й три бики та ефу муки й бурдюк вина, і прийшла до храму Господнього в Силом. Хлопець же був ще маленький. **25** І заколено бика, і привела мати хлопчика перед Іллієм. **26** І рече: Панотче, так правда, як живе душа твоя, я та жінка, що тут перед тобою стояла, благаючи Господа; **27** Про се хлопятко благала я, і Господь ізглянувсь на мое благаннє, що заносила до його. **28** Оце ж і я оддаю його Господеві на ввесій вік його, щоб служив Господеві. От і заставила його там Господеві.

2 І молилася Анна й промовила: Звеселився дух мій в Бозі; в гору знявсь ріг мій в Господі моїм; широко отворились уста мої на ворогів моїх, бо я зраділа спасеннем твоїм. **2** Нема рівно съяного як Господь, нема другого крім тебе; один він бо наша скела, один тільки Бог наш. **3** Не причиняйте слів гордих; надто съмлі слова нехай не виходять із уст ваших, бо Господь один: Бог тямущий, а діла у него все готові. **4** Ламлеться лук у потужних, а немічні оперізуються силою; **5** Ситі хліб свій заробляють, голодні съяткують; неплідна сім раз роджає, плідна ялові. **6** Бог і мертвить, Бог і живить; він зводить у глибінь, і в гору підносить; (*Sheol h7585*) **7** Злidenним й багачам (по вподобі) робить, одного веде униз він, другого угору. **8** З пороху земного нуждаря підносить, з грязі бідного у гору возносить, щоб з князями посадити, у насліддє престолом слави наділити; бо від Господа основи землі, і він заложив на

них кулю земну. **9** Ноги праведних він стереже, а безбожники в темряві потонуть; бо не своєю силою кріпкий чоловік. **10** Хто б устав на Бога згорда, загрімить над ним з неба. Судить Бог усю вселенну, міць дає цареві, і помазанцеві рога високо возносить. **11** І вернув Елкана в Раму в домівку свою, а хлопець оставсь служити Господу під назиром съященника Ілї. **12** Сини ж Ілїні та були ледачі люди, що не дбали про Господа, **13** Ані про обовязки съященничі супроти народу. Що заколе бувало хто жертву, то мясиво ще вариться, а вже слуга съященників приходить з трозубою виделкою в руці, **14** Та й запускає її в казан, горщик чи то сковороду, і що вилка вутягнуть, бере съященник собі! Так вони чинили з усіма Ізрайлітнями, що приходили туди в Силом. **15** І перш ніж бувало пустять товщ з димом, приайде съященників слуга та й каже тому, хто жертвує: Давай лише мясиша на печеню съященникові! Нетреба йому від тебе вареного мясива, дай сирцем! **16** Як відкаже ж йому той: Перше треба пустити з димом тук, як се належиться, тоді й бери що тобі любо, так він відказує йому: Ні, зараз давай, а не даси, возьму силоміць! **17** Оце ж були дуже тяжкі провини перед Господом обох молодиків, бо вони відвертали від приношення жертв Господеві. **18** Самуїл ж доглядав служби перед Господом, хлопчик, підперезаний ільяним опліччем (ефодом). **19** До того ж обмисляла його мати верхньою маленькою одежиною та й приносила що року, приходючи з чоловіком, щоб зложити на жертву. **20** І благословляв тоді Ілї Елкану й жінку його щоразу, й промовляв: Нехай дасть тобі Господь потомків від сієї жінки наміст відданого, що віддав еси його Господеві! Тоді вертались вони у свою домівку. **21** І погодив Господь Анні так, що вона вродила ще три сини й дві дочки. Молодик же Самуїл ріс при Господі. **22** Був Ілї дуже вже старий чоловік. Однакже, як бувало почує, що коять сини його всьому Ізрайлеві, та що вони пригортаються до жінщин, що служили при громадському наметі, **23** Так і каже було їм: Про що ви койте таке, як я чую від усього люду Ізраїльського? **24** Ні, діти мої, ледача йде про вас поголоска, яку я зачуваю; ви приводите до переступу народ Господень! **25** Як чоловік провиниться проти чоловіка, то помоляться

про його Господеві, як же чоловік (съященник) провинить Господеві, то хто молитись ме за ним? Но вони не слухали батькового слова, бо Господь призначив уже їм смерть. **26** Молодий же Самуїл підростав що раз більше і здобував усе більш ласку в Господа, як і в людей. **27** І прийшов Божий чоловік до Ілї та й рече йому: Тако глаголе Господь: Чи я ж не обявився домові батька твого, як вони були ще в дому Фараоновому в Египті, **28** Та чи не вибрav його собі із усіх поколінь Ізрайлевих у съященники, щоб приступав до жертвінника мого, щоб запалював кадило і носив ефод передо мною? Чи не уділав я домові отця твого з усіх жертвов синів Ізрайлевих? **29** Про що ж се ви берете під ноги мої жертви й хлібні приноси, що я заповідав для храмини моєї, і чому ти поважаеш синів твоїх над мене, що ви годуєтесь найпереднійшими частями з усіх жертв народу мого Ізраїля? **30** За се ж ось як говорить Господь, Бог Ізрайлів: Я сказав був: дім твій і дім отця твого буде служити перед лицем моїм по віки; та тепер говорить Господь: не так воно буде; бо я прославлю тих, що мене будуть прославляти, а хто мене зневажає, того соромити му. **31** Настане час, що відсічу руку твою і руку дому вітця твого, так що в твоїй родині не буде старця. **32** Тоді будеш позирати на противника твого у всьому щастю Ізрайлевому, та в твоїй родині не буде нікого старезного по всій дні. **33** Та не відкину я всякого з тебе від жертвінника мого, щоб колоти очі твої, і мучити душу твою; усе ж потомство твое в середніх літтях буде гинути. **34** Ознакою ж тобі, що станеться з обома синами твоїми, Офнієм і Пинеесом, буде: що вони обидва помруть одного дня. **35** Я ж собі поставлю надійного съященника, що чинити ме волю мою по душі мені; і збудую йому незрушиму господу, і буде він по всій дні ходити перед помазанником моїм. **36** І буде колись так, що, хто б ні заставсь із потомків твоїх, приходити і припадати ме перед ним, випрошуючи гроша срібного і скибочку хліба, та казати ме: Прийми мене на яку послугу в твойму левітському урядованню, щоб мати чим прохарчуватись.

3 Молодик же Самуїл доглядав служби перед Господом під назиром Ілія. Слово Господнє

бувало того часу рідко, мало хто мав і видіння Господній. 2 Оце ж того часу, як уклавсь Іллі спати на звіклому своєму місці, і почали йому заплющуватись очі, так що вже не бачив нічого; 3 Також і съвітильника Божого ще не згашено, лежав і Самуїл у храмі Господньому там, де стояв ковчег Божий: 4 Аж ось озвавсь Господь: Самуїле! Самуїле! Сей відказав: Ось я! 5 Та й побіг до Іллі й каже: Ось я! Ти мене кликав. А той каже: Не кликав я. Лягай знов спати. Він пішов і ліг спати. 6 Господь же озвавсь ізнов: Самуїле! Самуїле! Схопився Самуїл, пішов до Іллі й каже: Ось я! Ти мене кликав. Той же відказує: Не кликав, синку. Лягай знов спати. 7 Самуїл же та не вінав ще (голосу) Господа, і не було ще йому обяву. 8 І промовив знов Господь до Самуїла в третє. Він схопився і прийшов до Іллі та й каже: Ось я! Ти ж бо кликав мене. Тоді постеріг Іллі, що се був Господь, що кликав хлопця. 9 І каже Іллі Самуїлові: Іди, лягай спати, а коли б він тебе кликнув, ти відкажи: Глаголи, Господи, раб твій слухає. І Самуїл пішов та й ліг на своєму місці. 10 І прийшов Господь, став і промовив, як і за першими разами: Самуїле! Самуїле! Самуїл сказав: Глаголи, твій раб чує. 11 І рече Господь Самуїлові: Я вдію в Ізраїл таке діло, що хто почує, в того обіуш звиніти ме. 12 Того дня спріважу на Іллі все, що я глаголав про його родину; я почну та й докінчу: 13 Я ж обявив йому, що я покараю родину його на віки за ту провину, що він знав, яку сини його чинять погань, та й не зупиняв їх; 14 Оце поклявсь я домові Іллієвому, що переступів родини Іллієвої не спокутувати ні заколюваними жертвами, ні приносами хлібними по віки. 15 І лежав Самуїл до ранку, вранці ж піднявся та й відчинив двері в храмі Господньому; але страхався Самуїл обявити Іллієві се видінне. 16 Іллі же кликнув Самуїла й каже: Синку Самуїле! Той відказує: Ось я! 17 І питает: Шо воно таке, про що говорив до тебе Господь? Не втаяй від мене. Бог зробить те й те тобі, коли що потайш із того, що він глаголав до тебе. 18 От і поставив перед ним Самуїл усю річ і не вмовчав ні же. Відказав тоді: Він — Господь; що йому до вподоби, те й учинить. 19 Самуїл же виріс, і Господь був із ним, і не дав ні одному слову упасти на землю. 20 І вінав увесь Ізраїль від Дану та й до Берсабиї, що Самуїла явлено пророком в Ізраїлі. 21 І являвся

дальш Господь у Силомі, як обявився Самуїлові словом своїм Господнім.

4 І пішов поклик Самуїлів по всьому Ізраїлеві, і виступили Ізрайлітяне на війну проти Філістіїв та й отaborились при Авен-Езері, тим часом як Філістії отaborились під Афеком. 2 І вдарили Філістії на Ізраїля, і поконали Філістії Ізрайлітян, і побито їх на боєвому майдані в чистому полі до сорока тисячей. 3 Як вернувся ж люд у табір, говорили громадські мужі Ізраїлеві: За що побив нас сьогодні Господь перед Філістіями? Ось візьмімо з Силому до себе скриню закону Господнього, щоб ішла посеред нас і спасла нас із рук ворогів наших. 4 І послав народ у Силом, і взяли звідти ковчег закону Господа Саваота, що царює над херувимами, а обидва сини Іллієві, Офній та Пинеес провожали скриню завіту Господнього. 5 Як прибула ж скриня закону Господнього в табір, то ввесь Ізраїль підняв такий сильний крик, що аж земля застогнала. 6 Почувши ж Філістії голосний гук, питали: Чого се такі грімкі оклики в таборі Ерейському? І як дознались, що ковчег Господень прибув у табір, 7 Так полякались Філістії, бо говорили: се той Бог прибув до них у табір; і казали: Горе нам тепер, бо такого не бувало ні вчера ні три дні тому! 8 Горе нам! хто врятує нас із потали сього страшного Божества? Се те саме божество, що побило Египтіїв всякими карами в пустині! 9 Кріпітесь і покажіть себе мужами, Філістії, щоб не зробились крепаками в Ереїв, як були вони крепаками вашими. Ставайте мужно з ними до бою! 10 І вдарили Філістії, Ізрайлітяне ж підлягли, та й побігли кожен у свій намет, а був побій велими тяжкій, і полягло Ізраїля трийцять тисячей чоловіка піхоти. 11 Та й скриню Господню взято і обох синів Іллієвих убито. 12 Утікаючи же один Беняминій з місця бою, прибіг того ще самого дня в Силом з розідраною одіжою і з порохом на голові. 13 Як він прибув, седів Іллі на своєму стілці коло дверей і позирав на шлях, бо серце його боялось за ковчег Божий. Як же прийшов чоловік той і сповістив місто, так заплакав увесь город. 14 Почувши Іллі крик, питает: Шо се за крик? Тоді підійшов той чоловік та й приніс Іллієві звістку. 15 Іллієві ж було вісімдесят і дев'ять літ віку, і очі в його потемніли, так що він уже не добачав. 16 Як

же сказав той чоловік Еліїві: Я той, що прибув з табору, і сьогодні втік з боєвого поля, він запитав: Що ж там сталося, синку? 17 Посел дав йому таку відповідь: Кинувсь навтеки Ізраїль перед Філистіями, до того полягло вельми багацько люду; твої обидва сини, Офній і Пинеес мертві та й скриню Божу взято! 18 Як же сказав про ковчег Божий, упав той із стільця коло дверей горілиць, зломив шию й умер: був бо й старий і важкий собі чоловік. Сорок год суддював над Ізраїлем. 19 Невістка ж його, жінка Пинеесова, та була вагітна, і як почула звістку про втрату ковчега Господнього і що її свекор і її муж мертві, так упала та й породила; бо вхопили її болі. 20 Як же приходилось її умерти, казали їй жінки, що стояли навколо: Не сумуй, ти вродила сина. Однакоже вона не відказала нічого і не вважала вже на те. 21 Тільки назвала хлопця Іхабод (безславний), бо казала: Зникла слава Ізрайлева через те що втеряли Божу скриню, а вона свекра й мужа. 22 І промовила вона: Зникла слава Ізрайлева, бо взято ковчега Божого!

5 Філистії ж узяли скриню Божу до себе та й перенесли її з Авен-Езера в Азот. 2 Тоді взяли Філистії скриню Божу, та й унесли її в храм Дагонів, та й поставили її коло Дагона. 3 Як же назавтра рано вранці прийшли Азотії в Дагонів храм, так побачили, що Дагон упав перед ковчегом Господнім та й лежить на своєму лиці. І взяли вони Дагона та й поставили знов на його місце. 4 Назавтра ж рано вранці застали, що Дагон упав перед ковчегом Господнім на своє лице, та ще й голова Дагонова й обі руки його лежать відбиті на порозі; осталось тільки тулowiще Дагонове. 5 Тим жерці Дагонові і всі що ввіхають у храм Дагонів, і по сей день не ступають на поріг Дагонів ув Азоті. 6 І налягла рука Господня тяжко на Азотян; він заразив їх і вдарив їх болючими наростями в Азоті і в цілому займищі його. 7 Як постерегли се Азотяне, сказали вони: Нехай не зістається в нас скриня Бога Ізрайлевого бо рука его налягла тяжко на нас і на нашого бога Дагона. 8 І послали їх позибрали всіх князів Філистійських і казали: Що нам чинити з Ізрайлевим Богом? Ті відказали: Нехай перенесуть ковчега Бога Ізрайлевого в Гет. І перенесли туди ковчега Бога Ізрайлевого. 9

Тільки ж, як перенесено його, рука Господня налягла на город страшно й ударила осадників міських, малого й великого, і понаростали на них гузи. 10 І відослали вони ковчега Божого в Аккарон. Як же прийшла скриня Божа в Аккарон, заголосили Аккаронянє: Перенесли вони до нас ковчег Бога Ізрайлевого, щоб oddати на смерть нас і народ наш! 11 Тоді послали їх позибрали всіх князів Філистійських та й вимагали: Відошліте ковчег Бога Ізрайлевого, щоб вернувшись на своє місце і не губив нас і народ наш. Бо обняла ввесь город смертня трівога, так важко налягла на них рука Господня. 12 Которі не вмірали, ті мутились від болючих наростів, так що голосінне в городі здіймалось під саме небо.

6 1 перебула так скриня Господня у Філистійському займищі сім місяців (і наповнилась земля їх мишами). 2 Тоді поскликали Філистії жерців та ворожбітів та й промовили: Що нам чинити з ковчегом Господнім? Навчіте нас, яким робом вернуті нам його на його місце. 3 І відказали ті: Коли хочете відослати скриню Ізрайлевого Бога, так нехай не вертається впорожні, а дайте їй те, що повинні у жертву за гріх; тоді одужаєте й знати мете, чому рука його не відступає од вас. 4 А ті сказали: Що ж то за спокутню жертву маємо принести йому? Вони відказують: Поглядом на лічбу князів Філистійських — п'ять золотих гуль і п'ять золотих мишей, бо кара одна мучить вас, як і ваших князів. 5 Оце ж зробіть подобини ваших гуль і подобини ваших мишей, що пустошать землю, та й ушануйте Бога Ізрайлевого; може він тоді не вагоніте ме рукою свою на вас і над вашими богами і над вашою землею. 6 Про що вам показувати себе запеклими, як показали себе запеклими Египтії та Фараон? Адже ж, як він покарав їх, то вони таки відпустили їх? 7 Оце ж возьміть та й зробіть новий віз, і возьміть дві дійні корови, що не ходили ще в ярмі, позапрягайте корови до воза, а телята їх верніте від них додому; 8 Тоді возьміте скриню Господню та й поставте на віз; золоті ж ті річи, що зробите яко покутну жертву, положіть в прискрипок з боку її, та й нехай собі йде; 9 А вважайте: коли вона простувати ме 'д своїй границі на Бетсаміс, так

се певно він зробив нам сю велику халепу; коли ж нї, так знати мемо, що не його рука побила нас, а сталося воно случаєм. **10** Так і зробили люде; узяли дві дійні корови та й запрягли в воза, телята ж їх задержали дома. **11** I поставили скриню Господню на возі і ящик з золотими мишми й подобинами своїх гуль. **12** Корови ж побігли просто дорогою на Бетсаміс; вони йшли все одним шляхом, ревучи, але не звертали нї праворуч нї ліворуч. Князі ж Филистійські йшли за ними аж до Бетсаміського займища. **13** Бетсаміські ж люди жали саме пшеницю в долині, а споглянувши, побачили ковчега, і зраділи, що його узріли. **14** Віз же дойшов до поля Йозуї, Бетсамія, і там зупинився. А був там величезний камінь. I порубали вони воза на дрова, а корови принесли Господеві на всепаленне. **15** Левії ж здомили скриню Господню і прискринок із золотими річами в йому, та й поставили на великому камені. А Бетсаміські люди приносили всепалення і заколювали в той день Господеві жертви. **16** I бачили се всі пятеро князів Филистійських, та й вернулись того ж дня в Аккарон. **17** Ось які були болячкові гулі з золота, що вистачили Филистії Господеві на спокутню жертву: за Азот одна, за Газу одна, за Аскalon одна, за Гет одна, за Аккарон одна: **18** До того й золоті миши по лічбі всіх міст Филистійських, що під п'ятьма князями, від міст утверджених аж до відкритих сіл, та до величезного каменя, що на йому поставили скриню Господню, та що і по сей день на полі Йозуї, Бетсамія. **19** Ехонінкам же склалась біда між людьми Бетсаміськими, що вони розглядували ковчега Господнього. Убив бо він з них п'ятьдесят тисяч і сімдесят чоловіка. I заплакав народ, що Господь учинив між людом таку погубу. **20** I промовляли Бетсамії: Хто встоїть поблизу Господа, сього святого Бога? До кого він тепер пійде від нас? **21** I послали до осадників Киріятіруму і звеліли сказати: Филистії вернули назад скриню Господню. Прибуваите та возьміте її до себе.

7 I прийшли осадники з Киріятіруму та й узяли скриню Господню, і принесли її в Абинадабову господу, на узгірре, та й посьвятили сина його Елеазара на те, щоб він доглядав скрині Господньої. **23** того часу, як пробував ковчег у Киріят-Яримі

уплило часу немало, двайцять год. I обернувшись увесь дом Ізрайлів до Господа. **3** Самуїл же промовляв до всього дому Ізрайлевого так: Коли хочете знов обернутись із усього серця до Господа, так повиходите з серед себе чужоземні боги та ті Астарті, та прихилтесь серцем вашим до Господа, щоб вам його одного шанувати; от він і визволить вас із потали Филистійської. **4** I покинули сини Ізрайлеві Баала з Астаротами, й стали служити одному Господу. **5** Повелів тоді Самуїл: Посклайайте всього Ізраїля в Массифу: помолюсь я за вас Господеві. **6** I зійшлись вони в Массифу, і черпали воду й виливали її перед Господом та постили того дня і признавались там: Провинили ми Господеві. I судив Самуїл суд синам Ізрайлевим у Массифі. **7** Як же довідались Филистії, що Ізрайлітяне скупились докупи в Массифі, то двинулись туди князі Филистійські проти Ізраїля. **8** I прохали Самуїла Ізрайлітяне: Не переставай благати за нас Господа, Бога нашого, щоб визволив нас із потали Филистійської! **9** I взяв Самуїл ссуче ягнятко, та й приніс його Господеві на всепаленне, і взвив Самуїл до Господа про Ізраїля, й вислухав його Господь. **10** Саме ж тоді, як Самуїл приносив усепаленне, наблизились Филистії воювати Ізраїля. Господь же загремів того дня страшним громом над Филистіями і навів на них страх, і підлягли вони Ізрайлеві. **11** I вирушили Ізрайлітяне з Массифи, і вганяли за Филистіями і побивали їх мало не до Бетхору. **12** Самуїл же взяв величезного каменя та й поставив його між Массифою і Сеном, і назвав його Авен-Езер, та й промовив: Ось поки Господь дав нам підмогу! **13** Так упокорені стали Филистії, і не вламувались вони вже в займища Ізрайлеві; і тяготіла рука Господня на Филистіях поки було віку Самуїлового. **14** Ті ж городи, що поодіймали Филистії в Ізраїля, вернулись до Ізраїля, від Аккарону та й до Гету; бо й те займище, що тягло до їх, вирвав Ізраїль із рук у Филистіїв. I настав мир між Ізраїлем і Аморіями. **15** Самуїл же суддовав ув Ізраїлі поки й віку його було, **16** I ходив він що року навкруги, одвідуючи Бетель і Галгал і Массифу, і судив Ізрайлеві суд на всіх сих місцях. **17** Тоді вертавсь у Раму, бо там жив, і там судив він Ізраїля, і спорудив там Господеві жертівника.

8 Як зробився Самуїл старим, понастановляв сини свої суддями над Ізраїлем. **2** Первірідень його звався Йоил, другий же син Абія. Сі суддювали в Берсабії. **3** Та сини його не ходили путьми його: шукали вони користі своєї, давали підкуплювати себе й судили криво. **4** I походились докупи всі громадські мужі в Ізраїлі, і прийшли до Самуїла в Раму, **5** Та й промовили до його: Ти вже старенький, сини же не ходять путьми твоїми, то ж постав царя над нами, щоб нами правив, як се діється в інших народів. **6** Самуїл же не вподобав сього, як вони промовляли: Дай нам царя, щоб нам правив. I молився Самуїл Господеві; **7** Господь же повелів Самуїлові: Слухай вимагання людського в усьому, чого бажають; бо не тебе вони відопхнули, ні! мене вікинули, щоб я не царював над ними; **8** Так само, як поводились вони з того часу, як вивів я їх із Єгипту, та й досі, покидали мене, і служили богам іншим, так поводяться вони й проти тебе. **9** Оце ж слухай їх голосу; та тільки остережи їх і поясни їм права того царя, що буде над ними царювати. **10** I переказав Самуїл все, що глаголав Господь, людові, що допевнявсь од його царя, **11** Та й говорив: Ось які будуть права в того царя, що царювати ме над вами: сини ваші забирати ме він і приставляти до возів та до коней своїх, і будуть вони бігати поперед колесницями його; **12** I щоб отаманували над півсотнями та тисячами, й орали поля його, та жали хліб його, та щоб вирабляли йому военну зброю і знаряддя до возів його; **13** Дочки ж ваші забирати ме, щоб йому робили мастило, та варили та пекли; **14** З вашого поля, виноградника й оливного саду що лучше брати ме та своїм урядникам роздавати ме. **15** З вашого посіву й винограду вимагати ме десятину та й роздавати ме своїм різанцям та слугам своїм; **16** Ваші раби й рабині як і лучших молодців ваших, та осли ваші брати ме і на свою роботу буде обертати; **17** З дрібного скота вашого буде десятину вимагати, а самі ви будете його крепаками. **18** Як же ви колись нарекати мете на вашого царя, що вибрали собі, тоді Господь не буде слухати вас. **19** Нарід же не схотів Самуїловії ради послухати, і каже: Ні бо таки, нехай буде царь над нам, **20** Щоб ми були рівня іншим народам, і нехай царь наш судить нас, і гетьманує над нами, і воює в наших війнах. **21** I вислухав Самуїл усе, що люд

промовляв, та й поніс перед Господа. **22** Господь же повелів Самуїлові: Послухай вимагання їх і постав над ними царя. I відказав Самуїл мужам Ізрайлевим: Ідіт по домівках своїх.

9 Був один чоловік із роду Беняминового, на ймя Кис, син Авіїла Зероренка, Бехоратенка, Афіенка, сина Еміні, чоловік великої сили. **2** I був у його син, на ймя Саул, статний і вродливий. Не було між Ізрайліттянами вродливішого над його. Головою висший був він над кожного в народі. **3** I зайдши були кудись пустопаш ослиці Киса, батька Саулового. I звелів Кис своїму синові Саулові: Возьми одного кметя з собою та йди пошукати ослиць. **4** I перейшли вони гори Ефраїмові і перейшли займище Салиса, та й не знайшли; і пройшли вони землею Салимовою, та не було й там; тоді пройшли займищем Беняминовим, та не знайшли й там. **5** Як же дойшли до займища Зуф, каже Саул своїму слузі, що був із ним: Ходімо додому, ато панотець мій, замість ослиць, журити меться про нас. **6** А той каже йому: Оттут у сьому городі живе Божий чоловік, чоловік славетний; все, що він скаже, так і сповнюється. Ходім туди; може він справить нас на дорогу, якою б нам ійти. **7** Відказав же Саул своїму слузі: Добре, та як прийдемо туди, що принесемо тому чоловікові? бо хліб увесь вийшов у торбах наших, а гостинця в нас немає, щоб тому Божому чоловікові принести. Що в нас є? **8** I відказав слуга Саулові ще раз та й каже: У мене є четвертина срібного секеля; oddаймо Божому чоловікові, а він вкаже нам дорогу нашу. **9** Колись казано так в Ізраїлі, як йшли питати в Бога: Ходімо до ворожбита: Бо тих, що тепер звуться пророками, звано в давнину віщунами. **10** I каже Саул своїму слузі: Твоя правда; ходімо. От і пішли в місто, де був Божий чоловік. **11** Ійдуши в місто стежкою в гору, зустріли вони дівчат, що йшли по воду, і спитали їх: Чи тут є віщун? **12** Ті відказали їм та й говорять: А ось він поперед тебе; тільки квапся, бо він саме прийшов у город, тому що люд справляє сьогодні съято жертівне на вижині. **13** Як прийдете в город, ще як раз застанете його, перш ніж пійде на висоту обідати; бо люди не їсти муть покіль він не прийде, тим що він благословляє жертівну трапезу, і тільки тоді їдять зазвані. Оце ж ідіте, бо саме тепер

його застанете. **14** І пійшли вони в город. Як же прийшли саме в середину міста, аж іде звідтіля зустріч їм Самуїл, щоб взійти на узгірре. **15** Господь же днем перед приходом Саула зробив ось який обяв Самуїлові: **16** Завтра о сїй добі надішлю я тобі чоловіка з Беняминової землі, і ти помажеш його в князії над моїм народом Ізраїлем. Визволить він мій народ із потали Філістійської: бо я зглянувсь на тісноту люду мого, і дойшло до мене кликанне його. **17** Як же побачив Самуїл Саула, дав йому звістку Господу: Се той чоловік, що глаголав я про його. Він панувати ме над моїм людом. **18** І наблизився Саул до Самуїла в воротах та й питає: Скажи мені, де живе віщун? **19** І відказав Самуїл Саулові: Се я віщун; ійди поперед мене на узгірре. Сьогодні ви трапезувати мете зо мною; завтра ж уранці відправлю тебе, і про все, що в тебе на серці, скажу тобі. **20** А про ослиці, що вже третий день як десь ділlyсь, ти не журися, вони бо знайшлись. І кому ж буде все дороге в Ізраїлі? Чи не тобі та домові батька твого? **21** І відказав Саул: Я ж тільки Беняминій, потомок з найменьшого покоління Ізрайлевого, та ще ж і рід мій найменьший з усіх родів покоління Беняминового; про що ж так говориш до мене? **22** Самуїл же взяв Саула й слугу його і завів їх в съвітлици та й указав ім передне місце між зазваними; а було їх з трийцяток чоловіка. **23** І звелів Самуїл кухарові: Подай сюди частину, що передав я тобі, туло, що я тобі казав про неї: Приховай її. **24** І приніс кухар лопатку та й положив перед Саулом. І рече Самуїл: Се тобі дано зайве, бери перед себе й їж, бо нарочно се приховано для тебе, як я зазивав людей. От і обідав Саул того дня з Самуїлом. **25** І спустились вони з гори в місто, і розмовляв Самуїл із Саулом в горішній съвітлиці, і постелено Саулові там на крівлі, і ліг він спати. **26** Як зачервоніла ж зоря вранці, покликнув Самуїл до Саула на гориці: Встань, я проведу тебе. І встав Саул, і вийшли вони оба з дому, він та Самуїл. **27** Наблизуючись до границі міської, сказав Самуїл Саулові: Звели слузі, щоб випередив нас, сам же зупинись, а я відкрию тобі Боже слово.

10 І взяв Самуїл олійну посудинку та й полив з неї голову йому, потім поцілував його й промовив: Сим помазав тебе Господь у князії

над народом своїм Ізраїлем. Царювати меш над людом Господнім і визволиш його з потали ворогів його, що окружили його; а ось тобі й ознака, що Господь помазав тебе в царі над своїм насліддем: **2** Як пійдеш від мене, зустрінешся коло гробу Рахилиного на границі Беняминовій, в Зелзасі, з двома чоловіками, що скажуть тобі: Ослиці, що ти ходив шукати, знайшлися, та панотцеві твоїму байдуже тепер про ослиці; він журиться про вас і каже: Що сталося із моїм сином? **3** Як же пійдеш звідти далі і прийдеш до Тавор-дуба, зустрінуть тебе там три чоловіка, що йти муть у Бетель до Бога. Один нести ме троє козенят, один три буханці хліба, а один бурдюк вина. **4** Вони тебе повітають і дадуть тобі два буханці хліба, і ти приймеш від них. **5** Потім прийдеш на горбок Божий, де стоїть залога Філістійська, і як увійдеш там у місто, зустрінеш громаду пророків, що сходити муть з вижини, і перед ними арфа, бубен, сопілка і гуслі, а вони пророкують; **6** І зійде на тебе дух Господень, що й ти, як вони, будеш пророкувати, і відмінишся в іншого чоловіка. **7** **1** Як здійсниться сі ознаки, тоді чини, що може рука твоя; бо з тобою Бог. **8** І прийдеш перш мене в Галгал, бо й я прийду туди до тебе, щоб там принести всепаленне і мирну жертву. Сім день дожидай, покіль прийду до тебе і з'ясую тобі, що чинити. **9** Як же Саул обернувся, щоб ійти від Самуїла, дав йому Бог інше серце, і всі ознаки сповнилися того ж дня. **10** Як прийшли вони туди на узгірре, зустріла його громада пророків, і нашов на його дух Божий, і він пророкував між ними. **11** Як убачав же його, хто знову його перше, як він однаково з іншими пророками пророкує, питали одно одного: Що се зробилось із Кисовим сином? Чи то ж і Саул у пророках? **12** І відказував один другому: А тим хто батько? З цього повстала приповідка: Чи то ж і Саул у пророках? **13** Як же перестав пророкувати, прийшов він на узгірре. **14** І поспітив дядько Саулів у його і в слуги його: Куди ви ходили? Каже: Шукати ослиці, а як ніде не знайшли, кинулись до Самуїла. **15** І каже Саулів дядько: Розкажи мені, що вам казав Самуїл. **16** Відказав Саул дядькові: Сказав нам, що ослиці знайшлися. А про те, що Самуїл сказав про царство, не признавсь йому. **17** І поскликав Самуїл народ до Господа в Массифу, **18** І промовив

синам Ізрайлевим: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайлів: Я вивів Ізраїля з Єгипту, і визволив вас із потали в Египтів і в усіх царств, що вас тіснили. **19** Ви ж тепер покинули вашого Бога, що був помочником вашим у всіх ваших нуждах і тіснотах, та й сказали: Царя постав над нами! Оце ж ставайте перед Господом по поколіннях і по родинах ваших. **20** I звелів Самуїл приступати всім поколінням Ізрайлевим, і впав жереб на поколіннє Беняминове. **21** Тоді звелів поколінню Беняминовому приступати по родинам, і вказав жереб родину Матріївську. Тоді звелів родині Матріївській приступати чоловік за чоловіком, і вказав жереб Саула Кисенка. Тільки ж його шукали, та й не знайшли. **22** I поспитали ще раз Господа: Чи він же прийде? I відказав Господь: Він склався дома. **23** I побігли туди й привели його. I як увійшов між люде, перевисував кожного цілою головою. **24** I промовив Самуїл до всього люду: Ви бачите, кого вибра Господь; не має він нікого до пари. I кликнув увесь народ: Нехай живе царь! **25** I виложив Самуїл перед народом права царські, списав їх у книзі та й положив перед Господом. I відпустив Самуїл увесь люд, кожного в домівку його. **26** Пійшов і Саул додому в Гиву і провожали його хоробрійші, що порушив Господь серця їм; **27** Деякі негідники мовляли: Чи съому то спасати нас? і нехтували ним, і не принесли йому ніякого гостинця. Але він наче б не замічав того.

11 Як уплило з місяця, наступив Аммоній Наас та й обліг Явис у Галааді. I послали всі городяне Явиські сказати Наасові: Учини вмову з нами, дак піддамось тобі. **2** Аммоній же Наас відказав їм: Я вчиню з вами вмову, але таку, щоб виколов я кожному з вас праве око і тим зробив съміховище з усього Ізраїля. **3** I відказали йому громадські мужі Явиські: Дай нам сім день реченьця, а ми пошлемо посли по всьому займищу Ізрайлевому, і коли ніхто не озветься помогти нам, так піддамось тобі. **4** Як же прийшли посли в Гиву Саулову і переказали слова отті в слух народа, заплакав увесь люд у голос. **5** Саул же йшов саме з поля позад волів додому, і питає: Що сталоось людові, чого він плаче? I з'ясували йому слова городян Явиських. **6** Як же почув сі слова, найшов на Саула дух Божий, і запалав він страшним гнівом. **7** I вхопив Саул оба

воли, порозрубував на шматки, та й порозілив через посли по всьому займищу Ізрайлевому навколо з покликом: Хто не виrushить із Саулом та з Самуїлом, того волам зробить він те саме. I обняв людей страх Господень, і виrushили вони, як один чоловік. **8** I як він переглядав їх у Безеці, було синів Ізрайлевих триста тисячей, а трийцять тисячей мужів Юдиних. **9** I сказав тоді послам, що прийшли: Сповістіте городян Явиса Галаадського: Завтра буде вам підмога, як обогріє сонце. I прийшли посли, і сповістили про се городян Явиських, і вони зраділи. **10** I сказали городяне Явиські Насові: Завтра ми вийдемо до вас, тоді чинити мете з нами, що вам угодно. **11** Назавтра ж поділив Саул людей на три часті, і вламались вони в час ранньої сторожі в табір, та побивали Амоніїв, аж день огрівся. Що ж із них зісталось, те розсипалось так, що й двох їх не було вкупі. **12** I промовив люд до Самуїла: Хто се питав: Чи Саулові ж та царювати над нами? Давай їх сюди, ми повбиваемо їх! **13** Саул же відказав: У сей день не можна нікого вбивати, бо сьогодні Господь подав поміч Ізрайлеві. **14** I сказав Самуїл народові: Ходімо в Галгал, та поновімо там царство. **15** I двинув увесь люд у Галгал, і поставив там Саула перед Господом царем. I принесли там мирні жертви перед Господом. I веселились там, Саул і всі Ізрайлітняне велико.

12 I промовив Самуїл до всього Ізраїля: Оце уволовив я вашу волю в усьому, що ви приносili перед мене, і поставив царя над вами. **2** От царь від сього часу ходити ме перед вами, я ж уже зробився старим та сивим, а сини мої між вами. Я з молодих літ моїх та й по сей день перед вами очима чинив діло мое. **3** Ось я: виступайте проти мене перед Господом і помазанником його, наколи в кого взяв я вола чи осла, або кого тіснив, кого насиливав, від кого взяв підкуп і закрив в його справі очі мої; виступайте проти мене; так я все те вам повертаю. **4** I відказали вони: Ти не з'обиджав нас і не тіснив нас і нічого ні в кого не загарбав. **5** I сказав їм: Господь съвідком на вас і помазанник його съвідком в сей день, що ви не знайшли проти мене нічого. I промовили: Съвідок! **6** Рече тоді Самуїл до люду: Съвідок Господь, що поставив Мойсея та Арону і вивів батьків ваших із Єгипту. **7** Тепер же приступіте: буду судитись з вами перед

Господом про всі добродійства Господні, що він оказав вам і батькам вашим. **8** Як прийшов Яков у Єгипет, а батьки ваші клинули до Господа, то послав Господь Мойсея та Арону, і вивів ваших батьків із Єгипту, і обмислив вас осадою в цій землі. **9** Вони ж забули Господа, Бога свого, і він оддав їх на поталу Сисарі, гетьманові Азорському, і на поталу Філистіям та цареві Моабійському, що воювали з ними. **10** Та коли вони заголосили до Господа і промовляли: провинили ми, покинули Господа та й служили Баалам да Астаротам, тепер же визвол' нас із потали в ворогів наших, так служити мен тобі, **11** То Господь послав Еробаала й Барака, Ефтаю й Самуїла та й визволив вас із потали в ваших ворогів навкруги, і жили ви в безпеці. **12** Як же побачили, що Наас, царь Аммонійський, двинув проти вас, тоді сказали ви мені: Ні! нехай царь панує над нами, тим часом як цarem вашим Господь, Бог ваш. **13** Оце ж вам царь, що його вибрали і домагались; оце ж Господь поставив царя над вами. **14** Коли будете боятись Господа, служити йому, слухати гласа його, і не будете противитись повелінням його, та коли ви самі й царь, що вами править, ходити мете слідом за Господом, Богом вашим, то рука Господня не здійметься на вас; **15** Коли ж ви голосу Господнього не будете слухати і проти повелінь його впирати метесь, так рука Господня буде проти вас, як бувала проти батьків ваших. **16** А й тепер станьте та подивіться на велике діло, яке вчинить Господь перед очима вашими: **17** Ось тепер пшеничні жнива, та я помолюсь до Господа, і пошле він громи та ливень, і ви взнаєте і побачите, який се великий гріх ви вчинили перед очима Господа, вимагаючи собі царя. **18** I озвався Самуїл до Господа, і послав Бог того дня громи та зливу, і злякавсь вельми народ перед Господом і перед Самуїлом. **19** I благав тоді люд Самуїла: Помолись за рабів твоїх перед Господом, Богом твоїм, щоб нам не померти, що ми до всіх наших провин додали ще й той гріх, що просили собі царя. **20** I відказав Самуїл народові: Не бійтесь, хоч і вдяли ви сю кривду; тільки не відступайте від Господа, а служіте Господеві всім серцем вашим, **21** I не ходіте за пустими богами, що з них ні користі, ні вибави, бо вони нічо. **22** Господь не відопхне народу свого вже задля великого імені свого,

коли вподобав зробити вас народом своїм. **23** Та й від мене далека думка грішти перед Господом тим, що немолився б за вас, і я вказувати му вам добру й просту путь. **24** Тільки бійтесь Господа і служіте йому щиро від усього серця, самим бо вам розумно, які великі діла він удіяв на вас. **25** Коли ж ви зледащієте, так ви вкупі з вашим цarem погибнете.

13 Рік минув, як почав Саул царювати, і вже другий рік царював він над Ізраїлем, як вибрав собі Саул три тисячі з Ізрайлитян; **2** Дві тисячі було при Саулові в Михмасі і на Бетель-горах, тисяча ж при Йонатані в Гиві Беняминовій, а останок (військового люду) розпустив він по домівках їх. **3** I розбив Йонатан сторожу Філистійську, що стояла в Гиві. I перечули про се Філистії. Саул же тим часом прорубив трубою по всій землі навкруги, проголошуючи: Нехай почують Ереї! **4** Коли ввесь Ізраїль почув, що Саул розбив сторожу Філистійську, і що через се взлились Філистії на Ізраїля, то зібрався народ коло Саула в Галгалі. **5** Та Філистії зібрались на війну з Ізраїлем; трийцять тисяч колесниць і шість тисяч комонника, а пішого люду стільки як песку на морському березі, і двинули та й отaborились під Михмасом, на всхід від Бет-Авена. **6** Як же побачили Ізраїльські мужі, що попали в тісноту, то і поховались по печерах, скелянних щілинах, по нетрях, в баштах і колодязях; **7** I втікали Ереї через Йорданські броди в землю Гадову й Галаад; Саул же був іще в Галгалі, а ввесь люд, що був з ним, находився в страху. **8** I ждав він сім день, до речинця, що призначив Самуїл, та Самуїл не приходив у Галгал. Як же люди від його розбігались, **9** Сказав Саул: Принесіть сюди що на жертву всепалення та на жертву мирну. I принесено жертву. **10** Ледві ж скінчив він жертвоприношенне, аж се зявився Самуїл. Саул пішов йому назустріч, щоб його привітати. **11** Но Самуїл питав: Що ти зробив? I відказав Саул: Бачу, що люди від мене розбігаються, тебе ж призначеного часу немає, а Філистії зібрались у Михмасі, **12** От і думаю: Оце ж Філистії двинутъ против мене в Галгал перш ніж я упросив Господа, та й постановив принести жертву. **13** I рече Самуїл Саулові: Безрозумно вчинив ти, що не сповнив повеління Господа,

Бога твого, бо Господь тепер був би до віку утвірдив царюваннє твоє над Ізраїлем; **14** Тепер же царюваннє твоє не устоїться. Господь знайде мужа по серційному і поставить його князем над людом своїм, бо ти несповнив того, що було приказано тобі Господом. **15** І встав Самуїл і пішов з Галгала в Гиву Беняминову, останок же військового люду двинув за Саулом проти ворожого війська. І переглядів Саул військовий люд, що був при йому до шістьох сот чоловіка. **16** Саул і син його Йонатан пробували в Гиві Беняминовій з тими людьми, що були при них, тим часом як Філистії отaborились у Михмасі. **17** І вийшли із Філистійського табору три відділи пустоши землю: один чамбул пустився на Офру в землю Саул, **18** Другий чамбул ударився на Бет-Орон; третій кинувсь дорогою до границі долини Зебоїм, у степу. **19** Ніодного ж коваля не знайти було у всій землі Ізраїльській, Філистії бо боялись, щоб Еvreї не зробили собі меча або списа; **20** І мусів кожен із усього Ізраїля йти до Філистіїв, коли хотів поточити свого леміша в плузі, свого заступа, свою сокиру, і свої рискалі, **21** Як часом зробиться щербина у вістрю леміша, заступа, сокири або рискаля. **22** Тим і не було ні в кого в день бою у всього народу, що мали при собі Саул та Йонатан, ні меча, ні списа; були тільки у Саула та в сина його Йонатана. **23** І двинула передня сторожа Філистійська, щоб перейти у Михмасу.

14 Сталося ж одного дня, Йонатан, син Саулів, не переказавши своїму батькові, звелів хлопцеві, що носив йому зброю: Ходімо, перейдемо до Філистійської чати, що стоїть по тім боці. **2** Саул же седів саме на Гивійській граници під гранатовим деревом, що під Мигроном; людей при йому було до шістьох сотень чоловіка, **3** І Ахія, син Ахитува, брата Йохаведового Пинесенкового, сина Ілліного, съященник Господній в Силомі, що носив тоді ефод. Люде ж не знали нічого, куди Йонатан пішов. **4** А були між горами, куди Йонатан пробирається, щоб напасті на Філистійську чату, і по сїм і по тім боці гострі скелі: Одну звали Бозез, другу Сене; **5** Одна скеля стриміла на північному боці, навпроти Михмаса, друга на південньому боці, навпроти Гиви. **6** От і

каже Йонатан хлопцеві, що носив йому зброю: Перейдімо лишень до чати сих необрізаних; може Господь за нас воювати ме, бо Господеві нема перепину, щоб допомогти чи через многих людей, чи через немногих. **7** І відказав йому зброєноша: Чини, що тобі по серці; я з тобою, і чого ти хочеш, те я ти хочу! **8** І сказав Йонатан: Ну, так перейдімо до тих людей, нехай нас побачять. **9** Як вони скажуть нам: Стійте, покіль ми не наблизились, то ми з'упинімось на своїму місці, і не наблизуємось до них, **10** Коли ж скажуть: Ідіть сюди до нас, тоді ми пійдемо, бо Господь подав їх нам у руки: се нехай буде нам ознакою. **11** Як же стали обидва на виду в Філистійської чати, то Філистії подумали: Се Еvreї вилазять із нор, куди позалазили були. **12** От і кликнули чатівники Йонатанові та його зброєноші: Ходіть сюди до нас; ми щось вам скажемо. І каже Йонатан своїму зброєноші: Іди слідом за мною, бо Господь подав їх нам на поталу. **13** От і лізе рачки Йонатан на руках і на ногах, а зброєноша його слідом за ним. І падали вони перед Йонатаном, а зброєноша його добивав їх позад його. **14** І впало в тім первім побою, що завдав Йонатан та зброєноша його, до двайцятьох чоловіка на просторі половини дня ораня одною парою волів. **15** І обняв тоді страх табір і весь військовий люд; так само полякались чати і хижаки купи. До сього ж іще затрусила земля, і настав великий страх від Господа. **16** І дивиться Саула сторожа в Гиві Беняминовій, аж се товла розбігається сюди й туди. **17** І повелів Сауллюдям, що круг його були: зробіте перегляд і подивітесь, хто з нас відлучивсь. Як же зробили перегляд, аж нема Йонатана й його зброєноші. **18** І сказав тоді Саул Ахії: Пристав сюди скриню Господню, бо скриня Божа була тоді з синами Ізрайлевими. **19** Тим часом же, як Саул розмовляв із съященником, тривога та крик, робились все більші та більші в таборі Філистійському, і Саул сказав съященникові: Зложи руки твої. **20** І зібравсь тоді Саул з усім військом, що було при йому, і як прийшли на боєвище, аж кожен підіймає мечу против товариша свого; замішане було дуже велике. **21** Та ще й Еvreї, що давно вже пристали були до Філистіїв і ходили з ними всюди в таборі, пристали тепер до Ізрайлітян, що держались Саула та Йонатана. **22** І всі Ізрайлітяне,

що поховались були в Ефраїм-горах, почувши, що Філістії повтекали, сполучились із своїми до бою. **23** Так дарував Господь Ізраїлові того дня побіду, а побоїще простягалось аж за Бет-Авену. (Всіх людей було з Саулом до десяти тисяч і битва розтягалась по цілому місті на горі Ефраїмовій.) **24** Ізрайлітняне були того дня вельми втомлені, та Саул учинив учинок необачний бо закляв людей таким заклятtem: Проклят, хто їсти ме що до вечора, аж покіль помщусь над моїми ворогами! Тим і не їв харчі ніхто з народу. **25** І пішов весь люд у ліс, і був там на поляні мед. **26** Як наблизився люд, каже: ось тече мед; та ніхто не простяг руки до рота, бо люди страхались проклону. **27** Йонатана ж не було при тому, як батько його заклинав людей. От він достав меду кінцем палиці, що держав у руці, та й скочтував меду. Тоді знов засяніли очі в його. **28** Один же військовий озвався до його та й каже: Твій панотець закляв люд такою клятвою: Проклят, хто що їсти ме сьогодні; люд же був утомлений. **29** І відказав Йонатан: Панотець мій стрівожив землю; от дивіться, як мої очі засвітились, коли скочтував я трошки сього меду; **30** А й надто коли б люди попоїли добре сьогодні ворожого лупу, що здобули, то чи ж не більший ще був би побій між Філістіями? **31** Тож побивали вони Філістіїв того дня від Михмасу до Аялону, і військовий люд потомивсь вельми. **32** І кинулись люди на луп, брали вівці, корови, телята, і заколювали на землі, та й їли люде з кровю. **33** Як же сповіщено Саулові: Провинили люди Господеві, що їли з кровю, промовив він: Се ледарство; прикотіть мені великого каменя. **34** І повелів Саул: Розійдітесь проміж людьми і промовте до них, нехай кожен приводить свою корову і вівцю та й заколює оттут, а тоді нехай їсть, щоб не грішити перед Господом, ївші з кровю. І приводив кожен з людей вола чи що мав при руці, та й заколювали там. **35** І спорудив Саул жертівника Господеві. Се перший жертівник, що поставив Саул Господеві. **36** І наважився Саул: Уганяти memo й у ночі за Філістіями, і будемо їх непокоїти аж покіль розвидниться; не лишимо й ноги. І промовили: Чини все, як тобі здається гаразд. Та священник промовив: Ходімо перш перед Господа. **37** І поспітив Саул у Господа: Чи вгандити мені за Філістіями? Чи подаси їх

Ізраїлеві на поталу? Та не було йому того дня ніякого відказу. **38** І повелів Саул: Приступіть усі начальники між людьми та розпитайтесь, від кого провина сьогодні стала? **39** Бо так вірно, як те, що живе Господь подарувавши Ізраїлові сьогодні побіду, коли вона й на сині майму Йонатані покажеться, смерть і йому! Та ніхто з усіх людей не відказував йому. **40** І повелів усьому Ізраїлеві: Станьте по однім боці, а я з сином Йонатаном станемо по другім боці. А люд відказав Саулові: Чини, що тобі здається гаразд. **41** Озвавсь тоді Саул: Господи, Боже Ізраїлів, чом не відказав еси слузі творму сьогодні? Коли ся провина вагонить на мені або на майму синові Йонатані, Господи, Боже Ізраїлів, дай нам знак. Коли ж вона на народі творму, дай йому освященне. І виявлено Йонатана та Саула, люд же вийшов оправданим. **42** І повелів Саул. Жеребуйте між мною й моїм сином Йонатаном. І впав жереб на Йонатана. **43** Питає ж тоді Саул у Йонатана: Признайся мені, що ти вчинив? І признавсь йому Йонатан та й каже: Кінцем палиці, що держав у руці, скочтував я трохи меду — за се мені смерть! **44** І відказав Саул: Нехай Бог вчинить зо мною се і те, та ще і причинить; мусиш сьогодні умерти, Йонатан! **45** Та люд озвавсь до Саула: Чи ж то Йонатана стратити, що сю велику побіду вчинив в Ізраїлі? Ні, съому не бути! Як живе Господь, і волосинка не впаде на землю з голови його, бо за Божою підмогою він учинив її. І визволив люд Йонатана від смерті. **46** І вернувся Саул від погоні за Філістіями, Філістії ж пішшли собі додому. **47** Утвердживши своє царюваннє над Ізраїлем, воював Саул навкруги проти ворогів своїх: проти Моаба, проти Аммоніїв, проти Едому, проти царя Соби та проти Філістіїв, і куди ні обертаєсь, усюди подужував. **48** І зібравши військо, побив Амалика і визволив Ізраїля з потали в грабителів його. **49** Сини в Саула були: Йонатан, Ессуй, та Мелхисуя, а двох дочек його звали: старшу Мерова, меншу Мелхола. **50** А жону Саулову звали Ахиноама Ахимаазова; а гетьмана війська його звали Абенир, син Нира, Саулового дядька. **51** Як Саулів отець Кис, так і батько Абенирів, Нир, були сини Авійлові. **52** І була упорна війна з Філістіями покіль було віку Саулового; і де побачить було Саул хороброго і сильного чоловіка, того й приймав до себе.

15

І сказав Самуїл Саулові: Господь поручив мені помазати тебе царем над його народом Ізраїлем; так вислухай тепер повелінне Господнє. **2** Так глаголе Господь Сил небесних: Надумавсь я помститись за те, що коїв Амалик, ставши на дорозі Ізрайлеві, як він ішов із Египту. **3** Оце ж іди та й побий Амалика і розпростири проклін на все що в його, і не ощаджуй його, а вигублюй чоловіків і жіноч, хлопят і немовлят, корову й вівцю, верблюда й осла. **4** І покликав Саул свій люд, і перелічив його в Теламі двісті тисяч піших і сто тисяч з покоління Юдиного. **5** І двинув Саул під головний город Амалика, і заляг залягом у долині при потоці. **6** Киніям же сказав Саул: Ійдіте, відділітесь і вийдіть зпоміж Амалика, щоб я вас не погубив із ними, бо ви показали себе прихильними до Ізрайлитян, як ійшли вони з Египту. **7** І побив Саул Амалика від Хавили та й до Сира, що навпроти Египту; **8** І Агага, царя Амаликового, зайняв живцем у полонь, усіх же військових людей постинав у крівавому бою. **9** Однакже помилував Саул і його люди Агага і найкращі його вівці й корови та ягњата, та й інше все дорожче, і не хотіли того вигубити; тільки що було маловажне й пусте, те вони винищили. **10** І прийшло Господнє слово до Самуїла, таке: **11** Жаль мені, що зробив Саула царем, бо він одвернувсь від мене і моїх повелінь не сповнив. Гірко се було Самуїлові і благав він цілу ніч Господа. **12** Назавтра ж рано вранці пішов Самуїл зустріч Саулові. І сповіщено Самуїла, що Саул ходив у Карміль і там построїв собі ворота побідні, а звідти вернувсь і двинув далі в Галгал. **13** Як же зустрівся Самуїл із Саулом, каже йому Саул: Благослови тебе Господь! Спевнив я повелінне Господнє. **14** І сказав Самуїл: А що се за блеяннє овець в ушу майму та рик коров, що я чую? **15** І відказав Саул: Женуть їх від Амалекіїв додому, бо люд ощадив лучші вівці й корови, щоб їх в жертву принести Господеві, Богу твоєму; на все ж інше розпростерли ми проклін. **16** І рече Самуїл Саулові: Підожди, дай мені обявити тобі, про що Господь розмовляв сю ніч зо мною. І відказав Саул: Кажи. **17** Чи не правда ж, що хоч ти й сам собі здався малим, однакже тепер ти голова в поколіннях Ізрайлевих? Бо Господь помазав тебе царем нам Ізраїлем. **18** І послав тебе Господь і повелів тобі: Йди й розпростири

проклін на ледачого Амалика, і бий на них, аж покіль їх вигубиш. **19** Чом же ти не послухав повеління Господнього, а кинувся на луп і вчинив те, що не до вподоби Господеві? **20** І відказав Саул Самуїлові: Я послухав повеління Господнього: у поход, що в його вислав мене Господь, я пішов, і Амаликийського царя Агага привів, і Амалика вигубив, **21** Тільки люд взяв вівці й корови із нашого лупу, що найкрасше з проклятого, щоб у Галгалі принести в жертву Господеві, твоєму Богові. **22** І промовив Самуїл: Чи Господеві такі радощі з усепалень із колених жертв, як із покори Господньому повелінню? Ні, покора лучша за жертви, й послух дорожчий від баранячого товщу; **23** Бо непослух, се такий гріх, як і чарівництво, а своя воля, се таке як ідолопоклонність; за те, що ти відкинув слово Господнє, відкинув і він тебе, щоб не був ти царем. **24** І каже Саул Самуїлові: Провинив я, переступивши Господнє повелінне і твій розпорядок; тільки ж я боявся люду, тим і вволив його волю. **25** Тепер же здійми з мене гріх мій і вернись ізо мною: я поклонюсь Господеві. **26** І відказав Самуїл Саулові: Не вернусь із тобою, бо зневажив еси полінне Господнє, тим і Господь відкинув тебе, щоб не був ти царем над Ізраїлем. **27** Як же обернувся Самуїл ійти, той ухопив полу одежі його, та й одідрав її. **28** І рече йому Самуїл: нині відірвав від тебе Господь царюваннє над Ізраїлем і віддав його близньому твому, лучшому за тебе; **29** І не скаже неправди, і не буде каятись Побідник в Ізраїлі, бо він не чоловік, щоб каятись. **30** І сказав Саул: Провинив я, однакже хоч покажи мені шану в очах громадських мужів мого люду і перед Ізраїлем тим, що вернешся зо мною, щоб я поклонився перед Господом, Богом твоїм. **31** І вернувся Самуїл і йшов за Саулом, і впав Саул ниць перед Господом. **32** Тоді Самуїл повелів: Приведіте перед мене Амаликийського царя Агага. Дрожучи підійшов Агаг до його і промовив: Чей минула гіркість смерті? **33** Самуїл же рече: Як твій меч одіймав дітей у жінок, так нехай і в твоєї матері між другими жінками відойметься син. І розтяв Самуїл Агага на шматки перед Господом у Галгалі. **34** Тоді подався Самуїл у Раму, а Саул вернувсь додому в Гиву Саулову. **35** І не видався вже Самуїл з Саулом аж по день своєї смерті, та

все ж оплакував Самуїл Саула, тому що Господь каявся, що зробив його царем над Ізраїлем.

16 I рече Господь Самуїлові: Чи довго ще журити мешся по Саулові, коли я вже його відкинув, щоб йому не бути царем над Ізраїлем? Налий у свого рога олії та йди в дорогу; я пошлю тебе до Бетлеемця Ессея, я бо виглядів собі царя між його синами. **2** I відказав Самуїл: Як мені йти туди? Як прочує Саул про те, так убє мене. Господь же сказав: Возьми телицю з собою та й скажеш: Господеві жертву йду принести. **3** Та й заклик Ессея до жертвінної трапези. Я сам тобі скажу, що маєш чинити, і ти мені того помажеш, кого я тобі вкажу. **4** I вчинив Самуїл, що повелів Господь. А як прийшов він у Бетлеем, вийшли назустріч йому мужі громадські стрівожені та й питаютъ: Чи твої одвідини віщують нам добро? **5** Відказує: добро; жертвувати Господеві прийшов. Осьвятіться та й прибуваите, щоб бути при приношенню жертви. Тоді освятив він Ессея й сини його та й закликав до жертвінної трапези. **6** Як же вони прийшли і він побачив Еліява, так і думає: Оце ж певно стойть перед Господом помазанник його! **7** Та Господь сказав Самуїлові: Не вважай на вроду й на високий зріст його, бо я відхилив його; Господь бо дивиться не так як чоловік; чоловік бо дивиться на лиці, Господь же дивиться на серці. **8** I покликав тоді Ессея Аминадаба та й підвів його перед Самуїла, та він сказав: I сього не вибрав Господь. **9** I привів Ессея перед його Самму, та він сказав: I сього не вибрав Господь. **10** Так приводив Ессея перед Самуїла сімох синів своїх, та Самуїл обявив Ессеїві: I сих не вибрав Господь. **11** I питает Самуїл ув Ессея: Чи се вже всі твої молодики? Відказує ж Ессеї: Е тікъки найменьший, та він пасе вівці. I звелів Самуїл Ессеїові: Пошли кликнути його, бо ми не сядемо їсти, поки не прийде. **12** I послав, і приведено його. А був він краснощокий, гарноокий, уродливий станом. I повелів Господь: Устань, помаж його, бо се той. **13** I взяв Самуїл олійного рога, та й помазав його посеред братів його. I зійшов на Давида Господень дух з того дня та й далі. Самуїл же рушив та й відойшов у Раму. **14** Від Саула ж відступив дух Божий, а мучив його насланий від Господа злий дух. **15** I говорили прибічники Саулові йому: Отсе злий

дух від Бога мучить тебе, **16** То ж повели тільки, пане наш, рабам твоїм перед тобою, пошукати чоловіка, щоб гарно грав на гуслах, і як найде на тебе злий дух од Бога, то він, граючи рукою своєю, буде вспокоювати тебе. **17** I відказав Саул прибічникам своїм: Пошукайте мені чоловіка, щоб гарно вигравав, та й приведіте його мені. **18** Озветься тоді один зміж слуг та й каже: Бачив я сина в Бетлеемця Ессея, що принадно грає, хороший чоловік й до бою спосібний, а до того ще й на слово розумний, чоловік гарної вроди та й Господь є з ним. **19** I послав Саул посли до Ессея і звелів сказати: Пришли мені сина твого Давида, що пасе отару. **20** I взяв Ессея осла з хлібом, бурдюк вина та козеня, та й послав те через сина свого Давида Саулові. **21** I прийшов Давид до Саула, і вслуговував йому, й став йому вельми любий, так що зробивсь його зброеношою. **22** I послав Саул до Ессея і звелів сказати йому: Нехай Давид служить у мене, я бо вельми вподобав його. **23** I що було найде злий дух від Бога на Саула, візьме Давид гусли та й заграє: от і полегшає Саулові і получшає, і злий дух відйде від його.

17 Филистії зібрали свое військо до бою, та й зійшлись в Сохоті, що в Йudeї, та й отaborились під Ефес-Даммимом між Сохотом і Азеком. **2** Саул же й Ізраїльське військо скупились й отaborились в долині Теребінта та й готовились до війни з Филистіями. **3** Филистії стали по сім боці на горі, а Ізрайлитяне по тім боці на горі, так що між ними була долина. **4** I виступив із табору Филистійського одноборець, на ймя Голіят, із Гета, ростом шістьох локот з пяддю, **5** У мідяному шоломі на голові, в панцері ваги пять тисяч мідяніх секлів; **6** На ногах носив мідяні колінники і мідяного щита за плечима. **7** Ратовище ж у його було загрубшки як ткацький вал, а сама списа важила шістьсот секлів зализа, й поперед його ходив його зброеноша. **8** I виступав він та й гукав лавам Ізраїльським: Про що вийшли ви воюватись? Хиба ж я не Филистій, а ви не крепаки Саулові? Вибирайте одного з вас, щоб виступив проти мене! **9** Коли зможе боротись зо мною та подужає мене, то ми будемо вашими рабами; коли ж я переважу його та подужаю, так ви будете нашими рабами і мусите нам служити. **10** I говорив Филистій: отсе я поругав полки Ізраїльські; дайте ж мені

чоловіка, а ми поборемось у двох! 11 Почувши Саул і ввесь Ізраїль сі Філістіеві речі, вжахнулись і полякалисъ вельми. 12 Давид же та був син одного Ефратія із Бетлеема Юдиного, на ймя Ессея, що було в його вісім синів. За Сауловою віку був се старий чоловік і геть то старший між мужами. 13 Троє ж старших синів Ессеевих пішли з Саулом на війну. Сі троє синів його звались: найстарший Еліяв, другий за ним Аминадаб, а третій Самма. 14 Давид же був найменьший; три старші пішли з Саулом. 15 Давид же вернув був од Саула додому, щоб у Бетлеемі доглядати батькової отари. 16 Та Філістій виходив рано й вечір і показував себе сорок днів уже. 17 От і звелів раз Ессея синові своїму Давидові: Возьми лишеңь братам твоїм ефу піджареного зерна та десять боханців хліба та віднеси хутенько братам у табір; 18 А сі десять молочних сирів однеси гетьманові, та довідайся, якovo там братам твоїм, та чого б їм треба. 19 Саул же й вони й усе Ізраїльське військо стояли в Теребинтовій долині, і ладились до бою з Філістіями. 20 І здав Давид назавтра вранці рано отару пастухові, забрав усе та й пішов у дорогу, як наказав йому Ессея. Як прийшов же до обозу, саме тоді вирушило військо боєвими лавами, і знявсь військовий крик. 21 Як Ізрайлітняне, так і Філістії стояли готові до бою, лава навпроти лави. 22 І слобонившись Давид від своїх клунків, передав те все обозному сторожові та й побіг у боєві лави, а ввійшовши туди, спітив у братів, як їм живеться. 23 Саме ж тоді як він розмовляв із ними, виступив із Філістійських рядів одноборець, на ім'я Голіят, Філістій з Гета, і провадив звичайні свої речі, так що й Давид їх чув. 24 Як же побачили Ізраїльські вояки цього чоловіка, утікали з перед нього і лякалисъ вельми. 25 І говорили Ізрайлітняне: бачите цього чоловіка, що он виходить? Виступає він, щоб зневажати Ізраїля; коли б хто вбив його, то царь одарував би його багацтвом, і oddав би дочку за його, а родину батька його звільнив би від усякої данини. 26 І допитував Давид у тих мужів, що стояли коло його: Що буде тому, хто вбє цього Філістія, що так зневажає військо живого Бога? 27 А люде відказали йому так само: Те й те буде тому, хто його вбє. 28 Як почув же найстарший брат Давидів Еліяв, що він говорить з тими мужами, то й розсердився Еліяв на Давида

та й каже: Про що прийшов ти сюди, і на кого покинув тих трохи овечат у степу? Я знаю твою гординю і дурне твое серце. Прийшов ти сюди дивитись на війну. 29 І відказав Давид: Що ж таке вчинив я? То було тілько слово. 30 І повернувшись од його до другого, і питав тим же робом, і відказували йому люде, як і за першим разом. 31 Як же пійшла поголоска про те, як допитувався Давид, переказано про се Саулові, і звелів Саул покликати його. 32 І промовив Давид до Саула: Нехай ніхто не впадає духом ізза оттого; раб твій виступить та й бити меться з тим Філістієм. 33 І відказав Саул Давидові: Не тобі виходити проти цього Філістія, щоб із ним битись, бо ти ще хлопець, а він вояка з молодощів. 34 І сказав Давид Саулові: Раб твій доглядав батькової отари і як иноді прийде було лев, чи то ведмідь та вхопить овча зміж отари, 35 Так я бувало біжу та й бю його, покіль вирву йому з пащі овча. Якже він кидавсь на мене, то я вхоплю його за горло та й убю на смерть. 36 Леви й ведмеді вбивав раб твій, так мусить і сьому необрізаному Філістієві так само бути, як з ними, бо він зневажає воїнів живого Бога. 37 І закінчив Давид: Господь, що рятував мене із левиних і ведмежих лаб, вирятує мене із рук цього Філістія. І каже Саул Давидові: Йди, і нехай Господь буде з тобою! 38 І відг Саул Давида в свою боеву одіж, і вложив йому на голову мідянного шолома, і надів на нього панцера. 39 І підперезавсь Давид мечем його по боєвій одежі його і силкувавсь ходити, бо він не привик був до такого. Відтак сказав Давид Саулові: Я не вмію в сьому ходити, я бо не навик. І зняв Давид все те з себе. 40 І взяв він палицю свою в руку і знайшов собі пять гладеньких каменів в потоці та вложив їх собі в пастушу торбину, і взяв свою пращу в руку та й виступив проти Філістія. 41 Філістій же наступав усе близьше та близьше на Давида, і той чоловік, що носив йому щита, йшов поперед його. 42 Як споглянув же Філістій та побачив Давида, то й погордував ним, бо сей був ще хлопець, і краснощокий і принадного виду. 43 І каже Філістій Давидові: Хиба я пес, що ти йдеш на мене з ціпком? І закляв Філістій Давидові своїми богами. 44 І каже Філістій Давидові: Ходи сюди і віддам я тіло твое птаству під небом та звіррю польовому. 45 А Давид відказує Філістієві:

Ти йдеш на мене з мечем, списом і щитом, я ж ійду на тебе в ім'я Господа Саваота, в ім'я Бога війск Ізраїльських, що ти зневажав. **46** У сей день оддасть тебе Господь мені в руки, і я вбю тебе й відсічу тобі голову, і передам ще сьогодні трупа твого й трупи Филистійського війська птаству під небесами і звірям земним, і зрозуміє вся земля, що є Бог ув Ізраїлі; **47** I взнає ввесь сей збір, що не мечем та списом спасає Господь, бо се війна Господня, і він оддасть вас нам у руки. **48** Як же Филистій наладився і підступав та наблизився 'к Давиду, побіг Давид швидко зустріч Филистієві під боєві лави, **49** I вхопив Давид з торби рукою каменя, і розмахнувши пращею, викинув його та й уцілив Филистія в чоло; і вбивсь камінь йому в лоба, так що він упав лицем на землю. **50** Так подужав Давид Филистія каменем із пращи і вбив Филистія, хоч і не було меча в руці в Давида. **51** Тоді підбіг Давид, наступив ногою на Филистія, вхопив меча його, вийняв із піхви, та й відсік ним голову його. Побачивши ж тоді Филистії, що велітень їх мертвий, кинулись навтеки. **52** I піднялися мужі Ізраїльські й Юдині і зняли боєвий поклик та й пігнали за Филистіями аж до входу в долину й до воріт Аккарону. I падали побивані Филистії по дорозі Шааримській, до Гета й до Аккарону. **53** I вернулись Ізрайлитяне з погоні за Филистіями та й розграбили їх табір. **54** Давид же взяв голову Филистієву та й одніс у Ерусалим, а його зброю зложив у себе в наметі. **55** Як побачив Саул Давида, що йде проти Филистія, так поспітив у свого військового гетьмана Абенира: Чий би се був син оттой молодець? I відказав Абенир: Так певно, як ти живеш, царю, не знаю. **56** I сказав йому царь: То довідайся, чий син сей молодик. **57** Як же вертався Давид, убивши Филистія, взяв його Абенир та й привів перед Саула, а він держав іще Филистіеву голову в руці. **58** I поспітив його Саул: Чий ти син, молодче? I відказав Давид: Син раба твого Ессея з Бетлеему.

18 Як скінчив же він розмову з Саулом, прихилилось серце Йонатана до його, і влюбив його Йонатан як свою душу. **2** Саул же взяв його того ж дня до себе і не дозволив йому вже вертатись у батьківську господу. **3** I ввійшов Йонатан з Давидом у побратимство, бо влюбив

його як свою душу. **4** I зняв Йонатан верхню одежду з себе та й отдав Давидові, до того ж і іншу одіж свою, ба й меча й лука й пояса свого. **5** I справлявсь Давид розважно всюди, куди й ні посилив його Саул, так що Саул поставив його отаманом над військовими людьми, і влюбив його ввесь люд і самі прибічники Саулові. **6** Та як ійшли вони додому і вертавсь Давид подужавши Филистія, то виходило тоді з усіх Ізрайлевих городів жіноцтво на стрічу цареві Саулові, танцючи й съпіваючи під веселу гру бубнів та цимбал, **7** I викликало жіноцтво приграваючи: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч. **8** I розсердився Саул вельми, і не до вподоби було йому се слово, і сказав він: Давидові присипано десятки тисяч, а мені тисячі; йому не стає ще хиба царства. **9** I позирає Саул скрива на Давида з того часу і надальше. **10** На другий же день найшов злий дух від Бога на Саула, і був він не при собі в палаті: Давид же пригравав на струнах, як і щодня, а в Саула та був список у руці. **11** I метнув Саул списа, думаючи: Прибуло Давида'д стіні, та Давид вхилився від його і сього другого разу. **12** I почав Саул боятись велико Давида, бо з ним був Бог, як відступав від Саула. **13** I віддалив його Саул від себе, і зробив його отаманом тисяцьким, і входив він та виходив перед народом. **14** I поступав Давид во всьому розважно, бо з ним був Господь. **15** А Саул, вбачаючи, що він вельми розважний, боявсь його; **16** А ввесь Ізраїль і Юда любили Давида, бо він входив і виходив перед ними. **17** I промовив Саул Давидові: Ось тобі старша дочка моя Мерова, даю тобі її за жінку, тільки ж мусиш мені бути хорошим і Господній бої вести. Саул же думав: Нехай не моя рука буде на йому, а рука Филистіїв нехай буде на йому. **18** Давид же відказав Саулові: Хто я такий, або що за життє мое та рід батька моого в Ізраїлі, щоб мені зятьтом твоїм бути? **19** Як настав же час oddати Саулову дочку Мерову за Давида, oddано її Адріелеві з Мехолі за жінку. **20** Та полюбила Давида друга дочка Саурова, Мелхола, і як сповіщено про се Саула, задовольнило воно його. **21** Саул бо думав: Оддам її за його, щоб вона була йому сіттю, і щоб Филистії наложили руку на його. От і заявив Саул Давидові: Через другу будеш оце моїм зятем. **22** I переказав Саул Давидові через дворян своїх: Перемовтесь потай з Давидом таким робом: Царь прихилен до тебе і всі прибічники

його вподобали тебе; так тобі можна царським зятем бути. 23 І передали слуги Саулові в слух Давидів усі ті слова; Давид же відказує: Чи то ж вам здається малою річчю зробитись царським зятем, бувши вбогим і малим чоловіком? 24 І пересказали дворяне Саулові: Так і так сказав Давид. 25 І повелів Саул: Скажіте Давидові так: Царь не бажає ніякого весільного гостинця, опріч сотні Філістійських передніх шкірочок, щоб помститись над царськими ворогами. Саул же міркував про те, як би згубити Давида з съвіту Філістійською рукою. 26 Як же дворяне його сповістили про се Давида, то Давида задоволило се, щоб стати царським зятем. 27 Ще назначені дні не минули, а Давид зладився і пішов із людьми своїми в дорогу, та й убив між Філістіями двісті чоловіка, і приніс Давид їх передні шкірочки, та й поклав їх повну лічбу перед царем, щоб йому зробитись царським зятем. І оддав йому Саул свою дочку Мелхолу за жінку. 28 І бачив Саул і спінав, що Господь є з Давидом, і що ввесь Ізраїль його любить, та що й Мелхола, дочка Саулова, його любить, 29 То почав Саул іще більше боятись Давида. От і зробився Саул ворогом Давидовим довіку. 30 І як двинули Філістійські воєводи в поле, то Давид від самого часу їх виходу поводивсь розважнійше над усіх слуг Саулових, так що його ім'я велико вславилось.

19 І казав Саул синові своїму Йонатанові і всім прибічникам своїм, що треба Давида вбити. Саулів же син Йонатан вельми прихilen був до Давида; 2 Тим переказав Йонатан Давидові: Отець мій Саул наваживсь тебе зігнати з съвіту; оце ж остерегайся завтра; сковайсь і седи потай усіх! 3 Сам же я вийду і стану в полі коло батька, як ти ховати мешся, і розмовляти му про тебе з батьком, і коли довідаюсь про що, сковіщу тебе. 4 І промовляв Йонатан перед батьком своїм добре про Давида та й каже йому: Не гріши, царю, проти слуги твого Давида, бо він проти тебе ні в чому не переступив і з усіх його вчинків був тобі великий хосен; 5 Він одважував душу свою, щоб убити Філістія, і Господь подав усому Ізраїлеві побіду велику. Ти се бачив сам і веселився. Про що ж тобі брати на себе гріх, проливаючи безвинну кров і вбиваючи Давида без причини? 6 І послухав Саул Йонатана, і поклявся: Так певно, як Господь живе,

він не вмре. 7 Покликав тоді Йонатан Давида та й передав йому всю цю розмову, і привів Давида до Саула, і був Давид у його при боці, як і перше. 8 Як запалала ж війна знов, двинув Давид у поле і воював з Філістіями і вчинив між ними велике побоїще, так що вони втекали від його. 9 Та напав на Саула злий дух від Бога, і він седів раз дома і держав у руці своего списка, тим часом як Давидова рука дзвонила в струни. 10 І хотів Саул прибити Давида списом своїм до стіни, та Давид відскочив перед Саулом, а список встромився у стіну; і втік Давид і спасся тієї ночі. 11 І послав Саул слуг в Давидову домівку стерегти його, щоб завтра вбити його. Та Мелхола, жінка його, сказала Давидові: Коли ти не спасеш життя твого в сю ніч, то вранці будеш убитий. 12 І спустила Мелхола Давида через вікно; так він і втік та й вратувався. 13 Мелхола ж узяла подобину чоловічу, положила в постіль, а в головах положала козину кожу та й прикрила одягою. 14 Як же прислав Саул слуг взяти Давида, заявила: Він нездужає. 15 І послав Саул слуг, щоб оглянули Давида, та й наказав: Принесіть його сюди з постелею, щоб убити його. 16 І як прийшли посланці, аж се на постелі лежить статуя, а в головах у неї козина кожа з шерстею. 17 І каже Саул Мелхолі: Чому ти так мене ошукала, що дала ворогові моїму втекти? І відказала Мелхола Саулові: Він грозив мені: пусти мене, ато вбю тебе. 18 Утікши так Давид і врятувавшись, пішов до Самуїла в Раму та й оповів йому все, що чинив із ним Саул. І пішов він із Самуїлом, і перебували вони в Наваті. 19 Як же Саулові переказано: Давид у Наваті, в Рамі, 20 Послав Саул посланці взяти Давида. Як побачили ж вони громаду віщуючих пророків і Самуїла навперед їх, зійшов дух Божий на посланців Саулових, так що й вони стали віщувати. 21 І сповіщено про се Саула, і послав утрете слуг, віщували вони так само. 22 І пішов сам він у Раму, а дойшовши до колодязя великого, що в Сефі, питав: Де Самуїл і Давид? І відказали йому: В Наваті, в Рамі. 23 І пішов він туди в Нават, у Рамі, і се найшов і на його дух Божий, так що він, ідучи, все віщував, аж покіль прибув в Нават, у Рамі. 24 Тоді зняв і він із себе одіж, і так само віщував перед Самуїлом, і лежав неодітний увесь

той день і всю ніч. Тим і пішла приповідка: Хиба й Саул у пророках?

20 Давид же втік із Навату, в Рамі, та й сказав

Йонатанові: Що я вчинив і в чому вина моя та переступ мій проти панотця твого, що він хоче стратити мене? **2** I відказав йому Йонатан: нї, ти не вмреш; ось отець мій не чинить нічого, нї великого, нї малого, не виявивши мені; чого ж би він скривав се передо мною? нї, сього не буде. **3** A Давид на те: Панотець твій знає добре, що ти прихилил до мене, та й думає: нехай не знає сього Йонатан, щоб не журився; тим часом — так певно, як живе Господь і як живеш ти, проміж мною й смерттю один тільки ступінь! **4** I відказав Йонатан Давидові: чого забажає душа твоя, все я чинити му. **5** I каже Давид Йонатанові: Завтра новомісяць, і мені належиться седіти з царем за столом; але відпусти мене, я сковоюсь у полі до вечора третього дня. **6** Коли про мене поспитає панотець твій, так скажи: Давид одзволивсь у мене, щоб пійти в своє місто Бетлеем, бо там будуть приносити рокову жертву від усієї родини його. **7** Коли скаже на се: Добре! так буде спокій рабу твоїму; як же закипить гнівом, так знати меш тоді, що він надумався, якесь лихо заподіяти. **8** Покажи милость рабові твоїму, ти ж бо ввійшов у Господню вмову з рабом твоїм, і коли на мені вагонить яка провіна, так убий ти мене; про що тобі вести мене до панотця твого? **9** I відказав Йонатан: Ніяк не буде сього з тобою, бо коли б я справді дознавсь, що в мого панотця задумано вчинити лихе діло над тобою, так хиба б же я тебе не остеріг? **10** I відказав Давид Йонатанові: Коли б мене хто небудь сповістив, чи не дав тобі панотець сердиту відповідь! **11** I сказав Йонатан Давидові: Ось ходімо в поле. I вийшли обидва на поле. **12** От і каже Йонатан Давидові: Як живе Господь, Бог Ізраїлів: я завтра около сієї пори, або позавтра, допитаюсь у панотця моого, і наколи буде що добре про Давида, а я тоді не пошлю до тебе й не сповіщу тебе про те, **13** Нехай те й те вдіє Господь з Йонатаном та ще й причинити йому. Коли ж панотець мій постановив заподіяти зло тобі, то я й про те сповіщу тебе, а тоді йди в мирі, і нехай Господь бував з тобою, як він бував із моїм панотцем. **14** Але й ти, як я буду жити,

вчиниш надо мною милосердє Господнє; **15** A коли б я вмер, то не віднімай милости твоєї від мого дому повіки, навіть тоді, як повикоренює Господь ворогів Давидових одного за одним із землі. **16** Так учинив Йонатан умову з домом Давида, і сказав: Нехай помститься Господь над ворогами Давидовими! **17** I заприсяг Йонатан Давидові ще раз у любові своїй до його, бо любив його як свою душу. **18** I каже Йонатан йому: Завтра новомісяць, то про тебе питати муть (бо твоє місце буде порожнє); **19** Аж до третього дня питати муть про твоє місце; то ж третього дня прийди на те місце, де ховавсь уперед, та й сядь коло каменя Азель; **20** Я ж пущу туди три стріли, наче б стріляв до мети. **21** A також посилати му хлопця кажучи йому: Йди шукай стріли; і як скажу хлопцеві: стріла лежить ось де перед тобою, неси сюди! то ти приходь ід мені, бо все гаразд, так певно, як живе Господь. **22** Коли ж кликну молодикові так: стріла лежить від тебе далій, тоді йди собі, бо Господь відсилає тебе; **23** Шо ж до розмови нашої, дак нехай Господь буде съвідком між мною й тобою по віки. **24** I сковоався Давид у полі. Як же настав новомісяць, сів царь за столом обідати. **25** I сів царь на свою звичайному місці, на покуті, і встав Йонатан, Абенир же сів побіч Саула, а Давидове місце зісталось порожнє. **26** Та Саул не сказав того дня нічого, бо думав, що се так лучилось, що Давид нечистий, що не очистився. **27** Прийшов і другий день у новому місяці, а місце Давида оставалося порожнє. Тоді сказав Саул своєму синові Йонатанові: Чом се Ессеенко нї вчора, нї сьогодні не прийшов до обіду? **28** I відказав Йонатан Саулові: Давид випрохав у мене відзвіл у Бетлеем; **29** Відпусти, каже, мене, бо в нас у місті родова жертва, і брат мій покликав мене; коли твоя ласка, так одпусти мене, братів моїх одвідати; через те ж то він і не прийшов до царського обіду. **30** I закипів Саул гнівом на Йонатана й сказав йому: Сину ти ледащичин! Я добре знаю, що ти здружився з Ессеенком на сором собі самому й на сором матері твоїй! **31** Bo всі дні, поти син Ессеїв жити ме на землі, не встоїш нї сам ти, нї твоє царство. Оце ж пошли, нехай приведуть його перед мене: бо його призначено на смерть! **32** I відказав Йонатан Саулові, батькові своїму, та й поспітив: За що йому вмірати? що він провинив?

33 I метнув на його Саул списом, думаючи влучити в його. От і впевнівсь тоді Йонатан, що його батько постановив убити Давида. **34** I встав Йонатан із за столу в палкому гніву, та й не єв другого дня в новому місяці, бо гірко йому було за Давида, та й що його самого осоромив батько його. **35** Назавтра ж вийшов Йонатан умовленої з Давидом доби на поле з молодим хлопцем. **36** I каже своїму хлопцеві: Біжи будеш шукати стріли, що я випускаю. Як же хлопець побіг, він випустив стрілу поза його. **37** Як прийшов же хлопець до стріли, що випустив Йонатан, крикнув Йонатан за хлопцем і сказав: Стріла лежить дальше від тебе! **38** I знов крикнув Йонатан хлопцеві: Скорше біжи, не гайся! Хлопець підняв стрілу та й приніс панові своїму. **39** Хлопець же не знав ні про що, тільки Йонатан та Давид знали про сю річ. **40** I передав Йонатан свою зброю хлопцеві, що був при йому, і звелів йому: Йди, однеси в місто. **41** Тим часом же, як ійшов хлопець додому, знявся Давид із місця, що на півдні, і пріпав лицем до землі та й уклонився тричі. I поцілувались вони й плакали один з одним; Давид же плакав більше. **42** I каже Йонатан Давидові: Йди в мирі; що ж до того, що ми заприсяглись в ім'я Господнє, то нехай буде Господь між мною та тобою, як і між моїм і твоїм потомством у вічні часи. I встав Давид і пішов, а Йонатан вернувся в місто.

21 I прийшов Давид у Номву до священника Ахимелеха. Ахимелех же здивувався, стрічаючи Давида, та й питает: Що се прийшов еси самотою і нема при тобі нікого? **2** I відказав Давид Ахимелехові, священникові: царь дав мені наказ кажучи: нехай ніхто не знає нічого про ту річ, що з нею посилаю тебе і що звірився тобі в їй. Тим я оставил люде на певному місці. **3** Тепер же, коли в тебе є пять боханців хліба, дай мені їх, чи й ще що небудь, коли маєш. **4** I відказав священник Давидові: хліба звичайного нема в мене під рукою, а є тільки священний хліб, коли тільки люде чисті від жінок. **5** I відказав Давид священникові та й каже: Від жінок ми вчера і три дні тому, від коли вийшли, здержались, і посуди слуг твоїх чисті, а хоч дорога нечиста, то хліб останеться чистим в посудинах. **6** I дав священник йому священного хліба, не було бо іншого хліба, як показний хліб, що його тоді знято зперед лиця

Господнього, щоб на його місце положити съвіже хліби. **7** Був же там того дня перед Господом один із слуг Саулових, на ім'я Доик, Ідумій, старший над пастухами Сауловими. **8** I поспітав Давид ув Ахимелеха: Чи нема в тебе якого списка або меча під рукою? Бо я не взяв із собою ні меча ні іншої зброї, бо наказ царській був спішний. **9** I каже йому съвященник: Ось є меч Філістія Голіята, що ти вбив у Теребинтовій долині, обгорнутий оджею, позад ефода. Коли хочеш, возьми, бо тут іншого нема. I відказав Давид: Такого другого й не знайти, дай мені його. **10** I рушив Давид і втік того ж дня від Саула до царя Анхуза в Гет. **11** Прибічники ж Анхузові мовляли до його: Чи оце не Давид, царь землі, що йому присипували в хороводах: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч! **12** Слова сї прийняв Давид у серце, та й збоявся вельми царя Гетського Анхуза. **13** I відмінив лице свое перед ними, й удавав бісноватого в очах їх, кидавсь під їх руками наче не при собі, грюкотів у двері і пускав слину з роту по бороді. **14** I каже тоді Анхуз прибічникам своїм: Ви ж бачите, що се чоловік божевільний; на чо ж ви привели його до мене? **15** Хиба в мене мало скажених, що привели сього, біснуватись передо мною? чи йому ж то ввійти в мої палати?

22 I вийшов Давид ізвідти та й утік у Адолламську печеру в горах. Довідавшись про се брати його і уся родина його, поприходили до його. **2** I скупились коло його всякі злиденники й задовжені, й всякі невдоволені люде, і зробився їх отаманом, і пристало до його чоловіка з чотириста. **3** I пішов Давид ізвідти в Массифу в Моабі і прохав царя Моабійського: Чи не можна б моєму панотцеві і паніматці моїй перебути в вас, покіль я знати му, що Господь удіє зо мною? **4** I помістив їх між прибічники царя Моабійського і жили вони при йому, докіль Давид пробував у тому сховку. **5** Пророк же Гад сказав Давидові: Не сиди дальше у сї рощині, а збирайся та йди в землю Юдину. I пішов Давид та й прийшов у ліс Херет. **6** I довідався Саул, що Давид із людьми явився. А седів Саул саме тоді у Гиві під дубом на згіррі, з списом у руці, а всі його надвірні слуги стояли кругом його. **7** I каже Саул своїм слугам кругом себе: Слухайте, Бенямині! чи то ж Ессеенко дасть вам

усім і ниви й виноградники та й понаставляє вас тисячниками й сотниками, 8 Що ви всі змовились проти мене і ніхто мене не сповістив, як мій син побратавсь із сином Ессея, і що ніхто не пожалував мене й не з'ясував мені, що мій син та підмовив проти мене раба моого, як се тепер показалось? 9 Озветься тоді Ідумій Доик, що стояв коло двораків Саулових: Бачив я, як Ессеенко приходив до Ахимелеха Ахитувенка в Номві; 10 Той питав Господа про його, і харчі дав йому і меч Голіята Філистія. 11 І повелів царь покликати до себе Ахимелеха, сина Ахитувового, съященника, ѿ ѿго родину, і съященників, ѿ були в Номві. І всі вони зявились перед цarem. 12 І промовив Саул: Слухай лишень, Ахитувенку! І відказав той: Слухаю, мій повелителю! 13 І питає Саул: Чого ви, ти да Ессеенко, проти мене змовились, ѿ то дав ѿму хлїба й меча і питав Бога про його, так ѿб він виступив проти мене ворогом, як я тепер дознавсь? 14 І відказав Ахимелех цареві: Хто ж між усіма твоими слугами так вірен, як Давид? Він же й царський зять, і повнить прикази твої, а в дому твоему в повазї. 15 Хиба ж я вперше тепер питав Бога про його? Ні; нехай царь не винуватить раба свого ѿ ѿго родину мою, бо раб твій не відав у сїй справі нічого, ні малого ні великового. 16 Царь же каже: Мусиш умерти, Ахимелеше, сам ти й увесь дім отця твого. 17 І повелів царь слугам, ѿ стояли побіч його: Йдіте, повбивайте съященників Господнїх, бо й іх рука з Давидом, і не сповістили мене, хоч і знали, ѿ він утік. Слуги ж царські затялисі ізняти руки на съященників Господнїх. 18 І повелів царь Доикові: Йди, повбивай съященників! І пішов Ідумій Доик, та й повбивав съященників, і завдав смерть вісімдесятю і пятью, ѿ носили ляне оплічє. 19 І Номву, съященниче місто, вигубив мечем, і чоловіків і жінок, і хлопят і немовлят, і коров ѿвцї й осли, все повбивав. 20 Тільки один син Ахимелехів Ахитувенків, на імя Абіятар, утік і пристав до Давидових людей. 21 І сповістив Абіятар Давида: Саул побив съященники Господнї! 22 І сказав Давид Абіятарові: Я знате се ѿ тодї, коли Ідумій Доик там був, ѿ він се виявить Саулові. Я винуватий за всі душі дому отця твого. 23 Бувай безпечен у мене: Хто чигати ме на мою душу, той

чигати ме на твою душу; ти будеш у мене під охороною.

23 І сповіщено Давида: Філистії облягли Кейль та й жакують гумна. 2 І спитав Давид Господа: Чи ѿті мені бити тих Філистіїв? І відказав Господь Давидові: Йди та побий Філистіїв й визволь Кейль. 3 Давидові ж люди спротивились йому: чи ми ж тут в Юдеї не тремтимо з ляку? ато б ще нам ѿйти на військо Філистіїв! 4 І поспитав Давид Господа вдруге; і Господь подав йому звістку і сказав: Збирайсь і йди в Кейль, бо подам Філистіїв тобі на поталу. 5 І пішов Давид із людьми своїми в Кейль, ударив на Філистіїв, позаймав ѿ скотину в їх, та й завдав їм тяжке побоїще, і вибавив Давид осадників Кейльських. 6 Як же втік Абіятар Ахимеленко до Давида в Кейль, то приніс із собою й ефода. 7 І переказано Саулові, ѿ Давид у Кейлї, і каже Саул: Бог видав його мені в руки, бо, ввійшовши в город з ворітми й засовами, він себе замкнув. 8 І повелів Саул готовитись усьому людові в поход, ѿб двинути против Кейля та й облягти Давида й його людей. 9 Довідавши ж Давид, ѿ Саул кує на його лихо, сказав съященникові Абіятарові: принеси ефода сюди. 10 І молився Давид: Господи, Боже Ізраїлів! раб твій довідався, ѿ Саул заввязся двинути против Кейля, ѿб через мене зруйнувати місто. 11 Чи городяне Кейля не віддадуть мене в руки його? чи прийде сюди Саул, як прочув раб твій? Господи, Боже Ізраїлів, сповісти про се раба твого. І відказав Господь: прийде. 12 І каже Давид: Чи видадуть городяне Кейльські Саулові мене й моїх людей? І відказав Господь: Видадуть. 13 Тодї зібраався Давид із людьми своїми, до шістьох сот чоловіка, і покинули Кейль, та й тулились там і сям навкруги. Як же Саулові сказано, ѿ Давид утік із Кейля, понехав він свій поход. 14 Давид же державсь у пустині на неприступних місцях, а опісля по горах у пустині Зиф, а Саул, знай, шукав його, та Бог не подав його на поталу йому. 15 І видів Давид, ѿ Саул вийшов чигати на його душу; був же тодї Давид у пустині Зиф у лісі. 16 Син же Саулів Йонатан вибрався та й прийшов до Давида в ліс і укріпив його надію на Бога, 17 І говорив йому: Не лякайся, бо рука панотця моого Саула не попаде тебе; ні! ти будеш цarem

над Ізраїлем, а я буду другим по тобі; се знає й панотець мій Саул. **18** І постановили вони знов умову перед Господом, і оставсь Давид у лісі, а Йонатан пішов додому. **19** Зифяне ж прийшли до Саула в Гиву та й кажуть: Давид ховається в нас по неприступних місцях, в лісі, на верху гори Гахила, що направо від Есимону; **20** Оце ж, коли схочеш, царю, надійти туди, то приходь; се вже наше буде діло, видати його цареві. **21** І відказав їм Саул: Нехай благословить вас Господь, що ви пожалували мене. **22** Ну, так ідіте ж та впевнітесь боржій про його склонище, де є нога його, бо мені кажуть, що він дуже хитрий; **23** І вивідайте про його таємні кутки, де він ховається, і принесіть мені надійну звістку, тоді й я піду з вами, й коли він у сій землі, так я шукати му його по всіх тисячах Юдиних. **24** І вибралися вони перед Саулом й пішли в Зиф. Давид же був як раз тоді з людьми своїми в Маон-пустині, у степу, на право від Есимону. **25** Як вийшов Саул з людьми своїми шукати його, переказано про се Давидові, і він перейшов до тієї скелі, що в пустині Маон. І довідавсь Саул про се, та й погнавсь у Маон-пустиню за Давидом. **26** І йшов Саул по цім боці, а Давид із людьми своїми по тім боці гори. І коли Давид намагався вивинутись Саулові, Саул же з людьми своїми силкувавсь обійти Давида й його людей, щоб їх захопити в руки, **27** Саме тоді несподівано прибув післанець до Саула з такою вістю: Спішись і приходь, бо Філистії напали на землю! **28** Покинув тоді Саул наздоганяти Давида, та й двинув проти Філистіїв. Тим і названо се місце: Скеля розділення.

24 І звідти вийшов Давид і перебував в безпечних місцях в Ен-Гадди. Як же вернувся Саул із походу свого прити Філистіїв, з'ясовано йому: Давид обертається тепер в Енгадській пустині. **2** Узяв тоді Саул три тисячі з усього Ізраїля вибраних людей та й пустивсь, шукати Давида й людей його, по горах, куди дикі кози можуть ходити. **3** По дорозі прийшов до хлівів овечих; а була там печера, й ввійшов туди Саул справити свою природну потребу; тим часом у кінці в печері сидів Давид із своїми людьми. **4** І казали Давидові люди його: Оце ж той день, що про його казав тобі Господь: Видам тобі в руки ворога твого, щоб ти чинив із ним, що тобі вподобаєсь. Давид же встав

та й урізав тихцем кусень поли в верхній одежі в Саула. **5** Опісля ж ударила Давида совість, що він урізав поли в Сауловій одежі. **6** І сказав він людям своїм: Нехай не дозволить мені Бог вдіяти таке мойму панові, помазанникові Господньому, щоб наложити на його руку, бо він помазанник Господень. **7** І зупинив Давид своїх людей сими словами і не дав їм устати на Саула. А Саул устав і вийшов із печері на дорогу. **8** Потім встав і Давид, покинув печеру та й промовив услід Саулові: Пане мій, царю! Озирнеться Саул, коли ж Давид припав лицем до землі та й поклонивсь йому. **9** І каже Давид Саулові: На що ти слухаєш людського наговору, що мовляють: Давид хоче лиха тобі? **10** Ось сьогодні бачив еси своїми очима, що Господь віддавав тебе в руки мої в печері; мені ж і радили тебе вбити, та я єщадив тебе і сказав: не зніму руки на пана моого, бо він помазанник Господень. **11** Отче мій! споглянь, ось у мене в руці клапоть з одежі твоєї; я урізав поли в твоїй одежі, а тебе не вбив; з сього зрозумій, що я не мислю тобі зла й зради і не провинивсь проти тебе нічим, а ти наважився, щоб загубити мою душу. **12** Нехай Господь між нами двома розсудить, нехай Господь за мене на тобі помститься, **13** Як се й говорить стара приповідка: від безбожних виходить безбожність; моя ж рука не буде на тобі. **14** За ким уганяти вийшов царь Ізраїльський? Кого переслідуєш ти? Здохлого пса, одну блоху! **15** Нехай же Господь буде суддею та й розсудить між обома нами. Він розбере справу мою і спасе мене від руки твоєї. **16** Як же скінчив Давид сю промову до Саула, сказав Саул: Чи не твій же се голос, синоньюк Давиде? Та й заплакав Саул у голос, **17** І сказав Давидові: Ти справедливий за мене, ти бо показав мені добро, тоді як я заподіяв тобі зло; **18** Ти доказав те сьогодні, поступивши зо мною милостиво: не вбив мене, дарма що Господь відав мене тобі в руки. **19** Хто ж бо, найшовши ворога свого, пустить його на добру дорогу? **20** Оце ж я знаю, що ти будеш царем і що в твоїй руці остоїться царюваннє над Ізраїлем. **21** Поклянися ж мені Господом, що не викорениш потомства моого після мене і не вигубиш мого ймення в роду мойму. **22** І поклявсь у тому Давид Саулові. Тоді двинув Саул додому, Давид же з людьми своїми зійшов на вижини безпечні.

25

І вмер Самуїл, і зібравсь увесь Ізраїль та й оплакував його, і поховали його в дому його в Рамі. А Давид зібравсь та й пішов у пустиню Фаран. 2 Був же в Маоні чоловік, а майно його було в Кармелі. Чоловік той був вельми багатий; мав три тисячі овець і тисячу кіз; і був він саме на стриговинах овець своїх на Кармелі. 3 Звали його на ім'я Набал, а жінку його Абигея. Була вона собі молодиця з добрим розумом і хороша вродою, чоловік же був жорсткий та злющий; він походив з роду Калеба. 4 Почувши ж Давид у пустині, що Набал стриже вівці свої, 5 Послав десяток людей своїх і сказав: Ійдіть на Кармел, удайтесь до Набала і поздоровіте його від мене, 6 Та й промовте так: Щасті тобі, доле, й родині твоїй і всьому твоїму. 7 Прочув я оце, що в тебе стриговини. Вівчарі твої пробували поблизу нас; ми не знущались із них, і не пропадало в них ніщо, поки вони на Кармелі були. 8 Поспітай тільки в твоїх людей, вони тобі скажуть; і так нехай знайдуть слуги твої ласку в очах твоїх, ми ж прийшли в добрий час; дай же твоїм рабам і синові твоїму Давидові, що в тебе тепер під рукою. 9 І прийшли Давидові люди, і висказали всі отті слова в ім'я Давидове, та й умовкли. 10 Набал же відказав Давидовим слугам так: Хто такий Давид і хто такий Ессеї? Сими часами багацько постало таких слуг, що втікають від панів своїх; 11 Не вже ж би то мені та взяти мій хліб, мою воду й мое мясиво, що приладив про моїх постригачів, та й пооддавати людям, що не знаю не відаю, звідкіля вони взялись? 12 І вернулись люди Давидові назад, прийшли додому та й переказали йому всі слова отті. 13 І повелів Давид своїм людям: Підперезуй кожен меча свого. І попідперізували вони мечі свої, та й Давид підперезав меча свого, й пішли вони за приводом Давидовим до чотирьох сот чоловіка потуги, двісті ж остались при саквах в обозі. 14 Тим часом один зі слуг передав Абигеї, жінці Набаловій, звістку: оце присилав Давид із пустині посли привітати нашого пана, та він відправив їх нечлено; 15 Люде ж сі вельми добре до нас; не зневажали нас і ніщо в нас ніде не ділось як були ми з ними, покіль ми в полі оберталися; 16 Були вони охороною нашою й в день і в ночі, докіль ми пасли вівці поблизу їх; 17 Тим подумай і розваж, що маєш тепер чинити, бо певно грозить від них

біда нашему панові й всій господі його; а він такий злющий, що з ним шкода й говорити. 18 І взяла Абигея хутенько двісті боханців, два бурдюки вина, пятеро зготвлених овечат, наложила на осли, 19 Та й звеліла своїм людям, не сказавши нічого чоловікові: Йдіть поперед мене, яйти му за вами слідом. 20 Тим же часом, як вона їхала на ослі з гори, несподівано показався Давид із людьми своїми зустріч неї, так що вона з ними зіткнулась. 21 Давид же сказав собі навперед: Шкода було меністерегти майно його в пустині, так що ніщо з усього добра його не пропало; він віддячує мені злом за добро. 22 Нехай же те й те вдіє Бог з ворогами Давидовими, коли я з усього добра його зоставлю до завтра й того, що мочить на стіну! 23 Як же загляділа Абигея Давида, зоскочила вона з осла, та й розпростерлась на землі ниць перед Давидом; 24 Потім упала йому в ноги, та й промовила: На мені лежить вина, пане мій; дозволь твоїй рабині озватись перед тобою, я прихили ухо твоє до слова рабині твої! 25 Нехай же мій пан не уважає на такого злого чоловіка, на Набала, бо як зветься він, такий й він. Набал зветься він і дурнота його з ним. Я ж, твоя рабиня, не бачила людей мого пана, що ти прислав іх. 26 Тепер же, мій пане, як певно те, що живе Господь і ти живеш, Господь з'упинив тебе впасти в крівавий гріх і здержал руку твою від пімсти; а тепер нехай стануть вороги твої як Набал, і всі, хто задумав заподіяти зло панові майму. 27 Оце ж сей гостинець, що принесла рабиня твоя, віддайлюдям твоїм, що йдуть походом за тобою. 28 Прости вину рабині твоїй; Господь бо спорудить панові майму твердий дім, бо пан мій веде війни Господні, і ніякої кривди не знайдеться в тобі поки й віку твого. 29 Коли б який чоловік піднявсь тебе гонити чи то чигати на душу твою, дак нехай душа пана мого буде ввязана в узол живих у Господа, Бога твого, душі ж ворогів твоїх розкине він як пращею. 30 І коли Господь учинить на майму пані все, що обітував тобі доброго, і поставить тебе в князії над Ізраїлем, 31 То нехай се не буде серцю пана мого на каяннє й неспокій совіті, що мій пан пролив безвинну кров і допоміг собі власною рукою. Коли ж Господь мого пана вщаєвить, так спогадай рабиню твою. 32 І відказав Давид Абигеї: Благословен Господь, Бог Ізраїлів, що послав тебе

сьогодні зустріч мене. **33** Благословен і розум твій, і ти благословенна, що зупинила мене сьогодні, що я не пішов на пролив крові, щоб пімститись за себе власною рукою. **34** От же, так певно, як живе Господь, Бог Ізрайлів, що зупинив мене заподіяти зло тобі, коли б ти не встигла мені зустріч поспіти, не зосталось би Набалові, покіль заднivся б ранок, і того, що мочить на стіну. **35** I прийняв Давид від неї, що вона принесла йому, і рече їй: Йди супокійно додому; бач, я прихилив ухо моє до тебе і пошанував лице твоє. **36** Як вернулась Абигея до Набала, аж се в його в дому такий бенкет, як у царя, я серце в Набала розвеселилось; він же впився тяжко. Тим не сказала йому нічогісінько, покіль настав ранок. **37** Уранці ж, як вийшов хміль із голови в Набала, оповідує жінка йому, що сталося, і замерло серце в його і став він мов камяній. **38** I ледві минуло днів десять, убив Господь Набала, й він умер. **39** Як прочув Давид, що Набал умер, сказав так: Благословен Господь, що відплатив за мою зневагу від Набала і вдеряв слугу свого від зла; Господь обернув злобу Набала на його ж голову. I послав Давид сказати Абигеї, що хоче взяти її собі за жінку. **40** I прийшли Давидові слуги до Абигеї в Кармель і промовили так: Давид посилає нас до тебе, щоб узяти тебе йому за жінку. **41** Вона піднялась, потім припала ниць ід землі й промовила: Отсе рабиня твоя нехай буде як служебка, готова обмивати ноги слугам пана моого. **42** I зібралась Абигея хутенько та й сіла на осла свого; так само й пятеро дівчат з її прислуги, й прибула вона слідом за посланцями Давидовими та й зробилась йому жінкою. **43** I Ахиноаму взяв Давид із Езрееля, і були обідві жінками йому. **44** Саул же віддав дочку свою Мелхолу, жінку Давидову, Фалтієві Лайшенкові із Галліму.

26 Зифії ж прийшли до Саула в Гиву та й кажуть: Чи знаєш ти, що Давид ховається в нас на горі Гахилі, перед пустинею? **2** I зладивсь Саул із трьома тисячами чоловіка вибраних з Ізраїля у Зуф-пустиню, шукати Давида в пустині Зуф. **3** I отаборився Саул на горі Гахилі, що лежить перед пустинею при дорозі. Давид же находивсь у пустині, і видів, що Саул прийшов за ним в пустиню, **4** I вислав Давид вивідачів, та й довідався, що Саул справдї прибув. **5** I встав Давид та й

прийшов тайком на те місце, де Саул отаборивсь, і бачив Давид те місце, де спав Саул і Авенир, син Нирів, гетьман його; спав же Саул в шатрі, а люде розложились кругом його. **6** I обернувшись Давид і сказав Ахимелехові Гетієві та Абессі-Зеруленкові, братові Йоабовому: Хто пробереться за мною до Саула в табір? I каже Абесса: Я проберусь із тобою. **7** Як же пробрались у ночі Давид з Абессою до людей (Саулових), аж лежить Саул у сні, а спис його стремить у землі в головах у його; Авенир же й люде лежать навкруги його. **8** I каже Абесса Давидові: Сьогодні видав Господь тобі в руки ворога твого; позволь, я за одним разом пристромлю його 'д землі списом; не треба вдруге. **9** Давид же відказав Абессі: Не вбивай його, бо хто наложив коли руку на помазанника Господнього, та й не був скараний? **10** I додав ще Давид: Так певно, як живе Господь: нехай вбє Господь його, чи сама прийде смерть його і він умре, або дvine він у поход і поляже; **11** Мене ж нехай боронить Господь від того, щоб наложив я руку на помазанника Господнього; ти ж возьми списа, що в головах у його й конву з водою, та й ходімо собі. **12** От і взяв Давид списа й посудину з водою, що були в головах у Саула, та й пішli вони собі, й ніхто не бачив, ні знав, ні прокинувсь; всі спали, бо всіх обняв насланий від Господа твердий сон. **13** Тоді перейшов Давид на другий бік та й став на вершині гори oddalik, так що між ними була велика просторонь. **14** I покликнув Давид на люде й на Авенира Ниренка: Не відклиknешся, Авенире? I відказав Авенир: Хто ти такий, що поклиkuеш і безпокойш царя? **15** I озветься Давид: Ти ж такий чоловік, що нема тобі й ріvnі в Ізраїлі; чom же ти не стережеш твого пана, царя? бо се хтось з людей прobraвся був, щоб убити пана твого, царя. **16** Недобра се річ, що ти вдіяв: Так певно, як живе Господь, заслужили ви на смерть, що ви свого пана, помазанника Господнього, не стережете. Подивись лише, де царський спис і коновка з водою, що стояли в головах у його! **17** Саул же впізнав Давидів голос і каже: Чи се ж не твій голос, мій сину Давиде? I рече Давид: Мій голос, пане мій, царю. **18** Та й рече далій: Чого ж се ти женешся за твоїм рабом? що я таке вчинив, і яке зло в руці моїй? **19** Ой коли б же ти, пане мій, царю, хоч тепер прихилив ухо до

слів раба твого: Коли Господь настроїв тебе проти мене, так нехай воно буде йому од тебе пахучою жертвою; коли ж люди, то нехай вони будуть прокляті перед лицем Господнім, бо вони мене оце вигнали, щоб не було мені частини в наслідді Господньому, і сказали: Ійди, служи чужим богам. **20** Нехай же кров моя не пролиється на землю перед лицем Господнім, оце бо царь Ізраїлів та вийшов шукати одну блоху, як уганяють за куропаткою по горах! **21** I відказав Саул: Провинив я; вернись назад, сину Давиде; ніколи вже не засмучу тебе, тим що моя душа тобі сьогодні була дорога: по дурному чинив я й проступився тяжко. **22** I відказав Давид: Ось царський список; нехай хто з слуг прийде сюди й візьме. **23** Господь кожному заплатить по справедливості й вірі його, бо Господь оддав був мені в руки тебе, я ж не схотів наложить руки на помазанника Господнього. **24** Як дорога була мені сьогодні душа твоя, нехай така дорога буде моя душа Господеві, і нехай він рятує мене з усякої нужди. **25** I відказав Саул Давидові: Благословен еси, мій сину Давиде: ти й діло вдієш, і могучо переможеш. I пішов Давид своєю дорогою, а Саул вернувсь додому.

27 I сказав Давид в серці своєму: Попадусь я таки колись Саулові в руки, й нічо не поможе мені, хиба втечу в Філістійську землю. Тоді покине Саул шукати мене по всьому займищу Ізраїлевому і я спасуся з рук його. **2** I зібравсь Давид, та й пішов із шістьма сотнями чоловіка, що були з ним, до Анхуза, сина Маохового, царя Гетського. **3** I пробував Давид з людьми своїми ув Анхузі в Геті, кожен з родиною своєю: Давид з обома жінками своїми, Ахиноамою з Езрееля й Абигеєю, жінкою Набала Кармеліїця **4** Довідавшися ж Саул, що Давид утік у Гет, покинув за ним гонитись. **5** Давид же прохав Анхузу: Коли буде ласка твоя до мене, то укажеш, може, мені місце на пробуванне в которому з малих міст твоїх; про що бо раб твій жити має при тобі в головному городі? **6** I вікзав Анхуз йому ще того ж дня Секелаг; тим остався Секелаг при царях Юдиних і по сей день. **7** Давид пробув у займищі Філістійському рік і чотири місяці. **8** I виходив Давид із людьми своїми, і нападав на Гессуріїв та Гирзіїв і Амаликіїв, що здавна жили в тій землі аж до Суру й до Египту. **9**

А нападаючи Давид на ті займища, не зоставляв ні чоловіка, ні жінки живими, брав вівці, корови, осли, верблюди та одежду і вертався і приходив до Анхуза. **10** I каже було Анхуз Давидові: На кого тепер нападали? А Давид відказував: На полуденню сторону в Юдеї, або на полуденню сторону Ерахмеелї, чи на полуденню сторону Кенеї. **11** I не лишав Давид в живих ні чоловіка, ні жінки і не приводив у Гет, міркуючи так: вони б съвідкували проти нас і розказували: От як чинив Давид! Сим робом справлявся він, аж покіль державсь у країні Філістійській. **12** I звірявся Анхуз Давидові, думаючи: Він зробився ненависним своїм землякам в Ізраїлі, тим і буде мені слугою до віку.

28 Того ж часу зібрали Філістіїв війська, щоб іти в похod proti Ізраїлю. I звіривсь Анхуз Давидові та й каже: Мусиш знати, що ти з твоїми людьми вириши у похod ізмою. **2** I відказав Давид Анхузові: Добре, тепер знати меш, чого з'уміє доказати раб твій. I каже Анхуз Давидові: За те я зроблю тебе охоронником голови моєї по всі часи. **3** Самуїл же умер був і ввесь Ізраїль плакавсь по йому і поховали його в Рамі, в городі його. Також повиганяв був Саул із землі чарівників та віщунів. **4** I зібрались Філістії до купи і пішли та й отaborились в Сонамі. Скликав же і Саул усього Ізраїля та й став табором на Гелбу. **5** Та як побачив Саул Філістійський табір, то злякався і тяжко здрогнулось серце його. **6** I питав Саул у Господа, та Господь не відказав нічого ні через сон, ні через съвященніків, ні через пророків. **7** I дав Саул прибічникам своїм наказ: Ізнайдіте мені жінку-чарівницю; пійду до неї та спитаю. I відказали йому прибічники його: В Аендорі є така жінка, що віщує (за підмогою визваного з того съвіту духа). **8** I здіймив Саул одїж свою, і повдягав другу та й пішов із двома провідниками в дорогу. Прийшли вони в ночі до жінки, і він просить: Поворожи мені і виклич, кого я назву тобі. **9** Жінка ж відказує йому: Ти знаєш, що вчинив Саул, як повикоренював із землі чарівників і ворожбитів; на що ж ти ставляєш с'ть мені, щоб згубити мене з съвіту? **10** I поклявсь їй Саул Господом: Як живе Господь, не буде на тобі вини в 'цій справі. **11** Питає тоді жінка: Кого маю вивести тобі? Відказує

він: Самуїла покажи мені. **12** Як побачила жінка Самуїла, то й скрикнула голосно, й каже тоді жінка Саулові: Чому мене обманив? Ти ж Саул! **13** І відказав їй царь: Не бійся! Що ти бачиш? І каже жінка: Бачу, неначе бог виходить з землі. **14** Питає в її: Який він з виду? Вона каже: Виходить старий чоловік, закутаний в довгу одежду. Зрозумів тоді Саул, що се Самуїл, та й припав ниць із землі і поклонився. **15** І промовив Самуїл до Саула: На що тривожиш мене? На що викликав мене? І відказав Саул: Я в великій тісноті, оце бо Філистії воюють проти мене, а Бог відступив од мене і не відказує вже мені ні через пророки, ні через сон; от я й звелів тебе викликати, щоб навчив мене, що мені чинити. **16** І відказав Самуїл: Чого ж мене питаетш, як Господь відступив від тебе і зробивсь тобі ворогом? **17** Оце ж Господь і вчинить, що обявив через мене: Відніме царство з рук твоїх, та й oddастъ його близньому твому Давидові. **18** Ти не слухав повелінь Господніх і не рострептер його палкого пересердя на Амалика, за те вдіє тобі тепер Господь от що: **19** Ізраїля видастъ Господь укупі з тобою Філистіям у руки: завтра ти й сини твої будете зо мною, та табір Ізраїльський видастъ Господь Філистіям у руки. **20** І впав Саул як довгий на землю, бо злякавсь слів Самуїлових, а до того й обезсилів, бо не єв нічого ввесь день той й усю ніч. **21** Кинеться ж та жінка до Саула, і бачучи, як він перелякавсь, каже йому: Оце твоя служебка послухала тебе й одважила житте своє за тебе та й уволила волю твою, **22** То ж послухай і ти голосу раби твоєї; дам тобі трохи попоїсти; як попоїси, то набереш і сили щоб піти в дорогу. **23** Та він затявсь і сказав: Не буду їсти нічого. І почали вговорювати його слуги вкупі з жінкою, і він послухав їх і встав із землі і сів на постелі. **24** А було у жінки годоване телятко вдома; от вона хутенько заколола його, взяла муки, замісила та й спекла коржів, **25** І подала Саулові і слугам його, і вони, попоївші, пустились іще тієї ж ночі в дорогу.

29 От і скупили Філистії всі потуги до купи в Афеї, тим часом як Ізраїль отaborивсь коло криниці під Езреелем. **2** Як же князі Філистійські прийшли з сотнями й тисячами своїми, а потім прийшов і Давид із людьми своїми за Анхузом,

3 Кажуть князі Філистійські: Що се за Єvreї? Відказав Анхуз Філистійським князям: Чи ж ви не знаєте, що се Давид, слуга Саула, царя Ізрайлевого, що вже більш року при мені пробуває, й я з того дня, як він прийшов, та й досі нічогісінько не знайшов у йому. **4** Та недовольні були на його за се Філистійські князі і вимагали від його: Відошли сього чоловіка назад; нехай вертає в свою домівку, щоб на войні та не зробився нашим зрадником. Чим би йому запобігти знов ласки у пана свого, як не головами сих (наших) людей? **5** Хиба ж се не той Давид, що йому присльпувано в хороводах: Побив Саул тисячі, а Давид десятки тисяч? **6** І звелів Анхуз покликати Давида та й каже йому: Так певно, як живе Господь: ти щирий, і мило було б очам моїм, щоб ти в таборі зо мною виходив і ввіходив, бо я не знайшов у тебе ніякого зла з того часу, як прийшов єси до мене та й по сей день; та іншим князям ти не під мислі. **7** То ж ійди собі з упокоєм додому, щоб не дражнив князів Філистійських. **8** І відказав Давид Анхузові: Що ж я таке вчинив і що ти знайшов у рабі твойму з того часу, як ввійшов я в твою службу, та й по сей день, щоб мені не йти на війну проти ворогів моого царя й пана? **9** І сказав Анхуз Давидові: Знаю, що ти мені такий любий, як ангел Божий, та що ж коли вимагають князі Філистійські: Нехай він не йде з нами на війну! **10** Оце ж лагодься завтра вранці з слугами пана твого, що прийшли з тобою; і встаньте ранісінько, щоб вам, скоро займесь на день, вийти. **11** От і встав Давид і люде його, щоб ййти назавтра вранці назад у Філистійську землю, тим часом як Філистії пішли в Езреель.

30 Як же прийшов Давид з людьми своїми на третій день у Секелаг, напали були Амаликії од полудня на Секелаг, злутили Секелаг і спалили його огнем, **21** позаймали з його в полон жінок і все мале й велике, нікого не вбивши, та й погнали своєю дорогою. **3** Як прийшов Давид із людьми своїми в город, аж його випалено, жінок же їх, синів і дочок позаймано в полонь. **4** І заплакав у голос Давид і люде, що мав при собі, і плакали вони, покіль не стало й снаги плакати. **5** І обох жінок Давидових зайнято в полонь: Ахиноаму з Езрееля й Абигею, жінку Кармелія Набала. **6**

Давид же попав у велику журбу, як почали люде радити, щоб його побити каміннем, бо кожен між людьми жалував з душі за своїми синами й дочками. Однакже Давид укріпивсь у Господі, Бозійному. 7 І казав Давид съященникові Абіатарові, синові Ахимелеха: Ось принеси мені сюди ефода! І приніс Абіатар Давидові ефода. 8 І посліпстав Давид Господу: Чи наздогоняти мені сюди орду? Чи наздожену? І сказано йому: Наздоганяй; наздоженеш і відобеш. 9 І пустивсь Давид із шістма сотнями чоловіка, що мав при собі, в дорогу, і добігли вони до потока Босор, і декотрі помучені остались там. 10 І погнав далій Давид із чотирма сотнями чоловіка, тим часом як двісті, що були потомлені, зістались, бо не мали сили перейти потік Босорський. 11 І знайшли вони в полі Египтія та й привели до Давида. І дано йому попоїсти хліба та напились води, 12 І дано йому шмат вязанки смоківної та дві вязки родзинків з'єсти, і він їв та й прийшов до себе, бо три дні нічого не їв і нічого не пив. 13 І спітив у його Давид: Чий ти і звідки ти? І каже: Я хлопець Египтійський, раб одного Амаликія. Пан мій покинув мене, бо три дні тому я був занедужав. 14 Ми набігали набіgom у полуденню Керету і в займище Юдине і в полуденню Калебу та й спалили Сикелаг. 15 І питав у його Давид: Чи проведеш нас до того там війська? Відказує сей: Поклянись мені Богом, що не вбеш мене та й панові моїму не видаси, то я приведу тебе в цю горду. 16 Як повів же їх, аж Амаликії роскинулись по тій стороні далеко, їдять, п'ють і съяткують съято над великою здобиччю, що набрали в Філістійській землі і в землі Юдейській. 17 Давид же бив їх від сумерків аж до вечора другого дня, так що ніхто з їх не уйшов oprіч чотирьох сот молодців, що кинулись на верблуди та й повтікали. 18 І визволив Давид усе, що пожакували Амалекії, і жінок своїх обох відняв Давид, 19 Так що не втеряно в них нічого від найменьшого та й до найбільшого, ні здобичі, ні синів ні дочок, ані чого іншого, що награбили вони; усе вернув Давид назад; 20 І відняв Давид всі череди й отари та й гнали вони їх поперед себе, покликуючи: Се Давидова здобич! 21 І вернувся Давид до тих двох сотень чоловіка, що надто були втомлені і не змогли йти далій, так що їх покинуто коло потока Босор, і повиходили вони проти

Давида й людей, що були з ним. І наблизивсь Давид ід тим людям і привитав їх чемно. 22 Та всякі злюки й нікчемники між людьми, що ходили з Давидом, почали таке провадити: За те що вони з нами не ходили, ми не дамо їм нічого з тієї здобичі, що відобрали, oprіч їх жінок та дітей; нехай будуть їх та йдуть собі. 23 Давид же відказав: Не чиніте таке після того, що нам дав Господь і оборонив нас, а горду, що напала на нас, оддав нам у руки. 24 Та й хто слухати ме вас у цій справі? Ні, яка частина тим, що ходили на війну, така мусить бути й тим, хто зостався при таборі: однаково всіх обділиться. 25 На тому стало воно з того дня й на дальнє. Він се зробив установою й звичаєм ув Ізраїлі по сей день. 26 Вернувшись ж у Секелаг, послав Давид частину здобичі прихильним до його мужам громадським ув Юдії, говорючи: Оце вам гостинець із здобичі від ворогів Господніх, 27 Так само й тим, що в Бетелі, в Рамоті полуденньому, і в Яттирі, 28 Тим що в Ароїрі, і в Шифмоті, і в Естемоа, 29 Тим що в Рахалі, і в городах Ерахмеельських, і в містах Кенійських, 30 Тим що в Хормі й в Хорашані, й в Атасі, 31 Тим що в Геброні і по всіх інших місцях, що блукав по них Давид із своїми людьми.

31 Тим часом воювали Філістії з Ізрайлітнями, і повтікали мужі Ізраїльські перед Філістіями й полягли побиті на горі Гелбуї. 2 І гнали Філістії вслід за Саулом і за синами його, і повбивали Філістії синів Саулових, Йонатана, Аминадаба і Малхису. 3 І стала битва проти самого Саула вельми горячою, і поражали його стріли з луків, і тяжко поранений був він стрілами. 4 Тоді прохав Саул свого зброеношу: Вийми з піхви меча твого та й проколи мене ним, щоб не наскочили сї необрізані, а вбивши мене, не чинили наруги надо мною. Зброеноша ж не вволив його волі, бо й собі вельми злякався, тож Саул ухопив меча та й кинувсь на його. 5 Побачивши ж тоді зброеноша, що Саул мертвий, кинувсь і сам на меч та й умер при його боці. 6 Оттак зійшли з цього съвіту того самого дня Саул, його три сини, зброеноша його й майже всі прибічники його. 7 Вбачаючи ж Ізрайлітняне, що жили по тім боці долини й по тім боці Йордані, що мужі Ізраїльські кинулись навтеки, та що

поліг Саул і сини його, полишили міста свої та й собі повтікали, а Філістії поприходили та й осіились у них. **8** На другий же день, прийшовши Філістії обдирати побитих, ізнайшли Саула з його трома синами полягшими на горі Гелбуї. **9** I повідтинали вони їм голови, поздіймали з них зброю, та й послали по цілій Філістійській землі навкруги, щоб обвістити се по зборах ідолів своїх і між народом; **10** I зложили вони зброю його в храмі Астароти, а трупа його повісили на Бетсанському мурі. **11** Прочувши ж горожане Явиса Галаадського, що виробляли Філістії з Саулом, **12** Рушили всі сильнійші мужі, й йшли всю ніч, і взяли тіло Саулове й трупи синів його з Бетсанського муру, а вернувши у Явис, спалили їх там; **13** I взяли кості їх, поховали під дубом у Явисі і постили сім день.

2 Самуїлова

1 По Сауловій смерті, як Давид вернувсь, подужавши Амаликіїв, і перебув у Секелазії два дні, **2** Приходить на третий день несподівано чоловік із табору Саулового; одїж на йому розідрана, а голова порохом посипана. Приступивши до Давида, пріпав він і поклонився до землі. **3** І питав його Давид: Звідки прийшов еси? А він відказує: Я втік із табору Ізрайлевого. **4** І питав Давид: Що там сталося? А той каже: Військо повтікало з бою, і багацько військових полягло й померло; та й Саул і син його Йонатан померли. **5** І питав Давид молодика, що приніс йому вість: Як ти візнав, що Саул та Йонатан померли? **6** І відказав молодик, що приніс вість: Довелось мені слухаєм ійти Гелвуйськими горами, коли ж дивлюсь — Саул настромившись на свого списка, а колесниці й комонник зближаються до його. **7** Обернеться він назад себе й, побачивши мене, покликав мене. Я озвавсь: Чую! **8** Питав він: Хто ти? Відказує: Амаликій. **9** І просить мене: Приступи до мене та завдай мені смерть, бо трівога смертня обняла мене, а душа ще вся в мені. **10** І приступив я й завдав йому смерть, бо я знав, що він не переживе свого впаду. Тоді зняв я з голови в його царський вінець, і запинку з руки в його та й приніс оце мойму панові. **11** Тоді вхопив Давид одїж свою та й роздер її, а так само й його прибічники. **12** І сумували плачуучи й постили до вечора по Саулові і по його синові Йонатанові і по людові Ізрайлевому і по домові Ізрайлевому, бо вони полягли від меча. **13** І питав Давид у молодика, що приніс йому звістку: Звідки ти? А той відказав: Я син Амаликія-заволоки. **14** Давид же питав: Як же ти не боявсь простягти руку, щоб убити помазанника Господнього? **15** І покликнув Давид на одного слугу й приказав йому: Вбий його! Той рубнув, і вмер він. **16** Давид же сказав: Кров твоя на голові твоїй; засуд на себе видав ти словом своїм: Я завдав смерть помазанникові Господньому. **17** І зложив Давид плачеюню пісенью над Саулом і над його сином Йонатаном, **18** (І повелів навчати синів Юдиних лука, як се написано в книзі праведного) і промовив: **19** Ой Ізраїлю! пробито (з лука) твою вітху в твоїх таки горах. Як се полягли хоробрі? **20** Не росказуйте у Геті, не звіщайте по

улицях Аскалону, щоб жіноцтво Філистійське не радувалось, щоб не веселились дочки необрізаних. **21** Ви ж гори, Гелвуйські, щоб на вас не впало нї дощу на ваші ниви, нї роси на поле, бо там покинений щит сильних, щит Саулів, мов би не мазано Саула съятою олією. **22** Йонатанів меч не вертавсь назад без крові ранених, а й меч Саулів не вертавсь даром. **23** Любомирно з Йонатаном жив Саул на съйті, іх і смерть не розлучила; і бистрі й сильні обидва над орла й над лева. **24** Ой Ізрайлеві дочки, плачте по Саулі! Він у пурпур одягав вас, в радощі рядив вас; за його на вас золото блищаю. **25** Ой як ували потужні у бою! Убитий Йонатан на висотах твоїх. **26** Тяжко сумую по тобі, Йонатане, побратиме; ти був мені найдорожчий; ти мені бай над жіноче серце був любіший! **27** Як се впали такі сильні, як погибла зброя воєнна?

2 Після цього поспітив Давид у Господа: Чи йти мені в яке місто Юдине? І відказав йому Господь: Ійди. І спитав Давид: Куди йти? А Господь відказав: У Геброн. **2** От і двинув туди Давид з обома женами своїми, Ахиноамою з Езрееля та з Абигеєю, жінкою Кармелії Набала. **3** І людей, що були з ним, привів Давид, кожнього з його родиною, й поосідалисів вони по місточках коло Геброна. **4** І прийшли мужі Юдині та й помазали там Давида царем над Юдиним домом. Переказано ж було Давидові, що мужі з Явиса Галаадського поховали Саула. **5** І вислав Давид послі до мужів Явиських у Галаад, сказавши ім: Бувайте благословенні від Господа за те, що так любовно послужили Саулові, панові вашому, й його поховали! **6** Нехай й Господь відплатить вам прихильність і щирість; але й я виявлю вам ласку за те, що ви вчинили. **7** Тільки бувайте съмливі й покажіте себе мужами хоробрими. Бо Саул, ваш пан, умер, а дом Юдин помазав мене царем над собою. **8** Абенир же Ниренко, Саулів гетьман, узяв Саулового сина Евостея, привів його в Маханаїм, **9** Та й зробив його царем над Галаадом і Ашуром, над Езреелем, Ефраїмом, Бенямином і всім Ізраїлем. **10** Сорок літ віку було Сауловому синові Евостейові, як став він царем над Ізраїлем, а два годи він царював. Тільки дом Юдин держався Давида. **11** Царювання Давидового в Геброні над Юдиним домом було всього сім год і шість місяців. **12** І виступив Абенир

Ниренко з слугами Евостея, сина Саулового, з Маханаїма в Габаон. **13** Так само двинув Йоаб, син Саруї, з людьми Давидовими і зустрілись вони коло ставу Габаонського, і засіли одні по сім боці, а другі по тім боці ставу. **14** І каже Абенир Йоабові: Нехай наші молодці пограються перед нами. І каже Йоаб: Добре. **15** От і повставали й повиходили дванайцять з Бенямина, зі сторони Саулового сина Евостея, а дванайцять людей Давидових. **16** Кожен з них ухопив свого противника за чуба й вstromив йому меча в бік, і всі вони разом полягли. І прозвано те місце Полем силачів, що в Габаоні. **17** Сим робом закіпіла того дня тяжка битва, та люди Давидові побили Абенири й людей його. **18** А були там і три сини Саруїні: Йоаб, Авесса та Асаїл. Асаїл же був легконогий як дика коза в полі. **19** От і метнувсь Асаїл слідом за Абениром і вганяв за ним, не звертаючи ні праворуч, ні ліворуч. **20** Озирнеться ж Абенир та й каже: Се ти Асаїле? Відказує той: Я. **21** І каже йому Абенир: Зверни ж хоч праворуч, хоч ліворуч та кинься на кого з людей, та й візьми його зброю. Асаїл же затяvсь не покинути його. **22** Крикне тоді Абенир ще раз на Асаїла: Відчепись від мене, щоб я не мусів прибити тебе до землі, а тоді як я твоиму братові Йоабові погляну ув очі? **23** Як же той затяvсь і тоді відчепитись, обернув Абенир списа й пропоров його наскрізь, і де він стояв, там і вмер на місці. Кожен хто проходив через те місце, де поваливсь Асаїл мертвим, зупинявся. **24** Йоаб же й Авесса уганяли за Абениром. Як заходило сонце, дойшли вони до горба Амма, навпроти Гіаха, що лежить на дорозі в пустиню Гаваонську. **25** Беняминії ж зібрались округ Абенира і скупились у замкнуту купу та й стали на верху одного горба, **26** Озветься тепер Абенир до Йоаба: Чи тож до віку має жерти меч? Хиба не знаєш, яке з того лихоскоїтесь? І докіль того буде, що ти не навчиш людей, щоб вони за братами не вганяли? **27** І відказав Йоаб: Так певно, як жив Господь! Коли б ти так сказав рано, то всі люди перестали б бути за своїми братами вганяті. **28** І звелів Йоаб затрутити в трубу, і ввесь люд зупинився, покинув гонитьбу за Ізраїлем, і побій застановився. **29** І йшов Абенир із людьми своїми рівниною всю ніч, і перейшли Йордань, пройшли ввесь Битрон та й прийшли так у Маханаїм. **30** Йоаб же, покинувши

гонитьбу за Абениром, позбірав увесь люд свій, і не доставало з слуг Давидових дев'ятнайцять чоловіка, окрім Асаїла. **31** Люде ж Давидові побили Беняминіїв і людей Абенирових, а погибло їх триста шістьдесят чоловіка. **32** Асаїла ж взяли й поховали в батьківському гробовищі, що в Бетлеемі. Йоаб ійшов із людьми своїми всю ніч, а до сьвіта прибув в Геброн.

3 І тяглась довго незгода між домом Сауловим і домом Давидовим; та Давид усе більш та більш убивавсь у потугу, дом же Саулів усе слабшав. **2** Народились Давидові сини в Геброні: перворідень його був Амнон від Ахиноами з Езрееля; **3** А другий Далуя від Абигеї, жінки Кармелії Набала; третий Авессалом, син Маахи, дочки царя Талмая Гессурського; **4** Четвертий Адонія, син Аггити; п'ятий Сафатія, син Авитали; **5** Шостий Етераам, від жони Давидової Егли. Сі породились Давидові в Геброні. **6** Покіль тяглась незгода між домом Сауловим і домом Давидовим, стояв Абенир твердо за дом Саулів. **7** У Саула ж та була наложниша на імя Рицпа, дочка Айя. І поспіват ув Абенира Саулів син Евостей: Чому ввійшов еси до наложниці панотця мого? **8** За се питаннє розсердивсь Абенир вельми, та й каже: Хиба ж я песя голова? Воюючи проти Юди вчинив я милосердє домові Саула, батька твого, рідній його й приятелям його й не віддав тебе Давидові в руки, а ти дорікаеш оце мені за жінку! **9** Нехай удіє Господь Абенирові сяк і так — як поклявся Давидові Господь, те я учиню йому: **10** Одійму царство домові Сауловому, та й поставлю престол Давидові над Ізраїлем й над Юдою від Dana аж до Берсабії. **11** І не зваживсь Евостей відказати ні слова Абенирові, бо боявсь його. **12** От і шле Абенир посли до Давида в Геброн, сказати йому: Чия ж се земля? і дальше сказати: Вчини zo мною вмову, й рука моя буде з тобою й приверну до тебе всього Ізраїля. **13** І відказав той: Добре, вчиню з тобою вмову, тільки вимагаю від тебе одного, от чого: не побачиш лиця мого, як не приведеш Саулової дочки Мелхолі, як сам прибудеш, щоб бачитись zo мною. **14** І послав Давид посли ще й до Саулового сина Евостея з вимаганнем: Оддай мені жону мою Мелхолу, що висватав я за сотню Філістайських передних шкірок. **15** І послав

Евостей, одняти її в її супруга Фалтія Лайшенка. **16** Супруг її проводжав її плачучи до Багуриму; та Абенир сказав йому: Ійди до дому! І вернувся він до дому. **17** Увійшов же Абенир у переговори з громадськими мужами в Ізраїлі й говорив: Давно вже ви бажали собі Давида царем; **18** Вчиніте ж се тепер, обітував бо Давидові Господь: Рукою раба моого визволю я люд мій Ізраїля з рук Філістіїв і всіх ворогів його. **19** Так само промовляв Абенир і Беняминіям. І пустивсь Абенир в Геброн, щоб передказати Давидові все, чого бажав Ізраїль і ввесь рід Беняминів. **20** Як же прибув Абенир у товаристві двайцятьох мужів громадських до Давида в Геброн, спровів Давид Абенирові й бувшим із ним бенкет. **21** І каже Абенир Давидові: Я виберусь і пійду та поскуплюю докупи ввесь Ізраїль, щоб учинили вмову з моїм паном, тоді ти будеш царем так широко, як схоже душа твоя. І відпустив Давид Абенира, й він відійшов з упокоєм у дорогу. **22** Аж ось несподівано прийшли Давидові військові з Йоабом з одного походу додому й принесли велику здобич, тим часом як Абенира не було вже в Давида в Геброні, сей бо одпустив його з упокоєм. **23** Як же вернувсь додому Йоаб із усім військом, передказують Йоабові: Абенир Ниренко гостював у Давида, і він одспустив його з упокоєм. **24** І прийшов Йоаб до царя й каже: Що ти вчинив? Оце гостював у тебе Абенир, на що ж ти відпустив його звідсі? **25** Хиба тобі не в догад, що Абенир Ниренко приходив, щоб тебе перехитрити й взнати виходи й входи твої, та розвідати все, що ти чиниш. **26** І вийшовши Йоаб від Давида, послав гонців за Абениром, і завернули його від криниці Сири, а Давид про се й не знав. **27** Як же вернувсь Абенир у Геброн, одвів його Йоаб на бік у середину воріт, ніби на те, щоб із ним тайно поговорити, й тут колинув його в живіт. І вмер Абенир за кров Асаїла, брата Йоабового. **28** Як же сказано про се Давидові, то він заговорив: Не винен я й царство мое перед Господом за кров Абенира Ниренка; **29** Нехай вона впаде на голову Йоабову і всю родину батька його, як нехай у родині в його не переводяться ніколи такі, що недугують течивом або проказою, такі, що ходять на деревяній нозі, що падають од меча або седять без хліба! **30** Йоаб же й брат його Авесса стратили Абенира за те, що вбив їх брата Асаїла в бою

під Габаоном. **31** І повелів Давид Йоабові й усім прибічникам його: Пороздирайте одежду на собі й йдіте голосочи перед Абениром. Та й царь Давид ійшов за марами. **32** І як поховали Абенира в Геброні, то плакав Давид над гробом Абенировим у голос і плакав так само ввесь люд. **33** І оплакуючи Абенира та нарікаючи, промовляв він: Чи то ж смертю підляки вмірати було Абенирові? **34** Руки тобі не звязано, ноги тобі не сковано, й полягти, як полягають хиба від розбійників. І плакав по йому ще більш увесь люд. **35** Ще був ясний день, як прийшов люд силувати Давида, щоб чого небудь попоїв. Давид же заклявсь: Щоб мені Господь те й те вдіяв та ще й причинив, коли юсти му хліб або що небудь, покіль зайде сонце! **36** Як довідавсь про се ввесь народ, то вподобав собі вельми, та й усе також, що царь чинив, подобалось людові. **37** І впевнився люд і ввесь Ізраїль того дня, що вбито Абенира Ниренка не по царському наказові. **38** І сказав царь прибічникам своїм: Чи знаєте, що того дня поліг воєначальник і великий муж ув Ізраїлі?

39 Я ж ще слабий, хоч і помазано мене на царство; тим часом сі люди, сини Саруїні, переважають мене; нехай же Господь одплатить по заслузі тому, хто чинить ледарство!

4 Як довідався Саулів син Евостей, що в Геброні зійшов із съвіту Абенир, опустив руки, і ввесь Ізраїль засмутився. **2** Було ж у Саулового сина Евостея два мужі, гетьмані прибічників; ім'я одному Баана, а другому Рихаб, сини Реммона Бееротяніна, з потомків Беняминових, бо й Беерот прилічено до Бенямина. **3** (А Бееротяне повтікали в Гіттайм, і держались там по сей день заволоками.) **4** А в Саулового сина Йонатана був син кульгавий. Було йому п'ять год віку, як прийшли з Езрееля вісті про Саула й Йонатана. І взяла було його нянька та й кинулась на втеки, як коли вона сквално втікала, упав він та й зробився кульгавим. Звали його Мемфівостей.) **5** Отже Реммонові сини з Беерота, Рихаб та Баана пійшли та й пробрались ув Евостеєву господу під полуденну жару, як той саме ліг на постелі спати. **6** Та й придверниця домова, чистивша пшеницю, як собі схилилась та заснула; от і підкralись Рихаб та брат його Баана, ввійшли в середину, ніби тому, щоб купити пшениці. **7** Як же пробрались вони в будинок,

аж той спить собі в опочивальні на постелі, й вони вбили його та й утяли йому голову, і взяли голову його з собою та й ійшли пустинею всю ніч.

8 I принесли вони Евостеєву голову Давидові в Геброн, та й промовили до царя: Ось тобі голова Евостеєва Сауленакова, ворога твого, що хотів згубити з сьвіту тебе; Господь же тепер помстився за пана мого, царя, на Саулі й на потомках його.

9 Давид же дав Рихабові та братові його Баані, синам Реммона з Beerоту, таку відповідь: Так певно, як живий Господь, що визволив душу мою з усякої нужди, **10** Коли того, що приніс мені звістку: Саул поліг, і що вважав себе щасливим вістовиком, звелів я взяти й стяти в Секегалі, замість дати йому нагороду, **11** То тепер, коли ледарі вбили чоловіка безвинного в його господі на постелі його, чи ж не буду вимагати крові його од вас, та й не викореню вас із землі? **12** I повелів Давидлюдям своїм, і побивали вони їх, повтинали їм руки й ноги та й повішали над ставом у Геброні; Евостеєву ж голову взяли та й поховали в Абенировому гробі в Геброні.

5 I поприходили всі покоління Ізраїлеві до Давида в Геброн і промовили: Ось ми тіло твоєй кості твої; **2** Уже давно, як ще царював Саул, ти був тим, що водив Ізраїля в поле й приводив додому; до того ж і Господь глаголав до тебе: Ти пасти меш мій нарід Ізраїля і князювати меш над Ізраїлем. **3** I поприходили всі голови Ізраїлеві до царя в Геброн, і вчинив царь Давид у Геброні перед лицем Господнім умову з ними, і помазали вони Давида царем над Ізраїлем. **4** Трийцять год віку було Давидові, як він почав царювати, а царював він сорок літ. **5** У Геброні царював над Юдою сім год і шість місяців, а в Ерусалимі царював трийцять і три годи над усім Ізраїлем і Юдою.

6 I двинув царь із людьми своїми під Ерусалим проти Евузіїв, що жили в тій стороні. Та вони сказали Давидові: Не ввійдеш ти сюди, ні; сліпій криві проженуть тебе, а се значило: не вламлеється сюди Давид! **7** Давид же зайняв приступом замок Сион, — се Давидове місто. **8** I рече того дня Давид: Хто побивати ме Евузіїв, що ненавидять душу Давидову, нехай вбиває списом і сліпих та кульгавих. З цього й пійшла приповідка: „Сліпий і кривий не ввійде в палату.“ **9** I осівся Давид

на замку та й назвав його городом Давидовим. I утверджив його Давид навколо, почавши від долини Милло, і з середини. **10** I вбивавсь Давид у потугу все більш та більш, і Господь, Бог Саваот, був з ним. **11** I прислав Гирам, царь Тирський, послі до Давида, з кедриною, а до того й теслів і мулярів, і они збудували Давидові палати. **12** I зрозумів Давид, що Господь потвердив його царем над Ізраїлем, та що він царство його підняв у гору задля народу свого Ізраїля. **13** I взяв Давид собі ще більш наложниць і жен, як переселивсь із Геброну, і народилось йому ще більше синів і дочок. **14** Ось імена тих, що народились йому в Ерусалимі: Самус, Собаб, Нatan і Соломон; **15** Ебкар, Елісау, Нафек, Яфія, **16** Елісама, Еліада й Елифалет. **17** Як довідалися ж Філистії про помазанне Давида царем над Ізраїлем, двинули всі Філистії, щоб одоліти Давида. Та сповіщено про се Давида, ѹ він перейшов у твердиню. **18** Як прийшли ж Філистії й розложились по Рефаїм-долині, **19** Поспітив Давид Господа: Чи виступати мені проти Філистіїв? Чи подаси їх мені на поталу? I відказав Давидові Господь: Йди, я бо подам Філистіїв у руки тобі. **20** I двинув Давид під Баал-Перазим, а побивши їх там, сказав: Господь порозносив моїх ворогів передо мною, як розтікається вода! Тим і прозвано те місце Баал-Перазим (Долина розносу). **21** I полишили вони там свої боги, а Давид і люде його позбирали їх (і попалили). **22** I знов прийшли Філистії та й розсипались по Рефаїм-поділлю. **23** Як же поспітив Давид Господа, чи виходити йому проти Філистіїв і чи віддасть їх йому в руки, відказав він: Не йди назустріч їм, а зайди їх ззаду, й нападеш їх від сторони грушевих дерев. **24** I як почуеш такий шелест, наче хто йде по вершках дерев, тоді нападай, бо то Господь вирушив поперед тебе, щоб побити військо Філистійське. **25** I вчинив Давид, як повелів йому Господь, та й побивав Філистіїв від Габаа аж до Газеру.

6 I зібрав ізнов Давид усіх вибраних в Ізраїлі, трийцять тисяч. **21** Пустивсь Давид і всі люде, що мав при собі з мужів Юдиних, щоб перенести Божу скриню, що при ній взвивано ім'я Господа Саваота седячого на херувимах, **3** I поставили Божу скриню на нову колесницю і вивезли її з Аминадабового дому, що стояв на горі, а провожали колесницею

сини Аминадабові, Оза й Axio. 4 А коли їхали з скринею Господньою з дому Аминадабового, що наверх гори Габаа, йшов Axia навперед ковчега. 5 Давид же і всі сини Ізрайлеві йграли перед Господом на всяких музичних приборах із дерева кипарисового, і на цитрах, гарфах, бубнах, гуслах й цимбалах. 6 Як же дойшли до току Нахонового, ухопив Оза за Божу скриню щоб її придержати, бо воли знорвились і нахилили її. 7 I запалав Господень гнів на Озу й вбив його там на місці Господь за його съміlostь, і він умер таки коло скринї. 8 I зажуривсь Давид тяжко, що Господь убив Озу. Місце се називає „Убитте Ози“ й по сей день. 9 I злякся того дня Давид перед Господом і промовив: Як же ж то ввійти скрині Господній до мене? 10 I не було Давидові втіхи в тому, щоб Господню скриню перевезти до себе, в Давидів город, і звелів завезти її в господу Обедедома Гетія. 11 I перебувала скриня Господня в дому Обедедома Гетія три місяці, і благословив Господь Обедедома і всю господу його. 12 Як же сказано цареві Давидові: Ось Господь благословив господу Обедедомову й все, що в його, задля Божої скринї, то пішов Давид, та й переніс у веселому поході Божу скриню з господи Обедедомової в Давидове місто. 13 I за кожним разом, як переносчики уйшли шість кроків, приношено в жертву бика й барана. 14 Сам же Давид плясав із усієї сили перед Господом, а був при тому підперезаний лняним ефодом. 15 Так переносили Давид і ввесь дом Ізрайлів скриню Господню з веселощами й трубними звуками. 16 Як же ввіходила скриня Господня в Давидів город, Саурова дочка Мелхола дивилась у вікно, а бачучи, як царь Давид плясав і танцював перед Господом, почула в серці погорду до його. 17 I принесли скриню Господню, й поставили її на призначенному місці в наметі, що його Давид про неї спорудив, і приніс Давид перед Господом усепаленне й жертву мирну. 18 А скінчивши Давид приношенне всепалення й жертвов мирних, благословив народ ім'ям Господа Саваота. 19 I роздав усьому народові, всьому Ізрайлеві, чоловікам і жінкам, кожному по книшу, й по кусневі печені та пирогові смаженому в олії, й розійшлися усі по домах. 20 Як прийшов же додому Давид привітати родину свою, зустріла Давида Саурова дочка, Мелхола, словами: Але ж бо й поважно виступав сьогодні царь Ізрайлів,

обнажуючись перед очима служебок підданих своїх, як обнажуєсь хиба який пустяка-весельчак. 21 I відказав Давид Мелхолі: Перед Господом, що волів вибрati мене ніж отця твого й ввесь дом його, та поставив мене князем над народом Господнім, над Ізраїлем, перед тим Господом я буду плясати й грati; 22 A навіть впокорюєсь і буду понижувати себе ще більш ніж сьогодні в очах моїх, а в служебок, що ти про них кажеш, я ще більшої зажию слави. 23 Тим то в Мелхолі, дочки Саулові, не було дитини до самої смерті її.

7 Одного разу, як царь жив у своїй палаті, а Господь дарував йому впокій перед усіма ворогами його, 2 Промовив царь до пророка Натана: Оце я живу в кедровій палаті, а скриня Господня находитися за наметовими полотнами! 3 I відказав Натан цареві: Все, що маєш на серці, чини, бо з тобою Господь. 4 Але тієї самої ночі було слово Господнє до Натана: 5 Iйди, скажи рабові мойму Давидові: Так говорить Господь: Чи тобі ж та будувати мені дім на пробуток? 6 Атже ж я не пробував в домі з того часу, як вивів синів Ізрайлевих із Єгипту та й по сей день, а ходив у наметі й скрині! 7 Чи промовив же я хоч слово, блукаючи з Ізраїлем кругом, которму з поколінь, що його призначував пасти мій нарід, Ізраїля: Чому не збудуєте мені кедрової палати? 8 Оце ж скажи слузі мойму Давидові: Так говорить Господь Саваот: Покликав я тебе з овечого пасовища, щоб ти був князем над моїм народом Ізраїлем, 9 I був з тобою всюди, куди ні обертавсь еси, й повикоренював поперед тебе всіх ворогів твоїх, і вчинив ім'я твоє великим, рівне іменням найбільших на землі, 10 I вкажу я народові мойму Ізраїлеві місце й насаджу його там, і буде супокійно жити на своїму місці, й не буде вже більш тревожитись, і безбожні люди не тіснити муть його більш, так як уперед, 11 З того часу, як поставив я судді над моїм народом Ізраїлем; і пошлю тобі впокій перед усіма ворогами твоїми. I Господь звіщає отсе тобі, що Господь збудує тобі дом. 12 А як сповниться твій час, і ти спочнеш з отцями твоїми, то я признячу потомство твоє по тобі, що вийде з тіла твого, наслідником твоїм, і вчиню довговічним царство його. 13 Він збудує дом іменні мойму, й я впотужню царський

престол його на віки. 14 Я буду йому отцем, а він буде мені сином, а коли він провинить, покараю його людською лозиною й людськими карами; 15 Милості ж моєї не відійму від нього, як відняв я від Саула, що його відкинув перед очима твоїми. 16 І буде непорушний дом твій й царство твое передо мною во віки, й престол твій стояти ме віками. 17 Всіт отсі слова й все те видиво переказав Нatan Давидові. 18 І пішов царь Давид і став перед Господом, і промовив: Хто я, Господи Боже, й що таке мій дом, що ти мене так звеличив? 19 І то ще мало видалось в очах твоїх, Господи, Боже мій; ти ще й на дальші часи простер обітницю твої на дом раба твого. Се вже по людському, Господи мій, Господи! 20 Що ще може сказати тобі Давид? Ти знаєш слугу твого, Господи мій, Господи! 21 Задля слова твого й по серцю твоїму чиниш ти се, що відкруваеш всю отту велич рабові твоїму. 22 У всьому великий еси, Господи мій, Господи, й нікого нема рівного тобі, й нема Бога oprіч тебе, по всьому тому, що ми своїми ушами чули. 23 І де другий народ, що був би рівен твоїму народові Ізраїлеві, сьому единому народові на землі, задля котрого приходив Бог, щоб придбати його собі в народ, і прославити свое ім'я, й вдяти велике й страшне перед народом твоїм, що його викупив собі від Египтян, вбиваючи народи й боги їх? 24 І ти укріпив собі твій народ Ізраїля про вічні часи, щоб він був твоїм народом і ти, Господи, зробився його Богом. 25 А тепер, Господи Боже, справди обітницю, що виповіш еси про твого раба й про його дом про вічні часи, й вчини так, як сказав еси. 26 І нехай звеличиться ймя твое по всі вічні часи, щоб говорено: Се Господь Саваот — Бог над Ізраїлем, а дом раба твого Давида нехай стоїть твердо перед тобою. 27 Задля того, що ти, Господи Саваот, Боже Ізраїлів, обявив рабові твоїму: Збудую дому тобі, то раб твій набрав духа, возвести тобі сю молитву. 28 Оце ж, Господи мій, Боже, ти еси Бог, і слово твое правда незмінна, коли ти дав сю величню обітницю рабові твоїму. 29 Почни отже, й благослови дому раба твого, щоб він вічно стояв перед тобою, ти бо, Господи мій, Боже, обітував се, й за твоїм благословленнем благословен буде дому раба твого во віки.

8 Після сього побив Давид Филистіїв і підневолив їх, і взяв Давид у Филистіїв із рук віжки данини (Гет). 2 До того побив Моабіїв та й міряв їх лежачих на землі мотузкою; а відмірив дві мотузки на strachenе, а одну мотузку на poliщене в живих. От і зробились Моабії підневоленими данниками Давидовими. 3 Далі побив Давид царя Собського, Адаразера Рехобенка, як він саме був у дорозі до Евфрату, щоб там відновити своє panovannе; 4 І взяв Давид у нього тисячу й сімсот комонника й двайцять тисяч чоловіка піхоти; й повелів Давид покульгавити всі коні від возів, зоставивши тільки сотню для сотні возів. 5 А коли прийшли Сирийці Дамаські на підмогу цареві Собському Адаразерові, побив Давид Сирийців, двайцять і дві тисячі чоловіка. 6 Тоді поставив Давид військо оборонне в Дамаській Сирії, і зробились Сирийці підневоленими Давидові й платили дань йому. І хоронив Господь Давида всюди, куди він було ні обернеться. 7 забрав Давид золоті щити, що носили дворяні Адаразерові, та й приніс їх у Ерусалим; 8 До того взяв царь Давид з Адаразерових міст Бети Й Бероти велике множество мідії. 9 Як дознався ж Той, царь Емату, що Давид побив усе військо Адаразерове, 10 То послав Той сина свого Йорама до царя Давида, привітати його й подякувати йому за те, що він воював з Адаразером і його побив. Адаразер бо воював перше з Тоєм. І приніс йому Йорам золотий, срібний та мідяний посуд. 11 І се присвятив Давид Господеві вкупі з сріблом і золотом, що поприсвячував із забраного у всіх народів підневолених: 12 У Сирийців, Моабіїв, в Аммоніїв, Филистіїв, ув Амаликіїв, і з того, що він позабірав у Адаразера Рехобенка, царя Собського. 13 І причинив собі Давид слави, вертаючи з побою вісімнайцять тисячей Сирийців в Долині соляних Жуп. 14 Та й осадив він Ідумею військом, і всі Ідумеї стали підневоленими Давидові. І хоронив Господь Давида усюди, де він було ні обернеться. 15 І царював Давид над усім Ізраїлем і чинив суд і правду всьому своєму народові. 16 А гетьманував над усім військом Йоаб Саруенко, Йосафат же Ахилуденко списував його дії; 17 А Садок Ахитубенко та Ахимелех, син Абіатара, були съященники, Серая ж (царським) писарем, 18 А Банея Йодаєнко був начальником (хоробрех

прибічників) Хелетеїв і Фелетеїв, а Давидові сини були першими дворянами.

9 I поспитав одного разу Давид: Чи не зосталось кого небудь із дому Саулового? Я б змилосердивсь до нього задля Йонатана. 2 Був же в Сауловій родині один урядник, на ім'я Сиба; й покликали його до Давида, й питає в його царь: Чи ти Сиба? I відказує той: Я, твій раб. 3 I питає царь: Чи нема ще кого з дому Саулового, щоб я змилосердивсь над ним побожеськи? I відказує Сиба цареві: Е ще син Йонатанів тут, кульгавий. 4 I питає в його царь: Де ж він? I відказує Сиба цареві: Пробуває в домі Махировому Амміеленковому, в Лодебарі. 5 I послав цар Давид і повелів забрати його з Лодебару, з дому Махирового Амміеленкового. 6 Приступивши ж перед Давида Мемфівостей Йонатаненко, Саulenko, упав ниць і поклонивсь. I рече Давид: Мемфівосте! I відказує він: Ось раб твій! 7 I рече до його Давид: Не бійся; хочу я змилосердитись до тебе задля твого батька Йонатана і вернути тобі всі поля твого діда Саула й ти їсти меш хліб по всяк час у моєго стола. 8 I вклонивсь він та й каже: Що таке раб твій, щоб тобі журились таким здохлим псом, як я? 9 Озвався ж царь до Саулового слуги Сиби й каже: Все що належало Саулові й родині його, наділяю синові пана твого, 10 I ти маєш порати йому землю вкупі з твоїми синами й твоїми рабами, й достачати, щоб син твого пана мав харчі достатком, і Мемфівостей, син пана твого, щодня їсти ме у моєго стола. У Сиби ж було пятнайцять синів і двайцятеро рабів. 11 I відказав Сиба цареві: Як повелів мій пан, царь, рабові своїму, так раб твій й чинити ме. I трапезував Мемфівостей за Давидовим столом, як би й син царський. 12 А був у Мемфівостея син малолітній, на ім'я Миха. Усі ж, хто жив у Сибиному дому, були раби Мемфівостей. 13 I жив Мемфівостей в Ерусалимі, бо він разураз трапезував за царським столом. А був він кульгавий на обі ноги.

10 I сталося потім, що вмер царь Аммонійський, а намість його став царем син його Аннон. 2 I подумав собі Давид: Покажу себе прихильним до Аннона Наасенка, як показав себе прихильним до мене батько його. От і послав Давид людей ізміж своїх прибічників, розважати його по

панотцеві його. Як же прийшли Давидові дворяне ув Аммонійську землю, 3 Промовили князі Аммонійські до свого пана Аннона: Чи вже ж ти думаєш, що Давид, посилаючи до тебе розважателі, мислить показати шану твоїму панотцеві? Певно Давид прислав до тебе своїх слуг на те, щоб розглядіти город, а розвідавши, опісля його зруйнувати. 4 I повелів Аннон взяти Давидових урядників, повиголювати їм по пів бороди, пообрізувати їм одежду аж по крижі, та й відослати. 5 Як сказано про се Давидові, то послав він зустріч їх — бо мужі дознали тяжкої наруги, — і звелів їм сказати: Загайтесь у Ерихоні, докіль бороди ваші відростуть, а тоді вертайтесь. 6 Схаменувшись Аммонії, що зробились ненавидними в Давида, послали найняти Сирийців Бет-Рехобських і Сирийців Собських, двайцять тисяч пішого війська; у царя ж Мааха тисячу чоловіка, а з Істоба дванайцять тисяч чоловіка. 7 Дочуввшись про се Давид, послав Йоаба з усім військом з найхоробріших. 8 Аммонії ж вирушили та й уставились перед міськими воротами до бою, тим часом як Сирийці Сабські й Рехобські, та Істобські й Маахські розставились у чистому полі. 9 Вбачаючи ж Йоаб, що йому грозить битва й зпереду й ззаду, зробив собі вибірку з усіх вибраних Ізрайлевих, і поставив їх навпроти Сирийців; 10 Останок же військового люду передав під привід братові своїму Абессі, щоб уставив їх проти Аммоніїв. 11 I розпорядив Йоаб: Коли Сирийці переважувати муть мене, то ти поможеш мені, коли ж переважувати муть Аммонії тебе, то прийду я допомогти тобі. 12 Бувай мужний, й стіймо твердо за наш народ і за міста Бога нашого, а Господь учинить, що йому до вподоби. 13 От і двинув Йоаб із військом, що при йому було, щоб ударити на Сирийців, і втекли вони перед ним. 14 Як постерегли ж Аммонії, що Сирийці втікають, побігли й вони перед Абессою й вернулись у город. Йоаб же покинув Аммоніїв та й вернувсь у Ерусалим. 15 Як же побачили Сирийці, що їх Ізрайлитяне подужали, так скупились до купи. 16 I послав Адраазер по Сирийців по тім боці ріки, й прийшли вони до Еламу, а Собах, гетьман Адраазерів, проводив їм. 17 Як дано про се знати Давидові, скликав він усього Ізраїля, перейшов Йордань, і прийшов до Еламу. I постали Сирийці

навпроти Давида, та й дали йому битву. **18** Та повтікали Сирийці перед Ізраїлітнями, Давид же розбив в прах сімсот колесниць їх і сорок тисяч чоловіка; ба й гетьмана їх поранив, і він там помер. **19** Як побачили ж усі царі, що помагали Адраазерові, що їх Ізраїль побив, зробили вони мир із Ізраїлітнями та й піддалис' їм, а Сирийці боялись уже допомагати Аммоніям.

11 У другому році, під такий час, як царі виступають у поход, виправив Давид Йоаба й слуг своїх із ним і всіх Ізраїлітян, і вони побили Аммоніїв і облягли Раббу, тим часом як Давид заставався у Ерусалимі. **2** Сталося ж раз вечером, що Давид, уставши з постелі своєї, проходжувавсь по даху своєї царської палати й загледів з даху молодицю, як вона купалась, а молодиця була собі дуже вродлива. **3** І послав Давид розпитатись, хто тая молодиця? І сказали йому: Се Бетсаба, Еліямова дочка, а жона Гетійця Урії. **4** І послав Давид посланці й повелів привести її; і прийшла вона до його, й він пригорнувсь до неї, і вона очистилася од своєї нечистоти, й вернулась до дому. **5** Та й стала вагітною. Тоді послала вона звістти Давидові, кажучи: Я завагоніла. **6** І послав Давид до Йоаба: Пришли до мене Гетій Урію. І прислав Йоаб Урію до Давида. **7** Як же ввійшов до його Урія, розпитавсь Давид, як ведеся Йоабові й як ведеся військові й як стоять речі в війні. **8** І каже тоді Давид Урієві: Йди додому та помий собі йоги. І як вийшов Урія з царської палати, понесено за ним страви царські. **9** Та Урія ліг спати у ворот царської палати з іншими слугами пана свого, й не пійшов додому. **10** Як же звіщено Давидові: Урія не ввійшов у свою господу, поспітив Давид ув Урії: Ти прийшов з дороги, чом не йдеш у свою господу? **11** І відказав Урія Давидові: Скриня Божа й Ізраїль і Юда пробувають у наметах, і пан мій Йоаб і слуги пана мого тaborяться в чистому полі, а мені б то пробувати в домівці, щоб юсти та пити та коло жінки спати? Клянусь життєм твоїм і життєм душі твої, того я не зроблю! **12** І каже Давид Урієві: Можна тобі загаятись тут і сьогодні, завтра ж відпушу тебе. От і загаявсь Урія в Ерусалимі того дня до завтра. **13** На другий же ранок закликав його Давид, щоб їв перед ним і пив, та й упоїв його. Однакже ввечері вийшов він

спати на своїй постелі між слугами пана свого, у свою ж господу не пійшов. **14** Другого дня пише Давид лист Йоабові та посилає Урію. **15** А в листі прописує таке: Поставте Урію у кипучому бою спереду, та й відступітесь від його, так щоб його вбито. **16** От і поставив Йоаб Урію, облягаючи місто, на такому місці, де знав, що там стояли люди хоробрі. **17** І як ударили з города на Йоаба, полягло скілька військових слуг Давидових, та знайшов там смерть і Гетій Урія. **18** І послав Йоаб і з'ясував Давидові увесь перебіг бою; **19** Та й дав посланцеві такий наказ: Як розкажеш цареві про всю ходу бою до кінця, **20** А царь закипить і спитає: Чого ви так зблизька напирали на город? Хиба не знали, що вони з муру метати муть? **21** Хто бо вбив Абимелеха Еробааленка? Чи не баба ж у Тебезі скинула верхнього каменя жорнового на його й він знайшов там смерть? Чого ж ви так близько підходили до муру? то ти промов: Й твій слуга Урія Гетій, поліг там. **22** І пійшов посланець, і як прийшов, з'ясував Давидові все, що наказав йому Йоаб, се б то про всю ходу бою. **23** І каже посланець Давидові: Ті люди переважили нас; вони вийшли проти нас у чисте поле; тоді мусіли ми напирати на них аж до міської брами; **24** Та з муру стали стріляти стрілці на рабів твоїх, так що полягли деякі з слуг твоїх, а вмер також і слуга твій Урія Гетій. **25** І каже Давид посланцеві: Скажи так Йоабові: Не журись, бо меч пожерає то сього то того; бий съмільво на город і зруйнуй його, та так підійми йому духа. **26** Довідавшись Урієва жінка, що чоловік її Урія поліг, оплакувала свого супруга. **27** Як же минув час плачу, послав Давид і приведено її в палату його, і стала вона йому жоною, і вродила йому сина. І було те, що вчинив Давид, не до вподоби Господеві.

12 І послав Господь (пророка) Натана до Давида, і сей прийшов до його та й сказав йому: Було собі два чоловіки в одному городі, багатий й вбогий; **2** У багатого були вівці й корови у великому множестві; **3** В убогого ж не було нічого, тільки одна ягничка, що він собі купив і згодував, та що росла в його разом з його дітьми; з його хліба їла вона, з його кубка пила, на його лоні спала й була йому, наче дочка. **4** Аж ось якось прийшов хтось одвідати багатого чоловіка, та й

сей пожалував взяти з овечок або коров своїх, щоб наготовити гостеві, що прибув до його, а взяв ягнічку в убогого чоловіка та й зготовив її тому, що одвідав його. 5 I закипів Давид гнівом на того чоловіка та й каже Нatanові: Так певно, як жив Господь, чоловік, що вкоїв таке, заслужив смерть; 6 А за ягнічку мусить вернути вчетверо, за те що вчинив такий учинок і не змилосердився! 7 I відказав Нatan Davидові: Чоловік той — се ти сам! Тако глаголе Господь: Я, Бог Ізраїль, помазав тебе царем над Ізраїлем і рятував тебе з рук у Саула, 8 I передав тобі дом пана твого, й жени пана твого на твоє лено, й передав тобі дом Ізраїль і Юдин, а коли б сього було з тебе мало, я дав би тобі ще й більш тим або сим робом. 9 На що ж ти так змаловажив слово Господнє й вчинив те, що мені не до вподоби? Гетія Урію вбив еси мечем, а жену його взяв еси за жінку собі, самого ж його вбив еси мечем Аммонійським. 10 Оце ж не відойде на віки меч від дому твого за те, що зневажив еси мене й одняв жену в Гетія Урії, щоб вона була тобі жінкою. 11 Тако глаголе Господь: Нашлю лиху годину на тебе з твого таки дому й відніму в тебе жен твоїх перед віччу в тебе та й передам їх іншому, щоб він перед лицем оцього сонця пригортається до жінок твоїх; 12 Bo хоч ти се вчинив потай, то я мою грізьбу справджу перед усім Ізраїлем і перед очима самого сонця! 13 I промовив Давид Нatanові: Провинив я Господеві гріхом. I відказав Нatan Davидові: Й Господь прощає тобі гріх твій, ти не вмреш. 14 A що ти тим учинком подав ворогам Господнім привід, його хулити, так син твій, що тобі народивсь, мусить умерти. 15 I пійшов собі Нatan додому. Господь же вдарив дитину, що її вродила Davидові жінка Уріїна, так що вона занедужало. 16 I моливсь Давид Богу задля хлопятка, й постив, і на самоті лежав цілу ніч долі. 17 I ввійшли старші з дворян до його, благати його, щоб устав із землі, та він затянь і не єв нічого з ними. 18 I вмерла семого дня дитина. Та дворяне страхались ясувати йому, що дитина вмерла, бо думали: як вона ще було живе, він не слухав нашого розважаня; як же тепер сказати йому: дитинка вмерла! він може щось заподіяти собі? 19 Davид же постеріг, що дворяне його перешептуються одно з одним, та й догадавсь, що дитина вмерла. I поспітив Davид у

своїх дворян: Чи дитина вмерла? I відказали: Так, умерла. 20 Тоді встав Davид із долівки, помився й намазався й перемінив одіж свою, й пійшов до Божого дому та й помолився; потім прийшов до дому й приказав дати собі їсти, й попоїв. 21 I питали в його дворян: Що се в тебе за спосіб; що се значить: як дитя було ще живе, ти постив та плакав, а тепер, як дитина вмерла, ти встав і єв? 22 I відказав: Покіль іще дитина була жива, я постив і плакав, бо думав: Хто знає, може, Господь змилосердиться до мене, так що воно й жити ме. 23 Тепер же воно вмерло, про що ж мені постити? Хиба ж його вернеш? Я пійду до його, воно ж не прийде вже до мене. 24 I розважав тоді Davид свою супругу Бетсабу, й ввійшов до неї та й пригорнувся до неї. I вродила вона сина, й назвав його він Соломон, і Господь улюбив його; 25 I передав його під догляд пророків Нatanу, а сей назвав його Едідіа по слову Господа. 26 Йоаб же воював Раббу Аммонійську й добував се царське місто. 27 I послав Йоаб посланця до Davida сказати йому: Я воював Раббу й треба здобути Водяний Город: 28 Так збирай до купи останок військового люду та й обляжи город і звоюй його, щоб не я звоював город і щоб мое ймя не вязалось із ним. 29 I зібраав Davид круг себе ввесь військовий люд, двинув проти Рабби, воював і впокорив її. 30 I взяв Davид вінець із голови царя їх, важив же він талант золота й на йому був дорогий камінь, і надів його Davид собі на голову, та вивіз із города велике множество здобичі. 31 A людей, що в йому були, повиводив і ставляв їх під пили, їздив по них кованими возами й переводив через цегольні печі. Так само чинив він і з другими городами Аммонійськими. I вернувсь Davид з усім народом у Ерусалим.

13 I сталося після того, що в Davidового сина Abessalom була вродлива сестра, на ймя Тамара, та що Davidів син Amnon залюбивсь у ній. 2 I мучивсь Amnon, аж занедужав через свою сестру Tamara, вона бо ще була дівицею, й Amnonу здавалось річчю неможно заподіяти їй що нечесне. 3 У Amnona ж та був приятель, на ймя Ionadab, син Davidового брата Samai, а був Ionadab чоловік велими хитрий. 4 I спітив його: Чого се ти так з кожнім днем марніш, царевичу,

чи не відкриеш мені? I відказав йому Амнон: Я люблю Тамару, сестру брата моого Абессалома. **5** I каже йому Йонадаб: Лягай у постелю твою та й прикинь недужим, і як прийде твій панотець, щоб до тебе навідатись, то скажи йому: Коли б оце моя сестра Тамара та прийшла сюди, та дала мені чого попоїсти! коли б вона перед очима мені що зготовила, щоб я бачив, так я попоїв би з її рук. **6** I ліг Амнон і прикинувсь недужим. Як же прийшов царь, щоб на його подивитись, каже Амнон цареві: Коли б оце моя сестра Тамара та прийшла сюди та зготовила перед віччу в мене дві лижки поливки, щоб мені з її рук ізз'їсти! **7** I послав Давид до дому до Тамари й повелів сказати їй: Ось ійди до дому до брата твого Амнона та зготуй йому попоїсти. **8** I пішла Тамара до дому до брата свого Амнона, тим часом, як він лежав. I взяла муки, замісила її зготовила перед віччу в його поливки. **9** I взяла те, що зготовила, вилила її поставила перед ним. Він однак же не хотів їсти, і каже Амнон: Нехай усі повиходять. I повиходили всі. **10** I каже Амнон Тамарі: Понеси їду в середню съвітлицю, тоді їсти муз твоїх рук. Тамара взяла поливку, що зготовила, й понесла своєму братові Амнонові в съвітлицю. **11** Як же подала йому їсти, він ухопив її та й каже їй: Ходімо, ляж коло мене, сестро! **12** I відказала вона йому: О, ні, братіку! Не безчести мене, бо так не водиться в Ізраїлі! Не чини такої божевільності! **13** Куди бо я понесу мій сором? Ти ж будеш одним з божевільних в Ізраїлі. Лучче поговори з царем, він певно мене тобі не заборонить. **14** Він однакоже не хотів нічого слухати, а силоміць обезчестив її й пригорнувсь до неї. **15** Потім же зненавидів її глибокою ненавистю, й ненависть його була ще більша, ніж та любов, що почував до неї. От і звелів їй Амнон: Уставай! йди собі геть! **16** I відказала Тамара: Проганяти мене — се кривда була б гірша, ніж перва, що заподіяв еси мені. Він же не хотів її слухати, **17** А кликнув хлопця свого та й звелів: Виведи отсю від мене та й засунь двері за нею. **18** На ній же була ріжноцьвітня одежа, бо такі намітки носили царські дочки-дівиці. Як же служка вивів її надвір і засунув за нею двері, **19** Посипала Тамара попелом голову собі й роздерла ріжноцьвітню намітку на собі й ймивши рукаами за голову, йшла тяжко ридаючи. **20** I озвавсь до

ней брат її Абессалом: Чи не був твій брат Амнон із тобою? Мовчи ж тепер, сестро — се ж твій брат! Не приймай сієї речі так дуже до серця! От і пробувала Тамара самітня в господі в брата свого в Абессалома. **21** Дознавши ж царь Давид про всю справу, закипів великим гнівом, та не хотів печалити сина свого Амнона, любив бо його, бо се був у нього перворідень. **22** Абессалом же не промовив Амнонові ні слова, ні злого, ні доброго, та він ненавидів Амнона за те, що збездечтив сестру його. **23** Як уплило два роки, сталося, що Абессалом справляв овечі пострижини в Баал-Газорі, в Ефраїмі, й запросив до себе Абессалом усіх царських синів. **24** Прийшов Абессалом і до царя та й каже: Твій раб справляє сьогодні овечі постриги: коли б же й царь із усім двором своїм прийшов до раба свого! **25** I рече царь Абессаломові: Ні, синку! не подоба нам усім гостювати, важко було б се на тебе. Той напирає на його, та він не схотів ійти, лише поблагословив його. **26** I промовив Абессалом: Коли ж не завгодно, так нехай хоч мій брат Амнон їде з нами. I рече йому царь: Чого йому з тобою їхати? **27** Як почав же Абессалом уговорювати, звелів він Амнонові й усім царським синам товарищувати йому. I справив Абессалом такий пир, що хоч би й цареві. **28** Прислuzі ж своїй дав Абессалом такий наказ: Гледіть мені, як Амнон упеться добре на вині, й я скажу вам: Убийте Амнона! так і стратьте його. Не бійтесь, се я дав наказ вам; будьте відважні й покажіте себе мужами. **29** I розправились Абессаломові слуги з Амноном по наказу Абессаломовому. Тоді поспоплювались усі царські сини, допали кожен свого мула та й повтікали. **30** Ще ж вони були в дорозі, а чутка долетіла вже до Давида: Отсе Абессалом повбивав усіх царських синів, всіх до ног! **31** I встав царь, роздер одежду на собі та й простерсь на землю, й всі дворяне його, що стояли навколо, пороздирали одіж на собі. **32** I промовив Йонадаб, син Давидового брата Самаї, та й каже: Пане мій, не думай, що повбивано всіх молодиків, царських синів! се тільки Амнона одного вбито, бо в Абессалома був той задум з того дня, як той збездечтив сестру його Тамару. **33** Оце ж не допускай, мій царю й пане, до серця такої думки, що усі царські сини були повбивані, бо тільки один Амнон умер. **34** Абессалом же втік.

Як споглянув же слуга, що сторогував на вежі, коли се много людей їде по дорозі на спаду гори. I прийшов вартовий й з'ясував цареві: Я бачив людей на дорозі Оронській на спаду гори. 35 I каже Йонадаб цареві: Бач, царські сини йдуть; як сказав раб твій, так і є воно. 36 Тільки що сказав се, аж ось і прибули цареві сини, плачуши в голос. I плакав царь, і всі слуги його плакали величим плачем. 37 Абессалом же втік і пішов до Талмая Еміюденка, царя Гессурського. I плакав Давид по синові своїму всі дні. 38 А Абессалом, коли втік і прийшов у Гессур, то й перебув там три літа. 39 I не переслідував Давид Абессалома, бо потішився з часом по смерті Амнона.

14 Як же постеріг Йоаб, син Саруї, що цареве серце звернулось до Абессалома, 2 Послав Йоаб у Текою, звелів покликати звідти мудру молодицю та й каже їй: Зробись, наче б ти була в смутку, й надінь жалібну одежину, ненамашуйся олією й повертайся так, ніби ти вже давно побиваєшся по мертвому; 3 I йди до царя й промов до його так і так. I вложив їй Йоаб ув уста, що має говорити. 4 Молодиця з Текої прийшла перед царем, припала, кланяючись, лицем до землі, та й каже: Поможи мені, царю, ой ратуй мене! 5 I спитав її царь: Що тобі? Відказує вона: Ох, я вдовиця, мій чоловік помер; 6 У службки ж твоєї та було два сини; й посварились вони один з одним на полі, а не було при тому нікого, щоб їх розвести; от і кинувсь один на свого брата та й убив його. 7 I се вся рідня піднялась проти твоєї службки та й домагається: Видай нам братогубника, ми вбемо його за братню душу, що він згубив, і наслідника його викоренимо! Так вони завзялись ізгасити й останню искорку, що мені зісталася, щоб мойму чоловікові ніїмення ніїпотомків на землі не заставити. 8 I відказав царь молодиці: Йди в супокою до дому, я прикажу, що треба. 9 Молодиця ж із Текої каже цареві: На мені, мій царю й пане, лежати ме вина й на моїй родині, царь же й престол його буде неповинний. 10 I відказав царь: Того, хто буде противен тобі, приведи перед мене, він більше не торкне тебе. 11 Вона ж йому: Нехай царь, про Господа, Бога свого, памятає, щоб кровопомстників не прибувало ще більш і не погубили сина мого. А він їй: Як певно, що Бог жив, нії волосина в сина твого не впаде

з голови! 12 Тоді молодиця: Дозволь же твоїй службці промовити мойму цареві й панові ще слово! I відказав: промов. 13 I каже молодиця: Чого в тебе таке на умі проти люду Божого? Вирекши царь такий вирок, обвинував сам себе, бо свого вигнанника не кличе царь назад. 14 Ми ж мусимо померти й будемо як та вода, що вилито на землю, ніхто бо її не візьме назад, а Бог не бажає погубити душу, й мислить, як би не відкинути від себе й того, що його відкинули. 15 Тепер же я прийшла, сказати мойму цареві й панові се слово, тому що люди завдали мені страху; от службка твоя й думає: поставлю я се перед царем, може царь уволить волю раби своєї; 16 I певно, що царь вислухає й визволить рабу свою з людських рук, що задумали мене й сина мого заразом із насліддя Божого викоренити. 17 Тим раба твоя подумала: Слово мого царя й пана заспокоїть мене, бо мій царь і пан рівня ангелові Божому, бо він і добре й ледаче вислуховує; й нехай Господь, Бог твій, буде з тобою! 18 I озвався царь і рече до молодиці: Не втвою від мене того, про що в тебе поспитаю. I відказала молодиця: Нехай тільки промовить мій царь і пан. 19 I питает Давид: Чи не Йоаба рука з тобою в цій справі? I відказала молодиця: Так певно, як ти жив, мій царю й пане; неможливо звернути ніїправоруч, ніїліворуч із того, що промовив царь мій й пан; так, се твій слуга Йоаб дав мені наказ і він усі ті слова вложив в уста рабі твоїй. 20 Щоб прикладом дати речі таке лице, навчив мене слуга твій Йоаб; та мій пан такий мудрий як Божий ангел, і знає все, що на землі. 21 I рече царь Йоабові: Нехай буде по твоєму! Йди ж та поклич назад молодика Абессалома до дому. 22 I впав Йоаб ниць на землю, благословляючи царя, й каже: Тепер знає твій раб, що царь і пан мій милостивий до мене, бо царь уволовив волю раба свого. 23 I пустивсь Йоаб у дорогу в Гессур і привів Абессалома назад у Ерусалим. 24 Царь же заявив: Нехай собі вертається в господу, мені ж на очі не попадається. I вернувсь Абессалом у господу й не показувавсь на очі цареві. 25 Такого вродливого, як Абессалом не було в усьому Ізраїлі та й такого вихвалюваного як він: від пяти до тім'я на голові не було на ньому хиби. 26 Як він стриг на голові волоссе, а стригся він що року, бо волосся в його було стільки, що йому було

важко, то волоссе з голови його важило двісті сеckлів по царській вазі. **27** Було ж ув Абессалома три сини й одна дочка, на ім'я Тамара, вона була жінка вельми вродлива. **28** Още же Абессалом жив у Ерусалимі два роки, не показуючись на очі цареві. **29** Тоді ж послав Абессалом покликати Йоаба, щоб його до царя послати, та Йоаб затянувся прийти. І послав він удруге, але він не схочів прийти. **30** І каже він кметям своїм: Дивітесь, оце Йоабове поле межує з моїм, і вродив у його ячмінь; ійдіте й пустіть його пожаром. І пустили Абессаломові слуги поле пожаром. **31** Піднявсь тоді Йоаб, прийшов до Абессалома в господу й питав: Чому твої кметі пустили на пожар мое поле? **32** І відказав Абессалом Йоабові: Я ж послав по тебе кажучи: прийди сюди; я пошлю тебе до царя сказати: за чим я вернувсь із Гессуру? Лучче було б мені пробувати там і далі. Я хочу побачити лиць царя. Коли я винуватий, то вбий мене. **33** От і пішов Йоаб до царя й сказав йому се, й він звелів кликнути Абессалома. І прийшов той перед царя й кинувсь перед царем ниць на землю. І поцілував царь Абессалома.

15 І сталося після цього, що Абессалом позаводив у себе колесниці й коні, а до того п'ятьдесят чоловіка, що бігли перед ним. **2** І почав Абессалом становитись рано вранці на дорозі коло ворот, і як треба було кому судитись і доходити до царя, Абессалом озвавсь до його й питав: З якого ти городу? І як той відкаже було: Раб твій з такого й такого покоління Ізраїлевого, **3** То Абессалом було каже йому: Те що говориш, добре й праве, та при боці в царя нема нікого, щоб вислухав тебе. **4** А далі бувало каже Абессалом: Ой коли б то мене поставлено суддею в царстві, то до мене приходив би всякий, хто має спорну справу яку або скаргу, й судив би його по правді! **5** І коли хто наблизувавсь, щоб йому вклонитись, так він простягне було руку, обійме й поцілує його. **6** Сим робом обертає Абессалом до всякого з Ізраїля, що приходив до царя на який суд, і лестився так до серця всім Ізраїльтянам. **7** Як уплило ж сорок років від первого помазання Давидового, сказав Абессалом цареві: Хотів би я піти й спевнити в Геброні мій обіт, що я обрікся Господеві. **8** Бо раб твій, пробуваючи в Гессуру в Сириї, дав таку обітницю: Коли верне мене Господь у Ерусалим,

так я принесу жертву Господеві. **9** І відказав йому царь: Ійди з упокоєм. От і пустивсь він у дорогу в Геброн. **10** Абессалом же порозісал тайкома посланці між усі покоління Ізраїлеві й звелів казати: Як почуєте трубний гук, так мовляйте: Абессалом зробився царем у Геброні! **11** А з Абессаломом пішло двісті чоловіка з Ерусалиму, що їх закликано, й вони пішли в простоті серця, нічогісінько не знаючи. **12** Послав також Абессалом і приклікав порадника Давидового, Ахітофела, з його города Гило. А коли принесено жертву, зложили сильні змовини, й горнулось усе більш та більш люду до Абессаломового боку. **13** І прийшла до Давида вість: Серце Ізраїльтян прихилилось до Абессалома! **14** Рече тоді Давид усім слугам свого двору, що були при йому в Ерусалимі: Ходімо, втікаймо, а то не буде нам рятунку перед Абессаломом. Кваптесь уходити, щоб не напав на нас несподівано, щоб не було нам від його лихої години, а городу не вигубив мечем! **15** І відказали царські врядники цареві: Нехибо так, як царь наш і пан присудить, ми, слуги твої, радо вчинимо. **16** От і вирушив царь і ввесь його двір за ним пішки, а стерегти господи покинув царь десять наложениць. **17** І вирушив царь і всі люди пішки, й зупинились далеко од дому. **18** І всі слуги його йшли обобіч його, й всі Хелетей й всі Фелетей до шістьсот чоловіка, й всі Гетії, що за ним прийшли були з Гету, ступали навперед царя. **19** І промовив царь до Еттєя з Гету: Чого се й ти з нами йдеш? Вертайсь та й пробувай при тому цареві. Ти ж гість і прийшов сюди з своего міста. **20** Вчора ти прийшов, а сьогодні мав би йти з нами? Я йду, незнать куди; ти же вернись і бери своїх людей назад; Господь нехай покаже на тобі свою ласку й правду. **21** І відказав Еттєй цареві: Так певно, як жив Господь, і так вірно, як жив пан мій й царь, де б ні був мій пан і царь, чи в смерті, чи в житті, там буде й слуга твій! **22** І рече Давид Еттєєві: Ну, так іди далі. І пішов Еттєй Гетій вкуп з людьми своїми й з усією малечою своєю. **23** Уся ж земля плакала в голос. Царь же й ввесь народ перейшли потік Кидрон, і пішли всі дорогою, що веде на пустиню. **24** Ішов також і Садок (священник) і всі левіти з ним, що несли скриню Божу, й поставили вони Божу скриню; Авіятар же стояв на вижині, аж докіль увесь люд із городу попереходив. **25** Та

цар повелів Садокові: Неси назад Божу скриню в город. Коли буде Господь благодатен до мене, так приведе мене назад і дасті мені вбачати й її й пробуток свій; 26 Коли ж він скаже: Не до вподоби ти мені, так ось я; нехай чинить ізо мною, як до вподоби йому. 27 I рече тоді царь первосвященникові Садокові: Йди собі назад у город, і син твій Ахимаас і Йонатан Абіятаренко, обидва сини ваші з вами; 28 Памятайте, я пробувати му понад бродами в степу, докіль прийде звістка од вас до мене. 29 От і завернули Садок та Абіятар Божу скриню в Ерусалим назад, і зостались там. 30 Давид же ішов на Оливну Гору, плачуши й окривши голову. Босоніж ішов він, і ввесь люд, що був з ним, покривши собі голови, ішов плачуши. 31 Як донесли Давидові: Ахітофел також між зрадниками з Абессаломом, сказав Давид: Поглумись, Господи, над Ахітофелевою радою! 32 Як же взійшов Давид на верх гори, де хотів помолитись Богу, зустрів його Давидів приятель Архієць Хусій в роздертій одежі й з землею на голові. 33 I рече йому Давид: Як пійдеш ізо мною, то будеш ваготою мені, 34 Але як вернешся у город і скажеш Абессаломові: Царю, я хочу бути слугою твоїм; я перше був слугою панотцеві твоїму, тепер же буду тобі слугою; то обернеш у нівець раду Ахітофелеву. 35 Там же й священник Садок й Абіятар будуть з тобою, ющо перечуеш із царської палати, роскахи Садокові та Абіятарові, священникам. 36 Там при них і оба сини їх: Ахимаас, син Садока, та Йонатан, син Абіятара; через них доводіть до мене все, що почуєте. 37 От і подавсь Давидів приятель Хусій у город, саме як Абессалом вступав у Ерусалим.

16 Ледві Давид перейшов через гору аж се йде зустріч Сиба, слуга Мемфівостеїв з парою ослів навчених, що несли на собі двісті боханців хліба, сто вінків родзинків, сто вязанок фіг і бурдюк вина. 2 I питає царь у Сиби: На що се в тебе? I відказує Сиба: Осли про царську челядь на їзду, хліб і овощ на харч прислuzї, а вино на питтє потомленим у пустинї. 3 I питає царь: Де ж син твого пана? I відказує Сиба цареві: Зіставсь у Ерусалимі, бо каже: Тепер дом Ізраїльов oddастъ мені отецьце царство! 4 I рече цар Сиби: Оце ж усе, що було Мемфівостеєве, нехай буде твоє. I сказав

Сиба, падаючи ниць: Ой коли б ти був ласкавий до мене, царю ѹ пане мій! 5 Як дойшов же царь Давид до Бахурима, дивиться, ѹде звідти чоловік з родини Саулового дому, на ймя Семей Геренко; він ішов проклинаючи. 6 Та й метав на Давида й на всіх слуг двору Давидового каміннем, дарма що ввесь люд і всі лицарі йшли праворуч і ліворуч його. 7 I кричав Семей клянучи: Втікай, втікай, убийнику й безбожнику! 8 Господь переніс на тебе усю кров Саулового дому, що ти намість його зробивсь царем, і передав Господь царство твоїму синові Абессаломові, а тепер прийшла на тебе лиха година, бо ти чоловік крові. 9 I каже Абесса Саруенко цареві: Як важиться сей здохлий пес проклинати пана мого царя? Пійду й зітну йому голову! 10 Царь же рече: Яке вам діло до мене, Саруенки? Нехай він проклинає, бо се Господь допустив йому, проклинати Давида. Хто ж тут скаже: Як важишся ти на се? 11 I говорив Давид Абессі й усemu дворові своїmu: Коли мій син, що вийшов із мого тіла, важить на мою душу, так ще більше сей Беняминій. Не чіпай його, нехай проклинає, бо се повелів йому Господь. 12 Може зглянеться Господь на мое пониженнє й відплатить мені добром за теперішній проклін. 13 От ішов Давид із людьми своїми своюю дорогою. Семей же йшов попід горою поровень з ним; ішов і проклиняв та метав каміннем і землею на них. 14 I добравсь утомлений царь із усім людом, що був при йому, (до Бахурима) й одихав там. 15 Абессалом же з усіма мужами Ізраїлевими прийшов у Ерусалим та й Ахітофел із ним. 16 Увійшовши ж до Абессалома Давидів приятель, Архієць Хусій, промовив: Витай царю! Витай царю. 17 I питает Абессалом Хусія: Така ж твоя прихильність до твого приятеля? Чому ти не пійшов з твоїм приятельом? 18 I відказує Хусій Абессаломові: Кого вибрав Господь і сей люд і ввесь Ізраїль, до того ѹ я горнусь і при тому зостанусь. 19 Се одно; а друге: кому ж я маю служити? Чи ж не синові його? Як служив я твоїму панотцеві, так служити му й тобі. 20 I поспітив Абессалом ув Ахітофеля: Порадь нас, що нам чинити? 21 I відказує Ахітофел Абессаломові: Удайся до панотцевих належниць, що він зоставив тут стерегти палату; й почує про се Ізраїль, що зробився ти ненавидним панотцеві твоїму, й

всії твої прихильники наберуть духа. 22 І напяли Абессаломові намет на крівлі, й ввійшов Абессалом перед очима всого Ізраїля до наложниць отця свого. 23 Рада ж Ахитофелева була здавна така важка, неначе рада самого Бога. Такою була всяка рада Ахитофелева й в Давида й в Абессалома.

17 І промовив Ахитофел до Абессалома так:

Виберу я собі дванадцять тисяч чоловіка та й пійду навздогін за Давидом сієї ночі, 2 Та й нападу на його, покіль він ще втомлений й занепалий духом. От я наведу на його страх;увесь люд, що він при собі має, пійде в ростіч, і я вбю самого одного царя; 3 І приведу до тебе ввесь люд, як одного чоловіка, ю коли не стане того одного, що ти його шукаєш, тоді буде мирен увесь люд. 4 Рада ся була до вподоби Абессаломові й усій старшині Ізрайлевій. 5 Однакоже повелів Абессалом: Покличте ще й Архіїця Хусія, почуємо, що він скаже. 6 Як же ввійшов Хусій до Абессалома, каже йому Абессалом: Так і так радить Ахитофел. Чи маю чинити по його слову? Коли ні, говори ти. 7 І відказав Хусій Абессаломові: На сей раз Ахитофелева рада не найлучша. 8 І каже Хусій: Ти знаєш панотця твого й людей його, що вони хоробрі та ще й роздражненні, мов ведмедиця в полі, що в неї однято ведмежата. До того ж панотець твій войовник, що не ноchlігє з людьми. 9 Певно тепер він у якій розчіліні, або де инде заховався. Як поляже кілька з людей при першому нападові на них, і почують се другі, так торочити муть: між людьми, прихильними до Абессалома, сталося побоїще. 10 І тоді станеться, що й хоробрий, що серце в його левине, злякється їх, бо ввесь Ізраїль знає, що панотець твій невмірака, а його дружина також мужі хоробрі. 11 Оце ж раджу: Нехай скупиться ввесь Ізраїль від Дана та й до Берсабії круг тебе, щоб його було стілько, як піску на морському березі, й сам ти вирушиш посеред їх; 12 Як ударимо на його, в якому б ні було місці, де стрінемо його, й впадемо на його, як падає роса на землю, тоді не зостанеться ні один із мужів, що круг його. 13 Коли ж би склонився в який город, то ввесь Ізраїль обтягне город верівками, й ми стягнемо його в прірву, так що й камень на камені не зістанеться. 14 І промовив Абессалом і всі Ізрайліттяне: Рада Архіїця Хусія

крашча над Ахитофелеву раду. Так то Господь вдіяв, що впала лучша рада Ахитофела, щоб навести біду на Абессалома. 15 І сповістив Хусій съященників Садока та Абіятара: Так і так раяв Ахитофел Абессаломові, а так і так пораяв я. 16 Оце ж посилаи хутко таку вістку Давидові: Не ноchlігуй над бродами в степу, а переходь зараз, щоб цареві й усьому людові, що при йому, не погибнути. 17 Йонатан же та Ахимаас стояли над Рогель-криницею. І прибігла служебка та й принесла їм вість; а вони кинулись сповістити царя Давида, бо їм не можна було появитись у городі. 18 Побачив їх однакоже якийсь хлопець та й сповістив Абессалома, але вони побігли хутко далі, та й прибігли в господу одного чоловіка в Бахурімі: а в його був у дворі колодязь; вони й повлазили туди, 19 А молодиця взьми та й накинь плахту на колодязя, та й насипала крупові на покривало, щоб не було нічогієнько в догад. 20 Як же прийшли від Абессалома до молодиці люде та поспітали: Де Ахимаас і Йонатан? каже молодиця: Вони перебріли ріку. Вони шукали, та не знайшли, й вернулись у Ерусалим. 21 Як же вони одійшли геть, повізли ті з колодязя, махнули далі та й принесли цареві Давидові звістку, й сказали Давидові: Переброджуйте борше воду, бо так і так порадив про вас Ахитофел. 22 Метнувшись тоді Давид і ввесь люд, що був при йому, та й перейшли Йорданъ. Поки ранок настав, не було нікого, щоб не перебрів Йордані. 23 Побачивши ж Ахитофел, що порада його не пійшла в лад, осідлав осла та й пустився у дорогу до дому у свій отецький город, а розпорядивши господою своєю, завісивсь, і вмер, та й поховано його в батьковому гробі. 24 От і дійшов Давид уже до Маханаїму, як Абессалом з усіма Ізрайліттянами перешов Йорданъ. 25 Намість Йоаба настановив Абессалом Амесся головою в війську. Амессай був сином одного чоловіка, що звавсь Ефера з Езрееля, що ввійшов був до Абигеї, дочки Нааса, а сестри Саруїної, матері Йоабової. 26 І отaborивсь Ізраїль із Абессаломом у землі Галаадській. 27 Як прийшов же Давид у Маханаїм, то Сабій, син Наасів із Раби Аммонійської, й Махир, син Амміїлів із Лодабару, та Берзеллій Галаадій з Роглиму, 28 Принесли постелі, тарілки, горшки, глиняний посуд, ячменю, пшениці, муки, пшона, бобу, сочвиці, й жарених

зерен, 29 Меду, масла, овець, і коровячого сира Давидові й людям, що були з ним, на іду, бо казали: Люд голоден, утомлений, й натерпівсь спраги в пустинї.

18 Переглядів же Давид військовий люд, що був при йому, та й понастановляв над ними тисячників і сотників. 21 віддав Давид третину під провід Йоаба, третину під провід Абесси Саруенка, брата Йоабового, а третину під провід Геттія Еттея. I обявив Давид людям: Я сам пійду з вами. 3 I відказали люде: Не треба тобі йти; бо коли б ми й кинулись навтеки, то про нас не дбати муть; коли б і половина з нас полягла, також не дбати муть про нас, а ти один — все одно, що нас десять тисяч; лучше, як ти нам допомагати меш із города. 4 I відказав їм царь: Що вам до вподоби, те й чинити му. Тоді став царь у воріт, тим часом як люд виходив сотнями й тисячами. 5 Однакоже дав царь Йоабові, Абессі й Еттеєві наказ: Ощаджуйте мені дитину Абессалома! I чув увесь люд, як царь давав усім гетьманам наказ про Абессалома. 6 Так виступили люде в поле против Ізраїлита, і прийшли до бою в лісі Ефраїмовім. 7 I побитий був народ Ізраїльський військом Давидом; погром був там того дня тяжкий — полягло двайцять тисяч чоловіка. 8 Битва розширилась на всю ту землю, а гай вигубив більше людей того дня, ніж меч. 9 I попавсь на очі Давидовим войовникам Абессалом, а їхав він на мулі; й кинувсь мул під гилястого дуба, й запутавсь Абессалом волоссем в галузях дуба, й повис між небом і землею, а мул вибіг ізпід його. 10 I побачив се один та й каже Йоабові: Ось я бачив Абессалома — висить на дубі. 11 I відказав Йоаб чоловікові: Коли бачив, то чом же не прибив його там же 'з землї? Я дав би тобі за се десять срібних секлів і пояс (лицарський). 12 Чоловік же відказав Йоабові: Та хоч би мені й тисячу срібних секлів вилічено на руку, не наложив би я руки на царського сина. Хиба ж ми не чули, як царь тобі й Абессі й Еттеєві давав наказ: Збережіте мені мою дитину, Абессалома! 13 Коли б же я й потай усіх проти його вчинив зло, то й найменьша річ не втайлась би від царя, а й ти встав би проти мене. 14 I гукне Йоаб: Нічого мені довше з тобою гаятись. I вхопив три списи та й вstromив їх Абессаломові в груди; а

коли він іще живий висів на дубі, 15 Прискочило десять чур-зброеношів Йоабових та й добили Абессалома. 16 I звелів Йоаб трубити в трубу, й покинули войовники вганяти за Ізраїлем, бо Йоаб щадив народ. 17 I взяли Абессалома, вкинули його в величезну яму в гаю, та й нагромадили над ним величезну купу каміння. I всі Ізраїлита порозбігались по домівках своїх. 18 Абессалом іще за живота взяв та й поставив собі памятник в царській долині, бо казав сам собі: Нема в мене сина, щоб сохранилась пам'ять імені мого. I прозвав памятник своїм імям. I зветься він по сей день „Рука Абессаломова“. 19 Ахимаас Садоченко каже тоді Йоабові: Побіжу та принесу цареві звістку, що Господь судом своїм визволив його з рук ворогів його. 20 I відказав йому Йоаб: Не був би ти сьогодні добрим вістуном; понеси вістку іншим разом, а не сьогодні, бо царський син умер. 21 I звелів Йоаб Хусієві: Піди, донеси цареві, що ти бачив. I поклонивсь Хусій Йоабові та й побіг. 22 Але Ахимаас Садоченко наставав й каже Йоабові: Що буде, те й буде, а я таки побіжу слідом за Хусієм. I відказав Йоаб: Чого ж тобі, сину мій, бігти? не принесеш ти доброї вісті. 23 А він: Нехай буде й так, а я біжу! I каже той: Ну, то біжи. I побіг Ахимаас дорогою направці, та й випередив Хусія. 24 Давид саме тоді седів між обома ворітьми, вартовик же війшов на башту над ворітьми; а коли споглянув, бачить — біжить один чоловік. 25 Крикне тоді вартовик і каже се цареві, а царь одвічає: Коли се лиш один, так се добра вість. А той біжить і біжить, і вже надходить близенько. 26 Аж бачить сторож — біжить і другий чоловік. Крикне тоді вартовик: Он біжить ще й другий чоловік. I каже царь: I сей несе добру вість. 27 I крикне тоді вартовик: Як бачу, хода первого, що біжить, схожа на ходу Ахимаасову Садоченкову. I каже царь: Се чоловік ручий: несе добру звістку. 28 Аж тут Ахимаас кликнув і каже цареві: Витаю, царю! тоді припав лицем до землі перед царем та й сказав: Благословен Господь, Бог твій! він віддав тих людей, що підняли були руку проти моого царя й пана! 29 I питает царь: Чи добре діється моїй дитині Абессаломові? I каже Ахимаас: Я бачив велике збіговище, як посылав Йоаб раба твого, та не знаю, що там счинилось. 30 I відказав царь: Стань на боці та й стій тут; він відступивсь та й

став. **31** Тепер надійшов і Хусій. І промовив Хусій: Добра вість для царя й пана моого! сьогодні бо Господь учинив тобі правду, вибавляючи тебе з руків всіх тих, що встали були на тебе. **32** І питає царь Хусія: Чи миром мое дитя Абессалом? І відказав Хусій: Бог-дай так сталося ворогам царя й пана моого й усім, що ворогуючи, встають на тебе, як сталося дитині твоїй! **33** І затрусиався царь, і пішов в горішню комнату над брамою, і плакав, а йдучи, говорив безнастанно: Сину мій Абессалом! Сину мій, сину мій Абессаломе! Ой коли б я був умер замість тебе, Абессаломе, сину мій, сину мій!

19 Як переказано Йоабові: Царь плаче та побивається по Абессаломові, **2** Тоді в той день і побіда обернулася у печаль всьому людові, бо люд того дня чув, як говорено: Царь побивається по синові! **3** І ввіходив того дня люд крадькома в город, як прокрадується те військо, що вкрило себе соромом, утікаючи з бою. **4** Царь же закрив собі лице, і плакав голосно: Сину мій, Абессаломе! Абессаломе, мій сину, мій сину! **5** І ввійшов Йоаб до царя та й каже: Сьогодні ти зневажив усі слуги твої, що вирятували тебе, твоїх синів і дочки, твої жени й наложниці від смерті, **6** Бо тим, хто зненавидів тебе, показав еси прихильність, а тим, хто прихилася до тебе — ненависть. Сьогодні обявив еси, що в тебе нізащо гетьмані й слуги; сьогодні візняв я, що коли б Абессалом оставил був жив, а ми всі погибли, се тебе задовольнило б уповні. **7** Устань же! вийди й заговори приязно до підданих твоїх, бо присягаюсь тобі Господом: Як не вийдеш до люду, так іще сієї ночі не зостанеться в тебе нії чоловіка, а се буде гірше, ніж усе те лихо, якого дознав еси від молодощів твоїх та й до цього часу. **8** І встав царь і сів у ворот. І сповіщено всьому народові, що царь седить у брамі, і ввесь люд прийшов перед царем; Ізраїлтяне ж порозбігались по шатрах своїх. **9** Увесь же народ по всіх поколіннях Ізраїлевих перечився між собою й говорив: Царь визволив нас з потали в наших ворогів, визволив із рук Філістіїв, а тепер утік перед Абессаломом із царства; **10** Та Абессалом, що ми помазали його над нами, поліг у бою; чого ж гаєтесь привернути царя? **11** А слова сї всього Ізраїля дойшли до царя. І послав царь

до съвященників Садока та Абіятара і повелів сказати: Розмовтесь з громадськими мужами Юдиними та й скажіт їм: Чи ви хочете остатись послідними в тому, щоб царя відпровадити в його палату? **12** Ви ж мої одноплемінники, мое тіло ви й кості; чому ж хочете бути послідними в приверненню царя? **13** Та й Амазі скажіте: Ти ж мое тіло й кістя моя. Нехай Бог удіє зо мною що схоче, коли не будеш у мене, поки жив, намість Йоаба гетьманом! **14** І прихилив він серце всіх Юдеїв, так що вони одностійно послали до царя: Вертайсь назад із усім двором твоїм. **15** От і вертав царь назад і прибув до Йорданії, а Юдеї прийшли в Галгал, щоб стрічати царя й переправити через Йордань. **16** Та й Беняминій Семей Геренко з Бахурим поквапивсь із Юдеями зустріч цареві Давидові, **17** А з ним тисяча чоловіка з Бенямину, та й Саулів домовий слуга Сиба, з пятнайцятьма синами своїми й двайцятьма рабами кинулись в Йордань, **18** І перебріли вони брід, щоб родину царську перевезти й йому послужити. А як тільки царь переправивсь через Йордань, кинувсь Семей Геренко перед царем на лицє свое, **19** Та й промовив до царя: Нехай мій пан не поставить в провину й забуде про те, чим проступився твій раб того дня, як мій пан і царь покинув Ерусалим, й не передержуй того в серці своїм; **20** Знає бо раб твій, що провинив; то ж отсе прийшов я на зустріч мойму цареві й панові, яко перший з усього дому Йосифового. **21** І озвавсь Абесса Саруенко та й каже: Чи вже ж Семей не наложить головою за те, що проклинав помазанника Господнього? **22** Однакож Давид відказав: Що за діло між вами й мною, Саруенки, що ви мене спокушуєте тепер? Чи годиться ж сьогодні кого в Ізраїлі тратити? Чи я не знаю, що сьогодні я царь над Ізраїлем? **23** От і рече царь Семеєві: Ти не вмреш, та й поклявсь йому царь. **24** І Мемфівостей, внук Саулів, вийшов назустріч цареві. Не мив він собі ніг, не розчіував бороди й не прав одіжі своєї з того дня, як вийшов царь, до того дня, як він вертався здоровий. **25** Як він прибув із Ерусалиму на зустріч цареві, спитав його царь: Чом ти не пішов зо мною, Мемфівостею? **26** І відказав той: Мій пане й царю! слуга мій зрадив мене. Бо я звелів йому: Осідлай мені осла, я поїду з царем, бо раб твій кульгавий, **27** А він оскаржив твого раба перед моїм царем і

паном. Однак же мій пан і царь рівен із ангелом Божим; то ж і чини, що тобі до вподоби. **28** Уся моя родина не могла нічого ждати від моого пана й царя, як хиба тільки смерті, а ти раба твого прийняв між твої сутрапезники; яке ж іще маю я право жалуватись; чого мені ще допевнятись у царя? **29** I відказав йому царь: На що стільки слів тратити? Призначаю: Ти поділишся добром із Сибою. **30** I відказав Мемфівостей цареві: Нехай він хоч і все забере собі, добре, що мій пан і царь в мірі вернувсь до дому. **31** Прийшов і Галаадій Берзеллій з Роглиму й перейшов з царем Йордань, щоб його провести за Йордань. **32** Берзеллій же був дуже старий чоловік, літ вісімдесяткох. Він обмислив царя під час його побуту в Махаїмі, був бо собі велими заможній? **33** I сказав царь Берзеллієві: Іди зо мною, а я буду обмисляти тебе в Ерусалимі. **34** Берзеллій же відказав цареві: Скільки ще віку мого, щоб мені йти з царем у Ерусалим? **35** Вісімдесят год уже віку мого. Чи розберу ж я, що добре, а що недобре? або чи смакувати ме твій раб у тому, що їсти ме й що пити ме? Або ж хиба я ще наджусь на голоси съпіваків і съпівачок? Чого ж має раб твій бути тягarem панові моїму цареві? **36** Трошки проведе раб твій царя за Йордань, за що ж, царю, такою милостю мені віддячувати? **37** Дозволь твому кметеві вернутись, щоб умерти в батьківському городі моїму коло гробу моого панотця й моєї паніматки. А ось твій раб (син мій) Кімгам нехай би йшов із паном і царем. Чини з ним, що тобі до вподоби. **38** I відказав царь: Нехай же Кімгам ійде зо мною. Я з ним чинити му, що тобі здасться добрим, і все, чого ти коли від мене схочеш, учиню для тебе. **39** Як перебрів Йорданьувесь військовий люд, а з ним і царь, поцілував царь Берзеллій благословив його, й вернувсь той у свою домівку. **40** I двинув царь у Галгал, і пішов з ним і Кімгам, та й ввесь народ Юдин провожав царя, так само й половина люду Ізрайлевого. **41** Аж ось прийшли всі мужі Ізраїльські до царя, й сказали цареві: Чому се наші браття, мужі Юдині, потай нас перевели царя й дом його й усіх людей Давидових через Йордань? **42** I відказали всі мужі Юдині Ізрайлитянам: Царь же нам родич. Чого вам сердитись за се? Хиба ми з'їли що від його, або він обдарував нас чим? **43** Ізрайлитяне ж відказували

мужам Юдиним: Наших частин у царя в десятеро, також і в Давида ми більші за вас; чому ж ви змаловажили нас? хиба не нам належався перший голос, щоб вернути царя назад? Та слово мужів Юдиних дужче було, ніж слово Ізрайлитян.

20 Був там якось чоловік негодяй, Беняминій, на ім'я Себа Бихриєнко. Сей затрубив у трубу та й кликнув: Нема нам ніякої спільноти з Давидом ані долі в сині Ессеївому. Рушаймо по домах, Ізрайлитяне! **21** відпали всі Ізрайлитяне від Давида до Себи Бихриєнка; навпаки ж Юдеї остались при цареві своїму від Йорданії аж до Ерусалиму. **3** Вернувши Давид у Ерусалим до своєї палати, повелів перевести десять наліжниць, що покинув доглядати палату, ув окремій будинок і там обмислив їх усячиною, однак не пригортавсь до їх. Так і жили вони замкнені до своєї смерті вдовицями. **4** Тоді повелів царь Амазій: Покликай до мене Юдеїв в три дні; стань і сам передо мною тут. **5** I пустивсь Амаз в дорогу скликати Юдеїв. Як загаявся ж довше, ніж йому призначено, **6** Рече Давид Авессії: Оце Себа Бихриєнко доведе нас до лихої години, гірш Абессалома. Возьми людей твого пана та й жени за ним, щоб не опанував утверджено якого города та не уйшов нам. **7** От і пійшли з ним люде Йоабові, й всі хелетеї й фелетеї і всі хоробрі. I рушили вони з Ерусалиму, наздоганяючи Себу Бихриєнка. **8** Як були вони коло величезного каменя, показавсь перед ними Амаз. Йоаб же був одягнений в тісну воїнську одежду та й приперезаний мечем, що висів у його при боці, та легко в піхву входив і з неї виходив. **9** I промовив Йоаб до Амаза: Здоров, брате! Та й узяв Йоаб правою рукою Амазу за бороду, щоб його поцілувати. **10** Амаза ж не постеріг меча у Йоаба, а той пхнув його в черево, так що утроба з його випала на землю, й не повторяв уже удару, й той умер. Тепер кинувсь Йоаб і брат його Абесса нагонця за Себою Бихриєнком. **11** Один же з Йоабового війська став і покликував: Хто держиться Йоаба й хто за Давида, рушай за Йоабом! **12** Амаз же скровавлений лежав на дорозі, й бачивши той, що всі люде зупиняються над ним, одволік Амаз з дороги на поле та й накинув його одежиною, щоб проходячі не зупинялися над ним. **13** Як одволочено його з дороги, то ввесь люд простував слідом за Йоабом, щоб наздоганяти Себу

Бихриєнка. **14** Він же пройшов по всіх поколіннях Ізраїлевих аж до Абел-Бет-Мааха й через цілій Берим, і всі добірні мужі збріались і йшли за ним. **15** I прийшли вони й облягли його в Абел-Бет-Маасі, й насипали проти городу вал, і підступали під мур, і всі люде, що були при Йоабові, взяли розбивати мур. **16** Аж ось крикнула одна мудра жінка з муру міського: Слухайте! слухайте! Скажіть Йоабові: Ійди сюди, я перемовлюсь із тобою! **17** Як же він прийшов, питаває жінка: Ти Йоаб? I каже він: Я. I каже вона йому: Вислухай слова раби твоєї. I відказав: Слухаю. **18** I промовила вона так: У давні давна була така приповідка: хто хоче питати, нехай питає ув Абелі, і так чинено. **19** Я з мирних, вірних (міст) в Ізраїлі, а ти хочеш зруйнувати город, матіргородів ув Ізраїлі. На що руйнуеш насліддє Господнє? **20** I відказав Йоаб: Далеке се від мене. Не хочу я ні руйнувати, ні бурити! **21** Ось в чому річ: один чоловік із гори Ефраїмової, на ім'я Себа, син Бихрів, зняв руку на царя Давида. Видайте мені його, а я відступлю від города. I промовила жінка до Йоаба: Зараз перекинуть голову його тобі через мур. **22** Тоді пійшла вона з своїм мудрим словом перед народ. I відтяли голову Себі Бихриєнкові, та й кинули Йоабові. Тоді звелів він затрубити в труби, і усе військо відступило від города та й розійшлося по своїм шатрам, а Йоаб вернувсь до царя в Ерусалим. **23** I поставлено Йоаба над усім військом Ізраїлевим, а Банею Йодаєнка над хелетеями й над фелетеями; **24** Адорама над поборами, а Йосафата, сина Ахилудового, дієписцем; **25** Суса був царським писарем; Садок та Абітар були съвященниками; **26** Також Іра Яриттій був съвященником у Давида.

21 За Давидового царювання був в землі голод через три годи, рік за роком. I питав Давид Господа. I відказав Господь: Се через Саула та його дом кровожадний, бо він вигубив Габаоніїв. **2** Тоді приклікав царь Габаоніїв і говорив з ними. Габаонії же не були з синів Ізраїлевих, а були останком з Аморіїв; а Ізрайлітян були їм заклятими; та Саул хотів повигублювати їх, ніби з ревности про Ізрайлітян та Юдеїв. **3** От і питав Давид Габаоніїв: Що б мені вчинити вам і чим приєднати б вас, щоб ви благословили насліддє

Господнє? **4** I відказали Габаонії: Не вимагаємо від Саула й дому його ні срібла, ні золота, та й не хочемо, щоб кого в Ізраїлі страчено. А він сказав їм: Чого ж ви допевняєтесь, щоб я вам учинив? **5** I кажуть вони цареві: Того чоловіка, що вичеркував нас, хочемо так вигубити, щоб не було з роду його нікого по всему займищу Ізраїлевому; **6** З його потомків нехай видадуть нам сім чоловіка, щоб ми повішали їх перед Господом в Гиві Саула, вибраного Господом. I відказав царь: Видам їх. **7** Пощадив однак же царь Мемфівостя, сина Йонатанового Сауленаного, задля побратимства, що вони заприсягли перед Господом, Давид і Йонатан, син Саулів. **8** За те взяв царь обох синів Рицпиних, дочки Айєвої, що вона вродила Саулові, Армона й Мемфівостя, й пятьох синів від Саулової дочки Мероби, що їх породила Адріелеві Берзеллієнкові, з Мехолі. **9** I віддав їх в руки Габаоніям, а вони повісили їх перед Господом на горі. I погибли всі семеро вкупі; а погибли вони у перві дні в жнива, коли розпочинались жнива ячмінні. **10** Рицпа ж, дочка Айєва, узяла шерстяну верету й розстелила на тій горі, й пильнувала тіл від почину жнив, аж докіль дощ із неба поливсь на їх, і не допускала, рушати їх птаству піднебесному в день, а польовому звірю в ночі. **11** I донесено Давидові, що вдяла Саурова належниця Рицпа, дочка Айєва. **12** I пійшов Давид і забрав кості Саула й кості Йонатана від городян Явиських в Галааді, що взяли їх були тайком з майдану в Бет-Сані, де їх повішали були Філистії тоді, як побили Саула на Гелбуї. **13** I переніс він кості Саулові й кості сина його Йонатана звідти; тоді позбиралі й кості повішених, **14** Та й поховали кості Саулові й сина його Йонатана й кості повішених, у займищі Беняминовому, у Зелі, в отецькому Кисовому гробі. Так сповнено все, що приказав царь, і з того часу змілосердивсь Господь над землею. **15** I загорілась ізнов війна між Філистіями й Ізраїлем. I Давид виступив на війну проти Філистіїв із військом своїм, і воювали з Філистіями, й Давид утомився. **16** Тоді задумав Есвій, один із потомків Рефаїма, такий, що спис його важив триста секлів міді, й підперезаний був новим мечем, убити Давида. **17** Та врятував Давида Абесса Саруєнко та й положив Філистія мертвим. Тоді поклялись Давидові люди словами:

Не виступиш ти з нами більш на війну, щоб не згасло съвітло Ізрайлеве. 18 Потім була ще раз війна з Філістіями в Гобі. Тоді положив мерцем Хушаттій Собохай-Сафута, що також був з потомків велетенських. 19 І довелось іще раз воювати Філістіїв під Гобом; того разу вбив Елханан, син Ягаре-Оргима, з Бетлеєма, Голіята з Гету, що в його ратовищі було завтовшки з ткацький вал. 20 А як дойшло раз до війни під Гетом, знайшовсь там один рослий чоловяга, що мав на руках і на ногах по шість пучок, всіх двайцять і чотири. Сей походив також з велетенського роду. 21 Як же почав він раз насьміхатись із Ізрайлитян, то його вбив Йонатан, син Давидового брата Сафая. 22 Всі чотири названі походили з велетенського роду в Геті, та й полягли від рук Давидової й слуг його.

22 І засьпівав Давид Господеві того часу, як

Господь вирятував його з рук у всіх ворогів його й з руки Саулової, й промовив: 2 Господь — скеля моя у тісноті моїй, захищає — рятує. 3 Він мій Бог і затула моя, й до його втекаю я в нужді. Він мій щит, ріг спасення моє, він мій тверджений замок про втеки. Визволяє мене він з потали, з ворожої волі й сили. 4 Обізвусь до всехвального Бога, й він вороги мої боре. 5 Смерть, як води, мене обняла, зло на мене реве бурчаками. 6 Ланцюги свої пекло на мене кує, й тенета горює. (Sheol h7585) 7 І в скорботі моїй заквилив я до Господа, кричма заплакав. І почув він мене із палати своєї, почув він мій голос, і дійшов до ушей його крик мій й плач, й квиленнє-благанне. 8 Позирне, й земля захиталась, і небо здигнулось в основах. Бо тяжким він гнівом закипів, загорівсь, запалав несказанним. 9 Із ніздер устав дим, з роту вуглем жеврючим і поломем жарко жахнуло. 10 Прихилив небеса та й зійшов; чорний мрак під ногами у його; 11 Під ним дух Херубим; він летить крильми вітру в хуртовині-бурі. 12 Обгорнувшись-закутавсь у шату — у тьму водяну, в чорну хмару. 13 Як сяйне, як дихне, летить гряд, летить жар, летить жупел жерущий; 14 Загрімів Господь з неба, подав голос Бог всемогущий, найвищий. 15 Метнув стрільми й роспудив їх різно; блиснув блискавками й злякалис. 16 І відкрилося оку дно в морі, розверзлись у горах утробы від страшного гласу, від грому грізного, від духу гнівного. 17

I простіг він з високого неба правицю, й мене з вод великих 18 Із неситої злості, з пучини, з безодні ворожої витяг. 19 Вони встали на мене в недолі, Господь же мені дав підмогу, 20 На простір мене вивів з тісноти й вирвав із рук беззаконних. 21 І воздав мені Бог по моїй щирій правді всі блага на съвіті, наградив він мене за мої чисті руки своїм воздаяннem. 22 Бо путями Господніми твердо ходив я, цураючись кривди; не чинив я ледачого ледарства проти спасенного слова. 23 Всі закони Господні перед віччу в мене стоять що години. Не звертаю й праворуч із них, а не то, щоб ліворуч звертати. 24 Непорочен і чист перед ним був устами я й серцем. Над усе я гріха й переступу Божої волі берігся. 25 І воздав Господь Бог за мою щиру правду мені воздаяннem, за мої чисті руки перед віччу в його, обмислив прещедро. 26 З преподобним еси в милосердю його преподобен і сам ти. І правдивого в правді своїй ублажаєш земними благами. 27 З чистим серцем ти чист, і показуєш правду йому без утайки, а з олживим, зрадливим, лукавим, його ж робом ходиш і робиш. 28 Заступаєш ти за убогих в лихії їх годині й тісноті, очі ж гордих, неситих пихою загреб хилиш низько до долу. 29 Ти, мій Боже, у мене за съвітло, ти съвітиш мені й у темності, і просвічуєш темряву й розуму й серця сумного. 30 Я з тобою воюю, з тобою звойовую військо хоробре, і з тобою на тверджі потужні, на мури злізаю високі. 31 Бог! у його дорога без хиби права, слово чисте у його; щит спасений він тим, хто надію в йому одному покладає; 32 Бо хто Бог, oprіч Господа, Бога одного, і хто нам захита, oprіч його съятого, єдиного Бога справедельного в съвіті? 33 Він мене підперезує силою й путь мені рівно рівняє, 34 Робить ноги бистрими, як в оленя, й гори знижає високі; 35 Робить з рук моїх він самосіка-меча, з пліч — мідяного лука. 36 І щитом закриває спасенним, і милостю пишно величить. 37 І ступні розширяє мої, й нога не спіткнеться у мене. 38 Я вганяю за ворогом прудко, хапаю, не дам улизнути, 39 І вирізує всіх до ноги, щоб на мене вже більш не вставали. 40 Підперезуєш міццю мене, й лечу я до бою стрілою, 41 Бо женеш вороги сперед мене, я в пень їх запеклих рубаю. 42 І кричать вони й квилять, нема ім підмоги й рятунку. Кричма квилять до Господа, ні! він мовчить і до них

не озветься. 43 Й розкидую їх, розсипаю, мов землю, мов порох по вітру; я топчу їх ногами, мішу, як грязоку в багні, у калюжі. 44 Рятував ти від змовин мене, уберіг і від бунту сліпого, і зробив головою язиків чужих, боввохвальників странніх. 45 Люди — народи странні, язиці чужі, боввохвальці непевні, що не знав їх, не відав, вони тепер служать мені, послухають. 46 Чужий рід, чужа віра, леститься до мене, мені догоджає, і тремтять вороги чужоземці по твердженіх замках високих. 47 Жив Господь і прославлена скеля моя й захиста спасенна, 48 Бог, що помсту мою взяв на себе, піддавши народи під мене, 49 Що вхопив мене з рук в супостат і підняв мене в гору, і від зрадника з серцем запеклим, лихим, слобонив мою душу! 50 Тим я, Господи, буду в язиціх невірних тебе прославляти, й твоє імя, прізвище в псальмах, величніх піснях восьпівати. 51 Бо цареві своїму ти на подуж підмогу велику являєш, й Давиду помазанцеві й його роду по вік призначаеш.

23 Се ж останнє Давидове слово, слово Давида, Ессеєвого сина, слово мужа поставленого високо, помазанника Бога Яковового, і любого съпівця Ізрайлевого: 2 Дух Господень глаголе в мені, і слово його на язиці в мене. 3 Сказав Бог Ізрайлів, говорив про мене скеля Ізрайлева: володіти ме над людьми праведний, буде царювати в Господньому страсі. 4 Як на досвітньому розсвіті, при сході сонця на безхмарному небі від його съвітла після дощу виходить із землі трава, 5 Чи не так же і мій дом перед Богом? Бо завіт віковічно статочній й твердий вчинив він зо мною. Чи не так же виходить від його все спасенне мое й все бажанне мое? 6 А безбожники, се його терпне викинене, що рукою його ніхто не торкає, 7 А хто хоче його зібрati, той бере залізо, або держало до списа, і палять його на місці. 8 А се ймення хоробрих силачів у Давида: Ісбозет Ахаманій, головний між трьома; він підняв списа свого на вісімсот мужів, і побив їх заразом. 9 Після його йде між трьома невміраками Елеазар, син Дода Ахового. Він належав до тих трьох хоробрих, що з Давидом поругали Филистіїв зібраних до війни; 10 Ізрайлітняне виступили були проти них, а він став

і стинав Филистіїв покіль рука в його втомилась і неначе приросла до меча. І дарував Господь того дня велику побіду, і військо йшло за ним тільки задля пліндування. 11 Після його йде Самма Агенко, Гарарій. Раз зібрались Филистії в Тирію. Там була нива, засіяна сочвицею. Як же люди повтікали перед Филистіями, 12 Зупинився він серед ниви, оборонив її й побив Филистіїв. І подав Господь тоді велику подуж. 13 Одного разу троє сих силачів з трийцю прийшли до Давида в часі жнів в печеру Одоллам, тим часом, як ватага Филистіїв стояла в долині Рефаймів. 14 Давид був тоді там в утврежденому місці, а залога Филистійська стояла в Бетлеємі. 15 І схотілось Давидові пити, і каже він: Хто б добув мені води з колодязя коло ворот Бетлеємських? 16 І пробились трьох тих силачів через табор Филистійський, набрали води з колодязя Бетлеємського та й принесли Давидові. Та він не схотів пити її, і вилив на жертву в славу Господеві, 17 І сказав: Сохрани мене, Господи, від того, щоб я таке чинив! Се кров съмільчаків, що важили життєм своїм, ійдучи по неї! й не схотів її пити. От що чинили отті три невміраки! 18 Й Абесса, брат Йоабів, Саруенко, був головним з трьох інших. Він убив своїм списом триста чоловіка, і був славним між тими трьома. 19 Між сими трьома був він знатніший, і був їх отаманом, тим же трьом первим не був рівня. 20 Банея, син Йодая, мужа хороброго, великий ділами, із Казеїла. Він убив двох синів Ариїла з Моабу. Раз, як упав сніг, убив він лева в ямі; 21 Сей же вбив і велетня Египтія. Египтій держав списа в руці, він же пійшов із палицею на його, вирвав у Египтія списа з руки та й положив його власним його списом. 22 Таке діло вчинив Банея Йодаєнко; і був він славний між трьома невміраками; 23 Між трийцю був він у шанобі, та первим трьом не був рівня. Давид поставив його найближшим своїм прибічником. 24 (А се ймена прочих силачів Давидових:) Асаїл, брат Йоабів, був між трийцю; далій Елханан Доденко з Бетлеєму; 25 Самма з Хароду, Елика з Хароду; 26 Херець із Палту; Іра Ікешенко з Текої; 27 Ебіезер із Анатао, Мебуннай із Гуші; 28 Залмон із Ахоху, Магарай з Нетофу; 29 Хелеб Бааненко з Нетофу; Іддай Рибаєнко з Гиви, Беняміній; 30 Банея з Пирату; Іддай з Нахле-Гаашу; 31 Абі-Алbon

із Арби, Азмавет із Бархуму; **32** Еліахба з Саалбону, з синів Яшена — Йонатан; **33** Сама з Гарару; Axiam Сараренко з Арапу; **34** Елифелет, син Ахасбая Магахатового, Еліам Ахитофеленко з Гиламу; **35** Гезро з Кармелю; Паарай Арбій; **36** Ігал Нatanенko з Зоби, Баній з Гаду; **37** Зелек Аммоній, Нахарай з Бероту, зброєноша Йоабів Саруенків; **38** Іра з Ітрі, Гареб із Ітрі; **39** Урія Геттій. Усіх трийцять і сім.

24 І запалав ізнов Господень гнів на Ізраїля, й побудив Давида розказати: Йди, перелічи Ізраїля й Юду: **2** І повелів царь воєводі Йоабові: Пройди по всім поколінням Ізрайлевим од Дану та й до Берсаби й переліч'те народ, щоб мені знати лік народу. **3** І відказав Йоаб цареві: Господь, Бог твій, нехай ще стільки намножить народу, скілько його є, та ще й сто разів стільки, а добродій мій царь нехай дожие сього; та на що й про що захотілось сього моїму добродієві й цареві? **4** Та мусів Йоаб з отаманнем чинити по царському наказові. От і пішов Йоаб із отаманнем від царя, щоб складати перелік народу Ізраїльського. **5** І перейшли вони Йордань та й роспочали рахубу в Ароері по правому боці города, що стоїть посеред долини Гадової по дорозі Язеру; **6** Тоді прибули в Галаад та й пройшли до землі Тахтим-Годші, й прибули в Дан-Яан і обійшли Сидон; **7** І прибули в замок Тирський й в усі городи Хівіїв і Канааніїв, і вийшли на півднє Юдеї в Бирсабію; **8** Пройшовши так по всьому царству, пройшли через дев'ять місяців і двайцять день в Ерусалим. **9** І подав Йоаб цареві перелік, що зроблено при перегляді народу, й налічено Ізрайлитян вісім сот тисяч мужів сильних і спосібних до війни, а Юдеїв п'ятьсот тисяч. **10** Та вдарила Давида совість після того, як він звелів перелічити люд. І промовив Давид до Господа: Тяжко провинив я тим, що вчинив тепер, але молю тебе, Господи, прости гріх раба твого, бо я вельми (збуяв) нерозумно вчинив. **11** Як же тепер встав Давид другого дня вранці, пройшло слово Господнє до пророка Гада, прозори Давидового; **12** Ійди й скажи Давидові: Так глаголе Господь: Кладу перед тобою три речі; вибери одну, щоб я скарав тебе. **13** І прийшов до Давида Гад, сповістив його про се й рече йому: Виберай, чи має бути в твоїй землі через сім років голоднеча, чи щоб ти три місяці втікав од ворогів твоїх, а вони

вганяли за тобою, чи нехай через три дні морова пошесть буде в твоїй землі? Оце ж надумуйсь та й дивись, що маю сказати тому, хто мене послав. **14** І відказує Давид Гадові: Дуже мені тяжко, але нехай впаду я в руки Господні, милосерде бо його велике; людям же в руки власти не хочу. **15** І послав Господь морову пошесть на Ізрайлитян від досьвітку аж по назначений час; і померло люду від Дану до Берсаби сімдесят тисяч чоловіка. **16** Як простяг же ангел руку свою на Ерусалим, щоб вигубити його, зжалівсь Господь над нуждою та й повелів ангелові, що вигублював люд: Годі! одведи руку твою. Ангел же Господень був саме тоді на тоці в Евузія Орни. **17** Вбачаючи же Давид, як ангел побиває народ, благав Господа, промовляючи: Я провинив, я (пастирь) вчинив переступ, се ж вівці — чим вони винні? Оберни ж руку твою проти мене й дому моє! **18** І прийшов того дня до Давида Гад і рече йому: Йди, спорудь Господеві жертвінника на тоці в Евузія Орни. **19** І пішов Давид по слову Гадовому, як повелів Господь. **20** Споглянувши ж Орна й побачивши, що царь із двором своїм простує до його, вийшов і вклонився перед царем лицем до землі. **21** Питає тоді Орна: Чого йде добродій й царь мій до раба свого? І відказав Давид: Щоб купити в тебе гумно, й спорудити жертвінника Господеві, й так одвернути пошесть від люду. **22** І каже тоді Орна Давидові: Нехай мій добродій й царь візьме що хоче та й принесе жертву. Ось воли на всепаленне, й вози й ярма волові на дрова. **23** Се все дає, мій царю, Орна цареві, а Господь, Бог твій, нехай прийме обіт твій. **24** Однак же царь відказав Орні: Ні, я куплю в тебе за гроши, й не хочу приносити Господеві всепаленне, що мені досталось дармо. От і купив Давид гумно, й воли за п'ятьдесят срібних склів. **25** І спорудив там Давид Господеві жертвінника й приніс всепаленне й мирну жертву. І Господь змилосердився над країною, та й одвернув погубу від Ізраїля.

1 Царів

1 Як же Давид зостарівся, й вбивсь у високі літа, так, було, ніяк не загріється, хоч його й у ковдри загортують. **2** І кажуть йому слуги його: Нехай би пошукали добродіїві нашему цареві молоду дівчину;nehay bi bona tsarya doglyada i uslugovuvala yomu, i lежала na yogo loni, i буде тепло нашему добродіїві, цареві. **3** I шукали вони по всьому займищу Ізраїлевому що найкрасчої дівчини, та й знайшли Абисагу з Сунаму, та й привели її до царя. **4** I була вона гарна-прегарна дівчина, й ходила за царем і вслуговувала йому, але царь не пригортавсь до неї. **5** Аж ось Адонія, син Аггитин, розгордівши́сь, почав говорити: Я буду царем! От і завів собі колесницї й коней п'ятьдесятъ чоловіка, що поперед ним бігали. **6** Батько ж (Давид) ніколи, поки жив, не картав його, питанючи: Про що ти се чиниш? А був він дуже гарний, та ще й уродивсь йому послі Абессалома. **7** I був він у змові з Йоабом Саруенком та з съвященником Абітаром, і тягли вони за Адонією. **8** Та съвященник Садок і Банея Йодаєнко й пророк Нatan, і Семей й Рисій, а також хоробрі Davidovi не накладали з Адонією. **9** Позаколював раз Адонія вівці, корови й бички коло Зохелет-Каменя, що над криницею Рогель, і закликав до себе всіх братів своїх, синів царських, і всіх мужів Юдиних, що служили в царя; **10** Пророка ж Натана, Банею й тих хоробрих, та свого брата Соломона не запросив до себе. **11** Тоді сказав Нatan до Бетсаби, матері Соломонової: Чи ти чула, що Адонія, Аггитин син, озвав себе царем, а Давид, наш пан, про те й не знає? **12** Оце ж я раджу тобі: рятуй житте твоє й житте сина твого Соломона. **13** Іди до царя Davida та й скажи йому: Чи не сам же ти, мій добродію й царю, заприсяг службці твоїй, кажучи: Син твій Соломон буде царем послі мене, й він засяде на мойму престолі? Про що ж оце Адонія окликав себе царем? **14** I оце, як ти ще розмовляти меш із царем, я ввійду за тобою та й доповню твої слова. **15** I ввійшла Бетсаба до царя у спальню. Царь же був старезний, а Абисага з Сунаму вслуговувала цареві. **16** I нахилилась Бетсаба й поклонилася цареві; а царь запитав: Що тобі треба? **17** I відказала йому: Добродію мій, царю! ти заприсяг службці твоїй перед Господом, Богом твоїм: Син твій

Соломон буде царем після мене, й засяде на мойму престолі! **18** A ось Адонія окликнув себе царем, а ти, добродію мій й царю, про се й не знаєш. **19** Він позаколював багацько волів, товстих биків й овець, та запросив усіх синів царських, і съвященника Абітаря та Йоаба, гетьмана, до себе; кметя ж твого Соломона не закликав. **20** A на тебе, мій добродію й царю, обернув тепер очі ввесь Ізраїль, щоб ти обявив ім, хто засяде після тебе, мій добродію й царю, на твойму престолі? **21** Ато скоро спочине мій добродій й царь коло батьків своїх, я й син мій Соломон стояти мем зрадниками тут. **22** Ще ж вона говорила до царя, як увійшов пророк Нatan. **23** I сказано цареві: Ось пророк Нatan! I прийшов він перед царя і поклонився цареві лицем до землі. **24** I промовив Нatan: Мій добродію й царю! чи се ти розпорядив: Адонія має бути царем, і йому на мойму престолі седіти? **25** Bo він сьогодні спустивсь і заколов множество волів, годованих бичків і овечок та й закликав царевичів, а до того військову старшину й съвященника Абітара; й вони оце трапезують і п'ють перед ним, викликуючи: Нехай живе царь Адонія! **26** Мене ж, твого слугу, да съвященника Садока, Банею Йодаєнка, й раба твого Соломона не кликав. **27** Невже ж це сталось по наказу моего царя добродія, й чому ти не сповістив кметя твого, хто після тебе, мій добродію й царю, седіти ме на твойму престолі? **28** I відказав царь Давид і рече: Кликнути Бетсабу! Як же ввійшла вона й стала перед царем, **29** Поклявся царь і рече: Так певно, як живе Господь, що вирятовував мене з усякої біди, **30** Як заприсяг я тобі перед Господом, Богом Ізраїлевим: син твій Соломон мусить після мене бути царем і йому седіти на престолі мойму наміст мене. Се я й справджу сьогодні. **31** I вклонилася Бетсаба лицем до землі, упала перед царем та й промовила: Нехай добродій мій, царь Давид, живе по всі віки! **32** I повелів царь Давид: Кликнути до мене съвященника Садока, пророка Натана й Банею Йодаєнка! Як же ввійшли вони перед царя, **33** Сказав ім царь: Возьміть слуг вашого пана з собою; потім посадіть сина моего Соломона на моого мула й везіть його в Гіон. **34** Нехай там помаже його съвященник Садок і пророк Нatan царем над Ізраїлем; тоді трубіть у трубу й викликуйте: Нехай живе царь Соломон! **35**

Потім проведіть його сюди, нехай увійде й сяде на мойму престолі й нехай він буде царем намість мене: бо я призначив його, щоб він був князем над Ізраїлем і Юдою! **36** I відказав Банея Йодаєнко цареві й промовив: Аминь — так нехай скаже Господь, Бог пана моого, царя! **37** Як був Господь з моїм паном царем, нехай так буде й з Соломоном, і вчинить престол його ще вищим над престоломою пана, царя Давида. **38** I пішли съященник Садок і пророк Натан і Банея Йодаєнко вкупі з хелетеями й фелетеями та й посадили Соломона на мула царевого Давидового й повели його в Гіон. **39** I взяв съященник Садок олійного рога з намету та й помазав Соломона. Тоді затрублено в трубу, й ввесь люд викликував: Нехай живе царь Соломон! **40** I йшовувесь народ позад його, й грали люди в сопілки й радувались, так що аж земля розсідалась од їх крику. **41** I почув се Адонія вкупі з запрошеними, саме коли скінчили трапезу. Почув також і Йоаб гук трубний та й каже: Що се за шум, що за гук у місті? **42** Ще він говорив, як увійшов Йонатан, син съященника Абіятара. I сказав Адонія: Увійди сюди, ти чоловік чесний й приносиш добру звістку. **43** I відказав Йонатан Адонії: Правда! наш добродій, царь Давид, зробив Соломона царем. **44** Царь післав з ним съященника Садока, пророка Натана, і Банею Йодаєнка з хелетеями й фелетеями, й посадили вони його на царського мула; **45** I помазали його съященник Садок і пророк Натан в Гіоні на царя; і пішли звідти з веселими сълівами, і зворушився ввесь город. Ось звідки галас, що ви чули. **46** I Соломон засів уже на царському престолі. **47** I царські слуги приходили поздоровляти нашого добродія, царя Давида й промовляли: Нехай твій Бог зробить ім'я Соломонове ще поважнішим як ім'я твоє, й престол його висчим над престолом твій! I вклонився царь на свойму ложі, **48** I сказав царь так: Благословен Господь, Бог Ізраїль, що сьогодні так учинив, що один з моїх засів на мойму престолі й мої очі се бачять! **49** I вжажнулись усі, що їх закликав був Адонія, повставали та й порозходились, кожний в свій бік. **50** Адонію ж обняв страх перед Соломоном; він встав та й ухопився за роги в жертівника. **51** I переказано Соломонові: Адонія з великого страху перед царем Соломоном ухопив за роги жертівника та й каже:

Царь Соломон мусить попереду заприсягти, що не велить раба свого стратити. **52** I вирік Соломон присуд: Коли буде він себе показувати чоловіком чесним, то й волосина з його не впаде на землю; коли ж виявиться, що він чинить зло, мусить умерти. **53** От і взяли його посланці царя Соломона від жертівника, а він, прийшовши, упав перед царем Соломоном ниць. I сказав йому Соломон: Йди собі додому.

2 Як же прийшла година, вмерти Давидові, заповів він синові своїму Соломонові, мовлячи: **2** Я йду оце в ту дорогу, що нею ввесь съвт ійти мусить, ти ж кріпися й покажи себе мужем. **3** I пильний того, що вимагає Господь, Бог твій, від тебе: ходи путьми його й держи його встанови, заповіді, права і съвідчення, як се написано в Мойсейовому законі, щоб бути тобі розважливим у всьому, що чинити меш, і всюди, куди обернешся; **4** Щоб Господь справдив слово своє, що прорік про мене, а воно таке: коли сини твої будуть вважати на свою путь, щоб ходити передо мною в правді від усього серця й від усієї душі, то не перестануть потомки твої седіти на престолі Ізрайлевому. **5** Далій же: знаєш сам, що вкоїв мені Йоаб Саруєнко, що він заподіяв двом гетьманам Ізрайлевим, Абенирові Ниренкові та Амессі Етеренкові, повбивавши їх перед миром, як би на війні, та проливши, як на війні, кров на пояс, що був на череслах у його, й на обуву, що мав на ногах своїх. **6** Оце ж чини по своїму розуму й не дай йому зйті в землю на той съвт із волосом сивим. (Sheol h7585) **7** Синам же Галаадія Берзеллія яви ласку, щоб вони за твоїм столом їли, вони бо стали мені в пригоді, як я втікав од брата твого Абессалома. **8** Далій, маєш ще при собі Семея Геренка, Беняминія з Бахуриму: сей проклинав мене тяжко, як ішов я в Маханаїм, та він вийшов зустріч мене на Йордань, і я заприсяг Господом, кажучи: Я не стручу тебе! **9** Ти ж не зостав його без кари, бо ти чоловік мудрий, так знати меш добре, що йому заподіяти, щоб він пішов на той съвт із сивим волосом скривавленим. (Sheol h7585) **10** I почив Давид із отцями своїми, й поховано його в Давидовому городі. **11** Царювання ж Давидового над Ізраїлем було сорок год: в Геброні він правив сім год, в Ерусалимі ж трийцять і три годи. **12** I сів Соломон на престолі батька свого Давида, а потуга його все кріпшала та й кріпшала. **13** I

прийшов Адонія, син Аггитин, до Бетсаби, матері Соломонової. І спитала вона: А мирний же приходить твій? І відказав їй: Мирний. **14** І почав: Треба мені поговорити з тобою. Каже вона: Говори. **15** Тоді каже він: Знаєш сама, що царство було мое й що ввесь Ізраїль ждав, що царем буду я. Та вони пішшли інакше й припало царство моїму братові, бо Господь йому так призначив. **16** Тепер в мене одна тільки просьба до тебе: не відмов мені. І каже вона йому: Говори. **17** І промовив він: Попроси царя Соломона — бо він тобі не відмовить — нехай oddаста за мене Абисагу з Сунаму. **18** І каже Бетсаба: Добре, я перемовлюсь із царем про тебе. **19** Як же ввійшла Бетсаба до царя Соломона, щоб із ним перемовитись про Адонію, царь піднявся, вклонивсь перед нею та й сів на своюму престолі. Поставлено престол і про цареву паніматку, й вона сіла з правого боку його. **20** І каже вона: Є в мене просьба невеличка до тебе, не відмов мені її. І відказав їй царь: Скажи тілько, паніматко, я певно тобі не відмовлю. **21** І промовила вона: Що, коли б Абисагу з Сунаму oddали за твого брата Адонію? **22** І відказав царь Соломон матері: О, чому ти просиш тільки Абисагу з Сунаму про Адонія? Лучше проси вже йому й царства. Він же бо мій старший брат, до того ж має за собою съященника Абіятара та Йоаба Саруенка. **23** І поклявсь царь Соломон Господом так: Нехай мені те й те вдіє Бог, коли Адонія виявив се бажанне не про те, щоб наложити головою! **24** Так певно, як живе Господь, що укріпив мене й посадив мене на престолі батька моого Давида, та по своїй обіцянці устроїв мені дом: сьогодні буде страчений Адонія! **25** І дав царь Соломон наказ Банеї Йодаєнкові, й вбив його той, і вмер він. **26** Съященникові ж Абіятарові повелів царь: Іди ув Аннатот у твій хутор, бо й ти заробив смерть. Та сьогодні тебе не страчу, бо ти носив скриню Господню перед моїм отцем Давидом, і все, що витерпів отець мій, терпів і ти з ним. **27** Так видалив Соломон Абіятара, щоб він більш не був съященником Господнім; і справдилось Господнє слово, що сказав був про дом Ілія в Силомі. **28** Як дойшла ж про се чутка до Йоаба — Йоаб же тягнув руку за Адонією, а до Соломона не прихилився — то він втік у намет Господень та й ухопився за роги жертівника. **29** Як же з'ясовано

цареві Соломонові: Йоаб утік у намет Господень і стоять коло жертівника, послав Соломон Банею Йодаєнка з наказом: ійди, вбий його. **30** Як же прийшов Банея до намету Господнього, сказав йому: Такий царський наказ: Ходи сюди! той же відказує: Ні, тут хочу вмерти. І приніс Банея відповідь і каже: Так говорив Йоаб і так він мені відказав. **31** І рече йому царь: Зроби так, як він промовив; убий його й поховай, щоб зняти з мене й з моєї родини кров, що Йоаб пролив безвинно. **32** І нехай Господь оберне кров його на його голову, бо він убив двох таких, що були безвинні й лучші його, а мій отець Давид і не знов про те, Абенира Ниренка, гетьмана Ізрайлевого та Амессу Етеренка, гетьмана Юдиного. **33** Оце ж нехай кров їх навіки впаде на голову Йоабові й потомків його, а Давидові й потомкам його, й домові його, й престолові його по всій вічні часи нехай посилає Господь щасну долю! **34** І пішов Банея Йодаєнко та й убив Йоаба, й поховано його в домівці його в степу. **35** І поставив царь Соломон Банею Йодаєнка намість його над військом, а съященника Садока поставив царь намість Абіятара. **36** І послав царь і повелів кликнути Семея й сказав йому: Збудуй собі будинок у Ерусалимі й зоставайсь тут жити, не виходячи нікуди звідси. **37** Коли ж ізвідси вийдеш, хоч би поза потік Кидрон, так зараз — знай се — мусиш умерти; кров же твоя впаде на твою голову. **38** І відказав Семей цареві: Добре! як мій добродій й царь повелів, так і чинити ме раб твій. От і жив Семей у Ерусалимі довго. **39** Аж ось лучилось у три роки, що два раби Семеєві втекли до Анхуса Маашенка, царя Гетського. І переказано Семеєві: Раби твої в Геті: **40** І зібрався Семей, осідлав осла свого та й пустивсь у дорогу в Гет до Анхуса шукати рабів своїх. І вернувся Семей й привів раби свої з Гета. **41** От і з'ясовано Соломонові, що Семей виходив з Ерусалиму в Гет і вернувсь назад. **42** І післав царь закликати Семея, та й каже йому: Чи ж я не поклявся тобі Господом і не завірив тебе: скоро ти звідсі пійдеш куди небудь, мусиш — знай се — вмерти? Ти ж відказав мені: добре! чую! **43** Чом же ти не вважив на виречену перед Господом божбу й на повеліннє тобі дане? **44** І рече царь надто Семеєві: Сам ти знаєш і серце твое знає все те зло, яке ти заподіяв отцеві моїму Давидові. Нехай же Господь оберне

твою злість на твою голову, **45** Царь же Соломон нехай буде благословен, і Давидів престол нехай буде непорушен перед Господом по вічні часи! **46** І повелів царь Банеї Йодаєнкові; він вийшов і стратив його, і той вмер.

3 Як же окріпло царство в руці в Соломона, посвоячився Соломон із Фараоном, Египецьким царем, і взяв за себе дочку Фараонову й привів її в Давидів город, покіль не скінчить будови палати своєї храму Господнього й муру навколо Ерусалиму. **2** Тоді приносив люд жертви ще на висотах, до того бо часу не був ще збудований дім імені Господньому. **3** Соломон любив Господа і ходив в установах отця свого Давида, але й він приносив жертви й палив кадило на висотах. **4** І подався царь у Габаон, щоб там жертувати, бо се була найповажніша жертівна висота. Тисяча всепалень приніс Соломон на тому самому жертівнику. **5** У Габаоні ж обявивсь Господь Соломонові вночі ввінні, й рече Бог: Проси, що дав би я тобі. **6** І відказав Соломон: Ти виявив майму отцеві Давидові велику милість, і за те, що він ходив перед лицем твоїм у щирості, побожності й в чистоті серця, ти додержав йому цю велику милість і дарував йому сина, що седів би на його престолі, як і є воно тепер. **7** Оце ж, Господи, Боже мій, вчинив еси раба твого наміст отця моого Давида царем; але я ще молодик і не знаю ні виходу, ні ввіходу; **8** І раб твій обертається серед народу твого, що вибрав ти собі, такого великого народу, що за множеством його неможна його ні злічти, ні переглянути; **9** То ж дай слузі твоїм розумне серце, щоб йому правити народом твоїм і вміти розбірати між добрим і лихим; бо хто зможе правити сим величезним народом? **10** І вподобав Господь, що Соломон просив сього. **11** І рече йому Бог: За те, що ти просив сього, а не випрошував довгого віку, або багацтва, або смерті ворогів твоїх, а прохав розуму, щоб уміти судити, **12** То я вволю твою волю: даю тобі мудре й розумне серце, так що рівні тобі ні перше тебе не було, ні послі тебе не зявиться. **13** Ба й тим, чого не прохав еси, наділю тебе: і багацтвом, і славою, так що рівні тобі не буде між царями, покіль віку твого; **14** І коли ходити меш путьми моїми, пильнуючи установ моїх і заповідей моїх, як отець твій Давид ходив, так дам тобі й вік

довгий. **15** І прокинувся Соломон, і зрозумів, що се сновидінне. Вернувшись ж у Ерусалим, приступив перед скриню закону Господнього, й приніс жертви всепалення та жертви мирні, й зладив велику гостину про всі слуги свої. **16** Тоді прийшли дві молодиці-блудниці до царя. **17** І каже одна молодиця: Прошу, пане мій! я й оця молодиця живемо в одній хаті, я породила при ній в тій хаті; **18** На третій же день, як я породила, злягла й ся молодиця. І були ми вдвох; нікого чужого з нами в хаті не було; **19** І вмер синок сієї молодиці вночі, бо вона приспала його; **20** Вона ж усталася серед ночі, узяла мою дитину зпід мого боку, тим часом, як служебка твоя спала, та положила її до свого лоня, свою ж мертву дитину положила до моєї груді; **21** Як же всталася я вранці годувати дитинку мою, коли ж воно мертвє. Та як я придивилася до його вранці пильно, бачу, що се не моя дитинка, що я вродила. **22** Друга ж молодиця каже: Ні! моя дитина жива, а твоя дитина мертві. А та править: Ні! твоя дитина мертві, а моя живен'ка. І змагались так перед царем. **23** І рече царь: Ся править: ось моя дитина живен'ка, а твоя мертві, а та править: ні! твоя дитина мертві, а моя живен'ка. **24** І повелів царь: Подайте мені меч! Як же принесено меча перед царем, **25** Повелів царь: Розітніть живе хлопяtko надвое, та й дайти сїй половину, а тїй половину. **26** І каже тоді молодиця, та, що дитина в її була жива, цареві – бо серце її заворушилось з жалю за синком своїм: Благаю тебе, добродію мій, оддай тїй живен'кій дитинку, не вбивай! А друга промовила: Нехай не буде ні мені, ні тобі, розтінайтє! **27** І розсудив царь: Оддайте тій першій живу дитину, не вбивайте! та її маті. **28** Як же почув увесь Ізраїль про царський присуд, сповнились усі шаною й страхом перед царем; зрозуміли бо, що в йому був Божий розум, щоб судити.

4 Оце ж Соломон був царем над усім Ізраїлем. **2** А ось, які були в його старші урядники: Азарія, син Садока съященника; **3** Елихореф та Ахія, сини Сиви, були писарями. Йосафат Ахилуденко був дієписцем; **4** Банеї Йодаєнко повелів над військом; Садок та Абіятар були съященниками; **5** Азарія Натаненко наглядав над війтами, а Завут, син Натана, був съященником

і приятелем царським; **6** Ахисар наглядав над палатою, а Адонирам над подушним. **7** І було в Соломона дванайцять войтів над усім Ізраїлем. Вони обмисляли царя й його двір живностю. Що місяця в році мусів один з них вистачати обмисел дворовий. **8** І се їх імення: Бенгур на Ефраїмгорах; **9** Бендекер — в Маказій в Шаалбімі й в Бетсамисій в Елоній в Бетханані; **10** Хезеденко в Аруботі; йому вказано Сохо та все займище Хеферське; **11** Абинадабенко: увесь Нафат-Дор; він мав Тафату, дочку Соломонову, за жінку. **12** Баана Ахилуденко мав під собою: Таанах і Мегіддо й увесь Бет-Сан, що коло Сартана під Езреелем, від Бет-Сану до Абел-Мехола аж за Йокмеам; **13** Геберенко в Рамоті Галаадському; а мав він під собою оселі Ярові Манассієнкові, що в Галааді, і крайну Аргоб у Басані, шістьдесят великих городів з мурами й мідяними засовами; **14** Ахинадаб Гидденко був в Маханаїмі; **15** Ахимаас в Нафталії; він узяв за себе дочку Соломонову, Басемату; **16** Баана Хушаєнко, ув Ассері й Баалоті; **17** Йосафат Паруаженко — в Іссахарі; **18** Шимей, син Ели, в Бенямині; **19** Гебер Урієнко — в Галаад-землі, в землі Сигона, царя Аморійського, й Оговій, царя Басанського. Він був приставлений над усім в тій землі. **20** Юда й Ізраїль многолічні як пісок у морі, їли, пили й веселились. **21** І царював Соломон над усіма царствами од Евфрат-ріки до землі Філістійської й до границь Египецьких. Вони приносили гостинці й служили Соломонові, покіль віку його. **22** Живность же Соломонову на кожний день становили: трийцять мір пшеничної муки, їх шістьдесят мір інчої муки, **23** Десять годованих волів, двайцять волів з пасовища й сотня овець, не лічivши оленів, серн і сугаків та годованої птиці. **24** Бо він панував над усією землею по тім боці ріки, від Тіпсаха до Гази, над усіма царями по тім боці ріки, й був у його мир округи на всі боки. **25** І жили собі Юда й Ізраїль впокійно, кожен під виноградиною своєю й під смоквою своєю, від Дану та й до Берсабії, покіль було віку Соломонового. **26** І було в Соломона сорок тисячей коней до колесниць, а дванайцять тисяч коней верхових. **27** І обмисляли ті урядники царя Соломона, й доставляли всі потреби до столи царського, кожен свого місяця; не допускали вони недостачі в нічому. **28** І ячмінь і солому про коні

й мули доставляли вони за чергою на місце, де зупинявся царь. **29** І наділив Бог Соломона великою мудростю й постеріганнем і багацтвом духа, мов те море піском на березі, **30** І була мудрість у Соломона більша ніж у всіх, що жили на востоці, і більша ніж у всіх Египтів. **31** І був він мудріший над усі люде, розумніший над Етана Езрахія, й Емана, й Халкола й Дарди, Махоленків, і славне було імя його між усіма народами округи. **32** І вирік він три тисячі приповістей, а пісень його було тисяча й п'ять; **33** І знов він говорити про дерево, від кедра на Ливан-горі та й до гисопу, що виростає з муру; говорив і про четвероногого звіра, й про птицю, про полоза й рибу. **34** І приходили з усіх народів, послухати премудрості Соломонової, від усіх царів земних, що зачували про його мудрість.

5 І послав Гирам, царь Тирський, слуги свої до Соломона, як перечув, що його помазано царем на місце отця його. Гирам же був повсячасно щирим приятелем Давидовим. **2** І послав також Соломон до Гирама сказати: **3** Ти знаєш сам, що мій отець Давид не спромігся збудувати дом іменню Господа, Бога свого, через войни з примежними народами, покіль Господь не положив їх під ноги йому; **4** Тепер же Господь, Бог мій, дав мені мир округи. Нема в мене противника, нема перепон. **5** От і задумав я збудувати дом іменню Господа, Бога моого, як сказав Господь отцеві моїму Давидові, словами: твій син, що його посаджу на престолі твоїму намість тебе, той збудує дом іменню моїму. **6** Оце ж повели, щоб нарубали мені на Ливані кедрини; мої слуги будуть разом з твоїми слугами, плату ж за кметів твоїх давати му тобі, яку б ні призначив; сам бо знаєш, що у нас нема людей, що вміли б так дерево рубати, як Сидонії. **7** Почувши Гирам слова Соломонові, зрадів вельми та й каже: Благословен сьогодні Господь, що дав Давидові мудрого сина над сим великим народом! **8** І послав Гирам до Соломона сказати: Вислухав я, що послував еси до мене, й чинити му все, чого бажати меш із кедриною й кипарисом: **9** Кметі мої провадити муть їх з Ливану до моря, й повелю тратвами гнати їх морем до місця, яке мені вкажеш; там я зложу їх, а ти забереш собі; тільки ти доставиш хліба робучому домові моїму.

10 От і відступив Гирам Соломонові кедрини й кипарису, скільки він зажадав. **11** Соломон же давав Гирамові двайцять тисяч мір пшениці на харчуванне слуг його й двайцять мір олії з битих маслин. Стілько віддавав Соломон Гирамові що року. **12** I наділив Господь Соломона розумом, як обіцяв йому. I був мир між Гирамом і Соломоном, і вони вчинили вмову один з одним. **13** I наложив Соломон панщину на всього Ізраїля, й було панщан трийцять тисяч чоловіка. **14** I послали їх на Ливангору по десять тисяч що місяця, на переміну: по місяцю були вони на Ливані, а по два місяці дома. Адонирам же був доглядником над панщиною. **15** I було в Соломона ще сімдесят тисяч двигарів, і вісімдесят тисяч камянорубів у горах, **16** Не влічуючи наставників призначених Соломоном над роботою, щоб наглядали над робочим людом, а було їх три тисячі триста. **17** I дав царь наказ привозити величезне каміннє, дороже каміннє й тесане каміннє на основу дому. **18** A тесали їх будівники Соломонові та Гирамові та Гиблії, й приготовляли бруссі й каміннє на будову храма.

6 У чотирисота вісімдесятому році по виході Ізрайлитян із Египту, у четвертому році, місяця Зифа, — се є місяць другий — царювання Соломонового над Ізраїлем, почав він будувати храм Господеві. **2** A був храм, що його спорудив царь Соломон Господеві, шістьдесят локот завдовжки, двайцять локот завширшки, і трийцять локот заввишки. **3** A съвітлиця (притвор) після ширини храму була завдовжки двайцять локот, і десять локот завширшки перед храмом. **4** I поробив в будівлі кратовані скосьні вікна. **5** I поприбудовував в округ стін храму комнati, навколо храму громадського й місця всесвятого, й поробив так в округи бокові съвітлиці. **6** Найнижча комната була завширшки пять локот, середня шість локот завширшки, а третя сім локот завширшки, бо знадвору будівлі навколо були уступи, щоб прибудовані комнati не припирали до стін будівлі. **7** I як будовано храм, то брано до будовання каміннє тесане там, де його ламано, так що в храмі при роботі не чути було ні молота, ні сокири, ані якого іншого залязного знаряддя. **8** Двері в середню комната були по правій руці будівлі, й круглими сходами входило в середній,

а з середнього в третій поверх. **9** I спорудив будівлю і скінчив її, й прикрив будівлю стелею з кедрових дошок. **10** I спорудив притулок до всієї будівлі, заввишки по п'ять локот і звязав його з храмом кедровим бруссем. **11** I надійшло Господнє слово до Соломона, таке: **12** Оце ти будуєш храм: Коли ж ходити меш у моїх установах, і будеш поступати по моїм правам та пильнувати всіх моїх заповідей, щоб ходити їх робом, так справджу я на тобі слово мое, що я глаголав отцеві твоїму Давидові, **13** I жити му серед синів Ізраїля й не покину народу моого Ізраїля. **14** I спорудив Соломон храм і скінчив його. **15** I обложив стіни храму з середини кедровими дошками; від долівки в будівлі аж до бруссі в криші пообкладував її з середини деревом кедровим, а стелю вистелив кипарисними дошками. **16** I обложив на двайцять локот задній бік дому кедровими дошками від долівки та й до верху, й устроїв внутрішню частину храму на Святе Святих. **17** На сорок локот був храм, то є передня частина храму. **18** A по кедрині була з середини різьба й квітки висячі. Усе було кедрина, каменя не видко було. **19** Задній же простір построїв у внутрі будівлі на те, щоб там поставити скриню завіту Господнього. **20** Сеся частина була двайцять локот завдовжки, двайцять локот завширшки й двайцять локот заввишки, й обложив він її щирим золотом; так саме обложив і кедрового жертівника. **21** I обтяг Соломон храм із середини щирим золотом, і протягнув золотий ланцюг перед місцем пресвятым, і обтягнув (те місце) золотом. **22** Цілий храм обложив він золотом, цілий храм до кінця, та й всього жертівника в Пресвятыому обтяг золотом. **23** I зробив у Пресвятыому два херувими з дерева оливнього по десять локот заввишки. **24** П'ять локот було одно крило херувима, а п'ять локот друге крило херувима, то є десять локот від кінця одного крила до кінця другого крила. **25** На десять локот був і другий херувим. Обидва херувими були однієї міри й одного виду. **26** Заввишки один херувим десять локот, а стільки й другий херувим. **27** I поставив він херувимів перед внутрішньою частину храму. Крила ж херувимів були розпростерті, так що крило одного до однієї стіни торкалось, а крило другого херувима до другої стіни торкалось; другі ж крила їх сходились крилом серед

храму. **28** І пообтягував він херувимів золотом. **29** А по всіх стінах храму навколо вирізбив різьбою херувимів і, пальмових дерев і вислих квіток, що з стіни неначе виходили. **30** А й долівку в храмі обтяг золотом у внутрішній й передній часті. **31** До ввіходу в внутрішню частину зробив двері з дерева оливного, крила ж дверей були пятигранны. **32** На обох дверних крилах з дерева маслинного повиразувано херувимів, пальми і вислі цвіти, та й пообтягав їх золотом, се є покрив херувимів і пальми розпленсаним золотом. **33** Так само поробив і до ввіходу в головний храм двокрилі двері з дерева дикої маслини чотироугольні; **34** А два дверні крила з кипарисового дерева; обі половини одних дверей й обі половини других дверей отворалися. **35** І повіразував на них херувимів, пальми й вислі квітки, й пообтягав їх по різьбі золотом. **36** І построїв внутрішній двір із трьох покладів тесаного чотирогранного каменя й одного покладу кедрового брусся. **37** У четвертому році, в місяці Зиф, заложив він основу під храм Господень, **38** А в одинадцятому році, в місяці Бул — се є місяць восьмий — скінчив він храм по всіх його частинах і з усім знаряддем; а будував його сім год.

7 Свою ж палату будував Соломон трийцять год, і викінчив увесь дім свій. **2** А збудував будинок з Ливанської кедрини, сотню локот завдовжки, п'ятьдесят локот завшишки й трийцять локот завшишки, на чотирьох рядах кедрових стовпів, і кедрове бруссє на стовпах. **3** І встелив стелю з кедрових дощок над бруссєм, на сорока п'ятьох стовпах, по п'ятнайцять у кожному ряду. **4** А віконних стовпів три ряди, й три ряди вікон, вікно проти вікна. **5** І всі двері й дверні одвірки були четверокутні, і вікно проти вікна в три ряди. **6** І присінок із стовпів зробив він п'ятьдесят локот завдовжки, а в трийцять локот завшишки, вкупні з рундуком перед ним з стовпами й порогом спереду. **7** І спорудив ще престолову съвітлицю, де вирікав право, судову съвітлицю, й покрив її кедриною від долівки та аж під стелю. **8** І будинок, де він жив, на другому дворі, позад съвітлиці, споруджено так само. І дочці Фараоновій, що взяла за себе Соломон, спорудив будинок взором сієї съвітлиці. **9** Все оце споруджено з дорогої

камення, обтесаного до розміру з середини й знадвору та обрізаного пилою, від підвалини та аж до верха стін виступів, а знадвору аж до великого переддвору. **10** І в основі було дороге камінне, величезне камінне, камінне у десять локот і камінне у вісім локот. **11** І зверху дороге камінне, тесане до міри, та кедрина. **12** А великий двір обгороджено трьома рядами квадровими й одним рядом кедровим, а так само й внутрішній двір храму Господнього й переддвірре храму. **13** І послав Соломон і взяв Гирама з Тиру. **14** Се був син удови з покоління Нефталієвого; батько ж його був Тирій, мідник; а був сей повен знаття, розуму й вміння у всякій мідяній роботі. Він прибув до царя Соломона й виробляв у його всякі роботи: **15** Він зробив два мідяні стовпи, кожний вісімнайцять локот завшишки, й поворозку в дванайцять локот, що обіймала оба стовпи; **16** І виготовував два наголовні вінці з міді, щоб їх покласти зверху на стовпах: п'ять локот завшишки один главень, а п'ять локот завшишки другий главень; **17** І сітки плетеної роботи та ланцюговаті шнурки на окрите главнів, що були зверху стовпів: сім на один главень, а сім на другий главень. **18** Так зробив він стовпи й два ряди гранатових яблок навколо сіток, щоб покрити главні, що верх стовпів; те саме зробив і для другого главня. **19** А в переддінку главні зверху на стовпах були взором лелії, на чотири лікті, **20** І главні на обох стовпах зверху навпроти сіток; а на другому главні, рядами кругом, дві сотні гранатових яблок. **21** І поставив стовпи на рундуці храмовому; поставив стовпа правобіч і назвав його Яхин, і поставив стовпа лівобіч і назвав його Бааз. **22** А поверх стовпів були наче лелії пороблені. Так закінчено роботу стовпів. **23** І виробив море вилите з міді, завшишки від одного краю до другого десять локот, цілком кругле, а завшишки п'яти локот, а шнур у трийцять локот обіймав його навколо. **24** Попід краями ж його навколо були огірочки по десять на локот; вони обігали море округи в два ряди; огірочки були вилиті заразом із ним. **25** Воно стояло на дванайцятьох волах: три дивились на північ, три дивились на захід, три гляділи на південне, а три позирали на схід сонця; море лежало на них, а зади їх укриті були під ним. **26** Завгрубшки було воно в долоню, а край його похожий на край кубка, видом же

подабало на розвиту лелію. Воно містило в собі дві тисячі ведер. 27 Поробив він і десять мідяних підніжків, а кожен підніжок був десятьох локот завдовжки, чотирьох завширшки й трьох локот заввишки. 28 Підніжки ж зроблено так: у них були стінки, а стінки були між виступами; 29 На стінках же між виступами були повироблювані леви, воли, херувими, й так само на виступах, а повисче й понизче левів і волів звисали вінки неначе ремені; 30 В кожному підніжку по чотири мідяних коліс і мідяні осі. По чотирьох рогах були виступи, неначе плечики, а були вони повибливані під умивальницю, коло кожного вінка. 31 Отвір від внутрішнього вінка до верха на один локоть; отвір круглий як і підніжки стовпів, в півтора ліктя, а при отворі різьби, але бокові стінки були чотирогранні, не круглі. 32 Під стінками було четверо коліс, і осі в колесах держались одна з одною під підніжками; кожне ж колесо було заввишки півтора ліктя. 33 А колеса були зроблені як колеса до возів, тільки осі їх, і обіддє й спиці й дзвони їх — все було вилите; 34 Бо й totі чотири плечики на кожному углі підніжка були з того ж підніжка вилиті; 35 А зверху підніжка був неначе горбок круглий, заввишки в пів ліктя, а вгорі на підніжку були держала й стінки його з одного виливу з ним. 36 I повиризував він на дощинках з міді й на углах херувимів, леви й пальми, скільки де було місця, й квіткову повязь округи. 37 Сим робом повиготовлював він десять підніжків; всі вони були одного виливу, однієї міри й одного виду. 38 Потім вилив десять мідяних умивалень; у кожну умивальню власілось по сорок ведер; кожна вмивальня була в чотири лікті, й кожна вмивальня стояла на одному з десятьох підніжків. 39 I розставив підніжки — п'ять по правому боці храму, а п'ять по лівому боці храму; море ж поставив по правому боці храму, на східно-південній стороні. 40 I поробив Гирам котелики й лопатки й мисочки, й кропильниці, й покінчив усі роботи, які виконував у царя Соломона про съвятиню Господню: 41 Два стовпи з обома головнями на верх стовпів, і дві сітки до покривання обох головнів над стовпами; 42 I чотириста гранатових яблок до кожної сітки до покривання обох шнурів наверху стовпів; 43 I десять підніжків і десять умивалень на підніжках;

44 I одно море й дванадцять волів під море; 45 I казани й лопатки й мисочки, й кропильниці, а ввесь той посуд, що поробив Гирам цареві Соломонові про храм Господень, був з блискучої міді. 46 В Йорданському лузі велив царь виливати їх, у формах із глинковатої землі, між Сукхотом і Сартаном. 47 I поставив Соломон увесь посуд на місці. Задля великої їх многості вага міді не була зрахована. 48 I постараав Соломон увесь посуд, що у храму Господньому: золотого жертівника й золотого стола, що на йому покладні хліби лежали; 49 I съвітильники — п'ять праворуч, а п'ять ліворуч перед заднім простором съвятині з щирого золота, й цвіти, й лампи й щипці з золота; 50 I вмивальні, ножі, миски, блюда й каділниці з чистого золота, й завіси у дверей до внутрішнього храму, до Пресвятої й до дверних крил храмових до головного храму — все з золота. 51 Так скічено всі роботи, що царь Соломон виконував до храму Господнього, й вніс Соломон все, що присвятив був панотець його Давид, срібло й золото й посуд, і зложив у скарбниці храму Господнього.

8 Тоді скликав Соломон громадські мужі Ізрайлеві й всі голови в поколіннях, князі Ізраїльських родин, до себе в Ерусалим, щоб перенести скриню завіту Господнього з Давидового города, се є з Сиону. 2 I позбріались до царя Соломона на съвято усі Ізрайлитяни в місяці Етанимі, — се семий місяць. 3 I прибули всі громадські мужі Ізрайлеві, й взяли съвященники скриню, 4 I понесли скриню Господню й намет громадський, з усім съвятим знарядом, що був у наметі, й несли все съвященники й левіти. 5 Царь же Соломон і вся громада Ізраїльська, що при йому скупилася, ійшли перед скринею, тим часом як жертвовано воли й вівці, стільки, що не зложить їм і ліку. 6 I внесли съвященники скриню завіту Господнього на її місце, у Святе Святих під крила херувимів; 7 Бо херувими простирали крила над місцем скрині й прикривали скриню й носила її зверху. 8 А носила були такі довгі, що їх кінці можна було бачити з съвятині, тільки з надвору не було їх видко. I зостаються вони там по сей день. 9 У скрині ж не було нічого крім двох камяних таблиць, що зложив там Мойсей на Горебі, коли вчинив був Господь завіт із синами

Ізрайлевими, як вийшли вони з Єгипту. **10** Як же повиходили съященники із пресьвятої съятинї, сповнила хмара храмину Господню. **11** I не могли съященники за хмарою стояти там і служити службу, бо храм Господень сповнився славою Господньою. **12** Тоді промовив Соломон: Господь сказав, що пробувати ме в мраці; **13** Оце ж я построїв дім тобі на пробуток, місце, де ти вовіки жити будеш. **14** I повернув царь лице свое й привітав благословенном усю громаду Ізрайлеву, як уся громада Ізрайлева стояла. **15** I промовив: Хвала Господеві, Богу Ізрайлевому, що глаголав устами своїми панотцеві мойму Давидові, й нині справдив те рукою своею! А глаголав тако: **16** З того часу, як вивів я мій нарід Ізраїля з Єгипту, не вибрав я города нї в одному з поколінь Ізрайлевих, щоб мені дом збудовано, де перебувало б імя моє, а вибрав Давида, щоб він був над моїм народом Ізраїлем. **17** I було вже в мого паноця на думці збудувати храм іменню Господа, Бога Ізрайлевого; **18** Та Господь сказав панотцеві мойму Давидові: Що задумав еси збудувати храм іменню мойму, се добра в тебе думка, **19** Тільки ж не тобі будувати мені храм, а твойму синові, що вийшов із чересел твоїх, той збудує храм іменню мойму. **20** I справдив Господь слово свое, що виповів, бо я вступив на місце панотця мого Давида, й засів на престолі Ізрайлевому, як обітував Господь, і збудував храм іменню Господа, Бога Ізрайлевого, **21** I приладив місце на скриню, що в нїй завіт Господень, зложений ним із батьками нашими, як вивів їх із Єгипту. **22** I приступив Соломон до жертівника Господнього поперед всієї громади Ізрайлевої, й зняв руки свої 'д небу, **23** I промовив: Господи, Боже Ізрайлів! нема бога, що був би тобі рівня, нї на небі вгорі, нї на землї внизу. Ти хорониш заповіт і милость слугам твоїм, що ходять перед тобою з усього серця. **24** Ти й кметеві твойму, панотцеві мойму Давидові, додержав того, що обітував йому; що устами твоїми глаголав еси, те сьогодні рукою твою довершив еси. **25** Тепер же, ой Господи, Боже Ізрайлів, додерж рабові твойму, мойму панотцеві Давидові, все що обітував еси йому словами: не переведеться у тебе передо мною седючий на престолі Ізрайлевому, аби тільки сини твої дбали на дорозі своїй про те, щоб ходити передо мною тим робом, яким ходив

ти. **26** Справди ж, Боже Ізрайлів, обітницю твою, що дав еси рабові твойму Давидові, отцеві мойму! **27** Чи Богові ж бо справді жити на землї? Небо й небо небес тебе не 'біймуть, атож би сей храм обняв, що збудовав я тобі? **28** Та зглянься на молитву й благанне слуги твого, Господи, мій Боже, й почуй взвіваннє й мольбу, що раб твій оце тебе вмоляє. **29** Нехай очі твої вночі й у день споглядають на храм сей, на се місце, що про його обітував еси: ім'я моє буде там! Ой вислуховуй же молитви, якими раб твій на сьому місці буде молитись! **30** Вислуховуй мольбу слуги твого й народу твого Ізраїля, коли вони будуть молитись на сьому місці. Вислуховуй в місці пробутку твого, на небі, вислуховуй і милосердися! **31** Коли хто провинить ближньому своїму й наложать на його божбу, щоб побожився, й прийде він, щоб поклястись, перед жертівника твого у сьому дому, **32** Тоді вислухай з неба й вчини присуд над слугами твоїми: скарай винного, обернувши справу його на його ж голову, безвинного ж оправди, давши йому по його правдї. **33** Коли твій нарід Ізраиль буде звойований ворогом, за те що провинив, відтак же обернуться вони до тебе й узнають ім'я твоє, та благати муть тебе в сьому дому, **34** Тоді ти почуй з неба й прости гріхи твого народу Ізраїля, й приведи їх назад у ту землю, що наділив еси батькам їх. **35** Коли небо буде замкнене й не крапнє дощем за те, що провиняєш тобі, й коли молитись муть вони на сьому місці й взнають ім'я твоє й навернутися від провини своєї, бо ти впокорив їх, — **36** Тоді почуй на небі, й прости гріхи слуг твоїх й народу твого Ізраїля, вказавши їм добру путь, щоб нею простували, й пошли дощ на землю твою, що наділив еси народові твойму в наслідні державу. **37** Коли постане голоднеча на землї, чи то помор, коли буде закажений воздух, засуха, ржа, або сарана, або черви, коли тіснити ме ворог у землї його, або буде яка нужда, чи хороба яка, — **38** Усяку молитву, взяке благанне від якої людини з усього народу твого Ізраїля, коли вони почують горе в серці своїму й простягнуть руки свої до сієї съятинї, **39** Почуй у небі, в місці пробутку твого, й помилуй; вчини й відплати кожному по заслузї його, так як ти взнаєш серце його, один бо ти знаєш серце всіх синів людських: — **40** Щоб вони страхалися тебе по всі днї, покіль

жують на землі, що наділив єси нашим батькам. **41** Коли ж би чужениця, що не з твого народу Ізраїля, прийшов із далекого краю задля імення твого, — **42** Бо вони чути муть про велике ім'я твоє, про твою руку потужну й простягнуту правицею, — коли б він прийшов і молився перед сим храмом, **43** То почуй його з неба, з місця, де престолуєш, і вчини все те, про що покликати ме до тебе чужениця, щоб усі народи на землі взнали ім'я твоє, щоб і вони боялись тебе, як нарід твій Ізраїль, та щоб дозналися, що ім'я твоє називається храм сей, що я збудував. **44** Коли вийде нарід твій на війну проти ворога свого тим шляхом, яким пошлеш його, й молити меться Господеві, обернувшись проти города, що вибрав єси, й проти храму, що я збудував іменню твоєму, **45** То почуй з неба молитву й благаннє їх і вдовольни їх. **46** Коли вони провинять тобі — бо нема чоловіка без провини, — а ти в гніву подаси їх на поталу ворогові, а той зайде їх у полонь і відведе у ворожу землю, чи далеко чи близько, **47** I вони скаменуться в землі, куди зайнято їх у полонь, і навернуться і будуть молитись до тебе у землі їх наших ників і мовлятимуть: Ми провинили, ми безбожні, ми грішні, **48** I коли обернуться до тебе з усього серця й з усієї душі в ворожій землі, куди зайнято їх, і молити муться до тебе, обернувшись до землі, що наділив єси батькам їх, до городу, що вибрав єси й до того дому, що збудував я іменню твоєму, **49** Тоді вислухай на небі, в місці пробутку твого, їх молитву й благання і вчини, чого їм треба; **50** I помилуй твій нарід, у чому провинили вони тобі, й прости всі переступи їх проти тебе, й нехай змилосердяться до них ті, що позаймали їх у полонь, і пожалують їх; **51** Бо вони твій нарід і твоє насліддє, що вивів їх єси з Египту, з тієї залишної печі. **52** Нехай (ушій) очі твої будуть отворені на благаннє слуги твого й на молитву народу твого Ізраїля, щоб вислуховувати їх завіди, коли вони взивати муть до тебе; **53** Бо ти вилучив їх у насліддє собі з усіх народів на землі, як се сказав єси через слугу твого Мойсея, коли виводив єси батьків наших із Египту, Владико Господи! **54** Як докінчив Соломон всі ці молитви й благання до Господа, піднявся він із перед жертівника Господнього, де стояв навколошках із простягнутими у небо руками. **55** I

ставши благословив усю громаду Ізраїля грімким голосом сими словами: **56** Благословен Господь, що наділив нарід свій Ізраїль впокоєм, як обітував! Не зосталось марним ні одно слово з усіх величніх обітниць, що дав через раба свого Мойсея. **57** Нехай же буде з нами Бог наш, як він був із нашими батьками. Нехай не покидає нас і не відпихає нас. **58** Нехай прихиляє до себе серце наше, щоб ми ходили путьми його й пильнували заповідей його, установ його й законів його, що заповідав він батькам нашим. **59** I нехай будуть сі слова, що я промовив у молитві перед Господом, близькі Господеві, Богові нашему, в день і в ночі, щоб він подавав усе потрібне слузі своїму і народові своєму Ізраїлеві на всякий день, **60** Щоб усі народи на землі зрозуміли, що Господь є Богом, і ніхто інший; **61** I нехай серце ваше буде неподільно віддане Господу, Богу нашему, щоб ми ходили в установах його і держали заповіді його, як се оце й діється. **62** За сим царь і ввесь Ізраїль принесли жертву перед Господом. **63** I приніс Соломон на мирно жертву Господеві двайцять і дві тисячі волів а сто двайцять тисяч овець. Сим робом освятили храм Господень царь і всі Ізрайлитяне. **64** Того ж дня освятив царь середню часть двора перед храмом Господнім, приносячи там усипалення, й хлібову жертву й товщ на жертву мирно; бо мідяний жертівник, що стояв перед Господом, був надто малий, щоб на йому помістити всипаленне й хлібову жертву й тук жертви мирної. **65** I справив Соломон того часу съято й ввесь Ізраїль із ним, — збір величезний, що зійшовся від входу в Етам аж до ріки Египетської, перед Господом, Богом нашим, через сім день і ще сім день, то є через чотирнайцять день. **66** На восьмий же день відпустив Соломон нарід. I благословили вони царя й розійшлися по домівках своїх, радіючи в серці задля всього доброго, що виявив Господь слузі своїму Давидові й народові своєму Ізраїлеві.

9 Як же скінчив Соломон будову съятинї Господньої й царської палати й всього, що бажав витворити, **2** Обявився Господь Соломонові вдруге, як обявивсь був йому в Габаоні. **3** I рече Господь йому: Вислухав я молитву твою й благаннє твоє, що приносив ти перед мене. Я освятив сей

храм, що збудовав єси, оселивши там на віки ймя мое, й мої очі й мое серце будуть там віковічно пробувати. **4** Як ходити меш передо мною, так як ходив отець твій Давид, в простоті серця й широті, та все те чинити, що я заповідав тобі, й моїх установ і прав пильнувати меш, **5** Так я престол твій над Ізраїлем утвірджу навіки, як обітував отцеві твоїму Давидові, словами: не переведеся в тебе седючий на престолі Ізрайлевому. **6** Коли ж ви й діти ваши одвертатись мете від мене, й не пильнувати мете моїх заповідей й встанов, що я положив перед вами, а відійдете й іншим богам станете служити й перед ними припадати мете, **7** Так викореню Ізраїля з землі, що наділив їм, і той храм, що посвятив іменню моїму, відкину від лица мого, і станеться Ізраїль съміховищем і гидом між усіма народами. **8** І всякий, хто переходити ме попри храм сей величезний, страхати меться й буде посвистувати, й питати ме: За що Господь заподіяв таке сей землі й сьому храмові? **9** Відказувати муть: Про те, що вони Господа, Бога свого, що їх батьків вивів із Египту, покинули, та прихилились до інших богів і припадали перед ними й служили їм, за те наслав Господь на них усю недолю сю. **10** Як уплило ж двайцять років після того, що Соломон построїв обідві будівлі, храм Господень і царську палату, **11** А Гирам, царь Тирський, додавав на се Соломонові кедрового й кипарисового брусся, як і золота, скільки забажає було, — тоді поступився царь Соломон Гирамові двайцятьма городами в Галилейській країні. **12** І вийшов Гирам із Тиру, щоб на ті городи подивитись, що їх дав йому Соломон, та й не сподобались вони йому. **13** І каже він: Шо се за городи, що ти, брате, поступився мені ними! Тим прозвано їх по сей день Кабул (багно). **14** Гирам же послав був цареві сто й двайцять талантів золота. **15** А ось роботи, на які побіралась данина, що її наложив Соломон, щоб вибудуввати храм Господень і свою палату, і міст (над пропасттю) Милло й мур Ерусалимський, й Гезер, Мегиддо и Газер, **16** Бо Фараон, царь Египецький напав був і звоював Газер та спалив його, а Канааніїв, що жили в городі, побив, та й оддав його віно дочці своїй, супружі Соломонові; **17** От і відбудував Соломон Газер і нижній Беторон, **18** І Баалам і Тадмор (Пальмиру) в пустинї, **19** І

всі запасові городи, що належали до Соломона, й міста про вози й міста про кінноту, й все те, що хотів Соломон побудувати в Ерусалимі, на Ливані й в усій землі царства свого. **20** Увесь же народ, що позістався од Аморіїв, Гетіїв, Ферезіїв, Гевіїв і Евзіїв, що не були з синів Ізрайлевих, **21** Потомки тих, що позоставались іще в землі, що їх Ізрайлитяне не здоліли вигубити, тих обернув Соломон у крепацтво по сей день. **22** З Ізрайлитян же не зробив нікого Соломон крепаком, а були вони військовими людьми, його урядниками, його отаманнем та наказними над його колесницями і кіннотою. **23** Старших наставників над роботами Соломоновими було п'ятьсот і п'ятьдесят, що доглядали над людьми, що робили діло. **24** Дочка Фараонова перейшла з Давидового городу в свій власний дом, що їй Соломон збудував; він збудував і Милло. **25** І жертвував Соломон тричі що року всепалення й мирні жертви на жертівнику, що построїв Господеві, й палив на йому кадило перед Господом. І покінчив він будову. **26** Побудував царь Соломон і кораблі в Асіонгабері, коло Елота, на березі Червоного моря в Едом-землі. **27** І послав Гирам на тих кораблях своїх підданих мореходів, що з морем обізнані були, вкупі з підданими Соломоновими, **28** І прибули вони в Офир, і взяли звідти золота чотириста й двайцять талантів, і привезли до царя Соломона.

10 Як же перечула цариця Сабська чутку про славу Соломонову в ім'я Господнє, прибула вона випробувати його загадками. **2** Прибула ж вона в Ерусалим з вельми великим двором, а верблюди несли паході й премного золота й дорогоцінного каміння. І прибувши до Соломона, бесідувала вона з ним про все, що мала на серці. **3** А Соломон давав їй відповідь на всі її питання. Не було нічого недовідомого цареві, чого б він їй не вияснив. **4** Як побачила ж цариця Сабська всю мудрість Соломонову, й палату, що збудував, **5** І наїдки до його столу, житла дворян його й стрійність слуг його й їх одіж, й пивничників його, та всепалення його, що він приносив у храму Господньому, то й не стямилась; **6** Та й сказала цареві: Щира правда була все те, що мені переказано в моїй землі про твої обставини й про твою мудрість. **7** Не хотіла я няти віри переказам, аж покіль прибула сама та й побачила все своїми

очима. Та мені й половини не сказано. У тебе більш мудрості й заможності, ніж ійде чутка, що я перечула. 8 Щасливі люди твої, їхні слуги твої, що по всяк час перед тобою стоять і слухають мудрості твоєї! 9 Хвала Господеві, Богу твому, що йому було залюбки посадити тебе на престолі Ізраїлевому. Віковічно влюбив Господь Ізраїля, коли поставив тебе царем, щоб чинив суд і правду. 10 І подарувала вона цареві сто й дванадцять талантів золота й велике множество пащів і благородного каміння. Ніколи ще не приходило стільки пащів, як подарувала цариця Сабська цареві Соломонові. 11 А кораблі Гирамові, що привозили золото з Офира, привезли з Офира велике множество червоного дерева й благородного каміння. 12 І поробив царь із червоного дерева поруччя до храму Господнього й про царську палату, й псалтирі й гуслі для съпівців. Ніколи не привозено такого червоного дерева, й не видано по сей день. 13 І дав царь Соломон цариці Сабській усього, чого жадала й прохала, понад те, що ій дарував як гостинець царський. І пустилася вона в дорогу додому, вона й вся прислуга її. 14 І було в золоті, що приходило до Соломона кожного року, ваги шістьсот шістдесят і шість талантів, 15 Опріч того, що приходило від продавців, і з торгу купецького й від усіх царів Арабських і від намісників земських. 16 І повелів царь Соломон виготовити двісті великих щитів із кованого золота; шістьсот секлів золотих обернув на кожен щит; 17 До того триста менших щитів із кованого золота; три секлі золота обернув на кожен щит, і повішав їх царь у кедровому дому. 18 Далій повелів царь виготовити престола з слонової кості, й обтягнув його ширим золотом. 19 Шість ступенів вело до престола; верховина за престолом була закруглена, а на сідилищі були з обох боків поруччя, а коло поруччя стояло двоє львів. 20 Дванадцять же левчуків стояло на шести ступенях з обох боків. Такого не було ні в якому царстві. 21 І ввесільний посуд у царя Соломона був із золота та й усе знаряддє в кедровому будинку було з чистого золота; нічого не було з срібла, бо срібло за Соломонових часів вважали ні за що; 22 Бо в царя Соломона були Тарсійські кораблі на морі при кораблях Гирамових. Що три роки приходили Тарсійські кораблі й привозили золото, слонову кістку і обізян

і пави. 23 Царь Соломон переважив усі царі на землі заможністю й мудростю. 24 І ввесільний посуд жадав бачити Соломона, щоб чути премудре слово його, що вложив йому Бог у серце. 25 При тому кожен приносив гостинця: срібне й золоте знаряддє, одіж і зброю, паощі, коні й мули, що року. 26 І наробыв собі Соломон множество колесниць і комонника: в його було тисяча й чотириста колесниць і дванадцять тисяч комонника; а порозміщував він їх по колесничих городах та між прибічниками царськими в Ерусалимі. 27 І зробив царь срібло в Ерусалимі в рівній ціні з простим каміннем, а кедри задля їх множества в однаковій ціні що й сикомори по полях. 28 А виводив Соломон коні з Єгипту й з Куви; царські купці вистачають бували їх із Куви за певну плату. 29 За колесницюплачено в Єгипті шістьсот срібних секлів, а за коня по сто п'ятьдесят. Сим робом продавали коні всі царі Геттійські й царі Арамейські.

11 Та царь Соломон полюбив і много чужоземніх женщин, окрім дочки Фараонової: Моабитянок, Аммонійок, Едомійок, Сидонійок, Геттійок, 2 Із тих народів, що про них заповідав Господь синам Ізраїлевим: Не входіте до них, а вони нехай не входять до вас, ато прихилять вони серця ваші до своїх богів. До сих прихилявся Соломон любощами. 3 І було в його сімсот справедливих жінок і три сотні наложниць, і молодиць його розопсали серце його. 4 Коли Соломон стався старий, то жінчини його прихиляли серце його до чужих богів, серце його не було вже зовсім віддане Господеві, Богові його, як серце батька його Давида. 5 От і став Соломон служити Астарті, божищеві Сідонському, й Молохові, гидоті Аммонійській. 6 І чинив Соломон таке, що Господеві не до вподоби, й не ходив за Господом, робом свого отця Давида. 7 От і построїв Соломон божницю про Хамоса, гидоту Моабійську, на горі, що проти Ерусалиму, й про Молоха, гидоту Аммонійську. 8 А робив він так задля всіх чужоземніх молодиць своїх, що приносили кадило й жертви своїм божищам. 9 І розгнівався Господь на Соломона, що він зробивсь одступником від Господа, Бога Ізраїлевого, що обявивсь був йому двичі, 10 Та заповідав йому не ходити за чужими богами; про що Господь заповідав йому, того він не додержав. 11 І сказав

Господь Соломонові: За те, що таке у тебе діється, ї ти не пильнуеш заповіту моого, що дав я тобі, ані моїх установ, що я заповідав тобі, я розділю на часті царство твоє й наділю його слузі твойму; **12** Однакже за твого живота я не вчиню сього задля отця твого Давида, а в твого сина відійму його; **13** Та й не відійму всього царства: одно поколінне дам синові твойму задля кметя моого Давида та задля Ерусалиму, що я вибрav собі. **14** I допустив Господь противника на Соломона: Еdomія Адера. Походив він із царського роду в Еdomі (Ідумеї), — **15** Тоді бо ще, як Давид був в Ідумеї, а гетьман Йоаб пішов ховати побитих, і все музьке в Ідумеї повбивав, — **16** (Бо Йоаб пробув там шість місяців з усіма Ізрайлітянами, покіль викоренив усе музьке в Ідумеї), — **17** Тоді Адер із деякими Еdomіями, що були між слугами батька його, утік у Египет; а був тоді Адер ще малим хлопцем. **18** I вибрались вони були з Мадіяму й прибули в Паран, і взяли з Парану людей й прибули в Египет до Фараона, Египецького царя. Той дав йому будинок і визначив йому харчі; дав йому й землі. **19** Адер здобув також велику ласку в Фараона, так що сей віддав за його старшу сестру супруги своєї Тахпенеси. **20** I вродила йому сестра Тахпенесина сина Генубата. Тахпенеса виховувала його в Фараоновій палаті з дітьми Фараоновими. **21** Як же прочув Адер, що Давид прилучився до своїх батьків та що й гетьман Йоаб умер, то просив Фараона: Відпусти мене в мій рідний край. **22** Фараон же відказав: Чи ж тобі не достас чого в мене, що бажаєш ійти в рідний край. Сей відказав: Ні, але таки відпустити мене. **23** I підняв Бог на Соломона іще противника — Разона Еліаденка, що втік був від свого пана Адраазара, царя Собського. **24** Сей скupив круг себе людей й зробивсь отаманом ледарів послі того, як Давид побив Адраазара; й звоювали вони Дамаск, і осілись там, та й зробили його царем у Дамаску. **25** I був він противником Ізраїля, покіль було й віку Соломонового. Окрім лиха заподіваного Адером, шкодив він заєдно Ізрайлеві, та ще й зробився царем в Сирії. **26** I Еробоам Набатенко, Ефраїмій із Зареди — матір його звали Зеруа, а була вона вдовиця — урядник Соломонів, збунтувавсь так само проти царя. **27** А що він підняв руку на царя, се от як сталося: Соломон будував Милло та починив

деякі ушкоди в городі Давида, батька свого. **28** Був же собі Еробоам чоловік хоробрий; то ж Соломон, вбачаючи, що молодик тямущий хоч до якої робити, поставив його доглядником над поборами в цілому поколінні Йосифовому. **29** Сталося ж того часу, що Еробоам вийшов із Ерусалиму й зустрів його в дорозі пророк Ахія з Силому. Був він у новій гуні, а зійшлись вони сам на сам у чистому полі. **30** I вхопив Ахія нову гуню з себе та й роздер її на дванайцять частей; **31** I промовив до Еробоама: Возьми собі десять частин, так бо говорить Господь, Бог Ізраїлів: Ось я роздеру Соломонове царство та й передам тобі десять поколінь, **32** Одно ж поколіннє удержаниться при йому задля раба моого Давида й задля Ерусалиму, города, що вибрav я з усіх поколінь Ізрайлевих, **33** А се за те, що він покинув мене та й став поклонятись Астарті, божищеві Сидонському, та Хамосові, богові Моабійському, та Молохові, богові Аммонійському, й не ходив путьми моїми, щоб чинити те, що мені до вподоби, та певнити мої установи й заповіді мої, як отець його Давид. **34** Та не вирву в його з рук усе царство, а заставлю його князем покіль віку його задля Давида, слуги мого, що я вибрav його, й що пильнував моїх заповідей й встанов моїх; **35** У сина ж його вирву з рук царство, та й дам тобі з його десять поколінь, **36** А синові його дам одно поколіннє, щоб раб мій Давид по всій вічні часи застався съвітлом передо мною в Ерусалимі, в городі, що я вибрav собі, щоб пробувало там імя мое. **37** А тебе вибераю, щоб ти панував над усім, чого забажає душа твоя, й був царем над Ізраїлем. **38** I коли будеш слухняним у всьому, що заповідати му тобі, й ходити меш путьми моїми й чинити меш те, що мені до вподоби, пилнуочи установ і заповідей моїх, як чинив мій раб Давид, так буду з тобою й збудую тобі довговічній дом, як я збудував Давидові, й передам тобі Ізраїля; **39** I сим впокорю я потомки Давидові, впокорю, однак не по всі часи. **40** I хотів Соломон стратити Еробоама, але Еробоам зібрався й втік у Египет до Сусакима, царя Египецького, та й пробував у Египті до смерті Соломонової. **41** Инчи дії Соломонові й все, що він чинив, і про мудрість його, те прописано в книзі діл Саломонових. **42** А царював Соломон в Ерусалимі над усім Ізраїлем сорок год. **43** I спочив Соломон з батьками своїми,

й поховано його в Давидовому городі, а намість його став царем син його Робоам.

12 I подавсь Робоам у Сихем, бо в Сихемі скupивсь увесь Ізраїль, щоб окликнути його царем. **2** Скоро ж почув про се Ербоам Небатенко, що був ще в Єгипті, втікши туди від царя Соломона, вернувшись Ербоам із Єгипту; **3** I послали по його й прикликали його. I прибув Ербоам і вся громада Ізраїльська, й промовляли до Робоама так: **4** Батько твій наложив на нас важке ярмо; полегчи нам тяжку службу й важенне ярмо, що батько твій наложив, так будемо служити тобі. **5** I відказав він їм: Іайдіте ще на три дні назад і приайдіте тоді знов до мене. I нарід розійшовся. **6** I радився царь Робоам із старими мужами, що стояли перед батьком його Соломоном за живота його, й промовив: Як ви порадите мені, щоб дав я відповідь людям сим? **7** I промовили вони йому: Коли ти сьогодні вволиш волю сього народу й до їх нахилишся та послухаеш їх і приязну відповідь їм даси, так вони повсячасно слухати муть тебе. **8** Він же знемутив раду, що рапали старці громадські, та радивсь із молодими, що виростили вкупі з ним і тепер служили йому, **9** I питав їх: Як ви порадите мені відповісти народові сьому, що мені ось що промовили: Полегчи ярмо, яке наложив на нас твій батько? **10** I відказали йому молодики, що повиростали вкупі з ним, так: Ось як відкажеш сим людям, що промовили до тебе: Батько твій наложив на нас важенне ярмо, ти ж полегчи нам його; ось як маєш їм сказати: Мізинець мій товще чересел батька моого, **11** Оце ж, коли мій батько накладав на вас важке ярмо, так я зроблю його ще більш важеним; коли мій батько карав вас бичами, то я карати му скорпіонами. **12** Як же Ербоам і ввесь нарід прийшли до Робоама на третій день, як був повелів царь словами: Приайдіть на третій день ізнов до мене, **13** Дав царь народові жорстку відповідь, бо не прихиливсь до ради, що старці дали йому. **14** I промовив до них, так як рапали молоді: Коли батько мій накладував на вас важке ярмо, так я наложу важенне; коли батько мій карав вас палками, то я карати му скорпіонами. **15** От і не послухав царь народу, бо так судив Господь, щоб увійшло в силу слово його, що висказав Господь через

Ахію з Силома Ербоамові Небатенкові. **16** Як побачив же ввесь Ізраїль, що царь не послухав їх, дав нарід цареві таку відповідь: Що за часть нам у Давиді? яке насліддє в синові Ессеїовому? Гей, Ізраїлю, додому! Дивись на свій дом, Давиде! I розійшлися Ізрайлітняне в своїй домівки. **17** I царював Робоам тільки над тими Ізрайлітняними, що були в городах Юдиних. **18** Як же послав царь Робоам начальника Адонираама стягати податки, то всі Ізрайлітняне вбили його каміннем на смерть; царь же Робоам вскочив на свою колесницю та й утік у Ерусалим. **19** Так відпав Ізраїль од дому Давидового по сей день. **20** Як же довідались усі Ізрайлітняне, що Ербоам вернувся, послали й покликали його в народні збори, та й зробили його царем над усім Ізраїлем. До Давидового дому не пристав ніхто крім одного покоління Юдиного. **21** Прибувши ж Робоам у Ерусалим, скликав із усього дому Юдиного й з покоління Беняминового сто й вісімдесят тисяч вибраних мужів до походу проти дому Ізрайлевого, щоб вернути царство Робоамові, синові Соломоновому. **22** Та прийшло до Божого чоловіка Самея Господнє слово, таке: **23** Скажи Робоамові Соломоненкові, цареві Юдиному, й всьому домуві Юдиному й Беняминовому так: **24** Тако глаголе Господь: Не виступайте на війну проти ваших братів, синів Ізрайлевих; вертайся кожен додому: від мене бо так сталося. I послухали вони слова Господнього, й вернулись з дороги, по слову Господньому. **25** I укріпив Ербоам Сихем на Ефраїм-горах та й осівся там; потім вийшов звідти й укріпив Пенуїл. **26** Ербоам же думав сам собі: Царство може відпасти назад до дому Давидового; **27** Як сей нарід ходити ме в Ерусалим приносити жертви в Господньому храму, так серця сього народу стануть прихилятись знов до свого пана Робоама, царя Юдиного, і вони вбуть мене, та й вернуть ся знов до Робоама, царя Юдиного. **28** I порадившись, виготовив два золоті бички й промовив до народу: Не треба вам ходити в Ерусалим; ось тобі власні боги, Ізраїлю, що вивели тебе з Єгипту. **29** I поставив одно в Бетелі, друге ж у Дані. **30** Та се довело до гріха, бо народ почав ходити до одного з тих, навіть аж у Дан. **31** I побудував він божниці на горах, і приставив жерцями яких небудь людей, що не були з синів Левіїних. **32** I постановив

Ербоам съято на пятнайцятий день восьмого місяця, похоже на те съято, що справляли в Юдеї, й приносив жертви сам на жертівнику. Так само чинив в Бетелі, щоб приносити жертву бикам, що їх поробив, і понастановляв у Бетелі жерців для божниць, що їх построїв. 33 І приніс жертви на жертівнику, що построїв у Бетелі, в пятнайцятий день восьмого місяця, місяця, що його по своїй волі назначив, і встановив съято для синів Ізраїлевих, і підішов ід жертівникові, щоб запалити кадило.

13 1 ось з'явивсь у Бетелі, по слову Господньому, чоловік Божий з Юдеї саме тоді, як Ербоам стояв коло жертівника, щоб закадити. 2 Сей промовив до жертівника слово Господне й сказав: Жертівнику, о жертівнику! тако глаголе Господь: Оце народиться домові Давидовому сину, на ймя Йосія й заколювати ме на тобі жерців вижин, що кадять на тобі, й палити ме на тобі чоловічі кістки! 3 І дав того ж дня знак словами: Ось вам знамено, що се сказав Господь: Сей жертівник розсядеться й попіл, що на йому, розсиплеться. 4 Як же почув царь слово Божого чоловіка, що сей промовив до жертівника в Бетелі, простяг Ербоам від жертівника руку й повелів: Хапайте його! І всохла рука в його, що проти його простяг, і не зміг уже її повернути 'д собі. 5 Жертівник же розсівся, й попіл з жертівника розсипався, по знакові, який дав Божий чоловік із наказу Господнього. 6 І промовив царь до Божого чоловіка: Ублагай же Господа, Бога твого, й помолись за мене, щоб мені повернути знов руку 'д собі! І вблагав Божий чоловік лице Господне, і рука царева повернулась ід йому й сталась такою, як вперед була. 7 І сказав царь чоловікові Божому: Ходи зо мною в господу та покріпись їдою, й дам тобі гостинця. 8 Та чоловік Божий відказав цареві: Хоч би ти мені давав половину твого дому, то не пійду з тобою, не їсти му ніякого найдку та й не пити му й води в твоїй господі; 9 Бо так мені заповідано словом Господнім: Не їж там хліба й не пий води й не вертайся тою дорогою, що йшов еси. 10 От і пішов він другим шляхом звідти й не вернувсь тим самим шляхом, що ним прийшов у Бетель. 11 У Бетелі ж та жив собі старий пророк. І прийшли сини його та й оповідали йому все,

що вчинив Божий чоловік у Бетелі того дня, й слова, що він промовив цареві. Як оповідали ж вони те своїму батькові, 12 Спитав їх батько їх: Яким шляхом пішов він звідти? І вказали йому сини його дорогу, що нею пішов Божий чоловік, прийшовши з Юдеї. 13 Він же повелів синам своїм: Сідлайте мені осла! І як осідлали йому осла, сів він на його, 14 І поїхав слідом за Божим чоловіком, та й знайшов його седячого під дубом. І питав в його: Чи ти Божий чоловік, що прийшов із Юдеї? Відказав: Се я. 15 І просить його: Ходи зо мною в хату та покріпись. 16 Він же відказує: Не можу з тобою вертатись і пійти до тебе; не буду їсти хліба ані води пити в сьому місці, 17 Бо мені сказано словом Господнім: Не їж хліба, й не пий там води та й не вертай тою дорогою, що нею йшов еси. 18 І каже той йому: Та ж і я пророк, такий як ти, й ангел говорив мені словом Господнім: Заверни його у господу, щоб він попоїв хліба й напився води. Се ж він зрадив його. 19 І вернувсь той з ним і попоїв у його в дому хліба й напився води. 20 Ще ж вони седіли за столом, як прийшло слово Господнє до пророка, що завернув того, 21 І озвався він до Божого чоловіка, що прийшов із Юдеї: Оттак говорить Господь: За те, що ти супротивився велінню Господньому, та й не пильнував заповіді, яку дав тобі Господь, Бог твій, 22 А вернувсь, їв хліба й пив води в тому місці, що про його він заповідав тобі: не їж хліба, ба ні пий води, за те тіло твоє не ввійде в гробовище батьків твоїх. 23 Після того, як той попоїв і напився, звелів він осідлати осла пророкові, що його завернув був назад. 24 І вирушив той. І зустрінув його в дорозі лев та й задавив його. І лежав труп його розпростертій на дорозі, а осел стояв коло його, стояв і лев коло трупа; 25 Як же проходили люди мимо, бачили труп розпростертій на дорозі лева, що стояв коло трупа. І прийшовши, оповідували в городі, що в йому жив старий пророк. 26 Почувши про се пророк, що завернув був його з дороги, промовив: Се Божий чоловік, що супротивився велінню Господньому, тим і подав Господь його левові, що роздер його й задавив, по слову Господньому, що заповів йому. 27 І рече синам своїм: Осідлайте мені осла! І зробили се. 28 І поїхав і знайшов трупа його розпростертого на дорозі, осел же й

лев стояли коло його. Лев нії трупа не жер, нії осла не роздер. **29** І підняв він трупа чоловіка Божого, положив на осла та й привіз назад. І прийшов старий пророк у свій город, щоб оплакати та поховати його. **30** І положив трупа в своє гробовище та й плакав по йому: Ой братіку ж мій! **31** А поховавши його, промовив до синів своїх: Як я умру, поховайте мене в грому, де поховано Божого чоловіка; коло його костей положите мої кості. **32** Бо грозьба, що він по повелінню Господньому промовив проти жертівника у Бетелі та проти всіх храмів на висотах у городах Самарийських, певно справдиться. **33** Та й після цього не звернув Ерoboам із своєї ледачої дороги, а приставляв кого будь із людей жерцями на висотах. Хто бажав, тому й приручив жерецтво на висотах. **34** Оце ж і вело дом Ерoboамів до провини й до погибелі та затрати його з землі.

14 Того часу занедужав Абія, син Ерoboамів. **2**

І каже Ерoboам своїй супружі: Ось перерядись так, щоб тебе не познавали, що ти супруга Ерoboама, та йди у Силом. Там є пророк Ахія, що пророкував мені, що буду царем над сим народом. **3** І возьми з собою десять боханців хліба та книшів та кінву меду, та й йди до його. Він тобі скаже, що станеться з хлопцем. **4** І вчинила так супруга Ерoboамова, рушила в Силом та й прийшла до Ахійової господи. Ахія ж та був невидіючий, бо в його з великих старощів притупились очі. **5** Господь же обявив Ахії: Ось ійде супруга Ерoboамова поспитати про сина свого, бо нездужас; скажеш їй те й те. Як же ввійшла вона переодягнена, **6** Почув Ахія ходу її, як увійшла вона в двері, й каже: Увіходь, супруго Ерoboамова! Шкода було переодягатись тобі. Мені передано жорстку вість до тебе! **7** Йди, скажи Ерoboамові: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: За те, що я тебе зміж люду підняв угороу та й зробив князем над моїм народом Ізраїлем, **8** І вирвав із рук у дому Давидового царства, — ти ж не був таким, як мій раб Давид, що пильнував заповідей моїх і з усього серця ходив слідом за мною, чинячи тільки те, що мені до вподоби, **9** А чинив більш лихого над усіх, що були перед тобою, й поробив собі інші боги, виливані боги, щоб довести мене до гніву, та що кинув еси мене позад себе, — **10**

За те пошлю я лиху годину на дом Ерoboамів, та й повикоренюю в Ерoboама й те, що мочить до стіни, те що під замком і що покинуте в Ізраїлі, й вимету Ерoboамів дім, як вимітають съмітте, до чиста. **11** Хто в Ерoboама помре в місті, того жерти муть пси, хто ж умре за городом, того клювати муть птиці піднебесні; се глаголе Господь. **12** Ти ж ійди собі додому. Як ступить нога твоя в город, хлопець умре; **13** І ввесь Ізраїль оплаче його й поховають його, бо він один із Ерoboама ввійде в гробовище; в ньому бо було ще щось таке, що подобалось Господеві в Ерoboамовому дому. **14** І поставить Господь над Ізраїлем такого царя, що викоренить дом Ерoboамів — навіть тепер (починається уже буря проти його). **15** І побє Господь Ізраїля, й стане він як тростина, що хитається в воді, й вирве Ізраїля з сії гарної землі, що наділив отцям їх, і розвіє їх поза ріку, за те, що вони потворили собі ідолів, приводячи Господа до гніву; **16** І віддасть Ізраїля на поталу за гріхи Ерoboама, що він самий чинив і приводив ними до гріха Ізраїля. **17** І пустилася супруга Ерoboамова в дорогу й прибула в Тирсу, та саме тоді, як переступила поріг дому, хлопець умер. **18** І поховали його, й ввесь Ізраїль оплакав його, по слову Господньому, що висказав через слугу свого, пророка Ахію. **19** Що до діл Ерoboамових, як він воював і правив царством, се прописано в книзі літописній царів Ізраїлевих. **20** А царював Ерoboам двайцять і два роки. І спочив він з батьками своїми, а намість його став царем син його Набат. **21** Робоам же, син Соломонів, царював у Юдеї. Сорок і один рік було Робоамові, як став царем, а сімнайцять год правив у Ерусалимі, городі, що Господь вибрав із усіх поколінь Ізраїлевих, щоб пробувало там імя його. Матір його звалась Наама, Аммонійка. **22** Та й Юда чинив таке, що було не до вподоби Господеві, й вони доводили його до гніву більш, ніж отці їх своїми гріхами, якими провинялися. **23** Бо й вони строїли собі на висотах стовпи камяні й божниці на всяких горбах й під всякими зеленими деревами. **24** Бували й розпустники в тій землі, й чинили вони всі гидоти тих народів, що Господь проганяв їх зперед синів Ізраїлевих. **25** В п'ятому році царювання Робоамового наступив на Ерусалим Египецький царь Сусаким, **26** І позабірав скарби з храму

Господнього й скарби з царської палати. Позабірав усе; забрав і золоті щити, що поробив був Соломон. **27** Натомість повелів царь Робоам поробити щити мідяні, й передав їх під догляд отаманам сторожі прибічної, що держали сторожу ув вході в царську палату. **28** Як ходив царь до храму Господнього, носили їх прибічники, а опісля приносили назад у палату для прибічників. **29** Інше про Робоама й про все, що він чинив, прописано в літописній книзі царів Юдиних. **30** По всяк же час була війна між Робоамом і Еробоамом. **31** І спочив Робоам з батьками своїми, й поховано його в Давидовому городі. Матір його звалась Наама, Аммонійка. І царював Абія син його намістъ його.

15 У вісімнадцятому році царювання Еробоамового Набатенкового почав царювати над Юдеями Абія. **2** А царював він у Ерусалимі три годи; матір же його звалась Мааха Абессаломівна. **3** Він ходив у всіх гріхах батька свого, які той витворяв перед ним, і серце його не було віддане Господеві, Богові його, як серце предка його, Давидове. **4** Та тільки задля Давида й зробив його Господь, Бог його, съвіточем у Ерусалимі, поставивши по йому сина його та утвердживши Ерусалим; **5** Давид бо чинив те, що було Господеві до вподоби, й нічого не занедбовував, що він заповідав йому, поки й віку його, oprіч поступку з Гетієм Урією. **6** (Була ж війна між Робоамом і Еробоамом, поки й віку їх.) **7** Про інші діла Абії, й про те, що він витворяв, се прописано в літописній книзі царів Юдиних. Була ж війна між Абією й Еробоамом. **8** І прилучивсь Абія до батьків своїх, і поховано його у Давидовому городі; а син його Аса став царем намістъ його. **9** У двайцятому годі царювання Еробоамового над Ізраїлем почав царювати Аса над Юдеями. **10** Він же царював у Ерусалимі сорок і один рік, а матір його звалась Ана Абессаломівна. **11** І чинив Аса те, що було Господеві до вподоби, як предок його Давид. **12** Він повиганяв розпустників із землї й повідкідав усі ідоли, що поробили предки його. **13** Навіть матір свою Ану відставив від шани царської, за те що вона зробила ідол Астарти; й порубав Аса її боввана та й спалив його коло Кидрон-потока. **14** Лиш високості не знівечено. Та серце Асине було віддане Господеві поки й віку його. **15** І вінс він в храм Господень срібло,

золото й посуд, що присвятив отець його, й свої власні присвяти. **16** Та була війна між Асою й Баасою, царем Ізраїльським, поки й віку їх. **17** І двинув Бааса, царь Ізраїльський, проти Юдеї та й утверджив Раму, щоб ніхто не виходив нї входити до Аси, царя Юдейського. **18** І взяв Аса все срібло й золото, що було ще в скарбівні в храму Господньому й скарби в царській палаті, та й оддав їх у руки слугам своїм, і послав їх царь Аса до Бенадада, сина Табримонового, сина Гезієвого, царя Сирийського, що жив у Дамаску, й повелів сказати йому: **19** Нехай стане вмова між мною й тобою, як була між моїм отцем і твоїм отцем. Ось я посилаю тобі гостинця сріблом і золотом. Зорви злуку з Баасою, царем Ізрайлевим, щоб він одступився од мене. **20** І послухав Бенадад Аси та й послав військове отаманне своє проти городів Ізраїльських, і звоював Анн і Дан і Абел-Бет-Мааху й увесь Киннерот, — всю землю Нефталієву. **21** Як довідався про се Бааса, перестав утверджувати Раму, та й вернувсь у Тирзу. **22** Царь же Аса зібрав усю Юдею, нікого не вимаючи, і повиносили вони з Рами каміннє й дерево, що Бааса вживав до утвержування, й повелів царь Аса укріпити тим Гиву Беняминову та Масфу. **23** Інше про Асу й всі його хоробрі дії, й про все, що він учинив, і про городи, що повтврежував, те прописано в літописній книзі царів Юдиних. Та в старощах своїх кволивсь він на ноги. **24** І спочив Аса з отцями своїми, й поховали його коло батьків його в предківському Давидовому городі. **25** Набат же Еробоаменко став царем над Ізраїлем у другому році царювання Асіного, царя Юдиного, а царював два роки над Ізраїлем. **26** І чинив таке, що Господеві не до вподоби, й ходив по дорозі батька свого й в гріхах його, що той псував ними Ізраїля. **27** Та Бааса Ахієнко з дому Іссахарового, підняв против його змову, й вбив його Бааса в Геббетоні Філістійському, коли Набат і всі Ізрайлитяне облягали Геббетон. **28** От і вбив його Бааса в третій рік царювання Асіного, царя Юдиного, та й зробився царем намістъ його. **29** Скоро ж він зробився царем, зараз вибив увесь дом Еробоамів, не зоставив нї душі з його насління, аж покіль усе повигублював, по слову Господньому, що Господь висказав через слугу свого Ахію з Силому, **30** Задля гріхів Еробоамових, що він самий чинив

і ними доводив до гріха Ізраїля, та за зневагу, якою прогнівив Господа, Бога Ізрайлевого. **31** Що до інших дій Набатових і про все, що він творив, прописано в літописній книзі царів Ізраїльських. **32** Була ж війна між Асою й Баасою, царем Ізрайлевим, поки віку їх. **33** У третьому році Аси, царя Юдиного, став Баас Ахієнко царем над усім Ізраїлем і царював у Тирсі двайцять і чотири годи. **34** І чинив таке, що Господеві не до вподоби, й ходив по дорозі Еробоамовій й в гріхах його, якими той вводив у гріх Ізраїля.

16 Та прийшло слово Господне до Іуї Гананієнка проти Бааси, таке: **2** За те, що я підняв тебе з пороху й зробив князем над моїм народом Ізраїлем, ти ж ходив дорогою Еробоамовою, й ввів у гріхи народ мій Ізраїль, щоб він розпалював гнів мій гріхами своїми, **3** Я здую Баасу й посліднього з дому його, й вчиню з домом твоїм те саме, що з домом Еробоамовим Набатенковим: **4** Хто в Бааси вмре в городі, того жерти муть пси, хто ж умре у полі, того розклюють птиці піднебесні. **5** Прочі дії Бааси й що він чинив, і війни його, те написано в книзі літописній царів Ізрайлевих. **6** І спочив Бааса з батьками своїми й поховано його в Тирсі, а син його Іла настав царем намість його. **7** Та вже через пророка Іуя Гананієнка було виречене слово Господне про Баасу й дом його й про все зло, яке вчинив він перед очима Господніми, розпалюючи гнів його ділами рук своїх, так що йому судилось те, що домові Еробоамовому, — за що Бааса вбив його (пророка). **8** У двайцять шостому році (царювання) Аси, царя Юдиного, настав Іла Баасенко царем над Ізраїлем і царював у Тирсі два роки. **9** Слуга ж його Замбрій, наставник над половиною колесниць, зложив змову проти його. І як він до пяня напивався в Тирсі в господі в Арса, голови Тирського, **10** Вломивсь туди Замбрій та й убив його в двайцять семому році (панування) Аси, царя Юдиного, та й зробився царем намість його. **11** Обіймивши ж царство, й скоро засів на його престолі, вигубив весь дом Баасин, не заставив із його й того, що мочить до стіни, вкупі з його родичами й друзями. **12** І вигубив Замбрій увесь дом Баасин, по слову Господньому виреченному про Баасу через пророка Іуя, **13** За всі гріхи Баасині й за гріхи сина його Іли, що вони самі чинили, та

якими приводили Ізраїля до гріха, розпалюючи гнів Господень своїми ідолами. **14** Прочі дії Іліній все, що він творив, записано в книзі літописній царів Ізрайлевих. **15** У двайцять семому році Асиному, царя Юдиного, зробився Замбрій царем і царював сім день у Тирсі, тим часом як військо облягало Геббетон Філістійський, **16** Як довідався люд у таборі, що Замбрій зложив змову та й убив царя, то таки того ж дня в таборі увесь Ізраїль зробив царем Амбрія, що гетьманував над Ізраїлем. **17** І відступили Амбрій з усім Ізраїлем від Геббетону, та й обложили Тирсу. **18** Побачивши ж Замбрій, що город опановано, подавсь у середню комнату царської палати, пустив царську палату на пожар, і сим робом знайшов смерть **19** За свої гріхи, що накоїв, чинячи те, що Господеві не до вподоби, ходючи дорогою Еробоамовою й в його гріхах, що він витворяв, приводючи Ізраїля до гріхів. **20** Прочі дії Замбрієві й зрада його, що вчинив, розказані в літописній книзі царів Ізрайлевих. **21** Тоді розділився народ Ізраїльський на двоє, одна половина народу стояла за Тамнієм Гонатенком, щоб поставити його царем, друга ж хилилась 'д Амбрієві. **22** І взяв верх народ, що хилився 'д Амбрієві, над народом, що хилився до Тамнія, сина Гонатового. Як погиб же Тамній, зробився царем Амбрій. **23** У трийцять первому році (панування) Аси, царя Юдиного, настав царем над Ізраїлем Амбрій, і царював дванадцять год; у Тирсі він царював шість літ. **24** Сей купив у Семера гору Самарію за два таланти срібла та й забудував гору й назвав город, що забудував, Самарія, по йменню Семеровому, пана гори. **25** І чинив Замбрій таке, що Господеві не до вподоби, й поводився гірш над усіх, що були перед ним. **26** І ходив у всьому дорогою Еробоамовою Набатенка, й в гріхах, що той доводив ними й Ізраїля до гріхів, щоб запалювати гнів Господа, Бога Ізрайлевого, своїми ідолами. **27** Прочі дії Амбрієві як і хоробрість його прописані в книзі літописній царів Ізрайлевих. **28** І спочив Амбрій з батьками своїми, й поховано його в Самарії; а син його Ахаб зробився царем намість його. **29** І постав Ахаб Амбрієнко царем над Ізраїлем у трийцять восьмому році Асиному, царя Юдиного, і царював Ахаб Амбрієнко, над Ізраїлем в Самарії дванадцять і два роки. **30** І творив Ахаб Амбрієнко таке, що

було Господеві не до вподоби, гірш над усіх, що були перед ним. 31 Не досить було йому того, що ходив у гріхах Еробоама Набатенка; ні! він узяв за себе Езабелю Етбаалівну, дочку царя Сидонського, й почав служити Баалові, й поклоняється йому. 32 I построїв Баалові жертівника в Бааловому храму, що збудував у Самарії. 33 I засадив Ахаб дуброву, й завдавав учинками своїми більш досади Господеві, Богу Ізраїлевому, ніж усі царі Ізраїльські, що були перед ним. 34 За його часу Ахїл із Бетеля збудував город Ерихон. На перворідній своїму Абірамі положив підвальну його, а на меньшому сині своїму Сегубі поставив ворота його, по слову Господньому, що сказав через Йозуу Нуненка.

17 I сказав Ілля Тесбій, із горожан Галаадських, до Ахаба: Так певно, як живе Господь, Бог Ізраїлів, що я стою на службі в його, цього року не буде нї роси, нї дошу, хиба на мое слово. 2 I прийшло до його слово Господнє таке: 3 Ізїди звідсї й поверни на схід сонця, та й скрізь, коло потока Хората, що навпроти Йордані: 4 З цього потока пити меш, а крукам повелів я обмислювати тебе їдою там. 5 I вчинив він по наказу Господньому, пішов та й пробував на бурчакі Хораті, що навпроти Йордані. 6 I приносили йому круки хліба й мясива уранцї й хліба й мясива ввечері, а з бурчака він пив. 7 По якомуся ж часі висох потік, бо не було в землі дощу. 8 I прийшло до його слово Господнє таке: 9 Встань і йди в Сарепту Сидонську, та й пробувай там. Дав я там удові повелінне кормити тебе. 10 I рушив та й подавсь у Сарепту. I як прийшов до воріт города, аж ось вдовиця збирає собі тріски. I озветься до неї та й просить: Дай мені трохи води в глечик напитись. 11 Як пішла ж вона по воду, кликнув він услід їй та й просить: Принеси мені, будьласко, й хліба шматок. 12 Вона ж каже: Так певно, як Господь, Бог твій, живе, нема в мене нічого печеного, тільки з пригорщ мук в глеку та трошки олії в банцї. Оце назбіраю трохи трісок та, вернувшись додому, зготую чого собі та синові, а як ізімо, тоді вже й помремо. 13 Ілля ж каже їй: Не журися, йди додому та й зроби, як казала еси; тільки наперід спечи мені коржика та й принеси сюди, собі ж і синові твоїму зготуєш опісля: 14 Так бо глаголе Господь, Бог Ізраїлів: Борошно в гладисці не зменьшиться й олії в питунці не

убуде до того дня, аж пішли Господь на землю дощ. 15 I пішла вона й зробила, як промовив їй Ілля, й іла вона, й він і дон її. 16 Муки в глеці не меншіло й олії в банцї не убувало, по слову Господньому, що сказав через Іллю. 17 Послі цього занедужав син удовин, що її була господа, а недуга його так була тяжка, що вже й дихати не міг. 18 I каже вона Іллі: Що мені чинити з тобою, чоловіче Божий? Прийшов еси до мене тільки про те, щоб нагадати мої провини, щоб за те вмер син мій. 19 Він же сказав їй: Дай мені сюди синка твого. I взяв його з її лона, поніс його в горішню съвітличку, де жив, та й положив на постелі в себе. 20 Тоді озвавсь до Господа й промовив: Господи, Боже мій! чи ти ж бо заподієш таке зло вдовиці, де я гостюю, що вмре її синок? 21 I нахилився тричі над хлопцем, й озвавсь до Господа й промовив: Господи, Боже мій! дай же бо так, щоб душа цього хлопчика вернулась у його. 22 I почув Господь поклик Іллійн, і душа хлопцева вернулась у його, так що він ожив. 23 Ілля ж узяв хлопця, поніс його з верхньої съвітлички в господу, та й передав матері, й промовив: Дивись, син твій ожив. 24 I сказала женщина Іллій: Тепер я знаю, що ти чоловік Божий, та що слово Господнє в устах твоїх — правда.

18 По довгому часі прийшло слово Господнє до Іллії, таке: Йди, покажись Ахабові, а дам дощ на землю. 2 I пішов Ілля, щоб показатись Ахабові. Панувала ж велика голоднеча в Самарії. 3 I покликав Ахаб Абдію, начальника дворецького. Абдій ж був вельми богобоязливий. 4 I як Езабеля викореняла пророків Господніх, то Абдій взяв сто пророків і ховав їх по півсотні чоловіка по печерах та й обмисляв хлібом і водою. 5 I сказав Ахаб Абдієві: Пійди по царству по всіх криничинах і по всіх байрачних бурчаках, а може знайдеш де траву, щоб рятувати коні й мули, та щоб не повиздихала вся скотина. 6 I поділили вони між себе землю, щоб її скрізь обійти. Ахаб пішов в один бік, а Абдій двинув у другий бік. 7 Як же Абдій ішов дорогою, зустрів його несподівано Ілля. Впізнавши його, припав Абдій лицем до землі й промовив: Чи справді се ти, добродію мій, Іллій? 8 Той відкazує: Се я. Йди та скажи твоїму панові: Ілля тут! 9 Він же каже: Чим провинив я

тобі, що хочеш мене, раба твого, видати Ахабові, щоб убив мене? **10** Так певно, як живе Господь, Бог твій, нема нї народу, нї царства, куди б не посилив мій пан, тебе шукати. Як же йому казали: нема тут його, він брав клятву з царства й люду, що тебе не зустріли. **11** А тепер ти кажеш: Ійди, скажи панові твоїму: Ілия тутиңки! **12** Коли ж я пійду від тебе, то дух Господень занесе тебе, хто знає, куди; а як я пійду звістити Ахабові, а він тебе не знайде, так він убе мене; раб же твій з молодощів боявся Господа. **13** Хиба мойму добродієві не переказано, що я вчинив, як Езабель вбивала пророкі Господні, як я сто чоловіка з пророків Господніх скривав по півсотні чоловіка в печерах і обмислював їх хлібом та водою? **14** А ти тепереньки кажеш: Ійди, скажи панові твоїму: Ілия тут! він убе мене. **15** Ілия ж рече: Так певно, як жив Господь Саваот, що я на службі в його ство: ще сьогодні покажусь йому. **16** І пішов Абдій, зустрічати Ахаба, й сповістів його про се. І пішов Ахаб зустріч Ілиєві. **17** Побачивши ж Ахаб Ілию, промовив до його: То се ти, що трівожиш Ізраїля? **18** Він же відказує: Не я трівожу Ізраїля, а ти й твоя родина, що знехтували заповіді Господні й ходите слідом за Баалами. **19** Тепер же посилай та поскликай до мене всього Ізраїля на Кармель-гору та й тих чотирисота й п'ятьдесят пророків Баалових із чотирма стами пророків дубровних, що годуються зі столу Езабеліного. **20** І послав Ахаб по всього Ізраїля та й поскликав пророки на Кармель-гору. **21** І наблизивсь Ілия до всього народу й промовив: Доки ще кульгати мете на оба боки? Коли Господь є Богом, так ходіте слідом за ним; коли ж се Баал, так слідом за ним ходіте. І не відказав йому люд нічого. **22** І каже Ілия до люду: Я зіставсь один пророк Господень, а пророків Баалових чотирисота й п'ятьдесят чоловіка. **23** Дайте ж нам два бики, і нехай виберуть вони собі одного бика, і розітнуть його на шматки й покладуть на дрова, але не підпалюють, я ж оправлю другого телця й положу на дрова, однак не підпалю; **24** Тоді взивайте ви ймя бога вашого, я ж призову ймя Господа, Бога моого. Которий Бог відповість поломем, той буде Богом. І відказав увесь люд і промовив: Добре! **25** Промовив тоді Ілия до пророків Баалових: Вибірайте одного бика та й оправте як слід, бо вас більше, й взивайте ймя

бога вашого, огню ж не підкладайте. **26** І взяли вони телця, що їм дано, й оправили, й кликали ймя Баалове з ранку та й до полуночі, промовляючи: Баале, почуй нас! Та не було нї голосу, нї відповіді. І скакали вони круг жертівника, що построїли. **27** Як було ж о півдні, почав Ілия насыміватись із них і каже: Кличте голосніш, бо він бог; може він задумався, або чим занятий, або в дорозі, або може й спить, то прокинеться. **28** І кликали вони ще голосніш, та робили своїм звичаєм наризки ножиками та списиками, що аж кров текла по них. **29** Минуло й полуночне, а вони все ще біснувались, (та й біснувались) аж до тієї години, коли час було приносити вечірню жертву; однакже не було нї голосу, нї відповіді, нї послуху. **30** І сказав Ілия до всього народу: Приступіте до мене! І приступив до його ввесь люд. І поставив він знов зруйнованого жертівника Господнього, **31** І взяв Ілия дванадцять каменів по лічбі синів Якова, що Господь сказав був йому: Ізраїль буде ймя твое! **32** І построїв із того каміння жертівника в ім'я Господнє, та й обвів жертівника округи ровом завбільшки зо дві борозди зерна; **33** І уложив дрова, розтяв бика та й положив на дрова; **34** І повелів: Наберіте чотири цебри води та й вилийте на всепаленне й на дрова. (І зробили так.) І повелів: Зробіте се вдруге. І зробили вдруге. Тоді повелів: Зробіть і втретє. І зробили втретє. **35** І текла вода навколо жертівника, так що в каналі було повно води. **36** А коли вже був час приносити вечірню жертву, приступив Ілия й промовив: Господи, Боже Авраамів, Ісааків і Ізрайлів! Покажи сьогодні, що ти один Бог ув Ізраїлі, а я слуга твій, й що я се все вчинив по твоїму велінню. **37** Почуй мене, Господи, почуй мене, щоб сей люд зрозумів, що ти, Господи, справедливий Бог, і що ти навернеш серця їх. **38** І спав огонь Господень та й пожер всепаленне, дрова, каміння й насыпану землю, ба й воду вилизав, що була в рові. **39** Як побачив се нарід, то й припав лицем до землі, та й промовив: Господь є Богом, Господь є Богом! **40** Ілия ж повелів їм: Хапайте пророки Баалові! не дайте нї одному з них утекти! І похапали їх, і повів їх Ілия до потока Кисона та й повбивав там. **41** І сказав Ілия Ахабові: Йди, їж і пий, бо чути дощовий шелест. **42** І пішов Ахаб їсти й пити, Ілия ж вийшов на верх Кармеля, припав до землі й похилив лице своє

аж між коліна свої. **43** І сказав слуз'ї своїму: Йди, подивись проти моря. Той пішов, подививсь та й каже: Нема нічого. Каже ж йди знов. І ходив той сім разів. **44** За семим же разом каже: Встає саме з моря хмарка, завбільшки на чоловічу долоню. І сказав: Йди ж, скажи Ахабові: Запрягай та їдь, щоб не захопив тебе дощ. **45** Тимчасом потемніло небо від хмари й вітру та й линув страшений ливень. Ахаб же сів та й поїхав у Езреель. **46** На Ілию ж сталася рука Господня й він, оперезавши свої чересла, біг поперед Ахабом до Езрееля.

19

Як же Ахаб оповів Езабелі все, що вчинив Ілия, та як він повбивав усі пророки мечем, **2** Післала Езабель послі до Ілії сказати: Нехай те й те заподіють мені боги, коли я завтра о сій добі не зроблю з твоєю душою те, саме, що сталося із душою кожного з них. **3** Дізнавшись про се, рушив він і пішов з відти, щоб рятувати життя своє, й прийшов у Берсабію, що в Йudeї, і лишив там слугу свого, **4** Сам же пішов у пустиню, за день ходи звідти, прийшов та й сів під яловецьким корчем, і просив смерті собі й промовив: Буде з мене! тепереньки прийми, Господи мою душу, бо я не лучший над батьки мої. **5** Та й ліг і заснув під яловецьким вересом. Аж ось торкнув його ангел й рече йому: Вставай, їж! **6** Позирне Ілия, аж у головах у його печений корж і кінва з водою. І попоїв і напивсь він, та й ліг ізнов спати. **7** Ангел же Господень прийшов удруге, торкнув його й рече: Вставай та попоїж, бо дорога тобі далека. **8** І встав він, попоїв і напивсь, а покріпивши їдою сією, мандрував сорок день і сорок ночей аж до Божої гори Гореба. **9** Там же ввійшов у печеру та й обночувався в ній. Аж ось прийшло до його слова Господнє, й сказано йому: Чого ти тут, Ілиє? **10** Він відказав: Запалав я щиростю про Господа, Бога Саваот, сини бо Ізрайлеві понехали заповіт твій, жертви твої поруйнували й пророки твої повбивали мечем; зіставсь я один, та вони настають і на мою душу. **11** І сказано йому: Виходь ізвідсі та й стань на горі перед Господом. І ось, Господь проходить ме: велика сильна буря роздираюча гори й розбиваюча скелі, перед Господом; та не в бурі Господь; після бурі трус землі, та не в землетрусі Господь; **12** По трусі земляному огонь, та не в огні Господь; після огня

тих віянні, (аж там Господь). **13** Почувши се Ілия, затулив лиць собі плащем, і вийшов і став у ввіході в печеру. Тоді заговорив до його голос: Чого ти тут, Ілиє? **14** Відказав він: Запалав я був щиростю про Господа, Бога Саваот, сини бо Ізрайлеві понехали заповіт твій, поруйнували жертви твої й постинали мечем пророки твої, тільки я зостався, та вони настають і на мою душу. **15** Господь же рече до його: Йди, вернися твоєю дорогою через пустиню у Дамаск, а як прийдеш туди, помаж Азайлів в царя над Сирією. **16** Егуй ж Намессенка помаж в царя над Ізраїлем, а Елісея Сафатенка, з Абел-Мехолі, помаж в пророка намість себе; **17** І станеться: Хто втече від меча Азайлової, того вбє Егуй, а хто втече від меча Егуевого, того вбє Елісеї. **18** Впрочім я зоставив між Ізрайлітнями сім тисяч; усіх тих коліна не пригинались перед Баалом, і уста їх не цілували його. **19** Пішовши ж ізвідти, найшов Елісея Сафатенка, що саме оправ плугом; дванайцять пар (волів) було перед ним, а сам він був при дванайцятій; а коли Ілия приступив до його, кинув на його свій плащ. **20** Сей же, покинувши воли, пішов слідом за Ілією й сказав: Дай мені перш поцілувати панотця мого і паніматку мою, тоді пійду за тобою. Він відказав йому: Йди й вертай назад, бо що належало до мене, те я вчинив тобі. **21** І вернувшись до його, узяв пару волів та й заколов їх, а плугом волів зварив мясо їх та й роздав людям, щоб їли. Тоді рушив і пішов за Ілією й служив йому.

20

Бенадад, царь Сирийський, зібрав усю військову силу свою; і з ним було трийцять і два князі з кінними й колесницями; й пішов, обліг Самарію й добував її. **2** І послав послі в город до Ахаба, царя Ізраїльського, з **3** повелів сказати йому: Так говорить Бенадад: срібло твоє й золото твоє — воно мое, й твої молодиці й найлучші сини — мої. **4** І відповів царь Ізраїльський і сказав: Як кажеш, мій пане царю, я твій з усім, що маю. **5** Посли прийшли однакже знов й казали: Так мовляє Бенадад: Я посылав сказати тобі, що срібло твоє й золото твоє, й молодиці твої й синів твоїх мусиш oddати мені; **6** Тим то завтра о сій добі пришлю до тебе людей моїх, щоб вони обшарили твою господу й господи підданих твоїх, і все, що вподобають, позабірали як власне своє. **7** І скликав

царь Ізраїльський всі громадські мужі в своїй землі та й каже їм: Бачите ясно, яке зло він задумав; він присилав до мене й зажадав моїх молодиць і дітей, мого срібла й золота, та я не відказав йому. 8 I відповіли йому всі громадські мужі й увесь люд: Не слухай й не згоджуся. 9 I каже він послам Бенададовим: Скажіте майму панові, цареві: Все, про що ти присилав первим разом до слуги твого, вчиню; сього ж не можу вчинити. I пішшли посли й віднесли йому відповідь. 10 I прислав до його Бенадад, сказати: Нехай боги заподіють мені те й те, ѹ ще більш причинять, коли пороху Самарийського стане на те, ѹоб узяти по жмені всім людям, ѹо я їх веду. 11 Царь же Ізраїльський відповів: Скажіть йому: ѵто підперізується (зброєю), нехай не хвалиться так, як той, хто розперізується. 12 Почувши сю відповідь саме тоді, як попивав із князями в своїх холодних шатрах, повелів людям своїм: Облягайте місто! I вони облягли місто. 13 I ось приступив один пророк до Ахаба, царя Ізраїльського, й рече: Тако глаголе Господь: Чи бачиш оцю велику купу? Я сьогодні подам її тобі в руки, ѹоб ти зрозумів, ѹо я Господь. 14 I спитав Ахаб: Через кого? I відказав він: Так говорить Господь: Через людей, ѹо під земськими начальниками. I спитав далі: Хто розпічне битву? Відказав той: Ти. 15 I перелічив він людей під земськими воятами, й нашлось їх двісті трицять і два. Після їх же перелічув увесь люд, усіх Ізрайлітян, сім тисяч. 16 I вирушили вони о півдні, тим часом як Бенадад напивавсь до пяна в холоднику з трицятма й двома князями, ѹо прийшли йому на підмогу. 17 Люде земських начальників вирушили перші. I вислав Бенадад, і сказали йому: Вирушили мужі з Самарії. 18 I повелів він: Чи вийшли вони з мирним задумом, чи з боєвим, хапайте їх живцем. 19 Скоро ж вирушили з городу люде земських начальників і військо за ним, — 20 Ударив кожен з них на свого противника. I повтікали Сирийці, Ізрайлітяне ж погнались за ними. А Бенадад, царь Сирийський, втік на коні з кіннотою своєю. 21 Царь же Ізраїльський вирушив та й забрав коні й колесницї, й завдав Сирийцям великий побій. 22 I приступив пророк до царя Ізраїльського й рече йому: Держися мужно, міркуй й розваж, ѹо тобі чинити, бо на той рік наступить знов на тебе царь Сирийський.

23 Слуги ж царя Сирийського говорили йому: Бог їх — се бог гір, тим вони взяли над нами гору; коли б ми бились із ними на поділлі, так певно б ми їх переважили; 24 От же ѹо зроби: відправ усіх царів із їх місць, а намість їх постав гетьманів; 25 I назатягай собі стілько війська, скільки погибло в тебе, й коней й колесниць, скільки було коней й колесниць, та й битись memo з ними на поділлі, так певно подужаємо їх. I послухав він їх ради й вчинив так. 26 На другий год зібрали Бенадад Сирийців та й двинув під Афек на війну проти Ізраїля. 27 Зібралися і Ізрайлітяне, й набравши живності, виrushili їм на зустріч. I отaborились Ізрайлітяне навпроти них, як дві невеличкі козині купки, тим часом як Сирийці вкрили землю. 28 I прийшов Божий чоловік та й промовив до царя Ізраїльського: Тако глаголе Господь: За те, ѹо Сирийці мовляли: Господь є Богом нагірнім, а не Богом подолянським, подам я тобі на поталу сю величезну купу, ѹоб ви зрозуміли, ѹо я Господь. 29 I тaborували вони один проти одного сім день; на сьомий же день прийшло до бою, й вклали Ізрайлітяне одного дня Сирийців сто тисячей чоловіка піхоти. 30 Що ж позоставалось, повтікали вгород Афеку. Там же обваливсь мур на остальніх двайцять і сім тисячей чоловіка. Утік же й Бенадад у місто та й бігав із однієї съїтлици в другу. 31 I кажуть йому слуги його: Ми зачували, ѹо царі Ізраїльські милосердні; позволь же нам одягти чересла наши в вереттє, а на голови (шиї) взяти повороззя, та й пійти перед царя Ізраїльського; може, він зоставить тебе живим. 32 От і попідперізуvalись вереттем, а на голови взяли повороззя, й подались до царя Ізраїльського та й промовили: Твій слуга Бенадад звелів тобі сказати: Зостав мене з душою! Відказує той: А він ще жив? Він мій брат. 33 Люде сї взяли те за добрий знак і чимскорше підхопили слово з уст його та й промовили: Брат твій Бенадад. Він же каже: Йдіте й приведіть його. I вийшов до його Бенадад, і він посадив його на колесницю. 34 I сказав йому той: Городи, ѹо позабірав отець мій у твого батька, я верну, й можна тобі мати в Дамаску базарі (про торги), як мій отець мав у Самарії; й я, вчинивши вмову, відіду собі. I вчинивши з ним умову, (Ахаб) відпустив його. 35 Під той час один з пророчих мужів сказав, по наказу Господньому,

своїму товаришові: Попобий мене! Той же затявсь бити його. **36** I сказав він до його: За те, що не послухав еси слова Господнього, скоро пійдеш від мене, убє тебе лев. I як пішов той від його, наскочив на його лев, та й убив його. **37** I зустрів він другого чоловіка та й каже: Попобий же мене! I попобив його другий до рани. **38** Тоді пророк пішов, зупинивсь на дорозі, де мусів їхати царь, і зробив себе незнаним, повязавши повязю очі собі. **39** Коли ж царь переїздив мимо, покликнув він до царя й сказав: Раб твій ходив на війну, аж ось хтось відійшов на бік і привів до мене чоловіка та й каже: Постережи сього чоловіка; коли ж не встережеш, так oddаси за його свою душу, або мусиш одважити талант срібла. **40** Тим часом же, як твій раб робив то се, то те, той якось ізник. — Царь же Ізраїльський каже йому: Так говорить і твій вирок. Ти сам присудив його собі. **41** Він зняв хутенько повязь із очей, і царь впізнав його, що він із пророків. **42** Той же сказав йому: Тако глаголе Господь: Ти випустив із твоїх рук чоловіка, що підпав під мій проклін; за те буде душа твоя за його душу твій нарід за його нарід. **43** I подавсь царь Ізраїльський додому сумний й сердитий та й прибув у Самарію.

21 Після сих бувальщин сталося таке: У Езреелія Набота був виноградник ув Езреелі коло палати Ахабової, царя Самарийського. **2** От і каже Ахаб Наботові: Поступись мені твоїм виноградником, щоб обернути мені його на овощний сад. Я ж тобі дам лучший виноградник, або, коли схочеш, заплачу за його тобі грошима. **3** Набот же відклав: Оборони мене, Господи, від того, щоб я відступив тобі наслідде батьків моїх! **4** I вернувшись Ахаб у свою палату сумний й гнівний через відповідь, що дав йому Езреелій Набот словами: Не можу поступитись тобі насліддем батьків моїх. I ліг він на постіль свою, одвернув лице й не схотів нічого їсти. **5** I ввійшла його супруга Езабель до його та й каже йому: Чого ти такий сумний, що й хліба не єси? **6** Відклав їй: Оце я розмовляв із Езреелієм Наботом та й кажу йому: Поступись мені твоїм виноградником за гроши, або, коли схочеш, дам тобі за його другий, а він каже: Не можу поступитись тобі моїм виноградником. **7** I відказала йому супруга

його Езабель: Що б то за царство було в Ізраїлі, як би ти так поводився? Встань, їж і не журися; я добуду тобі виноградник Езрееля Набота. **8** I понаписувала вона ймям Ахабовим письма, позапечатувала їх його ж печатю, та й послала ті листи до громадських мужів, і старшини в його городі, що жили з Наботом. **9** У листах же писала таке: Оголосіть піст та й посадіть Набота на первому місці в народній раді, **10** A навпроти його посадіте двох нужденників, щоб вони съвідкували проти його й казали: Ти хулив Бога й царя. A потім виведіть його та й побийте каміннем на смерть. **11** I мужі города його, значні й старшини, що жили в його городі, вчинили, як наказала їм Езабель, як стояло написане в листах, що переслала їм. **12** З'ясували вони піст, та й посадили Набота між найпереднішими народу. **13** I прийшли два нужденники; посадіали навпроти його, ѿ съвідкували проти його ті недобре люди й говорили: Набот проклинив Бога й царя. I вивели його поза город та й побили каміннем на смерть. **14** A тоді сповістили Езабелью: Набота побито каміннем, і він умер. **15** Скоро ж почула Езабель, що Набота побито каміннем і він умер, сказала вона Ахабові: Вставай, бери в посіданнє виноградник Езреелія Набота, що не хотів віддати його тобі за срібло, бо Набот уже не жив, він умер. **16** Коли почув Ахаб, що Набот убитий, то й встав він та й поїхав у виноградник Набота Езреелія, щоб його посісти. **17** Та прийшло слово Господнє до Ілії Тесбія, таке: **18** Збірайся, йди на встрічу Ахабові, цареві Ізраїльському, що в Самарії — він саме тепер у винограднику Набота, що пішов узяти його в державу, — **19** I промов до його: Так говорить Господь: Се ти вбив, та ще й входиш у насліддє? а далі промов: Тако глаголе Господь: На тому вроцищі, де пси лизали кров Наботову, лизати муть вони й твою кров. **20** I сказав Ахаб Ілії: Таки знайшов ти мене, вороже? Він же відклав: Знайшов; ти бо неначе запродав себе, щоб чинити таке, що Господеві не до вподоби; **21** За те я накличу на тебе лихо і вимету за тобою, й викорено ув Ахаба й те, що мочить до стіни, те що під замком і що покинуте в Ізраїлі; **22** I вчиню я з твоїм домом так, як учинив із домом Ерoboамовим Набатенковим, і з домом Баасиним Ахіенковим, за тяжку досаду, що роздосадував еси мене й довів

Ізраїля до гріхів. **23** І про Езабелю вирік Господь: пси пожрутъ Езабелю за муром Езреелевим: **24** Хто в Ахаба в городі вмре, того пожрутъ пси; хто ж на полі вмре, того птаство піднебесне пожириати ме. **25** Нікого ще такого не бувало, як Ахаб, щоб оддававсь так, чинити противнє перед Господом, а до того підводила його жінка його Езабель. **26** Він виробляв над усяку міру гидке, ходючи слідом за ідолами, зовсім так, як чинили Аморії, що їх Господь вигубив зперед очей синів Ізрайлевих. **27** Почувши ж Ахаб сі слова, роздер на собі одежду, надів воносянє веретище на тіло й постив, і спав у веретищі й ходив, звісивши голову. **28** І прийшло слово Господнє до Ілії Тесбія, таке: **29** Чи постеріг еси, як упокоривсь Ахаб передо мною? Що він впокорився передо мною, не дам лихій годині прийти за його віку; в дні сина його нашлю горе на дом його.

22 Проминуло три роки й не було війни між Сириєю й Ізраїлем. **2** У третьому ж році прибув Йосафат, царь Юдин, до царя Ізраїльського. **3** (А промовив був царь Ізраїльський до своїх слуг: Чи ви знаєте, що Рамот Галаадський до нас належить? Ми же мовчимо, замість щоб одняти його у царя Сирийського.) **4** І сказав він Йосафатові: Пійдеш зо мною на війну проти Рамоту Галаадського? **5** І відказав Йосафат цареві Ізраїльському: Я хочу те, що ти; мій люд як твій люд, мої коні як твої коні. **6** І сказав Йосафат цареві Ізраїльському: Поспитай перше, що казати ме про те Господь. **7** І зібрав царь Ізраїльський пророки, до чотирох сот чоловіка, і спитав їх: Чи жити мені проти Рамоту в Галааді на війну, чи занехати се? Вони відказали: Йди, Господь oddастъ їх на поталу цареві. **8** Йосафат же каже: Чи нема тут ще й пророка Господнього, щоб нам через його поспитати Господа? **9** Царь же Ізраїльський відказав Йосафатові: Є ще один тут такий, щоб через його можна поспитати в Господа, та я не люблю його, бо нічого доброго мені не пророкує, а тільки лихе — се Михей Емblaенко. Йосафат же каже: Не говори так, царю. **10** Тим часом царь Ізраїльський й Йосафат, царь Юдейський, одягнені в царські ризи, седіли на площі в воротях Самарії, кожен на престолі своєму, а всі пророки віщували

перед ними: **11** (Один з них) Седекія Хенааненко зробив собі зелізні роги та й каже: Так говорить Господь: Сими виколеш ти Сирийців, поки їх не вигубиш. **12** І всі пророки віщували так само й мовляли: Іди на Рамат у Галааді, пощастиль тобі, Господь подастъ його на поталу цареві. **13** Посланець же, що пішов кликати Михею, каже йому: Знай, що пророки в один голос віщують цареві добро, нехай же й твое слово пристає до гурту, вішуй і ти добро. **14** Михея ж відказав: Так певно, як Господь живе, тільки те, що глаголати ме Господь мені, казати му. **15** Як прийшов же він до царя, питает в його царь: Михею! чи нам ійти війною на Рамот Галаадський, чи се занехати? **16** І відказав йому той: Йди, буде вдача тобі, ѹ Господь oddастъ його в руки цареві. **17** Царь же промовив до його: Ще раз і ще раз заклинаю тебе, ѹоб ты мені в імя Господнє нічого не говорив, тільки правду! **18** І сказав він: Я бачу всього Ізраїля розсипаного по горах, наче вівці, що нема в їх паства. **19** І каже Господь: Нема в їх пана; нехай байдужно вертається кожен додому. **20** І сказав царь Ізраїль в Йосафатові: Чи не казав же я тобі, що він не віщує мені нічого доброго, тільки лихе? **21** **22** І каже (Михея): Вислухай же слово Господнє: Я бачив Господа седячого на престолі своєму й все військо небесне стоїть праворуч і ліворуч його; **23** І промовив Господь: Хто підманив би Ахаба, ѹоб двинув у поле та й полї під Рамотом у Галааді? **24** І сей говорив так, а той інакше. **25** Тоді виступив один дух, став перед Господом та й каже: Я підманю його. Господь же спитав: Чим? **26** І відказав (дух): Я вийду та й зроблюсь духом ложним в устах його пророків. Господь же сказав: Ти зробиш тे й підманиш його; йди й вчини так. **27** Оце ж Господь, як бачиш, вложив ув уста всім твоїм пророкам ложнього духа; тим часом як Господь недобре про тебе виповів. **28** І приступив Седекія Хенааненко, ударив Михея по щоці та й каже: Як то — чи ж від мене відойшов дух Господень, ѹоб говорити в тобі? **29** Михея же промовив: Ти взнаєш про се того дня, як бігати меш із однієї комірки в другу, ѹоб сковатьсь. **30** Царь же Ізраїль повелів: Возьміте Михея й одведіте його до Амона, городського начальника, та до Йоаса царевича, **31** І з'ясіть: Так говорить царь: Посадіть його в темницю та давайте йому хліба скupo й води

скупо, покіль я щасливо вернусь. **28** І промовив Михей: Коли вернешся щасливо, так не Господь говорив через мене. І сказав: Слухай, увесь народе! **29** От і двинув царь Ізраїльський з Йосафатом, царем Юдейським, на Рамот у Галааді. **30** І каже царь Ізраїльський Йосафатові: Я переодягнусь та й пійду до бою, ти ж будь у своїй царській одежі. І переодягнувшись царь Ізраїльський та й виступив до бою. **31** Царь же Сирийський повелів трийцятюм і двом отаманам своїх боєвих колесниць: Не вдаряйте нї на простого, нї на знатного, тільки на одного царя Ізраїльського. **32** Отамани колесниць, побачивши Йосафата, подумали: Се мабуть царь Ізраїльський, й навернувши, вдарили на його, й закричав Йосафат. **33** Скоро ж отамани колесниць постремегли, що се не царь Ізраїльський, одвернули від його. **34** Один же чоловік напяв лука та й пустив навманя стрілу й пострілив царя Ізраїльського між легкими й жолудком. І повелів він своїму візникові: Одвертай та вивозь мене з боєвого натовпу, бо мене поранено. **35** Та битва того дня щораз більш закипала, й царь стояв у колесницї проти Сирийців, і вечером умер; кров із рани стікала в колесницю. **36** І загукали під захід сонця в війську: Кожен, вертайсь у свій город і в свою землю! **37** І вмер царь, і привезли його в Самарію та й поховали царя в Самарії. **38** Як обмивали ж колесницю в ставу, лизали собаки кров його, а блудниці купались у їй, по слову, що глаголав Господь. **39** Прочі дії Ахаба, й про се, що він чинив, і про будинок із слонової кості, що збудував, і про всі городи, що він утверджував, — про се сказано в літописній книзі царів Ізрайлевих. **40** І спочив Ахаб із батьками своїми, а син його Охозія став намість його царем. **41** Йосафат Асенко став царем у Юдеї у четвертому році Ахаба, царя Ізраїльського. **42** Трийцять і п'ять год було віку Йосафатового, як зробивсь царем, а двайцять і п'ять год царював у Ерусалимі. Матір його звали Азуба Салаїлівна. **43** І ходив він усе дорогою батька свого Аси, не звертав з неї та чинив те, що Господеві до вподоби. Тільки висот не поруйновано, й все ще жертував і кадив люд на висотах. **44** І держав Йосафат мир із царем Ізрайлевим. **45** Інші діла Йосафатові, його хоробрі дії, й як він воював, се прописано в книзі літописній царів Юдиних. **46** Вигубив іще з землі останки блудників, що

з часів отця його Аси зіставались. **47** Не було ж тоді царя в Едомі; наказний (намісник) був за царя. **48** Йосафат побудував був і кораблі на морі, щоб ходити в Офир і привозити золото; та вони не дійшли, бо порозбивались ув Езіон-Габері. **49** Казав тоді Охозія Ахабенко Йосафатові: Нехай мої люде з твоїми людьми пливуть на кораблях. Йосафат же не схотів. **50** І почив Йосафат з своїми отцями й поховано його коло отців його в Давидовому городі, предківському. А син його Йорам зробився царем намість його. **51** Охозія Ахабенко зробився царем у сімнайцятому році Йосафатовому, царя Юдиного, й царював два роки над Ізраїлем в Самарії. **52** І чинив він те, що було Господеві не до вподоби, й ходив дорогою батька свого й дорогою матері своєї й дорогою Еробоамовою Набатенковою, що доводив Ізраїля до гріхів. **53** І служив він Баалові, й вбоготворяв його, й запалював гнів Господа, Бога Ізрайлевого, так само, як і батько його чинив.

2 Царів

1 По смерті Ахабовій відпали Моабії від Ізраїля.

2 Охозія впав був через грату в своїй верхній съвітлиці в Самарії та занедував; і послав він посли й повелів їм: Йдіте, поспитайте в Беел-Себула, Екронського бога, чи я одужаю з сієї недуги моєї? 3 Ангел же Господень сказав до Ілії Тесбія: Ось ійди лише зустріч послам царя Самарийського та й промов до них: Хиба в Ізраїлі та нема Бога, що ви йдете питати в Беел-Себула, Екронського бога. 4 За се ж, тако глаголе Господь: Із постелі, що ліг еси на її, ти вже не встанеш, а мусиш умерти. I пішов Ілія (і сказав їм). 5 I вернулись посли, а він питав: Чому ви вернулись? 6 Відказують йому: Вийшов зустріч нам чоловік; та й сказав нам: Вернітесь до царя, що вас послав і скажіть йому: Хиба в Ізраїлі та нема Бога, що ти посилаєш питати в Беел-Себула, Екронського бога? За се не встанеш ти з постелі, що ліг на її, а мусиш умерти. 7 I питав їх: Який собою той чоловік, що вийшов зустріч вам і сказав таке вам? 8 Відказали йому: Чоловік той цілий волохатий, а чересла підперезані шкуряним поясом. I каже він: Се Ілія Тесбій. 9 I послав до його полусотника з його півсотнею. Сей прийшов до його, а він седів на верху на горі, й промовив до його: Чоловіче Божий, царь повеліває: зайди з гори. 10 Ілія ж відказав і промовив до полусотника: Коли я чоловік Божий, так нехай зійде з неба огонь та й пожере тебе й твою полусотню. I зійшов із неба огонь і пожер його й його півсотню. 11 I послав царь другого отамана над півсотнею вкупі з його півсотнею. Той прийшов та й каже: Чоловіче Божий, так говорити царь: зайди скоренко вниз. 12 Ілія ж відказав і рече йому: Коли я чоловік Божий, нехай спаде огонь із неба й пожере тебе й твою півсотню. I спав огонь Божий з неба та й пожер його й його півсотню. 13 Тоді послав ще третього отамана над півсотнею вкупі з його півсотнею. Пішов той, й як прийшов, упав навколошки перед Ілією та й промовив, благаючи: Чоловіче Божий! не погорди душою моєю й душами сих п'ятьдесятю рабів твоїх. 14 Ось бо упав огонь із неба й пожер обох перших отаманів над півсотнями; тепер же душа моя не буде погорджена перед тобою. 15 I рече ангел Господень до Ілії: Йди з ним, не

лякайсь його. I встав і пішов із ним до царя. 16 I сказав йому (цареві): Так глаголе Господь: За те, що ти послав посли, щоб вони поспитали в Беел-Себула, бога Екронського, — наче б в Ізраїлі не було Бога, щоб питати про слово його, ти не зійдеш із постелі, що ліг на її, а мусиш умерти. 17 От і вмер він по слову Господньому, що проказав Ілія; а брат його Йорам став царем намість його — у другому році Йорама, сина Йосафатового, царя Юдейського, бо в його не було сина. 18 Проче про Охозію, що він чинив, те прописано в книзі лістописній царів Ізрайлевих.

2 Того часу, як Господь схотів взяти Ілию у вихрі на небо, йшов Ілія з Елісеєм із Галгалу. 2 I сказав Ілія до Елісея: Зостанься тут, бо Господь послав мене в Бетель. Та Елісей відказав: Так певно, як Господь живе, не покину тебе. От і пійшли вони в Бетель. 3 I повиходили сини (ученики) пророцькі, що були в Бетелі, до Елісея та й кажуть йому: Чи знаєш, що Господь сьогодні вознесе пана твого над головою твоєю? Відказав він: I я се знаю; мовчіть! 4 I рече йому Ілія: Елісею, зостанься тут, бо Господь посилає мене в Ерихон. Він же відказав: Так певно, як Господь живе, й так вірно, як ти живеш, я не покину тебе. От і пійшли вони в Ерихон. 5 I повиходили сини пророків, що були в Ерохоні до Елісея, та й промовили до його: Чи знаєш, що Господь сьогодні вознесе твого пана над головою твоєю? Відказав він: I я се знаю; мовчіть! 6 I рече Ілія до його: Зостанься ж тут, бо Господь послав мене на Йордан. Він же відказує: Так певно, як Господь живе, й як ти живеш, не покину тебе! От і пійшли вони обидва. 7 П'ятьдесят же чоловіка синів пророцьких пійшли на бік та й стояли oddалеки їх, вони ж оба станули над Йорданом. 8 I взяв Ілія гуню свою, згорнув її та й ударив по воді, й розступилася вода на обидва боки, так що вони обидва перейшли по сусі. 9 Як перейшли, промовив Ілія до Елісея: Проси, що тобі вчинити, перш ніж буду взятий від тебе. Відказав Елісей: Нехай би у мені було удвоє духа, що в тобі. 10 I сказав той: Важкого просиш. Та коли бачити меш, як я буду взятий від тебе, так воно й станеться; коли ж не побачиш, то не станеться. 11 Тим часом, як вони в такій розмові йшли далі, зявилася несподівано

поломяна колесниця з поломяними кіньми. Вони їх розлучили, й понесли Ілию в бурі на небо.

12 Вбачаючи се, Елісей закричав: Батеньку мій, батеньку! ой колеснице Ізрайлева й візниче його! Та не бачив його більш. І вхопив одежду свою та й роздер надвое.

13 І підняв Ілійну гуню, що впала з його, й вернувсь та й став на березі Йордані.

14 І взяв гуню Ілійну, що з його впала, й вдарив нею по воді, та вода не розступилась. І сказав він: Де ж є Бог Іліїн? І вдарив вдруге по воді, й вона розступилась сюди й туди, й перейшов Елісей.

15 І побачили сини пророків, що були в Ерихоні навпроти, та й промовили: Дух Іліїн опочив на Елісей. І пійшли зустріч йому, й вклонились перед ним до землі;

16 І промовили до його: Ось у нас тут, у твоїх рабів, п'ятьдесят кріпких мужів; нехай йдуть та шукають пана твого; може дух Господень заніс його та покинув на котрій горі, або на якій долині. Він же сказав: Не посылайте.

17 Як же вони всиловувались аж надто, сказав він: То посылайте. І послали вони п'ятьдесят чоловіка, й шукали три дні, та не знайшли.

18 І вернулись до його, покіль він гаявся у Ерихоні. І сказав їм: Чи я ж вам не казав, щоб не ходили?

19 І казали міські люди Елісеєві: Гарний видом сей город, як сам бачиш, добродію, та вода непогожа, й земля не родить.

20 І промовив він: Принесіть мені нову посудину й вкиньте соли туди. Як же ж вони принесли,

21 Пійшов він до криничаного жерела, вкинув соли, й рече: Так говорить Господь: Я зробив сю воду здорововою, тепер уже не буде від неї ні смерті, ні невроджаю.

22 Так і зробилась вода погожою по сей день, по слову, що промовив Елісей.

23 Звідти ж пійшов він у Бетель. Як же він ішов дорогою, повибігали малі діти з городу та й съміялись із його, покликуючи: Ходи лисий, ходи лисий!

24 Він же обернувсь і, побачивши їх, прокляв їх імям Господнім. І вийшли дві ведмедиці з гаю та й роздерли сорок і двоє дітей.

25 Звідти подався він на Кармель-гору, а відсі вернувсь в Самарію.

3 Йoram Ахабенко зробивсь царем Ізрайлевим у Самарії у вісімнадцятому році Йосафатовому, царя Юдиного, та й царював дванадцять год.

2 І чинив він таке, що було Господеві не до вподоби, однакоже не так, як його батько й мати, бо він звалив стовпи Баалові, що поставляв отець його;

3 Та все ж держався він твердо гріхів Ербоама Набатенка, що доводив до них Ізраїля, і не покидав їх.

4 Меса ж, царь Моабіїв, мав великі стада й вистачав цареві Ізрайлевому раз-по-раз по сотні тисяч овець і по сотні тисяч баранів із рунами.

5 Як же вмер Ахаб, відпав царь Моабійський від царя Ізрайлевого.

6 І вирушив царь Йoram того часу з Самарії та й переглядів усього Ізраїля;

7 А Йосафатові, цареві Юдиному, повелів з'ясити: Царь Моабіїв одпав од мене; чи не скочеш ййти зо мною воювати Моабіїв? Той відказав: Добре! Як ти, так і я; як твій люд, так і мій; як твої коні, так і мої коні.

8 І питаве він: По якій дорозі двинемо? Відказав: По дорозі через степ Едомський.

9 От і двинули царь Ізрайлів, царь Юдейський і царь Едомський, і йшли вони обходом сім день, і не стало води війську й скоту, що йшов за ними.

10 І промовив царь Ізрайлів: Ой лишенко! скликав Господь сі три царі докупи, щоб їх подати Моабові на поталу.

11 Йосафат же каже: Чи нема тут якого пророка Господнього, щоб нам поспитати Господа через його? І відказав один ізміж слуг царя Ізрайлевого: Є тут Елісей Сафатенко, що (вслуговуючи) подавав Ілії воду на руки.

12 І каже Йосафат: У цього є слово Господнє. От і пійшли до його царь Ізрайлський, та Йосафат, та царь Едомський.

13 Елісей ж сказав цареві Ізрайлевому: Що між мною й тобою? Іди до пророків отця твого та до пророків матері твоєї. Царь же Ізрайлів каже йому: Чи вже ж Господь скликав сі три царі, щоб їх подати Моабові на поталу?

14 І рече Елісей: Так певно, як живе Господь Саваот, що в його службі стою, коли б я не вважав на Йосафата, царя Юдиного, так на тебе я б не споглянув і не позирнув.

15 Тепер же покличте мені грача на гуслах. І як той дзвонив у струни, найшла на його рука Господня.

16 І він промовив: Тако глаголе Господь: Копайте по сій долині рови за ровами;

17 Так бо глаголе Господь: Не бачити мете ні вітру, ні дощу, а ся долина сповниться водою, так що й ви й скотина ваша питиете;

18 Та се ще мала річ у Господі: він подасть вам і Моабіїв на поталу,

19 І ви збурите всі утвердженні городи й всі головні городи, позрубуете всі плодющи дерева, позабиваєте всі криничні джерела, й всяке добре поле попсуєте каміннем.

20 І ось на завтра уранці, о тій добі, як приносять хлібову жертву, ринула разом вода дорогою Едомською, й земля

сповнилась водою. 21 Як довідалися ж Моабії, що царі наступають їх воювати, то й скликали всіх, що годились до зброї, та й уставились на граници. 22 Уранці ж рано, як сонце заблісло над водою, показалась Моабіям вода червоною наче кров. 23 І гукали вони: Се кров! Певно царі вдарили один на одного та й зробили різанину проміж себе. Нуже тепер на здобич, Моабії! 24 І наблизилися до Ізраїльського табору. І вирушили Ізрайлітяне та й ударили на Моабіїв так, що ті кинулись навтеки перед ними; вони ж усе вганяли за ними та й побили Моабіїв. 25 І поруйнували городи, усе ж добре поле попсували, кидаючи кожен чоловік по каменеві, й позабивали всі водяні джерела, та й повирубували все плодюще дерево, так що тільки каміннє осталось в Кир-Харешеті. А пращовики обступили та й зруйнували його. 26 І побачив царь Моабійський, що мусить полягти в бою, й взяв із собою сімсот чоловіка взброєних мечами, щоб пробитись до царя Едомського; та не вдалось їм се. 27 І взяв він свого перворідня, що мав царювати після його, та й приніс його у всепаленне на мурі. Се роздратувало так Ізраїля, що вони відступились від його та й вернулись у свою землю.

4 Одна з жінок синів пророцьких, голосуючи, промовила до Елісея: Мій муж, твій раб, умер, а ти знаєш, що він, твій раб, був богобоязний по всяч час; тепер же прийшов позичальник і хоче моїх обох хлопців забрати в невольники. 2 Елісей відказав їй: Що ж маю тобі вчинити? Скажи мені, що в тебе є в господі? Вона сказала: Нема нічого в твоєї служебки в хатині, як олійна посудина, а в їй трошки олії. 3 І сказав він: Іди, напозичай порожнього посуду по всіх сусідах твоїх, та назбірай не трохи; 4 Тоді ввійдеш, позасовуеш двері позад себе й синків твоїх та й наливати меш в кожну посудину, а котра буде повна, віdstав на бік. 5 І пійшла вона від його та й засунула за собою й за синками своїми двері; вони їй подавали, а вона, знай, наливала. 6 Як же посуди були вже повні, каже синові своїму: Подай ще посудину. Відказує він: Нема більш посудини. І не текло більш олії. 7 Як же пійшла вона й оповідала се Божому чоловікові, сказав він їй: Іди, продай олію та й заплати твою позичку, а з останку жити меш сама й сини твої. 8 Одного дня прийшов

Елісей в Сунам. Там жила багата жінчина, й запросила його, в неї трапезувати. От він щоразу, як ійде було мимо, заверне туди попоїсти. 9 І каже вона раз чоловікові: От я постремгаю, що сей Божий чоловік, що попри нас проходить, є святий. 10 Змуруймо ж невеличку верхню съвітлицю та й поставмо йому там ліжко, стола, стільчика й каганець, щоб, як зайде коли, так і притулився там. 11 Одного дня прийшов він ізнов, і зайшов у верхню съвітличку та й відпочивав там; 12 І звелів слузі своїму Гієзіві: Поклич сюди тую Сунамійку. І покликав той її, й прийшла вона до його. 13 І звелів йому: Скажи лише їй: Оце ти так дбаєш про нас; що ж би вчинив я про тебе? Може треба перемовитись за тебе з царем або з гетьманом? Та вона відказала: Ні, я живу собі серед мого люду. 14 І спітив він: Що ж би таке про неї вчинити? Відказав Гієзій: Та ось, сина вії нема, чоловік же її старий. 15 І звелів він: Поклич її близче. Той кликнув її, й ввійшла вона в двері. 16 І сказав він: Через рік о сім часі держати меш на руках синка. Вона ж каже: Ой ні, добродію, чоловіче Божий! не обманюй служебки твоєї! 17 І завагоніла жінчина й породила о тім часі другого року сина, як заповів їй Елісей. 18 Як же хлопчик підріс, пійшов одного дня до батька свого до женців: 19 І кволиться батькові своїму: Голова моя, голова болить! Той же звелів слузі: Одведи його до матусі. 20 І взяв той хлопя та й одвів до матері. І седіло воно до самих обід на колінах у її, й вмерло. 21 І пійшла вона, положила його в Божого чоловіка на постелі, зачинила двері й пійшла; 22 І кликнула чоловіка свого й каже: Пошли до мене котого слугу з ослицею, поїду хутко до чоловіка Божого, та зараз і вернусь. 23 Він же каже: Чого тобі до його? Хиба сьогодні новомісячче, чи субота? Та вона відказала: Дарма, таки пійду. 24 Осідлавши ослицю, звеліла слузі: Веди й іди. Не гай мене в дорозі, докіль не скажу. 25 От і поїхала та й прибула до чоловіка Божого на Кармель-гору. Як же загледів її чоловік Божий oddalik, сказав слузі своїму: Та се ж Сунамійка! 26 Біжи зараз їй зустріч та поспитай: Чи все гаразд у тебе? Чи все гаразд у чоловіка? Чи гаразд із хлопям? Відказала вона: Гаразд. 27 Як знялася вона на гору до чоловіка Божого, обняла йому ноги. І приступив Гієзій, щоб одвести її. Чоловік

же Божий сказав: Лиши її, бо вона тяжко сумна, а Господь потаїв се від мене й не обявив мені. **28** I каже вона: Чи я ж прохала сина в мого добродія? Чи я ж бо не казала: Не обманюй мене? **29** I звелів Гієзієві: Підпережи чересла твої, возьми палицю мою в руку та й іди. Коли зустрінеш кого, не вітай його, а коли хто вітати ме тебе, не дякуй! та й положи палицю мою на лицце хлопяткові. **30** Мати ж хлопчика промовила: Як певно, що Бог живе, й як певно, що ти живеш, я не покину тебе! Тоді метнувсь він і пішов слідом за нею. **31** Гієзій же випередив їх, та й положив палицю на лицце в хлопятка. Та не було ні голосу ні слуху. I вернувся зустріч йому й з'ясував: Хлопя не прокинулось. **32** Як же ввійшов Елісей в господу, знайшов хлопятко мертвє — лежить у його на постелі. **33** I ввійшов він, засунув двері від їх, та й молився Господеві; **34** Тоді нахилився над хлопятком, і притулив уста свої до його уст, очі свої до його оченят і руки свої до його рученят, та й пригорнувсь до його, й огрілось тіло в хлопятка. **35** I знявсь знов, походив по съвітлиці сюди й туди, підйшов та й схиливсь над ним. I чхнуло хлопя сім раз, та й розкрило оченята хлопятко. **36** I кликнув тоді Гієзія й звелів: Поклич сюди Сунамійку. I як увійшла покликана, сказав він: Возьми синка твого. **37** I приступила вона й упала йому в ноги та й уклонилась до самого долу; тоді взяла синка свого й вийшла. **38** Елісей же пішов знов у Галгал. А була тоді голоднечка в тій землі; ученики пророцькі седіли перед ним. I звелів він слузі своїму: Постав найбільшого казана та й звари юшку синам пророцьким. **39** I пішов один у поле, щоб назбирати зела, й знайшов дику вуючу ростину, нарвав із неї овоців повну одежину, й прийшов та й накришив їх в котел з юшкою, бо вони незнали їх. **40** I налили їм їсти; та скоро вони покушали юшки, закричали, кажучи: Смерть у казані, чоловіче Божий! і не змогли їсти. **41** Він же сказав: Принесіть лишень борошна сюди. I всипав муку в казан та й звелів: Наливай людям, нехай ідять. I не було вже нічого шкідного в кітлі. **42** Прийшов чоловік із Баал Салиси та й приніс чоловікові Божому первоплід хліба — двайцять ячмінних боханців і стовченого зерна в саквах. I звелів Елісей: Дай людям, нехай ідять. **43** Слуга ж його відказав: Що тут класти перед

сотнею чоловіка? Він же каже: Дай людям, нехай ідять, так бо говорить Господь: Їсти муть, та ще й зостанеться. **44** I положив перед ними, й ілі вони, ще й зісталось, по слову Господньому.

5 Нееман, гетьман царя Сирийського, був великим чоловіком у свого пана й високо поважаний, бо через його дарував Господь побіду Сирийцям; і був він чоловік хоробрий, але прокажений. **2** Раз у поході зайняли Сирийці дівчинку з землі Ізраїльської в полонь, і вона служила у супруги Нееманової. **3** I сказала вона своїй пані: Ой коли б мій пан та побував у пророка, що в Самарії, той вигоїв би його з прокази. **4** I пішов він до свого пана та й переказує йому: Так і так говорити служебка, що з землі Ізраїльської. **5** I каже царь Сирийський: Іди, та побувай у його, а я пішлю письмо до царя Ізраїльського. От і вибрався він і взяв із собою десять талантів срібла, шість тисяч склів золота й десять перемін одежі; **6** I передав цареві Ізраїльському лист, а в йому стояло: Як прийде сей лист до тебе, так знай, послав я до тебе слугу моого Неемана, щоб ти вигоїв його з прокази. **7** Як прочитав царь Ізраїльський письмо, так роздер на собі одежду та й каже: Хиба ж я Бог, що робить і мертвими й живими, що він мені приказує, вигоїти чоловіка з його прокази? Тепер вам явно, як він шукає зачепки! **8** Скоро ж довідавсь Елісей, чоловік Божий, що царь Ізраїльський роздер одіж на собі, послав до царя й велів сказати йому: Нашо роздер еси одіж на собі? Нехай лиш прийде до мене, так знати мете, що в Ізраїлі є пророк. **9** От і прибув Нееман із кіньями своїми й колесницею перед ворота господи Елісейної. **10** I вислав Елісей слугу до його й звелів сказати: Іди та викупайся сім раз у Йордані, так тіло твоє знов посьвіжі љ будеш чистим. **11** Нееман розгнівавсь та й відйшов із словами: А я думав, що він до мене вийде й, приступивши, призове ймя Господа, Бога свого, й доторкнеться рукою своєю прокази та уздоровить мене. **12** Чи то ж ріки Дамаські, Абана та Фарфар не лучші, ніж води в Йордані? Хиба ж мені не можна було б викупатись у них та й очиститись? От і одвернувся й відйшов в гніві. **13** I приступили слуги його й промовили до його словами: Коли б тобі, батеньку, пророк наказав зробити що важке,

так хиба ж ти не зробив би? А надто, коли він тобі сказав: Викупайсь, так будеш чист. **14** I пішов він та й викупавсь сім раз у Йордані, поринаючи, як звелів чоловік Божий, й освіжіло тіло його, як у молодого хлопця, і він очистився. **15** I вернувшись він із усіма супровідниками своїми до чоловіка Божого, а прибувши, приступив перед його та й каже: Знай, тепер Я зрозумів, що нема Бога на всій землі, тільки в Ізраїлі. Прийми ж гостинець від слуги твого. **16** Він же каже: Так певно, як живе Господь, що стою в його службі: не прийму нічого! I хоч той намагався, щоб узяв, він затяvся брати. **17** I сказав Нееман: Коли не хочеш, так нехай мені, слузі твоїму, дадуть землі, скілько зможуть повезти два мули, бо твій раб із цього часу не приносити ме ні всепалення, ні іншої жертви ніяким іншим богам, тільки Господеві. **18** Та в одному тільки нехай Господь вибачить кметеві твоїму: коли мій пан піде в Риммонів храм, щоб там помолитись, і обірпеться при тому на мою руку, так що з ним і я припаду 'к землі в Риммоновому храмі, так нехай Господь вибачить у тому твоїму кметеві. **19** Він же рече йому: Йди з упокоєм. I відіхав той від його, та й уїхав невелику просторонь дороги; **20** Аж ось сказав (собі) слуга Елісея, Божого чоловіка: Ощаджував мій пан цього Сирийця Неемана та й не прийняв того, що він привіз. Так певно, як живе Господь, мушу наздогнати його та й випрошу що небудь. **21** От і побіг Гіезій нагонця за Нееманом. Нееман же, постерігши, що він біжить, скочив із колесниці зустріч йому та й питас: Чи все гаразд? **22** Відказав той: Усе. Послав мене пан мій і звелів сказати тобі: Саме прийшло до мене з Ефраїмових гір двоє молодиків із синів пророцьких; тож дай про їх талант срібла та дві переміни одежі. **23** I відказує Нееман: Зроби мені ласку й возьми два таланти! Та й упросив його й завязав два таланти срібла в два мішки й дві переміни одежі та й оддав те двом слугам своїм, і понесли вони поперед його. **24** Дійшовши ж він до узгірря, узяв (все) од них, сховав у господі й одпустив людей, і вони відійшли. **25** Як же він увійшов до свого пана, спитав Елісея: Звідки, Гіезію? Він відказав: Твій кміть не виходив нікуди. **26** Він же рече йому: Хиба дух мій не був при тому, як вернувшись назустріч тобі той чоловік із своєї колесниці? Оце ж ти

здобув гроші, й здобув одіж, щоб закупити оливні сади, виноградники, вівці, воли, раби й рабині; **27** Але ж і проказа Нееманова вчепиться тебе й твоїх потомків по вічні часи. I вийшов він од його, побілевши, як сніг, від прокази.

6 I сказали пророцькі сини (ученики) Елісееві: Як бачиш, місце, де живемо при тобі, нам потісне; **2** Пійдемо лише на Йордань, і нехай там кожен візьме по дереву, щоб спорядити нам місце, й осістись на йому. A він сказав: ійдіть. **3** Один же між ними просить: Зроби нам ласку, йди з кметями твоїми. I сказав він: Добре! Йду з вами. **4** От і пішов із ними. Як же дойшли до Йордані, почали рубати дерево. **5** Тим часом як один рубав деревину, упала сокира його з топораща в воду. I крикнув він: Ой добродію! а вона ж позичена. **6** Чоловік же Божий рече: Де вона впала? Як же показав йому місце, вирубав він ціпок, кинув туди, й ось сокира сплила. **7** Він і каже: Лови! той простяг руку й взяв її. **8** Царь Сирийський вирушив війною проти Ізрайлітян і перемовлявсь із слугами своїми та й сказав їм: У тому а тому місці заляжемо залягом. **9** Чоловік же Божий, послав до царя Ізраїльського сказати: Остерегайся проходити тим місцем, бо там залягли Сирийці. **10** I послав царь Ізраїльський на те місце, що вказав йому чоловік Божий. I так остерегав його що-разу, й він устерігся там, де вказано, не раз та й не два. **11** I стревожилося серце царя Сирийського про сю річ, і скликавши свої слуги, каже їм: Чи не виказали б ви мені, хто мене зраджує цареві Ізрайлевому? **12** I відказав один ізміж слуг його: Ні, пане мій, царю; тільки пророк Елісей, що в Ізраїлі, переказує цареві Ізраїльському й ті слова, які ти промовиш ув опочивній съвітлиці. **13** I повелів він: Ійдіте та дивітесь, де він, щоб мені послати та й піймати його. Як же сказано йому: Він у Дотаймі, **14** Послав туди коні й колесниці й потужню купу військову. Пійшли вони в ночі та й обняли город. **15** Уранці рано встав слуга чоловіка Божого й вийшов, аж се облягла військова купа з кіньми й колесницями навколо місто. I каже йому слуга його: Ой горе, паноньку! що нам оце почати? **16** Він же сказав: Не лякайся, бо тих, що з нами, більш, аніж тих, що з ними. **17** I моливсь Елісея й промовляв: Господи! відкрий йому очі, щоб він бачив! I відкрив Господь слузі

очі, й вбачав він, як гора навколо Елісея була заповнена кіньми й поломяними колесницями.

18 Як же Сирийці двинули проти його, моливсь Елісей Господеві й промовляв: Удар же сих людей сліпотою! I вдарив їх сліпотою, як моливсь Елісей.

19 I рече їм Елісей: Се не та дорога й не той город; ійдіте за мною, так я приведу вас до того чоловіка, що ви шукаєте. I привів їх у Самарію.

20 Як тільки ж прийшли вони в Самарію, рече Елісей: Господи! відкрий їм очі, щоб вони бачили. I відкрив їм Господь очі, й вони побачили себе в середині в Самарії.

21 Як же побачив їх царь Ізраїлів, питав в Елісея: Чи мені їх вистинати, батьку?

22 Він же відказав: Не вбивай їх. Хиба ти заполонив їх мечем твоїм і луком твоїм, щоб їх убивати? Постав перед ними іду та воду, нехай їдять і п'ють, а тоді нехай ійдуть до свого пана.

23 I звелів наготовити їм великий пир, і як вони понайдались і понапивались, відпустив їх, і пішшли вони до свого пана. З того часу не було нападу Сирийців на Ізраїль-землю.

24 I сталося опісля, що царь Сирийський Бенадад постягав докупи всю військову силу свою та й двинув і обложив Самарію.

25 I настала велика голоднеча в Самарії, й дойшло до такого скруту, що осляча голова стояла вісімдесят срібних секлів, а четвертина міри голубячого гною п'ять срібних секлів.

26 Як вийшов раз царь Ізраїльський на мур, заголосила до його якесь жінщина та й просить: Поможи мені, добродію мій, царю!

27 Він же відказав: Коли тобі не поможе Господь, так із чого я поможу тобі? з току, чи з вино-тискарні?

28 I поспітив у неї царь: Шо тобі треба? Відказала ж вона: Отта жінка говорила мені: Дай сина твого, щоб ми сьогодні з'їли його, а завтра з'їмо моого сина.

29 От ми зварили моого сина та й ізіли, а як на другий день я сказала їй: Давай же сюди твого сина, щоб нам його з'їсти, то вона свого сина сховала.

30 Як почув же царь, що жінщина таке говорить, роздер одежду на собі, й ходив по мурі, і бачив люд, що на тілі в його волосяне веретище.

31 I каже він: Нехай Бог учинить мені се й те, та ще й причинить, коли голова Елісеїна зістанеться сьогодні в його на плечах.

32 Як седів же Елісей в своїй хатині й значні люди седіли в його, післав царь від себе чоловіка. Перше ж ніж посланець дійшов до його, рече він значнім людям: А знаєте

ви, що сей син душогубця послав до мене, щоб стяти мені голову? Гледіте ж, скоро посланець надійде, зчиніте двері та й не допустіть увійти, бо ось, чути вже тупаннє пана його за ним.

33 Ще він промовляв до них, аж прибув царь до його та й каже: Бачиш, яке лихо від Господа! Чого ж іще мені визирати від Господа?

7 Елісей же заговорив: Слухайте слово Господне!

Тако глаголе Господь: Завтра о сїй добі міра пшеничної передньої муки буде в воротях в Самарії по одному секлеві, а дві мірі ячменю тоже по одному секлеві.

2 I відказав лицаръ, що на його руку опирається царь, чоловікові Божому: Коли б Господь і отвори починив у небі, то й тоді як би воно могло статись? I відказав він: Побачиш своїми очима, та не їсти меш.

3 Було ж чотири чоловіка прокажених, за ворітми, й мовляли вони один одному: Чого нам тут седіти та дожидати смерті?

4 Коли поважимось увійти в город, байдуже, город опанувала голоднеча, й ми там помремо; зістанемося ж тут, мусимо й тутеньки померти. Тож ходімо в Сирийський табір. Зіставлять нас в живих, так жити memo; а повбивають, ну, то й помремо.

5 От і піднялись у вечірньому мороці, щоб ійти в Сирийський табір. Як же дойшли до краю Сирийського тaborу, не було там ні чоловіка.

6 Bo дав Господь так, що в Сирийському таборі стало чути тупаннє коней й гуркіт колесниць та великого війська, так що вони мовляли одно одному: Певно царь Ізраїлів понаймав царів Гетійських і царів Египецьких, щоб напасті на нас!

7 От і рушили та й побігли в омраці, й покинули свої намети й коні й осли — ввесь табір як стояв, та й повтікали, аби вихопитись із душою.

8 Як же ті прокаженні прийшли до краю тaborу, увійшли вони в один намет, іли й пили, нахапали срібла, золота й одежі та й вийшли, те поховати. Потім зайшли в другий намет, набрали й там та й поховали.

9 Dalaj же кажуть один одному: Не так ми зробимо: Сей день є днем доброї вісті. Коли мовчати mem, і до ясного ранку ждати mem, так нас обвинуватять. Пійдімо ж зараз та з'ясуймо про се в царській палаті.

10 Прийшовши до воріт, прикликали вони воротарів городських та й розповіли їм, кажучи: Ми подались були в Сирийський табір, та нема там ні чоловіка ані

чути голосу людського, а тільки коні та осли попривязувані й намети, як були. **11** I пішшли воротарі та й передали вісті в царську палату. **12** I піднявсь царь серед ночі й промовив до слуг своїх: Я вам скажу, що Сирийці проти нас урядили: Вони знають, що ми голодуємо; от і покинули табір, щоб сковатись в полі, та й думають: Як повиходять вони з міста, то захопимо їх живцем та й уломимось у город. **13** I відказав один ізміж його слуг: Нехай беруть п'ять коней, що ще позоставались в місті, (бо лише стілько їх і є в цілій громаді Ізраїля, всі бо прочі обернено на харч), та пошлімо їх на провідки. **14** I взяли дві парі коней запряжених у колесниці й послав царь слідом за Сирийцями з наказом: Ідіте й роздивітесь. **15** I їхали вони аж до Йордані, аж ось уся дорога встелена одежою й знаряддем, що покидали Сирийці в поквапних утеках. I вернулись посланці та й донесли про се цареві. **16** Тоді вийшов люд та й розграбив табір Сирийський, і була міра пшеничного борошна по секлеві, а дві мірки ячменю по секлеві, по слову Господньому. **17** Царь же поставив того лицаря, що на його руку опирається, доглядником у воротях; і роздавив його народ у воротях і він умер, як сказав чоловік Божий, коли говорив, як прийшов був до його цара. **18** А казав тоді чоловік Божий цареві так: Дві мірки ячменю стояти муть завтра о сїй добі в Самарийських воротях один секель, а мірка лучшого борошна один секель; **19** Тоді лицар відповів був чоловікові Божому: Коли б Господь і отвори починив у небі, то й тоді як би воно могло статись? I відказав йому: Побачиш своїми очима, та не їсти меш. **20** Так і сталося йому, бо люд потолочив його в воротях, так що він і вмер.

8 Елісей розмовляв з молодицю, що воскресив сина її, й рече їй: Збираїся й іди з твоїми домівниками звідсі та й зупинись денебудь, де зможеш, бо Господь нашле семилітню голоднечу на сю землю. **2** Знялась тоді молодиця та й учинила по слову чоловіка Божого, й пішла з домовниками своїми звідти та й пробувала сїм літ в Філістійській землі. **3** Як уплив же семий рік, вернулась молодиця з Філістійської землі та й прийшла просити царя про свою господу й поля свої. **4** Царь же саме тоді розмовляв

із Гієзіем, слугою чоловіка Божого, та й каже: Роскажи ж мені про всі великі діла, які вчинив Елісей. **5** Тим часом, як він росказував цареві, що той мертвого оживив, з'явилася молодиця, що її сина він оживив, щоб шукати в царя помочі про свою господу й поля. I каже Гієзій: Пане мій, царю, оце є та молодиця, а се її син, що Елісей воскресив його! **6** I поспитав царь у молодиці, а вона розказала йому. I дав їй царь одного дворака та й повелів йому: Гледи, щоб усе, що до неї належить, а до того й усю користь із її нив вернено їй з того часу, як покинула землю, аж по сей день! **7** I пішов Елісей у Дамаск, саме як Бенадад, царь Сирийський, лежав у недузі. Як же йому сказано: Прийшов сюди чоловік Божий, **8** Каже царь Азаїлові: Візьми з собою гостинці, йди зустріч Божому чоловікові та й поспитай через його в Господа, чи я одужаю з сієї недуги моєї. **9** I пішов Азаїл зустріч йому, взявши з собою гостинці, всякі дорогощі Дамаські, скілько сорок верблюдов могли понести, й, прийшовши, став перед ним та й промовив: Син твій Бенадад, царь Сирийський, послав мене до тебе поспитати: Чи одужаю я з сієї недуги моєї? **10** I відказав йому Елісей: Йди, скажи йому: Одужаєш, хоч Господь виявив мені, що він мусить умерти. **11** I вдививсь (Елісей) в його, так що він аж занепокоївся, і заплакав чоловік Божий. **12** I питає в його Азаїл: Чого ти плачеш, добродію? I відказав він: Бо знаю, яке ти лихо заподіш Ізрайлеві. Утверджені їх городи пустішили пожаром, а їх молодіж побеш мечем, дітвору їх пороздоптуеш, і вагітних жінок розгинати меш. **13** I відказав Азаїл: Хто ж такий раб твій, я, пес, щоб таке страшне чинити? I рече Елісей: Господь указав мені в тобі царя Сирийського. **14** От і пішов собі він од Елісея, а як прийшов до свого пана, питає сей: Що сказав Елісей? I відповів: Казав, що ти одужаєш. **15** На другий же день узяв він покривало, намочив його в воді та й розпростер на його лиці, і він умер, а Азаїл зробився намість його царем. **16** I зробився в пятому році Йорама Ахабенка, царя Ізрайлевого, царем Йорам, син Йосафатів, царя Юдиного. **17** Трийцять і два роки було віку його, як зробився царем, а царював вісім год у Ерусалимі. **18** I ходив він дорогою царів Ізраїльських, як чинив дом Ахабів, бо держав дочку Ахабову, як чинив те, що було Господеві не до

вподоби. **19** Та Господь не хотів вигубити Юду задля раба свого Давида, бо він обітував йому дати съвіточ в дітях його по всі часи. **20** Під його царюваннем визволились Едомії зпід верховоду Юдиного та й поставили царя над собою. **21** I двинув Йорам з усіма боєвими возами під Заір, і піднявсь уночі та й побив Ідуміїв, що держали його в облязі, й їх начальників над колесницями, а люд повтікав додому. **22** Та відпали Едомії зпід верховоду Юдиного по сей день. Тоді ж відпала й Либна. **23** Проче про Йорама й про все, що він творив, прописано в книзі літописній царів Юдиних. **24** I спочив Йорам із батьками своїми й поховано його коло батьків його в Давидовому городі, а син його Охозія зробився царем намість його. **25** У двайцятому році Йорамовому Ахабенковому, царя Ізраїлевого, настав царем Охозія, син Йорама, царя Юдейського. **26** Двайцять і два годи було віку Охозіевого, як він став царем, а царював один рік у Ерусалимі. Матір його звалась Готолія, внука Амбрієва, царя Ізраїльського. **27** I ходив він дорогою дому Ахабового, й чинив те, що було Господеві не до вподоби, як і дому Ахабів, бо був посвячений із домом Ахабовим. **28** I двинув він із Йорамом Ахабенком на війну проти Азаїла, царя Сирийського, під Рамоту Галааді; та Сирийці поранили Йорама. **29** I вернувсь царь Йорам у Езреель, щоб вигоювати рани, що задали йому Сирийці в Рамоті, як воював із Азаїлем, царем Сирийським. I прийшов був Охозія Йораменко, царь Юдин, одвідати в Езреелі Йорама Ахабенка, бо він лежав у недузі.

9 Пророк же Елісей покликав одного з учеників пророцьких та й повелів йому: Підпережи чересла твої, возьми сей олійний посудок із собою та й іди до Рамоту в Галааді; **2** Прийшовши туди, відшукай там Егую Йосафатенка, Намессієнка, й приступи та й вели йому вийти зсеред його товариства та й поведи його в середню съвітлицю; **3** Тоді візьмеш олійну посудину та й золлеш йому на голову й скажеш: Так глаголе Господь: Помазав я тебе в царі над Ізраїлем. Опісля відчини двері та й біжи, не гайся. **4** I пійшов молодик, слуга пророків, у Рамот Галаадський. **5** Як же прийшов туди, седіло саме військове отаманне; і каже він: Маю щось тобі сказати, гетьмане. I спитав Егуй: Кому з усіх нас? Відказав той: Тобі, гетьмане!

6 I піднявся він і ввійшов у съвітлицю. Той же злив йому олії на голову та й каже: Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Помазую тебе царем над Господнім народом, над Ізраїлем. **7** I вигубиш ти дому Ахабів, пана твого, щоб я помстився за кров слуг моїх, пророків, і за кров усіх рабів Господніх (погиблих) із руки Езабелиної; **8** I вигине ввесь дому Ахабів, і вигублю я в Ахаба й те, що до стіни мочить, і зачинене й покинуте в Ізраїлі; **9** I зроблю я з дном Ахабовим те, що з дном Ерообамовим Набатенковим, і з дном Баасиним Ахіенковим; **10** Езабелю ж їсти муть пси на майдані Езреельському, й ніхто її не поховає. Тоді відчинив двері й утік. **11** Як же вернувсь Егуй до слуг пана своего, спитали вони в його: Чи гаразд? Чого сей несамовитий приходив до тебе? I відказав ім: Ви ж знаєте чоловіка цього й що він говорить. **12** I кажуть вони: Хитрощі! Скажи бо нам. I відказує він: Так і так сказав мені, говорючи: Так глаголе Господь: Помазую тебе царем над Ізраїлем. **13** I взяли вони кожен одежду свою та й вистелили йому престол, і затрубили в трубу й проголосили: Егуй став царем! **14** I вчинив Егуй Йосафатенко, Намессієнко змову проти Йорама. Йорам же стояв на сторожі з усіми Ізрайлитянами в Рамоті Галаадському проти Азаїла, царя Сирийського; **15** A вернувся був він, щоб вигоюватись в Езреелі з ран, що задали йому Сирийці, як воював із Азаїлом, царем Сирийським. Егуй же промовив: Коли се вам любо, не давайте нікому втекти з городу, щоб подати вість в Езреелі. **16** I сів Егуй на коня та й поїхав у Езреель, де лежав Йорам, і куди прийшов був Охозія, царь Юдейський, щоб одвідати Йорама. **17** Вартовик же стояв на башті в Езреелі, й як тільки побачив роту Егуєву, що наближалась, звістив: Я бачу роту. I повелів Йорам: Візьми одного кінного та пошли зустріч, щоб спітав: Чи ви з мирним задумом? **18** I поїхав їздець зустріч, та й каже: Так повелів царь сказати: Чи ви з мирним задумом? Егуй же відказав: Що тобі до миру? Зверни та й їдь за мною. I звістив вартовик та й сказав: Посланець доїхав до них, та не вертається. **19** I послав другого кінного, та й сей, доїхавши до них, сказав: Так питає царь: Чи ви з мирним задумом? Егуй же відказав: Що тобі до миру? Зверни та й їдь за мною. **20** I звістив сторож, кажучи: Доїхав до них та й не вертається, а їзда

схожа на їзду Егую Намессієнка, бо він жене, мов скажений. 21 І повелів Йорам запрягати. І як запрягли колесницю його, вийхав Йорам, царь Ізраїльський, із Охозієм, царем Юдейським, кожен своєю колесницею. Вийшли ж вони проти його та й зустрілись із ним на ниві Езреелія Набота. 22 Як побачив Йорам Егую, спітав: Чи з миром, Егую? Відказав же сей: Який тут мир, покіль твоя мати Езабель безчесть творить і без кінця відомствує? 23 І повернув Йорам рукою свою, а втікаючи, промовив до Охозії: Зрада, Охозію! 24 Та Егуй напяв лука й стрілив Йорамові між плечі, так що стріла пройшла йому крізь серце, й він повалився у своїй колесниці, 25 І сказав Егуй гетьманові Бадекарові: Возьми, кинь його на ниву Езреелія Набота; згадай бо, як ми вдвох іхали за його батьком Ахабом, і як Господь вирік на його такий засуд: 26 Справді кров Наботову й кров дітей його бачив я вчора, говорити Господь, і відплачу тобі на сїй ниві, говорити Господь; то ж тепер кинь його на ниву, по слову Господньому. 27 Вбачаючи се Охозія, царь Юдин, утік дорогою до садового будинка. Егуй же гнався за ним і повелів: І сього вбийте на возі. І пострілили його на узгіррю Гур, коло Іbleamu. І втік він у Мегиддо та й сконав там. 28 І зложили його слуги його на колесницю та й повезли в Ерусалим, і поховали в його гробовищі коло батьків у Давидовому городі. 29 У однайцятому році Йорама Ахабенка настів був Охозія царем над Юдою. 30 Егуй же прибув ув Езреель. Скоро довідалась Езабель, попідмальовувала собі війки, украсила голову свою та й визирала в вікно. 31 Як же віздив Егуй у ворота, промовила вона: Чи гаразд Замбрієві, душогубцеві пана свого? 32 Він же позирнув на вікно та й каже: Хто зо мною, хто? І визирнули до його два чи три скопці. 33 І приказав він: Скиньте її вниз! І скинули її вниз. І поблизъка кров з неї мур і коні, й розтоптали вони її. 34 Він же ввійшов, ів і пив; потім повелів: Спогляньте на ту проклятушу та й поховайте її, бо вона царська дочка. 35 Як пійшли ж її ховати, не знайшли з неї нічого, опріч черепа та ніг, та долонь із її рук. 36 І вернувшись, звістили йому; він же сказав: Таке було слово Господнє, що вирік через слугу свого Тесбія Ілию: На майдані в Езреелі жерти муть пси тіло Езабелине, 37 І буде труп

Езабелин на майдані Езреелському неначе гній, так що ніхто не скаже: Се Езабель.

10 Ув Ахаба ж було сімдесят синів у Самарії. І розписав Егуй листи та й послав у Самарію до зверхників Езреельських, і до значніх людей та до опікунів синів Ахабових, такого змісту: 2 Як прийде се письмо до вас, що маєте догляд над синами вашого пана й над його колесницями й кіньми, над утвержденими городами й зброєю, 3 Так оберіть між синами вашого пана лучшого й з'угадлившого, посадіть його на батьковому престолі та й воюйте (проти мене) за дом вашого пана. 4 Вони ж полякались вельми та й кажуть: Коли два царі не встояли проти його, то як ми встоїмо? 5 От і послали палатній начальник і городовий гетьман вкупі з значними людьми й з опікунами таке посельство до Егuya: Ми кметі твої, і чинити memo все, що нам звелиш; ми не можемо нікого зробити царем; чини що тобі здається добрим. 6 І пише він до них друге письмо, а в листі каже: Коли ви до мене прихиляєтесь і моїх наказів слухати готові, так беріте голови синів пана вашого та й прибуваите завтра о сїй добі до мене в Езреель. (Царських же синів було сімдесят чоловіка, а виховували їх самі знатні в городі.) 7 Як же прийшов до їх лист, взяли вони царських синів та й постинали всіх сімдесят чоловіка, повкладали голови їх у коші та й послали йому в Езреель. 8 Як звістив йому посланець, що принесли голови царських синів, повелів він: Зложіть їх у дві купи перед ввіходом у ворота, до ранку. 9 Рано вранці вийшов він та й промовив до всього люду: Ви безвинні. Я, правда, вчинив заговір проти моого пана та й убив його, хто ж повбивав оїх усїх? 10 Оце ж зрозумійтے, що з слова Господнього, яке виповів Господь проти дому Ахабового, не впало нї одно на землю; Господь виповнив те, що вирік через слугу свого Ілию. 11 І повбивав Егуй усїх, що застались іще від дому Ахабового в Езреелі вкупі з його великими панами, з його приятелями й з його жерцями, так що нї один не остався. 12 І рушив він і пішов у Самарію. По дорозі коло Бет-Екеда пастушого 13 Наткнувсь Егуй на братів Охозії, царя Юдиного, й спітав: Хто ви такі? Відказали вони: Ми брати Охозії, і прибули розвідати про здоровле синів

царських та синів цариці. **14** І повелів: спіймайте їх живцем. І спіймали їх живцем та й повбивали — сорок і два чоловіка при колодязі Бет-Екеда, й не зісталось із них ні одного. **15** І поїхав ізвідти, й стрітив Йонадаба Рихабенка, що йшов зустріч його, й сказав йому: Чи твоє серце так до мене прихильне, як мое серце до твого серця? І відказав Йонадаб: Так. І каже Егуй: Коли так, дай руку. І подав той руку свою, й посадив він його до себе на колесницю, **16** Та й промовив: Ідь зо мною, й приглянься моїй ревності до Господа. От і посадали його на колесницю. **17** Прибувши ж у Самарію, повбивав він усіх, що заставались іще від Ахаба в Самарії, так що зовсім вигубив його, по слову Господньому, що вирік до Ілії. **18** І скликав Егуй увесь люд і промовив до їх: Ахаб не так то поважав Баала, Егуй гаряче шанувати ме його. **19** Още ж поскликайте до мене усіх пророків Баалових, усіх слуг його й всіх жерців його, всіх до одного, бо я наготовив велике жертівне съято Баалові. А кого не буде, тому смерть. Егуй же піднявся на хитрощі, щоб вигубити всіх поклонників Баалових.

20 І сказав Егуй: Визначіть съяточні збори про Баала. І визначили. **21** І розіслав Егуй по всьому Ізраїлеві, й посходились усі поклонники Баалові; не остало ні одного чоловіка, щоб не прийшов: і ввійшли в храм Баалів, так що храм Баалів був повен від одного кінця до другого. **22** І повелів він доглядникові над одягою: Принесť одіж усім служителям Бааловим. І принесли їм ризи. **23** І ввійшов Егуй із Йонадабом Рихабенком до Баалового храму, й сказав служителям Бааловим: Шукайте й передивітесь, чи нема між вами кого зо слуг Господніх, бо тут мають бути тільки слуги Баалові. **24** Тоді приступили до приношення жертв та всепалення. А Егуй поставив знадвору вісімдесят чоловіка з наказом: Коли попустить хто втекти кому з тих людей, що я вам oddаю в руки, той наложить за його своєю душою. **25** Скінчивши приносини всепалення, повелів Егуй прибічникам і лицарям: Поввіходьте та й повбивайте всіх до одного. І повбивали їх мечем, і повикидали прибічники й гетьмані, та й рушили в місто, де була божниця Баалова, **26** І повиносили ідоли з Баалової божниці та й попалили. **27** І подробили стовпа Баалового, зруйнували й храм Баалів і зробили з його місце нечисте, по сей день.

28 Так викоренив Егуй Баала з Ізраїля. **29** Однакже від гріхів Ербоамових Набатенкових, що довів і Ізраїля до гріху, від них не відцуравсь Егуй, — від золотих телців у Бетелі й в Дані. **30** І рече Господь Егуєві: Що вчинив еси те, що до вподоби мені, й притьма по моїй думці розправивсь із домом Ахабовим, за се потомки твої седіти муть на престолі Ізрайлевому до четвертого покоління. **31** Та не давав Егуй про те, щоб з усього серця ходити в законі Господа, Бога Ізрайлевого; не відцуравсь від гріхів Ербоамових, що довів до них і Ізраїля. **32** З того часу почав Господь гнівитись на Ізраїля, й побивав їх Азайл у всіх гряницах зaimища Ізрайлевого **33** Від Йордані на схід сонця всю землю Галаад, і Гадіїв, і Рубеніїв, і Манассіїв, від Ароера на Аррон ріці, й Галаад і Басан. **34** Інше про Егую й про все, що він чинив, і про всіх хоробрі його дії, те прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. **35** І спочив Егуй з батьками своїми, й поховано його в Самарії; а син його Йоахаб настав царем намість його. **36** Царював же Егуй над Ізраїлем у Самарії, двайцять і вісім літ.

11 Як довідалася ж Аталія, мати Охозії, що син її вмер, узялась до діла та й вигубила всю царську родину. **2** Йосабет же, дочка царя Йорама, а сестра Охозієва, взяла Йоаса Охозієнка, та й вивела потай зсеред царевичів, що їх убивано, разом із його мамкою в опочивальню; й утаїла його від Аталії, щоб його не страчено. **3** І переховувано його при їй у домі Господньому шість літ, тим часом як Аталія царювала над землею. **4** У сьомому році послав Йодай та й взяв сотників і прибічників, і завів їх із собою в храм Господень. Там зробив з ними вмову й заприсяг їх в храму Господньому та й показав їм царевича. **5** І дав їм наказ: От що вчинїте: третина вас, що приходить у суботу, буде сторогувати при царській палаті; **6** Третина у воротях Сур; третина у воротях позад дому щитоносців; і держіте сторожу над домом, щоб не було ушкоди; **7** А дві часті з вас, із усіх, що відходять у суботу, будуть держати сторожу при храму Господньому коло царя: **8** І обступіть царя навкруги, кожен із своєю зброєю в руці, й хто протиснувся б у ряди, тому смерть; і будьте при царі, як він виходити ме й як уходити ме. **9** І вчинили сотники притьма так, як наказав

первосьвященник Йодай, й взяв кожний людей своїх, що приходили в суботу й відходили в суботу, й прийшли до съвященника Йодая. 10 І роздав съвященник сотникам списи й щити царя Давида, що були в храму Господньому. 11 І поставали прибічники, кожен із зброяю в руці своїй, від правого боку храму до лівого боку жертівника й дому, навкруги царя. 12 І вивів він царевича й вложив на його вінець і украси, й поставили його царем, й помазали його та й викликували, плещучи в долоні: Нехай живе царь! 13 Почувши ж Атала виклики люду, пійшла до народу у храм Господень. 14 І бачить, аж царь стоїть на підвісенню по звичаю, а отаманне й трубачі при царі, а ввесь нарід землі веселиться й трублять у труби. І роздерла Атала одежу на собі й промовила: Змова! змова! 15 Та съвященник Йодай звелів старшині військовій, й сказав їм: Виведіть її поза ряди, а хто за нею піде, вбивайте мечем, бо задумав був съвященник, щоб не вбивати її в храму Господньому. 16 І наложили руки на її, й вона перейшла через кінський увіход ід царській палаті, й там її вбито. 17 І вчинив Йодай умову між Господом і царем та народом, щоб був народом Господнім, та між царем і народом. 18 І подавсь увесь люд землі до храму Баалового та й зруйнували жертівники його й порозбивали зовсім образи його, а Маттана, Баалового жерця, вбили перед жертівником. І приставив съвященник сторожу до храму Господнього. 19 І взяв сотників і прибічників хелетеїв та фелетеїв, і ввесь народ землі, й провели царя з храму Господнього, й прийшли дорогою через ворота щитоносців в царську палату, й засів він на царському престолі. 20 І звеселивсь увесь народ землі, й був город заспокоєний. Аталю ж убили мечем у царській палаті. 21 Сім літ було Йоасові, коли став царем.

12 У сьомому році Егуевому настав Йоас царем, а царював у Ерусалимі сорок год. Матір же його звали Зибія, з Берсабії. 2 І чинив Йоас що було Господеві до вподоби по всій дні свої, покіль навчав його съвященник Йодай; 3 Тільки висот не позносиш; люд жертвував і кадив іще по висотах. 4 І промовив Йоас до съвященників: Усі гроши, що приносять яко посвятний дар у храм Господень, гроши від приходячих, гроши за кожну душу по цінуванню, й ті гроши, що хто з своєї

охоти приносить у храм Господень, 5 Нехай беруть съвященники до себе, кожен по своїй черзі, й нехай ними поновляють що в храму попсувалось, усюди, де треба понови. 6 У двайцять третьому ж році царя Йоаса съвященники нічого ще не поправили, що в храму попсувалось. 7 І покликав царь Йоас первосьвященника Йодая з іншими съвященниками, та й промовив до них: Чом же ви нічого не поправили, що попсувалось у храму? Оце ж не беріте вже ніяких грошей до себе по черзі, а віддавайте на те, що в храму попсувалось. 8 І пристали съвященники на те, щоб не брати від люду ніяких грошей на поправу того, що в храму попсувалось. 9 І взяв первосьвященник Йодай скриньку, зробив отвір в накривці, та й поставив її коло жертівника праворуч, де входили в дом Господень, і вкидали туди съвященники, що стояли на сторожі в дверях, всі гроши, що приношено в храм Господень. 10 Скоро ж постегали, що в скринці було багацько грошей, приходив тоді пискарь царський та первосьвященник і висипали та й перелічували срібло, найдене в храму Господньому. 11 І передавали злічені гроши в руки наставникам над роботою коло дому Господнього, а ті давали їх теслям та будовничим, що порались коло храму Господнього; 12 Та мурарям та каменолупам, як і на закуп дерева й тесаного каменя, щоб поправляти ушкоду в храму Господньому, й на все потрібне до поправки храму. 13 Однакож не справляно за гроши, що приносили до храму Господнього, срібних коновок, ножів, поливальних чащ, труб і всякого іншого золотого чи срібного посуду до дому Господнього, 14 А давано їх робітникам, щоб вони поправляли храм Господень. 15 З людьми ж, що їм видавали гроши на плату робочим, не рахувались, бо ті поводились чесно. 16 Гроши ж на жертви за переступ і гроши на жертви за гріх не вносились у храм, бо вони належали съвященникам. 17 Тоді наступив Азаїл, царь Сирийський, й пішов воиною на Гет і звоював його. Як же показував Азаїл вид, що хоче ити на Ерусалим, 18 Узяв Йоас, царь Юдейський, всі посвятні дари, що посвятали (Господеві) предки його, Йосафат, Йoram і Охозія, царі Юдейські, й свої власні посвятні дари, та все золото, що було в скарбівнях храму Господнього й в царській палаті, та й послав усе Азаїлові, цареві Сирийському.

І занехав він поход на Ерусалим. **19** Інше про Йоаса і про все, що він чинив, прописано в книзі літописній царів Юдейських. **20** І встали слуги його, і зложили змову та й убили Йоаса в домі Милли, на дорозі до Селла. **21** А вбили його слуги його: Йозахар Симеоненко та Егозабад Сомеренко, і він умер, і поховано його побіч батьків його в Давидовому городі. Амазія ж, син його, став царем намість його.

13 У двайцять третьому році Йоасовому, сина

Охозіїного, царя Юдейського, став Йоахаз Егуненко, царем над Ізраїлем у Самарії й царював сімнайцять літ. **2** І чинив те, що було Господеві не до вподоби, і ходив у гріхах Ерогоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля. **3** І запалав гнів Господень против Ізраїля, і віддав він їх на поталу Азаїлові, цареві Сирийському, та Бенададові Азайлінкові, по ввесь час. **4** Та Йоахаз благав Господа, й вислухав його Господь, бо зглянувсь на тісноту Ізраїля, як царь Сирийський тіснив його. **5** І дав Господь Ізрайлітням вибавителя, і визволились вони з під верховоду Сирийців, і жили сини Ізраїлеві в своїх наметах, як і перше. **6** Тільки не покидали гріхів Ерогоамових, що довів до гріха Ізраїля; ходили в них, і дуброва зісталася в Самарії. **7** І не остало Йоахазові більш як тільки п'ятьдесят кінних, десять колесниць і десять тисяч чоловіка піхоти, царь бо Сирийський вигубив їх і обернув їх у порох під ногами. **8** Інше про Йоахаза й про все, що він чинив, і про хоробрі його дії прописано в літописі царів Ізраїльських. **9** І прилучивсь Йоахаз до своїх отців, і поховали його в Самарії, а син його Йоас став царем намість його. **10** У трийцять сьомому році Йоасовому, царя Юдейського, настав Йоас Йоахазенко царем над Ізраїлем у Самарії й царював шіснайцять год. **11** І чинив таке, що Господеві не до вподоби; не відступив від усіх гріхів Ерогоама Набатенка, що до них довів Ізраїля, а ходив у них. **12** Проче про Йоаса й про все, що він чинив, та про хоробрі його дії, як він воював із Амазією, царем Юдейським, прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. **13** І прилучивсь Йоас до своїх батьків, а Ерогоам засів на його престолі. А поховано Йоаса в Самарії з царями Ізраїльськими. **14** Як занедужав був Елісеї, і в тій недузі мав умерти, прийшов Йоас, царь Ізраїльский, до його та й промовив: Батеньку мій, батеньку!

ти колеснице й комоннику Ізрайлів! **15** Елісеї ж промовив до його: Возьми лука й стріли. **16** І сказав до царя Ізраїльського: Положи руку на лука. Як положив він руку свою, положив Елісеї свої руки на цареву руку, **17** І промовив: Відчини вікно на схід сонця. Як відчинив, повелів Елісеї: Стріляй! І стрілив. І сказав Елісеї: Се стріла вибави Господньої, стріла вибави від Сирийців, і ти звоюєш Сирийців ув Афеї так, що їх у ніщо обернеш. **18** І повелів дальше: Возьми стріли. Він узяв. І промовив до царя Ізраїльського: Бий ними по землі! І вдарив тричі, та й зупинивсь. **19** І розсердивсь на його чоловік Божий і сказав: Тобі б ударити було п'ять або шість раз, тоді б ти побив Сирийців цілковито, а тепер побеш їх тільки тричі. **20** І вмер Елісеї, і поховано його. Другого року прийшли в землю ватаги Моабійські. **21** І сталося, що ховали одного чоловіка, та як побачили ватагу, вкинули чоловіка в Елісеїн гріб, а він, падаючи торкнувся об кості Елісеїні, й ожив та й знявсь на ноги. **22** Азаїл же, царь Сирийський, тіснив Ізраїля поки було й віку Йоахазового. **23** Однакже Господь змилосердивсь над ними й обернувся до них задля завіту свого з Авраамом, Ісааком та Яковом, і не хотів їх вигубити й не відкинув їх і досі від обличчя свого. **24** І вмер Азаїл, царь Сирийський, а намість його став царем син його Бенадад. **25** Тоді Йоас Йоахазенко повідомив городи в Бенадада Азайлінка, що він позавойовував був у його батька Йоахаза. Тричі побив його Йоас та й вернув городи Ізраїлеві.

14 У другому році Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїльського, став Амазія Йоасенко царем Юдейським; **2** Двайцять і п'ять літ було йому, як настав царем, а царював у Ерусалимі двайцять і дев'ять год. Матір його звали Егоаддань, з Ерусалиму. **3** І чинив він, що було Господеві до вподоби, хоч не так, як предок його Давид, а во всім чинив так, як отець його Йоас. **4** Тільки вижин не знесено; люд жертував і кадив ще по висотах. **5** Скоро ж зміцнилась у руках його царська сила, повелів повбивати слуги свої, що вбили царя, батька його. **6** Дітей же душогубців не повбивав, після того як написано в книзі закону Мойсейового, де заповів Господь, кажучи: Не мають бути карані смертю батьки за дітей, і

діти не мають бути карані смертю за батьків, а кожен за свої переступи прийме смерть. 7 Се він був, що побив десять тисяч Ідуміїв на Солоній долині й завоював Селу, й назвав її Йоктеїл аж по сей день. 8 Тоді послав Амазія посли до Йоаса Йоахазенка, Егунека, царя Ізраїльського, сказати йому: Ось вийди, поміряємось один з одним. 9 Та Йоас, царь Ізраїльський, послав до Амазії, царя Юдейського, так відказати: Терен на Ливані послав до кедра на Ливані сказати: Оддай дочку твою за сина моого. Та пробігли дикі звірі, що на Ливані, через тернину та й потоптали тернину. 10 Що тобі пощастилось побити Ідуміїв, то й згорділо серце твое. Славися славою та й седи дома. На що тобі викликати сварку на своє лих? I самий впадеш й Юду повалиш. 11 Та не послухав Амазія. I виrushив Йоас, царь Ізраїльський, і змірялись вони один з одним, він та Амазія, царь Юдейський, у Бетсамісі, що в Юдеї. 12 I побили Юдеїв Ізрайлітіяне, так що вони повтікали додому. 13 I Амазію, царя Юдейського, сина Йоасового Охозієнкового, зайняв у полонь Йоас, царь Ізраїльський, в Бетсамісі та й пішов в Ерусалим, і зробив у Ерусалимському мурі проломину від Ефреїмових ворот та й до ворот наріжних, на чотириста локот. 14 I забрав усе золото й срібло й увесь посуд, що був в Господньому храму й у скарбівнях в царській палаті, й людей у застав, та й вернувсь у Самарію. 15 Проче про Йоаса, що він чинив, і про хоробрі його дії, та й як він воював із Амазією, царем Юдейським, те прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. 16 I спочив Йоас із отцями своїми, й поховано його в Самарії з царями Ізраїльськими. А син його Еробоам став намість його царем. 17 Амазія ж Йоасенко, царь Юдейський, жив по смерті Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїльського, пятнайцять год. 18 Проче дії Амазіїні прописані в книзі літописній царів Юдейських. 19 I счинили змову проти його в Ерусалимі, й він утік у Лахис; та послали наздогін за ним в Лахис і вбили його там. 20 I привезли його кіньми, й поховано його в Ерусалимі з отцями його в Давидовому городі. 21 I взяв увесь нарід Юдейський Азарію, що йому було шіснайцять год віку, і зробили його царем намість отця його Амазії. 22 Сей відбудував Елат і вернув його Юдеї, після того, як царь спочив із батьками своїми. 23 У пятнайцятому році Амазії Йоасенка,

царя Юдейського, став Еробоам Йоасенко царем Ізраїльським у Самарії, та й царював сорок і один рік. 24 I чинив він те, що не вгодне в очах Господніх: не відцуравсь усіх гріхів Еробоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля. 25 Сей привернув граници Ізраїля від уходу в Емат аж до Степового моря, по слову Господньому, виреченому через слугу свого, пророка Йону Аматієнка з Гатхеферу; 26 Вбачав бо Господь злидні Ізрайлеві, вельми гіркі, так що не зісталось ніз зачиненого ні покинутого, а не було нікого, хто б допоміг Ізрайлеві. 27 I не схотів Господь вигубити імя Ізрайлеве з під небес, і помог ім рукою Еробоама Йоасенка. 28 Інше про Еробоама й про все, що він чинив, і про хоробрі його дії, як він воював, та й як вернув Ізрайлеві Дамаск і Емат, що належались Юді, те прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. 29 I спочив Еробоам із своїми отцями, з царями Ізраїльськими. I настав царем Захарія, син його, намість його.

15 У двайцять сьомому році Еробоама, царя Ізраїльського, настав царем Азарія Амазієнко, царь Юдейський. 2 Шіснайцять год було віку йому, як став царем, а царював п'ятьдесят і два роки в Ерусалимі. Матір його звалася Ехолія, з Ерусалиму. 3 I чинив він, що Господеві до вподоби, так як чинив отець його, Амазія. 4 Тільки вижин не позносив; люд усе ще жертвував і кадив по висотах. 5 I заразив Господь царя, й був він прокаженим до смерті своєї, й жив у окремішньому будинку, Йотам же царевич, старшував у палаті й управляв народом землі. 6 Проче про Азарію й про все, що він чинив, прописано в книзі літописній царів Юдиних. 7 I спочив Азарія з своїми отцями, й похвали його побіч отців його в Давидовому городі. А син його Йотам став царем намість його. 8 У трийцять осьмому році Азарії, царя Юдейського, став Захарія Еробоаменко царем над Ізраїлем у Самарії й царював шість місяців. 9 I чинив те, що було Господеві не до вподоби, як і отці його чинили: не відступав від гріхів Еробоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля. 10 I счинив Саллум Ябисенко змову проти його й зранив його перед народом і вбив його, та й зробився царем намість його. 11 Інше про Захарію, прописано в літописі царів Ізраїльських. 12 Таке було слово Господнє, що вирік був до Егя, сказавши: Седіти муть потомки твої до

четвертого роду на престолі Ізрайлевому. Так і сталося воно. **13** Саллум Ябисенко почав царювати в трийцять девятому році Азарії, царя Юдейського, й царював один місяць у Самарії. **14** І двинув Менаїм Гадієнко з Тирзи, й прийшов в Самарію, ранив Саллума Ябисенка в Самарії, й вбив його та й зробивсь намість його царем. **15** Проче про Саллума й про змову, що він счинив, прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. **16** Тоді звоював Менаїм Типсах і все, що було в йому й все його займище від Тирзи, бо йому не відчинили ворот, і порубав усіх вагітних жінок у йому. **17** У трийцять девятому році Азарії, царя Юдейського, царював Менаїм Гадієнко над Ізраїлем десять літ у Самарії. **18** І чинив невгодне в очах Господніх: Не відступав від гріхів Еробоама Набатенка, що до гріха довів Ізраїля, по всій дні свої. **19** Тоді напав Фул, царь Ассирийський, на землю, і Менаїм дав Фулові тисячу талантів срібла, щоб державсь із ним, та щоб укріпити царство в своїй руці, **20** І розложив Менаїм те срібло на Ізрайлітян, на всіх заможних людей, по п'ятьдесят секлів срібла на кожного чоловіка, щоб давати цареві Ассирийському. І відступив царь Ассирийський, і неоставався там у землі. **21** Проче про Менаїма й про все, що він чинив, прописано в літописі царів Ізраїльських. **22** І спочив Менаїм із батьками своїми, а син його Факей став царем намість його. **23** У п'ятьдесятому році Азарії, царя Юдиного, став Факей Менаїненко царем над Ізраїлем, і царював у Самарії два годи. **24** І чинив те, що Господеві не до вподоби: не відцуравсь од гріхів Еробоамових Набатенкових, що довів до гріха Ізраїля. **25** І счинив проти його змову воєвода його Факей Ремалієнко, й зранив його на вежі царської палати в Самарії, при Аргобі й Арію, маючи при собі п'ятьдесят чоловіка Галаадіїв, і вбив його, та зробивсь царем намість його. **26** Проче про Факія й про все, що він чинив, прописано в книзі літописній царів Ізраїльських. **27** У п'ятьдесят другому році Азарії, царя Юдейського, зробивсь Факей Ремалієнко царем над Ізраїлем у Самарії, й царював двайцять год. **28** І чинив таке, що Господеві не до вподоби: не відцуравсь од гріхів Еробоама Набатенка, що довів до гріха Ізраїля. **29** За часів Факея, царя Ізраїльського, прийшов Теглатфелласар, царь Ассирийський, і звоював

Йон, Абел-бет-Мааху, Янох, Кедес і Акор, Галаад і Галилею, усю землю Нефталієву, та й одвів їх в Ассирию. **30** І счинив Осія Ілиєнко змову проти Факея Ремалієнка, убив його та й зробивсь царем намість його у двайцятому році Йоатама Озієнка. **31** Проче про Факея й про все, що він чинив, прописано в літописі царів Ізраїльських. **32** У другому році Факея Ремалієнка, царя Ізраїльського, став царем Йотам, син Озії, царя Юдейського. **33** Двайцять і п'ять год було віку його, як став царем, а шіснайцять год царював у Ерусалимі. Матір його звалась Еруша Садоківна. **34** І чинив він угодне в очах Господніх; у всьому, як чинив отець його Озія, так чинив і він. **35** Тільки висот не позносив; люд приносив іще жертви й кадило на висотах. Сей збудував верхні ворота при храму Господньому. **36** Проче про Йоатама й про все, що він чинив, прописано в літописі царів Юдиних. **37** Того часу почав Господь напускати на Юдею Резина, царя Сирийського, та Факея Ремалієнка. **38** Йоатам же спочив із батьками своїми, й поховано його побіч батьків його в Давидовому городі, а син його Ахаз настав царем намість його.

16 У сімнайцятому році Факея Ремалієнка став царем Ахаз, син Йоатамів, царя Юдейського. **2** Двайцять год було віку Ахазові, як він став царем, а шіснайцять год царював він у Ерусалимі, й не чинив нічого до вподоби Господеві, Богу свому, як предок його Давид, **3** А ходив дорогою царів Ізраїльських, і навіть сина свого провів через огонь, ійдучи за гидотою народів, що Господь їх проганяв перед лицем синів Ізрайлевих. **4** І приносив жертви та кадило на висотах і на узгірях і під усяким тінистим деревом. **5** Тоді двинув Резин, царь Сирийський, і Факей Ремалієнко, царь Ізраїльський, проти Ерусалиму, щоб його звоювати, й облягли вони Ахаза, та не змогли його перемогти. **6** Того часу Резин, царь Сирийський, прилучив Елам назад до Сириї й повиганяв Юдеїв із Елату, а Едомії прийшли в Елат та й осілись там по сей день. **7** І послав Ахаз посли до Теглатфелласара, царя Ассирийського, сказати: Я раб твій і син твій; прийди та визволь мене з потали в царя Сирийського й царя Ізраїльського, що проти мене встали. **8** До того ж узяв Ахаз срібло й золото, що було в храму Господньому та в скарбівнях царської палати, та

й послав подарунком цареві Ассирийському. 9 I вислухав його царь Ассирийський, й двинув царь Ассирийський проти Дамаску, впокорив його та й одвів осадників його в Кир, а Резина вбив. 10 I пішов царь Ахаз у Дамаск на стрічку з Теглатфелласаром, царем Ассирийським, і побачив жертівник, що був у Дамасці; й послав царь Ахаз съященникові Урії ізразок жертівника й взорець всієї роботи його. 11 I построїв съященник Урія жертівника притьма по взорцеві, що прислав царь Ахаз із Дамаску, й зробив так съященник Урія, ще нім вернув царь Ахаз із Дамаску. 12 A коли вернув царь із Дамаску, подивився царь на жертівник, приступив до жертівника, й приніс на йому жертву; 13 I приніс всепаленне своє й хлібову жертву, й ливну жертву, й скропив жертівника кровю своєї мирної жертви. 14 Мідяного ж жертівника, що стояв перед Господом, переніс із переднього боку в храму, з місця між (новим) жертівником і храмом Господнім, і поставив його на північному боці (сього) жертівника. 15 I дав царь Ахаз съященникові Урії такий наказ: На великому жертівнику приносити меш ранішне всепаленне й жертву вечірну, й всепаленне від царя вкупі з його хлібовою жертвою, й всепаленне всіх людей в землі й хлібові жертви від них, і ливні жертви їх, і зливай на його всю кров всепалення, і всяку кров жертви. Про мідяний же жертівник (Господень) поміркую. 16 I чинив съященник Урія все так, як наказав йому царь. 17 I позривав царь Ахаз обідки у підставах, і поздіймав з них умивальниці, й море зняв із мідяних волів, що на їх воно стояло, та й зложив його на камяний долівці. 18 I переіначив критий хідник суботний, що був построений при храмові, й надвірний увіхід про царя в дом Господень, задля царя Ассирийського. 19 Проче про Ахаза, що він вчинив, прописано в книзі літописній царів Юдейських. 20 I спочив Ахаз із батьками своїми, й поховано його при отцях його в Давидовому городі. А син його Езекія став царем наміст його.

17 У дванайцятому році Ахаза, царя Юдейського, настав Осія Ілієнко в Самарії царем над Ізраїлем, і царював дев'ять год. 2 I чинив невгодне в очах Господніх, однак не так як царі Ізраїльські, що були перш його. 3 Проти його виступив

Салманассар, царь Ассирийський, і зробивсь Осія підневоленим йому, й платив йому данину. 4 Як постеріг же царь Ассирийський, що Осія зрадливий, (він бо посылав послі до Сигора, царя Египецького, й не платив що року данини цареві Ассирийському), тоді пішов проти його царь Ассирийський, та й посадив його звязаного в темниці. 5 I вирушив царь Ассирийський проти всієї землі й наступив на Самарію та й держав її в облязі три роки. 6 У девятому році Осії здобув царь Ассирийський Самарію та й одвів Ізрайлитян полонянами в Ассирию й поселив їх в Халасі й в Хаборі, при ріці Гозан, та по Мидийських городах. 7 Bo коли сини Ізрайлеві стали грішити перед Господом, Богом своїм, що визволив їх із потали в Египецького царя Фараона та й вивів із Єгипту, та починали шанувати інших богів, 8 I починали ходити в установах народів, що їх Господь виганяв зперед синів Ізрайлевих, і в установах царів Ізраїльських, що так само чинили; 9 I стали чинити сини Ізрайлеві речі неправедні перед Господом, Богом їх, та строїли собі висоти по всіх своїх містах, почавши від (пастушої) вартової башти аж до утвежденого городу, 10 I ставляли собі камяні стовпи та Астарти на всякому високому горбі й під усяким тінистим деревом, 11 Ta почали кадити там на всіх висотах, так як народи, що їх Господь проганяв перед ними, й чинили ледачі речі, викликуючи гнів Господень, 12 I служили ідолам, що про них заповідав Господь: Не чиніте сього; 13 Тоді Господь остерегав Ізраїля й Юду через усі пророки свої, через усякого віщуна, глаголючи: Навернітесь із ваших ледачих доріг та держіте заповіді мої й устави мої, притьма по закону, що я положив перед вашими батьками, та заповідав вам через слуг моїх, пророків. 14 Але вони не слухали, й бували тugoшиими, як їх отці, що не довіряли Господеві, Богу своїму; 15 I відкинули постанови його, й заповіт його, що він вчинив з отцями їх, і перестороги його, що ними остерегав їх, й пішшли за марнотами й чинили марноти, та наслідували народи, що жили навколо, хоч Господь забороняв їм чинити те, що вони чинили; 16 I відрікались усіх заповідей Господа, Бога свого, й поробили собі виливані два телці, й строїли дуброви, та й падали ниць перед усім (зоряним) військом небесним, і служили

Баалові; 17 І проводили через огонь сини свої й дочки свої, й знахорювали й ворожбітували, та оддавались тому, щоб чинити неправедність перед очима Господніми й гнівiti його. 18 І розгнівився Господь страшно на Ізрайлітян, і відкинув їх від обличчя свого. Не зісталось нікого крім покоління Юдиного. 19 Але й Юда не держав заповідей Господа, Бога свого, а ходив в обичаях Ізрайлітян, як ходили вони. 20 Тож відвернувся Господь від усіх потомків Ізраїля, й впокоряв їх, і видавав їх хижакам на луп, аж вкінці відкинув їх від лиця свого. 21 Ізрайлітяне одорвались від дому Давидового й зробили царем Еробоама Набатенка. І довів Еробоам Ізрайлітян до відпаду від Господа й повтюгав їх у тяжкі гріхи. 22 І ходили Ізрайлітяне в усіх гріях Еробоамових, які він чинив; не відступали від них, 23 Аж покіль Господь не відкинув Ізраїля від лиця свого, як погрожував через усіх слуг своїх, пророків. От і став перенесений Ізраїль із своєї землі в Ассирію (в неволю) аж по сей день. 24 І попереводив царь Ассирийський людей з Вавилону, з Куті, з Ави, з Емату й Сефарваїму та й оселив наміст синів Ізрайлевих по городах Самарийських. От і посіли вони Самарийську країну та й жили по городах її. 25 Та позаяк вони в перші часи, як почали там жити, не шанували Господа, то наслав на них Господь леви, а ті роздирали їх. 26 І дано знати цареві Ассирийському й сказано: Ти поселяне, що повиводив еси та й оселив по городах Самарийських, не знають закону тамошнього Бога, тим він наслав леви на них, а сії гублять їх, бо вони не знають хвали Бога тієї землі. 27 І повелів царь Ассирийський так: Відправте туди одного зміж съященників, що ви їх звідти повиводили; нехай піде й живе там, та навчить їх закону тамошнього Бога. 28 І прийшов один ізміж съященників, що вони одвели з Самарії, та й осівсь у Бетелі, й вчив їх, як їм хвалити Господа. 29 Та попри те поробив собі кожний народ власного бога, та й поуставляли в божницях по висотах, що їх построїли були Самарийці, кожен народ по своїх городах, де вони осілись: 30 Вавилонці зробили Суккот-Бенота, а Кутяне зробили Нергала; Ематяне зробили Ашиму, 31 А Аввії зробили Нибхаза й Тартака, Сефарваїмці ж палили дітей своїх увогні Адрамелехові та Анамелехові, богам Сефарваїмським. 32 Разом же

з тим почитали вони й Господа. І приставляли кого небудь із серед себе жерцями на висотах, а сії служили службу в божницях по висотах. 33 Господа вони почитали, та й богам своїм служили звичаєм народів, ізміж яких виведено їх. 34 Аж по сей день чинять вони давнім звичаєм: не бояться Господа й не чинять по установам і по обрядам, та по закону й заповідям, що завітував Господь синам Якова, того, що йому дав ім'я Ізраїль, 35 Та що з ними вчинив був умову й повелів їм: Не почитеайте ніяких інших богів, і не покланяйтесь їм, і не служіть їм і не жертвуйте їм, 36 А Господа, що вас вивів із землі Египецької великою потугою й простягнутою рукою, — того почитеайте, тому покланяйтесь і тому жертвуйте, 37 І встанови й правоту, закон і заповіді, що він написав вам, повніте по всій дні, а інших богів не почитеайте; 38 І завіту, що я вчинив із вами, не забувайте, й не почитеайте інших богів, 39 А Господа, Бога вашого, почитеайте, а він визволить вас із потали у всіх ворогів ваших. 40 Вони ж не слухали, а чинили по давніх звичаях своїх. 41 Народи сії почитали Господа, та служили й вирізуваним бовванам своїм. Та й діти їх і внуки їх чинять так, як їх батьки чинили, аж по сей день.

18 У третьому році Осії Ілиенка, царя Ізраїльського, настав царем Езекія Ахазенко, син царя Юдейського. 2 Двайцять і п'ять літ віку було йому, як став царем, а двайцять і дев'ять год царював у Ерусалимі. Матір його звалась Аби Захаріївна. 3 І чинив він праведне в очах Господніх, притьма так, як чинив предок його Давид. 4 Він позносив висоти, порозбивав (камяні) боввані, повирубував дуброви й розбив мідяного змія, що зробив був Мойсеї, — бо до того часу Ізрайлітяне кадили йому — й назвав його Нехуштан. 5 Він уповав на Господа, Бога Ізрайлевого, й такого, як він, не було між усіма царями Юдиними, ні послі його ні перед ним. 6 І стояв він при Господі й не відступав від його, й держав заповіді його, що заповідав Господь Мойсейові. 7 І був Господь повсячесно з ним, а у всьому, що він починав, поступав він мудро. І відпав він від царя Ассирийського й перестав служити йому. 8 Він побив Філістіїв аж до Гази й у всіх займищах їх від вартової башти до утвежденого городу. 9 У

четвертому році царя Езекії, се б то в сьомому році Осії Ілиєнка, царя Ізраїльського, двинув Салманассар, царь Ассирийський, проти Самарії та й обложив її, **10** І здобув її по трьох роках, се б то в шостому році Езекії, а в девятому році Осії, царя Ізраїльського, впокорено Самарию. **11** І перевів царь Ассирийський Ізрайлітян в Ассирию та й оселив їх у Халасі й в Хаборі, при ріці Гозан, і в городах Мидийських, **12** Бо вони не слухали заповідей Господа, Бога свого, й переступали завіт його; усього, що заповідав Мойсей, раб Господень, вони й не слухали й не певнили. **13** У чотирнайцятому році царя Езекії двинув Сеннахірим, царь Ассирийський, проти всіх утверждених городів Юдиних та й поопановував їх. **14** І послав Езекія, царь Юдейський, до царя Ассирийського в Лахис, сказати: Я провинився. Йди назад від мене, а що на мене наложиш, нести му. І наложив царь Ассирийський на Езекію триста талантів срібла й трийцять талантів золота. **15** І оддав Езекія все срібло, яке знайшлось у храму Господньому й в скарбівнях царської палати. **16** Того ж часу зняв Езекія золото з дверей в храму Господньому й з стовпів у дверей, що Езекія, царь Юдейський, пообтягав був золотом, та й пооддавав його цареві Ассирийському. **17** Та царь Ассирийський послав Тартана та Рабсариса та Рабсака з Лахиса з великою військовою потугою до короля Езекії в Ерусалим. І пійшли вони й прийшли під Ерусалим, і зайняли становище на водопроводі вижшого ставу, на дорозі до поля красильного. **18** І кликали вони царя. Вийшов же до них Еліяким Хелкієнко, начальник палати, й Себна, писарь, та Йоах Асафенко, літописець. **19** І промовив до них Рабсак: Скажіте Езекії: Так говорити великий царь, царь Ассирийський: Що се за надія, на яку ти вповаєш? **20** Ти говорив тільки пусті слова: до війни треба розумної ради й сили; а ти на кого вповаєш, що одорвавсь од мене? **21** Оце ж ти задумав опертись на Египет, — на тую надломлену тростину, що кожному, хто на неї обітреться, забеться в руку й проколе її. Таківський той Фараон, царь Египецький про всіх, що покладають на його надію. **22** Коли ж мені відкажете: Ми на Господа, Бога нашого, вповаємо, то чи ж се не той самий, що його висоти та жертівники позносив Езекія, й повелів Юдій

Ерусалимові: Перед сим тілько жертівником, в Ерусалимі, маєте покланятись. **23** Оце ж увійди в угоду з моїм паном, царем Ассирийським: я дам тобі дві тисячі коней, коли спроможешся достати іздеців до них. **24** Як тобі оборонитись і від одного начальника найменьших слуг пана мого? Чи вповаєш на Египет задля колесниць та комонника? **25** Та хиба ж я безволі Господньої прийшов на се місце, щоб його спустошити? Сам Господь звелів мені: Йди проти сієї землі й спустош її. **26** І сказав Еліяким Хелкієнко та Себна та й Йоах Рабсакові: Розмовляй з рабами твоїми по сирийськи, бо ми розуміємо сю мову, а не говори до нас по юдейськи в слух людей, що на мурі. **27** Рабсак же відказав їм: Чи мій пан послав мене тільки до твого пана й до тебе, щоб сї слова сказати? Ні, також і до тих людей, що седять на мурі, щоб укупі з вами свій кал їсти й свою моч пити? **28** І виступив Рабсак та й промовив голосно по юдейськи, й каже: Слухайте слово великого царя, царя Ассирийського! **29** Так говорити царь: Нехай вас Езекія не баламутить, бо йому не визволити вас із руки моєї; **30** Та й нехай не баламутить вас Езекія надією на Господа, мовляючи: Господь визволить нас і не подасть городу сього цареві Ассирийському на поталу. **31** Не слухайте Езекії! бо так говорити царь Ассирийський: Зробіте примирре зо мною й вийдіть до мене, й нехай всякий єсть виноград свій й смокви свої, й кожен нехай пе воду з колодязя свого, **32** Покіль я прийду та й займу вас у таку землю, що вашій землі рівна, у землю хлібню й винну, у землю багату на овощі і виноград, у землю маслини й меду, й будете жити, а не помрете. Оце ж не слухайте Езекії! бо він вас зводить, говорючи: Господь вирятує нас. **33** Хиба боги народів вирятували, кожен свою землю, з руки царя Ассирийського? **34** Де боги Ематові й Арпадові? де боги Сефарваймові, Енній й Івині? Чи ж вирятували вони Самарию з руки моєї? **35** Котрий з усіх богів сих земель вирятував свою землю з руки моєї? **36** І мовчав народ і не відказували йому ні слова, бо мали наказ від царя: Не відповідайте йому. **37** І прийшов Еліяким Хелкієнко, начальник палати, та Себна, писарь, та й Йоах Асафенко, літописець, з роздертою одіжжю до Езекії, та й оповілі йому слова Рабсакові.

19

Почувши се царь Езекія, роздер одежду на собі, обгорнувся волосяним веретищем і пішов у храм Господень. **2** Еліакима ж, начальника палати, та Себну, писаря, вкупі з значнішими съященниками, окритих веретищами, послав до пророка Ісаї Амосенка. **3** І промовили вони до його: Так говорить Езекія: День смутку, лайки й сорому є день сей: прийшли сини до породу, та нема снаги вродити. **4** Може, почує Господь, Бог твій, усі слова Рабсакові, що його послав пан його, царь Ассирийський, зневажати живого Бога й поругати словами, що їх чув Господь, Бог твій. Благай же за тих, що зостались іще живими. **5** Як же прийшли слуги царя Езекії до Ісаїї, **6** Сказав їм Ісаїя: Промовте так до вашого пана: Так говорить Господь: Не лякайся тих речей, що чув еси, якими поругали мене слуги царя Ассирийського. **7** Отсе я пошлю в його такого духу, що він почує звістку й вернеться він у свою землю, й поляже в своїй землі од меча. **8** Коли вернувсь Рабсак назад, найшов царя Ассирийського, як облягав Либну, бо перечув, що той відйшов од Лахиса. **9** Як довідався ж про Тиргаку, царя Етиопського, що говорили: Виrushив він, щоб воювати з тобою, послав знов посли до Езекії, сказати: **10** Промовте так до Езекії, царя Юдиного: Не давай твоїму Богові, що на його вповаєш, баламутити тебе, думаючи: Ерусалим не буде подан цареві Ассирийському на поталу. **11** Ти самчував, що творили царі Ассирийські з усіма землями, розпростираючи на їх проклін, а ти б то від його вирятувався? **12** Хиба ж боги народів, що їх мої предки в ніщо пообертали, вирятували їх, — як Гозан та Харан та Резеф та людей Еденських у Талассарі? **13** Де царь Ематський й царь Арпадський й царь пад городом Сефарваймом, Еною й Іввою? **14** Взявши ж Езекія письмо з рук поселських і прочитавши його, пішов у храм Господень та й розгорнув його перед Господом, **15** І молився Езекія перед Господом і говорив: Господи, Боже Ізрайль, що престолуеш над херувимами! ти один Бог над усіма царствами на землі; ти сотворив небо й землю. **16** Прихили, Господи,ухо твоє та й почуй; одкрий, Господи, очі твої, та й побач! Почуй же слова Сеннахирима, що прислав, щоб живого Бога зневажити! **17** Справді, Господи, царі Ассирийські попустошили народи й землі, **18** І повкидали богів

їх ув огонь, та то не боги, а робота рук людських, дерево й камінь, тим і змогли їх понівечити. **19** Тепер же, Господи, вирятуй нас із руки його, щоб усі царства на землі зрозуміли, що ти, Господи, єдиний Бог! **20** І послав Ісаїя Амосенко до Езекії, сказати: Тако глаголе Господь, Бог Ізрайль: Те, про що ти молився що до Сеннахирима, царя Ассирийського, я вислухав. **21** Оце те слово, що виповів Господь про його: Погордить тобою й посьміється з тебе дівиця-дочка Сиону. Позадь тебе похитає головою дочка Ерусалиму. **22** Кого ж бо ти зневажав і поругав? Проти кого се голос ізняв ти, й так звисока глянув очима? На съяного Ізрайлевого! **23** Через послів твоїх ти глузував з Господа й сказав: У множестві возів моїх я взойшов на висоту гір, на ребра Ливану, та й рубав рослі кедри й найкрасші кипариси його, й добравсь аж до крайних границь його, до найгусчого саду його; **24** Я відкопував та випивав воду чужу, й сушив стопами ніг моїх всі потоки Египецькі. **25** Чи ти чував, що я з давендавна чинив? Із давнезніх часів постановив я се, а тепер привів до того, що ти опустошуеш утверджені городи в купи румовищ. **26** А їх осадники в немочі, дрожать і в соромі. Вони мов трава у полі, мов никла зелень на криші, й збіжже загоріле, нім в колос убралось. **27** Чи седиш ти, чи виходиш, чи входиш, усе я знаю, а й буянне твое проти мене. **28** За твою съмілість против мене, та що твоя гордина дойшла до слуху моего, я тобі в ніздрі каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе назад тою ж дорогою, якою прийшов еси. **29** І ось тобі (Езекію) знамено: Сього року їсти мете те, що маєте, а на другий рік самосівне, на третий же рік сїйте й жніте й насаджуйте виноградники й їжте вроджай їх. **30** І що позоставалось іще з Юдиного дому, пустить ізнов корінь внизу, й принесе плід угорі. **31** З Ерусалиму бо зийде (мов трава) останок, а те, що врятуєсь, із Сион-гори. Ревність Господа Сил небесних учинить се. **32** Тим то так говорити Господь про царя Ассирийського: У сей город він не ввійде, і стріли не пустить, й не закриється щитом він в приступі до його, й не насипле проти його валу. **33** По якій дорозі прийшов, по самій тій вернеться, не ввійде в сей город, — говорити Господь. **34** Город сей я берегти му, щоб урятувати його задля себе й задля раба моого Давида. **35** І

сталось: однієї ночі прийшов ангел Господень та й положив трупом ув Ассирийському таборі сто вісімдесят і пять тисяч; і як повставали рано вранці, аж ось самі мертві тіла. **36** I рушив Сеннахирим, царь Ассирийський, та й пішов і вернувсь, та й седів у Ниневії. **37** I як молився він у храму свого бога Нисроха, убили його мечем сини його, Адрамелех та Шарезер, і повтікали в Арагат-землю, а син його Акардан зробився царем намість його.

20 Того часу занедужав Езекія на смерть. I прийшов до його пророк Ісаїя Амосенко, і рече до його: Так говорить Господь: Упорядкуй дом твій, бо вмреш, не одужаеш. **2** I повернув він лице своє до стіни й молився Господеві сими словами: **3** Ой Господи! спогадай же, що я ходив вірно й з щирим серцем перед обличчем твоїм, і чинив праведне в очах твоїх. Та й заплакав Езекія в голос. **4** Ісаїя ж не покинув іще середнього переддірку, аж ось прийшло до його таке слово Господнє: **5** Вернись та промов до Езекії, князя народу моого: Тако гляголе Господь, Бог предка твого Давида: Почув я молитву твою й побачив слози твої. Оце ж я оздоровлю тебе: на третий день пійдеш у храм Господень. **6** I прибавлю тобі віку п'ятнадцять років; до того вирятую тебе й сей город із потали царя Ассирийського, й захищати му сей город задля себе й задля раба моого, Давида. **7** I сказав Ісаїя: Принесіть вязанку фіг. I взяли й приложили на боляк, і він оздоровів. **8** Езекія ж промовив до Ісаїї: Яке ж знамено тому, що Господь оздоровить мене та що на третий день пійду в храм Господень? **9** I відказав Ісаїя: Ось що буде тобі ознакою від Господа, що справдиль Господь обіцянку свою: Чи нехай тінь на десять ступнів стане дальше, чи нехай на десять ступнів вернеться? **10** I відповів Езекія: Не трудно пройти її десять ступнів наперед, ні! нехай на десять ступнів назад вернеться. **11** I взив пророк Ісаїя до Господа, й завернув він тінь по ступенях, що на них уже була перейшла на сонцевказові Ахазовому, на десять ступнів назад. **12** Того часу прислав Беродах Баладан Валаданенко, царь Вавилонський, письма й подарунки Езекії, бо він чув, що Езекія був нездужав. **13** I зрадів Езекія послами й показав їм склади свої, срібло й золото й паході й дорогі

масті й ввесь збройний дом свій, й все, що в його скарбівнях було: не було нічого такого, чого б не показав їм Езекія у своїй палаті й у всьому господарстві своому. **14** I прийшов пророк Ісаїя до царя Езекії, й спитав у його: Що сі люди говорили й звідки прийшли вони до тебе? I відказав Езекія: Іздалеко землі прийшли вони, з Вавилону. **15** Тоді спитав: Що бачили вони в дому твому? I відповів Езекія: Бачили все, що є в моїй палаті; нема ні однієї річки в скарбівнях моїх, якої б я не показав їм. **16** I сказав Ісаїя до Езекії: Вислухай слово Господнє: **17** Приайде час, що все, що є в твоїй палаті й що твої батьки до сього дня збрали, буде перевезено в Вавилон; нічого не зостанеться, — глаголе Господь. **18** А з твоїх синів, що вийдуть із тебе, що ти появиш, візьмуть, і будуть вони скопцями в палаті царя Вавилонського. **19** Езекія ж промовив до Ісаїї: Слово Господнє, що ти переказав, благе. I додав: Нехай же буде мир і гаразд у дні мої. **20** Проче про Езекію й про всі його хоробрі дії, та як він зробив став і водопровід, і провів у город воду, те прописано в літописі царів Юдиних. **21** I спочив Езекія з батьками своїми, а син його Манассія став царем намість його.

21 Було Манассієві дванадцять год віку, як він став царем, а п'ятдесят і пять год царював він у Ерусалимі. Матір його звалась Хевзиба. **2** I чинив він неправедність в очах Господніх і гидоти тих народів, що їх Господь попрограмав із перед синів Ізраїлевих. **3** I построй він висоти, що батько його Езекія поруйнував був, побудував жертівники Баалові, й позаводив дуброви, як робив Ахаб, царь Ізраїльський, й поклоняється усьому (зоряшньому) військові небесному, й служив йому. **4** Поробив також жертівники й в храму Господньому, що про його сказав Господь: В Ерусалимі положу імя мое. **5** I построй в обох дворах храму Господнього жертівника всьому військові небесному. **6** I провів сина свого через огонь, і ворожбітував та віщував, і позаводив викликачів мертвих і знахорів; багацько чинив такого перед Господом, чим запалював гнів його. **7** I поставив боввана Астарти, що його зробив, у храмі, що про його говорив Господь Давидові й синові його Соломонові: В сьому храмі, й в Ерусалимі, що його вибрав я зміж усіх поколінь

Ізрайлевих, положу я ім'я мое по вічні часи; **8** І не допущу більш нозі Ізрайліттянина рушитись із землі, що наділив отцям їх, аби тільки вони дбали чинити, як я приказав ім, і по закону, що заповідав їм раб мій Мойсей. **9** Та вони не послухали; а Манассія довів їх до того, що чинили ще гірше ніж ті народи, що їх вигубив Господь зперед лиця синів Ізрайлевих. **10** І глаголав Господь через рабів своїх, пророків сими словами: **11** За те, що Манассія, царь Юдейський, чинив такі гидоти, гірші над усе, що чинили Аморії, що перш його були, й самого Юду довів до гріхів своїми ідолами, **12** За те — так говорить Господь, Бог Ізрайлів — наведу я таке лихо на Ерусалим і на Юду, що в усякого, хто почує про се, дзвеніти ме в обох ушах. **13** Я протягну на Ерусалим мірляльного шнуря, як колись на Самарію, й вагу дому Ахабового, й витру Ерусалим так, як витирають полумисок, та й перевертають, обтерши; **14** І відкіну останок насліддя мого, й подам їх ворогам їх на поталу, й будуть вони всім ворогам своїм лупом і здобиччю, **15** За те, що вони чинили неправедність в очах моїх, і гнівили мене, з того часу, як їх отці вийшли з Єгипту, та й по сей день. **16** До того ще пролив Манассія дуже багацько безвинної крові, так що сповнив нею Ерусалим від краю до краю, опріч тієї провини, що привів Юду до гріха — чинити зло в очах Господніх. **17** Проче про Манассію й про все, що він чинив, і про його гріхи, що він укоїв, се прописано в літописі царів Юдиних. **18** І опочив Манассія з батьками своїми, й поховано його при домі його в саду Уззи. А син його Аммон настав царем наміст його. **19** Двайцять і два годи було віку Аммонові, як він став царем, а два роки царював у Ерусалимі. Матір його звалась Мешуллемета Харузівна, з Ятби. **20** І чинив він неправедне в очах Господніх, як чинив отець його Манассія, **21** І ходив по тій самій дорозі, по якій ходив отець його, й служив ідолам, тим, що служив отець його, й покланявся їм, **22** І віdstупив од Господа, Бога отців своїх, і не ходив дорогою Господньою. **23** І змовились слуги його проти його, та й убили царя в його палаті. **24** Люд же перебив усіх, що змовились були проти царя Амона, й поставив народ сина його Йосію царем наміст його. **25** Проче про Амона, що він чинив, прописано в літописі царів Юдиних. **26** І поховали

його в гробовищі його в саду Уззи, а син його Йосія став царем наміст його.

22 Вісім год було Йосії, як він настав царем, а трийцять і один рік царював у Ерусалимі. Матір його звали Едіда Адаївна, з Бозкафі. **21** чинив він те, що було Господеві до вподоби, й ходив як раз дорогою предка свого Давида й не хибив з неї ні праворуч, ні ліворуч. **3** У вісімнадцятому ж році царя Йосії послав царь писаря Шафана, сина Азаліїного, Мешулламенка, у храм Господень, повеліваючи: **4** Іди до первосвященника Хелкії, нехай він перелічить гроші, що приношено в храм Господень, і що сторожі порогові зібрали від народу, **5** І нехай передадуть їх наставникам ремісників, приставленим до храму Господнього, а сї нехай роздадуть їх робітникам в дому Господньому на направу попсованого в храму, **6** Теслям, каменотесам та муаряям, та й на закуп дерева й тесаного каміння до направи храму; **7** Однакже не требувати від них рахунку з грошей переданих у їх руки, бо вони орудують чесно. **8** І сказав первосвященник писареві Шафанові: Я знайшов книгу закону в дому Господньому, І подав Хелкія Шафанові книгу, й той читав її. **9** І вернувся писарь Шафан до царя, й здав цареві справу, говорючи: Слуги твої взяли гроші, що знайшлись у храму, й передали їх наставникам над роботами, приставленим до храму Господнього. **10** І оповідав писарь Шафан цареві: Священник Хелкія дав мені книгу. І читав її Шафан перед царем. **11** Почувши царь слова книги закону, роздер одежу на собі. **12** І повелів царь священників Хелкії та Ахикамові Шафаненкові, та Ахборові Михеєнкові, та писареві Шафанові, та Асаїї, слузі царському, говорючи: **13** Іайдіте й поспитайте Господа за мене й за нарід і за всю Юдею що до слів сієї книги, що знайдено; великий бо гнів Господень запалає на нас за те, що батьки наші не слухали словес книги сієї, щоб так притьма чинити, як нам приписано. **14** І пішов священник Хелкія з Ахикамом, Ахбором, Шафаном й Асаїєю до пророчиці Олдами, жони Шаллумової, сина Тикви Хархасенка, доглядника одеж, — жила ж вона в Ерусалимі, в другій часті — й розмовляли вони з нею. **15** І промовила вона до них: Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Скажіте чоловікові, що вас до мене послав: **16** Тако глаголе

Господь: Ось я наведу лиху на се місце й на осадники його, — всі погрози в книзі, що прочитав царь Юдейський. 17 За те, що покинули мене та й кадять іншим богам, щоб мене підпалювати на гнів усіма вчинками рук своїх, запалав гнів мій проти місця сього та й не погасне. 18 Цареві ж Юдейському, що вас послав поспитати Господа, скажіте: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, що до слів, які ти чув: 19 Що твоє серце помякшало й ти впокорився перед Господом, як почув еси, що я висказав проти сього місця й осадників його, що вони викличуть страх і прокляття, та що роздер еси одежу на собі й плакав передо мною, за се й я вислухав тебе, — говорить Господь. 20 Още ж я прилучу тебе до батьків твоїх, і ти спочнеш в твоїму гробовищі в мірі, а очі твої не побачать всіх злигоднів, що я наведу на се місце. I принесли вони цареві відповідь.

23 I послав царь посли, й позбірали вони до його всіх знатніх Юдейських і Ерусалимських. 2 I пішов царь у храм Господень і всі мужі Юдейські й всі осадники Ерусалимські з ним, і священники й пророки й ввесь люд від малого до великого. I прочитав у слух їм всі словеса з книги закону, що знайдено в Господньому храму. 3 Потім став царь на ступені та й постановив завіт перед Господом, що ходити муть вони слідом за Господом і пильнувати муть його заповідей й обявів, і встанов його з усього серця й з усієї душі, щоб виконувати слова завіту сього, написані в цій книзі. I ввесь нарід ввійшов у завіт. 4 I повелів царь первосьвященникові Хелкії й низшим священникам та придвернім сторожам повиносити з храму Господнього ввесь посуд, що пороблено про Баала та Астарту й про все військо небесне, й попалив те за Ерусалимом у долині Кедрон, а попіль велів повивозити в Бетель. 5 I повідставляв ідолські жерці, що понаставляли були царі Юдейські, щоб кадили по висотах у городах Юдиних і в Ерусалимських околицях, та що палили кадила Баалові, сонцеві, місяцеві, планетам і всьому військові небесному; 6 I повелів винести Астарту з храму Господнього за Ерусалим на Кедрон-долину, та й спалити коло потока Кедрону, й розбити її на порох, порох же розсипати по гробах простого люду. 7 Далій

збурив доми блудничі коло храму Господнього, де жінки ткали занавіси для Астарти. 8 I повиводив усіх жерців із Юдиних городів і посквернив висоти, де жерці курили кадило, від Геві до Берсабії, й поруйнував висоти — тую, що коло ввіходу городового голови Йозуї, й тую, що ліворуч у міських воріт. 9 Впрочім висотні жерці не приносили жертв на жертівникові Господньому в Ерусалимі, а їли тільки неквашений хліб вкупі з браттем своїм. 10 Посквернив і Тофет, що на долині синів Еннома, щоб ніхто не проводив сина свого чи дочку свою через огонь Молохові. 11 Далій знахтував коні, що царі Юдейські ставляли сонцеві навперед ввіходу в храм Господень коло съвітлиць скопця Нетан-Мелеха, в Фаруримі, колесниці ж сонцеві попалив огнем. 12 I жертівники на даху горішньої съвітлиці Ахазової, що їх поставляли були царі Юдейські, й жертівники, що поставляв Манассія у обох переддверіках храму Господнього, порозваливав царь і поскидав, а порох із них покидав у Кедрон-потік. 13 I висоти перед Ерусалимом по правому боці од Оливної гори, що построїв був Соломон, царь Ізраїльський, Астарті, гидоті Сидонській, та Хамосові, гидоті Моабійській, та Милхомові, гидоті Аммонійській, повелів царь посквернити; 14 Порозбивав і камяні стовпи (боввани) й повирубував дуброви й закидав їх урочища людськими кістями; 15 Та й жертівника у Бетелі, й висоту, що построїв Еробоам Набатенко, що ввів Ізраїля в гріхи, — й сього жертівника й висоту він збурив і спалив, і стер на порох, та спалив і дуброву. 16 Озирнувшись ж Йосія, побачив гроби, що були на горі, й послав позабрати з гробів кості, й попалив їх на жертівнику та й опоганив його, по слову Господньому, сказаному чоловіком Божим, що сі речі наперед проповів. 17 I промовив (Йосія): Що се за памятник, що я там бачу? Міські ж люди відказали йому: Се гроб Божого чоловіка, що прийшов був із Юдеї й сі речі прорік, що ти починив еси над жертівником Бетелським. 18 I повелів: Не займайте його! Ніхто не трвож костей його! От і зоставили кості його як і кості пророка, що приходив із Самарії. 19 До того ж порозваливав Йосія зборища висот по городах Самарийських, що построїли були царі Ізраїльські, прогнівуючи Господа, й вдіяв з ними те саме, що

зробив у Бетелії. 20 І повбивав всіх висотніх жерців, що там були при жертвниках, та й попалив на них людські кості. Тоді вернувсь у Ерусалим. 21 І повелів царь усьому народові, кажучи: Съяткуйте Господеві, Богу вашому, паску, як прописано в цій книзі закону; 22 Бо не съятковано такої паски від суддівських часів, що судили Ізраїля, й по всі часи царів Ізраїльських і царів Юдейських; 23 Аж у вісімнайцятому році царювання Йосіїного съяткували сю паску Господеві в Ерусалимі. 24 І повигублював Йосія ще й викликачів мертвих, й чарівників, терафими й ідоли її всі ті гидоти, які були в землі Юдейській і в Ерусалимі, щоб ввійшли в силу слова закону, написані в книзі, що знайшов у храму Господньому съященник Хелкія. 25 І не було рівні йому між царями, перед ним, хто б обернувся так з усього серця, з усієї душі її з усієї сили до Господа, притьма по закону Мойсейовому, та й після його не встав йому рівня. 26 Однак же Господь не відложив гніву великої досади своєї, що запалав проти Юди за всі розярювання, якими підпалював його на гнів Манассія. 27 І рече Господь: Віддалю ї Юду від лиця моє, як віддалив Ізраїля, ѹ відкину від себе город сей, Ерусалим, що вибрав я, ѹ храм, що про його я сказав: ім'я моє там пробувати ме. 28 Проче про Йосію й про все, що він чинив, прописано в літописі царів Юдейських. 29 За його часу вирушив Фараон Нехао, царь Египецький, проти царя Ассирійського на Ефрат-ріку. І двинув зустріч йому царь Йосія, і той вбив його в Мегиддоні, скоро побачив його. 30 І повезли його мертвого слуги його з Мегиддону, ѹ привезли в Ерусалим, і поховали його в гробовищі його. І взяв народ землі Йоахаза, сина Йосіїного, та й помазали його ѹ зробили його царем намість отця його. 31 Двайцять і три годи віку було Йоахазові, як став він царем, а три місяці царював у Ерусалимі. Матір його звалась Хамуталь Ереміївна, з Ливни. 32 І чинив він те, що Господеві не до вподоби, притьма так, як передки його чинили. 33 Фараон же Нехао задержав його в неволі в Ривлі, в країні Ематській, щоб не царював у Ерусалимі, ѹ наложив на землю грошової кари сто талантів срібла й талант золота. 34 І зробив Фараон Нехао Елиякима, Йосієнка царем намість отця його Йосії, та й перемінів ім'я його на Йоакима, а Йоахаза взяв і відвів у Египет, де він і вмер. 35 І давав Йоаким

Фараонові срібло й золото. Він розцінував землю, щоб виплачувати Фараонові, скільки приказував. Від кожного з народу землі, якого ціновано, брав срібло й золото, щоб виплачувати Фараонові Нехао. 36 Двайцять і пять год було віку Йоакимові, як він став царем, а одинайцять літ царював у Ерусалимі. Матір його звали Зебудда Федаївна, з Руми. 37 І чинив він те, що Господеві не до вподоби, притьма як предки його чинили.

24 За його часу напав Навуходонозор, царь Вавилонський, ѹ Йоаким був його підневоленим три годи, та потім відпав од нього. 2 І насилав Господь на нього ватаги Халдеїв і ватаги Сирийців, і орди Моабіїв та орди Аммоніїв, — напускав їх на Юду, щоб витратити його, по слову Господньому, що виповідав через слуги свої пророки. 3 По приказу Господньому склалось воно над Юдою, щоб відкинути його од лиця свого задля гріхів Манассійних, за все, що він коїв; 4 Та за кров безвинних, що проливав, так що сповнив Ерусалим безвинною кровю, — сього не схотів Господь простити. 5 Інше про Йоакима й про все, що він чинив, прописане в літописі царів Юдиних. 6 І спочив Йоаким із батьками своїми, а його син Ехонія став царем намість його. 7 Царь же Египецький не рушав більш із землі своєї, бо царь Вавилонський забрав усе від Египецького потока та ѹ до Евфрат-ріки, що було царя Египецького. 8 Вісімнайцять год віку було Ехонії, як він настав царем, а три місяці царював він у Ерусалимі. Матір його звали Нехушта Елиатанівна, з Ерусалиму. 9 І чинив він таке, що Господеві не до вподоби, притьма як чинив отець його. 10 Того часу піdstупили слуги Навуходонозорові, царя Вавилонського, під Ерусалим, і город опинився в облязі. 11 І прийшов Навуходонозор, царь Вавилонський, під город, як слуги його облягали його. 12 І вийшов Ехонія, царь Юдейський, до царя Вавилонського, він і матір його ѹ слуги його, князі його й скопці його, — ѿзяв його царь Вавилонський, на восьмому році свого царювання; 13 І повивозив усі скарби з храму Господнього ѹ скарби з царської палати; та ѹ порозбивав увесь посуд золотий, що поробив Соломон, царь Ізраїльський, у храму Господньому, по слову Господньому; 14 І вивів увесь Ерусалим у полон, усіх князів, і все хоробре військо —

десять тисяч, до того всі теслі й слюсарі: нікого не зосталось oprіч убогих людей землі. 15 І одвів він Ехонію в Вавилон, і матір цареву й жінок царевих і скопців його, і знатніх землі позаймав у полонь з Ерусалиму в Вавилон. 16 До того й усіх спосібних до зброї сім тисяч, і ремісників тисячу, — всіх мужів сильних і хоробрих позаймав царь Вавилонський в неволю у Вавилон. 17 І зробив царь Вавилонський дядька його Матанію намість його царем, та й перемінив ім'я його на Седекію. 18 Двайцять і один рік віку було Седекії, як зроблено його царем, а однайцять год царював він у Ерусалимі. Матір його звалась Хамуталь Ереміївна, з Либни. 19 І чинив він неправедність в очах Господніх, притльмя як чинив Йоаким. 20 Гнів Господень був над Ерусалимом та над Юдою такий, що він відкинув їх від обличчя свого. І одпав Седекія од царя Вавилонського.

25 І сталося: у девятому році свого царювання, у десятому місяці, в десятий день місяця, прийшов Навуходонозор, царь Вавилонський, з усією військовою потугою своєю під Ерусалим та й обліг його, і насипав кругом його обляговий вал. 2 Сим робом опинився город ув облязі до одинайцятого року царя Седекії. 3 На девятий день місяця опанувала голоднеча город і люде не мали що їсти. 4 І зроблено проломину в городі, та втекли всі воївники у ночі кріз ворота між двома мурами, що коло царського саду, (Халдієв же облягали город навколо) — та й царь утік дорогою на рівнину пустині. 5 Військо ж Халдієвське погналося за царем, та й наздогнали вони його в Ерихонському степу, тим часом як його військо покинуло його. 6 І вхопили царя та й повели його до царя Вавилонського в Риблу, а сей вирік йому засуд: 7 Закололи синів Седекіїних перед очима його, Седекію ж осліпили, закували в кайдани, та й повели в Вавилон. 8 У пятыму ж місяці, на семий день місяця, — се є в девятнайцятому році Навуходонозоровому, царя Вавилонського прибув Навузардан, отаман прибічників, слуга царя Вавилонського, в Ерусалим, 9 Та й спалив храм Господень і царську палату й усі будинки в Ерусалимі; 10 І мури навколо Ерусалиму зруйнували всі полки Халдієвські, що були з отаманом над прибічниками. 11 А останок люду,

що зоставались у городі, та втекачі, що повтікали були до царя Вавилонського, й прочий народ простий вивів Навузардан, отаман прибічників; 12 Тільки немногих убогих людей у землі зоставив отаман прибічників виноградарями та паҳарями. 13 Мідяні ж стовпи, що були в храму Господньому й підніжся, й море мідяне, що в домі Господньому, порозбивали Халдієв та й позабірали мідь із них у Вавилон; 14 Позабірали й казани, лопатки, ножі, миски й увесь мідяний посуд, що його вживано при службі; 15 І каділниці й чаши, — що тільки було з золота й срібла, побрав отаман прибічників. 16 Стовпи два, море одно, й підніжки, що поробив Соломон до храму Господнього, — міді з усього знаряддя не було ваги. 17 Вісімнайцять локот був заввишки один стовп, а зверху його був вінець мідяний, а заввишки був вінець трьох локот, і сіти й гранатові яблучка навколо вінця — все мідяне; те ж саме й на другому стовпі з сіткою. 18 І взяв отаман прибічницький первосвященника Сераю, й второго священника Зефанію, і трьох придверників. 19 А з городу взяв одного скопця, що був приказчиком над військовими людьми, та п'ятьох ізміж невідступних прибічників царських, і головного писаря військового, що записував людей до військової служби, та шістьдесят чоловіка з народу землі, що находились в городі. 20 Оціх то побрав Навузардан, отаман прибічницький, та й повів їх до царя Вавилонського в Риблу; 21 А царь Вавилонський повелів їх побивати в Риблі в Емат-країні. І переведені Юдеї з землі своєї. 22 Над тими ж, що позоставляв у Юда-землі, Навуходонозор, царь Вавилонський, поставив начальником Годолію Ахикаменка Сафанового. 23 Як же почули всі військові отамани з військовими людьми, що царь Вавилонський настановив Годолію, то й зібрались усі до Годолії в Массифу, а то: Ісмаїл Нетанієнко, та Йоханан Кареенко та Серая Танхуметенко з Нетофата, та Езанія Маахитієнко, з своїми людьми. 24 І заклявся їм і людям їх Годолія, кажучи: Не лякайтесь служити Халдієям, осідайтеся у землі й бувайте підневоленити цареві Вавилонському, а буде вам добре. 25 Та семого місяця з'явився Ісмаїл Нетанієнко, сина Елісамового, з царського роду, а з ним десять чоловіка, і вбив Годолію, і він умер, а також і Юдеїв та Халдієв, що були при

йому в Массифі. **26** Тоді рушив увесь люд од найменьшого до найбільшого вкупі з військовим отаманнem та й відправились у Египет, боялисъ бо Халдеїв. **27** І сталося в трийцять семому році невольництва Ехонїєвого, царя Юдейського, у дванайцятому місяці, двайцять семого дня місяця, Евилмеродах, царь Вавилонський, в році, як почав царювати, вивів Ехонїю, царя Юдиного, з темниці; **28** І розмовляв з ним любомирно, й поставив його престол висше престола інших царів, що були в нього в Вавилоні; **29** І перемінив невольницьку одіж його, й трапезував він раз-у-раз в присуттї його, поки й жив на світі. **30** І харчове його — щоденне харчове — давано йому від царя на кожний день по всій дні життя його.

1 хроніки

1 Адам, Сет, Енос, **2** Кенан, Магалаль, Яред, **3** Генох, Метусала, Ламех, **4** Ной (Нояг), Сем, Хам та Яфет. **5** Сини Яфетові: Гомер, Магог, Мадай, Яван (Елісія), Тувал, Месех та Тирас. **6** Сини Гомерові: Аскеназ, Рифат, і Тогарма. **7** Сини Яванові: Елиса, Тарсис, Киттим і Доданим. **8** Сини Хамові: Куш, Мизраїм, Фут і Канаан. **9** Сини Кушові: Себа, Гавила, Сабта, Раама та Сабтеха. Сини Раамові: Шева й Дедан. **10** Від Куша народився ще Й Нимрод; цей почав бути велетнем на землі. **11** Від Мизраїма народились: Лудима (Лудій), Анамій, Легавій, Нафтухим, **12** Патрусій, Каслугій, од которого настали Філістимці, та Кафторій. **13** Від Канаана народився Сидон, найстарший в його, Хет, **14** Евузій, Аморій, Гергазій, **15** Гевій, Аркей, Синей, **16** Арвадій, Земарій та Гаматій. **17** Сини Семові: Еlam, Ассур, Арфаксад, Луд та Арам. (Сини Арамові): Уз, Хул, Гетер та Мешех (Маса). **18** Від Арфаксада (народився Каїнан, а від Каїнана) народився Села, а від Сели народився Ебер. **19** Від Ебера народились два сини: один на імення Фалек, через те, що за його часів була розділена земля, його брат на імення Йокман. **20** Від Йокмана народились Алmodад, Шалеф, Газармавет, Ерах, **21** Гадорам, Узал, Дикла, **22** Обаль, Абимавель, Шева, **23** Офир, Гавил та Йовав. Усі ці сини Йокманові. **24** (А сини Семові): Арфаксад, Каїнан, Села, **25** Ебер, Пелег, Регов, **26** Серуг, Нахор, Тара, **27** Аврам, се Авраам. **28** Сини Авраамові: Ісаак та Ізмаїл. **29** Оце й їх родовід: Найстарший син Ізмаїлів Набайот, по йому Кедар, Адбеель, Мівсам, **30** Мисма, Дума, Масса, Хадад, Тема, **31** Етур, Нафіс, і Кедма. Це сини Ізмаїлові. **32** Сини Хеттури, Авраамової наліжності: вона породила Зимрана, Йоксану, Медана, Мадіяну, Йшбака та Шуаха. Сини Йоксанові: Себа та Дедан. (Сини Деданові: Рагуїл, Навдєїл, Ассурим, Летусим, Леюмим (Астусіїм, Асомін)). **33** Сини Мадіянові: Ефа, Ефер, Ганох, Абіда та Ельдага. Усе це сини Хеттурині. **34** А від Авраама народився Ісаак. Сини Ісаакові: Езав та Ізраїль. **35** Сини Езавові: Елифас, Регуїл, Егус, Еглом та Кораг. **36** Сини Елифасові: Теман, Омар, Зефо, Гаєтам, Канас; (Тимна ж Елифасова наложниця, породила йому) Амалеха. **37** Сини Рагуїлові: Нахат, Зерах, Шамма та Миза. **38** Сини Сеїрові: Лотан,

Собаль, Зибеон, Ана, Дисон, Езер та Дисан. **39** Сини Лотанові: Горій та Гемам; а сестра в Лотана: Тимна. **40** Сини Собамові: Алван, Манагат, Ебалъ, Сефо та Онам. Сини Зибеонові: Ая та Ана. **41** Діти Анні: Дисон та (Оголібама, Анина дочка). Сини Дисонові: Гемдан, Ешдан, Ітран та Керан. **42** Сини Езерові: Белган, Саван та Акан. Сини Дисанові: Уз та Аран. **43** Оце царі, що царювали в краю Едомі, ще переднійше ніж зацарював царь над синами Ізраїля: Бела, Бейорів син, а назвище його міста Динхаба; **44** I помер Бела, і зацарював по йому Йобаб, син Серахів із Бозри. **45** I помер Йобаб, і зацарював по йому Гусам, з краю Теман. **46** I помер Гусам, і став по йому царем Гадад, син Бедадів, котрий розбив Мадіяніїв на полі Моаб; назва міста його: Авіт. **47** I помер Гадад, і зацарював по йому Самла з Масреки. **48** I помер Самла, і зацарював по йому Саул з Рехобота, що над річкою. **49** I помер Саул, і став царем по йому Бааль-Ганан, син Ахборів. **50** I помер Бааль-Ганан, і зацарював по йому Гадар; назвище його міста Пау; жінка ж його на ім'я Мегетабееля, дочка Матредова, дочка Мезагабова. **51** I помер Гадар. I були старшини в Едома: старшина Тимна, старшина Алва, старшина Етет. **52** Старшина Оголібама: старшина Ела, старшина Пинон, **53** Старшина Кенас, старшина Темон, старшина Мебзар, **54** Старшина Магдіель, старшина Ірам; оце старшини Ідумейські.

2 Оце сини Ізраїлеві: Рубен, Симеон, Левій, Юда, Іссахар, Зебулон, **2** Дан, Йосиф, Бенямин, Нефталій, Гад, та Ассер. **3** Сини Юдині: Гер, Онан та Села, — троє народилось у його від дочки Шуевої, Канаанійки. I був Гер найстарший Юдин син, ледачий в очах Господа, й він убив його. **4** I Тамара, невістка його, породила йому Фареса (Перезу) та Зару (Сера). Усіх синів в Юди було пятеро. **5** Сини Перезові: Есрон та Гамул. **6** Сини Зарині: Зімрі, Етан, Еман, Галкол та Дара; усіх їх пятеро. **7** Син Хармій: Ахар, що накликав лихо на Ізраїля, нарушивши закляття. **8** Син Етанів: Азарія. **9** Сини Есронові, що народились від його: Ерахмеїл, Адам (Рам) та Гелувай. **10** Від Арама ж народився Аминадаб; від Аминадаба народився Нахзон, князі синів Юдиних; **11** Від Нахзона народився Салмон, від Салмона народився Бооз; **12** Від Бооза народився Обид, від Обида народився Ессеї; **13** Від Ессея народився його найстарший

син Еліав, другий — Аминадаб, третій — Сямм, **14** Четвертий — Натанаїл, п'ятий — Раддая, **15** Шостий — Озем, сьомий Давид. **16** Сестри їх. Саруя та Абигея. Сини Саруїні: Абесса, Йоаб та Асаїл, троє. **17** Абигея народила Амессу; а батько Амессин — Етер, Ізмайлій. **18** Халеб, Еромів син, мав дітей від Азуви, своєї жінки, їй від Еріоти, і це його сини: Есер, Собаб та Ардан. **19** І померла Азува; й взяв собі Халеб (за жінку) Ефрату, і вона породила йому Гура. **20** Від Гура народився Урія, від Урії народився Веселій. **21** Потім Ерон ввійшов до дочки Махира, Галаадового батька, і взяв її, маючи шістдесят років, і вона породила йому Сегуба. **22** Від Сегуба народивсь Яір, а було в його двайцять троє міст в Галаадському краю. **23** Але Гессурії та Сирийці забрали в їх селитьби Яірові, Кенат і залежні від його міста, — шістдесят міст. Усі ці міста синів Махира, Галаадового батька. **24** Після смерті Ерона в Халеб-Ефраті Еромова жінка Авія породила йому Ашхура, Текойного батька. **25** Сини Ерахмеїла, найстаршого Еронового сина, були: перворідень Рам, по йому Вуна, Орен, Оzem та Ахія. **26** Була в Ерахмеїла й друга жінка, на ім'я Афара; вона Онамова мати. **27** Сини Рама, найстаршого Ерахмеїлового сина, були: Мааз, Ямин та Екер. **28** В Онама ж були сини: Шаммай та Яда. Шаммаєві ж сини: Надаб та Авишур. **29** Жінка Авишурова на імення Авихайлі, і вона породила йому Ахбана та Молида. **30** Сини Надабові: Селед та Афайм. І помер Селед бездітним. **31** Син Афаймів Ішій. Син Ішіїн: Шешан. Син Шешанів: Ахлай. **32** Сини в Яди, Шаммаєвого брата: Етер та Йонатан. Етер помер бездітним. **33** Сини Йонатанові: Пелет і Заза. Це сини Ерахмеїлові. **34** В Шешана не було синів, а самі дочки. Був же в Шешана невольник, Египтянин, на ім'я Ярха; **35** Шешан дав свою дочку Ярсі (своїму невольникові) за жінку, і вона породила йому Аттая. **36** Від Аттая народився Нatan, від Натана народився Завад; **37** Від Завада народився Ефлал, від Ефлала народився Овид; **38** Від Оvida народився Еуй, від Еуя народився Азарія; **39** Від Азарії народився Хелез, від Хелеза народився Елеас; **40** Від Елеаса народився Сисмай, від Сисмая народився Саллум; **41** Від Саллума народився Екамія, від Екамії народився Елишам. **42** Сини в Халеба, Ерахмеїлового брата: Меша, найстарший в його, — він батько Зифін, — і сини

Мареші, Хевронового батька. **43** Хевронові сини: Корей і Таппуха, та Рекем та Шема; **44** Від Шема народився Рахам, Йоркеамів батько, а від Рекема народився Шаммай; **45** Син в Шаммая Маон, а Маон се батько Бет-Зура. **46** А Ефа, Халебова наложниця, породила Харана, Мозу та Газеза. А від Харана народився Газез. **47** Сини Егдаєві: Регем, Йотам, Гешан, Пелет, Ефа та Шааф. **48** Наложниця Халебова Мааха породила Шевера та Тирхану; **49** Вона ж породила й Шаафа, Мадманніного батька; Шеву, батька Махбениного і батька Гивейного. А дочка Халебова — Ахса. **50** Оце сини Халебові: син Гур, перворідень Ефрати; Шовал, батько (князь) Кирят-Яrima; **51** Салма, батько (князь) Бетлеему, Хареф, батько Бетгадера. **52** У Шovala, батька Кирят-Яrimu, були сини: Гарое, Хази, Галменюхот. **53** Покоління Кирят-Яrimu: Ітріяни, Футіяни, Шуматани, та Мидраїтняни. Від ціх повстали Зоряни та Ештаоляни. **54** Сини в Салми: Бетлеемляни та Нетофатяни, вінець Йоабового дому, та половина Менухотян — Зоряни, **55** Та покоління Соферійців, що жили в Ябезі, Тиреї, Шимеї, Сухайї: це Кинеяни, що повстали від Хамата, Бетрехавового батька.

3 Сини в Давида, що народились від його в Геброні, були: найстарший Амнон від Ахиноами Езраеельки; другий — Далуя від Абигеї Кармелійки; **2** Третій — Авессалом, син Маахи, дочки Талмая, царя Гессурського; четвертий — Адонія, син Аггити; **3** П'ятий — Сафатія від Авитали, шостий Етераам від Егли, його жінки, **4** Шість, що народились від його в Геброні; а царював він там сім рік і шість місяців, а трийцять три роки царював в Ерусалимі. **5** А оці народились від його в Ерусалимі: Самус, Собаб, Натан та Соломон, четверо од Бетсаби, Еліямової дочки; **6** Ебаар, Елисама, Елифалет, **7** Ногаг, Нафек, Яфія, **8** Елісу та Еліяда й Елифелет — девятеро. **9** Оце усі Давидові сини, окрім синів од наложниць. Сестра їх Тамара. **10** Син Соломонів: Робоам; сього син Авія, а сього син Аса, його ж син Йосафат, **11** Сього син Йорам, його син Охозія, його син Йоас, **12** Його син Амасія, його син Азарія, його син Йотам, **13** Його син Ахаз, його син Езекія, його син Манассія, **14** Його син Амон, його син Йосія. **15** Сини Йосіїні: найстарший Йоахаз, другий Йоаким, третій Седекія, четвертий

Селлум. **16** Сини Йоакимові: Ехонія, його син; Седекія, сього син. **17** Сини Ехоніїні: Асир, Салафіїл, його син; **18** Малкирам, Федаїя, Сеназар, Езекія, Гошама та Савадія. **19** І сини Федаїїні: Зоровавель та Шимей. А сини Зоровавелеві: Мешуллам та Хананія, і Шеломита, їх сестра, **20** І ще п'ять: Хашува, Огел, Берехія, Хасадія та Юшав-Хесед. **21** А сини Хананіїні: Фелатія та Ісаїя; його ж син Рефаїя, його син Арнан, його син Овадія, його син Шеханія. **22** Син Шеханіїні: Шемаїя; сини Шеманіїні: Хаттуш, Ігеал, Баріях, Неарія та Шафат — шестеро. **23** Сини Неаріїні: Еліоенай, Езекія та Азрикам — троє. **24** Сини Еліоенаєві: Годавяг, Елеашив, Фелаїя, Аккув, Йоханан, Делаїя та Анані — семеро.

4 Сини Юдині: Фарес, Есрон, Хармій, Хул та Шовал. **2** Від Реаї, Шовалового сина, народився Яхат; від Яхата народився Ахум та Лагад; від них покоління Зорян. **3** А це сини Етанові: Езреель, Ешма та Ідбаш, та сестра їх, на ім'я Газлелпоні, **4** Пенуел, батько Гедорів, та Езер, батько Хушів. Оце сини в Гура, найстаршого в Ефратії, Бетлеемського батька (князя). **5** В Ахшура, Текоїного батька, було дві жінки: Хела та Наара. **6** І породила Наара йому Ахузама, Хефера, Тимні та Ахашоарі: це сини від Наари. **7** Сини Хелині: Зерет, Зохар та Етнан. **8** Від Коза народились: Анув та Зовев і покоління від Ахархела, Гарумового сина. **9** Явис був значніший за своїх братів. Мати дала йому імення Явиса, кажучи: Я породила його в муках. **10** І покликався Явис до Бога Ізрайлевого і промовив: Ой коли б ти благословив мене твоїм благословленнем, розпросторив мої межі, і рука твоя була надо мною, обороняючи мене від напasti, щоб я не бідував! І Бог послав, чого він просив. **11** А від Хелува, Шухиного брата, народився Maxір; він батько Ештонів. **12** Від Ештона народився Бет-Рафа, Пасеах та Техін, батько міста Нааса (брать Селома Кенезійного та Ахазового); це осадники Pexi. **13** Сини Кеназові: Готонійл та Серая. Готонійлів син: Хатат. **14** Від Меонотая народився Офра, а від Серая народився Йоаб, родонаочальник Долини ремесників, бо вони були ремесники. **15** Сини в Халеба, Ефонійного сина: Ip, Іл та Наам. Син Іллін: Кеназ. **16** Сини Егаллелові: Зиф, Зифа, Тирія та Асареел. **17** Сини Езріні: Етер, Меред, Ефер та Ялон; а від Етера народився Мером, Шаммай та Ішбах, батько Ештемоїн. **18** А жінка його Юдія

народила Ереда, батька Гедорового, і Хевера, Сохового батька, і Екутиїла, Занахового батька. Це сини Битії, Фараонової дочки, котру взяв Меред. **19** Сини його жінки Годії, сестри Нахамової, батька Кейлового: Гармі та Ештемоа, з Махати. **20** Сини Симеонові: Амнон, Ринна, Бенханан та Тилон. Сини в Ішія: Зохев та Бензохет. **21** Сини в Силома, Юдиного сина: Ip, батько (князь) Лехи, та Лаеда, отець Мареші, та родини вироблявших виссон в дому Ашбеах, **22** Та Йоаким, і осадники Хозеви, та Йоаш і Сараф, що мали державу в Моабі, та Яшувилехем, але це давні події. **23** Вони були гончарі й жили при садках та по огородах; в царя на роботі в його жили вони там. **24** Сини Симеонові: Немуйл, Ямин, Ярив, Зерах та Саул. **25** Шаллум, його син; його син Мівшам; його син Мишма. **26** Сини Мишмині: Хаммуїл, його син; сього син Закур; його син Шимей. **27** В Шимея було шіснадцять синів та шість дочек; а в його братів було небагато синів, і усе поколіннє їх було не таке велике, як поколіннє Юдиних синів. **28** Вони жили в Бирсабії, Моладі, Хазаршуалі, **29** В Билзі, в Еземі, в Толаді, **30** В Бетуїлі, в Хормі, в Зиклазі, **31** В Бет-Маркавоті, в Хазарсусімі, в Бет-Біреї та в Шаарімі. Оце міста їх до Давидового царювання, **32** З їх селами: Етам, Аїн, Риммон, Токен та Ашан, — п'ять міст. **33** І всі селища їх, що були навколо коло цих міст до Баала; оце місця їх проживання та їх родоводи. **34** Мешовав, Ямлех та Йосія, Амассіїн син, **35** Йоїл та Егу, син Йошиви, сина Серая, Асіїлової сина, **36** Еліоенай, Якова, Ішохая, Асаїя, Адіїл, Ішиміїл та Банея, **37** Та Зиза, син Шифія, син Аллона, сина Едаїї, сина Шимрія, сина Шемаїї. **38** Ці списані по іменнях були князями над своїми родами, а дім їх батьків розпався на багато паростків. **39** Вони доходили до Герарі і до східного боку долини, щоб знайти випаси для своїх черед; **40** І знайшли пасовища вроджайні та добрі й землю широку, спокійну та безпечну, бо до їх приходу жило там тільки трохи Хомитян. **41** І прийшли ці, записані по іменнях, за часів Езекії, царя Юдейського, й побивали й кочових і осілих, що там знаходились, і вигубили їх навіки, й оселились на їх місці, бо там були пасовища для їх черед. **42** А з поміж їх, із синів Симеонових, пішло 'д горі Сеїр п'ятьсот чоловіка, а Фелатія, Неарія, Рефаїя, та Узїл, Ішіїні сини, були

на чолі в їх; **43** І повбивали оцілівши там останок Амаликіїв, та й живуть там до сього часу.

5 Сини в Рубена, найстаршого Ізрайлевого сина, — він перворідень; але як споганив постільного батька, то первенство його віддано синам Йосифа, Ізрайлевого сина, однаке так, щоб не писатись їм первородними; **2** Бо Юда був найпотужніший між своїми братами, й князь у їх, але первородство перенесено на Йосифа. **3** Сини в Рубена, найстаршого Ізрайлевого сина: Ганох, Паллуй, Хезрон та Кармій. **4** Сини Йоїлеві: Шемая, його син; його син Гог, його син Шимей, **5** Його син Миха, його син Реаїя, його син Баал, **6** Його син Беера, що його погнав у полону Теглатфелласар, царь Ассирийський. Він був князем у Рубеніїв. **7** І брати його, по поколіннях їх, та по родах їх, були: перший Еєль, потім Захарія, **8** І Бела, син Азаза, сина Шеми, Йоїлового сина. Він жив ув Ароері до Нево та Баал-Меона; **9** А на схід жив він до ввіходу в пустиню, що тягнеться до ріки Евфрата, бо череди в їх були надто численні в краю Галаадському. **10** За часів Саула вони воювались з Агарянами, що й погибли од їх рук, а вони стали жити в їх шатрах по усій східній стороні Галаада. **11** Сини Гадові жили навпроти їх в Базанському краю до Салхи; **12** В Базані Йоіль був головою, Шафан-другий, потім Янай та Шафат. **13** Братів їх з родинами їх було сім: Михаїл, Мешуллам, Шева, Йорай, Якан, Зія та Евер. **14** Оце сини Авихаїла, сина Хурія, сина Яроаха, сина Галаада, сина Михаїла, сина Ешишайя, сина Яхдо, сина Бузового. **15** Ахі, син Авдіїла, Гунієвого сина, був головою свого роду. **16** Вони жили в Галааді, в Базані й в залежних від його містах і по всіх околицях Сарона, до кінця їх. **17** Усі вони полічені за часів Йоатама, Юдейського царя, й за часів Еровоама, Ізраїльського царя. **18** У нашадків Рубенових та Гадових і в половині покоління Манассійного було людей військових, мужів, що носили щит і меч, та натягували лука й були з'учені до битви, — сорок чотири тисячі сімсот шістьдесят, виступавших на війну. **19** І воювались вони з Агарянами, Етуром, Нафішом і Надавом. **20** І подана їм була поміч проти їх і oddані були в їх руки Агаряне й усе, що в їх було, бо вони в часі бою покликались до Бога, і він почув їх за те, що вони вповали на нього. **21**

I забрали вони їх череди: верблюдів п'ятьдесят тисяч, дрібного товару двісті п'ятьдесят тисяч, осілів дві тисячі, та сто тисяч душ людей, **22** Бо багато попадало вбитих, бо то від Бога був сей побій. І жили вони на їх місці до переселення. **23** Нащадки половини Манассійного покоління жили в тому краю від Базана до Баал-Ермона Й Сенира й до гори Ермона; а було їх багато. **24** А ось голови їх поколінь: Ефер, Іші, Елиїл, Азриїл, Еремія, Годавія та Ягдіїл, мужі потужні, мужі значні, голови своїх родів. **25** Але як вони почали грішити проти Бога своїх батьків і стали блудно ходити за богами народів тої землі, що їх Бог вигнав зперед їх очей, **26** Тоді Бог збудив дух Фула, царя Ассирийського, та дух Теглатфелласара, царя Ассирийського, й виселив він Рубеніїв та Гадіїв і половину покоління Манассійного, й погнав їх в Халах і Хавір, і Ару, й на ріку Гозан, — де вони й до сього часу.

6 Сини Левієві: Герсон, Кагат та Мерарій. **2** Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Узіїл. **3** Діти Амрамові: Аарон, Мойсей та Маріама. Сини Ааронові: Надаб, Абіуд (Абігей), Елеазар та Ітамар. **4** Від Елеазара народивсь Пинегас, від Пинегаса народивсь Авишуща; **5** Від Авишуща народивсь Буккій, від Буккія народивсь Озія, **6** Від Озії народивсь Зерахія, від Зерахії народивсь Мерайот, **7** Від Мерайота народивсь Амарія, від Амарії народивсь Ахитув; **8** Від Ахитува народивсь Садок, від Садока народивсь Ахимаас; **9** Від Ахимааса народивсь Азарія, від Азарії народивсь Йоанан; **10** Від Йоанана народивсь Азарія, — це той, що був съвященником в храмі, збудованому Соломоном в Ерусалимі. **11** І від Азарії народивсь Амарія, від Амарії народивсь Ахитув; **12** Від Ахитува народивсь Садок, від Садока народивсь Селлум; **13** Від Селлума народивсь Хелкія, від Хелкії народивсь Азарія; **14** Від Азарії народивсь Сераїя, від Сераїї народивсь Йоседек; **15** Йоседека погнали в полонь, коли Господь переселив Юдеїв та Ерусалимлян Навуходонозорою рукою. **16** Оце ж Левіїні сини: Гирсон, Кагат та Мерарій. **17** Це ймення Гирсонових синів: Ливній та Шимей. **18** Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Узіїл. **19** Сини Мерарійні: Махлі та Муші. Оце нашадки Левіїні по їх родах. **20** У Гирсона: Ливні, його син; Яхав, сього син; Зимма, його син; **21** Йоах,

його син; Іддо, його син; Зерах, його син; Еатрай, його син. **22** Сини Кагатові: Аминадаб, його син; Корей, його син; Ассир, його син; **23** Елканан, його син; Евіясаф, його син, Асир, його син; **24** Тахат, його син; Uriїл, його син; Узія, його син; Саул, його син. **25** Сини Елканові: Амасай та Ахимот. **26** Елканан, його син; Зотай, його син, Нахат, його син; **27** Елиаф, його син; Ерохам, його син; Елканан, його син, (Самуїл, його син). **28** Сини Самуїлові: найстарший Йоіл, другий Абія. **29** Сини Мераріїні: Махлі; Ливні, його син; Шимей, його син; Уза, його син; **30** Шима, його син; Хаггія, його син; Асаїя, його син. **31** Оце ті, котрих Давид настановив старшинами над съпівцями в домі Господньому від часу, як поставив в йому скриню завіту. **32** Вони служили съпівцями в наметі соборньому, доки Соломон не збудував Господнього дому в Ерусалимі. І вони ставали на свою службу по своєму порядку. **33** Оце ті, що ставали з своїми синами: з синів Кагатових — Еман съпівець, син Йоїла, сина Самуїлового, **34** Сина Елканового, сина Ерохамового, сина Елійліного, сина Тоахового, **35** Сина Зуфового, сина Елканового, сина Махатового, сина Амасаїного, **36** Сина Елканового, сина Йоїліного, сина Азаріїного, сина Зефаніїного. **37** Сина Тахатового, сина Асирового, сина Авіясафового, сина Кореєвого, **38** Сина Ізгарового, сина Кагатового, сина Левіїного, сина Ізрайлевого, **39** І його брат Асаф, що стояв праворуч в його, — Асаф, син Берехії, сина Шиминого, **40** Сина Михаїлового, сина Ваасейного, сина Малхіїного, **41** Сина Ефнїїного, сина Зерахового, сина Адаїного, **42** Сина Етанового, сина Зиммінного, сина Шимієвого, **43** Сина Яхатового, сина Герсонового, сина Левіїного. **44** А з Мераріїних синів, їх братів, — ліворуч: Етан, син Кишія, сина Авдієвого, сина Маллухового, **45** Сина Хашавіїного, сина Амасіїного, сина Хелкіїного. **46** Сина Амзієвого, сина Ванієвого, сина Шемерового, **47** Сина Махліевого, сина Мушієвого, сина Мераріїного, сина Левіїного. **48** А брати їх левіти, настановляні до всяких послуг при домі Божому; **49** Аарон же та сини його палили на жертвникові всепалення, і на жертвникові кадильному, й служили всяку службу в Святому Святих, та задля очищення Ізраїля у всьому, як наказав слуга Божий Мойсей. **50** Оце сини

Ааронові: Елеазар, його син; Пинегас, його син; Абіуд, його син; **51** Буккій, його син; Узій, його син; Захарія, його син; **52** Мерайот, його син; Амарія, його син; Ахитув, його син; **53** Садок, його син; Ахимаас, його син. **54** А оце житла їх по їх оселях в границях їх: Аароновим синам по родах Кагатових, після того, як випав їм жереб, **55** Дали Геброн, у землі Юдиній, з передмістями його навколо його; **56** А поля цього міста та села його віддали Калебові Ефонієнкові. **57** Аароновим дітям дали ще міста охоронні: Геброн та Либну з їх передмістями; Яттур та Ештемо й його передмістя, **58** I Хилен (Холон) та його передмістя, Дабир і його передмістя, **59** I Аїн та його передмістя, Бетсамис і його передмістя. **60** А від покоління Беняминового — Геву та її передмістя, й Аллемет (Алмон) та його передмістя, і Анатот та його передмістя: усіх їх міст в їх родинах — трийцять міст. **61** Останнім із Кагатових синів із родин того покоління дано жеребом десять міст з наділу половини Манассіїного покоління. **62** Герсоновим синам по їх родинах, від Іссахарового покоління, й від Ассерового покоління, і від Нефталіївого покоління, й від Манассієвого покоління в Базані дано трийцять міст. **63** Мераріїним синам по їх родинах, від Рубенового покоління й від Гадового покоління, й від Зебулонового покоління дано жеребом дванадцять міст. **64** Оттак Ізрайлеві сини дали Левітам міста та їх передмістя. **65** Дали вони жеребом від покоління Юдиних дітей й від покоління Симеонових дітей, й від покоління Беняминових дітей ті міста, котрі вони назвали іменням своїм. **66** А деяким родинам синів Кагатових дано міста від покоління Ефраїмового. **67** I дали їм міста охоронні: Сихем і передмістя його на Ефраїмових горах, і Гебер та передмістя його, **68** I Йокнеам та передмістя його, й Бет-Орон та передмістя його, Білеам і передмістя його. Се родинам останніх потомків Кагатових. **71** Герсоновим потомкам від половини покоління Манассіїного дали Голан у Базані з передмістями його, і Астарот із передмістями його. **72** Від Іссахарового покоління — Кедес і передмістя його, Даверат і передмістя його, **73** I Рамот та

передмістя його, й Анем та передмістя його; **74** Від Ассерового покоління — Мишал і передмістя його; **75** I Хукок та передмістя його, і Регоб із передмістями його; **76** Від Нефталієвого покоління — Кедес у Галилії з передмістями його, та Хаммон і передмістя його. **77** А для інших Мерарійських потомків — від Зебулонового покоління — Риммон і передмістя його, Тавор і передмістя його. **78** По той бік Йордані, насупроти Ерихону, на схід від Йордані, — від Рубенового покоління дали Безер у пустині з передмістями його, й Язу та передмістя його; **79** I Кадемот та передмістя його, й Мефаат та передмістя його; **80** Від Гадового покоління — Рамот у Галааді й передмістя його, **81** I Гесбон та передмістя його, й Язер та передмістя його.

7 Сини Іссахарові: Тола (Тоса), Пуа, Яшув (Йов) та Симрон — четверо. **2** Сини Толіні: Уззій, Рефаїя, Ериїл, Яхмай, Івсам та Самуїл, найзначніші в Толініх родинах, люди війовничі в своїх поколіннях; ліку їм за часів Давидових було двайцять дві тисячі й шістьсот. **3** Син в Уззії: Ізраїль; а сини в Ізраїї: Михайл, Овадія, Йоель та Ішщія, — пятеро. Усі вони найзначніші. **4** У їх, по їх родах, по їх поколіннях, було готового до бою війська трийцять шість тисяч; бо в їх було багато жінок та синів. **5** А в їх братів, по усіх Іссахарових поколіннях, було людей війовничих вісімдесят сім тисяч, записаних в родоводні записи. **6** У Бенямина: Бела, Бехер та Едияїл, — троє. **7** Сини Беліні: Езbon, Уззій, Уззійл, Еримот та Iрі, — пятеро, голови над поколіннями, люди війовничі. В родовідних записах записано їх двайцять дві тисячі трийцять чотири. **8** Сини Бехерові: Земира, Йоаш, Елиезер, Еліоенай, Омрі, Еремот, Авія, Анатот та Алемет: усі вони сини Бехерові. **9** В родовідних записах записано їх по їх родах, по старшинах поколінь, людей до війни спосібних — двайцять тисяч і двісті. **10** Син в Едияїла: Билган. Сини Билганові: Еус, Бенямин, Егуд, Хенаана, Зетан, Тарсис та Ахишара. **11** Усі ці Едияїлові сини були головами в поколіннях, люди хоробрі, — сімнайцять тисяч і двісті було виступаючих на війну. **12** I Супим і Хупим, Ірові сини: Хушим син Ахерів; **13** Сини Нефталієві: Яхзеель, Гуній, Езер та Силлем, діти Валліні (Білжині). **14** Сини Манассієві: Асриїл, що його

породила його наложниця Арамеянка; вона ж породила й Махира, Галаадового батька. **15** Махир взяв за жінку сестру Хупимову та Супимову, — сестра їх звалась Мааха; середуший був на імя Салпаад. У Салпаада були самі дочки. **16** Мааха, Махирова жінка, породила сина й дала йому імя Кереш, а його братові ймення Шереш. Сини його: Улам та Рекем. **17** Син Уламів: Бедан. Оце сини в Галаада, сина Махирового, Манассійного сина. **18** Сестра його Молехета породила Ішгода, Авіезера та Махлу. **19** Сини в Семиди буди: Ахіян, Шехем, Ликхі та Ан'ям. **20** Сини Ефраїмові: Шутелах та Беред, його син, та Taxat, його син, та Елеяд, його син, та Taxat, син того ж; **21** Та Завад, його син, та Шутелах, його син та Езер та Елеяд. I вбили їх осадники Гета, тубольці того краю за те, що вони напали були, щоб загарбати їх череди. **22** I плакав за ними Ефраїм, їх батько, багато днів, і приходили його брати розважати його. **23** Потім ввійшов він до своєї жінки, й вона завагоніля та й породила сина, а він дав йому імення: Берія, бо нещастє спало на господу його. **24** I була в його дочка Шеера. Вона відбудувала Бет-Орон низший і висший та Узzen-Шееру. **25** I Рефай, його син, і Решеф, і Телах, його син, і Taxan, його син, **26** Лаєдан, його син, Амміуд, його син, Елишама, його син, **27** Нон, його син, Ісус, його син. **28** Держави їх та місця проживання їх були: Бетель і залежні від його міста: на схід Нааран, на захід Гезер та залежні від його міста; Сихем та залежні від його міста до Гази й залежні від неї міст. **29** А побіч Манассійних дітей: Бет-Сан і залежні від його міста; Танаах і залежні від його міста; Мегиддо й залежні від його міста; Дор і залежні від його міста. У них жили сини Йосифа, Ізрайлевого сина. **30** Сини Ассерові: Імна, Ішва, Ішвій та Берія, та сестра їх Сераха. **31** Сини Берієві: Гебер та Малкіель. Він батько Бирзайтів. **32** Від Гебера народився Яфлет, Шомер та Хотам, та Шуя, їх сестра. **33** Сини Яфлетові: Пасах, Бимгал та Ашват. Це сини Яфлетові. **34** Сини Шемерові: Axі, Рохга, Іхубба та Арам. **35** Сини в Гелема, його брата: Зофах, Імна, Шелеш та Амал. **36** Сини Зофахові: Суах, Харнєфер, Шуал, Берій, Імра, **37** Безер, Год, Шамма, Шилша, Ітран, та Beera. **38** Сини в Етера: Ефунні, Фиспа та Ара. **39** Сини в Уллі: Арак, Ханнійл та Ризія. **40** Усі ці Ассерові сини,

голови в родах, люди вибрані, хоробрі, головні начальники. Записано їх в родовідних списках військових, для війни, по переліку двайцять шість тисяч чоловіка.

8 Від Бенямина народився Бела, найстарший в його, другий Ашбелль, третий Ахрай, **2** Четвертий Нох а пятый Раф. **3** У Белі були сини: Аддар, Гера, Авіуд, **4** Авишуха, Нааман, Ахоях, **5** Гера, Шефуфан та Хурам. **6** А це сини Егудові, що були головами в родах, що жили в Геві, а переселились у Манахат: **7** Нааман, Ахія та Гера, той що перевів їх; від його народився Узза та Ахихуд. **8** Від Шегараїма народились діти в землі Моабійській після того, як відправив від себе Хушиму та Баару, своїх жінок. **9** I народились у його від Хадеші, його жінки, Йовав, Зивія, Меша, Малхам, **10** Еуз, Шахія та Мирма: Оце його сини, голови над родинами. **11** Від Хушими народився в його Авитув та Елпаал. **12** Сини Елпаалові: Евер, Мишам та Шемер, що збудував Оно та Лод і залежні від його міста, **13** Та Берія й Шема. Вони були головами над родинами осадників в Аялоні. Вони вигнали осадників із Гета. **14** Ахіо, Шашак, Іремот, **15** Зевадія, Арад, Едер, **16** Михаїл, Ішфа та Йоха-Беріїні сини. **17** Зевадія, Мешуллам, Хизкій, Хевер, **18** Ішмерай, Ізлія та Йовав, — сини Елпаалові. **19** Яким, Зихрій, Завдій, **20** Елєнай, Зилтай, Елиїл, **21** Адаїя, Берая та Шимрат, — сини Шимеєві. **22** Ішпан, Евер, Елїл, **23** Авдон, Зихрій, Ханан, **24** Хананія, Еلام, Антотія, **25** Іфдія та Фенуїл, — сини Шашакові. **26** Шамшерай, Шехарія, Аталія, **27** Ярешія, Елія, та Зихрій, — сини Ерохамові. **28** Це голови поколінь, в своїх родах найголовніші. Вони жили в Ерусалимі. **29** В Габаоні жили: Абигабаон (Еїл), батько Габаоніїв, — його жінка на імення Мааха, **30** I син його перворідень Авдон, за ним Зур, Кис, Ваал, Надав, (Нер), **31** Гедор, Ахіо, Зехер та Миклот. **32** Від Миклода народився Шимей. I вони жили побіч братів своїх в Ерусалимі, вкупн з своїми братами. **33** Від Нера народився Кис; від Киса народивсь Саул; від Саула народивсь Йонатан, Мелхисуй, Авинадаб та Ешбаал. **34** Син Йонатанів Мериббаал; від Мериббаала народився Миха. **35** Сини Михіні: Питон, Мелег Таарея та Ахаз. **36** Від Ахаза народивсь Йоядда; від Йоядди народивсь Алемет, Азмавет га Замбрій; від Замбрія народивсь Моза; **37** Від

Мози народивсь Биней. Рефія, син його; Елияса, син його; Азел, син його. **38** В Азела шість синів, а оце імення їх: Азрикам, Бохру, Ісмаїл, Шеарія, Обадія та Ханан; усі вони Азелові сини. **39** Сини в Ешека, його брата: Улам, перворідень його; другий Еуш, третій Елифелет. **40** Сини Уламові були люди хоробрі, стреляючі з лука, та мали багато синів і внуків: сто п'ятьдесят. Усі вони від Беняминових синів.

9 Так були перелічені по своїх родах усі Ізрайлитяне, як оце вони записані в книги царів Ізраїльських. А Юдеї за свої проступки переведені в Вавилон. **2** Ті, що перші жили на своїх державах, по містах Ізраїльських, були Ізрайлитяни, съященники, левіти та нетинеї. **3** В Ерусалимі жили декотрі з потомків Юдиних, та деякі з потомків Беняминових, та з потомків Ефраїмових та Манассіїніх: **4** Утай, син Амміудів, сина Омрійного, сина Імрієвого, сина Ванієвого, — з синів Перезових, Юдиного сина; **5** 3 синів Шилона — Асаїя, перворідень і сини його; **6** 3 синів Зари — Еуїл та їх брати, шістсот дев'ятъдесять; **7** Із синів Беняминових — Саллу, син Мешулламів, сина Годавійного, сина Гассенуїного; **8** Та Івнія, син Ерохамів, та Ела, син Уззія, Михрівого сина, та Мешуллам, син Шефатіїв, сина Рагуїлового, сина Івнійного, **9** I брати їх по родах їх: дев'ятъсот п'ятьдесят шість, — усі сі були головами над родами в своїх поколіннях. **10** А з съященників: Едаїя, Йоарив, Яхін, **11** I Азарія, син Хелкіїн, сина Мешулламового, сина Садокового, сина Мерайотового, сина Ахитувового, передовий съященник в домі Божому; **12** Адаїя, син Ерохамів, сина Пашхурового, сина Малхійного; та Маасай, син Адіела, сина Яхзерового, сина Мешулламового, сина Мешиллемитового, сина Іммерового; **13** I брати їх, голови над родами своїми: тисяч сімсот шістъдесять, — люди пильні в ділі служення в домі Божому. **14** А з левітів: Шемая, син Хашува, сина Азрикамового, сина Хашавійного, — синів Мераріїніх; **15** I Вакбакар, Хереш, Галал і Маттанія, син Міхін, сина Зихрівого, сина Асафового; **16** I Обадія, син Шемаїн, сина Галалового, сина Ідітунового; Й Берехія, син Асин, Елканиного сина, що жив у селах Нетофатських. **17** А воротарі: Шаллум, Аккуб, Талмон та Ахиман та брати їх; Шаллум був головний. **18** I досі ці воротарі при

воротях царських, що на схід сонця, держать (за чергою) сторожу з синів Левіїних. **19** Шаллум, син Корея, сина Евіясафового, сина Кореєвого, й брати його з його роду, Кореї, в ділі своєї служби були сторожами при порогах съятирнї, а батьки їх стерегли ввіходу в стан Господнїй. **20** Пинеес Елеазаренко був вперід старшим над ними, і Господь був з ним. **21** Захарія Мешелемінко був воротарем при дверях храму соборного. **22** Усіх їх вибраних воротарями при порогах, було двісті дванадцять. Вони були записані в список по своїх оселях. Їх настановив Давид та Самуїл-пророк задля їх вірності. **23** І вони й їх сини були на сторожі при брамах дому Господнього по пермінах своїх. **24** По чотирьох боках були воротарі: на схід, на захід, на північ і на південь. **25** А брати їх жили в своїх оселях, приходячи до них від часу до часу на сїм день. **26** Ці чотири начальні левіти мали собі повірених всіх воротарів; вони були пристановлені до житлів і до скарбівниць дому Божого. **27** Вони й ночі проводили навколо дому Божого, бо до їх належало сторогування, і вони мали що-ранку одмикати двері. **28** Декотрі зпоміж їх були пристановлені до службового посуду, так що з перелічкою приймали його, і з перелічкою видавали його. **29** Декотрим зпоміж їх були поручені інші прибори й усе, що на съятирну потріб: ліпше борошно, та вино, та оліва, і ладан і пахощі. **30** А деякі зпоміж синів съященницьких робили миро з запашнього коріння. **31** Матафії з левітів, — він перворідень Селлума Кореенка, — було повірене те, що смажилося на сковородах. **32** Декотрим з їх братів, із Кегатових синів, було поручено приладжування хлібів показних, щоб приготувати їх на кожну суботу. **33** А съпівці, головні в левітських поколіннях, були в кімнатах храму, і свободні від (иншої) служби, бо вони в день і в ночі мали свого діла пильнувати. **34** Це голови поколінь левітських, в своїх родах головні. Вони жили в Ерусалимі: **35** В Габаоні жили: батько Габаоніїв, Еїл, — його жінка на ім'я Мааха, **36** І син його перворідень Авдон, за ним Зур, Кис, Ваал, Нер, Надав, **37** Гедор, Ахіо, Захарія та Миклот. **38** Від Миклота народивсь Шимеам. І вони жили побіч братів своїх в Ерусалимі, вкупі з братами своїми. **39** Від Нера народивсь Кис; від Киса народивсь Саул; від Саула народивсь Йонатан,

Мелхисуй, Абінадаб та Ешбаал. **40** Син в Йонатана Мерибаал; від Мерибаала народивсь Миха. **41** Сини Михіні: Питон, Мелех, Тарей (та Ахаз). **42** Від Ахаза народивсь Яера; від Яери народились Алемет, Азмавет і Замбрій; від Замбрія народивсь Моза. **43** Від Мози народивсь Бинея; Рефаїя, його син; Елеаса, його син; Азел, його син. **44** У Азела шість синів, оце вони на імення: Азрикам, Бахру, Ісмаїл, Шеарія, Обадія та Ханан. Це сини Азелові.

10 Филистії воювались з Ізраїльом, і втікали

Ізрайлитяне перед Филистіями, і падали побиті на горі Гебуї. **2** І погнались Филистії за Саулом та синами його, і вбили Филистії Йонатана й Абінадаба та Мелхисуя, Саулових синів. **3** Битва проти Сяула зблішлась, і стріли влучали в його, так що він був поранений стрілами. **4** І сказав Саул до свого зброеноши: Витягни свого меча й заколи мене ним, щоб не прийшли оті необрізані та не знущались з мене. Але зброеноша не згодивсь, бо він дуже злякавсь. Тоді Саул взяв меч і настромився на його. **5** Його зброеноша, побачивши, що Саул помер, настромився й сам на меч і вмер. **6** І помер Саул, і три сини його, і ввесь дім його вимер разом із ним. **7** Як же взляділи Ізрайлитяне, котрі були в долині, що всі втікають і що Саул та сини його погибли, то й покинули свої міста й порозбігались, а Филистії прийшли й поселились в їх. **8** Другого дня прийшли Филистії обдирати побитих, і знайшли Саула та синів його, що полягли на Гелбуйській горі, **9** І роздягли його, і стяли йому голову його та й (забрали) зброю його, і послали по краю Филистійському, щоб сповістити про це ідолів своїх і народ. **10** І зложили зброю його в божниці своїх богів, а голову його настромили при домі Дагоновому. **11** І перечув ввесь Явис Галаадський про усе, що вдяли Филистії з Саулом. **12** І рушили всі дужі люди, взяли Саулове тіло й тіла синів його, та й принесли їх у Явис, і поховали їх кості під дубом в Явисі, й постили сїм день. **13** Так помер Саул за свою беззаконність, що вчинив перед Господом, за те, що не послухав слова Господнього та ще й вдався до чарівницї з запитаннем, **14** А не шукав Господа. За те він і погубив його, а царство віддав Давидові Ессеенкові.

11 І зібрались усі Ізрайлітяне до Давида в Геброні й промовили: Оце ми кість твоя й тіло твоє; **2** і вчора й позавчора, коли ще Саул був царем, ти виводив Ізраїля в поле й приводив до дому, й Господь Бог сказав тобі: Ти будеш пасти народ май Ізраїля, й будеш князем над народом моїм Ізраїлем. **3** І прийшли всі старшини Ізраїлеві до царя в Геброн, і постановив з ними Давид умову в Геброні перед лицем Господнім, і помазали вони Давида царем над Ізраїлем, по Господньому слову (переказаному) через Самуїла. **4** І пішов Давид і ввесь Ізраїль у Ерусалим, се б то в Евус, бо там були Евусії осадниками тої сторони. **5** І сказали осадники Евуса Давидові: Не доступиш ти сюди! Але Давид узяв таки твердиню Сион: — се місто Давидове. **6** І сказав Давид: Хто поперед усіх розіб Евусіїв, той буде головою й гетьманом. І ввійшов поперед усіх Йоаб, син Саруїн, і став головою. **7** Давид жив у тій твердині, тим то й назвали її Давидовим містом. **8** І забудував він місто навкруги, починаючи від долини Милло, й всі примежні місця, а Йоаб поновив останнє місто. **9** І вбивавсь Давид в силу все більше та більше, й Господь Саваот був із ним. **10** Оце головні силачі в Давида, що сильно встоювали за ним в його царстві, вкупн з усім Ізраїлем, щоб поставити його царем, по слову Господньому, над Ізраїлем; **11** І отсе лік лицарів, що були в Давида: Езваал, Ахаманин син, головний між трийцятма; він підняв свій список на триста чоловіка й повбивав їх в одну міть. **12** По йому Елеазар, син Дода Ахового, з трьох лицарів; **13** Він був із Давидом в Фасдамімі, куди Філістії зібрались були на війну. Там частка поля була засіяна ячменем, а народ втікав від Філістіїв; **14** Але вони стали серед поля, стерегти його й розбили Філістіїв. І дав Господь велику побіду. **15** Троє ціх силачів із трийцятюх передових прийшли на скелю 'д Давидові до печери Одоламської, як Філістійський табір розложився був в долині Рафаймів. **16** Давид був тоді в утвердженому місці, а Філістійська залога стояла в Бетлеємі. **17** І схотілось Давидові дуже пити, й каже він: Хто дав би мені пити води з Бетлеємської криниці, що коло воріт? **18** Тоді ці троє прорвались кріз Філістійський стан і черпнули води з Бетлеємської криниці, що коло воріт, і взяли й принесли Давидові. Але Давид не схотів її пити й вилив її в жертву на славу Господеві; **19** І сказав: Борони мене, Боже, щоб я це зробив! Чи стану ж я пити кров ціх съмільчаків, що важили життєм своїм. Бо з небезпечністю власного життя вони це принесли. Та й не схотів її пити. От що вчинили отті три невміраки! **20** І Абесса, брат Йоабів, був найвизначніший між трьома. Він убив своїм списом триста чоловіка, й був славним між тими трьома. **21** Між сими трьома був він знатніший і був їх отаманом; але тим трьом не був рівня. **22** Банея, син Йодая, чоловіка съмілового, великий ділами, з Казеїла: він побив двох синів Ариїла, з Моабу; раз, як упав сніг, убив він лева, зійшовши в яму; **23** Він же вбив Египтія, чоловіка на пять локот ростом; в Египтія був у руці список, як навій ткацький, а він приступив до його з палицею, й, вирвавши список з руки в Египтія, вбив його таки його списом. **24** От що чинив Банея Йодаєнко; й був він славний між тими трьома невміраками. **25** Між трийцятма був він у почесті, але тим трьом не був рівня; його поставив Давид найближшим виконувателем своїх приказів. **26** А значніші зміж воїнів: Асаїл, брат Йоабів, Елханан Доденко з Бетлеєму; **27** Сamma з Хороду; Херец із Палту; **28** Іра Ікешенко з Текої; Ебізер із Анатоа; **29** Сивхай з Хушату; Ілай із Ахоу; **30** Магарай з Нетофу; Хелед Бааненко з Нетофу; **31** Іттай Рибаєнко з Гиви Беняминової; Банея з Пирату; **32** Хурай з Нагале-Гашу; Абіел з Арби; **33** Азмавет із Бархуму; Еліахба з Саалбону; **34** Сини Гашема з Гизонита: Йонатан, син Шаге, Гарарій; **35** Ахіям Сараренко з Гарару: Елифал, Урин син; **36** Хефер з Махери; Ахія з Пелону; **37** Гезро, Кармелій; Наарай-Езбієнко; **38** Йоїл, Нatanів брат; Мивхар, син Гагріїв; **39** Зелек Аммоній; Нахарай з Бероту, зброеноша Йоабів Саруєнків; **40** Іра з Ітрі; Гареб із Ітрі; **41** Урія Геттій; Завад, син Алхайв; **42** Адина, син Шизин, Рубеній, голова в Рубеніїв; і під ним було трийцять; **43** Ханаан, син Маахін, Йосафат Митній; **44** Уззія з Астеропу; Шама та Еіель, сини Хотама з Ароеру; **45** Едіаель, Шимріїв син, та Йоха, його брат, із Тизії; **46** Ел'єл з Махавима, і Ерибай та Йошабія, сини Елнаамові, та Ітма Моабій; **47** Ел'єл, Обед та Ясієл з Мозабії.

12 І ці так само прийшли до Давида в Секелаг, коли ще він ховався від Саула, Кисового

сина, а були вони мужні й була поміч із них у битві. **2** Узброєні були сагайдаком, правою й лівою рукою кидали камінне й стріляли стрілами з лука, — з одноплемінників Саулових, із Беняминіїв: **3** Визначнійший Ахіезер, по йому Йоас, сини Шемайні з Гиви; Езієл та Фелет, Азмаветові сини; Бераха та Егу з Анатоту; **4** Ішмая Габаоній, найдужчий з поміж трийцю й провідник трийцю; Еремія, Яхазійл, Йоханан та Йозабад із Гедери; **5** Елузай, Еримот, Беалія, Шемарія, Сафатія Харитій, **6** Елкана, Ішшіаху, Азарійл, Йоезер та Йошавам, Кореї; **7** І Йоела й Завадія, Ерохамові сини з Гедору. **8** А й з Гадіїв перейшли до Давида в неприступне місце в пустині люде мужні та войовничі, узброєні щитом та списом, видом із лиця як леви, а прудкі, як серни на горах. **9** Перший Езер, другий Обадія, третій Еліяб, **10** Четвертий Мишманна, п'ятий Еремія, **11** Шостий Атай, сьомий Елиєл, **12** Осьмий Йоханан, дев'ятий Елзавад, **13** Десятий Еремія, одинайцятий Махбанай. **14** Вони з синів Гадових — гетьмани в війську: менчий над сотнею, а більший над тисячою. **15** Вони то перепили через Йордань першого місяця, коли він саме розливався з своїх берегів, і порозганяли усіх, що жили по долинах на схід і захід сонця. **16** Прийшли так само й з синів Беняминових та Юдиних в твердиню до Давида. **17** Давид вийшов їм назустріч і промовив до їх: Коли ви з миром прийшли до мене, щоб мені допомагати, то нехай буде мое серце одно з вашим серцем, а коли на те, щоб підступом видати мене ворогам моїм, — бо нема неправедності в руках моїх, — то нехай Бог батьків наших бачить і судить. **18** І ввійшов дух ув Амасая, що передував між трийцю, й він промовив: Ми твої, Давиде, й з тобою, сину Ессеїв; мир тобі й мир твоїм помічникам; тобі бо допомагає Бог твій. Тоді прийняв їх Давид і поставив їх на чолі війська. **19** І з покоління Манассіїного попереходили декотрі до Давида, тоді як він ійшов з Філістіями на війну проти Саула, але не помагав їм, бо Філістійські князі, порадившись, відправили його, кажучи: Як він пристане до свого пана Саула, то це буде на наше безголове. **20** А як він вертався в Секелаг, тоді пристали до його з Манассіїв: Аднах, Йозавад, Едієл, Михаїл, Йозавад, Елигу та Зилльтай, тисячники в Манассіїв. **21** І

помагали вони Давидові проти ватаг, бо всі вони були хоробрі лицарі й стали (опісля) гетьманами в війську. **22** Так день-у-день приходили до Давида на поміч йому, аж його військо стало великим, як військо Боже. **23** Още число начальників військових, що прийшли були до Давида в Геброн, щоб oddати йому Саулове царство, по слову Господньому: **24** Синів Юдиних, носячих щит та список, було шість тисяч вісімсот готових до війни; **25** з синів Симеонових, завзятих у війні лицарів, було сім тисяч ще й сто; **26** з синів Левіїних чотири тисячі шістьсот; **27** І Йодай, князь із роду Аронового, а з ним три тисячі сімсот; **28** І Садок, молодик съміливий, і з роду його двайцять два князі; **29** з синів Беняминових, племінників Саулових, три тисячі, — але ще багато з їх держалось Саулового дому; **30** з синів Ефраїмових двайцять тисяч вісімсот съміливих лицарів, людей славних у родах своїх; **31** з половини Манассіїного покоління вісімнайцять тисяч, що були покликані поіменно, щоб прийшли поставити Давида царем; **32** з синів Іссахарових прибули люде розумні, котрі давали пораду, що коли випадало діяти Ізраїлеві, — їх було двісті начальників, а всі брати їх слухали слів їх; **33** з покоління Зебулонового готових до бою, узброєних усякою військовою зброєю, п'ятьдесят тисяч, однодумних в тому, щоб слухати приказу. **34** з покоління Нефталієвого тисяч начальників, а з ними трийцять сім тисяч з щитами та списами; **35** з покоління Данового готових до війни двайцять вісім тисяч шістьсот; **36** Від Ассера, військових, узброєних до бою, сорок тисяч; **37** Ізза Йордані, від покоління Рубенового, Гадового, й половини Манассіїного покоління сто двайцять тисяч, з усякою військовою зброєю. **38** Усі ці мужі, устроєні, прийшли в Геброн з щирим сердцем, щоб поставити Давида царем над усім Ізраїлем. Та й усі Ізрайлитяне були однодушні, щоб поставити Давида царем. **39** І перебули там у Давида три дні, їли й пили, бо брати їх наготовували всього для їх; **40** Та й ті, що були примежні до їх, аж до покоління Іссахарового, Зебулонового та Нефталієвого, привозили усю харч на ослах та верблюдах, і мулах та волах: борошно (муку), фиги та родзинки, й вино, й оливу, й силу товару та овець, бо була радість ув Ізраїлі.

13 І держав раду Давид з тисячниками, сотниками й з усіма воєводами, 2 І промовив до всього збору Ізраїльського: Коли вам завгодно, й коли на те буде воля Господа, Бога нашого, пошлім по всіх усюдах до прочих наших братів по цілій землі Ізраїльській, а разом із ними до съященників і левітів, в міста та оселі їх, щоб вони зібрались до нас, 3 І візьмемо до себе скриню Бога нашого, бо за часів Саула ми не звертали вваги на неї. 4 І сказала вся громада: Нехай буде так! бо ці слова були до вподоби усій громаді. 5 І зібрав Давид усіх Ізрайлитян від Египецького Сихор-потока до ввіходу в Емат, щоб перенести скриню Божу з Киріятариму. 6 І пішов Давид і ввесь Ізраїль до Киріятариму, що в Йudeї, щоб перенести звітділь скриню Господа, сидячого на херувимах, де його ім'я взивали. 7 І повезли ковчег Божий на новому возі з Абінадабового дому, а Оза та Ахія провожали воза. 8 А Давид та всі Ізрайлитяне грали перед Богом з усією силою з съпівами, на цитрах і псалтирях, і бубнах, і цимбалах, та трубах. 9 Як дійшли до Хидонового току, простяг Оза свою руку, щоб придержати скриню, бо воли нахилили її. 10 Але Господь розгнівався на Озу й вмертвив його за те, що він простяг свою руку до ковчега, і він умер тут таки перед лицем Божим. 11 І засмутився Давид, що Господь убив Озу, й назвав те місце Убитте Ози; так воно зетьється й до цього часу. 12 І злякався Давид Бога в той день, і промовив: Як же ж то мені внести до себе скриню Божу? 13 І не повіз Давид скрині до себе, до Давидового міста, а завернув її до дому Обедедома Гетія. 14 І зіставала скрина Божа в Обед-Едомовій господі три місяці, ї Господь благословив Обедедовий дім і все, що в його було.

14 І послав Гирам, царь Тирський, посли до Давида, й кедрової деревини, й муарів та теслів, щоб збудували йому дім. 2 Як примітив Давид, що Господь утверджив його царем в Ізраїлі, та що високо підвищив його царство задля народу свого Ізраїля, 3 Тоді узяв собі Давид ще більше жінок в Ерусалимі, й народилось Давидові ще більш синів та дочок. 4 І оце імення тих, що народились йому в Ерусалимі: Самус, Собаб, Нatan, Соломон; 5 Ебеар, Елисуса, Елфалет, 6 Ногах,

Нафек, Яфія, 7 І Елисама, Бееліада, і Елифалет. 8 І перечули Филистії, що Давида помазали царем над усім Ізраїлем, і двинули всі Филистії шукати Давида. Давид же, перечувши про це, пішов проти них. 9 Як же прийшли Филистії, й розложились по долині Рефаїмів, 10 Запитав Давид у Бога, мовляючи: Чи ѿті мені на Филистіїв і чи віддаси їх в мої руки? І рече до його Господь: Іди, а я віддам їх у твої руки. 11 І двинули вони під Баал-Перазим, і побив їх там Давид, і промовив Давид: Порозносив Бог моїх ворогів моєю рукою, як розтікаються води. Через це й дали назву тому місцеві: Баал-Перазим (Долина розносу.) 12 І покинули вони там своїх богів, а Давид дав приказ, і попалили їх на огні. 13 І знову прийшли Филистії й розтаборились по долині. 14 І ще запитав Давид у Бога, й сказав йому Бог: Не йди просто на їх, одхились узбіч од їх і йди на їх від сторони грушевих дерев; 15 І як почуєш шелест, наче хто йде по вершках дерев, тоді розпочинай битву, бо вийшов Бог поперед тебе, щоб розбити стан Филистійський. 16 І вчинив Давид, як звелів йому Бог, і побив Филистійське військо від Габаону до Газеру. 17 І пронеслось ім'я Давидове по усіх краях, і Господь зробив його страшним для всіх народів.

15 І побудував він собі доми в місті Давидовому, й приладив місце для скрині Божої, й построїв для неї намет. 2 Тоді сказав Давид: Ніхто не повинен носити Божої скрині, окрім левітів, бо їх вибрав Господь на те, щоб носити ковчег Божий й йому служити до віку. 3 І зібрав Давид усіх Ізрайлитян у Ерусалим, щоб внести ковчег Господній на його місце, що його приладив для його. 4 І скликав Давид Ааронових синів та левітів: 5 Із синів Кафатових, Уриїла, начальника, та його братів, — сто двайцять чоловіка; 6 3 синів Мераріїних, Асаїю, начальника, та його братів, — двісті двайцять чоловіка; 7 3 синів Герсонових, Йоїля, начальника, та його братів, — сто трийцять чоловіка; 8 3 синів Елисафонових, Шемаю, начальника, та його братів, — двісті; 9 3 синів Хевронових, Елїела, начальника, та його братів, — вісімдесят; 10 3 синів Уззійлових, Аминадаба, начальника, та братів його, — сто двайцять. 11 І покликав Давид съященників: Садока та Абіятара, й левітів: Уриїла, Асаїю, Йоїля,

Шемайю, Елієла та Аминадаба, **12** І сказав ім: Ви голови в родах левітських, освятивте себе з братами вашими, ѹ перенесете скриню Господа, Бога Ізрайлевого, на місце, що я приладив для його. **13** Бо передше, як вас не було, то Господь, Бог наш, покарав нас за те, що ми не шукали його, як слід. **14** І освятились съященники й левіти задля того, щоб нести скриню Господа, Бога Ізрайлевого, **15** І несли сини Левіїні ковчег Божий на плечах на жертках, як звелів Мойсей по слову Господньому. **16** І звелів Давид левітським начальникам приставити своїх братів, грачів на приборах музичних, на псалтирях та цитрах та кимвалах, щоб роздавався голос радощів. **17** І поставили (такими) левітами Емана, сина Йоїлевого, зпоміж братів його: Асафа, Берехійного сина; а з синів Мараріїніх, братів їх: Етана, Кушайного сина; **18** А з ними братів їх другорядних: Захарію, Бена, Язиила, Шемирамота, Ехіїла, Уннія, Еліава, Банею, Маасея, Маттатію, Елифлеуя, Микнєя й Обед-Едома та Еїела, воротарів. **19** Еман, Асаф та Етан грали голосно на мідяних кимвалах, **20** А Захарія, Азійл, Шемирамот, Ехіїл, Унній, Еліав, Массея та Банея — на псалтирях, тонким голосом. **21** А Маттатія, Елифелуй, Микнєй, Обед-Едом, Еїел та Азазія — на цитрах, щоб зчинати. **22** А Хенанія, старшина над левітами, був вчительом съпіву, бо він був тямущий в тому. **23** Берехія та Елкана були дверниками коло ковчега. **24** Шеванія, Йосафат, Натанал, Амасай, Захарія, Банея та Еліезер, съященники, трубили в труби перед Божою скринею. Обед-Едом та Ехія були дверниками коло скринї. **25** Отак Давид та Ізраїльські старшини та тисячники пішли переносити скриню завіту Господнього з дому Обед-Едомового з радощами. **26** І як Бог допоміг левітам, що несли скриню завіту Господнього, тоді зарізали на жертву сїм назимків і сїм баранів. **27** Давид був одягнутий в висонову одежду, так само й усї левіти, що несли скриню, й съпівцї, й Хананія, старшина над музиками й съпівцями. На Давиді ж був ще лняний ефод. **28** Так ніс увесь Ізраїль скриню завіту Господнього з викилиуваннем при гуку рога й труб та кимвалів, граючи на псалтирях і цитрах. **29** Коли скриня Господнього зявіту входила в місто Давидове, Мелхола, Саулова дочка,

дивилась у вікно, а побачивши, що царь Давид скаче й грає, зганила його в своїму серці.

16 І принесли Божу скриню, й поставили її посеред намету, котрий спорудив для неї Давид, і принесли Богу жертви всепалення й жертви мирні. **2** А коли Давид скінчив жертви всепалення й жертви мирні, тоді поблагословив народ іменем Господа. **3** І роздав кожному з Ізрайлитян по одному хлібові й по кусневи мяса й по кухлеві вина, **4** І поставив на службу перед скринею Господньою кількох левітів, щоб прославляли, дякували й величали Господа, Бога Ізрайлевого, — **5** Асафа — головою, другим по йому Захарію, Еїела, Шемирамота, Ехіїла, Маттатію, Еліава та Банею, Обед-Едома та Еїеля з псалтирями та цитрами, й Асафа, щоб грав на кимвалах; **6** А Банею та Озїла, съященників, щоб по всячно трубили перед скринею завіту Божого. **7** Того дня дав Давид перший раз псалом у прославу Господа через Асафа та братів (товарищів) його: **8** Славіте Господа, проповідуйте імя його, оповіщайте народам про діла його; **9** Співайте йому, вигравайте йому; оповідайте про всі чуда його; **10** Хвалітесь съятим іменем його; нехай радіє серце тих, що шукають Господа; **11** Питайте про Господа та силу його, шукайте по всяк час лиця його; **12** Згадуйте про чуда, що він творив, про чуда й про суди з уст його; **13** Ви, насління Ізрайлеве, слуги його, сини Яковові, вибрані його! **14** Він Господь, Бог наш; суди його по всьому съвіті. **15** Згадуйте вічно завіт його, що заповідав він на тисячу родів, **16** Те, що заповідав Авраамові, і в чому клявся Ісаакові, **17** І що постановив Яковові за закон, і Ізраїлеві в завіт вічний, **18** Кажучи: Тобі дам землю Канаанську в наслідні державу. **19** Іх було тоді не багато, вони були незначущі й чужениці в нїй; **20** І переходили від народу до народу, й з одного царства до другого народу; **21** Та він не дозволив нікому робити їм кривду й карав за них царів: **22** Не доторкайтесь до помазанників моїх, і пророкам моїм не чиніте лиха. **23** Співайте Господеві, всі краї, сповіщайте щоденно про спасенне його. **24** Оповіщайте поганам про славу його, усім народам про чуда його; **25** Бо великий Господь і достойний хвали, страшніший від усіх богів. **26** Бо всі боги

поганські нічо, а Господь сотворив небеса. **27** Пишнота й величність перед лицем його, сила й веселість на місці його. **28** Приносить Господеві, народи, приносить Господеві славу й почесть; **29** Віддавайте Господеві славу іменні його. Візьміть дар, ійдіть перед лицем його, поклонітесь Господеві в красоті съятині його. **30** Бійся його, вся земле, бо він оснував землю, вона не порушиться. **31** Радійте небеса, веселись земле! нехай скажуть погани: Господь царює: **32** Нехай зашумить море, ѿ що в йому, нехай радіє поле й усе, що на ньому. **33** Радійте вкупі, всі дерева в лісі, перед лицем Господа, бо він ійде судити землю. **34** Славіте Господа, бо його милості віковічна. **35** І скажіть: Поможи нам, Боже, спасителю наш! збери нас і захисти нас від народів, щоб ми славили съяте імя твоє й хвалились славою твоєю! **36** Хвала Господеві, Богу Ізраїловому, від віку й до віку! І сказав увесь народ: амінь! аллілуя! **37** Давид зіставив там, перед скринею завіту Господнього, Асафа та братів його, щоб вони служили перед скринею по всяк час, день-у-день. **38** І Обед-Едома й братів його, — шістьдесят і вісім чоловіка, а Обед-Едома Ідитуненка та Хосу — воротарями, **39** А Садока, съященника, та братів його съященників зоставив перед пробутком Господнім, що був (передом) на висоті в Габаоні, **40** Задля того, щоб вони приносили всепалення Господеві на жертівнику всепалення — завсіди вранці і ввечері, та задля усього того, що написано в законі Господа, як він заповідав Ізраїлеві; **41** А з ними Емана та Ідитуна й других вибраних, кожного поіменно, щоб славили Господа, бо милості його віковічна. **42** Зпоміж їх Еман та Ідитун славили Бога, граючи на трубах, кимвалах та всяких музичних приборах, а синів Ідитунових поставив сторожами при воротях. **43** І пійшов увесь народ, кожний у свою домівку; вернувшись Й Давид, щоб поблагословити дім свій.

17 Коли Давид жив в своєму дому, то раз якось сказав Давид до Натана пророка: Оце я живу в кедровому дому, а скриня Господнього завіту під наметом. **21** сказав Натан до Давида: Все, що в тебе на серці, роби, бо при тобі Бог. **3** Але тієї ж таки ночі було слово Боже до Натана: **4** Пійди й скажи моїму слузі Давидові: Так говорить Господь: Не ти

збудуєш мені дім на пробуток, **5** Бо я не жив в домі від того дня, як вивів синів Ізраїлевих, і до цього дня, а де була скриня, там був і пробуток мій. **6** Куди ні ходив я з усім Ізраїлем, чи сказав же я хоч слово котрому небудь із суддів Ізраїлевих, що їм приказував пасти мій народ: Чом ви не збудуєте мені кедрового дому? **7** От і тепер скажи слузі моїму Давидові: Так говорить Господь Саваот: Я взяв тебе від отари овець, щоб ти був князем народу моого Ізраїля; **8** І бував з тобою скрізь, куди ти їх водив, і вигубляв усіх ворогів твоїх перед лицем твоїм, і вчинив твоє імення, як імення великих на землі; **9** І приладив я місце про народ мій — Ізраїля, й насаджу його, й буде він спокійно жити на своєму місці, й не будуть його тривожити, й безбожники не будуть більше тіснити його, як передше, **10** За тих часів, коли я настановив суддів над народом моїм Ізраїлем; і я впокорю всіх ворогів твоїх; і сповіщаю тебе, що Господь збудує дім тобі. **11** А як сповниться твій час, і ти одійдеш до батьків твоїх, тоді я поставлю настаннє твоє після тебе, що буде з синів твоїх, і зміцню його на царстві. **12** Він збудує дім мені, а я утвірджу престол його на віки. **13** Я буду йому отцем, а він буде мені сином, — і милості моєї не відйому від його, як однів від того, що був навперід тебе. **14** Я посаджу його в моїму дому й в моїму царстві по віki, а престол його тревати ме по віki. **15** Усі ці слова й все видиво переказав Натан докладно Давидові. **16** І пійшов царь Давид і став перед Господом, і промовив: Хто я, Господи Боже, ѿ що таке мій дом, що ти так високо підніс мене? **17** А ѿ ще за мало видалось в очах твоїх, Боже; ти сповіщаєш про дім слуги твого на далеку будущину, й споглядаєш на мене, Господи Боже, як на чоловіка великого! **18** Що ж ще більше може додати перед тобою Давид, щоб ти ще більш прославив слугу твого? О, ти знаєш слугу твого! **19** Господи! для слуги твого чиниш ти по серці твоїму все це велике, щоб виявити всяку велич. **20** Господи! Нема рівного тобі, й нема Бога, окрім тебе, по всьому тому, що ми чули своїми ушами. **21** І де є в съятії такий народ, як твій народ Ізраїль, сей єдиний народ на землі, задля котрого приходив Бог, щоб придбати його собі в народ, і прославити своє імя через велике й страшне діло — через прогнання поган зперед

лиця народу твого, що його визволив еси з Єгипту. **22** Ти вчинив народ твій Ізраїля своїм власним народом по віки, і ти, Господи, став йому Богом. **23** А тепер, Господи, слово, що ти сказав про твого слугу й про дом його, справди по віки, і вчини, як сказав еси. **24** І нехай звеличиться ім'я твоє по всій вічні часи, щоб говорили: Господь Саваот, Бог Ізраїлів, — він є Богом над Ізраїлем! і дім слуги твого Давида нехай стоїть твердо перед лицем твоїм. **25** Задля того, що ти Боже мій, виявив слузі твоїму, що збудуеш дом йому, набрав слуга твій відваги, молитись оце перед тобою. **26** Оце ж, Господи, ти Бог, і ти сказав про слугу твого таке добро! **27** Почни ж благословляти дом слуги твого, щоб він повік стояв перед лицем твоїм. Бо коли ти, Господи, поблагословиш, то буде він благословен по віки!

18 Після цього побив Давид Філістіїв і підневолив їх, і взяв Гет та залежні від його міста з рук Філістіїв. **2** До того побив Моабіїв, і стали Моабії невольниками Давидовими, платячи йому данину. **3** Дальше побив Давид Адраазера, царя Собського, в Ематі, як він саме був у дорозі, утвердини свою владу при ріці Евфраті. **4** І забрав в його Давид тисячу возів, сім тисяч кінноти й двайцять тисяч піхоти, і поламав Давид усі вози, зіставивши з їх тільки сто. **5** Дамаські Сирийці прийшли були на поміч Адраазерові, цареві Собському, але Давид побив двайцять дві тисячі Сирийців. **6** І поставив Давид в Дамаській Сирії військо оборонне, і стали Сирийці Давидовими підданими, платячи йому дань. І допомагав Господь Давидові скрізь, кида він було ні обернеться. **7** І забрав Давид золоті щити, що були в слуг Адраазерових, і приніс їх в Ерусалим. **8** А з Тивхати, та з Куна, міст Адраазерових, взяв Давид дуже багато міді. З неї поробив Соломон мідяне море й стовпі й мідяний посуд. **9** І почув Той, царь Емату, що Давид побив усе військо Адраазера, Собського царя, **10** І послав Йорама, сина свого, до царя Давида, поздоровити його й подякувати за те, що він воював з Адраазером і побив його, — бо Той воювався з Адраазером — і (приніс з собою) посуд золотий, срібний та мідяний; **11** І присвятив се царь Давид Господеві вкупу з сріблом

та золотом, що забрав у всіх народів: в Ідумеїв, Моабіїв, Аммоніїв, Філістіїв та в Амаликіїв. **12** Абесса ж Саруєнко побив Ідуміїв в Соляній долині — вісімнайцять тисяч; **13** І поставив в Ідумеї військо оборонне й стали всі Ідумії Давидовими підданими. Господь допомагав Давидові скрізь, куди він повертається. **14** І царював Давид над усім Ізраїлем, і чинив суд і справедливість всему народові своїму. **15** Йоаб Саруєнко гетьманував над військом, Йосафат же Ахилуденко списував дії; **16** А Садок, Ахитубів син, та Ахимелех, син Абіятарів, були священниками, а Суса писарем; **17** А Банея Йодаєнко був над хелетеями та фелетеями, Давидові ж сини — першими дворянами.

19 Після цього помер Наас, царь Аммонійський, а заміст його став царем його син. **2** І подумав Давид: Покажу я спожалінне Аннонові Наасенкові, бо його батько був ласкавий до мене. І послав Давид посланців потішити його по батькові його. І прибули Давидові слуги в Аммонійський край до Аннона, щоб потішити його. **3** Але Аммонійські князі сказали Аннонові: Невже ж ти думаєш, що Давид так поважав твого батька, що послав до тебе потішителів? Чи ж не задля того прийшли його слуги до тебе, щоб розвідатись та роздивитись по землі, а опісля спустошити її? **4** І взяв Аннон Давидових урядників, і пообголював їх, і попідтинах їм одежду до половини по клуби, та й пустив їх. **5** І пішли вони. Як же дійшла чутка до Давида про сих людей, послав він їм на зустріч, — бо їх дуже знеславили, — й сказав царь: Загайтесь у Ерихоні, доки повідростають ваші бороди, аж тоді вертайтесь. **6** Коли ж спізнали Аммонії, що стали ненавидними Давидові, то послав Аннон та Аммонії тисячу талантів срібла, щоб найняти собі вози та їздеців із Сирії Месопотамської, і з Сирії Маахової та з Соби. **7** І найняли собі трийцять і дві тисячі возів, і царя Мааха з його народом, котрі прийшли й стали станом перед Медовою. Та й Аммонії позібрались із своїх міст і виступили на війну. **8** Як почув про се Давид, то послав Йоаба з усім військом із найхоробріших. **9** І виступили Аммонії й впорядкувались до битви при міській брамі, а царі, що прийшли, окрім на полі. **10** Вбачаючи Йоаб, що йому грозить битва й зпереду й ззаду, зробив собі вибірку з усіх вибранців Ізраїлевих, і поставив їх лавами проти

Сирийців. 11 А останок народу передав під привід братові своєму Абессії, щоб стали лавами проти Аммоніїв. 12 І сказав він: Як Сирийці почнуть перемогати мене, то ти поможеш мені, а коли Аммонії переважати муть тебе, то я поможу тобі. 13 Будь мужній, й стіймо твердо за наш народ і за міста Бога нашого, а Господь учинить, що йому до вподоби. 14 От і двинув Йоаб і люде, що були з ним, щоб ударити на Сирийців, і втекли вони перед ним. 15 Як постегли Аммонії, що Сирийці втікають, побігли й вони перед Абессою, його братом, і втекли в місто. І прийшов Йоаб у Ерусалим. 16 Як Сирийці побачили, що вони Ізрайліттянами побиті, так послали посланців, і привели Сирийців, що були по той бік ріки, а Совах, гетьман Адраазерів, проводив їм. 17 Як дано про се знати Давидові, зібрав він усіх Ізрайліттян, перейшов через Йордань, а дійшовши до їх, поставив військо проти їх. І почав Давид битву з Сирийцями, й вони бились із ним. 18 Та повтікали Сирийці перед Ізрайліттянами, й розбив Давид у прах у Сирийців сім тисяч возів, і сорок тисяч піхоти, ба й гетьмана Собаха вбив. 19 Як побачили Адраазерові помічники, що їх Ізрайль побив, то й постановили з Давидом мир, та й піддалися йому. І не хотіли Сирийці помогати більше Аммоніям.

20 У другому році, під той час, коли царі виступають у поход, вивів Йоаб військо й почав пустошити Аммонійський край, і прийшов і обляг Раббу. А Давид зістався в Ерусалимі. Йоаб же, завоювавши Раббу, зруйнував її. 2 І взяв Давид вінець із голови царя їх, а важив він один талант золота, й дорогі камені були на йому; і вложили його Давидові на голову; та й дуже багато здобитку виніс він із міста. 3 А людей, що були в йому, виводив і вбивав їх пилами, залізними булавами та сокирами. Те саме зробив Давид і з усіма Аммонійськими містами. І вернувся Давид і ввесь народ у Ерусалим. 4 Потім почалась війна з Філистіями в Газері. В той час Савохай з Хушата — побив Сафа, одного з нащадків Рефаїмових. І вони вгамувались. 5 І знов була війна з Філистіями. Тоді Елханам, Ярів син, побив Лахмія, брата Голіятового, Гетія, що в його ратищі списа було, як навій у ткачів. 6 Була ще битва в Геті. Там був

один високий ростом чоловік, що в його було по шість палців, усіх двайцять чотири. І він так само був із потомків Рефаїмових. 7 Він підіймав Ізраїля на съміх, але Йонатан, син Шими, Давидового брата, побив його. 8 Це були ті, що породились від Рефаїмів в Геті, й погибли від руки Давидової та від руки слуг його.

21 І піднявся сатана на Ізраїля, і підвів Давида вчинити перелік Ізрайліттян. 2 І сказав Давид Йоабові та старшинам над народом: Іайдіть, перелічіть Ізрайліттян від Бирсабі до Dana, й подайте мені, щоб я зінав їм лік. 3 І сказав Йоаб: Нехай Господь примножить свій народ в сто разів над те, скільки його тепер. Чи не всі ж вони, мій царю добродію, слуги моого добродія? Нащо ж вимагає сього мій добродій? Чому ця провина має впасти на Ізраїля? 4 Та цареве слово перемогло Йоаба. І пішов Йоаб і обійшов усього Ізраїля, і прийшов у Ерусалим. 5 І подав Йоаб Давидові список переліченого народу, й було всіх Ізрайліттян тисяча тисяч, і сто тисяч чоловіків добуваючих меча, а Юдеїв — чотириста сімдесят тисяч, добуваючих меча. 6 А левітів та Беняминіїв він не полічив між ними, через те, що слово царське було Йоабові противне. 7 І не до вподоби було в Божих очах се діло, й він покарав Ізраїля. 8 Тоді промовив Давид до Бога: Тяжко согрішив я, що зробив се, та тепер прости провину слузі твоєму, бо я вчинив річ нерозумну. 9 І сказав Господь до Гада, Давидового віщуна, мовляючи: 10 Іди й скажи Давидові: Так говорить Господь: Три речі ставлю перед тобою; вибірай собі одну з їх, і я нашлю її на тебе. 11 І прийшов Гад до Давида, і сказав йому: Так говорить Господь: вибірай собі: 12 Або три роки голод, або три місяці вганяти муть за тобою твої супротивники, й меч ворогів твоїх досягати ме тебе; або три дні меч Господень і пошестять в краю, й ангел Господній вбиваючий по всіх границих ув Ізраїлі. То ж роздивись, що мені відповісти Пославшому мене з сим словом. 13 І промовив Давид до Гада: Дуже мені важко, але ліпше мені впасти в руки Господнії, милосердє бо його велике; аби тільки не попастись мені в руки людські. 14 І наслав Господь морову пошестять на Ізраїля, і вмерло Ізрайліттян сімдесят тисяч людей. 15 І послав Бог ангела в Ерусалим, щоб

вигубляти його. Так як він почав вигубляти, побачив се Господь і зжалівся над нуждою, і сказав ангелові-губителеві: Год! тепер опусти твою руку! Ангел же Господень стояв саме над током в Евузія Орни. 16 І підвів Давид свої очі, і вглядів ангела Господнього, стоячого між землею та небом з голим мечем в руці, простягнутим на Ерусалим; і впав Давид і старшини, покріті веретищами, на свої лиця. 17 І промовив Давид до Бога: Чи се ж не я звелів перелічувати народ? Я согрішив і вчинив зло, а що ж зробили оці овечки? Господи, Боже мій! нехай спаде рука твоя на мене й на дом отця моого, а не на народ твій, щоб погубити його. 18 І звелів ангел Господень Гадові, щоб сказав Давідові: Нехай прийде Давид та поставить жертвник Господеві на тоці в Орни, Евузія. 19 І пішов Давид, по слову Гадовому, що він говорив в ім'я Господне. 20 Орна ж, глянувши горі, побачив — а з ним і чотири сини його — ангела, і вони поховались. Орна молотив саме тоді пшеницю. 21 І прийшов Давид до Орни. Орна, поглянувши і вглядівши Давида, вийшов з току, і поклонився Давідові лицем до землі. 22 І сказав Давид до Орни: Дай мені місце під током, я збудую на ньому жертвник Господеві; яка ціна йому, за таку віддай його, щоб перестала пагуба в народі. 23 І сказав Орна Давідові: Бери собі; роби, мій добродію й царю, що хочеш; от я даю й воли на всепаленне, й молотільно знадобу на дрова, і пшеницю на принос; усе це даю дармо. 24 І сказав Давид: Ні, я хочу купити в тебе за готові гроші; бо не буду я приносити твоєї власності Господеві, і не буду приности всепалення з дарованого. 25 І дав Давид Орні за те місце шістьсот секлів золота. 26 І построїв там Давид жертвник Господеві, і приніс всепаленне й жертви мирні; і взвивав до Господа, і він вислухав його та й послав огонь із неба на жертвник всепалення. 27 І рече Господь до ангела: Влож меч твій в його піхву. 28 Зараз таки, як побачив Давид, що Господь вислухав його на тоці Орни Евузія, поспішив принести там жертву. 29 Скриня ж Господня, що її построїв був Мойсей в пустині, і жертвник всепалення були під той час на горі в Габаоні. 30 І не міг Давид піти туди, щоб шукати (ласки у) Бога, бо був переляканій мечем ангела Господнього.

22 І сказав Давид: Оце (місце на) храм Господа Бога, й се жертівник на всепаленне Ізраїлеві. 2 І звелів Давид зібрати захожих людей, що пробували в землі Ізраїльській і поставив каменарів до лупання й тесання каміння на будову дому Божого. 3 І багато заліза на цвяхи до дверей брам, і до споювання наготовував Давид, і багато міді, що й не зважити її. 4 І кедрини безліч, бо Сидонці й Тирійці приставляли Давидові силу кедрової деревини. 5 І сказав Давид: Мій син Соломон ще молодий, і малосилен, а храм, що його треба збудувати для Господа, повинен бути величавий, на славу й красу всім краям; оце ж почну я приготовляти для його. І багато наготовував Давид перед смертю своєю. 6 І покликав Соломона, сина свого, і заповів йому, збудувати храм Господу, Богу Ізраїловому. 7 І сказав Давид Соломонові: Сину мій! у мене була думка збудувати дом іменню Господа, Бога моого, 8 Але до мене дійшло слово Господнє, і сказано мені: Ти пролив багато крові й вів великі війни; тобі не належить будувати дому іменню моєму, ти бо пролив багато крові на землю перед лицем моїм. 9 От від тебе народиться син: він буде людина тиха; я дам йому спокій від усіх ворогів його навколо; через те буде він зватись Соломон. І дам мир та спокій Ізраїлеві за часів його. 10 Він збудує дом іменню моєму, і буде він мені сином, а я буду йому отцем, і зміцню престол царства його над Ізраїлем по віki. 11 А тепер, сину мій, нехай буде Господь при тобі, і нехай щасттється тобі, щоб ти збудував дом Господу Богу твоєму, як він говорив про тебе. 12 Нехай дастъ тобі Господь розвагу й розум, щоб міг ти правити Ізраїлем, і стерегти закон Господа, Бога твого. 13 Тоді ти й будеш щасливий, коли намагати мешся певнити прикази й закони, що Господь заповідав Мойсейові про Ізраїля. Будь сьміливий і мужній, не бійся й не трівожся. 14 Бач, я при нестатності моїй наготовував про дом Господень сто тисяч талантів золота та тисячу тисяч талантів срібла, а міді й заліза, що й ваги їм нема, так їх багато; і деревній каміння я також наготовував, а ти придбай ще більше. 15 У тебе безліч робітників: камяnotесів, різбярів та теслів, і всяких спосібних ло всякої роботи. 16 Із золота, срібла й міді та заліза, що їм і ліку нема; починай і роби; Господь буде з тобою. 17 І заповів Давид

ще й усім князям Ізрайлевим допомагати його синові Соломонові: **18** Чи ж не з вами Господь, Бог наш, що дав вам спокій з усіх боків; він бо віддав мені в руки осадників землі, й впокорив краї Господеві й народові його. **19** Склоніте ж серце ваше й душу вашу, щоб шукати Господа, Бога вашого. Станьте й збудуйте съвятиню Господеві Богу, щоб перенести скриню завіту Господнього та съвящений посуд Божий в дом, що має збудуватись іменню Господньому.

23 Коли Давид постарівся й нажився доволі, то настановив царем над Ізраїлем сина свого Соломона. **2** І зібрав усіх Ізраїльських князів і съвященників, і левітів. **3** І полічено левітів від трийцяти років й старійших, і було їх ліком, голова в голову, трийцять і вісім тисяч чоловіка. **4** З їх приставлено до послуги в домі Господньому двайцять чотири тисячі, а за писарів та суддів шість тисяч; **5** Також чотири тисячі придверників, та чотири тисячі прославляючих Господа на музичних приборах, що їх поробив задля прослави. **6** І Давид завів для їх чергу по синах Левіїнх — Герзонові, Кагатові та Мерарієві. **7** З Герzonіїв: Лаєдан та Шимей. **8** Сини Лаєданові: перший Ехіїл, Зетам та Йоіль, троє. **9** Сини Шимеєві: Шеломит, Хазіїл та Гаран, троє. Вони голови в поколіннях Лаєданових. **10** Та ще сини Шимеєві: Яхат, Зиза, Еуш та Берія. Це сини Шимеєві, четверо. **11** Яхат був головним, Зиза другим; Еуш та Берія мали небагато дітей, і через те були вони полічені разом із батьковим домом. **12** Сини Кагатові: Амрам, Ізгар, Хеврон та Озіїл, четверо. **13** Сини Амрамові: Аарон та Мойсей. Аарон був одлучений до служби в часті пресъвятій (Съвятая Съвятых), сам він і сини його, по віки, щоб палити кадило перед лицем Господнім, щоб його хвалити й благословити іменем його по віки. **14** А Мойсей, чоловік Божий, та сини його записані в поколінні Левіїному. **15** Сини Мойсейові: Герзон та Елиезер. **16** Сини Герзонові: перший був Шевуїл. **17** Сини в Елиезера були: перший Рехавія. І не було в Елиезера других синів; а в Рехавії було дуже багато синів. **18** Сини Ізгарові: перший Шеломит. **19** Сини Хевронові: перший Ерія, а другий Амарія, третій Яхазіїл а четвертий Екамам. **20** Сини Озіїлові: перший Миха, а другий Ішшія. **21** Сини Мерарині: Махлі та

Муші. Сини Махлієві: Елеазар за Кис. **22** І помер Елеазар, і не було в його синів, а тільки дочки; й побрали їх за себе сини Кисові, їх брати. **23** Сини Мушієві: Махлі, Едер та Іремот, троє. **24** Още сини Левіїні, по домах батьків їх, голови родин, що були полічені поіменно голова в голову, та що робили діло служби в домі Господньому, від двайцяти років й висше. **25** Бо Давид сказав: Господь, Бог Ізрайлів, дав спокій своєму народові й осадив його в Ерусалимі по віки; **26** І левітам не треба носити намет та всякий посуд до служби в йому. **27** Через це по останньому приказу Давидовому полічено левітів від двайцяти років і висше, **28** Щоб вони були при синах Аронових до служби в домі Господньому, в дворі й в прилежних будинках, до наглядання за чистотою в цілій съвятині та до всякої роботи службової при домі Божому; **29** (А съвященники) до нагляду за хлібом показним і пшеничною мукою на хлібні жертви, та коржами, й сковородами, й печивом, і за всякою мірою та вагою. **30** (А левіти) щоб ставали що-ранку дякувати й славити Господа, а так само що-вечора **31** При приношеннях Господеві жертвов всепалення що суботи, й на новому місяці, й в празнику по їх числу, як про їх написано, — непереривно перед лицем Господнім, **32** І щоб стерегли скриню съвідчення та съвятиню й синів Аронових, своїх братів, при службах в домі Господньому.

24 А оце порядок синів Ааронових: сини Ааронові: Надаб, Абіуд (Абігуй), Елеазар та Ітамар. **2** Надаб та Абіуд померли переднійше за свого батька, а синів у їх не було. Через те були съвященниками Елеазар та Ітамар. **3** І Давид впорядкував їх так: Садока з синів Елеазарових, і Ахимелеха з синів Ітамарових, по черзі на їх службу. **4** І виявилось, що між синами Елеазаровими більше видатніших голов над родинами, ніж між синами Ітамаровими. І він впорядкував їх так: з Елеазарових синів шістьнадцять старшин над родинами, а з Ітамарових синів — вісім. **5** А впорядковував він їх жеребами, бо головними в съвятині й киязями Божими були й потомки Елеазарові й потомки Ітамарові; **6** А записував їх Шемаїя, син Натаналів, писар ізміж левітів, при цареві та старшинах і при съвященникові Садокові та Ахимелехові, синові Абітаровому, та при головах родин

священницьких і левітських: брали же жеребом одну родину Елеазаренків, потім брали одну з Ітамаренків. 7 І випав перший жереб Егоярибові, другий Едаї, 8 Третій Харимові, четвертий Сеоримові, 9 П'ятий Малхієві, шестий Міямінові, 10 Семий Гаккозові, восьмий Авії, 11 Дев'ятий Ешуєві, десятий Шеханії, 12 Одинайцятій Ел'яшизові, дванайцятій Якимові, 13 Тринайцятій Хушаєві, чотирнайцятій Ешебабові, 14 П'янайцятій Билзі, шіснайцятій Імерові, 15 Сімнайцятій Хезирові, вісімнайцятій Гатизезові, 16 Дев'ятнайцятій Петахії, двайцятій Езекіїлові, 17 Двайцять перший Яхинові, двайцять другий Гамулові, 18 Двайцять третій Делаї, двайцять четвертий Маазії, 19 Це порядок їх при їх службі, як їм приходить до дому Господнього по постанові від Аарона, предка їх, як заповідав йому Господь, Бог Ізрайлів. 20 А порядок про інчих синів Левіїних: із синів Амрамових: Шувайл; із синів Шувайлівих: Едія; 21 Від Рехавії: з синів Рехавіїних був перший Ішшія; 22 Від Ізгара: Шеломот; із синів Шеломотових: Яхав; 23 А сього син: перший Ерія, другий Амарія, третій Яхазійл, четвертий Екамам. 24 З синів Озійлових: Миха; з синів Михиних: Шамир. 25 Брат Михин Ішшія: з синів Ішшійних: Захарія. 26 Сини Мераріїні: Махлі та Муші; з синів Язіїніх: Бено. 27 З синів Мераріїних у Язії: Бено та Шогам, і Заккур, та Іврі. 28 У Махлія — Елеазар; у сього синів не було. 29 У Киса: з синів Кисових: Ерахміїл; 30 Сини Мушія: Махлі, Едер та Еримот. Оце сини левітів по поколіннях їх. 31 Кидали й про їх жереб разом з їх братами, синами Аароновими, перед лицем Давида Й Садока та Ахимелеха, й перед головами родин священничих та левітських, про старшого врівні з меншим його братом.

25 I віddілив Давид та військові начальники синів Асафових, Еманових та Ідитунових на службу, щоб вони сповіщали (хвалу Божу) на цитрах, псалтирях та кимвалах, — по числу своєму у своїй службі; 2 Із синів Асафових: Заккур, Йосиф, Нетанія та Ашарела, сини Асафові під рукою в Асафа, що грав по царському наказу. 3 Від Ідитуна сини Ідитунові: Гедалія, Зері, Ісаїя, Семей, Хашавія та Маттатія, — шестеро під рукою свого батька Ідитуна, що грав на цитрі на славу й хвалу Господеві. 4 Від Емана,

сини Еманові: Буккія, Маттанія, Озиїл, Шевуїл, і Еримот, Хананія, Ханані, Елията, Гіддалті, Ромамті-Езер, Йошибекаша, Маллоті, Готир та Махазіот. 5 Усі це сини Емана, віщуна царського в словах Божих, щоб звеличувати силу його. І дав Бог Еманові чотирнайцять синів і три дочки. 6 Усі вони під проводом свого батька съпівали в домі Господньому, з кимвалами, псалтирями та цитрами в службі в домі Божому по наказу царя, або Асафа, Ідитуна та Емана. 7 І було їх разом із їх братами, вивченими съпіваками перед Господом, тямущими в съому, — двісті вісімдесят і вісім. 8 І тягли вони жереб про службову чергу, менчий врівні з більшим, вчителі врівні з учениками. 9 І випав перший жереб Асафові, для Йосифа; другий Гедалії з його братами та його синами; іх було дванайцять, 10 Третій — Заккурів з його синами та його братами; їх — дванайцять; 11 Четвертий — Ізрієві з його синами та його братами; їх — дванайцять; 12 П'ятий Нетанії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 13 Шостий Буккії з його синами та його братами; їх — дванайцять, 14 Семий Есарелії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 15 Осьмий Ісаїї з його синами та його братами; їх — дванайцять; 16 Дев'ятий Маттатії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 17 Десятий Шимесеві з його синами та його братами; їх — дванайцять; 18 Одинайцятій Азариїлові з його синами та його братами; їх — дванайцять; 19 Дванайцятій Хашавії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 20 Тринайцятій Шувайліві з його синами та з його братами; їх — дванайцять; 21 Чотирнайцятій Маттатії з його синами та з його братами; їх — дванайцять; 22 П'янайцятій Еримофові з його синами та його братами; їх — дванайцять; 23 Шіснайцятій Хананії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 24 Сімнайцятій Йошибекаші з його синами та його братами; їх — дванайцять; 25 Вісімнайцятій Хананії з його синами та його братами; їх — дванайцять; 26 Дев'ятнайцятій Маллотієві з його синами та його братами; їх — дванайцять; 27 Двайцятій Елията з його синами та його братами; їх — дванайцять; 28 Двайцять перший Готирові з його синами та з його братами; їх — дванайцять; 29 Двайцять другий Гіддалтієві з його синами та його братами; їх — дванайцять; 30 Двайцять третій Махазіотові з

його синами та його братами; їх — дванайцять; **31** Двайцять четвертий Ромамтії-Езерові з його синами та його братами; їх — дванайцять.

26 Оце порядок воротарів: з Кореїв: Мешелемія

Кореєнко, з потомків Асафових, **2** Сини Мешелеміїні: перворідень Захарія, другий Едияїл, третій Зебадія, четвертий Ятніїл, **3** П'ятий Еلام, шостий Егоханан, семий Ел'егознай. **4** Сини Обед-Едомові: перворідень Шемаїя, другий Егозавад, третій Йоах, четвертий Сахар, п'ятий Натанаїл, **5** Шостий Амміїл, семий Іссахар, восьмий Пеультай, через те що Бог благословив його. **6** Від його сина Шемаїї народились так само сини, що були начальниками в своїму родові, бо вони були мужі сильні. **7** Сини Шемаїї: Отні, Рефаїл, Обед та Елзавад, брати його, люде дужі, Елія, Семахія (та Еваком). **8** Усі вони з дітей Обед-Едомових; вони й сини їх, і брати їх були люде пильні й до служби спосібні; їх було в Обед-Едома шістьдесят і два. **9** У Мешелемії було синів та братів, людей спосібних, вісімнайцять. **10** У Хоси, з синів Мераріїніх, сини: Шимрі найвидатніший, — хоч він не був перворіднем, та батько поставив його головним; **11** Другий Хелкія, третій Тевалія, четвертий Захарія; усіх синів та братів в Хоси було тринайцять. **12** Оце порядок воротарів по головах родин, здібних до служби вкупі з їх братами, щоб служити в домі Господньому. **13** І кинули вони жереби, як малий, так і великий, по родинах своїх на кожну браму. **14** І випав жереб від сходу на Шелемія. А на Захарію, його сина, розумного порадника, кинули жереб, і випав йому жереб на піvnіч; **15** Обед-Едомові — на південь, а синам його — при коморах. **16** Шупимові та Хосі — на захід, коло брами Шаллехет, де шлях йде вгору та де сторожа проти сторожі. **17** На схід по шість левітів, на піvnіч по чотири, на південь по чотири, а коло комор по два. **18** На захід коло притвора при шляху по чотири, а коло самого притвора по два. **19** Це порядок воротарів з синів Кореєвих та синів Мераріїніх. **20** А левіти, брати їх, доглядали скарбів дому Божого та скарбниць із съвященними річами. **21** Сини Лаєдана Герсоненка — від Лаєдана, голови родини, від Лаєдана Герсонового: Ехієл. **22** Сини Ехієлові: Зетам та брат його Йоель доглядали скарбів Божого дому, **23** Вкупі з потомками Амрамовими,

Ізгаровими, Хевроновими та Озіловими. **24** Шевуїл, син Гирсона Мойсеєнка, був головним доглядачем скарбниць. **25** У його брата Елиезера — син Рехавія; в його син Ісаїя; в його син Йорам; в його син Зихрій, а в сього син Шеломит. **26** Шеломит та брати його доглядали скарбниць із присвяченім добром, що поприсвячував царь Давид і голови родин, і тисячники, й сотники та воеводи. **27** З завойовань та з здобичі поприсвячували на направу дому Господнього. **28** Усе, що присвятив пророк Самуїл, і Саул Кисенко, і Абенір Ниренко, і Йоаб Саруенко, все присвячене було в руках в Шеломита та братів його. **29** З Ізгарового роду: Хенаня та сини його були настановлені на службу знадвірню в Ізрайлитян, за писарів та суддів. **30** З Хевронового роду: Хашавія та брати його, люде відважні — тисяча сімсот — мали догляд над Ізраїлем по цей бік Йордані на захід, у всіляких справах Господніх і по службі царській. **31** У Хевроніїв був Ерія головою в їх родах та поколіннях. Сорокового року Давидового царювання їх полічено, й знайшлися між ними люде мужні в Язери Галаадському. **32** І брати його, люде здібні — дві тисячі сімсот — були головами родин. Їх настановив царь Давид над поколіннем Рубеновим і Гадовим та половиною покоління Манассіїного, у всіх справах Божих та справах царських.

27 Оце сини Ізрайлеві по числу їх, голови в родах, тисячники й сотники, й урядники, що по їх відділах служили цареві в усіх справах, приходячи й відходячи що-місяця, на всі місяці в році. В кожному відділі було їх по двайцять і чотири тисячі. **2** Над першим відділом першого місяця був Яшовам Завділенко; в його відділі було двайцять і чотири тисячі; **3** Він був з синів Перезових, голова над усіма військовими начальниками на перший місяць. **4** Над відділом другого місяця був Додай Ахохій; в його відділі був і князь Миклот; та й в його відділі було двайцять і чотири тисячі. **5** Третій головний воєвода на третій місяць, Банея Йодаєнко, син съвященника; й в його відділі було двайцять і чотири тисячі: **6** Сей Банея — це один із трийцяти лицарів і голова над трийцятма, а в його відділі був Аммизабад, син його. **7** Четвертий, на четвертий місяць, був Асаїл, Йоабів брат, а по йому Забадія, син його; і в його відділі двайцять і

четири тисячі. 8 П'ятий, на п'ятий місяць, князь Шамгут Ізрахітій; та й в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 9 Шостий, на шостий місяць, Іра Іккешенко, із Текоя, й в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 10 Семий, на семий місяць, Хелець, Пелоній, з синів Ефраїмових; і в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 11 Восьмий, на восьмий місяць, Совохай, з Хушату, з роду Зариного; й в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 12 Девятий, на девятий місяць, Абіезер із Анатоту, з синів Беняминових; і в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 13 Десятий, на десятий місяць, Магарай з Нетофату, з роду Зариного; й в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 14 Одинайцятий, на одинайцятий місяць, Банея з Пиратону, з синів Ефраїмових; й в його віддлії двайцять і чотири тисячі. 15 Дванайцятий, на дванайцятий місяць, Хелдай з Нетофату, з потомків Готонійлових; і в його віддлії двайцать і чотири тисячі. 16 А над поколіннями Ізрайлевими, в Рубеніїв був головним начальником Еліезер Зихрієнко; в Симеона — Сафатія Маахієнко; 17 У Левії Хашавія Кемуїленко; в Аарона — Садок; 18 У Юди — Еліаб, з Давидових братів; ув Іссахара — Омрі, син Михайлів; 19 У Зебулона — Ішмайя Обадієнко; в Нефталії — Еримот Азриїленко; 20 У синів Ефраїмових — Осія Азазієнко; в половині покоління Манассійного — Йойель Федаїєнко; 21 У половині покоління Манассійного в Галааді — Іддо Захарієнко; в Бенямина — Яасіїл Абениренко; 22 У Dana — Азаріїл Ерохаменко. Це князі над поколіннями Ізрайлевими. 23 Давид не перелічував тих, що йм було понизше двайцяти років, бо Господь сказав, що розмножить Ізраїля наче зорі небесні. 24 Йоаб Саруенко почав було робити перелік, та не скінчив. І був через те гнів Божий на Ізраїля, й не ввійшов той перелік у літопись царя Давида. 25 Над царськими скарбами був Азмавет Адіїленко, а над запасами в полі, в містах, та в селях, і в замках — Йонатан Уззієнко; 26 Над хліборобами, що робили на полях, — Езрій, Хелубенко; 27 Над виноградниками — Шимей з Рами, а над пивницями в виноградниках — Забдій з Шефама; 28 Над садами маслинними та смоковничими по долині — Баал-Ханан із Гедеру, а над запасами оливів — Йоас; 29 Над товаром, що пасся в Шароні, — Шитрай з Шарону, а над волами в долинах — Шафат

Адлаєнко; 30 Над верблюдами — Обил Ізмаїлій, а над ослицями — Ехдія з Мерониту; 31 Над вівцями — Язіз із Агароту. Усі ці були управителями майна у царя Давида. 32 Йонатан, дядько Давидів, був дорадником, — чоловік мудрий й вченій — а Ехіїл Хахмонієнко був при царевих дітях; 33 Ахитофель був так само дорадником у царя; Хусій з Архиту — другом царя; 34 А по Ахитофелові — Йодай, син Банеїн, та Абіятар, а Йоаб був гетьманом у царя.

28

I зібрав Давид у Ерусалимі всіх князів

Ізраїльських, старшин у поколіннях, начальників над віддліами, що служили цареві, й тисячників і сотників, і управителів усього майна й наставників над царевими чередами, та своїх синів разом із скопцями, й воєводів та всіх хоробрих мужів. 2 I став царь Давид на ноги свої й промовив: Послухайте мене, браття мої й народе мій! Було в мене на думці збудувати дім спокою для скрині завіту Господнього й підніжок під ноги Бога нашого. Я ж і наготовував, що треба до будовання. 3 Але Бог сказав мені: Не будуй дому для імення моого, бо ти людина войовнича і проливав кров. 4 Одначе ж Господь, Бог Ізраїль, вибрав мене з усього дому панотця моого, щоб бути мені царем над Ізраїлем по вік; він бо вибрав Юду князем, а в Юдиному домі — дім панотця моого, а зпоміж синів панотця моого сподобив настановити мене царем над усім Ізраїлем, 5 А зпоміж усіх моїх синів, — бо багато синів дав мені Господь, — вибрав він Соломона, сина моого, седіти на престолі царства Господнього, над Ізраїлем. 6 I сказав він мені: Соломон, син твій, збудує дім мені й двори мої, бо я вибрав його собі за сина, а я буду йому отцем, 7 I втвірджу царство його на віки, наколи він буде кріпко держатись заповідей моїх та постанов моїх, як до сього дня. 8 А тепер я перед усім Ізраїлем, збором Господнім, і вслух Бога нашого говорю: Держіть й хороніть усі заповіді Господа, Бога вашого, щоб володіти вам сією доброю землею, й зіставити її послії себе в спадщину своїм дітям на віки. 9 I ти, Соломоне, сину мій, знай Бога — отця твого, й служи йому щирим серцем і всією душою, бо Господь вивідує всі серця й знає усі ворушення думок. Коли шукати меш його, то знайдеш його, а коли покинеш його, то й він відкине тебе на завсіди. 10 Гляди ж: коли Господь вибрав тебе, щоб

збудував дом съвятинний, то будь постійний й роби. 11 I віддав Давид Соломонові, синові своему, начерк притвора й храму, й домів його, й комор його, й горниць його, й внутрішніх комнат його, й місця на скриню завіту, 12 I начерк усього, що був обдумав, дворів дому Господнього й всіх комнат навколо, скарбниць дому Божого й скарбниць того, що було присвячене, 13 I (порядок) відділів съвященничих та левітських та всякої службової справи в дому Господньому, й (опис) усього посуду до служби в домі Господнім: 14 Золотих річей з поданнем ваги кожної службової посудини, й всіх срібних виробів із поданнем ваги всякого посуду службового. 15 I дав золота на съвічники та на золоті лямпи їх, визначивши вагу кожного съвічника та лампи його, і срібла на срібні съвічники, визначивши вагу кожного съвічника й лямпи його, вважаючи на службове призначення кожного съвічника, 16 I золота на столи під хліби показні, на кожний золотий стіл, і срібла на столи срібні, 17 I на вилка, й чаші, й кропильниці щирозолоті, й на золоті блюда з визначенням ваги кожного блюда; й на срібні блюда з визначенням ваги кожного блюда, 18 I на жертвінник до палення кадила з литого золота з визначенням ваги, й начерк колесниці з золотими херувимами, розпростираючими крила, щоб окривали скриню завіту Господнього. 19 Усе це показано мені списане рукою Господа, — (сказав Давид) — щоб навчити мене всієї роботи сеї будівлі. 20 I сказав Давид до свого сина Соломона: Будь постійний та съміливий, і ставай до діла; не бійсь і не лякайся, бо Господь Бог, Бог мій, при тобі; він не одступить від тебе й не покине тебе, доки не довершиш усієї роботи для дому Господнього. 21 Дивись, оце тут відділи съвященників та левітів до всякої служби при домі Божому. Маєш до всякого діла людей щиріх, спосібних до всякої роботи; так начальники як і ввесь народ готові на всі твої прикази.

29 I сказав царь Давид до всього збору: Соломон, син мій, що його одного вибрал Бог, ще молодий і малосилий, а діло се велике, бо се будинок не для людини, а для Господа Бога. 2 Що було в мене сили, наготовив я для дому Бога моего: золота на золотий посуд, і срібла на срібний,

і міді на мідяний, і заліза на залізний, і дерева на деревяний; камені ониксові, рубіни вставні, камінці дорогі й різноцвітні та велику силу мармуру; 3 До того — по моїй широті до дому Бога моего — є ще в мене власний скарб золота й срібла, й се я даю на дому Бога моего, окрім того всього, що я приготовив для съвятого дому: 4 Три тисячі талантів золота, золота Офирського, та сім тисяч талантів щирого срібла на обкладки стін в домах, 5 Шоб було золоте, що повинно бути золотим, а срібне, що має бути срібним, і на всякі вироби рук штукарських. А тепер може ще чия ласка, пожертвувати сьогодні для Господа? 6 I почали жертвувати старшини в родинах, і начальники над поколіннями Ізрайлевими, і тисячники та сотники, і управителі майна царського. 7 I дали на будову дому Божого пять тисяч талантів і десять тисяч драхм золота, а срібла десять тисяч талантів, міді же вісімнайцять тисяч талантів, а заліза сто тисяч талантів. 8 I в кого знайшлися діяменти, ті віддавали їх до скарбівні дому Господнього, на руки Ехіеля Герсоненка. 9 I радий був народ, що вони розщедрились, бо вони жертвували Господеві від щирого серця, а й царь Давид так само радівельми. 10 I благословив Давид Господа перед усією громадою, і промовив Давид: Славен еси, Господи, Боже Ізраїля, отця нашого по віki вічні! 11 Твоя, Господи, величність, і сила, і слава, і побіда, і пишнота, і все, що на небі й на землі, твое; твое, Господи, царство, і ти висший над усе, яко Владика. 12 I багацтво й слава від лиця твого, і ти володієш над усім, і в твоїй руці сила й могучість, і твоя властіть, зробити кожного великим і дужим. 13 I тепер, Боже наш, ми славимо тебе й хвалимо величне імя твое. 14 Bo хто я й хто народ мій, що ми спромоглисъ, так як оце, жертвувати? Ale від тебе все, і з твоєї руки все, що ми віддали тобі; 15 Ми бо чужинці й приходні перед тобою, як і всі батьки наші; неначе тінь житте наше на землі, і нічого нема тревалого. 16 Господи, Боже наш! усі оці достатки, що ми наготовили для збудування дому тобі, твоєму іменню съвятому, воно з твоєї руки, і все твое. 17 Знаю, Боже мій, що ти вивідуеш серце й любиш щирість серця; я від щирого серця моого пожертвував усе це, а тепер бачу, що й народ твій, що тут знаходиться, радо жертвуете тобі. 18 Господи, Боже Авраама, Ісаака

й Ізраїля, батьків наших! удержуй до віку сесю добру волю в серці народу твого, й направляй серце їх до тебе. **19** А Соломонові, майму синові, дай серце щире, щоб хоронив твої заповіді, твої обявлення та постанови твої, та щоб здійснив усе це й построїв будинок, що для його я все приготував. **20** І промовив Давид до всієї громади: Славіте Господа, Бога нашого! — І славив увесь збір Господа, Бога отців своїх, і припав та поклонився Господеві й цареві. **21** І принесли Господеві жертви; а другого дня принесли всепаленне Господеві: тисячу назимків, тисячу баранів, тисячу ягнят із їх ливними жертвами, й безліч жертв від усього Ізраїля. **22** І їли й пили перед Господом того дня з великими радощами; й окликали вдруге царем Соломона, сина Давидового, й помазали його перед Господом на верховного князя, а Садока на первосвященника. **23** І засів Соломон на престолі Господньому, яко царь, замість Давида, отця свого, й щастлилось йому, й ввесь Ізраїль корився йому. **24** І вся старшина й всі можні, як і всі сини царя Давида покорились цареві Соломонові. **25** І звеличив Господь Соломона перед очима усього Ізраїля, й дав йому славу царства, якої не мав переднійше ні один царь в Ізраїлі. **26** Оттак Давид, син Ессеїв, царював над усім Ізраїлем. **27** Часу царювання його над Ізраїлем було сорок років: в Геброні царював він сім років, а в Ерусалимі царював трийцять і три роки. **28** І помер в добрій старості, нажившись на съїті в багацтві й славі; й зацарював Соломон, його син, замість його. **29** Дії царя Давида, переднійші й послідні, записані в записках віщого Самуїла, й в записках пророка Натана, й в записках віщого Гада; **30** А так само й все його царюванне, й хоробрість його, й пригоди, що зайшли були з ним і з Ізраїлем і з усіма царствами в краях.

2 хроніки

1 І утверджився Соломон, син Давидів, у своєму царстві; й Господь, Бог його, був при йому, й підніс його високо. **2** І звелів Соломон зібратись усьому Ізраїлеві: тисячникам, і сотникам, і суддям, і всій старшині по всьому Ізраїлі — головам у поколіннях. **3** І пішли Соломон і ввесь збір із ним на гору, що в Габаоні, бо там був Божий намет соборний, що його Мойсей, слуга Божий, построїв в пустинї. **4** Скриню ж Божу переніс був Давид з Кирилятиму на місце, яке наготовив для неї Давид, збудувавши для неї намет в Ерусалимі. **5** А мідянин жертівник, що зробив Безалеїл Урієнко Оровенків, зіставався там, перед наметом Господнім, і Соломон з громадою приступили до його. **6** І там перед лицем Господа, на мідяному жертівнику, що перед соборнім наметом, приніс Соломон тисячу жертв ціlopалених. **7** Тієїночі зявився Бог Соломонові й сказав йому: Проси, щоб я дав тобі. **8** І сказав Соломон до Бога: Ти показав Давидові, панотцеві моїму, велику ласку, мене ж настановив царем замість його. **9** Нехай же, Господи Боже, справдиться твоє слово до Давида, панотця мого; бо коли ти настановив мене царем над народом таким великим літчбою, як земляний порох, **10** То тепер дай мені мудрість і знаннє, щоб я міг виходити й входити перед сим народом, бо хто може правити сим народом твоїм великим? **11** І сказав Бог Соломонові: За те, що в тебе се було на думцї, й ти не просив багацтва, маєтків і слави та душ твоїх ворогів, ані не просив довгого віку, а просив собі мудрості й знання, щоб правити моїм народом, що над ним поставив я тебе царем, **12** Буде тобі дана премудрість і знаннє, а багацтва, достатки й славу дам я тобі такі, яких не було в царів переднійш за тебе й не буде після тебе. **13** І прийшов Соломон із гори, що в Габаоні, від намету соборного в Ерусалим, і царював в Ізраїлі. **14** І набрав Соломон колесниць і верховців; і було в його тисяча чотириста колесниць і двайцять тисяч верховців; а порозміщував він їх по колесничих містах та при цареві в Ерусалимі. **15** І зробив царь срібло та золото в Ерусалимі в рівній ціні з простим каміннем, а кедри задля їх множества в одній ціні з сикоморами, що на низинах. **16** Коні для Соломона приводили з Египту та з Куви;

царські купці з Куви доставляли їх за готові гроші. **17** Кожну колесницю приставляли з Египту за шістьсот секлів срібла, а коня — за сто п'ятьдесят. Так само приставляли вони своїми руками для всіх царів Геттійських і царів Арамейських.

2 І постановив Соломон збудувати дом іменню Господньому й дім царський задля себе. **2** І одлічив Соломон сімдесят тисяч двигарів і вісімдесят тисяч камянопулів у горах, а наглядачів за ними три тисячі шістьсот. **3** І послав Соломон до Тирського царя Гирама сказати: Як чинив ти для моого панотця Давида, й посылав для його кедри на будову дому, де він жив, (так зроби й для мене.) **4** Оце я буду дім іменню Господа, Бога моого, який буде присвячений йому на те, щоб там запалювати перед ним пахуще кадило, складати повсячасно хліби показні та приносити всепалення вранці й ввечорі, що суботи, й що нового місяця, й в свята Господа, Бога нашого, як се назавсіди приказано Ізраїлеві. **5** А дім, що я буду, великий, бо великий і Бог наш, більший від усіх богів. **6** Та й хто спромігся б збудувати дім йому, коли небо й небеса небес не помістять його? І хто я, щоб міг збудувати дім йому? Хиба тільки для палення кадила перед лицем його. **7** Так оце пришли мені чоловіка, тямущого робити вироби з золота, й з срібла, й з міді, й з заліза, й з пурпурового, червоного та жовтого шовку, й вміючого вирізувати різьби разом із художниками, які є в мене в Юдеї та в Ерусалимі, що їх замовив Давид, панотець мій. **8** І пришли мені кедрової деревні, й кипарису й соснини з Ливану, бо я знаю, що твої слуги вміють рубати дерева Ливанські. І оце мої слуги підуть із твоїми слугами, **9** Щоб наготовувати мені силу деревні, бо дім, що я буду, великий та чудовий. **10** А оце для рубачів, твоїх слуг, що рубають дерева, я даю на харч: пшениці двайцять тисяч корців, та ячменю двайцять тисяч корців, та вина двайцять тисяч ведер, та оливи двайцять тисяч мір. **11** І відповів Гирам, царь Тирський, листом, що його прислав до Соломона: Через те, що Господь любить свій народ, настановив він тебе царем над ним. **12** А дальше казав Гирам: Слава Господеві, Богові Ізраїлевому, створившому небо й землю, та давшому цареві Давидові мудрого сина, що має тямку, розум і розвагу, й задумав будувати дом Господеві й дім

царський для себе. **13** Так оце я посилаю тобі мужа розумного й тямущого, Гирам-Абія, **14** Сина однієї жінки з дочок Данових, — а батько його Тириець, — уміючого виробляти з золота й з срібла, з міді, з заліза, з каміння й з дерева, з пурпuroвого та жовтого шовку, й з виссону та з багряниці, й вирізувати усяково, й робити мистецькі, що йому буде доручено, вкупі з художниками твоїми й з художниками добродія моого Давида, панотця твого. **15** А пшеницю й ячмінь, оливу й вино, що про їх ти говорив, мій добродію, пошли твоїм слугам; **16** А ми нарубаємо дерев на Ливані, скільки тобі потрібо, й приставимо їх в плотях морем до Яфи, а ти перевезеш їх у Ерусалим. **17** І перелічив Соломон усіх чужинців в краю Ізрайлевому після переліку їх, що зробив Давид, батько його, й знайшлось їх сто п'ятьдесят і три тисячі шістьсот.

18 І зробив він ізміж них сімдесят тисяч двигарів і вісімдесят тисяч камянопулів на горах, а три тисячі шістьсот приставників, щоб принукували народ до роботи.

3 І почав Соломон будувати дом Господній в Ерусалимі на горі Морія, що була вказана Давидові, його батькові, на місці, що зготував Давид на току Орни Евузія. **2** А почав він будувати другого дня другого місяця, четвертого року свого царювання. **3** А ось основа, що заложив Соломон, щоб ставити дом Божий: довжина його на шістьдесят локот переднішої міри, а ширина на двайцять локот. **4** А притвор, що на переді, в довжину як храм завширшки — на двайцять локот, а заввишки сто двайцять. Обложив же його всередині щирим золотом. **5** А дім головний обшив кипарисовим деревом і обложив його ліпшим золотом, та повироблював по йому пальми й ланцюжки. **6** І обклав дом дорогими камінцями задля прикраси; а золото було Парваймське золото. **7** І пообкладав дім, сволоки, пороги, й стіни його, (і вікна), й двері його золотом, та повирізував на стінах херувимів. **8** І построїв Святе Святих: довжина його після ширини храму на двайцять локот, та й ширина його на двайцять локот; а обклав його ліпшим золотом на шістьсот талантів. **9** В цвяхах було в кожному ваги до п'ятьдесяти секлів золота. Та й горішні комнati обклав золотом. **10** І зробив

в Святому Святих два херувими різьбярської роботи, й обклав золотом. **11** Крила в херувимів були двайцять локот завдовжки. Одно крило в п'ять локот торкалось об стіну дому, а друге крило, так само в п'ять локот, черкалось об крило другого херувима; **12** І крило другого херувима, в п'ять локот, так само доторкалось стіни дому, а друге крило на п'ять локот сходилось з крилом другого херувима. **13** Крила сих херувимів були розпростерті на двайцять локот; і стояли вони на ногах своїх, лицями своїми до храму. **14** І зробив завісу з жовтої, пурпuroвої та багряної тканини й з виссона, й з'образив на ній херувимів. **15** І зробив перед храмом два стовпи заввишки по трийцять п'ять локот, і главень поверх кожного п'ять локот. **16** І зробив ланцюжки, як у святині, і поклав на верх стовпів, і виробив сто гранатових яблок і почепляв на ланцюжках. **17** І поставив стовпи перед храмом, один з правого боку, другий з лівого, й назвав правобічного Яхин, а лівобічного Боаз.

4 І зробив мідяний жертвник: двайцять локот завдовжки, й двайцять локот завшишки, а десять локот заввишки. **2** І зробив море вилите, — від краю його до краю його десять локот, — навколо кругле, заввишки на п'ять локот; а шнурок на трийцять локот обіймав його навколо; **3** І вилиті подоби волів стояли під ним навколо з усіх боків; на десять локот обступали море навколо два ряди волів, вилитих суцільно з ним. **4** Стояло воно на дванадцятьох волах; три гляділи 'д півночі, а три гляділи на захід, і три гляділи на південь, а три гляділи 'д сходів, — а море на їх зверхі; а задами були вони обернені всередину під його. **5** Завтовшки було воно на долоню; а краї його вироблені, як краї чаши, були схожі на розцвилу лелю. В його входило трохи не три тисячі ведер. **6** І зробив десять умивальниць, і поставив п'ять по правий бік, а п'ять по лівий, щоб полоскати в їх; — наготоване до всепалення полоскали в їх, а море для священників, щоб вони обмивались у йому. **7** І зробив десять золотих съвічників, як повинно бути, й поставив в храмі п'ять по правий бік, а п'ять по лівий. **8** І зробив десять столів, і поставив в храмі, п'ять по правий бік, а п'ять по лівий, і зробив сто золотих чаш. **9** І зробив двір съвященицький, і двір великий, і ворота в двір, а ворота й завіси до

їх оббив міддю. **10** Море поставив по правому боці на південний схід. **11** І поробив Гирам миски й лопатки, й чаші, (і кадильниці й ввесь жертовний посуд). І доконав Гирам всю роботу, що її робив для царя Соломона в дом Божий: **12** Два стовпи й дві опояски з вінців по верхах стовпів, і дві сітки до прикривання обох опоясок із вінців, що зверхи на стовпах. **13** І чотириста гранатових яблок до двох сіток, по два ряди гранатових яблок до кожної сітки, для прикривання двох опоясок вінців, що на стовпах. **14** І піdnjжki поробив він, і вмивальниці поробив на піdnjжkах; **15** Одно море та дванадцять волів під ним, **16** І миски, й лопатки, й вилки, й ввесь прилад їх поробив Гирам-Абій для царя Соломона в дом Господень із лискутої міді. **17** В околиці Йордані виливав їх царь в глинковатій землі, між Сокхотом і Зередою. **18** І наробив Соломон усього цього посуду велику силу, так що й ваги міді не знали. **19** І поробив Соломон усяку річ до Божого дому, й золотий жертівник, і столи, що на них хліби показні, **20** І съвічники й лямпи їх із щирого золота, щоб засувувати їх, як потрібно було, перед Святыми Святыми; **21** І цвіти до лямп, і щипці були золоті, усе з щирого золота, **22** І ножі, й кропильниці, й чаші, й лодки з золота найчистішого, й двері храму, — двері його в середині в Святе Святыни, і двері храму в святыню — все з золота.

5 І скінчилась уся робота, що її робив Соломон для дому Господнього. І приніс Соломон присвячене Давидом, його батьком, і срібло й золото, й усякий посуд, і передав у скарбівні дому Божого. **2** Тоді зібраав Соломон старшини Ізрайлеві і всі голови в поколіннях, начальників над поколіннями синів Ізрайлевих, в Ерусалим, щоб перенести скриню завіту Господнього з Давидового міста, се б то з Сиону. **3** І зібрались до царя усі Ізрайлитяне на свято, сьомого місяця. **4** І як прийшли всі старшини Ізрайлеві, взяли левіти скриню. **5** І понесли скриню й намет соборний й ввесь съвящений посуд, що в наметі, — а несли їх съвященники та левіти. **6** А царь Соломон і ввесь збір Ізрайлів, що зібраався до його перед скринею, приносили жертви з овець та волів, яких ніхто не міг перелічити та означити, так їх було багато. **7** І принесли съвященники скриню завіту Господнього на її місце, в вістильницю храму

— в Святе Святих, під крила херувимів. **8** А херувими простягали крила над місцем скринї, і прикривали херувими скриню й носила її зверху. **9** Жертки же були такі довгі, що голови жерток скринї було видно перед вістильницею, але вони не виходили аж надвір, і там вони по сей день. **10** У ковчезі ж не було нічого окрім двох таблиць, що їх вложив був Мойсей на Горебі, як Господь учинив завіт із синами Ізрайлевими після їх виходу з Египту. **11** Як съвященники вийшли з святыни, (бо всі съвященники, бувши там, освятилися, не вважаючи на відділи); **12** І левіти съпівці, — всі вони, се б то Асаф, Еман, Ідитун і сини їх та брати їх, убрани в виссон, із кимвалами, з псалтирями й цитрами, стояли від східнього боку жертівника, а з ними сто двайцять съвященників, трубивших у труби; **13** І коли всі як один трубили й съпівали, видаючи неначе один голос на хвалу й славу Господа, та як загремів гук труб і кимвалів і музичних приборів на хвалу Господеві: бо він благий і віковічна милость його! тоді дом, дом Господній сповнився облаком, **14** І не змогли съвященники стояти на службі задля хмари, бо слава Господня сповнила дом Божий.

6 Тоді промовив Соломон: Господь обіцяв, що буде жити в облаці, **2** Я ж збудував дом на пробуток йому, щоб там пробував по віки. **3** І повернувшись царь своїм лицем і поблагословив увесь збір Ізраїльський — (бо ввесь збір Ізраїльський стояв), — **4** І сказав: Нехай буде слава Господеві, Богові Ізрайлевому, котрий, що вирік устами своїми Давидові, панотцеві моїму, здійснив тепер свою рукою! А сказав він: **5** Від того часу, як я вивів народ мій з землі Египецької, не обрав я міста ні в одному з поміж поколін Ізрайлевих до збудування дому, де пробувало б імя мое, я не вибрав чоловіка, що управляв би народом моїм Ізраїлем, **6** А вибрав я Ерусалим, щоб там пробувало імення мое, я вибрав Давида, щоб був над народом моїм Ізраїлем. **7** І було на думці в Давида, панотця моого, збудувати дім іменню Господа, Бога Ізрайлевого, **8** Але Господь сказав Давидові, панотцеві моїму: В тебе на думці збудувати храм іменню моїму, та й добре, що це в тебе на думці, **9** Але не ти збудуеш храм, а твій син, що вийде з чересел твоїх, — він збудує

храм іменню майму. 10 І здійснив Господь слово своє, що вирік: Я став на місце Давида, панотця моого, й засів на престолі Ізрайлевому, як вирік Господь, і збудував дом іменню Господа, Бога Ізрайлевого. 11 І зложив я там скриню, що в ій завіт Господній, вчинений ним з синами Ізрайлевими. 12 І став Соломон перед жертівником Господнім поперед усієї громади Ізраїльської, й зняв руки свої, — 13 Бо Соломон зробив був мідяній амвон, завдовжки п'ять локотів, і завширшки п'ять локотів, а заввишки три лікті, й поставив його серед двора —, й став на йому, й припав на коліна поперед усієї громади Ізраїльської, і зняв свої руки до неба, 14 І промовив: Господи, Боже Ізрайлі! Нема Бога, рівного тобі ні на небі ні на землі. Ти додержуєш заповіт і ласку до слуг твоїх, що обертаються до тебе усім серцем своїм: 15 Ти подав слузі твоїму Давидові, панотцеві майму, що ти казав йому; що вирік ти устами твоїми, те справдив еси сьогодні рукою твоєю. 16 І тепер, Господи, Боже Ізрайлі! сповни слузі твоїму Давидові, панотцеві майму, те, що сказав еси йому, говорючи: не переведеться в тебе перед лицем моїм седячий на престолі Ізрайлевому, як тільки сини твої стерегти муть доріг своїх, ходячи по законові майму так, як ти ходив передо мною. 17 Тепер же, Господи, Боже Ізрайлі! нехай здійсниться слово твоє, що вирік еси слузі твоїму Давидові. 18 Та чи ж справді Богові жити з людьми на землі? Коли небо й небо небес не помістять тебе, то тим менше сей храм, що я збудував. 19 Але зглянься на молитву й благаннє слуги твого, Господи Боже мій! почуй взвіданнє й мольбу, якою слуга твій молиться перед тобою. 20 Нехай очі твої споглядають на храм сей в день і в ночі, на місце, де ти обіцяв положити імення твоє, щоб вислуховувати молитву, якою раб твій буде молитись на сьому місці. 21 Вислуховуй благаннє слуги твого й народу твого Ізраїля, коли вони будуть молитись на сьому місці; вислуховуй в місці пробутку твого, в небі, почуй і помилуй! 22 Коли хто согрішить проти близького свого, й наложать на його присягу, щоб поклявся, і присяга буде відбуватись перед жертівником твоїм в сьому храмі, 23 Тоді ти почуй з неба і вчини суд над слугами твоїми; покарай винного, обернувши провину його на голову його, і виправдай безвинного, віддавши йому по правді

його. 24 Коли народ твій Ізраїль буде побитий ворогом за те, що согрішив перед тобою, відтак же вони обернуться і взнають імення твоє, та будуть просити й молитись перед тобою в сьому храмі, 25 Тоді ти почуй з неба, й прости гріх народові твоїму Ізраїлеві, й верни їх у землю, що дав еси ім і батькам їх. 26 Як замкнеться небо і не буде дощу за те, що вони согрішили перед тобою, а відтак молитись муть на сьому місці й взнають імення твоє, й навернуться від гріха свого, бо ти впокорив їх, — 27 Тоді почуй з неба й прости гріх слугам твоїм і народові твоїму Ізраїлеві, напутивши їх на добру путь, якою їм ходити, й пошли дощ на землю твою, що дав еси народові твоїму в наслідні державу. 28 Коли буде голод у землі, чи буде пошестя, чи буде суша, чи ржава, сарана або черви, чи тіснити муть його вороги його в землі займанщини його, або буде яка нужда чи хорoba яка, — 29 То всяку молитву, всяке благаннє від якої небудь людини або від усього народу твого Ізраїля, коли вони почують кожний свое горе й нужду свою, й простягнуть руки свої до храму сього, 30 Ти почуй з неба, з місця пробування твого, й прости, й відплати кожному по всіх поступках його, так як ти взнаєш серце його, бо ти один знаєш серце синів людських, — 31 Щоб вони боялись тебе й ходили дорогами твоїми по всій дні, доки живуть на землі, що дав еси батькам нашим. 32 Навіть і чужинець, що не з твого народу Ізраїля, — коли б він прийшов іздалекої сторони ради імення твого великого й руки твої потужної, та простягнутої правиці твоєї, — коли б він прийшов і молився перед храмом сим, 33 То почуй його з неба, з місця пробутку твого, й вчини все, про що буде покликати до тебе чужоземець, щоб усі народи на землі взнали імя твоє, й щоб боялися тебе, як народ твій Ізраїль, та щоб дозналися, що дім сей, що його збудував я, твоїм називається іменем. 34 Коли виступить народ твій на війну проти ворогів своїх тим шляхом, яким ти пошлеш його, й буде молитись до тебе, обернувшись проти сього міста, що ти вибрав, і проти храму, що я збудував іменню твоїму, 35 Тоді почуй з неба молитву їх і благаннє їх, і подай, чого їм треба. 36 Коли ж вони согрішать перед тобою, — бо нема людини, щоб не грішила, — а ти розгніваєшся на їх, і віддаси їх ворогові, й заберуть їх у полон та

одведуть їх чи то в далеку чи близьку сторону, 37 і коли вони в землі, де будуть в полоні, скаменуться й навернуться, й будуть молитись до тебе в землі неволі своєї, кажучи: Ми согрішили, вчинили беззаконність, ми винуваті, 38 і обернуться до тебе всім серцем своїм і всією душою своєю в землі свого полону, куди зайнято їх в неволю, та коли молити муться, вернувшись в сторону землі своєї, що дав еси батькам їх, і 'д містові, що ти вибрали, і до храму, що я збудував іменні твоїму, — 39 Тоді почуй з неба, з місця пробутку твого, молитву їх і благання, й вчини, чого їм треба, та прости народові твоїму, в чому він согрішив перед тобою. 40 Боже мій! нехай будуть очі твої отворені й уші твої вважливі на молитву в сьому місці. 41 А тепер, Господи Боже, стань на місці спокою твого, ти й скриня сили твоєї. Священники твої, Господи Боже, нехай з'одягнутися в спасенне, а съяті твої нехай насолоджуються добрами. 42 Господи Боже! не одверни лица від помазанника твого, помяни ласку до Давида, слуги твого!

7 Як скінчив Соломон молитву, спав з неба огонь і поглинув всепаленне й жертви, і слава Господня сповнила храм. 2 I не могли священники ввійти в дім Господній, бо слава Господня сповнила храмину Господню. 3 I всі сини Ізраїлеві, взглядівши, як зійшов огонь і слава Господня на дім, припали лицем до землі, на поміст, і поклонились, і славили Господа, бо він благий, бо віковічна милость його. 4 А царь і ввесь народ стали приносити жертви перед лицем Господа. 5 I приніс Соломон в жертву двайцять дві тисячі волів і сто двайцять тисяч овець: так освятили дім Божій царь і ввесь народ. 6 Священники ж стояли на службі своїй, а левіти з музичними прирядами (до пісень) Господа, що їх поробив царь Давид до прослави Господа —, бо вічна милость його, як то й Давид славив ними —, а священники трубили перед ним, і ввесь Ізраїль стояв. 7 Осьвятив Соломон і часть двора в середині, що перед домом Господнім, бо приніс там всепалення і товщ жертв мирних; на мідяному бо жертвінику, що зробив Соломон, не могли поміститись всепалення і хлібні приноси і товщ. 8 I справив Соломон того часу семиденний празник, і ввесь Ізраїль з ним — громада дуже

велика, що зійшла від граници Емату до ріки Египецької; 9 A восьмого дня зробили посвячені збори, бо посвячене жертвінику справляли сім день, і празник сім день. 10 A двайцять третього дня сьомого місяця відпустив царь народ до їх наметів, радий та веселий серцем за все добро, яке вчинив Господь Давидові та Соломонові, та Ізраїлеві, народові своїму. 11 I скінчив Соломон дім Господень і дім царський; і все, що бажав Соломон в своїму серці, зробити в Господньому домі і в своїму домі, зробив гаразд. 12 I з'явився Господь Соломонові в ночі, і рече до його: Вислухав я молитву твою, і обрав собі се місце за дім жертвоприносин. 13 Коли я замкну небо й не буде дощу, і коли звелю сарані пожерати край, або нашлю пошесть на народ мій, 14 I впокориться народ мій, що зветься іменням моїм, і будуть молитись і шукати лица моого, й навернуться з поганих стежок своїх, то я почую з неба й прощу гріх їх, і вигою землю їх. 15 Тепер будуть очі мої отворені й уші мої вважливі до молитви на місці сьому. 16 I тепер вибрав я й освятив дім сей, щоб ім'я мое було там по вік; і очі мої й серце мое будуть там по всі часи. 17 I як ти ходити меш перед лицем моїм, як ходив батько твій Давид, і чинити меш усе те, що я заповів тобі, й держати меш постанови мої й закони мої, 18 То утвірджу престол царства твого, як обіцяв Давидові, батькові твоєму, словами: Не переведеться в тебе володіючий Ізраїлем. 19 A коли ви одступите й покинете постанови мої й заповіді мої, що я дав вам, і пійдете, та почнете служити іншим богам і кланятись їм, 20 Так викореню Ізраїля з лица землі моеї, що її дав вам, і сей храм, що я посвятив іменню моїму, відкину від лица моого, й вчиню його приповіткою й съміховищем між усіма народами. 21 I храму сього величезного кожний переходячий попри його жахати меться й казати: Завіцьо заподіяв Господь таке сїй землі й сьому храмові? 22 I відказувати муть: За те, що вони покинули Господа, Бога батьків своїх, що вивів їх із землі Египецької, й приліпились до інчих богів, кланялись їм, і служили їм, — за те він наслав на їх усе се лихо.

8 Як уплило двайцять років після того, що Соломон построїв дом Господень і свій дім, 2

Забудував Соломон і міста, які (оддав) Соломонові Гирам, і оселив в іх синів Ізрайлевих. **3** І пішов Соломон на Емат-Сува й взяв його. **4** І збудував він Тадмор в пустинї, і всі міста про запаси, які позакладав в Ематі. **5** Він забудував і Беторон Вижній та Беторон Нижній, міста утверджені, з мурами, брамами та засовами, **6** і Балаат і всі міста про запаси, що були в Соломона, й усі міста про колесниці, і міста для кінноти, й усе, що хотів Соломон збудувати в Ерусалимі й на Ливані, і по всій землі панування свого. **7** Увесь же народ, що зіставсь від Геттів, та Аморіїв, та Ферезіїв, та Гевіїв, та Евузиїв, що були не з синів Ізрайлевих, — **8** Дітей їх, що полишились після їх в землі, а котрих сини Ізрайлеві не вигубил, — поробив Соломон чиншовиками до цього часу. **9** А синів Ізрайлевих не робив Соломон крепаками до своїх робіт, вони були людьми військовими та начальниками прибічників його та наказними над його колесницями й кіннотою його. **10** І було в царя Соломона головних приставів над народом двісті п'ятьдесят. **11** А Фараонову дочку перевів Соломон з Давидового міста в дім, що його збудував для неї, бо казав: Неповинна жінка жити в мене в домі Давида, царя Ізрайлевого, бо він съвятий, через те що в його ввійшла скриня Господня. **12** Тоді почав Соломон приносити всепалення Господеві на жертвінику Господньому, що його построїв перед притвором, **13** Щоб по постанові приносити кожного дня всепалення, як заповів Мойсей, що суботи і на молодику, й на съвятки, — три рази на рік: в съвято опрісочне й в съвято тижнів, і в съвято кучок. **14** І встановив він — як се розпорядив Давид, отець його, — черги про съвященників у службах їх, і про левітів у стражах їх, щоб вони славили і служили при съвященниках по постанові на щодень; і про воротарів черги їх до кожної брами; бо такий був заповіт Давида, чоловіка Божого. **15** І не відступили від приказів царських дотично съвященників та левітів в нічому, ані в пильнуванні скарбів. **16** Так було впорядковане все діло Соломонове від часу закладин дому Господнього аж до цілковитого окінчення дому Господнього. **17** Тоді пішов Соломон у Еzion-Гебер і в Елат, що при березі моря, в землі Ідумейській. **18** І прислав йому Гирам через слуг своїх кораблі та підданих собі мореходів, що з морем обізнані,

й поплили вони з Соломоновими слугами в Офир, і достали звідтіль чотириста п'ятьдесят талантів золота, й привезли цареві Соломонові.

9 Як перечула цариця Сабська про славу Соломонову, прибула вона, вивідати Соломона загадками, до Ерусалиму з великим багацьтвом, з верлюдами, що везли паході та премного золота й дорогоцінного каміння. І прибувши до Соломона, розмовляла з ним про все, що було в неї на серці. **2** І відповідав їй Соломон на все, про що вона питала, й не знайшлося нічого невідомого в Соломона, чого б він їй не вяснив. **3** І побачила цариця Сабська мудрість Соломонову й дім, що він збудував, **4** і страви до столу його, й житла дворян його, й заняттє слуг його й одежду їх, і пивничників його та одежду на їх, і хідник, через який він ходив в дім Господень, і вона не стямилась; **5** і промовила до царя: Щира правда те, що я чула в землі моїй про діла твої та про мудрість твою, **6** Та я не йняла віри переказам про їх, доки не прийшла й не побачила на свої очі. І оце мені й половини не сказано про твою велику мудрість: у тебе сього більше, ніж ійде чутка, що я чула. **7** Щасливі люди твої, й щасливі сї слуги твої, що по всяк час стоять перед тобою, та слухають мудрості твоєї. **8** Нехай буде слава Господеві, Богові твоїму, що зволив посадити тебе на престол свій за царя в Господа, Бога твого. Се тому, що Бог твій полюбив Ізраїля, і хотів зміцнити його на віки, настановив він тебе царем над ним, щоб чинив суд та правду. **9** І подарувала вона цареві сто й двайцять талантів золота й велику силу паході та дорогоого каміння; й не бувало таких паходів, які подарувала цариця Сабська цареві Соломонові. **10** А слуги Гирамові й слуги Соломонові, що привезли золото з Офира, привезли й червоного дерева та благородного каміння. **11** І поробив царь з цього червоного дерева східці до дому Господнього і до дому царського, і цитри та псалтири для съпівців. І не видано було нічого такого переднійше в землі Юдейській. **12** Царь же Соломон дав цариці Сабській усе, чого вона забажала і чого вона просила, окрім подібних річей, які вона привезла цареві. І вибралась вона назад у землю свою, вона й прислуга її. **13** Ваги в золоті, що приходило до Соломона що року, було шістсот шістьдесят шість талантів

золота; 14 Окрім того, приносили посланці та купці, та й всі царі Арабські й намісники земські приносили золото та срібло Соломонові. 15 І зробив царь Соломон двісті великих щитів із кованого золота, — по шістьсот секлів кованого золота пішло на кожний щит, — 16 І триста щитів менших з кованого золота, — по триста секлів золота пішло на кожний щит; і помістив їх царь в домі з Ливанського дерева. 17 І зробив царь великий престол із слонової кості, й обтягнув його ширим золотом. 18 І шість східців до престола й золотий підніжок, приобраний до престола, й поруччя по обидва боки сідалиця, а два леви, стояли коло поруччя, 19 Дванайцять же левчиків стояло там на шести ступенях по обидва боки. Не було такого (престола) ні в одному царстві. 20 І ввесь пивний посуд у царя Соломона був із золота, та й усе знаряддє в будинку з деревній Ливанської були з добірного золота; срібло за часів Соломонових вважалось ні защо, 21 Бо цареві кораблі ходили в Тарсис із слугами Гирамовими, й що три роки верталися кораблі з Тарсиса, й привозили золото й срібло, слонову кістку і малпій пави. 22 І переважив Соломон усіх царів на землі заможністю і мудростю. 23 І всі царі на землі бажали бачити Соломона, щоб послухати мудрості його, що вложив йому Бог у серце. 24 І кожний з їх приносив у дарі посуд срібний, і посуд золотий, і вбрания, зброю й пахощі, коні й мули, що року. 25 І було в Соломона чотири тисячі стаєн на коні й вози, й дванайцять тисяч іздеців, а порозміщував він їх по колесничих містах і при цареві — в Ерусалимі; 26 І панував він над усіма царями, від ріки Евфрату до землі Філістійської й до границь Египту. 27 І зробив царь в Ерусалимі срібло в рівній ціні з простим каміннем, а кедри задля їх множества в однаковій ціні що й сикомори по низинах. 28 Коні приводили Соломонові з Египту й з усіх країв. 29 Прочі дії Соломонові, як перші так і останні, записані в літописях пророка Натана і в пророкуваннях Ахії з Силому та в видіннях віщого Йоїля про Еробоама, сина Набатового. 30 А царював Соломон в Ерусалимі над усім Ізраїлем сорок років. 31 І спочив Соломон із батьками своїми, й поховали його в місті Давида, батька його. І заціарював Робоам, син його, замість його.

10 І пійшов Робоам у Сихему, бо в Сихемі зійшлись усі Ізрайлитяни, щоб окликнути його царем. 2 Як зачув про це Еробоам Набатенко, що був в Єгипті, втікши туди від царя Соломона, то вернувсь Еробоам із Єгипту. 3 І послали, й покликали його, й прийшов Еробоам і ввесь Ізраїль, і казали Робоамові так: 4 Панотець твій наложив на нас важке ярмо, але ти полегши важку роботу батька твого й важенне ярмо, що він наложив на нас, а ми служити memo тобі. 5 І відказав він ім: Через три дні прийдіть знов до мене. І розійшовсь народ. 6 І радився царь Робоам із старшинами, що стояли перед лицем Соломона, батька його, за життя його, й промовив: Як ви порадите, відповісти народові съому? 7 Вони сказали йому: Коли ти (сьогодні) будеш добрій до цього народу й додогодиш ім, і говорити меш з ним ласково, то вони будуть тобі слугами по всяк час. 8 Але він змаловажив раду старшин, яку вони давали йому, й став радитись із людьми молодими, що зросли вкупі з ним, й стояли перед лицем його; 9 І промовив до їх: Як ви порадите мені відповісти народові съому, казавшому мені так: Полегши ярмо, яке наложив на нас твій батько? 10 І говорили з ним молоді люди, що зросли вкупі з ним, і сказали: Так скажи народові, говорившому тобі: Твій батько наложив на нас тяжке ярмо, а ти полегши нам — оттак скажи ім: Мій мізинець товщий за клуба батька моего. 11 Батько мій наложив на вас важке ярмо, а я збільшу ваше ярмо; мій батько карав вас бичами, а я бити му скорпіонами. 12 І прийшов Еробоам і ввесь народ до Робоама третього дня, як звелів царь, сказавши: Прийдіть до мене знов через три дні. 13 Тоді дав їм царь жорстку відповід, бо знехтував царь Робоам раду старших, і говорив ім, як пораяли молоді, так: 14 Панотець мій наложив на вас важке ярмо, а я його збільшу: панотець мій карав вас бичами, а я бити му вас скорпіонами. 15 І не послухав царь народу, бо так призначено було від Бога, щоб справдити Господеві слово своє, що вирік він через Ахію з Силому Еробоамові, синові Набатовому. 16 Як побачив увесь Ізраїль, що царь його не слухає, то й відповів народ цареві, кажучи: Яка нам частка в Давиді? Нема нам спілки з сином Ессеєвим; Ізраїлю, до дому! Теперечки знай свій дім, Давиде.

— І розійшлися усі Ізрайліттяне по домівках своїх. **17** Тільки над синами Ізрайлевими, що жили в містах Юдиних, зістався царем Робоам. **18** Як же послав царь Робоам Адонірама, начальника над поборами податків, то сини Ізрайлеві закидали його каміннем, і він умер. А царь Робоам вскочив на колесницю, щоб втікти до Ерусалиму. **19** Так відпали Ізрайліттяне від дому Давидового по сей день.

11 Прибувши Робоам в Ерусалим, скликав із дому Юдиного та Беняминового сто вісімдесят тисяч добріх воїнів, щоб воюватись з Ізраїлем і вернути царство Робоамові. **2** Та було слово Господнє до Самея, чоловіка Божого, й сказано: **3** Скажи Робоамові Соломоненкові, цареві Юдейському й всьому Ізраїлеві з поколінь Юдиного й Беняминового: **4** Так говорить Господь: Не йдіть і не починайте війни з вашими братами; вертайтесь кожний до дому свого, бо се сталось від мене. Вони послухали слів Господніх і поверталися з походу проти Еробоама. **5** Робоам жив в Ерусалимі; він обвів міста в Юдеї мурами. **6** Він укріпив Бетлеем і Етам, і Текою, **7** і Бетзур, і Сохо, і Одоллам, **8** і Гет, і Марешу, й Зиф, **9** і Адораїм, і Лахис, і Азек, **10** і Зору, й Аялон, і Геброн, що були в поколінні Юдиному та Беняминовому. **11** І зміцнив він сї твердинї, й понастановляв у їх начальників і построїв комори на хліб та олії та вина. **12** І построїв в кожному місті доми на щити та списи, й зробив їх дуже міцними. І зістались при йому Юда та Бенямин. **13** І зібрались до його съященники та левіти, які були по всій землі Ізраїльській, з усіх кінців, **14** Бо покидали левіти свої городські передмістя і свої посілості, і поприходили в Юдею та в Ерусалим, бо Еробоам і сини його відставили їх від съященницької служби Господеві. **15** Та понастановляв у себе жерців і до висот, і до козлів, і до телців, які повиробляв. **16** А слідком за ними приходили в Ерусалим із усіх поколінь Ізрайлевих такі, що справили серце своє, щоб шукати Господа, Бога Ізрайлевого, щоб тут приносити жертви Господеві, Богові батьків своїх. **17** І зміцнили вони царство Юдине і піддержували Робоама Соломоненка три роки, бо ходили дорогою Давидовою та Соломоновою тільки три роки. **18** І взяв собі Робоам за жінку Махалату Еримотівну, Давидового сина,

і Абихайлю, дочку Ел'яба, сина Ессеевого; **19** І породила вона йому синів: Еуса й Шемарію, й Загама. **20** Після неї взяв він Мааху Абессаломівну, а вона породила йому Абію, й Аттая й Зизу, й Шеломита. **21** Й любив Робоам Мааху Абессаломівну більш усіх жінок та наліжниць своїх, — він бо мав вісімнадцять жінок і шістьдесят наліжниць, і народилось йому двайцять вісім синів та шістьдесят дочок. **22** І поставив Робоам Абію, сина Машиного, головою й князем над його братами, бо хотів зробити його царем. **23** І був запопадній, і розіслав усіх синів своїх по всіх країнах Юдиних та Беняминових у всій утвердженні міста, й давав їм достатнє удержання й познаходив богато жінок.

12 Як у Робоама царство зміцнилось, і він став потужним, тоді покинув він закон Господній, а з ним і ввесь Ізраїль. **2** Пятого року царювання Робоамового пішов Сусаким, царь Египецький, на Ерусалим, — бо вони відвернулись від Господа, — **3** з тисячою й двомастами колесниць та з шістьдесятма тисячами кінноти; й не було ліку народові, що прийшов з ним із Єгипту, Ливійцям, Сукхитам та Етоліям, **4** І позабірав утвердженні міста в Юдеї, і прийшов під Ерусалим. **5** Тоді прийшов пророк Самей до Робоама й до князів Юдейських, що зібрались були в Ерусалимі, спасаючись перед Сусакимом, й сказав до їх: Так говорить Господь: Ви покинули мене, за те покидаю й я вас (віддаючи) в руки Сусакимові. **6** І впокорились князі Ізраїлеві і царь, і сказали: Справедливий Господь! **7** Як побачив Господь, що вони смирились, тоді прийшло слово Господнє до Семея, й сказано: Вони впокорились; не вигублю їх і незабаром дам їм пільгу; не пролиється гнів мій на Ерусалим через руку Сусакимову; **8** Однакче вони будуть слугами йому, щоб спізнали, що то значить служити мені, а служити царствам земнім. **9** І прийшов Сусаким, царь Египецький, в Ерусалим і забрав скарби з храму Господнього й скарби з царської палати; усе позабирає він, забрав і золоті щити, що поробив був Соломон. **10** І поробив царь Робоам замість їх щити мідяні, й віддав їх до рук начальникам прибічників, що стерегли ввіходу в царську палату. **11** Коли йшов царь до дому Господнього, приходили прибічники й несли їх, а потім відносили їх знов у палату, що для прибічників. **12** І як він посмирнішав, тоді

відвернувся від його гнів Господа, й не занапастив його цілковито; до того ж і в Юдеї було таки дещо доброго. 13 І утверджився царь Робоам в Ерусалимі і царював. Сорок і один рік було Робоамові, як почав царювати, а сімнайцять років правив у Ерусалимі, в місті, що з поміж усіх поколінь Ізрайлевих вибрал Господь, щоб там пробувало імення його. Мати його звалася Наама, Аммонійка. 14 І чинив він погане, бо не приспособив серця свого до того, щоб шукати Господа. 15 Дії Робоамові, перші й останні, списані в записах пророка Самея та віщого Адди при родоводах. І була війна між Робоамом і Еробоамом по всякий час. 16 І спочив Робоам із батьками своїми, й поховали його в місті Давидовому. І став царем Абія, син його, замість його.

13 Вісімнайцятого року царювання Еробоамового став Абія царем над Юдою: 2 А царював він три роки в Ерусалимі; мати його звалася Михаїя, Уриїлівна, з Гиви. І була війна між Абією а Еробоамом. 3 І вивів Абія на війну військо з людей хоробрих, — чотириста тисяч мужів добірних, а Еробоам виступив проти його на війну з вісімсот тисячами так само вибраних і хоробрих. 4 І став Абія на версі гори Земараїмської, одній з гір Ефраїмових, і промовив: Слухайте мене, Еробоаме й усі Ізрайлитяне! 5 Хиба ви не знаєте, що Господь, Бог Ізрайлів, дав царство Давидові над Ізраїлем навіки, йому й синам його, по заповіту солі (вічному)? 6 Але піднявся Еробоам Набатенко, слуга Соломона, сина Давидового, і зворохобивсь проти пана свого. 7 І скupились кругом його люде пусті, люде ропустні, і перемогли Робоама, сина Соломонового; а Робоам був молодий та слабкий на серце, й не встояв проти їх. 8 Та й тепер ви гадаєте встояти противи царства Господнього, що в руці синів Давидових, через те що вас дуже много та що у вас зологі телята, які Еробоам поробив вам за богів. 9 Чи не ви ж повиганяли съвященників Господніх, синів Ааронових, і левітів, і понастановляли в себе съвященників, які в народів інчих країв? Кожний, хто приходить для свого висвячення з телям та з съомма баранами, стає съвященником тих, що не є богами. 10 У нас же Господь, Бог наш; ми не покидали його, й Господеві служать съвященники,

сини Ааронові, й левіти, кожний в своїй службі. 11 І палять вони Господеві всепалення що-ранку і що-вечора, й запашне кадило, й кладуть рядами хліби на чистому столі й засъвічують золотий съвічник і лямпи його, щоб горіли що-вечора, бо ми держимо постанову Господа, Бога нашого, а ви покинули його. 12 І оце нам проводить Бог, і съвященники його, і труби голосні, щоб греміти противи вас. Сини Ізрайлеві! не воюйте противи Господа, Бога батьків наших, бо не мати мете хісна. 13 Тим часом Еробоам послав ватагу на засідку позад їх, так що сам був поперед Юдеїв, а засідка позад їх. 14 І озирнулись Юдеїв, аж се їм битва зпереду й ззаду; й покликнули вони до Господа, а съвященники затрубили в труби. 15 І кликнули Юдеїв. І як всі Юдеї зняли оклик, побив Бог Еробоама і всіх Ізрайлітян перед лицем Абії та Юди. 16 І повтікали сини Ізрайлеві від Юдеїв, і віддав їх Бог у руки їм. 17 І вчинили між ними Абія й народ його побій великий, і впало вбитих у Ізраїля п'ятьсот тисяч людей добірних. 18 І впокорились тоді сини Ізрайлеві, а сини Юдині стали сильними, бо покладались на Господа, Бога батьків своїх. 19 І гнавсь Абія за Еробоамом, і забрав у його міста: Бетель із залежніми від його містами, й Ешану та залежні від неї міста, й Ефрон із залежніми від його містами. 20 І не прийшов вже в силу Еробоам за часів Абії. І побив його Господь, і він помер. 21 Абія ж убив ся в силу, й взяв собі чотирнайцять жінок, і народилось йому двайцять два сини та шістнайцять дочок. 22 Прочі події Абієві і його вчинки й слова записані в оповіданні пророка Адди.

14 І впокоївся Абія з батьками своїми і поховали його в городі Давидовому. І став царем Аса, син його, замість його. За часів його був спокій в краю десять років. 2 І чинив Аса, що було добре й до вподоби Господеві, Богові його: 3 Він повикудав жертвовники богів чужих і висоти, й порозбивав ідолів і повирубував їх съвіті дуброви; 4 і звелів Юдеям глядати Господа, Бога батьків своїх і держати закон та заповіді. 5 І позносив він по всіх містах Юдиних висоти та з'ображення сонця. І тихо було за його в царстві. 6 І побудував він утверджені міста в Юдеї, бо край був спокійний, і не було в його війни тих років, бо Господь дав йому спокій. 7 І сказав він до Юдеїв: Збудуймо ці міста й обведімо

їх мурами з баштами, з брамами та засовами. Земля ще наша, бо ми шукали Господа, Бога нашого; ми шукали його, — а він дав нам спокій зо всіх боків. 8 I було в Аси військової сили: узброєних щитом та списом із покоління Юдиного триста тисяч, а з покоління Беняминового узброєних щитом і стрілявших із лука двісті вісімдесят тисяч, — самі хоробрі лицарі. 9 I виступив на їх Зарай, Етіопій, з військом в тисячу тисяч і з трьома стами колесниць і дійшов до Мареші. 10 I виступив Аса проти його, і стали лавами до битви на долині Зефата коло Мареші. 11 I покликнув Аса до Господа, Бога свого, й промовив: Господи! чи ж се не в твоїй руці, помогти чи сильному чи малосилому? допоможи ж нам, Господи, Боже наш, бо ми на тебе покладаємо надію і в твоє імення вийшли ми проти сієї многоти. Господи! Ти Бог наш:nehay не переможе тебе чоловік! 12 I розбив Господь Етіопій перед лицем Аси та перед лицем Юди, й повтікали Етіопії. 13 I гнався за ними Аса й народ, бувший з ним, до Герара й попадали Етіопії, так що в іх ні душі не зісталось живої, бо вони були побиті перед Господом і перед військом його. I понабірали здобутку незліченну силу. 14 I побурили всі міста навколо Герара, бо найшов на їх переляк від Господа; і пограбували всі міста й винесли з їх дуже багато здобутку. 15 Так само порозбурювали пастуші колиби, й позаймали силу отар овець і верблюдів, і вернулись у Ерусалим.

15 Того часу зйшов на Аазрію Одеденка Дух Божий, 2 I вийшов він на зустріч Асі й промовив до його: Слухайте мене, ти Аса й ввесь Юдо й Бенямине: Господь при вас, коли ви прийому; і коли ви шукати метe його, ви знайдете його; коли ж покинете його, він покине вас. 3 Багато днів буде Ізраїль без Бога истинного і без съященника навчаючого, й без закону, 4 Ale коли він обернеться в своїй нуждї до Господа, Бога Ізраїлевого і шукати ме його, то й він дастъ їм знайти себе. 5 Того часу не буде миру нї виходячому, нї входячому, бо буде велике зворушення в усіх осадників у землї; 6 Народ буде воюватись із народом, і місто з містом, бо Бог приведе їх у тревогу всякими нуждами. 7 Ale ви кріпітесь і нехай не слабшають руки ваші, бо за дїла ваші буде нагорода. 8 Як почув Аса ці слова й

пророкування Одеденка пророка, то посымлішав і повикидав ідолську гидоту з усього краю Юдиного Й Беняминового, й з міст, що їх забрав на горі Ефраїмовій, і поновив жертвоник Господній, що перед притвором Господнім. 9 I зібрав усього Юду й Бенямина та живучих із ними виселенців із Ефраїма і Манассії, й Симеона, бо багато Ізрайлитян попередило до його, як побачили, що Господь, Бог його, з ним. 10 I зібрались у Ерусалим третього місяця на пятнайнятому року царювання Асінного; 11 I принесли того дня жертву Господеві з здобутку, який привели, з товару сімсот а овець сім тисяч; 12 I відновили завіт, щоб шукати Господа, Бога батьків своїх із усього серця свого й з усієї душі своєї; 13 A кожний, хто б не став шукати Господа, Бога Ізраїлевого, повинен був умерти, чи малій він, чи великий, чи чоловік, чи жінка. 14 I клялись перед Господом голосно й з (радісними) викликами та при гуку труб і рогів. 15 I раділи всі Юдеї задля сієї клятви, бо клялись із усього серця свого й з усією щиростю шукати його, а він дозволив їм знайти себе. I дав їм Господь спокій з усіх боків. 16 I Maaxy, матір свою, відставив царь Аса від царської шани за те, що вона поставила ідола в гаю. I звалив Аса її ідола і порубав на кусні й спалив в долині Кидрон. 17 Хоч висоти не були знесені в Ізраїлі, але серце Асіне було віддане Господеві поки віку його. 18 I він він присвятив, в дом Божий, срібло, золото й посуд. 19 I не було війни до трийця пятого року царювання Асінного.

16 Трийця шестого року Асінного царювання вирушив Бааса, царь Ізраїльський, на Юдею й почав утвеждувати Раму, щоб ніхто нї відходив від Аси, царя Юдейського, нї приходив. 2 Тоді взяв Аса срібло та золото з скарбівень дому Господнього та дому царського, й послав до Бенадада, царя Сирийського, що жив у Дамаску, кажучи: 3 Нехай стане вмова між мною й тобою, як була між моїм отцем і твоїм отцем; оце я посилаю тобі срібла та золота: візьми та покинь твою спілку з Баасою, царем Ізраїльським, щоб він відступився від мене. 4 I послухав Бенадад царя Аси, й послав військових начальників, що були в його, проти міст Ізраїльських, і вони спустошили Йон і Дан, та Авелмайм, і всї запаси в городах Нефталієвих. 5 Як

перечув про це Бааса, то й перестав утверджувати Раму, й залишив свою роботу. **6** А царь Аса зібрав усіх Юдеїв, і вони повивозили з Рами каміння та деревню, що вживав Бааса до утverджування, й укріпив із їх Гиву та Масфу. **7** В той час прийшов віщий Ананій до Аси, царя Юдейського, й сказав йому: За те, що ти поклав надію на царя Сирийського, а не на Господа, Бога твого, спаслось військо царя Сирийського від твоєї руки. **8** Чи ж не були Етіопії та Ливії в більшій силі, та з колесницями, й многочисленими іздецями? Але позаяк ти покладав надію на Господа, то він віддав їх у руку твою, **9** Бо ж очі Господні обіймають усю землю, щоб піддержувати тих, що їх серце цілковито йому віддане. Ти нерозсудливо зробив тепер. За се будуть від цього часу в тебе війни. **10** I розсердився Аса на пророка, й вкинув його в тюрму, бо розгнівався за се на його; тіснив Аса в той час і многих із народу. **11** А дії Асині, перші й останні, записані в книзі про царів Юдейських та Ізраїльських. **12** I став Аса нездужати на ноги трицять девяного року свого царювання, а хороба його дійшла до верхніх часток тіла; але він в своїй слабості шукав не Господа, а лікарів. **13** I спочив Аса з батьками своїми, й помер сорок первого року царювання. **14** I поховали його в гробовищі, що його спорудив собі в місті Давидовому; й зложили його на ліжку наповненому пахощами й усякими добірними мастирами, й спалили їх для його велику силу.

17 I став царем замість його син його Йосафат; і був він сильний супроти Ізрайлітян. **2** I поставив він військо по усіх міцних містах в Юдеї, і посадив урядників в Юдейському краю і в містах Ефремових, котрі забрав Аса, його батько. **3** I був Господь із Йосафатом, бо ходив він переднішими дорогами Давида, отця свого, й не шукав Баалів, **4** Але шукав Бога батька свого, й поступав по заповідях його, а не по вчинках Ізрайлітян. **5** I зміцнив Господь царство в руці його, й давали всі Юдеї дари Йосафатові, й було в його багато добра й слави. **6** А коли серце його стало съмлійше на стежках Господніх, тоді заборонив він висоти й дуброви в Юдеї. **7** I послав він третього року свого царювання князів своїх Бенхайла й Обадію, й Захарію, й Натанаїла та Михея, щоб навчали народ

по містах Юдиних, **8** А з ними левітів: Шемаю й Нетанію, й Зевадію, й Азаїла, й Шемирамота, й Йонатана, і Адонію, і Товію, й Тов-Адонію, а з ними Елишаму і Йорама, съященників. **9** I вони вчили в Юдеї, маючи при собі книгу закону Господнього, й обходили всі міста в Юдеї й навчали народ. **10** I був страх Господень на всіх царствах країв, що навколо й Юдеї, й не воювались з Йосафатом. **11** I Філістії приносили Йосафатові дари, а на податки срібло; так само й Араби приганяли йому баравів сім тисяч сімсот та козлів сім тисяч сімсот. **12** I підносився Йосафат все вище в гору й побудував в Юдеї твердині та міста запасові. **13** Багацько було в його запасу по містах Юдейських, а в Ерусалимі людей войовничих та хоробрих. **14** I оце спис іх по їх поколіннях, що були в Юди старшинами над тисячами: Адна начальник, а в його добірних мужів триста тисяч; **15** Побіч його Йоханан начальник, а в його двісті вісімдесят тисяч; **16** За ним Амасія Зіхріенко, присвятивши й себе Господеві, а в його двісті тисяч мужів хоробрих. **17** У Бенямина: дужий воїн Еліяд, а в його узброєніх сагайдаком та щитом двісті тисяч; **18** За ним Егозавад; і в його сто вісімдесят тисяч узброєніх воїнів. **19** Оце ті, що служили цареві, окрім тих, що їх царь розставив по утverджених городах у всій Юдеї.

18 I мав Йосафат велике багацьство й славу; і поріднився він із Ахабом. **2** I пішов він у кілька років до Ахаба в Самарію; й порізав Ахаб про його та про людей, що були при йому, багато овець та волів, і намовляв його йти на Рамот Галаадський. **3** I говорив Ахаб, царь Ізраїльський, Йосафатові, цареві Юдейському: Пійдеш зо мною на Рамот Галаадський? І відказав той йому: Як ти, так і я, — як твій народ, так і мій народ; ійду з тобою на війну! **4** I сказав Йосафат цареві Ізраїльському: Спитай сьогодні, що скаже Господь. **5** I зібрав царь Ізраїльський пророків чотирисота чоловіка й сказав їм: Чи йти нам війною на Рамот Галаадський, чи понехати се? Вони сказали: Йди, а Бог віддасть його в цареву руку. **6** Та сказав Йосафат: Чи нема тут ще Господнього пророка? Спитаємо й в його. **7** I відказав царь Ізраїльський Йосафатові: Е ще один чоловік, щоб через його можна запитати Господа, але я не люблю його, бо він не пророкує мені

доброго, а завсіди пророкує лихе; — се Михей Емблаенко. І сказав Йосафат: Не говори бо так, царю. **8** І покликав царь Ізраїльський одного скопця й повелів: Побіжи швидко за Михеем Емблаенком. **9** Царь же Ізраїльський та Йосафат, царь Юдейський, седіли, кожний на своїму престолі, одягнені в царські ризи; вони седіли на майдані коло воріт Самарії, а всі пророки віщували перед ними. **10** І зробив собі Седекія Хенааненко залізні роги і сказав: Так говорить Господь: Сими виколеш ти Сирийців, доки не вигубиш їх. **11** І всі пророки пророкували те ж саме, кажучи: Йди на Рамот Галаадський; пощаститься тобі, і віддасть його Господь в руку цареві. **12** Посланець же, що пішов кликати Михею, казав йому: От пророки в один голос віщують добро цареві; нехай би твое слово було таке ж, як кожного з їх; виречи ти на добре. **13** І сказав Михей: Як жив Господь, — що скаже мені мій Бог, те я виречу. **14** І прийшов він до царя, і сказав до його царь: Михею, чи ти нам воїною на Рамот Галаадський, чи здергатись? І відказав той: Йдіть, буде вам вдача, я вони будуть віддані в ваші руки. **15** І сказав до його царь: Ще раз заклинаю тебе, щоб ти не говорив мені нічого, окрім правди, іменем Господнім! **16** Тоді сказав Михей: Я бачив усіх синів Ізрайлевих, розсипаних по горах, неначе вівці, що нема в їх паствука, — і рече Господь: Нема в їх пана; нехай кожний вернеться в мирі до своєї господи. **17** І промовив царь Ізраїльський до Йосафата: Чи ж не казав я тобі, що він не пророкує мені нічого доброго, а тільки недобре. **18** І промовив Михей: Так вислухайте слово Господне: Я бачив Господа, седячого на престолі своєму, і все військо небесне стояло по праву й по ліву руку його, **19** І промовив Господь: Хто б підманив Ахаба, царя Ізраїльського, щоб він пішов і наклав головою в Рамоті Галаадському? І один казав так, другий говорив інак. **20** Тоді виступив один дух і став перед лицем Господа, і промовив: Я підманю його. І спітав його Господь: Чим? **21** Той же сказав: Я піду й буду духом неправди в устах усіх пророків його. І рече він: Ти намовиш його й вдастися тобі; ійди і вчини так. **22** І оце тепер попустив Господь духові неправди ввійти в уста сих пророків твоїх, але Господь вирік недобре про тебе. **23** І приступив Седекія Хенааненко і вдарив Михея по щоці та й промовив: Якою ж то дорогою

відійшов від мене дух Господній, щоб говорити в тобі? **24** І сказав Михей: Ось взнаєш про се, як будеш бігати з кімнати в кімнату, щоб сковатись. **25** І звелів царь Ізраїльський: Візьміть Михея та одведіть його до Амона, міського голови, й до Йоаса, сина царевого; **26** І скажіть: Так каже царь: вкиньте оцього в тюрму, й харчуйте його хлібом та водою скupo, доки я не вернусь у мирі. **27** І промовив Михея: Коли ти вернешся в мирі, то не Господь говорив через мене: І додав: Слухайте се, всі люде! **28** І пійшов царь Ізраїльський і Йосафат, царь Юдейський, на Рамот Галаадський. **29** І сказав царь Ізраїльський Йосафатові: Я переодягнуся та й піду в битву, а ти одягнись в свою царську одежду. І переодягся царь Ізраїльський, і виступили до бою. **30** Царь же Сирийський дав приказ своїм начальникам над колесницями, кажучи: Не вдаряйте ні на простого, ні на знатного, а тільки на одного царя Ізраїльського. **31** І як отамани колесниць угляділи Йосафата, то подумали: Се царь Ізраїльський, й обступили його, щоб на його вдарити. Але Йосафат крикнув, і Господь став йому до помочі, і відхилив їх Бог від його. **32** Скоро ж побачили начальники колесниць, що та не царь Ізраїльський, то одвернулись від його. **33** Тим часом один чоловік випадком натягнув свого лука і поранив царя Ізраїльського кріз щілини панциря. І сказав він до візника: Поверни назад та вези мене від війська, бо я поранений. **34** Але битва того дня збільшувалась, і царь Ізраїльський стояв на колесниці насупротив Сирийців до вечора, та й вмер при заході сонця.

19 І вертавсь Йосафат, царь Юдейський, з миром до своєї господи в Ерусалим; **2** Аж ось вийшов на зустріч йому пророк Іуї Ананієнко й сказав цареві Йосафатові: Чи слід було тобі помагати нечестивцеві й любити ненавидячих Господа? За се (мав упасті) на тебе гнів від лиця Господнього; **3** Однаке й добре знайшлось в тобі, бо ти позносив ідолів по землі Юдейській і звернув своє серце, щоб шукати Господа. **4** І жив Йосафат в Ерусалимі. І знов став він обходити свій народ від Бирсавії до гори Ефраїмової, і навертав їх до Господа, Бога батьків їх. **5** І понастановляв суддів в землі по всіх утверджених містах Юдеї, в кожному місті; **6** І казав суддям: Дивіться, що ви робите; ви бо держите не людський суд, а суд Господній;

і він при вас на суді. 7 Тим то нехай буде страх Господній на вас: поступайте обережно, бо нема в Господа, Бога нашого, неправди, ні вваги на особу, ні підкупства. 8 Та й в Ерусалимі настановив Йосафат декого з левітів і съященників та старшин над поколіннями в Ізраїлі до суду Господнього й до позуві: (І повертались у Ерусалим) 9 I дав їм приказ, кажучи: Так чиніть в страсії Господньому, вірно й з чистим серцем; 10 У всіх справах неясних, які прийдуть до вас від братів ваших, живущих по містах своїх, чи то про пролив крові, чи про закон та заповіді, постанови й обряди, навчайте їх, щоб вони не проступились перед Господом, і не було гніву його на вас і на братів ваших; оттак дійте, — і ви не помилитесь. 11 А оце Амарія, первосъященник, над вами в кожній справі Господній, а Зебадія Ізмаїленко, князь дому Юдиного, в кожній справі царевій, і вчителі левіти перед вами. Будьте постійні й робіть, а Господь буде при добрих.

20 Після цього зібрались Моабії та Аммонії, а з ними дехто з землії Маоницької й пійшли війною на Йосафата. 2 I прийшли й звістили Йосафатові, говорячи: Йде на тебе велика сила зза моря, з Сириї і оце вони в Газазон-Тамарі, се б то в Енгедді. 3 I злякавсь Йосафат, і обернув своє лице шукати Господа, й оповістив піст по всій Юдеї. 4 I зібрались Юдеї просити помочі в Господа; з усіх міст Юдиних поприходили вони благати Господа. 5 I став Йосафат перед громадою Юдеїв та Ерусалимців в домі Господньому, перед новим двором, 6 I промовив: Господи, Боже отців наших! Чи не ти ж Бог на небі? I ти пануєш над усіма царствами народів, і в твоїй руці сила й можність, і ніхто не встоїть проти тебе! 7 Чи не ти ж, Боже наш, вигнав осадників сії землі перед лицем твого народу Ізраїля, і віддав її насінню Авраама, друга твого, навіки? 8 I вони оселились у ній і збудували тобі в ній съятиню на ймя твоє, кажучи: 9 Як прийде на нас нещасте: караючий меч, або пошестъ, або голод, то ми станемо перед сим домом і перед лицем твоїм, бо твое імення в съому домі; і покликнемо до тебе в нашому горю, а ти почуєш і поратуєш. 10 I тепер оце Аммонії та Моабії й ті, що з гори Сейра, що через їх землі ти не дозволив перейти Ізрайлитянам,

як вони йшли з землії Египецької, через що вони їх обминули й не вигубили їх, — 11 Оце вони платять нам тим, що прийшли вигнати нас із наслідної держави твоєї, котру ти віддав нам. 12 Боже наш! суди їх ти. Бо в нас нема сили проти товпи сії великої, прийшової на нас, і ми не відаємо, що робити, а тілько до тебе очі наші! 13 I стояли усі Юдеї перед лицем Господнім, і малі діти їх, і жінки їх, і сини їх. 14 Тоді найшов на Йозиїла, сина Захарії, сина Банеї, сина Еїела, сина Маттанії, левіта з синів Асафових, Дух Господень посеред збору, 15 I він промовив: Слухайте, всі Юдеї й осадники Ерусалимські, та й ти, царю Йосафате! Так говорить Господь до вас: Не бійтесь і не лякайтесь сії великої орди, бо не ваша се війна, а Божа. 16 Завтра виступите проти їх; он вони виходять на верховину Зиз, і ви знайдете їх край долини, перед пустинею Ерулом. 17 Не ви будете битись сим разом; ви виступіть, стійте та дивіться на спасенне Господнє для вас. Юдо та Ерусалиме! не бійтесь і не жахайтесь. Завтра виступите ім на зустріч, і Господь буде при вас. 18 I припав Йосафат лицем до землії, і усі Юдеї та осадники Ерусалимські впали перед Господом, щоб поклонитись Господеві. 19 I встали левіти з синів Кагатових та з синів Кореєвих — славити Господа, Бога Ізрайлевого, вельми грімким голосом. 20 I повставали вони раннім ранком і виступили до Текойської пустині, і як виступили, став Йосафат і промовив: Слухайте мене, Юдеї та й ви осадники Ерусалиму! Майте віру в Господа, Бога вашого, й будьте безпечні; йміть віру пророкам його, а пощаститься вам. 21 I порадився він з народом, і поставив съпівців Господніх, щоб вони в съятості й побожності, виступивши поперед узброєних, славили виспівуючи: хваліте Господа, бо віковічна милость його! 22 I в той час, як вони стали викликати і славити, розбудив Господь незгоду між Аммоніями, Моабіями та горянами з Сейра, що прийшли на Юдею, і вони побили себе; 23 Bo піднялися Аммонії та Моабії проти горян Сейрських, побиваючи й вигублюючи їх, а коли скінчили з Сейріями, стали вбивати один одного. 24 I коли Юдеї прийшли на вершину, що 'к пустині, і глянули на ту орду, аж ось — по землі лежать самі трупи, ніхто не зістався. 25 I прийшов Йосафат і народ його забрати добичу, і знайшли

в іх силу всякого добра, й одежу, й дорогі річі, й понабірали собі стільки, що не змогли нести. І три дні забірали вони, здобуток, так богато його було! **26** А четвертого дня зібрались на Долині хвали, бо там вони хвалили Господа. Через те й звуть те місце Долиною хвали до сього часу. **27** І пійшли назад усі Юдеї та Ерусалимці й Йосафат на чолі в іх, щоб вертати в Ерусалим з радощами, що Господь дав їм перевагу над ворогами їх. **28** І прибули в Ерусалим з псалтирями й цитрами та трубами до дому Господнього. **29** І був страх Божий по всіх царствах земель (пограничніх), як почули, що сам Господь воював проти ворогів Ізраїлевих. **30** І стало спокійне царство Йосафатове, й дав йому Бог його спокій звідусіль. **31** Так царював Йосафат в Юдеї: трийцять п'ять років було йому, як став він царем, а двайцять п'ять років царював в Ерусалимі. Його мати звалась Азува, дочка Салаїлова. **32** І ходив він дорогою батька свого Аси, і не відхилявся від ней, та чинив що було до вподоби Господеві. **33** Тільки висоти не були знесені, й народ ще не направив серця свого до Бога батьків своїх. **34** Прочі дії Йосафатові, перші й останні, записані в записках Іуя Ананієнка, що поміщені в книзі царів Ізраїльських. **35** Але потім побратався Йосафат, царь Юдейський, з Охозією, царем Ізраїльським, що був безбожний в ділах своїх, **36** І єдинився з ним, щоб побудувати кораблі, й посылати їх у Тарсис; і збудували вони кораблі в Езіон-Габері. **37** І вирік тоді Еліазер Додабенко з Мареші пророцтво на Йосафата, кажучи: За те, що ти пристав до спілки з Охозією, ударемнить Господь діло твоє. — І розбились кораблі, й не могли плисти у Тарсис.

21 І почав Йосафат із отцями своїми, й поховали його при батьках його в Давидовому місті. І став царем Йорам, син його, замість його. **2** А були в його брати, сини Йосафатові: Азарія й Ехіл, і Захарія й Азарій, і Михаїл і Сафатія: всі вони сини Йосафатові, царя Ізраїлевого. **3** І дав їм батько багато дарів сріблом і золотом і дорогоцінними річами разом із утвержденими городами в Юдеї; а царство віддав Йорамові, бо він був найстарший. **4** І вступив Йорам на царство отця свого, а коли вбився в силу, повбивав братів своїх мечем, та ще й деяких із князів Ізраїлевих. **5** Трийцять два роки було Йорамові, як зацарював, а царював вісім років в Ерусалимі; **6** І ходив він стежками

царів Ізраїльських, як се чинив дім Ахабів, бо Ахабова дочка була йому жінкою, як чинив він зло в очах Господніх. **7** Одначе Господь не хотів занапастити дому Давидового ради завіту, що постановив із Давидом, і через те, що обіцяв дати йому съвіточ і синам його по всі часи. **8** За його часів відпав Едом від Юди, й постановили в себе царя, **9** І пійшов Йорам із своїми військовими начальниками, і всі колесниці з ним; і встав вночі й побив Ідумеїв, що були обступили його, й начальників над колесницями (і повтікав народ у домівки свої). **10** Одначе Едом відпав таки від Юди й по сей день. Того самого часу відпала й Либна від його, бо він покинув Господа, Бога батьків своїх. **11** Він позаводив також і висоти на горах Юдейських, і завів роспustу між Ерусалимцями й попсував Юдею. **12** І надійшло до його письмо від Ілії пророка, а в йому було сказано: Так говорить Господь, Бог Давида, отця твого: за те, що ти не пійшов дорогами Йосафата, отця твого, й дорогами Аси, царя Юдейського, **13** А пійшов стежкою царів Ізраїлевих і завів роспustу в Юдеї і в Ерусалимців, як заводив роспustу дім Ахабів, та ще й до того повбивав братів твоїх, — дім батька твого, — котрі ліпші за тебе, **14** За те ж побе Господь великим побоєм народ твій, й синів твоїх, і жінок твоїх, і все добро твоє, **15** Тебе ж самого — тяжкою хоробою, хоробою жолудка твого, так що внустро твоє випадати ме в болях день поза день. **16** І збудив Господь проти Йорама дух Філістіїв та Арабів, сумежних з Етиопіями; **17** І пійшли вони на Юдею й напали на ней, й позабірали все добро, яке було в домі царському, а до того й синів його й жінок його, й не зісталось в його сина, окрім Охозії, найменшого з синів його. **18** А до сього всього наслав Господь невигойну хворобу на нутро його. **19** Так було день у день, а в кінці другого року випали внутренності його від слабості його, й вмер він в великих муках; і не спалив йому народ його пащоців, як чинив се батькам його. **20** Трийцять два роки було йому, як став він царем, а вісім років царював в Ерусалимі; і відійшов неоплаканий, й поховали його в місті Давидовому, та не в царському гробовищі.

22 І поставили Ерусалимці царем Охозію, найменшого його сина, замість його, бо всіх

старших повбивала орда, що прийшла було з Арабами до стану, — й став царем Охозія, син Йорама, царя Юдейського. 2 Охозії було двайцять два роки, як став царем, а царював він один рік у Ерусалимі; мати його звалась Готолія, дочка Амбрієва. 3 І він ходив стежками дому Ахабового, бо його мати була йому дорадницею на вчинки безбожні. 4 І чинив він зло в очах Господніх, як і дом Ахабів, бо він був йому дорадником по смерті батька його, на його погубу. 5 Ійдучи за їх порадою, пішов він із Йорамом, сином Ахабовим, царем Ізраїльським, на війну проти Азаїла, царя Сирийського, в Рамот Галаадський. І поранили Сирийці Йорама; 6 І вернувшись він в Езреель, гоїтись із ран, що заподіяли йому в Рамі, як він воювавсь з Азаїлом, царем Сирийським. І прийшов Охозія, син Йорамів, царь Юдейський, одвідати Йорама Ахабенка в Езреель, бо той був слабий. 7 І було се від Бога на згубу Охозії, що він прийшов до Йорама; бо після свого приходу виступив він із Йорамом проти Іуя Намессієнка, що його помазав Господь на те, щоб він викоренив дом Ахабів. 8 Як Іуй чинив суд над домом Ахабовим, тоді знайшов він декотрих князів Юдейських та синів від братів Охозіїних, служивших в Охозії, і побивав їх. 9 І шукав він Охозію, і взяв його, як він ховався в Самарії; й привели його до Іуя, і вбили й поховали його, бо казали: Він син Йосафата, що шукав Господа від щирого серця свого. І не зістався в Охозійоному домі, хто б міг царювати. 10 І Готолія, мати Охозіїна, побачивши, що вмер її син, встала і вигубила усей царський рід дому Юдиного. 11 Але Йосавета, дочка царева, взяла Йоаса, сина Охозіїного, і викрала його споміж царських синів, що їх вбивали, та й скovalа його й мамку його в спальній кімнаті; й таким робом Йосавета, дочка царя Йорама, жінка съященника Йодая, а сестра Охозіїна, скovalа Йоаса від Готолії, і вона не вбила його. 12 І ховали вони його в домі Божому шість років, а Готолія царювала в краю.

23 Але сьомого року набрав Йодай съмливості і прийняв до спілки начальників над сотнями: Азарію, сина Ерохамового, й Ізмаїла, сина Егохананового, і Азарію, сина Обедового, й Маасею, сина Адаїїного, та Елишафата, сина Зихріного. 21 перейшли вони Юдею та й зібрали левітів із усіх

городів Юдейських, і голов поколінь Ізрайлевих, і прийшли в Ерусалим. 3 І зложив увесь збір у дому Божому вмову з царем. І сказав їм Йодай: Оце син царів повинен бути царем, як вирік Господь про синів Давидових. 4 Ось що ви вчиніть: третина вас, що приходять в суботу, з съященників та левітів, буде за воротарів коло порогів, 5 А третя частка при домі царському, третя же частка коло брами Есад, а ввесь народ в сінях дому Господнього. 6 І нехай ніхто не входить у дім Господній, окрім съященників та левітів, що служать. Вони можуть увійти, бо висвячені, а ввесь народ нехай стоїть на сторожі Господній. 7 І нехай левіти обступлять царя звідусіль, кожний з зброєю своєю в руці своїй, і хто входити ме в храм, того нехай вбивають. І будьте коло царя, коли він входити ме й виходити ме. 8 І зробили левіти й усі Йудеї, що звелів Йодай съященник; і забрав кожний своїх людей, що приходили в суботу, разом із тими, що відходили в суботу, бо съященник Йодай не пускав тих черг, що вже змінились. 9 І роздав съященник Йодай начальникам над сотнями списи та малі й велиki щити царя Давида, що були в домі Божому; 10 І повставляв увесь народ, кожного з зброєю його в руці його, від правого угла храму до лівого угла храму, коло жертівника й коло дому, навколо царя. 11 І вивели царевича й наділи на його вінець та прикраси, й постановили його царем; і помазали його Йодай та сини його, й сказали: Нехай живе царь! 12 І почула Готолія клик народу, що збігався та викликував цареві, й вийшла до народу в дім Господній. 13 І поглянула, — аж ось стоїть царь на своїй підвищі при вході, і князі й труби коло царя, а ввесь народ землі радіє, і трублять в труби, а съпівці славлять на приборах музичних. І роздерла Готолія одежду свою, й закричала: Зрада, зрада! 14 І покликав съященник Йодай начальників над сотнями, що правили військом, і сказав їм: Виведіть її геть за двір, а хто пійде слідом за нею, буде зарубаний мечем. Бо съященник звелів, щоб не вбивали її в домі Господньому. 15 І перепустили її, але як вона прийшла до ввіходу кінської брами дому царського, то там вбили її. 16 І вчинив Йодай вмову між собою й усім народом та царем, щоб їм бути народом Господнім. 17 І пішов увесь народ у божницю Баала, й збурили її, й жертівники її, й

ідолів її порозбивали, а Маттана, жерця Баалового, вбили перед жертвниками. **18** І віддав Йодай службу в домі Господньому съященникам та левітам, (і відновив щоденну чергу съященників і левітів), як призначив Давид в домі Господньому, щоб приносити всепалене Господеві, як написано в законі Мойсейовому, з радощами та піснями, заведеними Давидом. **19** І поставив він воротарів коло брам дому Господнього, щоб ніхто нечистий від чого небудь не міг входити. **20** І забрав начальників над сотнями, й дуків та старшину в народі, і ввесь народ землі, і проводив царя з дому Господнього, та й перейшли через верхні ворота в дім царський, й посадили царя на царський престол. **21** І радів увесь народ в землі і місто заспокоїлось. А Готолю зарубали мечем.

24 Сім років було Йоасові, як став царем, а сорок років царював він у Ерусалимі; мати його звалась Зивія з Берсабії. **2** І чинив Йоас що було до вподоби Господеві по всій дні съященника Йодая. **3** І взяв йому Йодай дві жінки, як мав він від їх синів і дочок. **4** Після того забажало серце Йоасове поновити дом Господень. **5** І зібрав він съященників та левітів і сказав їм: Іайдіть по містах Юдейських і збирайте з усіх Ізрайлітян срібло задля піддержки дому Бога вашого рік за роком, і присьпішіть се діло. Але левіти не квапились. **6** І покликав царь Йодая, їх голову й сказав йому: Чом ти не вимагаєш від левітів, щоб вони приносили з Юдеї та Ерусалиму данину постановлену Мойсейом, слугою Господнім, та збором Ізрайлітян на намет громадський? **7** Бо безбожна Готолія та її сини обдерли дом Божий і все присъячене для дому Господнього вжили для Баалів. **8** І звелів царь, і зробили одну скриньку, і вмістили її при ввіході в дом Господній знадвору. **9** І оповістили по Юдеї та Ерусалимі, щоб зносили Господеві данину, що її Мойсей, слуга Божий, наложив на Ізрайлітян у пустині. **10** І зраділи всі старшини і ввесь народ, і зносили та складали в скриню доти, доки вона не стала повна. **11** А коли наставав час, що скриню приносили через левітів до урядників царських, і коли вони бачили, що там багато срібла, тоді приходив писар царський та довірений первосьвященника, як висипали зо скрині, як відносили її, та й ставили

на своє місце. Так робили вони по всякий день і зібрали силу срібла. **12** І віддавали його царь та Йодай виконувачам робіт при дому Господньому, а вони наймали камянетесів та теслів до понови дому Господнього, і ковалів та гамарників до піддержання дому Господнього. **13** І робили майстрі, й довершувалась понова їх руками, як привели дом Божий до належного стану й скріпили його. **14** А коли все скінчили, то принесли цареві та Йодаєві останок срібла; як пороблено з його посуд для дому Господнього, посуд до служби й до всепалення, чаши та інчий золотий та срібний посуд. І приносили всепалення в домі Господньому безперестанно, доки жив Йодай. **15** І постарівся Йодай і, поживши доволі, помер; сто трийцять років було йому, як він умер. **16** І поховали його в Давидовому місті при царях, бо він чинив добре в Ізраїлі, для Бога й для дому його. **17** Та після Йодаєвої смерті поприходили князі Юдейські, підлещуючись до царя; і царь почав їх слухати. **18** І покинули дім Господа, Бога батьків своїх, і стали служити в посьвяченіх гаях ідолам, — і був гнів Господень на Юду та Ерусалим за цю їх провину. **19** І посылав до їх пророків, щоб навернути їх до Господа, як вони вмовляли їх, але ті не слухали. **20** І найшов Дух Божий на Захарію, сина съященника Йодая, і став він на вишні перед народом і промовив до їх: Так говорить Господь: Чом ви нарушуєте прикази Господні? Не вийде воно вам на хосен; і коли ви покинули Господа, то й він вас покине. **21** І змовились проти його, і вбили його каміннем, по приказу царя, в дворі дому Господнього. **22** І не спогадав царь Йоас на добродійство, що вчинив йому Йодай, батько його, і вбив сина його. І як він умірав, то сказав: Нехай бачить Господь і нехай відплатить! **23** А коли минув рік, виступило проти його військо Сирийське, і прийшли в Юдею й в Ерусалим, і повбивали споміж народу всіх старшин у народі, а ввесь здобуток, забраний в їх, послали цареві в Дамаск. **24** Хоч військо Сирийське прийшло було в невеликому числі людей, та Господь віддав в їх руку превелике множество за те, що покинули Господа, Бога батьків своїх. Та й над Йоасом вчинили вони суд; **25** Як вони вийшли від його, лишаючи його в тяжкій хворобі, то слуги його вчинили змову проти його за кров сина Йодаєвого,

священника, й вбили його в постелі його, і він умер. І поховали його в Давидовому місті, та не поховали його в царському гробовищі. **26** Ті ж, що вчинили змову проти його, були: Завад, син Шимеати Аммонійки, та Егозавад, син Шимріти Моабійки. **27** Про синів його і про многі пророцтва проти його, та про будови коло дому Божого написано в книзі царів. І став царем син його Амасія замість його.

25 Двайцять п'ять років було Амасії, як став царем, а двайцять дев'ять років царював він у Ерусалимі: його маті звалась Егоаддань із Ерусалиму. **2** I чинив він угодне в очах Господніх, та не з щирого серця. **3** Як скріпилось його царство, тоді він повбивав слуг своїх, що вбили царя, батька його. **4** Та дітей їх не повбивав, через те, що написано в законі, в книзі Мойсейовій, де Господь заповів, говорючи: не належить вбивати батьків за дітей, а дітей не належить вбивати за батьків, але кожний за свою провину повинен умерти. **5** I зібраав Амасія Юдеїв і поставив їх по поколіннях під владу тисячників та сотників, усіх Юдеїв і Беняминіїв, і перелічив їх від двайцяти років і старших, і знайшов їх триста тисяч чоловіка добірніх, що могли вступити в військо й орудувати списом та щитом. **6** Та ще найняв сто тисяч Ізрайлітян хоробрих воїнів за сто талантів срібла. **7** Але прийшов до його чоловік Божий та й сказав: Царю! нехай не йде з тобою військо Ізраїльське, бо нема Господа з Ізрайліттянами, з усіма синами Ефраїмовими. **8** Йди ти сам, роби діло, покажи відвагу в битві; а як ні, то повалить тебе Бог перед лицем ворога, бо в Бога є сила й піддержати й повалити. **9** I сказав Амасія чоловікові Божому: що ж робити з стома талантами, що я віddав військові Ізрайлевому? I сказав Божій чоловік: Господь може дати тобі більше від цього. **10** I відлучив Амасія військо, що прийшло до його від Ефраїма, щоб вернулись у своє місце. I запалився велими гнів їх на Юдею, й пішли вони назад в своє місце в палаючому гніві. **11** А Амасія осьмілився і повів народ свій, і пішов на Соляну долину, й побив синів Сеїру десять тисяч; **12** А десять тисяч забрали сини Юдині в полон живцем, і вивели їх на верх скелі, та й посыдали їх з верха скелі, і всі вони порозбивались. **13** Але військо, що Амасія відіслав назад, щоб не йшло з ним на війну, розійшлося

по містах Юдейських від Самарії до Беторона, й повбивало в іх три тисячі, та награбувало силу добичі. **14** Амасія ж, вернувшись після побою Ідумеїв, приніс богів синів Сеїру і поставив їх у себе за богів, і молився їм і кадив перед ними. **15** I запалився гнів Господа на Амасію, і послав він до його пророка, а той сказав йому: Чого ти обертаєшся до богів цього народу, що не спасли свого народу від твоєї руки? **16** Як він так говорив до його, відповів царь: Хиба тебе настановили царським порадником? перестань, щоб не вбили тебе! I перестав пророк, промовивши: Знаю, що Бог призначив тебе на згубу, за те, що ти зробив се й не слухаєш моєї ради. **17** I порадився Амасія, царь Юдейський, і послав до Йоаса, сина Йоахазового, сина Іуевого, царя Ізраїльського, і звелів сказати: Приходь, побачимось (эміряємось) один із одним. **18** I одослав Йоас, царь Ізраїльський, до Амасії, царя Юдейського, і звелів сказати йому: Терен, що на Ливані, послав до кедра, що на Ливані, сказати: віддай свою дочку за жінку моєму синові. Та прийшли дікі звірі, що на Ливані, й здолпали той терен. **19** Ти кажеш: Ось я побив Ідумеїв, — і згорділо твоє серце, і ти запобігаєш пустої слави. Сиди ліпше в себе в дома. Чого тобі викликувати небезпечність? Впадеш ти й Юдея з тобою. **20** Але Амасія не послухав, бо то було від Бога, щоб віддати їх в руку Йоасові за те, що стали удаватись до богів Ідумейських. **21** I виступив Йоас, царь Ізраїльський, і побачились особисто, він і Амасія, царь Юдейський, в Бетсамії Юдейському. **22** I були побиті Юдеї Ізрайліттянами, й розбіглись кожний в свою домівку. **23** Та й Амасію, царя Юдейського, сина Йоаса Йоахазенкового, спіймав Йоас, царь Ізраїльський, в Бетсамії й привів його в Ерусалим, і розвалив мур Ерусалимський від воріт Ефраїмових до брами углової на чотирісті ліктів; **24** I забрав усе золото й срібло, і ввесь посуд, що знаходився в домі Божому в Обед-Едома, та скарби дому царського, й закладників, та й вернувся в Самарію. **25** I жив Амасія Йоасенко, царь Юдейський, після смерті Йоаса Йоахазенка, царя Ізраїльського, пятнайцять років. **26** Прочі дії Амасії, перші й останні, списані в книзі царів Юдейських та Ізраїльських. **27** Після того часу, як Амасія одступив від Господа, зложили в Ерусалимі проти його змову, й він утік у Лахис. Та послали

за ним у Лахис, і вбили його там. **28** I привезли його кінами, й поховали його при батьках його в місті Юдиному.

26 I взяв увесь народ Іудейський Озію, що йому було шіснадцять років, і настановили його царем замість батька його Амасії. **2** Він забудував Елат і вернув його Іудеї, після того, як спочив царь при батьках своїх. **3** Шіснадцять років було Озії, як став він царем, а царював п'ятьдесят два роки в Ерусалимі: мати його звалась Ехолія з Ерусалиму. **4** I чинив він угодне в очах Господа, саме так, як чинив Амасія, отець його; **5** I обертається він до Бога, доки жив Захарія, що навчав страху Божому, а в той час, коли він обертається до Господа, щастив йому Бог. **6** I вийшов він і воювався з Філістіями, й порозваливав мури Гету й мури Ябнєї та мури Азоту, й побудував міста в краю Азотському й в Філістіїв. **7** I допомагав йому Бог проти Філістіїв і проти Арабів, що жили в Гур-Баалі, та проти Меуніїв; **8** I платили Аммонії Озії данину, й доходила слава його до греків Египту, бо він вбивався щораз більше в силу. **9** I збудував Озія башти в Ерусалимі над брамою угловою й над долинною брамою й на углі, та й скріпив їх. **10** I будував вежі в пустині, й повикопував багато криниць, бо мав много товару по низинах і по рівнинах, і хліборобів та виноградарів на горах і на Кармелі, бо любувався в хліборобстві. **11** Було в Озії й військо, що виходило на війну загонами, після переліку в їх списі, зложеному рукою писаря Еела й врядника Маасеї, під приводом Хананії, одного з найбільших вельмож царських. **12** Усіх голов над поколіннями, хоробрих воїнів, було дві тисячі шістьсот. **13** А під їх рукою всієї військової сили — триста сім тисяч п'ятьсот, що виступали до битви з воєнним завзяттям на поміч цареві проти ворогів. **14** I наготовував для їх Озія, на усе військо, щити і списи, й шеломи, й панцири, й сагайдаки, й пращі до метання камінцями. **15** I поробив він в Ерусалимі штучно вигадані машини, щоб стояли на баштах та на углах, на те, щоб випускати стріли та велике каміннє. I понеслось ім'я його далеко, тим що він навдивовижу захистив себе й скріпився. **16** Та як вбився він у силу, то й згорділо серце його на його погибел, і стався він проступником перед Господом, Богом своїм,

бо ввійшов в храм Господній, щоб палити кадило на вівтарі кадильному. **17** I пішов за ним Азарія съященник, а з ним вісімдесять съященників Господніх, людей поважаних. **18** I заперечили цареві Озії й сказали йому: Не слід тобі, Озію, кадити Господеві; се діло съященників, синів Ааронових, на те ѿ посьвяченіх, щоб кадити; вийди з съвятинї, бо ти вчинив се проти закону, ѿ не буде тобі за се честь у Господа Бога. **19** I розсердився Озія, — а в його в руці кадильниця, щоб кадити, — та як тільки він розсердився на съященників, появила ся на його чолі проказа, перед очима съященників, в домі Господньому, коло вівтаря кадильного. **20** I глянув на його первосъященник Азарія і всі съященники, аж оце проказа на чолі його. I силували його, щоб виходив звідтіль, та й сам він квапився вийти, бо спізнав, що Господь його вдарив. **21** I був царь Озія прокаженим по день своєї смертї, й жив в особньому домі, і відлучений був від дому Господнього. А Йоатам, син його, розпоряджав домом царським і правив народом краю. **22** Прочі дії Озіїні, перші й останні, списав пророк Ісаїя, син Амосів. **23** I спочив Озія з батьками своїми, й поховали його при батьках його на полі коло гробовищ царських, бо казали: Він прокажений. I став царем Йоатам, син його, замість його.

27 Двайцять п'ять років було Йоатамові, як став царем, а царював шіснадцять років у Ерусалимі; його мати звалась Еруша Садоківна. **2** I чинив він добре в очах Господніх так, як чинив Озія, отець його, тільки він не входив у храм Господній, а народ грішив даліше. **3** Він збудував верхню браму дому Господнього й набудував богато на мури Офеловому; **4** I побудував міста на горі Іудейській, а в лісах збудував двірці та вежі. **5** Він воювавсь із царем Аммоніїв і побідив їх, й дали йому Аммонії того року сто талантів срібла і десять тисяч корців пшениці, та десять тисяч ячменю. Се давали Аммонії й на другий рік, і на третій. **6** А був Йоатам такий сильний через те, що справляв дороги свої перед лицем Господа, Бога свого. **7** Прочі дії Йоатамові і всі війни його, й справи його списані в книзі царів Ізраїльських та Іудейських. **8** Двайцять п'ять років було йому, як став царем, а шіснадцять років царював в

Ерусалимі. 9 I спочив Йоатам при батьках своїх, і поховали його в Давидовому городі. I став царем Ахаз, син його, замість його.

28 Двайцять років було Ахазові, як став він царем, а шіснадцять років царював в Ерусалимі; і не чинив він, що було до вподоби Господеві, як предок його Давид: 2 Він блукав дорогами царів Ізраїльських, а навіть поробив вилиті ідоли (статуй) Баалів; 3 I палив він кадила на долині синів Енномових, і переводив синів своїх через огонь, по звичаю гидот тих народів, що їх Господь вигнав зперед лиця синів Ізраїлевих; 4 I приносив жертви та курева на висотах і на пригорках та під кожним гіллястим деревом. 5 I віддав його Господь, Бог його, в руку царя Сирийців, і вони побили його, і забрали в його силу бранців та й повели в Дамаск. I в руки царя Ізраїльського був він відданий, і той побив його великим побоєм. 6 I повбивав Факей, син Ремаліїн (царь Ізраїльський), за один день сто двайцять тисяч Юдеїв, людей воївничих, за те що вони покинули Господа, Бога батьків своїх. 7 А Зихрій, силач із Ефраїміїв, убив Маасею, царевого сина, та Азрикама, домозверхника, та Елкану, другого по цареві. 8 I забрали сини Ізраїлеві в полон у братів своїх Юдеїв двісті тисяч жіноч, синів та дочек; та й силу здобитку награбили в їх, і відіслали добичу в Самарію. 9 А був там пророк Господній, на імення Одед. Він вийшов проти війська, що йшли до Самарії, і сказав їм: Оце Господь, Бог батьків ваших, розгнівавши на Юдеїв, віддав їх в вашу руку, а ви повбивали їх із такою лютістю, що вона дійшла до небес. 10 I тепер ви гадаєте повернути синів Юди та Ерусалиму в невольників та невольниць собі. Та хиба ж у вас самих нема провини перед Господом, Богом вашим? 11 Так послухайте мене, й верніть бранців, що їх захопили споміж братів ваших, бо полуся гніву Господнього на вас! 12 I встали деяки начальники синів Ефраїмових: Азарія Егохананенко, Берехія Мешіллемотенко, та Езекія Юаллуменко, та Амаса Хадлаенко проти прийшовших із війни, 13 I сказали їм: Не слід вам приводити сюди бранців, бо був би нам гріх перед Господом. Невже ж ви маєте на думці збільшити наші гріхи і наші проступки? велика

наша провина, й полуся (Господнього) гніву над Ізраїлем. 14 I лишили мужі військові бранців та добичу в начальників військових і всієї громади. 15 I встали мужі, названі по іменням, і взяли бранців, і з'одягли всіх нагих між ними з добичі, одягли їх, і обули їх, і нагодували їх, і напоїли їх, і намостили їх оливовою, та й посадили на ослів усіх слабих споміж їх, і відвели їх у Ерихон, місто в пальмах, до братів їх, і вернулись в Самарію. 16 В той час послав царь Ахаз до царів Ассирійських, щоб вони стали йому до помочі, 17 Бо Ідумеї приходили ще раз і повбивали многих у Юдеї і позабирали в полон; 18 Та й Філистії понабігали були в міста на низинах і в південний край Юдеї і взяли Бетсамис і Аялон, і Гедерот, і Сохо та залежні від його міста, і Тимну з залежними від неї містами, і Гимзо та залежні від його міста, та й оселились там. 19 Так принизив Господь Юдею через Ахаза, царя Юдейського бо він розопсотив Юдею й велико грішив перед Господом. 20 I прийшов до його Теглафелласар, царь Ассирійський, але тільки був тягарем йому, замість стати йому до помочі, 21 Бо царь Ахаз забрав скарби з дому Господнього й з дому царського та від князів, і віддав цареві Ассирійському, але се нічого не помогло йому. 22 Та й в тісний для себе час творив він беззаконня перед Господом, він — царь Ахаз: 23 Він приносив жертви богам Дамаським, думаючи, що се вони побили його, й говорив: Боги царів Сирийських помагають їм; принесу й я жертву їм, а вони помогуть мені. Але вони були на впадок йому всьому Ізраїлеві. 24 I зібрав Ахаз посуд дому Божого, й порозбивав посуд Божого дому, й замкнув двері дому Господнього, й поробив собі жертвовники по усіх кутках в Ерусалимі, 25 I по всіх містах Юдиних поробив висоти, щоб кадити іншим богам і роздратовував Господа, Бога батьків своїх. 26 Прочі його дії і всі вчинки його, перші й останні, списані в книзі царів Юдейських та Ізраїльських. 27 I спочив Ахаз при батьках своїх, і поховали його в місті, в Ерусалимі, але не зложили його в гробовищі царів Ізраїлевих. I став царем Езекія, син його, замість його.

29 Езекії було двайцять п'ять років, як став царем, а царював він в Ерусалимі двайцять дев'ять років; мати його звалась Авія Захаріївна.

2 І чинив він угодне в очах Господніх, так як чинив Давид, предок його: 3 Першого таки року свого царювання, першого місяця відчинив він двері дому Господнього і поновив їх, 4 І звелів поприходити съященникам та левітам, і зібрав їх на майдані, що на схід сонця; 5 І промовив до їх: Слухайте мене, левіти! тепер освятітесь самі і посьвятіть дім Господа, Бога батьків ваших, і викиньте нечисть із съягинї. 6 Бо батьки наші проступились і робили не вподобне Господеві, Богові нашому, і покинули його й відвернули лицє своє від пробутку Господнього і обернулись спиною, 7 І замкнули двері в притворі, і погасили съвічники, й не палили курення, й не приносили всепалення в съягинї Бога Ізрайлевого. 8 І був гнів Господень на Юдею й на Ерусалим, і він віddав їх на ганьбу, на спустошення та на глум, як бачите на свої очі. 9 І оце впали батьки наші під мечем, а сини наші, й дочки наші, й жінки наші за се в полоні в землі не своїй, і до сього часу. 10 Тепер у мене на серці, постановити завіт з Господом, Богом Ізрайлевим, щоб відвернув від нас огонь гніву свого. 11 Сини мої, не будьте недбайливі, вас бо вибрали Господь, стояти перед лицем його, служити йому й бути в його слугами та палити йому кадило. 12 І встали левіти: Махат Амасаенко, і Йоель Азарієнко — з синів Кагатових; а з синів Мераріїних: Кис Авдієнко, й Азарія, син Егалелелів; а з роду Гирсонового: Йоах Зиммієнко, й Еден Йоахеню; 13 А з синів Елизафонових: Шимрі й Еiel, а з синів Асафових: Захарія й Маттанія; 14 А з синів Еманових: Ехіел і Шимей; а з синів Ідитунових: Шемая і Уззієл. 15 Вони зібрали братів своїх і освятили себе, і пійшли по приказу царевому очищувати дом Господень, по слову Господньому. 16 І ввійшли съященники в середину дому Господнього задля очищення, і повиносили всю нечисть, яку познаходили в храмі Господньому, на двір дому Господнього, а левіти забрали те ї внесли 'д Кедрон-потокові. 17 А почали освячувати першого дня першого місяця, а восьмого дня того ж місяця ввійшли в притвор Господній і очищували дом Господній вісім день, а шіснайцятого дня першого місяця скінчили. 18 І прийшли в дім до царя Езекії й сказали: Ми вичистили дом Господній, і жертвовник до

всепалення й ввесь посуд його, і стіл на хліби показні й ввесь посуд його, 19 І ввесь посуд, що закинув царь Ахаз за свого царювання в беззаконності своїй, ми приладили й освятили, і ось він перед жертвовником Господнім. 20 І встав царь Езекія рано вранці, і зібрав начальників міста, і пійшов в дім Господній. 21 І привели сім назимків і сім баранів, і семеро ягнят та сім козлів на жертву про гріх за царство й за съягиню й за Юдею; й звелів він синам Аароновим, съященникам, принести всепалення на жертвівнику Господньому. 22 І порізали назимки, і взяли съященники кров і покропили жертвовник; і порізали барани й покропили кровю жертвовник; і порізали ягната й покропили кровю жертвовник. 23 І привели козлів на жертву за гріх перед лицем царя й громади, і вони поклали руки свої на їх. 24 І зарізали їх съященники, і очистили їх кровю жертвовник задля спокутування гріхів усього Ізраїля, бо царь дав наказ принести всепалення й жертву за гріх за всього Ізраїля. 25 І настановив він левітів в домі Господньому з кимвалами, псалтирями та цитрами, по постанові Давида й Гада, віщого у царя, та пророка Натана, бо ся постанова була від Господа через пророків його. 26 І стали левіти з музичними Давидовими прирядами, а съященники з трубами: 27 І звелів Езекія принести всепалення на жертвовник. І в той час, як почалось всепалення, почалося й съпіваннє Господеві під гук труб та приборів Давида, царя Ізрайлевого. 28 І вся громада молилася, а съпівці съпівали, і трубили труби, доки не скінчилось всепалення. 29 А як скінчилось всепалення, нахилився царь і всі бувші при йому й поклонились. 30 І звелів царь Езекія й князі левітам, щоб славили Господа словами Давида та віщого Асафа, і славили вони з радощами й, нахилившись, поклонилися. 31 І промовив Езекія знов і сказав: Тепер ви посьвятили себе Господеві; приступайте ж і приносіть жертви й приноси подячні в дом Господень. І понесла вся громада жертви й приноси подячні, й кожний, хто мав шире серце, — всепалення. 32 І було число всепалень, що привели громадяни: сімдесят волів, сто баранів та двісті ягнят — усе це на всепалення Господеві. 33 Йнчих присвяченіх жертв було: шістьсот з товару та три тисячі з овець. 34 Але съященників було за мало, і вони

не встигали здирати скіри з усіх всепалень, то ж помагали їм брати їх левіти, доки не скінчилось діло й доки не освятилися прочі съященники, бо левіти були скорші в освачуванні себе, ніж съященники. 35 До того ще було вельми много всепалень із жиром жертв подячних та ливних при всепаленні. Оттак була наново заведена служба в домі Господньому. 36 I радів Езекія і ввесь народ, що Бог так направив народ, бо се все сталося несподівано.

30 I послав Езекія по всій землі Ізраїльській і Юдеї, і писав листи до Ефраїма й Манассії, щоб прийшли в дом Господній в Ерусалим справляти паску Господеві, Богові Ізрайлевому. 2 I постановили на раді царь і старшини його й уся Ерусалимська громада съятувати паску другого місяця, 3 Бо не могли справляти її в свій час через те, що съященники ще не висъятились в довільній скількості, і народ не зійшовся в Ерусалим. 4 I припало се до вподоби, цареві і всій громаді. 5 I постановили оповістити по всьому Ізраїлі, від Бирсабиї до Дану, щоб йшли в Ерусалим справляти паску Господеві, Богові Ізрайлевому, бо вже давно не справляли її так, як було взаконено. 6 I пішшли посланці з листами від царя і від старшини його по всій землі Ізраїльській та Юдеї й говорили з наказу царя: Діти Ізрайлеві! наверніться до Господа, Бога Авраамового, Ісаакового та Ізрайлевого, а він обернеться до того останку споміж вас, що уйшли руки царів Ассирійських. 7 I не будьте такі, як батьки ваші та брати ваші, що вели себе беззаконно перед Господом, Богом отців ваших; і він віддав їх на спустошення, як самі бачите. 8 Не будьте тепер тугошиями, як батьки ваші, покорітесь Господеві і приходьте до съятині його, що він посьвятив її по віки; і служіть Господеві, Богові вашому, а він відверне від вас огонь гніву свого. 9 Коли ви обернетесь до Господа, тоді брати ваші й діти ваші знайдуть собі ласку в тих, що забрали їх в полон, і вернутися вони в сей край, бо Господь, Бог ваш, милосерний й добротливий, і не відверне лица від вас, як ви обернетесь до його. 10 I ходили бігці від міста до міста по землі Ефраїмовій і Манассіїній та Забулоновій, але вони съміялись і глузували з їх. 11 Однаке

деякі з покоління Ассерового, Манассіїного та Забулонового покорились і прийшли в Ерусалим. 12 I була рука Божа над Юдеєю, й дала їм одно серце, щоб вволити волю царя та старшин, по слові Господньому. 13 I зібрались в Ерусалим сила народу, щоб съятувати съято опрісочне, другого місяця, — громада дуже велика. 14 I взялись і порозваливали жертівники, що були в Ерусалимі; і всі, що на їх палено кадила (ідолам), повалили та повкидали в потік Кедрон. 15 I закололи ягня паскальне чотирнайцятого дня другого місяця. Съященникам та левітам стало сором, і вони освятилися і принесли всепалене в дом Господній. 16 I поставали на своїму місці по порядку своїму, по закону Мойсея, чоловіка Божого. Съященники кропили кровлю, (беручи її) з рук левітів. 17 А що в зборі багато було таких, що не освятилися, то замість нечистих різали левіти ягня паскальне задля посьвячення Господеві. 18 Багато з народу, найбільше з покоління Ефраїмового та Манассіїного, Іссахарового та Забулонового, не обчистилося; однаке ж вони їли паску, не по постанові. 19 Ale Езекія помолився за їх, промовляючи: Нехай благий Господь простить кожного, хто направив своє серце до того, щоб шукати Господа Бога, Бога батьків своїх, хоч і без съяного обчищення. 20 I почув Господь Езекію, і простив народові. 21 I справляли сини Ізрайлеві, що знаходились в Ерусалимі, съято опріснове через сім день з великими радощами; а левіти та съященники славили по всякий день Господа на приборах до вихвалювання Господа. 22 I говорив Езекія по серці всім левітам, що були тямущі в службі Господеві. I їли съяточне сім день, приносячи жертви мирні й славлючи Господа, Бога отців своїх. 23 I постановили уся громада съятувати других сім день, і пробули ці сім день в радощах; 24 Bo Езекія, царь Юдейський, достачив для громади тисячу назимків і десять тисяч овець, та й дуки достачили для громади тисячу назимків і десять тисяч овець, і съященників висъятилось вже багато. 25 I веселились усі, що зібрались із Юдеї, і съященники й левіти, і ввесь збір, що походився з Ізраїля, та й чужинці, що поприходили з землі Ізраїльської і проживали в Юдеї. 26 I була велика радість в Ерусалимі, бо від часу Соломона, сина Давидового, царя

Ізрайлевого, не бувало схожого на се в Ерусалимі. 27 I встали съященники та левіти, і благословили народ; і був вислуханий голос їх, і дійшла молитва їх до съятого пробутку його, на небеса.

31 Скінчивши все це, пійшли всі Ізрайлитяне, що там були, по містах Юдейських і порозбивали ідолів, повирубували посьячені дерева, й спустили висоти та жертвовники по всій Юдеї і в землі Беняминовій Ефраїмовій та Манассійній, цілковито. А потім повертались всі сини Ізрайлеві, кожний в свою державу, в свої міста. 2 I постановив Езекія черги для съященників та левітів по відділах їх, кожного до його діла, съященничого або левітського, при всепаленні та при жертвах мирних, до служби, до хвалення та славлення, й коло воріт дому Господнього. 3 I відлив царь частку зного майна на всепалення: на всепалення ранішні й вечірні, й на всепалення щосуботні та новомісячні, і на съята, як написано в законі Господньому. 4 I звелів він народові, що жив в Ерусалимі, давати належне удержаннє съященникам та левітам, щоб могли пильнувати закону Господнього. 5 Як сей приказ оповіщено, то сини Ізрайлеві назносили силу первоплодів збіжжя, вина, й оліви, й меду, та й з усього, що родить земля, понаносили дуже багато десятин. 6 I Ізрайлитяне та Юдеї, що жили в містах Юдейських, приставили так само десятини з товару та овець, та десятини з пожертвування, присъяченого Господеві, Богові їх; і понаскладувала купи-купи. 7 Третього місяця почали складати купи, а сьомого місяця скінчили. 8 I прийшли Езекія та дуки, і побачили купи, та й дякували Господеві й його народові, Ізрайлеві. 9 I спітив Езекія съященників та левітів про ті купи. 10 I відповів йому Азарія, первосьященник, з дому Садокового, й сказав: Від того часу, як почали носити приноси в дом Господній, їли ми до схочу, і багато зісталось; бо Господь благословив народ свій. I з того, що зісталось, набралось оце множество. 11 I звелів Езекія приладити кімнати, що при домі Господньому. I приладили. 12 I попереносили туди приноси, й десятини, й присъяти з усією вірністю. I був за начальника при їх Хонанія, левіт, та Симей, брат його, за другого. 13 A Ехїл і Азарія, і Нахат, і Асаїл, і

Еримот, і Йозавад, і Елїел, і Ісмахія, й Махат, і Бенанія були доглядниками під рукою Хонанії та Симея, брата його, по приказу царя Езекії та Азарії, начальника при домі Божому. 14 Коре, син Імнин, левіт, дверник на східному боці, був при доброхітніх приносах Богові, до видавання принесеного Господеві й важніших посьвятів. 15 A під його рукою Еден і Минямин, і Ешуа, й Шемаїя, і Амарія та Шеханія в містах съященничих, щоб вірно роздавати братам своїм часті, як більшому, так і малому, 16 A окрім їх спису, усім мужого полу від трьох років і більше, — усім, що ходили до дому Господнього задля щоденного діла, задля служби їх, по урядах їх і по відділах їх, 17 I записаним в списі съященникам, по їх поколіннях, і левітам від двайцяти років і більше, по їх урядах, по їх відділах, 18 I записаним в списі з усіма їх малолітками, з їх жінками, з їх синами й з їх дочками, — усьому товариству; бо вони з усією вірністю присъятили себе на съяту службу. 19 I з синів Ааронових, съященників, по оселях навколоїх міст, були на кожне місто настановлені мужі названі по іменнях, щоб роздавати часті всім мужого полу у съященників і всім записаним в спис у левітів. 20 От що зробив Езекія по всій Юдеї, — і робив він добре і правдиве й справедливе перед лицем Господа, Бога свого. 21 A во всім, що він починав задля служби домові Божому та задля держання закону й заповідей, маючи думку про Бога свого, діяв він із щирого серця свого, і йому велося.

32 Після таких діл та вірності, прийшов Сеннахірим, царь Ассирійський, і вступив у Юдею, і обліг утверджені міста, і задумав загарбати їх собі. 2 Як Езекія побачив, що прийшов Сеннахірим, маючи на думці воювати проти Ерусалиму; 3 То постановив з князями своїми та з своїми військовими людьми позасипати водні джерела, що за містом; і ті допомогли йому. 4 I зібралась сила народу, і засипали всі джерела й потік, що перепливав тую сторону, кажучи: Нехай не знайдуть царі Ассирійські, що поприходили, багато води, (щоб не мали сили). 5 I поновив він сквапно ввесь мур, що був завалився, та построїв наверху башту, а знадвору поставив другий мур, і укріпив Милло в місті Давидовому, й наготовував

безліч зброї та щитів. **6** І настановив військових начальників над народом, і зібрав їх перед себе на майдан коло міської брами, і промовляв їм до серця, й сказав: **7** Кріпіться й будьте відважні, не бійтесь і не лякайтесь царя Ассирийського і всього множества, що з ним; бо з нами більше ніж з ним: **8** З ним рамя тілесне, а з нами Господь, Бог наш, щоб помагати нам і битись в битвах наших. І скріпився народ від таких слів Езекії, царя Юдейського. **9** Після цього послав Сеннахирим, царь Ассирийський, своїх слуг у Ерусалим, — сам він стояв проти Лахиса, і вся сила його з ним, — до Езекії, царя Юдейського, й до всіх Юдеїв, що в Ерусалимі, сказати: **10** Так говорить Сеннахирим, царь Ассирийський: На що ви покладаєте надію й седите в твердині в Ерусалимі? **11** Чи не зводить вас Езекія, щоб заморити вас на смерть голодом та спрагою, говорячи: Господь, Бог наш, спасе нас від руки царя Ассирийського? **12** Чи ж не сей то Езекія опустошив висоти його й жертвовники його, та й сказав Юдеї та Ерусалимові: Перед одним жертвовником покланяйтесь і паліть на йому кадило? **13** Хиба ж ви не знаєте того, що зробив я й батьки мої з усіма народами країв? Чи змогли ж боги народів тих земель спасті свій край від руки моєї? **14** Котрий з усіх богів в народів, вигублених батьками моїми, зміг урятувати свій народ від руки моєї? Як же зможе ваш Бог спасти вас від руки моєї? **15** І тепер нехай не ошукує вас Езекія й не відхиляє вас на такий спосіб; не йміть йому віри. Коли ні один бог ні в одного народу й царства не мав сили спасти свій народ від моєї руки та від руки батьків моїх, то й ваш Бог не спасе вас від руки моєї. **16** І багато ще говорили слуги його проти Господа Бога та проти Езекії, слуги його. **17** І листи писав він, а в них зневажав Господа, Бога Ізрайлевого й говорив проти його такі слова: Як боги народів земних не спасли своїх народів від моєї руки, так і Бог Езекіїн не врятує свого народу від руки моєї. **18** І кричали вони голосним криком мовою Юдейською до народу Ерусалимського, що був на мурі, щоб настражати його, й злякати його, та взяти місто. **19** І говорили про Бога Ерусалима, неначе про богів народів землі, — виробів рук людських. **20** І помолився царь Езекія й пророк Ісаїя Амосенко, і взивали до неба. **21** І послав Господь ангела, і вигубив він усіх

хоробрих і головного начальника, і начальників в війську царя Ассирийського. І вернувся він засоромлений в свій край; і як прийшов в дім бога свого, то його сини, що вийшли з чересел його, вбили його там мечем. **22** Так спас Господь Езекію і осадників Ерусалимських від руки Сеннахирима, царя Ассирийського, і від руки всіх; і хоронив їх звідусіль. **23** Тоді многі приносили дари Господеві в Ерусалим і дорогі речі Езекії, цареві Юдейському. І став він після цього великом в очах усіх народів. **24** В той час заслав Езекія смертельно. І помолився Господеві, і він вислухав його і показав йому чудо. **25** Але не подякував Езекія за послані йому добродійства; бо згорділо серце його. І був на його гнів Божий й на Юдею, й на Ерусалим. **26** Але як впокорився Езекія, через те що згорділо було серце його, сам він і осадники Ерусалимські, то не впав на його гнів Господній за часів Езекії. **27** І мав Езекія багацтво й славу дуже велику, й зробив собі скарбінню на срібло й золото, й дороге камінне, та на пащощі, і щити, й на всякий дорогоцінний посуд, **28** І комори на добутки з землі, на хліб, вино й оливу, і стайні про всякий скот, і загороди про череди; **29** І побудував собі міста. А перед овець та товару було в його дуже много, бо Бог дав йому дуже великі маєтки. **30** Він же, Езекія, загатив верхню течію води Геона й провів її на низ до західного боку міста Давидового; й щастливо Езекії в кожному ділі його. **31** Тільки при посланцях від князів Вавилонських, що посилали до його спитати про чудо, бувше на землі, покинув його Бог, щоб вивірити його і виявити все, що в його на серці. **32** Прочі дії Езекіїні і чесноти його списані в видінні Ісаїї Амосенко, пророка, і в книзі царів Юдейських та Ізраїльських. **33** І спочив Езекія при батьках своїх, і поховали його над гробовищем синів Давидових; і віддали йому пошану після його смерті всі Юдеї і осадники Ерусалимські. І став царем Манассієм, син його, замість його.

33 Манассіє було дванадцять років, як став царем, а п'ятьдесят п'ять років царював він у Ерусалимі. **2** І чинив він невгодне в очах Господніх, ійдучи за гидотами народів, що їх прогнав Господь зперед лиця синів Ізрайлевих: **3** І побудував знов висоти, що попустошив Езекія, батько його, й построїв жертвовники Баалам, і позаводив дуброви,

та поклоняється усьому воїнству небесному, і служив йому; **4** I спорудив жертвники в домі Господньому, що про його заповідав Господь: в Ерусалимі буде імення мое по віки; **5** I построїв жертвники усьому воїнству небесному на обох дворах дому Господнього. **6** Таки ж переводив він синів своїх через огонь у долині сина Енномового, й знахорював, і ворожив і чарував, і позаводив викликачів мертвих та чарівників, і коїв богато злого в очах Господа, щоб його гнівити. **7** I поставив вирізаного ідола, що його зробив, у домі Божому, що про його говорив Бог Давидові та Соломонові, синові його: в сьому домі та в Ерусалимі, що я вибрав із поміж усіх поколінь Ізрайлевих, положу я ім'я мое навіки; **8** I не допушу виступити нозі Ізраїля з сієї землі, що я затвердив за батьками їх, коли тільки пильнувати муть, щоб виконувати все, що я заповідав їм, по всьому закону й постановам, і приказам, наданим рукою Мойсейовою. **9** I так довів Манассія Юдею та осадників Ерусалимських до того, що вони чинили гірше від тих народів, яких вигубив Господь зперед лиця синів Ізрайлевих. **10** I говорив Господь до Манассії й до народу його, але вони не слухали. **11** I навів Господь на їх воєводів царя Ассирійського; й забили вони Манассію в кайдани, й закували його в ланцюги та й одвели в Вавилон. **12** Та в тісноті своїй став він благати лице Господа, Бога свого, і смирився вельми перед Богом батьків своїх. **13** I помолився йому, і Бог прихилився до його й вислухав благання його й вернув його в Ерусалим на царство його. I пересьвідчився Манассія, що Господь є Богом. **14** I після того построїв він знадвірний мур міста Давидового, на західному боці Геона, долиною аж до приходу в рибні ворота; й протяг його кругом Офела, і підвів його високо. I настановив воєводів по всіх утвеждених містах в Юдеї. **15** I повикудав чужоземних богів і ідола з дому Господнього, й усі божниці, які понаставляють на горі при домі Господньому і в Ерусалимі, та й повикудав їх за місто. **16** I поставив наново жертвник Господній, і приніс на йому жертви мирні й похвальні, і звелів Юдеям, щоб служили Господеві, Богові Ізрайлевому. **17** Але народ приносив ще жертви на висотах, хоч то й Господеві, Богові своїму. **18** Прочі дії Манассії і його молитва до Бога

свого, і слова пророків, що говорили до його в ім'я Господа, Бога Ізрайлевого, знаходяться в записах про царів Ізрайлевих. **19** Та й молитва його, і те, що Бог прихилився до його, й усі його гріхи та беззаконності його, і місця, на яких він завів був висоти й поставив образи Астарти та ідолів, перед тим нім упокорився, списані в записах Хозая. **20** I спочив Манассія при батьках своїх, і поховали його в його домі. I став царем Амон, син його, замість його. **21** Двайцять два роки було Амонові, як став царем, а два роки царював в Ерусалимі, **22** I чинив невгодне в очах Господніх так, як чинив Манассія, батько його; і всім ідолам, що поробив Манассія, батько його, приносив Амон жертви й служив їм. **23** I не смирився перед лицем Господнім, як був смирився Манассія, отець його; назворіт, Амон збільшив гріхи свої. **24** I змовились на його слуги його і вбили його в його домі. **25** Але народ землі повбивав усіх, що були в змові проти царя Амона; і постановив народ царем Йосію, сина його замість його.

34 Йосії було вісім років, як став царем, а царював у Ерусалимі трийцять і один рік. **21** чинив він угодне в очах Господніх, і ходив путьми Давида, предка свого, і не відхилявся ні праворуч, ні ліворуч. **3** Бувши ще хлопцем, восьмого року свого царювання, почав він обертатись до Бога Давида, предка свого, а дванайцятого року почав вичищати Юдею та Ерусалим від висот і дубров, і від вирізаних та вилитих ідолів. **4** I повалили перед лицем його жертвника Баалів та ідолів, що стояли на їх; і повирубував він съянені дерева, а повиризувані та повиливані ідоли поламав і порозбивав на порох, та й порозсипав по могилах тих, що приносили їм жертви; **5** Ba і кості жерців попалив на їх жертівниках, і вичистив Юдею й Ерусалим. **6** Так само в містах Манассії, й Ефраїма, й Симеона, аж до покоління Нефталієвого, і в спустошених їх околицях, **7** Порозвалив він жертвники й съянені дерева, а ідоли порозбивав на порох, і всі статуй потовк по всій землі Ізраїльській, і вернувся в Ерусалим. **8** Вісімнайцятого року свого царювання, після вичищення землі та дому Божого, послав він Шафана, сина Ацаліїного, та начальника міста Маасею, та Йоаха, сина Йоахазового, дієписця,

поновити дом Господа, Бога свого. 9 І прийшли вони до первосвященника Хелкії, і віддали срібло, дане на дом Божий, яке левіти, що стояли на сторожі коло порога, зібрали з рук Манассії та Ефраїма, ї усіх інчих Ізрайлітян, і з усього Юди та Бенямина, та з осадників Ерусалимських, 10 І віддали до рук майстрам, приставленим до дому Господнього, щоб роздавали його робітникам, що робили в домі Господньому при направі й обнові дому. 11 А вони роздавали теслям і мулярям на закуп тесаного каміння та деревні на вязання та на покрівлю будинків, що їх повалили царі Юдейські. 12 Ці люди працювали щиро коло роботи; а задля догляду за ними були приставлені: Яхат та Обадія, левіти з синів Мераріїних, та Захарія Й Мешуллам із синів Кагатових, і всі левіти, що вміли грати на музичних прирядах. 13 Вони ж були наглядачами за двигарями й наглядали за всіма робітниками при кожній роботі; з левітів же були й писарі й наглядачі, й придверники. 14 Як же вони вимали срібло, дане на дом Господній, тоді Хелкія, священник, знайшов книгу закону Господнього, дану рукою Мойсея. 15 І почав Хелкія, й сказав писареві Шафанові: Я знайшов книгу закону в домі Господньому. І подав Хелкія ту книгу Шафанові. 16 І поніс Шафан книгу до царя, а при сьому приніс цареві звістку: Все, що приказано слугам твоїм, вони роблять; 17 І висипали срібло, яке знайшли в домі Господньому, і передали його в руки наглядачам і в руки виконуючим роботи. 18 Над те оповістив писар Шафан цареві, кажучи: Та й книгу дав мені Хелкія, священник. І читав її Шафан перед царем. 19 Як почув царь слова закону, то й роздер на собі одежу. 20 І дав царь приказ Хелкії і Ахикамові, синові Шафановому, й Абданові, синові Михеєвому, й Шафанові писареві, і Асаїї, слузі царському, кажучи: 21 Пійдіть, запитайте в Господа про мене й про оставших в Ізраїлі, і про Юду що до слів сісії знайденої книги; бо великий гнів Господа, що запалав на нас за те, що батьки наші не держали слова Господнього, щоб чинити все написане в сій книзі. 22 І пішов Хелкія й ті, що від царя, до Олдани-пророчицї, жінки Шаллума, сина Тавкегата, сина Хасріного, доглядника одеж, — а жила вона на другому куті Ерусалиму, — й говорили з нею про се. 23 І сказала вона їм: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: скажіть

тому чоловікові, що послав вас до мене: 24 Так говорить Господь: Ось я нашлю пагубу на се місце та на осадників його всі прокляття, написані в книзі, що її читали перед лицем царя Юдейського, 25 За те, що покинули мене й кадили іншим богам, щоб гнівати мене всіма вчинками рук своїх. І гнів мій запалає над сим місцем, і не згасне. 26 А цареві Юдейському, пославшому вас запитати в Господа, скажіть так: ось як говорить Господь, Бог Ізраїлів, про слова, що ти чув: 27 Тим, що помякшило твое серце, і ти впокорився перед Богом, почувши слова його про се місце й про осадників його, — і ти впокоривсь передо мною, й роздер одежду свою, і плакав передо мною; то й я вислухав тебе, говорити Господь: 28 От я прилучу тебе до батьків твоїх, і зложать тебе в твое гробовище в спокої, і не побачиш на свої очі всього того лихоліття, що я нашлю на се місце й на осадників його. І принесли цареві відповідь. 29 І послав царь, і зібрав усіх старшин із Юдеї та Ерусалиму. 30 І пішов царь у дім Господень, а з ним усі Юдеї й осадники Ерусалимські, ѿ съвященники й левіти, і ввесь народ від найбільшого до найменшого; і він прочитав їм голосно всі слова книги завіту, знайденої в домі Господньому. 31 І став царь на свійму місці, і постановив завіт перед лицем Господа, яти в слід за Господом і держати заповіді його, і обявлення його, і постанови його з усього серця свого й з усієї душі своєї, щоб здійснити слова завіту, написані в сій книзі. 32 І звелів царь ствердити се клятбою всім, що знаходились в Ерусалимі і в землі Беніaminовій; і почали осадники Ерусалимські поводитись по завіту Бога, Бога батьків своїх. 33 І повідкидав Йосія всю гидоту з усіх земель, що в синів Ізраїлевих; і приказав усім, що знаходились в Ізраїлі, служити Господеві, Богові своїму. І за ввесь час животя його не отступали вони від Господа, Бога отців своїх.

35 І справив Йосія в Ерусалимі паску Господеві, і закололи ягня паскальне чотирнадцятого дня першого місяця. 2 І поставив він съвященників на їх урядах, і заохочував їх до служби в домі Господньому. 3 І сказав левітам, наводившим на путь усіх Ізрайлітян, присвяченним Господеві: Поставте скриню съвяту в храмі, що його збудував Соломон, син Давидів, царь Ізраїлів; непотрібно

вам носити її на плечах; служіть тепер Господеві, Богові нашому, і народові його, Ізраїлеві. 4 Станьте по поколіннях ваших, по чергах ваших, як приказано Давидом, царем Ізраїлевим, і як приказано Соломоном, сином його; 5 і стійте в съягині по відділах поколінь братів ваших, синів народу, і по розділу поколінь у левітів. 6 і заколіте паскальне ягня, і посвятіться, і приготуйте братів ваших, щоб чинили по слові Господньому через Мойсея. 7 і дав Йосія даром синам народу, всім, що там знаходилися, із отар ягнят та молодих козлів, усе на жертву паскальну, числом трийцять тисяч, і три тисячі волів. Се з майна царевого. 8 Та й князі його давали по щирості даром народові, съященникам і левітам. А Хелкія і Захарія, і Ехіл, зверхники в домі Божому, дали съященникам на жертву паскальну дві тисячі шістьсот (овець, ягнят та козлів) і трисота волів; 9 А Хананія і Шемая і Натанал, брати його, і Хашавія, і Еїл і Йоазавад, начальники над левітами, подарували левітам на жертву великомудру (овець) пять тисяч та пятьсот волів. 10 Так уладжено (все) до служби. I стали съященники на своє місце, та й левіти по своїх чергах, по царському наказу. 11 і закололи ягня паскальне. I съященники кропили кровлю, беручи її з рук левітів, а левітиздомали скіру. 12 і розділили призначене на всепалення, й те що малось роздати по відділах поколінь у народі на приноси Господеві, як написано в книзі Мойсейовій. Те ж саме зробили й з волами. 13 I спекли ягня паскальне на жару, по постанові; а мирні жертві варили в казанах, горшках та в ринках, і роздали швидко всьому народові; 14 A потім варили собі й съященникам, бо съященники, сини Ааронові, робили коло приносин всепалення та коло жиру до ночі; тим то й варили левіти собі й съященникам, синам Аароновим, напослідку. 15 A съпівці, сини Асафові, зіставались на своїх місцях, по постанові Давида, й Асафа, і Емана та Ідитуна, віщого царського, та й воротарі при кожній брамі; їм не було чого відходити від своєї служби, бо їх брати, левіти, варили для їх. 16 Оттак була впорядкована вся служба Господеві того дня, щоб обходити паску і принести всепалення на жертвовнику Господньому після приказу царя Йосії. 17 I справляли сини Ізраїлеві, що там були, паску в той час і съято

опрісноків через сім днів. 18 I не справляли такої паски в Ізраїлі від часів пророка Самуїла; та й зпоміж усіх царів Ізраїлевих не обходив ні один такої паски, яку справив Йосія, й съященники, й левіти, й усі Юдеї, й Ізрайлитяне, що там були, й осадники Ерусалимські. 19 Вісімнайцятого року царювання Йосіїного съятивовано сю паску. 20 Після цього всього, що зробив Йосія в домі Божому, пішов Нехао, царь Египецький, на війну до Кархемису на Евфраті; і вийшов Йосія на зустріч йому. 21 I послав Нехао до його посланців сказати: Що мені й тобі, царю Юдейському? Не проти тебе йду я тепер, але туди, де в мене війна. I Бог звелів мені поспішати; не спротивлюйся Богові, що зо мною, щоб він не згубив тебе. 22 Але Йосія не оступився від його, а налагодився, щоб стати до битви з ним, і не послухав слів Нехао з уст Божих, і виступив до битви на рівнині Мегиддо. 23 I стрільнули стрілці на царя Йосію; й сказав царь своїм слугам: Відведіть мене, бо я тяжко ранений. 24 I звели його слуги його з колесниці, і посадили його на другий віз, що був у його, і відвезли його в Ерусалим. I вмер він, і поховали його в гробовищах батьків його. I плакали Юдея й Ерусалим за Йосією. 25 Оплакав Йосію й Еремія в пісні плакальній; і всі съпівці та съпівачки говорили про Йосію в своїх плакальних піснях, відомих до цього часу, й передали їх на вжиток в Ізраїлі; й записані вони в книзі пісень плакальних. 26 Прочі дії Йосії і чесноти його, згідні з приказаним у законі Господньому, 27 I вчинки його, перші й останні, записані в книзі царів Юдейських та Ізраїльських.

36 I взяв народ землі Йоахаза, сина Йосіїного, і настановили його царем замість батька його, в Ерусалимі. 2 Було ж Йоахазові двайцять і три роки, як став царем, а царював три місяці в Ерусалимі. 3 I скинув його царь Египецький, прийшовши в Ерусалим, і накинув на край данину сто талантів срібла й талант золота. 4 I настановив царь Египецький царем над Юдеєю та Ерусалимом Еліакима, брата його, і змінив імення його на Йоакима; а Йоахаза, брата його, взяв Нехао та одвів його в Египет. 5 Йоакимові було двайцять пять років, як став він царем, а царював він в Ерусалимі одинайцять років. I робив він невгодне в очах Господа, Бога свого. 6 Проти його виступив

Навуходонозор, царь Вавилонський, і закував його в кайдани, щоб відвести його в Вавилон. **7** I переніс Навуходонозор частину посуду дому Господнього в Вавилон, і зложив його в своїй божниці в Вавилоні. **8** Прочі дії Йоакима й гидоти його, які він чинив, і які в йому знайдено, списані в книзі царів Ізраїльських та Юдейських. I став царем Ехонія, син його, замість його. **9** Ехоній було вісімнайцять років, як став царем, а царював він у Ерусалимі три місяці й десять день. I робив він невгодне в очах Господніх. **10** Через рік послав царь Навуходонозор і звелів взяти його в Вавилон разом із дорогим посудом дому Господнього, і настановив царем над Юдеєю й Ерусалимом Седекію, брата його, **11** Седекій було двайцять один рік, як став царем, а царював він в Ерусалимі одинайцять років. **12** I чинив він невгодне в очах Господа, Бога свого. Він не впокорився перед пророком Еремією, що говорив із уст Господніх. **13** I відпав від царя Навуходонозора, взявшого клятву з його в ім'я Бога, — й вчинив тугою шию свою й серце своє таким упрямим, що не обернувся до Господа, Бога Ізрайлевого. **14** До того ще й уся старшина між съященниками й народом трішила багато, йдучи слідом за всіми гидотами поганськими, й поганили дом Господень, що він посвятив в Ерусалимі. **15** I Господь, Бог батьків їх, посылав до їх посланців своїх з раннього ранку, бо жалував він свій народ і пробуток свій. **16** Але вони знущались над посланими від Бога й нехтували його словами, й глузували з пророків його, доки не зійшов гнів Господа на народ його так, що не було йому спасення. **17** I навів він на їх Халдейського царя, — а той повбивав молодиків їх мечем в домі съятому їх, і не пожалував ні хлопця ні дівчини, ні старого, ні сивого: все віддав Бог в руку його. **18** I ввесь посуд дому Божого, великий і малий, і скарби дому Господнього, й скарби царя та його князів, усе попереносив він у Вавилон. **19** I спалили дім Божий, і збурили мур Ерусалимський, і попалили огнем усі його палати, і всі дорогоцінності його поруйнували. **20** I попереводив він у Вавилон всіх, хто зістався від меча, й були вони невольниками його й синів його аж до часу царювання царя Перського, **21** Доки не справдилось слово Господнє через уста Еремії, й земля не відсвяткувала субот своїх.

Бо через увесь час запустіння вона суботувала, доки не скінчилось сімдесят років. **22** A першого року Кира, царя Перського, — щоб справдилось слово Господнє через Ереміїні уста, — збудив Господь дух Кира, царя Перського, і він велів оповістити по всьому своєму царству словом і письмом, і сказати: **23** Так говорить Кир, царь Перський: Господь, Бог небесний, дав мені всі царства на землі, й звелів мені збудувати йому дім в Ерусалимі, що в Юдеї. Хто є поміж вами — з усього народу його, нехай буде Господь, Бог його, з ним і нехай ійде туди.

Ездра

1 Першого року Кира, царя Перського, — щоб справдилось слово Господне, через Ереміїні уста, — розбудив Господь дух Кира, царя Перського, й він звелів оповістити по всьому своєму царстві словом і письмом: **2** Так говорить Кир, царь Перський: Господь, Бог небесний, дав мені всі царства на землі, й звелів мені збудувати йому дім в Ерусалимі, що в Йudeї. **3** Хто є зпоміж вас з усього народу його, — нехай буде Бог його з ним — і нехай ійде в Ерусалим, що в Йudeї, і буде дім Господа, Бога Ізрайлевого, того Бога, що в Ерусалимі. **4** А всі ті, що зістались, по всіх місцях, де б хто ні жив, нехай допоможуть йому осадники того місця сріблом і золотом, і інчим добром та товаром, жертвуючи по добрій волі на дом Божій, що в Ерусалим! **5** І знялись голови над поколіннями Юдиними та Беняминовими, й съвященники й левіти, кожний, в кому Бог розбудив дух його, щоб ійти будувати дом Господень, що в Ерусалимі. **6** І всі іх сусіди допомагали їм срібними посудинами, золотом і інчим добром і товаром, та дорогими речами окрім усяких добровільних дарів на храм. **7** І царь Кир виніс посуд дому Господнього, що Набуходонозор забрав був з Ерусалиму та зложив в домі свого бога, — **8** І виніс його Кир, царь Перський, рукою Митридата скарбника; а сей, перелічивши, здав його Шешбазарові, князеві Юдейському. **9** І ось число їх: блюд золотих трийцятеро, блюд срібних тисяча, ножів двайцять девять; **10** Чаш золотих трийцять, чаш срібних інших чотириста десять, других посудин тисяча. **11** Усіх посудин, золотих та срібних, п'ять тисяч чотириста: Усе це взяв із собою Шешбазар, як одислано виселенців із Вавилону в Ерусалим.

2 Оце сини краю з виселених бранців, що їх Набуходонозор, царь Вавилонський, одвів був у Вавилон, повернувші в Ерусалим та Юдею, кожний в свое місто, — **2** Прийшовші з Зоровавелем, Ісусом, Неемією, Сараєм, Реелаєм, Мардохеєм, Білшаном, Мисфаром, Бигваєм, Рехумом, Бааном. Число людей народу Ізрайлевого: **3** Синів Пароша дві тисячі сто сімдесят два; **4** Синів Сафатії триста сімдесят два; **5** Синів Арака сімсот сімдесят п'ять; **6** Синів Пахат-Моава, з синів Ісуса та Йоаба,

дві тисячі вісімсот дванайцять; **7** Синів Елама тисяча двісті п'ятьдесят чотири; **8** Синів Заттуя девятьсот сорок п'ять; **9** Синів Закхая сімсот шістьдесят; **10** Синів Банія шістьсот сорок два; **11** Синів Бебая шістьсот двайцять три; **12** Синів Азгада тисяча двісті двайцять два; **13** Синів Адоникама шістьсот шістьдесят шість; **14** Синів Бігбая дві тисячі п'ятьдесят шість; **15** Синів Адина чотириста п'ятьдесят чотири; **16** Синів Атера, з дому Езекії, девятьдесят вісім; **17** Синів Безая триста двайцять три; **18** Синів Йори сто дванайцять; **19** Синів Хашума двісті двайцять три; **20** Синів Гиббара девятьдесят п'ять; **21** Що родом з Бетлеему, — сто двайцять три; **22** Мужів з Нетофи п'ятьдесят шість; **23** Мужів з Анатота сто двайцять вісім; **24** Що родом з Азмавета, сорок два; **25** Що родом з Кірят-Яриму, Кефіри та Beerоту, сімсот сорок три; **26** Що родом з Рами та Геві, шістьсот двайцять один; **27** Мужів з Міхмаса сто двайцять два; **28** Мужів з Бетеля та Гая двісті двайцять три; **29** Що родом з Нево, п'ятьдесят два; **30** Що родом з Магбиша, сто п'ятьдесят шість; **31** Синів другого Елама тисяча двісті п'ятьдесят чотири; **32** Синів Хирама триста двайцять; **33** Що родом з Лидди, Хадида та Оно, сімсот двайцять п'ять; **34** Що родом з Ерихону, триста сорок п'ять; **35** Що родом з Сенаї, три тисячі шістьсот трийцять; **36** Съвященників: синів Едаї, з дому Ісусового, девятьсот сімдесят три; **37** Синів Іммера тисяча п'ятьдесят два; **38** Синів Пашхура тисяча двісті сорок сім; **39** Синів Харима тисяча сімнайцять; **40** Левітів: синів Ісуса та Кадмуїла, з Годавіїніх синів, сімдесят чотири; **41** Сыпівців: синів Асафа сто двайцять вісім; **42** Синів воротарів: сини Шаллума, сини Атерові, сини Тилмонові, сини Аккузові, сини Хатітині, сини Шоваєві, — всього сто трийцять девять. **43** Нетинеїв: сини Зихи, сини Хасуфи, сини Таббаота, **44** Сини Кероса, сини Сіяги, сини Фадона, **45** Сини Лебани, сини Хагаби, сини Аккува, **46** Сини Хагава, сини Шамлая, сини Ханана, **47** Сини Гіддела, сини Гахара, сини Реаї, **48** Сини Резина, сини Некоди, сини Газзама, **49** Сини Уззи, сини Песеаха, сини Бесая, **50** Сини Асни, сини Меунима, сини Нефисима, **51** Сини Бакбука, сини Хакуфи, сини Хархура, **52** Сини Базлути, сини Мехіди, сини Харші, **53** Сини Баркоса, сини Сіси, сини Тамаха, **54** Сини Незіяха, сини Хатифи, **55** Сини слуг Соломонових: сини Сотая,

сини Гассоферета, сини Феруди, **56** Сини Яали, сини Даркона, сини Гіддела, **57** Сини Сефатії, сини Хаттила, сини Похерета з Газзебаїма, сини Амія, **58** Усього — нетинеїв і синів слуг Соломонових триста дев'ятьдесят два. **59** А оце ті, що вийшли з Телмелаха, Тел-харші, Херуб-Аддан-Іммера, та що не могли сказати про своє поколінне й про своє племя — чи вони від Ізраїля: **60** Сини Делаї, сини Товїї, сини Некоди, шістсот п'ятьдесят два. **61** А з синів съвященницьких: сини Хабаї, сини Гаккоза, сини Берзеллія, що взяв жінку з дочок Берзеллія, Галаадія, й став зватись їх іменнем. **62** Вони шукали свого родовідного запису, та не знайшлося його, та через те вилучено їх від съвященства. **63** І Тиршата сказав їм, щоб вони не єли від великих съвятощів, доки не настане съвященник із уріном і туммімом. **64** Усієї громади загалом було сорок дві тисячі триста шістдесят душ, **65** Окрім слуг їх та служебок їх, а тих було сім тисяч триста трийцять сім, а між ними съпівців та съпівачок двісті. **66** Коней в їх — сімсот трийцять шість; мулів у них двісті сорок п'ять; **67** Верблюдів у їх чотириста трийцять п'ять; ослів шість тисяч сімсот двайцять. **68** Декотрі з голов над поколіннями, прийшовши до дому Господнього, що в Ерусалимі, жертвували доброхіт на дім Божий, щоб наново поставити його на основах його. **69** По своїй змозі дали вони до скарбівні на веденнє роботи шістдесят одну тисячу драхм золота і п'ять тисяч мін срібла, та сто съвященницьких риз. **70** І стали жити съвященники й левіти, й народ і съпівці, й воротарі, і нетинеї в своїх містах, і ввесь Ізраїль по своїх містах.

3 Як настав сьомий місяць, і Ізрайлеві сини вже були в містах, тоді зібрався народ, як один чоловік, в Ерусалимі. **2** І встав Ісус, син Йоседеків, і брати його, съвященники, й Зоробабель, син Салатіїлів, та брати його, і построїли вони жертвник Богові Ізрайлевому, щоб приносити на йому всепалення, як написано в законі Мойсея, чоловіка Божого. **3** І поставили жертвник на основі його, бо вони боялись народів чужоземніх; і почали приносити на йому всепалення Господеві, всепалення поранішні й вечірні. **4** І справили празник кучок, як написано, з щоденным всепаленнем в наказаному числі, після постанови на кожний день. **5** І потім приносили всепаленне повсячесне, нового місяця

й на всі съвята, присвячені Господеві, й доброхітні приноси Господеві від кожного, хто був щирий. **6** Від першого таки дня сьомого місяця почали приносити всепалення Господеві. А під храм Господень не були ще основи заложені. **7** І стали видавати срібло камяновесам і теслям, і харч і напої й оливу Сидонцям та Тирійцям, щоб приставляли кедрину з Ливану морем у Яфу, по дозволу Кира, царя Перського. **8** Другого року після свого приходу до дому Божого в Ерусалим, другого місяця, Зоробабель Салатіїленко, та Ісус Йоседекієнко, та другі брати їх, съвященники й левіти, й усі прибувші з полону в Ерусалим, зробили початок і поставили левітів від двайцяти років і старших до нагляду за роботою дому Господнього. **9** І стали Ісус, його сини й брати його; Кадмійл і сини його та сини Юдині, як одна душа, до догляду за виконавцями робіт коло дому Божого, а так само й сини Хенададові, та сини їх і брати їх, левіти. **10** Як же мулярі заложили храм Господній, тоді поставили съвященників в їх ризах з трубами, а левітів, синів Асафових, з кимвалами, щоб славити Господа по постанові Давида, царя Ізрайлевого. **11** І почали вони навперемінки съпівати: „Хваліть“ та „Оповідайте про Господа, бо добрий, бо віковічна ласка його до Ізраїля“, і весь народ кричав грімким голосом, прославляючи Господа за те, що заложено дому Господень. **12** Однаке багато зпоміж съвященників та левітів і голов у поколіннях, дідів, що бачили давніший храм, плакали голосно при закладинах сього храму в їх очах, але багато й викликувало з радощів дуже голосно. **13** Та народ не міг розібрати криків радісних і голосіння народнього, бо народ викликував голосно, й голос чути було далеко.

4 І почули вороги Юдині та Беняминові, що повернувші з полону будують храм Господеві, Богові Ізрайлевому; **2** І прийшли до Зоробабеля і до голов над поколіннями та й сказали їм: Будемо й ми будувати з вами, бо, як ви, так і ми звертаємося до Бога вашого й приносимо йому жертви від часів Асардана, царя Сирийського, що перевів нас сюди. **3** І відказав їм Зоробабель та Ісус і інчі голови поколінь Ізраїльських: Не будувати вам вкупі з нами дому Богові нашому; ми самі будувати мемо дому Господеві, Богові Ізрайлевому,

як звелів нам царь Кир, царь Перський. 4 I почав народ того краю здергувати руки народу Юдейського та перепиняти його в будуванні; 5 I підкуповували проти їх порадників, щоб у нішо обернути задумане ними діло — через увесь час життя Кира, царя Перського, аж до царювання Дарія, Перського царя. 6 A за царювання Агасвера, на початку його царювання, написали обвину на осадників Юдеї та Ерусалиму. 7 За часів Артаксеркса писали Бишлам, Митридат, Табім й інчі їх товариши до Артаксеркса, царя Перського. А листи були писані Сирийськими буквами й Сирийською мовою. 8 Рехум, радник, та Шимшай, писар, писали один лист проти Ерусалиму до царя Артаксеркса такий: 9 Радник Рехум і писар Шимшай, та інчі їх товариши, — Динеї та Афарсатхеї, Тарпелей, Апарси, Арехяни, Вавилонцї, Сусанцї, Даги, Еламитцї, 10 Та інчі народи, що їх попреселяв Аснафар (Сеннахирим), великий та славний, і осадив в Самарийських містах і по інчих містах за рікою, й інче таке. 11 A оце випис з листу, що послали до його: Цареві Артаксерксові — слуги твої, люди, що живуть за рікою, бажають здоровля; 12 Нехай буде відомо цареві, що Юдеї, котрі вийшли від тебе, прийшли до нас в Ерусалим, будують се непокірливе та недобре місто, й мури виводять і підвалини їх вже полагодили. 13 Нехай же буде відомо цареві, що, як се місто буде збудоване й мури будуть поновлені, то вони не будуть давати нї податків, нї чиншу, нї граничної оплати, і нанесуть царському скарбові шкоду. 14 Коли ж ми чмо сіль від царського двору, й не можемо дивитись на шкоду цареві, то й посилаємо доносини до царя. 15 Нехай пошукають в літописній книзі батьків твоїх, а знайдеш в тій літописі, й довідаєшся, що се місто — місто бурливе й шкідливе для царів та країв, і що воно одпадало з давніх-давен, за що се місто й спустошено. 16 Через се ми сповіщаємо цареві, що коли се місто буде добудоване й мури його докінчені, то після того не буде в тебе держави за рікою. 17 Царь послав відповідь радникові Рехумові і писареві Шимшаєві, і інчим їх товаришам, що жили в Самарії та по інших містах на заріччі: „Мир“ й таке інче. 18 Листи, що ви прислали до мене, виразно прочитано передо мною; 19 A від мене дано приказ, — і шукали, й знайшли,

що се місто з давніх-давен піднімалось на царів, і бували в йому ворохобнечі та повстання, 20 I що в Ерусалимі були царі могучі й володіючі над усім заріччем, і давано їм податки, чинш й граничну оплату. 21 Тим то дайте приказ, щоб сі люди перестали робити, та щоб се місто не будувалось, доки від мене буде даний приказ. 22 I будьте обережні, щоб не зробити в сьому якого недогляду. Навіщо попускати, щоб збільшувалось зло на шкоду царям? 23 Як тільки сей лист від царя Артаксеркса прочитали перед Рехумом та писарем Шимшаєм й їх товаришами, пійшли вони, не гаючись, в Ерусалим до Юдеїв, і спинили сильною узброєною рукою їх роботу. 24 Тоді спинилась робота при домі Божому, що в Ерусалимі, і сей спин тягся до другого року царювання Дарія, царя Перського.

5 Але пророк Аггей та пророк Захарія, внук Адди, говорили Юдеям, що були в Юдеї та в Ерусалимі, пророцькі речі іменем Бога Ізрайлевого. 2 Тоді встали Зоробабель, син Салатиїлів, та Ісус, син Йоседеків, і почали будувати дім Божий в Ерусалимі, а з ними пророки Божі, що їх піддержували. 3 В той час прийшли до їх Татнай, князь зарічний, і Шетар-Бознай, і їх товариши, й сказали їм: Хто дав вам дозвіл будувати дім сей і доробляти ці мури? 4 Тоді ми сказали їм імення тих людей, що дали почин до сього будування. 5 Але й око Бога їх було над тими, що старшували над Юдеями, й вони не боронили їм, доки не відослали справи до Дарія, й доки не прийшов присуд в сьому ділі. 6 Оце зміст письма, що його послав Татнай, зарічний начальник області, та Шетар-Бознай з своїми товаришами — Афарсахеями, що за рікою (Евфратом), до царя Дарія. 7 В листі, що вони послали до його, ось що було написано: Даріеві цареві — всякий мир! 8 Нехай буде відомо цареві, що ми ходили в Юдейську країну, до дому Бога великого; і будують його з великого каменя, й деревню вкладають в стіни, і робота ся робиться швидко, й з поспіхом йде в їх руках. 9 Тоді ми спитали в тіх старшин і сказали їм так: Хто дав вам дозвіл будувати дім сей і дороблювати сі мури? 10 А окрім того ми спитали в їх про їх імення, щоб дати знати тобі й написати імення тих людей, котрі в їх передують. 11 А вони

відповіли нам такими словами: Ми слуги Бога неба й землі, а будуємо дім, що був збудований багато років передніше, — і великий царь в Ізраїлі будував його й скінчив його. **12** Та як наші батьки розгнівали Бога небесного, віддав він їх в руку Навуходонозора, царя Вавилонського, Халдейця; а він зруйнував сей дім, і виселив народ у Вавилон. **13** Але першого року Кирівого, царя Вавилонського, дав царь Кир дозвіл збудувати сей дім Божий; **14** Та й посуд дому Божого, золотий і срібний, що виніс Навуходонозор із храму Ерусалимського та відніс у храм Вавилонський, — виніс царь Кир із храму Вавилонського, й віддав його Шешбазарові, що його настановив начальником області, **15** і сказав йому: Візьми сей посуд, пійди та віднеси його в храм Ерусалимський, і нехай будують дім Божий на своєму місці. **16** Тоді той Шешбазар прийшов, заложив дім Божий в Ерусалимі; і від того часу й досі будують його, та ще не скінчили. **17** I так, коли царева воля, нехай пошукають в домі царських книгозборів, там у Вавилоні, чи справді царь Кир дав дозвіл будувати сей дім Божий в Ерусалимі, а царську волю про се нехай пришлють до нас.

6 Тоді дав царь Дарій приказ, і шукали в Вавилоні в книгоскладі, в домі, де складали царські скарби. **2** I знайшли в Екбатані, в палаті, що в країні Мидії, один звій, а в йому написано так: Про пам'ять: **3** Першого року царя Кира дав царь Кир приказ про дім Божий в Ерусалимі: Нехай будують дім на тому місці, де приносять жертви, й нехай заложать тривкі основи під його; ввершину він на шістьдесят локот, а завширшки на шістьдесят локот; **4** Рядів з великого каміння три, а з дерева один ряд; кошти же нехай видають з царського дома. **5** Та й посуд дому Божого, золотий і срібний, що Навуходонозор виніс із храму Ерусалимського та відніс у Вавилон, нехай вернеться і піде в храм Ерусалимський, кожний на місце своє, і нехай буде зложений в дімі Божому. **6** I так, Татнаю, зарічний начальнику країни, Й Шетар-Бознаю, з вашими товаришами, Афарсахеями, що за рікою, уступітесь звідтіля. **7** Не спиняйте роботи при сьому дімі Божому; нехай князь Юдейський та Юдейські старшини будують сей дім Божий на його місці. **8** Ще ж дается від

мене приказ про те, в чому ви маєте допомагати тим старшинам Юдейським при будуванні того дому Божого, а то: з майна царського з зарічаних поборів — зараз беріть і давайте тим людям, щоб робота не ставала; **9** I скільки потрібно — чи телят, чи баранів або ягнят до всепалення Богові небесному, так само пшениці, соли, вина й оліви, як скажуть съященники Ерусалимські, нехай буде видавано їм день-у-день без гаяння, **10** Щоб вони приносили жертву милу Богові небесному й молились за життє царя та синів його. **11** Від мене ж дается приказ, що коли який чоловік змінить сю постанову, то буде вийняте бервено з хати його, й буде він піднятий та прибитий цъяхами до його, а його хата буде за те розвалена. **12** I Бог, що його імення там пробуває, нехай скине кожного царя й народ, що простягнув би руку свою, щоб змінити се на шкоду сього дому Божого в Ерусалимі. Я, Дарій, дав сей приказ; нехай буде він пильно виконуваний. **13** Тоді Татнай, зарічний начальник країни, Шетар-Бознай й іх товариши так дійсно робили, як звелів царь Дарій. **14** А старшини Юдейські будували щасливо дальше, як віщував Аггей пророк та Захарія, син Адди. I збудували вони й скінчили по волі Бога Ізрайлевого й по волі Кира, Й Дарія, Й Артаксеркса, царів Перських. **15** I скінчили сей дім на третій день місяця Адара, шостого року царювання царя Дарія. **16** I справили сини Ізрайлеві, съященники й левіти, й інші повернувші з полону посьвященне сього дому Божого з радощами. **17** A при посьвященні сього дому Божого принесли: сто волів, двісті баранів, чотириста ягнят та дванадцять козлят на жертву за гріх за всього Ізраїля, по числу поколінь Ізрайлевих. **18** I понастановляли съященників по їх відділах і левітів по їх чергах на службу Божу в Ерусалимі, як написано в книзі Мойсейовій. **19** I справили повернувші з полону паску чотирнайцятого дня першого місяця; **20** Bo обчистились съященники й левіти, — усі до одного були вони чисті; й позарізували великоліні ягњата для всіх, повернувших з полону, для своїх братів съященників і для себе. **21** I или сини Ізрайлеві, повернувші з переселення, й усі, що до їх попереходили від погані краївих народів, щоб обертатись до Господа, Бога Ізрайлевого. **22** I справляли съято опрісноків сім день в радощах,

бо Господь звеселив їх і навернув до їх серце царя Ассирийського, щоб скріпити їх руки до будовання дому Господа, Бога Ізрайлевого.

7 Після сих подій, за царювання Артаксеркса, царя Перського, Ездра, син Сераїн, сина Азарії, сина Хелкії, **2** Сина Шаллума, сина Садока, сина Ахитува, **3** Сина Амарії, сина Азарії, сина Мерайота, **4** Сина Зерахії, сина Уззія, сина Буккія, **5** Сина Авишуя, сина Пинееса, сина Елеазара, сина Аарона, — первосьвященника, — **6** Сей Ездра вийшов з Вавилону. Він був письменник, тямущий в законі Мойсейовому, що його дав Господь, Бог Ізрайлів. I дав йому царь усе, чого він забажав, бо рука Господа, Бога його, була над ним. **7** Пішли ж із ним до Ерусалиму й декотрі з синів Ізрайлевих, і з съвященників, і левітів, і съпівців, і воротарів, і нетинеїв — съомого року царя Артаксеркса. **8** I прийшов він у Ерусалим пятого місяця, — съомого ж року царя. **9** Bo першого дня першого місяця був початок виходу з Вавилону, й першого дня пятого місяця прийшов він у Ерусалим, — бо добродійна рука Бога його була над ним; **10** Bo Ездра звернув серце своє на те, щоб виучувати закон Господній і виконувати його, й навчати в Ізраїлі закону й правди. **11** A оце зміст письма, що його дав царь Артаксеркс Ездрі, съвященниковій письменникові, що навчав слів заповідей Господніх і законів його в Ізраїлі: **12** Артаксеркс, царь над царями, Ездрі съвященникові, вчителеві закону Бога небесного, велико вченому, й так дальше. **13** Від мене дано наказ, щоб в царстві моему кожний з поміж народу Ізрайлевого й з съвященників його та левітів, хто бажаєйти до Ерусалиму, ійшов з тобою. **14** Bo ти посланий від царя й сімох дорадників його, щоб навідати Юдею й Ерусалим в законі Бога твоего, що є в руці твоїй, **15** I щоб приставити срібло та золото, що царь і дорадники його пожертвували Богові Ізраїлевому, що його пробуток в Ерусалимі, **16** I все срібло та золото, яке ти збереш по усій країні Вавилонській, разом із добровільними дарами від народу й съвященників, що пожертвуують на дім Бога свого, що в Ерусалимі; **17** To ж накупи зараз за сї гроши волів, баранів, ягнят і хлібних приносів до їх, і ливних жертв до їх, і принеси їх на жертівник дому Бога вашого в Ерусалимі. **18** I що ти й брати твої поміркуєте зробити з лишнього срібла та

золота, те по волі Бога вашого робіть. **19** I посуд, що тобі даний до служби в домі Бога твоего, постав перед Богом Ерусалимським. **20** A иже потрібне до дому Бога твоего, що ти завважаєш потрібним, давай з дому царських скарбів. **21** A від мене, царя Артаксеркса, дається приказ усім скарбівничим, що за рікою: Усе, чого вимагати ме в вас Ездра, съвященник і вчитель закону Бога небесного, зараз давайте: **22** Срібла до сотні талантів, пшениці до ста корців, і вина до ста вader, а таки до ста вader оливи, соли же без указання скількості. **23** Усе, що звелів Бог небесний, має робитись пильно для дому Бога небесного, (глядіть, щоб часом хто не простяг руки на дім Бога небесного,) щоб не було гніву його на царство, царя та синів його. **24** I нехай буде відомо вам, щоб нї на кого з съвященників або левітів, съпівців, воротарів, нетинеїв і прислуги при съому домі Божому не накладати нї податків, нї чиншу, нї граничної оплати. **25** A ти, Ездро, по премудрості Бога твоего, що в твоїй руці, настанови урядників і суддів, щоб вони судили ввесь народ за рікою, — усіх що знають закони Бога твоего, а хто не знає, тих учіть. **26** A хто не буде певнити закону Бога твоего й царевого закону, над тим нехай без гаяння роблять суд, чи то на кару смертю, чи на вигнаннє, чи на кару грошеву, або на заперте в тюрму. **27** Слава Господеві, Богові отців наших, вложившому в серце цареві, щоб прикрасити дом Господній, що в Ерусалимі, **28** I прихилившому до мене ласку царя й дорадників його, й усіх могучих князів царевих! I я набрав духа, бо рука Господа, Бога моого, була надо мною, й я зібрав передових ув Ізраїлі, щоб пішли зо мною.

8 I оце голови в поколіннях і родовід тих, що вийшли зо мною з Вавилону за царювання царя Артаксеркса: **2** 3 синів Пинеесових — Герсон; із синів Ітамарових — Даниїл; із синів Давидових — Хаттуш; **3** синів Шеханії, з синів Пароша — Захарія, а з ним по рододівному списові сто п'ятьдесят душ мужого полу; **4** 3 синів Пахат-Моава, Елеєгенай, син Зерахії, а з ним двісті душ мужого полу; **5** 3 синів (Затоя) Шеханії — син Яхазиїлів, а з ним триста душ мужого полу; **6** 3 синів Адина, Евед Йонатаненка, а з ним п'ятьдесят душ мужого полу; **7** 3 синів Елама, Ешаїя Аталіенка, а з ним

сімдесятер душ мужого полу; **8** З синів Сафатії, Зевадія Михайленко, а з ним вісімдесятер душ мужого полу; **9** З синів Йоаба, Обадія Ехіленко, а з ним двісті вісімнайцять душ мужого полу; **10** З синів (Баанія), Шеломит Йосифієнко, а з ним сто шістьдесятер душ мужого полу; **11** З синів Бевая, Захарія Беваенко, а з ним двайцять вісім душ мужого полу; **12** З синів Азгада, Йоханан Гаккаганенко, а з ним сто десятер душ мужого полу; **13** З синів Адоникама останок, а се їх імення: Елифелет, Егел і Шемаїя, а з ними шістьдесятер душ мужого полу; **14** З синів Бигвая, Утай та Заббуд, а з ними сімдесятер душ мужого полу. **15** Я зібрав їх коло ріки, що вливается в Агаву, й там простояли ми три дні, а як я переглянув народ та съященників, то з синів Левії не знайшов там нікого. **16** I послав я покликати Еліезера, Аріела, Шемаїю і Елнатана, й Ярива, Елнатана, й Натана, і Захарію, й Мешуллама — головних, і Йохрива та Елнатана — вчених; **17** I дав їм наказ до Іддо, старшини в твердині Касифії, ѹ вложив їм в уста, що говорити до Іоддо й братів його, нетинеїв в місцевості Касифії, щоб вони привели до нас послужників для дому Бога нашого. **18** I привели вони до нас, бо добродійна рука Бога нашого була над нами, чоловіка розумного, з синів Малхія, сина Левіїного, сина Ізраїлевого, се б то Шеревію, й синів його, й братів його, вісімнайцять душ; **19** I Хашавію, а з ним Ешайю з синів Мераріїних, і братів його, й синів їх — двайцять; **20** A з нетинеїв, що їх призначив був Давид та князій його до послуги левітам, двісті дванайцять нетинеїв; усі вони названі по іменнях. **21** I оповістив там піст коло ріки Агави, щоб нам впокоритись перед лицем Бога нашого, та просити в його щасливої дороги для себе й наших дітей, та для усього нашого добутку; **22** Bo мені було сором прохати в царя війська та кінноти для нашого захисту від ворога в дорозі, ми бо, говорячи з царем, сказали: рука нашого Бога є найліпша для всіх, хто його шукає, а його сила й гнів його на всіх, хто його покидає! **23** Так то ми постили й просили Бога нашого про се, й він почув нас. **24** I виділив я з старших съященників дванайцять: Шеревію, Хашавію, а з ними десятер із братів їх, **25** I зважив їм срібло й золото й посуд, — усе пожертвоване на дім Бога нашого, що пожертвував царь та дорадники його,

й князій його, та всі Ізрайлитяні, що там були. **26** I віддав їм до рук вагою: срібла шістьсот п'ятьдесятер талантів, а срібного посуду на сто талантів: золота ж сто талантів, **27** A золотих чаш двайцять по тисячу драхм, і дві посудині з крашої блискучої міді, дорогої як золото. **28** I сказав я їм: ви съящені Господеві й посуд съячтій, і срібло та золото — добровільна жертва Господеві, Богові батьків ваших; **29** Будьте же обачні й стережіть се, доки не здасте на вагу начальникам між съященниками та левітами й головам в поколіннях Ізрайлевих в Ерусалимі, в скарбівню дому Господнього. **30** I забрали съященники та левіти зважене срібло і золото та посуд, щоб нести в Ерусалим у дом Бога нашого. **31** I рушили ми від ріки Агави дванайцятого дня першого місяця, щоб ійти в Ерусалим, а рука Бога нашого була над нами і спасала нас від руки ворога й тих, що засідали на нас в дорозі. **32** I прийшли ми в Ерусалим, і перебули там три дні. **33** Четвертого ж дня здали ми під вагу срібло й золото й посуд в дім Бога нашого до рук Меремотові Уріенкові, съященникові, а з ним Елеазарові Пинесенкові, а з ним Йозабадові, синові Ісусовому, і Ноадії Виннуенкові, левітам, **34** Усе під лік та під вагу. I записано все зважене в той таки час. **35** Бранці же, що прийшли з полону, принесли на всепаленне Богові Ізрайловому дванайцять назимків за всього Ізраїля, дев'ятьдесятер шість баранів, сімдесятер сім ягнят та дванайцять козлів на жертву за гріх — усе це на всепаленне Господеві. **36** I передали царський приказ царським сатрапам і зарічанським начальникам країни, а сі пошанували народ і дім Божий.

9 Як усе це було скінчено, приступили до мене старшини й сказали: Народ Ізрайлів, і съященники, й левіти не відділились від народів чужоземських із їх гидотами: від Канааніїв, Геттіїв, Ферезіїв, Евузіїв, Аммоніїв, Моабіїв, Египтіїв та Аморіїв, **2** Bo побрали дочок їх за себе й за синів своїх, і змішалось насіннє съяте з чужородніми народами, а при тому рука що найвидатніїших й головнійших була першою в сїй беззаконності. **3** Почувши се слово, розпанахав я мою спідню й верхню одежду й рвав волоссє на моїй голові та на бороді моїй, і седів смутний. **4** Тоді зібрались до

мене всії, що боялись слова Бога Ізрайлевого задля провини переселенців, я ж седів засумований до вечерньої жертви. 5 А в часі вечерньої жертви встав я з місця мого сумовання, й в розіграній спідній і верхній одежі впав на коліна мої, й зняв мої руки до Господа, Бога мого, 6 І промовив: Боже мій! Я соромлюсь і боюсь здійняти лице мое до тебе, Боже мій, бо беззаконності наші уросли висше голов наших, а провина наша уросла до небес. 7 Від часів батьків наших ми в великих провинах аж по сей день, і за беззаконня наші бували віддавані ми, й царі наші й съященники наші в руки царів чужоземських, і під меч, і в полонь і на грабежі, й на осоромленнє, як воно й по сей день. 8 А тепер на короткий час подано нам помилуваннє від Господа, Бога нашого, що зісталась із нас сяка-така частина, і що дав нам осістись на місці съятинї його, й прояснив наші очі Бог наш, та дав нам трохи ожити в неволі нашій. 9 Ми невольники, та й в нашій неволі не покинув нас Бог наш. І прихилив він до нас ласку царів Перських, щоб дали нам ожити, здвигнути дом Бога нашого й віdbuduvati його з руїн його, та й дали нам захист в Юдеї і в Ерусалимі. 10 А тепер що нам сказати, Боже наш, після цього? Ми бо покинули заповіді твої, 11 Що ти дав через слуг твоїх пророків, кажучи: земля, куди ви йдете, щоб запанувати в їй — се земля нечиста; вона опоганена гидотою чужородніх народів, їх поганею, якою вони сповнили її від кінця до кінця в нечистії своїй. 12 Через се не видавайте ваших дочок за сивів їх, а дочок їх не беріть за синів ваших, і не шукайте мира з ними й добра їх по вік, щоб вам укріпитись і споживати добро землі тої та передати її в спадщину синам вашим на віки. 13 А після всього, що впало на нас за погані вчинки наші й за великі провини наші — хоч ти, Боже наш, пожалував нас не по мірі беззаконностей наших і дав нам таке спасенне, — 14 Невже ж ми будемо знов нарушувати заповіді твої та ріднитись із сими препоганими народами? Чи ж ти не розгніваєшся на нас, так щоб аж викоренити (нас), щоб не осталось ні людини й не було ратунку? 15 Господи, Боже Ізрайлів! праведний еси ти. Бо ми зістались цілі по сей день; і оце ми й з беззаконностями нашими перед лицем твоїм, хоч після того нам неслід би стояти перед лицем твоїм!

10 Коли Ездра так молився й сповідався, плачуши й припадаючи ниць перед домом Божим, зійшлась до його дуже велика громада Ізрайлитян, чоловіків і жінок та дітей, бо й народ дуже плакав. 2 І промовив Шеханія Ехіленко, з синів Еламових, і сказав до Ездри: Ми провинились перед Богом нашим, що побрали за себе чужородніх жінок у народів краєвих, але ще є надія для Ізраїля в сьому ділі; 3 Постановім тепер завіт з Богом нашим, що за радою мого добродія й тих, що шанують заповіді Бога нашого, ми відпустимо всіх жінок і дітей, народжених із них, щоб було по закону! 4 Встань, бо се до тебе належить, а ми з тобою. Успокійся й роби! 5 І встав Ездра й звелів старшинам над съященниками, з левітами і всім Ізраїлем поклятись, що вони так зроблять. І вони поклялись. 6 І встав Ездра й пішов від дому Божого в господу Йоханана Еліашивенка, й прийшов туди. Не їв він хліба й не пив води, бо впав в тугу через провину переселенців. 7 І оповістили по Юдеї й по Ерусалимі всім бувшим в полоні, щоб зібрались в Ерусалим, 8 А хто б не прийшов через три дні, то присудом старшин та начальників буде наложений проклін на все майно його, а він сам буде вилучений від громади бранців. 9 І зібрались за три дні в Ерусалим усі осадники Юдеї та землі Беняминової. А було се девятої місяця, двайцятого дня місяця. І седів увесь народ на майдані коло дому Божого, й дрожав так задля сієї справи як і від дощу. 10 І встав съященник Ездра й промовив до їх: Ви провинились, побравши собі жінок чужоплемінних, і через те збільшили провину Ізраїля. 11 Так покайтесь тепер перед Господом, Богом батьків ваших, і вволіть його волю, й відлучітесь від народів краєвих і від чужородніх жінок. 12 І віdpovів увесь збір і сказав голосно: Як ти сказав, так і зробимо. 13 Але народу багато, й пора дощова та годі стояти на улиці. Та й цього діла не на один день і не на два, бо нас багато нагрішило в сьому ділі. 14 Нехай наши старшини заступлять місце усієї громади, й усі в наших містах, що взяли за себе чужородніх жінок, нехай приходять сюди в призначений час, а з ними старшини з кожного міста й судді його, доки не відвернеться від нас палаючий гнів Бога нашого за сю річ. 15 Тоді взялись за сю справу Йонатан Асаїленко й Яхзія Тиквенко, а

Мешуллам та левіт Шавтай були їм помічниками.
16 І зробили так повернувші з полону: Відділено до сього съященника Ездру, й голов у поколіннях, із кожного їх покоління, а всі вони названі по іменню. І засіли вони, щоб розбірати се діло, першого дня десятого місяця. **17** І покінчили вони дослід про всіх чоловіків, що побрали чужородніх жінок, до першого дня першого місяця. **18** І знайшлись із съященницьких синів побравших жінок чужоплемінніх – із синів Ісуса Йоседекенка й його братів: Маасея, Еліезер, Ярив та Гедалія; **19** І дали вони руки свої на те, що відправлять жінок своїх, та що за свою провину мають принести барана в жертву; **20** І з синів Іммерових: Хананій та Зевадія; **21** І з синів Харимових: Маасея, Елія, Шемаїя, Ехіль та Уззія; **22** І з синів Пашхурових: Еліоенай, Маасея, Ісмаїл, Натанаїл, Йозавад, та Елас; **23** А з левітів: Йозавад, Шимей та Келаїя (він же Клита), Патахія, Юда та Еліезер; **24** А з съпівців: Еліяшив; а з воротарів: Шаллум, Телем та Урій; **25** А з (прочих) Ізрайлитян – із синів Парошових: Рамаїя, Іzzія, Малхія, Міямін, Елеазар, Малхія та Беннія; **26** І з синів Еلامових: Маттанія, Захарія, Ехіел, Авдій, Іремот та Елія; **27** І з синів Заттуних: Еліоенай, Еліяшив, Маттанія, Іремот, Завад та Азиса; **28** І з синів Бевайових: Йоханан, Хананія, Забвай та Атлай; **29** І з синів Ванійових: Мешуллам, Маллух, Адая, Яшув, Шеал та Ерамот; **30** І з синів Пахат-Моавових: Адна, Хелал, Венайя, Маасея, Маттанія, Веселийл, Биннуй та Манассія; **31** І з синів Харимових: Еліезер, Ішшія, Малхія, Шемаїя, Симеон, **32** Бенямин, Маллух, Шемарія; **33** І з синів Хашумових: Матнай, Матата, Завад, Елифелет, Еремай, Манассія та Шимей; **34** І з синів Банійових: Маадай, Амрам та Уел, **35** Бенаїя, Бидая, Келугій, **36** Банея, Меремот, Еліяшив, **37** Маттанія, Матнай, Ясай, **38** Ваній, Биннуй, Шимей, **39** Шелемія, Нatan, Адаїя, **40** Махнаддай, Шашай, Шарай, **41** Азаріел, Шелеміягу, Шемарія, **42** Шаллум, Амарія та Йосиф; **43** І з синів Небових: Еїел, Маттатія, Завад, Зевина, Яддай, Йоель та Бенаїя. **44** Усі ці взяли собі жінок чужоплемінніх, і декотрі з сих жінок породили їм дітей.

Неемія

1 Се оповіданнє Неемії, сина Ахаліїного: В місяці

Кислеві, двайцятого року, був я в Сузах, столичному місті. **2** І прийшов Ханані, один з братів моїх, він і кілька чоловіків з Юдеї. І спітав я їх, як проживають Юдеї, що спаслисі від полону і зістались, та що дієсь у Ерусалимі. **3** І сказали вони мені: Ті, що зістались від полону, пробувають там, в своїх сторонах, в великій біді й в приниженні; та й мур Ерусалимський розвалений, й ворота його попалені огнем. **4** Почувши сі слова, сів я й заплакав, і був смутний кілька день, і постив та молився перед Богом небесним, **5** І говорив: Господи, Боже небес, Боже великий і страшний, додержуючий завіт і ласку тим, що люблять тебе й перестерігають заповіді твої! **6** Нехай будуть уші твої вважливі й очі твої отворені, щоб вислухати молитву слуги твого, якою я тепер день і ніч благаю тебе за синів Ізрайлевих, слуг твоїх, і сповідаюсь в гріхах синів Ізрайлевих, якими согрішили ми перед тобою, согрішили — я і дім отця мого. **7** Ми проступились перед тобою й не додержали заповідей і постанов, і законів, що дав еси Мойсейові, слузі твойму. **8** Але спогадай на слово, яким заповів еси Мойсейові, слузі твойму, глаголючи: Коли провинитесь, то розсюю вас поміж народами, **9** Коли ж обернетесь до мене й держати метесь заповідей моїх, і виконувати їх, то хоч би ви були вигнані на край неба, я звідтіль зберу вас, і приведу вас на місце, що вибрає собі, щоб ім'я мое там пробувало. **10** Та ж вони слуги твої й народ твій, що ти визволив силою твоєю великою і рукою твоєю могучою. **11** Прошу ж тебе, Господи! нехай буде ухо твоє вважливе на молитву слуги твого й на молитву слуг твоїх, що хотять шанувати імення твоє. І допоможи слузі твойму на сей час, та дай йому запобігти ласки в чоловіка сього, — бо я був чашником у царя.

2 В місяці Нисані, на двайцятім року царя

Артаксеркса, стояло перед ним вино. І я взяв вино та подав цареві, і, здавалось, не був я смутний перед ним. **2** Але царь промовив до мене: Чого ти сумний на виду; ти не слабий, сього не видко, а певно смуток на серці? Я злякався вельми, **3** І сказав цареві: Нехай живе царь по вік! Як

же не має бути смутним лице мое, коли город, місце гробвищ батьків моїх, стоїть опустошене, й ворота його попалені огнем! **4** І сказав царь до мене: Чого ж ти бажаєш? Я помолився Богові небесному, **5** І сказав цареві: Коли царська ласка, і коли слуга твій запобіг ласки перед лицем твоїм, то пошли мене в Юдею, в місто, де гробовища батьків моїх, щоб я одбудував його. **6** І сказав мені царь і цариця, що седіла коло його: Як довго протягнеться твоя вандрівка, і коли вернешся? **7** І сподобалось цареві послати мене; й я означив час. **7** І сказав я цареві: Коли царська ласка, то дав би мені листи до зарічних начальників краєвих, щоб давали мені пропуст, доки я не діду до Юдеї, **8** Та й лист до Асафа, доглядника лісів царських, щоб дав мені деревні на ворота в твердині, що при домі Божому, й на міські мури, та на дім, в котрому б мені жити. І дав мені царь, бо добродійна рука Бога моого була надо мною. **9** І прийшов я до зарічних начальників краєвих і віддав їм письма царські. А царь послав був зо мною військових начальників із верховцями. **10** Коли перечув про се Санаваллат, Хороніт і Товія, слуга Амманіцький, то їм стало дуже досадно, що прийшов чоловік піклуватись про добро синів Ізрайлевих. **11** І прийшов я в Ерусалим. І пробув там три дні, **12** І встав я вночі, і кілька чоловік зо мною, і нікому не сказав, що поклав Бог мій мені на серце зробити для Ерусалиму; животини ж не було при мені ніякої, окрім тієї, що на їй я їхав. **13** І проїхав я вночі через Долинні ворота перед Драконовою криницею до воріт Гнояніх, і оглядів я розвалені мури Ерусалиму й його ворота, спалені огнем. **14** І приїхав я до воріт Криничаних і до царського водопроводу, але там не було місця, щоб пройти животині, що була підо мною, **15** І я поїхав назад через потік вночі й оглядав мур, і, проїхавши знов через Долинні ворота, вернувся. **16** І не знали начальники, куди я ходив, та що я роблю: ні Юдеям, ні съященникам, ні суддям, ні старшинам, ні іншим робітникам я до того часу нічого не казав. **17** Опісля же сказав я їм: Ви бачите нужду, в якій ми знаходимось: Ерусалим спустошений, й ворота його спалені огнем; ходім, побудуймо мури Ерусалимські й не будьмо довше в пониженні. **18** І я оповідав їм про добродійну для мене руку Бога моого, а так

само й слова царя, що він говорив мені. І сказали вони: будемо будувати, — і скріпили руки свої на добре діло. **19** Почувши про се, Санаваллат, Хороніт та Товія, слуга Амманіцький, та Гешем, Араб, съміялись із нас і говорили з погордою: Що се за діло, що ви робите? Чи не задумуєте ви часом збунтуватись проти царя? **20** Я дав їм одповідь і сказав їм: Бог небесний, Він нам допоможе, а ми, слуги його, розпочнемо будувати; вам же нема частки, ні правда ні згадки про вас у Ерусалимі.

3 І встав Еліашив первосвященник, і брати його священники, і збудували Овечі ворота; вони посьвятили їх і вставили двері їх, і посьвятили їх від башти Меа до башти Хананела. **2** А побіч його будували Ерихонці, а коло їх будував Закхур Імрієнко. **3** Ворота же Рибні будували ті, що родом з Сенай; вони вкрили їх і вставили двері їх, замки їх і засуві їх. **4** Коло їх лагодив мур Меремот, син Уріїн, сина Гакозового; коло сього лагодив Мешуллам, син Берехіїн, сина Мешизабелового, а коло їх лагодив Садок Бааненко; **5** Коло сих лагодили Текойці; однаке значніші зломіж їх не нахилили своєї ший попрацювати задля Господа свого. **6** Старі ворота лагодили Йояда, син Пасеахів, і Мешуллам, син Бесодії: вони вкрили їх і вставили двері їх і замки їх, і засуві їх. **7** Коло їх лагодив Мелатія Габаоній, і Ядон із Меронота, з осадниками Габаону Імцфи, залежними від зарічних краївих начальників. **8** Коло їх лагодив Уззійл, син Харгайїн, золотарь, а коло його лагодив Хананія, син Гараккахимів. І поновили Ерусалим аж до муру широкої улиці. **9** Коло їх лагодив Рефаїя, син Хурів, старшина над половиною дільниці Ерусалимської. **10** Коло їх і проти свого дому лагодив Едаїя, син Харумафів, а коло його лагодив Хаттуш, син Хашавніїн. **11** У другій часті лагодив Малхія, син Харимів, та Хашшув, син Пахат-Моаба, вони ж поправляли і башту Пічану. **12** Коло їх лагодив Шаллум, син Голлохешів, старшина над половиною дільниці Ерусалимської, він і дочки його. **13** Ворота Долинні будував Ханун та осадники Заноаха: вони збудували їх і вставили браму в їх, замки їх і засуві їх, а до того лагодили вони ще тисячу локот муру до Гнояніх воріт. **14** А ворота Гнояні лагодив Малхія, син Рехавів, старшина повіту Беткаремського: він збудував

їх і вставив в їх браму, замки їх і засуві їх. **15** Ворота Криничані лагодив Шаллум, син Колхозеїн, старшина повіту Міцфи: він збудував їх і вкрив їх, і вставив двері їх, замки їх і засуві їх, — він же лагодив і мур коло ставка Селаха, проти царського садка й до сходів, що вели вниз із міста Давидового. **16** За ним лагодив Неемія, син Азбуків, старшина над половиною повіту Бетзурського, до Гробовищ Давидових і до викопаного ставка, й до дому лицарів. **17** За ним лагодили левіти: Рехум, син Банніїн; коло його лагодив Хашавія, старшина половини повіту Кейлського, за свій повіт. **18** За ним лагодили брати їх: Баввай, син Хенададів, старшина половини повіту Кейлського. **19** А коло його лагодив Езер, син Ісусів, старшина над Мицфою, в другій дільниці, проти ввіходу до збройні на розі. **20** За ним лагодив дуже пильно Барух, син Забвая, на другій дільниці, від угла до дверей дому Еліашива, первосвященника. **21** За ним лагодив Меремот, син Уріїн, сина Гакозового, на другій дільниці, від дверей дому Еліашивого до кінця дому Еліашивого. **22** За ним лагодили священники з околиць. **23** За ними лагодив Бенямин та Хашшув проти свого дому, а за ним лагодив Азарія, син Маасеїн, сина Ананіїного, коло свого дому. **24** За ним лагодив Биннуй, син Хенададів, на другій дільниці, від дому Азаріїного до угла й закруті. **25** За ним Фалал, син Узайн, проти угла й башти, що виступає від висшої палати царської коло двора темничного. За ним Федаїя, син Парошів. **26** А нетинеї, що жили в Офелі, робили проти Водяних воріт на схід і до виступаючої башти. **27** За ними робили Текойці, на другій дільниці, від місця проти великої виступаючої башти до муру Офела. **28** Дальш від воріт Кінських лагодили священники, кожний проти свого дому. **29** За ним лагодив Садок, син Іммерів, проти свого дому, а за ним робив Шемая, син Шеханніїн, вартовий коло східніх воріт. **30** За ним лагодив Хананія, син Шелеміїн, та Ханун, шостий син Залафа, на другій дільниці. За сим лагодив Мешуллам, син Берехіїн, проти своєї кімнати. **31** За ним лагодив Малхія, син Гацороффін, аж по дім нетинеїв і крамарів, проти воріт Гаммифкад, і до будинку на углі. **32** А між наріжним будинком до Овечих воріт лагодили золотарі та крамарі.

4 Як почув Санаваллат, що ми будуємо мур, розсердився і лютився дуже та глузував з Юдеїв, **2** і говорив при своїх братах та при Самарийських військових людях, і казав: Що роблять оці нуждені Юдеї? невже ж їм се дозволяє? невже ж вони приносити муть жертви? невже ж вони коли доведуть се до кінця? невже ж вони зроблять живим камінне, що стало купами пороху, та ще до того й спалене? **3** А Товія Аммоній, що стояв коло його, відказав: Нехай собі будуточ; приайде лисиця й повалить їх камяний мур. **4** Почуй, Боже наш, як із нас глузують, і поверни їх глум на їх голову і віддай їх на глум в землі полону, **5** і не покрий беззаконності їх, і нехай не зникне гріх їх перед лицем твоїм, за те, що вони засмутили будуючих! **6** Ми однакче будували мур, і виведений був увесь мур до половини; та й у народу не остигала щирість до роботи. **7** Як почув Санаваллат і Товія, і Араби, й Аммоній, й Азотій, що мури Ерусалимські відновляються та що виломи зачиняються, то взяла їх досада. **8** І змовились усі пійти разом війною на Ерусалим і збурити його. **9** А молились Богові нашему, й ставили проти їх сторожу день і ніч задля оборони. **10** Та Юдеї сказали: Послабшала сила у двигарів, а піску (й вапна) багато; ми не промагаємо будувати мури. **11** А вороги наші говорили: Й не знати муть і не вглядяєть, як ми впадемо серед їх і повбиваємо їх та й спинимо роботу. **12** Коли ж приходили Юдеї, що жили побіч їх, і казали нам разів з десять із усіх боків, що вони нападуть на нас, **13** Тоді поставив я на низинах коло міста, та за муром на сухих місцях людей по родинах із мечами, з списами їх і з сагайдаками їх. **14** І обдивився я й став, і промовив до старшин та значнійших і до прочого народу: Не лякайтесь їх; памятайте на Господа великого й страшного й бийтесь за братів своїх, за синів своїх і за дочок своїх, за жінок своїх і за хати свої. **15** Як же зачули наші вороги, що ми знаємо про їх намір, тоді обернув Бог в ніщо раду їх, і ми всі поверталися до муру, кожний до своеї роботи. **16** Од того дня половина молодих людей в мене робила роботу, а половина їх держала списи, щити, сагайдаки та панцири, а старшини стояли позад усього дому Юдиного. **17** Ті, що будували мур і носили тягарі, що на їх накладали, робили однією рукою роботу, а в

другій держали спис. **18** Кожний, хто будував, мав свій меч привязаний коло свого стану, й так вони будували. Коло мене стояв трубач. **19** І сказав я до значнійших і старшин, та до іншого народу: Робота велика й розлягла, і ми розсіяні по мурі далеко один від одного; **20** То ж, звідкіль почуєте ви гук труби, в те місце збирайтесь ід нам; Бог наш воювати ме за нас. **21** Оттак робили ми роботу; **22** половина держали списи від сходу ранньої зорі доки не з'являлись зірки. **23** Окрім цього, в той самий час сказав я народові, щоб усі очували в Ерусалимі з своїми наймитами, — й будуть вони в нас одні вночі на варті, а другі вдень на роботі. **24** І ні я, ні брати мої, ні слуги мої, ні сторожі коло мене не скидали з себе своєї одежі; в кожного був під рукою меч і вода.

5 Аж ось піднялось велике нарікання в народі і в жінок його на братів своїх Юдеїв: **2** Були такі, що говорили: Нас, синів наших і дочок наших багацько; і ми бажали б доставати хліба й харчуватись, щоб жити. **3** Були й такі, що казали: Свої поля й виноградники свої, й свої хати ми даемо в заставу, щоб дістати хліба в голоді. **4** Були й такі, що казали: Ми позичаємо срібло на податки цареві, й даемо в заставу поля наші та виноградники наші; **5** У нас такі ж тіла, як тіла в братів наших, а сини наши такі ж, як і їх сини, та от ми мусимо давати синів наших і дочок наших у найми, а декотрі з дочок наших уже в неволі. Нема ніяких засобів в руках наших на викуп; і поля наші та виноградники наші у других. **6** Як почув я їх нарікання і такі слова, то я розгніався дуже. **7** Серце мое збурилось, і я почав остро докоряті старшинам та значним і сказав їм: Ви берете з братів своїх лихву? **8** І скликав я проти їх великі збори, **9** Та й сказав їм: Ми викуповували братів своїх, Юдеїв, проданих поганам, скільки в нас було сили, а ви продаєте братів своїх, і вони продаються нам? Вони мовчали й не знаходили, що б відповісти. **10** І сказав я: Не гаразд ви робите. Чи ж не в страху перед Богом нашим повинні ви ходити, щоб уйти глуму від народів, ворогів наших? **11** Та й я, і брати мої, і служащи при мені давали їм в позичку срібло й хліб, але даруймо їм довг сей? **12** Верніть же їм таки тепер поля їх, виноградні та маслинні садки їх, і хати їх, і

лихву з грошей і хліба, з вина й оліви, на яку ви позичали їм. **12** I сказали вони: Вернемо й не вимагати мемо в їх; зробимо так, як ти кажеш. I покликав я съященників, і звелів їм заприсягтись, що й вони так зроблять. **13** I витрусиив я мою одежу й сказав: Нехай Бог так витрусить кожну людину, що не додержить свого слова, з його дому й з його дорібку, і бодай йому було так витрущено й порожнью! А ввесь збір промовив: амінь. I прославили Бога; і здійснив народ слово се. **14** Іще: від того часу, як мені приказано бути їх областним начальником у землї Юдейській, від двайцятого року до трийцять другого року царя Артаксеркса, за двайцять років я й брати мої не побирали прохарчування областних начальників; **15** А переднійші начальники краю, що були до мене, обтяжували народ, і брали з їх хліб і вино, окрім сорока секлів срібла (на день); навіть і слуги їх паношились над народом. Я же не робив так через страх Божий. **16** При сьому я вів роботу коло цього муру; та й поля ми не закуповували, а всі слуги мої збирались туди на роботу. **17** Юдеїв і старшин бувало по сто п'ятьдесят чоловіка за столом у мене, окрім тих, що приходили до нас з народів, які навколо нас. **18** А було наготовлено щодня: один віл, шість добірніх овець, і птиці готувалось у мене, а за десять день виходила сила всякого вина. А одначе начальницької харчі я не вимагав, бо важка служба тяготіла на сьому народі. **19** Спогадай, мій Боже, на добро мені про все, що я вчинив задля сього народу!

6 Як дійшла чутка до Санаваллати і Товії, ї Араба Гешема та інших наших ворогів, що я відбудував мур та що не зісталось в ньому виломів, — одначе до того часу я ще не вставив дверей в ворота, — **2** Тоді Санаваллат та Гешем прислали до мене сказати: Приди, а зайдемось разом ув одному з сіл на рівнині Оно. Вони ж задумували заподіяти мені лихо. **3** Але я послав до їх послаців і звелів сказати: Я маю роботу коло великого діла; не можу зйти; робота застановилась би, коли б я покинув її і зйшов до вас. **4** Чотири рази посылали вони до мене з такими ж запросинами, та я відповідав їм те саме. **5** Тоді прислав Санаваллат до мене п'ятий раз свого слугу, а в його руці був розгорнутий лист. **6** У йому ж було написано:

Ходить у народів поголоска, та й Гешем каже, що ти й Юдеї задумали відпасти, та тому й будуеш мур, і хочеш бути в їх царем, після тої ж чутки; **7** пророків ти настановив, щоб оповідали про тебе в Ерусалимі і говорили: Е царь Юдейський! се дійде до царя. Так приходь, і порадимось вкупі. **8** Але я послав до його сказати: Нічого такого не було, про що ти говориш; се ти вигадав своїм розумом. **9** Бо всі вони страхиали нас, гадаючи: Опадуть їх руки перед сим ділом, і робота спиниться; та я ще більше скріпив руки мої. **10** I прийшов я в дім Шемаїї, сина Делайї, сина Мегетавелового, й заперся він і сказав: Ходім у дом Божий в середину храма, й замкнемо за собою двері храма, бо прийдуть вбити тебе, а прийдуть вбити тебе вночі. **11** Але я відказав: Чи може ж тікати такий чоловік, як я? Чи може такий, як я, ввійти в храм, щоб бути живим? Не піду. **12** Я знав, що не Бог послав його, хоч він по пророцьки говорив до мене, але що то Товія та Санаваллат підкупили його. **13** А підкупили його на те, щоб я злякався і зробив так, і согрішив, та щоб про мене пішла недобра слава, щоб вони могли мене гудити. **14** Спомяни, мій Боже, Товію і Санаваллату по сих ділах їх, та й пророчицю Ноадію інших пророків, що хотіли настражати мене! **15** Мур був скінчений двайцять п'ятого дня місяця Елула, за п'ятьдесят два дні. **16** Як почули про се всі вороги наші, й побачили се всі народи, що навколо нас, тоді вони впали в очах своїх; вони спізнали, що се діло від Бога нашого. **17** Окрім того писало під той час багато старшин Юдейських листи, й посылали їх до Товії, а Товіїні листи приходили до їх. **18** Бо багато було в Юдеї таких, що поклялись на побратимство з ним; він бо був зять Шеханії, сина Арахового, а його син Йоханан взяв за себе дочку Мешуллама, сина Берехійного. **19** Навіть про добрість його говорили вони при мені, й мої слова переносились до його. Товія ж прислав листи, щоб лякати мене.

7 Коли мур був уже готовий, і я повставляв двері, та коли були понаставляні на свою службу воротарі, і съпівці, і левіти, **2** Тоді звелів я майму братові Ханані і начальникові Ерусалимської твердині Хананієві, (бо він був більше за багатьох інших чоловік вірний і богобоязливий), **3** I сказав

я ім: Нехай не відчиняють воріт Ерусалимських, покіль не загріє сонце, й доки ще стоять (при роботі), нехай замикають і засовують двері. І поставив я сторожами осадників Ерусалимських, кожного на свою сторожу і кожного проти свого дому. 4 Але місто було просторне й велике, а народа в йому було небагато, й доми не були побудовані. 5 І поклав мені Бог мій на серце зібрати старшин та значніших, і народ, щоб їх перелічити. І знайшов я родопись тих, що прийшли переднійше, а в їй написано: 6 Оце сини країни, що пішли з бранців, переселених Навуходонозором, царем Вавилонським, і вернулись в Ерусалим та в Юдею, кожний в своє місто, — 7 Ті, що пішли з Зоравелем, Ісусом, Неемією, Азарією, Раамією, Нахманієм, Мардохеєм, Білшаном, Мисферетом, Бігваєм, Нехумом, Бааною. Число людей народи Ізрайлевого: 8 Синів Парошових дві тисячі сто сімдесят два. 9 Синів Сафатіїв триста сімдесят два. 10 Синів Арахових шістьсот п'ятьдесят два. 11 Синів Пахат-Моабових, із синів Ісусових і Йоабових, дві тисячі вісімсот вісімнайцять. 12 Синів Еламових тисяча двісті п'ятьдесят чотири. 13 Синів Затту вісімсот сорок пять. 14 Синів Закхайових сімсот шістьдесят. 15 Синів Биннуйових шістьсот сорок вісім. 16 Синів Бевайових шістьсот двайцять вісім. 17 Синів Азгадових дві тисячі триста двайцять два. 18 Синів Адоникамових шістьсот шістьдесят сім. 19 Синів Бігвайових дві тисячі шістьсот сім. 20 Синів Адинових шістьсот п'ятьдесят п'ять. 21 Синів Атерових із дому Езекії дев'ятьдесят вісім. 22 Синів Хашумових триста двайцять вісім. 23 Синів Вецайових триста двайцять чотири. 24 Синів Харифових сто дванайцять. 25 Тих, що родом з Габаону, дев'ятьдесят п'ять. 26 Осадників Бетлеема Й Нетофи сто вісімдесят вісім. 27 Осадників Анатота сто двайцять вісім. 28 Осадників Бет-Азмавета сорок два. 29 Осадників Каріятима, Кефіри і Beerота сімсот сорок три. 30 Осадників Рами і Геві шістьсот двайцять один. 31 Осадників Михмаса сто двайцять два. 32 Осадників Бетеля Й Гая сто двайцять три. 33 Осадників другого Нево п'ятьдесят два. 34 Синів другого Елама тисяча двісті п'ятьдесят чотири. 35 Синів Харимових триста двайцять. 36 Тих, що родом із Ерихону, триста сорок пять. 37 Тих, що родом із Лода,

Хадида Й Оно, сімсот двайцять один. 38 Тих, що родом із Сенаї, три тисячі дев'ятьсот трийцять. 39 Священників, синів Едаї, з дому Ісусового, дев'ятьсот сімдесят три. 40 Синів Іммерових тисяча п'ятьдесят два. 41 Синів Пашхурових тисяча двісті сорок сім. 42 Синів Харимових тисяча сімнайцять. 43 Левітів: синів Ісусових, із дому Кадміїлового, з дому синів Годеви, сімдесят чотири. 44 Сыпівців: синів Асафових сто сорок вісім. 45 Воротарі: сини Шаллумові, сини Атерові, сини Талмонові, сини Аккузові, сини Хатитині, сини Шовайові — сто трийцять вісім. 46 Нетиней: сини Зіхіні, сина Хасуфині, сини Таббаотові, 47 Сини Киросові, сини Сіїні, сини Фадонові, 48 Сини Леванині, сини Хагавині, сини Салмайові, 49 Сини Хананові, сини Гідделові, сини Гахарові, 50 Сини Реаїні, сини Резинові, сини Некодині, 51 Сини Газзамові, сини Уззіні, сини Пасеахові, 52 Сини Весайові, сини Меунимові, сини Нефишсимові, 53 Сини Ваквукові, сини Хакуфині, сини Хархурові, 54 Сини Вазлітові, сини Мехідині, сини Харшині, 55 Сини Варкосові, сини Сисарині, сини Тамахові, 56 Сини Незіяхові, сини Хатифіні, 57 Сини слуг Соломонових: сини Сотайові, сини Соферетові, сини Феридіні, 58 Сини Яалині, сини Дарконові, сини Гідделові, 59 Сини Сафатіїні, сини Хаттилові, сини Похерет-Газеваймові, сини Амонові. 60 Усіх нетиней і синів слуг Соломонових триста дев'ятьдесят два. 61 А ось ті, що вийшли з Телмелаха, Телхарши, Херув-Аддана та Іммера, але вони не могли вказати на дім батьків своїх і на племя своє, чи вони від Ізраїля. 62 Сини Делаїні, сини Товіїні, сини Некодині — шістьсот сорок два. 63 А з священників: сини Ховаїні, сини Гаккозові, сини Берзеллійові, що взяв жінку з дочок Берзеллія Галаадія, і став зватись їх іменням. 64 Вони шукали своєї родописі, та не знайшлась, і через те вилучено їх від священства. 65 І Тиршата сказав їм, щоб вони не їли великих святощів, доки не настане священник із уріном і тумміром. 66 Усієї громади вкупі було сорок дві тисячі триста шістьдесят чоловіка, 67 окрім невольників їх та невольниць їх; а сих було сім тисяч триста трийцять сім; між ними съпівців та съпівачок двісті сорок пять, 68 Коней було в їх сімсот трийцять шість, мулів в їх — двісті сорок пять, 69 Верблюдів чотиріста трийцять пять, ослів

шість тисяч сімсот двайцять. **70** Декотрі старшини в поколіннях причинилися до роботи: Тиршата дав у скарбницю золотом тисячу драхм, п'ятьдесят чаш, і п'ятьсот трийцять риз съященницьких. **71** Тай інші старшини в поколіннях зложили в скарбівню на роботи двайцять тисяч драхм золота й дві тисячі двісті мін срібла. **72** А прочі з народу дали двайцять тисяч драхм золота та дві тисячі мін срібла й шістьдесят сім риз съященницьких. **73** І стали жити священники й левіти; воротарі й съпівці, народ і нетинеї, й весь Ізраїль по містах своїх.

8 Як настав сьомий місяць, і сини Ізраїлеві жили по містах своїх, тоді зібрався весь народ, як один чоловік, на майдані, що перед Водяними ворітами, і сказали письменникові Ездрі, щоб він принес книгу закону Мойсейового, що його заповістив Господь Ізраїлеві. **2** І принес съященник Ездра закон перед збір чоловіків і жінок і всіх, котрі могли втямити, первого дня сьомого місяця; **3** І читав з його на майдані, що перед Водяними ворітами, як почало світати, до пів дня, перед чоловіками і жінками й усіма, що могли втямити; і уха всього народу були обернуті до книги закону. **4** Письменник Ездра стояв на деревяному високому помості, що його задля цього зробили, а коло його, праворуч його, стояли Маттатія і Шема, і Анаїя й Урія, й Хелкія і Маасея; а ліворуч від його Федаїя і Мисайл, і Малхія й Хашум, і Хашбаддана, і Захарія й Мешуллам. **5** І розгорнув Ездра книгу перед очима всього народу, бо він стояв вище за весь народ. І як він розгорнув її, встав уесь народ. **6** І возвхлив Ездра Господа Бога великого. І весь народ відповідав: амінь, амінь, здіймаючи в гору руки свої, і кланялись і падали ниць до землі перед Господом. **7** Ісус, Банаїя, Шеревія, Ямин, Аккув, Шавтай, Годія, Маасея, Клита, Азарія, Йозавад, Ханан, Фелаїя й левіти толкували народові закон, тим часом як народ стояв на своєму місці. **8** І читали з книги, з закону Божого, виразно і втямливо, а народ розумів прочитане. **9** Тоді Неемія (се він Тиршата), і письменник Ездра, съященник, і левіти, що вчили народ, промовили до всього народу: Се день съяний Господеві, Богові нашему; не смуткуйте й не плачте! (бо весь народ плакав, слухаючи слова

закону). **10** І сказав їм: Ійдіть, їжте сите й пийте солодке, та посилайте частки й тим, в кого нічого ненаготовлено, бо день сей съяний Господеві нашему. І не журіться, бо радощі перед Господом се піддержка ваша. **11** І левіти втихомирювали весь народ, промовляючи: Вгамуйтесь, бо сей день съяний, не сумуйте. **12** І пішов весь народ їсти й пити, і посилали частини, й съятивувати з великими радощами, бо втіміли слова, які їм сказали. **13** Другого дня зібрались старшини в поколіннях від усього народу, съященники й левіти до письменника Ездри, щоб розвязував їм слова закону. **14** І знайшли написано в законі, що дав Господь через Мойсея, що сини Ізраїлеві сьомого місяця, в съятки, повинні перебувати в кучках. **15** Задля того й оповіщали й викликали по всіх містах своїх і в Ерусалимі, кажучи: Йдіть на гори й зносить гільки маслини садової й гілля маслини дикої, й вітки міртові й гільки пальмові, й гілля дерев широколистих, щоб поробити кучки, як написано. **16** І пішов народ, і поприносили й поробили собі кучки, кожний на своїй крівлі, й на своїх дворах, і в сінях дому Божого, й на майдані коло воріт Водяних, і на майдані коло воріт Ефраїмових. **17** Уся громада тих, що повертались з полону, поробила кучки й перебувала в кучках. Від часу Ісуса, сина Навинового, до цього дня не робили так сини Ізраїлеві. Радість була велима велика. **18** І читали з книги закону Божого щодня, від первого дня до останнього дня. І справляли съяники сім день, а восьмого дня съяти збори (відданне празника), по постанові.

9 На двайцять четвертий день сього місяця зібрались усі сини Ізраїлеві, спощені й в дранках із попілом на головах своїх. **2** І відділилось насіннє Ізраїлеве від усіх чужородців, і стали й сповідалися із гріхів своїх і з проступків батьків своїх. **3** І стояли на своєму місці, і четвертину дня читали з книги закону Господа, Бога свого, а четвертину сповідалися і молились Господеві, Богові своєму. **4** І стали на підвішенному місці левітів: Ісус, Банія, Кадмійл, Шеванія, Вунній, Шеревія, Банія, Хананій покликали голосно до Господа, Бога свого. **5** І сказали левіти — Ісус, Кадмійл, Банія, Хашавнія, Шеревія, Годія, Шеванія, Петахія: Встаньте, славіте Господа, Бога вашого від віку й до віку. Нехай славлять ім'я твоє,

достойне всякої слави й висше над усіяку прославу й похвалу. 6 (І промовив Ездра:) Ти, Господи, єдиний, Ти створив небо, небеса небес і все військо їх, землю і все, що на ній, моря і все, що в їх, і ти живиш усе й небесне військо тобі кланяється. 7 Ти сам, Господи Боже, вибрав Аврама й вивів його з Ура Халдейського, й дав йому ім'я Авраама, 8 І знайшов його серце вірним перед тобою, й постановив із ним завіт, щоб дати (йому й) насінню його землю Канааніїв, Геттіїв, Аморіїв, Ферезіїв, Евузіїв і Гергезіїв. І додержав еси слова свого, бо ти праведний. 9 Ти побачив нужду батьків наших в Єгипті й почув поклик їх коло Червоного моря. 10 І показав знамення й чуда над Фараоном і над усіми слугами його, й над усім народом землі його, ти бо знов, які вони були горді проти їх, і вчинив еси собі ім'я до цього дня. 11 Ти розділив перед ними море, і вони пройшли середину моря по суші, а тих, що гналися за ними, ти покинув у глибину, наче камінь у розгукані води. 12 Стівпом хмаряним вів ти їх в день а стівпом огняним вночі, щоб освічувати їм дорогу, якою їм ійти. 13 І зйшов ти на Синай-гору й говорив до їх із неба, й дав їм суди справедливі, закони певні, постанови й заповіді добрі. 14 І вказав еси їм сьвяту твою суботу, й передав їм заповіді й постанови й закон через слугу твого Мойсея. 15 І хліб із неба давав ти їм в голоді їх, і воду з каменя добував їм у спразд їх, і сказав їм, щоб ійшли і зайняли землю, що її дати їм ти заклявся, піднявши руку твою. 16 Але вони й отці наші були упрямі, й держали туго ший свої й не слухали заповідей твоїх; 17 Не хотіли коритись і не згадали про чуда твої, які ти чинив із ними, й держали туго шию свою, та в упрямості своїй настановили собі провідників, щоб вернутись в неволю свою. Але ти еси Бог, що любиш прощати, добрий і милосердний, довготерпіливий і велико милостивий, й не покинув еси їх 18 І хоч вони зробили собі вилите теля й сказали: Оце бог твій, що вивів тебе з Єгипту, і хоч вони завдавали велику зневагу, 19 То ти в великому своєму милосердю не покидав їх в пустині; стівп хмаряний не відходив від їх в день, щоб вести їх дорогою, а стівп огняний вночі, щоб присвічувати їм на дорозі, якою б їм ійти. 20 І дав еси їм Духа твого доброго, щоб на путь їх наводив, і манни твоєї не віднимав від уст

їх, та й воду давав їм, щоб гасили смагу. 21 Сорок років харчував ти їх у пустині; вони ні в чому не мали недостачі, одежа їх не ставала стара, й ноги їх не пухли. 22 І передав ти їм царства й народи й поділив їх (ними), й забрали вони землю Сигона, й землю царя Гесбонського, й землю Ога, царя Басанського. 23 І розмножив ти синів їх, неначе зорі на небі, й увів їх у землю, про яку ти говорив батькам їх, що вони прийдуть її посісти. 24 І ввійшли сини їх і посіли землю. І ти покорив їм осадників землі Канааніїв і віддав їх в руки їм, і царів їх, і народи землі, щоб вони робили з ними, що хотіли. 25 І зайняли вони утверджені міста й родючу землю, й забрали domi, повні всякого добра, криниці висічені (в камені), виноградники й сади маслинні і силу дерева (з овощами) на їжу. Вони їли, насичувались, ставали гладкі й жили в гаразді, по великій доброті твоїй. 26 Та стали вони неслухняні й зворювались проти тебе, й знахтували законом твоїм; убивали пророків твоїх, що вговорювали їх обернувшись до тебе, й завдавали велику зневагу. 27 І ти віддав їх у руки ворогів їх, що гнобили їх. Та коли вони в лиху годину покликали до тебе, ти вислухував їх із небес, і по великому змиливанні твоїму посылав їм визволителів, і вони визволяли їх із рук ворогів їх. 28 Коли ж в їх був спокій, то знов починали чинити зло перед лицем твоїм, і ти віддавав їх в руки ворогів їх, а вони панували над ними. Але як вони знов покликали до тебе, то ти вислухував їх із небес і по великому змиливанні твоїму, визволював їх багато разів. 29 Ти пригадував їм, щоб обернулись до закону твого, але вони були уперті, і не слухали заповідей твоїх і відхилялись від постанов твоїх, зза яких би жив чоловік, наколи б виконував їх, і чинили спину свою твердою, й шию свою тугою та й не слухали. 30 Дожидаючи їх навернення, проволікав багато років і впоминав їх Духом твоїм через твоїх пророків, та вони не слухали їх. І ти віддав їх в руки чужоземніх народів. 31 Але ти в великому милосердю твоїму не вигубив їх цілком, і не покинув їх, ти бо Бог добрий і милостивий. 32 А й тепер, Боже наш, Боже великий, пресильний і страшний, додержучий завіт і милості! не маловаж у себе всі страждання, які спадали на нас, царів наших, князів наших, священників

наших, пророків наших, батьків наших, і ввесь народ твій від часів царів Ассирийських по сей день. **33** Ти справедливий в усьому, що впalo на нас, бо ти чинив по правдї, а ми винуваті. **34** Царі наші, князі наші, съященники наші і отці наші не держали закон твій, й не вважали на заповіді твої та впоминання твої, якими ти напоминав їх. **35** І в державі своїй, в великому добрі від тебе, яке ти давав їм, і в просторії та плодючій землї, що нею наділив еси їх, вони не служили тобі і не відверталися від своїх лихих учників. **36** І от ми тепер невольниками; на тій землї, що ти дав батькам нашим, щоб живитись плодами її та добром її, ось ми наймитами. **37** І вроджай свій множить вона в користь царям, яким ти покорив нас за гріхи наші. А вони панують над тілами нашими й над товаром нашим по своїй волї, й ми в великій нуждї. **38** По всьому тому ми складаємо тверду обіцянку й підписуємо, ї на підписові печать князів наших, левітів наших і съященників наших.

10 Ті, що приложили печаті, були: Неемія-
Тиршата, син Гахалін, і Седекія, **2** Сераїя,
Азарія, Еремія, **3** Пашхур, Амарія, Малхія, **4**
Хаттуш, Шеванія, Маллух, **5** Харим, Меремот,
Обадія, **6** Даниїл, Гіннетон, Барух, **7** Мешуллам,
Авія, Міямін, **8** Маазія, Вилгай, Шемаїя: се
съященники. **9** Левіти: Ісус, син Азанін, Биннуй,
з синів Хенададових, Кадміїл, **10** І брати їх:
Шеванія, Годія, Клита, Фелайя, Ханан, **11** Миха,
Рехов, Хашавія, **12** Закхур, Шеревія, Шеванія, **13**
Годія, Ваній, Венинуй, **14** Голови народу: Парош,
Пахат-Моаб, Еlam, Затту, Банія, **15** Вунній, Азгад,
Бевай, **16** Адонія, Бігвай, Адин, **17** Атер, Езекія, Азур,
18 Годія, Хашум, Безай, **19** Хариф, Анатот, Невай,
20 Магніяш, Мешуллам, Хезир, **21** Мешезавел,
Садок, Яддуй, **22** Фелатія, Ханан, Анаїя, **23** Осія,
Хананія, Хашшув, **24** Лохеш, Пилха, Шовек, **25**
Рехум, Хашавна, Маасея, **26** Ахія, Ханан, Аナン,
27 Маллух, Харим, Баана. **28** І прочий народ,
съященники, левіти, воротарі, съпівці, нетинеї
і всі, відлучились від чужоземських народів до
закону Божого; й жінки їх, сини їх і дочки їх, усі,
що могли втямити, **29** Пристали до братів своїх,
до переднійших їх, і дали обітницю з клятвою
ї заприсяглись поступати по закону Божому,

даному рукою Мойсея, слуги Божого, й держати
ї хоронити всі заповіді Господа, Бога нашого, й
постанови його й закони його, **30** І не віддавати
дочок своїх чужоземським народам, а їх дочок не
брати за синів своїх; **31** І як чужоземські народи
привозити муть крам і всяку потріб на продаж у
суботу, не брати в їх в суботу і в съятивий день, а на
съомий рік усякі довги дарувати. **32** І постановили
ми собі за закон, давати від себе по третині
секля на рік на потреби дому Бога нашого: **33** На
хліби показні, на повсячасні хлібні приноси й на
повсячасні всепалення кожної суботи, кожного
нового місяця, в великі съята та інші дні съяточні
ї на жертви за гріх про очищеннє Ізраїля, й
на всяку потребу в домі Бога нашого. **34** І ми
кинули жереби про доставу дров, — съященники,
левіти й народ, коли котрому нашому родові в
призначений час що року привозити їх до дому
Бога нашого, щоб вони горіли на жертвникові
Господа, Бога нашого, як се написано в законі;
35 (І обіцялись ми) що року приносити в дом
Господній первоплід із землї нашої і перші плоди з
усякого дерева; **36** І приводити в дом Бога нашого
до съященників, що служать в домі Бога нашого,
первенців із синів наших і з скотини нашої, як
написано в законі, і первенці з товару й овець
наших. **37** І первоплід із борошна нашого і усяких
приносів, і овоців з усякого дерева, вина й оліви
ми приставляти memo съященникам в комори
при домі Бога нашого, й десятину з землї нашої
левітам. Вони, левіти, брати муть десятину по всіх
містах, де в нас хліборобство. **38** При левітах, як
вони брати муть левітську десятину, знаходити
меться съященник, син Ааронів, щоб левіти
десяту частку з своїх десятин одвозили до дому
Бога нашого в кімнати, призначені на переховок;
39 Бо в ці кімнати як сини Ізрайлеві, так і левіти
мали приставляти приноси: хліб, вино й оливу.
Там съященний посуд, і служащи съященники, й
воротарі, й съвівці. І ми не опустимо дому Бога
нашого.

11 І жили старшини народу в Ерусалимі, прочі
ж із народу кинули жереби, щоб одна десята
частка їх ійшла жити в съяте місто Ерусалим,
а девять в інчих містах. **2** І благословив народ
усіх, що самохіт згодились жити в Ерусалимі. **3**

Оце голови в краю, що жили в Ерусалимі, — а в містах Юдеї жили, кожний в посілості своїй по містах своїх: Ізрайлітяне, съвященники, левіти, нетинеї й сини слуг Соломонових; 4 В Ерусалимі жили деякі з синів Юди та з синів Бенямина. З синів Юди: Атая, син Сафатії, сина Малелеїлового, з синів Фаресових, 5 І Маасея, син Баруха, син Колхозея, син Хазаїї, син Адаїї, син Йоярива, син Захарії, син Шилонїя. 6 Усіх синів Фаресових, живших у Ерусалимі, чотириста шістьдесят вісім, люде добірні. 7 А се сини Беняминові: Саллу, син Мешуллама, син Йоеда, син Федаїї, син Калаїї, син Маасеї, син Ітиїла, син Ісаїї, 8 А по йому Габбай, Саллай, — дев'ятьсот двайцять вісім. 9 Йоіль, син Зіхрин, був другим над містом. 10 З съвященників: Едаїя, син Йоярива, Яхин, 11 Сераїя, син Хелкії, син Мешуллама, син Садока, син Мерайота, син Ахитува, був старшиною в домі Божому, 12 І брати їх, що були на службі при домі Божому — вісімсот двайцять два; і Адаїя, син Ерохамів, сина Фелаліїного, син Амзія, син Захарії, син Пашхура, син Малхії, 13 І брати їх голови в поколіннях — двісті сорок два; і Амашсай, син Азаріїла, син Ахзая, син Мешиллемота, син Іммера, 14 І брати його, люде добірні, — сто двайцять вісім. Начальником над ними був Завдійл, син Гагедолимів. 15 А з левітів: Шемаїя, син Хашшува, син Азрикама, син Хашавїї, син Вуннїя, 16 І Шавтай, і Йозавад із голов у левітів по надвірніх справах дому Божого, 17 І Маттанія, син Михи, син Завдія, син Асафа, головний провідник съпіву при молитві, і Баукукія, другий після його за братів його, і Авда, син Шаммуя, син Галала, син Ідитуна. 18 Усіх левітів у съвятому місті двісті вісімдесят чотири. 19 А воротарі: Аккув, Талмон і брати їх, що сторожували коло брам — сто вісімдесят два. 20 Прочі Ізрайлітяне, съвященники, левіти жили по всіх містах Юдеї, кожний в своєму уділі. 21 А нетинеї жили в Офелі; над нетинеями ж Зиха й Гишфа. 22 Старшиною над левітами в Ерусалимі був Уззій, син Банія, син Хашавїї, син Маттанії, син Михи, з синів Асафових, що були съпівцями при службі Божій в домі Божому, 23 Бо від царя був (окремний) приказ про съпівців, і заведений порядок на кожний день. 24 І Петахія, син Мешезавелів, із синів Зари, сина Юдиного,

був уповносилений від царя до всяких справ, що дотикали народу. 25 Із тих же, що по селах, по землях своїх, жили сини Юдині в Кирят-Арбі та залежних від неї містах, в Дибонії залежних від його містах, в Екавзейлі й селах його, 26 В Ешуй, в Моладії Бет-Палеті, 27 В Хазар-Шуалі, в Бирсабії й залежних від неї містах, 28 В Секелазії, в Мехонії залежних від неї городах, 29 В Ен-Ріммонії, в Зорі й в Ярмуті, 30 В Заноасі, Одоламі й селах їх, в Лахисії й на полях його, в Азеції в залежних від неї містах. Вони сіли осадами від Бирсабії до долини Енномової. 31 Сини Беняминові, (починаючи) від Геві, в Михмасії, Гайї, в Бетелії залежних від його містах, 32 В Анатотії, Нові, Ананії, 33 Газорі, Рамі, Гиттаїмі, 34 Хадидії, Зевоїмі, Неваллаті, 35 Лодії, Оно, в долині Харашімі. 36 І левіти мали осади свої в уділах Юдиних та Беняминових.

12 Оце съвященники й левіти, що прийшли з Зоровавелем, сином Селатійловим, та з Ісусом: Сераїя, Еремія, Ездра, 2 Амарія, Маллух, Хаттуш, з Шеханія, Рехум, Меремот, 4 Іддо, Гиннетой, Авія, 5 Мияннін, Маадія, Вилла, 6 Шемаїя, Йоярив, Едаїя, 7 Саллу, Амок, Хелкія, Едаїя. Се голови в съвященників і брати їх за часів Ісуся. 8 А левіти: Ісус, Биннуй, Кадміїл Шеревія, Юда, Маттанія, провідник хвалячих (сьпівців), він і брати його, 9 І Баукукія і Унній, брати їх, у їх черві на сторожі. 10 Від Ісуся народивсь Йоаким, від Йоакима народивсь Еліяшив, від Еліяшива народивсь Йояда, 11 Від Йояди народивсь Йонатан, від Йонатана народивсь Яддуй. 12 За часів Йоакима були съвященники, голови в поколіннях: 3 Сараїного — Мерайї, з Еремійного — Хананія, 13 З Ездриного — Мешуллам, із Амарійного — Йоханан, 14 З (дому) Мелиху — Йонатан, із Шеванійного — Йосиф, 15 З Харимового — Адна, з Мерайотового — Хелкія, 16 З (дому) Іддо — Захарія, з Гіннетонового — Мешуллам, 17 З Авійного — Зихрій, з Миніямінового, з Мoadійного — Пилтай, 18 З Вилгінного — Шаммуй, з Шемаїйного — Йонатан, 19 З Йояривого — Матнай, з Едаїйного — Уззій, 20 З Саллайового — Каллай, з Аммокового — Евер, 21 З Хелкійного — Хашавія, з Едаїйного — Натаанаїл. 22 Левіти, голови в поколіннях списані в записіс, за часів Еліяшива, Йояди, Йоханана й Яддуя, а так само й съвященники за царювання Дарія

Перського. 23 Сини Левіїні, голови в поколіннях, записані в літописі до часу Йоханана, сина Еліяшовового. 24 Голови над левітами: Хашавія, Шеревія та Ісус, син Кадміїлів, і їх брати при їх, щоб славити й дякувати, по постанові Давида, чоловіка Божого — черга за чергою. 25 Маттанія, Бакбукія, Обадія, Мешуллам, Талмон, Аккув — сторожі, воротарі на варті коло порогів воріт. 26 Вони били за часів Йоакима, сина Ісусового, сина Йоседекового, й за часів Неемії, начальника краю, та письменника Ездри, священника. 27 Як посвячували мур Ерусалимський, завізвано левітів з усіх місць їх, приказуючи їм прийти в Ерусалим, щоб справити посвячене й радісне съято з похвалами й піснями, кимбалами, псалтирями й гусями. 28 І зібрались сини съпівців із повіту Ерусалимського та з сіл Нетофатських, 29 І з Бет-Гаггилгала, і з сіл Геві та Азмавету, бо съпівці подубували собі села в околицях Ерусалиму. 30 І очистили себе священники левіти, і очистили народ і ворота й мур. 31 Тоді повів я старшин Юдейських ід мурів й зложив два великі хори задля обходу, і йшов один із їх по правому боці муру до Гнояніх воріт. 32 За ними йшов Гошайя й половина старшин у Юдеї, 33 Азарія, Ездра, Мешуллам, 34 Йуда й Бенямин, і Шемая й Еремія; 35 А з синів священницьких з трубами: Захарія, син Йонатанів, син Шемайї, син Маттанії, син Михея, син Закхура, син Асафа, 36 І його брати: Шамайї, Азарійл, Милалай, Гилалай, Маай, Натанал, Йуда та Хананій з музичними прирядами Давида, чоловіка Божого, а письменник Ездра поперед їх. 37 Коло Криничаних воріт навпроти їх, вийшли вони по ступенях міста Давидового сходами, що йшли на мур понад домом Давидовим, до Водяних воріт ік сходу. 38 Другий хор йшов насупроти їх, а за ним я й половина народу, по мурі від Пічаної башти і до широкого муру. 39 І від Ефраїмових воріт, попри старі ворота й ворота Рибні і башту Хананела і башту Меа, до Овечих воріт, і спинились коло воріт Темничних. 40 Потім стали обидва хори коло дому Божого, і я й половина старшин зо мною, 41 І священники Еліяким, Маасея, Миніямин, Михей, Еліоенай, Захарія, Хананія з трубами, 42 І Маасея і Шемайї, і Елеазар і Уззій, і Йоханан і Малхія, і Елам та Езер. І съпівали съпівці голосно; провідник їх Ізрахія. 43 І приносили того дня

великі жертви й раділи, бо дав їм Бог велику радість. Раділи й жінки й діти, і далеко було чути радощі Ерусалиму. 44 Того ж дня приставлені були люди до комор із приносами первоплодів та десятин, щоб збирали дари з поля коло міст, призначені законом про съященників та левітів, бо Юдеям любо було дивитись на съященників та левітів, що стояли, 45 І пильнували служби Богові своїму й служби очищення, та були съпівцями й воротарями по постанові Давида й сина його Соломона. 46 Бо з давна, з часів Давида й Асафа були настановляні провідники съпівців і пісні Богові похвальні й подячні. 47 Усі Ізрайлитяне за часів Зоровавеля й за часів Неемії давали частки съпівцям та воротарям на кожний день і віддавали присвяти левітам, а левіти віддавали присвячене синам Аароновим.

13 В той день читано з книги Мойсейової перед слухаючим народом, і знайдено написане в ней: Аммоній й Моабій не може ввійти в громаду Божу по віки, 2 За те, що вони не встріли синів Ізрайлевих із хлібом та водою й найняли проти його Балаама, щоб проклясти його, але Бог наш обернув проклін у благословенне. 3 Почувши сей закон, відлучили вони все чужородне від Ізраїля. 4 І стало ся, що священник Еліяшив, приставлений до кімнат при домі Бога нашого, близький родич Товії, 5 Опорядив задля його велику складницю, де переднійше складали харчові приноси, ладан і посуд, і десятини збіжеві, й з вина й оліви, постановлені законом про левітів, съпівців та воротарів і приноси задля священників. 6 Як се все діялось, не був я в Ерусалимі, бо трийцять другого року царя Вавилонського Артаксеркса ходив я до царя та в кілька день відпросився в царя. 7 Як прийшов я в Ерусалим і довідався про погане діло, яке зробив Еліяшив, опорядивши про Товію складницю в дворах дому Божого, 8 То мені стало дуже немило, я й повикудав із складниці всі хатні речі Товіїні, 9 І сказав, щоб вичистили кімнати, й приказав повносити знов посуд дому Божого, харчовий принос та ладан. 10 Ще ж довідався я, що левітам не дають частки, та що левіти й съпівці, що робили своє діло, порозбігались, кожний на своє поле. 11 І докоряв я старшинам і сказав: Чому опустили ми дім Божий? І я зібрав їх і поставив

їх на їх місце. **12** I всі Юдеї стали приносити десятини пашні, вина та оліви в комори. **13** I приставив я до комор Шелемію, съященника, та письменника Садока, та Федаю з левітів, а при їх Ханана, сина Закхурового, сина Маттаніїного, бо їх уважали за певних. I ім поручено роздавати частки братам своїм. **14** Згадай про мене за се, Боже мій, й не затри щирих діл моїх, що я вчинив задля дому Бога моого й служби при йому! **15** В ті часи побачив я в Юдеї, що в суботу топчути в точилах, возять снопи і навантажують на ослів вина, винограду, фіг і всякої ваги й везуть у Ерусалим в день суботній. I я докоряв їм дуже того ж таки дня, як вони продавали іжу. **16** Та й Тирийці жили в Юдеї і привозили рибу та всякий крам і продавали в суботу осадникам Юдеї та Ерусалиму. **17** I я докоряв значнішим із Юдеїв і сказав їм: Навіщо робите ви таке погане діло й поганите день суботній? **18** Чи ж не так чинили батькі наші, й за те послав Бог наш на нас і на се місто все це лих? А ви збільшуєте гнів його на Ізраїля, зневажаючи суботу! **19** Після цього, як смеркало перед суботою в воротях Ерусалимських, приказав я запірати двері й звелів, щоб не отворили їх аж до ранку послі суботи. I ставив я коло воріт слуг моїх, щоб ніяка вантага не проходила в день суботній. **20** I ночували крамарі та перекупні всякого краму не раз і не два знадвору під Ерусалимом. **21** Але я сварив на їх дуже і сказав їм: Чого ви ночуєте коло муру? Коли се вчините ще раз, то я наложу на вас руку. Від того часу вони не приходили в суботу. **22** I сказав я левітам, щоб вони очистилися і прийшли відвувати сторожу коло воріт, щоб съвятити день суботній. I за се спогадай на мене, Боже мій, і пощади мене після великого милосердя твого! **23** Ще бачив я в тих часах Юдеїв, що побрали собі жінок із Азотіїв, Аммоніїв та Моабіїв; **24** А через те їх діти говорять пополовині по азотськи, або мовою інчих народів, і не вміють говорити по юдейськи. **25** Я лаяв і кляв їх за се, а декотрих чоловіків бив, скуб їх за волосся й заклинав їх Богом, щоб вони не видавали дочок своїх за синів їх, і не брали дочок їх за синів своїх і за себе. **26** Бо чи ж не через їх грішив Соломон, царь Ізрайлів? В багатьох народів не було такого царя, як він. Він був любий Богові своїму, й Бог настановив його царем над усіма Ізрайлітнями, однаке ж

чужоземські жінки довели до гріха й його. **27** Хиба ж можемо ми (байдужно) чути про вас, що ви чините таке велике зло, й грішите перед Богом нашим, приймаючи чужоземських жінок? **28** Навіть споміж синів Йоади, сина первосьященника Еліяшува, був один зятем Санаваллата з Хорону. Я ж і прогнав його від себе. **29** Пригадай їм, Боже мій, що вони опоганили съященство і заповіт съященницький і левітський! **30** Так обчистив я їх від усього чужоземського й позаводив наново служби съященників і левітів, кожного при його ділі, **31** I приставу дров в призначений час, і первоплодів. Спогадай мене, Боже мій, на добро мені!

Естер

1 І було за часів Артаксеркса, — сей Артаксеркс царював над сто двайсятьма сьома країнами від Індії до Етиопії, — **2** Того часу, як царь Артаксеркс сів на свій царський престол, що в Сузах, престольному місті, **3** На третьому році свого царювання справив він бенкет усім князям своїм служащим при ньому, головним начальникам над Перським та Мидійським військом і намісникам у країнах своїх, **4** Показуючи велике багацтво царства свого та інший блеск величності своєї через багато днів, се б то через сто вісімдесят днів. **5** А коли минули сі дні, справив царь свому народові, що знаходився в престольному місті Сузах, від великого до малого, семиденний бенкет на садовому дворі царського дому. **6** Білі, різноцвітні й яхонтової барви вовняні тканини, завішенні на висонових та пурпурowych шнурках, висіли на срібних каблучках та марморових стовпах. **7** Золоті й срібні ложа були на помості, виложеному зеленим каменем і мармором, і перловиною й чорним каменем. **8** Напитки подавано в золотому посуді і все в інчих та в інчих посудинах в ціні на трийцять тисяч талантів; а вина царського було дуже багато, після багацтва царя. Питте юшто в порядку; ніхто не силував, бо царь дав такий наказ усім домозверхникам своїм, щоб чинили по волі кожного. **9** Та й цариця Астинь справила так само гостину для жіноцтва в царському домі царя Артаксеркса. **10** На сьомий день, як від вина розвеселилось серце в царя, сказав він Мегуманові, Бизті, Харбоні, Бигті і Авагті, Зетарові й Каркасові — сімом скопцям, що служили перед лицем царя Артаксеркса, **11** Щоб привели царицю Астинь перед лице царя в царському вінці, на те, щоб показати народам та князям красу її, бо вона була дуже гарна. **12** Але цариця не схотіла прийти по наказу царя через скопців. **13** І розсердився царь велими, і лютість його запалала в йому. І спитав царь мудреців, що знали давні звичаї, — бо царські справи робились за радою всіх тямущих в законій праві, — **14** А найближими до нього були тоді: Каршена, Шетар, Адмата, Тарсис, Мерес, Марсена, Мемухан, — сім князів Перських та Мидійських, що могли бачити лице цареве й седіли першими в

царстві: **15** Як би вчинити по закону з царицею Астинею за те, що вона не поступила по слову царя Артаксеркса, переданому через скопців? **16** І промовив Мемухан перед лицем царя й князів: Не перед одним царем винна цариця Астинь, а перед усіма князями і перед усіма народами, що по всіх краях царя Артаксеркса; **17** Бо вчинок царицин дійде до всіх жінок, і вони почнуть маловажити своїх чоловіків і казати муть: Царь Артаксеркс звелів привести царицю Астинь перед своє лице, а вона не пішла. **18** Тепер княгині Перські й Мидійські, що почують про вчинок царицин, казати муть теж саме усім царевим князям, і зневаги та пересердя буде немало. **19** Коли се до вподоби цареві, нехай вийде від його царська постанова і запишеться в закони Перські та Мидійські, і не зміниться, що Астинь не входити ме перед лице царя Артаксеркса, а її царське становище царь передасть другій, що ліпша за неї. **20** Як почують про цю царську постанову, яка розійдеться по всьому царству його, яке воно ні велике, тоді всі жінки шанувати муть своїх чоловіків, від великого до малого. **21** До вподоби було се слово в очах царя й князів; і зробив царь по слову Мемухана, **22** І послав по всіх краях царевих письма, писані в кожний край його письмом і до кожного народу його мовою, щоб кожний чоловік був паном в своїй господі, і щоб про це було оповіщено кожному на його рідній мові.

2 Після сього, як погас гнів царя Артаксеркса, згадав він про Астинь і про те, що вона вчинила, та що було постановлено проти неї. **2** І сказали цареві двораки, служивші при ньому: Нехай би пошукали цареві молодих гарних дівчат, **3** І нехай би царь поставив виглядачів по всіх краях свого царства, котрі б зібрали всіх молодих дівчат, гарних на вид, в престольне місто Сузи, в палату жіночу під догляд Гегая, скопця царського, сторожа коло жінок, і нехай би видавали їм паході до натирання. **4** І дівчина, що вподобається цареві очі, нехай буде царицею замість Астині. І було до сподоби се слово в царевих очах, та й він так і зробив. **5** Був же в Сузах, престольному місті, один Юдей, на ім'я Мардохей, син Яєрів, Семеїв, син Кисів, з покоління Беняминового. **6** Він був переселенець із Ерусалиму, як і інші

бранції, виведені з Ехонією, царем Юдейським, яких переселив Навуходонозор, царь Вавилонський. 7 І виховував він Гадассу, — се ж вона Естер, — дочку дядька свого, бо в неї не було ні батька ні матері. Дівчина ся була гарна станом й гожа з лиця. Після смерті її батька та її матері взяв її Мардохей до себе замість дочки. 8 Як же оповіщено приказ царя його закон, та як зібрано багато дівчат в престольне місто Сузи під догляд Гегая, тоді взято й Естер в дім царський під догляд Гегая, сторожа коло жінок. 9 І ця дівчина припала до вподоби очам його, й прихилила собі в його ласку, й посыпшися він видати їй прикраси, що припадало на її частку, та приставити до неї з царського роду сім дівчат, вартних бути при ній, і перевів її й дівчат її в країй відділ жіноцького дому. 10 Естер не сказала ні про народ свій, ні про свою рідну, бо Мардохей дав їй наказ, щоб не казала. 11 І приходив Мардохей щодня до двора жіноцького дому, щоб довідатись, чи Естер здорова, й що діється з нею. 12 Як прийшов час для кожної дівчини входити до царя Артаксеркса, після того, як за дванайцять місяців зроблено було з нею все, постановлене задля жінщин, — бо стільки часу тревали натирання їх: шість місяців мирровою олівою, а шість місяців пающими й інчими жіночими натираннями; — 13 Тоді вступала дівчина до царя. Чого б вона ні забажала, давали їй все при виході з жіночого дому в дім царський. 14 Ввечері вона входила, а вранці верталась в другий жіночий дім під догляд Шаазгаза, царського скопця, сторожа коло наложниць; і вже не ввіходила до царя, — тільки хиба б царь забажав її, й її покликали б по іменні. 15 Як прийшов час Естері, дочці Аминадава, дядька Мардохейового, що взяв її до себе замість дочки, — ійти до царя, то вона не просила нічого, окрім того, про що сказав їй Гегай, царський скопець, сторож коло жінок. І Естер запобігла ласки в очах усіх, хто її бачив. 16 І взято Естер до царя Артаксеркса в царський дім його на десятому місяці, се б то в місяці Тебелі, на сьому року царювання його. 17 І вподобав царь Естеру більш за всіх жінок, і запобігла вона в його ласки й прихильності більше за всіх дівчат; і надів він царський вінець її на голову й поставив її царицею замість Астині. 18 І справив царь велику гостину всім князям

своїм і служачим при йому, — гостину задля Естери, й дав пільгу країнам та роздав подарунки з царською щедрістю. 19 Коли другий раз зібрано дівчата, седів Мардохей коло царської брами; 20 Естер все ще не згадувала про свою рідну і про свій народ, як звелів їй Мардохей, бо Естер поступала по слову Мардохея й тепер так само, як і тоді, коли була в його приймачкою. 21 Того ж часу, як седів Мардохей коло царської брами, два царські скопці, Гавата й Тарра, сторогуючи при порозі, а розлучені, змовлялись наложить руку на царя Артаксеркса. 22 Довідавшись про се, дав Мардохей знати цариці Естери, а Естер сказала цареві від імення Мардохея. 23 Діло висліджено й знайдено справдішнім, і обох їх повішено на дереві. І вписано добродійство Мардохейове в книгу щоденних записок у царя.

3 Після сих подій звеличив царь Артаксеркс Амана, сина Амадатового, Вугейця, й підніс його і поставив сідлице його вище за всіх князів, що в його; 2 І всі служивші при цареві, що при царській брамі, кланялись і припадали перед Аманом, бо так звелів був царь. Мардохей же не кланявся й не падав ниць. 3 І говорили слуги цареві, що при царській брамі, Мардохейові: Чому ти нарушуєш приказ царський? 4 І як вони говорили йому що дня, а він не слухав їх, то вони сповістили Аманові, щоб пересьвідчитись, чи додержить Мардохей слова, бо він сказав їм, що він Юдей. 5 І як побачив Аман, що Мардохей не кланяється й не падає ниць перед ним, то розгніався Аман вельми. 6 Та йому здавалось нічим, накласти руку на одного Мардохея, але як йому сказали, з якого народу Мардохей, то Аман задумав вигубити всіх Юдеїв в усьому царстві Артаксеркса, яко народ Мардохейв. 7 (І зібрав раду) першого місяця, — се є місяць Нисан, — на двайцятому року царя Артаксеркса, і кидали пур, се б то жереб, перед лицем Амана на день і на місяць, — на дванайцятий місяць, тобто на місяць Адар. 8 І сказав Аман до царя Артаксеркса: Е один народ розкиданий і розсіяний поміж народами по всіх краях твого царства; а в їх закони інші, ніж у всіх народів, та й законів царевих вони не виконують; цареві ж не слід так полишати їх. 9 Коли цареві до вподоби, то нехай припише, щоб їх вигубити, а я одважу десять тисяч

талантів срібла в руки скарбників, щоб вложили в царську скарбницю. **10** Тоді здійняв царь свій перстень з руки своєї і віддав його Аманові, синові Амадата, Вугейцеві, щоб ствердити засуд проти Юдеїв. **11** I сказав царь Аманові: Віддаю тобі твоє срібло й народ; чини з ним, як тобі завгодно. **12** I покликано писарів царських на першому місяці, тринайцятого дня його, й написано, як приказав Аман, до царських сатрапів і до начальників у кожній країні, і до князів у кожного народу, — в кожну країну її ж письмом і до кожного народу мовою його: все було написано від імення царя Артаксеркса і стверджено перстнем. **13** A послані були письма через гонців по всіх краях царевих, щоб повбивати, вигубити й викоренити всіх Юдеїв, малого й старого, дітей і жінок за один день, тринайцятого дня дванайцього місяця, се б то місяця Адара, а їх майно розграбити. **14** Відпис із приказу віддати в кожну країну, як закон, оповіщений для всіх народів, щоб були напоготові до сього дня. **15** Гонці одійшли зараз з царським приказом. Оповіщено ж приказ і в Сузах, престольному місті; і седіли царь та Аман і пили, а місто Сузи було зворушене.

4 Коли Мардохей довідався про все, що скійлось, роспанахав на собі одежу й накинув на себе веретище, посипав голову попелом і вийшов на серед міста, й взивав голосним та жалібним кликом: **2** I дійшов до царської брами, бо не можна було входити в царську браму в дранці. **3** Так само і в кожній країні й місці, куди тільки доходило слово цареве й приказ його, був великий смуток в Юдеї і піст, і плач, і крик; веретища й попіл були многим іх постіллю. **4** I прийшли служниці Естерині й скопці її і оповідали їй, і стревожилась велими цариця. I послала одежі, щоб Мардохей надів їх та зняв із себе свої дранки. Але він не прийняв. **5** Тоді покликала Естер Гатаха, одного з царевих скопців, що він його приставив до неї, й послала його до Мардохея довідатись, що й про що се? **6** I пійшов Гатах до Мардохея на міський майдан, що перед царською брамою. **7** I розказав йому Мардохей про все, що сталося, і про скількість срібла, яке Аман обіцяв відважити в царський скарб за Юдеїв, щоб їх вигубити; **8** I дав йому відпис з приказу, щоб їх вигубити,

оповіщеного в Сузах, щоб він показав Естері і дав їй знати про все; при тому наказував їй, щоб пішла до царя і благала в його помилування й просила його за свій народ. **9** I прийшов Гатах і переказав Естері слова Мардохейові. **10** I сказала Естер Гатахові й послала його сказати Мардохейові: **11** Усі слуги цареві й народи в країнах царських знають, що кожному, чи чоловікові чи жінці, хто вступить до царя в нутрішній двір, небувши покликаним, один присуд — смерть; тільки той, до кого царь простягне свій золотий скипетр, зістанеться живий. А мене не кликали до царя оце вже трийцять день. **12** I переказано Мардохейові слова Естерині. **13** Мардохей же сказав у відповідь Естері: Не гадай, що ти одна споміж усіх Юдеїв спасеш своє життя в царському домі. **14** Коли ти в сей час мовчали меш, то спасенне й визволенне прийде Юдеям із іншого місця, а ти й дім батька твого загинете. А хто відає, чи не задля такого часу ти й досягла почесті царської? **15** I сказала Естер у відповідь Мардохейові: **16** Пійди, збери всіх Юдеїв, що знаходяться в Сузах, і постъте ради мене, і не їжте й не пийте три дні ні вдень, ні вночі, та й я з моїми служницями так само постити му, а потім пійду до царя, хоч се проти закону; і коли загинути — загину. **17** I пійшов Мардохей і зробив, як звеліла йому Естер.

5 На третій день Естер убралась по царськи. I стала вона на внутрішньому дворі царського дому під домом царевим; а царь седів на царському престолі своїму, в царському домі, просто проти приходу в дім. **2** Коли царь углядів царицю Естеру, що стояла у дворі, знайшла вона ласку в очах його. I простяг царь до Естері золотий скипетр, що був в його в руці, і Естер приступила й доторкнулась кінця скипетра. **3** I сказав царь до неї: Чого тобі, царице Естеро, і яка твоя просьба? Навіть до половини царства буде дано тобі. **4** I відказала Естер: Коли царева ласка, нехай прийде царь із Аманом сьогодні в гостину, яку я зготувала для нього. **5** I сказав царь: Пійдіть щвидко за Аманом, щоб учинити по слову Естериному. I прийшов царь із Аманом в гостину, що наготовила Естер. **6** I сказав царь Естері, попиваючи вино: Яке ж твое бажаннє? воно буде вдоволене; і яка твоя просьба? хоч би до половини царства, воно буде вдоволено.

7 I відповіла Естер, кажучи: Оце мое бажаннє й мое проханнє: **8** Коли я запобігла ласки в очах царевих, і коли цареві до вподоби вдоволити мое бажаннє й здійснити мое проханнє, то нехай царь з Аманом прийде (що завтра) в гостину, що зготую їм, і завтра вчиню я по царевому слову. **9** I вийшов Аман того дня веселий та охочий. Але як Аман углядів Мардохея коло царської брами, й той не встав та й з місця не рухнувся перед ним, тоді сповнився Аман гнівом на Мардохея. **10** Одначе Аман вдергавсь. А як прийшов до своєї господи, то послав покликати своїх приятелів і Зерешу, свою жінку. **11** I оповідав Аман їм про велике багацтво своє й про многоту синів своїх, та про все те, як пошанував його царь і як підвішив його над князями та слугами царськими. **12** I сказав Аман: Та й цариця Естер нікого не запросила з царем у гостину, що наготовила, окрім мене; та й на завтра я запрошений до неї з царем. **13** Але всього цього не доста мені, доки я бачу Юдея Мардохея, сидячого коло брами царської. **14** I сказала йому Зереша, жінка його, та й всі його приятелі: Нехай приладять дерево заввишки на п'ятдесят локот, і скажи вранці цареві, щоб повісили на йому Мардохея, а тоді пійдеш веселий з царем у гостину. I сподобалось се слово Аманові, й він приготовив дерево.

6 Тієї ночі відняв Господь сон у царя, і він звелів (слузі) принести памяткову книгу дневних записок, і читали їх перед царем. **2** I знайшли записане, як Мардохей виповів на Гавату й Тарру, двох скопців царських, бувших на сторожі коло порога, що задумували наложить руку на царя Артаксеркса. **3** I промовив царь: Яку честь і відзнаку дано за се Мардохейові? I відповіли двораки цареві, служивші при йому: Нічого не вчинено для нього. **4** I сказав царь: Хто в дворі? A Аман прийшов тоді у двір царського дому поговорити з царем, щоб повісити Мардохея на дереві, що він зладив йому. **5** Двораки ж сказали цареві: Се Аман стоїть у дворі. I сказав царь: Нехай увийде. **6** I ввійшов Аман. I сказав йому царь: Що б зробити тому чоловікові, що царь хоче його відзначити почестю? Аман помислив в своїму серці: Кому ж інчому схоче царь зробити пошану, окрім мене? **7** I сказав Аман цареві: Про того

чоловіка, що царь хоче його відзначити почестю, **8** Нехай принесуть убраннє царське, в яке вдягається царь, і приведуть коня, що на йому їздить царь, надінуть царський вінець на голову його, **9** I нехай дадуть убраннє й коня в руки одному з перших князів царських, — і вберуть того чоловіка, що його царь хоче пошанувати честю, і вивезуть його на коні на міський майдан, і покликають перед ним: Так робиться тому чоловікові, що його царь хоче відзначити почестю! **10** I сказав царь Аманові: Зараз же візьмі убраннє й коня, як ти сказав, і зроби се Юдейові Мардохею, що сидить коло царської брами; нічого не помини з усього, що ти казав. **11** I взяв Аман убраннє й коня, і вбрав Мардохея, і вивів його на коні на міський майдан і покликував перед ним: Так робиться чоловікові, що його царь хоче відзначити почестю! **12** I вернувся Мардохей до царської брами. A Аман пійшов чимскорше до своєї господи, смутний, закривши голову. **13** I розказав Аман Зереші, своїй жінці, і всім своїм приятелям усе, що з ним лучилось. I сказали йому мудреці його й Зереша, жінка його: Коли Мардохей з роду Юдеїв, через котрого ти почав впадати, то не переможеш його, а напевно впадеш перед ним. **14** Ще вони розмовляли з ним, аж прийшли скопці цареві й квалили на Амана, щоб йшов на гостину, що зготувала Естер.

7 I прийшов царь із Аманом гоститись у цариці Естери. **2** I сказав царь Естері так само й на другий день, як напився вина: Чого ти бажаєш, царице Естеро? воно буде тобі дано; яка ж твоя просьба? Хоч би й до половини царства, воно буде здійснене. **3** I відповіла цариця Естер і сказала: Коли я, царю, найшла ласку в очах твоїх, і коли цареві до вподоби, то нехай буде дароване мені житте мое по моїму бажанню, й народ мій, по просьбі моїй! **4** Bo видані ми, яй народ мій, щоб нас вигубити, повбивати і занапастити. Коли б ми були запродані в невольників та невольниць, я б мовчала, хоч ворог не надоложив би шкоди цареві. **5** I відповів царь Артаксеркс і сказав цариці Естери: Хто ж то такий, і де той, що поважився в серці своїму таке вчинити? **6** I відказала Естер: Ворог і супротивник — то сей злочий Аман! I затрусився Аман перед царем та царицею. **7** I встав царь від гостини в гніві своєму й пішов у

сад коло палати; Аман же зістався благати царицю Естеру за життє свое, бо бачив, що йому від царя призначена вже гірка доля. **8** Як же царь вернувся з саду коло палати в дім гостини, припав був Аман до ложа, де знаходилась Естер. І сказав царь: Навіть і царицю хоче знасилувати вдома в мене! Тільки що вийшло слово з уст царевих, а вже й закрили Аманові лице. **9** І сказав Харбона, один із скопців при цареві: Он і дерево, що його зготував Аман про Мардохея, що говорив на добро для царя, стойть коло Аманового дому, заввишки на п'ятьдесят локот. І звелів царь: Повісьте його на ньому! **10** І повісили Амана на дереві, що він приладив про Мардохея. І вгамувався гнів у царя.

8 Того ж дня віддав царь Артаксеркс цариці Естері дім Амана, ворога Юдеїв; а Мардохей ввійшов перед лице цареве, бо Естер призналася, хто він для неї. **2** І зняв царь свій перстень, що одняв від Амана, та й віддав його Мардохею; а Естер настановила Мардохея доглядником над домом Амановим. **3** І говорила Естер далі перед царем, і впала йому в ноги, і плакала й благала його, відвернути злобу Амана Вугейця і намір його, задуманий проти Юдеїв. **4** І простяг царь до Естери золотий скіпетр; і підвелась Естер, і стала перед лицем царевим, **5** Та й промовила: Коли цареві до вподоби, і коли я запобігла ласки перед лицем царевим, і ся справа справедлива перед царем, та й я подобаюсь очам його, то нехай би було написано, щоб відкликано письма по наміру Амана, сина Амадатового, Вугейця, ним писані про згубу Юдеїв по всіх царських країнах; **6** Бо як я можу дивитись на лихо, що спаде на народ мій, і як мені дивитись на загибель рідних моїх? **7** І сказав царь Артаксеркс до цариці Естери й до Мардохея Юдея: От я віддав дім Аманів Естери, а його самого повісили на дереві за те, що він накладав руку свою на Юдеїв; **8** То ж напішіть і ви про Юдеїв що вам сподобаєсь, від імення царського і ствердіть царським перстнем; бо письма написаного від імення царського й ствердженого царським перстнем, не можна змінити. **9** І покликано царських писарів третього місяця, се б то місяця Сивана, двайцять третього дня його, й написано все так, як звелів Мардохей, до Юдеїв і до сатрапів і начальників в країнах і князів у краях від Индії до Етиопії — в сто

двойцятьох сімох країнах, в кожний край його письмом і до кожного народу його мовою, та й до Юдеїв їх письмом і їх мовою. **10** І написав він від імення царя Артаксеркса, і запечатав царським перстнем, і послав листи через бігців на конях, на верблодах і царських мулах **11** Проте, що царь дозволяє Юдеям, жиющим в кожному місті, скрутиться і стати до оборони свого життя, вигубити, повбивати і знищити всіх значних споміж народу й по країнах, що ворогували проти них, — дітей і жінок, а маєтки їх розграбити **12** В один день по всіх областях царя Артаксеркса, на тринайцятий день дванайцятого місяця, се б то місяця Адара. **13** Відпис з цього наказу віддати в кожну країну, як закон, оповіщуваний всім народам, щоб Юдеї були напоготові, того дня помститись над своїми ворогами. **14** Гонці, що пустились верхи на прудких царських конях, погнали швидко й сквапно з царським приказом. Оповіщено наказ і в Сузах, престольному місті. **15** І вийшов Мардохей від царя в царських ризах жовтої й білої барви й в великому золотому вінці і в висоновій та пурпуровій мантиї. І місто Сузи веселилось і раділо. **16** У Юдеїв було тоді освітлене й радощі, й веселощі, й съяткуванне. **17** І в кожній країні, й в кожному місті, й на кожному місці, куди тільки доходив приказ царя його наказ, були радощі та веселощі в Юдеїв, бенкетуваннє та съяткуваннє. І багато споміж народу в краю поставало Юдеями, бо на них напав страх перед Юдеями.

9 Дванайцятого місяця, се б то місяця Адара, на тринайцятий день його, настав час, щоб здійснився приказ царя і його наказ, в той день, коли вороги Юдеїв сподівались взяти владу над ними, а випало навідворот, що самі Юдеї взяли верх над ворогами своїми, — **2** Зібрались Юдеї в своїх містах по всіх краях царя Артаксеркса, щоб накласти руку на тих, що задумали проти них лихо; й ніхто не міг проти них стати, бо страх перед ними напав на всі народи. **3** І всі князі по країнах, і сатрапи й начальники над областями, й виконателі справ царських піддержували Юдеїв, бо напав був на них страх перед Мардохеєм. **4** Бо великий був Мардохей в домі в царя, і слава про нього розходилася по

всіх краях, бо сей чоловік, Мардохей, підймався щораз то вище. 5 I вбивали Юдеї всіх ворогів своїх, витинаючи мечем, вигублюючи й викорінюючи, й чинили з ворогами своїми, що хотіли. 6 В Сузах, престольному місті, вбили Юдеї й вигубили п'ятьсот душ, (окрім) 7 Паршандата, й Далфона, й Асфата, 8 I Пората, й Адаля, і Аридата, 9 I Пармашта, й Арисаї, і Аридаї, і Ваезата — 10 Десятьох синів Амана, сина Амадатового, ворога Юдеїв, та до грабування не простягали рук своїх. 11 Того ж таки дня сказано цареві про число вбитих у Сузах, престольному місті. 12 I сказав царь цариці Естері: В Сузах, престольному місті, вбили Юдеї й вигубили п'ятьсот душ; що ж вони зробили по інших країнах царевих? Яке ж твоє бажаннє? Й воно буде вдоволене. I яка ще твоя просьба? вона буде здійснена. 13 I сказала Естер: Коли цареві до вподоби, то нехай би було дозволено Юдеям, що в Сузах, робити те ж саме й завтра, що сьогодні, та й нехай би й десятьох синів Аманових повісили на дереві. 14 I повелів царь так зробити; й дано наказ в Сузах, і десятьох синів Аманових повіщено. 15 I зібрались Юдеї, що в Сузах, так само й чотирнайцятого дня місяця Адара й вбили в Сузах триста чоловіка, до грабіжі ж не простягали рук своїх. 16 Та й інші Юдеї, що знаходились в царських країнах, позбірались, щоб стати до оборони свого життя й забезпечити себе від ворогів своїх, і побивали споміж ворогів своїх сімдесят п'ять тисяч; до їх же добра не простягли руки своєї. 17 Ce було тринайцятого дня місяця Адара; а на чотирнайцятий день сього ж місяця вони втихомирились і зробили його днем бенкетування та веселощів. 18 A Юдеї, що в Сузах, зібрались тринайцятого дня його та чотирнайцятого дня його, та аж на пятнайцятий день його втихомирились і зробили його днем бенкетування та веселощів. 19 З тієї причини Юдеї сільські, що живуть по селях та присілках, проводять чотирнайцятий день місяця Адара в веселощах та в бенкетуванні, як день празників, посилаючи подарунки один одному. 20 I списав Мардохей сі події й порозсилав письма до всіх Юдеїв, що в областях царя Артаксеркса, до близьких і до далеких, 21 Про те, щоб вони завели в себе щорочне святкування чотирнайцятого дня місяця Адара й пятнайцятого дня його, 22

Яко таких днів, в яких Юдеї стали безпечними від ворогів своїх, і як такого місяця, в якому їх смуток обернувся в радість, а сумуваннє — на день святочний, — щоб зробили їх днями угощування та веселощів, посилаючи один до одного подарунки та милостиню в bogim. 23 I прийняли Юдеї те, що вже сами почали чинити, й про що Мардохей написав до них, 24 Як Аман, син Амадатів, Вугеєць, ворог усіх Юдеїв, задумав був занапастити Юдеїв і кидав пур, то є жереб, щоб їх занапастити й вигубити, 25 I як Естер диступила до царя, і як царь видав другим листом приказ, щоб лукавий намір Амана, який він задумав на Юдеїв, обернувся на його ж голову, та щоб його й синів його повісили на дереві. 26 Через се й назвали сі дні Пурім, від імення: пур. З сієї причини, згідно з усіма словами цього письма і з тим, що самі бачили і до чого в їх доходило, 27 Постановили Юдеї і взяли на себе й на своїх дітей, і на всіх попристававших до них, невідмінно, щоб святкувати що року два дні, як приписано, й в свій час; 28 Та щоб сі дні були памятними і святковано їх від роду до роду в кожному поколінні, в кожному краю і в кожному місті; і щоб сі дні Пурім не були визаконені в Юдеїв, і спомин про них не зник у дітей їх. 29 Та й цариця Естер, дочка Абихайлова, й Мардохей, Юдей, написали так само з усією намогою, щоб виконувано се друге письмо про Пурім, 30 I послали письма до всіх Юдеїв в сто двадцятьох і сімох областях Артаксерксового царства з словами мира й правди, 31 Щоб вони твердо держали сі дні Пурім в призначений час, який постановив про них Мардохей Юдей і цариця Естер, і як вони самі призначили їх про себе й про дітей своїх, яко дні посту та покликання (до Бога). 32 Так приказ Естерин ствердив се оповіданнє про Пурім, і його записано в книгу.

10 Потім накинув царь Артаксеркс податок на землю і на острови морські. 2 A всі діла його сили й його могутості й дрібне оповіданнє про звеличенне Мардохея, яким його царь пошанував, записані в книзі денних записів царів Мидийських та Перських, 3 Так само й те, що Мардохей, Юдей був другим по цареві Артаксерксі і великим у Юдеїв, і милим у многоти братів своїх, бо дав про добро народу свого і говорив на користь усьому своєму племені.

ЙОВ

1 Був (давно) чоловік у землі Уз, на ім'я Йов. Був се чоловік щирий, справедливий й богобоязливий, що цуравсь усього лихого. **2** І родилось йому семеро синів і три дочки, **3** А статку було в його сім тисяч овець, три тисячі верблюдів, п'ятьсот ярем волів, п'ятьсот ослиць і багацько челяди, так що переважував сей чоловік усіх осадників на востоці. **4** Сини ж його звикли бути сходитись і в дому кожного по черзі гоститись. Кликали вони й трьох сестер своїх, їсти й пити з ними. **5** Як же сі гостини обходили свій круг, наказував їм Йов очищуватись; і вставав на другий день рано вранці й приносив про кожного з них всепалення. Бо думав Йов так: Може, діти мої согрішили та позневажили Бога в серці своєму. Так чинив, Йов щораз в такі дні. **6** Сталося ж одного дня, що сини Божі прийшли стати перед Господом. Прийшов і Сатана між ними. **7** І поспітав Господь Сатану: Звідкіля прийшов еси? Відказав Господеві Сатана й промовив: Я ходив по землі й обійшов її навколо. **8** І сказав Господь Сatanі: А звернув ти ввагу на слугу мою Йова? бо нема такого на землі, такого широкого, справедливого, богобоязливого та щоб цурався так усього лихого. **9** І відказав Сатана Господеві та й промовив: Чи то ж Йов дармо такий богобоязливий? Чи не ти ж сам обгородив навколо його й дом його й усе майно його? **10** Працю рук його благословив еси, й стада його ширяться все більш по країні; **11** Простягни тільки руку твою й торкнись до всього, що він має, — чи буде він благословити Тебе? **12** І сказав Господь Сatanі: Ну, так нехай все, що його, буде в руці твоїй, тільки на його самого не простягай руки твоєї. І пішов Сатана з перед лиця Господнього. **13** Одного ж дня, як сини й дочки Йовові саме їли й пили вино в дому старшого брата свого, **14** Прийшов посел до Йова та й сповістив: Воли були в плузі, а ослиці паслися поблизу, **15** Аж се — набігли Савеї та й позаймали їх; кметі ж повитинали мечем; один я втік сповістити тебе. **16** Ще він говорив, аж приходить другий й говорити: Огонь Божий упав з неба й пройшов, палаючи, проміж вівцями й кметями та й пожер їх; один я втік сповістити тебе. **17** Ще сей говорив, аж ійде другий й говорити: Халдеї зложили три ватаги,

напали на верблуди та й позаймали їх; кметі ж повитинали мечем; один я втік, сповістити тебе. **18** Ще говорив сей, аж приходить інший й говорити: Сини твої й дочки трапезували й пили вино в дому старшого брата свого, **19** Аж несподівано скопилась буря від пустинї, наперла на всі чотири угли в будинку, і дім завалився на діти та й вони погинули; один я втік сповістити тебе. **20** І встав Йов, роздер одежду на собі та й обстриг волоссе на голові, припав до землі й поклонився, **21** І промовив: Нагим вийшов я з матерньої утроби, нагим і вернусь. Господь дав, Господь і взяв; як до вподоби було Господеві, так і сталося; нехай буде імя Господнє благословенне! **22** Усьому тому не провинив Йов, і не виповів нічого безумного проти Бога.

2 Сталося ж одного дня, що сини Божі прийшли стати перед Господом; та прийшов і Сатана між ними стати перед Господом. **2** І спітав Господь Сатану: Звідкіля прийшов еси? Відказав Сатана Господеві й говорити: Я ходив по землі й обійшов її навколо. **3** І рече Господь Сatanі: А звернув ти ввагу на раба мою Йова? Другого бо такого нема на землі, такого широкого, справедливого, богобоязливого та щоб так цурався лихого. **4** І відказав Сатана й промовив: Шкуру за шкуру, а за свою душу oddaсть чоловік усе, що має. **5** Просьтягни тільки руку твою й торкнись костей його й тіла його, — чи благословити ме він тебе? **6** І рече Господь Сatanі: Ну, він у руці твоїй тільки душу (житте) його пощасти. **7** І пішов Сатана зперед Господа, та вдарив Йова лютою проказою від підошов аж до тім'я. **8** І взяв він черепок, щоб ним скребтись, та й сів на попелищі (далеко від господи). **9** І промовила до його жона його: Чи ти ще держати мешся твердо в твоїй праведності? Занехай Бога й умри. **10** Він же промовив до неї: Ти плещеш таке, як яка безумна. Приймали ми добре од Господа, а лихого б то й не приймати? Усьому тому не провинив Йов устами своїми. **11** Перечувши три приятелі Йовові про все те нещастє, яке на його впало, пішшли, кожен із свого місця: Елифаз Теманський, Билдад Савхеаський й Зофар Наамський, і зійшлися, щоб піти разом посумувати з ним і розважити його. **12** Споглянувши на його віддалеки, не познали

його та й заплакали в голос; і роздер кожен одежу на собі, та й почали кидати порох проти неба понад головами своїми. 13 І седіли вони такенькі біля його на землі сім день і сім ночей, й ні один не говорив до його й слова, бачили бо, що біль його був надто великий.

3 Аж ось отворив Йов уста свої проклинав день уродин своїх. 2 І почав Йов говорити: 3 Нехай би (був) щез день, коли я на світ родився, й ніч, коли проречено: Зачався чоловік! 4 Нехай би той день був темрявою; і нехай би Бог на висоті не згадав (був) про його, й нехай би ясність не засияла (була) над ним! 5 Нехай би затмила (була) його темрява й густа тінь смертна; нехай би обняла його густа мрака, нехай би (були) лякались його, неначе палючого жару! 6 А ніч тая — нехай би (була) в мороці потонула, нехай би не лічилася між днями в року, й не входила в рапубу в місяцях! 7 О, ніч тая — нехай би була вона безлюдна, й не озивались в ній веселощи! 8 Нехай би її (були) прокляли ті, що проклинають день, та готові й дракона розбудити! 9 Нехай би (були) зорі її розсвіту померкли; нехай би ждала (була) світла, а воно не приходило й щоб не побачила (була) поранньої зарі, 10 За те, що не зачинила дверей матерньої утробы, й не закрила горя перед очима моїми! 11 Чом я не вмер, виходячи з утробы, і не сконав, як вийшов із живота? 12 Про що мене взято на коліна? про що було мені ссати груди? 13 Тепер би лежав я й спочивав; спав би й був би спокоєн 14 З царями та з владиками земними, що золотом блищали, сріблом свої палати збогачали; 16 Або як збігленя невидиме, як діти, що не побачили світа. 17 Там проступники перестають наводити страх, там спочивають ті, що вичерпали сили. 18 Там вязні, сковані до купи, відпочивають, і не чують крику наставника. 19 Малий і великий там собі рівні, а невольник вільний від пана свого. 20 Про що дане нуждареві світло, про що життє тим, що їм на душі гірко, 21 Що ждуть смерті, а її нема, що копали б за нею раднійше, ніж за скарбом; 22 Вони зраділи б без міри, одушевились би, коли б знайшли свою там домовину. 23 На що тому на світі жити, кого Господь обнявночною тьмою й загородив дорогу? 24 Зітхання мої випереджують

їжу мою, а стогнання мої ллються, як вода; 25 Бо страшне, чого я боявся, те й постигло мене, й перед чим тремтів я, те склалось надо мною. 26 Нема мені миру, нема спокою, нема відради: прийшло на мене саме нещасте!

4 І відказав Елифаз із Теману й промовив: 2 Як ми стребуємо заговорити до тебе, — чи не буде се тобі прикро? Да хто слово може зупинити? 3 Отсе ти не одного навчав, і знемагаючі руки піддержував; 4 Хто спотикавсь, того підкріпляли слова твої, і хистким колінам ти додавав сили. 5 Тепер же дійшло до тебе, а ти знемочнів; дотикнуло тебе, та вже й упав духом. 6 Чи ж богообоязність твоя не повинна бути твоєю надією, а невинність доріг твоїх — упованнем твоїм? 7 Згадай же сам, хто погибав безвинний, і праведних коли викоренювано? 8 Я сам бачив, що хто в безбожності орав і сіяв лихо, той сам його й пожинав. 9 Такі від подуву Божого погибають, а від духа гніву його зникають. 10 Рев лева й голос рикаючого вмовкає, і зуби в левчуків кришаться; 11 Могутній лев гине без добичі, й щенята левиці розбігаються. 12 І надійшло до мене этиха слово (Боже), я почув його ледь-неледь ухом. 13 Серед розгадування над ночними привидами, коли сон на людей находить, 14 Я задрожав і затримтів у страсі, і всі кістки в мене затрусились; 15 І перейшов дух понад мене, й волоссе стало в мене діба. 16 І став хтось — не бачив я лиця його, — тільки тінь перед очима в мене; тихий повів — і я чую голос: 17 Чи ж чоловік праведніший від Бога? й людина чистійша за Творця свого? 18 Та ж ось він і слугам своїм не йме віри, і в ангелів своїх знаходить хиби; 19 А скільки ж більш у тих, що живуть у глиняних хатах, що основи їх у поросі, й вони борше, як міль, зникають. 20 Між ранком і вечером вони розпадаються, й не доглянеш, як без сліду зникнуть. 21 А чи ж із ними, не пропадають і почесті їх? Вони вмерають, не дійшовши до мудрості.

5 Клич же, коли є хто, щоб на твій клик озвався. Та й до кого ти з між святих обернешся? 2 О, так, безумного завзятте вбиває, а нерозважливого погубляє досада. 3 Я бачив, як дурний закоренявся, та й зараз віщував проклін домівці його: 4 Діти його далекі від щастя, бити муть їх у воротях

(на суді), і не буде їм оборонника. 5 Збори жнив його несіті поїдуть, ба й зміж терні заберуть їх, а зажерливці поглотять майно його. 6 Так, біда не зпід землі береться, й не на ниві родиться недоля. 7 Ні, людина родиться на муку, як іскорки, щоб їм летіти вгору. 8 Я б обернувсь до Бога, передав би справу мою Богові, 9 Що творить діла велики й недослідимі, чудні й без ліку, 10 Дає дощі землі й води на поля; 11 Принижених у гору підймає, а засмученим дає дознати щастя. 12 Він розбиває задуми піdstупних, і руки їх не доводять до кінця те, що почали. 13 Премудрих ловить він їх лукавством, і рада хитрих не вдається: 14 У день вони мов в темряві блукають, а в полудні полапки, мов ніччю, шукають. 15 Він рятує бідного од меча уст їх і від руки потужного; 16 І так є нещасливому надія, а неправда затулює уста свої. 17 Блаженний той, кого Господь карає, тим не цурайсь Господнього навчання! 18 Поранить він, та сам перевяже рану; ударить він, та його ж руки й гоять. 19 В шестиох бідах тебе він порятує, та й в сьомій не доторкнесь тебе лихо. 20 У голоді спасе тебе од смерті, а на війні — од мечового вдару. 21 Сховаєшся від бича (лихого) язика, й не злякаєшся спустошення, коли воно прийде. 22 Із спустошення й голоду будеш съміятись, і зъвірів земних не будеш лякатись. 23 Бо в змові з каміннем у полі будеш, і з польовим зъвіррем (наче) в договорі. 24 І взнаєш, що намет твій безпечен, а оглядаючи домівку твою, ти не согрішиш. 25 І побачиш, що потомство твоє многолічне, й пагонців твоїх, як трави на землі. 26 Увійдеш у гріб, достиглий (віком), як укладаються снопи пшеничні у свій час. 27 От чого ми дозналися; та й так воно й є; вислухай се й затямуй собі!

6 І відказав Йов і промовив: 2 О, коли б то зважено по правді нарікання мої, а разом із ними положено на вагу терпіння мої! 3 Вони певно переважили б пісок у морях! Тим то й слова мої такі гіркі. 4 Бо стріли вседержителеві (встромлені) в мені; їх отруту ссе дух мій; страхи Господні встали на мене. 5 Чи ж реве дикій осел у траві? чи ж риче віл при повних яслах? 6 Чи ж їдять несмачне без солі, й чи є смак у яичній білковині? 7 (тим часом) До чого не хотіла й доторкнувшись душа моя, те становить гидку їжу

мою. 8 О, коби то сталось, чого я бажаю, та сповнив Бог те, чого дожидаю! 9 О, коли б то Бог ізволив стерти мене, простерти руку свою і вбити мене! 10 Се (одно) ще було б відрадою мені, і я кріпився б у безпощадній муці моїй, що не противився словові Святого. 11 Що ж за сила в мене, щоб надіялась ще мені? і який конець, щоб протягати мені житте мое? 12 Чи ж моя сила тверда, як твердий камінь? чи може мідь тіло мое? 13 Чи ж із себе добуду я поміч собі, або чи маю звідкись піддержку? 14 До страдаючого повинен би мати спожаліннє друг його, наколи він не стратив страху перед Всешишим. 15 Та брати мої перемінні, мов поток, мов ручай бистротекучі, 16 Що каламутні від леду, й повно в них снігу. 17 Як же настане тепло, вони маліють, а під жару вони зникають із русел своїх. 18 Вони змінюють напрям доріг своїх, заходять у пустиню й щезають; 19 Дивляться, де вони, дороги Темайські; надіються на них дороги Савейські, 20 Та стають заведені в надії своїй: приходять туди, та румяніють від стиду. 21 Так і ви тепер — нічо: побачили страшне та й полякались. 22 Чи я казав вам коли: дайте мені, або заплатіть за мене з достатку вашого; 23 І вирятуйте мене з рук ворожої, і з рук мучителів викупіть мене? 24 Навчіте мене, а я замовкну, укажіть, у чому я провинен. 25 Яка то сила в словах правди! Але що ж доказують докори ваші? 26 Ви видумуєте речі, щоб докоряти? На вітер пускаєте ви слова ваші! 27 Ви корите сироту, й копаете яму другові вашому! 28 Але я прошу вас: спогляньте на мене; чи буду я говорити неправду перед лицем вашим? 29 Розберіть, чи є тут неправда? пошукайте, — правда у мене! 30 Чи є на язиці в мене неправда? Чи вже ж піднебінне мое не може досмакуватись гіркого?

7 Чи ж не обмежений час чоловікові на землі, а дні (життя) його чи ж не те саме, що дні поденого наймита? 2 Так, як той раб холодку, а поденьщик жде кінця роботи, 3 Так і мені допались місяці без відпочивку, а ночі горя виділені мені. 4 Коли лягаю, питаясь: коли ж то я встану? а вечір тягнеся поволи, й я обертаюсь без кінця, аж засвітає. 5 Тіло обвили червяки та струпи, мов кора земляна; шкіра на мені ріпава, та й береться все гноем. 6 Дні мої летять швидше судна, а конець

їх безнадійний. 7 Згадай (Боже), що життє мое — подув (вітру), а око мое не вернесь, побачити добро. 8 Не побачить мене око того, що видів мене; та й твої очі (звернуться) на мене, — а мене нема. 9 Рідшає хмара й зникає; так і той, що зступив у глибоку яму, вже не вийде, (*Sheol h7585*) 10 Не вернеться вже в домівку свою, і місце його не знати ме вже його. 11 Тим же то я не стану здергувати уст моїх; говорити му в тісноті духа моого; буду жалуватись у горю душі моєї. 12 Чи то ж я море або потвора морська, що ти проти мене сторожу (запору) поставив? 13 Думаю часом таке: втішить мене постеля моя, ложе мое поможе мені, горе мое перетерпіти; 14 Та бо ти жахаєш мене снами, й видивами лякаєш мене, 15 Так, що душа моя бажає ліпше перериву дихання, ліпше смерті, ніж удержання костей моїх. 16 Омерзіло мені житте. Чи ж вічно жити мені? Відступи від мене, — та ж дні мої, се марнота! 17 Що ж бо таке чоловік, що його так цінуеш, та звертаєш на його ввагу твою, 18 Та що-ранку звідуєшся до його, й що хвилинки вивідуєш його? 19 Докіль же не полишиш, докіль не відйдеш від мене, докіль і слини мені не даси проковтнути (спокійно)? 20 А коли я провинив, то що вчиню тобі, ти наглядниче людей! Чому вчинив еси мене таким мерзеним собі, так що й я самий став тягарем собі? 21 Та й чому ж би не простити гріха мені й не зняти з мене проступку моого? та ж от, я ляжу в землю, а завтра, хоч би ти й шукав мене, мене вже не буде.

8 I відповів Біллад Савхеаський та й сказав: 2 Довго ще ти будеш говорити таке? — слова уст твоїх, мов розбурханий вітер! 3 Чи то ж Бог вивертає суд; і Вседержитель перевертає правду? 4 Коли діти твої перед ним согрішили, то він і подав їх у руки проступків їх. 5 Скоро же ти шукати станеш Бога та помолишся до Вседержителя, 6 I наколи чист еси й прав, то він зараз стане над тобою й втихомирить оселю правди твоєї. 7 I хоч би зпершу було в тебе мало, то опісля буде дуже багато. 8 Бо спитай тільки у давніх родів і злагни постерігання батьків їх, — 9 Бо ми вчораши сібі й нічого не знаєм, тим що наші дні тінь на землі, — 10 А вони скажуть тобі й з серця свого випустять слова: 11 Чи піdnімаєш в гору сітник без мочарі? чи росте рогозина на безводді? 12

Вона молоденька й не підтятка, а всихає борше, як інша трава. 13 Така сама доля всіх тих, що забувають Бога, й надія лицемірного погибне; 14 Впованне його підрізане, а певність його — сість павукова. 15 Він обіпретиться на дім свій, та не устоїть; вхопиться його, й не вдергиться. 16 Він зеленіє на сонці, аж поза сад сягає галуззє його; 17 В каміннє вплітаєсь коріннє його, між каміннє врізуєсь воно; 18 Та коли вирвуть його з місця його, то місце одцураєсь його, (скаже): не знаю тебе! 19 От яка втіха на дорозі його! а з землі інші виростають. 20 Бачиш: Бог не одпихає безвинного, але й не піддержує руки лиходіїв. 21 Він сповнить ще съміхом і твої уста й губи твої — радісним викликом. 22 Ненавидники твої вкриються соромом, і намет безбожників зникне.

9 I відповів Йов і сказав: 2 Правда! я знаю, що так; але як оправдаєш чоловік перед Богом? 3 А хоч би схотів стати з ним на прю, то з тисячі й на одно не з'умів би одказати. 4 Він серцем премудрий і великий силою; хто проти його вставав та й бував з'упокоєн? 5 Він переносять гори й не пізнають їх; він перевертає їх в гніву своїму; 6 Він рушає землю з її місця, і стовпи її колихаються; 7 Скаже сонцеві, — і не зійде, й на звізді печать покладає. 8 Він самий напинає небеса й ходить по валах морських. 9 Він і Ведмежа саздав, Орион і Плеяди, й зорі скриті на полудні; 10 Творить великі дива, недовідні, безлічні. 11 Ось, він перейде попри мене, й не побачу його; промайне, й не замічу його. 12 Візьме, та хто заборонить йому? Хто скаже йому: що се ти робиш? 13 Коли Бог не одверне гніву свого, впадуть перед ним володарі горді; 14 Як же мені відказувати йому та прибрати слова проти його? 15 Хоч би я й прав був, озиватись не буду, а вмоляти му суддю мою. 16 Як би я покликнув, а він відповів мені, то я не поняв би віри, що мій голос вислухав той, 17 Що в хуртовині мене поражає, й без вини мої рани намножує, 18 Та не дає мені спокійно й відтохнути, а без міри годує мене горем. 19 Коли питати про силу, то він один могучий; коли же про суд, та хто зведе мене з ним? 20 Буду я оправдуватись, то самі мої уста обвинуватять мене; як я безвинний, то він вину в мені знайде. 21 Так! я не винен; байдуже мені жити; нізащо мені знайде. 22 Все одно; тим то

й сказав я, що він (як схоче) губить безвинного й беззаконного. 23 Як того вбиває одразу бичем, то з муки невинних сміється. 24 Земля oddана в руки безбожникам; він сліпить очі суддям її. А коли не він, то хто ж інший? 25 Дні мої хутші од гонця, — мчаться, не бачивши долі; 26 Мчаться, мов човни легкі, мов орел, що кидається на здобич. 27 Як я скажу собі: забуду жалоці мої, виясню мій хмурний вид, підбодрю мое серце, 28 То знов муки мої лякають мене, знаю бо, що не признаєш мене безвинним; 29 А скоро я винуватий, так чого надармо й силкуватись? 30 Хоч би я й снігом обмивсь і найчистішо очистив руки мої, 31 То й тоді ти трутиш мене в багно, та й одежда моя буде мною гидитись. 32 Він бо не людина, як я, щоб я міг одповідати йому ййти вкупі з ним на суд! 33 І проміж нас ніякий посередник не стане, щоб положив руку на нас обох. 34 Нехай же відверне він від мене бича свого, й страх його нехай не лякає мене, — 35 А тоді я говорити му й не збоюсь його, бо я сам собою не такий.

10 Омерзіло душі моїй життє мое; то ж дам я волю смуткові моїму; говорити му в горю душі моїї. 2 Я скажу Богу: Не обвинувачуй мене, а обяви менї, за що мене так переслідуєш? 3 Чи тобі се добрим видиться, що так пригнітаєш, що байдуже тобі діло рук твоїх, а на раду безбожників посилаєш съвітло? 4 Чи в тебе очі людські, чи по людські ти бачиш? 5 Чи в тебе дні, як людські, й роки твої, як у людини, 6 Що ти аж шукаєш скази в менї й розвідуєшся, чи є гріх у менї, 7 Хоч знаєш, що я не проступник, та нікому ратувати мене з руки твоєї? 8 Руки твої трудились надо мною, й виробили ввесь мій образ навколо, — й ти губиш мене? 9 Спогадай, що ти наче глину, обробив мене, а тепер у порох обертаєш мене? 10 Чи ж не ти вилив мене молоком і згустив мене сиром. 11 Скірою й тілом з'одяг мене, а кістями й жилами скріпив мене, 12 Життє й милості дарував менї, а опіка твоя хоронила духа моого? 13 Але й те скривав ти в серці своїму, — я знаю, що се й було в тебе (на думці), — 14 Що, як я провиню, ти взнаєш і не зіставиш гріха моого без кари. 15 Горе менї, коли я провинив! а хоч я й без гріха, то не зважуся підвести голови моєї. О, я понижений аж надто; то ж згляньяся на біду мою;

16 Вона щораз більша. Ти женеш за мною, мов лев, і знов нападаєш на мене й чудним (силою) показуєш себе в мені. 17 Виводиш нових твоїх съвідків проти мене; збільшуєш гнів твій на мене, і біди, щораз нові, стають боєвою лавою проти мене. 18 І про що вивів еси мене з утробы? Лучше б я вмер був, як мене ще не бачило ні-чие око; 19 Нехай би я, як не бувший на съвіті, з матірнього живота перенесений був у гріб. 20 Чи ж не мало вже днів моїх? Перестань же, відступи від мене, щоб я хоч трохи очуняв, 21 Покіль пійду — й не вернусь — в країну темряви й тіні смертньої, 22 В країну мрака, яким є пітьма тіні смертньої, де нема порядку, де темрява, як сама чорна пітьма.

11 І промовив Зофар із Нааму й сказав: 2 Чи вже ж на безліч слів не треба давати одвіту? Чи вже ж говорун мусить бути праведний? 3 Ніби твоє пусте базіканнє заставити людей мовчати, щоб ти на глум підіймав, а не було кому тебе пристидати? 4 Ти говорив: Я суджу право, й чист я в тебе перед очима. 5 А коли б так Бог схотів промовити, й отворив уста свої до тебе, 6 Та показав тобі тайни премудрості, й що тобі вдвое більше належало б терпіти! Тим то знай, що Бог дещо з проступків твоїх подав у непамять. 7 Чи то ж ти зможеш умом ізбегнути Бога? Чи зможеш Вседержителя (путь) до конця прослідити? 8 Та ж він висший небес, — що ж ти вдійти зможеш? глибше він всіх безодень, — що можеш зрозуміти? (Sheol h7585) 9 Mіра його довша ніж земля, ширша над моря. 10 Вхопить кого й закує в окови та поставить на суд, хто відверне його? 11 Бо він знає людей лицемірних, і бачить проступок, — та й чи ж не зверне на його уваги? 12 Та пустоголовий чоловік мудрує, хоч людина родиться так, як осля дике. 13 Але коли ти очистиш серце твоє й простягнеш ід йому руки твої, 14 І коли нечистиль на руці в тебе, а ти відкинеш її, й не дозволиш, щоб проступок пробував у шатрі твоїму, 15 Тоді піднімеш (съміло) незамаргане лице твое, й стояти меш твердо й не будеш боятись. 16 І тоді забудеш біду, й хиба, як про воду, що протекла, згадувати меш про неї. 17 І яснійше, аніж південь, попливе життє твое, й прояснієш, мов ранок. 18 Певність у тебе тоді із надією буде; ти захищен, і можеш безпечно почивати. 19 Будеш лежати собі, й не буде нікого, хто б тебе страшив, і многі стануть

запобігати (ласки) у тебе. 20 Очі ж ледачих (від плачу) потемніють, і охорона їх пропаде, й надія їх зникне.

12 1 Відповів Йов і сказав: 2 Справдї так! Тілько ви одні люди, і з вами вмре разом і мудрість. 3 Але ж і в мене є серце, як у вас, не стою я позаду; та й хто ж не знає сього самого? 4 Посьміхом другові мойму стався я, що до Бога кликав і Бог одвічав мені; посьміхом — чоловік справедливий і невинний! 5 Оттак, по думці того, що сидить собі спокійно, нізащо є лучиво, призначене тим, що їх ноги потикаються. 6 За те спокійні й безпечні домівки в грабителів, роздратовуючих Бога, бо вони Бога, неначе в руках своїх носять! 7 I справдї: спитай у звірят, а вони навчать тебе, — в птаства під небом, а воно з'ясує тобі; 8 Або поговори з землею, а вона повчить тебе, та й риби в морі скажуть тобі: 9 Хто з усього того не взнає, що рука Господня сотворила се? 10 В його руці дух всього живучого й душа кожного людського тіла. 11 Чи ж не ухо розбірає слова, й чи не язик доходить смаку страви? 12 Так і в старців мудрість, а в довголітників розум. 13 У него ж (Бога) премудрість і міць; в його рада й розум. 14 Що він розорить, того вже ніхто не збудує; кого він зачинить, ніхто йому не відомкне. 15 Задержить води, — все повисихає, пустить їх, — розбуряє землю. 16 У його сила й премудрість, перед ним той, хто зблудив, і той, хто звів із дороги. 17 Він приводить порадників до нерозваги, а суддів до дурноти. 18 Здіймає пояс із царів, і оперізує верівкою стан їх; 19 Уймає князям їх почесті, й повалює хоробрих; 20 Уймає проречистим язик, і в старців мутить розум; 21 Окриває стидом людей значніх, і безсилить потужних; 22 Виявляє, що глибоко крилось у темряві, й виводить на світло, що в тіні смертній; 23 Множить народи й вигублює їх; розсіває народи, і збирає їх докупи. 24 Віднімає розум у голов народів землі й пускає їх блудом у пустині, де нема шляху; 25 Помацьки ходять вони в темряві без світла, й заточуються, неначе пяні.

13 От же все це вбачало око мое, чуло ухо мое й затянило собі. 2 Скілько ви знаете, знаю й я, бо я не пущий за вас. 3 Та я до Вседержителя рад би говорити, я з Богом бажав би розправляти. 4 Ви ж тілько льжу куєте; всі ви лікарі беззварти. 5

О, коли б ви мовчали! се була б ваша мудрість. 6 Слухайте ж мого осуду, й розважте відповідь із уст моїх: 7 Чи справдї належало вам задля Бога неправду сплітати, й задля його льжу говорити? 8 Чи належало вам притворюватись перед ним і за Бога так змагатись? 9 А на добре ж воно вийде, коли він скоче вас вивідувати? Чи й його ви так само ошукаєте, як оманють чоловіка? 10 Грізно скарає він вас, хоч ви потайно й притворюєтесь. 11 Чи вже ж велич його не страхає вас, і страх перед ним не нападає на вас? 12 Упомини ваші, як попіль, покрепи ваши — покрепи глиняні. 13 Замовчіте передо мною, а я буду говорити, хоч би й що мені сталося. 14 Чого ж би мені торгати тіло мое зубами моїми, й до життя мого простягати руку мою? 15 Ось, він убиває мене, та я не перестану надіятись; я бажаю лиш оборонити поступки мої перед лицем його. 16 А се вже буде оправданнем мені, бо ж підлестник чей же не явиться перед лицем у його! 17 Вислухайте ж уважно слово мое ѹсуваннє мое ушами вашими: 18 Ось, я завів суд над справою: знаю, що вийду виправданим. 19 Хто зможе стати проти мене? Бо я борзо вмовкну й віддам дух. 20 Тілько двох речей не чини (Боже) зо мною, а тоді я не ховати мусь від обличчя у тебе: 21 Одверни від мене руку твою, й страх перед тобою нехай не потрясає мене. 22 Тоді зви, а буду відповідати, або я говорити му, а ти відказуй мені. 23 Скілько ж у мене сказ і гріхів? Покажи мені проступок мій і гріх мій! 24 За що ти скриваєш лице (ласку) твоє, й за ворога маєш мене собі? 25 Хочеш хиба стерти зірваний листочок, і за сухою соломинкою гнатись? 26 Пишеш бо засуд гіркий на мене й дописуєш мені гріхи з молодості моєї; 27 Ноги мої в кайдани куеш, і всі стежки мої назираєш, і ходиш слідом ніг моїх. 28 Я ж, мов глина, розпадаюсь, як одежда, що її міль переїла.

14 1 З жінки родиться чоловік, і короткий вік свій у журбі проводить; 2 Квіткою він виходить та й поникає; тінню пробігає й не зупиняєсь. 3 I на такого ти отвираєш очі твої, і зовеш мене на суд із тобою? 4 Хто з нечистого може чистим родитись? Ані один. 5 Коли ж йому дні визначені, й число місяців його в тебе, коли ти назначив йому граници, що її не переступить, 6 То відступи від його, так, позирни куди геть, нехай він одпочине, покіль, як той поденщик, не скінчить

дня свого. 7 Дереву є хоч надія, що воно, й зрубане, знов одродиться, й пагонці з його одростати не перестануть; 8 Та хоч його корінь в землі й перетрюхне й пень його завмре в поросі, 9 Але, як тільки почує воду, воно пустить паростки й поросте галуззєм, наче б новопосаджене; — 10 А чоловік, як умре, розпадається; відйшов, і де він подівся? 11 Води зникають із озера, й ріка посякає й висихає: 12 Так і людина ляже й не встане; покіль конець небесам, не пробудиться й не підоймесь із сну свого. 13 О, коли б ти да склав мене в преисподній і там держав мене, аж покіль гнів твій перейде, й положив реченець, і спогадав знов про мене! (Sheol h7585) 14 Засне людина, та чи знов оживе ж коли небуде? Через усі дні визначеного мені часу дожидав би я, покіль прийшла б мені зміна. 15 Ти кликнув би, а я дав би відповідь тобі, й ти подав би ласку твору рук твоїх; 16 Бо тоді ти лічива би кроки мої, та не підстерігав би гріха мого; 17 Ти б запечатав тоді переступ мій, й провину мою закрив би. 18 Та як гора, падаючи, розсипається, й скала сходить з місця свого; 19 Як вода стирає каміннє, а розлив її змиває пил земний, так і надію людську ти в ніщо обертаєш. 20 Ти тісниш його до кінця; змінюеш вид його й відсилаєш. 21 Честь його дітям, чи ні, він того не знає, понижені вони — йому те байдуже; 22 Та (покіль жив,) тіло його на йому болесті чує, а душа його в йому в страданнях сумує.

15 I відказав Елифаз із Теману й промовив:
2 Хиба ж стане мудрий відповідати своїм пустим знанням і сповняти нутро своє вітром палючим, 3 Віправдувати себе словами марними й бесідою, що не має ніякої сили? 4 Ти ж і ввесь страх відкинув і за малу маєш собі річ, говорити до Бога! 5 Се ж безбожність твоя настроїла так уста твої й ти вибрав язик лукавих! 6 Тебе усуджують власні уста твої, а не я, і твій язик говорить проти тебе. 7 Хиба ти первим родився чоловіком і перше, ніж гори, створений? 8 Хиба в Бога ти в раді бував і (його) премудрість собі присвоїв? 9 Що знаєш ти, чого б і ми не знали? Що розумієш ти, чого б і ми не розуміли? 10 Е й проміж нами сідоголові й старці, що перейшли віком і батька твого. 11 Хиба ж се мала річ, щоб Бог тебе потішив? чи й сього ти не знаєш? 12 Куди пориває тебе серце твое, й куди

так гордо спозираєш? 13 Чому ти справив проти Бога дух твій і устами твоїми такі слова верзеш? 14 Що таке чоловік, щоб йому бути чистим, і хиба праведен той, хто вродився від жінки? 15 Глянь, він і святым своїм не доймає віри, й самі небеса перед ним ще нечисті: 16 Тимпаче ж нечиста й гидка людина, що, наче воду, пе беззаконність. 17 Я буду говорити тобі, тільки слухай мене; я роскажу тобі те, що видав, 18 Що чували мудрі й не затаїли чуваного від батьків своїх; 19 В іх одних у руках була ще вся земля, і ні один чужинець ще не вештавсь між ними: 20 Поки ледачий живе, поти він і мучить себе, та й число літ (його муки) закрите перед гнобителем; 21 Шум страху в його в ушах, і під час спокою йде на його вбийник. 22 Не сподівається він із темряви спастися, а всюди меч перед собою бачить. 23 Блукаєсь усюди за куском хліба; знає, що вже йому наготовлений, вже й під рукою в його день чорний. 24 Страшить його нужда, й тіснота подоліває його, наче царя перед боем, — 25 За те, що простягав проти Бога він руку, й що вставав навпроти Вседержителя, 26 Виступав проти його з гордою шиею, поза грубими щитами своїми; 27 За те, що вкрив лиць собі салом своїм, а боки свої обложив жиром. 28 I оселиться він у містах розвалених, в господах, де вже ніхто не живе, що призначенні на розвалини. 29 Не забагатіє він, і не вціліє майно його, й не розширитися по землі добуток його. 30 Мороку він не втече; галуззє його полуме спалити, а його самого подихом уст своїх захопить. 31 Оманений нехай не довіряє марноті, бо марна буде й заплата йому. 32 Перед часом прийде конець йому, й вітте його не буде зеленіти. 33 Мов виноградина та, посидає він недоспілу ягоду свою, й, як маслина, поронить цвітів свій. 34 Оттак опустіє дом безбожника, й огонь пожере шатри підкупства, 35 (в думці) Почав він зло, а зродив лъжу, та й нутро (серце) його наготовує зраду.

16 I відповів Йов і сказав: 2 Чув я доволі такого; гіркі з вас усіх потішителі! 3 Чи ти скінчиш вітряну твою мову? і що спонукало тебе таке говорити? 4 Вмів би й я так, як ви, говорити, як би душа ваша була на місці душі моєї; й я узбройвся б на вас словами й кивав би над вами головою моєю; 5 Додавав би вам відваги язиком моїм, і рушаннем

губ потішав би вас. 6 Та чи я говорю, — не втихає мій смуток; чи перестаю, — він не покидає мене. 7 Бо він отсе вичерпав мене. Ти (Боже) спустишив всю семю мою. 8 Ти покрив мене морщинами в съвідоцтво проти мене; знеможливість моя встає проти мене, винуватить мене прилюдно. 9 Гнів його розриває мене й лятує проти мене, скречоче на мене зубами своїми; ворогом зиркає на мене очима своїми. 10 Роззявили на мене пашці свої; ругаючись, блють мене по щоках; всі змовились на мене. 11 Бог віддав мене беззаконникам, й в руки безбожникам кинув мене. 12 Жив я спокоєн собі, а він потряс мене; взяв мене за шию та побив мене й поставив за ціль собі. 13 Стріли його оточили кругом мене; він січе нутро мое без пощади, й пролив на землю жовч мою; 14 Пробиває в мені пролом за проломом, пре на мене, як велітень-воїн. 15 Веретище сшиб я на тіло мое, й в порох занурив голову мою. 16 Вид мій почевонів від плачу, а на віях моїх тінь смертна, — 17 Хоч нема кривди на руках моїх, та й молитва моя чиста. 18 Земле, не закривай крові моєї, й нехай не буде (в тобі) місця жалісному кликові майму! 19 Та оце съвідок мій на небесах, і на висотах заступник мій. 20 Многомовні други мої! До Бога проливає слози око мое. 21 О, коби то міг чоловік правуватись з Богом, як син людський з близкним своїм! 22 Та вже доходить мій вік до кінця, й я відходжу в дорогу, якою не вертають.

17 Дух жизняний мій ослаб, дні мої згасають; гріб передо мною. 2 Та коби вони не кепкували, то й серед їх спорів було б око мое спокійне. 3 О, поручись, заступись за мене сам (Господи) перед собою! бо хто ж би інший ручавсь за мене? 4 Їх бо ти серце закрив, розуміти не зможуть; тим і не дозволиш їм гору взяти. 5 Хто призначує другів своїх у добичу собі, у того дітей очі замеркнуть. 6 Він учинив мене приповідкою між людьми й съміховищем у їх. 7 Темно від горя в очах моїх, і всі члени мої стали, мов тінь. 8 Здивуються над сим праведні, а невинним стане досадно на лицеміра. 9 І буде праведник кріпко держатись путя свого, а чистий руками ще більше набірати ме духу. 10 Виступайте ж, усі, приступіть! я не найду мудрого між вами. 11 Дні мої вже упилили, думи мої — думи дорогі серцю — вони

розбиті. 12 Вони ж (муки мої) роблять із ночі день, а з съвітла темноту. 13 Та хоч би я й дожидав в надії, то все ж таки глибокий гріб — домівка моя; в темряві постелю я постіль собі; (*Sheol h7585*) 14 Гроб своїм батьком назву, а червам скажу: ви мати моя й сестра моя. 15 Де ж тут надія моя? а чого я дожидаю, хто се побачить? 16 У глибину земну зайде вона, ляже спокійно зо мною в порох. (*Sheol h7585*)

18 Відказав Биллад Савхеаський й промовив:

Докіль словами ще вам перекидатися марно?

Нумо лиш, братись за за ум, і тоді поговоримо. 3 Чому вважатись нам за скот і бути пониженими в власних очах наших? 4 О, ти, що в досаді своїй душу свою роздираєш! Чи то ж задля тебе опустіє земля та пересунеться скелі з місць своїх? 5 Та ж у безбожного мусить потахнути съвітло, а з огня його не остане й іскри. 6 Стемніє съвітло в домівці його, й съвічка його загасне над ним. 7 Змаліють кроки могучості його, й повалить його власний намір його; 8 Бо він попаде в сіть ногами своїми й в плетінках буде плутатись. 9 Спімають пута ноги його, й грабіжник уловить його. 10 Невидимо розложені по землі силця на його, й западні по дорозі. 11 Кругом страхи лякати муть його, й зневолятъ його кидатись то сюди то туди. 12 Вичерпаєсь із голоду сила в йому, й погибель готова під боком його. 13 З'ість тіло його, з'ість всі члени його перворідна (небувала) недуга смерті. 14 Прогнана буде з домівки в його надія його, а се доведе його до царя страхів. 15 Осядуть в наметі його (чужі), бо стане він уже не його; домівку його посиплють сіркою. 16 Знизу усхне корінне його, а вгорі зовяне верховітте його. 17 Щезне про його память із землі й імени його не згадувати муть на базарі. 18 Проженуть його з съвітла в тьму, й зітрутъ його з кругогляду земного. 19 Ні сина нї внука не буде в народі його, не зістанеться ніхто в домівці його. 20 День (погибелі) його злякає потомків, а сучасників обгорне жахом. 21 Такі пробутки беззаконного, оттаке місце того, хто не знає Бога!

19 I відказав Йов і рече:

Докіль мучити мете душу мою й торгати мене словами? 3 Вже ж ви й так десять раз соромили мене; чи ж вам не стидно, так тіснити мене? 4 Коли я й справдї

провинився, то провіна моя на мені зостанесь. 5 А коли вам так любо, величаться надо мною й докоряті мені осоромленнєм моїм, 6 То знайте, що се Бог поверг мене 'д землі й обвів кругом мене сіть свою. 7 Ось, я кричу: кривда! й ніхто не чує; я говошу, а нема суду (справедливого). 8 Він перегородив мені путь, і я не маю переходу, й розпростер темноту на стежки мої. 9 Зволік із мене славу мою й зняв вінець із голови моєї. 10 Навкруги опустошив мене, й я відходжу; й, неначе деревину, вирвав надю мою. 11 Він запалав проти мене гнівом своїм, і в одно повернув мене з ворогами своїми. 12 Полки його притягли купою й спрвили дорогу собі на мене, та обсіли кругом намет мій. 13 Браттє мое oddалив від мене, а знакомі мої цураються мене. 14 Рід мій покинув мене, й знакомі мої забули про мене. 15 Домівники мої й служебки мої вважають усі за чужого мене; приходнем став я в очах їх. 16 Кличу раба мого, — він не озивається; мушу моїми його благати устами. 17 Жінка гидує диханнємоїм, і мені треба вмоляти її згадкою на діти від тіла мого. 18 Ба й малі діти мене за покидьку вважають: я підведусь, а вони збиткуються надо мною. 19 Всі, що до груді мої тулились, гордують мною, а ті, кого я любив, проти мене встали. 20 Поприсхали кістки до кожі й до тіла мого, зосталась тільки кожа около зубів моїх: 21 О, змилосердьтесь, помилуйте мене хоч ви, мої друзі, бо рука Божа побила мене! 22 За що й ви ще мене женете, так як Бог, наче б не могли насититись тілом моїм? 23 О, коли б то слова мої написано! в книзі коли б можна їх начертати рильцем залізним на олові, — 24 Про вічні часи на камені видовбати! 25 Я знаю — Відкупитель мій живе, й він у послідний день підійде з пороху отсю розпадаючуся кожу мою, 26 І я в тілі моїму побачу Бога. 27 Я самий вбачу його; мої очі, не очі когось другого, побачать його. Аж ние серце в груді моїй! 28 Вам про мене сказати б: За що нам гнати його? Як коли б корінь злого знайдено в мені! 29 О, бійтесь меча (Божого), бо меч той мстить неправду, й знайте, що є суд Божий!

20 Озвався ж Зофар із Нааму та й каже:
2 Роздумування мої спонукають мене, відказати, й оце я поспішаю виявити їх: 3 Докір,

осоромляючий мене, я вислухав, та дух розуму моого відповість за мене. 4 Чи ти не знаєш, що од віків, — з того часу, як постав чоловік на землі, — 5 Веселощі беззаконних коротко тревають, а радість потайного грішника хвилева? 6 Хоч би під небо зросла його велич, й голова його аж до хмар сягала, — 7 То він пропаде, як гній його, на віки; хто його бачив, питати ме: де він? 8 Зникне він, неначе сон, і не знайдуть його; ніби ночная мара, він щезне. 9 Око, що вбачало його, не побачить його ніколи, й не взрить його вже більше місце його. 10 Діти його будуть у старців ласки шукати, й руки його повернуть усе, в кого він що пограбив. 11 Кості його ляжуть з ним у порох із усіма гріхами молодості його. 12 Коли зло солодким буде йому в роті його, й він держати ме його під язиком своїм, 13 Берегти ме, й не викине, а хоронити ме його в устах своїх, — 14 То їжа та в його животі візьметься гадючою жовчю в йому. 15 Добро, що пожер, мусить він вилювати: Бог вирве все з живота його. 16 Яд він гадючий всисає, так од гадюки й згине. 17 Не бачити йому річок, рік текучих молоком та медом! 18 Верне все трудом набуте, проглинути не зможе; по мірі набутків його буде й заплата його, й він ненатишиться. 19 Він бо тіснив, одправляв убогих; видирає домівки, що їх не будував; 20 Не знало наситку черево його, й не щадив він нічого в захланності своїй. 21 Нічо не спаслося від прожорства його, зате ж і не вдергиться щастє його. 22 В повноті достатків буде тісно йому; всі руки покривдованих піднімуться на його. 23 Коли буде в його чим наситити живіт свій, пошле Бог жар гніву свого й спустить дощем болі в тіло його. 24 Ухилиться він од зброй залізної, — прошиє його лук мідяний. 25 Схоче вийняти стрілу, а вона вийде з тіла — вийде, блисне крізь жовч його; страх смертний прийде на його! 26 Вся темнота скрита в нутрі в його; його пожирати ме огонь, ніким не роздуваний; нещастє постигне й все те, що зістане в наметі його. 27 Небо відкриє провину його, й земля встане проти його. 28 Щезне добуток дому його, все розплівиться в день гніву його (Божого). 29 Се частка від Бога чоловікові беззаконному, й пай, визначений йому Вседержителем!

21

І відказав Йов і промовив: 2 Вислухайте ж уважно й мою річ, а се буде моя потіха від вас. 3 Потерпіть мені, а я буду говорити; а тоді вже, як виговорюсь, насьмівайтесь. 4 Чи то ж до чоловіка вимірена бесіда моя? та й як мені не впадати духом? 5 Гляньте на мене й вжахнітесь, та затуліть пальцем уста ваші. 6 Я тілько спогадаю, а вже здрогаюсь, і страх обгортав тіло мое. 7 Чим воно діється, що ледачі живуть, доживають старості, та й силами здорові? 8 Діти їх вкупі з ними перед лицем їх, та й внуки їх перед очима в їх. 9 Доми їх безпечні від страху, і нема бича Божого над ними. 10 Бик їх заплоднює й не знemогає, корова їх починає й не скидає. 11 Стадом випускають вони малечу свою, й діти їх скачуть. 12 Висьпівують під бубон і цитру, та веселяться, граючи в сопілку; 13 Вони проводять дні свої в щастю, й в хвилищі (без муки) сходять у глибину (земну). (*Sheol h7585*) 14 А між тим вони говорять Богу: йди геть від нас, не хочемо знати доріг (законів) твоїх! 15 Хто такий Вседержитель, щоб нам йому служити? Що з того за користь, до його молитись? 16 Бачиш, щастє їх не з їх рук. — Та рада безбожних нехай буде далека від мене! 17 Або може часто гасне у беззаконних съвітич, і находити на них біда; чи часто дає він (Бог) на їх пай муки в гніву своїму? 18 Вони ж повинні бути, наче та солімка перед вітром, наче половна, гонена вихром! 19 (Скажеш:) Бог держить дітям його нещастє його. — (Нї;) Нехай він відплатить йому самому, щоб він те зінав. 20 Нехай би його таки очі побачили горе свое, й нехай би він самий пив із гніву Вседержителя. 21 Но й яка ж йому журя про дом свій після нього, як місяців його лік закінчився? 22 Але чи ж то нам Бога вчити мудрості, коли він судить і тих, що горі (в небі)? 23 Один умірає в повноті сил своїх, в повному спокої та мирі; 24 Нутро його повне товщі, а кості в його, неначе напоєні шлігом. 25 Другий же вмірає в гіркості душі, не дознавши добра. 26 А таки вони вкупі лежати муть в землі, й черви покриють їх. 27 Знаю я, які в вас думки та хитрощі, що проти мене сплітаєте. 28 Ви скажете: Де дом князя, а де шатро, що в йому жили проступники? 29 Хиба ж ви не питали в тих, що в дорозі бували, та й не знаєте їх постерігань? 30 Шо в день біди лиходій щаджен буває, а в день гніву одводиться набік? 31 Хто ж поставить йому перед очі путь

його, ѹ хто відплатить йому за те, що він коїв? 32 Кладовище для його — глибокі гроби; за ним ійде товпа людей, а тим, що йдуть, провожаючи його, навперід його, нема й ліку. 33 Як же се хочете ви розважити мене пустим? В вашій розвазії одна тільки лож.

22

І відказав Елифаз із Теману й промовив: 2 Чи вже ж може людина доставляти Богу користь? Мудрий самому собі добра запобігає. 3 Що за користь у тому про Вседержителя, як ти живеш без гріха? І буде ж він мати хосен із того, що ти держишся доріг невинності? 4 Чи може він, боячись тебе, стане з тобою до розправи, пійде судитись із тобою? 5 Мабуть, неправди твої надто великі, й проступкам твоїм нема й кінця. 6 Видно, ти брав заклади з браття твого за дрібницю ѹ з пів-нагих здирав послідушу одежду. 7 Жажденому не давав ти й водиці напитись, а голодущого прогонив без куска хліба; 8 Землю давав тілько дужим під оселю, й тільки значний який осідався на ній. 9 Вдови одправляв єси з нічим, а сироти полішав із порожнimi руками. 10 За се кругом тебе силки й стревожив тебе ненадійний страх, 11 Та темрява, в якій ти нічого не бачиш, і глибінь вод покрила тебе. 12 Чи Бог не висше небес? Глянь у гору на зорі, як вони високо! 13 Ти ж кажеш: Що знає Бог? Як він кріз хмарі розсудить? 14 Хмарі — завіса його; ходить по небу, не бачить. 15 Чи ж ти йдеш стежкою давніх людей, якими ходили люди беззаконні, 16 Що перед часом погибли, коли вода, розливши, їх підмila? 17 Вони говорили до Бога: Оступись од нас! і думали: що вдіє їм Вседержитель? 18 Бо він сповняв доми їх добром. — Та звичай безбожників нехай буде далеким від мене! — 19 Бачили се праведні і всміхались, а невинні съміялись із них: 20 Злюки ті — наче б вигублені вже, а нащадки їх — так, як би вже пожер огонь! 21 Зблізись же до його — мир тобі буде; з того вийде добро тобі. 22 Прийми з уст його закон, і бери слова його до серця собі. 23 Як вернешся до Вседержителя твого, — станеш, мов відбудований; віддалиш беззаконність від пробутку твого, — 24 Будеш за порох мати блисоче срібло, а проміж каміннем — золото Офирське. 25 І буде тоді Вседержитель твоїм золотом і блисочим сріблом у тебе; 26 Бо

тоді будеш радуватись Вседержителем твоїм, і піднімеш до Бога лице твоє. **27** Помолишся до його, а він вислухає тебе, й віддаси подячні обітниці твої. **28** Що нії задумаєш, воно станеться тобі, а над дорогами твоїми буде сияти съвітло. **29** А коли хто й принижений буде, а ти скажеш: піднесись! то Бог спасе похиленою лицем; **30** Він вибавить і небезвинного, й буде врятований задля чистоти рук твоїх.

23 І озвавсь Йов і рече: **2** Ще й сим разом бесіда моя гірка; бо ж і страдання мої більші, ніж стогнання мої. **3** О, коли б я знов, де знайти його (Бога), й зміг доступити до престолу його! **4** Я виясив би перед ним справу мою, й уста мої сповнились би оправдуваннем; **5** Я б тоді знов, якими словами він мені відповів би, й зрозумів би, що він мені сказав. **6** Та чи ж став би то він у повній своїй силі зо мною спорити? О, ні! нехай би тільки звернув увагу на мене. **7** Тоді я, як праведник, міг би розправлятись із ним — і я на все одержав б виправданне від судді моого. **8** А то я йду вперед — і нема його, повертаю назад і не зустріну його. **9** Чи робить він що по лівій стороні, я не бачу; чи скритий десь по правій, я не дogleяну. **10** Він же путь мій знає; нехай же ж випробує мене, — я вийду, як золото, чистий. **11** Бо моя нога стоїть твердо на стежці його; путь його я пильнував і не відхилявся. **12** Од заповіді уст його не відступав я; слова уст його хранив я пильнійш, як мої постанови. **13** Та він і непорушний; й хто зміг би відвести його? він чинить, що захоче душа його. **14** Так, він доведе до кінця, що призначив про мене, а такого в його дуже багато. **15** Тим то я й дрожу перед ним; думаю — й серце холоне. **16** Бог зломив мою духа, страхом натхнув Вседержитель. **17** О, чому ж не затратив він мене, закіль ще ся темрява налягла, й не спрятив морок перед видом моїм!

24 Чому перед Вседержителем не закріті часи (відплати), а хто шанує його, чом не знає про ті дні його? **2** Межі пересувають, займають отари та й гонять пасти, мовляв би, свої; **3** Граблять осла в сиротині, у вдовиці беруть в заклад корову єдину; **4** Вбогих спихають з путя, пригноблені всі мусять ховатись. **5** Се, — як осли дики в степу, виходять вони на свою роботу, вставши рано, на здобуванне

(харчі); степ їх годує й дітей їх; **6** Жнуть вони на полі чужому й збирають виноград у придавлених; **7** Нагі ночують люди, не маючи чим одягтися, ні вкритись на студені; **8** Мокнуть на дощах з гори, туляться попід скелями. **9** Рвуть вони од грудей сироту, вбогих закладами граблять. **10** Вони змушують їх блукати нагими, без одежі, й голодних — годуватись (збираним) колоссем; **11** Між мурами бути (нещасні) олії про них, топчути (грозди) в точилі, та й смагу терплять. **12** У місті стогнуть люди, душа гублена квілить, а Бог сього не боронить. **13** Є між ними й вороги съвітла, що не знають шляхів його, й не ходять стежками його. **14** Досьвіта встає убийник, вбиває бідного й нужденного, а нічко стає злодієм. **15** Темряви й те oko жде, що до перелюбок ласе; говорить: ніхто не побачить мене, — та й вид собі закриває. **16** В пітьмі підкопуються в домі, що по днині собі їх запримітили; съвітла вони не хотять знати. **17** Бо густа тьма — се їх ранок, із мороком дружні вони, люба їм пітьма да страхи. **18** Такий є легкий собі — хоч би й поверх води. О, проклята доля його на землі! Нехай і не бачить дороги садів виноградних! **19** Посуха й спеки пожирають, хоч би й сніжну воду; оттак безодні — грішників. (*Sheol h7585*) **20** Нехай відцурається такого матеря рідна утроба; нехай лакомляться на нього черви; нехай загине про його память; мов та деревина, нехай зломиться беззаконник! **21** Він гнобить бездітну, що не роджала дитини, й вдовиці не чинить добра. **22** Він і дужих перемогає силою своєю; він устає, і ніхто не певний життя свого. **23** А Бог подає йому безпеку, — він же ж на те й вповає — та очі його (Бога) видять таких поступки. **24** Піднялисі вони високо, — та ось і нема їх; падають і вмірають, як кожний на съвіті, й неначе колоссе, стинаються. **25** А коли се не так, то хто мою льжу докаже, й в нішо оберне мову мою?

25 І відказав Білдад Савхеаський та й промовив:
2 У його (Бога) й владицтво й снага; він творить мир на висотах своїх. **3** Хто б його військо злічив? і над ким він не сяє? **4** І як же чоловікові бути праведним перед Богом, як може бути чистим, хто від жінки родився? **5** Ось, навіть місяць, і він не досить ясний, і зорі не чисті перед

очима в його! 6 А тим менше чоловік — черв, і людина, — що як та міль!

26 І відказав Йов і рече: 2 Ой, як же ти поміг мені, безсильному, як піддержал руку слабому! 3 Що ж то за раду подав еси немудрому, й як основно вияснiv рiч! 4 Кому говорив ти отi слова, і чий дух промовив із тебе? 5 Рефаїми дрожать пiд водами й все, що в них животiє. 6 Нага перед ним безодня, й не закритий Аваддон. (*Sheol h7585*) 7 Пiвнiчний вiтер розпускає вiн в порожню (воздушну), повiсив землю нiї на чiм. 8 Вiн завязав води в хмарах своїх, і хмари не розsідаються вiд них. 9 Вiн укрив престол свiй кругом, розпростерши над ним облак свiй. 10 Вiн обвiв круг граничний водами аж до границь мiж сiвiтлом i тьмою. 11 Стovпи небес тремтять i лякаються вiд погрози його. 12 Силою своєю розбурхує вiн море, й розумом своїм гнуздає буту його. 13 Дух його прикрасив небо, рука його утворила бiстрого скорпiона. 14 Сe ж тiлько частинки дiл його, й як то ще не багато чували ми про його! А хто ж би змiг зрозумiти всю велич могучостi його?

27 І повiв Йов дальш мудру мову свою й говорив: 2 Вiрно, як жив Бог, (хоч i не дав менi суду), i Вседержитель, (хоч i огiрчив мою душу), 3 Що, покiль я ще дишу, й дух його в nїздрах моїх, 4 Не скажуть уста мої неправди, й льжи мiй язик не промовить. 5 Далеко се вiд мене, щоб я вас непохiбними вважав; нi! поки тху мого, я праведностi моєї не зreчуся. 6 Твердо при правдї стояв я й не попущусь її; совiсть моя не докорить менi по весь вiк мiй. 7 Ворог мiй буде менi, як безбожник, а той, що встає проти мене, як беззаконник. 8 Бо й яку може мати надiю лицемiрний, коли вiзме, коли вирве йому Бог душу його? 9 Чи ж вислухає Бог клик його, коли приайде на його нужда? 10 Чи Вседержитель буде вiдрадою йому, чи можна буде йому призвiвати його кожного часу? 11 Виявлю вам, що в руцi в Бога; не втаю, що у Вседержителя. 12 Бачили ви й самi; на що ж вам стiлько молоти? 13 От злюцi в Бога доля, і пай, який допадається од Бога гnобителям: 14 Як прибудуть йому сини, то хiба пiд меч, а потомки його не наситяться хлiбом. 15 Хто ж зiстане по йому, того забere смерть у грiб, а й вдови по них голосити не будуть. 16 Хоч

вiн надбає купи срiбла, як пiску, а одежi, наче глини, наскладає, 17 То вiн наскладає, а праведник буде одягатись, а срiблом невинний забагатiє. 18 Стройт вiн дiм собi, — то як червяк, i, як садовий сторож, робить собi будку; 19 Лагає спати багатим, та таким не встане; отviraє очi, а вiн вже не той. 20 Страх, мов потоп, прииде ва його неждано, й буря в ночi ухопить його. 21 Вiтер восточний пiдойме й понесе його, й летом помчить вiн поперед його; 22 Напре бо на його й не пощадить, хоч як би вiн змагався втечи вiд його. 23 Тiльки руками сплеснуть про його, й засвищуть про його над мiсцем його.

28 Так! срiбло має початкову жилу, й золото свое мiсце, де його плавлють. 2 Залiзо добувають iз землї, а мiдь витоплюють iз камiння. 3 (Чоловiк) робить кiнець тьмi й пильно шукає за (таким) каменем у мороцi й найглухiйшiй темнотi. 4 Пробивають закоп у мiсцях, де не постала нога; спускаючись, висять i сумують далекo вiд людей. 5 Земля, де хлiб росте, у нутрi розрита, неначе огнем. 6 Камiнь її — то сафир iз золотими крупцями. 7 Стежки туди не знає хижка птиця, й не зазирнуло туди око яструбa; 8 Не топтали її левчуки, й не ходив по нiї шакаль. 9 На гранiт накладає вiн (чоловiк) руку свою, з коренем перевертає гори. 10 В скелях прорубує канали, й все дорогоцiнне вбачає око його. 11 Зупиняє протоки бурчакiв i, що заховано в тьмi, все те на сiвiтло виносить. 12 А де ж мудрiсть знайти? i де є мiсце розуму? 13 Чоловiк не знає цiнi її, й не знаходиться вона на землї живих. 14 Безодня говоритъ: Не в менi вона; та й море каже: Не в мене! 15 Не продається вона за золото та й не вимiнюєсs її за срiбло ваговите; 16 Не в цiнi вона з золотом Офирським, нi з дорогоцiнним ониксом, нi з сафiром. 17 Не рiвняєс iз нею золото й кришталь, та й не вимiняєs її за посуди щирозолотi. 18 А про коралi та перли й згадувати нiщо; здобути премудрiсть — цiннiйш над рубини. 19 Ба й топаз Етиопський її не рiвня; щирим золотом не цiнуеться вона. 20 Звiдки ж береся премудriсть? i де є мiсце розуму? 21 Вiд усього, що живе, скрита вона, ба не доглядеть її й птаство пiднебесне. 22 Правда, безодня та смерть говорять: до ушey наших доходила чутка про неї; 23 Ale тiльки Бог знає тропу до неї та знає й мiсце

її. 24 Він бо прозирає всі конці сьвіту, й що під небом, він вбачає. 25 Як він визначив вітрові вагу й воді давав міру, 26 Коли вказував дощам закон, а блискавицям дорогу, — 27 Тоді він бачив її й явив її, й приспособив її, та навчив її слідити за нею і сказав чоловіку: Страх Господень — се справдішня премудрість тобі; берегтись злого — се розум.

29 І повів Йов далій поважну мову свою й говорив: 2 О, коли б я був такий, як у тих місяцях, що минули, як у ті дні, коли Бог ще стеріг мене; 3 Коли його сьвітло ще блищає в мене над головою, й я при сьвітлі (ласки) його ходив посеред темряви; 4 Як в молодощах моїх ласка Божа витала понад наметом моїм; 5 Коли то Вседержитель був ще зо мною, а діти мої кругом мене; 6 Коли то дороги мої залиті були молоком, а скеля точила потоки олії! 7 Тоді виходив я, було до воріт міста, й уставляв на майдані сідалище себі, 8 Хлопці заглядяли мене, й ховаються, старці встають і стоять; 9 Значні здережуються від бесіди й кладуть палці на уста свої. 10 Голос старшин умовкає, а язик прилипає до піднебіння в іх. 11 Ухо, що почує мене, вже й благословляє мене; око, що бачить мене, вже мене й величає; 12 Бо рятував терплячого, що голосив, і сироту безпомочного. 13 Хто погибав, того благословенне приходило на мене, а серцю вдовиці подавав я відраду. 14 Я одягавсь у справедливість, а суд мій окращував мене, мов мантиєю й вінцем. 15 Я був очима сліпому й ногами кульгавому; 16 Я був батьком убогим і всяку справу незнану розбірав я розважливо. 17 Злоці торошили я челюсті і виривали із зубів у його здобичу. 18 От і мовляв я собі: Вмру я в своюму гнізді й днів моїх буде много, як піску; 19 Корінь мій відкритий буде приступови води, й роси ночувати муть на галуззю мойму. 20 Слава моя не зостарієсь, а лук мій останеться кріпким у руці в мене. 21 Бувало, слухали мене, й дожидали мовчки поради моєї. 22 Слів моїх уже й не розбірали, слова мої капали дощиком на них. 23 Дожидали мене, й, як (земля) до опізненого дошу, отворили роти свої. 24 Бувало, всміхнувшись до них — а вони й не довірють; веселого лиця моого ніколи не омрячили. 25 Я назначав поступки їх, і засідав на передньому місці, та жив, ніби царь проміж своїм військом, як утішитель плачущих.

30 Нині ж глузують із мене менші від мене літами, такі, що їх батьків я б не прийняв і між пастуші собаки. 2 Бо й сила в руках їх — до чого вона мені була? вони вже пережили пору свою. 3 Нуждою й голодом висушені, йдуть вони в степ безводний, мрачний та опустілий; 4 Щиплють лободу попід корчами, — ягоди ялівцю — се хліб їх. 5 Із громади проганяють їх, мов на злодіїв, гукають на них, 6 Щоб у байраках жили, по печерах та по скелях. 7 Там вони ревуть проміж кущами, куляться під тернем. 8 Люде викинені, люде безіменні, викиди землі! 9 У них то став я піснею тепер, кормом їх розмов. 10 Мною гидують вони, тікають далеко від мене, й не стидаються спльовувати передо мною. 11 Тим, що він (Бог) розвязав поводи мої й побив мене, то й вони скинули з себе узди передо мною, 12 З правого боку встає покидь ся, й валить із ніг мене, прямує пагубну дорогу свою проти мене. 13 Зрили стежку мою, все з'уміли зробити на мою погибель, а нема, хто б подав підмогу. 14 Вони прийшли на мене, наче б крізь широкий перелом у мурі, з шумом ринулись на мене. 15 Страх ударив на мене; вітром розвіялась велич моя, а щастє мое унеслось, як хмара. 16 А нині ние душа моя в мені; дні смутку обгорнули мене. 17 Ніччю вертить мене в костях моїх, і жили мої не мають спокою. 18 Трудно, о трудно мені зняти одежду з себе, краї обортки моєї давлять мене. 19 Кинув мене він у грязь, я взявся попелом і пилом. 20 Кричма до тебе кричу, а ти не чуєш, — стою, а ти дивишся (мовчки) на мене. 21 Немилосердним зробивсь ти мені, сильною рукою ворогуеш проти мене. 22 Ти зняв мене, пустив летіти з вітром і розбиваеш мене. 23 О, я знаю, що ти примчиш мене 'д смерті, до дому, де збираються всі живучі. 24 Та він же не простягне руки своєї на дім костей; бо чи ж будуть вони кричати, як би їх стирав? 25 А хиба ж я не плакав над тим, хто горював; чи ж не смутилося серце мое над бідними? 26 А тим часом, коли дожидав добра, прийшло на мене лихо; коли сподівався сьвітла, тьма мене окрила. 27 Нутро мое кипить і не перестає; дні печальні прийшли на мене. 28 Я почорнілій ходжу, та не від сонця; серед громади стаю і кричу. 29 Я братом шакalam зробивсь, струсям товаришем стався. 30 Кожа вчорніла моя,

кості обгоріли від жару. 31 І цитра моя голосить, і сопілка ридає.

31 З очима моїми вчинив я вмову, щоб і не думати про дівицю. 2 Бо й яка ж доля була б мені від Бога з висоти й яке наслідде від Вседержителя з неба? 3 Чи ж не погибель безбожному, й не допуст лиходієві? 4 Та й чи ж не бачив він доріг моїх, — не лічів всі ступні мої? 5 Як я ходив у марноті й неправді, а нога моя квапила до омані, — 6 То нехай зважать мене на вазі правди й Бог розпізнає мою безвинність. 7 Наколи ноги мої схиблили з правої пугті й серце мое ходило слідом за очима моїми, та коли що небудь нечисте прилипло до рук моїх, 8 Так нехай я сю, а єсть хто іншій, і нехай пагонці мої вирвані будуть із коріннем. 9 Як до чужої жони коли небудь серце мое загорілось, і я засідавсь зрадливо під дверима в близького мого, 10 Так нехай жінка моя жорнить на другого, й нехай другі збиткуються над нею. 11 Се ж бо й гріх і проступок, що під суд підпадає; 12 Се той огонь, що жере аж до загуби, й він усе майно мое викоренив би до щаду. 13 Як би я нехтував право раби чи рабині мої, коли б вони правувались зо мною, 14 То що б я робив, коли б Бог встав і поглянув на мене, й що б я міг відказати йому? 15 Хиба ж бо не той, що мене збудував в утробі, збудував і його, й однако дав нам образ у матернім лоні? 16 Хиба ж я відказував злиденним у їх просьбі, або томив очі вдові (дожидаючій помочі)? 17 Чи сам же я з'їдав мій шматок хліба, а не їв з його й сиротина? 18 Та ж він ріс у мене, як у батька, і ще з малку малого мого піклувавсь я вдовою. 19 Як я побачу було кого погибаючого, або без одежі злідаря, що не мав чим прикритись, — 20 Чи ж не благословляли мене стегна його (за одежду), чи ж не обогрівали його вовна з отари моєї? 21 Як на безбатьченка зняв я руку, хоч я знат, що мати му оборону в воротях (на суді), 22 То нехай рамено мое відпаде од плеча, а рука моя відломиться від ліктя, 23 Бо страшна мені була б кара від Бога: я б перед величчю його не устоявся. 24 Не вже ж покладав я в золоті опору мою, або промовляв до скарбу: ти надія моя? 25 Чи ж я тішився моїм статком великим, та що рука моя придбала багато? 26 Дивлячись на сонце, як воно сяє, як той місяць велично пливе, 27 Чи дав я

увестись серцю мойму тайкома, та й чи ж цілували уста мої (на їх шану) руку мою? 28 Та ж се був би проступок, підпадаючий під суд, бо тоді відрікся б я Бога Всевишнього. 29 Чи радів я з погибелі ворога мого, або веселився, коли постигло його нещастє? 30 Ні! я ніколи не дав устам моїм волі, грішти, проклинаючи душу його. 31 Чи не говорила ж челядь шатра мого: хто ж не наситився б мясом його? 32 Приходень ніколи не очував на улиці; двері мої отворяв я вся кому, хто мимо проходив. 33 Коли б я робом людським таїв проступки мої, я скривав у грудях хиби мої, 34 То мені страшно було б перед громадою, й погорда краян лякала б мене, й я мовчав би та й не виходив за двері. 35 О, коли б то хтось переслухав мене! Се мое бажанне, щоб Вседержитель дав відповідь мені, а оборонник мій все те списав! 36 Я носив би той запис на плечах моїх, і вкладав собі, як вінець; 37 Я б виявив йому кожний ступінь мій, а наближався б до його, мов до князя. 38 Коли поле мое проти мене кричало, і загони його на мене нарікали; 39 Коли їв я вроджай його та й не віддячив за його, й томив життє робітників, 40 То нехай замість пшениці росте в мене осетий, а замість ячменю — кукіль! І скінчились слова Йовові.

32 Як же ті трі мужі вже не відказували Йовові, тим що він себе мав за праведного, 2 Тоді запалав гнівом Еліуй Барахіленко, з Бузу, з роду Рамового; а запалав гнів його на Йова за те, що виправдував себе більш, аніж Бога; 3 А на трьох другів його досадував за те, що не знайшли влучної відповіді, а тільки винуватили Йова. 4 Еліуй же ждав, покіль Йов говорив, бо ті були старші його віком. 5 Як же побачив Еліуй, що уста тих трьох мужів не вміли більш відказувати, то й запалав гнівом. 6 От і озвавсь Еліуй Барахіленко з Бузу так: Я молодий, а ви вже старці: я боявсь висказувати мою думку. 7 Я собі думав: Нехай говорять дні, і многі літа навчають мудрості. 8 Але дух у чоловіці та вдохновенне від Вседержителя дають йому розум. 9 Не самі ж тільки многолітні розумні, та й не самі старці знають правду. 10 От чому я говорю. Тим то вислухайте мене, виповім і я те, що знаю. 11 Ось, я вижидав, що ви казати мете, — вслушавшись у ваші розсуджування, докіль ви придумували, що б сказати. 12 Пильно дивився

на вас, та ось ні один із вас не спромігся доказати провину Йову, ба вже й перестали відповідати на слова його. 13 Не говоріте: ми знайшли мудрість у йому, й хиба Бог опрокине його, а не чоловік. 14 От же, коли б він обертає слова свої до мене, я б не по вашому вмів на його річ відказати. 15 Полякались, мовчать, перестали говорити. 16 А коли я жду, а вони не говорять, з'упинились і вже не відказують, 17 То я відкажу й виявлю мою думку. 18 Повен я слова, й дух мій в мені розпирає мене. 19 Справді, нутро мое, як молоде вино в зачиненій посудині: воно готове розпукнутись, неначе міх новий. 20 Виговорюсь; стане мені легче; відчиню уста мої й відкажу. 21 Не дивити мусь на лицез чоловіка й ніякому чоловікові лестити не буду, 22 Лестити бо я не вмію, нехай би й зараз убив мене Творець мій!

33 Ітак, слухай, Йове, мови моєї і вважай на кожне слово мое! 2 Ось, я одверзаю уста мої, яzik мій промовляє з гортанії моєї. 3 Слова мої з широго серця, а уста мої возглашують чисті думки. 4 Дух Божий создав мене, й Вседержитель надихав життєм. 5 Коли маеш снагу, — відкажуй мені й стань проти мене. 6 Ось я, по твому бажанню, стаю замість Бога. Та й я утворений з глини; 7 Тим ти не маеш чого зворушуватись через мене, та й рука моя не буде важка про тебе. 8 Ти говорив в уші мої, й я чув голос слів: 9 Чист я, не маю гріха, провини в мене немає, ані неправди. 10 Він же найшов вину на мене й має мене за ворога свого; 11 Ноги мої в кайдани закував і всі стежки мої назирає. 12 От і неправ еси в тому, відкажую я тобі, бо Бог вище людини. 13 Що тобі спорити з ним? та ж він не здає справи з ніякого діла свого. 14 Бог скаже раз, а коли на те не вважають, ще й другий раз. 15 У сні, в нічному видиві, коли сон находить на людей, коли дрімаємо на ложі, 16 Тоді він відтулює в чоловіка ухо й втискає йому свою науку, 17 Щоб впинити чоловіка від якого наміру й від гордині заховати; 18 Щоб одвести душу його від пропасті, й життє його від убиття мечем. 19 Або наводиться він на розум хоробою на постелі своїй та тяжким болем у всіх костях своїх, 20 Так, що він одвертається від хліба й душа його від улюбленої страви. 21 Тіло спадає на нім, так що його не видко, самі кості виставляються, що їх перш не

було видно. 22 А душа його наближується ід могилі, а життє його 'д смерті. 23 Добре, коли в кого є ангел-хранитель, один із тисячей, що вказують праву дорогу чоловікові, — 24 То Бог змилується над ним і скаже: Спаси його од могили; я знайшов, за що маю бути милосердним йому. 25 Тоді зробиться тіло його съвіжіше, аніж у дитини, й вернеться він до молодощів. 26 Буде молитись він до Бога, й покаже йому ласку; засвітить ясним лицем над ним, і верне йому його праведність. 27 І подивиться він на людей і скаже: грішив я й кривив правою, та не відплачено мені. 28 Душу мою слобонив від загибелі й бачить вона съвітло. 29 Двійчі й трійчі таке чинить Бог із чоловіком, 30 Щоб його життє спасти від ями й съвітом живих осияти. 31 Уважай же, Йове, слухай мене, мовчи й дай мені говорити. 32 А коли маєш що сказати, промов; я рад би, щоб ти оправдився; 33 А коли ні, так слухай мене, мовчи, а я навчу тебе мудрості.

34 І говорив Еліу́й дальше й казав: 2 Слухайте, мудрі, мові річі, нахиліть до мене ухо, ви розумні! 3 Ухо бо слова розбірає, як піднебінне розізнає смак у їді. 4 Зложім суд між собою й визнаймо, що добре. 5 Ось, Йов сказав: Я прав, та Бог відмовив мені суду. 6 Чи ж мені лгати на правду мою? Моя невилічима рана — незаслужена. 7 Хиба є де такий чоловік, як Йов, що глумує, мов би пив воду, 8 Товаришує беззаконним і ходить з людьми безбожними? 9 Він бо сказав: Нема з того хісна чоловікові, як угоджає Богу. 10 Слухайте ж, мужі мудрі, мене! Не може бути в Бога неправди, у Вседержителя — несправедливого суду, 11 Він бо дає чоловіку, що заробив ділами, і після поступків мужа відплачую йому. 12 Праведне слово, Бог кривди не чинить, і Вседержитель не вивертає суду. 13 Хто окрім його дбає про землю? Хто дає лад у вселенній? 14 Оберни він серце свое до себе самого, й візьми дух її й дихання її до себе, — 15 Все живе зараз би зникло, прахом би люди взялися. 16 От же, коли маєш розум, то слухай й вважай на слова мої. 17 Хто ненавидів би правду, то як би він съвітом правив? І можеш же ти найправеднішого обвиняти? 18 Хиба можна сказати цареві: ти — безбожник, а князям: ви — беззаконники? 19 Та він не зважає на особи князів і не воліє він багатого ніж убогого, бо всі вони — діло рук його. 20 Нагло вмірають вони; серед ночі зворушиться народ, і

вони зникають; і сильних проганяють не силою. 21 Очі бо його над дорогами чоловіка, й бачить він кожний ступінь його. 22 Нема темряви, ні глухої тіні, де б могли заховатись беззаконні. 23 Опісля він уже не домагається від чоловіка, щоб ставав на суд з Богом. 24 Він стирає можних без допиту й ставить других намість їх, 25 Бо він виявляє діла їх, і скидає їх одної ночі, й вони щезають, 26 Як беззаконних, карає він їх перед очима в других. 27 За те, що відхилились від його і всіх доріг його не хотіли розуміти, 28 Так що дійшов до його клик зліденних, і він почув стогни придавлених. 29 Як упокій він дарує, — хто тоді потрівожить? як він своє лице заховає, хто на його спогляне? — все одно, чи народ, чи один чоловік, 30 Щоб лицемір не царював, блазнячи народ. 31 От як треба до Бога говорити: Я потерпів кару, — більш не буду грішити; 32 А чого я не розумію, — ти навчи мене, і скоро вчинив беззаконність, вже більше не буду. 33 Чи то ж по твоїму судові має він одплачувати? І як ти відкидаєш, то й ти маєш вибрати, а не я; говори ж, що знаєш. 34 Люди розумні скажуть мені, а так само й кожний чоловік мудрий, що мене чує: 35 Йов говорив нерозумно, й у словах його нема глупду. 36 Я б хотів, щоб Йова докладно питано, після відповідей його, які лицюють хиба людям безбожним. 37 Інакше він до гріха свого придастає іще й відступ (од Бога), та буде ще перед нами й в долоні плескати, й наговорить іще більше проти Бога.

35 1 вів Еліуй далій свою річ і говорив: 2 Не вже ж видіться тобі се справедливим, що ти сказав: Я праведніший, аніж сам Бог? 3 Ти бо сказав: що за користь мені, ѹ що прибуло б мені з того навперід, як і послі того, як би я согрішив? 4 Я відкажу й самому тобі й твоїм друзям з тобою: 5 Глянь лиш на небо й побач; глянь на хмарі, що над тобою. 6 Як ти грішиш, що за шкоду йому причиняєш? і хоч би ти проступки твої незнати як збільшив, то що вдєш ти йому? 7 Коли ти праведен, що ж даєш йому? або що він з руки в тебе візьме? 8 Безбожність твоя причинить шкоди тільки чоловікові, та й праведність твоя буде хосенна синові чоловічому. 9 Під силою угнітаючих стогнуть угнетені й нарікають під рокою можних; 10 Та ніхто не говорить: Де Бог,

мій сотворитель, що його й в ночі осьпівують? 11 Що більш, як зъвірре земне, нас навчає, і більш, як птаство піднебесне, врозумляє? 12 Хоч і кричать, не відказує, задля гординї злих людей. 13 Але се неправда, будьто Бог не чує й Вседержитель не вглядає в те. 14 Хоч ти й сказав, що не бачиш його, та суд уже готовий у його, — жди його. 15 Але тепер, тим що гнів Божий не навідав його, й він іще не спізнав його по всій лютості його, 16 Відчинив Йов легкодушно уста свої й розкидає нерозважно словами.

36 1 провадив Еліуй річ дальше й говорив: 2 Зажди ще трохи; я покажу тобі, що маю ще дещо про Бога сказати. 3 Почну розсліди мої здалека й стану в обороні справедливості Творця мого. 4 Лъжи бо певно нема в слові мойму; явлюсь тобі в повноті знання мого. 5 Знай, Бог могучий, однакже не гордить сильним, що кріпкий серцем. 6 Але він і не піддержує безбожників і дає придавленим, що їм належить. 7 Не одвертає очей він од людей правих, і на все саджає їх поруч із царями на престолі й приводить до поваги. 8 Як же інші в кайданах і звязані повороззем нужди — 9 Він їх діла їм покаже й гріхи їх превеликі; 10 Та відтулює їм ухо, щоб розуміли, й велить завернутись од їх ледачих учинків. 11 І, як послухають та стануть йому служити, то й провожати муть днії свої в щасті, і літа свої в радощах; 12 Як же не послухають, — згинуть од (Божого) стрілу й визівнуть духа в сліпоті своїй. 13 Лукаві же — вони зрушують серцем своїм гнів (Божий); вони й не кличуть до його, коли закує їх в кайдани; 14 Тим і мрут вони в молодощах, а життє їх із блудниками. 15 Бідного ж він рятує з біди його, і в тісноті відтулює ухо його. 16 Викликав би й тебе він з тісноти на місце просторе, де нема притиску, й на столі твоїму страва повна була б товщі. 17 Да в тебе повно розсудів безбожних, а суд і присуд — укупі. 18 О, нехай не вдарить тебе гнів Божий карою! І найбільший викуп не спас би тебе. 19 Чи ж дасть бо він яку цінну твому багацтву? Ні, — ані золотові, ані ніякому скарбові. 20 О, не бажай тієї ночі, коли й народи з своїх місць зникають! 21 Остерегайся, не нахиляйсь до безбожності, яку ти воліеш, нїж тихо страдати. 22 Глянь, Бог у силї

величен, і де такий, як він, законодавець? 23 Хто йому вкаже дорогу його; хто скаже: Ти чиниш несправедливість? 24 Памятай на те, щоб його діла хвалити, що їх люди видять. 25 Всі бо люди можуть їх бачити; чоловік може їх і надалеки постерігати. 26 Ось, Бог великий й годі нам його поняти; літ' його нам не злічти. 27 Краплями збірає він води, а вони силою виливаються дощем; 28 Ринуть вони із хмар, і густо лиються на людей. 29 А хто може зміркувати, як за далеко облаки сягають, або тріск у шатрі його? 30 А ось, він обливає його съвітлом своїм і покриває дно моря. 31 Звідси судить він народи, звідси дає багату поживу. 32 В жменях держить близкавицю й приказує їй, кого вдарити. 33 Грім дає знати про неї, та й скот відчуває, що діється.

37 А від цього тремтить серце в мені й зрушилось із місця свого. 2 Слухайте, слухайте грому; се голос, що виходить із уст його. 3 По під усім небом реве він, блиск його — на всю землю. 4 Ззаду його гуде голос; грімить він голосом величі своєї й не з'упиняє його, коли голос його почуто. 5 Гласом своїм грімить Бог предивно, творить діла велики, нам недослідимі. 6 Він каже снігові: Окрай землю! Ливень і дощ в його волі. 7 Людям печатає руки, щоб усі взнали діло його. 8 Зъвір утікає в свій сковок і держиться в своїх леговищах. 9 Буря приходить з полудня, з півночі ж — студень. 10 Від подиху Божого стає лід, і поверхність води стинається. 11 Вогкостю наповняє він хмари, а облаки сиплють съвітло його, 12 І пускаються вони в напрямі намірів його, щоб виконати те, що він приказує їм, на поверхні заселеної землі, 13 Він велить їм ійти або на скаранне, або на благословенне, або на помилуванне. 14 Слухай же цього, Йове; стій і роздумуй чудні діла Божі. 15 Знаєш же, як він послугується ними, та як із хмари съвітло викликає? 16 Розуміш же рівновагу хмар, се чудне діло (Бога) найзвершеннішого в знанні? 17 Як нагрівається одіж твоя, коли він спокійно дихне від полудня? 18 Або може то ти напинав з ним небеса, тверді, як дзеркало лите? 19 Навчи нас, що сказати йому? Ми бо в тій темряви нічого поняти не можем. 20 Чи буде йому звіщено, що я говорю? Хиба ж сказав хто, що сказане доходить до його? 21 Тепер не видко ясного съвітла

зпоза хмар, але повіє вітер, і проясниться. 22 Съвітла погода приходить із півночі, а кругом Бога страшна величність. 23 Вседержитель! Ми розумом дослідити не можем його. Він великий силою, судом і повнотою правосуду. Він же нікого й не пригнітає. 24 То нехай впокоряються перед ним люде, й нехай дрожать перед ним усі, що в серці мають себе за мудрих!

38 Озвався Господь до Йова з бурі й промовив:

2 Хто сей, що затемнює задуми мої нерозумними словами? 3 Зараз підпережи чересла твої, як мужеві годиться: Я питати буду, ти ж відказуй мені: 4 Де тоді був ти, коли я закладав основи землі? Скажи, коли знаєш! 5 Хто визначив міру її, чи знаєш? або хто протягав шнур по ній? 6 На чім оперто підвалини її, або хто заложив угловий камінь її, 7 Як тим часом всі ранні зорі веселилися, і всі сини Божі викликували з радощів? 8 Хто запер, мов би ворітьми море, як воно ринуло, та, неначе з матернього лона, вийшло, 9 Як я зробив йому хмари одягою, а мряку пеленами його, 10 Та вказав йому границі, поставив засови й ворота, 11 І сказав: ось покіль доходити будеш, а далі не перейдеш, і тут межа надутим філям твоїм? 12 Чи давав еси коли на віку твоїму наказ ранкові, або вказав зорі місце, (де зачервоніти) 13 Та щоб обхопила край землі, а земля стрясла з себе безбожників; 14 Щоб земля перемінила вид свій, мов глина під печаткою, та стала, мов барвиста одежа, 15 А безбожникам щоб одніяте було съвітло, і съміліва рука їх зломилася. 16 Чи то ти сходив у глибину морську та провірював безодню? 17 Чи ворота смертні тобі відчинялися, чи бачив ти двері темряви страшної? 18 Чи обняв ти оком съвіт увесь широкий? Говори, коли все знаєш? 19 Куди дорога до пробутку съвітла, й де місце темряви? 20 А вже ж ти доходив до границь її й знаєш стежки до дому її. 21 Певно знаєш, бо ти був тоді вже народжений, й днів життя твого дуже багато! 22 А може доходив до складів снігу, я бачив грядові комори, 23 Що я їх переховую на час смутку, на день побою та війни (проти ледачих)? 24 Якою дорогою розливаєсь съвітло й шириться східний вітер по землі? 25 Хто дошу канали рие, якто близкавицям путь указує та грому, 26 Щоб ійшов дощ на землю безлюдну, на пустиню, де

нема й чоловіка, 27 Щоб насичував пустиню й степ, і розбуджував до росту зароди травні? 28 Чи в дощі є батько? Хто рождає краплі роси? 29 Iz чиєго лоня виходить лід і іней воздусі — хто його родить? 30 Води, мов камінь тверднуть, і поверхня безодні замерзає. 31 Чи звязав би ти узол у Плеяди, чи розвязав би Оріона? 32 Чи повиводив би ти громаду зірниць у свій час, Ас-зірніцю із дітьми її? 33 Чи небесне знаєш право, чи можеш порядок його завести на землі? 34 Чи можеш підняти голос твій до хмар, щоб рясний дощ спустився на тебе? 35 Чи можеш ти розсилати блискавиці, та й чи прийдуть вони 'д тобі й скажуть: Ось ми! 36 Хто вложив мудрість у серце, й хто дав мисль розумові? 37 Хто може перелічити хмари своєю мудрістю й здергати сей посуд піднебесний, 38 Коли пил обертаєсь в болото, й в грудки злипається? 39 Не вже ж то ти ловиш левиці здобич і левчуків годуюш, 40 Як вони лежать в берлозі, або тихо в гущавині засідаються? 41 А воронові хто готове харч його, коли діти його пишать до Бога, блукаючи без поживи?

39 Знаєш ти годину, коли козам на скелях котитись, і чи постеріг коли, як сугачки (лані) рождають? 2 Чи ти лічиш місяці, що ходять вони вагітними? чи знаєш час породу їх? 3 Вони корчаться, рождаючи діти свої, викидаючи плод свій; 4 Діти їх приходять борзо до сили, ростуть у полі, відходять і не вертають до них. 5 Хто пустив дикого осла на волю й хто розвязав пута йому? 6 Се ж я назначив степ на пробуток і солонці на прожиток йому. 7 Съміх — йому товпі міські, й не чує крику погонича, 8 По горах шукає собі паши і вганяє за всякою зеленню. 9 А однорог, чи скоче він служити тобі, та й чи ж заночує він при яслах у тебе? 10 Чи міг би ти однорога привязати шнуром до борони, чи буде він ріллю поза тобою волочити? 11 Чи ти спустишся на його, тим що в його велика сила, й полишиш на його роботу твою? 12 Чи можеш сподіватись, що він посів тобі верне, й звезе на тік у тебе? 13 Чи то ти дав красні пера павові, й пірре та пух струсеї? 14 Він покидає яйця свої на землі й вигріває їх у пісці, 15 Та й забуває, що нога може роздавити їх або дикий зъвір розтоптати; 16 До дітей своїх він жорстокий, мов би се не його діти, й байдуже йому, що труд

його буде даремний; 17 Бо Бог не дав йому розуму й не вділив глузду; 18 (Тільки втікаючи) коли підніме крила, — съміх йому кінь і їздець його. 19 Хиба то ти дав коневі силу й прикрасив шию його гривою? 20 Чи можеш його спудити, неначе сарану? Хропіт ноздер його будить страх; 21 Рис він копитом землю й радіє своєю силою; виступає зустріч зброй; 22 З небезпеки він (в бою) съміється, не подається й перед мечем, на бік не одвернесь. 23 Сагайдак над ним гуркоче, спис блищить і дарда; 24 Палає, яриться, наче єсть землю й не встоїть при голосі труби; 25 Голос труби він ржаннem витає: гу! гу! надалеки чує битву, грімкий голос отамання й галас. 26 Чи се твоєю мудростю яструб літає й на полузднє крила направляє? 27 Чи се ти звелів орлові високо літати й гніздо собі на висоті звивати? 28 Він живе на скелі й ночує на верхах зубчастих, на місцях неприступних; 29 Звідти висмотрює він собі їжу; очи його видять далеко; 30 Орлята його плють кров, і де труп, там і він.

40 I говорив Господь дальше й сказав до Йова: 2

Чи буде той, хто перечиться з Вседержителем, ще вчити? Хто дорікає Богові, нехай же й відповідає йому! 3 І відказав Йов Господевій промовив: 4 Ось я нужденний; що можу я відказати тобі? Я кладу руку мою на уста собі. 5 Раз я говорив — та тепер говорити не стану; — навіть два рази, та більш не буду. 6 І відказав Господь Йовові з бурій промовив: 7 Підпережи чересла твої, як мужові годиться: я питати мусь у тебе, а ти говори мені. 8 Ти хочеш опрокинути присуд мій, хочеш винуватити мене, щоб себе якось оправдити? 9 Чи така ж рука у тебе, як рука у Бога! Чи з'умієш загріміти таким голосом, як він? 10 А нуж, одягнись у величче й славу, украси себе сяєвом і пішнотою; 11 Вилий строгість гніву твого, позирни на гордих і смири їх: 12 Поглянь на всіх зарозумілих і принизи їх, та зітри безбожних таки на місцях їх; 13 Закопай всіх їх у землю й лиця їх покрий тьмою. 14 Тоді я признаю, що правиця твоя може рятувати тебе. 15 Ось бегемот: Я создав його так само, як і тебе; він єсть траву, як віл; 16 Його сила в бедрах його, а крепкість його в мяснях черева його; 17 Махає він хвостом, неначе кедром, а бедра в його — з жил, мов сітка, помотаних; 18 Ноги в його, як мідяні труби; кості — мов залізні прути; 19 Се

— верх доріг (діл) Божих; тільки Творець може наблизити до його меча свого; **20** Гори дають йому поживу, там граються всі звіріята польові; **21** Він під гілястими деревами лягає, в сковищах рогізних і в болотах; **22** Листаті дерева окривають його своєю тінню, ивина надводня обіймає його; **23** Ось він пе з рікі й не страхається; байдуже йому, нехай би й Йорданъ полилася у рот йому. **24** Чи ж візьме хто його в очах його (приступом), й чи проколе йому носа шилом.

41 Чи можеш ти будкою витягнути (з води) левіятана й верівкою вхопити за язик його?

2 Чи вправиш ти в ніздрі йому каблучку? Чи проколеш іглою челюсть йому? **3** Чи благати ме тебе він і говорити лагідно з тобою? **4** Чи ввійде він в умову з тобою, ѹти візьмеш його собі на завсіди за слугу? **5** Чи, мов пташкою, будеш ним забавлятись, і звяжеш його про дівчаток твоїх?

6 Чи товариші влову будуть продавати його, чи з купцями Хананейським будуть паюватись? **7** Чи зможеш ти проколоти списом його шкіру, або голову його рибачою острогою? **8** Наложи на його руку й запамятай собі тую боротьбу, — більш того не зробиш! **9** Марна се була б надія, (його спіймати); тільки спогляне на тебе, так і помертвіш. **10** Нема такого відважного, хто б посьмів непокоїти його, (хиба тільки я, бо) хто може остоятись перед лицем моїм? **11** Хто мені що дав уперед, ѹщоб я мав віддавати йому? все що є скрізь під небом, все воно мое! **12** Не замовчу й про члени його, про силу й красну будову його! **13** Хто зможе зняти верхню одіж з його, або хто наблизиться до подвійних челюстей його? **14** Хто ворота в його в пелці відчинив би? Круг зубів його — страх-трепет, кругом зубів його страх! **15** Крепкі щити (тіло) його — се красота: вони сковані до купи лускою, неначе печаткою твердою; **16** Одна до одної прилягає так тісно, ѹщо не пройде й воздух проміж них; **17** Одна на другій лежить щільно, щеплені й не розліплються. **18** Чхне він — аж заблісне, а очі в його, мов війки в ранньої зорі; **19** З пельки в його виходять, неначе поломе, вискають огняні іскри. **20** З ніздер дим димить, як із кипячого горшка або казана. **21** Подихом він роздуває (мов) у кузні уголь, а з паші в його виходить поломе. **22** Сила ж в його в ший, а вперед

його страх. **23** Все мясне в його тілі, мов злите з собою твердо, (від нічого) не дрогне. **24** Серце в його тверде, наче камінь, збиті в купу, мов спід у жорнах. **25** Як метнеться він, невміраки в страсі, зомлівають із переляку. **26** Меч, що вдарить його, одскочить, не вдіє нічо ні спис, ні стріли ні панцир. **27** Залізо йому — солома, мідь — трюхле дерево. **28** Дочка (стріла) лука не оберне його до втечі, а камінне з пращи — се йому полові. **29** Друк — у його бадилле, а як свисне дарда, він осьміхнеться. **30** Каменюки під ним гострі, а він лежить на зуб'ї в грязі. **31** Глибиня кипить під ним, мов у казані, а вода морська — неначе кипуче мастило. **32** За собою стежку съвітлу (в воді) зоставляє; глибінь (від піни), як би посивіла. **33** Рівні він на землі не має; він створений, ѹщоби не боятись. **34** Згорда вниз на все високе він позирає; усім гордим він гордує й над ним царює.

42 **1** озвався Йов і сказав: **2** Знаю, ѹщо ти все можеш, і ѹщо наміри твої годі з'упинити. **3**

Та й кому б то затемнити твій провид, коли самий нічого не розуміє? Так, — я говорив об тім, чого не розумів, про речі чудні, мені незнані.

4 Слухай же й я буду говорити, а про ѹщо буду питати в тебе, навчи мене. **5** Я чув ухом казане про тебе, а тепер мої очі бачать тебе; **6** Тим то я зрекаюсь слова моого та каюсь в поросі й попелі. **7** Перемовившися із Йовом сими словами, сказав Господь до Елифаза з Теману: Запалав я гнівом проти тебе й проти друзів твоїх, бо не говорили ви про мене по правді, так як слуга мій Йов.

8 Оце ж возьміть із собою семеро назимків та семеро баранів та йдіте до раба моого Йова, й принесіте за себе жертву; й нехай слуга мій Йов помолиться за вас, бо тільки його лице я прийму, ѹщоб не відкинути вас за те, ѹщо ви не так праведно говорили про мене, як раб мій Йов. **9** I пішшли Елифаз Теманський, Биллад Савхеаський і Софар Наамський, і вчинили, ѹщо заповідав їм Господь, і приняв Господь ласково лице Йовове. **10** I вернув Господь Йовові втрату, як він помолився за свої друзі, й дав Господь Йовові удвоє тілько, як мав уперед. **11** Тоді поприходили до його всі брати його й усі сестри його й всі давні знаємі його, й ілі хліб із ним у його в домівці; виявлювали йому свої жалощі й розважали його про все нещастє,

яке допустив був на його Господь. І подарував
йому кожен зміж їх кеситу й золоту каблучку.
12 І благословив Бог дальше життє Йовове більш
нїж давнійше; і було в його чотирнайцять тисячей
овець, шість тисячей верблюдів, тисяча ярем волів
і тисяча ослиць. **13** І родилось йому сім синів і трі
дочки. **14** Одну називав він Емима (съвітла), другу
Кассія (пахуща), третю Керен-гаппух (краска). **15** І
не було по всій країні таких уродливих женщин,
як Йовові дочки. І дав їм панотець їх насліддє
проміж їх братами. **16** І жив Йов ще сто й сорок
років, і бачив чотирі роди своїх дітей й діти дітей
своїх. **17** І вмер Йов старим, нажившись на съвіті.

Псалми

1 Блаженний чоловік, що не ходить на раду безбожних і не ступає слідом за грішниками, ані засідає на зборах злоріків, 2 Но в законі Господа любується й розмішляє о законі його день і ніч! 3 І буде він як дерево посаджене над водистими потоками, що приносить овочі свої у пору свою, і котрого лист не вяне; і що він творить, все удається йому. 4 Не так безбожні: вони, як половина, що вітер розносить. 5 Тому не встоять безбожні на суді, ані грішні у зборі праведних; 6 Знає бо Господь про дорогу праведних, а дорога безбожних щезне.

2 Чого ворушаться народи, і люди промишляють про нікчемне? 2 Піднімаються царі землі, і князі радять раду проти Господа й проти Помазанця його: 3 Розорвім пута і скиньмо з себе посторонки їх! 4 Господь, що сидить на небесах, съміється, і ругається над ними. 5 Тоді промовить до них у гніві своїм і яростю своєю перелякає їх. 6 Се ж я помазав царя мого над Сионом, съятою горою моєю, 7 Ізвіщу проповідь, що сказав Господь до мене: Ти син мій, нині зродив я тебе. 8 Проси в мене, й дам тобі народи в наслідді, а кінці съвіта у владіннє. 9 Жезлом зелінним розібеш їх, як череповину потрошиш їх. 10 Зрозумійте ж се, царі, й одумайтесь, усі судді землі. 11 Служіть Господеві зо страхом, і радуйтесь з дрожаннем. 12 Прославляйте Сина, щоб не прогнівився, а вам щоб не погинути на дорозі вашій, бо скоро загориться гнів його. Блаженні всі, що надіються на його.

3 Сю псалму зложив Давид, як втікав перед своїм сином Авесаломом. Господи! скілько напастників моїх, скілько тих, що постають проти мене. 2 Многі кажуть душі мої: нема йому спасення в Бозі! 3 Но ти, Господи, оборонний щит передо мною, ти слава моя, ти підносиш голову мою. 4 Голосом моїм кличу до Господа, і він чує мене з гори съятої своєї. 5 Я положився і спав; я проснувся, бо Господь заступив мене. 6 Не боюсь і десятків тисячей народу, що кругом проти мене встали. 7 Встань, Господи, спаси мене, мій Боже! бо ти розбивав щелепи ворогів моїх, ти торощив зуби беззаконним. 8 Від Господа спасенне; твоє благословенне над народом твоїм.

4 Начальнику хора: на струнах. Псалма Давидова. Коли взиваю, вислухай мене, Боже правди моєї! В тісноті робив Ти мені простір; помилуй мене й вислухай молитву мою. 2 Сини людські, доки слава моя буде посьміховиском? Доки будете любити марне й шукати неправду? 3 Знайте, що Господь звеличив праведника свого. Господь почує, коли буду молити його. 4 Зворушуйтесь і не гріште! Роздумуйте в серцях ваших на постелях ваших, і втихомирітесь. 5 Принесіть жертву правди, і вповарите на Бога. 6 Многі кажуть: Хто покаже нам добро? Яви нам, Господи, съвітло лиця твого! 7 Ти сповнив серце мое радостю більше, як часу того, коли було в них подостатком хліба й вина. 8 Спокійно і ляжу і засну; бо ти, Господи, один даєш мені жити безпечно.

5 Проводиреві хора: на трубних. Псалма Давидова. Почуй, Господи, слова мої, зглянись на тугу мою. 2 Прислухайсь голосу кликання мого, мій царю і Боже, бо до тебе молюся. 3 Досьвіта почуеш, Господи, мій голос, досьвіта стану перед тобою, і дожидати му. 4 Ти бо єси Бог, що не любить беззаконня; перед тобою нема місця для лукавого. 5 Не устоять бутні перед очима твоїми; ти ненавидиш усіх, що беззаконствують. 6 Ти погубиш людей лъживих; кровожадним і лукавим мерзиться Господь. 7 Я ж по великій милості твоїй увійду в дім твій і поклонюся в страху твоїм у съятому храмі твоєму. 8 Веди мене, Господи, правою твоєю задля ворогів моїх; рівняй передо мною дорогу твою. 9 Бо нема правди в устах їх; серце їх пропасть, пелька в них роззвялений гріб; язики їх лъстиві. 10 Суди їх, Боже; нехай вони пропадуть у зрадливих задумах своїх; відкинь їх задля множества переступів їх, бо вони встали проти тебе. 11 І звеселяться всі, що вповають на тебе; вічно будуть радуватись, і ти будеш заступати їх; і будуть прославляти тебе люблячі ім'я твое. 12 Бо ти благословляєш праведника, Господи, і благоволеннем, як щитом, покриваєш його.

6 Проводиреві хора: на восьмиструнних. Псалма Давидова. Господи, не суди мене в гніві твоїм, і не карай мене в ярості твоїй. 2 Помилуй мене, Господи! бо я немочен; вилічи мене,

Господи, бо стревожились кості мої. 3 І душа моя вельми злякалась. Ти ж, Господи, докіль? 4 Зглянися, Господи, вирятуй душу мою, спаси мене ради милості твоєї. 5 Бо після смерти ніхто не споминати ме тебе; а в гробі хто возвхвалить тебе? (Sheol h7585) 6 Я втомився від зітхання моого; кожну ніч умиваю ложе мое, слізами моїми обливаю постіль мою. 7 Лице мое запалось од смутку, й постарілось задля всіх ворогів моїх. 8 Відступіть геть від мене, всі ділаючи беззаконнє! Бо Господь почув голос плачу моого. 9 Почув Господь моленне мое; Господь прийме молитву мою. 10 Всіх ворогів моїх побє соромом, і поразить їх: всі вони обернуться, і притъмом будуть осоромлені.

7 Жалібна пісня, которую съпівав Давид перед Господом задля слів Хуса, сина Беняминового.

Господи, Боже мій! На тебе я вповаю, спаси мене від всіх гонителів моїх, і визволи мене! 2 Щоб не попав душу мою, як лев, сокрушаючи, як нема спасающего. 3 Господи, Боже мій, коли я що заподіяв, коли неправда є в руках моїх, 4 Коли я oddячив кому лихом, хто жив зо мною в спокою, — спасав же я навіть того, хто без причини ворогував на мене, 5 То нехай гонить ворог душу мою і постигне; нехай розтопче на землі житте мое, і славу мою кине у порох. 6 Встань, Господи, у гніві твоїм; вознесись проти лютування ворогів моїх, пробудись задля мене на суд, котрий заповів еси. 7 Зберуться громадою народи кругом тебе; піднімись на висоту над ними. 8 Господь судить народи. Суди мене, Господи, по правді моїй і по невинності моїй. 9 Зроби конець злобі безбожників, а праведника підкріпи; Бог бо справедливий, випробовує серця і внутрі. 10 Щит мій у Бозі, котрий спасає правих серцем. 11 Бог судя справедливий і Бог, що по всяк день гнівом палає. 12 Коли хто не навертается, він гострить меча свого, напинає лука свого, і ціляє. 13 Готовить для него зброю смертносну: стріли свої робить палящими. 14 Ось безбожник зачав лихо, завагонів од злоби, і породив лукавство. 15 Копав яму, і викопав її, і впав у яму, що приготовив її. 16 Злоба його обернеться на голову його, і насильство його впаде на тім'я його. 17 Я прославлю Господа за правду його, і возвеличу імя Господа всевишнього.

8 Проводиреві хора: при Гиттейських інструментах. Псалм даудова. Господи, Боже наш! Як славне імя твое по всій землі! Слава твоя вознеслась вище небес! 2 Із уст дітвори і немовляток вчинив еси хвалу задля ворогів твоїх, щоб зробити безмовним ворога і мстителя. 3 Коли спогляну на небеса твої, діло рук твоїх, на місяць і зорі, що створив еси, 4 То що таке чоловік, щоб ти дбав про него? 5 Бо хоч ти зробив його трохи меньшим проти ангелів, то увінчав зате славою і честю. 6 Поставив його господарем над ділами рук твоїх, усе положив еси під ноги його: 7 Овець і волів усіх і також польового зъвіра, 8 Птаство піднебесне і риби морські, усе що верстає морськими шляхами. 9 Господи, Боже наш! Як величне імя твое по всій землі.

9 Проводиреві хора: під мутлябен. Псалм даудова. Славити му Господа всім серцем моїм; я звіщу про всі чудеса твої. 2 Радуватись і веселитись буду задля тебе і съпівати хвалу імені твоєму, Всевишний! 3 Як вороги мої повернулись назад, і, спотикнувшись, погибли перед лицем твоїм. 4 Ти бо судив мою правду і мою праведну справу: Ти сів на престолї, судя справедливий. 5 Ти погромив народи, знищив безбожника, імя іх затер еси на віки вічні. 6 Ох вороже! Конець руїнам на віки — і городи понищив ти; ой пропала іх пам'ять. 7 Але Господь пробуває на віki; він приготовив на суд престол свій. 8 І він, він судити ме весь съвіт по правді, і зробить суд над народами по правоті. 9 І буде Господь пристанню пригнетеному, велике прибіжище під час зліднів. 10 І будуть вповати на тебе, хто знає імя твое; бо ти не опускаеш нікого, хто шукає тебе, Господи. 11 Съпівайте Господу живущому на Сионї, звіщайте між народами діла його. 12 Бо коли він слідить за пролитою кровю, то згадає про них; він не забуває голосіння бідолашних. 13 Помилуй мене, Господи, зглянися над недолею моєю від ненавидників моїх, і підніми мене від дверей смертї, 14 Щоб я ізвістив всю хвалу твою у брамах дочки Сионової; щоб я радувався спасеннем твоїм. 15 Провалились народи в пропасть, що викопали її; зловилася нога їх у сітях, що заставили їх тайно. 16 Пізнали Господа, він звершив суд; безбожник запутався в ділах рук своїх. 17 Нехай повернуться безбожники

в пекло, всі народи, що забувають Бога. (Sheol h7585)
18 Но не буде завсіди забутий вбогий, і не пропаде на віки надія смирних. 19 Встань, Господи, щоб не взяв верх чоловік; нехай перед лицем твоїм приймуть суд народи. 20 Напусти, Господи, страх на них; нехай знають народи, що вони смертні люди.

10 Чому, Господи, стоїш oddалеки, ховаєшся у час тісноти? 2 Бутою своєю лякає безбожник бідолашного; зловляється вони у підступах, що придумали їх. 3 Бо чваниться безбожник ласощами душі своєї; і благословляє чоловіка захланного, він зневажає Господа. 4 В гордості каже безбожник: Бог не буде слідити; в него усе думка: нема Бога! 5 Всякого часу стелиться йому дорога; суди твої далеко від него; всіх ворогів своїх він съміхом збуває. 6 Каже він в серці своїм: не подамся; з роду в рід не буде для мене лиха. 7 Уста його повні проклону, зради і знущання; під його язиком мука і погибель. 8 Він ійде на засідки край осель; у сховисках вбиває він невинного; він пасе очима за нещасним, 9 Чигає по закутках, як лев в гущавині; чигає, щоб нужденного запопасті; хапає нещасного, як тягне в сіти свої. 10 Він припадає на ніць до землі, притаюється, і нещасні гинуть від когтів його. 11 Говорить в серці своїм: Бог забуває, закриває лице своє, не побачить ніколи! 12 Встань, Господи Боже, піднеси руку твою, не забудь нужденних! 13 Чому зневажає Бога безбожник, кажучи в серці своїм: ти не будеш доходити? 14 Ти бачив, бо ти поглядаєш на тісноту й муку, щоб віддати рукою твоєю; на тебе вповає нещасний, ти еси поміч сиротині. 15 Переломи руку безбожникові, а за ледачими вчинками злюки сліди, аж поки вже нічого не знайдеш. 16 Господь царь на віки вічні; народи щезають із землі його. 17 Господи! Ти почув бажання смиренних; покріпив серце їх, і прихилив ухо твоє, 18 Щоб судити правду сиротині і пригнобленому, щоб чоловік, що із землі взявся, не лякав більше.

11 Проводиреві хора: Псалмъ Давидова. На Господа вповаю; як же ви кажете душі мої: відлітайте, як птиця, на гору вашу? 2 Ось бо безбожники натягнули лука, на тятіві стрілу свою направили, щоб у темряві на щиріх серцем стріляти. 3 Коли зруйнують основи, що робити ме

праведний? 4 Господь є у съятому храмі своєму, на небесах престол Господній; очі його дивляться, повійки його розглядають синів людських. 5 Господь випробовує праведного, а безбожного й того, хто любить насилле, ненавидить душа його. 6 Жаром посипле він на безбожних; огонь і сірка і вітер палающий буде частина їх чаші. 7 Бо Господь справедлив, і любить правду. Лице його бачить праведника.

12 Проводиреві хора: при восьмиструнному інструменті. Псалмъ Давидова. Спаси, Господи! Бо нестало праведного, і нема вірних між синами людськими. 2 Брехню говоритъ кожний свому близньому; уста лъстиві говорять від лукавого серця. 3 Господь заціпить усі уста лъстиві; яzik великорічний, 4 Що то говорять: ми поборемо язиком нашим; уста наші з нами, хто паном над нами? 5 Задля насилия над нещасними, задля стогнання бідних встану тепер, — говоритъ Господь, обезпечу того, на кого розлютились. 6 Слова Господні — слова чисті, срібло очищене від землі, в горнилі сім раз перетоплене. 7 Ти, Господи, сохраниши їх, заступиш їх на віки од кодла того. 8 Кругом похожають безбожники, коли нікчемність підніметься високо між синами людськими.

13 Проводиреві хора: Псалмъ Давидова. Доки Господи, будеш мене все забувати? Доки будеш ховати лице твоє від мене? 2 Доки носити мені щодня думу в душі мої, журбу в серці мої? Доки буде підніматись ворог мій надо мною? 3 Зглянися ж, дай відповідь, Господи, Боже мій! Просьвіти очі мої, щоб я не заснув смертю. 4 Щоб не сказав ворог мій: я подужав його. Щоб не зрадили гонителі мої, коли захитаюсь. 5 Я же вповаю на доброту твою; серце мое нехай зрадується спасеннем твоїм. Съпівати му Господеві, він бо сотворив добро мені.

14 Проводиреві хора: Псалмъ Давидова. Безумний говоритъ в серці своїм: нема Бога. Вони розвратилися, і вчинили мерзенні діла; нема там ні одного, хто б чинив добро. 2 Господь споглянув з неба на дітей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога. 3 Усі одвернулися, усі разом зледащіли, нема там, щоб хто робив

благостиню, нема ні одного. 4 Не вже ж не прийдуть до розуму всі, що роблять беззаконнє, що зайдуть народ мій, наче б вони хліб їли? Господа не призывають. 5 Тоді обняв їх страх, бо є Бог між праведним родом. 6 Ви насьміялись над думкою бідного, но Бог пристань його. 7 Ох, коли б то прийшло спасенне Ізраїлеві від Сиона! Коли поверне Господь народ свій з неволі, зрадіє Яков, і звеселиться Ізраїль.

15 Псалма Давидова. Господи, хто буде пробувати в шатрі твоїм? Хто буде думувати на святій горі твоїй? 2 Той, хтоходить в чистоті, творить справедливість, і говорить щиру правду, 3 Не одсуджує язиком своїм, не робить лиха сусідові свому, і не допускає неслави на близького свого. 4 В чиїх очах погорда для покиді, а пошана для тих, що бояться Господа; хто присяг з утратою для себе, і держить слово, 5 Хто не дає гроша свого на лихву, і не приймає підкупів проти безвинного. Хто так ділає, не захитається по вік.

16 Псалма Давидова. Хрань мене, Боже, бо я вповаю на тебе. 2 Ти, душа моя, сказала Господу: Ти єси Господь. Моя доброта не сягає до тебе. 3 Ти сказав до святих, що на землі, і до величніх: вони уся моя радість. 4 Умножається болесті тих, що ганяють за іншим богом; не принесу жертви їх кровавої, і імена їх не спімну устами моїми. 5 Господь пай насліддя моєго і чаши моєї; ти держи долю мою. 6 Межі мої у пишних країнах; насліддє гарне моя зайнаньщина. 7 Благословити му Господь, що просьвітив мене; навіть вночі навчає мене внутро мое. 8 По всякий час сяє Господь передо мною; як що він по правиці в мене, то не захитається. 9 Тому радується серце мое, і веселиться душа моя, і тіло мое спочине у певноті. 10 Ти бо не оставиш душі моєї в підземній пропасті, і не даси твому побожному бачити зотління. (*Sheol h7585*) 11 Ти вкажеш мені' дорогу життя; перед лицем твоїм повнота радощів, по правиці твоїй блаженство по всяк час.

17 Молитва Давидова. Вислухай, Господи, правду, почуй голосіннє мое; почуй молитву мою з уст нельживих. 2 Від лица твого нехай вийде правда моя; очі твої нехай споглянуту на правоту. 3 Ти випробував серце мое, вислідив мене вночі; ти переглянув — і не знайшов нічого; думки мої не

розходяться з устами моїми. 4 В ділах людських, по слову уст твоїх, я сохранив себе від дороги гнобителя. 5 Держи шаги мої на дорогах твоїх, щоб не спотикнулись ноги мої. 6 До тебе взиваю, бо ти вислухаєш мене, о Боже; нахили ухо твоє до мене, почуй слова мої. 7 Яви дивну милість твою, ти бо спасаєш правицею твоєю від противників уповаючих на тебе. 8 Сохрани мене, як зінницю ока; в тіні крил твоїх стережи мене 9 Від безбожників нападаючих на мене, від ворогів душі моєї, що кругом обступили мене. 10 Серце їх в товщи їх сковалось, устами своїми згорда промовляють. 11 Де не ступиш, всюди нас обступили; витріщили очі свої на нас, щоб повалити нас на землю. 12 Вони, як лев той, що добичі шукає, і як левчук, що в закутку притаївся. 13 Встань, Господи, попереди їх, кинь їх на землю! Спаси душу мою від нечестивого мечем твоїм, 14 Від людей рукою твоєю, Господи, від людей съвіта съого. Доля їх у съому життю, черево їх ти скарбом твоїм сповняєш; сини їх сіти, а наддостаток свій лишать дітям своїм. 15 А я в правді дивити мусь на лице твое: пробудившись, буду образом твоїм насищатись.

18 Проводиреві хора: Від раба Господнього Давида, котрий съпівав слово пісні сієї до Господа, як Господь ізбавив його з рук ворогів його і з рук Саула. I сказав він: Люблю тебе, Господи, сило моя! 2 Господь скеля моя, і ізбавленнє мое; мій Бог, мое прибіжище, на него вповати му. Він щит мій і ріг мого спасення, башта моя високая. 3 Покличу Господа, котрому належиться слава, і від ворогів моїх спасуся. 4 Обгорнули мене муки смертні, злякали мене потоки погибелі. 5 Пута пекольні обняли мене, сіти смертні обхопили мене. (*Sheol h7585*) 6 В тісноті моїй заквилив я до Господа, і благав Бога мого; він почув з храму свого голос мій, і благаннє мое дійшло до слуху його. 7 Захиталась тоді і задрожала земля, тремтіли підвальнини гір і хитались, бо запалав він гнівом. 8 Бухнув дим із ніздер його, і вогонь пожираючий посипався із уст його, угле паляще буржало з него. 9 Нахилив небеса, і спустився на землю, і стала чорна хмара під ногами його. 10 I возсівши на херувима, прилетів, і вознісся на крилах вітряних. 11 Темряву зробив своїм покровом, наметом кругом себе — темряву вод, густі воздушні хмари. 12 При сяєві блискавок

його пересунулась перед ним густа його хмара, і посипались гряд і угле огнисте. **13** I загремів Господь на небесах, і Всевишній підняв свій голос — гряд і угле паляще. **14** Пустив стріли свої, і розігнав їх, і метнув блискавками, і заколотив їх. **15** I звались зливні потоки, і підвалини сьвіта розкрилися від грізного голосу твого, Господи, від лютування гніва твого. **16** Він простер руку з високості, і, вхопивши, витяг мене з поводі великої. **17** Він вирятував мене від сильного ворога моого і від ненависників моїх, були бо вони дужší від мене. **18** Вони запопали мене в день нещаствя моого, та Господь був підпорою моєю. **19** Випровадив мене на простір, і визволив, бо вподобав мене. **20** Віддав мені Господь по правді моїй, по чистоті рук моїх нагородив мене. **21** Бо державсь я на дорозі Господній, і не відступив, як безбожний, від Бога моого. **22** Бо всі заповіді його були передо мною, і від приказів його я не відхилився. **23** Я був правий перед ним, і стерг ся робити кому кривду. **24** I Господь віддав мені по правді моїй, по чистоті рук моїх перед очима його. **25** Для милосердного ти являєшся милосердним; для чоловіка звершеного — звершеним. **26** Для чистого являєшся чистим, а від лукавого — ти одвертаєшся. **27** Ти бо спасаєш народ бідолашний, і принизуєш очі гордих. **28** Бо ти запалюєш съвітильника моого; Господь, Бог мій, просъвітить темряву мою. **29** Бо з тобою піду на роту, з Богом моїм проберуся через мури. **30** Дороги Божі праві; слова Господні чисті; він щит для всіх уповаючих на него. **31** Бо хто Бог, кромі Господа, і хто скеля, як тілько Бог наш. **32** Бог, що підперезує мене силою, і рівняє для мене дорогу. **33** Робить мої ноги, як влані, і ставить мене на висотах моїх. **34** Навчає руки мої до бою, і напинати зелізного лука. **35** Ти дав мені щит спасення твого, і правиця твоя піддержуvala мене, і милість твоя зробила мене великим. **36** Ти дав простір стопам моїм, і ноги мої не спотикнулися. **37** Погнався я за ворогами, і здогонив їх, і не вернувся, доки не знищив їх. **38** Розбив їх, і не змогли встати; полягли під ногами моїми. **39** I ти підперезав мене силою до бою, кинув під ноги мої тих, що проти мене встали. **40** I ти віддав мені хребти ворогів моїх, і тих, що ненавидять мене, я знищу. **41** Підняли вони зойк, — та не було кому рятувати їх, — до Господа, а

він не вислухав їх. **42** I я розбиваю їх як порох перед вітром; як съмітте з улиці, викинув їх. **43** Ти спас мене від бунту людей, ти поставив мене головою над народами, мені служить народ, котрого не знав я перше. **44** Почувши тілько, вже стали послушними мені; сини чужоземні піддалися мені, піддобраючись. **45** Сини чужоземні злякались, і тремтіли в замках своїх. **46** Господь живе, і благословенна будь моя скеля, і нехай буде прославлений Бог моого спасення! **47** Бог, що дав мені помститись, і покорив мені народи, **48** Що спас мене від ворогів моїх; ба й підніс мене над ними, що встали проти мене; від чоловіка розбішаки збавив мене. **49** За се, Господи, воздам хвалу тобі між народами, і съпівати му псальми імені твоєму. **50** Ти бо дав велику підмогу і спасенне цареві, і наділив милостю помазанця свого Давида і рід його по віки.

19 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Небеса являють славу Божу, і простір звіщає про діла рук його. **2** День дніве сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій. **3** Ні се мова, ні се слово, але чути їх голос. **4** Ціла земля съвідчить про них; аж до краю вселенної слова їх, він зробив їх наметом сонця. **5** I воно, як жених, що виходить з комнати, воно радіє обігти свого круга. **6** Від краю небес свій вихід зачинає, і кругобіgom до кінця їх доходить, і ніщо не сковається перед жаром його. **7** Закон Господній звершений, душу оживляє; съвідоцтво Господнє вірне простоту навчає. **8** Веління Господні праві, серце звеселяють; заповідь Господня пресъвітла, очі просъвіщає. **9** Страх Господень чистий, вічно пробуває. Присуди Господні правдиві, всі справедливі. **10** Вони дорожжі над золото і над щире золото, і солодші над мід і патоку. **11** I слузі твому вони в науку; хто держить їх, тому буде велика нагорода. **12** Провини — хто їх вбачає? Від гріхів тайних очисти мене! **13** I від гордих бережи мене; не допусти, щоб взяли верх надо мною. Тоді не буде мені догани, буду чистий від тяжкого переступу. **14** Слова уст моїх і думки серця моого нехай будуть до вподоби тобі, Господи, моя скеле, й спасителю мій!

20 Проводиреві хора: Псальма Давидова. Господь нехай вислухає тебе в день тісноти; імя Бога Якового нехай заступить тебе. **2** Нехай пошле тобі

поміч із съятинї та із Сиона нехай спроможе тебе. 3 Нехай згадає про всї жертви твої, і твій приніс цілопалення нехай прийме. 4 І нехай дасть тобі по серцї твоєму, і сповнить всяку думку твою. 5 Звеселімся спасенем твоїм, і піднесім стяг в ім'я Бога нашого. Господь нехай сповнить всї проосьби твої. 6 Тепер я знаю, що Господь спасає помазанця свого; з небес съятості своєї вислухає його ділами спасення правицї своєї. 7 Одні славляться колесницями, а другі кіньми, ми ж ім'ям Господа, Бога нашого. 8 Вони хлять і падають, ми ж стоїмо і держимось просто. 9 Господи, спаси! Царю, вислухай нас в день поклику нашого!

21 Проводиреві хора: Псалма Давидова. Силою твоєю, Господи, радується царь, і як же вельми звеселиться він спасенем твоїм! 2 Бажаннє серця його дав еси йому, і не відкинув проосьби уст його. 3 Ти бо прийшов на зустріч йому з добром і благословеннем: на голову його вложив щирозолоту корону. 4 Життя просив в тебе, ти дав йому довготу днів на всі часи і по віки. 5 Велика слава його через спасенне твоє; царським сяєвом і красою окрасив його. 6 Бо благословенне дав еси йому по віки; ти звеселив його ласкою перед лицем твоїм. 7 Бо царь вповає на Господа, і по милості Всешишнього він не захитається. 8 Рука твоя знайде всіх ворогів твоїх, твоя правиця досягне всіх ненавидячих тебе. 9 Зробиш з них піч огнянную в час твого явлення; Господь обгорне їх гнівом своїм, і огонь пожере їх. 10 Ти знищиш плід їх на землї, і рід їх зміж дітей людських. 11 Вони бо задумали лихо проти тебе, лукаву раду врадили, — та не здоліли нічого. 12 Бо ти поженеш їх, і звернеш тятиву твою проти них. 13 Піднесись, Господи, силою твоєю! Будем съпівати і прославляти потугу твою.

22 Проводиреві хора: Після „Досьвітна ланя“; Псалма Давидова. Боже мій, Боже! Чому опустив еси мене — став oddalеки від ратунку моого, від слів моого стогнання. 2 Боже мій! Кличу в день, а ти не озвешся, і вночі, та й нема мені впокою. 3 Ти ж съятий живеш, прославлений від Ізраїля. 4 На тебе вповали батьки наши; вони вповали, і ти заступив їх. 5 До тебе кликали вони, і спаслися; на тебе вповали, і не посомлено їх. 6

Але ж я червяк, не чоловік, людям посьміховиско і народові погорда. 7 Всі, що дивляться на мене, кепкують; щирять зуби, покивуючи головами. 8 Він вповає на Господа! Нехай же спасе його та визволить, коли він вподобав його. 9 Ти бо визволив мене з лона матері, і при грудях матері мої дав мені спочивати. 10 Для тебе я призначений, як тілько вродився; від матернього лона почавши, ти еси Бог мій. 11 Не відступай далеко від мене! Бо нещастє близько, а нема заступника в мене. 12 Обгорнула мене дика гущавина; бугай Базанські обступили мене. 13 Роззвали ротища свої, як лев рикаючий, що здобич шматує. 14 І став я, як вода розлита, всі сустави мої розвязались; серце мое, як той віск, у внутрі моїм разтопилось. 15 Сила моя висохла, мов череповина, і язик мій присох до піднебіння; ти кинув мене між порохи смертні. 16 Бо собаки обсліли мене, голота злюків облягла мене; перекопали руки і ноги мої; 17 Всі ребра мої міг би я полічити; вони дивляться на мене, і не надивляться; 18 Вони розпаювали між себе одіж мою, і на кожну одежину кидали жереб. 19 Але ти, Господи, зостанься не далеко! моя сило, прийди мені в поміч! 20 Сохрани від меча душу мою вбогу, від лаб собачих; 21 Спаси мене із пельки львиної! Так, ти вислухав мене, почувши буйволові роги. 22 Звіщати му ім'я твое братам моїм; хвалити му тебе перед громади. 23 Ви, що бойтесь Господа, вихваляйте його; всі роди Якова, прославляйте його, і майте страх перед ним, всі покоління Ізраїлеві! 24 Він бо не мерзиться і не гордує бідним у зліднях, і не одвертає лица свого від него; і молитву його він вислухає. 25 Від тебе хвала моя у великому зборі; обітниці мої сповню перед тими, що бояться його. 26 Покірні їстимуть і наситяться; хвалити муть Господа ті, що його шукають, серце ваше жити ме по віки. 27 Схаменуться і навернуться до Господа всі кінці землї; і перед тобою поклоняться всі покоління народів. 28 Бо Господнє є царство, і він царює над народами. 29 Живляться і падають ниць всі тучні землї; перед ним поклоняться всі, що в порох повертаються, і хто не вдержить душі своєї живою. 30 Одно насіннє буде служити йому; буде залічене Господеві, як рід. 31 Вони прийдуть і

звістять людям, що народяться, правоту його, що так устроїв.

23 Псалмь Давидова. Господь пастирь мій, не мати my недостатку. 2 Дав мені оселю серед лугів зелених, він веде мене до тихих потоків. 3 Він справляє душу мою; він веде мене по праведній дорозі задля імені свого. 4 Хоч би я ходив по долині tіні смертної, то не боюся жадного лиха, ти бо еси зо мною; твоя палиця і підпора дає мені духа. 5 Ти наповняєш стіл мій перед очима ворогів моїх; ти помазав голову мою і кубок мій повний, аж переливається. 6 Так, милосерде і благодать будуть провожати мене по всій дні життя моєго; і жити my в домі Господнім по всій дні.

24 Псалмь Давидова. Господня земля і вся повня її; круг землі і хто живе на йому. 2 Він бо положив основи її над морями і над ріками утверджив її. 3 Хто вийде на гору Господню, і хто буде стояти на съятому місці його? 4 Ti, в кого безвинні руки і чисте серце, хто душою не пуститься на лукавство, і не присягне криво. 5 Тому буде благословенне від Господа і справедливість від Бога спасителя його. 6 Се рід тих, що шукають тебе, що хочуть бачити лицо твоє, Якове. 7 Відчиняйтесь, брами високі, отвірайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави! 8 Хто ж бо той царь слави? Господь сильний і потужний! Господь все в бою всемогущий! 9 Відчиняйтесь, брами високі, і отверайтесь, ворота вічні, нехай входить царь слави! Хто ж він, той царь слави? Господь сил небесних, се царь слави!

25 Давидова. До тебе, Господи, підношу душу мою. 2 Боже мій, на тебе я вповаю, не дай мені осоромитись, не допусти, щоб вороги мої втішались побідою надо мною! 3 I всі, що покладаються на тебе, не осоромляться; будуть же осоромлені, що зневіряються без причини. 4 Господи, вкажи мені дороги твої, і навчи, де стежки твої! 5 Веди мене в правді твоїй, і навчи; ти бо еси Бог спасення моє; на тебе цілий день я вповаю. 6 Згадай про милосерде твоє, Господи, і про доброту твою, що являєш од віку. 7 Не згадуй про гріхи молодості моєї, ні про переступи мої; згадай мене по благодаті твоїй, задля доброти твоєї, Господи. 8 Господь благий і правий, тому

навчає грішника, де дорога спасення. 9 Він веде покірних до правди, і вказує смируному дорогу свою. 10 Всі стежки Господні — милість і правда для тих, що бережуть завіт його і съідчення його. 11 Задля ім'я твого, Господи, прости вину мою; бо вона велика. 12 Хто такий чоловік, що боїться Господа? Вкаже він дорогу йому, котру вибрati має. 13 Душа його буде в щасті, і рід його наслідить землю. 14 Довірність Господня для тих, що його бояться, а заповіт його на те, щоб звістити їм. 15 Очі мої все дивляться на Господа, він бо виведе із сітки ноги мої. 16 Зглянися на мене, і помилуй! Бо я одинокий і бідний. 17 Збільшився пострах у серці моїм, виведи мене із тісноти. 18 Споглянь на горе мое, і на труди мої, і прости всій гріхи мої! 19 Глянь на ворогів моїх, бо їх баґацько, і лютою ненавистию палають до мене! 20 Сохрани душу мою, і спаси мене! Не допусти сорому на мене, бо я вповаю на тебе! 21 Чистота і правота нехай стоять на сторожі коло мене! Бо я надіюсь на тебе. 22 Спаси, о Боже, Ізраїля з усякої нужди його!

26 Давидова. Суди мене, Господи, бо ходив я в невинності моїй; і на Господа впав я, і не схитнуся. 2 Спробуй мене, Господи, і досьвідчися; розглянь внутро і серце мое! 3 Bo милість твоя перед моїми очима, я живу по правді твоїй. 4 Не засідав я з людьми лукавими, і не приставав до підступних. 5 Я ненавидів зборища злочинників, і не засідав вкупі з беззаконними. 6 Обмию в невинності руки мої, і обійду жертівника твоого, Господи, 7 Щоб було чути голос хвали, і щоб звістити про всі чудеса твої. 8 Господи, я полюбив красоту дому твоого і оселю величия твоого. 9 Не губи з грішниками душу мою, ні житте мое з людьми крівавими, 10 Котрих руки на зло готові, і котрих правиця повна підкупу! 11 Я ж ходжу в невинності. Спаси мене і помилуй мене! 12 Нога моя стоять на рівній дорозі; на зборах прославляти my Господа.

27 Давидова. Господь съітло мое і спасенне мое; кого мені боятися? Господь твердиня життя моє; перед ким мені лякатись? 2 Як здогонили мене злюки, щоб пожерти тіло мое; напасники мої і вороги мої, — вони спіткнулись, і наложили головами. 3 Коли військо облогою проти мене стане, не боїться серце мое; як вдарять боем на

мене, я й тоді вповаю: 4 Одного в Господа прошу, одного тілько бажаю: жити в домі Господнім поки життя мого, щоб дивитись на благость Господню і служити в храмі його. 5 Він бо заховає мене в своїй домівці в день недолі, він захистить мене в заулку намета свого, він підніме мене на скелю! 6 І тоді піднесеться голова моя над моїми ворогами кругом мене; і принесу жертву радісну в чертозі його; съпівати му псальми Господеві. 7 Почуй, Господи, голос мій взиваючий; зглянися, і вислухай мене. 8 Про тебе сказав я собі в серці: Шукайте лице мое. Господи, лице твоє шукати му. 9 Не одвертай лица твого від мене, не відсилай в гніві слугу твого, не цурайся і не опусти мене, Боже, спасителю мій. 10 Бо коли б покинули мене батько мій і рідна мати, то Господь приняв би мене. 11 Вкажи мені, Господи, дорогу твою, і провадь мене по простій стежці задля ворогів моїх! 12 Не віддай мене зажерливим гонителям моїм! Бо проти мене встали брехливі съвідки й той, що злою на мене диші. 13 Коли б я та не вірував, що побачу благость Господню на съвіті між живими! 14 Вповаї на Господа! Будь потужен, і май одвагу в серці, і дожидай помочі від Господа.

28 Псалмія Давидова. До тебе, Господи, кличу; моя скеле, не одвертайсь мовчки від мене, щоб, коли цурати мешся мене мовчки, не бути мені як ті, що йдуть у яму. 2 Почуй голос благання мого, як на поміч тебе кличу, коли здіймаю руки мої до храму съвятості твоєї! 3 Не відкинь мене до купи з беззаконниками і з тими, що беззаконне творять, що на словах мирні з близкінimi своїми, а зло задумали в серці! 4 Дай їм по ділам їх і по вчинкам їх; по ділам рук їх віддай їм, і заплати по заслузі! 5 Вони бо не зважають на діла Господа, ні на твориво рук його. Він зруйнує їх, і вже не збудує. 6 Благословен Господь, він бо почув голос молення мого. 7 Господь сила моя й щит мій; на него вповало серце мое, і він допоміг мені; тому радується серце мое, йому віддам хвалу піснею моєю. 8 Господь сила людей своїх і спасаюча твердиня помазанця свого. 9 Спаси людей твоїх і благослови власність твою; корми їх і возвищай їх по віki!

29 Псалмія Давидова. Воздайте Господеві, ви, синове можних, воздайте Господеві красу і

силу! 2 Воздайте Господеві красу іmeni його; поклонітесь Господеві у пишній съвятині! 3 Господній голос над водами; Бог слави гремить, Господь над великими водами. 4 Голос Господень потужний, голос Господень величній. 5 Голос Господень ломить кедри, Господь трощить кедри Ливанські; 6 Від голосу його скачут, як телята, Ливан-гори і Сирион, як молоді буйволи. 7 Голос Господень сипле поломя огняне, голос Господень пустиню потрясає, Господь трясе пустиню Кадейську! 8 Од голосу Господнього злягає ланя, і опадає лісове листе; і все в храмі його — все говорить: величие! 9 Господь над водами сидить на престолі, і сидить Господь, як царь вічний. 10 Господь дастъ потугу народові свому, Господь дарує супокій народові свому.

30 Псалмія на посвяті дому Давидового. Вознесу тебе, мій Господи, ти бо підняв мене і не допустив, щоб втішались надо мною вороги мої. 2 Господи Боже мій! До тебе кликав я, і ти вилічив мене. 3 Господи, ти випровадив душу мою з пекла, оживив мене зміж тих, що йдуть під землю. (*Sheol h7585*) 4 Съпівайте псальми Господеві, ви, його побожні люди, і прославляйте съвяту память його! 5 Бо на хвилину гнів його; ласка ж його поки життя; посилає на ніч слози, а досьвіта радість. 6 Я сказав, як жилось мені у добрі: не захитаюсь по віki. 7 Господи, — з ласки твоєї утверджив еси гору мою, ти одвернув лице твоє, і я стревожився, 8 До тебе, Господи, кликав я, і до Бога мого молився. 9 Що за вжиток буде з крові моєї, як я ляжу в домовину? Чи буде прославляти тебе порох? Чи возвістить правду твою? 10 Почуй, Господи, і змілосердися! Господи, прийди мені в поміч! 11 Ти перемінив плач мій у радість, зняв із мене сумну плахту, і обгорнув мене радостю. 12 Щоб душа моя съпівала тобі, не мовчала. Господи, Боже мій, по віki буду прославляти тебе!

31 Проводиреві хора: Псалмія Давидова. На тебе вповаю, Господи; не дай мені осоромитись по віki; по твоїй справедливості спаси мене. 2 Нахили до мене ухо твоє, спаси мене скоро! Будь мені баштою, домом оборонним, щоб спасти мене! 3 Ти бо єси скеля моя, башта моя, і задля іменi твого веди мене й навчай мене. 4 Виведи мене з сітки, що тайно заставили її на мене; ти бо єси

твердиня моя. 5 В руки твої віддаю духа мого; ти ізбавив мене, Господи, Боже правди! 6 Зненавидів я тих, що вважають на божища нікчемні; я ж впovав на Господа. 7 Зрадю серцем і звеселюся задля милосердя твого; бачивши горе мое, ти знав тісноту душі моєї, 8 І не віддав мене ворогові в руки, поставив ноги мої на широкому просторі. 9 Змилуйся надо мною, Господи! Бо я в тісноті; із журби запались очі мої, душа моя і внутро мое. 10 Бо в горю нидіє життє мое, і літа мої в зітханню; в несправедливості ізнемоглась сила моя, і кості мої струпіші. 11 Став я посьміховиском не то що для всіх ворогів моїх, а й надто ще більше для сусідів моїх, і страшилом для знакомих моїх; хто бачить мене на улици, той втікає від мене. 12 Забуто мене в серці, як помершого; став я наче розбита посудина. 13 Чув бо я брехню від баґацько людей — кругом пострах — як всі змовлялись проти мене; вони чигали на життє мое. 14 Я ж, я впovав на тебе, Господи, я казав: ти еси Бог мій! 15 Дні мої в руках твоїх; вирятуй мене з рук ворога мого і від гонителів моїх! 16 Світи лицем твоїм на слугу твого, спаси мене по милості твоїй! 17 Господи, не допусти сорому на мене, бо я призвав тебе на поміч! Побий соромом беззаконних, нехай в пеклі німіють! (Sheol h7585) 18 Заціпі уста брехливі, що в гордості і зневазі верзять мерзоту проти праведника! 19 Як велика доброта твоя, що зберіг еси для боящихся тебе, що явив перед синами людськими людям, що впovaють на тебе. 20 Ти сховаеш їх у сковку перед лицем твоїм від заговорів людських; ти сховаеш їх у домівці від язиків сварливих. 21 Благословен Господь! Бо чудно явив він на мені милість свою в оборонному місті. 22 Сказав я, правда, в переляку: Я відлучений від очей твоїх; та все ж таки ти почув голос моого благання, як я взивав до тебе. 23 Польюбіть Господа, всі його праведні! Вірних сохранить Господь, а сповна відплатить тому, хто живе в гордині. 24 Будьте сильні і майте в серці одвагу, ви всі, що впovaєте на Господа.

32 Давидова пісня про науку людям. Блажен, кому проститься беззаконне, кому гріх буде покритий. 2 Щаслив чоловік, котрому не полічить Господь несправедливість його, в кого нема зради в серці! 3 Як я мовчав, ниділи сустави мої від мого

зітхання цілий день. 4 Бо цілий день тяготіла на мені рука твоя; соки мої висохли як під літнім спеку. 5 Я виявив гріх мій перед тобою, і не покрив несправедливості моєї. Я сказав: признаюся перед Господом в переступах моїх, а ти, ти простиш несправедливість гріха моого. 6 Тому нехай помолиться до тебе кожний побожний в час, коли мож знайти тебе; річ певна, хоч би прийшла велика повінь — не досягне його. 7 Ти мій рятуноч; спасаєш мене в тісноті, ти сповняєш мене радостю спасення. 8 Навчу тебе і вкажу дорогу, по котрій тобі ходити; звернувшись очі мої на тебе, дам тобі раду. 9 Не будьте як кінь, як мул, що розуму не має; наховставши уздою, окрасою їх, мусиш усмирити їх, коли не хочуть ййти за тобою. 10 Великі болесті для беззаконника; хто ж впovaє на Господа, того обгорне милосердє твое. 11 Веселітесь у Господі!, і радуйтесь, праведні! ликуйте всі, в кого серце шире!

33 Радуйтесь, праведні в Господі! Щирим личить съпівати псальми. 2 Прославляйте Господа на гуслях; съпівайте псальми при гарфі десятострунній. 3 Засъпівайте йому нову пісню! Грайте-вигравайте з веселим відгуком. 4 Бо праве слово Господнє, і всі діла його вірні. 5 Він любить справедливість і правду; земля повна доброти Господа. 6 Словом Господнім сотворені небеса, і все войнство їх — подихом уст його. 7 Він зирає всі морські води до купи, і русла для поводі прокладає. 8 Нехай боїться Господа вся земля! Перед ним нехай мають страх всі, що живуть на съвіті! 9 Бо він сказав, і було так; він звелів, і сталося. 10 Господь повертає в ніщо раду народів, він нівечить задуми людські. 11 Присуд Господній триває вічно, помисли серця його з роду в рід. 12 Щасливі народи, що зовуть Господа Богом своїм, — народ, що вибрав його собі за власність! 13 Господь поглядає з неба, він бачить всіх дітей людських. 14 З престола дому свого дивиться він на всіх живущих на землі; 15 Він, що сотворив усі серця їх, що знає всі діла їх. 16 Не спасає царя велике військо його, і не визволиться лицарь великою силою своєю. 17 Марна надія спастись конем; хоч велика в його сила, не втікти йому. 18 Ось бо Господні очі на тих, що бояться його, на тих, що впovaють на милосердє його, 19 щоб рятувати душу їх од смерті, і спасти життє під

час голоднечі. 20 Душа наша чекає на Господа; він наша поміч і щит наш. 21 Ним звеселиться серце наше, бо ми вповали на съяте імя його. 22 Милосерде твое, Господи, нехай буде над нами, ми бо вповали на тебе.

34 Псалмія Давидова по случаю, як він притворився розумом перед Авімелехом, і той відпустив його, і він вийшов. Благословлю Господа по всяч час, без устанку хвала його буде в устах моїх. 2 Господом хвалити меться душа моя; почують те смирні звеселяться. 3 Звеличайте Господа вкупі зо мною, і вознесім імя його! 4 Я шукав Господа, і він озвався до мене, і від всякої журби збавив мене. 5 Хто вбачає на Господа, розвеселиться, і лице його не осоромиться. 6 Той бідолашний благав, і Господь почув його, і від всіх напастей вислобонив його. 7 Ангел Господень чатує кругом боящихся його; і визволяє їх. 8 Спробуйте і дізнайтесь, що Господь благий; щасливий чоловік той, що вповає на него. 9 Бійтесь Господа, ви, съятий його! Бо не знають недостатку ті, що бояться його. 10 Левчуки терплять голод і недостаток, але ж ті, що шукають Бога, у всякому добрі не зазнають недостатку. 11 Прийдіте, сини людські, послухайте мене; навчущі вас страху Господнього. 12 Хто чоловік той, що рад би жити, любить дні, щоб вжиткувати добро? 13 Держи язик від злого, а уста твої, щоб не говорили зрадливо; 14 Одвертайсь від злого і твори добро, шурай супокою і дбай про него. 15 Очі Господні на праведних, і уші його на молитву їх; 16 Лице Господнє проти тих, що творять зло, щоб знищити память їх на землі. 17 Праведні взывають, і Господь чує і збавить їх з усіх тѣснот їх. 18 Господь близько від тих, в кого роздерте серце; і в кого дух розбитий, він спасе його. 19 Багацько лиха у праведника, та від усього збавить його Господь. 20 Він хоронить всі кості його, і ні одна з них не переломиться. 21 Постигне від злого смерть беззаконника, і, хто ненавидів праведника, зазнає лиха. 22 Господь спасає душі слуг своїх, і всі, що вповають на него, не дознають лиха.

35 Давидова. Суди, Господи, тих, що зобіжають мене, побори тих, що йдуть боєм на мене. 2 Возьми щит і зброю, і стань до помочі мені! 3 Вийми меча, і загороди дорогу перед напастником

моїм; скажи душі моїй: я твое спасенне! 4 Нехай осоромляться ті, що наважили на життє мое; нехай відступлять назад ті, що задумали зло проти мене! 5 Нехай вони будуть, як полови перед вітром, і ангел Господній нехай прогене їх. 6 Дорога їх нехай буде темна й ховзка, і ангел Господній нехай на здогін наступає на них. 7 Без причини бо заставили тайно сїти свої на мене, без вини викопали яму для душі моєї. 8 Нехай погибель спогонить його, щоб і не стяմивсь, коли, — і сїтка його, котру заставив тайно, нехай зловить його; нехай він впаде до неї на погибель. 9 А душа моя зрадується в Господї, і звеселиться від його спасення! 10 Всі кості мої скажуть: Господи! Хто рівня тобі? Тобі, що вирятував бідного від того, хто сильніший як він; мізерного і бідолашного від грабителя його! 11 Встають несправедливі съїдки, допитують в мене, про що я не знаю. 12 Добро віддають мені злом; осиротіла душа моя. 13 А я, коли вони нездужали, надягав волосинну плахту, смиряв постом душу і молитва моя верталась до груді моєї; 14 Як для друга або брата, так я побивався; як за матірю падкуючи, так я в журбі хилився. 15 Коли ж я кульгаю, вони втішаються, зібравшись; злоріки зібрались проти мене, і я не знав про них; вони озвіврілись на мене, і нема їм впину. 16 Вкупі з мерзенними брехунами скреготали вони зубами. 17 Господи, як довго будеш придивлятись? Верни душу мою з спустошення їх, від левчуків одиноку мою! 18 Буду прославляти тебе перед великим збором, величати проміж громадним людом. 19 Не допусти, щоб втішались надо мною ті, що ворогують на мене без причини, щоб прижмурювали очі ті, що ненавидять мене безвинно. 20 Бо не про супокій говорять вони; і проти тихих в країні зрада в них на думці. 21 І проти мене роззвили вони пельки свої, покликуючи: Ого! Ого! виділи очі наші! 22 Ти бачив, Господи, не мовчи! Господи, будь недалеко від мене! 23 Встань, і спогадай правду мою, Господи, Боже мій! Явись на правуванне мое! 24 Признай мені правду по справедливості твоїй, Господи, Боже мій! Не дай їм втішатись надо мною. 25 Нехай не скажуть в серці своїм: От, того й ми бажали! Не дай ім сказати: ми його зайлі! 26 Нехай повстидаються і осоромляться всі, хто

втішається з мого нещастя! Нехай окриються ганьбою і соромом ті, що вихваляються проти мене. 27 Нехай радуються і веселяться ті, що любуються правдою моєю, і най зав'єди кажуть: Великий Господь, що любується спокоєм слуги свого. 28 І язик мій звіщати ме про справедливість твою, про хвалу твою цілий день.

36 Проводиреві хора: Псалма слуги Господнього

Давида. Переступ беззаконника каже в серці його: Нема страху Божого перед очима його. 2 Він бо лестить собі, сам перед собою, коли хто вкаже на його неправду, та що її ненавидіти треба. 3 Слова уст його беззаконне і зрада, він перестав обертати розум на добре діло. 4 Про беззаконне промишає він на постелі своїй, ступає на дорогу недобру; злом він не гидує. 5 Господи, милість твоя сягає на небеса, вірність твоя під хмари. 6 Справедливість твоя, як високі гори, суди твої, як глибінь велика; ти, Господи, спасаєш людей і скотину. 7 Як дорога благість твоя, о Боже, коли діти людські сховку шукають у тіні крил твоїх. 8 Поживляється до сита достатками дому твого, і струями солодощів твоїх напоїш їх. 9 Бо в тебе жерело життя; в твому сяєві побачимо съвітло. 10 Продовжи ласку твою тим, що знають тебе, і справедливість твою над людьми правого серця. 11 Не дай здогонити мене ногам високогордого, і рука безбожного нехай не прожене мене. 12 Там упали злочинники, вони провалились, і вже не зможуть встати.

37 Давида. Не палай гнівом на злочинників,

не завидуй творящим неправду. 2 Вони бо, як трава, скоро поникнуть, і, як зелене листє, повянут. 3 Вповай на Господа, і твори добро; оставай в країні, і любуйся вірностю; 4 І радуйся в Господі, то він дасті тобі бажання серця твого. 5 Відкрий Господеві дорогу твою, і вповай на него, і він допоможе; 6 І виявить він правоту твою, як съвітло, і правду твою, як полудне. 7 Вповай тихим серцем на Господа, і дожидай його! Не запалуйся гнівом на того, кому щаститься дорога, на чоловіка, що лихі задуми свої сповняє! 8 Відхиляйся від гніву, і не досадуй! Не подавайсь гніву, щоб творити лихо. 9 Бо лиходії будуть знищені; хто ж надіється на Господа, ті будуть властенцями землі. 10 Тілько ще трохи, і не буде

беззаконника; і споглянеш на місце його, та й нема його. 11 Тихі ж люди зайдуть землю, і будуть радуватись повним супокоєм. 12 Беззаконник замишляє проти праведника, і зубами своїми скречоче на него. 13 Господь съміється з него, бачить бо, що прийде день його. 14 Добули беззаконники меча, і натягнули лука свого, щоб повалити мізерного і бідного, порубати ходячих правою дорогою. 15 Меч їх пройде ім крізь серце їх, і луки їх сокрушаться. 16 Лучний малий достаток праведника, як наддостатки многих беззаконників. 17 Бо руки безбожників будуть поломані, а праведника піддергжть Господь. 18 Знає Господь дні тих, що непорочні, і спадщина їх буде по віки; 19 Вони не осоромляться в лиху годину, і в день голоднечі вони наситяться. 20 Бо погинуть беззаконники, і вороги Господа, як товсті янгята; вони никнуть, никнуть вони, як дим. 21 Беззаконник пожичас, і не віддає; праведник же щедрий, і дає. 22 Бо благословенні його унаслідують землю, а прокляті його будуть винищенні. 23 Господь править ходою чоловіка, і дорога його подобається йому; 24 Коли часом впаде, не забеться, бо Господь піддержує руку його. 25 Був я молодим і зостарівся, та ніколи не бачив я опущеного праведника, або, щоб рід його просив хліба. 26 Цілий день щедра рука його, і він пожичає, і рід його буде благословенний. 27 Одхиляйся від злого і твори добро, і останешся по віки! 28 Бо Господь любить правду і не покине преподобних; по віки сохранить їх, а знищить рід беззаконних. 29 Праведні будуть мати землю, і жити на ній по віки. 30 З уст праведника виходить премудрість, і язик його говорить правду; 31 Закон Бога його в серці його, не спотикнеться нога його, ступаючи. 32 Беззаконник чигає на праведника, і хоче зігнати його з съвіту; 33 Господь не оставить його в руці його, і не осудить його на суді. 34 Дожидай Господа і пильнуй дороги його, і він удостоїть тебе мати землю. Коли будуть знищені беззаконники, побачиш їх. 35 Я бачив беззаконника, потужного, що розростався, як не пересаджене зелене дерево; 36 Та й минувся він, і бач, не було вже його; і я шукав, та й не знайшов його. 37 Вважай на безвинного і гляди на правдивого; є бо добра доля для чоловіка мирного. 38 Переступники ж будуть знищені всі до одного,

буде загорожена будучність беззаконним людям. **38** Спасенне ж праведних від Господа, він сила їх в час тісноти. **40** І Господь допоможе їм і спасе їх; він вислобонить їх від беззаконних і сохранить їх, вони бо вповали на него.

38 Псалмія Давидова на спомин. Господи, не картай мене в гніві твому, не карай у досаді твоїй. **2** Бо стріли твої прошибли мене, і рука твоя спустилась на мене. **3** Нема здорового місця на моїм тілі задля гніву твого; нема спокою в костях моїх задля гріха моого. **4** Бо несправедливості мої спали на голову мою, як тягарь великий, вони затяжкі для мене. **5** Смердять, гниють рани мої задля нерозуму моого. **6** Я скорчувся, над міру зігнувся; сумуючи, цілий день похожаю. **7** Бо стегна мої ранами зовсім покріті, і нема здорового місця на тілі моїм. **8** Я знемігся і занепав надто, я ридаю від жалю серця моого. **9** Господи, перед тобою все бажаннє мое, і зітханнє мое не є перед тобою закрите. **10** Серце мое б'ється, опустила мене моя сила, і съвітло очей моїх, вже його нема в мене. **11** Мої други й побратими мої оддалеки стали від нужди моєї; і родина моя стоїть оподаль. **12** А ті, що наважили на життє мое, заставили сїла для мене; і ті, що бажають нещаствя моого, говорять, як зробити мені пакість, вони цілий день про зраду міркують. **13** Я ж, як глухий, не чую, і як німий, що уст своїх не отворить. **14** Я став, як чоловік, що не чує, в котрого устах нема оправдання. **15** Бо на тебе, Господи, надіюся; ти даси відповідь, Господи, Боже мій. **16** Бо я сказав: Ой, щоб вони не втішались надо мною! Як я спотикнуся, вони величаються проти мене! **17** Я бо мало що не кульгаю, і біль мій все передо мною. **18** Бо я виявляю несправедливість мою; я зажурився задля гріха моого. **19** Мої ж вороги жиуть, набрали сили, і багацько їх, що ненавидять мене без причини. **20** І хто злом одячує добро, ті проти мене, я бо про добро дбаю. **21** Не опусти мене, Господи, Боже мій, будь недалеко від мене. **22** Спіши на поміч мені, Господи, мій спасителю!

39 Проводиреві хора, Ідутунові, псальма Давидова. Сказав я: Буду пильнувати дороги мої, щоб не согрішити язиком моїм, забезпечу уста мої, як довго беззаконник передо мною. **2** Я онімів в мовчанню; я мовчав про добро, і біль

мій заворушився. **3** Серце в мені загорілось, від думок моїх огонь займився; я сказав язиком моїм: **4** Вияви, Господи, конець мій і міру днів моїх, яка вона, щоб я знат, як довге життє мені. **5** Бач, долонею відміряв еси дні мої, і вік мій, як ніщо, перед тобою; марна постать всякий чоловік, що стоїть на землі. **6** Як тінь, ходить чоловік; даремне він побивається; він громадить та й не знає, хто збирати буде. **7** І чого ж я тепер дожидаю, Господи? Моя надія на тебе! **8** Спаси мене від всіх переступів моїх, не віддай мене на глум лихим людям. **9** Онімів я, не отвіраю уст моїх, бо ти се вчинив еси. **10** Одверни від мене твою кару! Я пропадаю від замахів руки твоєї. **11** Коли ти караєш чоловіка за несправедливість, то як павутину розриваєш те, чого йому бажається; оттак, як подих той, всі люде. **12** Почуй молитву мою, Господи, і вислухай прощеннє мое; не мовчи на мої слози! Бо я прохожий перед тобою і чужинець, як всі батьки мої. **13** Дай полекшу, нехай прийду до сили; перше нім зійду з того съвіта, і більше не буду!

40 Проводиреві хора. Псалмія Давидова.

Терпеливо дожидає Господа, і він нахилився до мене; вислухав молитву мою. **2** Він випровадив мене з погибельної пропасті, з болотистого багна; і поставив ноги мої на скалу, і утверджив кроки мої; **3** А в уста мої вложив нову пісню, псальму Господеві нашему. Побачать многі, побояться і вповати муть на Господа. **4** Щаслив чоловік, йому же Господь надія, і котрий не пристає до гордовитих і тих, що до брехні прихиляються. **5** Многі чудеса твої явив еси, Господи, Боже мій, і помисли твої про нас; ніхто не зможе розказати про них. Як би хотів я звістити і розповісти, то за багацько їх, щоб їх полічити. **6** Жертви і приноси тобі не до вподоби; слух приготовив ти для мене: Ти не домагався жертв палення і приносів за гріхи. **7** Тоді сказав я: Ось я приходжу; в змісті книги написано про мене. **8** Чинити волю твою, мій Боже, моя радість: і закон твій в глубині серця моого. **9** Я звістив про справедливість у великому зборі; уст моїх неспиняв я — Господи, ти про се знаєш! **10** Не заховав я в середині моого серця твою справедливість; я розказував про вірність твою і спасенне твоє, не затаїв доброти і правди твоєї перед великим збором. **11** Ти,

Господи, не відхиляй від мене милосердя твого; милість твоя і правда твоя нехай завсіди стоять на сторожі коло мене! 12 Лиха без кінця обступили мене, мої несправедливості постигли мене, що годі переглянути їх; більше їх, як волосся на голові моїй, і серце мое опустило мене. 13 Нехай буде воля твоя, Господи, спасти мене! Господи поспіши на поміч мою! 14 Нехай осоромляться і повстидяться всі, що чигають на життє мое, щоб запропастити його; нехай назад повернуться і осоромляться ті, що з мого нещастя втішаються! 15 Нехай пропадуть в нагороду за їх сором ті, що до мене кажуть: Ого! Ого! 16 Нехай радуються і веселяться в тобі всі, що шукають тебе; що люблять спасенне твоє; нехай все кажуть: Да звеличиться Господь. 17 Я ж мізерний і бідолашний, Господь дбає за мене. Ти моя поміч і мое спасенне; Боже мій, не загайся!

41 Проводиреві хора. Псалмъ Давидова.
Щасливий, хто про вбогих дбає! В день нещастя спасе його Господь. 2 Господъ заступить його і сохранить життє його; він буде на землї щасливий, і ти не віддаси його в руки ворогам зажерти. 3 Піддержить його Господъ на смертному ложі; ціле ліговиско його переміняєш в недузій його. 4 Я сказав: Господи, змилийся надо мною! Сціли душу мою, бо согрішив я проти тебе. 5 Вороги мої розказують лихі речі проти мене: Коли згине він і пропаде імя його? 6 Хто прийде побачитись зо мною, той говоритъ лукаво; таїть зло в серці, а, вийшовши, говоритъ. 7 Між собою виговорюють проти мене всі ненависники мої; видумують зло проти мене: 8 Прийшов конець його; і як повалився, то вже більш не встане. 9 Навіть чоловік, що мирно жив зо мною, котому давав я віру, котрий хлібом моїм живився, той підніс пяту проти мене. 10 Ти ж, Господи, змилийся надо мною і підійми мене, щоб я відплатив їм! 11 Що ти вподобав мене, дознаюсь після того, як ворог мій не буде втішатись надо мною. 12 Мене ж ти сохраниш задля чистоти моєї, і поставиш мене перед тобою на віки. 13 Благословен будь, Господи, Боже Ізраїля, від віка до віка! Нехай так буде, амінь!

42 Проводиреві хора. В науку синам Корея, псальма Давидова. Як жагне ланя води з

потока, так багне душа моя до тебе, Боже! 2 Душа моя жадає Бога, живого Бога; коли ж прийду і явлюся перед лицем Божим? 3 Сльози мої в день і в ночі хлібом мені стали; цілий бо день говорять до мене: Де Бог твій? 4 Про се загадуючи, виллю передо мною серце мое, як ійшов я серед громади, простував з ними до Божого дому з піснями радості і хвали — торжествуюча громада. 5 Чому хиляєшся, душа моя, і затревожилась в мене? Вповай на Бога! Бо я буду ще прославляти його за спасенне лица його. 6 Боже мій, душа моя хиляється в мене; тому спогадав я тебе із землї Йорданської і Гермонської, з гори Мізгар. 7 Глибінь кличе до глибині при шумі поводі твоєї; всі філії твої і пруди твої ринули понад мене. 8 В день явить Господъ милість свою, а в ночі буде пісня його від мене, молитва до Бога життя мого. 9 Скажу до Бога, скелі моєї: Чому забув еси мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожої тісноти? 10 Наче кості мої торощать, коли вороги мої ругаються з мене, кажучи цілий день до мене: Де ж твій Бог? 11 Чого хилишся душа моя, і чого тревожишся в мені? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, спасенне лица мого й Бога мого.

43 Суди мене, Боже, і розсуди мою справу проти безсердечного народу! Від чоловіка лукавого і неправдивого визволи мене! 2 Бо ти еси Бог сили моєї. За що ж ти відкинув мене? Чому ходжу сумуючи задля ворожого гнету? 3 Пошли съвітло твоє і правду; вони нехай ведуть мене і заведуть на твою гору съвітую до чертогів твоїх! 4 I так прийду я до жертівника Божого, до Бога, що сповняє мене превеликою радостю, і прославлю на гуслях тебе, Боже, мій Боже! 5 Чого хиляєшся, душа моя, і чого непокоїшся в мені? Вповай на Бога! Буду бо ще прославляти його, котрий є спасенне лица мого і Бог мій!

44 Проводиреві хора: Синам Корея в науку. Боже, ми чули слухами нашими, батьки наші розказували нам про велике діло, що зробив еси за часів їх, в давні давна. 2 Ти вигнав народи рукою твою, а їх осадив; знищив народи, а їх розмножив. 3 Не мечем бо своїм вони землю забрали, і не їх рука спасла їх, а твоя правиця і твое рамя, і съвітло лица твого; ти бо вподобав їх. 4 Ти сам еси

царь мій, о Боже; звели спасенне Якова! 5 Через тебе побьємо гнобителів наших; через ім'я твоє розтопчено тих, що проти нас встали. 6 Не вповаю бо на лука мого, і не спасе мене меч мій. 7 Ти бо спасаєш нас від гнобителів наших і посомоляєш ненавидників наших. 8 Богом хвалимся цілий день, і ім'я твоє будем прославляти по віки. 9 А тепер ти нас відкінув і засоромив, і не виступив з військами нашими. 10 Ти допустив, щоб ми назад ступали перед гонителем, а ненавидники наші щоб нас для себе рабували. 11 Віддав еси нас, неначе вівці на жир, і розсипав нас між народи. 12 Продав еси народ твій без користі, не поставивши за його ціни високої. 13 Ти віддав нас на погорду сусідам нашим, на съміховиско і наругу тим, що кругом нас. 14 Зробив нас поговоркою між народами, щоб люди хитали головами. 15 Цілий день передо мною мій сором, і встиг лиця мою покрив мене, 16 Задля голосу ругателя і хулителя, задля ворога і мстителя. 17 Се все впало на нас, та ми не забули тебе, і не спроневірились завіту твому. 18 Не відвернулось серце наше, і не зійшли стопи наші з дороги твоєї; 19 Хоч ти розтер нас на місці людожерів, і покрив нас тінню смерті. 20 Коли б ми забули ім'я Бога нашого і простягли руки наші до бога чужого. 21 То чи не провідав би се Бог? Знає бо він тайни серця. 22 Але ж задля тебе вбивають нас цілий день, вважають нас, як овечок на заріз. 23 Пробудися! Чого спиш, Господи? Встань, не відкідай нас на віки. 24 Чого закриваєш лице твоє, забуваєш за горе наше і тісноту нашу. 25 Бо душа наша кинута між порохи а черево наше до землі прилипло. 26 Встань на поміч нам, і спаси нас задля милосердя твого!

45 Проводиреві хора: під кобзу шестиструнну; для синів Корея в науку; пісня любоців. Із мого серця добре слово ллеться. Я кажу: Моя пісня цареві! Язык мій, як тростинка в руці вправного писаря. 2 Ти красотою понад синами людськими; люба врода розлилась на губах твоїх; тому благословив тебе Бог по віki. 3 Привяжи, лицарю, меча твого на поясниці, меча слави твоєї і величия твого. 4 I в потузі твоїй йди щасливо задля правди і лагідності і справедливості; і навчить тебе страшного правиця твоя. 5 Стріли твої гострі в серце ворогам царя! Від них падають

народи під тобою. 6 Престол твій, Боже, по всій віки, жезло правоти — жезло царства твого. 7 Ти полюбив справедливість і зненавидів беззаконне; для того помазав тебе Бог, твій Бог, миром радості, понад товаришами твоїми. 8 Миро, аloe і кассія, се все шати твої, що приносять тобі в палатах із слонової кості, де звеселяють тебе піснями, виграваючи на струнах. 9 Між твоїми красотами царські дочки; праворуч коло тебе стоїть цариця в золоті Офирському. 10 Слухай, дочки, і глянь та й прихили ухо твоє, і забудь про нарід твій і дім батька твого! 11 I буде люба врода твоя цареві; як що він Господь твій, то поклоняся йому чесно! 12 I дочки Тирські, дуки народів, з дарами шукати муть лице твоє. 13 Преславна там царівна; шати її золотом ткані; 14 У пишних шатах поведуть її до царя; за нею приведуть до тебе дівиць, другинь її. 15 Приведуть їх серед найбільшої радості і веселості, увійдуть вони в палату царя. 16 На місці батьків твоїх будуть сини твої; зроби їх князями по цілій землі. 17 Згадувати му ім'я твоє всякого часу; тому прославляти муть тебе народи по віки вічні.

46 Проводиреві хора: для синів Корея: після голосу аламот, пісня. Бог нам прибіжище і сила, поміч скора в нещастях. 2 Тому не злякаємось, хоч би земля зворушилась і гори захиталися перед моря. 3 Хоч би ревіли і пінились поводі його, гори тряслись від його досади. 4 Ріка — потоки її звеселяють город Божий, съвяте місце домівок Найвісшого. 5 Бог серед него, він не захитається; Бог допоможе йому, як настане ранок. 6 Заворушились народи, захиталися царства; підняв він свій голос — земля розтопилася. 7 Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова. 8 Прийдіть, гляньте на діла Господа, які знищення він допустив на землю! 9 Як смирити брань аж до краю землі, ломить лука, торощить спису, палить огнем колесниці! 10 Вгамуйтесь і пізнайте, що я Бог! Я вознесуся між народами, вознесуся на землі! 11 Господь сил небесних з нами, висока твердиня наша Бог Якова.

47 Проводиреві хора: для синів Корея; псальма. Ви, всі народи, плещіть у долоні! Звеселяйтесь Господеві радісними піснями! 2 Bo Господь

всевишний страшний, великий царь на всю землю.
3 Він покорив нам людей і народи під ноги наші.
4 Він вибрав для нас наслідчину нашу, славу Якова, котрого він полюбив. 5 Піднісся Бог серед веселого гукання, Господь серед голосів трубних.
6 Сьпівайте псальми Богу нашему сьпівайте; сьпівайте цареві нашему, сьпівайте! 7 Бог бо царь на всю землю; сьпівайте псальми в науку.
8 Бог править народами; Бог сидить на престолі съятості своєї. 9 Люде доброї волі між народами зібрались до купи, народ Бога Авраамового; бо щити на землі Божі; вознісся вельми він.

48 Пісня, псальма для синів Корея. Великий

Господь, достоєн великої слави в городі Бога нашого, на съятій горі його. 2 Стремить у воздух гора Сион, радість землі цілої, на самій півночі город царя великого! 3 Бог живе в палахах їх, знають його там, як високу твердиню. 4 Ось бо зібрались царі; всі вони відступили. 5 Побачили, тай сторопіли; затрівожились, втікли, злякавши. 6 Обняв їх там страх, злякались, як родюча жінка. 7 Бурею східною порозбивав еси кораблі Тарзийські. 8 Як ми почули, так і бачили в городі Господа сил небесних, в городі Бога нашого: Бог укріпить його на віки. 9 Згадуємо, о Боже, про милосердє твоє, в середині храму твого. 10 Як ім'я твоє, Боже, так і хвала твоя аж по край землі; правиця твоя повна справедливості. 11 Нехай веселиться гора Сионська, нехай зрадуються дочки Юди задля судів твоїх, Господи. 12 Обійтіть кругом Сиона, окружіть його, і полічіть башти його. 13 Огляньте добре оком його, перегляньте його палати, щоб ви росказали будучому поколінню. 14 Бо той Бог наш — Бог по віki! Він буде проводирим нашим аж до смерті.

49 Проводиреві хора, для синів Корея, псальма.

Слухайте се, всі народи; почуйте всі люде на землі. 2 Сини людські як і сини мужів — старшин, разом багаті і вбогі. 3 Уста мої скажуть мудре слово, і думкою серця моого помножу розум. 4 Прихилило ухо мое до притчі, при гуслях відкрию загадку мою: 5 Чому б то мусів я боятись в день лиха, як обгорне мене несправедливість тих, що на здогін за мною, 6 Котрі вповають на свої достатки, і великою багацтва свого величуються. 7 Ніколи не здоліє чоловік спасти брата свого, і не зможе

дати викуп за него, 8 (Бо дороге спасенне душі їх, і тому мусить понехати на віки.) 9 Щоб він жив на віки, і не бачив зотління. 10 Бачить бо він, що розумні вмирають, що дурень і безумний разом пропадають, і достатки свої другим лишають. 11 В них на думці, що домії їх вічно стоять, і що домівки їх з рода в рід; вони називають країни своїми іменами. 12 Але ж чоловік, що живе в повазі, не зостанеться; він зрівняється скоту, що на заріз. 13 Ся дорога для глупоти їх; а ті, що після них приходять, любуються їх думкою. 14 Кладуть їх, як овець, в підземну країну, а смерть пасе їх; аж поки вранці возьмуть верх над ними праведні, і підземна країна пожере постать їх, кожного далеко від домівки його. (Sheol h7585) 15 Та Бог спасе душу мою з рук підземної країни; він бо прийме мене. (Sheol h7585) 16 Не лякайся, коли чоловік обогатіє, коли зросте слава дому його. 17 Бо, вмерши, не возьмє нічого з собою; не піде з ним пиха його до гробу. 18 Чи він благословив душу свою за життя свого, і будуть люде славити тебе за те, що титвориш добро собі, 19 То все таки прийде вона до рідних батьків своїх; ніколи вже не побачать вони съвітла. 20 Чоловік, що має повагу, а розуму не має, зрівняється скоту, що на заріз.

50 Асафова псальма. Всемогущий Бог, Господь, прорік і кликнув на землю від сходу сонця до його заходу. 2 Із Сиона звершеної красоти засияв Бог. 3 Бог наш прийде, і не буде мовчати; перед ним огонь пожираючий, кругом него сильна буря. 4 Кличе він небо і землю на суд народу свого: 5 Зберіть мені праведних моїх, що над жертвою приняли завіт мій. 6 І небеса звіщають справедливість його; Бог бо сам суддя, 7 Слухай, народе мій, я буду говорити; Ізраїлю, я буду съвідчити проти тебе! Я Бог, твій Бог! 8 Не за жертви твої буду тебе докоряти, ні за жертви всепалення; вони все передо мною. 9 Не прийму телят із дому твого, козлів із отар твоїх. 10 Бо моя вся зъвірина в дібровах, зъвіре на тисяч горах. 11 Знаю я усе птаство в горах, та й дичина по полях — моя. 12 Коли б я зголоднів, нічого б казати тобі; бо моя вселенна й достатки її. 13 Хиба ж ім'я мясо биків, і пю кров козлячу? 14 Жертвуї Богу хвалу, і віддай Всевишньому обіти твої! 15 I клич мене в

день тісноти; я визволю тебе, і ти прославиш мене. **16** До грішника ж говорить Бог: Чого ти говориш про устави мої, і носиш в устах твоїх завіт мій? **17** Ти ж зненавидів докір, і кинув слова мої позад себе. **18** Бачив ти злодія, то й радо приставав до його, і з перелюбниками ти накладав; **19** Губам твоїм дав ти волю до злого, а язиком твоїм ковав зраду. **20** Ти сидів там і виговорював проти брата твоого, ти кидав безчесть на сина матері твоєї. **21** Таке ти творив і я мовчав; ти думав, я рівня тобі. Я покараю тебе, і перед очі твої поставлю гріхи твої. **22** Зрозумійте ж се, ви, що забули Бога, ато зловлю вас, і ніхто не спасе вас. **23** Хто жертвує хвалу, прославляє мене, і хто справляє дорогу, тому дам побачити спасенне Боже.

51 Проводиреві хора: Давидова псальма, як прийшов до його пророк Натан, після того, як зійшовся з Бет-Сабою. Помилуй мене, Боже, по милості твоїй, по великому милосердю твому прости переступи мої! **2** Обмий мене зовсім від несправедливості моєї, і очисти мене від гріха мого! **3** Знаю бо переступи мої, і гріх мій все передо мною. **4** Перед тобою одним я согрішив, і вчинив те, що є зло, перед очима твоїми; признаюсь в гріхах, щоб ти був оправданий в словах твоїх, і справедливий в суді твоїм. **5** Ось бо я в беззаконню родився, і в грісі почала мене мати моя. **6** Ось, ти любиш правду в серці, і в середині серця показаш мені мудрість. **7** Очисти мене від гріха іссопом, і буду чистий; обмий мене, і буду над сніг білійший! **8** Дай мені почуття радість і веселість, і зрадіть кості, тобою розбиті. **9** Одверни лице твое від гріхів моїх, і прости всі переступи мої! **10** Створи мені, Боже, чисте серце, і віднови в мені духа сильного! **11** Не відкинь мене від лиця твого, і духа твого съятого не відberi від мене. **12** Приверни мені радість спасення твого, і дух доброї волі нехай покріпити мене! **13** Покажу беззаконним дороги твої, і грішники вернутся до тебе. **14** Ізбави мене від крівавої вини, Боже, Боже спасителю мій, і язик мій радісно величати ме твою справедливість. **15** Господи, відчини уста мої, і губи мої звістять хвалу твою! **16** Ти бо не любиш жертви, ато приніс би її, жертва всепалення не люба тобі. **17** Жертва Богу дух сокрушений; серця сокрушеного і смиренного ти не відкидаеш, Боже. **18** Щастя, Боже, Сиону

по благій волі твоїй, здvigни мури Єрусалима! **19** Тоді будуть тобі любі жертви правди, жертви ціlopалення і приноси; тоді возложать телців на жертівник твій.

52 Проводиреві хора: наука Давидова, як прийшов Доаг Ідумейський, і звістив Саулові, і сказав йому: прийшов Давид в дім Ахімелеха. Чого бо ти, потужний, хвалишся злобою твоєю, надуживаєш милосердє Боже цілий день! **2** Пакості промишаляє язик твій, як гострена бритва, готовиш зраду. **3** Ти любиш зло більше як добро, більше говорити брехню, як правду. **4** Ти любиш всі імена погибелі, ти язик зрадливий! **5** Бог знівічить тебе на віки; він вхопить тебе і вирве з домівки, і викоренить з землі живих. **6** Побачать се праведники і злякаються, вони съміти муться над ним: **7** Ось чоловік, що не шукав в Бога сили своєї, а надіявся на величину багацтва свого, і ледачими вчинками своїми добув сили. **8** Я ж, мов оливне дерево зелене, в дому Божім; я надіюсь на ласку Божу по віки. **9** Буду прославляти тебе по віки, ти бо все зділав; і на імя твое буду впovати, ти бо благий до праведників твоїх.

53 Проводиреві хора: на Махалаті, наука Давида. Безумний каже в серці своїм: Нема Бога! Розвратилися і творять огидну неправду; нема там ні одного, хто б добро чинив. **2** Господь споглянув з неба на дітей людських, щоб побачити, чи є розумний, що шукає Бога. **3** Всі одвернулись, всі разом зледащіли; нема там, хто добро творив би, нема ні одного. **4** Не вже ж не прийдуть до розуму всі, що роблять беззаконне, що заїдають народ мій, наче б вони хліб їли? Господа вони не призывають. **5** Тоді злякалися вони, хоч страху не було; Бог бо розспіле кості того, хто став облогом проти тебе. Ти осоромив їх. Бог бо відкинув їх. **6** Ой, коли б прийшло спасенне Ізраїлеві із Сиона! Коли Господь поверне народ свій з неволі, возрадується Яков і возвеселиться Ізраїль.

54 Проводиреві хора: при струнах; наука Давида, коли прийшли Зифеї і сказали Саулові: Чи Давид не сковався між нами? Боже, ім'я твоїм спаси мене, і силою твоєю допоможи правді моїй. **2** Боже, почуй молитву мою, вислухай слова уст моїх! **3** Бо чужі піднялися на мене, і розбишаки

чигають на життє мое; не мають вони в серці Бога. 4 Ось, Бог мій помічник; Господь між тими, що піддержують життє мое. Він відверне лихо на ворогів моїх; по правді твоїй знищи їх! 5 Радо принесу жертву тобі; прославлю ім'я твоє, Господи; благе бо є. 6 Він бо вибавив мене з усякої біди; і на помсту ворогам моїм дивляться очі мої.

55 Проводиреві хора: при струнах; наука Давидова. Вислухай, Боже, молитву мою, і не ховайся перед моїм моленнем. 2 Прихились і вислухай мене! Я блукаю, нарікаючи, й мушу стогнати, 3 Задля ворожого голосу, задля гнєту беззаконника; вони бо громадять лихо на мене, і гнівом запалившись, ворогують на мене. 4 Серце мое жахалось в мене, і смертний страх обняв мене. 5 Страх і дрожання напали на мене, і жах обняв мене. 6 І я сказав: Ой, коли б мені крила, як в голубки! Полетів би я, і відпочив би. 7 Полинув би я далеко, став би жити в пустині. 8 Рад би чим скорше втічи від вітру буйного, від бучі. 9 Запропасті їх, Господи, розрубай на двоє язики їх; бо насильства і сварки бачив я в городі. 10 День і ніч обходять його на мурах його; та в середині його нещастє і кривда. 11 Роблять пакості один одному, гнобленнє і зрада не щезають з їх улиці. 12 Бо се не ворог, що глузує з мене, ато перетерпів би я; та я не мій се ненавидник, що надо мною виноситься, а то не зважав би я на него; 13 А ти, чоловіче, рівня мені, мій довірник і мій знакомий, 14 З котрим ми довірчиво сходились, і до дому Божого вкупі з народом ходили. 15 Погибіль на них; живцем нехай проваляться під землю, бо пакості в домівці їх, в середині їх. (*Sheol h7585*) 16 Кличу до Бога, і Господь спасе мене. 17 Вечером і вранці і в полуцені мушу стогнати, і він чує мій голос. 18 Він вибавив душу мою в бою проти мене; було бо їх багацько проти мене. 19 Почує Бог і покорить їх, він на престолі од віку; нема бо в них поправи, не бояться вони Бога. 20 Підніс руки свої на тих, що спокійно з ним жили; він зложив заповіт свій. 21 Губи його маснійші, як сметана, а в серці його війна; гладші слова його над оливу, а вони — обнажені мечі. 22 Спустись на Господа з твоїм оберемком, і він піддергить тебе; не допустить він ніколи, щоб праведник захитався. 23 А ти, Боже, провалиш їх в яму погибелі: люде

кровожадні і зрадники не дожиуть половини віку свого. Я ж буду вповать на тебе.

56 Проводиреві хора: після „Голубка з далеких дубравин”; памятна пісня Давидова, як Філистії зловили його в Геті. Помилуй мене, Боже, бо розлютився на мене чоловік; день в день нападає на мене, і доскуляє мені. 2 Вороги мої цілій день лютують; багато бо їх наступає на мене, розбуявши. 3 В день страху мого я вповаю на тебе! 4 Ради Бога хвалити му слово його: на Бога вповаю, не побоюся; що заподіє мені тіло? 5 Цілій день зневажають вони слова мої, всі думки їх на зло проти мене. 6 Збираються, ховаються, мої пяти назирають, бо засіли на душу мою. 7 Хиба в беззаконні спастись їм? Відкінь, Боже, у гніві народи! 8 Блуканнє мое залічене в тебе. Зberи слізози мої в посудину твою; чи не записані вони в тебе? 9 Тоді відступлять вороги мої, в день, коли я покличу; знаю се, що Бог зо мною. 10 В Бозі восхвалю слово, в Господі восхвалю слово. 11 На Бога вповаю, не побоюся; що заподіє мені чоловік? 12 За мною, Боже, обіти слюбовані перед тобою, віддам хвалу тобі. 13 Ти бо збавив душу мою від смерті. Чи не спасеш і ніг моїх від спотикання, щоб ходити мені перед Богом в съвітлі життя сього?

57 Проводиреві хора: „Не пропадеш.“ Давидова памятна пісня, коли втікав від Саула до печери. Помилуй мене, Боже, помилуй! Бо до тебе прибігає душа моя, і я сховаюсь під тінню крил твоїх, поки перейде погибель. 2 До Бога Всешишнього кличу, до Бога, що дає мені долю. 3 Пішли з неба і спаси мене; осороми того, хто наважив на мене. Пішли, Боже, ласку твою і правду. 4 Душа моя між левами: я лежу між людьми, огнем палаючими, між синами людськими, котрих зуби — ратища і стріли, а язик їх меч гострий. 5 Проповідався, Боже, висше неба; по всій землі слава твоя! 6 Приготовили сітку стопам моїм, похилилась душа моя; викопали яму передо мною, самі впали як раз до неї. 7 Підкріпилось мое серце, Боже, серце мое підкріпилося! Заграю і заспіваю псальми. 8 Пробудися, славо моя! Пробудітесь, гуслі і псалтиря! Розбуджу я зорю ранню. 9 Буду прославляти тебе, Господи, між людьми; буду съпівати тобі між народами. 10 Бо звеличилася

милість твоя до небес, і під облаки правда твоя. 11 Прослався, Боже, висше неба! По всій землі нехай буде слава твоя!

58 Проводиреві хора: „Не пропадеш!” Давидова памятна пісня. Чи справді говорить із вас справедливість, коли ви мовчите? Чи по правді судите ви, сини людські? 2 Ні, ви творите в серці несправедливе; насильствами рук ваших торгуете на землі. 3 Почавши від матернього лона відступили беззаконники: блукають брехуни, як тілько зродила їх мати. 4 Отрута в них, як єдь у змії, як в гадюки глухої, що зачиняє уші свої, 5 Не слухає голосу знахаря-заклинателя, що добре знає замовляти. 6 Потроши, Боже, зуби в пелці їх, виломи, Господи, левчукам челюсти їх. 7 Нехай зчезнуть, як вода розлито! Коли пустить стріли свої, нехай йому отупіють! 8 Нехай будуть йому, як слімак, що лізе, знемогаючи; бодай би вони, як недорід жіночий, ніколи не бачили сонця! 9 Перше нім горшки ваші загріються, нехай вітер рознесе тернину, сувіжу і горючу! 10 Зрадіє праведний, бачивши помсту; він скупає ноги свої в крові беззаконних. 11 І скажуть люди: Є нагорода для праведного; існо, є Бог, що судить на землі.

59 Проводиреві хора: „Не пропадеш!” Памятна пісня Давидова, як Саул післав стерегти дім його, щоб вбити його. Визволь мене від ворогів моїх, мій Боже! Оборони мене від тих, що встали проти мене. 2 Визволь мене від тих, що роблять беззаконне, і спаси мене від кровожадних! 3 Ось бо вони чигають на душу мою; сильні збираються на мене не за переступ мій і не за гріх мій, Господи! 4 Без вини моєї збігаються і готовляться; встань на поміч мені й поглянь! 5 Встань, Господи, Боже сил небесних, Боже Ізраїльський, щоб побачити всі ті народи! Не пощади ні одного з тих невірних беззаконників! 6 Вечером вертають назад, виють, як собаки, і кругом обходять город. 7 Ось, губами своїми верзяють, мечі в устах їх, бо, думают вони, хто почує? 8 А ти, Господи, посмієшся над ними, осоромиш всі народи. 9 Сило моя! До тебе я обертаюсь, ти бо прибіжище мое. 10 Бог милосердний на зустріч мені вийде; Бог дасть мені втіху над ворогами моїми. 11 Не повбивай їх, щоб не забув народ мій! Розсип їх потугою свою, і притисни їх, Господи, зашитнику наш! 12 За гріхи

губ їх, за слова уст їх, нехай спіймаються в гординії своїй, і з проклони і з брехню, которую росказують. 13 Зроби конець в ярості, зроби конець, щоб їх більш не було, щоб пізнали, що Бог править над родом Якова аж по край землі. 14 А вечером нехай вертають назад, нехай виють, як собаки, і кругом города ходять. 15 Нехай шляються за ѹдою, і несити ноочують. 16 А я про силу твою буду съпівати, і вранці прославляти благость твою; ти бо був великою зашитою моєю, і прибіжищем в день тісноти моєї. 17 Тобі, сило моя, буду съпівати псальми; Бог бо зашита моя, Бог помилує мене.

60 Проводиреві хора: На Шушан-Едут; памятна пісня Давидова, в науку, як він воював з Сирийцями в Мезопотамії і з Сирийцями Зобанськими, і Йоаб, вернувшись, побив Едомії на Соляній долині, двайцять тисяч люда. Боже, ти покинув нас, розсипав нас, розгнівивши; приверни нам ласку твою! 2 Ти потряс землею, і вона порозпадалась; сціли щелини її, бо вона хитається! 3 Ти дав народові твому зазнати гіркої долі, напоїв нас вином, забиваючим памороки. 4 Ти дав прaporя боячимся тебе, щоб вони піднялись задля правди. 5 Щоб спаслислю любі твої, борони правицею твоєю і вислухай нас! 6 Бог сказав у съвятості своїй: возрадуюся і розділю Сихему, і розміряю долину Сукот. 7 Мій Галаад, мій Манас, і Ефрем твердиня голови моєї; Юда скептро мое. 8 Моаб чаша моя вмивальна; на Едому кину сандали мої; Філістемська земле, лицуй передо мною! 9 Хто проведе мене до города утврдженого, хто проведе мене аж до Едома? 10 Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами? 11 Пішли нам поміч в тісноті! Марна надія на людську зашиту. 12 3 Богом докажемо силу; і він розтопче гнобителів наших.

61 Проводиреві хора: при струнах; Давидова. Почуй Боже просьбу мою, вислухай молитву мою! 2 3 кінця землі взываю до тебе, бо серце мое ние; ти виведеш мене на скелю, що за висока для мене. 3 Ти бо був прибіжище мое, сильна зашита від ворога. 4 Дай мені жити в шатрі твоїм по віки, знайти притулок під покровом крил твоїх. 5 Бо ти, Боже, вислухав обітницї мої, дав мені насліддє тих, що бояться імені твого. 6 Причини, Боже, дні до днів цареві; літа його з роду в рід. 7 Нехай

буде він вічно перед лицем Божим. Даруй ласку і правду, щоб стерегли його. 8 Так прославляти му ім'я твое по віки, сповняючи день в день обітницї мої.

62 Проводиреві хора: про Ідутуна; псальма Давидова. Тілько на Бога вповає тихо душа моя, від него мое спасенне. 2 Він тілько моя скеля, моя захита, моя висока твердиня; не захищаюсь ні трохи. 3 Доки будете нападати на чоловіка? Всі термосите його, як стіну похилившуюся, як той мур надломаний. 4 Нараджуються вони тілько, як би з висоти звалити його; брехнею вони радіють; устами своїми благословляють, а в серці своїм проклинають. 5 На одного Бога вповай, душа моя! Бо на него надія моя. 6 Тілько він є моя скеля, моя захита, моя висока твердиня; я не захищаюсь. 7 В Бозі мое спасенне і моя слава; сильна моя скеля, мое прибіжище в Бозі. 8 Вповай, народе, на него по всякий час! Виливайте перед ним серця ваши! 9 Сама марнота сини людські, сама брехня, сини чоловічі; на терезах вони йдуть у гору скорше, як пара 10 Не вповайте на здирство, і не надійтесь марно на грабіж! Коли росте багацтво, не прилягайте до него серцем вашим! 11 Раз сказав Бог, двічі чув я се, що сила в Бога. 12 І в тебе, Господи, милість; ти бо даеш кожному по заслугі його.

63 Давидова псальма про те, як він був у пустині Юдейській. Боже, ти еси Бог мій! Тебе шукаю пильно! Жадає тебе душа моя, за тобою прагне тіло мое у землі висохлій, прагнущій, безводний, 2 Щоб бачити силу твою і славу твою, як видів тебе в съятинї. 3 Милість бо твоя над життє лучша; уста мої прославляти муть тебе. 4 Так, буду тебе хвалити, поки життя мого, руки мої підносити в ім'я твое. 5 Як шпіgom і товщою, насититься душа моя, і радіним голосом хвалити муть тебе уста мої. 6 Як згадаю тебе на моїй постелі, розмишляю про тебе у всі доби ночі. 7 Бо ти прийшов до помочі мені, і я буду радуватись в тіні крил твоїх. 8 Душа моя йде слідом за тобою, правиця твоя піддержує мене. 9 Ті ж, що чигають на життє мое, щоб знищити його, пійдуть у пропасті підземні. 10 Поразить їх сила меча, вони будуть здобичею гиєн. 11 А царь возвеселиться в Бозі; хвалити

меться всякий, хто кленеться ним; позатикає бо пельки брехунам.

64 Проводиреві хора: псальма Давидова. Почуй, Боже, голос падкування моє! Від страху ворога захисти життє мое! 2 Захисти мене від тайних змовин злочинників, від збіговиска тих, що творять беззаконнє! 3 Котрі вигострили, як меча, язик свій, приготовили, як стрілу, гірке слово. 4 Щоб із закутка стріляти на безвинного; нечайно стріляють на него, і не бояться. 5 Додають собі охоти до злого; радяться, як тайно заставити сіла; вони кажуть: Хто бачити ме їх? 6 Видумують лиха: Ми приготовили, що задумали; заховали тайну глибоко в серці. 7 Але ж Бог стрілить на них; нараз — стріла, і бачать вони рани свої. 8 І язик їх зробить заколот між ними; хто погляне на них, похитає головою. 9 І побояться люди, звістять про діла Божі, пізнають діло рук його. 10 Праведний зрадується в Господі, і буде вповати на него, і будуть хвалитись всі праві серцем.

65 Проводиреві хора; псальма Давидова, пісня. Мовчки дожидає тебе, Боже, хвала на Сионї, і сповниться обітницї тобі. 2 Ти слухаєш молитву нашу; до тебе прийде всяке тіло. 3 Несправедливості подужали мене; наші провини, ти простиш їх. 4 Щасливий, кого ти вибереш і даси йому приблизитись: він жити ме у дворах твоїх. Наситимось добром дому твого, съятощами храму твого. 5 Дивні речі промовиш до нас у справедливості, Боже, спасителю наш, ти надія всіх кінців землі і далекого моря! 6 Ти, що утвердив гори силою своєю, підперезавшись потугою, 7 Котрій тихомирить бурханне моря, ревучі його філі і заверюху народів. 8 Перед дивами твоїми лякаються народи на всіх кінцях землї; ти звеселяєш країну сходу і заходу. 9 Ти дбаєш про землю, і даеш їй достатку: щедриш її великим багацтвом: Божий потік повний води. Ти приготовляєш для неї хліб, що даєш рости йому. 10 Ти наповаєш борозни її, рівняєш скиби її, мякиш їх дощами, благословиши ростину її. 11 Ти увінчав рік добротою твоєю, і сліди твої повні товщі. 12 Ростуть буйно левади в пустині, радостю вкриваються узгірja. 13 Луги покриваються стадами, а долини поростають житом; все торжествує, все съпіває.

66

Проводиреві хора: пісня, псальма. Восхликтіте Господеві, всі на землі! 2 Сьпівайте славу імені його, звеличіть хвалу його! 3 Кажіть Богові: як страшні діла твої! Задля великої сили твоєї піддаються тобі вороги твої, піддбруючись. 4 Ціла земля поклониться тобі, і сьпівати ме псальми; вона сьпівати ме імені твому. 5 Прийдіть і погляньте на діла Божі! Страшний він в ділах проти синів людських. 6 Він обернув море в сушу, пішки перейшли вони ріку; там ми радувались о нім. 7 Він царює потугою своєю на віки; очі його споглядають на народи: щоб не збунтувались ворохобники! 8 Прославляйте, народи, Бога нашого, і голосіть хвалу його! 9 Він дав життє душі нашій і не допустив, щоб похитнулись ноги наши. 10 Ти спробував нас, Боже, ти перетопив нас, як срібло перетоплюється. 11 Ти завів нас у сіти, завдав нам тяжкі оберемки на плечі наші. 12 Ти допустив, щоб люди насіли нам на шию; ми перейшли вогонь і воду; да ти вивів нас на чисте поле. 13 Увійду я в дім твій з жертвами ціlopалення, віддам тобі обітниці мої, 14 що уста мої слюбували, і губи мої обіцяли в тісноті моїй. 15 Як жертву всепалення, принесу тобі тучних баранів з кадилом; пожертву воли вкупі з козлами. 16 Прийдіть, послухайте, всі, що боїтесь Бога, і я роскажу, що він вдіяв душі моїй. 17 До него взивав я устами моїми, і величав язиком моїм. 18 Коли б я бачив в серці моїм беззаконне, то Бог не почув би мене. 19 Та Бог почув, він зглянувся на голос молитви моєї. 20 Благословен Бог, котрий не відкинув молитву мою, і не одвернув милосерде своє від мене.

67

Проводиреві хора; при струнах; псальма, пісня. Нехай милує нас Бог і благословить, нехай засвітить лице його над нами! 2 Щоб пізнали на землі дорогу твою, між усіма народами твоє спасенне. 3 Нехай славлять народи тебе, Боже! Нехай прославляють тебе всі народи! 4 Нехай радуються і веселяться племена; ти бо будеш правотою судити народи, і роди на землі — ти поведеш їх. 5 Нехай славлять народи тебе, Боже, нехай прославляють тебе всі народи! 6 Земля дає плоди свої; Бог, наш Бог, благословити

ме нас. 7 Бог буде благословити нас, і ціла земля від краю до краю буде благовіти перед ним.

68

Проводиреві хора: Давидова псальма, пісня. Нехай встане Бог! щоб розсипались вороги його, і розбіглися перед ним ненавидники його! 2 Як дим щезає, нехай вони так щезнуть; як віск топиться від огню, нехай так погибнуть грішники від лиця Божого. 3 А праведники нехай звеселяться, нехай возрадуються перед лицем Божим, і торжествують в радості. 4 Сьпівайте Богу, величайте імя його! Зробіть дорогу тому, хто проходить крізь пустині — Господь імя його — і радуйтесь перед ним! 5 Батько сиротам і суддя вдовам Бог у съятому домі своїм. 6 Одиноким дає Бог жити вкупі в одній домівці, закованих виводить на волю до щастя; ворохобникам же дає місце в пустині. 7 Боже! як ішов ти поперед твого народу, як переходив пустиню, 8 Тремтіла земля — і небеса клянули перед Богом — сам Синай перед Богом, Богом Ізраїля. 9 Дав линути животворному дощеві, о Боже; ти кріпив насліддє твое, коли воно томилось. 10 Племя твое осіло там; в доброті твоїй, Боже, приготовляв ти для бідного. 11 Господь прорік слово, і було вістовнице велика сила. 12 Царі з військами втікали, вони втікали, а хто обняв домівку, паював здобич. 13 Коли ви й впокоїтесь по вівчарнях, то маєте бути, як крила голубки, сріблом покриті, котрих піре золотом сяє. 14 Як Всемогущий розсипав царів на землі, побіліла, як сніг, на Цальмоні. 15 Гора Базанська, гора Божа, щоглами багата гора Базанська. 16 Чого ви, гори-бескиди, споглядаєте завидно на гору, которую взяв Бог на домівку для себе? Господь жити ме там по віки. 17 Колесниця Божа двічі десять тисяч, тисячі і знов тисячі; Господь між ними — Господь живущий у съятині Синая. 18 Вийшов еси на гору, ти забрав в неволю бранців; приняв дари для людей, і навіть для противних твоїй волі, щоб Господь Бог мав оселю. 19 Благословен Господь! День в день щедрить нам Бог нашого спасення. 20 Бог наш, Бог спасення, і в руках Господа Бога збавленне від смерті. 21 Річ певня, що Бог розтрощить голову ворога свого, косматий лоб того, хто закостенів в гріхах своїх. 22 Господь сказав: Приверну їх із Базан-гори, приверну з безодні моря, 23 щоб ти полоскав ноги твої в крові,

а для яzikів собак твоїх була з ворогів частина їх.
24 I бачили вони твій похід, Боже, похід моого Бога, моого царя, у съятиню. 25 Поперед ійшли люди, що съпівали; за ними ті; що на струнах вигравали, кругом їх дівчата тимпанами брязкали. 26 На зборах прославляйте Бога, Господа, ви потомки Ізраїля! 27 Ось вони, Бенямин, наймолодший, їх владика; князі Юдині, їх полки, князі Завулонові, князі Нефталисові. 28 Звелів наперед Бог силу твою. Укріпи, Боже, те, що дав еси нам! 29 Ради храму твого в Єрусалимі цари принесуть дари тобі. 30 Вгамуй зъвіра-дикуна, стадо бугай з ялівками народів: кожний з них підбиває людей брилою срібла. Розсип народи, що війни бажають! 31 Прийдуть можні з Египту; Етиопія скоро простягне руки свої до Бога. 32 Царства земні! Съпівайте Богу, прославляйте Господа, 33 Котрий сидить на небесах, небесах одвічних; ось він гремить голосом своїм, голосом сильним. 34 Воздайте славу Богові! Величие його над Ізраїлем і потуга його над хмарами. 35 Дивен Бог в съятині своїй, Бог Ізраїля; він дає народові силу й потугу. Благословен Бог!

69 Проводиреві хора: На Шошанім. Давидова.
Спаси мене, Боже, бо повідь займає душу мою! 2 Загруз я в глибокому болоті і нема в йому dna; попав на глибину, і бистрінь заливає мене. 3 Я знемігся від поклику, гортань моя висохла; втомились очі мої, визираючи Бога моого. 4 Більше ненавидящих мене безвинно, як волосся на голові в мене; потужні мої губителі, що без причини ворогують на мене; чого я не загарбав, те мусів я дати. 5 Ти, Боже знаєш мій нерозум, і провини мої не закриті перед тобою. 6 Не дай же через мене осоромитись тим, що вповають на тебе, Господи, Боже сил небесних! Не дай осоромитись через мене тим, що шукають тебе, Боже Ізраїля! 7 Бо за тебе терплю зневагу, і сором покрив лицце мое! 8 Чужим став я братам моїм, і чужинцем синам матері мої. 9 Бо ревність для дому твого ізсушила мене, і зневага тих, що тебе зневажають, впала на мене. 10 Коли я плакав і душа віддалась посту, то ѿт ти було мені в наругу. 11 Надів я волосінницю, і стався їм приповідкою. 12 Сидячі у воротах мають помовку про мене; складають пісні на підпитку. 13 Я ж, Господи, — молитва моя до тебе, в час благоволення твого. Боже, по великості милосердя

твого вислухай мене, по правді спасення твого!
14 Витягни мене з болота, не дай мені потонути! Дай мені вирятуватись від ненавидників моїх, і з глибини вод. 15 Бистрінь водяна нехай не затопить мене, і глибінь не проковтне мене, я яма роззвалена нехай не затулить челюстей своїх. 16 Вислухай мене, Господи, велика бо твоя милість; поглянь на мене по великості милосердя твого. 17 I не одвертай лица твого від слуги твого, я бо в тісноті; вислухай мене скоро! 18 Приближися до душі мої, вирятуй її; спаси її задля ворогів моїх! 19 Ти знаєш мою наругу, і зневагу мою, і сором мій; всі гнобителі мої перед тобою. 20 Від наруги серце мов розбилось, я став вельми нужденний; ждав я милосердя, не дождався, і потішителів, та не знайшов нікого. 21 До страви моєї вкинули вони жовч, а прагнущого оцтом мене напували. 22 Стіл їх нехай буде сїтто перед ними, і що на благо людям, нехай на петлю їм обернеться. 23 Нехай в очах їм почорніє, щоб не бачили съвіта, і літки їх нехай їм завсіди трясутися. 24 Висип на них ярость твою, і поломя гніву твого нехай обгорне їх! 25 Спустошенне нехай спаде на оселю їх; в наметах їх щоб не осталось ні одного живого! 26 Вони бо знущаються над тим, кого ти покараав, втішаються болями ранених твоїх. 27 Полічи їм неправду їх до неправди, і не дай їм увійти в правду твою. 28 Нехай вичеркнеться з книги живих, і не будуть записані вкупі з праведними! 29 Я ж бідний і горе мені; спасенне твое, Боже, нехай вислобонить мене! 30 Буду прославляти імя Бога піснями, величати його хвалою. 31 Буде се любійше Господеві над бики, над теля рогате з росколеними ратицями. 32 Побачать впокорені, вони звеселяться; ви, що шукаєте Бога, нехай оживе серце ваше! 33 Господь бо слухає бідних, і не одвертаєсь від попавших в неволю. 34 Да восхвалять його небеса і земля, моря і все, що там живе-кишить. 35 Бог бо спасе Сиона, і збудує городи Юдейські; і мати муть там оселю і займаньщину. 36 I потомство слуг його мати ме насліддє; і хто любить імя його, жити ме там.

70 Проводиреві хора; Давидова, на спомин.
Поспіши, Боже, спаси мене, Господи, прийди на поміч мені! 2 Нехай осоромляться і повстидаються всі, що на життє мое чигають! Нехай назад кинуться і осоромляться ті, що

втішаються з моого нещастя! 3 Нехай повернуться назад, в нагороду за свій сором, ті, що кажуть: Ого! Ого! 4 Нехай радуються і веселяться в тобі всі, що шукають тебе! А ті, що люблять спасене твоє, нехай кажуть: Бог великий! 5 Я ж мізерний і бідний; Боже, поспіши до мене! Ти моя поміч і мое спасене; Господи, не загайся!

71 На тебе, Господи, вповаю, нехай не повстидаюсь по віки. 2 По справедливості твоїй вислобони мене і спаси мене! Прихили до мене ухо твоє і спаси мене! 3 Будь мені скеля на домівку, де б мені мож було завсіди ходити! Ти звелів спасти мене, ти бо еси моя скеля і моя твердиня. 4 Боже мій, спаси мене з рук беззаконника, з рук неправедника і гнобителя! 5 Ти бо еси моя надія, Господи Боже! Мое впованне від молодого віку моого. 6 Почавши від лона матернього, я на тебе покладався; від внутра матернього ти стережеш мене; тебе в піснях моїх все прославляю. 7 Многим людям чудовищем я здавався; але ти сильна моя захиста. 8 Уста мої повні хвали твоїї, слави твоїї цілий день. 9 Не відкінь мене у старості; коли знеможу силою, не опусти мене! 10 Мої бо вороги змовляються на мене, і ті, що чигають на мене, нараджуються. 11 Вони кажуть: Бог опустив його; гоніть за ним, і зловіть його, нема бо йому спасителя. 12 Боже, будь не далеко від мене, поспіши мені на поміч! 13 Нехай осоромляться, нехай щезнуть ті, що проти душі моїї встали! Нехай покриє сором і безчесте тих, що нещастя для мене бажають! 14 Я ж буду все на тебе вповати, і хвалу твою ширити. 15 Уста мої будуть звіщати справедливість твою, цілий день твоє спасене; я бо не знаю їм ліку. 16 Буду ступати силою Господа Бога, буду згадувати твою справедливість, твою тілько. 17 Боже! Ти вчив мене з малку; і досі я проповідував чудеса твої. 18 І до старості, до пізної старості, не опусти мене, Боже, поки не возвішу рамя твоє будущому роду; всім, що прийдуть, потугу твою! 19 І твоя справедливість, Боже, надто велика, ти Боже, що вчинив еси діла великі, хто рівня тобі? 20 Ти, що дав нам зазнати богацько біди і лиха, ти знов даєш нам житте, і добуваєш нас із пропастей землі. 21 Побільши потугу мою, обернись і потіши мене. 22 І буду на псалтирі прославляти тебе, правду

твою, мій Боже! Буду псальмувати при гуслях тобі, Святий Ізраїля! 23 Радуються уста мої, съпіваючи псалми тобі, і душа моя, котру ти збавив еси; 24 І язик мій звіщати ме всякий день справедливість твою; ти бо допустив сором і встид на тих, що лиха мені бажали.

72 Про Соломона. Боже! Суд твій дай цареві, і справедливість синові царя. 2 Нехай судить народ твій по справедливості, і бідних твоїх по правді. 3 Гори і підгір'я давати муть блага людям, як буде справедливість. 4 Нехай він судить правду пригнобленим людям; нехай спасає дітей бідолашного, а гнобителя нехай він розтопче. 5 Будуть боятись тебе з роду в рід, як довго сонця і місяця стане. 6 Він зайде, як дощ на скошену луку, як злива, наповаюча землю. 7 В дні його зацвите праведник, і буде достаток спокою, аж поки місяця не стане. 8 І буде він царювати від моря до моря, і від ріки аж по краї землі. 9 Перед ним схиляться жителі пустині, і вороги його будуть цілувати землю; 10 Царі Тарзийські, і з островів, принесуть дарунки, заплатять данину царі Шеви і Севи. 11 Перед ним поклоняться всі царі, йому служити муть всі народи. 12 Він бо спасе бідного, що о поміч кличе, і пригнобленого, що жадного помічника не має. 13 Він змилосердуєсь над мізерним і бідним, і спасе душі бідних. 14 Від гнету і насилия вибавить їх душі, і кров їх буде дорога перед його очима. 15 І буде він жити, і давати муть йому золото із Шеви; і будуть завсіди за його молитись, і що дня його благословити. 16 Будуть достатки збіжжа на землі, на гірських верховинах; як Ливанські ліси, так зашумить колос; і зацвітуть люде в городах, як зілля на землі. 17 Ім'я його вічне; доки сонця стане, буде ім'я його; в йому будуть один одного благословити: всі народи будуть прославляти його. 18 Благословен Господь Бог, Бог Ізраїля, що творить чудеса сам один тілько! 19 І благословенне ім'я його по віки! І наповниться ціла земля славою його! Амінь, нехай так буде, Амінь! 20 Конець молитвам Давида, сина Ессеяового.

73 Псалм Асафова. Що за благий Бог для Ізраїля, для чистих серцем! 2 А я — мало що ноги мої не зйшли з дороги; мало що не поховзлись стопи мої. 3 Бо я завидував бутним людям, бачивши щасливу долю беззаконних. 4

Вони бо не знають горя до самої смерті, і тіло їх добре згодоване. 5 Не зазнають нужди людської, і не бідують, як люде. 6 Тому бута — намисто їх, а насильства — одежа їх. 7 Од жиру викотило їм очі, серце їх переповнене забагами. 8 Кепкують і злобно говорять про тісноту; з висока вони гордують. 9 Підносять уста свої до неба, а язиком проходять землю. 10 Тому збігаються сюди люде його, і дають їм води достатком. 11 А вони кажуть: Чи знає Бог? Чи є знаттє у Всевишнього? 12 Ось там беззаконники, а нема в них журби ніякої; здобувають собі багацтва. 13 Даремне дбав я про чистоту серця, вмивав руки мої в невинності, 14 Що дня приймаючи гірку муку, і що ранку мою кару. 15 Коли б я сказав: буду ж і я так говорити, то я б спроневірився родові синів твоїх. 16 І став я думати-гадати, щоб ті речі збегнути; трудна була се для мене праця. 17 Аж увійшов я в съятиню Божу, і там зрозумів я долю їх. 18 На ховзьких місцях ставиш їх, провалюєш їх в погибель. 19 Як притъмом знищенні вони! Конець їм; пропали вони від страшного лютування. 20 Як сновида пробудившийся, так ти, Господи, вставши, будеш зневажати образ їх. 21 Як серце мое кипіло, і в середині пекло мене, (questioned) 22 То стуманів я і не знав нічого; став я скотом перед тобою. 23 Та при тобі я зостався: ти взяв мене за праву руку. 24 Радою твоєю будеш мене вести, і приймеш мене в славу. 25 Кого маю в небі? І крім тебе нема для мене втіхи на землі. 26 Як зотліє тіло мое і серце мое, то скеля серця мого й доля моя — Бог по віки. 27 Бо ось, погибнуть всі, що віддалились від тебе; ти нищиш усіх, що, спроневірившись, відхиляються від тебе. 28 Мені ж благо приблизитись до Бога; я покладаю надію на Господа Бога, щоб проповідувати всі діла твої.

74 Наука Асафова. Для чого відкинув еси нас, Боже, на віки, палає гнів твій на стадо пасовиска твого? 2 Спогадай твою громаду, що зєднав її оддавна, — ізбавив, як твоє насліддє, тую гору Сион, на котрій ти осівся! 3 Зверни стопи твої до недавньої руїни! Все у съятині зруйнував ворог. 4 Рикають вороги твої серед зборів твоїх; поставили знаки свої як знамена. 5 Вони, як той, що сокирою замахнув в гущавині ліса, 6 І тепер вони топором і молотами розбивають

різьбу його. 7 З пожаром пустили съятиню твою, осквернили дім імені твого. 8 Сказали в серці своїм: Нуте, винищимо їх до ноги! — Пустили з димом всі Божі собори на землі. 9 Знамен наших ми не бачимо: нема більш пророка, як нема між нами, хто б зінав, доки так буде. 10 Доки, Боже, буде ругатись гнобитель? Чи вічно буде ворог зневажати імя твоє? 11 Чому здержуєш руку твою і правицю твою? Из лона твого допусти конець! 12 Бог царь мій з поконвіку, що дає спасенне на землі. 13 Ти розділив море силою твою, розбив голови зміїв морських. 14 Ти потрощив голову левітана, дав його на поживу людям в пустині. 15 Ти вітворив жерела і потоки; ти висушив прудисті ріки. 16 І день твій і ніч твоя; ти сотворив съвітло і сонце. 17 Ти утвердинув всі граници землі; ти постановив літо і зиму. 18 Спогадай се: ворог поругав Господа, а народ безумний зневажив імя твоє. 19 Не попусти зъвірюці душу горлиці твої, не забудь на віки громаду нужденних твоїх. 20 Спогадай завіт! Бо темні закутки землі наповнились домівками насильства. 21 Нехай не вернеться з соромом пригноблений! Нужденний і бідний нехай возхвалять імя твоє. 22 Встань, Боже, суди справу твою! Спогадай щоденне руганнє беззаконного! 23 Не забудь крику ворогів твоїх! Буяннє тих, що проти тебе встали, не має кінця.

75 Проводиреві хора: „Не запропасти“; псальма Асафова, пісня. Славимо тебе, Боже, прославляємо; і близько імя твоє, чудеса твої про се звіщають. 2 Як виберу годину, судити му по правді. 3 Розступилася земля і хто живе на ній; я утвердинув стовпи її. 4 Я сказав до бутних: Покиньте буту, — до беззаконних, — не підносіть рога! 5 Не підносіть високо рога, не говоріть, витягнувши безсоромно шию! 6 Тому, що не зі сходу, ні з заходу, і не з полудня прийде возвищене. 7 Бог бо суддя; того принизить, а того високо поставить. 8 Во вручі Господа чаша, вона піниться від вина, повна вина заправленого, і він наливає з неї; гущу його мусять вихлептати всі беззаконники землі. 9 А я звіщати му по віки; буду съпівати псальми Богові Якова. 10 І позбиваю всі роги беззаконних; вознесуться роги праведних.

76 Проводиреві хора; при струнах; псальма Асафова, пісня. Відомий Бог в Юдеї, велике

ім'я його в Ізраїлі, 2 і в Салемі оселя його, а дім його на Сионі. 3 Там переломив він блискавки-стріли лука, щит, меч і війну. 4 Ти величній, ти сияєш краще над хижі гори. 5 Одважні серцем здобичею стали; обняв їх сон; і ніхто із сміляків не знайшов рук своїх. 6 Від погрому твого, Боже Якова, напав твердий сон коня і колесницю. 7 Ти страшений, і хто устоїть перед тобою, як гнів твій запалає. 8 Ти дав почуті суд твій з неба; земля, злякавшись, заніміла, 9 Як Бог встав на суд, щоб спасті всіх покірних на землі. 10 Бо гнів людський прославить тебе; останком гніву підпережешся. 11 Робіть і сповняйте обітниці Господеві, Богу вашому; нехай принесуть дари свої страшенному всі, що кругом него. 12 Він відбере духа князям, він страшений для царів землі.

77 Проводиреві хора: під Едутиун; псальма Асафова. Голос мій до Бога, я буду взвивати; мій голос до Бога, і він вислухає мене. 2 В день тісноти моєї шукав я Господа; простирав в ночі руки мої без устанку; душа моя марно шукала одради. 3 Спогадав я Господа, і застогнав: став я думати, і знемігся духом. 4 Ти держав повійки очей моїх; я стревожився і відняло мені мову. 5 Спогадав я дні давні, літа віків минувших. 6 Згадав в ночі пісні мої; думав-гадав я в серці моїм, і дух мій допитувався: 7 Чи по віki відкіне Господь, і не явить більше ласки своєї? 8 Хиба на завсіди конець доброті його? Скінчились слова з роду в рід? 9 Чи забув Бог милосердуетись? Хиба він зачинив в гніві милосердє свое? 10 Тоді сказав я: Нездужаю. Згадаю про літа правиції Всевишнього, 11 Про діла Господа; про чудеса днедавні згадаю; 12 Буду думати-гадати про всі діла твої, розмишляти о діяннях твоїх. 13 Боже! Дорога твоя у съятині; хто такий Бог великий, як ти, Боже? 14 Ти Бог той, що чудеса творить, ти явив між народами силу твою. 15 Ізбавив народ твій рамям твоїм, синів Якова і Йосифа. 16 Тебе побачили води, Боже, води побачили тебе і – злякались; безодні здрігнулися. 17 Линуло з хмар водою; од тучі роздався голос, і стріли твої миготіли. 18 З вихром розносився голос грому твого, блискавки освічували круг земний; земля задрожала і задудніла. 19 Через море веде дорога твоя й стежки твої, через великі

води, і тропи твої невідомі. 20 Ти провадив народ твій як стадо, рукою Мойсея і Аарона.

78 Наука Асафа. Слухай, народе мій, науки моєї! Прихиліть ухо ваше до слів уст моїх! 2 Вітворо уста до приповісті, роскажу загадки з перед віків давніх; 3 Про котрих ми чули і знаємо, і що їх розказували нам батьки наші. 4 Не втамо перед синами їх, будучим родам, звіщаючи хвалу Господа, і його потугу, і чудеса, котрі він створив. 5 Він бо поставив съвідчене своє в Якові, і положив закон в Ізраїлі, заповідаючи батькам нашим, щоб синам своїм переказали. 6 Щоб знати їх рід будучий, сини, що народиться мають, щоб і вони встали і синам своїм росказали, 7 Щоб на Бога вповали, і про діла Божі не забували, і заповіді його сповняли, 8 I не були, як батьки їх, рід непокірний і ворохобливий, рід, що не статкував серцем, котрого дух не був вірний Богу. 9 Сини Ефремові, оружні сагайдачні, кинулись назад в день бою. 10 Не сповнили завіту Божого, і не схотіли ходити в законі його. 11 Забули діла його і чудеса його, котрі явив їм. 12 Він створив чудеса перед батьками їх, в землі Египецькій, на полі Зоан. 13 Він розділив море, і дав їм перейти, звелівші водам загатою, як ті вали, стояти. 14 I провадив їх в день під хмарою, і цілу ніч при съвітлі огня. 15 Пробивав скелю в пустині, і щедро, як з глибині, напував їх. 16 Велів потокам із скелі плисти, і воді річками збігати. 17 Вони ж не покидали проти його грішти, і Всевишнього в пустині гнівiti. 18 I скушали Бога в серцях своїх, просячи поживи для похоті своєї. 19 I говорили вони проти Бога, кажучи: Чи може Бог приготувати стіл у пустині? 20 Бач, скелю пробив він, і бризнула вода, і заклекотіли потоки; чи зможе він дати хліба? Або чи дастъ мясо народові свому? 21 Тим то, як почув Господь, розгнівився і поломя запалало проти синів Якова, і гнів піднявся проти Ізраїля. 22 Бо не вірили вони Богові, і не вповали на спасенне його. 23 А все ж таки повелів він в горі хмарам, і відчинив двері небесні, 24 I велівши, щоб падала манна на поживу їм, дав їм хліба небесного. 25 Хлібом сильних живився чоловік, страви післав їм подостатком. 26 Післав від сходу вітра з неба, і силою своєю пригнав вітра з півдня. 27 I велів, щоб падало мясо між них, як

порошня, і птаство піряте, як пісок морський, 28 I велів падати серед табору їх, кругом домівок їх. 29 I їли до сита дуже, і доставив їм, чого забаглося. 30 Та ще не одвернулись від забаганок своїх, ще була страва їх в губах їх, 31 Як піднявся гнів Бога на них, і став він губити зміж сильних їх, і повалив вибраних Ізраїлевих. 32 Та ще й тоді вони грішили не переставали, і в чудеса його не вірували. 33 I дав їм коротати дні свої в марноті, і літа свої в страху. 34 Коли вбивав їх, то шукали його і наверталися, і благали Бога пильно. 35 I спогадали вони, що Бог скеля їх, і Бог всевишній — спаситель їх. 36 I притворялись перед ним устами своїми, і брехали язиком своїм. 37 Серце бо їх не статкувало перед ним, завіту його вірно вони не сповняли. 38 Але він змилосердився, він простив неправоту, і не запропастив їх; і часто одвертав гнів свій, не дав попусту ярості своїй. 39 I спогадав, що вони тіло, вітер, що проходить, і не вертає. 40 Скілько то разів сердили вони його в пустинї, приводили в степах до смутку. 41 I знов, скучаючи Бога, завдали жалю съвятому Ізраїлю. 42 Не спогадали вони руки його, дня того, як вислобонив їх від гнобителя. 43 Як явив знаки свої в Египті і чудеса свої на полях Зоан: 44 Він перемінив у кров ріки їх, так що не змогли пити води текучої. 45 Допустив на них собачі мухи, щоб кусали їх, і жаби, щоб губили їх. 46 Плоди їх віddав гусеницям, і працю їх сарані. 47 Виногради їх побив градом, а садовину-морву ожеледдю. 48 I віddав скотину їх градові, а отарі їх близькавкам. 49 Післав на них жар гніву свого, лютість і ярість і горе, юрубу ангелів нещастя. 50 Дав попуст гніву свому, не зберіг душі їх від смерті, і життя їх віddав чумі. 51 I побив всіх первороднів в Египті, первенців сили у Хамових шатах. 52 I велів народові свому, як вівці, пускатись в дорогу, і вів їх, як стадо, в пустинї. 53 I провадив їх безпечно, нічого було їм боятись; а ворогів їх море покрило. 54 I привів їх до грязниці съвятині своєї, до гори тої, котру здобула правиця його. 55 I порозганяв народи перед ними, жеребом розпаював насліддє, і поселив у шатах їх покоління Ізраїлеві. 56 Але вони скушали і сердили Бога всевишнього, і съвідчень його не додержували. 57 Відступили і спроневірились, як батьки їх, вивернулись, як лук зрадливий. 58 Розсердили його горбищами своїми, образами своїми вразили його. 59 Бог

почув і розлютився, і зовсім відкинув Ізраїля. 60 I покинув домівку Силомську, намет, що між людьми поставив його. 61 I віddав в неволю силу свою, і славу свою в руки напасників. 62 I віddав під меча народ свій, і розлютився на насліддє своє. 63 Огонь пожер молодців їх, а дівчатам їх не съпівали весільних; 64 Съвященники їх полягли під мечем, а вдовицям їх ніколи було заплакати. 65 Тоді пробудився Господь, мов би спящий, як лицарь, що вином покріпивши, гукає. 66 I побив ворогів своїх на стрімголов, завдав їм вічний сором. 67 I погордував шатром Йосифа, і не вибрав покоління Ефремового; 68 Тілько вибрав Юдин рід, гору Сион, що полюбив її. 69 I збудував він съвятиню, як гора високу, як земля, що на віки утверджує її. 70 I вибрав Давида, слугу свого, і взяв його від отар овечих; 71 I за кормлящих овець покликав його, пасти Якова, свій народ, і Ізраїля, насліддє свое. 72 I він пас їх в чистоті серця свого, і розумними руками провадив їх.

79 Псалмъ Асафова. Боже, погани увійшли в насліддє твоє, осквернили съвятий храм твій, обернули Єрусалим в руїну. 2 Трупом слуг твоїх птаство небесне годували, тіло праведних твоїх зъвірам земним кидали. 3 Як воду, кров їх кругом Єрусалима розливали, і не було кому ховати їх. 4 Ми стали посміховиском для сусідів наших, наругою і соромом для всіх, що кругом нас осілисъ. 5 Доки, Господи, буде гнів твій тревати, і серце твоє поломям палати? 6 Вільй гнів твій на народи, що тебе не знають, і на царства, що не призывають імені твого! 7 Вони бо зажерли Якова, і зруйнували домівку його. 8 Не памятай нам несправедливості давні! Пошли нам скоро на зустріч милосердє твоє, ми бо дуже нужденні стали! 9 Поможи нам, Боже, спасителю наш, для слави імені твого; і спаси нас і прости нам гріхи наші задля імені твого! 10 Чому мали б казати народи: Де Бог їх? Нехай народи перед очима нашими дізнають помсту за кров слуг твоїх пролиту! 11 Нехай дійде до тебе стогнаннє невольника! По великості рамени твого сохрани дітей смерті! 12 I верни в семеро у серце сусідам нашим наругу їх, котрою зневажали тебе, Господи! 13 Ми ж, люди твої і стадо твого пасовиска, будем вічно прославляти тебе, звіщати хвалу твою з роду в рід.

80

Проводиреві хора: На Шошанім; съвідченне Асафове, псальма. Пастирю Ізраїля, послухай! Ти, що ведеш Йосифа, як стадо, що сидиш між херувимами, явись у сяєв! 2 Перед Ефремом і Бенямином, і Манассією збуди силу твою і прийди на спасенне нашє! 3 Боже, верни нас назад, засияй лицем твоїм і ми спасемся. 4 Господи, Боже сил небесних, доки буде палати гнів твій проти благання народу твого! 5 Ти годував їх гірким хлібом і мірницею поїв їх слезами. 6 Ти віддав нас сусідам нашим на ворогуваннє їх, і вороги наші ругаються між собою над нами. 7 Боже сил небесних, засияй лицем твоїм, і ми спасемся! 8 Ти приніс виноградину з Єгипту, прогнав народи і посадив її. 9 Ти зробив місце кругом неї, і запустила вона коріннє, і заняла країну. 10 Гори покрились тінню її, а вітте її було, як у кедрів Божих. 11 Простерла китицї свої аж понад море, а парости свої аж до ріки. 12 Чому розвалив еси мури її, так що всі обривають її, чия веде сюди дорога. 13 Підтриває її лісовий вепер, і спасає луговий звір. 14 Боже сил небесних, обернися ж! Глянь з неба і подивися, і завитай у виноградник, 15 і сохрани пароста, котрого посадила правиця твоя й виростила, котрого ти укріпив для себе. 16 Спалено його вогнем, зрубано його; погибли вони від докору лиця твого. 17 Рука твоя нехай буде над чоловіком правицї твоєї, над сином людським, котрого ти укріпив для себе. 18 і не відступимо від тебе; оживи нас, і будемо взивати імя твое. 19 Господи, Боже сил небесних, верни нас назад! Засияй лицем твоїм, і спасемся!

81

Проводиреві хора: На Гіттейських гусях. Асафова. Торжествуйте перед Богом, нашою твердинею! Торжествуйте перед Богом Якова! 2 Заспівайте псальму, вдарте у тимпани, заграйте на гусях милозвучних і вкупі на псалтири. 3 Гукніть трубою, як новий місяць настане, під повню його, в день празника нашого! 4 Бо такий закон для Ізраїля, і така заповідь Бога Якового. 5 Постановив се як съвідченне для Йосифа, коли він ійшов проти землі Єгипту, де я чув мову і не зрозумів її. 6 Я скинув тягарь з плечей його, руки його визволились від коша. 7 В біді кликав ти мене, і я вислобонив тебе; я озвавсь до тебе із громової хмари; я пробував тебе над водами Мериви. 8 Слухай, народе мій, і я дам съвідченне

тобі; Ізраїлю, ох коли б ти послухав мене! 9 Нехай не буде в тебе чужого Бога, і щоб ти не кланявся перед чужоземнім богом. 10 Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з землі Єгипту; відчини уста твої, і я наповню їх. 11 Та народ мій не послухав голосу моого, і не покорився мені Ізраїль. 12 і я покинув їх на волю запеклого серця їх. Нехай ходять собі своїм робом. 13 Ой, коли б то народ мій та послухав мене, коли б Ізраїль, було, ходив дорогами моїми! 14 Скоро покорив би я ворогів їх, і проти гнобителів їх обернув би руку мою. 15 Ненавидники Господа покорили б ся йому, піддобраючись, а будучність була б їх на віки. 16 і хлібом пшеничним кормив би їх, і медом із скелі ситив би тебе.

82

Псальма Асафова. Бог стоїть серед громади Божої, серед суддів судить він: 2 Доки будете судити не по правдї, будете дивитись на лице беззаконних? 3 Признайте правду бідному і сиротині; оправдайте нужденного і вбогого. 4 Визволяйте бідолашного і нужденного, спасайте його з руки беззаконних! 5 Не знають нічого, не розуміють нічого; у тьмі блукають вони: всі основи землі хитаються. 6 Сказав я: Ви божі, і всі ви сини Всешишнього! 7 Тілько ж, як той чоловік, помрете ви, як кожний князь, упадете. 8 Встань, Боже! Суди землю, ти бо маєш право судити всі народи.

83

Пісня, псальма Асафова. Боже! Не мовчи; не німуй, озвися, Боже! 2 Бо ось, вороги твої розбуялися, і ненавидники твої підносять голову. 3 Зрадливо змовляються проти народа твого, і нараджуються проти тих, що бережеш їх. 4 Кажуть: Ходім, знищемо їх, щоб не були вже народом, щоб ніхто не згадував більше імені Ізраїля! 5 Вони борвали раду однодушно, зробили змову проти тебе. 6 Намети Едомові і Ізмаїлії, Моаб і Агарянє, 7 Геваль і Аммон, і Амалик, Філистії з людьми Тирськими; 8 Тай Ассур пристав до них; стали рамям синам Лота. 9 Зроби їм те, що Мидіяніям, що Сісері, що Явиму коло потока Кисона, 10 Котрі, знищені коло Ендора, гноєм для землі стали. 11 Зроби з ними, з їх можними, як з Горебом, і з Зебом, і як з Зебаком і з Зальмуном, з усіма князями їх, 12 Котрі сказали: позаймаймо домівки Божі! 13 Боже мій, зроби їх, як порох у вихрі, як термітте перед вітром! 14 Як огонь ліси пожирає, і

як поломя гори запалює, 15 Так ти гони їх вихром твоїм і бурею-хуртовиною, злякавши, змети їх! 16 Словни лице їх соромом, щоб шукали імені твого, Господи! 17 Щоб осоромились і злякалисі на віки, і зо встидом погибли. 18 Тай щоб знали, що ти, котрого імя Господь, один єси найвисший над цілою землею.

84 Проводиреві хора: На Гиттейських; для синів Корея, псальма. Що за любі домівки твої, Господи сил небесних! 2 Бажає і лине душа моя до двора Господнього; серце мое і тіло мое радісно взвивають до Бога живого. 3 Навіть горобець знайшов собі домівку, і ластівка гніздо своє, де кладуть писклят своїх, а я жертвенники твої, Господи сил небесних, мій царю і мій Боже! 4 Щасливий, хто живе в домі твоїм! По віки будуть тебе хвалити! 5 Щасливий чоловік, котрого сила в тобі, у кого в серці дорога до тебе! 6 Ідучи долиною плачу, переміняють її в місця водисті: весняний дощ покриває її благословеннем. 7 Що раз набирають сили; кожний з них явиться перед Богом в Сионі. 8 Господи, Боже сил небесних, вислухай молитву мою, почуй, Боже Якова! 9 Ти, щите наш; поглянь, Боже, і подивися на лице помазанника твого! 10 Один бо день у твому дворі лучший над тисяч де-небудь; волю лучше у порога стояти в домі Бога мого, як жити у шатрах беззаконних. 11 Бо Господь Бог — сонце й щит; Господь дасть ласку і славу, та й не уйме добра тим, що жують в чистоті. 12 Господи сил небесних! Щасливий чоловік, що вповає на тебе!

85 Проводиреві хора: для синів Корея; псальма. Господи, ти явив благоволенне землі твоїй, вернув з неволі синів Якова; 2 Ти простиш несправедливість народу твого, покрив всій гріхи їх. 3 Ти спинив цілу лютість твою, одвернув жар гніву твого. 4 Поверни нас, Боже, спасителю наш, і зроби конець гніву твому проти нас! 5 Чи вічно будеш гніватись на нас? Чи продовжиш гнів твій з роду в рід? 6 Чи не відживиш нас, щоб зрадувався в тобі народ твій? 7 Дай нам, Господи, побачити ласку твою, і пошли нам спасенне твое! 8 Послухаю, що Господь Бог скаже; обявить бо він мир народові свому і вгодникам своїм, щоб тільки вони не вернулисі до нерозуму свого! 9 Справді, близьке спасенне його для тих, що

бояться його, щоб слава його була на землі нашій. 10 Стрінулись ласка і правда; справедливість і мир поцілувались. 11 Зійде правда на землі, а справедливість буде дивитись з неба. 12 І пішло Господь добро, і земля наша видасть плід свій. 13 Буде жити справедливість поперед него, і ставити стопи його на праву дорогу.

86 Молитва Давидова. Приклони, Господи, ухо твое, вислухай мене! Бо я нужденний і вбогий. 2 Сохрани душу мою, бо я багомільний. Спаси, Боже мій, слугу твого, що вповає на тебе! 3 Помилуй мене, Господи! Бо кличу до тебе цілий день. 4 Звесели душу слуги твого! Бо до тебе, Господи, підношу душу мою. 5 Ти бо, Господи, благий і лагідний, і дуже милосердний для всіх, хто призыває тебе. 6 Приклони, Господи, ухо до молитви моєї, і почуй голос благання мого! 7 В день туги моєї покличу тебе, ти бо вислухаєш мене. 8 Нема між богами такого, як ти, Господи, і нішо не рівняється ділам твоїм. 9 Всі народи, що сотворив їх, прийдуть і поклоняться перед тобою, Господи, і будуть ім'я твое прославляти. 10 Ти бо великий еси і чудеса твориш, ти еси Бог, сам один. 11 Покажи мені, Господи, дорогу твою; буду ходити в правді твоїй; прихили серце мое до страху імені твого. 12 Восхвалю тебе, Господи, Боже мій, цілим серцем моїм, і прославлю ім'я твое по віки. 13 Велика бо милість твоя надо мною, ти вибавив душу мою з підземної пропасті. (*Sheol h7585*) 14 Боже, бутні піднялись на мене, і голота розбишак чигає на життє мое, й не вважають вони на тебе. 15 Ти ж, Господи, еси Бог, милосердний і благий, повільний до гніву, і великий милостю і правою! 16 Озирнись на мене, і змилуйся надо мною! Дай слузі твому силу твою, і спаси сина служки твоєї. 17 Яви знамя милості твоєї, щоб ненавидники мої осоромились, бачивши, що ти, Господи, допоміг мені і потішив мене.

87 Для синів Корея; псальма, до съпіву. Оселя його на съвятих горах. 2 Любить Господь брами Сиона більше, як всій домівки Якова. 3 Преславні речі говорено про тебе, місто Боже. 4 Згадаю про Египет і Вавилон перед тими, що знають мене; дивись, Філістія і Тир вкупі з Етіопією скажуть: той родився там. 5 А про Сиона скажуть: Той і той родився там; і Всевишній, він

утвердить його. 6 Господь напише в переписі народів: Той родився там. 7 Тому съпівають і веселяться тобою всі жерела життя мого!

88 Пісня, псальма, для синів Корея; проводиреві хора, під Махалят Леанот; на науку; від Емана Езрагітського. Господи, Боже мій спасителю! В день і в ночі благаю тебе. 2 Нехай дійде до тебе молитва моя! Приклони ухо твоє до мого благання! 3 Бо душа моя сита від муки, і житте мое близько коло пропасті підземної. (*Sheol h7585*) 4 Залічено мене до тих, що йти мають в домовину; я став як чоловік, що сили не має; 5 Мое місце між мерцями, я наче ті вбиті, що лежать в домовині, про котрих ти не згадуєш більше, і котрі далеко від руки твоєї. 6 Ти кинув мене в глибоку яму, в тьму, в безодню. 7 Гнів твій лежить тягарем на мені, всіма філями твоїми ти звалив мене. 8 Ти віддалив знакомих моїх від мене, зробив мене огидою для них; я в неволі і не можу вийти з неї. 9 Очі мої знемоглись від горя; до тебе, Господи, кликав я що дня, до тебе простирав руки мої. 10 Хиба на мерцях сотвориш чудо? Хиба померші встануть і прославлять тебе? 11 Хиба звіщати муть милість твою в могилі, в місці зотління вірність твою? 12 Хиба пізнають в темряві чудеса твої і справедливість твою в землі забуття? 13 Я ж, Господи, благаю тебе, і вранці зустрічає тебе молитва моя. 14 Чого, Господи, покидаєш душу мою, одвертаєш лице твоє від мене? 15 Почавши з малку, горюю я й занепадаю; переносючи страшні допусти твої, вже здеревенів я. 16 Поломя гніву твого пронеслось надо мною, страшні допусти твої знищили мене. 17 Обгортали мене, як води, цілий день, всі вони обступили мене. 18 Віддалив еси від мене друга й товариша; моїх знакомих. — Темрява.

89 На науку; від Етана Езрагітського. Про милості Господа буду съпівати по віki, з роду в рід устами моїми звіщати вірність твою. 2 Я бо сказав собі, що на віki основана милість, і на небесах утвердиш вірність твою. 3 Зробив я завіт з вибранцем моїм; я клявся перед Давидом, слугою моїм: 4 На віki забезпечу насіннє твоє, і на всі роди престіл твій збудую. 5 I небеса прославлять чудеса твої, Господи, і вірність твою в зборі съвятих. 6 Кого бо над облаками рівняти з Господом? Хто

між синами потужних рівня Господеві? 7 Бог велими страшний в громаді съвятих, і страшний над усіма, що кругом його. 8 Господи, Боже сил небесних, хто потужний, як ти, Господи? I вірність твоя кругом тебе. 9 Ти правиш над бурханнем моря; підіймуться філії його, — ти втихомиряєш їх. 10 Ти розтопав Египет, як вбитого; сильним рамям твоїм розсипав ворогів твоїх. 11 Твої небеса і земля твоя; земного круга і всю повню його ти основав еси. 12 Північ і полудень — ти сотворив їх; Табор і Гермон торжествують задля імені твого. 13 Рамя твое потужне, рука твоя сильна, висока правиця твоя. 14 Справедливість і суд — підвалини твого престолу; милість і правда йдуть перед лицем твоїм. 15 Щасливий народ, що розуміє голос твій торжествуючий! Господи, при съвітлі лиця твого вони ходити будуть. 16 Твоїм ім'ям радуються цілий день, і справедливостю твоєю будуть возвисшені. 17 Ти бо еси окраса сили їх, і благоволеннем твоїм піднесеться ріг наш; 18 Бо Господь щит наш, і съвятий Ізраїля царь наш. 19 Тоді говорив ти у видінню про твого праведника і сказав: Положив я поміч на потужного, я вивисшив вибранця з народу. 20 Знайшов Давида, слугу мого, съвятим миром моїм помазав його. 21 З ним буде кріпко рука моя, і рамя мое дасть йому силу. 22 Не подужає його ворог, і син несправедливості не буде гнобити його; 23 Я розітру перед очима його напасників, і поражу ненависників його. 24 А моя вірність і моя милість буде з ним, і моїм ім'ям буде возвисшений ріг його. 25 Положу руку його на море, а правицю його на ріки. 26 Він буде звати мене: Ти еси батько мій, Бог мій і скеля спасення мого! 27 I зроблю його первородним, найвисшим над царями землі. 28 По віki сохраню милість мою до него, і заповіт мій з ним не зміниться. 29 I посаджу насіннє його на віki, і престіл його, як дні небесні. 30 Коли сини покинуть закон мій, і не будуть ходити в присудах моїх, 31 Коли осквернять установи мої, і заповіді мої не будуть хоронити, 32 То жезлом покараю переступи їх, і ударами несправедливість їх, 33 Але милості моєї, не одійму від його, і не кину вірності моєї. 34 Не зневажу заповіту мого і не зміню, що вийшло з уст моїх. 35 Один раз поклявся я съвятостю моєю: Не злукавлю перед Давидом! 36 Насіннє його буде по віki, і престіл його, як сонце передо мною; 37

Як місяць, так буде він стояти вічно, а съвідок на облаках вірний. **38** Тепер же ти відкинув і відрікся, розгнівився велими на помазанця твого; **39** Ти відкинув заповіт слуги твого, зневажив до землі корону його. **40** Розвалив усі мури його, обернув в руїну оружні його замки. **41** Рабують його всі, котрих дорога сюди попаде; съміховиском стався сусідам своїм. **42** Ти підніс правицю напасників його; обрадував всіх ворогів його. **43** Гострого меча його ти на бік одводив, і не дав йому подужати в бою. **44** Ти знищив славу його, і повалив на землю престіл його. **45** Ти убавив йому віку молодого, соромом окрив його. **46** Доки, Господи, будеш все ховатись, буде огнем палати ярість твоя? **47** Згадай що до мене, яке життє мое! Хиба на суету мізерну сотворив ти всіх дітей людських? **48** Котрий чоловік жив і не побачить смерті, визволить душу свою від сирої землі? (*Sheol h7585*) **49** Господи, де твої давні милості, про які ти вірностю перед Давидом клявся? **50** Згадай, Господи, наругу слуг твоїх, що ношу в серці моїм від усіх тих багато народів; **51** Від ворогів твоїх, Господи, що соромили сліди помазанця твого. Благословен Господь по віки! Амінь, нехай так буде, амінь!

90 Молитва Мойсея, чоловіка Божого. Господи, ти був пристанню нашою з роду в рід. **2** Перше, чим гори постали, і ти сотворив землю і весь съвіт, од віку до віку ти еси, Боже. **3** Ти вертаєш людей у зотлінне і кажеш: Верніться, діти людські! **4** Бо тисяча літ перед очима твоїми, мов день вчораший, що минув, і як одна сторожа в ночі. **5** Змігаєш їх геть; вони — як сон вранці, як трава, що прозябає. **6** Вранці цвіте і зеленіє, у вечір вяне і сохне. **7** Ми бо нидіємо від гніву твого, від ярості твоєї ми тревожимось. **8** Ти поставив перед собою несправедливості наші, тайни наші перед съвітлом лиця твого. **9** Всі бо дні наші никнуть од ярості твоєї, літа наші минають, як одна думка. **10** Днів віку нашого на всього сімдесят літ, а як при силі, вісімдесят літ, а слава їх — то труди і біда; час бо скоро минає, і ми зникаєм. **11** Хто знає силу гніву твого, і ярість твою по мірі страху твого? **12** Навчи нас, як дні наші лічiti, щоб придбати розумне серце! **13** Зглянься, Господи! Доки? і змилосердися над слугами твоїми! **14** Насити нас вранці милостю твоєю, і будем радуватись і

веселитись по всій дні наші! **15** Звесели нас по мірі днів, в котрих понижив нас, по мірі літ, в котрих ми горя зазнали. **16** Яви діла твої слугам твоїм, а величє твое над синами їх! **17** I благоволене Господа Бога нашого нехай буде над нами! I діло рук наших утверди для нас. Боже утверди діло рук наших!

91 Хто під покровом Всевишнього, той буде в тіні Всемогучого. **2** Я кажу до Господа: Ти моя пристань і твердиня, мій Бог, на його вповати буду. **3** Він бо спасе тебе від сїла птахоловця і від чуми погибельної. **4** I закріє тебе покровом своїм, ти знайдеш притулок під крилами його; щитом і тарчею буде правда його. **5** Не злякаєшся перед страхом серед ночі, перед стрілою, що в день летить. **6** Перед чумою, що в темрявіходить, перед заразою, що в день нівечить. **7** Тисяча впаде коло тебе, і десять тисячей правобіч від тебе, — тебе ж не займе. **8** Тілько будеш позирати очима твоїми і помсту над беззаконними бачити. **9** Ти бо Господа всевишнього, мою пристань, взяв собі за оселю. **10** Так, не постигне тебе жадне нещасте, і жадне лихо не приблизиться до шатра твого: **11** Бо він ангелам своїм звелить над тобою, берегти тебе на всіх дорогах твоїх. **12** На руках понесуть тебе, щоб нога твоя не спотикнулась о камінь. **13** На левів і зміїв будеш наступати, левчуків і гадюк ти розтопчеш. **14** Він любить мене, за те збавлю його; поставлю його на місці певному, він бо знає ім'я мое. **15** Покличе мене, і озвуся, буду коло него в тісноті; вислобоню його і прославлю. **16** Довгий вік йому дарую і дам побачити спасенне мое.

92 Псалмъ, пісня; на день суботній. Благо є, прославляти Господа, і съпівати псалими імені твому, Всевишній! **2** Вранці звіщати милість твою, і вірність твою поночах, **3** При десятистрunnій і при псалтирі, при гуслях з піснями. **4** Ти бо звеселив мене, Господи, творивом твоїм; ділами рук твоїх я возрадуюся. **5** Як великі творива твої, Господи! Глибокі велими задуми твої. **6** Безумний чоловік не збагне того, а дурень не зрозуміє. **7** Коли беззаконники, як билина, буйно ростуть і всі процвітають, що безчестє творять, то се на те, щоб знищені були на віки. **8** А ти, Господи, величній по віki! **9** Глянь бо, вороги твої, Господи, глянь бо, твої вороги погибнуть; підуть у розсип всі, що

творять беззаконнє. 10 А рога мого піднесеш як в однорожця; съвіжим елеєм намастиш мене. 11 I очі мої бачити муть втіху над ворогами моїми, слухи мої почують втіху свою над злочинниками, що проти мене встали. 12 Праведний, як пальмове дерево, розпустить гілле своє, як кедр Ливанський рости ме вгору. 13 Посаджені в Господньому домі процвітати муть у дворах Бога нашого. 14 Ще в пізній старості будуть плодовиті, ядерні й зелені, 15 Щоб звістити, що Господь правий. Він скеля моя, і нема неправди в нему.

93 Господь царює, одягнувся величчем; зодягнувся Господь; він силою підперезався, і земний круг стоїть твердо, не захитається. 2 Престіл твій стоїть кріпко з давних давен, од віку еси, Боже. 3 Водні пруди підняли, Господи, пруди водні підняли свій голос, водні пруди заревіли бурханнем. 4 Господь на висоті потужніший, як шум вод великих, як дикі філії моря. 5 Съвідчення твої велими певні; дому твоїму, Господи, личить съятість на віки.

94 Боже, помсти, Господи Боже, помсти, явись в съяви твому! 2 Піднесись, судде землї, заплати розгордіяшам! 3 Доки будуть беззаконники, Господи, доки беззаконники будуть веселитись? 4 Будуть беззоромне верзяканнє говорити, будуть вихвалюватись всї, що беззаконнє творять? 5 Господи, нарід твій вони топчуть, і гноблять насліддє твое. 6 Вбивають удовиць і захожого, і сиріт вони мордують, 7 I кажуть: Не побачить Господь, і не спостереже Бог Якова! 8 Одумайтесь, нерозумні люде! I ви, безумні, — коли проясниться розум ваш? 9 Хто дав слух вам, той хиба не почує? Хто утворив око, той би не мав бачити? 10 Хто карає народи, чи вже ж той не карати ме? Він, що навчає розуму чоловіка? 11 Бог знає думки чоловіка, що вони марні. 12 Щасливий чоловік, котрого ти, Господи, караєш, і закону твого навчаєш, 13 Щоб дізнав супокою перед зліднями, поки викопається беззаконному яма! 14 Бо Господь не кине свого народу, і не оставить свого насліддя; 15 Бо до справедливості повернеться суд, і всі щирі серцем підуть слідом за ним. 16 Хто встане за мене проти тих, що творять беззаконнє? 17 Як би не Господь став до помочі мені, — не багацько

забракло, то в мовчанню зупинила б ся душа моя. 18 Коли я сказав: Нога моя хитається, то милість твоя, Господи, піддержала мене. 19 Як було важко мені на серці від натовпу думок моїх, твоя потіха роскошою сповняла душу мою. 20 Чи може з тобою з'єднатись престіл погибелі, що з нещастя робить закон? 21 Збігаються до купи проти душі праведного, і безвинну кров засуджують. 22 Та Господь високий мій замок, і Бог мій скеля притулку мого. 23 I нещастє їх він одверне на них, і злоюю їх він погубить їх; знищить їх Господь, Бог наш.

95 Прийдіте, в радості засьпіваймо Господеві, з покликом звеселімось перед скелею спасення нашого! 2 Підем на зустріч йому з хвалою, явимо радість перед ним у псальмах! 3 Бо Господь Бог великий, і великий царь над всіма богами. 4 В руці його всі глибині землї, його ж і гори високі. 5 I море його, він створив його; Й сушу руки його створили. 6 Прийдіте, поклонімся йому богомільно, приклонім коліна наші перед Господом, що створив нас! 7 Бо він Бог наш, а ми нарід пасовиска його, і стадо руки його. Ой, коли б ви сьогодні, як почуєте голос його, 8 Та не стали тверді серцями, як в Мериві, як у день Масси в пустині! 9 Як батьки ваші спокушали, пробували мене, хоч творив моє бачили. 10 Сорок років був рід той огидою для мене, і я сказав: вони нарід, що блукає серцем, і не пізнали вони доріг моїх, 11 Так що я поклявся в гнїві моїм, що не ввійти їм в упокій мій!

96 Засьпівайте Господеві пісню нову, съпівайте Господеві, вся земля! 2 Съпівайте Господеві, прославляйте імя його, звіщайте з дня на день спасенне його! 3 Ясуйте між народами славу його, між усіма родами — чудеса його. 4 Бо Господь великий і велими достойній слави, він страшний над всіма богами. 5 Всі бо боги народів ніщо, Господь же створив небеса. 6 Величче і краса перед лицем його, сила і слава в съвятині його. 7 Воздайте Господеві, ви покоління народів, воздайте Господеві славу і силу! 8 Воздайте Господеві славу імені його, принесіть дари на жертву, ввійшовши в двори його. 9 Поклонітесь Господеві в пишній съвятині його. Словниесь страхом перед ним, ціла земле! 10 Звіщайте

між народами: Господь царює! І круг земний стойть твердо, не похитається; він судить народи у правоті! **11** Да звеселиться небо і возрадується земля! Да заграє море і повня його! **12** Да возвадуються поля і все, що росте на них! Тоді звеселиться перед Господом всяка лісна деревина. **13** Бо йде, він бо йде судити землю: Він буде судити круг земний в справедливості, і народи у вірності своїй.

97 Господь царює. Да радується земля, да звеселиться велика сила островів! **2** Хмара і темрява кругом його; справедливість і суд — підвалини престолу його. **3** Огонь йде поперед його, і палить кругом ворогів його. **4** Близькавки його осьвічують круг земний: побачила земля і затремтіла. **5** Гори, як віск, топляться перед Господом, цілої землі владикою. **6** Небеса звіщають справедливість його, і всі народи бачили славу його. **7** Осоромляться всі, що перед ідолами кланяються, славляться нікчемностями; всі ангели, поклонітесь йому. **8** Почув і зрадів Сион, і звеселились дочки Юдині задля судів твоїх, Господи. **9** Ти бо, Господи, еси найвищий над цілою землею; ти вельми вознісся над всі боги. **10** Ви, що любите Господа, ненавидьте зло! Він хоронить душі людей побожних; з рук беззаконних визволяє їх. **11** Світло сиплеться на праведника, а радість на щирих серцем. **12** Радуйтесь, праведні, в Господі, і прославляйте святе ім'я його.

98 Засьпівайте Господеві пісню нову! Він бо сотворив чудеса; правиця його і святе рама його дали побіду йому. **2** Господь обявив спасенне своє, перед очима народів відкрив справедливість свою. **3** Згадав про милість свою і про свою вірність для дому Ізраїля; всі кінці землі побачили спасенне Бога нашого. **4** В радості сипівайте Господеві, вся земля! У захваті пісні похвальні засьпівайте! **5** Принесіть похвальні пісні Господеві при гуслях, приспівуючи при гуслях голосами. **6** Трубами кованими і голосом рога засурміть перед царем Господом! **7** Нехай заграє море і повня його, круг землі і що живе на ній! **8** Нехай ріки в долоні плещуть, гори разом торжествують перед Господом! **9** Він судити ме землю по справедливості, і по правоті — народи.

99 Господь царює; нехай обійме страх народи; престіл його на херувимах: нехай земля трясеться. **2** Великий Господь на Сионі, і високий над усіма народами. **3** Нехай славлять ім'я його; велике, страшне — святе воно! **4** І силу царя, що любить правосуддє! Ти утверджуеш правоту, ти судиш право і справедливість в Якова. **5** Вознесіть Господа, Бога нашого, і поклонітесь у підніжжя ніг його! Святій він! **6** Мойсей і Аарон між священниками його, і Самуїл між тими, що призывають ім'я його; вони возвали до Господа, і він дав їм відповідь. **7** В облачному стовпі промовляв до них; вони держали свідчення і заповіт його, що дав їм. **8** Господи, Боже наш, ти озвався до них! Ти був для них Богом, що прощає і мститель за лихі діла їх. **9** Вознесіте Господа, Бога нашого, і поклонітесь на святій горі його! Бо святій Господь, Бог наш.

100 Похвальна Псалмъя. Восхідній Господеві, ціла земля! **2** Служіть Господеві з радостю! Прийдіть перед лице його з піснями! **3** Знайте, що він Господь Бог! Він, не ми, сотворив нас, — нарід його й отару паші його. **4** Ввіходьте у ворота його з хвалою, у двори його з піснями похвальними! Хваліть його, прославляйте ім'я його! **5** Благий бо Господь; милість його вічна і вірність його з роду в рід.

101 Псалмъя Давидова. Про милість і правосуддє засьпіваю; похвальні пісні засьпіваю тобі, Господи. **2** Буду розумно ходити правою дорогою; коли завитаєш до мене? В домі моїм буду в чистоті серця моого жити. **3** Не поставлю перед очі мої нічого нечестивого; діла відступників ненавижу; не приліпляться до мене. **4** Серце нечестиве нехай обминає мене, злого не хочу знати. **5** Хто тайно обмовляє близнього свого, того б я знищив; хто має горде око і пиху в серці, не стерплю того. **6** Мої очі на вірних землі, щоб були коло мене. Хто ходить правою дорогою, той нехай служить мені. **7** Не буде в моїй хаті жити, хто творить підступ; хто брехню говорить, не сьміє стояти перед очима моїми. **8** Кожного ранку нищити му всіх беззаконних землі, щоб вигубити з города Господнього всіх, що ділають беззаконне.

102 Молитва нужденного, що, униваючи серцем, вилицає жаль свій перед Господом. Господи, почуй молитву мою, і прийми жаль мій! 2 Не ховай лиця твого в день тісноти моєї; прихили ухо до мене; в день, коли призываю тебе, не гайся, вислухай мене. 3 Бо дні мої, як дим, улітають, і кості мої, як у жарі, тліють. 4 Як билина, серце мое обгоріло та ізохло, вже забув я хліб мій їсти. 5 Від голосу моого стогнання пристали кості мої до тіла. 6 Я, мов пеликан в пустині, мов сова на руїнах. 7 Не сплю і став, як одинока пташина на криші. 8 Цілій день кепкують з мене вороги мої; кленуться мною ті, що проти мене лютують. 9 Попіл став для мене хлібом, а напиток мій з сльозами мішаю, 10 Задля гніву твого і ярості твоєї; ти бо підняв мене, і кинув мене. 11 Дні мої, як тінь зникають, і як трава я сохну. 12 Ти ж, Господи, будеш по віки, і пам'ять твоя з роду в рід. 13 Ти встанеш, змилосердишся над Сионом; час бо вже, помилувати їх, прийшов бо визначений час. 14 Твої бо слуги полюбили каміння його, і жаль їм розвалин його. 15 І побояться народи імені Господа, і слави твоєї всі царі землі. 16 Коли Господь відбудує, явиться в славі своїй. 17 Він прихилиться до молитви понижених, і молитвою їх не погордуде. 18 Буде се написано для будущих потомків; і нарід наново сотворений буде Господа хвалити. 19 Він бо глянув з висоти съвятині своєї, Господь споглянув з неба на землю, 20 Щоб почути стогнаннє невільника, щоб розкувати дітей смерті. 21 Щоб звіщали ім'я його на Сионі і хвалу його в Ерусалимі, 22 Коли разом зберуться народи і царства, щоб Господеві служити. 23 Він змучив в дорозі силу мою; вкоротив дні мої. 24 Я сказав: Боже мій, не возьми мене в половині днів мої! Від роду до роду літа твої! 25 З нашаду съвіта ти утверджив землю, і небеса — творив рук твоїх. 26 Вони перейдуть, ти ж останешся, вони всі, як одежа, зостаріються; як шати переміниш їх, і вони переміняться. 27 Ти ж все той самий, і літам твоїм нема кінця. 28 Сини слугів твоїх будуть жити, і насіннє їх не загине перед тобою.

103 Псальма Давидова. Благослови, душа моя, Господа, і все внутро мое — съвяте ім'я його! 2 Прославляй, душа моя, Господа, і не забудь усі добродійства його! 3 Він прощає всі несправедливості твої, сціляє всі недуги твої; 4

Він вибавляє тебе із могили, вінчає тебе ласкою і милосердем; 5 Твою старість добром ситить, молодість твою, як у орла, відновляє. 6 Господь творить справедливість і суд усім поневоленим. 7 Він показав дороги свої Мойсейові, а діла синам Ізраїлевим. 8 Господь милосердний і благий, до гніву повільний, а доброю великий. 9 Не буде вічно карати і по віки памятати. 10 Не по гріхам нашим дав нам, ані по несправедливості нашій відплатив нам. 11 Бо як високо небо над землею, така велика милість його над тими, що бояться його. 12 Як далеко схід від заходу, так віддалив від нас переступи наші. 13 Як батько милосердується над дітьми, так милосердується Господь над тими, що бояться його. 14 Він бо знає постать нашу, памятає, що ми з пороху взялися. 15 Чоловік, — як трава дні його, як квітка в полі, так він цвите, відцвитає; 16 Понесеться вітер над нею, і вже не стало її, і не знайти більш місця її. 17 Милість Господа од віку до віку над тими, що бояться його, і справедливість його над дітьми дітей їх, 18 Над тими, що заповіт його хоронять, і про заповід його памятають, щоб сповнити їх. 19 Господь утверджив престіл свій на небесах, і над усім володіє царство його. 20 Благословіть Господа, ви ангели його, силою потужні, сповнителі слова його, покірні голосові слова його! 21 Благословіть Господа, всі сили його небесні, ви слуги його, сповнителі його благоволення! 22 Благословіть Господа, всі творива його, по всіх місцях володіння його! Благослови Господа, душа моя!

104 Благослови Господа, душа моя! Господи, Боже мій, дивно ти великий, ти зодягнувся величчем і красою; 2 Ти съвітлом, як шатою, покрився, розіпняв небеса, як плахту наметну; 3 Поставив двори свої над водами, обертаєш хмари на колесницю для себе, ти несешся на крилах вітру; 4 Ангели твої в тебе послами, слуги твої — огонь пожираючий. 5 Він утверджив землю на підвалах її; вона не захитається по віки; 6 Безоднями покрив її, як одяжою, води стояли понад горами. 7 Перед грозою твоєю погналися, перед голосом грому твого помчались далеко. 8 Гори піднялися, долини спустилися до місця, котре призначив для них. 9 Визначив їм граници, і не перейдуть її; не вернуться назад, покрити

землю. **10** Із жерел посилаєш у долини потоки: шумлять вони проміж горами; **11** Напувають всю звірину з поля; дики ослята гасять смагу свою; **12** Над ними кублиться небесне птаство, між вітtem голос їх роздається. **13** Ти напуваєш гори з висоти твоєї; земля насичується плодом творива твого. **14** Ти кажеш рости траві для скота і зеленині на вжиток людям: щоб хліб достачити із землі, **15** І вино, щоб веселило серце чоловіка; щоб міг олівою лиць намастити, і щоб хліб покріпив серце чоловіка. **16** Насичуються дерева Божі, кедри Ливанські, що посадив їх, **17** На них гніздиться птаство; на кипарисах бузько знайшов собі домівку. **18** Високі гори для козлів диких, скелі — сховиско лисицям. **19** Він створив місяць, щоб часи значити; сонце знає, коли заходити. **20** Ти розкинеш темряву, і ніч настала; тоді ворушиться вся звірина лісна; **21** Молоді леви ричать за здобичею, і щоб жадати поживи для себе від Бога. **22** Зійде сонце, вони вертають назад і в своїх норах лягають. **23** Чоловік виходить до свого діла, і до своєї праці аж до вечора. **24** Як багато, Господи, творива твого! Все премудростю створив еси, земля повна багацтва твого. **25** Те море, велике і на всій стороні широке: там ворушиться безліч звірини, малої і великої. **26** Там судна дорогу верстають, за ними кит, котрого створив еси, щоб там побивався. **27** Всі вони тебе дожидають, щоб їх у свій час дав їм. **28** Ти даєш їм, вони збирають; ти відчиняєш руку твою, вони добром насичуються. **29** Ти одвертаєш лиць твоє, вони лякаються; возьмеш духи їх, вони, визівнувши, у порох повертаються. **30** Пішлеш твого духа, будуть створені, та й обновиш лиць землі. **31** Слава Господня буде по віки, Господь буде радіти творивом своїм; **32** Він погляне на землю, і вона тримтить; доторкнеться гір, і вони димують. **33** Сьпівати му Господеві, поки життя моє, сьпівати му псальми Богові мому, як довго життя стане. **34** Нехай буде люба йому думка моя, і звеселюся в Господі. **35** Нехай сchezнуть грішники із землі, і беззаконних нехай не буде. Благослови, душа моя, Господа! Аллілуя!

105 Прославляйте Господа, призовайте імя його, звіщайте між народами діла його! **2** Сьпівайте йому, похвальні пісні сьпівайте йому,

про всі чудесні творива його думайте-гадайте! **3** Хвалітесь ім'ям його съятим! Нехай радується серце тих, що шукають Господа! **4** Шукайте Господа і силу його, шукайте пильно лиць його! **5** Згадайте чудеса його, що творив їх, чудесні знамена й присуди уст його! **6** Ти, сім'я Авраама, слуги його, ви сини Якова, выбрані його! **7** Він, Господь, Бог наш; суди його по всій землі. **8** Вічно памятає він заповіт свій, те слово, що заповів для тисяча родів. **9** Свій заповіт з Авраамом і свою клятву, котрою перед Ісааком клявся; **10** І поставив її законом Якову, вічним заповітом Ізраїлеві, **11** Глаголючи: Дам тобі землю Канаанську, як пай насліддя вашого; **12** Як була їх ще мала горстка, дуже мала, а між ними чужі, **13** І як вони від народу до народу переходили, з одного царства до другого люду. **14** Він не допустив нікому робити їм кривду, і карав за них царів: **15** Не доторкайтесь моїх помазанників, і не творіть злого пророкам моїм! **16** І призвав він голод на тую землю; поломив всяке хлібне стебло. **17** Післав перед ними чоловіка, проданого, як невільника, Яосифа. **18** Кайданами сковали його ноги; життє його було в желізних путах, **19** Аж поки сповнилось слово його; слово Господнє явило чистоту його. **20** Післав царь, і випустив його владика народів, і вислобонив його; **21** Поставив його господарем над своїм домом, і правителем над усім маєтком своїм. **22** Щоб князів його здержував, як знає; і старших його розуму навчав. **23** Прийшов Ізраїль до Египту, і Яков осівся в землі Хама. **24** І розмножив дуже Бог людей своїх, і зробив їх сильнішими над їх гнобителями. **25** Допустив же серцю їх ненавидіти народ його, видумувати напасті проти слуг його. **26** Післав він Мойсея, слугу свого, Аарона, що вибрав собі його. **27** Вони творили між ними знамена його і чудеса в землі Хамовій: **28** Наслав темряву і стало темно, і не противились слову його. **29** Перемінив воду на кров, і поморив всю рибу їх. **30** Закишило в країні від жаб, у дворах царських. **31** Сказав він, і роями взялись песячі мухи і комарі у всіх границих їх. **32** Наслав на них град замість дощу, огонь палящий на землю їх; **33** Побив виноград і фігове дерево, і поломив деревину в країні їх. **34** Сказав, і прийшла сарана і гусениця, тьма тьмою. **35** І пожерли все, що було зелене в країні їх, і плоди на полі їх пожерли. **36** І повбивав всякий

перворід в країні їх, первенців всієї сили їх. 37 Випровадив їх з сріблом та золотом, і не було недужого між поколіннями їх. 38 Зрадів Египет, як вони вийшли; бо обняв їх страх перед ними. 39 Він простер хмару, як покривало, й огонь, щоб ніч освітити. 40 Забажали, і перепелиць післав їм, і хлібом з неба ситив їх. 41 Розколов скелю і ринула вода, й клекотіла рікою по спечений землі. 42 Бо згадав съяте слово своє до Авраама, слуги свого; 43 I випровадив народ свій з радощами, з торжеством вибраних своїх. 44 I дав їм землі народів, і забрали в займи труд людей. 45 Щоб заповіді його сповняли й закони його хоронили. Аллілуя!

106 Хваліте Господа! Прославляйте Господа, він бо благий, бо милість його по віки! 2 Xto виповість великих діл Божіх, звістить всю хвалу його? 3 Щасливий, хто за правосуддє дбає, і всякої часу творить справедливість! 4 Спогадай мене, Господи, з благоволенням до народу твого! Завитай в мене з спасенням твоїм! 5 Щоб побачити щасну долю вибраних твоїх, звеселитись радощами народу твого, хвалитись насліддем твоїм. 6 Ми согрішили, як і батьки наші, жили не по правді, творили беззаконне. 7 Батьки наші в Египті не зрозуміли чудес твоїх, не памятали про багацтво милосердя твого, і були впертими коло моря, коло Червоного моря. 8 Ale він спас їх задля імені свого, щоб явити потугу свою. 9 I кликнув він на Червоне море, й висохло; і велів їм переходити безодні, як степи. 10 I вислобонив їх з руки ненависника, і визволив їх з руки ворога. 11 Води покрили гнобителів їх, ні один з них не остався. 12 Тоді повірили вони словам його, засльпівали хвалу йому. 13 Та скоро забули діла його, не чекали на присуд його. 14 Забаглось їм ласощів в пустині, і стали скушати Бога в пустині. 15 Тоді дав їм, чого бажали, але післав знуренне душам їх. 16 I позавидували вони в таборі Мойсейові, і Ааронові, съятому в Господа. 17 Розступилася земля, і проковтнула Датана, і покрила ватагу Авирама. 18 I бухнув огонь під ватагою, і поломя пожерло беззаконних. 19 Вони зробили тельця коло Горебагори, і покланялися перед литим творищем. 20 I заміняли славу свою за подобу бика, що травою годується. 21 Вони забули Бога, спасителя свого, що створив велике діло в Египті, 22 Чудеса в

країні Хама, страшне діло на Червоному морі. 23 Тоді сказав він, що запопастив би їх, якби Мойсей, выбраний його, не стояв перед ним над проваллю, щоб відхилити ярість його від погибелі. 24 Потім відрікліся землі благословенної, не повірили слову його; 25 Нарікали в шатрах своїх, на голос Господа не зважали. 26 Тоді, піднявши руку свою, поклявся, що трупом положить їх в пустині, 27 I повалить потомство їх під ярмо народів і розспіле їх по землях. 28 Пристали вони до Баал-Пегора, й ілі жертви мертвих ідолів. 29 Прогнівили Бога ділами своїми; і спала на них кара. 30 Тоді Пингас, зробивши суд, умилосердив Бога, і кара минула. 31 I полічено йому се за справедливість з роду в рід аж по віки. 32 Ще прогнівили Бога над водами Мериви; і задля них дізвав Мойсей лиха. 33 Bo так допекли серцю його, що нерозважно говорив устами. 34 Вони не зничили народів, про котрих говорив їм Господь; 35 Ale помішались з народами, і навчились звичаїв їх. 36 Почали служити божищам їх, котрі для них сіткою стались. 37 Синів своїх і дочок своїх в жертву бісам приносили; 38 Проливали кров невинну, кров синів своїх і дочок своїх, що жертвували їх божищам Канаанським; і осквернилась земля від крові. 39 I опоганили себе ділами своїми, і творили блуд починками своїми. 40 Тоді запалав гнів Господа на народ його, і з'огиділо йому насліддє його; 41 Віddав їх в руки народам, і їх ненавидники панували над ними. 42 Вороги їх гнобили їх, і вони були поневолені під рукою їх. 43 Часто спасав він їх; вони ж гнівили його радою своею, і падали за несправедливість свою. 44 Ale він зглянув на їх неволю, як почув моленне їх; 45 I згадав він заповіт свій з ними, і жаль йому стало по великості милосердя його. 46 I дав їм знайти милосердє в усіх, що в полон їх забрали. 47 Спаси нас, Господи Боже наш, і зberi нас до купи зпоміж народів, щоб могли прославляти съяте імя твое, і хвалитись славою твоєю. Благословен Господь, Бог Ізраїля, по віki! I нехай скаже весь народ: Амінь! Аллілуя!

107 Хваліте Господа! Він бо благий, бо милість його по віки. 2 Да скажуть вибавлені від Господа, котрих він вислобонив з руки ворога, 3 I котрих до купи зібрали з країв, зі сходу і заходу, з півночі і від моря. 4 Вони блукали в пустині, по

степових шляхах, не знайшли місця собі на оселю. **5** Терплючи голод і смагу, вони томились душою. **6** Тоді взивали до Господа в тісноті своїй, і він визволяв їх з біди їх. **7** І він проводив їх правою дорогою, щоб прийти до людяного міста. **8** Да славлять Господа за милість його, і чудеса його над синами людськими! **9** Він бо наситив душу прагнущу, й голодуючу душу сповнив добром. **10** Седіли вони в тьмі і в тіні смерті, сковані нуждою і желізом, **11** Бувши впертими проти слова Божого і зневажаючи волю Всешишнього, **12** Тому смирив він серце їх бідою; вони падали, і не було помочі для них. **13** Тоді Господа вони благали у своїй тісноті, і він спасав їх з біди їх. **14** Вивів їх з темноти і з тіні смертної, і розбив їх кайдани. **15** Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами людськими! **16** Він бо розломив брами мідяні, і сокрушив засуви желізні. **17** Безумні — за свої переступні дороги і за свої несправедливості караються. **18** Душа їх одвертається від єжи, і вони приближились до воріт смертних. **19** Тоді благають Господа в своїй тісноті, і він визволяє їх з біди їх. **20** Посилає слово своє і вертає їм здоровле, і спасає їх від домовини їх. **21** Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його над синами людськими! **22** Нехай принесуть жертву хвали, і піснями прославлять діла його! **23** Ті, що в суднах пускаються на море, на водах великих мають торгове діло, **24** Вони бачать діла Господні і чудесні творива його в глибині; **25** Рече він, і буйний вітер знявся, що високо підносить філі. **26** Кидає ними під небо, провалює їх в безодню, в біді душа їх мліє. **27** Мотаються, хиляються, як чоловік пяний, поникла вся мудрість їх. **28** Тоді до Господа вони у своїй тісноті взивають, і він виводить їх з біди їх. **29** Він переміняє хуртовину на тишину, і філії втихомирiliсь. **30** І вони радіють, що стає тихо, і до бажаної пристані він їх приводить. **31** Нехай прославляють Господа за милість його і за чудеса його для синів людських, **32** І возносять його в зборі людей, і в радії старших хвалять його! **33** Він обертає ріки в пустиню, і жерела водні в суходіл, **34** Плодовиту землю — в соляний степ, за злобу живущих там. **35** Він обертає й пустиню в озера водисті, і суходіл в жерела водні; **36** І поселяє там голодних, і закладають оселю. **37**

Засівають поля, насаджують виноградники, котрі видають овочі і плоди. **38** Він благословить їх, і вони вельми розмножуються; і скота дає їм не мало. **39** Часами стає їх менше, і вони хиляються від неволі, горя і нещаствя. **40** Він кидає сором на князів, і велить їм блукати в безлюдді і в безвідді; **41** Бідного він з нужди видвигає, і роди його, як стадо, розмножує. **42** Щирі серцем побачать се і звеселяться, і всяка несправедливість заціпить уста свої. **43** Хто мудрий, той замітить ті речі, і нехай зрозуміють милості Господні.

108 Пісня, псальма Давидова. Утвердилося серце мое, Боже! Заспіваю, похвальні пісні заспіваю; та й душа моя. **2** Пробудися, псалтире і гуслі! Збудимо ранню зорю. **3** Буду прославляти тебе, Господи, між народами, і співати тобі між племенами; **4** Бо милість твоя понад небеса велика, і правда твоя під облаки. **5** Будь возвищений, Боже, над небеса, і слава твоя нехай буде по всій землі! **6** Щоб спаслися твої любі, рятуй правицею твою, і вислухай нас! **7** Бог сказав в съятині своїй: Заторжествую, розділю Сіхему, і долину Суккот розміряю. **8** Мій Галад, мій Манас, і Єфрем — голови моєї твердині, Юда скептро мое. **9** Моаб чаша моя вмивальня; на Едому кину сандали мої. Філістійська земле, ликуй передо мною! **10** Хто проведе мене до города утврдженого, хто проведе мене аж до Едома? **11** Хиба не ти, Боже, що відкинув нас, хиба не вийдеш, Боже, з нашими військами? **12** Пішли нам поміч в тісноті! Марна надія на людську зашиту. **13** З Богом докажемо силу; і він розтопче гнобителів наших.

109 Проводиреві; псальма Давидова. Боже, хвало моя, не мовчи! **2** Бо губи грішника і губи зрадливі проти мене відчинились; брехливими язиками говорять проти мене. **3** Ненависними словами мене обступили, і безвинно напали на мене. **4** За любов мою ворогують на мене; я все молюся. **5** А вони мені злом за добро, за любов ненавистю відплатили. **6** Пусти на него беззаконника, і сатана нехай стойть праворуч у него. **7** Коли на суді стане, нехай вийде виноватий, і благаннє його нехай за гріх полічиться. **8** Нехай віку свого не звікує, а уряд його возьме інший! **9** Сини його будуть сиротами, а жінка його вдовою! **10** Нехай сини його, блукаючи, на

жебри розійдуться, і покинувши пустки свої, хліба просять! 11 Лихварь нехай все, що він має, загорне, й чужі люде працю його розхоплять! 12 Нехай нікого не має, хто постояв би в доброті до його, і нехай не буде нікого, хто б сиріт його помилував! 13 Потомство його нехай згине, в другому поколінню нехай ім'я його буде затерте! 14 Нехай згадаються перед Господом несправедливості батьків його, і гріх матері його нехай не затреться! 15 Нехай гріхи їх все будуть перед Господом, а він знищить пам'ять їх на землі! 16 Тому, що не було на думці в його, творити милість, що до смерти гнобив чоловіка нужденного і бідного і засмученого в серці. 17 Любив він проклін, нехай же спаде на його! Не любив благословення, нехай же ніколи не зазнає його! 18 Проклятtem, як одежою, зодягався, нехай же як вода просякне внутро його, і, як олій, кості його проникне! 19 Нехай буде йому одежою, котрою зодягається, і поясом, котрим все підперезується! 20 Така доля від Господа нехай буде ворогам моїм, і тим, що проти душі моєї зло говорять. 21 Ти ж, Господи, Боже, заступи мене задля імені твого! Блага бо милість твоя; спаси мене! 22 Я бо нужденний і бідний, і серце мое зранене в мене. 23 Як тінь, що простирається, я зникаю, як сарана положаюсь. 24 Коліна мої від посту охляли, і тіло мое змарніло. 25 І став я съміховиском для них; побачивши мене, головами своїми покидают. 26 Поможи мені, Господи, Боже мій! Спаси мене по милості твоїй! 27 Щоб люде знали, що се рука твоя, Господи, і твоє діло. 28 Нехай вони проклинають мене, а ти благослови! Встануть вони, то допусти сором на них, і дай зрадуватись слузі твому! 29 Вороги мої нехай соромом покриються і ганьбою своею, як плащом, обгорнуться. 30 Буду щиро прославляти Господа устами моїми, і серед збору хвалити його. 31 Бо він стоїть по правиці бідного, щоб спасти його від тих, що душу його судять.

110 Псалмъ Давидова. Сказав Господъ моему Господеві: Сядь праворуч коло мене, доки не положу ворогів твоїх підніжком тобі в ноги! 2 Жезло сили твоєї пришле Господъ із Сиона; царюй серед ворогів твоїх! 3 В день потуги твоєї буде нарід твій готовий у съятій оздобі; з лона зарева раннього спаде тобі роса молодості твоєї. 4

Клявся Господъ, і не пожалує того: Ти съященник по віki по постанові Мелхizedека. 5 Господъ по правиці в тебе сокрушає царів в день гніву свого. 6 Він зробить суд між народами, покривши землю трупом; розбивши голову, що над великою країною панує. 7 По дорозі пити ме з потока, тому піднімі він голову.

111 Аллілуя! Прославлю тебе, Господи, всім серцем, в раді праведних і в зборі. 2 Діла Господні велиki, явні всім, хто любується ними. 3 Діла його краса і величие; і справедливість його по віki. 4 Чудесні діла його незабуті; благий і милосердний Господь. 5 Він дає поживу тим, що бояться його; памятає вічно свій заповіт. 6 Явив силу діл своїх народовій своїму, щоб дати їм насліддє народів. 7 Діла руки його правда і правосуддє; всі заповіді його вірні; 8 Установлені на віki вічні; в правді і правоті виповнені. 9 Післав збавленнє народовій свому, поставивши на віki заповіт свій; съяте і страшне імя його. 10 Страх перед Господом — початок мудрості; добрий розум у всіх, що заповіді сповняють. Хвала його по віki вічні.

112 Аллілуя! Щасливий чоловік, що боїться Господа, що дуже любить заповіді його! 2 Насіннє його буде потужне на землі; буде благословений рід праведників. 3 Достаток і багацтво буде в домі його, і справедливість його буде по віki. 4 У темряві сходить съвітло праведникам; він благий і милосердний і справедливий. 5 Благо чоловікові, що милосердується і пожичає! Він докаже справу свою на суді; 6 Він бо по віki не захитається; память праведника буде вічна. 7 Від злой вістки не злякається; серце його безпечне, вповаючи на Господа. 8 Безпечне серце його; він не боїться, поки не побачить погибелі ворогів своїх. 9 Він роздає щедро, дає вбогим; справедливість його триває по віki; ріг його в славі буде возвисшений. 10 Побачить се грішник і розсердиться; скрегочучи зубами, буде пропадати; жаданнє грішників загине.

113 Аллілуя! Хваліте, слуги, Господа, хваліте імя Господнє! 2 Благословенне імя Господа від нині по віki вічні. 3 Від сходу сонця до його заходу да хвалять імя Господа! 4 Високо над

народами Господь, над небесами слава його. 5
Хто як Господь, Бог наш, що живе на висотах, 6
Що нахиляється, щоб поглянути на небеса і на
землю? 7 Що з пороху піднімає мізерного чоловіка,
з болота підносить бідного, 8 Щоб посадити його
поміж благородними, між благородними народа
свого? 9 Що дає неплідній жити в домі, як щаслива
синів мати.

114 Аллілуя! Як виходив Ізраїль з Египту, дім
Якова зпоміж людей чужої мови, 2 Стала
Юдея съятинею його, Ізраїль царством його. 3
Побачило море і розступилось, Йордан назад
повернувся. 4 Гори, як барани, скакали, горби —
як ягњята. 5 Чого ж се ти, море, розступилось? І
ти, Йордане, чого назад повернувся? 6 Ви, гори,
що як барани скачите? Ви, горби, як малі ягњята?
7 Здвигнись перед Господом, земле, перед Богом
Якова! 8 Що обернув скелю в озеро, й добув жерело
з кременистої опоки.

115 Не нам, Господи, не нам, но імені твому
дай славу по милості твоїй, по правді твоїй!
2 Чому мають казати народи: Де ж їх Бог? 3 Але
ж Бог наш на небесах; все, що любо йому, він
творить. 4 Божища їх — срібло і золото, твориво
рук чоловічих. 5 Мають уста, і не говорять; очі
мають, і не бачать; 6 Мають уші, і не чують; ніздра
мають, і нема в них нюху. 7 Руки їх не беруть; ноги
їх не ходять; не чути жадного голосу з їх горла. 8 Їм
рівні ті, що роблять їх, кожний, що на них вповає.
9 Ізраїлю, вповай на Господа! Він поміч їх і щит їх.
10 Доме Ааронів, уповай на Господа! Він поміч їх
і щит їх. 11 Ви, що боїтесь Господа, вповайте на
Господа! Він поміч їх і щит їх. 12 Господь спогадав
нас, він буде благословити: Благословити ме дім
Ізраїля, благословити ме дім Аарона. 13 Буде
благословити боящихся Господа, малих вкупі з
великими. 14 Помножить вас Господь, вас і дітей
ваших. 15 Нехай благословить вас Господь, що
соторвив небеса і землю. 16 Небеса, Господні
небеса, а землю дав дітям людським. 17 Мертві
не будуть хвалити Господа, нії всі ті, що йдуть
до місця мовчання. 18 Ми ж будем прославляти
Господа, від нині по віки. Хваліте Господа!

116 Люблю Господа; він бо почув голос мій,
благаннє мое; 2 Він бо прихилив до мене

ухо своє; буду призовати його по всій дні мої. 3
Обняли мене смертні пута, і підземна тіснота
постигла мене; в горю і в тузі я зостарівся. (*Sheol h7585*) 4 І призвав я ім'я Господа: Благаю тебе,
Господи, спаси душу мою. 5 Благий Господь і
справедливий; і милосердний Бог наш. 6 Господь
заступає простодушних; я знемігся, і він вирятував
мене. 7 Вернись, душа моя, до спокою твого! Бо
Господь добродій твій. 8 Ти бо спас душу мою від
смерти, очі мої від сліз, ногу мою від пропасті. 9
Буду ходити перед Господом в країні живих. 10 Я
вірував, тому й казав. Був я дуже прибитий. 11
Сказав у зворушенню моїм: всі люде обманьчів!
12 Чим віддячити мені Господеві за добродійства
його, створені мені? 13 Чашу спасення піднесу,
і ім'я Господа призову. 14 Сповню Господеві всі
обітниці мої, перед всім народом його. 15 Дорога
перед очима Господа смерть угодників його. 16
Благаю тебе, Господи, я бо слуга твій; я слуга твій,
син слугині твоєї; ти розбив кайдани мої. 17 Тобі
принесу жертву хвали, і призову ім'я Господа. 18
Сповню Господеві всі обітниці мої, перед усім
народом його, 19 У дворах дому Господнього,
серед тебе, Єрусалиме. Аллілуя!

117 Хваліте Господа, всі народи! Величайте
його, всі люде! 2 Бо велике милосердє
його над нами; і правда Господа пребуде по віki.
Хваліте Господа!

118 Прославляйте Господа! Він бо благий,
милість його пребуде по віki. 2 Нехай каже
Ізраїль, що вічна милість його. 3 Нехай каже дім
Аарона, що вічна милість його. 4 Нехай кажуть
боячіся Господа, що вічна милість його. 5 3 тісноти
кликає я до Господа; Господь вислухав мене,
вивів на простір широкий. 6 Господь зо мною,
не злякаюсь; що зможе чоловік заподіяти мені?
7 Господь зо мною між помічниками моїми, і я
побачу втіху мою над ненавидниками моїми. 8
Лучче вповати на Господа, як покладатись на
чоловіка. 9 Лучче вповати на Господа, як на князів
надіяється. 10 Всі народи обстутили мене; річ певна,
— в імени Господа я подужав їх. 11 Вони обстутили
мене, окружили мене; річ певна, — в імени Господа
я подужав їх. 12 Обслії мене, як пчоли; та потахли,
як огонь з тернини; річ певна — в імени Господа
я подужав їх. 13 Туго ти вдарив на мене, щоб

кинути мене на землю, але Господь допоміг мені. **14** Господь моя сила і моя пісня, він стався моїм спасенiem. **15** Голос торжества і спасення в шатрах справедливості; правиця Господня доказує діла потужні. **16** Піднялась правиця Господа; правиця Господя доказує діла потужні. **17** Не вмру, буду жити і росказувати про діла Господні. **18** Тяжко покарав мене Господь, та не віддав мене смерті. **19** Відчиніть мені ворота справедливості, я увійду ними, прославлю Господа. **20** Ось ворота Господні, праведники ввійдуть ними. **21** Буду прославляти тебе, ти бо вислухав мене, і стався спасенiem моїм. **22** Камінь, котрого відкинули будівничі, угольним каменем стався. **23** Від Господа се сталося; дивно се в очах наших, **24** Се день, що сотворив його Господь; радуймося і веселімся в йому! **25** О Господи, спаси! Господи, благаю тебе, пошли щасну долю! **26** Благословенний той, що в ім'я Господа приходить! З дому Господнього ми благословили вас. **27** Господь є Бог, і дав нам съвітло; привяжіть жертуv на празник мотузами до рогів жертівника. **28** Ти Бог мій, і буду прославляти тебе; Боже мій, тебе величати буду. **29** Прославляйте Господа! Він бо благий, бо милість його вічна!

119 Алеf. Блаженний, в кого дорога чесна, хто в законі Господа ходить! **2** Блаженний, хто съвідчення його хоронить, хто цілим серцем його шукає, **3** Хто кривди не робить, його дорогами ходить! **4** Ти велів заповіді твої пильно повнити. **5** Ой коли б дороги мої та вели мене, щоб устави твої хоронити! **6** Тоді б я не посоромився, на всі заповіді твої зважаючи. **7** Буду прославляти тебе, навчаючись законів справедливості твої. **8** Повнити му твої устави; не опусти мене зовсім. Бет. **9** Як держати ме чисто парень стежку свою? Коли дбати ме про неї після слів твоїх. **10** Цілим серцем моїм шукав я тебе; не дай мені відхилитись від заповідей твоїх! **11** Слово твое заховав я в серці моїм, щоб не согрішти проти тебе. **12** Благословен будь, Господи! Навчи мене уставів твоїх! **13** Устами моїми звіщав я присуди уст твоїх. **14** Дорогами съвідчені твоїх я більш любувався, як найбільшим баґацтвом. **15** Про заповіді твої буду промишляти, і стежок твоїх пильнувати. **16** В уставах твоїх мое милуванне; не забуду слова твого. Гімель. **17** Твори милість слузі твому, і буду

живти і слово твое хоринити! **18** Отвори очі мої, і побачу дива закону твого! **19** Я сторонній на землі, не крий від мене заповідей твоїх! **20** Втомилася душа моя від щоденного бажання за присудами твоїми. **21** Ти погрозив бутним, проклятим, що відступають від заповідей твоїх. **22** Одверни від мене сором і зневагу! Бо я хоронив съвідчення твої. **23** І князі засідають, змовляються проти мене; слуга ж твій про устави твої промишляє. **24** Съвідчення твої моя роскіш, моя рада. Далет. **25** До пороху пристала душа моя; оживи мене по слову твому. **26** Про дороги мої росказав я, і ти вислухав мене; навчи мене уставів твоїх! **27** Дай зрозуміти дорогу росказів твоїх, і буду промишляти про дивні діла твої. **28** Ние душа моя від смутку; підвигни мене, по слову твому! **29** Одверни від мене дорогу лъживу, і закон твій даруй мені! **30** Вибраv я дорогу вірності, твої присуди поставив перед собою. **31** Я пристав до съвідченъ твоїх; Господи, не дай осоромитись мені! **32** Пійду дорогою твоїх заповідей, коли зробиш простір серцю мому. Ге. **33** Навчи мене, Господи, дороги уставів твоїх, і додержу її до кінця життя. **34** Дай мені розум, і буду хоронити закон твій, і повнити з цілого серця. **35** Дай ходити стежкою заповідей твоїх! Бо в тому радість моя. **36** Нахиляй серце мое до съвідченъ твоїх, а не до користі. **37** Одверни очі мої, щоб марноти не бачили! Оживи мене в дорозі твоїй. **38** Сповни слово твое слузі твому, що благовіє перед тобою. **39** Одверни від мене сором, котрого я боюся! Твої бо присуди благі. **40** Глянь, я бажаю росказів твоїх; оживи мене правою твою. Вав. **41** І пошли мені милість твою, Господи, твое спасенне після слова твого! **42** Тоді дам відповідь кепкуючим з мене, бо я вповаю на слово твое. **43** І не відberi зовсім слова правди від уст моїх! Бо я вповаю на присуди твої. **44** І хоронити му закон твій, без устанку, все і по віki. **45** І буду ходити по широкому просторі; бо я шукав заповідей твоїх. **46** І перед царями говорити му про съвідчення твої і не посоромлюсь. **47** І мати му роскоші у заповідях твоїх, любих мені. **48** І простирати му руки мої до заповідей твоїх, любих мені; і про встанови твої промишляти му. Заін. **49** Спогадай слова до слуги твого, на котре казав мені вповати! **50** Се ж одрада для мене в горю моїм, що слово твое оживляло мене. **51** Бутні над

міру посьміялись з мене; та я не відхилився від закону твого. 52 Споминаю, Господи, суди твої одвічні, і даю серцю обраду. 53 Обгорнув мене гнів великий на беззаконних, що закон твій покинули. 54 Устави твої були піснями для мене в сторонній оселі моїй. 55 Ночами згадував я імя твоє, Господи, і повнив закон твій. 56 Сталось се зо мною, бо я хоронив прикази твої. Хет. 57 Сказав я, Господи, доля моя, повнити слова твої. 58 З цілого серця благав я тебе; будь милостивий для мене, по слову твому! 59 Про дороги мої промишляв я, і ноги мої повернулись до съвідченъ твоїх. 60 Я спішився і не гаявся, заповіді твоїй повнити. 61 Сйти беззаконних обгорнули мене; та не забув я закону твого. 62 О півночі встаю, щоб прославляти тебе за праведні суди твої. 63 Товариш я всім, що бояться тебе, і тим, що прикази твої шанують. 64 Милосердя твого, Господи, повна земля; навчи мене уставів твоїх. Тет. 65 Добро вчинив еси, Господи, слузі твому, по слову твому. 66 Настав мене на розум добрий і пізнаннє! Бо я вірив заповідям твоїм. 67 Як ще не був я впокорений, блукав я; тепер же сповняю слово твое. 68 Ти благий і благотворящий; навчи мене твоїх уставів! 69 Бутні зновили брехню проти мене; я сповняю твоїй веління. 70 Серце їх, мов від товщі потовстіло; моя роскіш в законі твому. 71 Благо мені, що був я впокорений, щоб уставів твоїх навчитись. 72 Лучший для мене закон уст твоїх, як тисячі золота і срібла. Йод. 73 Руки твої сотворили і приготовили мене; дай мені розум і навчусь заповідей твоїх. 74 Боящіся тебе побачать мене і звеселяться, що я вповав на слово твое. 75 Знаю, Господи, що суди твої справедливі, і що по правді ти покарав мене. 76 Милість твоя нехай буде обрадою для мене, по слову твому до слуги твого! 77 Змилосердися надо мною, то буду жити! Бо закон твій моя роскіш. 78 Допусти сором на бутніх! Вони бо понижили мене безвинно; я промишляю про веління твої. 79 Нехай обернутися до мене, хто съвідченъ твої знає. 80 Серце мое нехай буде без докору в уставах твоїх, щоб не осоромитись мені. Каф. 81 Душа моя тужить за спасеннем твоїм, я вповаю на слово твое. 82 Очі мої виглядають слова твого, я кажу: коли потішиш мене? 83 Я бо став, мов шкурлат у димі; уставів твоїх я не забув. 84 Чи довгий ще вік слузі твому? Коли зробиш суд над гонителями

моїми? 85 Бутні люди копали яму для мене, вони, що не ходять по закону твому. 86 Всі заповіді твої правда. Вони безвинно нападають на мене; допоможи мені! 87 Мало, що не знищили мене на землі; я ж не покинув заповідей твоїх. 88 Оживи мене по милості твоїй, і буду хоронити съвідченъ уст твоїх! Ламед. 89 На віки, Господи, слово твое стоїть твердо на небесах. 90 З роду в рід правда твоя; ти утверджив землю, і вона стоїть твердо. 91 По твоїй волі стоїть все до днешного дня, всі бо речі тобі служять. 92 Як би не закон твій, моя роскіш, я в біді моїй пропав би. 93 Ніколи не забуду приказів твоїх; ти бо ними оживив мене. 94 Я твій, спаси мене! Бо я сповняв повеління твої. 95 Засіли на мене беззаконники, щоб погубити мене; я ж на съвідченъ твої зважаю. 96 У всякої звершеної речі бачив я конець; заповідь же твоя вельми далеко сягає. Мем. 97 Як же любий мені закон твій! Цілий день думка моя про його. 98 Мудрішим став я над ворогів моїх через заповіді твої, вони бо все зо мною. 99 Понад усіх учителів моїх став я розумнішим, бо съвідченъ твої на думці в мене. 100 Більше розуму в мене, як в старців, бо я хоронив прикази твої. 101 Від всякої лихой стежки спиняю стопи мої, щоб хоронити слово твое. 102 Від присудів твоїх я не відхилився, бо ти, Боже, вчив мене. 103 Як солодкі слова твої для уст моїх, вони понад мід губам моїм! 104 Заповідьми твоїми розумним став я, тому ненавиджу всяку стежку лъживу. Нун. 105 Слово твое съвітільник перед ногами моїми, і съвітло на стежці моїй. 106 Я клявся хоронити присуди справедливості твоїї, і встою в слові моїм. 107 Над міру я похилився, Господи, оживи мене по слову твому! 108 Прийми ласкаво, Господи, добровільну жертву уст моїх, і навчи мене присудів твоїх. 109 Житте мое безустанно в небезпеці, та не забув я закону твого. 110 Заставили безбожні клітку на мене, та я від приказів твоїх не відхилився. 111 Съвідченъ твої як спадщину вічну взяв я, вони бо радість серця мого. 112 Я наклонив серце мое, повнити устави твої вічно аж до кінця. Самех. 113 В кого серце подвійне, ненавиджу, і закон твій люблю. 114 Ти еси мій притулок і щит мій; на слово твое вповаю. 115 Ідіть геть від мене, ви беззаконні, а я хоронити му заповіді Бога мого. 116 Допоможи мені по слову твому, щоб

жити мені, і не дай осоромитись в надії мої! 117 Підопри мене, і я спасуся, і буду все пильнувати уставі твої. 118 Ти всіх відкинув, що від уставів твоїх відхилились, бо мантійства їх лъживі. 119 Як жужлі, так відгорнув ти всіх беззаконників землі, тому люблю я съвідчення твої. 120 Від страху перед тобою жахається тіло мое, і судів твоїх я боюся. Аїн. 121 Творив я суд і справедливість; не віддай мене ворогам у руки! 122 Слузі твому будь порукою до доброго; не дай бутним пригнічувати мене! 123 Очі мої нетерплячо визирають спасення твого, і слова справедливості твоєї. 124 Яви ласку твою слузі твому, і навчи мене уставів твоїх. 125 Я твій слуга, дай мені зрозумінне, і пізнаю съвідчення твої. 126 Пора Господеві до діла; вони закон твій зломили. 127 Тому люблю заповіді твої над золото і над щире золото. 128 Тому всі прикази твої вважаю зовсім правими; ненавиджу кожну стежку лъживу. Пе. 129 Дивні съвідчення твої, тому хоронить їх душа моя. 130 Обявлене слово твое просъвічує, дає зрозумінне людям простодушним. 131 Устами отвергтими лакнув я, бо заповідей твоїх бажав. 132 Повернися до мене і помилуй мене, як милуеш тих, що ім'я твое люблять. 133 Утверди шаги мої в слові твоїм, і не дай неправоті запанувати надо мною! 134 Вибави мене з неволі людської, то буду сповняти веління твої. 135 Засъвіти лицем твоїм над слугою твоїм, і навчи уставів твоїх! 136 Потоком плинуть сльози з очей моїх, бо люде не хоронять закону твого. Цаде. 137 Справедлив еси, Господи, і праві суди твої. 138 Ти заповідав съвідчення твої в справедливості і в повній вірності. 139 Ревність моя сушить мене, напасники бо мої забули слова твої. 140 Слово твое випробоване, і любе слузі твому. 141 Малий я і мізерний; та не забув приказів твоїх. 142 Справедливість твоя, вічна справедливість, і закон твій правда. 143 Скорбота і горе постигли мене; та заповіді твої роскіш моя. 144 Справедливість съвідчені твоїх вічна; дай мені зрозумінне, і жити my! Коф. 145 З цілого серця кликав я; вислухай мене, Господи! Устави твої хоронити my. 146 До тебе кликав я; спаси мене і съвідчення твої сповнили my. 147 Перед досъвітом вставши, благав я; вповав на слово твое. 148 Очі мої випереджували сторожу нічню, щоб над словом твоїм промишляти. 149 Почуй голос мій по милості твоїй; Господи, по суду твому оживи мене. 150

Приближились ті, що задумали лихо; від закону твого вони далеко стали. 151 Близько еси, Господи, і всі заповіді твої правда. 152 Від давна знаю із съвідчені твоїх, що ти утвердив їх на віки. Реш. 153 Споглянь на горе мое і вибави мене! Я бо не забув закону твого. 154 Заступи справу мою і визволи мене! Оживи мене по слову твому! 155 Dalеко від беззаконних спасенне, вони бо не дбають про уставі твої. 156 Велика милість твоя, Господи; оживи мене по правосуддю твому. 157 Багацько в мене напасників і гнобителів моїх; від съвідчені твоїх я не відхилився. 158 Бачив я невірних, і вони були огидою для мене, бо не хоронили слова твого. 159 Дивись, як я люблю веління твої; по милості твоїй, Господи, оживи мене! 160 Основа слова твого правда, і всякий присуд справедливості твоєї вічній. Шін. 161 Безвинного гонили мене дуки; та слова твого бойтесь серце мое. 162 Радію словом твоїм, як той, хто здобич велику находити. 163 Брехню ненавиджу й гидую нею; закон твій люблю я. 164 Сім раз у день хвалю тебе за присуди справедливості твоєї. 165 Великим спокоєм радуються ті, що люблять закон твій і нема для них спотикання. 166 Я вповав на спасенне твое, Господи, і сповняв заповіді твої. 167 Душа моя хоронила съвідчення твої, і вони мені вельми любі. 168 Твої веління і съвідчення сповняв я, всі бо дороги мої перед тобою. Тав. 169 Мое благаннє нехай прийде близько до тебе, Господи! Дай мені зрозумінне, по слову твому. 170 Мое моленнє нехай дійде до тебе! Вирятуй мене, по слову твому. 171 Уста мої віддадуть хвалу тобі, коли навчиш мене уставів твоїх. 172 Язык мій грімко промовить слово твое, всі бо заповіді твоїї справедливість. 173 Простягни руку твою на поміч мені! Твої бо веління вибрав я. 174 Тужив я за спасеннем твоїм, Господи, і закон твій роскіш моя. 175 Дай жити душі моїй, і буде тебе хвалити, і присуди твоїї нехай помогуть мені! 176 Блокаю, мов вівця заблудивша; шукай слугу твого! Я бо не забув заповідей твоїх.

120 Посходня пісня. До Господа покликав я в тісноті моїй, і він вислухав мене. 2 Господи, визволи душу мою від уст лъживих, від язика зрадливого! 3 Що дастъ тобі, і що причинить тобі язык зрадливий? 4 Гострі стріли потужного і

тернове угля. 5 Горе мені, що проживаю у Мосохах, перебуваю в шатрах Кедарських! 6 Довго жила душа моя між тими, що ненавидять спокою. 7 Я бажаю спокою, як же про се говорю, то вони за війною.

121 Посходня пісня. Очі мої підношу на гори, звідки поміч моя прийде. 2 Поміч моя від Господа, що створив небо і землю. 3 Не дасть нозії твоїй спіткнутись; твій сторож не дрімає. 4 Бач! Сторож Ізраїля не задрімає, і не засне він. 5 Господь сторож твій, Господь тінь твоя, праворуч у тебе. 6 Не вдарить на тебе сонце в день, ні вночі місяць. 7 Господь заступить тебе від всякого лиха, він заступить душу твою. 8 Заступить Господь вихід твій і вхід твій від нині по віki.

122 Посходня пісня Давидова. Звеселився я, коли казали мені: Ходім до дому Господнього! 2 Наші ноги стояти муть у брамах твоїх, Єрусалим! 3 Єрусалим! Збудований, як город, кріпко замкнутий, 4 Куди покоління приходять, покоління Господнє, на съвідченіє Ізраїля, ім'я Господнє прославляти! 5 Там бо стоять престоли суду, престоли дому Давидового. 6 Просоїть спокою для Єрусалиму! Нехай дасть Бог щасну долю тим, що люблять тебе! 7 Нехай буде мир серед мурів твоїх, і супокій певний в палацах твоїх! 8 Задля братів моїх і другів моїх скажу: мир з тобою! 9 Ради дому Господа, Бога нашого, всякого добра тобі бажаю.

123 Зняв я очі мої до тебе, живущий на небесах! 2 Ось бо, як очі слугів на руку панів своїх, як очі служки на руку господині своєї, так позирають очі наші на Господа, Бога нашого, аж помилує нас. 3 Помилуй нас, Господи, помилуй нас! Бо надто ми наситились від погорди; 4 Душа наша надто наситилась від посьмішки ледачих, від погорди бутних людей.

124 Посходня пісня Давидова. Як би не Господь, що був з нами — скажи бо Ізраїлю! — 2 Як би не був Господь з нами, коли люди проти нас встали, 3 То живцем проковтнули б нас, як запалав гнів їх проти нас; 4 Затопили би нас води, рвучі потоки залили б душу нашу; 5 З шумом пронесли б ся буйні води понад душою нашою. 6 Благословен Господь, що не дав нас зубам їх на здобич. 7 Душа

наша спаслась, як пташина із сельця птахоловця; сельце розірвалось, і ми спаслися. 8 Поміч наша в імені Господа, що створив небо і землю.

125 Посходня пісня. Вповаючи на Господа подібні гори Сиону, що не хитається і вічно перебуде. 2 Кругом Єрусалиму гори; так і Господь кругом народу свого, від нині по віki. 3 Бо жезло беззаконня не спочине на долі праведних, щоб праведні не простягли рук своїх на кривду. 4 Благотвори, Господи, добром і людям щирого серця! 5 Хто ж повернув на свої криві дороги, того поверне Господь вкупі з тими, що беззаконнє роблять. Мир Ізраїлеві!

126 Посходня пісня. Як вертав Господь невольників Сиона, були ми, наче в сні нам здавалось. 2 Тоді були уста наші повні втіхи, а з губ наших пісні лунали. Тоді між народами казали: Велике діло створив Господь над ними! 3 Велике диво явив Господь над нами; ми раділи серцем. 4 Верни, Господи, невольників наших, як потоки на спражену землю! 5 Хто сіє з слізами, той збере з піснями. 6 Іде з плачем, несе сім'я сіяти; вертає домів веселій, несучи снопи свої.

127 Посходня пісня Соломонова. Коли Господь не буде дому, даремно трудяться будівничі; коли Господь не стереже міста; даремне пильнує сторожа. 2 Даремне встаєте ви рано, лягаєте пізно, і єсце хліб гіркий; дає він і сон тим, кого любить. 3 Ось і діти, насліддє Господнє, плід тілесний народа. 4 Як стріли в руках сильного, так сини молодого віку. 5 Щасливий чоловік, що наповнив ними сагайдака свого! Не осоромляться вони, говоривши у воротях з ворогами.

128 Посходня пісня. Щасливий всякий чоловік, що боїться Господа, що дорогами йогоходить. 2 Бо живити мешся працюю рук твоїх; будеш щасливий, і добре тобі буде. 3 Жінка твоя буде серед дому твого, як плодовитий кущ виноградний; сини твої, як відрослі на дереві оливному кругом стола твого. 4 Ось, так буде благословенний чоловік, що Господа боїться. 5 Благословити ме тебе Господь із Сиона, і нехай дасть тобі бачити щасливу долю Єрусалиму по всій дні життя твого, 6 і бачити діти дітей твоїх! Мир Ізраїлеві!

129 Посходня пісня. Часто неволили мене від молодості моєї, — нехай скаже Ізраїль — **2** Часто неволили мене від молодості моєї, все ж таки не подужали мене. **3** На хребті в мене орали плугатарі, побороздили довгі скиби свої. **4** Господь справедливий; він порозрізував посторонки беззаконних. **5** Нехай осоромляться і відступлять всі ненавидячі Сиона! **6** Нехай будуть, як трава на криші, що скорше сохне, ніж вирвутъ її, **7** Котрою жнець не наповнить жмені своєї, ні вязальниця лона свого; **8** А прохожі не скажуть: Помагай Бог вам! Благословимо вас імям Господнім.

130 Посходня пісня. З глибині кличу до тебе, Господи! **2** Господи, почуй голос мій. Нехай слухи твої повернуться до голосу мого благання! **3** Коли ти, Господи, будеш памятати несправедливості, — Господи, хто встоїть? **4** Та в тебе є помилування, щоб люде благовіли перед тобою. **5** Надіюсь на Господа; душа моя надіється, і вповаю на слово його. **6** Душа моя дожидає Господа, більше як сторожа ранку, як сторожі ранку. **7** Вповай, Ізраїлю, на Господа! Бо в Господа милість і багацтво спасення в його. **8** І він спасе Ізраїля від всіх несправедливостей його.

131 Посходня пісня Давидова. Господи! Не виносишся серце мое, ні гордують очі мої; і не ганяю за речами, що за великі і за дивні для мене. **2** Чи не втихомирив я і не заспокоїв душу мою, як відлучене дитяtko при матері свої? Душа моя, як відлучена дитинка, в мене. **3** Вповай, Ізраїлю, на Господа від нині по віki.

132 Посходня пісня. Спогадай, Господи, Давида і всі скорби його. **2** Як він клявся Господеві, робив обітницю могучому Богу Якова: **3** „Не ввійду до шатра дому моого, не ляжу на постелі відпочити; **4** Не дам спати очам моїм, ні дрімати повікам моїм, **5** Поки не знайду для Господа оселі, дому для Бога Якова!“ **6** Ось ми чували про неї в Ефраті, знайшли її на полях Яарських. **7** Ходімо, ввійдемо до дому його, поклонимось у піdnіжя ніг його! **8** Встань, Господи, поступи на місце спокою твоого, ти і скеня сили твої. **9** Священники твої нехай правдою зодягнутися, а угодники твої нехай торжествують! **10** Задля Давида, слуги твої, не відсилай від себе

лице помазанця твого! **11** Клявся Господь Давидові правою, не відступить він від неї: З плоду тіла твого посаджу на твоїм престолі. **12** Коли сини твої хоронити муть заповіт мій і веління мої, котрих навчу їх, то й сини їх по всі часи седіти муть на твоїм престолі. **13** Бо Господь вибрав собі Сиона, бажав його собі за оселю. **14** Ось місце мого вічного спокою; ту оселюся, бажав бо я того. **15** Буду щедро благословити їду його, вбогих його хлібом до сита нагодую. **16** Священників спасеннем зодягну, і побожні люде його радуватись будуть. **17** На тому місці дам рости рогові Давида; я приготовив світильника для помазанця мого. **18** Ворогів його соромом покрию, а на йому сияти ме корона його.

133 Посходня пісня Давидова. Глянь, як добре і як любо, коли брати живуть вкупі! **2** Як пахуще миро на голові, що на бороду спадає, на бороду Аарона, що спадає на край одежі його; **3** Як роса Єрмонська, що на горби Сиона спадає; там бо післав Господь людям благословенне і житте по віki.

134 Посходня пісня. Нуте, прославляйте Господа, всі слуги Господні, що по ночам стоїте в домі Господньому! **2** Підносіте руки ваші до съвятинї, і хваліте Господа! **3** Нехай благословить тебе Господь із Сиона, що сотворив небо і землю!

135 Аллілуя. Хваліте імя Господа! Хваліте його, слуги Господні! **2** Що стоїте в домі Господньому, у дворах дому Бога нашого. **3** Хваліте Господа, благий бо Господь; съпівайте псалими імені його, воно бо любе. **4** Бо Господь вибрав собі Якова, Ізраїля — як власність свою. **5** Знаю бо, що Господь великий, і Владика наш понад усіма богами. **6** Все, що Господеві подобається, творить він на небесах і на землі, на морях і в глибинях. **7** Підносить хмари понад землю, дає дощ з близнаками, виводить вітра із сковищ його. **8** Він повбивав перворіднів в Єгипті, від чоловіка до скоту. **9** Явив ознаки і чудеса перед тебе, Єгипте, над Фараоном і над всіма слугами його; **10** Погромив великі народи, і повбивав потужних царів: **11** Сигона, царя Аморійського, і Ога, царя Базанського, і всі царства Канаанські; **12** І віддав землю їх в насліддє Ізраїлю, в насліддє народовіному. **13** Господи, імя твоє вічне; Господи,

пам'ять твоя з роду в рід. 14 Бо Господь зробить суд над народом своїм, і змилосердиться над своїми слугами. 15 Божища народів — срібло й золото, твориво рук людських. 16 Уста мають, і не заговорять; очі мають, і не бачать; 17 Уші мають, і не чують, і в устах їх нема диху. 18 Рівні їм ті, що роблять їх, кожний, що на їх вповає. 19 Доме Ізраїля, прославляйте Господа! Доме Аарона, прославляйте Господа! 20 Доме Левії, прославляйте Господа! Боячіся Господа, прославляйте Господа! 21 Да буде благословен Господь від Сиона, що живе в Єрусалимі! Аллілуя!

136 Хваліте Господа! Він бо благий, милість його вічна. 2 Хваліте Бога над богами! Бо милість його вічна. 3 Хваліте Пана над панами! Бо милість його вічна; 4 Він один творить чудеса, бо милість його вічна; 5 Він премудро створив небеса, бо милість його вічна; 6 Він утверджив землю над водами, бо милість його вічна; 7 Він створив великі съвітла, бо милість його вічна; 8 Сонце, що має правити в день, бо милість його вічна; 9 Місяць і зорі, що мають правити в ночі, бо милість його вічна; 10 Він покарав Египет на перворіднях, бо милість його вічна; 11 Вивів зміж них Ізраїля, бо милість його вічна; 12 Сильною рукою і піднесеним рамям, бо милість його вічна; 13 Він розполовив Червоне море, бо милість його вічна; 14 І провів Ізраїля крізь його, бо милість його вічна; 15 А Фараона і військо його кинув у Червоне море, бо милість його вічна; 16 Провів нарід свій через пустиню, бо милість його вічна; 17 Погромив царів великих, бо милість його вічна; 18 Повбивав царів потужних, бо милість його вічна; 19 Сигона, царя Аморійського, бо милість його вічна; 20 І Ога, царя Базанського, бо милість його вічна; 21 І землю їх дав в насліддє, бо милість його вічна; 22 В насліддє Ізраїлеві, слузівому, бо милість його вічна; 23 Він спогадав нас, як ми були пониженні, бо милість його вічна; 24 Вирятував нас від ворогів наших, бо милість його вічна; 25 Він дає поживу всякому тілу, бо милість його вічна; 26 Хваліте Господа небесного! Бо милість його вічна.

137 Над ріками Вавилона, там сиділи ми і плакали, як Сиона спогадали. 2 На вербах її повішали ми псалтирі наші. 3 Там бо захотіли від нас слова пісні і радості ті, що в неволю нас забрали,

знущались над нами: „Нуте, засьпівайте нам пісень Сионських!“ 4 Як же нам пісень Господніх на чужій землі съпівати? 5 Коли забуду тебе, Ерусалими, нехай праву руку мою відніме в мене! 6 Нехай язык мій прилипне до гортані моєї, коли не згадаю тебе, як не поставлю Єрусалима над усім радощі мої! 7 Не забудь, Господи, день Єрусалима синам Едомським, що кричали: Руйнуйте, до нащадку його руйнуйте! 8 О дочко Вавилона, ти окаянна! Щасливий, хто відплатить тобі все, що ти заподіяла нам. 9 Щасливий, хто, вхопивши діточок твоїх, розіб'є їх о камінь!

138 Давидова. Буду прославляти тебе з цілого серця, і псальми тобі съпівати перед потугами. 2 Буду поклонятись перед съвятим храмом твоїм, і хвалити імя твоє задля милості і правди твоєї; ти бо над усе возвеличив слово твое і ім'я твое. 3 В день, як я кликав тебе, ти озвався до мене; ти підняв силу душі моєї. 4 Будуть прославляти тебе, Господи, всі царі землі, коли почують слова уст твоїх; 5 будуть съпівати про дороги Господні, і про велику славу Господню! 6 Господь високо; але він бачить понижено, і гордого з далека пізнає. 7 Коли жити му в тісноті, ти оживиш мене; проти лютості ворогів моїх простреш руку твою, і правиця твоя заступить мене. 8 Господь докінчить за мене; Господи, милість твоя вічна! Не покидай діла рук твоїх!

139 Проводиреві хора; псальма Давидова. Господи! Ти розглянув мене, і пізнав. 2 Ти знаєш, коли я сяду, і коли встану; ти з далека розумієш думки мої. 3 Ти бачиш стежку мою і місце відпочинку, і всі дороги мої знаєш. 4 Во ще нема слова на языку в мене, а вже ти Господи, добре все знаєш. 5 З заду і з переду обступив мене! і руку свою положив на мене. 6 Розумінне, надто — дивне, надто високе для мене, не здолю забагнути його. 7 Куди йти мені перед духом твоїм, куди втекти мені від лиця твого? 8 Зійшов би я на небо, — ти там еси; спочив би я під землею, і там ти еси. (Sheol h7585) 9 Взяв би я крила в зорі ранньої, та й на самому краю моря осівся, 10 І туди б рука твоя провела мене, і правиця твоя попала. 11 І сказав би я: Тьма таки покриє мене, то й вночі стане съвітло кругом мене. 12 І тьма не затмить перед тобою, і ніч ясніє як день; тьма — одно що

съвітло. 13 Ти соторив внутро мое; ти зложив мене в утробі матері моєї. 14 Прославляю тебе за те, що дав снагу мені предивну. Діла твої чудесні, душа моя добре се знає. 15 Не були втаєні кості мої перед тобою, коли в тайні постав я, як тая грудка в долішніх місцях землі штучно зложена. 16 Очі твої бачили зародок мій, і в книзі твоїй все було записано; минали дні, як кості творились, від часу того, як ще ні одній не було. 17 Як любі для мене думки твої, Боже! Як велика безліч іх! 18 Полічив би, та більше іх, як піску. Пробуджаюсь, і я ще з тобою. 19 О коли б ти, Боже, погубив беззаконника! І ви, людожери, відступітесь геть від мене!... 20 Та ворогів твоїх, що згадують тебе для беззаконня, що за марним ганяють. 21 Чи не мати мені ненависті проти тих, що тебе ненавидять, і не гидитись тими, що проти тебе встали? 22 Повною ненавистю ненавижу їх; вони вороги в мене. 23 Розглянь мене, Боже, і пізнай серце мое! Випробуй мене, і пізнай думки мої! 24 І подивись, чи йду я дорогою труду, і веди мене дорогою вічною.

140 Проводиреві хора; псальма Давидова.

Визволи мене, Господи, від лихих людей! Від чоловіка насильного, заступи мене! 2 Котрі злобу в серці замишляють, що дня до бою збираються. 3 Гострять язик свій, як у змія; їдь гадюча в устах іх. 4 Сохрани мене, Господи, від рук беззаконного, від чоловіка насильного заступи мене, котрі задумали спинити кроки мої. 5 Горді тайно заставили на мене сіла і посторонки, розіпняли сітку при дорозі, западню приготовили для мене. 6 Сказав я до Господа: ти Бог мій! Почуй, Господи, благаннє мое! 7 Господь — Владика мій, твердиня снасення мого; ти покрив голову мою в день бою. 8 Не дай, Господи, напасникові оскому зігнати, не пособи задумам його! Не дай вознестишь їм. 9 Отрута окружаючих мене, зараза з уст іх нехай на них самих спаде. 10 Нехай посиплеться на них горюче угілля! Нехай Бог кине їх в огонь, у вир, щоб не спаслися! 11 Чоловіку злорічливому, щоб не було життя йому на землі; чоловіка насильного, щоб злоба у пропасті його загнала. 12 Я знаю, що Господь явить правосуддє пригнобленим, справедливість бідним. 13 І будуть праведні імѧ твоє прославляти, щирі серцем лиць твоє оглядати.

141 Псальма Давидова. Господи! До тебе кликав я, поспіши до мене! Почуй голос мій, коли до тебе взываю! 2 Буде ж молитва моя, як кадило, перед тобою, простираннє рук моїх, як жертва вечірня! 3 Постав, Господи, сторожу губам моїм! Пильний дверей уст моїх! 4 Не дай серцю мому до злого прихилятись, в неправоті з людьми накладати, що беззаконне творять; та ѹ щоб не бути мені учасником ласощів їх. 5 Нехай покарає мене праведний, — се доброта; нехай докоряє мене, — се олиця на голову; не одвернеться голова моя, бо навіть за лихі їх вчинки буде моя молитва за них. 6 Як скинуть суддів їх стрімголов із скелі, тоді буде чути слова мої, які вони мілі. 7 Як земля з'орана і розбитта, так кості наші розсиплються в челюстях пропасті підземної. (*Sheol h7585*) 8 Та на тебе, Господи, Владико мій, очі мої поглядають, на тебе вповаю; не відкінь душі моєї! 9 Сохрани мене від сіл, що вони заставили на мене, і від западні тих, що творять діла беззаконні! 10 Дай беззаконним попасти в їх власні сіти, а мені перейти мимо.

142 Научна пісня Давидова. Молитва, як був в печері. Голосом моїм взываю до Господа, голосом моїм до Господа молюся. 2 Виллю перед ним жаль мій, виявлю перед ним тісноту мою. 3 Як дух мій знемігся в мене, то знов ти стежку мою. На дорозі, де ходив я, заставили тайно сіла на мене. 4 Гляну правобіч мене, та ѹ бачу: нема нікого, хто б пізнав мене; нема жадного притулку для мене, ніхто не дбає про душу мою. 5 До тебе взвивав я, Господи, кажучи: Ти мое прибіжище, моя доля в країні живих! 6 Зглянись на поклик мій, бо я вельми знемігся; спаси мене від гонителів моїх, вони бо надто сильні для мене. 7 Виведи з темниці душу мою, да прославлю імя твое! Праведні обступлють мене, коли явиш мені милість твою.

143 Псальма Давидова. Господи, вислухай молитву мою, нахили ухо до благання мого! Вислухай мене по вірності твоїй, по справедливості твоїй! 2 І не входи в суд із слугою твоїм, ніхто бо з живих не оправдиться перед тобою. 3 Бо ворог слідить душу мою, топче житте мое до землі, закопує мене у темних місцях, як мерців давно померших. 4 І дух мій охляв в мене,

серце мое ние. 5 Згадаю дні давні, про діла твої промишляючи; думаю-гадаю над творивом рук твоїх. 6 До тебе простираю руки мої; як спрагнена земля, так душа моя тебе жадає. 7 Поспіши, Господи, вислухай мене! Дух мій холоне. Не крій лиця свого передо мною! ато буду як ті, що йдуть в домовину! 8 Вранці дай почути милість твою! Бо на тебе вповаю. Яви мені дорогу, котрою ступати маю! Бо до тебе підношу душу мою. 9 Рятуй мене, Господи, від ворогів моїх! До тебе прибігаю. 10 Навчи мене творити волю твою! Ти бо еси Бог мій; дух твій благий нехай по рівнині веде мене. 11 Задля імені твого, Господи, оживи мене; у твоїй справедливості виведи душу мою з тісноти! 12 А по милості твоїй вигуби ворогів моїх, і гнобителів душі моєї занапасти! Я бо слуга твій.

144 Давидова. Благословен Господь, скеля моя; він навчає руки мої до бою, до війни палці мої! 2 Він моя милість і огорода моя, твердиня моя висока і мій спаситель; щит мій, і той, на кого я вповаю, котрий корить народ мій під мене. 3 Господи, що таке чоловік, щоб тобі знати про його, той син чоловічий, щоб ти зважав на його? 4 Чоловік, як той подих; дні його, як тінь, що перелітає. 5 Господи, прихили небо твое, і зійди на долину! До гір торкнися, нехай задимують! 6 Бліскай близкавками, і розсип їх! Пусти стріли твої, й замішай їх! 7 Простри руку твою з висоти, вихопи мене, і вирятуй із вод великих, із руки чужинців. 8 Уста їх про марне говорять, а правиця їх є правиця брехні! 9 Боже, нову пісню тобі заспіваю, на псалтирі десятострунній до похвальної пісні тобі заграю; 10 Тобі, що даєш спасенне царям, ізбавляєш Давида, слугу свого, від меча смертиносного. 11 Вихопи мене і вирятуй з руки чужинців, котрих уста про марне говорять, а котрих правиця є правиця брехні! 12 Щоб сини наші були, як висадки, зрошені в їх молодості; дочки наші стрункі, як тесані стовпи угольні збудованої палати; 13 Щоб засіки наші були повні, всяким хлібом багаті; щоб скотина наша тисячма множилася, десятки тисяч по вертепах наших; 14 Щоб корови наші телились; щоб не було влому, і жадного убитку, і жадної лайки на улицях наших. 15 Щасливий нарід,

в котрого така доля! Щасливий нарід, котрому Господь — Бог його!

145 Похвальна пісня Давидова. Вознесу тебе, мій Боже, і царю, і буду прославляти імя твое по віki. 2 Щодня буду величати тебе, і імя твое хвалити по віki. 3 Великий Господь і вельми достойний хвали, і величче його недослідиме. 4 Рід перед родом прославить твори твої, і звістить про могутчі діла твої. 5 Роскажу про пишну красу величчия твого, і про чудеса твої, 6 Будуть говорити про силу страшних діл твоїх, а я звіщу про великих діла твої. 7 Вознесуть пам'ять за велику благість твою, і піснями прославлять справедливість твою. 8 Господь ласкавий і милосердний, до гніву повільний і милостю великий. 9 Господь благий до всіх, і милосердє по над усім діла його. 10 Возхвалять тебе, Господи, всі творива твої, а праведні твої люде прославлять тебе. 11 Будуть розказувати про величче царства твого, і проповідувати про силу твою, 12 Щоб явити дітям людським потужні діла його, і пишну славу царства його. 13 Царство твое, царство всіх віків, і влада твоя через всі роди. 14 Господь піддержує всіх падаючих, і підносить всіх похилившихся. 15 Очі всіх на тебе споглядають, і ти даєш їм свого часу поживу їх. 16 Одкриваєш руку свою, і насичуєш всяке живе, як котре бажає. 17 Господь справедливий у всіх дорогах своїх, і благий у всіх ділах своїх. 18 Господь близько до всіх, хто кличе його, до всіх, що кличути його в правді. 19 Він сповняє бажаннє тих, що бояться його; чує благаннє й спасає їх. 20 Господь хоронить всіх, що люблять його, а беззаконних погубляє. 21 Да звістя ти хвалу Господню уста мої; і всяке тіло да прославить святе імя його по віki!

146 Аллілуя! Хвали, душа моя, Господа! 2 Буду хвалити Господа, поки життя мого, буду съпівати псальми Богові моєму, поки мене стане. 3 Не вповайте на князів, на сина чоловічого; нема в його спасення! 4 Вийде дух з його, знов до землі своєї він вертає; того ж дня самого задуми його марово стали. 5 Щасливий той, кому дає поміч Бог Якова, в кого надія на Господа Бога його! 6 Що сотворив небо і землю, море і все, що в йому; що стереже вірність по віki; 7 Творить правосуддє пригнобленим, дає хліба голодним. Господь

вязнів визволяє. 8 Господь сліпим очі вітворяє, Господь пригноблених підносить, Господь любить праведних; 9 Господь захожих заступає, він сироту і вдову піддержує; а дорогу беззаконних на бік повертає. 10 Да царствує по віки Господь, Бог твій, Сионе, з роду в рід. Аллилуя!

147 Хваліте Господа! Бо се благо; съпівайте

Богові нашому, бо се любо; пісня похвальна належить ся йому. 2 Господь буде Єрусалима, він збирає прогнаних людей Ізраїля. 3 Він сціляє розбитих серцем, і завязує рані їх. 4 Він перелічує безліч зівізд, і кожну ім'ям називає. 5 Великий наш Владика, і велика його сила; розумінню його нема міри. 6 Господь нужденних підносить, а беззаконних принижує до землі. 7 Засьпівайте Господеві похвальну пісню! Съпівайте псалими Господеві нашему при гуслях! 8 Він хмарами покриває небо, і посилає дощ на землю, він ростить траву на горах; 9 Дає скотині поживу її, і молодим крукам, що квилять. 10 Не в силі коня він любується, і не стегна пареня йому до вподоби. 11 Господеві любі боячіся його, і хто вповає на милість його. 12 Возвісти славу Господеві. Єрусалиме! Хвали, Сионе, Бога твого! 13 Він бо укріпив засуви брам твоїх, благословить дітей твоїх серед тебе; 14 Ставить мир у твоїх границях, насичує тебе плодом пшениці; 15 Він посилає слово твое на землю, і скоро несуться глаголи його; 16 Дає сніг, як вовну, як попіл, іней розсипає; 17 Кидає град грудками; хто встойть перед його морозом? 18 Пошле слово свое, і все тане; подує вітром своїм, — шумять води. 19 Він звіщає слово свое Якову, устави свої і присуди свої Ізраїлю. 20 Жадному народові не вдіяв того, і присудів його вони не пізнали. Алилуя!

148 Аллилуя! Хваліте Господа з небес, хваліте

його на висотах. 2 Хваліте його, всі ангели його! Хваліте його, всі войнства небесні! 3 Хваліте його, сонце і місяць! Хваліте його, всі ясні зорі! 4 Хваліте його, ви небеса небес, і ви води над небесами! 5 Да хвалять ім'я Господне! Він бо велів, і вони сотворились, 6 I поставив їх на всі часи і на віки; положив закони, і не переступлять їх. 7 Хваліте Господа, земні творива, ви велетні морські і всі безодні! 8 Огонь і гряд, сніг і мрака, ти бурний віtre, що сповняєш слово його; 9 Ви гори і узгіря,

садовина і всі кедри, 10 Дики ззвіри і всякий скот, повзаюча ззвіріна і пташина крилата; 11 Ви царі землі і всі народи, ви князі і всі судді землі; 12 Ти юнацтво і ви дівчата, ви старі з діточками! 13 Да хвалять ім'я Господа! Бо вивислилось ім'я тілько його одного, величе його над землею і небесами. Аллилуя!

149 Аллилуя! Засьпівайте Господеві нову пісню,

хвалу його в соборі праведних його! 2 Да звеселиться Ізраїль Створителем своїм; сини Сиона да зрадуються Царем своїм! 3 Да хвалять ім'я його хором, при тимпанах і гуслях засьпівають йому похвальні пісні! 4 Бо Господь любується своїм народом; він украшає смиренних спасеннем. 5 Да торжествують праведні в славі, радуються на ложах своїх! 6 Славославія Богу в устах їх, і обосторонь гострий меч в руці їх, 7 На одмінне народам і кару племенам; 8 Щоб царів їх в кайдани забити, й дуків їх в желізні пута закувати; 9 Сповнити над ними суд написаний. Така слава для всіх угодників його. Хваліте Господа!

150 Аллилуя! Хваліте Господа в съвятинѣ його!

Хваліте його в ширині сили його! 2 Хваліте його за діла його велики! Хваліте його по великості величчя його! 3 Хваліте його при голосах трубних! Хваліте при псалтири і гуслях! 4 Хваліте його хором і при тимпанах! Хваліте його при струнах і органах! 5 Хваліте його при цимбалах звучних! Хваліте його при цимбалах гучних! 6 Все, що діше, да хвалити Господа! Аллилуя!

Приповіті

1 Приповіті Соломона Давиденка, царя Ізраїльського, 2 Щоб познати премудрість і науку та зрозуміти слова розсудні; 3 Щоб присвоїти собі вправу в розважуванні, правосуді, в суді та правості; 4 Щоб подати простакам понятливість, а молодикові знаннє й обачність; 5 Щоб мудрий вислухав і став іще мудрішим, а розумний щоб знайшов мудрі ради; 6 Щоб нам второпати всяку приповість і замотану мову, слова мудрих та загадки їх; 7 Почин премудрості — Господень страх; безумні нехтують і розум і науку. 8 Слухай, мій сину, науки батька твого, й не відкидай материного заповіту; 9 Бо гарний се вінок на голову твою й прикраса на шию тобі. 10 Сину мій! як будуть надити тебе ледачі люде, не слухай їх; 11 Як скажуть: Ось ходім, засядемо, щоб убити, заляжемо на чесного — безвинного, 12 Проковтнемо його живого, мов безодня, — цілого, мов би провалився в пропасті; (*Sheol h7585*) 13 Награбимо добра ми всякого в його, сповнимо доми свої хижим лупом; 14 Жереб на твою пайку кидати меш разом із нами, спільній склад буде в нас усіх, — 15 Мій сину! не ходи по одній з ними дорозі, зупини ногу твою на їх стежці, 16 Бо ноги їх біжать до злого, і кваплять на пролив крові. 17 Шкода ж бо ставити в очах всіх птиць сіла; 18 Вони ж чигають на власну кров, і складають зраду проти своїм душам. 19 Ось такі дороги всіх тих, що ласі на чуже добро: воно відбирає житте тим, що його загарбали. 20 Премудрість говорить по улицях, піднімає свій голос по майданах; 21 Вона проповідає по головних зборищах, у ввіходах до міських воріт промовляє, говорючи: 22 Доки ж вам, ви невіжі, люба буде темнота? доки, ви дурні, кохати метесь в дурноті? доки нетямущим буде знаннє противне? 23 Приникніть ід мойму картанню: Ось я пролію на вас мого духа, звіщу вам слова мої. 24 Я звала вас, а ви не слухали, я руку простягала, та не було, хто буважав; 25 Моєю радою ви гордували й докорів моїх не приняли. 26 За те ж і я насьміюся з вашої погибелі, і радіти му, як найде страх на вас; 27 Як прийде на вас переляк, мов та буря, й біда, мов хуртовина, пронесеться над вами; коли обгорне вас смуток і тіснота. 28 Тоді кликати муть мене,

— та не озовуся; з досьвітку шукати будуть, — та не знайдуть мене. 29 За те, що знаннє ви зненавиділи й страху Божого не прийняли, 30 Що не схотіли слухати моєї ради, погордували докорами моїми; 31 За се їсти муть плоди вчинків своїх та переситяться химерами своїми. 32 Так, упрямість невіжів убе їх і байдужність дурних погубить їх; 33 Хто ж послухає мене, той буде жити безпечно й спокійно, не лякаючись лиха.

2 Мій сину! коли приймеш слова мої й заповіді мої ховати меш у себе, 2 Коли слух твій вчиниш уважним на мудрість, і наклониш своє серце до роздумовання; 3 Коли ти знаннє звати меш до себе й покликувати за розумом; 4 Коли будеш шукати його, так як срібла, й докопуватись його, як скарубу, — 5 Тоді зрозумієш страх Господень і знайдеш пізнаннє Бога. 6 Бо тільки Господь дає премудрість і з його уст виходить знаннє й розум. 7 Він праведним приховує спасенне, він заслоняє тих, що ходять в невинності; 8 Він стежки правди наглядає й береже дороги святих своїх. 9 Тоді ти спізнаєш правду й правосуд і всяку путь праву та добру. 10 Коли премудрість ввійде в серце тобі, а знаннє над усе душі твоїй любійше буде, 11 Тоді обачність оберегати ме тебе, й розум буде на сторожі у тебе, 12 Щоб від стежок тебе ледачих урятувати, й від чоловіка кривоязикого, 13 Від тих, що праві шляхи покинули й путьми у темряві блукають; 14 Від тих, що радіють злу й ледарством веселяться, 15 Що шляхи їх криві та що блукають по стежках своїх; 16 Та щоб урятувати тебе від жони чужої, від жони другого, що солодко промовляє, 17 Що друга юності своєї понехала й Божий заповіт забула. 18 Дім її веде до смерті, а стежки її до мерців у пеклі; (*questioned*) 19 Ніхто, хто завернув до такої, не вертається вже й не ступить на жизняну дорогу. 20 Оце ж ступай дорогою добрих і держись стежок, якими праведні ходять. 21 Бо тілько праведні наслідяте зайнанщину, й вікувати муть на ній вік чисті серцем; 22 Ледачі же витрачені будуть із землі, і зрадники будуть викоренені з неї.

3 Мій сину! памятай, чого я тебе навчаю, й ховай заповіді мої в серці. 2 Бо з ними жити меш на сьвіті довголітєн, і спокій принесуть вони тобі. 3 Нехай любов тебе не кидає та правда; носи на ший

їх і напиши на таблиці серця твого, — 4 А станешся любим і приятним і Богові й людям. 5 Надійсь на Господа всім серцем твоїм і не покладайся на власний твій розум. 6 У всіх стежках твоїх думай про його, а він простувати ме шляхи твої. 7 Премудрим сам себе не величай у думці; бійся Господа й остерегайсь лихого. 8 За се пошле тобі у тіло він здоровле й силу в кості твої. 9 Шануй Господа приносами з майна твого й з первоплодів усього, що Бог тобі зародить, 10 А набиті будуть гумна твої і тискарні в тебе будуть переливатись молодим вином. 11 Кар Господніх не відкидай, мій сину, й не вважай собі за тягар картання його; 12 Кого бо любить Господь, того він і карає, і ласкавий він до того, як отець до сина свого. 13 Блажен той чоловік, що придбав собі мудрість, і чоловік, що вмів добитися до знання. 14 Бо набуток се ліпший як набуток срібла, і хісна з його більш як із золота. 15 Коралі дорогі, да не такі як мудрість, і нічо з того, що ти бажаєш, не зрівняється з нею. 16 В правій руці в неї — життє на съвіті довге, а в лівій у неї — багацтво й слава. 17 Усі шляхи її — шляхи приятні, і всі стежки її — задоволенне (серця). 18 Вона — деревом життя про тих, хто її здобуде, і щасна доля тих, хто її держиться. 19 Премудростю Господь поставив землю, а розумом утверджив небо. 20 Його премудростю створились (морські) безодні, і хмари кроплять росою. 21 Мій сину! не спускай їх із очей твоїх; ховай розум і розумну обачність. 22 Вони будуть жизнею душі твоїй і окрасою шиї в тебе. 23 Тоді ходити меш безпечно дорогою твоєю, і нога твоя не спіткнеться. 24 Коли лягати меш — не будеш боятись, а коли заснеш, — сон твій солодкий буде. 25 Не злякаєшся наглого страху, ані пагуби від безбожників, як на тебе спаде; 26 Бо Господь буде надією тобі, і стерегти ме, щоб за ногу не спіймався. 27 У нужді помогти бідаєш не одхилитися, коли рука твоя здоліє се зробити. 28 Не говори твому близньому: Йди собі й прийди знов, завтра дам тобі, коли маєш при собі. (Бо не знаєш, що принесе день завтрішній.) 29 Не мисли зла тому, хто безпеч із тобою живе. 30 Не сварись із чоловіком, не маючи причини, як він тобі не заподіяв злого. 31 Не завидуй чоловікові, що поступає напастливо, і не вибирай для себе дороги його; 32 Бо гидує Господь переворотним, а з праведними у нього спільність. 33 Господнє

проклятте на домівці безбожних, а праведних житло він благословить. 34 З недовірків Господь съміється, покірним же дає він благодать. 35 Розумні одержать славу, а тих, що без ума, ганьба окриє.

4 Слухайте, діти, науку (мою) отецьку, і пильнуйте, щоб набіратись розуму; 2 Бо я добру науку даю вам; не покидайте ж того, що заповідаю вам. 3 Я ж бо й сам був у панотця моого любимою дитиною, і неначе єдиною у неньки моєї. 4 І вчив мене панотець і мовляв мені: Вдержуй слова мої в серці; допильновуй наказів моїх і жий (щасливо). 5 Набірайся премудрості, набувай розуму; не забувай сього й не відхиляйся від речей з уст моїх. 6 Держися її, а буде вона охороною тобі; люби її, а буде вона обороною твоєю. 7 Головна се річ — мудрість: здобувай премудрість, і всім, що маєш, набувай розуму. 8 Над усе цінуй її, а вона підійме тебе високо; вона до честі доведе тебе, як пригорнешся до неї; 9 Вона вінцем ласк з'украсить голову твою, — придає тобі пишний вінок. 10 Слухай, сину мій, і приймай слова мої, а умножатись літа життя твого. 11 Я тебе наставляю на дорогу мудрості, проводжу тебе по стежках незаблудних. 12 Пійдеш ними, — не тісно нозі твоїй буде, побіжиш — і не спотикнешся. 13 Держися цупко моєї науки, не занедбовуй, допильновуй її, бо вона життє твоє. 14 Не ходи стежкою безбожних і не любуйся дорогою лихих. 15 Покинь її, не ходи нею, відхиляйся від неї й простуй собі мимо; 16 Бо вони й не заснуть, як щось лихого не вчинять; сон покине їх, як не підставлять ноги кому небудь; 17 Бо вони їдять хліб беззаконності, а вино попивають (з добра), що насильством придбали. 18 Стежка праведних — се та зоря, що зорить рано вранці, і съвітить яснійше та яснійше аж до повного дня. 19 А путь безбожників — темна темрява; вони не знають, де їм доведеться спіткнутись. 20 Сину! слухай слова мої з увагою пильно, прихилай твоє ухо до того, що я промовляю; 21 Не давай їм з очей твоїх зникнути; заховай їх у самій середині в серці твому. 22 Бо життє вони для того, хто їх знайде, і здоровле для всього тіла його. 23 Бережи твоє серце, мій сину, над усе, що бережеться, бо з нього виходить усе, чим живемо. 24 Відкидай від себе лукавство уст, і зрадливість язика держи oddalik

від себе. 25 Очі твої нехай просто позирають, і війки твої нехай справляються впрост навперед тебе. 26 Обдумуй стежку ногам твоїм, і всі ходи (вчинки) твої нехай будуть постійні. 27 Не звертай ні праворуч ні ліворуч, і держи твою ногу від зла далеко.

5 Мій сину! слухай уважно мудрості моєї і прихиляй ухо твоє до розуму моого, 2 Щоб заховав собі розсудок, та щоб уста твої хоронили розум. Не слухай хитрощів женини; 3 Мед бо тече з уст чужої жінки, маснійша над оливу бесіда в ней; 4 Та наслідки від неї, як полин, гіркі, й гострі, як той меч обосічний. 5 Ноги її простують до смерті, ступні її доходять до безодні! (Sheol h7585) 6 Як би ти захотів слідити за стежкою життя її, то (побачиш, що) дороги її — се манівці, й ти не розізнаеш їх. 7 Тим то, діти мої, слухайте мене й не відхиляйтесь від мови з уст моїх. 8 Держи дорогу свою далеко од неї, й до дверей її домівки не наближуйсь, 9 Щоб здоровля твого не oddав другій людиній літ твоїх мучителеві; 10 Щоб ти не годував чужих твоїм достатком, та щоб твої труда в чужий дом не переходили. 11 Навпослі ти будеш стогнати, як тіло твоє й снага твоя вичерпається, — 12 Та й скажеш: О, чом же я ненавидів науку, а серце мое не зважало на віномання; 13 Чому я не слухав голосу вчителів моїх, не нахиляв уха моого до наставників моїх; 14 Ось я трохи що не попав у всяке зло посеред збору й громади! 15 Пий воду з твоєї криниці, тую, що тече з власного колодязя. 16 Нехай джерела твої не розливаються по улицях, потоки твої по майданах; 17 Нехай вони тобі одному належать, а не чужим тобі. 18 Нехай тобі благословене буде джерело твоє, — і втішайся другинею молодошів твоїх, 19 Мов ланею любою, мов серною красною; її груди нехай впоюють тебе по всяк час, в любошах її кохайся заєдно. 20 Про що тобі, мій сину, лакомитись на чужу, й горнутись до грудей сторонньої? 21 Бо в Господа людські путі перед очима; він міряє всі стежки його. 22 Безбожника його ж безбожество вловляє, і в путах гріха свого седить він. 23 Він умирає без науки й в безумі своїму теряється.

6 Мій сину! коли ти за близнього твого поручився й дав руку твою за другого, — 2 То ти звязав себе словами з власних уст твоїх, обіцянкою сам собі

сіло накинув. 3 Вчини ж, мій сину, ось що, щоб звільнити себе, — бо ти попався в руки близньому твому: йди, впади йому, твойму близньому, в ноги; 4 Не дай твоїм очам ні сну, ані задрімати — війкам твоїм; 5 Рятуй себе, як серна, з руки, як пташка з рук птахоловця. 6 Йди, лінівий, до мурашки, приглянися її діланню, й навчись розуму. 7 Нема отамана у ней, ні наставника, ні зверхника; 8 А літом готує вона хліб собі, збірає в жнива корм свій. 9 Докіль спати меш, лінівче? коли ти встанеш зо сну твого? 10 Не довго поспиш, не довго дрімати меш, не довго полежиш, згорнувши руки; 11 А прийде, як волоцюга, біднота на тебе, й недоля твоя, мов той сіпака. 12 Чоловік лукавий, чоловік безбожний ходить із лъживими устами; 13 Моргає він очима, потирає ногами, дає знаки пальцями своїми; 14 У серці ж у його омана; він придумує лихо по всяк час, розсіває незгоду. 15 За се нагло прийде погибель на него, буде, як стій, розбитий — без рятунку. 16 От шестero речей, ненавидних у Бога, ба семеро, гидких душі його: 17 Се очі горді, язик, що лжу сплітає, руки, що кров безвинну проливають, 18 Серце, що кує лихі задуми, ноги, що біжать сквапно до злого, 19 Се съвідок, що ясить-видумує неправду, та незгоду між братами розсіває. 20 Храни, мій сину, що твій батько заповідає, й материной науки не цурайся; 21 На серці їх собі по всі часи навяжи, повісь собі їх на ший. 22 Як ходиш ти, нехай дорогу тобі вказують; як ти лежиш і спиш, нехай тебе чатують: 23 Бо заповідь — се твій съвітильник, навчаннє — се съвітло, дорога ж до жизні — се докір і наука; 24 Щоб остерігати тебе од ледачої женини, від підлестного язика чужої. 25 Не пожадай вроди її в серці твойму, й не давай себе принадити морганнем її; 26 Бо задля блудницї убожіють до кусня хліба, а мужня жена вловляє дорогу душу. 27 Чи жару ж набереш у пазуху, й не прогорить платте твое? 28 Чи пійдеш по жару, не спікши ніг собі? 29 Таке жде кожного, хто входить до жінки близнього свого: хто дотикнеться її, не буде без вини. 30 Про злодія ніхто байдужен не буває, хоч би він крав голодний, щоб попоїсти; 31 А вже як спіймається, то заплатить у семеро все; що має він в домівці, все втеряє. 32 Хто ж перелюбствує з жінкою чужою, ума в його нема; той губить душу свою, хто се чинить. 33 Побоїв і сорому набереться

він, і безчесть його не зотреся. 34 Бо ревнованнє й лютість мужа не пощадить в день пімсти; 35 Не прийме він ніякого викупу й не вдовольниться, хоч би ти й як багато давав дарів.

7 Сину мій! хорони слова мої, й заповіді мої ховай у себе. 2 Хорони заповіді мої й жий, і науку мою, як зінці очей твоїх. 3 Понавязуй їх на палці собі, й понаписуй їх на скрижалах серця твого. 4 Скажи премудрості: Ти сестра моя! а розум назви рідним (брatom). 5 Щоб вони давали острах тобі від жінки чужої, що мягкими словами промовляє. 6 Ось, я раз дивився кріз крату в вікно у моїй домівці, 7 Та й побачив серед недос्यвідних, — постеріг між молодими людьми нерозумного молодика, 8 Що йшов близенько її переулок і простував до будинку її при дорозі, 9 В вечірні сумерки, в нічній темряві й мороці. 10 І ось — зустріч йому йде молодиця в блудничій одежі, і хитрим серцем, 11 Щебетлива й невгавуща; ноги її не втерплять перебувати в домівці в себе: 12 То на улиці, то на майдані, і переулках кує вона зраду. 13 От і обняла його, поцілувала та й каже без сорома в лиці: 14 В мене мирна жертва: сьогодні я сповнила обітниці мої; 15 Тим і вийшла на зустріч тобі, щоб тебе відшукати, та й — знайшла тебе; 16 Постелю мою вслава я килимами, квічастими тканинами з Египту; 17 Почивальню мою запашила я миррою, алоем та цинамоном; 18 Ходи ж, будем до самого ранку впиватись пестощами, насолоджуватись любовю; 19 Мужа бо дома нема, — вибравсь у далеку дорогу; 20 Сакву грошей забрав він із собою, вернеться, як місяць у повні засвітить. 21 Так і приманила його ласкавим щебетаннем, взяла гору над ним солодкими словами. 22 Як стій, пішов він за нею, як ійде віл під обух, наче пес на ланцюг, наче олень під вистріл, 23 Покіль стріла не пробе печінок йому наскрізь; так бідна пташка летить на сіло, й не знає, що воно їй на погибель. 24 Слухайте ж, діти, мене, приникайте до слів уст моїх. 25 Нехай не надиться твоє серце на її дороги, не блукайся стежками її: 26 Многих вона зраница й повалила й много сильних убила; 27 Дом її — се битий шлях у преисподню, ведучий в саме мешканнє смерті. (Sheol h7585)

8 Чи ж премудрість не покликує, чи розум не знімає свій голос? 2 Вона стає на високих

місцях, при дорозі, та на роздорожжях; 3 Вона кличе коло воріт при ввіході в місто, коло ввіходу в самі двері: 4 Люде, се до вас я покликую, до синів чоловічих мій голос! 5 Навчайтесь, нерозумні, мудрості, і ви, глупі — розуму! 6 Слухайте, бо я про важне говорити буду, й сама се правда, що уста мої виповідають. 7 Бо саму правду говорить язик мій, а все, що безбожне, — гидота устам моїм. 8 Всі слова уст моїх справедливі; нема в них облуду ані омані. 9 Всі вони ясні тому, хто має розум, і справедливі для тих, що знання набули. 10 Прийміть мою науку над сріблом радніще, знаннє мое ви цінуйте над золото щире; 11 Мудрість бо над перли дорожша, й нічо, що можна бажати, з нею не зрівняєш. 12 Я, премудрість, пробую з розумом і шукаю розважливого знання. 13 Страх Господень — значить ненавидіти зло; гордоці, високомірність, зла путь і двоязичні уста мені ненависні. 14 В мене рада й правда, я — розум, у мене сила. 15 Мною й царі царюють і праводавці встановляють справедливість; 16 Мною правлять князі й вельможні, та всі судді землі. 17 Люблю я тих, що мене люблять, і хто мене шукає, той знайде мене. 18 І бogaцтво й слава в мене, всі блага неминущі й справедливість; 19 Плоди мої лучші золота — золота найчистішого, а хісна з мене більше, як із найдобірнішого срібла. 20 Я ходжу шляхами правди, правосуду стежками, 21 Щоб подати тим, хто мене любить, справедше добро, й скарбівні їх я наповнюю. 22 Господь мав мене перед розпочатком путей своїх, перш ніж що сотворив, з правіків; 23 Од вічності мене він помазав, від почину, перед настаннem землі. 24 Я родилася, як ще не було безодень, як ще ніде джерела водою не дзюрчали. 25 Родилася, як ще з землі не воздвиглись гори, перше ніж горби постали; 26 Як іще він не сотворив ні землі, ні степу, ні грудок тих, що з них зліпивсь круг земний. 27 Як розпростирав він небо, була я там. Як він закруглював кружало безодні, 28 Як хмари в горі згущав, як замикав джерела безодні (надземної), 29 Як давав морю приказ, щоб води не переступали границь його, як він підвалини землі закладав, — 30 Тоді була я при йому строїтелькою, я була його радістю день за днем, веселячись перед ним увесь час, 31 Веселячись на земному крузі його, радість же моя була — діти людські.

32 Проте ж, діти, слухайте мене; й благословені ті, хто стежок моїх пильнує. **33** Слухайте науки, й будьте мудрі, та й не одступайте від неї. **34** Блажен, хто слухає мене, й невсипущо перебуває день-у-день у воріт моїх, та стоїть на сторожі під дверима в мене! **35** Бо хто знайшов мене, знайшов житте, й одержить ласку від Господа; **36** Хто ж грішить проти мене, душі своїй той шкодить: всі, що цураються мене, люблять смерть.

9 Премудрість збудувала будинок собі, витесала сім стовпів до него, **2** Заколола жертви, налила вина й приготовила стіл у себе; **3** Розіслала службки свої, щоб покликали з городських висот: **4** Хто невчений простак, звертай сюди! а тим, що на розум убогі, сказала: **5** Прибувайте та їжте мій хліб і вино мое пийте; **6** Покидайте дурноту, й жийте, та ходіте стежками, що вам розум укаже! **7** Хто хоче кепкуна навчати, нажив собі неславу, а хто докоряє безбожників, скажу собі чинить. **8** Не картай кепкуна, бо зненавидить тебе; картай мудрого, а будеш йому любий; **9** Дай науку мудрому, — зробиться ще премудрійшим, вмудряй праводушного, а він своє знанняє примножить. **10** Почин премудрості — страх Господень, а пізнання святого — се розум; **11** Бо тілько через мене продовжиться вік твій і причиниться тобі років життя. **12** Коли ти мудрий, то мудрий еси собі на користь; коли ж пустун ти, тобі від сього шкода. **13** Женщина нерозсудлива, щебетлива й глупа невіжа, **14** Сідає на стілці вона в своєму будинку, на підвісених місцях у місті, **15** Щоб кликати тих, що йдуть дорогою, що правими дорогами своїми ходять: **16** Хто неук, завертай сюди! а недоумкові каже: **17** Вода украдена солодша, й вкритий хліб смашніший. **18** А він і не знає, що там самі мерці, а ті, кого вона закличе, — в преисподній. (Sheol h7585)

10 Розумний син своєму отцеві втіха, а син безумний — материне горе. **2** Не дають користі добра, неправдою набуті, правда же рятує од смерті. **3** Не дастъ Господь голодувати правим, здобутки ж безбожних він ім вирве. **4** Бідніє, хто лінівий на роботу, трудящая ж рука дає багацтво. **5** Хто літом жне, — се чоловік розумний; хто ж спить у жнива, той — чоловік безпутний. **6** Благословенне над головою праведника, уста ж

безбожника його насилство заціпить. **7** Память про праведника остане благословенна, імя же безбожних огидне. **8** Мудрий приймає серцем заповіді, а безумний устами спотикається. **9** Хто ходить у правоті, ходить у безпеці; хто ж скривлює стежки, заслужить кару. **10** Хто моргає очима, розбуджує досаду, а глупий устами спотикнеться. **11** Уста праведного — се джерело жизні, уста же безбожних неправедність ховають. **12** Ненависть сварні роздуває, любов же всій гріхи покриває. **13** В устах розумного мудрість пробуває, на тіло ж безумного ціпок спадає. **14** Що мудрий знає, те він ховає, уста же дурного — се близька погибель. **15** Багацтво — се утверджене місто багатиреві, а злідні — се страх убогому. **16** Праця праведного — для життя, надбаннє безбожника — на гріх. **17** Хто хоронить науку, той на дорозі до жизні, хто ж відкидає докір, по бездоріжжу блудить. **18** Хто тайт ненависть, у того уста обманливі, а хто розсіває обмову, той дурний. **19** Многомовність не встережесь гріха, хто ж здержує язика — розумен. **20** Очищене срібло — язик праведника, серце же безбожних — се покидь. **21** Праведного уста навчають-пасуть многих, а дурні й мрут, не набравшись розуму. **22** Господня благодать — вона богатим робить, і горя з собою не приносить. **23** Чинити зло — безумному забава, розумний же її у мудрості знаходить. **24** За що безбожного страх обнимает, те його не мине, а праведних бажаннє сповниться. **25** Як буря пронесеться, так безбожного, немов на сьвіті й не було, а праведний — мов би на вічних підвальинах. **26** Що оцет зубам а дим очам, те лінівий тим, що послугуються ним. **27** Господень страх днів причиняє, безбожного ж літа скоротяться. **28** Дожиданне праведних — радість, а надія безбожних погибне. **29** Безвинному дорога Господня — твердиня, а страх беззаконникам. **30** Праведний по вік не схитнеться, безбожники ж не пожиують на землі. **31** Праведного уста родять мудрість, язик же злющий буде витягтий. **32** Праведного уста знають, що добре й гарне, уста же безбожних добро на зло перевертають.

11 Невірна вага — се гидота у Господа; вірна вгодна йому. **2** За гордощами приходить сором; де покора, там мудрість. **3** Щирим буде провідницею їх безвинність, а зрадливих погубить їх лукавість. **4** Богацтво не поможе в день гніву,

тільки правда спасе від смерті. **5** Правдивість рівняє праведному стежки його, безбожний же через свою безбожність гине. **6** Правдивого рятує з біди правда його, а беззаконників спіймає їх беззаконність. **7** Умре безбожний, мре з ним і надія його, чого ждуть беззаконні, те з ними погибне. **8** Праведник спасеся з біди, а намість його попадає в неї безбожник. **9** Устами губить зрадник близьнього свого, та праведники рятуються своєю прозорністю. **10** Як праведним щастить, радується місто, а як безбожникам погибель, бувають веселощі. **11** Словами добрими праведників росте у гору город, а устами безбожників занепадає. **12** Недоумок висказує погорду близьньому свому, а розумний чоловік мовчить. **13** Хто переносчиком живе, той таємницю виявлює, а вірний чоловік тайті справу. **14** Де нема управи, там занепадає народ, де ж райців досить, там йому діється добре. **15** Біди собі напитує, хто за другого дає поруку; хто ж ненавидить поруку, той безпечен. **16** Жона обичайна славу здобуває, а трудящі приходять до богацтва. **17** Милосердний чоловік чинить добро душі своїй, а жорстокий замучує тіло своє. **18** Безбожний робить роботу безнадійну-непевну; хто ж сіє правду, тому певна нагорода. **19** Праведність веде до життя, а хто простує до злого, простує до смерті. **20** Гидота Господу переворотні серцем, але любі йому, хто в невинності ходить. **21** Можна заручити, що ледачий не уйде кари, а рід праведного буде захованій. **22** Що в рилі у свині золотий колець, те краса в женині безумної. **23** Бажаннє праведних — одно лиш добро, дожиданнє безбожних — гнів. **24** Той сипле щедро, ю йому ще прибуває, а другий на міру скupий, та ю все біdnішає. **25** Добродійна душа буде насичена; хто щедро наділяє, ю сам наділен буде. **26** Хто приховує вроджай, того клянуть люде, а на голову продаючого — благословенне. **27** Хто дбає про добро, той знаходить ласкавість, а хто шукає зла, до того воно ю приходить. **28** Хто лиш на статки вповає, той упадає, а праведні, як лист, зазеленіють. **29** Хто розстроює домівку свою, одержить в наслідді вітер; і дурний буде рабом мудрого. **30** Доробок праведного — дерево жизні, ю мудрий пригортає серця. **31** Така відплата праведникові (вже) на землі, а тим більше безбожному й грішникові.

12 Хто любить науку, той любить знаннє, хто ж гнівен за докір, той безрозумен. **2** Добрящий знайде в Господа ласку, а чоловіка підступного він осудить. **3** Не скріпить себе чоловік безбожеством, а корінь праведних не схитнеться. **4** Жена честивая — вінець чоловікові, ледача ж — мов та гниль у костях його. **5** Думки у праведних — про те, що правда, а задуми безбожних — зрада. **6** Безбожних слова — укладаннє засідок, щоб кров пролити, уста ж праведних — щоб рятувати їх. **7** Доторкнись, нещасти безбожних — а вже ю нема їх, а дім праведних стоїть. **8** О скілько розумний чоловік, хвалять його, а переворотний серцем буде в погорді. **9** Лучше бути собі простим і заробляти на себе, ніж величати себе знатним, а не мати хліба. **10** Праведний журиться ю про життє скотини своєї, серце ж безбожних жорстоке. **11** Хто поле своє порає, той має достаток хліба, хто ж гає марно час, той розуму не має. **12** Безбожний надіться на зло, немов полює, та корінь праведних держиться твердо. **13** Безбожний замотується в слова уст своїх; та праведник вийде з біди. **14** Із плодів уст своїх насичуєсь чоловік добром, і по вчинках рук його — нагорода йому. **15** Дурному шлях його здається простим, розумен же той, хто слухає поради. **16** Дурний досадує ю зараз признається, розумний же мовчки скриває зневагу. **17** Хто говорить (на суді) те, що, знає, той говорить правду, у съвідка же лъживого — омана. **18** Інший пустослов ранить язиком, мов мечем, язик же мудрий — загоює. **19** Уста правдомовні во віки пробувають, а язик ложний — на хвилину. **20** Омана — в серці в тих, що лихо замишляють; а радость у тих, хто мир совітує. **21** Праведному біди ніякої не буде, а в беззаконників нещасти буде повно. **22** Гидота в Господа уста, що лож сплітають, хто ж правду говорить, юму благоугоден. **23** Розсудливий чоловік ховає мовчки знаннє, дурного ж серце виголошує дурноту. **24** Трудящого рука доробиться пановання, а лінива буде підданою. **25** Туга в серці придавлює людину, та слово приязне її розвеселяє. **26** Праведний показує близьньому своїму дорогу, а дорога безбожних веде його на манівці. **27** Лінивому свого влову не жарити, а добро людини роботящею має велику ціну. **28** На дорозі правди — життє, ю нема на її стежці смерті.

13 Син мудрий слухає батькової науки, а безпутний не слухає докору. 2 Із плодів уст своїх насичується чоловік добром, душа же проступників — зло. 3 Хто стереже уста, той душу вберігає: хто ж рот свій широко отвирає, тому біда. 4 Душа в лінівого жадає, та дармо, а душа трудящих засититься. 5 Праведний ненавидить ложне слово, а безбожник соромить і безчестить. 6 Безвинного в путях пильнує правда, а грішника губить безбожество. 7 Той за багатого себе скрізь виставляє, а справді він нічого немає; інший видає себе за бідного, а він пребагатий. 8 Багацтвом викуплює чоловік житте своє, а вбогий й грізьби не чує. 9 Світло праведних весело горить, у безбожних же свічник потухає. 10 Між гордими — одні тільки сварки, а хто чинить усе за порадою — у тих мудрість. 11 Богацтво легко нажите пропадає, хто ж трудом доробляєсь, намножує його. 12 Надія, коли довго тріває, мучить серце, а справджене бажаннє — се дерево житні. 13 Хто словом нехтує, той шкодить собі, а хто боїться заповіді, той має заплату. 14 Наука мудрого — се жизняна криниця; вона відвертає від сітей смерті. 15 Добрий розум приносить приемність, дорога ж беззаконних пагубна. 16 Розумний з розглядом діло робить, а дурний виносить на показ дурноту. 17 Безбожний посланець у біду попадає, а вірний посланець — ратунок. 18 Злідній стид тому, хто нехтує науку, хто ж підклоняється під докір, той буде в шанобі. 19 Як спевниться бажаннє, то любо се душі; та дурним не любо відхилятись від злого. 20 Хто братаеться із мудрими, буде й сам мудрий, хто ж заходить у дружбу з дурними, — зледачіє. 21 За грішниками гонить нещастє, а праведним добро в нагороду. 22 Добрий і внукам заставляє достатки, а багацтва грішника передержуються для праведного. 23 Много хліба родиться й на загонах убогих, та з них не один погибає через непорядок. 24 Хто жалує лозинки, ненавидить він сина, а хто любить сина, той з малку наказує його. 25 Праведний єсть до схочу, а черево безбожних терпить недостачу.

14 Жона розумна дом свій буде, безумна ж розвалить його своїми руками. 2 Хто ходить правою дорогою, той Господа боїться, чиї ж дороги криві, той про него не дбає. 3 В безумного в устах — бич гординї; мудрих же уста оберігають

їх. 4 Де воликів нема, порожні там і ясла; а хороший вроджай від сили волів. 5 Правдливий съвідок неправди не говорить, а ложний съвідок наговорить багато неправди. 6 Шукає мудрості безпутний та й не знаходить, а мудрому знаннє легке. 7 Іди геть від того, хто розуму не має, в кого невидні тобі уста розумні. 8 Мудрість розумного — свою дорогу знати, дурнота ж безумних — збивається із дороги. 9 Недоумки з гріха сміються, а між праведними — ласкавість. 10 Журбу душі своєї всяке серце знає, і в радощі його чужому не мішатись. 11 Будинок беззаконних розпадеться, а доброго намет, знай, процвітати буде. 12 Доволі є шляхів, що нам здаються праві, та конець їх — се дорога до смерті. 13 І при съміху болить нераз серце, та й кінцем радощів буває смуток. 14 Чоловік із ледачим серцем насититься з поступків своїх, а добрий — зо своїх. 15 Безумний вірі йме всякому слову, а розумний вважає на дороги свої. 16 Тямущий злого, знай, опасливо боїться, безумний же буйний і надієн сам на себе. 17 Чоловік-горячка, буває, що й дурницю зробить, хто ж нарочно чинить зло, — ненависний. 18 Невіжі унаслідують дурноту, розумні же вквітчаються знаннєм. 19 Ледачі добрим уклоняється низенько, а й безбожні — в воротях праведника. 20 Бідного не любить навіть рідня його, а в богатого повно приятелів. 21 Грішить, хто близькім гордує, а благословен той, хто до вбогого милосердний. 22 Ті помилуються, що задумують зло, любов і віра тим, хто думає про добре. 23 З усякої праці є користь, а з пустого балакання хиба тільки шкода. 24 Вінець мудрих — їх багацтво, а дуроші дурних — дурощами й остануть. 25 Съвідок правдомовний рятує душі, а лживий тільки багато лъжи насплітає. 26 В Господнім страсі кріпка надія; всім синам своїм він — утечище. 27 Господень страх — се джерело житні; він відвертає від западень смерті. 28 Величен царь тоді, як люд великий лічбою, як же омаль людей — біда князеві. 29 Терпеливий чоловік показує великий розум, а хто на гнів палкий, виявлює дурноту. 30 Лагідне серце житте для тіла, а зависть зжерає й кості. 31 Хто вбогого тіснить — творця його зневажає, хто ж Бога чтить, бідного спомагає. 32 Безбожний за зло свое буде відкинен, а праведний і при смерті має надію. 33 У серці в мудрого мудрість спочиває, та й між неуками

дає про себе знати. **34** Праведність підносить у гору народ, а безбожність — сором народів. **35** Ласкавість у царя — до слуги розумного, а гнів його на такого, що стид йому робить.

15 Відказ лагідний гнів палкий гасить, а зневажливе слово розбуджує лютість. **2** Язык мудрих подає добрі відомості, а уста безумних мелять лиш дурницї. **3** Господні очі скрізь по съвіту позирають, і доброго й лихого вони вбачають. **4** Лагідний язык — се дерево жизні, а необузданий — пригноблює духа. **5** Дурний нехтує отецьку науку, хто ж вважає на докір, — добрий розум має. **6** В дому в праведного — достаток добра, а в доходах безбожного — самий хиба розстрій. **7** Уста мудрих ширять знаннє, та не так серце безумних. **8** Жертва безбожних — гидота Господеві, молитва ж праведних угодна йому. **9** Противна Господу безбожного дорога; хто ж ходить дорогою правди — сей йому любий. **10** Страшеннна кара тим, хто праву путь покине; хто ненавидить докір, — погибне. **11** I преисподня й ад явні Господеві, а надто — серця синів людських. (Sheol h7585) **12** Не любить ледаръ тих, хто його картає, та до мудрих він також не пійде. **13** Веселе серце чинить і лице веселим, а як туга в серці, то і душа ние. **14** Розумне серце шукає знання, уста ж безумних дурницями живуть. **15** В нещасного всії днії сумнії, у кого ж серце веселе, тому що дня гостина. **16** У страсі Божому й мале далеко лучше, аніж скарби велики в тревозі. **17** Смачнійша мисочка капусти, да з любови, аніж з приправою ненависті теля товстє. **18** Палкий чоловік доводить до сварки, а лагідний втихомиряє незгоду. **19** Лінівого дорога — мов тернем встелена, дорога же праведних — гладка. **20** Розумний син отця свого возвеселяє, дурний же чоловік і матірю помітає. **21** Дурницї — радощи безумному, а чоловік розумний ступає правою дорогою. **22** Без поради розпочате діло розбиваєсь, як же порадників доволі, воно остоїться. **23** Радість чоловікові — (розумний) відказ із уст його; слово в час сказане — яке воно любе! **24** Путь життя мудрого веде вгору, щоб відбитись йому від пропасті в низу. (Sheol h7585) **25** Дім надутих розвалить Господь, а между вдовину утвердить. **26** Гидота Господу задуми ледачих, слова же невинних любі йому. **27** Зруйнує дім свій,

хто любить підкупство, а жити ме, хто ненавидить гостинці. **28** Обдумує відказ праведного серце, уста же безбожників вимітують зло. **29** Далекий Господь од безбожних, молитву ж праведних він слухає. **30** Ясний погляд веселить серце; приятна новина тучить навіть кості. **31** Ухо, уважне до науки жизні, пробуває між мудрими. **32** Хто відкідає упомин, — не дбає про свою душу; хто ж уважний на докір, — набуває розуму. **33** Страх Господень навчає мудрості, й славу випереджує покора.

16 Чоловік укладає в своїому серці, від Господа ж залежна відповідь язиком. **2** Всі путь чоловіка чисті в очах його, Господь же на взаїм важить душі. **3** На Господа в твоїх ділах і справах здайся, то й задуми твої спевняться нехібно. **4** Все сотворив Бог про себе, ба й безбожника — на день його горя. **5** Всякий гордий серцем — гидота в Господа, можна заручити, що без кари не обійтесь. **6** Милосердем і правдою обмиваєш гріх, і страх Господень одводить од зла. **7** Як чоловікові путь приятні Богу, так мирить він із ним і ворогів його. **8** Ліпше не многе з правдою, аніж з кривдою добутки превеликі. **9** Обдумує свій путь людське серце, та Господь править ходом його. **10** В царських устах — слово пророче; уста його не мають помиляться в суді. **11** Вірна вага й мисочки вагові у Господа, в його й усіх камінці вагові в саквах. **12** Ненавидне царям людей безбожних діло: бо правдою стоїть престол твердо. **13** Правдивий уста цареві до вподоби, й говорючого правду він любить. **14** Царська досада — се вістун смерті, та мудрий чоловік улагодить його. **15** В ясному погляді царському — житте, й ласкавість його — мов довго дожиданий дощ. **16** Придбати собі мудрість — се лучче над золото, й набути розум — се дорожче над добірне срібло. **17** Путь праведних одвертається від зла; той береже душу свою, хто береже путь свій. **18** Попереду погибелі іде гординя, а поперед упадку — надуте серце. **19** Лучше з тихими духом смирятись, ніж з гордими здобич паювати. **20** Хто веде діло розумно, той знаходить щастє; блажен, хто в Господі надію має. **21** Розсудливим назвуть того, в кого мудре серце, та красномовність додасть ваги ученості. **22** Криниця жизня — розум у розумних, а ученість безумних — дурощі. **23** Серце в мудрого чинить

язик його мудрим; воно й губам його в промові помагає. 24 Приятна мова — се текучий мід із соту; солодкий він душі, і мов лік для костей. 25 Бувають путі, що здаються прості, та конець їх — дорога до смерті. 26 Працюючий працює для себе, бо примушує рот його до того. 27 Лукавий чоловік задумає лихо, й в устах у його — мов огонь жерущий. 28 Зрадливий чоловік сіє незгоду, а доносчик і приятелів розводить. 29 Чоловік підступний близнього з путя звертає, й веде його на лиху дорогу; 30 Він жмурить очі, придумує зраду; закусує губи, — ось готове ледарство. 31 Вінок величній — волоссє біле, коли знайдеся на праведній дорозі. 32 Довготерпливий дужший від силача; себе гамувати — се більш, ніж місто звоювати. 33 У полу кидається жереб, та випад його від — Господа.

17 Шматочок сухаря та мир до його далеко
лучше, ніж хата, повна порізаного скоту, з
варнею. 2 Слуга розумний старшує над безумним
сином, і між братами він спадок розділить. 3 У
горній в огні очищається золото й срібло, Господь же
витрібовує серця. 4 На злющу мову лиш падлюка
вважає; лукавий слухає зрадливого навчання. 5 Хто
вбогого поругає, той творця його зневажає; кого
нешастє звеселяє, той не зістанеться безкарен. 6
Вінець людей старих — сини синів, унуки, а слава
дітей — родичі їх. 7 Дурному не личить поважная
мова, тим менше значньому уста неправдливі. 8
Гостинець — се дорогий камінь у того, що вміє
ним владати; куди ні обернесь, пощастиТЬ йому.
9 Хто провину покриває — любови шукає, хто ж
про неї все згадує — друга відвertaє. 10 Розумного
докір більше діймає, ніж дурного сто вдарів. 11
Хто бурить — у того тілько лихе на думці; на
його посланий буде ангел без милосердя. 12
Лучше стрітити ведмедицю, що їй дітей взято, ніж
дурного з його дурнотою. 13 Хто за добро платить
злом, від того домівки не відойде зло. 14 Почин
до сварки — як прірва води; покинь же сварку,
нім ще розгорілась. 15 Хто грішного правдить і
правого винуватить, — оба вони гидота Господеві.
16 Про що скарби в руках у дурня? щоб придбати
собі мудрість, — на те в його нема ума. 17 Друг
любить про всякий час, і, як брат, зявиться він, коли
спаде нещастє. 18 Чоловік малоумний дає руку

й ручиться за близнього свого. 19 Хто любить
сварку, той любить і гріх; а хто надто високо
піднімає ворота свої, шукає упадку. 20 Підступне
серце не знайде добра, як лукавий впадає в
біду. 21 Хто дурня зродив — то собі на горе; отець
безумного не зазнає радощів. 22 Беселе серце
— як лік, добродійне, а дух сумовитий висушиє
й кості. 23 Дарунки з пазухи бере безбожний,
щоби скривити стежки правосуду. 24 В розумного
мудрість — перед очима, дурного ж очі — на конці
землі її вбачають. 25 Безумний син — отцю своїму
гірка досада, ще гірше горе він матері своїй. 26
Не гарно се, на правого вину спихати, як і бити
старшину за суд справедливий. 27 Розумний — хто
в словах здерглий, і мудрий той, в кого кров
холодна. 28 І дурень, як мовчить, здається бути
мудрим, а як уста стулить, — навіть розважливим.

18 Своєвольний всього забагає; він устає проти
всього, що каже розум. 2 Дурний не любить
знання, хиба тілько, щоб повеличатись дотепом. 3
3 безбожником приходить і погорда, а з безчесним
— сором. 4 Слова в устах мужа — глибокії води; з
джерела мудрості — широкий потік. 5 Вважати на
особу безбожного — се діло погане, тим паче, щоб
праведного повалити на суд. 6 Безумного уста
вдаються у сварку, а його слова викликують бійку.
7 Беспутнього язик — погибел для него, а уста
його — се сіть на душу його. 8 Нашептані слова
— неначе лакітки, а все ж вони до дна у череві
доходять. 9 Недбалій в своїй роботі — се рідний
брать разтратника. 10 Ім'я Господне — се кріпка
твєрджа; втече праведник у неї, і він безпечен. 11
Багатому скарби здаються кріпким містом,
він уважає їх за високі мури. 12 Перед упадком
гордуватє серце в чоловіка, а перед словою —
покора. 13 Хто, не вислухавши, відповідає, той
дурень і стид на його спадає. 14 Дух в чоловіці
підпирає немочі його, а дух прибитий — хто може
піддержати його? 15 Розумного серце здобуває
знання, як мудрих ухо, знай, про знаннє тілько
дбає. 16 Дарунок розширює чоловікові дорогу,
ба й до панів великих його допускає. 17 Первий
в своїму спорі — правий, та приходить його
противник, як перевірює справу. 18 Жереб скінчить
позиванку, він чинить розсуд і між панами. 19
Розгніваний брат — як утверджене місто, а звяга (з

ним) — як засови в замку. 20 Плодом уст чоловіка наповнююється черево його; що його уста зродять, тим він насичується. 21 Смерть і життя — в руці язика, й хто любить його, їсти ме плоди його. 22 Хто знайшов добру жону — знайшов добро й одержав ласку від Господа. 23 Убогий, благаючи, говорить; багатий промовляє згорда. 24 Хто хоче приятелів мати, мусить і самий приязним бути; друг буває од брата прихильніший.

19 Убогий в своїй невинності лучший, аніж багач

із ложними устами, а до того дурний. 2 Не добре душі без знання, й хто поквапний ногами, спіткнеться. 3 Безумність чоловіка скривляє дорогу його, та ще й на Господа він серцем нарікає. 4 Багацтво друзів много прихиляє, а бідного й один покидає. 5 Ложний съвідок не уйде кари, й хто сплетає лжу, рятунку не знайде. 6 Багацько тих, що, знай, шукають ласки в значних, і кожен друг тому, хто дає гостинці. 7 Убогого ненавидять і брати його, а надто кидають його (богаті) друзі; біжить за ними, щоб поговорити, та й те надармо. 8 Хто розуму здобуває, любить свою душу; хто розважливий — находить добро. 9 Ложний съвідок покаран буде, й хто брехню сплітав — погибне. 10 Не личать дурневі роскоші, а ще менше слузі — старшованне над князями. 11 Розвага чинить чоловіка повільним до гніву, й слава для його — вирозумілість на проступки. 12 Царський гнів — як би рик лева, а його ласкавість — мов роса на зелень. 13 Дурний син — гризота отціві, а сварлива жінка — мов вода крізь кришу текуча. 14 І дом і майно — спадщина по родителях, а розумна жона — від Господа. 15 Лінь наводить сонливість, і недбала душа терпіти ме голод. 16 Хто заповідь певнить, береже свою душу, кому ж байдужні путі його, той погибне. 17 Хто чинить добро вбогому, той Богу позичає, і він нагородить йому добрійство його. 18 Карай твого сина, покіль є надія, й не трівожся криком його. 19 Гнівлівий нехай прийме кару, бо як пощадиш його, то доведеться тобі ще не раз карати його. 20 Слухай поради, й приймай докори, щоб через те опісля статись тобі мудрим. 21 Багацько задумів у серці чоловіка, та станеться те, що призначив Господь. 22 Радість чоловікові, що любить добро чинити, а вбогий чоловік лучший, як лъживий. 23 Господень страх веде до жизні, й хто має його,

все буде довольний, та й зло не досягне його. 24 Лінівий спускає руку свою по чашу, та тяжко йому донести її до рота. 25 Скараєш зрадливого, то й неук стане остережним; скartaєш розумного — він ще порозумніє. 26 Хто батька нехтує й матір проганяє, — той син ледачий й безчесний. 27 Не слухай, мій сину, підшептів, доводячих до відвернення від слів розумних. 28 Лукавий съвідок глузє з суду; уста беззаконних пожирають неправду. 29 На зрадливих готові суди, а на тіло безумних — удари.

20 Вино — зрадник; напитки — буйність; хто на

них надиться — безумний. 2 Царська грізьба — як би рик левин; хто його до гніву будить, шкодить собі самому. 3 Хто сварку залишує, той честь здобуває; кожен дурень до сварки горячиться. 4 Лінівий в осені не оре й не скородить; розглядаєс літом — аж нема нічого. 5 В серці людськім задуми — мов вода глибока, та чоловік розумний вичерпає її. 6 Многих людей величають милосердними, та правдивого чоловіка хто находить? 7 Праведник ходить в своїй невинності: щасливі й діти його послі його. 8 Коли царь самий на судейському престолі засідає, то й все ледаче очима своїми розганяє. 9 Хто може сказати: Серце я очистив, — я чистий від гріха мого? 10 Не однакова вага, не одна міра, одно і друге — гидота Господеві. 11 Можна вже хлопя піznати з того, чим займається, чи праві і чисті будуть учинки його. 12 Ухо, що чує, й око, що бачить — одно й друге сотворив Господь. 13 Не люби спати, щоб не дознав зліднів; май отворені очі, й будеш найден хлібом. 14 Не добре! пусте! гудить, хто купує, а як одійде, — хвалиться. 15 Буває много золота й перел, та найдорожша знадоба — уста розумні. 16 Бери одежину його, бо він ручавсь за чужого; за приблуду бери від його заліг! 17 Солодкий зразу чоловікові хліб, неправдою нажитий, та й на впослі в його роті піску повно буде, 18 Задуми вдаються аж по добрій раді, а по раді ще далі воюйся. 19 Хто переносять і відкриває тайни, та рот широко отирає, з тим не братайся. 20 Хто лихословить отцеві й матері своїй, того съвічник погасне в глухій темряві. 21 Майно, зразу скоро набуте, не буде опісля благословенне. 22 Не говори: „За злo я самий віддам“; полиши се Господеві, — він

охоронить тебе. **23** Гидота Господу вага лукава, та й невірна міра — йому противна. **24** Всі ступні людські Господь справляє; чоловікові ж — як узнати дорогу свою? **25** Се сіть людині — сквапно обіт складати, а послі обіту — роздумовати. **26** Мудрий царь вивів безбожників, а потім колесом своїм по них покотить. **27** Господень съвічник — се дух чоловічий, що вивідує всі глибини серця. **28** Любов і правда царя обергають, престола він свого любовю підпирає. **29** Слова молодих — їх сила, а окраса старих — їх сивий волос. **30** Рани від побоїв — се лік проти зла, та й удари, що доходять аж до самої утроби.

21 В руках у Господа цареве серце; як розтоки води, він їх, куди захоче, справляє. **2** В очах у людини путь її здається шляхом правим, Господь же на вазі всяке серце важить. **3** Як хто чинить правду й правий суд, се подобається Господу більше, ніж жертва. **4** Дивитись на людей високом згорда оком і серцем надутим — се гріх. **5** Гадки трудящого змагають до багацтва, а хто поквапний, терпить недостачу. **6** Надбане добро язиком лъживим — се проминаючий подих, се погибелльні сіти. **7** Насильство злюк лихих саме їх погубляє, вони зареклись, не хоронити справедливість. **8** Дорога в грішника крива, а хто чистий, того поступки праві. **9** На криші в кутку далеко лучше жити, аніж із жінкою сварливою в съвітлиці. **10** Безбожного душа бажає зла; не найде змиливання в очах його навіть приятель його. **11** Як карають зрадливого, то й неук зрозумніє, а як розумного навчають, він приймає науку. **12** Праведний назирає дом безбожного, як безбожні попадають в нещасті. **13** Хто чує крик і плач убогого байдужно, той сам кричали ме, я вислуханий не буде. **14** Гостинець, тайкома даний, гасить гнів, і дар у пазуху — велику досаду. **15** Правий суд — се радість праведному, а страх лиходієві. **16** Чоловік, що зійшов з путя розумного, між мертвими опиниться. **17** Хто любить веселощі, той збідніє, а хто вино й товщ — тому не збогатіти. **18** Викупом буває за праведного безбожний, як за правого — лукавий. **19** В пустині одиноко відряднійще жити, ніж із сварливою жоною й сердитою. **20** В господі мудрого — омаста й достатки, яких забажає, а дурний чоловік все те прогайнує. **21** Хто справедливий і милосердий,

знайде той житте, правду і повагу. **22** Мудрий здобуває місто хороших, і валить твердині, що на них вповали. **23** Хто стереже уста свої й язик свій, той од біди житте охороняє. **24** Надутий лиходій — без'умом зовуть його — порпаєсь в попелі гордині. **25** Жаданне лінівого вбє його, бо приложити рук не хоче ні до чого; **26** Що дня його кортить цда, а праведний дає, не жалує нічого. **27** Гидота Господу безбожників жертва, а надто, як її в лукавстві приносять. **28** Ложний съвідок погибне, а чоловік, що говорить те, що знає, буде все говорити правду. **29** Чоловік безбожний не має стиду в лиці своїму, людина ж праведна путя свого не скривить. **30** Нема премудрості, ні розуму, ні ради в того, хто противен Господеві. **31** Коня готовують на день бою, та побіда — від Господа.

22 Добре ймя ліпше над велике багацтво, й добра слава дорожша над золото й срібло. **2** Богач і бідний стрічаються все з собою; того й сього создав Господь однако. **3** Заздалегідь біди розумний стережеться, простак іде собі байдужен, і біде. **4** За покорою йде страх Господень, багацтво й честь і житте. **5** Тернина та сілки лукавому по стежці, а хто береже душу, держись од них далеко. **6** Настав на добру путь малого, — а й старим він не зверне з неї. **7** Над злиденим багач панує, хто в кого у довгув, в того він в неволі. **8** Хто посіє неправду, буде жати біду, й палиця гніву його зникне. **9** Милосердний буде благословенний, бо спомагає вбогого хлібом своїм. **10** Прожени геть зрадливого, а пійде з ним незгода, й зникнуть сварня й бійка. **11** Хто серцем чистий, в того й уста щирі; тому й сам царь другом. **12** Очі Господні мають знаннє всього, а слова проступника він в нішо обертає. **13** Лінівий каже: „Он лев на улиці! серед майдану вбить мене!“ **14** Блудничині уста — глибока яма, той впаде туди, на кого Господь прогніваєсь. **15** Дурнота впилась молодикові в серце, та навчаюча лозина прожене її від його. **16** Хто кривдить убогого, щоб умножити своє багацтво, той віддастє ще багатшому, й збідніє. **17** Прихили ухо твоє до слів премудрого, й оберни серце твоє до знання мого; **18** Бо втіха тобі буде, коли ховати меш їх в серці в тебе, та коли вони будуть і в устах твоїх. **19** Про те, щоб уповав на Господа, я оце й навчаю тебе, а ти міркуй собі. **20**

Чи я ж бо не писав тобі нераз — подаючи ради й науки, 21 щоб навчити тебе слів чистої правди, щоб умів переказати слова правди тим, що тебе (по неї) послали? 22 Не граб убогого за те, що він убогий, і не тісни злиденного в воротах, — 23 Господь бо в справі їх вступиться за ними, і вирве у грабителів душі їх. 24 З гнівлivим не дружись, і з сердитим не кумайсь, 25 щоб не привик і сам їх стежками ходити та й не надів петлі на душу свою. 26 Так не чини, як ті що ручаться, і чужі довги беруть на себе; 27 бо, як не буде чим у тебе заплатити, то про що доводити себе до того, щоб забрали постіль твою з під тебе? 28 Не пересувай межі давнезної, що провели батьки твої. 29 Бачив ти коли чоловіка зрученого в справах своїх? Такий буде перед царями стояти, а не простим служити.

23 Коли засядеш єсти з князем укупі, то вважай добре, як стóть перед тобою страва; 2 Вложи собі хоч би ножа в горло, коли ти надто ласий. 3 На ласощі його не надъся: се оманлива страва. 4 В достатки не силкуйсь велиki вбиватись; залиши такі гадки твої. 5 Подивишся на них, а їх уже й немає; багацтво бо собі, мов крила, поробить, та, немов орел, ід небу полине. 6 Не їж страви у скupаря зависного й не надъся на ласощі його; 7 Бо які нещирі мисли в його, такий і він: „Іж і пий!“ — припрошу він, а серце його не при тобі. 8 Шматок, що з'їв, рад будеш вернути, й добре слова твої ти надармо втратиш. 9 При дурневі не говори, він бо знахтує розумні речі твої. 10 Давньої межі не пересувай й не вриваєшся в сирітське поле, 11 Заступник бо в них сильний; він вмішається в справу їх проти тебе. 12 Прихили серце твоє до науки, й уши твої — до слів розумних. 13 Некараним твого хлопця не лишай; як укараєш його лозиною — він не вмре; 14 Ти покараєш його лозиною й врятуєш душу його од преисподньої. (Sheol h7585) 15 Мій сину! коли серце в тебе буде мудре, то й мое серце буде радіти; 16 Ба й все внутро мое буде веселитись, коли уста твої говорити муть право. 17 Не завидуй в серці ледачим; нехай по всяк день перебуває воно в страсі Господнім; 18 Бо є будущина, й надія твоя не буде марна. 19 Слухай, сину мій, і будь мудрим, та справляй серце твоє на дорогу праву. 20 Не бувай між тими, що впиваються вином, ані між тими, що

переїдаються мясивом, — 21 Пяниці бо й немірні з'убожують, а довге їх спаннє вbere їх у лахи. 22 Слухняним батьку будь, що від него родився, не нехтуй неньки, хоч вона буде вже й старенька. 23 Купуй правду, й не збуваї мудрості, науки й розуму нї за які достатки. 24 Отець праведного веселиться, і хто мудрого вродив, радується ним. 25 Нехай же радіє твій отець, і ненька, що тебе зродила, нехай веселиться. 26 Оддай мені твоє, мій сину, серце, а путь мою нехай твої стережуть очі. 27 Блудниця — се глибока пропаст; тісний колодіз — чужая жінка; 28 Мов харцизяка, вона засідає, й намножує між людьми переступників. 29 У кого зойки? у кого стогін? у кого сварка? у кого горе? хто ранить без причини? в кого червоні очі? 30 У тих, що при вині седять довго, у тих, що в напитках дошукуються аж гущі-приправи. 31 Не призирайся вину, як у кубку грає, як гарно съйтиться й легко осідає! 32 Опісля воно укусить, як гадюка, мов гаспід-vasiliск, отрути впустить. 33 Очима будеш ти на жен чужих дивитись, і серце в тебе розворотне промовить, 34 і будеш ти, як той, що дремле серед моря, мов той, що в горі спить на щоглі; 35 Били, мовляв, мене, а мене не боліло, товкли мене, я ж того не чув; як розбуркаюсь, то знов почну того ж шукати.

24 Нехай тебе до злих людей не пориває, ані бажай товаришувати з ними, 2 бо в серці в них насильство, а уста їх говорять лихе. 3 Мудрістю уладжуєс дім, і розумом скріпляєс, 4 Знаннє же сповняє внутро його всяким дорогим і прекрасним майнном. 5 Мудрий чоловік потужен, і розум піддержує силу в чоловіка. 6 Тим то й війну веди з розвагою, а добрий конець буде, як буде доволі нарад. 7 Про дурного мудрість — річ надто висока, й в брамі нї пари він із уст не пустить. 8 Хто задумає заподіяти лихо, того й лиходієм називають. 9 Помисл дурноти — гріх; зрадник — людям гидота. 10 Коли ти в біді показавсь безсильком, то бідна сила в тебе. 11 Рятуй тих, що їх на смерть ведуть, а тих, що їх засуджено на страченне — чи ж покинеш їх? 12 Скажеш може: Ми про се не знали! Та, може, як той не знає, що вивідує серця? Той, що дивиться тобі в душу, той се знає, й відплатить чоловікові по вчинках його. 13 Іж, сину мій, мед, бо він смачний,

й крижку, бо солодка вона піднебенню: 14 Оттаке й спізнаннє мудрості для душі твоєї. Як ти вже знайшов її, то й придбав будущину ти, й надія твоя не даремна. 15 Безбожний! не задумуй лиха на домівку праведного, й не пустош місця спокою його, 16 Бо праведний впаде сім раз — і встане, безбожні же впадуть у погибел. 17 Як ворог твій впаде, не радуйсь, і не веселись у серці, як він спотикнеться; 18 А то побачить Господь і невгодно буде воно йому, й одверне гнів свій від його. 19 Не сердься на лиходіїв, і не завидуй безбожним, 20 Бо лихого будущина пропаща, а съвітильник безбожних загасне. 21 Мій сину! Господа й царя твого страхайся; з ворохобниками не товаришуй, 22 Бо нагло прийде погиbel від них, — і біду від обох — хто її наперед узнає? 23 Сказано ще й се мудрими: Вважати в суді на особу — се погано. 24 Хто винуватому скаже: „Ти невинен”, того клясти ме люд, того зненавидить народ; 25 Хто ж викаже його вину, тих будуть любити й благословити. 26 Хто відказує по правді, наче в уста цілує. 27 Упорай перш твої поза домом справи, упорай перш усе на твоїму полі, а тоді вже й в твоїй домівці розпоряджуй. 28 Не будь лъживим на близнього твого съвідком; чого ж бо тобі оманювати устами твоїми? 29 Не говори: Як він мені вчинив, так само й я йому вчиню: відплачу чоловікові по вчинкам його. 30 Йшов я раз попри поле чоловіка лінівого, й уз виноградний сад чоловіка скupoумного: 31 Дивлюсь — терниною все позаростало, земля кругом кропивою окрилась, а камінна огорожа розвалилась. 32 Споглянув я й взяв се до серця, споглянув та й навчивсь такій пересторозі: 33 Не довго будеш спати, не довго дрімати; не довго — згорнувші руки, полежиш, — 34 Аж ось прийде, мов прихожий, вбожество твое, й нужда твоя — мов чоловік оружний.

25 І се теж приповістки Соломонові, що їх позбірали вчені мужі Езекії, царя Юдейського:

2 Господня слава в тому, щоб справи в тайні скривати, а честь царів — розвідувати діло. 3 Як неба висота й землі глибина, так серце у царів — невідоме. 4 Віddіли жужелицю від срібла, а вийде у сріблениника (чистий) посуд: 5 Віddали од царя неправедника, а правою престол його стояти буде. 6 Не величайсь перед царем і на місці для князів не становись; 7 Бо красше, коли

тобі скажуть: „Ходи сюди висше”, аніж би тебе понижено перед значним, що його вбачали очі твої. 8 Судитись не хапайсь, бо що робити будеш, як вкінці супротивник твій засоромить тебе? 9 Судися з противником твоїм, але тайни його не зраджуй, 10 Щоб хто не насьміявсь із тебе, се почувши, а тоді неслава твоя все буде на тобі. 11 Як золоті яблочки на прозорій срібній тарілці, так слово, сказане до ладу. 12 Як перстень золотий, й дорога прикраса, так мудрий докірник уважному уху. 13 Чим у жнива сніжна прохолода, тим є вірний посланець тому, хто його послав; він приносить відраду душі свого пана. 14 Як хмари й вітри без дощу, так чоловік, що голосно говорить про дарунки, яких не дає. 15 Лагідність прихиласку вельможних, і мягкий язик ломить тверду кістку. 16 Коли знайшов ти мед, так їж до схочу, та гляди, щоб з переситу не довелось, його вернути. 17 Не вельми то вчащай до дому твого друга, а то переситиш його й станеш ненавистним. 18 Що молот і меч та гострая стріла, те чоловік, що ложно съвідчить на близнього свого. 19 Що зуб спорохнілий та нога болюча, те саме надія на невірного в день нужди. 20 Роздягти в день холодний, й налити оцту в рану, — все одно, що съпівати пісні зжуреному серцю. 21 Голоден ворог твій, ти хлібом нагодуй; а хоче пити він, подай води напитись; 22 Тим бо збереш жарочче угле на голову йому, й Господь се нагородить тобі. 23 Північний вітер дощ наганяє, а потайний язик сердиті лиця робить. 24 Ліпше жити в кутку на крівлі, ніж з жоною сварливою у широкій хаті. 25 Як прихолодная вода душі у згазі, так добра звістка з далекої країни. 26 Як скаломучений колодізь чи криниця, так правий, що тремтить перед безбожним. 27 Як нездорохо їсти надто много меду, так добуватись слави — не є славою. 28 Що місто отворене й без муру, те — чоловік, що не панує над духом своїм у мові.

26 Як літом сніг, а в жнива дощ, так дурневі почесть не лицює. 2 Як пурхне горобець і ластівка полине, так і незаслужене проклятте прогуде. 3 Як пуга на коня, як на осла лозина, так на дурних ломака. 4 Не відказуй безумному по дурному, щоб не стався похожим на його. 5 Не відказуй безумному по дурощам його, щоб він не

вважав себе мудрим ув очах своїх. 6 Той ноги сам собі підрізує на свою муку, хто розпорядок свій дає через дурного. 7 Як ноги в кривого підймаються не рівно, так само й приповість ув устах безумних. 8 Що камінь дорожий укладати в пращу, те same — дурневі віддати шану. 9 Що в пяного в руці колючая тернина, — те приповість ув устах дурного. 10 Розумний господарь усячину сам робить, дурний наймає всіх, кого де ні зустріне. 11 Як пес вертається до блювотини своєї, так дурний повторяє дуроші свої. 12 Бачив ти чоловіка, що себе за мудрого має? На дурного більш надії, аніж на такого. 13 Лінівий каже: „Лев на дорозі! лев на царині!“ 14 Як двері обертаються все на своїх завісах, так легун — на свою ложі. 15 Лінівий спускає руку свою в миску, та тяжко йому донести її до рота. 16 Легун здається сам собі мудрійшим за семеро, що в лад, подумавши, відповідають. 17 Ловить той пса за уші, хто, переходячи мимо, вдається в сварку других. 18 Як той, хто з засідки мече огонь, стріли й смерть, 19 Так і чоловік, що зрадливо шкодить близьньому свому, а потім каже: „Я тільки жартував!“ 20 Як дров не підкладай, огонь потухне хутко: На ухо не шепчи, — втихне ворожнета. 21 Як уголь про жар, а дерево про огонь, так і сварливий про те, щоб роздувати сварку. 22 Слова підшепника — як ласощі, й вони ввіходять в черево глибоко. 23 Що глинняна посудина, обтягнена нечистим сріблом, те same бутні уста й злобнє серце. 24 Устами ворог придобряєсь, а в серці зраду він голубить. 25 Не вір йому, як він ласкавенько говорить, бо сім гидот седить у його серці. 26 Хоч ненависть він тайно ховає, то відкриється злоба його серед громади. 27 Хто яму вириє, сам упаде в неї, а хто котить каменя в гору, до того він і вернесь. 28 Зрадливий язик ненавидить тих, кого він ранить, і лестючі слова погибель готовуть.

27 Не хвались завтрішнім днем, не знаєш бо, що той день уродить. 2 Нехай вихвалює тебе хто другий, а не твої уста, — чужий, а не твій язик. 3 Важке каміннє, а пісок так само, та гнів дурного обое переважить. 4 Жорстокий гнів, палка і лютість, та проти ревності хто встояти зможе? 5 Докір явний багато ліпший, аніж укрита любов. 6 Ліпші щирі догани від люблячого, аніж зрадливі поцілуї від того, що ненавидить. 7 Хто ситий, наступить і на крижку з медом, а голодній душі й

гірке — солодке. 8 Як пташка, що гніздо покине, так само й чоловік, що місце своє покинув. 9 Masti й паохиці радують серце: такий же й друг солодкий, що з серця раду уділяє. 10 Не покидай свого, ні батькового друга, і в братів дом не йди в лиху твою годину: Ліпший сусід близький, аніж брат далеко. 11 Розумен будь, сину, втішай мое серце, щоб знав я, що мені злоріці відказати. 12 Розважливий бачить лихо й ховається, а недосвідні простаки гонять вперед, і в біду попадають. 13 Бери з нього платтє, він бо за чужого ручався, й за стороннього бери застав у нього! 14 Хто з ранку раннього товариша, знай, хвалить, про того думають, що се його він судить. 15 Безнастанне капаннє з криші у негоду, а жінка сварлива — вони одно; 16 Хто хоче здергати її, той намагається з'упинити вітра, та сховати в руці оливу, що дає знати про себе. 17 Як залізо гострить залізо, так гострить чоловік зір друга свого. 18 Хто стереже свою фіговину, той їсти ме фіги з неї, а хто береже добра пана свого, той у добрій славі буде. 19 Як у воді лице відбивається до лиця, так само й серце чоловіче — до чоловіка, 20 Ненаситня безодня й пекло, — оттак неситі й очі людські. (Sheol h7585) 21 Що огонь про срібло, про золото ж піч те про людину уста, що хвалить її. 22 Товчі безумного так як зерно у ступі, — не вилущиши його з дурноти його. 23 Назирай пильно за скотом твоїм і май стараннє про череду твою; 24 Добуток бо не на віки, бо й власті — чи ж вона переходить із роду в рід? 25 Показується трава, виказується зелень, та й збирають по горах сіна. 26 Ягнятя дають тобі одежду, козли — за що купити поле. 27 Доволі молока козиного на їжу тобі, на їжу родині твоїй, та й на прожиток челяді твоїй.

28 Безбожник втікає й тоді, як ніхто за ним не жене, а праведник съміливий як лев. 2 Коли край одступить від закону, тоді в йому много старших, а з одним розумним і тямущим мужом — він довговічен. 3 Убогий чоловік, що вбогих обирає, — се ливень проливний, що хліб на нивах змиває. 4 Відступники від закону безбожних вихваляють, а ті що певнять закон, — гнів на них мають. 5 Ледачі люде не розуміють правди; хто вірен Господу, такий на все розумен. 6 Лучший той злиденник, що непорочен ходить, ніж багатир,

що кривими путьми ступає. 7 Додержуєш закон, — розумний син ти в батька, з ледачими дружиш, — отця твого соромиш. 8 Хто маєтки свої намножує лихвами, збірає про того, хто помагає вбогим. 9 Хто ухо відхиляє, щоб не слухати закону, того й молитва — хиба лиш гидота. 10 Хто праведних звів на беззаконну стежку, сам упаде в свою яму, а невинним таки добре буде. 11 Чоловік багатий — мудрий в очах своїх, та злidenник розумний його осоромить. 12 Як праведні веселяться, то й велика радість, як же в гору ростуть безбожні, ховаються люде. 13 Хто прикриває гріхи свої, не зазнає щастя, а хто признається й іх покине, той ласки доступить. 14 Щасливий чоловік, що все в страсіходить; хто ж серце запече, у біду попаде. 15 Як лев рикаючий й ведмідь голодний, так пан безбожний убогій людині. 16 Нерозумний володітель тіснить людей многих, хто ж користі не любить, — житте продовжас. 17 Чоловік, що привинувсь проливом людської крові, — хоч би втікав і в могилу, ніхто його не здергить. 18 Хто ходить в невинності, не дознає шкоди, хто ж ступає путьми кривими, — на одній з них впаде. 19 Хто паше свою землю, мати ме що їсти, хто ж любуєсь у неробстві, глодати ме злідні. 20 Вірний чоловік — богатий на спасибі, хто ж рад борзо збогатитись, той не уйде кари. 21 Не добре, в суді вважати на особу; такий чоловік й за окраєць хліба одступить від правди. 22 Завидливий наздогін біжить за багацтвом, і не в догад йому, що здогонить злідні. 23 Хто другому дорікає, здобуде з часом більше ласки, як той, що лестить язиком. 24 Хто в батька-матері вкраде, та й каже: „се не гріх”, — той товариш рабівника. 25 Надутий розпалює сварку, хто ж надієсь на Господа, — добро йому буде. 26 Хто лиш на себе вповає, той безумен, а хто ходить у мудрості — спасеться від злого. 27 Хто вбогому дає, не знати ме нужди, хто ж одвертає очі свої од його, — того проклинають. 28 Як безбожні йдуть у гору, — ховаються люде; як же вони упадають, — праведник більшає.

29 Коли чоловіка картають, а він все таки тугощий, то й буде розбитий, й не буде йому ліку. 2 Як много праведних, — люде веселяться; як запанують же ледачі, тоді народ стогне. 3 Хто любить мудрість, той отцеві втіха,

хто ж з блудницями живе, той майно марнує. 4 Правосуд царя скріпляє країну, хто ж бажає подарунків, — пустошить її. 5 Хто леститься другу свому, стелить сіті під ноги йому. 6 В грісі в ледачого — сіть про його, а праведний — все веселий і радуєсь. 7 Праведний щиро вникає у справу бідних, безбожний не розбірає справи. 8 Люде розворотні ворохоблять місто, мудрі ж неспокій втихомиряють. 9 Як мудрий із дурним заведе рахубу, то, чи гніваєсь, чи съміється, — не має спокою. 10 Безвинного не люблять душогубці, а праведні журяться про житте його. 11 Дурний усю свою досаду виливає, а мудрий здержує її. 12 Як любо панові слухати неправди, то всі слуги в його ледачі. 13 І бідні й деруни помішані з собою, та обох іх очам дає Господь съвітло. 14 Коли вбогих царь по правді судить, то престол його на все утверджеться. 15 Лоза й огрова — вони дають мудрість; та син, лишений на волю, соромить матір. 16 Як множаться безбожні люди, множиться й беззаконність, та праведні побачять їх погибел. 17 Карай твого сина, а дасть спокій тобі, й принесе радість серцю твоєму. 18 Як нікому, (Божу) обявляти правду, ійде народ в розтеч; щаслив лиш той, хто додержує закону. 19 Словами годі раба навчити; хоч він іх і чує, та що ж не слухає. 20 Чи бачив ти чоловіка, прудкого до мови? — на дурного більш надії аніж на його. 21 Коли слуга з малку в розкошах зростає, схоче він опісля зробитись сином. 22 Чоловік гнівлівий розводить сварку, та й палкий не трохи грішить. 23 Гордіня веде чоловіка в погороду, а покірний духом наживає честі. 24 Хто з злодієм діливсь, ненавидить свою душу; він чує закляття, та не виявляє. 25 Хто боїться людей, той в біду попаде; хто ж боїться Господа, буде безпечен. 26 Многі шукають ласки в володарів (земних), та долею людською — володіє Господь. 27 Гидота праведним — чоловік ледачий, безбожнику ж гидота — хто ходить правою дорогою.

30 Се слова Агура, сина Якейового, — слова вдуновені, що сказав їх сей чоловік Ітіїловій Укалові: 2 Справді, я більший невіжа, ніж хто небудь зміж людей, і мудрості людської нема в мені; 3 Я премудрості не вивчивсь, і знання съвітих я не маю. 4 Хто взійшов на небо, й зійшов

із неба? Хто вітри стулив у кулації в себе? Хто, мов в одежину, повгортає води (надземні)? Хто поставив всі земні гряниці? Яке ім'я йому? Яке ім'я синові його? Хиба ти се знаєш? 5 Всяке слово в Бога — чисте; він — охорона вповаючим на його. 6 Не додавай нічого до слів його, щоб він не доказав тобі твоєї неправди. 7 Двох речей прошу я в тебе, не відкажи мені, покільки я умру: 8 Марноту й неправду держи далеко від мене; ні злиднів ні багацтва не давай мені, а живи тілько щоденним хлібом, 9 Щоб я, не голоден, не відрікся тебе, кажучи: Хто мені Господь? а в злиднях не став красти, а відтак не призовав ім'я Бога моого марно. 10 Не прискаржуй злобно раба перед його паном, щоб той не прокляв тебе, ти не провинився. 11 Є такі, що проклинають і рідного батька; є, що не благословляють і рідної неньки. 12 Є такі, що в себе в очах чистими здаються, хоч вони не вміті з поганії своєї. 13 Є такі, що в гору глядять очима, геть то піднімають повіки свої. 14 Є такі, що в них зуби, як мечі, а челюсті — ножі, щоб убогих пожирати і злиденних їсти. 15 Ненаситність дві дочки має: „давай, давай!” А навіть — три ненаситні, ба й четверта не скаже: годі! 16 Преисподня та й утроба неплодна: пісковина, що води несита, земля, що поливанням, та огонь, що не скаже: годі! (*Sheol h7585*) 17 Око, що поругає батька й не знає покори перед матіррю, нехай виклюють ворони на ріці й вижрут орлята. 18 Троє річей дивовижних на сьвіті про мене, ба чотирох я не розумію; 19 Шлях в орла під небесами; дорога гадини на скелі; дорога корабля на морі, й дороги мужчини до дівчини. 20 Та й у перелюбниці стежка такова ж: вдовольнилась, обтерла рот собі, та й каже: Я ж нічого поганого не зробила! 21 Під трома земля трясеться, ба чотирох здергати не може: 22 Раба, що зацарює; безглазого, як пожитку має доволі!, 23 Плюгаву женщину, коли заміж вийде, і служебку, як займе місце господині своєї. 24 А ось чотирі малі на землі, що мудрійши над мудрих; 25 Мурашки, — народ слабонький, а літом наготовлюють запаси собі; 26 Миші, — народ слабосилок, а на скелях хати собі будують; 27 В сарани царя немає, а вся вона, мов військо, полками виходить; 28 Павук лапками спирається, та він і в палацах у царя буває. 29 А сі троє мають ходу стрійну, ба, четверо гордо виступають: 30

Лев, — силач між звірами, нікому не вступить; кінь і козел, та царь серед свого народу. 31 Коли ти, загнавшись в лютості, зробив безумство коли, та знов замислив недобре, то затули уста рукою; 32 Бо, як збиванне молока дає масло, а удар у ніс виводить кров, так і розбуджений гнів виводить сварку.

31 Се слова царя Лемуїла; наука, яку дала йому мати його: 2 Що ж, сину мій? що, дитино тіла моє? що, обітниця моїх ти сину? 3 Не oddавай жіноцтву сил твоїх, ані поступків твоїх тим погубницям царів. 4 Не царям, Лемуїлю, не царям пити вино, не князям сикер попивати, 5 Щоб вони, напившись, права не забули та й не покривили суду всіх людей убогих. 6 Дайте сикеру бідоласі, й вина тим, що їх серце в горю; 7 Нехай випе й свої забуде злидні, та не думає все про свої страдання. 8 Отверай уста за того, хто голосу ніде не має, та щоб сиріт боронити. 9 Одверзай уста твої на правосуд та для справи бідного й нужденного. 10 Хто знайде жінку честиву? ціна їй перел дорожжа; 11 Серце мужове певне її, й не малий з неї прибуток; 12 Платить вона добром йому, а ніколи злом, покільки віку її. 13 Дбає про лен та вовну, й охочо працює власними руками. 14 Мов купецький корабель той, здобуває хліб здалека. 15 Встане вдосьвіта, домашнім роздасть їжу, а дівкам іх діло. 16 Схоче поля — є й на поле; з свого дорібку садить виноградник. 17 Оперізуєсь силою й кріпить руки свої. 18 Бачить, що праця чесна й добра, проте сьвітло в неї не гасне й пізної ночі. 19 Простягає руки до прядки, а палці її беруть веретено. 20 Долоню свою розтулює бідному, подає руку нужденому. 21 Не боїться, що рідні студено буде; — вся семя має подвійну одежду. 22 Робить вона собі коври; висон, пурпур — її одежа. 23 Мужа її всяке знає; сидить він у воротях між громадськими мужчинами. 24 Тче вона покривала й продає, а пояса доставляє купцям Финикийським. 25 Трівкість і краса — одежа її, й весело глядить вона в будущину. 26 Уста свої отвирає лише на слова мудрі, на язиці в неї — лагідна наука. 27 Пильно вона наглядає за порядком в домі, і не знає їсти хліба — нічо не робивши. 28 Встають діти, — її величають, і муж її всюди вихвалиє: 29 Много женщин честивих, — ти ж усіх перевисшила! 30

Бо принада — річ непевна, пишна врода — річ
минуща; богообоязлива ж жінка — от кого хвалити
треба! 31 Платіть же їй після того, що її надбали
руки; славіть її у громаді за її учинки!

Екклезіяст

1 Слова речника, сина Давидового, царя

Ерусалимського: **2** Марна марнота! говорить речник; марнота над марнотами, — все марне! **3** Що за хосен чоловікові з усієї праці його, що він працює під сонцем? **4** Рід проходить і рід приходить, тільки земля стоїть собі вовіки. **5** Сонце сходить, сонце й заходить, та й квапить знов до того місця, де має сходити. **6** Вітер повіє на південні, потім поверне 'д півночі; знай, крутиться навкруги, та й вертається туди, звідки взявся. **7** Усі ріки течуть у море, та й море не переповнюється, і туди, звідки взялися, вони неначе вертаються, щоб знов текти. **8** Всі річі трудні; не може чоловік всього висловити; не насититься око, дивлячись, не наповниться ухо, слухаючи. **9** Що було колись, те буде й знов, і що діялось, те й діяти меться, й нема нового нічого під сонцем. **10** Станеться часом дещо, про що люди кажуть: Ось новина! так воно давно вже бувало за попередніх часів. **11** Нема спомину про старовину; так само й потомство не держати ме в памяті того, що колись постане. **12** Я, проповідник-речник, царював над Ізраїлем в Ерусалимі; **13** І віддався цілим серцем тому, щоб слідити та мудро вивідувати все, що діється під сонцем. Тяжка се праця, що її дав Бог людям, щоб нею займались! **14** Видав я все, що робиться під сонцем: — що ж? усе марнота й мука для духа. **15** Криве не буде простим, а чого нема, те ні-що й рахувати. **16** Я говорив в моїму серці: Ось я став великим, і придбав більш мудрості, ніж усі ті, що царювали поперед мене в Ерусалимі, й серце мое бачило багато мудрості й знання. **17** І направив я свого духа на те, щоб спізнати, що се таке мудрість, і що таке безумність та дурнота; та пересъвідчився, що й се томить духа; **18** Бо в кого більш мудрості, в того більш і смутку; й хто прибільшує знання, — прибільшує й гризоти.

2 От і кажу собі в серці: Дам я тобі покушати радощів, — заживай добра! Аж і се марнота.

2 Про съміх сказав я: Дурниця! а про радощі: Що з вас? **3** Подумавши, давай я, підвеселити себе вином, і, ходючи слідом за премудростю, придергуватись і сієї дурниці, аж докіль побачу, що гаразд для синів людських, що повинні б

вони робити під небом, живучи так недовго на съвіті. **4** Брався я за великі праці: будував будинки, насаджував виноградники, **5** Заводив собі сади й огороди до прогульки, й насадив у них всяке дерево плодове; **6** Я робив стави — поливати дерева, що росли в гаях у мене; **7** Куповав бранці й бранки, а то були в мене й домовники; були в мене стада буйної й дрібної скотини більш, ніж у всіх, що перше мене були в Ерусалимі; **8** Призбирав я собі срібло й золото й скарби з царів і земель; завів у себе съпіваків і съпівачок і все, що веселить людей, та всякі музичні прибори. **9** Я зробивсь великим і богатим, так що переважив усіх, що бували поперед мене в Ерусалимі, а при всьому тому премудрість моя заставалась у мене. **10** Чого б ні забажали очі мої, я вволяв їх волю; не уймав мому серцю ніяких радощів; серце бо мое веселилось усіми трудами моїми, й се був мій пай з усіх трудів моїх. **11** Та як поглянув я на все, що мої руки зробили й скільки завдавав я собі клопоту, працюючи, — бачу, що все воно марне, тільки мучить дух, і ніякої з того користі під сонцем. **12** І завзвісь я міркувати, що воно премудрість і що таке воно дурнота та без'ум; (Що вдіє той, що по царі постане? Вже з давен воно зроблено.) **13** І я побачив, що мудрість бере гору над дурнотою, як съвітло над темрявою: **14** У мудрого очі в голові, а дурний ходить потемки; та пізнав я й те, що суджено долю однаку й съому й тому. **15** І кажу сам собі; доля дурного, се й моя доля. Про що ж мені було добиватись мудрості? І мусів сказати сам собі: І се марнота! **16** Мудрого не будуть споминати вічно, так само як і дурного; в будущині все забудесь, — і, о горе! мудрій вмірає так само, як і дурний. **17** І зробилось мені життє ненавидним, і огидло мені все, що діється під сонцем; бо все воно марнота й утома духа. **18** І зненавідів я всю працю мою, що працював під сонцем; бо маю все те зіставити другому, хто постане по мені. **19** А хто знає, чи він буде мудрій, чи дурний? Однакже він буде панувати над тим усім, що я трудом здобував, та показав себе мудрим під сонцем. І ось — марнота! **20** І я одвернувся й вговорював мое серце, відречись усього, над чим працював під сонцем; **21** Інший бо працює з розумом, розсудливо й корисно, та й мусить покинути працю свою комусь такому,

що не робив нічого в тому, як коли б воно йому належалось. Се марнота, се річ вельми сумна! **22** Бо що буде чоловікові за всі праці його, що томив себе, й за всю журбу серця свого під сонцем? **23** Щодня він журився й побивався, ба у ночі не було впокою. Чи ж не марнота се? **24** Не у власті людській і се добро, щоб їсти да пити й насолоджувати душу свою тим, що працею здобув. Я пересвідчивсь, що й се з руки Божої; **25** Бо хто може їсти і вживати без його ласки? **26** Тому бо, хто вгоден йому, дає він мудрість і знаттє й радощі; а грішному, щоб запобігав, дбав і до купи збірав, а вкінці зіставив тому, кого Бог вподобав. Тут знов — марнота й утома духа.

3 Усьому під небом свій час і всякому ділу своя пора: **2** Час родитись і час умірати, час насаджувати й час виривати насаджене; **3** Час убивати й час гойти, час валити й час будовати; **4** Час плакати й час съміятись; час сумовати й час танцювати, **5** Час розкидати камінне й час збирати камінне; час обійтись й час від обнимань відхилитись; **6** Час шукати й час губити; час збирати й час розкидати! **7** Час роздирати й час сшивати; час мовчати й час говорити; **8** Час любити й час ненавидіти; час воюватись і час миритись. **9** Яка користь буде трудящому з усієї роботи його? **10** Міркував я про ту журбу, яку дав Бог людям, щоб у ній вправлялись. **11** Усе він сотворив свого часу гарно, й съвіт вложив їм у душу; тільки що чоловікові не зрозуміти всього твору Божого з почину та й до кінця. **12** Зрозумів я, що їм нема нічого лучшого, як веселитись і чинити добре, поки й життя їх. **13** І коли хто єсть і пе, й бачить добро в кожній праці своїй, то й се дар Божий. **14** Зрозумів я, що все, що творить Бог, триває навіки: нічого до того приdatи й нічого з того умити; Бог чинить все так, щоб перед ним почесть почувати. **15** Що було, те є й тепер; що буде, те вже було, — і Бог викликає знов те, що минуло. **16** Ще ж бачив я під сонцем: де б мала правда бути, там кривда; де б бути правосуддю, там кривосудде. **17** І сказав я в серці мойму: Праведного й безбожного судити me Бог, бо прийде час про все, а тоді й суд на всякі вчинки. **18** І сказав я в серці мойму про дітей людських, що Бог витрібовує їх, нехай знають, що й вони зъвіррє. **19** Доля бо людська й доля зъвіряча однака; як сії вмірають, так і ті вмірають, і одно

диханне у всіх, а людина не переважує зъвіря, бо все марнота. **20** Все йде в одно місце: взялось із персті й усе вернесь у порох. **21** Хто бо знає, чи дух людський іде в гору, й чи зъвірячий дух ійде вниз, у землю? **22** Оце ж я побачив, що нема нічого лучшого, як уживати чоловікові своєї праці; бо се доля його; бо хто приведе його поглянути на те, що послід него буде?

4 І обернувшись я, й побачив всяку пригнобу, що діється під сонцем, і бачив слози пригноблених, що нема їм утішителя; а тут у руках гнобителів — сила, за тих же ніхто не заступиться. **2** І вважав я тих, що померли, щасливими над живих, — тих, що вже нема на съвіті, над тих, що живі ще; **3** А над сих і тих щасливими — ще ненароджених на съвіт, що не бачили того зла, яке діється під сонцем. **4** Бачив я таки, що всяка праця й всяка користь з роботи викликує зависть між людьми. Та й се — марнота й мука духові. **5** Дурень той, хто седить, склавши руки, й гризе власне тіло, приговорюючи: **6** Лучше жменя в спокою над пригорщи, повні праці й марного силкування. **7** І знов я обернувся, та й побачив марноту під сонцем: **8** Людина собі одинока, ні сина, ні брата, а не перестає працювати, очі його ненаситні на багацтво. Та кому ж се я дбаю, й позбавляю душу мою всякого добра? Та й се — марнота й недобра робота! **9** Двом лучше, ніж одному, вони бо мають більшу користь із своєї праці; **10** Бо як один упаде, другий підніме свого товариша. Горе ж одинокому, як упаде, а нема другого, що підняв би його. **11** Так само, як лежать удох, — їм тепло; а хто самітен, як йому нагрітись? **12** І коли хто подужає одного, то удох встоять проти його. Троїста нитка не так хутко рветись. **13** Лучший убогий та розумний молодик, ніж старий, а дурний царь, що не вміє приймати поради; **14** Бо той, вийшовши з темниці, стане царем, дарма що в своїму царстві родився убогим. **15** Бачив я між усіма, що ходять під сонцем, із тим другим молодиком, що займе опісля місце тамтого. **16** Безліч було народу перед ним, а пізнійші не будуть радуватись ним. І се марнота та мука духові.

5 Уважай на ногу твою, йдучи в дом Божий, і будь готовий, скорше слухати, ніж приносити жертви робом дурнів, що навіть не знають, як вони

не гаразд чинять. 2 Не квапся язиком, і серце твоє нехай не поспішає вимовляти слово перед Богом. Бог бо на небі, а ти на землі; тим нехай у тебе буде слів не багацько. 3 Бо як сни снуються тоді, як багацько клопотів, так і мова дурного виявлює себе многостю слів. 4 Як обречешся обітом перед Богом, то не гайсь його спевнити, не любить бо він дурних; спевни твою обітницю. 5 Лучше не обітувати, ніж, обітувавши, не спевнити. 6 Не давай устам твоїм уводити тебе в провину, й не кажи ангелам (Божим): Се була похибка. На що тобі того, щоб Бог прогнівався за твої слова та й в нішо обернув діло рук твоїх? 7 Бо, як у багатьох видивах сонних, так і в багатьох словах — багато марноти. Ні! ти бійся Бога. 8 Як побачиш у якій країні, що тіснять убогого та суд і правду насилюють, то не дивуйся тому, бо над високим стоять висший, а над ними ще висший; 9 Перед же веде в цілій країні — царь, а сей дбає про всю країну. 10 Хто любить гроши, не вдовольниться ніколи, хто ж любить багацтво, не похіснується ним. А се — марнота. 11 Намножується статків, та бо намножується й тих, що їх сппотребовують; і яке ж тому добро, чиї вони: хиба що дивиться на них своїми очима? 12 Работягий солодко спить, чи він ізів мало, чи багацько; а пересит не дає багатому заснути в смак. 13 Є ще одна доскулюча неміч, яку я бачив під сонцем; багацтво, що береже багатий на шкоду собі. 14 Гине се багацтво через нещасливі пригоди; в його родиться син, і йому нічо не допадеться в руки. 15 Як вийшов нагим із материної утроби, таким і відходить, яким прийшов, і з усього, що прибав працею, не візьме, щоб понести в руці своїй. 16 Се ж велике лихо: яким прийшов, таким і відходить! Яка ж йому тоді користь, що завдавав собі праці на вітер? 17 А він увесь вік свій їв у потемках, у великий журбі, в досаді та прикористях! 18 От же що здалось мені добрим: їсти й пити та солодко вживати добра з праці своєї під сонцем через увесь час життя свого, що Бог йому дав; бо ж се доля його. 19 І коли дав кому Бог багацтво й достаток, і дозволив ними користуватись та брати з них свій пай, так се — дар Божий. 20 Не довго буде він памятати дні життя свого, тим то Бог і надоложив йому радощами серця його.

6 Ще одно лихо бачив я під сонцем, а його не трохи між людьми: 2 Буває такий чоловяга, що Бог дає йому достатки, скарби й честь, та й не знає душа його недостачі в нічому, чого бажає, та не дав йому Бог розуму, хіснувшись тим, а чужий тим користується; се марнота, се сумна річ! 3 Коли б у такого чоловіка була ціла сотня дітей, і він жив літа многі, — та й ще умножились дні життя його, а як душа його не втішається добрим, та не було б йому й похорону, то я скажу: щасливший над його плод, перед часом народжений; 4 Сей бо нагло прийшов та й відійшов у темряву, й не знане імя його; 5 Він навіть не видів і не знав сонця і він спокійніший, ніж той. 6 А той, хоч би прожив дві тисячі років, не веселившися добрим своїм, — хиба ж не все піде в однакове місце? 7 Вся праця в людини — для її рота, а душа її не насичується. 8 Чим же переважає розумний дурного? або такий тихий, що вміє обходитись із людьми? 9 Однакоже лучше бачити перед очима, ніж тільки жадати. І тут марнота та й утома духа. 10 Що є на сьвіті, тому дано імя, і знають, що се — чоловік та й що годі йому правуватись із дужчим. 11 Багато таких річей, що прибільшують марноту; та що лучше чоловікові? 12 Хто ж знає, що добре про чоловіка в часі марного життя його, що проходить, як тінь? І хто скаже йому, що буде послід його під сонцем?

7 Добра слава лучша над пахущі масти, а день смерті лучше родин. 2 Лучше йти в дім, де плачуть, ніж у такий, де бенкетують; усі бо люди так закінчують, а живущий прийме се до серця. 3 Сумуваннє лучše съміху; бо в смутку стає серце ліпшим. 4 Серце мудрих — у сумному дому, а серце дурних — у веселому. 5 Лучше слухати докір од мудрого, ніж пісні дурних; 6 Бо реготаннє дурневе — се тріск тернини під казаном. Се теж марнота. 7 Коли мудрий тіснить других, — стається дурним, та й подарунки псують серце. 8 Кінець справи лучше початку, а покірний лучше такого, що високо несеться. 9 Не давай духу хутко в гнів попадати, гнів бо в серці в дурних гніздиться. 10 Не кажи: Чому то давні часи були лучші теперешніх? бо не мудрість надихає тебе сим питаннем. 11 Мудрість із достатком — річ добра, іменно же про тих, що бачать сонце; 12 Бо під її захистом так, як під захистом гроша;

та знаннє переважує ще тим, що мудрість дає життє тому, в кого вона є. **13** Приглядайсь управі Божій; бо хто б те випростав, що він скривив? **14** У дні щасливі заживай добра, а в дні нещасливі — розумуй: Бог так само створив сей, як і той, щоб чоловік нічого не міг проти його сказати. **15** На все надививсь я за днів марного життя моє, й на се, що праведний гине в своїй праведності, а безбожний живе довго в безбожності своїй; **16** Та ти не будь надто строгим і не показуй себе мудрим над міру: чому тобі себе губити? **17** Не бувай надто грішним і безумним; чому бо тобі вмірати не свого часу? **18** Добре чинити меш, придережуючись одного й не занедбуючи другого: хто боїться Бога, той уйде всього того. **19** Мудрість дає мудрому більше сили, ніж у десятюх старшин у городі. **20** Нема на сьвіті такого праведного чоловіка, щоб чинив добро, ніколи не грішивши; **21** Тим то не на кожне слово зважай, що говорять, щоб не почути тобі часом, як твій власний слуга тобі лихословить; **22** Твоя бо совість мусить сказати тобі, що й ти нераз лихословив другим. **23** Усе це розбірав я по мудрому; я бо сказав собі: Хочу бути мудрий; та мудрість далеко від мене. **24** Далеко все, і глибоко, так глибоко! хто дослідить? **25** Я звернув серце мое на се, щоб розінати, вислідити та розиськати мудрість і розум, і пізнати погань дурноти, незнання та безумності, — **26** І дозвався, що гірше, ніж смерть — се жінка, бо вона — сіть; серце в неї капкани, а руки — ланцюги. Хто добрий перед Богом, — урятуєсь від неї, а грішник спіймається нею. **27** От що я знайшов, каже проповідник, розвідуючи одно за одним! **28** А ще чого шукала душа моя, а я не знайшов? Знайшов я одного мужчину між тисячею, жінкини ж ні однієї. **29** Тільки се я знайшов, що Бог створив чоловіка правим, та люди пустились на всякі вигади.

8 Хто рівен премудрому — а все ж таки хто розуміє значіннє річей? — Мудрість у чоловіка розяснює лице його й перемінює насуплений вид його. **2** Я кажу: Чини волю царську, а се — задля присяги перед Богом. **3** Не квап oddaляtisь od його; не будь упрямим в ледачому дії; бо він, що схоче, все може зробити. **4** Слово царське потужне; хто зважиться сказати йому: Що ти робиш? **5**

Хто певнить накази, той не дознає лиха; серце в мудрого знає й час і спосіб; **6** Про всяку бо річ є час і спосіб, тільки чоловікові лихо з тим, **7** Що він не знає, що станеться, а хто ж скаже йому, як воно станеться? **8** Ніхто не властен над духом, щоб здергати дух, і нема в його сили проти дня смерті, нема й пільги в службі віськовій, і провінча не вирятует винуватого. **9** Все це я вбачав, звертаючи ввагу на те, що діється під сонцем. Буває часом, що один чоловік панує над другим чоловіком на шкоду йому. **10** Так бачив я, що ховали чесно безбожників, приходили й відходили з съяного місця, й забувано їх у місті, де вони так поводились. Та й се марнота. **11** Суд над лихими вчинками не хутко судиться; через те й не лякаєсь серце людське, чинити зло. **12** Та хоч грішник сто раз коїть лихе й триває в йому, то я знаю, що тільки богобоязливим буде добрє, хто почував почесть перед лицем його; **13** А безбожному не буде щастя й, немов би тінь, не довго пробуде такий, хто не боїться Бога. **14** Ще ж, буває й ось така марнота на землі: Праведних постигає те, що заслуговали б учинки безбожних, а з безбожними діється таке, що заслуговали б учинки праведних. І сказав я: та й се — марнота! **15** От і вхвалив я веселощи; бо нема нічого лучшого чоловікові під сонцем, як їсти, пити й веселити серцем уживати; се ж супроводить його в праці в дніях життя його, що дав йому Бог під сонцем. **16** Як звернув я серце мое на те, щоб зрозуміти мудрість і розгледіти все, що діється на землі, де то чоловік ні в день ні в ночі не має сну, — **17** Тоді спізняв я по всіх ділах Божих, що людина не второпає того, що діється під сонцем. Скільки б ні силкувався чоловік дослідити, він все таки не здоліє виглибити того; і коли б який мудрець сказав, що він знає, то таки він не може того дослідити.

9 На все те обернув я серце мое, щоб зрозуміти, що праведні й мудрі й діла їх у Бога в руці, та що чоловік ні любови ні ненависті за те не знає, бо воно далеко перед ним. **2** Усьому й усім — одно: однака доля праведному й безбожному, доброму й злому, чистому й нечистому; тому, що приносить жертви, й тому, що не приносить жертви; честивому, як і грішникові; тому, хто

клянеться, як і тому, хто совіститься клястись. 3 Се ж то й біда в усьому, що діється під сонцем, що доля однака всім; тим то й серце в людей повне злості, й безум у серці їх, поки живота їх, а потім прилучуються до мертвих. 4 Поки людина в живих, має ще надію; тим, що живому собаці лучше, ніж мертвому леву; 5 Но живі знають, що помруть, а мертві нічого сінко не тямлять, і нема їм уже заплати, бо й пам'ять про них пішла в забуток; 6 I любов їх і ненависть і боротьба їх минулися, і не буде їм вже ніякої частини ні в чому, що діється під сонцем. 7 Іди ж, ѹк твій хліб, радуючись, і пий твоє вино, веселючись, коли Бог ласкавий на діла твої. 8 Нехай повсячасно буде на тобі одежа съвітла, й нехай волос твій буде намощений. 9 Усолоджує собі житте з жінкою твоєю, що її любиш, через усі дні марної жизні твоєї, а котру дав тобі Бог за товаришку на всі швидколетні дні твої під сонцем; се бо — пай твій в життю й в трудах твоїх, що ти трудишся під сонцем. 10 Все, що маєш снагу робити, роби руками твоїми; бо в могилі, куди ти йдеш, нема вже роботи, ні роздумовання, ні знання, ні мудрості. (Sheol h7585) 11 I звернувшись я й добачив під сонцем, що не швидким допадаєсь нагорода за побіг; не хоробрим — побіда; не мудрим — хліб; не розумним — багацтво, й не тямущим — ласка, тільки час і случай у всім. 12 Но людина свого часу навіть не знає. Як риба попадається в невід, а птиця запутується у сильце, так і люде ловляться в лиху годину, як вона прийде негадано до них. 13 От іще яку бачив я мудрість під сонцем, а вона здалась мені не абиюкою: 14 Було невеличке собі місто, та й не так то людне. Прийшов під його великий царь, обліг його, та й поробив проти його всі боєві прилади; 15 Аж се знайшовся в йому чоловік нетяга розумний та й вирятував городець своїм розумом, а ніхто потім не споминав про цього біднягу. 16 I сказав я: Розум лучше сили, та розумом у чоловіка бідного погорджують і слова його байдуже. 17 Слово тихе й розумне, як його послухають, переважує крик потужного між дурними. 18 Розум лучше військового знаряддя, та одно ледащо попсує часом багацько доброго.

10 Мертві мухи псують запах пахущої масті у мироварника; таке ж чинить і мала дурнота

в поважного чоловіка з його розумом і честю. 2 Серце в мудрого (повертає) в правий бік, а серце в дурного — у лівий бік. 3 Якою б дорогою ні йшов дурний, — нема в його глузду: кожному виявить, що він дурний. 4 Як запалає в твого старшого досада проти тебе, не покидай твого місця: лагідність охоронить тебе од більшої провини. 5 Є одно зло, яке я бачив під сонцем, се — наче облуд у володаря: 6 Невіжу виносиється високо вгору, а багаті розумом седять внизу. 7 Бачив я рабів — йдуть верхи, а князі йдуть пішки, наче раби. 8 Хто копає яму, сам упаде в її; хто валить мур, того вкусить гадина. 9 Хто переносить камінне, той може надсадитись, а хто коле дрова, попадає в небезпечність. 10 Як сокира притупиться та й не погостиш вістря, — треба напружовати сили; розум знає тому зарадити. 11 Укушенне гадини без замови — те саме, що злий язик. 12 Слово з уст мудрого — пожиток, а уста дурного гублять його самого: 13 Перші слова з уст його — дурощі, а конець бесіди з уст його — безглазддє. 14 Дурний говорить багацько оттакого: чоловік не знає, що буде, й хто йому скаже, що станеться після него? 15 Праця дурного томить його; не знає він і дороги в місто. 16 Горе тобі, земле, як твій царь — хлопець, а князі твої йдуть від ранку! 17 Щастє тобі, земле, як твій царь хорошого роду, а князі твої сідають їсти певного часу, щоб посилитись, а не пересититись. 18 Од лінощів похилиться будівля, а через недбалість текти ме дощ у хату. 19 Бенкетують про веселощи, й вино веселить житте, а срібло за все одвічає. 20 Ба й у думці твоїй не лихослови цареві, й у ложниці твоїй не клени потужних; бо пташка може перенести слово твоє, як крилата передавати мову твою.

11 Пускай твій хліб на пливучу воду, бо по довгому часі знайдеш його. 2 Розділюй часті милостині між семеро чи й восьмеро, бо не знаєш, яка біда складеться тобі на землі. 3 Як у хмарах повно води, вони лити муть дощ на землю, й як дерево впаде, чи то 'к полудню, чи то 'к півночі, воно там і лежати ме, де впало. 4 Хто позирає на вітер, тому не сіяти, а хто дивиться на хмари, той не жати ме. 5 Так само, як не знаєш вітрової дороги, та як то в утробі в вагітності утворюються кісточки, так не знаєш і творів Божих, а він творить

усе. **6** З ранку сій насіннє твоє й не давай увечері спочивати руці твоїй, бо не знаєш, чи се, чи те буде уdatнійше, або чи те, чи се однаково добре буде. **7** О, любий съвіт і весело оку, дивитись на сонце! **8** Коли чоловік проживе й многі літа, нехай по всяк день тим веселиться; та нехай тямить на дні темні, що їх буде много, хоч і все, що постане, — марнота. **9** Веселися ж, молодику, в молодощах твоїх, попускай серцю твому заживати радощів часу молодощів твоїх, ходи собі за нахилом серця твого й за бажаннями очей твоїх; тільки знай, що за все це Бог тебе на суд поставить. **10** Проганяй тугу з твого серця й відпихай зло від тіла твого та тям собі, що вік дитинячий і молодощі — марнота!

12 Памятай про твого творця замолоду, покіль не прийшли дні лихі й не настали роки, що про них казати меш: „Не до вподоби вони мені”, **2** Покіль не померкли сонце й съвітло, місяць і зорі, й не насупились хмари по дощі, **3** Тоді, як затремтять сторожі будівлі й хоробрі позгинаються, й мелючі перестануть молоти, бо їх мало зсталось, і запоморочаться ті, що дивляться крізь вікна, **4** І зачиняться двері на улицю; замовкнуть жорна; коли вставати муть, як заспіває півень, а дочки съпіву помовкнуть; **5** І висоти стануть їм страшні, а на дорозі будуть боятись; і зацьвіте дерево мігдалове, й ковалик отяжіє, та й кріп розсиплесь; бо ось відходить чоловік у свою вічну домівку, а плакальники готові вже, провожати його улицею; — **6** Докіль не порвався срібний ланцюжок і не розірвалась золота повязка; не розбився глек над криницею та не поломилось колесо над колодізом; **7** І не вернеться перстъ, у землю чим вона й була; а дух вернеться до Бога, що дав його. **8** О, марнота над марнотами, сказав проповідник, все марнота! **9** Oprіч того, що проповідник був про себе мудрий, навчав він іще й людей знаття. Він розвідував, розбірав і зложив багацько приповістей. **10** Проповідник старався добирати хороші вискази, й слова правди списав вірно. **11** Слови мудрих — се голки, се гвозди, що добре вбиваються, а хто їх укладає, — від одного пастиря. **12** Що ж більш сього всього, того осторегайся, мій сину: складанню многих книг — не буде кінця, а й багато читання — втомлює тіло. **13** Вислухаймо ж змісту того всього: Бійся Бога й певни заповіді його; в сьому міститься все

про чоловіка. **14** Бог бо судити ме все, що діється; навіть усе втасене, — чи добре воно, чи лихе.

Пісня над піснями

1 Нехай він цілує мене поцілунком уст своїх!
Ласкавість бо твоя над вино солодша. **2** Любими
пахощами пахне ім'я твоє, наче миро розлите,
тим то дівиці тебе улюбили. **3** Притягни мене 'д
собі, — ми побіжимо за тобою; царь запровадить
мене в палати свої, — будемо захвачуватись і
радіте тобою, ласку твою над вино вихваляти; — о,
не помилилися тим, що влюбили тебе! **4** Дочки
Ерусалимські! я смуглыва собі, та гарна, мов ті
намети Кедарські, мов килими в Соломона. **5**
Ви не дивітесь, що я смуглыва, — се сонце мене
осмалило: Сини матері моєї погнівались на мене,
заставили мене стерегти виноградник, — власного
ж виноградника я не стерегла. **6** З'ясуй же, душі
моїй любий: де ти пасеш? де о півдні опочиваєш?
чом блукатись мені коло отар товарішів твоїх? **7**
Як цього ти не знаєш, найкрасша між жінчинами,
то йди слідом за вівцями й паси кізлята твої уз
шатель, що паствуhi собі понапинали. **8** Ти, моя
любо, в мене, мов та кобилиця в колесниці в
Фараона, (згорда виступаєш). **9** Прегарні щоки твої
в ланцюжках, шия в тебе у коралах; **10** Ланцюжки
золоті зробимо тобі з срібними крапками. **11** Доки
царь був за столом своїм, видавав нард мій пахощі
свої. **12** Мілий мій — мов китиця мирри, у мене на
грудях, **13** Мілий мій у мене — мов гроно кипрове
в виноградниках Енгадських. **14** Гарна ти, моя
мила, о, яка ти гарна! очі в тебе гулубині. **15** А ти,
мій любий — прехороший, уродливий! а постеля
наша — мов трава зелена; **16** Крівля домів наших
— кедри, криша — кипариси.

2 Я нарцис, Соронська квітка, я лілія долиняна!
Що лілія між тернами — те мила моя між
дівами. **3** Яблоня між деревами лісними — се мій
мілий між молодиками. В холодку під нею любо
седіти мені, овощі її солодкі піднебінно мойму. **4**
Він увів мене в дім веселої гостини, а стяг його
надо мною — любов. **5** Покріпіть мене вином,
освіжіть мене яблоками: від любові знемогаю. **6**
Ліва рука його під головою в мене, правою мене він
обнімає. **7** Заклинаю ж вас, дочки Ерусалимські, на
серни й олениці польні, не будіть, не розрухуйте
милої моєї, аж доки їй вгодно! **8** Се голос любого
мого! ось, він ійде, скаче через гори; перескакує

узгірря! **9** Бо ж мій мілий — мов той сугак, мов той
олень молоденський! Глянь, стоїть він за стіною в
нас, у віконце зазирає, і кріз крати поглядає. **10**
Ось мій любий говорить до мене: Встань, моя ти
мила, вийди, прекрасна моя! **11** Вже зима минула,
дощі перестали; **12** Квітки вбрають землю; час
пісень настиг; в лугах наших голос горлиці чути;
13 Завязки фіг показались на фіговині; виноград
зацвів і діше любим своїм цвітом. Уставай, моя
ти люба, вийди, пишна вродо! **14** Голубко моя в
росколинах скелі, схована в дупловині! покажи
мені лиць твоє, дай голос твій почутi; голос твій
такий солодкий, образ твій такий принадний! **15**
Ловіть нам лисиці, молоді лисинята, що псують
наш виноградник, — виноградник у цвіту наш!
16 Мій любий мені належить, а я йому; він пасе
серед лілій. **17** Покіль день холодом діше, тінь
не простяглася, ти знов вернися; будь скорий, як
серна, як молодий олень на розпадених горах.

3 У ночі на ліжку в себе я того шукала, кого серце
мое любить, й не знайшла, шукавши. **2** Схоплюся
ж я та метнуся, в городі шукати по улицях та
майданах, кого серце любить; шукала, та не
знайшла його. **3** Стріла вартових, що місто по ночі
обходять: Чи не бачили того ви, кого серце любить?
4 Ледві з ними розминулась, аж і знайшла того, що
серцем полюбила; вхопилася його й не пустила, аж
привела його в господу матері моєї й у съвітиці
до тієї, що мене вродила. **5** Заклинаю ж вас,
дочки Ерусалимські, на сугаків і серен, не будіть
і не трівожте милої, аж поки сама вона схоче!
6 Хто сеся, що від степу йде, наче б окурювана
стовпами диму з мирри й кадила, з порошків
в крамницях? **7** Глянь! се ж ліжко Соломона:
шість десятків силачів кругом його з хоробрих в
Ізраїлі; **8** Всі з мечами, з'учені до бою; у кожного
меч при боку, про безпеку в ночі. **9** Переносне
лігво построїв собі царь Соломон з дерева з
Ливану; **10** Срібні стовпці, золоті поруччя, посідок
з пурпурної тканини, вся середина прибрана з
любовю дочек Ерусалимських. **11** Пійдіть, дочки
Сіонські, подивітесь на царя Соломона в вінці,
яким увінчала його мати в день подружжя його, в
день радості серцю його.

4 Гарна ти, моя мила, о, яка ж ти гарна! очі, неначе
в голубки, під кучерями в тебе; волоссє в тебе

— ніби стадо кіз, що сходять із гори Галаадської; 2 Зуби в тебе — мов отара остріжених овець, що з купелі виходять, а в кожної близнята, і нема між ними неплідної. 3 Губи в тебе — пурпурова стрічка, а уста принадні; ніби половинки гранатового яблока — щоки твої під кучерями в тебе; 4 Шия твоя — се вежа Давидова, построена про зброю: тисячі щитів висять на ній — щити самих сильних; 5 Дві соски твої — мов близнятка в молодої серни, що між ліліями пасуться. 6 Покіль день холодом диші, тінь не простяглася, вийду я на гору мирри, на узгірря кадила. 7 Вся ти гарна, моя мила, нема в тобі скази! 8 Зійди ж, подруго, за мною з Ливану; йди зо мною з Ливану! сьпіши з верхів Амани, з верхів Сенира й Ермону, від леговищ левів, із гір, де рисі! 9 Зраница ти серце мое, сестрице-подруго! взяла еси серце мое поглядом єдиним, одним намистом на шиї твоїй! 10 Що за любі ласки в тебе, сестронько-подруго, ласки твої над вино солодші, а пахощі мастей твоїх над усі пахощі! 11 В тебе з уст, подруго, капле мед, як з крижки; мед і молоко в тебе з язика стікає, а пахощі одеч твоїх — пахощі Ливану! 12 Обгороджений сад — сестра моя люба, замкнений город, під печаттю криниця; 13 Росадники твої — се сад гранатових яблок, роскішного плоду, кипер вкупі з нардом; 14 З шафраном там нард, цинамон там із нардом; мирра там і алой з усіма пахощами; 15 Джерело саду — колодізь води живої потоки з Ливану. 16 Піднімись, північний вітре, прилети, полуденнику, повій на сад мій, нехай поллються пахощі його! —

5 Нехай прибуде мілий мій у сад свій, нехай споживає солодкі овощі в йому! — Ось і прийшов я в мій сад, моя сестро, моя ти дружино; набрав мирри з пахощами моїми, з'їв крижку з медом моїм, напився вина мого, запив його молоком моїм. Смакуйте ж і ви, друзі, пийте й їжте вволю, мої ви любі! 2 Сплю я, та серце в мене не спить; ось голос милого! він у віконце постукує: Відчини ж мені, сестро моя, дорога моя, голубко моя, чиста моя! Вся голова в мене росою припала, кучері мої — нічними краплями. 3 Я роздяглась уже, — як знов одягатись? я ноги помила, як же їх валяти? 4 Мілий мій крізь дірку руку просунув, і внутро мое зворушилось од сього. 5 Я встала, відсунути милому засов, а з моїх рук покапала

мирра, і з палців моїх капала мирра на ручки замку. 6 Я відчинила любому майму, аж се милий відвернувся і зникнув уже. А в мені ж і дух завмер був, як він говорив! Кинусь тоді шукати, — ніде не знаходжу; стала кликати, — та не озиваєсь до мене. 7 Стріла мене сторожа ув обході міста: побили мене, зраница мене, здерли з мене намітку ті, що стерегли муру. 8 Ой заклинаю ж вас, дочки Ерусалимські: стрівши мого милого, скажіте йому, що гину з любови. 9 Чим же твій любий всіх любих переважує, ти, уродливша проміж усіма дівоночками? Чим се дорогий твій лучший над інших, що ти про його так нас заклинаєш? 10 Любий мій — білий, і румяний, красший за десять тисяч інших; 11 Голова в його — чисте золото; кучері філясті, а чорні, як ворон; 12 Очі в його — чисті, мов голуби, що при потоках водних, наче в молоці скупані, седять щасливі. 13 Щоки його — цвітник пахущий, грядочки принадного зілля; губи — мов ті лілій, що капле з їх мирра; 14 Руці його — мов з золота уточені, в хризолити оправні; тіло — його — наче слоновая кістя у сапіфирах; 15 Нозі — стовпи мармуріві, поставлені на золотих підніжках; вид же його, як Ливан; величен, як кедри; 16 Уста в його, — се самі солодощі, а ввесь він — любощі. От, хто мій милий, от, хто друг мій, дочки ви Ерусалимські!

6 Де ж твій мілий подівся, ти, найуродливша між жінщинами? Куди пішов твій любий, щоб нам із тобою його шукати? 2 Він у саду в себе ходить, в цвітнику пахущім, він залишки попасає проміж ліліями. 3 Милий мій належить мені, а я милому, — тому, що в ліліях попасає. 4 Гарна ти, моя любко, неначе та Тирса, мов Ерусалим принадна, а грізна-поважна, як військо, під стягом стоюче. 5 Одверни від мене очі, — мене вони зворушують! 6 В тебе волос — мов отара кіз, що сходять із Галааду; зуби в тебе — наче овець стадо, що з купелі виходить, а в кожної близнята, й нема між ними неплідної; 7 Ніби половинки яблока-гранати щоки твої під кучерями в тебе. 8 Шістьдесят цариця сяє, вісімдесят бранок, а дівчат безліч, 9 Та вона єдина, голубка моя, чистая моя; єдина вона в матері свої, вибрана з проміж усіх, що вона зродила. Побачили її дівчата, я стали вихвалюти; цариця й бранки — усі величали.

10 Хто ж се, що, мов зоря, зазорилась, гарна, як місяць, а ясна, як сонце, грізна, мов військо під стягами? **11** Я зійшла в сад оріховий, подивитись на зелень в долині, поглянути, чи вже розвилася лоза виноградна, чи зацвіли яблоні гранатові? **12** Не знаю, як завела мене душа моя 'д колесницям значних у народі моїму. **13** Оглянься, оглянься, Суламито; оглянься, оглянься, щоб нам глядіти на тебе! — Що вам дивитись на Суламиту, мов на хоровод Манаймський?

7 Що за прегарні ноги твої в сандалах, ти, знатного батька дитино! а круглota твоїх стеген — неначе намисто, уроблене руками мистецькими; **2** Пуп у тебе — се круглоточена чаща, повна по всяч час вина запашного, стан же в тебе — стіг пшениці серед лилій; **3** Соски твої — се двойнята в серни; **4** Шия твоя — наче вежа з слонової кості; очі в тебе — ставки Гесбонські коло воріт Батрабимських; ніс твій — мов вежа в лісі Ливанськім, обернена 'д Дамаску; **5** Голова твоя — мов Кармел, волос на голові в тебе — мов пурпур, кучері твої — й цареві дивовижка. **6** О, яка ж ти хороша, яка ти принадна, моя любко, твоїм цілим видом! **7** Стан твій — неначе пальма, груди ж твої — мов би винні грони. **8** Думаю: вилізу на пальму, вхоплюся за вітте, а груди твої будуть мені за грони винні, і запах із ніздер твоїх, — як би від яблок; **9** Та й уста твої, як вино найлучше. — Воно тече право до милого моого, й солодить уста утомлені. **10** Я належу до друга моого, він лине серцем до мене. **11** Ходи ж, мій любий, пійдемо в поле, жити мемо в селях; **12** Вранці рано вийдем у виноградник, оглянемо, чи вже розвилася лоза виноградна, чи овощ завязався, чи в цвіту вже гранатові яблоні; там ти моїх ласк дознаєш. **13** Пахнуть вже там мандрагори; у дверей наших всякі що найлучші плоди, нові й давні; все те я надбала про тебе, мій любий.

8 Ой коли б же ти був мій братік рідний, що зо мноюссав груди в матері моєї! Тоді б я, й зустрівши тебе на улиці, тебе цілуvala, а мене б не суджено. **2** Повела б я тебе, завела б у господу до моєї неньки. Ти вчив би мене, я ж поїла б тебе запашним вином, соком із яблок моїх гранатних. **3** Ліва рука його під головою в мене, а права мене обнімає. **4** Ой прошу ж я вас, дочки ви

Ерусалимські, не буд'ть і не трівожте милої моєї, доки їй любо! **5** Хто се, спершись на милого, йде з пустині? Ось де під яблонею розбудила я тебе: там породила тебе мати твоя, там привела на сьвіт тебе родителька твоя. **6** Зложи ж мене печаттю на серце в тебе, надінь, як перстень, на руку собі; любов бо, як та смерть, кріпка; заздрість — як пекло, лютя; стріли її — стріли огняні; вона — полуме страшно палаюче. (*Sheol H7585*) **7** Годі вгасити любові і водам премногим, та й ріки її не заллють. Хоч би за любов давав хто всі статки свого дому, то їх би відкинено згірдно. **8** Є сестра у нас мала ще, безгруда; що робити мем із нашою сестрою, як прийдуть старости до неї? **9** Коли б вона була муром, — ми збудовали б на ній срібні палати; коли б вона була дверми, то ми обложили б її дошками з кедрини. **10** О, я мур, і груди в мене, як башти; тим то й буду я в очах його вповні дозрілою. **11** У Баал-Гамоні мав Соломон виноградник; він передав той виноградник сторожам, а кожний мав платити за його плоди по тисячі срібних. **12** А мій виноградник таки в мене. Нехай тобі, Соломоне, будуть твої тисячі, та ще й двісті сторожам плодів його. **13** Ти, що в садах проживаєш! товариші прислухуються голосови твойму; дай же й мені послухати його. **14** Біжи ж (зо мною), мій милив, мов сугак, мов олень на горах запашних!

Iсаїя

1 Видиво Ісаїї, сина Амосового, яке видів про Юдею й Ерусалим за Юдейських царів Уззії, Йоатама, Ахаза й Езекії: **2** Слухайте, небеса й вважай, земле, бо Господь говорить: Я виховав синів і дав зріст їм, а вони зворочилися проти мене. **3** Віл знає господаря свого, й осел — ясла пана свого, а Ізраїль не знає мене, народ мій не розуміє. **4** О, горе, народе грішний, народе привалений беззаконностями, роде лиходіїв, сини погибелі! Покинули Бога, занедбали съятого Ізрайлевого, відступились назад від його! **5** Куди, в яке місце вас іще бити, коли ви не перестаєте бути упрямими? Кожна голова в ранах, кожне серце хворе. **6** Від підошви в нозі та й до тім'я на голові нема в йому здорового місця: рани, синяки, рани гниючі не вичищені, не перевязані й не змягчені оливовою. **7** То ж буде земля в вас опустошена, міста ваші огнем спалені; поля ваші в ваших таки очах чужі будуть пожерати; все опустіє, — звичайно, опустошене чужинцями. **8** І останеться дочка Сионська, наче шатро в винограднику, наче будка в городі, як місто збурене. **9** Як би Господь не зіставив із нас невеликого останку, — ми були б те, що й Содома, погибли б, як і Гоморра. **10** Слухайте ж Господнє слово, ви, князі Содомські; вважай на науку Бога нашого, народе Гоморський! **11** Навіщо мені множество жертв ваших? говорить Господь. Я вже пересичений всепаленнями з баранів і товщею з годованого скоту, та й крові з назимків і ягнят та козенят я не хочу. **12** Як приходите, щоб явитись перед лицем моїм, то хто від вас вимагає, щоб топтали двори мої? **13** Не носіть уже більше дарів надармо: паленне кадила огидло мені; нових місяців і субот, та сходин съяточних не можу стерпіти: беззаконність поспіль із съяtkуваннем! **14** Новомісячча ваші й съята ваші ненавидить душа моя: вони стали ваготою мені, тяжко мені нести їх. **15** І коли ви простягаєте руки ваші, то я одвертаю очі мої від вас, а як ви умножуєте молитви ваші, то я їх не чую, ваші бо руки повні крові. **16** Обмийтесь, станьте чистими; одкиньте далеко ледачі вчинки ваші зперед очій моїх; перестаньте чинити зло; **17** Навчітесь чинити добро; шукайте правди, рятуйте придавленого, обороняйте сироту, заступайтے вдову; **18** А тоді

приайдіть — і розсудимось, — говорити Господь: Коли б гріхи ваші були, як багряниця — я, мов сніг їх убілю; коли б, як кармазин, були червоні, — обмію їх, як вовну. **19** Схочете слухняним робом у мене ходити, — буде вас земля усяким благом наділяти; **20** Затнетесь ж, опір ставши, — тоді меч пожере вас; се уста Господні говорять! **21** О, як же розопсotилась столиця, колись така вірна й повна правого суду! Справедливість давно в ній панувала, тепер — душогубці. **22** Срібло твоє жужелицею стало, вино твоє розпущене водою; **23** Князі твої — проступники й спільнники злодіїв, на гостинці ласі, користі шукають; сиротам нема в їх оборони, а справа вдовиці до них не доходить. **24** Тим то говорити Господь, Господь Саваот, сильний Ізраїлів: О, я надоложу мою кривду від противників моїх, і помішусь над ворогами моїми! **25** Простягну на тебе руку, жужелицю з тебе счищу й відділю від тебе все олово. **26** І поставлю в тебе суддів, як з давен бувало, та й радників, як було за предків; а тоді славити муть тебе городом правди, столицею вірною. **27** Сион із потали вийде правосуддем, а ті, що вернуться до його, — справедливостю; **28** А всім відступникам і грішникам — погибель, і хто Господа покинув — затратиться. **29** А будуть вони покарані за ті дуброви, що такі вам любі, посоромлені за сади, що собі вибрали; **30** І станеться з вами, як із тим дубом, що лист у його обпав, і як той сад, що води не має. **31** І потужний станеться — съмттем, праця ж його — іскрою; й горіти муть разом, а ніхто не погасить.

2 Слово, що прийшло в видиві, до Ісаїї Амосенка про Юдею й Ерусалим: **2** Станеться в останні часи, що над усі гори гора Господня вознесеться, і підійметься понад горби, і посьпішать до неї всі народи. **3** І пійдуть многі народи й скажуть: Ходіть, вийдемо на гору Господню, в дом Бога Якового, а він покаже нам свої дороги, і будемо ходити стежками його, бо з Сиону вийде закон, і слово Господнє — з Ерусалиму. **4** І судити ме він народи, і картати ме многих людей; і перероблять мечі свої на леміші, а списи свої на серпи, і не буде народ на народ меча підімати, та й не буде більше вчитись воювати. **5** Ой ходімо ж, дому Яковів, і будемо ходити в съвітлі Господнім! **6** Бо ти відкинув був дом Яковів, відопхнув люд

свій, за те, що вони багато переняли від народів східних: і чарівники в них, як у Філістіїв, і з синами чужоземців вони в побратимстві. 7 Земля стала повна срібла й золота, а скарбам їх і ліку не має; і переповнилась земля кіньми й безліччю колесниць; 8 Повна земля й ідолів; вони ж і припадають лицем перед ділом рук своїх, перед тим, що палці їх зробили; 9 I похилився чоловік простий, і понизився муж значний — й ти не простиш їм сього. 10 Ой сковайся у скелі, врийся в землю зі страху перед Господом і перед славою величності його! 11 Поникнуть горді погляди мужів, і піднесені голови людей будуть приниженні; один Господь явиться високим того часу. 12 День бо Господа сил небесних прийде на все горде й високомірне, та й на все, що високо несеться — і все воно принижене буде, 13 I на всіх, що, як кедри Ливанські, високо в гору себе підносять, на всіх, що, як дуби Базанські, 14 I на всі високі гори й горби, що вгору пнутяться, 15 I на кожну високу башту й на всякий мур кріпкий, 16 I на ті кораблі Тарсийські, та на всякі прикраси їх принадні. 17 I повалиться величність мужів і гординя людська нагнеться; один тілько Господь буде високий в той день, 18 А всі ідоли щезнуть. 19 Позалазять в печері в скелях та в глибині земні зі страху перед Господом та перед славою величності його, коли він устане, карати землю. 20 В той день покидає чоловік кертицям та кажанам (лиликам) срібні свої ідоли, й золоті свої ідоли, що понароблювали собі, щоб їм поклонятись, 21 Щоб тільки самим сховатись в щілині скельні та розколині гір зо страху перед Господом і перед славою величності його, коли він встане, карати землю. 22 Оце ж годі вам надію покладати на чоловіка, що в його тільки хиба духу, що в ніздрях; бо й що він значить?

3 Знайте, що Господь сил небесних одніме в Ерусалиму й в Юди всяку підпору, всяку піддержку хлібову й всяке підкріплення водою, 2 Хороброго воєводу й воїна, суддю й пророка, віщого й старця, 3 П'ятьдесятника й князя, й дорадника й умного штукаря й проречистого словом; 4 А дам їм хлопців за старшину, й діти панувати муть над ними. 5 I одно одного буде в народі тіснити, — кожний близького свого; встане хлопець на старого, дрібний люд — на

значних. 6 I хапати ме за полу брата брат, у родині батька свого: В тебе є жупан про съято, будь над нами князем, — нехай буде сей розпадок під рукою в тебе; 7 А той відкаже, клянучись: Не вмію я гоїти рани; бо й в мене в господі ні хліба, ні одежі; не робіть мене головою в народі. 8 Ось як підупаде Ерусалим і впаде Юда, через те, що й язик і діла в їх — проти Господа, й зневажливі в очах слави його. 9 Само їх обличче съвідчить проти них, ба й явно таки про гріх свій розповідають, не таять, саме як Содомії; горе душам їх! самі бо на себе зло накликають. 10 Скажіть праведному, що йому благо, бо він споживати ме плоди вчинків своїх; 11 Горе ж беззаконників, бо буде йому відплата за діла рук його. 12 Гнобителі люду мого — недоростки й жіноцтво правлять ним. Народе мій! ті, що правлять вами, вони вас туманять, вони розкопали дорогу ходи твоєї. 13 Но встав Господь на суд — він стоїть, щоб судити народи. 14 Виступає Господь на суд проти голов люду свого і князів його: Ви спустили виноградник; загарбане у бідного — по дворах ваших. 15 Яким правом тиснете ви люд мій і топчете вбогих? говорити Господь, Господь сил небесних. 16 I промовив Господь: За те, що дочки Сионські аж надто згорділи; що ходять, витягнувши шию й принаджують поглядами, ходять гордою ходою й побрязкують бляшечками на ногах, — 17 За се оголить Господь тім'я в дочок Сионських і обнажить їх Господь з волосся їх; 18 У той день Господь одійме гарні бляшечки на ногах і гузички, 19 Сережки та запинки, й пояси, й судинки з пахощами та чарівницькі висилця, 20 Перстінці й каблучки під носом, 21 Верхні намітки й спідню одежду, платинки й гаманці, 22 Опліччя барвисті й плащики й повязки; 23 Дзеркалця, й сорочки з висону та турбани. 24 I буде тоді замість принадних пахощів — смердота; замість пояса — мотузка; замість завитого волосся — пліш, і замість широкої обгортки — вузка верітка, а замість краси — пятна. 25 Мужі твої полягають під мечами, а хоробрі твої — на війні. 26 I будуть зітхати й плакати ворота столиць, вона ж, спустошена, на землі усяде.

4 I вхопиться в той час сім жінщин одного мужини й скажуть: Свій хліб будемо їсти й

свою одяжу будемо носити, аби тілько можна нам твоїм іменем зватись, — зніми з нас сором! 2 В той день явиться пагонець Господній в красоті і честі, і овощ землі — в величності й славі, на радість тим, що в Ізраїлі цілі зостались. 3 Тоді, хто зостався в Сионі та уцілів в Ерусалимі, зватись буде съятим, — всі записані в книзі живущих в Ерусалимі, 4 Як обміє Господь все грязиво дочок Сионських і очистить кріваві гріхи Ерусалиму зпосеред його, духом суду й духом огня. 5 І розпростре Господь над усяким місцем Сион-гори й над зборами її хмару й дим на день, а съвітло палаючого огня на час ночі; бо над усім почесним буде захист. 6 І буде намет, щоб закривати днем од спеки, й давати притулок і обезпеку від дощової негоди.

5 Заспіваю любому моїму пісню любого мого про його виноградник: Був у любого мого виноградник на верху плодюшої гори; 2 Він обвів його муром і очистив його від каміння, й насадив у йому добірну виноградню лозу, а серед саду збудовав башту й построїв тискарню, та й сподівався, що вона зародить добрі грони, а вона вродила дикі ягоди. 3 А тепер, ви осадники Ерусалиму, й ви, мужі в Юдеї, розсудіте мене з виноградником моїм: 4 Що ще мав би я був учинити виноградникові моїму, чого я не вчинив? Чого воно так сталось, що він зродив дикі ягоди, коли я сподівався, що зародить грони добрі? 5 От же я вам скажу, що зроблю з виноградником моїм: розберу його огорожу, нехай його пустошать, повалю мур, нехай його топчуть, 6 І полишу його пусткою: не будуть його ні обрізувати, ні обкопувати, — нехай заростає терниною й бодяками; та ще й хмарам звелю я, не спускати дощу на його. 7 Виноградник Господа Саваота — се рід Ізраїля, а царство Юдине — се садиво його любе. І ждав він в йому правосуду, — аж тут пролив крові; ждав правди, а тут голосінне. 8 Горе вам, що наживаєте дом новий за домом, та прилучуєте поле до поля, так що другим нема вже й місця, наче б ви одні поселені на землі. 9 Увші ж мені Господь сил ось що промовляє: Многі domi отті опустіють, а в палаатах пишних не буде кому жити; 10 Десять пайв у винограднику дадуть барилце, а гомер зерна насіння вродить ледви ефу. 11 Горе тим, що з ранку вже шукають напоїв,

та й до ночі розпалюють себе вином; 12 Гарфа й гулі, бубон і сопілка та вино на їх бенкетах; а на діла Господні вони й не спозирнуть, і про вчинки рук його й не спогадають. 13 За те ж люд мій необачний попаде в неволю; значні в його будуть голодати, богачі ж його з спраги погибати. 14 За те й безодня розтворилася широко, й без міри роззвіла пашу свою, й піде туди слава їх і багатство їх, і шум їх із усіма їх веселощами. (*Sheol h7585*) 15 І похилиться людина, й смириться муж, а горді спустять очі свої; 16 А Господь Саваот вознесеться високо в тім судї, і Бог съятий покаже съятість свою в справедливості. 17 І пасти муться вівці по своїй волі, й чужі будуть кормитись на позісталих по богачах буйних пасовищах. 18 Горе тим що тягнуть за собою беззаконність шнурами марноти, а гріх — неначе реміннем возвовим; 19 Що то мовляють: Нехай же він поквапиться зо своїм ділом, щоб нам побачити; нехай наблизиться й спевниться рада Святого Ізрайлевого, щоб нам довідатись. 20 Горе тим, що все лукаве добрим величають, а добре — злим; морок, — съвітлом, а съвітло мороком уважають; що гірке — у них солодке, а солодке — гіркота! 21 Горе тим, що в своїх очах мудрі, та розумні перед собою самими! 22 Горе тим, що хоробрі до пиття вина, й сильні в приправі впиваючих напітків; 23 Що на суді за гостинці роблять правим злюку, а правому закон одмавляють! 24 За те, як огонь з'їдає солому, й поломя спалює сіно, так вигорить корінь їх, а цвіт їх, як порох розв'єс; бо вони відкинули закон Господа Саваота, і Святого Ізрайлевого словом згордували. 25 Тим же так і розпалався гнів Господень на його народ, і простягне він руку свою на його, так що гори здрігнутся, а трупи їх гноєм улиці покриють. Та по тому всьому гнів його ще не відвернесь, і рука в його все ще буде простягнута: 26 І піднімє стяга про народ далекий та й дасть знак жиличому на краю землі, — і прийде той легко й скоро; 27 І не буде в його ні мяяного, ні втомленого; ні один не задрімає ані засне, ані здіймати ме пояс чересовий, й не розірветься ремінь ув обуві в його; 28 Стріли в його нагострені, і всі луки в його натягнені; копита в коней його, мов кремінь, а колеса в возах його, неначе вихор; 29 Рик у його — мов рик у лева; він реве, неначе левчук; зареве, ухопить здобич,

понесе, ѹ ніхто не одніме її. 30 І зашумить над ним того дня шумом розбурханого моря; він позирне на землю, і ось — темрява, горе, а съвітло в хмараах померкло!

6 В роцї, коли царь Озія помер, бачив я Господа на високому й піднесеному престолї, а краї ризи його наповнили храм. 2 Кр угом його стояли серафими, а кожен о шістьох крилах: двома закривав собі кожен лице, двома закривав собі ноги, а двома лїтав. 3 І покликували вони один до одного: Свят, свят, свят Господь сил, вся земля повна слави його! 4 І хитались підвалини й пороги від голосного поклику їх, а будинок сповнився димом. 5 І промовив я: Горе мені! погибель моя! я бо людина з нечистими устами, й живу між людьми з нечистими губами, — а се ж очі мої бачили Господа сил небесних! 6 На се прилетів до мене один серафим із жаріючим углем у руцї, що взяв кліщами з жертвінника; 7 І приторкнувся ним до моїх уст, і промовив: Приторкнулось оце до твоїх уст, і взята від тебе беззаконність твоя й з гріха твого ти очищений. 8 І почув я голос Господень, що говорив: Кого б мені послати, й хто нам пїде? I сказав я: Ось я, пошли мене! 9 І відказав він: Іди й промов до тих людей: Слухати мете й не зрозумієте, і дивити метесь очима, та не вбачати мете; 10 Бо запеклося серце в сього народу, й тяжко чують ушима, та й очі свої затулили, щоб не бачити очима, й не почути ушима; й не второпають серцем, та й не навернуться, щоб я їх оздоровив. 11 І промовив я: Докіль же сього, Господи? А він сказав: Докіль не опустіють міста й не зостануть без осадників, а доми без людей, та докіль земля отта цілком не стане пустинею. 12 І далеко займе Господь людей (неволю), й пусто-глухо в землї стане. 13 І коли б ще десята частина зосталась на нїй і назад вернулась, та знов буде спустошена; та як із теребинта й з дуба, коли їх зрубати, зостається корінь, так съвяте насіннє вийде з кореня того.

7 I було за царя Юдейського Ахаза Йоатаменка, сина Озіїного, виступав Резин, царь Сирийський, та Факей Ремалієнко, царь Ізраїльський, проти Ерусалиму, щоб його звоювати, та не здоліли його здобути. 2 Як же сповіщено Давидовому домові: ось Сирийцї розтаборились в землї Ефраїмовій,

тодї затремтіло в його й в його люду серце, як тремтити гаєве дерево перед вітром. 3 Господь же сказав до Ісаї: Іди на зустріч Ахазові, ти й син твій Шеар-Ясуб, на край водопроводу з верхнього ставу на Шаповаловому шляху, 4 Та й промов до його: Бувай обачен і спокоєн; не лякайся і нехай не заниває в тебе серце перед оттими двома недогарками-головнями, дарма, що так лютує Резин із Сирийцями та з Ремалієнком. 5 Сирія бо, Ефраїм та Ремалієнко задумали проти тебе ось яке лихо: 6 Двиньмо против Юди, та зворушмо його й звоюймо його, й настановимо над ним царем сина Табеїлового. 7 Та Господь Бог ось як говорить: Нічо з того не буде й воно так не станеться; 8 Бо Дамаск — голова Сириї, а Резин — голова в Дамаску, а через шістьдесят і п'ять год Ефраїм перестане бути народом; 9 А Самарія — голова Ефраїмова, а Ремалієнко — голова Самарійна. Як ви не вірите, так і не остоїтесь. 10 І говорив далій Господь Ахазові: 11 Проси знаку собі в Господа, Бога твого, глибоко зпід землї, або високо знад землї. (*Sheol h7585*) 12 Ахаз же відказав: Не просити му й не буду Господа спокушувати. 13 Тодї сказав (Ісаїя): Слухай же, dome Давидів: Мало з вас докучати людям, щоб іще й майму Богові докоряти? 14 Оце ж дасть вам сам Господь знак: Ось невинна дівіця почне в утробі та й породить сина, й дадуть імя йому Еммануїл (Бог із нами). 15 Молоком та медом буде він жити, аж буде вміти лихе відпихати, а добре вибирати. 16 Але перш, ніж те хлопя навчиться лихе відпихати, а добре вибирати, буде та земля, що її лякається, полищена обома своїми царями. 17 Но й на тебе й на народ твій та на твою родину напустить Господь такі дні, яких не було з того часу, коли Ефраїм одпав од Юди, — напустить царя Ассирійського. 18 І накличе тодї Господь овади з Ниливого рукава в Египті та бжоли з землї Ассирійської, — 19 І налетять вони та й осядуться всі по байраках та по скелях щілинах і скрізь по тернових кущах та деревах. 20 І пообголює тодї Господь бритвою, найнятою по тім боці Евфрату, царем Ассирійським, голову й волоссе над ногами, ба й саму бороду. 21 І буде того часу: хто держати ме одну корову та дві вівці, 22 Надоювати ме від них стільки молока, що їсти ме масло; маслом та медом харчити метесь кожен, хто ще зостанеться в тій країні.

23 І буде того часу таке: всюди, де росла тисяча виноградних лоз на тисячу срібних, поросте там тернина та глоги колючі. **24** Хиба з стрілами та луками ходити муть туди, бо вся земля заросте самими тернами та бодякими. **25** І нї на одно узгірре, що іх сапами сапали, не зважиша пійти, боючись тернини й бодяків колючих; виганяти муть туди хиба воли, та дріб буде їх топтати.

8 І рече до мене Господь: Возьми великий звиток та й напиши на йому розборчиво письмом людським: „Квапся луп здирати, бери хутко користь.” **2** взяв я надійних съвідків: съвященника Урію та Захарію, сина Барахіїного, — **3** І приступив я до пророкинї, й завагоніла вона й вродила сина. І сказав мені Господь: Дай йому імя: „квапся луп здирати, бери хутко користь”; **4** Перше бо, ніж хлопя з’уміє вимовити „тату й мамо”, заберуть скарби Дамаску й луп із Самарії перед царем Ассирийським. **5** І говорив дальше до мене Господь; **6** За те, що сей люд нізащо собі має тихі води Силоамські та вподобав собі Резина Й Ремалєнка, **7** Нашле на його Господь води ріки великої й бурливої, нашле царя Ассирийського й всю його силу, й прибуде вона в усіх руслах своїх і виступить із усіх берегів своїх; **8** І розплівесь по Юдеї, підіймаючись що-раз висше, й сягати ме аж по шию; й розпростерті крила його сягати муть через усю ширину землії твоєї, Еммануїле. **9** Ворогуйте собі, народи, та третміть; вважайте, всі далекі землі! В’оружуйтесь, та третміть; заперізуйтесь до бою, але дрожіть! **10** Складайте задуми, та вони в ніщо обернуться; виповідайте їх словом, та воно не збудесь, бо се — з нами Бог! **11** Бо ось що говорив мені Господь, поклавши на мене руку, й вкладаючи мені на серце, не ходити дорогою сього народу, — і промовив: **12** Не говоріть: „Змова”! бо народ сей все змовою вважає; не бійтесь того, чого він боїться, й не лякайтесь. **13** Бога сил небесних — його, як съятого, шануйте; його одного вам боятись, перед ним вам дрожати! **14** Він один ваше освяченне, та він камінь спотикнення та скеля згіршення обом домам Ізраїля; він сіть і западня осадникам Ерусалиму. **15** І баґацько таких буде, що спіткнутися, впадуть — розібуться, і запутаються в сітії будуть зловлені. **16** Завяжи ж се съвідченне, й запечатай обяв при учениках моїх.

17 От і надіюсь я на Господа, хоч він і закрив лице своє від дому Яковового, і я вповаю на його. **18** Ось я їдти, що дав мені Господь як дороговкази та прообрази в Ізраїлі від Господа сил, пробуваючого на Сион-горі! **19** Коли радять вам: Питайте тих, що померших викликають, чарівників, шептухів та тих, що з черева говорять, — то ви одкажіть: Хиба ж народові не до свого обертатись Бога? хиба ж мерців про живих питати? **20** Звертайтесь до закону та до обяву. А вони, — як не так говорять, як там сказано, то нема в них съвітла. **21** І будуть блукатись по землії, гноблені й голодні; а в голоді будуть лютувати та царя свого й Бога свого дармо проклинати. **22** Поглянути вгору, й позирнути на землю, — а всюди горе, морок і густа темрява, й в темряву попадуть. Та не на все буде там темрява, де вона тепер така густа.

9 Переднійший час впокорив землю Забуленову й землю Нефталієву; та пізнійший звеличить приморську дорогу, за-Йорданську сторону, Галилею поганську. **2** Люд, що в темряві блукає, з’здризть съвітло велике; живучим в країні тіні смертної, съвітло засияє. **3** Ти розмножиш народ, даси йому радощі великі; звеселиться він перед тобою, як веселяться, коли обжинки справляють, як радуються, коли здобич ділять. **4** Бо ярмо, що його давило, й палицю, що його побивала, й тростину у гнобителя його — ти поторошиш, як за Мидиям. **5** Бо вся обув жовніра й одежда, в війні кровю злита, пійде на спаленне, на жир огневі. **6** Бо хлопяtko народилось нам — син даний нам; власть на раменах його, а дадуть імя йому: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, Князь мира. **7** Царству його й миру його не буде границь; на Давидовім престолі й царстві він сяде, щоб утвердити й укріпити його судом справедливим від тепер по віki. Ревнива любов Господа Саваота се вчинить. **8** Слово посилає Господь до Якова, й спевняєсь воно на Ізраїлі, **9** Щоб узnav (свою нерозвагу) ввесь народ — Ефраїм і осадники Самарії, що так згорда й надуто мовляють: **10** Опала цегла, — побудуємо з тесаного каменя, вирубано сикомору, — заступимо її кедриною. **11** піднімі Господь проти його ворогів Резинових, і узбройті неприятелів його: **12** Сирийців од сходу, Филистіїв з заходу, й будуть вони Ізраїля повним

ротом жерти. Та й ще гнів його не одвернесь, і рука його все ще простягнута. 13 Та народ таки не обертається до караючого його, й до Господа Саваота не прибігає. 14 І відсіче Господь у Ізраїля голову й хвоста, зітне пальму й тростину одного дня: 15 Старець і знатний се — голова; а пророк, що вчить неправди, се — хвіст. 16 Провідники сього народу поведуть його блудом, а ті, що даються їм вести — погибнуть. 17 Тим не мати ме Господь утіхи й з хлопців у його, та й сиріт і вдовиць його не помилує; бо вони всі зледащіли, всі вони нещирі, та й всі уста безбожності повні. Та й ще гнів його не одвернесь і рука його все ще простягнута. 18 Бо беззаконність огнем загорілась; пожерає тернину й бодяки колючі, та палає в гущавинах ліса, що аж стовпами дим піднімається. 19 Лютість Господа Саваота спалить землю, і народ станеться жиром огня; чоловік не пощадить і брата свого. 20 Різати муть управо, та й будуть голодні; будуть їсти на ліво, та й не будуть ситі; кожен їсти ме тіло, руки в себе: 21 Манассій — Ефраїма, Ефраїм же Манассію, а оба разом — Юду. Та й тоді ще гнів його не одвернесь, і рука його все ще простягнута.

10 Горе тим, що несправедливі надають закони та пишуть жорстокі засуди, 2 щоб відправляти вбогих без правового суду, й видирати права злidenним у мойму народі; щоб із удовицї, користь тягнути, й сиріт обдирати. 3 Що ж ви будете чинити, як день навідання прийде, як погибелль здалека надійде? Де захисту будете шукати, де подінете скарби ваші? 4 Без мене згорбитесь в оковах, поляжете між убитими. Та й тоді ще не одвернесь гнів його, й рука його все ще простягнута. 5 О, Ассур — він палиця моєї гніву, а кий в руці його — се моя досада! 6 Я пошлю його на народ сей безбожний, на той народ, що підпалює гнів мій, та дам йому приказ, ограбити його до нитки, здобувати здобич у його, та, мов грязюку на дорозі, його місити. 7 Но він іншої про се гадки, не так помислить серце його: на думці в його — вигубити й викоренити не трохи ще інших народів. 8 Хиба ж князі мої не царі? скаже він собі. 9 Хиба Хальне не те, що й Кархемис? або Емат не те, що й Арпад? а Самария не те, що Дамаск? 10 Та же рука моя загорнула ті царства ідолські, а в них більше божищ, ніж у Ерусалимі та в Самарії! 11 Хиба ж я не вчиню те саме з Ерусалимом і богами

його, що вчинив із Самарією й ідолами її? 12 Та станеться: як довершить Господь усе те на Сионї, що задумав, і все скінчить в Ерусалимі, тоді скаже: Навідаюсь тепер до справ надутого серця в царя Ассирийського та до гордині звисока глядючих очій його! 13 Він бо каже: Се силою руки моєї і моєю мудрістю я отте зробив, бо я розумний: я пересуваю граници в народів і розхапую скарби їх, та скидаю з престолів, неначе велет; 14 І рука моя захопила, мов гнізда, багацтва в народів, і як забіраю покинуті в них яйця, так я побрав всі землі, а ніхто й крилом не рушив, не отворив рота й не писнув. 15 Та чи хвалиться ж сокира перед тим, що нею рубає? Хиба ж пила гордиться перед тим, хто її тягне? Як коли б палиця піднімалась на того, хто її піднімає; як коли б кий піднімався, коли він лиш деревина! 16 За се пошле Господь, Господь сил, сухоти на товстих у його, а між знатними в його запалить полум'є, мов полум'є огня. 17 Світло Ізрайлеве спаде на його огнем, і Святий його буде полум'єм, що пожере тернину його й бодяки його одного дня. 18 І гай його й сад роскішній вигубить він із душою й тілом, і стане він — умираючим чахотником; 19 А останок дерев із його ліса так змаліє, що й дитина його списати зможе. 20 І станеться того часу: останок Ізрайля й ті, що врятуються з дому Яковового, не будуть уже на силу того, хто їх бив, уповати, а покладати муть надію щирим серцем на Бога, Святого Ізрайлевого. 21 Останок, останок з Якова, навернесь до Бога сильного. 22 Бо, хоч би в тебе, Ізрайлю, було стільки люді, як піску в морі, то тілько малий лишиться останок, що навернесь до Бога; се бо безмірна справедливість призначила таку погибель. 23 І призначену вигубу довершить Господь, Господь Саваот, по всіх країнах. 24 Та все ж таки говорить Господь, Господь сил: Народе мій, живучий в Сионі! не бійся Ассура. Він побе тебе палицею й тростину підніме на тебе, як чинив Египет: 25 За малий час, за дуже малий — промінє моя досада, а лютий гнів мій звернесь на їх вигубу. 26 І підніме Господь сил бич, як колись до побою Мадіяма на Оріві, або як простер був палицю понад море, й здійме її, як на Египтян. 27 І станеться того часу: здійметься з плечей у тебе тягар його, й ярмо його — з ший твоєї, й розпадеться ярмо від товщі. 28 Ось він ійде

на Аїят, проходить Мигрон, в Михмасі покидає тягарі свої. **29** Переходять тіснини; в Геві ночують; Рама тремтить; Гива Саурова розбіглась. **30** Гукай голосно, дочко Галиму; нехай почують тебе Лайса та й Анатот бідний! **31** Мадмена розбіглась, а й з Гевиму осадники сквапно утікають. **32** Ще лише день простоїть він у Нобі, та погрозить рукою Сионові, узгіррю Ерусалимському. **33** Но Господь, Господь Саваот, зірве страшною рукою вітте дерев сих, а ті, що величаються ростом, будуть зрубані, високі — на землю повалені, **34** Густий гай він сокирою витне, Всемогучий повалить Ливана.

11 I вийде пагонець із кореня Ессеяного і вітка виросте з кореня його. **2** I спочине на йому дух Господень, дух премудрості й розуму, дух ради й кріпості, дух знання й побожності; **3** I сповниться страхом Божим; і судити ме він не, як око бачить, і не, як ухо чує, — присуд видавати. **4** По справедливості судити ме в bogих, а справи злиденних на землі по правді рішати. Палицею слова ударить він землю, і безбожного погубить уст своїх духом. **5** Справедливість буде в його поясом чересел, а правда — підперезом ребер у його. **6** Тоді буде вовк укупі із ягнятком жити, барс — із козеням лежати; та й телятко, левчук і віл зможуть жити разом, а мала дитина зможе їх пасти. **7** I ведмедиця й корова вкупі пастись будуть, а їх маленькі лежати муть поруч, ба й лев соломою харчитись разом з волом буде; **8** I хлопяtko грати меться над норою гаспida, і дитина засуне руку свою у гніздо зміїне. **9** На всій святій горі в мене одні одним шкодити не будуть, бо земля так повна буде розуміннем Бога, як водою море. **10** I буде того часу: до пагонця з кореня Ессеяного, що стане знаменом народам, навернуться погани, — й гріб його буде славен. **11** I буде ще в той час: Господь простягне знову руку свою, щоб вернути до себе останок люду свого від Ассура, із Єгипту, з Патросу, й з Кушу та з Еlamу, із Сеннару й з Етamu та з островів моря. **12** I підійме знамено своє між народами й позбірає вигнанників Ізрайлевих, і скличе розсіяніх Юдеїв з усіх чотирьох сторін землі. **13** I перерветься зависть у Ефраїма, й вигинуть ті, що на Юду ворогують. Ефраїм перестане завидувати Юді, а Юда не буде гнобити Ефраїма. **14** I полетять через

плечі Филистіїв на захід, і поберуть здобич від усіх на сході; на Едома й Moaba руку наложать, та й діти Ammona будуть їм піддані. **15** I висушить Господь залив моря Египецького, й простягне руку свою на ріку в силі духа свого, й розділить її на сім бродів, так що й в сандалях перебрести зможеш. **16** A тоді останок народу його, що зостанесь від Ассура, мати ме шлях ще ширший, як мав Ізраїль, вийшовши з землі Египецької.

12 I промовиш того дня: Славлю тебе, Господи! Ти гнівався на мене, але одвернув еси гнів твій і потішив мене. **2** Оце Бог — спаситель мій: я вповаю на його й не збоюся; Господь бо — сила моя, й пісня моя — Господь; він стався мені спасенiem. **3** I будете в радощах черпати воду з жерел спасення, **4** I скажете тоді: Славіте Господа, призовіайте ймя його; розповідайте між народами про діла його; напоминайте, що ім'я його велике! **5** Співайте Господеві, бо він учинив велике, — нехай дознаються про се по всій землі! **6** Радуйся і веселися, осадничко Сионська, бо величний серед тебе Святий Ізраїлів!

13 Слово пророче про Вавилон, висказане Ісаїем, сином Амосовим: **2** Підійміть знамено воєнне на верху гори, кликніть голосно, махніте рукою, щоб наступали на ворота сих вельмож! **3** Я дав приказ тим, що їх вибрали; я покликав сильних, щоб довершили гнів мій, радіючи славою, яку даю їм. **4** Ось, окрик по горах, наче великої товпи людей, гомін зворушеніх царів та народів зібраних разом: Господь сил чинить перегляд боєвого війська! **5** Поприходили здалека, від краю неба — і Господь і знаряддя гніву його, щоб збурити ввесь край. **6** О, ридайте, бо день Божий близиться, — як опустошуюча сила рукою Всемогущого. **7** Тим то руки в кожного зомліли, в кожній людини серце заниває. **8** Зжакнулись; судороги й болі схопили їх, ніби породілю; стуманівши, глядить одно на одного, лиця в них зажарілись. **9** Наступає день Господень, день гніву палкого, щоб обернути землю в пустиню й вигубити грішників на ній. **10** Небесні зорі й світла не дають із себе світла; сонце, сходючи, темніє, й місяць не сьвітить сьвітлом своїм. **11** Я скарою люд за зло, як безбожників за їх беззаконня; зроблю конець гордині пишних, і впокорю надутих гнобителів. **12**

Я вчиню так, що люди будуть дорожі над золото чисте, і мужі дорожі над золото Офирське. **13** Тим то я потрясу небом, і земля порушиться зного у землії своїй; **14** Тоді кожний, — мов серна, що за нею гонять, мов вівці, пустопаш лишені, — розбігнесь поміж народ свій, шукати ме сховища в землії своїй; **15** Але кого стрінуть, той пробитий буде, кого схоплять, від меча погибне. **16** Діток їх вбивати муть в їх перед очима; домівки їх пограбують, жінок збесчестяте. **17** Я Мидіїв на їх справлю, тим сріblo байдужне, й на золото не ласі. **18** Луки їх вбивати муть малечу, не пощадять плоду в матері в утробі, око їх дітей не пожалує. **19** I Вавилон, царствов окрасу, гордоші в Халдеїв, поверне Бог у ніщо, як Содом-Гоморру. **20** Там осадник не сяде з роду та й до роду; ні Араб шатра розложить, ні пастиух там із стадом буде спочивати. **21** Ні! звірре пустиннє буде його залягати, а доми наповняться пугачами; жити муть там струсі, косматі малпи скакати. **22** Шакалі вити муть у домівках їх, і гієни по роскішних замках.

14 Близько час його, й не загаяться дні його; бо Господь на Якова знов гляне ласково, знов приверне любов свою до Ізраїля; й оселить їх на землії їх рідній; прилучаться до них чужоземці, й пристануть до Яковового дому. **2** I візьмуть їх народи й приведуть на їх місце, а Ізраїль присвоїть їх собі на землії Господній за рабів і рабинь, і поневолить тих, що його в неволю були забрали, й буде він утискати тих, що його тиснули. **3** I станеться тоді: як Господь тебе визволить від смутку твого й від страху й тяжкої неволі, що на тобі тяготіла, **4** То висьпіваеш у пісні побіду над царем Вавилонським і промовиш: Ось, не стало мучителя — скінчivся грабіж! **5** Поломав Господь палицю в безбожних, скіпетр у тиранів, **6** Що побивав люто народи ударами без'упинними, панував над племенами в гніві, докучав без міри, **7** Всі краї тепер оддихають в спокою, з радощів съпівають; **8** Веселяться й кипариси та й кедри Ливанські: Від коли ти заснув, нас вже не рубають! **9** Глибінь пекольна зворушилася задля тебе, щоб стрічати тебе при ввіході твоїм; всіх велетнів побудила, всіх князів землії; із престолів повставати всім царам звеліла; (**Sheol h7585**) **10** А всі вони гуртом до

тебе промовлять: Так і ти, як ми, зробився вбогим слабосилком?! **11** Гордоші твої й життє твоє шумне в пекло провалились; під тебе стеляться черви, й черви накривалом тобі! (**Sheol h7585**) **12** Як же се ти впав із неба, досьвітна зоре? Ти розбився об землю, що топтав народи! **13** Ти ж говорив в серці своїму: Взійду аж на небо, над Божими зорями престол мій поставлю, й засяду на горі між богами, на краю півночі; **14** Взійду на висоти хмарні, рівнею тому зроблюсь, що Всешишній зветься. **15** А тепер ти попав в пекло, — в глибінь преисподню. (**Sheol h7585**) **16** Хто тепер тебе бачить, придивляєсь зблизька: Чи се ж той — мовляв — що хитав землею, та трусив царствами? **17** Що в пустиню обернув съвіт, його міста побурив, полонянам не давав вертатись в домівку? **18** Всі царі в народів, всі спочивають, кожен в честі у своїй домівці; **19** Ти ж покинутий за гробовищем, як пуста галузка, мов одяга вбитих, мечем посічених, що їх викидають у вапні ями, — ти, мов те падло, що його топчути, **20** Не будеш із ними в могилі; ти бо спустрошив землю твою, вбивав народ твій: о, по віki не спогадаєсь рід лиходіїв! **21** Готуйте різанину синам його за беззаконності батька їх, щоб не піднялись і не заволоділи землею, та не сповнили съвіт ворожнечею. **22** Так, встану на них — говорити Господь Саваот — і вигублю ім'я Вавилону до нащадку — й сина й внука, говорити Господь. **23** I вчиню його пробутком їжа та болотом, і вимету його мітлою, витираючи до чистого, говорити Господь Саваот. **24** Клянучись, говорити Господь сил: Як я задумав, так воно й буде; як я призначив, так і станеться, **25** Щоб стерти Ассирійця в землії моїй й розтоптати його на горах моїх; а тоді спаде з них ярмо його, й здійметься тягар із плечей в їх. **26** Так призначено, так постановлено про всі (поганські) землі, а се рука, простягнута на всі ті народи; **27** Бо се призначив Господь сил, і хто зможе те відмінити? рука його простягнута, — хто її відверне? **28** В році ж, коли вмер царь Ахаз, було ось таке пророче слово: **29** Не радуйся, земле Філістійська, що поломана палиця, побивавша тебе; бо з кореня змійного вийде гаспид, а плодом із його буде літаючий дракон. **30** А тоді бідні стануть насичені, а злidenні безпечно будуть спочивати; твій же корінь уморю голодом, а й нащадок у тебе вигублю. **31** Ридайте

ж, ворота, вий голосно, місто! Розпадешся ти, земле Філістійська; ось бо — від півночі ковпіт димом надходить, а нема втомленого в їх полках. **32** І що ж тоді скажуть вістники народу? Ось те, — що Господь утверджив Сиона, що в йому знайдуть захист убогі з народу його.

15 Слово пророче про Моабіїв: Так! ніччу збурений буде Ар-Моаб і спустошений; так! вночі збурений буде Кир-Моаб і спустошений! **2** Виходить він із Баїту й Дібону, виходить на висоти, плакати; Моаб ридає над Набою й Медевою; в усіх їх острижені голови, у всіх оголені бороди. **3** Скрізь по улицях у веріттю люде; на дахах, по ринках всі ридають, в слізах потопають. **4** Есебон і Елеала голосять; крик їх доходить аж до Язи. **5** Й мое серце ридає над Моабом; втікають із його 'д Сигору, до третьої Егли; виходять, плачучи, на Лухит; по Хоронаїмській дорозі гірко голосять; **6** Бо висхнуть води в Нимримі, позасихають луги, трава вигорить, вся зелень ізникне. **7** Тим переносять вони останки добутку, та, що врятували, поза ріку Арабську. **8** Плач по всій землі Моабській; Як вони голосять, чути аж в Егтаймі, плач його несеться до Беер-Елиму; **9** Бо вода в Дібоні взялась уже кровю; — та я наведу на Дібон іще нове лихо — левів на тих, що з Моабу повтікали, та й в краю зостались.

16 Посилайте ягнята владиці землі з Сели в пустині на гору дочки Сионської; **2** Дочки бо Моабійські будуть коло бродів Аррону, наче та птичка, з гнізда викинена. **3** Зложи раду, виречи присуд; розпростири над нами серед полудня, мов уночі, тінь твою; скрій прогнаних, не видай блукаючих. **4** Нехай перебудуть у тебе прогнані мої Моабії; будь їм захистом перед грабіжником; бо й так зникне гнобитель, грабіж перестане, а ті, що на них напирають, щезнуть із землі. **5** Милосердем стане твердо в пробутку Давидовому престол правди, й засяде на нім в справедливості суддя, що шукати ме правди й до правосуду змагати. **6** Про Моаба ж мичували, — гордий він над міру, надутий і пишний та лютий, та й в слові нещирій. **7** Тим то тяжко заплаче Моаб над Моабом, — всі будуть ридати; о, застогнайте по твердинях Кирхарешета; вони ж спустошенні. **8** Ниви Есевонські спустіли, та й виноградник Севамський; властники народів

вигубили ті прегарні лозини, що сягали аж до Язера; розстилались по пустині, простирались пагонцями аж поза море. **9** Тим і я заплачу по садах Севамських, як плакав над Язером, й поливати му слізами тебе, Есевоне й Елеало! не буде бо в тебе часу зборів виноградних, ані під час жнив — давних голосних радошів. **10** Замовкли жарти й веселощі по нивах роскішних, і виноградниках не съпівають, не веселяться; виноградар не топче в тискарнях грана: Я перервав усі веселощі. **11** Тим аж стогне утроба в мене над Моабом, мов гуслі жалібні, і серце мое над Кирхарешетом. **12** Хоч і збереться Моаб, і буде аж до утоми змагатись на висотах, та в своїх съятиях молитись, та йому нічо не поможе. **13** Ось, яке слово виповів Господь вже давно про Моаба, **14** А тепер от як говорить Господь: За три роки, рахуючи роками наймітів, сила Моаба впаде разом із усім великим многолюдством його, а останок його буде вельми малий і незначний.

17 Слово пророче про Дамаск: Ось, Дамаск вичеркується зпроміж міст й обернеться в купи руйновища. **2** Городи Ароерські опустіють, — там хиба стада будуть віддихати, та й не буде кому їх полошити. **3** Не стане твердині Ефраїмової, не стане Дамаску, столицї всієї Сириї; станеться із ним те саме, що з славою синів Ізраїля, говорити Господь Саваот. **4** І буде в той час; упаде слава Якова, а сите тіло в його схуднє. **5** Стане, мов та нива по зборі пашні женцем, коли рука його вижне її, або коли вибирають колоссе в Рефаїм-долині. **6** І зостанеться в його — як се буває при обиванню оливок — на вершку дві-три ягодки, або чотири-п'ять по рясних галузках, — говорити Господь, Бог Ізраїля. **7** А тоді вже зверне людина погляд свій на Творця свого, й очі в її позирати муть до Святого Ізрайлевого; **8** І не спогляне на жертівники, на вироби рук своїх, і не подивиться на те, що вробив пальцями своїми, на боввани Астарти та Баала. **9** В день той будуть утверждени міста його — ніби ті розвалини по лісах та верхах гір, що їх покидали втікачі перед Ізраїлем, — всюди буде пусто. **10** Бо ти забув про Бога, спаса твого, й не згадував про охоронну скелю твою. Ти позаводив сади, щоб у їх весело проходжатись, і понасаджував лозини чужоземні; **11** А коли

насадив, то й запобігав, щоб воно росло, та щоб посадка твоя рано розцвівалася; но — як прийде до зборів, не мати меш купи плодів, а смуток тяжкий. 12 Горе! з яким шумом товпа народу (на нас) наступала! гукають, як шумить море. Що за ревіт усяких племен! ревуть, мов великі води. 13 Так, ревуть народи, як ревуть великі води; но Господь погрозив їм, — ось вони й розбіглись, гонені, як порох перед вітром, як пилини цвітні поперед вихру. 14 Вечорі — трівога, та досьвіта — вже й нема його! Ось такий пай тим, що нас обдирали, така доля тим, що нас пустошили.

18 Горе краю, що, мов крильми, сягає по той бік рік Етиопських, 2 Що розсилає послів по морю, човнами з папиросу — по водах! О, йдеть, швидкі посли, до народу сильного й відважного, до народу страшного з давна до нині; до народу рослого, що всіх подоліває, землю ж його розірвали ріки. 3 Ви ж, осадники всесвітні, хто живий на землі! вважайте, як на горах стяг підоймесь, і як труба затрубить, чувайте! 4 Бо ось як Господь сказав до мене: Я буду мовчки дивитись із мого престолу, мов тепло веселе по дощеві, мов хмарка з росою в день живинної спеки. 5 Перед винозборами ж, як спаде цвіт на винограді, та показується сплі грони, обріже він ножем стебла, пообтинає відростки й поодкидає. 6 І заставить усе хижим птицям та звірятам земним; й буде птаство там літувати, а звір зimuвати. 7 І тоді сей люд сильний і відважний; сей народ страшний з давна до нині; народ рослий, що всіх подоліває, — принесе дар Господеві сил на місце імення Господа Саваота, на гору Сион.

19 Пророче слово про Египет: Оце Господь, усівши на легкій хмарі, йде на Египет. І затремтять перед ним ідоли Египецькі й зanie у грудях Египецьке серце. 2 Напущу Египтян на Египтян, брат на брата устане і друг проти друга, город проти города й царство на царство. 3 І знемощі дух Египту в йому, й оберну в нішо раду його, — й стануть вони шукати помочі в ідолів, у чарівників, у закленателів мертвих та ворожбитів. 4 І подам Египтян на поталу панові лютому, й жорстокий царь запанує над ними, — говорить Господь, Господь Саваот. 5 Опадуть у морі води, і ріка стане безводна й висохне; 6 І змаліють

течії, й перекопи Египецькі повисихають, очерет-роріз пожовкне. 7 Луги при ріці й луки понад берегами в ріки, та й все, що при ріці посіяно, посохне, порохом розвіесь і зникне. 8 І заплачуть рибалки, й заридають усі, хто вудку в ріку закидав, і хто неводи в воду запускав, — у тугу попаде; 9 І засмутяться ті, що лен управляють, і ткачі, що білі полотна ткали; 10 І пірвуться сїти, а всі, що завели собі саджавки на живу рибу, занепадуть духом. 11 І втеряла розум старшина Зоанська; рада мудрих мужів Фараонових стала безглаздою. Як бо станете ви дораджувати Фараонові? чи може: ось то, я син давних мудрих родичів царських! 12 А де ж вони? де твої премудрі? нехай би тепер тобі сказали, коли знають, що се над Египтом задумав удіяти Господь сил небесних? 13 Одур стали радні люди Зоанські, збилась із глузду старшина Мемфиська, звели Египет із дороги голови в народі його. 14 Одурду дух послав Господь на них, і ввели вони Египет у блуд у всіх справах його, так, як робить пяній, що блює й в блювотині бродить. 15 І не буде в Египті справи, яку повели б уміло голови чи хвости, пальми чи тростина. 16 У той день будуть Египтяне, мов жінки лякливи, і затремтять і збояться піднятої руки Господа Саваота, що її простягне на них. 17 Юдина земля буде острахом про Египет; хто її згадає, затремтить перед постановою Господа сил, яку він задумав на його. 18 І тоді в Египті стане п'ять міст говорити мовою Канаанською, й клястися Господом сил, а одно зватись ме містом сонця. 19 В той час стане жертвник Господень посеред землі Египецької, й памятник Господеві посеред границь його. 20 І буде він знаменом і съвідоцтвом, що Египецька земля під рукою в Господа Саваота; бо вони будуть покликати до Господа в тіснечі, а він пошле їм спаса й оборонника, а сей їх вибавить. 21 І відкриє себе Господь Египтові; й тоді вілзнають Египтяне Господа, й приносити муть жертви й дари, й складати муть обітниці перед Господом і будуть їх додержувати. 22 І хоч скарає коли Господь Египет, то скарає, але й оздоровить: вони навернуться до Господа, а він вислухає їй улічить їх. 23 І стане тоді широкий шлях між Египтом та Ассирією, й приходити ме Ассирій в Египет, а Египтій в Ассирію, і Египтій разом з Ассиріями служити муть Господеві. 24 Тоді буде Ізраїль

третим із Египтом і Ассириєю й настане в землі благословенне; 25 А благословити ме її Господь сил ось так: Благословен народ мій — Египтї, та й діло рук моїх — Ассирийцї, й держава моя — Ізраїль.

20 Того року, як наступив Тартан на Азот, — куди послав його Саргон, царь Ассирийський, — та як він обляг Азот, а відтак і звоював його, — 2 Того самого часу сказав Господь Ісаї Амосенкові так: Іди й скинь із себе волосяне веретте, що на твоїх череслах, та й зніми обув із ніг твоїх. Він же так і зробив, та й ходив наго й босоніж. 3 І сказав тоді Господь: Так само, як слуга мій Ісаї ходив без одяжі й босоніж, на ознаку й дивовижу того, що станеться з Египтом і Етиопією в сї три роки, — 4 Так поведе царь Ассирийський полонян із Египту й позайманих у полону Етиопіїв, молодих і старих, без одяжі й босоніж, з голими задами — на сором Египтові. 5 Тоді злякаються й соромити муться зза Етиопії ті, що на неї вповали, та й зза Египту, що ним пишались. 6 І мовляти муть осадники того краю: От на що зійшли ті, що на їх ми вповали, що до них удавались за підмогою, щоб рятуватись од царів Ассирийських! то й як же нам урятуватись?

21 Пророцтво про пустиню морську: Як ті бурі, що на полудні лютують, оттак ійде він від степу, з страшної країни. 2 Страшне видово показано мені: розбишака рабує; опустошник пустошишь. Приходи, Еламе; облягай, Миде! всім стогнанням я зроблю конець. 3 Від сього і в мене трясутися бедра; муки схопили мене, як болі в положниці. Я зворушивсь тим, що чую; я стрівоживсь тим, що бачу. 4 Серце тремтить у мені; мене дрож бере; нічний спокій мій перемінівся у страх мені. 5 А вони ось, заставляють столи, розстилають накриття, — їдять, п'ють. Ой, вставайте, князї, — хапайте за щити! 6 Бо ось як сказав мені Господь: ійди, постав сторожа, а він нехай переказує, що побачить. 7 І побачив він їздеців, що їхали по двох на конях, на ослах, на верблюдах; і наслуховав пильно і вважно, — 8 І закричав, мов лев: Пане мій! ось я стою на сторожі цілими днями, не рушався з місця цілими ночами: 9 І ось, бачу, їдуть люди, їздеці на конях удвійно. Опісля кликнув і каже: Впав, упав Вавилон, і

всі ідоли його лежать порозбивані на землі! 10 Оти, змолочений мій, сину току моого! Оце я чув від Господа Саваота, Бога Ізрайлевого, й се звістив вам. 11 Пророцтво про Думу: Покликають до мене з Сейру: Стороже! яка пора ноchi? стороже! яка пора ноchi? 12 А сторож відказує: Надходить поранок, та ще ніч. Коли так пильно допитуєтесь, то обернітесь й приходіть. 13 Слово пророче про Арабію: Ночуйте в лісі Арабському, подорожні Деданські! 14 Осадники країни Темайської! несіть води назустріч умліваючим од спраги; стрічайтесь хлібом утікаючих; 15 Вони бо від мечів втікають, од меча обнаженого, від лука натягненого та від люті воєнної. 16 Так бо сказав мені Господь: Іще рік, рік по счоту наймитів, — і вся Кидарова слава щезне; 17 І не багато луків зостанеть у синів Кедарових. Так сказав Господь, Бог Ізраїля.

22 Пророче слово про Видивну долину: Що се тобі лучилося, що ввесь люд твій повиходив на дахи? 2 Місто повне крику, зворушене — місто, давно таке веселе! Ой, бо повбивані твої — не мечем побиті, та й не в битві лягли; 3 Всі гетьмані твої повтікали разом, та їх спіймано, кріпко повязано; всі, хто знайшовся в тебе, повязані разом, хоч як далеко були повтікали. 4 Тим я й кажу: Зоставте мене, нехай гірко плачу! Не силуйтесь, мене розважати з поводу, що збурена дочка моого народу. 5 Се бо близько день неспокою, побою та замішанини в долині Видивній, од Господа сил (насланий): Валять мури, крик по горах розлягається. 6 Несе Елам сагайдак, люде на колесницах і їздеці і Кир щитом заблищав. 7 Ось що найкрасші твої долини заповнені возами, а їздеці уставились навпроти воріт, 8 І здирають покривало з Юдеї; а ти в той день озираєшся за оружними запасами в палаті кедровій. 9 Та бачите, що вже проломи пороблено в мурі міста Давидового, й спускаете докупи води до нижнього ставу; 10 І роздивляєтесь між домами в Ерусалимі, та й валите декотрі доми, щоб ті проломи в мурі затулити; 11 І копаєте на воду знов став запасний між двома мурами. На того ж, хто се давно вчинив, ніже озираєтесь; на того, хто задумав се все, наперед, ви й не зважаєте. 12 Ні! тоді, як Господь сил на вас накликав, щоб плакали та голосили, щоб остригали собі волоссе, й накидали на себе

волосяниції, 13 Тоді у вас — веселощі та радощі були; ви кололи бики, різали овець та попивали вино; їжмо — мовляли — та пиймо, бо й так завтра будемо мертві! 14 І обявив мені в уші Господь Саваот: Не буде вам сеся безбожність прощена, аж покіль не погинете. Ось як, сказав Господь, Господь сил! 15 І сказав іще Господь, Бог сил: Іди та ввійди до Севни, старшого в двірці коло храму, й скажи йому: 16 Що за право тобі тут, і ким ти тут, що аж собі тут гробовище вирубуеш? — Так, він вирубує собі гробовище на видному місці, витісую собі в скелі пробуток посмертний! 17 Ось, Господь перекине тебе, як дужий чоловік кидає, й здусить тебе в пилку. 18 І зівє тебе в звиток, і кине тобою, наче жмутком, у землю широку, там ти вмреш, та й підуть і твої близькучі туди колесниці, що надбав еси ти, ганьбо дому твого Пана! 19 Я зопхну тебе до долу з висоти твоєї, й скину тебе з уряду твого. 20 І тоді покличу слугу моого Еліакима Хелкієнка, 21 І надіну на його твою одежу, й підпережу його твоїм поясом, і твій уряд передам у руки його, і буде він отцем осадникам Ерусалимським і домові Юдиному. 22 І ключ од дому Давидового зложу на плече в його: як він відчинить, ніхто не зачинить, як же він зачинить, ніхто не відчинить. 23 Мов гвізд у твердім місці, буде в мене вбитий, й буде він престолом слави домові отця свого. 24 І буде на йому висіти вся повага батькового дому, — дітей і внуків, — наче краса всяких домашніх посудів аж до послідних музичних приборів. 25 Та тоді, — каже Господь Саваот — захитаєсь гвізд, буде вбитий зного твердого місця, і впаде й розсиплеся ввесь тягар на йому; бо так говорить Господь.

23 Пророче слово про Тир: Ридайте, кораблі Тирські, бо він збурений: нема вже домів торговельних і ні-кому в ті доми входити. Так їм передано з Хитимської країни. 2 Замокніть, осадники острову, що його, бувало, купці Сидонські, плаваючи по морі, збагачали. 3 По великих водах привозено сюди зерно Сигорське, вроджай ріки (Нила), і був він торговицю народів. 4 Застидайсь Сидоне! ось бо що говорить море, ся твердиня морська: (Я стала безлюдна,) наче б не мутилась народинами, не ховала хлопят, не доводила дівчат до зросту! 5 А як чутка долетить

про Тир до Єгипту, задрожать вони від новини цієї. 6 Переносіться у Тарсис, ридаючи, ви, давні осадники острову! 7 Чи се ж той город ваш, що був знаний в давні давна? А нині несуть його ноги, блукатись до краях далеких! 8 І хто ж то призначив Тиріві таку долю, що колись роздавав вінці, а купці в його були, наче князями, крамарі ж його — дуками в землі? 9 Призначив се Господь Саваот, щоб понизити гординю славних, щоб впокорити знатних у землі. 10 Блукай же тепер, дочка Тирська, мов ріка, по землі; нема бо вже тобі перепони! 11 Він простяг руку свою понад море, затряс царства; Господь приказав, повалити твердині Канаанські, 12 І сказав: Не будеш уже гуляти, ти, осоромлена дівице, дочка Сидонська! Вставай, переселяйся в Киттим, — хоч і там не мати меш спокою. 13 Ось земля Халдейська: давно того народу не було; се Ассур дав до його почин, заложив його з тих, що жили в пустинях, а вони побудували башти собі; — а й іх домівки повалено, та й в розвалища обернено. 14 О, ридайте, кораблі Тирські, бо спустошена ваша твердиня! 15 І буде в той час, що забудуть про Тир на сімдесят років, — скільки звичайно один царь живе. По сімдесятю же роках станеть із Тиром таке, як съпіваєш про блудницю: 16 Возьми цитру, ходи по місті, ти, забута блудница! Пригравай гарно, висьпівуй багато пісень, щоб тебе собі пригадали! 17 І станеть по скінченню сімдесяти літ, що Господь навідаєш ласкою до Тиру; й знов почне він збивати достатки, та, мов та блудниця, вабити до себе всі краї на землі. 18 Та торгівля його й користі з її будуть присвячуватись Господеві; не будуть ховати й складати їх у комори, а до тих, що живуть перед лицем Господнім, буде переходити користь із торговлі його, щоб вони їли доситу та мали трівку одежду.

24 Оце попустошить Господь землю, й вчинить її неплідно; змінить вигляд її й розсіє все, що живе на ній. 2 А що буде з народом, те саме й з съященником; що буде слузі, те й панові його; що служебці, те й пані її; що з купуючим, те й з тим, хто продає; що довжникові, те й тому, хто дає позичку; що з лихварем, те й з даючим лихву. 3 Земля опустіє до щаду, й мов би злуплена буде; бо Господь вирік се слово. 4 Засумує, заніє; поникне, помарніє куля

земна; поникнуть і ті, що з висока позириали на людей на землі. 5 Бо земля вся зледащіла під живучими на ній, вони бо переступили закони; змінили устави; зломали вічний заповіт. 6 Тим то пожере проклятте землю, й живущі на ній відберуть кару; за те попалені осадники землі, й не багато зостанесь людей. 7 Заплакали соком грона, захоріла винна лоза, зітхає кожне серце, — перед тим веселе. 8 Перестали веселощі з бубнами, замовкли радісні клики, заніміли гуслі; 9 Вже вина не пить із съпівом; гіркий напиток усім, що його пить. 10 Поруйнований запустілій город, будинки замкнені стоять, ні-як входити. 11 Плачуть за вином по улицях; радощі замеркли, прогнані всі веселощі з землі. 12 В городах пустки зістались, ворота повалились. 13 А на землі буде з народами те саме, що буває, коли пообтрушуєт оливки, виноград обріжуєт, та покінчать збірку. 14 (тільки праведні) Тілько вони піднесуть свій голос, возрадуються задля величності Господньої, голосно викликати муть із того моря. 15 Ой шануйте ж на востоці Господа, по островах морських (хваліть) імя Господа, Бога Ізрайлевого. 16 Від найдалшого краю землі чуєм пісню: „Слава Праведному!“ Я ж промовив: „Нуждо моя, нуждо моя! о горе мое! Лиходії коять лихо, й коять лихо лиходії по лиходійськи.“ 17 Страх на тебе й яма й сіло, чоловіче земний. 18 Хто бо від страху втече, почувши крик страху, той впаде у яму, а хто вилізе з ями, попадеться в сіло; бо всі спусти на небі відчинені будуть, і земля буде трусом труситись в основах. 19 Земля розступиться, земля розсядецься, земля, знай, труситися буде. 20 І хитати меться, наче пяній, гойдати меться, неначе колиска, бо беззаконностії обтяжують її; упаде вона, та й не підведеться. 21 І навідає тоді Господь військо надземне в висотах, і царів земних унизу. 22 І збере їх до купи, як вязні, у яму, та й зачинить їх разом у темниці, і по довгому часі будуть все ще кари терпіти. 23 І засоромиться місць тоді, застидаєсь сонце, коли Господь сил воцариться в Сионі й в Ерусалимі, й перед старцями в славі засияє.

25 Господи! ти Бог мій; буду тебе прославляти, буду хвалити ім'я твое; ти бо вчинив речі дивні; задуми давні спевнились; — так! 2 Ти

обернув міста в купу каміння, утвержджені замки — в руїну; не стало вже чужинецьких палат у місті; повіки воно не відбудується. 3 Тим тебе будуть потужні народи хвалити, а городи страшних народів боятись; 4 Ти бо був убогому захистом; охороною бідного тісного часу в него, втечищем під хуртовину, й тінню у спеку; бо лють гнобителів дихала на них, мов буря об мур. 5 Як жару під засуху, так погасив еси бути ворогів; як жара густою хмарою, — так пригашена побіда переважників лютих. 6 І приладить Господь сил на сій горі гостину для всіх народів із товстих страв, — гостину з шпігу в костях і з самих вин чистих; 7 І порве він на сій горі покривало, що вкриває всі народи, — покривало, ще лежить на всіх племенах. 8 Потоптана буде смерть по всій землі, й повтирає Господь сльози з усіх лиць, і здійме ганьбу з свого люду по всій землі; от як говорить Господь. 9 І скажуть того дня: Ось він наш Бог! на його ми вповали, й він спас нас! Ось він Господь, на його ми вповали, то й радуватись і веселитись memo спаннем його! 10 Бо Господня рука на горі сій опочине, а Моаба потопче на його ж місці, мов ту солому на гній. 11 І хоч він розпростре руки свої, як пливець до пливання простирає, то Господь впокорить гордину його разом із лукавством рук його. 12 І твердиню височених мурів твоїх повалить, поверне, розкине по землі в порох.

26 В той день буде в землі Юдиній ся пісня съпіватись: Місто кріпке в нас; він спасенне дав нам замість мурів і валів. 2 Відчиняйте ворота, нехай ввійде народ праведний, що любить правду. 3 Твердого духом хорониш ти в повному впокой, за те, що він на тебе вповає. 4 Впovайтe ж на Господа повіки, бо Господь Бог — се твердиня вічна. 5 Він посідає тих, що згорда високо неслися, — той високий город; скинув його, поверг його, скинув у порох. 6 Топче його нога, ноги вбого, стопи нуждарів. 7 Путь праведного рівна; ти вирівнуете стежку праведному. 8 (стоячи) На стежці судів твоїх, Господи, ми вповали на тебе; до твого імені й памяті про тебе змагала душа наша. 9 Душою моєю взлітав я поночі до тебе, й духом у внутрі моєму буду шукати тебе з досьвітнього ранку; коли бо присуди твої діються на землі, тоді живущі на съвіті навчаються справедливості. 10 Як безбожний буде

помилуваний, — не навчиться справедливості; він коїти ме лихо в землі праведних, та й не буде оглядатись на Господню велич. 11 Господи! ти знімав правицю твою високо, та вони не бачили її; нехай же побачать і засоромляться ненавидники людя твого; огонь твій нехай пожере ворогів твоїх. 12 Господи! ти даруеш мир; бо ж усі справи наші ти нам устроюеш. 13 Господи, Боже наш! над нами крім тебе панували володарі другі; та ми задля тебе одного ім'я твое шануєм. 14 Мертві вже не ожидают; велетні не встануть, бо ти навідався й вигубив їх, та затратив всю память про них. 15 Ти намножив люд, Господи, велико намножив; ти прославив себе, розширив границі землі. 16 Господи! він же тілько в нужді шукав тебе; виливав тихі молитви, коли кари твої спадали на його. 17 Мов та вагітна, як прийде час її родити, мучиться, кричить у болях, оттак бували й ми перед тобою. 18 І ми бували вагітні, мучились, — та родили хиба вітер; спасення-добра не приспорили землі, й невірні осадники землі не попадали. 19 Та мерці твої ожидают, устануть мертві тіла! Оживайте ж, веселітесь, що в порох лягли; бо роса в тебе, — роса, що живить травицю, й земля викине померших.

20 Ійди ж, народе мій, ввійди в свої хатини; зачини за собою двері, сковайся на часинку, докіль гнів перейде; 21 Ось бо, Господь вийде з пробутку свого покарати земнородних за їх беззаконство; й земля видасть із себе кров, що повсисала; не тайти ме вже своїх убитих.

27 В той час покарає Господь мечем своїм тяжким, великим, потужним левиятана, що просто мчить, як і левиятана, що веться, і убе потвору морську. 2 В той день засыпівайте про його — про любий виноградник: 3 Я, Господь, бережу його, що хвилини напоюю його, вночі і в день стережу його, щоб хто не вломився в него. 4 В мені нема гніву; та як би хтось поставив у йому проти мене терен, чи хмизину, то я боєм пійду на його, випалю його до коріння. 5 Хиба він буде шукати захисту в мене, схоче мене примирити? Нехай трібує тоді мир ізмою вчинити. 6 Колись буде, що Яков корінь запустить, пустить галузку й зацьвіте Ізраїль, та й наповнить плодами вселенну. 7 Чи ж він побивав його так, як побивав тих, що його побивали? Чи вбивав його так, як убивав

тих, що його вбивали? 8 Ні! Ти по справедливій мірі покараєш його, коли його відкинеш; коли викинеш його сильним подувом своїм, як се буває того дня, коли східний лютиться вітер. 9 Аж сим змиється беззаконство Якова, а користь із цього буде та, що знятий буде гріх із його, як він усе камінне з поганських жертвовників пітре на порох, та й не будуть уже стояти дуброви та ідоли сонця. 10 Місто ж утверджене опустіє, домівки будуть покинені та обезлюднені, наче пустиня. Там телята будуть пастись, будуть лежати та обгрязати порост у йому; 11 А як він посохне, то його поломлять, і прийде жіноцтво та й спалить його. Бо то люде без розуму, тим то й Творцеві не жаль їх буде, й не помилує їх Создатель їх. 12 Та буде час, що Господь потрясе все від великої ріки аж по потік Египецький, й вас, сини Ізраїля, збере до купи; 13 І буде тоді: затрубить величезна труба, й походить та, що в Ассирийщині вже були затерялись, та прогнано їх у Египет, — і поклоняться Господеві на горі святій в Ерусалимі.

28 Горе короні гордих та пяних Ефраїмів, (горе) зовялому цвіту в величній окрасі його, що розсадовився поверх гори понад урожайною долиною, та все, мов би пяний од вина. 2 Ось уже йде потужний та кріпкий (гнів) од Господа, наче злива з грядом і пагубний вихор; наче розгукана повідь розбурханих вод, і повергає його нездержною силою на землю. 3 Ногами буде потоптана корона гордині пяних Ефраїмів. 4 З квіткою ж вялою в величній окрасі його на верху вроджайної долини станеть те, що з смоквою, перед часом достиглою, що, скоро хто її вбачить, зараз простягає руку та й з'їдає. 5 Оного часу буде один Господь Саваот величним вінцем і короною слави для останків свого народу; 6 Він буде духом правосуду тим, що засідають на суд, та відвагою тим, що ворога од воріт прогоняє. 7 Бо й вони од вина спотикаються й збиваються напоями з дороги; съященник і пророк спотикаються від опяняючих напитків; поконані вином, ходять, мов безглазі від напою; в пізнанні похиляються, помиляються в осуді. 8 Столи в них повні гиду й блюмотини, нема чистого місця. 9 А договорють: „Кого хоче він учiti знання? кого проповіддю на розум

наводити? хиба тих, що перестали їх молоком з грудей годувати, що їх неня саме від грудей відлучила? 10 У вас усе — заповідь та заповідь, а за заповідю знов заповідь; правило та правило, а за правилом ізнов правило; тут не багато часу (до кари), та й там не багато.“ 11 За се ж будуть говорити до сих людей чужинці лепетаннем чужою мовою. 12 До них говорили (пророки): „Оце відпочинок: дайте спочити струдженному: се буде потіха“ (наша). Та вони не хотіли слухати. 13 І станесь із ними по слову Господньому: заповідь на заповідь; заповідь за заповідю; правило та правило, а за правилом ізнов правило; тут не багато, та й там не багато, — так що пійдуть і попадають горілиць і порозбиваються, і попадуться в сіт' та й спіймаються. 14 Слухайте ж слова Господнього, ви зневажники, що правите народом сим у Ерусалимі: 15 Позаяк ви говорите: „Ми з смертю зробили умову, рядну вчинили ми з пеклом: коли побиваючий бич переходити ме, — він нас не досягне, бо ми втечище певне маєм у льжі, й в омані притулок надійний.“ (Sheol h7585) 16 За се так говорить Господь Бог: Ось я закладаю в основу камінь на Сионі, — камінь певний, угорлий, великоцінний, та кріпко заложений; хто в його ввірue, той не застидається. 17 І зроблю суд мірою, а справедливість — вагою, і, наче грядом, спутошene буде втечище льжи, й води затоплять місце вашого сховку. 18 І так ваші змовини з смертю розірвутся, і ваша рядна з пеклом не встоїть; і як приайде побиваючий бич, то й вас погубить, (Sheol h7585) 19 Наколи переходити стане, він захопить вас; а переходити ме кожного рана, в день і в ночі, та й сама вже чутка про його переймати ме страхом. 20 Ложе буде вам надто коротке, щоб простягнутись, — укривало надто узке, щоб ним обгорнутись. 21 Бо встане Господь так, як на горі Перазімі, розгніваєсь, як на долині Габаонській, щоб зробити діло своє, діло незвичайне, та й довершить своє діло, своє діло дивовижне. 22 Тим не жартуйте, щоб кайдани в вас не стали тугійші; бо я чув від Господа, Бога сил, — що пагуба всій землі призначена. 23 Прихиліте ж слух і послухайте голосу мою; вважайте й вислухайте, що буду до вас промовляти: 24 Хиба plugatay день у день про свій засів оре, викидає борозди та боронить землю свою? 25 Ні; зрівнявши

ниву, сіє він чорнуху, або розсіває кмин, або сіє пшеницю, ячмінь у вибраному місці, та просо. 26 Сього порядку навчає його сам Господь; він учить його. 27 Бо не молотять чорнухи валом зубчатим, ані коліс не качають по кмінові, а палицею вибивають чорнуху, та й кмин — палицею. 28 Та й збіжже вимолочують, та не роздавлюють його; водять по йому молотильні колеса з їх кіньми, та розтирають. 29 І се походить од Господа сил: дивні ради його, велика премудрість його!

29 Горе Аріїлу — Аріїлу, городові, що в йому жив Давид! додайте рік до року; тимчасом нехай собі заколюють жертви. 2 Бо я стісню Аріїла, і настане плач та смуток, і буде він у мене, як аріїл. 3 Розтаборюсь я кругом тебе, й стисну тебе сторожжю чуйною, й здvigну проти тебе башти утверджені. 41 будеш понижений; зпід землі будеш говорити; глухий буде зпід землі твій голос; голос твій буде, як у того, що з черева промовляє, й зпід персті пошептом виходити ме мова твоя. 5 Ворогів же в тебе буде, як мілкого пилу, й товп лютих, наче розвіянної полови; а станесь усе нагло, нечайно, як оком мигнути. 6 Господь Саваот навідає тебе громом, землетрусом; страшним шумом бурі та вихру, і поломем огня, що все пожерає. 7 (Але й вони борзо зникнуть) І, як сонне видиво нічне, буде товпа всіх тих народів воюючих проти Аріїла, й усіх, що на його наступили, обложили й його стиснули. 8 І, як голодному сниться, що він єсть, а прокинеться, — аж голод його мучить; та й, як багнущому сниться, що він пе, а прокинеться, — аж його вялить і жадоба палить, так буде й з роем всіх тих народів, що проти гори Сиону будуть воювати. 9 З'умійтесь же й дивуйтесь! Вони других осліпили, та й самі осліпли; вони пяні, хоч не від вина, — заточуються, хоч не від напою; 10 Господь бо навів на вас духа сонливого й замкнув очі ваші, — пророків, та закрив голови ваші — візьмів мужів. 11 І всяке пророцтво — се для вас те саме, що слова в книзі під печаттю: подають її письменному й кажуть: „прочитай її“; а той відказує: „не можу, бо вона запечатана“; 12 І передають її такому, що не вміє читати, та й кажуть: „прочитай її“; то й же відказує: „я читати не вмію“. 13 І сказав Господь: Позаяк сей народ устами тілько близиться до мене, і язиком

тілько мене шанує, серце ж його далеко відстоїть від мене, а страх їх передо мною походить із науки заповідей людських, 14 Тим і я з людьми такими незвичайно дивне диво-чудо витворю, так що мудрість у премудрих їх зникне, й розуму в їх розумних не стане. 15 Горе тим, що гадають глибоко сковориться, щоб задуму свою втати перед Господом; що чинять справи свої в темряві, й говорять: Хто нас побачить, хто взнає? 16 Що за безглазде! Чи ганчаръ же його глина однакі речі? Хиба ж виріб скаже про того, що його виробив: не він зробив мене? або чи ж скаже штучний утвір про того, що її виконав; він нічо не знає? 17 Чи ж за короткий, дуже короткий час Ливан не зробиться садом, а сад не будутьуважати лісом? 18 I почують у той час глухі слова книги, та й прозрять із пітми й темряви очі сліпих. 19 I будуть страдаючи що-раз більше радуватись у Господі, і вбогі будуть веселитись в Святім Ізраїлеві; 20 Бо не стане вже тих, що других з'обижали, щезнути ті, що на сьміх підіймали, й будуть вигублені всі, що за неправдою побивались; 21 Що ошукували близкнього словами; що заставляли сіті тому, хто в воротах суду добивався, а правого на бік відсували. 22 Тим то так говорить Господь про дом Яковів, — Господь, що вивів Авраама: Яков не буде тоді стидатись, та й лице його не зблідне. 23 Бо як побачить він у себе діти свої, твір рук моїх, — то вони будуть съято шанувати імя мое, съято держати Святого Ізраїлевого, й боятись Бога Якового. 24 Тоді ті, що блукають духом, спізнають мудрість, а ті, що стояли опір, навчаться послуху.

30 Горе синам неслухняним, — говорить Господь, тим, що задумують задуми без мене, — що ввіходять у вмови, мені супротивні, та гріхи на гріхи громадять: 2 Не спитавшись у мене, ійдуть вони в Египет, щоб шукати підмоги в силі Фараоновій та захистити себе в тіні Египту. 3 Але сила Фараонова вийде вам на сором, і захист у тіні в Египті — на безчесть. 4 Князії твої прийдуть у Зоан-город, а посли твої зайдуть аж до Ханесу; 5 Та всі вони застидаються задля того народу, що їм без пожитку; не буде од него ні підмоги, ні хісна, — хиба тілько стид і сором. 6 Ось вам смутне пророцтво про ту скотину, що мандрує в землю полуденню, через крайну нужди тіснечі, де леви та левиці, гаспи迪 та летючі

змії; перевозять на хребтах осличих свої добутки, й на верблюджах горбах — надбаннє свое до народу, що їм нема з його вжитку: 7 Бо Египецька поміч — річ марна й даремна; тим то й накликав я: сила їх — сидіти тихо. 8 Ійди ж, напиши се їм на таблиці, запиши в книгу, щоб воно в їх перед віччу, поки съвіт съвітом, стояло. 9 Бо се люд упрямий, діти віроломні, що не хочуть слухати Божого закону, 10 Що видющим ось як говорять: „Нічого не бачте!” а пророкам: „Не прорікайте нам правду, говоріте, що нам любе, віщуйте, що міле: 11 Зійдіте з дороги, відверніться від правої путі; відсуньте нам із перед очей Святого Ізраїлевого!” 12 Тим то Святий ув Ізраїлі ось як говорить: Що ви слово спасенне мое відкидаєте, а вповаєте на оману й неправду, та в тому шукаєте опори, — 13 То беззаконство се буде вам, мов щілина перед розпадом, що показалась у мурі високім, — грухне він нагло, в хвилині. 14 I він розвалить його, як розбивають глиняний горщик, розбиваючи його безпощадно, так що між куснями з його не найдеться ні черепка, щоб із припека взяти углика, або з криниці води зачерпнути. 15 Так бо говорить Господь Бог, Святий Ізраїлів: Сидячи тихо на місці, були б ви спаслися; бо в тихості і надії вся ваша потуга; та ви не хотіли, 16 А мовляли: „Ні, ми на конях утечемо”, — за те ж і втчечете; „ми на бистрих побіжимо”, — за те ж і бистрі будуть вас здогоняти! 17 За страху перед одним втікати ме в вас тисяча, а зо страху перед п'ятьма так розбігнетесь, що останок із вас буде, наче віха на верху гори, мов знак на горбі. 18 Та Господь жде ще, щоб вам ласку явити, здержуєсь, щоб вас пожалувати; бо Господь — се Бог правди; блажен, хто вповає на його. 19 На Сионі люд жити ме знов, знов у Ерусалимі; й не будеш гірко плакати, — він змилосердиться на голос плачу твого, й скоро його почує, — дасть відповідь тобі. 20 I дасть вам Господь хліб у горю, й воду в нужді; і вчителі твої небудуть ховатись та й очі твої будуть бачити вчителів твоїх; 21 I уші твої все будуть чути впомин їх позад тебе: Ось дорога, простуй нею! як би ви схібили вправо, чи схібили в ліво; 22 Тоді будуть ідоли в поволоці срібній, та боввані в поволоці золотій, — гидотою вам; ти повикидаєш їх, як погань, і казати меш: геть звідсі; 23 I дасть він дощ на насіннє твоє, що ним поле засієш, і

вроджай буде в тебе по нивах і тучен і сочен, а твій скот буде пастись тоді по широких лугах. **24** А воли та осли, що порають поле, їсти муть посолену пашу, очищенну, та перевіяну лопатою. **25** І на всякій високій горі й на горбі високім забурчать бурчаки та потоки води в день великого побою, як упадуть башти. **26** І тоді засвітить місяць съвітлом сонця, а съвітло соняшне буде всемеро яснійше, як съвітло сімох днів, — того часу, як Господь рани своєму люду перевяже, та погоїть синці, юому завдані. **27** Ось іде, наче з далечезного краю, ім'я Господнє, горить гнів у його, поломе страшно палає; уста його повні досади, язик його, мов огонь палючий; **28** Подих його — мов потопний потік, що до шиї сягає, щоб витратити невірних до нащаду; й буде в челюстях невірних узда, що веде ув облуд. **29** Ви ж співати мете пісні, як уночі перед съвятами съвятими, а на серці буде весело, як у того, що серед сопілок ідє на гору Господню, до твердинї Ізрайлевої. **30** І загрімить Господь гласом величним, і явить важку руку свою в гніву й поломі пожераючого огню; в бурі й повідді та камінному грайді. **31** Бо від голосу Господнього Ассур стрепенеться, жезлом ударений. **32** І при кожному ударі палицею, що йому призначена, та що й Господь на його спустить, дзвонити муть бубни й цитрі, й опустошить його безпощадною війною. **33** Наготовлено бо вже давно Тофет також і самому цареві, — а глибокий він і широкий; в кострі його багато огню й дров; подих Господній підпалить його потоком сірки.

31 Горе тим, що до Египту за підмогою ходять, і надію покладають в конях-колесницях, тим що їх багато, а до того й в кінноті, тим що вона сильна, а на Святого Ізрайлевого не зважають і до Господа не прибігають. **2** Но він премудрий; він нашле лиху й не змінить слів своїх; устане він і на дом безбожників, та й проти підмоги тих беззаконників. **3** Та ж і Египтії — люде, а не Бог; та й їх коні — тілько тіло, а не дух. Як Господь простягне руку свою, то й помічник спіткнеться, та й упаде той, що він його боронить, і всі вони згинуть укупі. **4** Бо ось що сказав мені Господь: Як той лев, як левин щенюк, ревучи над своїм уловом, не здрігнеться, хоча б і ціла громада пастухів на його кричала, й не вступиться перед

їх многотою, так і Господь сил зійде, воюватись за Сиона, й за гору свою. **5** Як птахи — свої писклята, так Господь Саваот окріє, захистить, вибавить, пощасть і врятує Ерусалима. **6** О, Ізраїльські синове, навернітесь до Того, що так далеко від його відішли! **7** Тоді відкіне кожен свої срібні ідоли й золоті свої ідоли, що ваші руки вам на гріх робили; **8** І Ассур не від людського меча впаде, не людський меч погубить його; та й хоч би й втік од меча, то його діти будуть вам данину давати. **9** За страху втече він, а князі його й стягу лякатися будуть, так говорити Господь, що його огонь на Сионі, і піч у Ерусалимі.

32 Буде час, що на царстві седіти ме правий, та й князі його правити муть по закону; **2** Кожен з них буде, мов затула од вітру й захист в негоду; мов джерела води в пустині й тінь від високої скелі в землі безводній. **3** Очі видюючих не будуть закриватись, і уші слухаючих будуть уважні. **4** І серце легкодушних вміти ме розважати, й недорікі язики говорити муть ясно. **5** Безглузого не будуть тоді величати поважним, а про зрадливого не скажуть, що він чесний. **6** Ледаръ бо безглуздий говорити безглуздо, та й серце його мислить про беззаконство, щоб поступати скрито; зневажати Господа, видерти хліб голодному, та відоймити напій жаждущому. **7** У зрадливого діяльність пагубна: він задумує зраду, щоб погубити бідаху словом ложним, яке б ні було його право! **8** Чесна ж людина про чесне гадає й твердо стоїть при всьому, що чесне. **9** Ви ж, жіноцтво, богацтвом безпечне! станьте, послухайте голосу його; дочки безжурні, прихиліть слух до словес моїх: **10** По рокові та по днях злякаєтесь, ви безпечні! не буде бо зборів винограду та й і жнив не буде. **11** Здрогнітесь, безжурні, стрівожтесь, безпечні! скиньте з себе (дорогі) одежі, а покрайте наготу вашу (дранками)! **12** Бити муть себе у груди, (плачучи) про поле, повне достатку, — про лозу виноградню, (колоїсь) урожайну. **13** На полях у мого народу рости муть репяхи та терни, та й на всіх домах веселих у роскішнім місті. **14** Бо палати будуть покинені, веселе місто буде полишено. **15** Офелу та з башти постануть, замість печер, сковища диким ослям та стадам пасущим, **16** Аж покіль Господь не виле на нас Духа з висоти, й

пустиня не стане садом, а сади зробляться борами. 16 Тоді запанує в степу правда, й правосуд буде пробувати на вроджайнім полі. 17 І ділом правди буде мир, а правосуд зродить — спокій й безпеку вовіки. 18 Тоді народ мій жити ме в пробутку мира і в осадах безпечних та в спокійних займищах щасливих. 19 Бити ме гряд на ліс, город же утоне в долині. 20 Блаженні ж ви, що сієте понад усі води, й випускаєте туди вола й осла.

33 Горе тобі, пустошнику, що його не пустошено, (горе тобі) грабіжнику, що його не рабували!

Бо, як скінчиш пустошти, то й тебе спустошать; а як скінчиш рабувати, то й тебе зрабують. 2 Господи, помилуй нас: на тебе вповаєм; будь нам правицею з раннього ранку, й нашим рятунком у нужді! 3 Перед грозою голосу твого повтікають народи; коли ти встанеш, розсіяться невірні, 4 і будуть збирати добичу по вас, як гусінниця збирає, кинутися на все, як сарана кидаєсь. 5 Високий Господь, що живе на висотах; він сповнить Сион судом і справедливостю. 6 І настануть про тебе часи безпечні, бogaцтво спасення, мудрості й знання, а страх Господень буде скарбом твоїм. 7 Ось, потужні їх кричать на улицях, а посли примирні гірко плачуть. 8 Стало пусто на дорогах, нема подорожників; поламав він умову, повалив місто — ніщо люде в його. 9 Земля сумує, мліє; Ливан у стиді, завмірає; Сарон став, як пустиня, а Базан з Кармелем і листе втеряли. 10 Отже я тепер устану, говорить Господь, тепер піднімусь, здіймусь у гору. 11 Вагонієте від сіна, — вродите солому; подих ваш — огонь, він же й пожере вас. 12 І тоді будуть погане, як горюча вапна, як порубана терніна, згорять увогні. 13 Слухайте, далекі, що я задумав вчинити, та й ви, близькі, пізнайте силу мою. 14 Затремтять грішники на Сионі; переляк огорне безбожників: хто ж зміж нас зможе жити коло огню, що все пожерає, хто з нас видержить коло вічного поломя? 15 А вже ж тілько той, хто ходить в справедливості й говорить правду; хто цурається наживи з грабежі; хто вдержує руки від підкупу, хто на задуми кріваві уші затикає, й закриває свої очі, щоб зла й не бачити. 16 Такий жити ме, мов на висотах, мов за неприступними скелями склонитися; хліб його йому подастися, й вода не зсякне в його. 17 Очі твої побачать Царя в славі його, увидяте землю далеку; 18 Серце твое

буде тілько згадувати про страшне минуле: де той, що лічів данину? де той, що робив перепис? де той, що розглядував башти? 19 Не побачиш більше люду жорстокого з глухою недослухною мовою, з язиком чудовищним, невторопним. 20 Подивися на Сиона, — се місто съяточних зборів наших, а очі твої побачать Ерусалим, пробуток мирний, незрушимий намет; стовпи його ніколи ніхто не вирве, й ні одна поворозка не прів'ється. 21 Там Господь великий у нас витає, замість рік та перекопів широких; туди не ввіде ніяке веслове судно, ані корабель не перейде. 22 Бо Господь — суддя нам, Господь — законодавець нам, Господь царь наш; він спасе нас. 23 Твої ж (Ассуре) линви послабли, не вдержать щогли, не натягають вітрила. А тоді настане велике паюваннє здобичі, навіть каліки будуть жакувати. 24 І ніхто з осадників не скаже: „я не здужаю“, а людям, що там будуть жити, відпустяться всі гріхи їх.

34 Приступіте, народи, слухайте й вважайте, люде! Нехай чує земля й уся повнота її, вселенна й усе, що вона зродила! 2 Загорівсь бо гнів Господень на всі народи, й досада його — на всю многоту їх. Він наложив на їх проклін, передав їх на заріз; 3 Щоб їх повбивано й порозкидано; трупи їх щоб гноем узялисся, та щоб гори од крові їх розмоклись. 4 І зотлє все військо небесне, й небо звинеться, мов звиток книжний, і військо його поспадає, як лист із лози виноградної спадає, та як зовялий лист із смокви. 5 Бо, наче упився (досадою), меч мій на небі; і ось, він сходить тепер суддею на Едом, і на народи, що на них я проклін наложив. 6 Меч Господень пересякне кровю, потучніє від жиру, од крові з баранів та козлів, від їх почного туку; в Босорі справить Бог сю жертву й велику різанину в землі Едома. 7 Буйволи впадуть з ними, телята з волами, земля вп'ється їх кровю, й порох від тука стучніє. 8 Бо надходить день Божої пімсти, час відплати за Сиона. 9 Ріки його візьмуться смолою, а порох у йому — сіркою, і стане земля в йому горіющею смолою; 10 І ні в день, ні в ночі не вгасати ме, вічно буде підніматись дим із неї, та й від роду до роду лежати ме степом безплідним; по віки вічні ніхто не ходити ме по ній. 11 Пеликан

з їжаком заволодіють нею, та пугач з вороном оселяться на нїй, і протягнуть, неначе, по нїй шнур до спустошення й вагу, щоб у нїщо її обернути. 12 Нікого не буде з тих значніх, що іх за царів вибірали, і всі князі їх будуть — нічо. 13 І позаростають двори її тернівками; кропиво та бодяками — твердині її; будуть жити в нїй шакалі, а струсі гнізда собі мостили. 14 І коти дікі будуть із шакалями там зустрічатись, а рогаті духи один із одним перекликатись; там нічна мара буде оддихати, і знайде собі впокій. 15 Там крилата гадюка гніздитися буде на яйцях, виводити ме діти й під себе збирати, та й яструби будуть там збиратись один до одного. 16 Відшукайте колись в (сїй) книзі Господній та прочитайте; ні одно із цього не залишить прийти, та й не переміниться одно другим. Його бо самого уста се повеліли, й його самого дух збере їх. 17 Сам він кидав їм жереб, і його рука розділила їм її під міру; по віки будуть вони володіти нею, від роду й до роду жити муть на нїй.

35 Возвеселиться пустиня й суха земля, враздуєсь країна безлюдна й зацьвіте нарцизом; 2 Велично цвісти ме й радіте, буде веселитись-сълівати; красота Ливану буде її дана, роскіш Кармеля й Сарону. 3 Підкріпляйте овялі руки, додавайте сили колінам хитливим; 4 Скажіте млявим на душі: будьте мужні, не бійтесь; ось Бог ваш; прийде пімста, відплата від Бога; він прийде спасти вас. 5 Тоді прозрять очі в сліпих, і уші в глухих відтворяться. 6 Тоді хромий підскочить, як олень, а язик в німого піснею озветься; бо прогрнутися в пустині води, й в степу — потоки. 7 І обернетися безвідде в озеро, а земля прагнуща — в джерела водні; на леговищах шакалів, де вони спочивали, буде рогіз та сітник зеленіти. 8 І постане там дорога, а тая дорога назветься дорогою съятою; не ходити ме шляхом тим ні один нечистий, — він їм одним буде служити; ходити ме тим шляхом, той не зблукаєсь, хоча б і як був недоумний. 9 Лева там не буде, нї зъвір хижий на його не ступить; нї, він там не знайдеться; ходити ним будуть — самі лиш спасені. 10 Вернутися визволені Господом; із радісними піснями прийдуть на Сион; і радість вічна буде над головою в їх; радощі й веселощі

знайduть вони, а смуток і віздиhanne від них віддаляться.

36 І сталось у чотирнайцятому році царювання Езекіїного, наступив царь Ассирийський Сеннахірим на всі утвердженні городи Юдині та й поопановував їх. 2 І послав царь Ассирийський Рабсака з Лахиса до царя Езекії з потужним військом, і він отaborився коло водопроводу з вижнього ставу по дорозі до красильного поля. 3 І вийшли до його Еліяким Хелкіенко, що доглядав палат, та Себна, царський писарь, та Йоах Асафенко, літописець. 4 І каже їм Рабсак: Скажіте Езекії: Так говорить великий царь, царь Ассирийський: Що се за надія, на яку ти вповаєш? На що ти вповаєш? 5 На мою думку — се самі пусті слова, а до війни треба розумної ради й сили; на кого ж ти вповаєш, що відорвавсь від мене? 6 Ось, ти задумав опертись на Египет, — на тую надломану тростину, що кожному, хто обіпреметься на неї, забеться в руку й проколе її. Такий той Фараон, царь Египецький, до всіх, що покладають у йому надію. 7 Коли ж відкажете мені: Ми на Господа, Бога нашого, вповаємо, то чи ж се не той самий, що його висоти та жертівники позносив Езекія, повелівші Юдї й Ерусалимові: Перед сим тілько жертівником ви маєте поклонятись. 8 Оце ж увійди в умову з моїм паном, царем Ассирийським: — я дам тобі дві тисячі коней; тільки чи здобудешся на стільки їздеців до них? 9 Як се ти думаєш відперти, хоча б одного з гетьманів самих менших рабів пана моого, вповаючи на Египет задля колесниць його й комонника? 10 Хиба я без Господньої волі наступив на сю землю, щоб її спустошити? Сам Господь сказав мені: Ійди проти сієї землі та спустош її. 11 І сказали Еліяким та Себна та Йоах Рабсакові: Розмовляй з рабами твоїми по сирийській, бо ми розуміємо, а не розмовляй з нами по юдейські в слух людей, що стоять на мурі. 12 Рабсак же відказав: Хиба ж мій пан послав мене тільки до твого пана й до тебе, щоб сї слова сказати? Нї, також і до тих людей, що седять на мурі, щоб вкуп з вами ковтати власне кало своє й мочу свою пити? 13 Тут виступив Рабсак і промовив голосно по юдейські: Слухайте слова великого царя, царя Ассирийського! 14 Так

говорить царь: Нехай вас Езекія не баламутить, він бо вас не врятує; **15** Іnehай не розважає вас Езекія надією на Господа, говорючи: Господь вирятує нас і не подасть города сього на поталу цареві Ассирийському. **16** Не слухайте Езекії, так бо говорить царь Ассирийський: Зробіте примирре зо мною та й вийдіть до мене, так юсти мете кожен ягоди з винограду свого й з смоковницї своєї, і пити мете воду з колодязя свого, **17** Аж покіль я надійду та візьму вас у землю, однакову з вашою, в землю, повну зерна й винового сочку, в землю повну хліба й виноградників. **18** Нехай же не зводить вас Езекія, говорючи: Господь вирятує нас. Хиба ж боги народів урятували, кожен свою землю, з потали в царя Ассирийського? **19** Де боги Ематські й Арпадські? де боги Сефарваймські? Хиба ж вони вирятували Самарію з моєї потали? **20** Котрій з усіх богів сих земель вирятував свою землю з руки моєї? I чи ж спасе Господь Ерусалим із моєї потали? **21** I мовчали вони мовчаки, не відказали йому ні словом, так бо гласив наказ царський: Не відказуйте йому. **22** I прийшли Еліяким Хелкіенко, домозверхник, та Себна, писарь, та Йоах Асафенко, літописець, в роздертих одежах до Езекії та й оповіли йому, слова Рабсакові.

37 Як почув се царь Езекія, то роздер одіж на собі, обгорнувся волосяним вереттєм і пішов у дом Господень; **2** Еліякима ж, палатозверхника, та Себну, писаря, вкупі з старшими съященниками, обгорненими волосяним вереттєм, послав до Ісаїї Амосенка. **3** I промовили вони до його: Так говорит Езекія: Днем смутку й кари та сорому є сей день, дитина бо доросла до отворення матерньої утроби, та нема снаги вродити. **4** Може чує Господь Бог речі Рабсакові, що його послав пан його, царь Ассирийський, зневажати живого Бога, й поругати словами, що їх чув Господь, Бог твій; вознеси ж молитву за тих, що зостались іще в живих. **5** Як прийшли слуги царя Езекії до Ісаїї, **6** Сказав їм Ісаїя: Промовте до пана вашого так: Так говорит Господь: Не лякайсь тих речей, що чув еси, а якими зневажали мене кметі царя Ассирийського. **7** Ось я пошлю на його духа, й прийде до його звістка, й вернеться він у свою землю, а я вбю його мечем у його ж землї. **8** I вернувся Рабсак, і знайшов царя Ассирийського,

що облягав Либну; бо був перечув, що той від Лахиса відступив. **9** I перечув він про Тиргака, царя Етиопського, й сказано йому: Ось він вирушив, щоб на тебе вдарити, то послав удруге посли до Езекії й повелів сказати йому: **10** Промовте так до Езекії, царя Юдейського: Нехай тебе не ошукує Бог твій, що на його вповаеш, думаючи: Ерусалиму не подасть він цареві Ассирийському на поталу. **11** Ти жчував сам, що царі Ассирийські зробили з усіма землями, як розпростерли на їх проклін; а ти б то врятувався? **12** Хиба ж боги в народів, що їх батьки мої в ніщо пообертали, вирятували їх, — як от Гозан, та Харан, та Резеф та людей Еденських в Талассарі? **13** Де царь Ематський і царь Арпадський і царь в городі Сефарваймі, в Ені та Івві? **14** I взяв Езекія письмо з рук поселських і, прочитавши його, пішов у храм Господень, та й розгорнув його Езекія перед Господом; **15** I молився Езекія Господеві й говорив: **16** Господи сил, Боже Ізрайлів, що престолуеш над херувимами! ти один — Бог над усіма царствами земними; ти сотворив небо й землю. **17** Прихили, Господи, ухо твоє й почуй; позирни, Господи, очима твоїми й побач! Почуй слова Сеннахеримові, що переслав мені на зневагу живого Бога! **18** Справді, Господи, царі Ассирийські попустошили всі народи й землі, **19** I покидали в огонь боги їх; та то не боги, а робота рук людських, дерево й камінь, тим вони їх і обернули в ніщо. **20** Тепер же, Господи, Боже наш, визволь нас із його потали, щоб зрозуміли всі царства земні, що ти, Господи, Бог єдиний. **21** I послав Ісаїя Амосенко до Езекії сказати: Так говорит Господь, Бог Ізрайлів: Те, про що молився еси що до Сеннахерима, царя Ассирийського, я вислухав, — **22** Се слово, що про його виповіді Господь: Погордить тобою й насьміється з тебе дівиця-доч Сиону; позад тебе похитає головою дочка Ерусалиму. **23** Кого ж бо ти зневажав і поругав? Проти кого се ти голос підняв, і так згорда глянув очима? На Святого в Ізрайлі! **24** Ти через кметів своїх Господа ганьбив та сказав: Многими колесницями моїми я на верхи гірні знявся, — на ребра Ливану, та й порубав я кедри там високі, й найкрасші кипариси його, й добрався аж до крайних границь його, до найгусчого саду його; **25** I докупувався і пив воду, й висушував стопами ніг моїх всі перекопи в Єгипті. **26** Чи не чув же ти, що я се все наготовив? у давнезньні ще

давна постановив се, а тепер сповнив тим, що ти опустошуеш утверджені міста в купи румовищ; 27 Що осадники їх немощні, дрожать і соромляться; вони поробились, мов на полі зілле, мов никла зелень на кришах та збіже — загоріле, нім в колос убралось. 28 Чи седиш ти, чи виходиш, чи входиш, — усе я знаю, знаю й те, як ти проти мене буяєш; 29 За твою буту проти мене, та що твоя гординя до мого дойшла слуху, я тобі в ніздра каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе тим же шляхом, яким сюди прийшов еси. 30 І ось тобі, Езекію знамено: Сього року їсти мете те, що виросло з витрушеного зерна, а в другому році — самосівне (від кореня), у третьому ж році сійтے й жніте й насаджуйте виноградники та й споживайте плод їх. 31 І що з Юдиного дому ще зісталось, те пустить знов корінне внизу й появить плід угорі; 32 Бо з Ерусалиму зійде (мов трава) останок, а те, що врятуєсь — із гори Сиону. Ревнування Господа сил се вчинить. 33 Тим Господь ось так говорить про царя Ассирийського: Не ввійти йому в сей город, і стріли туди не пустить, не приступить до його під щитом, і не насипле кругом його валу: 34 Тим самим шляхом, що прийшов ним, він вернесь, а в місто се він не ввійде, — говорить Господь. 35 Город сей я боронити буду, щоб його спасти — задля себе й слуги мого Давида. 36 І вийшов ангел Господень та й убив у таборі Ассирийському сто вісімдесят і п'ять тисяч чоловіка, й як повставали рано вранці, — аж се самі мертві тіла. 37 І рушив Сеннахерим, царь Ассирийський, та й відступив, а вернувшись, жив у Ниневії. 38 І як молився він раз у храму свого бога Нисроха, вбили його мечем сини його, Адрамелех та Шарезер, і повтікали ув Аарат-землю, а син його Асарадан настав царем замість його.

38 Того часу занедужав Езекія на смерть. І прийшов до його пророк Ісаїя Амосенко й рече до його: Так говорить Господь: Упорядкуй дом твій, бо вмреш, не одужаєш. 2 І повернувся Езекія лицем до стіни, й молився Господеві сими словами: 3 Ой Господи! спогадай же, що я щиро й неподіленим серцем ходив перед лицем твоїм і чинив те, що тобі до вподоби. Та й заплакав Езекія в голос. 4 І прийшло слово Господнє до Ісаїї таке: 5 Ійди й промов до Езекії: Так говорить Господь,

Бог предка твого Давида: Почув я молитву твою, побачив слози твої і ось я придам тобі віку ще п'ятнадцять років; 6 Ще ж визволю тебе й сей город із потали в царя Ассирийського, й берегти му сей город від нападу. 7 І ось що буде тобі знаком од Господа, що справдить Господь слово, яке виповів: 8 От я заверну на десять ступнів назад тінь сонячну, що пройшла вже на сонцевказові Ахазовому. І вернулося сонце на десять ступнів, що пройшло по сонцевказу. 9 Молитва Езекіїна, царя Юдейського, як він нездужав, та й знов одужав од своєї недуги: 10 Я сказав був собі: в середині літ моїх маю оце відійти до воріт преисподньої; однято мені останок віку мого. (*Sheol h7585*) 11 І говорив я: Не побачу вже Господа Бога (в дому його) між людьми живими; не побачу й людини зміж тих, що живуть на сім сьвіті; 12 Домівка моя розбираєсь із місця та й забираєсь од мене, як будка пастуша; перетяте, мов (нитка) у ткача, житте мое. Так, він відотне мене од основи; день і ніч ждав я, що ти пошлеш уже конець життю майму. 13 Я ждав до ранку; він бо, як лев, покрушив кості мої; день і ніч думав я, що тут-тут нашлеш конець мені. 14 Наче журавель, як пискля у ластівки, пишав я, тужив як голуб, сумно гляділи в небо очі мої: Господи, я придавлений, рятуй мене! 15 Що ж казати мені, коли він так сказав і вчинив? Тихо буду переходити (в гадках) кожний рік жизні моєї, споминати горе серця мого. 16 Господи! так усі живуть, — сим кріпиться й живе дух мій; та ти оздоровиш мене, — подаруєш житте мені. 17 Та ось — гіркість моя вийшла мені на добро; ти бо вирвав душу мою від ями погибельної, кинув позад себе гріхи мої. 18 Бо не безодня славить тебе, не смерть вихваляє тебе, не ті, що лягли в могилі, вповають на твою правду. (*Sheol h7585*) 19 Живий, — тільки живий прославляє тебе, як я оце тепер; за те ж буде отець переказувати дітям вірність твою. 20 Господь — моя поміч; тим то ми будемо по всі дні життя нашого при голосі струн висипувати пісні в домі Господньому. 21 І звелів Ісаїя принести смокви та обложити болячку, а він одужає. 22 І питав Езекія: Який знак, що я ходити му в дом Господній?

39 Того часу прислав Беродах Баладан Валаданенко, царь Вавилонський, письмо та

подарунки Езекії, бо перечув був, що він лежав у недузі, та одужав. 2 І зрадів Езекія послами та й показав їм свою скарбівню, сріblo й золото й пахощі й дорогі мастила й всю скарбівну комору свою, та й усе, що було в скарбівнях у його: не було нічого, чого б не показав їм Езекія у своїй палаті й в усьому обсязі панування свого. 3 І прийшов пророк Ісаїя до царя Езекії, й спитав його: Що говорили сі люде й звідки приходили вони до тебе? І відказав Езекія: Іздалекої землі прийшли вони до мене, з Вавилону. 4 І поспітав Ісаїя: Що бачили вони в палацах у тебе? І каже Езекія: Бачили все, що є в палацах у мене; нема нічого в скарбівнях у мене, чого б я не показав їм. 5 І сказав Ісаїя до Езекії: Вислухай же слово Господа сил: 6 Приайде час, що все, що є в твоїх палацах, та що попризбирували батьки твої по сей день, буде перевезено в Вавилон; нічого не застанеться, — глаголе Господь. 7 І з твоїх синів, що вийдуть із тебе, що ти появиш, поберуть вони й будуть вони скопцями в палаті у царя Вавилонського. 8 І каже Езекія до Ісаїї: Благе слово Господнє, що ти переказав, — бо думав собі: однакже мир і гаразд буде за живота мого.

40 Утішайте, втішайте мій нарід, говорить Бог наш; 2 Промовляйте до серця Ерусалимові й вістіте йому, що час боротьби його вже скінчився, що неправедність його вже надложена, бо він прийняв аж удвоє за гріхи свої з руки Господньої. 3 (Се дастъ ся чутти) голос покликуючого в пустині: Стеліть дорогу Господеві, рівняйте в степу стежки Богу нашему; 4 Всякий видол нехай заповниться, а всяка гора й горб нехай униз подадуться, всякі закруті нехай випростуються, й місця неріvnі вирівняються. 5 Бо явиться слава Господня, й побачить всяке тіло (спасенне од Бога); так бо сказали уста Господні. 6 Голос покликує: Вісти! А я сказав: Що вістити? (Ось що:) Всяке тіло — трава, й всяка краса його — в полі цвітка. 7 Засихає трава, вяне цвіт, коли подує на його подих Господень: так і люде — трава. 8 Засихає трава, вяне цвітка, слово же Бога нашого тріває по всій віки. 9 Взійди ж із веселою вістю на гору, Сион! Кликни голосом із усієї сили, Ерусалиме, подаючи вість благую! кликни, не бійся; скажи містам Юдейським: Ось він, — Бог ваш! 10 Ось,

ійде Господь у потузі, в його руці — власті. Ось, нагорода його з ним; так, заплата його перед лицем у його. 11 Як пастирь, пасти ме він стадо своє; на руки ягняток брати ме він і носити їх на грудях у себе, а дійні водити. 12 Хто б то вичерпав пригорщею воду, хто пяддю виміряв небеса; хто змістив у міру пил земний, зважив на вазі гори, а на тарілках вагових — горби? 13 Хто збагнув дух Господень, був порадником йому і вчив його? 14 З ким він радиться, хто наводить його на розум, вказує правду, навчає його знання, або показує дорогу до мудрості? 15 В його люде — мов крапля з відра, а на вазі важять за пилинку. Мов порошинку підійме він острови. 16 Мало в його всього Ливану на дрова до жертви, мало всіх стад його на всепаленнє. 17 Всі народи перед ним — ніщо, менш пустого нічого значать вони в його. 18 Так кому ж ви уподобите Бога й хто йому рівня? 19 Виливає мистець ідоли, золотарь золотить їх, та начіплює їм ланцюжки срібні. 20 Неспроможний же про такий принос, вибирає тверде дерево, вишкує умілця, щоб зробити боввана, що стояв би непорушно. 21 Чи то ж ви не знаєте? чи ви не чували? хиба же вам не говорено від початку? хиба ж не навчились із основ землі? 22 Се ж він є той, що над кругом земним престолує, а живущі на йому — хиба тілько, як саранча перед ним; він простер небеса, мов намітку тоненьку, й розширив їх, мов намет на житло. 23 Він князів у ніщо обертає, й суддів земних — у пусту марницю. 24 Ледві в землю посаджено їх, ледві їх посіяно й в землі пень їх вкорінися, — дихнув він, і ось вони зівали й поніс їх вітер, як солому. 25 Хто ж у вас рівня мені, хто подобен? — говорить Святий. 26 Позирніть лише у гору очима й побачте, хто се сотворив? хто військо небесне виводить по його лічбі? А всіх їх кличе він на імя, й в великий потузі й силії своїй не дає він ні одному згубитись. 27 Як же се ти, Якове, говориш і кажеш, Ізраїлю: Дорога моя закрита перед Господом, справи мої забуті Богом моїм. 28 Чи ще ж ти не збагнув, чи сього не чував еси, що вічний Господь Бог, творець усієї вселенної, без'утомний і на силах не впадає, та й що розум його недослідимий? 29 Він же додає сили втомленому й підкріпляє знemoщілого. 30 І молодіж, буває, знemоже — ослабне, та й мужі впадають на силах, 31 Тілько хто на Бога вповає, в

того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, пійде і не втомиться.

41 Слухайте мовчки мене, острови, ви же, народи, поновіте свою силу, а тоді приступіть й говоріть; станьте разом на суд. **2** Хто збудив покликав од сходу мужа праведного, велів йомуйти за собою, підневолив йому народи та покорив царів? Та ж се він обернув їх мечем його в порох, — луком його в солому, рознесену вітром. **3** Ось, він уганяє за ними, верстає байдужно дорогу, якою ніколи не ходив своїми ногами. **4** Хто се вчинив і довершив? Той, хто від почину покликає до жизні народи. Я — Господь, перший (з усього) і останній, я — все той самий! **5** Побачили острови й полякались, окрайни землі затремтіли. Вони посходились до купи; **6** Кожен помагає свому товаришові й приговорює своєму братові: кріпись! **7** Мідник додає духа виливальникові, а той, що бляшки вигладжує, кріпить того, що виковує на ковалі, та собі приговорює: добре споєне, та ще й цвяхами збиває, щоб добре держався. **8** Ти ж, Ізраїлю, слуго мій, ти, Якове, вибраний у мене, ти, Авраамове, друга мого, насіннє, — **9** Ти, що я його взяв від кінців землі, та покликав від її окраїн, і сказав тобі: ти мій слуга, я вибрав тебе й не одкину тебе, **10** Не бійся, бо я з тобою; не лякайся, бо я — Бог твій; я додам тобі сили, буду помагати, і піддержу тебе вірною правицею моєю. **11** Ось, стидом і соромом окриються всі отті, що проти тебе лютують; в ніщо обернуться й погибнуть супротивники твої. **12** Будеш їх шукати, й не знайдеш їх, тих ворогів твоїх; ті, що проти тебе ярились, маною почезнутъ; **13** Я бо, — Господь Бог твій; я держу тебе за руку-правицю; я говорю тобі: не лякайся, я помагаю тобі! **14** Не бійся, Якове, червяку мій, Ізраїлю, малолюдку, — я помагаю тобі, — говорить Господь, твій відкупитель, Святий Ізраїлів. **15** Я зроблю тебе валом зубчастим, новим, гострим; молотити меш гори, розтирати горби на мілкий порох. **16** Віяти меш їх, а вітер буде розносити їх, ти ж Господом будеш радуватись, хвалитись Святым Ізраїлевим. **17** Злиденній убогі шукають води, — не знаходять; сохне язик їх від згаги; я ж, Господь, почую їх, я, Бог Ізраїлів, не опушту їх. **18** На горах вітворою ріки й бурчаки по байраках; озером степ ізроблю, а сухі суходоли —

повними криничин. **19** Засаджу пустиню кедром, сосною, оливою й миртом; укращу степ явором, буком та кипарисом, **20** Нехай бачять і знають і розумно всім буде, що рука Господня вчинила все те, й Святий Ізраїлів се сотворив. **21** Тепер же прийдіть ви, з справою вашою, говорити Господь; подайте докази ваші, говорити царь Яковів. **22** Нехай вони приступлять і скажуть нам, що має настати; нехай звістять що-небудь передом, заки ще постало, а ми станемо умом доходити та й збагнемо, на який конець воно вийшло, — нехай скажуть нам наперед, що ще буде. **23** Будущину возвістїте, нехай же ми знаєм, що ви боги, або зробіть що-небудь, добре або хоч і лихе, щоб ми здивувались, та разом із вами побачили. **24** Та ви — ніщо, та й витвір ваш неварт нічого; гидота той, хто вас вибирає. **25** Я розбудив його від півночі, й він прийшов; та й на сході сонця буде він призовати імя мое, й топтати можних, як болото, й місити, мов той ганчар глину. **26** Хто звістив се з початку, щоб ми те знали, хто заздалегідь наперід, — щоб ми могли були сказати: Справда? Ні, ніхто не звістив, ніхто не чув із вас слова! **27** Я перший сказав Сионові: Ось він! і дав Ерусалимові благовістника. **28** Я розглядався, та не було нікого, й між ними не нашовся порадник, щоб я міг запитатись, і мені відказано. **29** От-що: всі вони — одно ніщо, й вироблено їх надармо; вітер порожній — божища їх!

42 Ось, слуга мій, що я за руку держу його; вибраний мій, що його вподобала собі душа моя. Я положив духа мого на него; він звістить народам суд справедливий. **2** Не крикне він; не піднесе голосу, гнівний; не дасть почуті його на улицях. **3** Тростинки приломленої не доламле, й льону, що курились почав, не погасить; по правді він буде суд судити. **4** Не ослабне, не втомиться, аж покіль твердо суд свій і правду поставить на сьвіті; на ім'я ж і науку його вповати муть острови. **5** Ось так говорити Господь, що создав небеса й напяв їх; що розпросторив землю з усім, що вона родить, та що дає диханнє людям на ній і дух ходячим по ній: **6** Я, Господь, покликав тебе на правду, й буду держати тебе за руку, й берегти тебе, й поставлю тебе у завіт народам, за сьвітло невірним; **7** Щоб очі сліпим одчиняти; щоб

виводити вязнів із вязниці, а сидячих у темряві — з темниці. 8 Я Господь; се ім'я мое, і не поступлюся словою моєю кому іншому, величчю моєю — бовванам. 9 Давно обіцяне вже спевнилось, а що буде, я возвіщу; нім воно станесь, я звіщу вам. 10 Сьпівайте ж Господу нову пісню, оддавайте хвалу йому від конця до конця сьвіту; плаваючі по морі і все, чим воно повне — острорви й ті, що живуть на них. 11 Нехай озветься голосно пустиня, й міста її, оселі, де живе Кедар; нехай радісно загомонять, що живуть на скелях, нехай викликують із верхів гірських. 12 Нехай віддають Господу честь, і хвалу його розголошуть по островах. 13 Господь виступить, мов велетень; як воєвода, розбудить завзяттє; кликне, підніме крик боєвий, і явить себе сильним проти ворогів своїх. 14 Довго я мовчав, терпів, здергувавсь; тепер же буду кричати, немов породіля; буду валити й все поглочувати; 15 Попустошу гори й горби, і всю зелень їх посушу, островами ріки пороблю, осушу озера; 16 І поведу сліпих по дорозі, якої зроду не знали, незвісними їм дорогами буду їх провожати; темряву вчиню їм сьвітлом, криві дороги — простими; оттаке я їм учиню, та й іх не покину. 17 Тоді повернуться назад, і окриються великим соромом, що на своїх ідолів вповали, та до бовванів промовляли: Ви боги наші. 18 Слухайте ж, глухі, дивіться, сліпі, щоб побачили. 19 Хто ж такий сліпий, як слуга мій, і глухий, як посел мій? Хто такий сліпий, як той, що я полюбив його, такий сліпий, як раб Господень? 20 Много бачив ти, та не запримічав; слух у тебе був отворений, та ти нечув. 21 Господь зволив задля правди своєї звеличити та прославити закон; 22 Та се нарід розбитий та розграблений; всі вони повязані (гріхами), мов у ямах підземних, мов зачинені в темницях; за те ж і стали вони здобичею та й нема їм вибавителя; вони забрані, а нікому сказати: верни їх назад! 23 А хто зміж вас прихилья до цього слух, вслуховався та розмірковував, що з того буде? 24 Хто ж віддав Якова на спустощенне, а Ізраїля в здобичу? чи то ж не Господь, що проти його ви грішили? бо не хотіли вони ходити дорогами його, не слухали закону його. 25 От і вилив він на них ярость гніву свого, і лютъ війни: запалала вона кругом них поломем, та вони не запримітили; горіла в них, та вони не зміркували того серцем.

43 А тепер так говорить Господь, творець твій, Якове, той, що утворив тебе, Ізраїлю: Не лякайся, бо я тебе визволив з неволі, дав тобі ім'я: ти мій. 2 Чи ти через води йти меш, — я з тобою, чи через ріки, ти не потонеш; чи пійдеш через огонь, не попечешся, і поломе не обпалить тебе. 3 Я бо твій Господь, Святий Ізрайлів — спаситель твій; я оддав у викуп за тебе Египет, Етиопію й Сабу. 4 Дорогий в очу ти в мене, многоцінний і любий мені; то ж я віддам других людей за тебе, й — народи за душу твою. 5 Не лякайсь, бо я з тобою; від сходу сонця приведу твое насіннє, позібраю тебе від заходу. 6 Півночі скажу: Оддай їх; а полуночі: Не вдержу; приведи сини мої здалека й дочки мої від окраїн землі; 7 Кожного, хто називається ім'ям моїм, кого я сотворив на славу мені, кого з'образував і устроїв. 8 Виведи сліпих, що мають ніби зрячі очі, і глухих, що ніби мають уші. 9 Нехай зберуться всі народи разом, зійдуться всі племена докупи. Хто ж ізміж них проповіє се наперед? нехай скажуть, що було од початку; нехай поставлять съвідків від себе й докажуть, щоб, вислухавши, можна сказати: Се правда! 10 А мої съвідки, — говорити Господь — ви й слуга мій, що я його вибрах, щоб ви знали й вірили мені та й зрозуміли, що се — я: передо мною не було Бога, та й опісля не буде. 11 Я, я — Господь, та й нема спасителя крім мене. 12 Я прорік та й спас, так як заповів; а іншого не було в вас, проте ви съвідки у мене, що я — Бог, говорити Господь. 13 Із віку й віку я — той самий, і ніхто не врятує од руки моєї; я вчиню, а хто те переіначить? 14 Так говорити Господь, ваш відкупитель, Святий Ізраїля: Задля вас я, наче б уже післав у Вавилон, та покрушив всі засови, й Халдейв, що так своїми кораблями величались. 15 Я бо — Господь, Святий ваш, творець Ізраїля, царь ваш. 16 Так говорити Господь, той, що відкрив дорогу в морі, в глибинах водних — стежку, 17 Той, що вивів колесницї й коні; військо й силу; а вони всі разом лягли, щоб уже не встали; потахли, наче каганець, — погасли. 18 Та ви про минуле не згадуєте, про давне не думаєте. 19 Проте я вчиню щось нове; воно, наче б уже сталося; чи вже ж ви й цього не схочете знати? Я пробую дорогу в пустинї, на стежках пролію ріки. 20 Буде мене вихвалюти звіррє степове, шакалі та струсі, за те дам воду в пустинї, — ріки в

степі сухому, щоб поїти (новий) вибраний народ мій. 21 Нарід сей виобразую я для себе; він мене прославить. 22 Ти бо, Якове, не призовав мене; ти, Ізраїлю, не пильнував моєї хвали. 23 Ти (наче 6 і) не приносив мені ягнят твоїх у всепаленні, і жертвами твоїми не віддавав мені шани. Та я й не допевнявсь у тебе хлібових приносів і не силував кадилом кадити. 24 Ти (наче 6) не куповав за гроші пахощів про мене, не засичував мене жиром жертвіним; ні, ти гріхами твоїми причиняв труду мені, та проступками твоїми обтяжував мене. 25 Я, я сам (з ласки) затираю проступки твої задля себе самого, та не памятаю гріхів твоїх. 26 Пригадай мені; станьмо на суд; говори ти, як можеш оправдатись. 27 Праотець твій согрішив, та й посередники твої відступали від мене. 28 За те ж я відберав старшинам съятого пробутку іх съященство, побивав Якова проклоном, передавав Ізраїля на поругу.

44 А тепер слухай, кметю мій, Якове й выбраний мій, Ізраїлю. 2 Так говорить Господь, що тебе вибрали і з'образував, та допомагав тобі, відколи мати на съвіт народила: Не бійся, мій кметю Якове, любий, выбраний Ізраїлю; 3 Я бо вилию води на жадібне, пущу потоки на те, що висхло; вилию духа моого на твоє насіннє, й благословенне мое на твоє потомство. 4 І будуть рости, як би в зільнику, як верба над водою. 5 Один скаже: Я — Господень, назве себе ім'ям Якова, а інший напише своєю рукою: Я — Господень, і прізве себе ім'ям Ізраїля. 6 Се глаголе Господь, царь Ізрайлів, і його відкупитель, Господь сил: Я перший, я й останній; крім мене нема Бога. 7 Хто ж бо рівня мені? нехай виступить, скаже й за порядком розповість усе з того часу, як я сотворив людей в давнину, та нехай звістить, що постане, що буде. 8 Не бійтесь і не лякайтесь. Хиба ж я з давна не вістив, не прорікав вам? Ви съвідки мої. Чи ж є ще Бог крім мене? Ні, нема іншої твердині; я ніякої не знаю. 9 Ті, що роблять боги — всі вони ледачі; а найлюбійші їм не приносять ніякої користі; на се вони самі собі съвідками. Вони нічого не бачать і не розуміють, тим то вони й осоромляться. 10 Хто зробив бога й вилив ідола, що з його хісна нема? 11 Всі спільники в тому окриються соромом, бо й самі містеці — вони ж ізміж людей; нехай би всі зібрались і стали; вони злякаються й

застидаються. 12 Коваль робить із заліза сокиру при огні з вугля; та при тому оброблює його, й працює над ним сильною рукою, а з голоду аж упаде на силах; не пе води, з утоми вмліває. 13 Тесля, шнур напявші, значить міру; гострим знарядом обзначує дерево; потім оброблює його стругом та заокруглює, і так витворює подобину людини гарного виду, щоб уставити його в домі. 14 Він зрубує собі кедри, бере дуба, чи сосну, що йому в дуброві знадобляться, або ясеня, що самий його насадив, а дощик зростив; 15 Се служить йому за топливо й про огріток, запалює огонь і пече хліб собі. Та з того ж самого вироблює він і бога й бе перед ним поклони; вироблює ідола, й припадає перед ним навколошки. 16 Частину він спалить увогні; при другий частині пече печено љ єсть до ситу та гріється, й приговорює: добре я загрівся, почув тепло від огню. 17 А з останку дров робить собі бога, ідола свого; бе поклони перед ним, припадає ниць перед ним, молиться до його й говорити: Спаси мене, бо ти бог мій! 18 Не знають бо й не бачать, бо їм очі затулено, щоб сліпом сліпували, й одното розум. 19 І не візьме собі такий до серця, нема в його стілько знання й розуму, щоб собі сказати: Та ж половину з того спалив я в огні, а на жарі спік хліб та печено і з'їв те; хиба ж тепер із останку зроблю собі гидоту? Хиба стану бити поклони перед поліном? 20 Він уганяє за порохом, серце завело його на манівці, і тяжко йому приходиться, визволити душу свою й сказати; а може се омана в правиці мої? 21 Згадай про се, Якове й Ізраїлю, ти ж бо — раб мій; я тебе приспособив собі; ти слуга мій, Ізраїлю; не забувай же про мене! 22 Розжену, мов туман, твої беззаконня, мов ту хмару, — гріхи твої. 23 Звеселітесь ж, ви, небеса, про Господнє діло; викликайте, глибині земні; зашуміте радісно, ви гори з гаями й борами своїми; відкупив бо Господь Якова й прославиться в Ізрайлі. 24 От, що говорить Господь, що викупив тебе та приспособив тебе з малку, з лоня матірнього: Я — Господь: я сотворив усе; я один розпростер небеса й своєю силою утверджив землю; 25 Я обертаю в нішо ворожбу віщунів лъживих; відкриваю безглузддє чарівників; прогоню в зад тих мудреців, і виявлюю, що все знаннє іх — дурощі; 26 Я розбуджу слово у слуги мої; я се чиню, що віщування посланців

моїх вірно спевняються; се я говорю Ерусалимові: Ти знов заселишся, а містам Юдиним: Ви будете одбудовані й розвалища ваші я відстановлю; 27 Я велю глибені: з'якни, й ріки твої я висушу; 28 Я скажу Кирові: Мій пастирю, й вволить він волю мою, та й скаже Ерусалимові: будеш одбудований, а храму: будеш знов построєний!

45 Так говорить Господь до помазанника свого

Кира: Я піддержувати му тебе за праву твою руку, щоб покорити тобі народи, й познімаю пояси з чересел у царів, щоб повідчинались перед тобою брами й ворота не зачинялись. 2 Я пійду поперед тебе й вирівняю гори, поторошу мідяні двері й поломлю засови залізні; 3 Пооддаю тобі поховані в темності скарби й скріті багацтва, щоб ти візував, що я Господь, котрий назвав тебе по імені, — що я Бог Ізраїля. 4 Задля слуги моого Якова й вибраного моого Ізраїля назвав я тебе по імені, пошановав тебе, дарма що ти мене не знаєш. 5 Я — Господь, і нема іншого; нема Бога крім мене; я підперезав тебе, хоч ти мене ще й не знаєш, 6 Щоб дознались од восходу аж до заходу сонця, що нема понад мене, що я — Господь і нема іншого. 7 Я роблю й съвітло й темряву, посилаю долю й недолю; я, Господь, усе це роблю. 8 Кропіте, небеса з гори, й хмари нехай вилиють правду; нехай відчиниться земля й видасть спасителя, й нехай виросте разом правда! Я, Господь, творю се. 9 Горе тому, хто перечиться з творцем своїм, — черепок із черепків земних! Чи то ж глина скаже гончареві: Що ти се робиш? твоя робота, наче без рук (зроблена). 10 Горе тому, хто отців каже: На що сплодив еси? або матері: На що ти вродила? 11 Так говорить Господь, съвятий Ізраїлів і сотворитель його: Ви питаете в мене: що станеться з моїми синами, й хочете мені розказувати в ділі рук моїх? 12 Створив я землю, создав на ній й чоловіка; я — моя рука розпростерла небеса, та й усьому воїнству їх дав я закон. 13 Я підняв його на справедливість і зрівняю всі дороги перед ним. Він мій город збудує, й моїх полонян пустить на волю, та не за викуп і не за дари, — говорить Господь Саваот. 14 Ще ж говорить Господь: Праця Египтіїв і торгівля Етиопіїв, і Сабей високі перейдуть до тебе й стануть твоїми; пійдуть слідом за тобою, — в кайданах прийдуть, і припадуть ниць перед тобою,

й будуть благати тебе, промовляючи: Тілько в тебе Бог, і нема іншого Бога. 15 Та й справді ти еси Бог тайний, Бог Ізраїлів, Спаситель. 16 Всі вони окриються соромом і стидом; всі в купі, що виробляють собі ідолів. 17 А Ізраїль спасений буде Господом спасеннем вічним; ви не зазнаєте стиду й сорому по віки вічні. 18 Так бо говорить Господь, сотворитель небес, — він, Бог, що создав землю й приспособив її; він же утвердив її, та й не надармо сотворив її; він приспособив її, щоб на ній жили: Я — Господь, а іншого нема; 19 Я говорив не тайно, не в темнім закутку землі; та й не говорив я родові Яковому: Шкода вам шуката мене; я бо Господь, що виповідає тілько те, що справедливе, що саму правду виявлює. 20 Позбірайтесь усі та й прийдіть, приближітесь всі, що спаслись од невірних. Без розуму ті, що носяться з деревяним своїм ідолом, та моляться до такого бога, що не ратує. 21 Розсудітє між собою та й скажіть явно: Хто се звістив ще з давен давнезніх, хто прорік се наперед? Чи не я ж, — Господь? Крім мене нема другого Бога; — ні, Бога справедливого й спасаючого нема крім мене. 22 Обернітесь же до мене, й прийміть спасенне, всі краї землі, бо ж я — Бог, а іншого нема. 23 Сам собою я клянуся: — а з уст моїх виходить тілько слово справедливіве, слово незмінне, — що передо мною пригинатись буде всяке коліно, та що на мое ім'я будуть присягатись усі язики. 24 Тілько в Господа — ось, як будуть про мене казати — справедливість і сила; до його поприходять, соромлючись, усі, що йому противились. 25 Господом стане оправданий і прославлений ввесь рід Ізраїлів.

46 Упав Бел, повалився Набо; божища ваші опинились на скоті та тягаровій худобі; що ви самі колись носили, се втомлена скотина носить. 2 Поспадали, попадали разом, не змогли охоронити тих, що їх несли, та й самі пійшли в ніщо. 3 Слухай же мене, Яковів доме й ти, ввесь ощадку дому Ізраїлевого, ви, що я від утроби прийняв вас, носив від матернього лоня! 4 Та й до старості вашої, до сивого волоса в вас носити вас буду; бо я все той самий; як сотворив вас, так і носити му, піддержувати вас і хоронити. 5 Кому ж то ви мою подобу вподобили? з ким зрівняете, і з ким поставите поруч, щоб ми показались однакі? 6 Висипають із мішка золото; важать срібло вагою;

наймають золотаря, щоб зробив із того бога; бути поклони й припадають перед ним навколішки; 7 І беруть його на плечі, несуть і становлять його на місці; і стоїть він, не здвигнеться з свого місця; кричать до його кричма, та він не чує, не озветься, в біді не поможе. 8 Спогадайте се й до серця, зрадники, собі прийміте. 9 Спогадайте давні давна, від початку віків, що я Бог, і нема іншого Бога, нема мені рівні. 10 Я прорікаю заздалегідь наперед те, що колись буде, й від давнезних давен говорю про те, що ще не сталося; задуми мої спевняться, та й усе, що хочу, я вчиню. 11 Я покликав орла з востоку, з країв далеких; він же спевнить те, що я призначив. Я бо сказав — і доведу се до кінця; призначив — і здійсню. 12 Слухайте же мене, ви, тугі серцем, од правди далекі: 13 Я наблизив уже мою справедливість, вона недалеко, й рятунок від мене не забариться; і дав Сионові спасенне, Ізраїлеві — славу мою.

47 Зійди вниз та сядь на землі у пилу, ти, дівице, дочко Вавилонська; усяди на землі, бо вже престола нема, ти дочко Халдейська; вже більш не будуть звати тебе ніжною та роскішною. 2 Возьмись за жорна й мели муку; скинь намітку з себе, підкасай подолок; відкрий ноги до колін, бреди через ріки; 3 Наготови съвітити меш, та й сором твій нічим буде вкрити. Помщуся тяжко, не дам пощади нікому. 4 (се глаголе) Відкупитель наш — Господь Саваот ім'я йому, Святий Ізрайїл! 5 Седи мовчки, заховайся у темноті, ти, дочко Халдейська; тебе бо вже не будуть царицею царств величати. 6 Прогнівивсь я був на люд мій, власність мою я понизив й оддав тобі в руки, а ти не мала милосердя над ними, — ти й на сивого діда важенне ярмо накладала. 7 Міркувала собі: Я до віку царицею буду, а не брала до голови того, й не подумала, що станесь опісля. 8 Тепер же вислухай оце, ти роскішице, що живеш безжурно, та приговорюєш у своєму серці: ось я, — другої такої немає; вдовицею седіти не буду та й втрати в дітях не зазнаю. 9 Но нагло, одного дня прийде на тебе одно й друге — вдовицтво й бездітство; в повній мірі вдарять вони на тебе, дарма, що в тебе повно чародіїв та знахорів без ліку. 10 Безпечна, ти все говорила в твоєму ледарстві: Хто бачить, хто знає? Мудрість твоя й знаннє твоє звели тебе з розуму так, що ти в серці мовляла:

Я, а ніхто крім мене. 11 От же прийде на тебе лихая година: ти й не знати меш, звідки воно візьметься; а нападе на тебе біда, що її годі буде відвернути; несподівано впаде на тебе нужда, про яку ти й не гадаєш. 12 Оставайся ж із твоїм знахорством та з безліком чарівників твоїх, що змалку тебе так змаймали; хто знає, може поможеш собі, може й переможеш? 13 Ти аж утомилася, слухаючи дорадників твоїх; нехай же виступлять ті дослідувачі небес, і звіздарі, й ті, що з нового місяця віщують; нехай вони врятують тебе від того, що невідклично прийде на тебе. 14 Глянь, та ж вони, як солома: огонь попалив їх; — не змогли врятувати життя свого від поломя; не лишилось ані углика, щоб загрітись, ані комина, щоб поседіти коло його. 15 От чим стали всі ті, що ти з ними працювала, та торгувала з молодощів твоїх. Кожен блукав по своїй дорозі, й нема такого, щоб урятував тебе.

48 Слухай се, дому Яковів, що звеш себе ім'ям Ізраїля, а вийшов з джерела Юдиного, ти, що кленешся ім'ям Господа й носиш в устах Бога Ізрайлевого, хоч не щиро, хоч і не по правді! 2 Бо вони називають себе по съвітому містові, й покладаються на Бога Ізрайлевого, — на ім'я йому Господь сил. 3 Що давно сталося, я наперед прорікав; воно виходило з моїх уст; я те прорікав, та й зараз чинив, й все спевнялось. 4 Знав бо я, що ти неслухняний, що в тебе залізна шия, а чоло мідяне; 5 Тим то обявляв я тобі заздалегідь, нім воно приходило, й передом обявляв тобі, щоб ти не сказав: Се мій ідол учинив, бовван мій, виливаний бог мій приказав, щоб так сталося. 6 Ти чував про те, так дивися ж на все; та й хиба ж ви не признаєте съого? А тепер я прорікаю вже нове, ще тобі тайне, ти ще не знаєш того. 7 Воно постановлено в мене тепер, а не давно, не вчора, й ти ще не чував про те, то ж і не скажеш: ось, я знов се. 8 Ні бо; ти не чув і не відав про те; твоє ухо не було передом на се відтулене; та знов я й се, що ти відпадеш і зломиш мені вірність; я ж назував тебе зрадником зроду. 9 Ради ім'я моє здержуває я гнів мій, і задля слави моєї не хотів тебе вигубити. 10 Ось, я розплавив тебе, та все ж не так, як срібло, а очищував лиш в печі страдання. 11 Ради себе, задля себе самого чиню я се, бо скільки ж то докорів було б проти мене, а я слави моєї нікому

не дам на поталу. **12** Слухай же, Якове, й Ізраїлю, мій покликаний: я все той самий, я перший і я останній. **13** Землю втврдила рука моя, і правиця моя розпростерла небеса; кликну їх, а вони разом передо мною стануть. **14** Позбрайтесь до купи, ви всі, та й слухайте: Хто між ними прорік се передом? Господь возлюбив його, й він волю його спевнить над Вавилоном, і явить рамя його над Халдеями. **15** Се я, я покликав його; я звелів і привів його, й дорога його пощастила йому. **16** Приступіте ж до мене та й слухайте се: Я й з початку не потай говорив; я був там, ще докіль усе сталося; а тепереньки послав мене Господь Бог і Дух його. **17** І ось, як говорить Господь, вибавитель твій, Святий Ізрайлів: Я, Господь, Бог твій, що тебе на добро наставляє, та веде тебе по тій дорозі, якою ти ходити повинен. **18** Ой коли б ти вважав на мої повеління! тоді б мир твій і лад, як широка ріка, розливався, а справедливість твоя, як філі на морі. **19** І насіння твого, як піску, а пагонців — як ріні; а ім'я твое в мене во віki б не щезло — не зникло. **20** Рушайтесь ж із Вавилону, втікайте від Халдейв; голосно, весело вістіте — проповідуйте про се; ширіте сесю вість від краю до краю землі; говоріть: Господь викупив слугу свого Якова! **21** І не зазнають вони в пустині згадки; він поведе їх, і (як у давнину) виведе їм із каменя воду; розколе скелю, й ринутъ води. **22** А безбожним нема впокою, говорить Господь.

49 Слухайте мене, острови, вважайте, далекі народи: Господь покликав мене з утробы, від матірнього лоня назвав ім'я мое; **2** І зробив гострим мечем уста мої, окрив мене тінню руки своєї, і зробив мене стрілою гострою і сховав в сагайдациї своїм; **3** І сказав мені: Ти раб мій, Ізраїлю, в тобі я прославлюся. **4** І промовив я: Дармо я трудився, надармо вичерпав силу мою. Та моя справа перед Господом, і заплата моя — в Бога мого. **5** А тепер говорить Господь, — той, що приспособив мене з лоня в раба собі, щоб навернути Якова до його, й зібрати до його Ізраїля; я бо славен в очу Господнім, і Бог мій сила моя. **6** І сказав він: Того ще й омаль, що ти будеш слугою моїм, щоб покоління Яковові розбудити, Ізраїля ощадок навернути; ні, тебе я зроблю съвітлом народам, щоб спасенне мое

розпростерлось до кінців землі. **7** Так говорить Господь, визволитель Ізраїлів, Святий його, до зневажаного всіма, погордженого в народі, до раба в можних: Царі побачать, та й повстають; князі поклоняться задля Господа, що вірний у слові; задля Святого Ізрайлевого, що вибрав тебе. **8** Так говорить Господь: Часу вподобного я вислухаю тебе й в день спасення допоможу тобі; й збережу тебе, й дам тебе в завіт народам, щоб обновити землю, і попустошенню наслідникам вернуті, **9** Щоб вязням сказати: Виходьте на волю, а тим, що в темряві: Ідіте на съвітло. Пасти муться при дорогах; по всіх узгіррях будуть пасовища їх; **10** Голоду знати не будуть, ні згади, й не поразить їх спека і сонце; той бо, що милує їх, буде їх водити й приведе їх до джерел водних. **11** Всі гори мої дорогами зроблю, і всі стежки по долинах угору підійму. **12** Се поприходять з далека, — одні від півночі, другі з Синим-країни. **13** Радуйся, небо, й ти, земле, гомоніть, гори, з радощів; втішив бо люд свій Господь, змилосердився до страдальників своїх. **14** А Сион говорив: покинув мене Господь, і Бог мій забув мене! **15** Хиба ж забуде молодиця своє немовлятко? хиба їй свого власного тіла жаль не буде? та хоч би й вона забула, то я не забуду тебе. **16** Глянь, я написав тебе на долонях у себе; мури твої повсячно перед очима в мене. **17** Діти твої повернуть до тебе, а ті що тебе валили та пустошили, геть пійдуть під тебе. **18** Глянь, подивись навколо, — всі вони купляться, йдуть до тебе. Як живу я! говорить Господь, — ними всіма, як убраним, уберешся, й прикрасиш себе ними, наче молода. **19** Розвалища твоїй пустарі твоїй земля твоя спустошена — буде аж надто тісна про осадників, а ті, що тебе пожерали, пійдуть геть од тебе. **20** Діти, що будуть у тебе після втрати старших, будуть голосно говорити тобі: Потісне місце, дай і мені де жити. **21** Скажеш тоді в серці твому: хто ж мені їх наплодив? я ж бо й бездітня була й неплідна й одинока; я була бранка відопхнута; хто ж їх викохав? **22** Так говорить Господь Бог: Се я підніму руку мою до народів і виставлю стяга моого до людей, і поприносять сини твої на руках і дочок твоїх на раменах. **23** І будуть царі пістунами тобі, а цариці кормити муть тебе; і припадати муть ниць до землі й порох на ногах у тебе лизати, й зрозумієш тоді, що я Господь, і

хто вповає на мене, не зазнає стиду. 24 Хиба ж мож відняти у потужного здобич, або відобрati у побідника занятих у полон? 25 От же, — говорить Господь: І здобич у потужного буде одната, й полоняне з рук побідника визволені; я бо самий судитись буду з твоїми супротивниками, й сини твої повизволяю; 26 І нагодую гнобителів твоїх іх власним тілом, і впуться своєю кровю, наче вином молодим; і зрозуміє всяка плоть, що я — Господь, твій заступник, відкупитель і визволитель твій, потужний Яковів.

50 Так говорить Господь: Де лист розводний, що я дав матері вашій, і з ним її відправив? або котрому то позичальникові мойму я вас торгом запродав? Ні, вас за гріхи ваші продано, за переступи ваші відпущена мати ваша. 2 Чом се, як я прийшов, нікого в вас не було, й коли я кликав, ніхто не обзвався? Хиба ж рука моя стала коротша, щоб рятувати, або не стало в мене сили, щоб визволяти? Та ж я мюю загрозою висушую море, а ріки в пустині обертаю; риби в них гниють без води, і гинуть од згаги. 3 Я небеса в темну тьму одягаю, наче веретою, я їх окриваю. 4 Господь Бог дав мені язык мудрих, щоб міг піддержувати знемогаючого. Він будить що-ранку, будить ухо мое, щоб я, як ученик, слухав. 5 Господь Бог відчинив мені ухо, я не спротививсь, назад не подався. 6 Плечі мої дав я на побиваннє; щоки мої на поличкованнє, та й лиця мого не одвертаю від наруги заплювання. 7 І Господь Бог помагає мені; тим то я не стидаюсь, тим я й держу лице мое, мов кремінь, та й знаю, що стид мене не досягне. 8 Близько бо той, у кого мені справедливість; хто ж хоче мені противитись? Станьмо разом! Хто хоче зо мною судитись? нехай приступить ід мені! 9 Ось, Господь Бог помагає мені; хто ж мене осудить? Всі вони розпадуться, мов стара одежда, з'їдена моллю. 10 Хто зміж вас боїться Бога, слухає голосу раба Господнього? Хто у темряві, без съїтла ходить, — нехай вповає на імя Господнє й покладається на Бога свого. 11 Ви ж усі, що роздуваєте огонь, узброєні палиючими стрілами, — ійдите в поломя вашого огню та стріл ваших, що їх запалили. Се буде вам з руки моєї: у мухах помрете!

51 Послухайте мене, ви, що змагаєтесь до справедливості, й шукаєте Господа! Спогляньте на скелю, що з неї витесані, — на вижолобину, що по вас (в скелі) зосталась: 2 Спогляньте на Авраама, праотця вашого, й на Сарру, що вас породила; одного бо його я покликав, благословив його й намножив його. 3 Оттак потішить Господь і Сиона, потішить всі розвалища його, й оберне пустиню його у рай, і степ його в сад Господень; радощі й веселощі будуть у йому пробувати, похвала й пісні гомоніти. 4 Слухайте мене, мій ти народе; роде мій, прихили твоє ухо! бо від мене вийде закон і суд мій поставлю съїтлом для народів. 5 Вже наближуєсь справедливість моя; вже спасення надходить, і правиця моя буде судити народи; далекі острови будуть сподіватись мене й надіятись на рамя мое. 6 Підніміте очі ваші на небо в горі, гляньте на землю внизу: ось, небеса поникнуть, як дим, і земля — мов стара одежина, а спасення мое з віку вік пробувати ме, й справедливість моя не зникне. 7 Слухайте мене, ви, що знаєте справедливість; народе, що в його серці закон мій! Не лякайтесь наруги од людей; їх зневаги не бійтесь. 8 Як одежду бо, сточить їх тля, і як вовну, з'їдять їх черви; моя ж справедливість потріває по віки, і спасення мое з роду в рід. 9 Встань же, встань та в потугу вдягнись, ти, правице Господня! Встань, як в давна давнезні, як перед віками! Хиба ж бо не ти побила Раава, вбила крокодила? 10 Чи ж не ти висушила море, води бездонні; замінила глибини морські в дорогу, щоб перейшли вибавлені? 11 Так і тепер повертаються вибавлені Господом і прийдуть на Сион із піснями, й радість вічна — над головами їх; вони знайдуть радощі й веселощі, а смуток і взітхання перестануть. 12 Я, я сам — утішитель ваш. Хто ж ти, що боїшся чоловіка, котрий вмерає, й людини, що як та травиця? 13 А забуваєш Господа, творця свого, що розпростер небо, основав землю. Ти що дня тремтиш перед лютостю гнобителя, що наладивсь тебе затратити. Де ж поділась та злющого ярості? 14 Хутко визволений буде невольник, не помре в ямі і не зазнає недостачі хліба. 15 Я — Господь Бог твій, що бурить море, аж філії ревуту: Господь Саваот — імя мое. 16 Я вложу слова мої в уста тобі, і тінню руки моєї закрию тебе, щоб ти знов устроїв небеса

й заложив землю та сказав Сионові: Ти мій люд.
17 Розбудись, розбудись, устань, Ерусалиме, ти, що з руки Господньої випив чашу гніву його, вихилив до дна чашу опяняющую, аж висушив її. 18 І не було нікого в него, щоб вести під руку, зміж синів, що їх породив; не було нікого, щоб піддергати його за руку, зміж усіх синів, що їх виховав. 19 Дві біді на тебе разом налягли, й хто тебе розважить? — опустошеннє й збуренне; голод і меч; ким же я потішу тебе? 20 Діти твої в знемозі лежали по углах усіх улиць, мов сугак той у путах, під гнівом Господнім, під пересердем Бога твого. 21 Слухай же тепер, бідолахо, що впився, та не вином: 22 Так говорить Господь і Бог твій, що мститься за народ свій: Ось я беру з руки твоєї упоюючу чашу; виливаю з чаші гущу гніву мого, — не будеш уже її пити, 23 А передам її в руки томителям твоїм, що приказували тобі: Впади ниць, щоб по тобі нам пройти; ти ж свою спину робив пішоходом, стежкою мусів її простягати.

52 Устань, устань і в силу твою одягнись, Сион!

Одягнись в одежі величності твоєї, Ерусалиме, ти, городе съятий! Бо необрізаний, нечистий у тебе ніхто тепер не ввійде. 2 Струси з себе порох; устань, поневолений Ерусалиме! скинь ланцюги з шиї твоєї, невольнице-дочко Сионова! 3 Бо так говорить Господь: Ви продані були за бесцін, і без срібла будете тепер викуплені; 4 Бо так говорить Господь Бог: Нарід мій зайшов був давно в Египет, щоби там пожити, Ассур же пригнітав його ні-за-що. 5 Тепер же що мені тут чинити, говорити Господь, — нарід мій ні-за-що взято; властителі збиткують їх, говорити Господь, і безнастанно, по всяк день імя мое зневажається. 6 Отже люд мій взнає імя мое, узнає того дня, що я той самий, що сказав: Ось я! 7 Які ж гарні на горах ноги благовістника, що мир возвіщає, що вістить радість, проповідає спасенне, що говорити Сионові: Зацарював Бог твій! 8 Загомонить голос сторожів твоїх — піднімуть голос, і всі разом радісно восклікнуть; бо своїми побачать очима, що Господь у Сион вертає. 9 Звеселітесь ж, заспівайте разом, ви, розвалини Ерусалиму, бо потішив Господь нарід свій, визволяє Ерусалим. 10 Явив Господь руку съяту свою перед очима всіх народів, і всі кінці землі побачать спасенне

нашого Бога. 11 Ійдіте ж, ійдіте, виходіть із відти; не торкайтесь нечистого; виходіть із посеред него, очистіть себе, ви, що носите посуди Господні! 12 Ви ж вийдете не з поквалом і не навтеки, бо поперід вас ійти ме Господь, і Бог Ізраїля буде вас провожати. 13 І ось, пощастиль слузі моїму; пійде в гору, піднесеться і стане величний. 14 Як многі дивувались, дивлячись на тебе, — так бо над усікого чоловіка обезображене було лице його, і вид його — над усікую людину, 15 Так многі народи приведе він в зачудованнє; царі стулять перед ним губи свої, бо побачять таке, про що їм не говорено, й почують таке, що не чули ніколи.

53 Хто пійме віри тому, що ми чували, й кому явна правиця Господня? 2 Він бо виступив перед ним, як пагонець, і як паросток із землі сухої; а нема в йому ні виду, ні величності; ю ми бачили його, та не було в йому вподоби, щоб надила нас до него. 3 Він — маловажений і в погорді у людей; чоловік, зазнавший горя й болів, так що ми від него одвертали лице своє; гордили ним, та й ми його ні за що мали. 4 Та він взяв болесті й недуги наші на себе; а нам здавалось, що се Бог його покарав, побив та понизив. 5 Він же поранений був за гріхи наші й мучений за беззаконня наші; се кара за ввесь мир наш упала на него, й ми його ранами оздоровлені. 6 Всі ми блукали, як вівці, кожен ходив своєю дорогою, — провини ж усіх нас вложив Господь на него одного. 7 Його брано на допит, та він терпів добровільно й не отвірав уст своїх; неначе вівцю на заріз, його ведено, й як ягня перед пострігачем німую, так і він не одчиняв уст своїх. 8 З узів і від суду пірвано його, хоч рід його — хто його збегне? Вирвано його з землі живущих; за проступки людей моїх притерпів він смерть. 9 Визначили гріб йому з злодіями, та його погребано в багатого, бо не вчинив він гріха, й неправди не було в устах його. 10 Та Господу вгодно було його вбити, то ж віддав його на муки; но як він принесе життє своє в жертву примирення, то й узрить потомство довговічне, й рука його доведе волю Господню до щасливого успіху. 11 Вдоволений споглядати ме він на працю життя свого, а ведучи до пізнання його (Бога), він, праведник, слуга мій, оправдає многих, гріхи ж їх понесе на собі. 12 Тим же то я

дам йому пай між можними, й з сильними ділити
мене здобич, за те, що оддав свою душу (життє) на
смерть, і до лиходіїв дав себе прилічiti, хоч він
приймив на себе гріхи многих, і за проступників
зробився посередником.

54 Возвеселися, неплідня, ти, що не роджала;

викликай радісним голосом, ти, що
породільніх мук не знала; більше бо дітей в
опущеної, ніж у тої, що має мужа — говоритъ
Господь. 2 Розшири місце намету твого, розпростири
ширше накривала пробутків твоїх; годі тісниться,
— попусти довше верівки твої, вганий глибоко в
землю приколки наметові; 3 Бо ти розпростиришся
направо й наліво, а потомки твої загорнуть народи,
й населять попустошенні городи. 4 Не бійся, не
дознаєш стиду; не лякайся, не зазнаєш наруги;
забудеш сором молодощів своїх, і не згадаєш
більше зневаги свого вдовування. 5 Се бо сам
твій творець стане мужем твоїм; на ймя йому
— Господь Саваот; він відкупитель твій, Святий
Ізраїля; він Богом всієї землії названий буде. 6 Як
жену, покинуту й опечалену духом, покликує тебе
Господь; як жену з молодощів, що був її одправив,
— говоритъ Бог твій. 7 На час невеличкий покинув
я був тебе; тепер же з великою любовю приймаю
тебе. 8 В запалі гніву я на короткий час сховав
був лицє моє від тебе, тепер же вічною любовю
помилую тебе, — говоритъ твій Господь. 9 Се
бо мені — як Нойові води: як я поклявся, що
Нойові води не прийдуть вже більше на землю,
оттак поклявся я, не гнівитись на тебе й тебе не
карати. 10 Гори бо з місця здвигнуться й горби
похитнуться, — милість же моя не одвернесь
од тебе, й заповіт миру мого не схитнеться,
говорить милосердний до тебе Господь. 11 О, ти,
злиденна, метана бурею, без'одрадна! Я укріплю
тебе на камені-рубині, зроблю підвалини твої з
сапфірів; 12 І зроблю вікна в тебе з рубинів, а
двері жемчужні, а всю ограду твою — з дорогої
каміння. 13 Діти твої навчати ме сам Господь,
і великий мир і гаразд буде проміж синами
твоїми. 14 Справедливість твоя скріпить тебе,
далека будеш від гнету, ніщо тобі його боятись,
страх не наблизить ся до тебе. 15 Будуть уставати
на тебе, — та се не від мене, — і хто б ні узбройвся
проти тебе — погибне. 16 Я сотворив коваля, він
роздуває угля в огні, і виковує, що йому треба до

діла; — так і я сотворю губителя до витрачення.
17 Ніякий знаряд, зроблений проти тебе, не буде
придатний; та й всякий яzik, що буде правуватись
з тобою на суді, — ти обвинуватиш. Се є доля слуг
Господніх, се оправданнє їх від мене, — говоритъ
Господь.

55 Хто хоче пити, йдіть усі до вод, у кого нема

срібла, йдіть, купуйте й споживайте; йдіте,
купуйте без срібла, й без плати вино й молоко.
2 Чого вам одважувати срібло за те, що не хліб,
і працю вашу за те, що не засичує? послухайте
важко мене, й їжте добро, а душа ваша нехай
роскошує в найдках масних. 3 Прихилте ухо ваше
й прийдіть до мене; слухайте, а жити ме душа
ваша; — і дам вам віковічний завіт незмінної
милості, яку я обіцяв Давидові. 4 Се я дав його
сьвідком народам, проводирим і наставником
народів. 5 Се — призовеш ти люд, тобі чужий, і
народи, що тебе не знали, поспішать до тебе задля
Господа, Бога твого, й задля Святого Ізрайлевого,
бо він тебе прославив. 6 Шукайте Господа, докіль
можна знайти його, кличте до його, коли до вас
близько. 7 Нехай безбожник путь свою покине, а
беззаконник помисли свої, та нехай обернеться
до Господа, а він помилує його, й до Бога нашого,
бо він на ласку пребагатий. 8 Мої мислі — се не
ваші мислі, та й ваши дороги — не мої дороги,
говорить Господь. 9 Ні, як небо висше землі, так
дороги мої висше доріг ваших, і задуми мої висше
задумів ваших. 10 Як дощ і сніг із неба сходить,
і туди не вертається, але наповає землю, щоб
вона родила й ростила; щоб вертала насіннє тому,
хто її обсіває, і хліб тому, хто єсть, — 11 Так і
слово мое, що виходить із уст у мене, — до мене
не вертається впорожні, але чинить те, що мені
вгодно, й довершує те, чого я послав його. 12
Тим же то вийдете ви в радощах, і спокій буде
vas супровожати; гори й узгір'я сьпівати муть
навперід вас пісні, і всі дерева в полі — плескати
муть вам у долоні. 13 Замість тернини рости ме
кипарис; замість крапиви родити ме мірт; се буде
на славу Господню, на памятник вічний, що не
покрушиться.

56 Так говоритъ Господь: Допильновуйте суду й чиніть справедливість; спасенне бо моє недалеко, й незабаром отворена буде

справедливість. 2 Щастен чоловік, що се чинить обачно, й син чоловічий, що твердо в законі держиться, той, що береже суботу від опоганення, а руку свою від усякого зла впиняє. 3 Нехай не говорить чужениця, що пристав до Господа: Господь зовсім вилучив мене зміж свого люду, та й скопець нехай не каже: Дерево сухе я. 4 Бо так Господь говорить про скопців: хто шанує мої суботи, й вибирає те, що мені до вподоби, та вірно держиться завіту моого, — 5 Такому дам я в дому моїму й між мурами моїми ще красше місце й лучше імя, ніж самим синам і дочкам; дам ім'я їм вічне, що не загине. 6 Та й синів ізміж чужоплемінників, що пристануть до Господа, щоб йому служити й ім'я Господнє любити, та бути рабами його, — всіх, що стережуть мою суботу від опоганення, і твердо стоять у моїму завіті, 7 Тих приведу я на съяту гору мою й звеселующасливлю в моїму домі молитви; всепалення їх і жертви їх будуть любі мені на жертвовнику моїм; бо дом мій названий буде домом молитви про всі народи. 8 Господь Бог, що збірає до купи розсипаного Ізраїля, ось так говорить: до зібраних в Ізраїлі я ще й інших буду збирати. 9 Ви, все зъвірре польове й гаєве, приходіть істи! 10 Сторожі їх — сліпі всі й невіжі; всі вони пси німі, не можуть гавкати, мріють бурмотять, дрімаючи, люблять тільки спати. 11 Се — пси, все голодуючі, наситу не знають; се — пастирі безглазді: всі позирають лишина свою дорогу; кожний до останнього дбає про свою лиш користь. 12 Приходіть (говорять вони), достану вина, напиймось сикери; як сьогодні, так буде й завтра; ба ще й більше!

57 Праведний вмерає, та й ніхто сього не бере собі до серця; і люде побожні забераються з землі, та ніхто й не думає, що се праведник забирається з съвіта, щоб не бачити ледарства. 2 Він відходить туди, де впокій; всі, що ходять правою дорогою, спочнуть спокійно на ложах своїх. 3 Приступіте ж, ви, до мене, діти чарівниць; ви, кодло перелюбників та блудниць! 4 Із кого ви глузуете? проти кого роззівлюєте роти, висолоплюєте язики? чи ви ж не зрадливі діти, чи не кодло ложі? 5 Ви, що в блуді з ідолами потопаете під кожним деревом розлогим, і бовванам діти заколюєте понад водою та під скелями щілястими? 6 В гладких каменюках над бурчаками твоя роскіш;

вони — вони твое щастє; їм то ти приносиш жертви ливні і другі жертви; чи мені ж за се не гнівиться? 7 На високій та видній горі своє ти поставляєш ложе, й туди підходиш приносити жертву. 8 За дверима й за лутками ставиш памятники-ідоли свої; одвернувшись від мене, ти обнажуєшся й підходиш; розстелюєш постіль, вишкуєш місце, змовляєшся з тими, котрі тобі любі. 9 Ти ходила й до царя з пахущими маstryми, та все їх намножувала; ще ж слала й посли в краї далекі, та понижувалась як найглибше. (Sheol h7585) 10 Утомлялась, блукаючи дорогами твоїми, та не сказала собі: „пуста надія!” ти все ще знаходила силу в руці своїй, і не впадала на силах. 11 Кого ж се злякалась ти, хто се тобі таким страшним здавався, що ти мені невірною зробилась, не думала про мене та й перестала носити в твоїму серці? Невже ж перестала ти боятись мене тому, що я довго мовчав? 12 О, я покажу праведність твою і вчинки твої, та вони не вийдуть у користь тобі. 13 Як ти заголосиш, — чи ж поможе тобі збір твій? — та ж їх усіх понесе вітер, розвіє подих його; хто ж покладає надію на мене, той унаслідує землю, й посяде съяту гору мою. 14 І сказав: Здіймайте, пробираїте, рівняйте дорогу, забірайте все спотичливе з дороги люду моого. 15 Так бо говорить високий, величний, вічно живущий, Съятивий на ім'я: Я живу на висотах і в съятині, та й з тими, в кого дух сокрушен, в кого серце смиренне, щоб оживляти духа смиренних і додавати життя серцям сокруshenix. 16 Не до віку ж бо я судитись буду, не вічно гнівиться, бо знemігся б передо мною дух і всяка душа, що я сотворив. 17 За гріх зажерливості його я гнівивсь і карав його, скривав лице мое й досадував; він же відвернувся й пішов по дорозі за своїм серцем. 18 І бачив я дорогу його, та й сцілю його, і буду водити його й потішати його та й без'утішних у него. 19 Я додержу слова: мир, упокій далекому й близькому, говорити Господь, — та й сцілю його. 20 А безбожні — як море розбурхане, що не може втихомиритись, і води його викидають каломут і грязиво. 21 Нема миру безбожним — говорити Бог мій.

58 Клич грімко, не вдержуясь, піdnimi голос твій, мов труба, і вкажи моїму люду

беззаконня його, їй дому Якововому всі гріхи його. 2 Вони ж бо питаютъ у мене що дня про путь мої, наче б вони були такі люди, що живутъ праведно й не відкидають законів Бога свого; вони допитаютъ у мене про справедливість судів моїх; хотіли б зблизька зо мною судитись. 3 „Чом воно так, що ми постимо, а ти не бачиш цього? впокоряємо душі наші, а ти не знаєш?” Ось, — бо в день вашого посту ви вволяєте волю вашу, й вимагаете тяжкої праці від других. 4 Ви постите хиба на те, щоб сваритись та правуватись, і немилосерною рукою кулакувати других; ви не постите того дня так, щоб голос ваш чуто в горі на небі. 5 Чи се такий піст, який я собі вибрал, — день, коли то чоловік впокорює душу свою, похилює, наче тростина, голову свою й попіл та верітку піdstилає під себе? Чи се назвеш ти постом та днем угодним Господеві? 6 Ось — піст, який я люблю: зніми кайдани несправедливості; розвяжи повязі ярма, одпусти придавлених на волю, і розірви всяку кормигу; 7 Поділесь із голодними хлібом і введи в хату бурлаків бездомних; як побачиш обідранця, прикрий наготу його, і від однокровного твого не ховайся. 8 Тоді съвітло твоє зорею засьвітить і рани твої скоро скілляться, й справедливість твоя буде поперед тебе ходити, та й супроводити ме тебе слава Господня. 9 Тоді ти покликнеш, і Господь вислухає тебе, заголосиш — а він скаже: Ось я! Як же ж ти ще з твого займища викинеш ярмо, перестанеш піdnімати грізно палець та зневажливо говорити, 10 і голодному віddаси серце твоє, та нагодуеш душу злidenника, — тоді в тьмі в тебе засяє съвітло, а тьма твоя стане, мов полуцене; 11 і Господь буде по всяк час провідником тобі, і буде часу засухи насичувати душу твою, та кріпити товщею кості твої, і будеш ти, мов сад, піdcичуваний водою, й мов криничина, що в ней вода ніколи не зсякає. 12 і забудує рід твій пустині давнезні; ти одбудуеш основи многих поколінь, і казати муть про тебе: Він одбудовав розвалини, попрокладував знов шляхи про поселене. 13 Коли вдергши ногу твою задля суботи, та не будеш цього дня мого съятого своїх забагів чинити; коли буде субота в тебе осолодою, днем Господнім съятим, шанованим; а пошануєш її тим, що неробити меш твоїх діл звичайних, не годити своїм примхам і пусторікі слова понехаєш; 14 Тоді

мати меш осолоду в Господі, возведу тебе певно на висоти землі та насичу тебе насліддем Якововим, предка твого; — се сказали уста Господні.

59 Ось, рука Господня коротша не стала, щоб рятувати, й ухо його не вглухло, щоб чути. 2 Ні, се переступи ваши з Богом вас розлучили, й гріхи ваши лице його од вас одвернули, щоб не вислухувати. 3 Bo ваши руки опоганені кровю, палці — беззаконством; уста ваши торочять лож, язик ваш лепече неправду. 4 Ніхто не підносить голосу за справедливістю, за правду ніхто не озветься; надіються на нічо і говорять льжу, вагоніють злом, а рождають злодійство; 5 Висідають гадючі яйця, тчуть паутину; хто попоїсть яєць їх, — умре, а як роздавить, — василиск вилазить. 6 Паутиннє їх не приdatне на одежду, й вони не окриються своїм виробом; діла їх — се діла неправедні, в руках у них здирство. 7 Ноги в них швидкі до зла, — скорі вони до проливу безвинної крові; гадки їх — гадки безбожні, пустощенне й пагуба на дорогах їх. 8 Мирні путі їм незнані, й справедливого суду нема на стежках у них; дороги їх криві, а хто нимиходить, не мати ме миру. 9 Тим то далеко від нас суд, і правосуддє не досягає нас; дожидаем съвітла, а ось темрява, — ясноти, а ходим у тьмі. 10 Мацяєм, як сліпий стіну, і, наче без'окі, ходимо помацки; спотикаємся в південь, як смерком, між живими — як мертві. 11 Всі ревемо ведмедями, а то знов гудемо голубами; суду ждемо, та й немає, — пільги, та вона далеко від нас. 12 Bo переступів наших много перед тобою, і гріхи наши съвідчать проти нас; бо ж переступи наши перед нами, й провини наши ми знаємо. 13 Спроневірились ми перед Господом і з'олгали, та й віdstупили від Бога нашого; говорили обмову й зраду, вагоніли й рождали з серця слова неправди. 14 Віdstупив від нас суд, oddalik зісталась справедливість; бо справедливість спотикнулась на майдані, й правота не знаходить входу. 15 Зникла правда; хто ж ледарства одцурався, терпить зневагу. І побачив се Господь, і погано було се в очах його, що нема суду. 16 Бачив він, що нема й чоловіка (праведного), й дивився, що нема кому заступитись; та помогла йому рука його, й справедливість його піddержала його. 17 I вложив він на себе справедливість, неначе панцирь, і шолом спасення — на голову

собі; і одігся ризою помсти, як одяжою, та окрив себе ревностю, мов би наміткою. **18** По заслузі одплатить він повною міркою супротивникам своїм — строгостю, ворогам своїм — помстою; віддасть островам їх заслуженину. **19** І злякаються імені Господнього на заході, й величі його — на сході сонця. Хоч би ворог, як ріка, наступив, — прожене його подих Господень. **20** І прийде Одкупитель Сионові й синам Якововим, — тим, що навернуться од безбожності — говорити Господь. **21** А се завіт мій з ними, говорити Господь: Дух мій, що на тобі, і слова мої, що я вложив уста тобі, не одступлять від уст твоїх і од уст потомства твого, ані од уст синів внуків твоїх від тепер і по віки, говорити Господь.

60 Встань, заясній, Ерусалиме; зійшло бо съвітло твоє, і слава Господня зійшла над тобою. **2** Ось бо, — темрява вкривати ме землю, й поморок — народи; а над тобою засияє Господь, і слава його явиться над тобою. **3** І поприходять народи до съвітла твого, й царі — до сяєва, що над тобою заблісне. **4** Піднеси очі твої й подивись кругом: всі вони громадно до тебе простують; сини твої прибувають здалека, й несуть дочок твоїх на руках. **5** Глянеш і зрадієш; забеться й поширає серце в тебе; бо все багацтво морське попливе тобі в руки, власність народів прибуде до тебе. **6** Безліч верблюдов покриє тебе — дромедарі з Мадіям і з Ефи; сила їх прийде з Саби, привезуть золото й ладан, і звістять славу Господню. **7** Всі вівці Кидарські будуть зібрани для тебе, барани Небайотські послужать для тебе; любою жертвою будуть вони мені на жертівнику мому, і я прославлю дом величності моєї. **8** Хто вони, сї, що мов хмари, несуться, мов голуби в голубник свій прилітають? **9** Се мене дожидають острови, а навперед них несуться кораблі Тарсийські, щоб перевезти синів твоїх з дальнього далеку, а з ними срібло їх і золото їх імені Господа, Бога твого й Святого Ізрайлевого, бо він прославив тебе. **10** І сини чужоземців будуть мури твої будувати, і царі їх в послузі, перед тобою стояти; бо я в гніву моїму побивав тебе, та в ласкавості моїй буду милосердним на тебе. **11** І будуть у тебе брами все отвором стояти; ні в день ні в ночі не будуть зачинятись, щоб достатки народів до тебе

прибували й царі їх приходили. **12** Ті бо царства й народи, що тобі не схочуть служити, погибнуть, і такі народи до нащаду вигублені будуть. **13** Краса Ливанова прийде до тебе, кипарис і кедри та сосна украсять місце съвяності моєї, і прославлю я підніжок ніг моїх. **14** І прийдуть до тебе в покорі сини тих, що тебе пригнітали, й припадати муть до стіп у ніг твоїх всі, що колись тобою гордували, та й назвуть тебе городом Господнім, Сионом Святого Ізрайлевого. **15** Ти був покинutий і зненавиджений, так що тебе всі обминали; за те ж я вчиню тебе славою віків, радістю родів за родами. **16** Наче молоко ссати, будеш насичуватись добром народів, поживати скарби царські, ніби груди ссати, а тоді зрозуміеш, що я, Господь, — твій спас, визволитель твій, потужний Яковів. **17** Замість міді буду золото тобі вистачати, а замість заліза — срібло, замість дерева — мідь, замість каменя — залізо; і настановлю мир — володарем у тебе, а справедливість — наглядником твоїм. **18** Не чути буде вже про насиливання в землі в тебе, про спустошення та розбої — в займищах твоїх; і звати меш мури твої спасеною безпекою, а ворота твої — славою. **19** Вже не сонце буде тобі съвітлом щоденним, не місяць — яснотою; а сам Господь буде вічним съвітлом тобі, і Бог твій — славою твоєю. **20** І не зайде вже сонце твоє й місяць твій не згасне, бо Господь буде тобі вічним съвітлом, і скінчаться дні смутку твого. **21** І народ твій, всякий праведний навіки унаслідує землю, — яко пагонець насаду мого, як рук моїх діло, на прославу мою. **22** Від малого намножиться тисяча, від най slabшого — великий народ. Я, Господь, покваплю довершити се свого часу.

61 Дух Господа Бога (спочив) на мені, бо Господь помазав мене на те, щоб принести благу вість убогим; післав мене сціляти сокрушених серцем; вістити невольникам визвол на волю, а увязненім — відчиненне темниці; **2** Проповідувати рік примирення Господнього й день пімsti Бога нашого, потішити всіх засумованих; **3** Сповістити сумним у Сионі, що даний їм буде вінець замість попелу, замість плачу — елей радощів; замість сумовитого серця — одежа слави; й назвуть їх сильними в справедливості, насадом Господнім на його прославу. **4** І забудують вони вікові

пустинї, відбудують давні розвалища і поновлять міста попустошенні, що з давнезних давен були запустілі. 5 І поприходять чужинці й пасти муть вашу отару, й сини чужениць будуть у вас хліборобами та виноградарями вашими. 6 А ви будете зватись съященниками Господніми, величати муть вас слугами Бога нашого; будете користуватись достатками народів і славитись їх славою. 7 За ваш сором oddано буде вам удвоє; за стид будуть вони радуватись своєю долею, бо в країні своїй удвоє стільки посядуть; веселощі вічні будуть у них. 8 Я бо, Господь, люблю правосудде, ненавиджу здирство з насилуваннем, і віддам їм заплату по правдї й зроблю з ними вмову-завіт віковічний; 9 І насіннє їх знати муть народи, а потомність їх голосна буде між племенами; всі, хто їх буде знати, довідаєсь, що вони — насіннє, благословене Господом. 10 Велико радуватись буду Господом, звеселиться душа моя Богом моїм; він бо з'одягнув мене в одежду спасення, ризою справедливості обгорнув мене; мов на жениха, вложив вінець, мов княгиню, прибрав окрасами. 11 Як земля бо видає вроджай свій, і як город родить насінне своє, — так виявить Господь Бог справедливість і славу перед усіма народами.

62 Не вмовкну я ради Сиона, не втихну задля Ерусалиму, аж докіль, як съвітло, заблісне справедливість його, а спасенне його — як горючий съвітильник. 2 І побачять народи справедливість твою й усі царі — славу твою, і дадуть тобі нове імя, яке уста Господні наречуть. 3 І будеш, наче корона в руці в Господа, наче царський вінець — в долоні Бога твого. 4 Не будуть уже тебе звати покидкою, не будуть звати край твій пустинею, а звати муть тебе: Ласкавість моя на нїй, а крайну твою — замужня; Господь бо вподобав тебе, й земля твоя знов подружиться. 5 Як той молодик дружиться з дівчиною, так сини твої одружаться з тобою; і, як той жених радіє своюю княгинею, так буде Бог твій утішатись тобою. 6 На мурах твоїх, Ерусалиме, я сторожу поставив, і не вмовката ме вона нї в день, нї серед ночі. О ви, що пригадуєте Господа, — не вмовкайте! — 7 Не вмовкайте перед ним, аж покіль не відновить він Ерусалима та поки не зробить його славним на землї. 8 Поклявсь Господь правицею своєю і кріпкою рукою своєю:

Не дам уже більше зерна твого супостатам твоїм у їжу, не буде вже більш чужениця вина твого пити, що ти його порав; а той, 9 Хто жне його, юсти ме його, вихваляючи Бога, й хто виноград порав, той і вино буде пити в съятому дворі його. 10 Іайдіте ж, ходіте в ворота й дорогу народові рівняйте! Рівняйте, рівняйте дорогу, геть усе камінне з дороги счисчайте, виставте знамено народам! 11 Се, обявляє Господь з краю до краю землї: Скажіте дочці Сионовій: ось ійде твій спаситель; із ним його заплата й нагорода його перед ним. 12 І назвуть їх народом съятим, одкупленим від Господа, а тебе називати муть містом пошукованим, а не опущеним.

63 Xто се йде з Едому, в червоній одежі з Босору, такий величний в своїй одежі, що виступає в повноті сили своєї? — Се я, — той що в устах його справедливість, я, сильний до рятування. 2 Чом же одіж твоя червона, а ризи твої — мов у того, що топтав виноград у тискарні? 3 Я топтав виноград сам один, не було зміж народів нікого зо мною; і я потоптав їх у гніву моїму, давив їх у досаді моїй; кров їх близгала на мої ризи, от я й замаргав усю одіж мою; 4 День бо помсти мав я на умі, і настав рік визволу людей моїх. 5 Я дивився, я не було помічника; дивувався, що не було кому піддержати мене; та мені помогла рука моя, й досада моя — вона піддержала мене; 6 І потоптав я ворогів в гніву моїму, розбив їх у досаді моїй, і полив землю їх кровю. 7 О, вдячно буду згадувати змилуванне Господнє, і буду славити Господа за все те, що Господь дарував нам; за всі блага для дому Ізраїля, які явив йому в милосердю своему і великій ласкавості своїй. 8 Він бо сказав: Вони ж народ мій, діти, що не зломлять вірності, — і він спасав їх. 9 В кожній недолі їх він не покидав їх, і ангел лиця його рятував їх; з любови своєї їз милосердя свого визволяв їх; підняв їх і носив по всій дні давні. 10 Та вони неслухняні бували й печалі завдавали духові його; за те ж він одвертався і ставав їм неприя天ельом; і сам воював проти них. 11 Тоді згадав народ часи давні, Мойсейові: де він — той, що вивів їх із моря з пастирем овець його? де той, що съяного духа свого вложив йому в серце? 12 Той, що вів Мойсея за праву руку величним рамям своїм; розділив перед ним води, щоб вічне вчинити імя собі; 13 Той, що вів їх через безодні,

мов коня степом широким, та й не спотикалися.
14 Мов стадо, що легко сходить у долину, так дух Господень вів їх до впокою. Оттак водив ти твій нарід, щоб собі ім'я славне вчинити. **15** Споглянь же з небес, подивись із пробутку твого съятого й славного: Де любовний жар і кріость твоя? — ласкавість твоя й милосерде твоє до мене — вони здержані! **16** Нї, тілько ти — отець наш; бо Авраам нас не відав, та й не знов про нас Ізраїль; ти, ти, Господь, — отець наш; від віків на ім'я тобі: Відкупитель наш. **17** Про що, Господи, допустив ти се на нас, щоб з путя твого ми збились, щоб закаменіло серце наше й перестало тебе боятись? Обернися ж задля слуг твоїх, задля поколінь насліддя твого. **18** На короткий час допалась вона народові съятості твої, вороги бо наші взяли під ноги съятину твою. **19** Ми тепер такими стали, наче б ти ніколи й не володів над нами, наче б ім'я твоє не йменувалось над нами.

64 О, коли б ти прорвав небеса й зійшов! гори б таяли від лиця твого, **2** Як від жару розтоплюючого, як від огню, що вода кипить від него, щоб ім'я твоє узнали вороги твої; од лиця твого задрожали б народи. **3** Як творив ти страшні діла, яких ми й не сподівались, і сходив униз, то гори таяли від лиця твого. **4** Од віків бо нечували, й до ушій не доходило, та й ніяке око не видало іншого Бога крім тебе, що стільки вчинив би тим, що надіються на него. **5** Милостиво стрічав еси всякого, хто радо чинив справедливість, і про тебе думав на дорогах своїх. Та ось, ти прогнівився, за те, що ми з давна грішили, і як же нам спастися? **6** Всі ми породились — як прокажений, і вся праведність наша — як повалена одежа; всі ми повяли, мов те листе, і гріхи наші, наче вітер, розносять нас. **7** І нема, хто б призовав ім'я твоє, хто б постановив твердо, за тебе держатись; тим то й сховав ти од нас обличче твоє, та й покинув нас погибати в беззаконнях наших. **8** Тепер же, Господи, — та ж ти наш отець; ми глина, а ти творець наш, і всі ми — діло рук твоїх. **9** Не гнівайся, Господи, без міри; не згадуй до віку беззаконня наші. Глянь: ми ж усі — народ твій. **10** Он, городи съятості твої стали пустками; запустів і Сион, та й Ерусалим спустошений. **11** Храм освящення нашого й нашої слави, де батьки наши тебе прославляли, згорів у пожарі, і

всі дорогоцінності наші розграбовані. **12** Чи то ж іще й після цього будеш здергуватись, Господи, чи все ще будеш мовчати і нас без міри карати?

65 Я дав пізнати себе тим, що про мене не питались; мене знайшли такі, що мене не шукали. Ось я! ось я! сказав я народові, що не звав себе моїм іменем. **2** По всяк день простягав я руки мої до народу неслухняного, що ходив путями лихими, по своїй вподобі, **3** До народу, що мене безнастально в лиці зневажає, бо приносить жертви по садах та палить кадило на цеглі; **4** Що седить у гробах, та в печерах ночі проводить; єсть свинину, а гидка юшка в посудах його; **5** Що говорить: Стій здалека, не наближуйся до мене, бо я съятий проти тебе! Вони — дим ідкий для мого носа, — огонь, що по всяк день горить. **6** От, що написано-призначено передо мною: Не буду мовчати, а відплачу, віддам ім у лоно. **7** Ваші переступи, говорити Господь, а заразом і беззаконня отців ваших, що кадили на горах і по горбищах зневажали мене, й одміряю в лоня їх все, що здавна койли. **8** Так говорити Господь: Коли в виноградному гроні повно соку, кажуть: Гляди, щоб ти його не вшкодив, бо в ньому благодать; та ж учиню я й задля слуг моїх, щоб не всіх погубити: **9** Я виведу з Якова потомство і від Юди наслідника гір моїх, а внаслідок ти вибрані мої і слуги мої будуть там жити. **10** І буде Сарон пасовищем овець, а долина Ахор — місцем спочивку для волів народу моого, що до мене горнувся. **11** Вас же, що покинули Господа, забули про съяту гору мою, закладаєте столи Гадові, та ладите повну чашу для Мени, **12** Вас я обрікаю-віддаю на меч, і всі попадаєте позаколовані, за те, що я кликав, а ви не озивалися; говорив, а ви не слухали, і творили зло в очах моїх, та вибирали те, що мені не до вподоби. **13** Тим то й говорити Господь Бог: Слуги мої їсти муть, ви ж будете голодувати, слуги мої будуть пити, а вас буде мучити спрага. Раби мої будуть веселі, а вас побивати ме сором; **14** Слуги мої будуть съпівати в радощах серця, ви ж голосити мете задля сердечного смутку й ридати від сокрушеного духа. **15** І полишите ім'я ваше у присягу вибраним моїм; і вбє-вигубить тебе Господь Бог, а вірних слуг своїх назве іншим іменем. **16** І хто буде назвою тою себе благословити,

того благословляти ме Бог справдешний; а хто покленеться нею на землі, той покленеться Богом правди, — давні бо злидні пійдуть в непамять і будуть закриті перед очима в мене. 17 Ось бо я творю нове небо й нову землю, а попередущі пійдуть в непамять, і не приходити муть на думку. 18 Ви ж будете веселитись і радуватись ізза того, що я творю, по вікі; я бо обертаю Ерусалим у веселощі, а нарід його в радощі. 19 Та й я буду веселитись Ерусалимом і втішатися людом моїм; і не почусься вже там плачу, ні голосіння. 20 Там не буде немовлятка ні старця, щоб не дожив повного віку свого; бо й століток вмірати ме молодиком; хиба грішник, хоч би й століток, вмірати ме в проклоні. 21 І будуть будувати доми й у них жити, й насаджувати виногради й поживати їх плоди. 22 Не будуть будувати, щоб інший там жив, та й садити не будуть, щоб хто інший споживав; дні бо в людей моїх будуть довгі, як дні дерева, й вибрані мої будуть довго користуватись працею рук своїх. 23 Марно трудитись не будуть, ні діти роджати на горе; будуть бо родом благословенним од Господа, а з ними й їх потомки. 24 І буде так, що перш, ніж вони до мене покликнуть, я озвуся; вони ще промовляти муть, а я вже вислухаю. 25 Вовк і ягня будуть пастись укупі, лев буде з волом їсти солому, а змій — землею харчиться: вони не будуть на всій съятій горі моїй нічого злого ні шкоди чинити, — говорить Господь.

66 Так говорить Господь: небо — престол мій а земля — підніжок ногам моїм; де ж ви збудуете дом мені, і де місце спочинку моого? 2 Все ж бо те зробила рука моя, й все од мене постало, говорити Господь. А ось, на кого я ласково спогляну: на смирного й сокрушеного духом та й на того, що тремтить перед словом моїм. 3 (Беззаконник же) той, що заколює вола, — він у мене те саме, що той, хто вбиває людину; хто приносить ягня в жертву — те саме, наче б пса задавив; хто приносить жертву хлібну, — наче б жертвував свинину; хто палить на подяку кадило — наче той, що молиться до ідола; і як вони свою собі путь обрали, та як їх душа в гидотах кохається власних, — 4 Так само й я обійдусь із їх оманою, й наведу на них страшне їм; за те, що я кликав, а ніхто не озивався; я говорив, а вони не слухали,

та чинили зло в очах моїх, і вибириали те, чим я гидував. 5 Почуйте ж слово Господнє, ви, що дрожите перед словом його: Ваше братте, що не любить вас, і прогонить вас од себе задля імені моого, говорити: Нехай лиш явить себе в славі Господь, а ми побачимо вас веселих! Ale їх окриє сором: 6 А от: гомін роздається із міста, се голос Господень, що віддає заплату ворогам своїм. 7 Ще й не мучилася, а вродила; нім ще прийшли болі, а вже привела сина. 8 Хто коли чував таке? Хто коли видав таке диво? Чи виринув коли який край в одну днину? Чи народився де нарід від разу, як от Сион, що ледви почав боліти, а вже й породив синів своїх? 9 Чи то ж я доведу до породу, та й не дам уродити? — говорити Господь. Або даючи силу родити, — чи зачиню утробу? — говорити Бог твій. 10 Звеселітесь ж із Ерусалимом і радуйтесь ізза него всі, що любите його! возрадуйтесь із ним радістю, всі, що через него колись журились, 11 Щоб вам сссати й насичуватись потіхами з грудей його, впиватись і роскошувати великим багацтвом слави його. 12 Так бо говорити Господь: рікою направлю до його мир, а заливним потоком — багацтва й славу народів, — а все вам на осолоду, мов би вас на руках ношено, на колінах голублено. 13 Як кого потішає мати, так я вас буду потішати; ви знайдете собі потіху в Ерусалимі. 14 Побачите се, й звеселиться серце ваше, ба й кості ваши процьвітуть, як молода зелень, і розтулиться правиця Господня слугам його; на ворогів же своїх він гнівом запалає. 15 Ось бо Господь прийде в огні, а колесницї його — мов той вихор, щоб пролити гнів свій і досаду й кару свою з огнем палаючим. 16 Господь бо буде огнем та мечем своїм всяку плоть судити, й много буде Господом побитих. 17 Ti, що съявлять і очищують себе по дубровах, їдять свинину, миши й іншу гидоту, — всі погибнуть, говорити Господь. 18 Я бо знаю думки їх і діла їх; та й прийду зібрати всі народи й язики, і прийдуть вони й взряти славу мою. 19 І положу на них знамено, й пошлю врятованих зміж них до народів: у Тарсис, у Пулу й Луду, до тих, що лука напинають; у Тубалу, Евану, й по далеких островах, що слави моєї не вбачали, й возвістять вони народам славу мою, 20 І зберуть вони всіх братів ваших зміж усіх народів на дар Господу на конях і возах, на носилах і на мулах

та верблюдах — на съяту мою гору в Ерусалимі,
говорить Господь, — так само, як Ізраїль приносить
дар у дом Господній в чистій посудині. **21** З них
я буду брати в съященники й левіти, говоритъ
Господь. **22** Бо як нове небо й земля нова, що
я сотворю, все будуть передо мною, говоритъ
Господь, так буде рід ваш і імѧ ваше. **23** Тоді
місяць за місяцем, субота за суботою приходить
мені всяка людина перед лицем мое, щоб поклін мені
оддавати, говоритъ Господь. **24** І будуть виходити
й оглядати трупи людей, що одцурались мене;
червяк їх не вмре й огонь їх не погасне; й будуть
вони гидотою всякій тварі.

Еремія

1 Слова Ереміїні Хелкіенкові, з тих съященників, що жили в Анатоті, в займищі Беняминовому, — **2** А надходило до него слово Господне за часів Йосії Амоненка, царя Юдейського, тринацятого року царювання його; **3** Та й за часів Йоакимових, сина Йосіїного, царя Юдейського, до конця одинадцятого року Седекії Йосієнка, царя Юдейського, аж до займу в полонь Ерусалимців у п'ятому місяці. **4** Надійшло ж до мене слово Господне, говорючи: **5** Перш нїж я зложив тебе в утробі матері твоєї, знов я тебе, і перш нїж ти зявився із нутра матері твоєї, освятив я тебе: пророком для народів призначив тебе. **6** Я же промовив: Ой Господи Боже! я ж не вмію говорити, бо ще молодий. **7** Господь же рече до мене: Не кажи: Я молодий, бо до всіх, до кого пошлю тебе, підешти, і усе, що накажу тобі, будеш говорити. **8** Не страхайсь перед ними, я бо з тобою, щоб тебе рятувати, сказав Господь. **9** I простяг Господь руку свою й доторкнувся уст моїх; і сказав мені Господь: Се вложив я мої слова в уста тобі. **10** Ось, се я поставив тебе нині над народами й над царствами, щоб ти викоренював і руйнував, вигублював і валив, будував і насаджував. **11** I надійшло до мене слово Господне, говорючи: Що бачиш Ереміє? I відказав я: Бачу жезло міцдалевого дерева. **12** I сказав до мене Господь: Бачиш гаразд; я бо пильну слова мого, щоб його спевнити. **13** I надійшло до мене вдруге слово Господне, глаголючи: Що бачиш? Я відказав: Бачу, кипить казан, піддуваний вітром сюди від півночі. **14** I промовив до мене Господь: Від півночі зірветься халепа на всіх осадників сієї землі. **15** Се бо прикличу всі племена царств півночніх, говорити Господь, і поприходить вони та й поставить кожен престола свого перед ввіходом у ворота Ерусалимські й кругом усіх мурів його, та й по всіх містах, Юдейських. **16** I виявлю над ними суд мій за всі ледарства їх, за те, що покинули мене й приносили жертви богам іншим та припадали ниць перед роботою рук своїх. **17** Оце ж підпережи бедра твої, рушай і говори до них усе, що накажу тобі; не страхайся перед ними, щоб я не покараав тебе в очах у них. **18** Се вчинив я тебе днесь неначе утвержденим

замком і залізним стовпом та мідяною стіною на всю отту землю, проти царів Юдейських, против князів їх, против съященників і против народу землі сієї. **19** I хоч вони будуть воювати против тебе, та не подужаютъ тебе; я бо з тобою, говоритъ Господь, щоб рятувати тебе.

2 I надійшло слово Господне до мене, говорити: **2** Іди, скажи голосно в уші дочці Ерусалимській: Так говорити Господь: Я згадую про дружбу в молодощах твоїх, про любов твою, як ти ще була невістою, як пійшла еси за мною в пустиню, в землю незасіяну. **3** Посльячен був Ізраїль Господеві, як первоплід його; хто ні схотів пожерати його, набірався гріха, накликав халепу на себе, говорити Господь. **4** Слухайте ж слова Господнього, діме Яковів і всі родини дому Ізрайлевого! **5** Так говорити Господь: Яку кривду знайшли в мені батьки ваші, що відцурались мене й пійшли за марнотою та й зледащіли? **6** I не сказали собі: Де Господь, що вивів нас із землі Египецької, водив нас по пустині, по землі пустій та бездорожній, по землі образу смертнього, по якій ніхто не ходив, ані жила в ній людина? **7** I я вас увів у землю плодючу, щоб ви живились її вроджаєм і добром її; а ви ввійшли та й з'огидили землю мою, й зробили гидотою насліддє мое. **8** Съященники не питали: Де Господь? і законники не хотіли знати мене; пастирі одплаї від мене, а пророки пророкували в імя Баала, і ходили слідом за тими, що не здолють помагати. **9** Тим то я буду правуватись із вами, говорити Господь, та ще й з дітьми дітей ваших судити мусь. **10** Бо підійті лише на острови Хиттимські та придивітесь, пошліть у Кедар і розпитайте пильно та упевнітесь, чи таке бувало коли там? **11** Чи перемінив коли котрий народ боги свої, хоч то не боги; мій же народ проміняв славу свою на таке, що не здолє помогти! **12** Здивуйтесь сьому, небеса, задрожіть і злякайтесь, говорити Господь. **13** Двоюке бо ледарство вчинив народ мій: мене, криницю води живої, покинули, а повирубували собі діраві колодязі, що не держать води. **14** Чи то ж Ізраїль раб, або домівник у раба? Чом же се він зробився невольником? **15** (отсе бо) Зарикали против його леви, дали голос із себе, і зробили його землю пустинею; городи його пущено на пожар, обезлюджені. **16** Та й сини

Мемфиса й Тафни пообгрізали аж тім'я у тебе. 17 Чи не тим же наробив ти таке собі, що покинув Господа, Бога твого, тоді, як він був провідником твоїм? 18 А й тепер — за чим тобі дорога в Египет, пити воду з Нилу? або за чим тобі дорога в Ассирию, пити воду з її ріки? 19 Безбожність твоя буде тобі карою, й зрада твоя — докором тобі, щоб ти спізнав і зрозумів, яке се лихो, і як гірка се річ, що ти покинув Господа, Бога твого, й що нема в тебе страху мого, говорити Господь, Бог Саваот. 20 Бо з давних давен ломив я ярмо твое, розривав ужевки твої, й ти мовляв: не буду служити ідолам; а між тим блудував еси на кожному високому горбі й під кожним гілястим деревом. 21 Я насадив тебе, як добірну виноградину, — як найчистійше насіннє; як же се ти перемінилась у мене в дикий відросток чужої виноградини? 22 Тим то хоч би ти вимилася мілом, і вживала багато соли, то безбожність твоя все явна мені, говорити Господь. 23 Як се ти можеш казати: Не поганила я себе, не бігала за Баалом? Подивись на твої сліди в долині; споглянь, що коїла еси, легконога ти верблодище, крутячись манівцями твоїми, — 24 Ослицю дику, що звикла пустопаш ступувати, коли в гарячому бажанні вітер в себе втягає, — хто здоліє впинити? Всі, що її шукають, не втомляться: в її погульньому місяці вони знайдуть її. 25 Здержуй ноги твої, щоб не витоптували обуви, не давай горлу твому томитись спрагою. Ти ж кажеш: Не надійсь, ні! бо я вподобала собі чужих (богів), так і бігати му слідом за ними. 26 Як уловлений злодій буває посортомлений, так осоромив себе дом Ізраїля вкупі з царями своїми, з князями своїми, съвященниками й пророками своїми, — 27 Ті, що мовляли до деревяного образу: Ти отець мій, а до каменя: Ти зродив мене! повернулись бо вони до мене плечима, а не лицем. Як же бідувати муть, тоді кликати муть: „Устань, рятуй нас!” 28 Де ж твої боги, що понароблювали собі? нехай вони повстають, коли зможуть помогти тобі в біді твоїй, бо ж скілько в тебе городів, стілько й богів у тебе, Юдо. 29 Чого ж вам перечитись зо мною? ви ж усі согрішили проти мене, — говорити Господь. 30 Шкода було мені побивати синів ваших: кара не врозумила їх; меч ваш пожерав і пророків ваших, як лев вигублюючий. 31 Ой ти роде! послухайте лишь слова Господнього: Чи то ж я та був пустинею

Ізрайлеві, або мрячною землею? Чого ж се мої люде говорять: маємо свою волю, не вернемо вже до тебе?! 32 Чи забуває ж коли дівчина свої прикраси, молода княгиня — наряди свої? а нарід мій забув мене — безліч уже днів тому. 33 Як метко ти прямуєш стежками твоїми, шукаючи любові! Ти ж і до проступків скривляла дороги твої. 34 Ба й на полах ув одежі твої видко кров безвинних бідолах, що не заставала їх на розбищацтві. 35 А проте таки мовляєш: „невинна я, так певно ж і гнів його одвернеться од мене”. Оце ж я буду судитись із тобою за те, що кажеш: „Я не согрішила.” 36 Про що ж ти много блукаєш, змінюючи путь твою? Ти ж так само заведешся на Египті, як помилилась на Ассириї; 37 І звідти вийдеш, зложивши руки на голову, бо Господь відопхнув тих, що на їх уповала еси, й не пощастиль тобі з ними.

3 Говорять звичайно: Коли чоловік відпустить жену свою, й пійде вона від його й зробиться женою в другого мужа, то чи можна їй вернутись до него? Чи не споганилася би тим земля тая? Ти ж блудно жила з багатьма блудниками, а все ж таки вернися до мене, говорити Господь, і я прийму тебе. 2 Ось підніми очі твої на висоти й придивися: де не блудувала ти? При дорозі седуючи, чигала еси на їх, як Арабій у пустині, та й опоганила землю блудництвом твоїм і ледарством твоїм. 3 За се впинені були дощі, не було й пізного дощу; ти ж показувала чоло блудницьке, — не соромилась. 4 Чи ж не будеш хоч від тепер покликувати до мене: Отче мій! ти був провідником мені в молодощах моїх! 5 Чи він же та буде повсячасно гнівітись? чи ж до віку буде досадувати? От, що ти говориш, а чиниш ледарство й не кидаєш його. 6 І сказав мені Господь за царя Йосії: Чи бачив еси, що вкоїла ся зрадниця, дочка Ізрайлева? Ходила на всяку високу гору й під усякє зелене дерево та й блудувала там. 7 А потім, як вона все те чинила, говорив я їй: вернися до мене. Вона ж не вернулась; і бачила се зрадлива сестра її, Юдея. 8 І видів я, що, хоч за все блудуваннє зрадницї, Ізрайлевої дочки, я відопхнув її та дав їй розводного листа, — зрадлива її сестра, Юдея, не злякалась, а пішла та й блудувала так само, 9 І блудуваннєм своїм явним опоганила землю, й перелюбкувалася з усяким камяним ідолом і

деревляним бовваном. 10 До того зрадлива сестра її, Юдея, не вернулась всім серцем до мене, а тільки лукаво, говорити Господь. 11 І сказав мені Господь: Зрадниця, дочка Ізрайлева, показала себе менше винною поруч із невірною Юдеєю. 12 Ійди ж і промов у голос ід півночі оці слова: Вернись, ти зраднице, дочко Ізрайлева, говорити Господь. Я не вилию ввесь гнів мій на вас; я бо на милості багатий, говорити Господь, — не до віку буду досадувати. 13 Признай тілько провину твою, що відпала еси від Господа, Бога твого, що блудувала з чужими під усіким гілястим деревом, мого ж голосу не слухала, говорити Господь. 14 Вернітесь, одступники-діти, говорити Господь, я бо зджружився з вами, й возьму таки з вас по одному з городу, по двоє з кожної родини, та й приведу вас на Сион. 15 І дам вам наставників по душі мені, щоб вони пасли вас чесно й розумно. 16 І як намножитесь і будете плодоющі на землі в ті часи, — говорити Господь, тоді вже не мовляти муть: „скриня завіту Господнього“; й на думку нікому не прийде вона, й не згадувати муть про її, не приходити муть до неї, й її вже не буде. 17 Ні! в ті часи звати муть Ерусалим престолом Господнім, і всі народи збирати муться в Ерусалим задля імені Господнього, й не будуть уже ходити упрямим робом свого ледачого серця. 18 В ті часи ходити ме дом Юдин укупі з домом Ізрайлевим, і пійдуть із північної землі в ту землю, що я наділив вашим отцям у державу. 19 Я говорив собі здавна: Як поставлю тебе між дітьми моїми і наділю тобі бажану землю, найвеличнійше наслідє між усіма народами? і сказав: ти звати меш мене отцем твоїм, і не одступиш від мене. 20 Та як молодиця зраджує друга свого, так ви мене зрадили, ви, dome Ізраїля, говорити Господь. 21 За те ж чути голос по висотах, жалібний плач дітей Ізрайлевих, ізза того, що ходили кривими стежками, забувши Господа, Бога свого. 22 Вернітесь ж, непокірливі діти, я вилічу-прошу непокірливість вашу. Ось ми йдемо до тебе, ти бо еси Господь, Бог наш! 23 Справді, даремно ми надіялись на ті горби й на многість гір; справді, тілько в Господі, Бозі нашему, спасенне Ізрайлеве! 24 Ся гидота пожерала заробітки батьків наших із молодоців наших: овечата іх, товар іх, синів іх і дочки іх. 25 Ми лежимо у соромі нашему й стид наш укриває нас,

провинили бо ми Господеві, Богу нашему, — ми й наші батьки, з молодоців та й по сей день, — і не слухали поклику Господа, Бога нашого.

4 Коли хочеш навернутись, Ізраїлю, говорити Господь, навернись до мене; і як повидаєш гидоти твої з перед мене, то не будеш блукатись. 2 Тоді божити мешся: „Так певно, як жив Господь!“ у правді, в судї й справедливості; й благословити муть його народи і будуть ним хвалитись. 3 Так бо говорити Господь мужам Юдиним і Ерусалимським: Почніть орати на нових нивах та й не сїйте вже між терниною; 4 Пообрізуйте задля Господа, і здійміте крайне тіло з серця вашого, ви, мужі Юдин, й ви, осадники Ерусалимські, щоб не запалав огнем гнів мій та й не горів незгасимо через ледачі нахили ваші. 5 Оповістіте в Юдеї й розголосіть у Ерусалимі, говорити і трубіте трубою по країні; покликуйте голосно й промовляйте: Збірайтесь, та ходімо в утверджені городи! 6 Виставте стяга ’д Сионові, — втікайте без упину, бо я приведу з півночі велике лихо й страшну пагубу. 7 Ось, виходить лев із леговища свого, виступає губитель народів: він рушає зного місця, щоб твою землю зробити пусткою; міста твої будуть розбурені й обезлюджені. 8 Оце ж попідerezуйте веретище, плачте й голосіте, бо ніщо не одверне од нас ярості Господньої. 9 І станеться того часу, говорити Господь, що зомліє серце в царя й в князів, і вжахнуться священники й стуманіють пророки. 10 І промовив я: Ой Господи Боже! хиба ж ти лиш обманював народ сей і Ерусалим, говорючи: „Мир буде в вас“; а се ось меч доходить до душі? 11 Того часу казати муть про сі люде й про Ерусалим: Палкий вітер повіяв з висот у пустині на дорогу дочки народу мого, та не про те, щоб повівати, й не про те, щоб очищати; 12 Прийде звідти до мене ще більший вітер, і я виречу суд над ними. 13 Гляньте, він здіймається, наче хмара, а колесниці його — мов вихор, коні ж його швидші над орли; горе нам! ми пропащи. 14 Позмивай же ледарство з серця твого, Ерусалиме, щоб тобі врятуватись: докіль іще гніздити муться в тобі ледачі думки? 15 Ось бо вже доходить голос від Дана й пагубна вість із гори Ефраїмової: 16 Дайте знати народам, звістіть Ерусалимові, що наступають з далекого краю його облягати,

і здіймають крик проти міст Юдейських. **17** Як польова чата, обступають вони його навколо, бо він зворохився проти мене, говорить Господь. **18** Твої то путі й учинки твої наростили тобі оце; се вроджай з ледарства твого такий гіркий, що аж до серця тобі доходить. **19** Ой утробо ж моя, утробо! смуток в глибині серця моого, тривожиться в мені серце мое; не вмовчу ніяк; ти бо чуеш, душа моя, трубний гук, боєвий галас. **20** Нещасте за нещастем: усю країну пустошати; несподівано звойовано хати мої, в одну хвилину — намети мої. **21** Ой чи довго ж я ще буду бачити стяги, зачувати гук труби? **22** Се з того, що нарід мій безглазий — не знає мене: ой нерозумні вони діти, нема в них глазу; мудрі вони на лихе, добре ж не вміють чинити. **23** Подивлюсь на землю — і ось вона порожня й пуста, — на небо, а нема на йому съвітла. **24** Гляну на гори, а вони дрожать, та й усі горби хитаються. **25** Озираюсь — і ось, ні людини, ба й всі птахи піднебесні порозліталися. **26** Дивлюсь, та бо й Кармель — пустиня, й усі міста порозвалювані від лиця Господнього, від гніву й досади його. **27** Так бо сказав Господь: Візьметься пусткою вся країна, та я не вигублю їх до щаду. **28** Тим же то засумує земля й потемніє небо в горі через те, що я так сказав, призначив та й не пожалую того й не попущу в тому. **29** Від галасу комонника та лучників порозбігаються всі городи, ховати муться по нетрях і вилазити муть на скелі, всі міста спустошіють і не буде в них ні одного осадника. **30** Ти ж, як станеш опустошена, що тоді чинити меш? Прибрайся тоді в кармазини, з'украшуй себе золотими окрасами, підмальовуй собі очі красками; шкода тобі прикрашуватись: погордували тобою любовники, — вони наставати муть на життє твоє. **31** Я бо чую крик, мов би породілі, стогнаннє, неначе первородючої, — крик дочки Сионової; вона стогне, простягаючи руки свої: „Ой лишенко мое! душа моя вмліває перед убийцями!”

5 Пройдіте по улицях Ерусалимських, озирнітесь навколо та розпитуйте й шукайте по всіх майданах: чи знайдете кого, що чинив би суд, щоб допевнявся правди, — я би змілосердився. **2** Хоч вони й мовляють: „Як жив Господь!” то божяться криво. **3** Твої ж, Господи, очі хиба не на правду

дивляться? Ти побиваєш їх, та їх наче б не боліло; ти вигублюєш їх, та вони не хочуть знати науки; лиця в їх поробились твердійшими од каменя — не хотять навернутись. **4** Я думав собі: вони, може бути, люди прості, вони дурні, то ж і не знають путя Господнього, ні закону Божого. **5** Пійду ж я до значних та розмовлюсь із ними, бо вони знають Господню путь, закон Бога свого. Та вони всі вкупі ще більш поламали ярмо, порвали узвії. **6** Тим і побе їх лев із ліса, пожере степовий вовк, облягати ме пард міста їх, так що, хто вийде, буде пошматований, бо умножились переступи їх, нема ліку зрадам їх. **7** Як же мені за таке простити тебе? Діти твої покинули мене та й присягаються тими, що — не боги. Я годував їх, вони перелюбкували й купами товпились у доми блудниць. **8** Вони — годовані жеребці: кожний рже до чужої жени. **9** Хиба ж мені не карати за таке? говорить Господь, чи ж не помститься душа моя на такому народові, як сей? **10** Вилазіте на мури його й розвалюйте — та не до щаду; виривайте парости його, бо вони не Господні; **11** Зрадив бо мене дом Ізраїлів і дом Юдин, говорить Господь. **12** Одцурались вони Господа й мовляли: „Нема його, й не побе нас лиха година, ні меч, ні голоднеча. **13** І пророки говорили на вітер, і слова (Господнього) нема в них; їм самим нехай те станеться.” **14** Тим же то говорить Господь Бог сил: за те, що провадили ви такі речі, зроблю я слова мої в устах твоїх огнем, а сих людей — дровами, і той огонь пожере їх. **15** Ось, я напушу на вас, dome Ізраїля, народ здалеку, говорить Господь, народ потужний, народ давнезний, народ, що мови його ти не знаєш, і що він говорить, ти незрозумієш. **16** Сагайдак у його, як гріб розтворений, а всі вони — самі невміраки. **17** І повідають вони вроджай твій і зерно твоє; з'їдять синів твоїх і дочок твоїх; вівці твої й товар твій; виноградину твою й смокви твої; утвердженні городи твої, що на їх уповаєш, вони мечем звоюють. **18** Але й у ті часи, говорить Господь, не вигублю вас до щаду. **19** Коли ж мовляти метe: За що вдіяв нам се все Господь, Бог наш? то відкажи їм: Що ви мене покинули та й служили чужим богам у своїй землі, за те будете служити чужим у землі не вашій. **20** Оповістіть се в дому Якововому й звістіть в Юдеї, кажучи: **21** Слухайте, дурні й нерозсудливі люди, що маєте

очі, та не бачите, маєте уші, та не чуєте: 22 Чи вже ж ви та не боїтесь мене, говорить Господь, чи й передо мною не затремтите? Я ж положив морю границею піски, вічною границею, яку воно не переступить; і хоч філії його напирають, та годі їм перемогти; хоч вони бурхають, та не здоліть перейти. 23 А в людей сих серце бутне й ворохобне; відступили та й пійшли манівцем. 24 Не подумали ж у серці своїму: Біймося Господа Бога нашого, що дає нам свого часу дощ ранній і пізній, що порядкує тижнями, призначеними на жнива. 25 Се ж провини ваші відхилили те, се ваші гріхи відняли вам те добро. 26 Бо між людьми моїми знаходяться безбожні: залягають, як птахоловці, припадають до землі, наставляють сіти, щоб ловити людей. 27 Мов клітка, повна птиць, так повно в їх домівках оманного заробітку; сим робом і поробились вони великими й заможними, 28 Потовстіли й погрубши, а в лихому попереступали всяку міру; не розбирають справ на суді, справ безбатченків; самі упливають в добрі, а справедливому ділу вбогих не помагають на суді. 29 Чи не покараю ж я за таке, говорити Господь, і не помститься серце мое на такому народові, як сей? 30 Чудні й страшні речі діються в сій землі: 31 Пророки пророкують лож, съвященники за їх підмогою управлюють, а люд мій любить се. Що ж ви чинити мете, як настане тому кінець?

6 Втікайте, Беняминії, з Ерусалиму, й затрубіте трубою в Текої; дайте знак огнем у Беткаремі, бо з півночі грозить біда й страшна погибель. 2 Спустошу я уродливу й виніжену дочку Сионову. 3 Поприходять пастихи до неї з стадами своїми, понапинають округи неї намети свої; кожен випасувати ме займище свое. 4 Готуймось воювати її; рушайте, пійдемо ще ополудні! Ой, ой! уже схиляється днина, розпростирається вечірня тінь. 5 Рушайте, пійдем і ніччю та й порозвалюймо палати її! 6 Так бо говорити Господь сил: Рубайте дерево та насипайте вал проти Ерусалиму. Сьому городові належиться кара; в йому повно насильства. 7 Як криниця держить у собі воду, так і він повний все ледарством. Нахаба й тіснота голосні в йому; перед моїм лицем — повсячасно кривда й знущанне. 8 Схаменись, Ерусалиме, щоб не одвернулась від тебе душа моя, щоб не зробив я тебе пусткою, землею, що ніхто не живе

в їй. 9 Так говорити Господь Саваот: До щаду обберуть останок Ізраїля, як оббирають грони на виноградині; роби рукою твою, як оббираючи виноградину, що наповнює нею коші. 10 До кого ж мені говорити, кого вговорювати, щоб чули? Ухо бо в їх затулене, й не можуть чути; слово Господнє — се в них жарт; не любе воно їм. 11 Тим то я й палаю гнівом Господнім, не вгамую його в собі; виллю його на дітвому на улиці, й на громаду молодців; зaimуть мужа з женою в полонь, і старого з дідом старезним. 12 Домівки ж їх попереходять до другого, й поля й жінки заразом; простягну бо руку мою на осадників сієї землі, говорити Господь. 13 Бо від наймолодшого та й до найстарішого дбають вони всі про наживу, й від пророка до съвященника — всі витворяють оману. 14 Легко важять вони собі рани в людей моїх і думають хутко позагоювати, говорити: „Спасенне!“ мир! а ніякого мира нема. 15 Хиба вони соромляться, витворяючи гидоти? Ні, нема їм сорома, не червоніють, та й не тямлять уже, що то таке соромитись. Тим і попадають вони між поваленими, як надійде година моєї кари, говорити Господь. 16 Так говорити Господь: З'упинітесь на дорогах ваших, і роздивітесь, та розпитайте про дороги, що ними ходжено в давнезні давна, де дорога до щастя, та й ступайте нею, а знайдете впокій душам вашим. Вони ж сказали: Не пійдемо. 17 Тоді поставив я сторожів до вас, і повелів: Уважайте на сей трубний голос. Вони ж мовляли: Не будемо слухати. 18 Оце ж слухайте, народи, й знай, громадо, що з ними буде. 19 Слухай, земле! се я наведу лихоліттє на сей люд, — овощ мислей їх; бо вони на мої слова не вважали, а науку мою відпихали. 20 Що мені кадило з Себи, та пахуше зілле здалека? Вспаленнем од вас і жертвами вашими я гидую. 21 Тим же то так говорити Господь: Ось, я положу сим людям спотику на дорозі, і спотикнутися об її батьки й сини, та й сусід погибне з сусідом. 22 Так говорити Господь: Се йде народ із північної землі, й великий люд підіймається з найдальшого кутка землі; 23 Несуть лука й списа. Жорстокі вони, не змілосердяться; ревуть, як море, йдуть комонником збройно, як один чоловік, воювати тебе, дочко Сионова. 24 Почули ми вістку про них, та й руки в нас помліли, туга обняла нас,

тремтимо, як породіля. 25 Не виходьте в поле, ѹ не ходїть по дорозі: меч бо в руці в ворога, страхітте навкруги. 26 Ой ти, дочки мої людю! підпережись веретом, посип себе попелом, заридай, заплач гірко, як по синові одинчикові: незабаром нападе на нас погубник. 27 Пробником поставив я тебе в людей моїх, ѹоб ти розізнав і вислідив путь їх. 28 Всі вони упрямі зрадники, живуть неправдою; се мідь і заїзо вони, — всі попсовані. 29 Міх перестав роздувати, огонь пожер олово; плавильник плавив надармо: ледачі не відділились. 30 Вибракованим сріблом звати муть їх, бо Господь відкинув їх.

7 Слово, ѹо надійшло до Еремії від Господа: 2 Увійди в двері дому Господнього й промов там оце слово, й скажи: Вислухайте слово Господнє, ви всі Юдеї, ѹо ввіходите в ці двері поклонитись Господеві. 3 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Направте путь ваши і вчинки ваші, тоді дам я вам жити на сьому займищі. 4 Не покладайте надії тілько в лестивих словах: „Храм Господень, храм Господень, храм Господень!” 5 Бо тілько тоді, як цілком поправите путь ваши й учинки ваши, коли чинити мете праведний суд між чоловіком а його супротивником, 6 Не тіснити мете чужениці, сироти й удови, та не проливати мете безвинної крові на сьому місці й не ходити мете слідом за чужими богами собі на лихо, 7 Тілько тоді дам вам жити на сьому займищі, в землі, ѹо наділив отцям вашим од роду та й до роду. 8 Ви ж уповаете на лестиві речі, ѹо не принесуть вам ніякого пожитку. 9 Як то? ви крадете, вбиваєте, перелюбкуєте й присягаете криво, кадите перед Баалом й бігаєте слідом за чужими богами, ѹо їх не знаєте, 10 А тоді йдете й приступаєте перед мене в сьому дому, названому моїм імям, та й говорите: „Ми спасені, “ хоч вперед коїли всі ті гидоти. 11 Чи не зробився ж вертепом розбишак ув очах у вас дом сей, ѹо названий моїм імям? Я, я сам бачу се, говорить Господь. 12 Іайдіте ж до місця мої в Сило, де я у давні часи призначив пробуток іменні моїму, та й подивітесь, ѹо вдяяв я йому за ледарство людей моїх, Ізраїля. 13 От і нинї, за те ж саме, ѹо коїте таке ж беззаконство, говорить Господь, і хоч я раз-пораз говорив до вас, а ви не слухали мене, і кликав вас, а ви не озвивались, — 14 Вчиню так само з сим домом, ѹо

їого названо моїм імям, і ѹо на його вповаєте, та ѹ з тим місцем, ѹо наділив вам і вашим отцям, — як учинив із Силомом. 15 І відопхну вас ізперед мене, як відопхнув братте ваше, усе потомство Ефраїмове. 16 Ти ж не благай мене за сих людей, не молись гаряче за них, ѹо не всиловуйся передо мною, бо не вислухаю тебе. 17 Хиба не бачиш сам, ѹо вони коять по городах Юдиних й по улицях Ерусалимських? 18 Дітвора збірає дрова, а батьки запалюють огонь, жіноцтво ж замішує тісто, ѹо напекти пирожків небесній цариці та приносити ливну жертву чужим богам, на досаду мені. 19 Та чи мені ж вони допікають, говорить Господь, — а не самим собі на свій сором? 20 Тим то ось як говорить Господь Бог: Оце виливається гнів мій й досада моя на се місце, на людей і на скотину, на дерева польові й на земляні плоди, й загориться та й не згасне. 21 Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля: Прибавляйте собі всепалення ваши до кожної жертви вашої, та й їжте мясиво її; 22 Я бо не говорив і не заповідав отцям вашим про всепаленне ѹо жертву, як виводив їх із Египту, 23 Но дав їм таку заповідь: Слухайте голосу моего, то я буду Богом вашим, а ви будете людьми моїми; і ходіте кожною дорогою, ѹо я вказую вам, ѹо вам було добрє. 24 Вони ж не слухали й не нахиляли уха свого, а жили по думці й упрямості ледачого серця свого, й повернулись до мене плечима, не лицем. 25 З того часу, як вийшли батьки ваши з Египту, та й по сей час, посилаю я всіх слугів моїх, — пророків, день у день, без устанку; 26 Та вони не слухали мене, не нахиляли уха свого; ні, показували себе ѹо раз більш тугошиими, гірш як отці їх. 27 Та як і ти промовляти меш до них сі слова, то вони тебе не будуть слухати; як їх кликати меш, вони до тебе не будуть озвиватись. 28 Тоді казати меш до них: Ой ти, люди, ѹо не слухаєш повеління Господа, Бога свого, і не приймаєш науки його! зникла правда в них, наче б віднято її від уст їх. 29 Обстрижи ж волоссе твоє та відкинь геть, і заголоси плачем голосним по горах, бо відкинув Господь і відопхнув кодло, ѹо стягнуло на себе досаду його. 30 Синове бо Юдині коять зло перед очима моїми, говорить Господь, у дому, названому моїм імям, поставили гидоту свою, ѹо опоганити його. 31 І построїли висоти Тофет в долині потомків Енномових, ѹо там палити синів

своїх і дочки свої, чого я не заповідував, і що на думку мені не приходило. **32** За те надходить уже час, говорити Господь, що се місце не звати муть Тофетом і долиною синів Енномових, а долиною душогубною, та й ховати муть в Тофеті, бо не буде місця. **33** І буде труп сих людей поживою птаству піднебесному й дикому звіррю, й нікому буде їх відганяння. **34** І перерву по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських съпів радості й веселощів, съпів про молодого князя й про молоду княгиню, бо земля тая стане пустинею.

8 Тими часами, говорити Господь, повидають із гробів кістяки царів Юдиних і кістяки князів їх, кистяки съященників і кістяки пророків і кістяки осадників Ерусалимських. **2** І порозкидають їх перед сонцем і перед місяцем і перед усім військом піднебесним, що вони за живота свого їх любили й їм служили й за ними ходили, їх шукали й перед ними припадали. Не збрати муть їх, ані ховати; вони будуть гноіщем на полі. **3** Тоді волїти ме смерть нїж житте ввесь останок того ледачого кодла по всіх місцях, куди я їх повидаю, говорити Господь Саваот. **4** І скажи їм іще: Так говорити Господь: Хиба ж, як хто впаде, та й не встає, або як хто зібеться з дороги, та й не вертается? **5** Чого ж сей люд, Ерусалим, zostаеться упрямо в одступі? вони цупко держаться заблуду свого й не хочуть вернутись? **6** Я ж пильно прислухався: не говорять вони правду, ніхто не кається в своїму ледарстві, щоб казати: „Що се я вкоїв?” Усі звертають на свою путь, мов той кінь, що чвалить у бій. **7** І бусько під небом знає час перелету свого; й горлиця й ластівка й журавель пильнують часу, коли їм вертатись, люде ж мої не знають про Господень роспорядок. **8** Як се ви говорите: Мудрі ми люде, та й закон Господень у нас? Ні, бо перо книжникове перекручує його в лож. **9** Осоромились мудрі книжники, стуманіли й заплутались; вони відкинули слово Господнє; в чому ж мудрість їх? **10** За се пооддаю жен їх другим, та й поля їх іншим господарям, бо всі вони, від малого до великого, дбають тілько про наживу; пророки вкупі з съященниками — всі жилють у неправдї. **11** І гоять рани в людей моїх легкодушно, приговорюючи: „Спасенне, мир!” А мира нема. **12** Хиба вони соромляться, витворяючи гидоти?

Нї, вони нї трохи не стидаються й не червоніють. За те попадають вони між тими, що поляжуть; як надійде час їх карання, поваляться, говорити Господь. **13** До щаду спустошу їх, говорити Господь, не зостанеться нї однієї грони на виноградині, ані смоківки на смоківниці, ба й листе опаде, і що дав я їм, відойде від них. **14** Чого ще седимо? Скуплюймось докупи та йдімо в утверджені міста, — там і погинемо; бо Господь, Бог наш, судив нам згинути, й дає нам пити воду з жовчею, за те що согрішали проти Господа. **15** Дожидаємо ратунку, а нема нічого доброго, — одужання, а перед очима погибель. **16** Від Дану чути вже хропіт коней його, тремтить уся земля від голосного ржання жеребців його; й прийдуть і зожурть землю й усе, що на їй, місто з осадниками його. **17** Ось бо, пошлю на вас гадюк та василіски, що проти них нема замовляння, і будуть кусати вас, говорити Господь. **18** Ой коли ж повеселішаю в печалі моїй! серце мое млє в мені. **19** Ось, я чую, як голосять люде мої з далекої сторони: Чи вже ж бо нема Господа на Сионі? Чи вже ж нема на йому царя його? — А чому ж вони довели мене до гніву своїми ідолами, чужоземніми, марнimi? **20** Минуло жниво, скінчилось літо, нам же пільги нема! **21** Притиснена дочка народу мого, — стискається і мое серце; ходжу, сумуючи, страх обняв мене. **22** Чи то ж нема балзаму в Галааді? чи то ж нема там лікаря? Чом нема вилічення дочці народу мого?

9 О, хто дав би в голову мою воду, а очам моїм джерело сльоз! Я плакав би день і ніч над занапашаннем дочки народу мого. **2** Ой коли б же мені дано в пустині притулок подорожникі! я покинув би людей моїх та й пішов од них: всі бо вони перелюбники, купа зрадників. **3** Натягують язика свого, мов лука, на лож і потужніють на землі кривдою; бо від одного ледарства переходить вони до другого, мене ж не знають, говорити Господь. **4** Остерігайсь один одного, й не звіряйся брат братові; кожен бо брат заставляє підступи, кожен побратим обносить клеветами. **5** Один обманює другого, правди не говорять; з'учили язики свої говорити неправду, лукавлять аж до утоми. **6** Ти живеш перед підступу; через підступ не хочуть вони й мене знати, говорити Господь. **7** Тим

то й говорити Господь Саваот: Ось, я розплавлю і навідаю їх; що ж бо мені чинити з такою дочкою народу моого? 8 Язык їх — смертоносна стріла: говорять підступно; устами своїми говорять до свого близького прихильно, а в серці своїму заставляють сїти. 9 Як же б я та не скарав їх за таке? — говорити Господь, як не має помститись душа моя на такому народові, як сей? 10 Задля гір здійму плач і риданнє, над луговими пасовищами заголошу, бо їх випалять, так що не буде нікому ходу через них, і нечuti буде череднього рику; і птаство піднебесне й звірі — все розсіється, повтікає. 11 I оберну Ерусалим в купу каміння, в пробуток шакалів, а Юдині міста пообертаю в пустки безлюдні. 12 Хто такий мудрий, щоб се зрозумів, і хто, чуючи се з уст Господніх, з'ясував би, через що погибла країна й випалена, як пустиня, так що через неї нема нікому ходу? 13 Господь же говорити так: За те, що вони покинули закон мій, який я дав їм, і не слухали голосу моого та й не ходили по йому; 14 А ходили за упрямим серцем своїм та слідом за Баалом, як їх отці їх навчили. 15 Тим же то так говорити Господь Саваот, Бог Ізраїля: Нагодую люд сей полином і напою водою з жовчю; 16 I порозсіваю між народами, що їх ні вони, ні їх отці не знали, і пошлю слідом за ними меч, аж їх повигублюю. 17 Так говорити Господь сил небесних: Розважте се, та покличте голосльниць, нехай прийдуть, і пошліте за тямущими в сьому ділі, нехай прийдуть. 18 Нехай хутко прийдуть і заголосяять по нас, щоб і наші очі слізми виливались і наші війки взялися водою. 19 Бо голосний плач знявся од Сиону: Ой як же нас ограблено, як тяжко соромом окрито! мусимо покинути нашу землю, повалено бо домівки наші! 20 Ой чувайте ж, молодиці, слово Господнє, і нехай вважає ухо ваше на слово з уст його; і навчайте ваших дочек плакати, і одна другу — в піснях нарікати! 21 Бо смерть добувається у наші вікна, вломлюється в палати наші, щоб губити з серед улиць діток, молодиків із майданів ваших. 22 Скажи: так говорити Господь: поляжуть люде трупом, наче гній на полі, мов ті снопи позад женця, та й нікому буде їх збирати. 23 Так говорити Господь: Нехай не хвалиться мудрий мудростю свою ѹ потужний потугою свою, нехай не хвалиться багатий багацтвом своїм. 24 Нї, яко

хвалиться, нехай же ж хвалиться тим, що він розуміє і знає мене, знає, що я — Господь, котрий творю милості і суд і справедливість на землї, бо се до вподоби мені, говорити Господь. 25 От, надходять днї, говорити Господь, що навідаюсь до всіх обрізаних і необрізаних: 26 До Єгипту й Йudeї, Єдома, Аммоніїв і Моаба; до всіх, що стрижуть кругом волоссе, і що живуть у пустині; всі бо ті народи необрізані, а ввесь дом Ізраїля — з необрізаним серцем.

10 Слухайте слова, що говорити до вас Господь, ви, dome Ізрайлів! 2 Так говорити Господь: Не вчітесь ходити стежками поганськими й не страхайтесь перед знаменнями небесними: бо страхуються їх тілько невіри. 3 Постанови поганські пусті: вони вирубають дерево в лісі, оброблять руками ремісника сокирою, 4 Покривають сріблом та золотом, прибивають гвіздем та молотком, щоб не хиталось. 5 Вони, (ті ідоли) — мов точений стовп, і не говорять; їх носять, бо ходити не можуть. Тим і не лякайтесь їх, бо не здоліють вони ніяк зашкодити, та й щось доброго зробити вони не в силі. 6 Рівні нема тобі, Господи! велик еси й велике імя твоє потугою. 7 Хто не збоїться тебе, царю народів? Одному тобі належиться честь, бо між усіма премудрими в народах і в усіх царствах їх нема рівні тобі. 8 Всі вони дурні, безглазі; пуста наука їх — отте дерево. 9 Розплескане в листки срібло, привезене з Тарсису, та золото з Уфазу, — робота майстерних людей та рук плавильникових; одежа на їх із блавату та з пурпурою: все воно — робота людей тямущих. 10 Господь же справдешній Бог, се живий Бог й віковічний царь. Од гніву його тремтить земля, і погрози його не здоліють видержати народи. 11 Оце ж кажіть їм: Боги, що не сотворили неба й землї, позникають із землї й злід неба. 12 Він сотворив землю силою своєю, утвердив круг земний мудростю свою і розумом своїм розпростер небеса. 13 На його приказ ревуть води на небі, і він велить хмарам уставати з країв землї; творить блискавиці поміш з дощем, і випускає вітри з запасних сковищ своїх. 14 Безумним виявлює себе кожен мистець у своїму знанні, і кожен плавильник соромить себе бовваном своїм, бо вилите ним — се лож, і нема в йому духа. 15

Се пуста мана, робота облуду; в день караючих навідин вони почезнутуть. **16** Не такий, як їх, пай Яковів; бо його Бог — се творець усього, а Ізраїль — се булава царства його; на ім'я йому — Господь Саваот. **17** Забірай з країни добро твоє, скоро бо опинишся в облязі; **18** Так бо говорить Господь: Ось, я повидаю на сей раз осадників сієї землі і зажену їх у тісноту, щоб їх половлено. **19** Ой горе ж мені в нужді моїй; болюча рана моя! та я кажу собі: заслужений сей смуток мій, і буду терпіти його: **20** Намет мій спутошено, і всі верівки мої порвано; діти мої забрані від мене, нема вже їх: нікому знов напята намета мого й розвісити на йому покривал моїх; **21** Бо пастирі поставались безглазими й не питали про Господа, а через те були їх поступки нерозумні, та й стадо їх ійде в розсипок. **22** Чути гук! Уже наближується; голосний галас від полуночної землі, щоб городи Юдині обернути в пустки, в пробуток шакалів. **23** Знаю, Господи, що людська дорога не в його волі, й не здоліє сам про себе чоловік давати напрям ступням своїм. **24** Карай же мене, Господи, та не без міри, не в гніві твоїму, щоб не обернув мене в нішо. **25** Ні, вилий досаду твою на народи, що не хочуть нічого знати про тебе, й на племена, що не взвивають імені твого; бо вони з'ішли Якова, пожерли й вигубили його, а займище його спустили.

11 Слово, що надійшло до Еремії від Господа, кажучи: **2** Слухайте слова заповіту сього й скажіте людям Юдиним і земляnam Ерусалимським; **3** і промов до них: Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Проклят чоловік, що не слухати ме слів завіту сього, **4** Що я заповідав отцям вашим, як вивів їх із Єгипту, з залишої печі, сказавши: Слухайте голосу мого й чиніте все так, як заповідаю вам, — а будете людьми моїми, я же буду Богом вашим, **5** Щоб справдити клятбу, якою клявся отцям вашим, що наділю їм землю, текущу молоком і медом, як воно є ще й нині. І відказав я, промовивши: Нехай так буде, Господи! **6** І сказав тоді до мене Господь: З'ясуй усі ці слова в городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, і промов: Слухайте слова заповіту сього й певніте їх: **7** Отців бо ваших уговорював я раз-пораз, як вивів їх із Єгипту, та й потім аж до сього дня й говорив: Слухайте голосу мого. **8** Вони

ж не слухали й не нахиляли уха свого; ні, вони ходили упрямо за ледачим серцем своїм; тим і допустив я на них усе, що заповів в сьому завіті, що повелів їм пильнувати, вони ж не пильнували. **9** І сказав мені Господь: Постала змова між людьми Юдиними й осадниками Ерусалимськими: **10** Вони знов вернулись до беззаконств праотців своїх, що уперлись не слухати слів моїх, та й пішли слідом за іншими богами, щоб їм служити: так дом Ізрайлів, як і дом Юдин нарушіли завіт мій, що я вчинив із їх отцями. **11** Тим то ось як говорить Господь: Наведу на їх лихолітте, з якого не здоліють урятуватись, а як вони тоді до мене будуть взвивати, я не почую їх. **12** І пійдуть міста Юдині й осадники Ерусалимські взвивати до богів, що перед ними кадили, та вони не поможуть їм у їх недолії. **13** Скілько бо городів у тебе, Юдо, стілько й богів у тебе, та й скілько улиць у Ерусалимі, стілько наспоруджували ви й жертівників гидоті, жертівників, щоб кадити Баалові. **14** Тим то не молись про сей люд, не молись і не благай за них, я бо не вислухаю, як вони взвивати муть у своїй недолі до мене. **15** Що шукає влюблений мій в дому мойму, коли в йому діється стілько гидоти? ні, і освящене жертвовне мясиво не поможе тобі, коли ти веселишся, як коїш лиxo. **16** Съвіжою, зеленою маслиною, що пишається гарним плодом, назвав тебе Господь. Нині же зашуміло сильне зворушення, він запалив огонь кругом неї, і пообсмаловалось вітте в неї. **17** Господь Саваот, що насадив тебе, виповів на тебе лиxo за ледарство дому Ізрайлевого й дому Юдиного, що вони коїли, щоб мене підпалювати на гнів, кадючи Баalam. **18** Господь обявив мені, і я знаю; ти показав мені їх каверзи. **19** А я, мов те смирене ягня, що ведуть заколювати, я й не відав, що вони проти мене лихі задуми складають: Всипмо (потовченого ѹдовитого) дерева в його страву, а вирвемо його з землі живих, щоб і ймя його вже більш не споминалось. **20** Ти ж, Господи Саваот, що праведно судиш і вивідуеш серця й утроби, дай мені вбачати помсту твою на їх, бо на тебе здав я справу мою. **21** Тим же то так говорить Господь про мужів Анатотських, про тих, що чигають на твою душу, говорючи: Не пророкуй в ім'я Господнє, ато вмреш од рук наших; **22** Тим говорить Господь Саваот так: Оце я навідаю їх:

молодики їх погинуть од меча; синові їх і дочки їх помруть із голоду. 23 Не буде й останку з них; наведу бо лихоліттє на мужів Анатотських часу навідання їх.

12 Праведним останеш ти, Господи, як би я хотів судитись із тобою, а все таки буду я говорити до тебе про правосуд: чом се щастять безбожним на їх дорозі, і добре діється зрадливим? 2 Ти понасаджував їх, і вони позакоренювались; ростуть і плодяться. Ти близько в них на устах, та далеко од серця їх. 3 Мене ж Господи, ти знаєш, бачиш наскрізь і вивідуеш серце моє, яке воно до тебе. Відлучи їх, як вівці на заріз, і наготовй їх на день убивання. 4 Чи довго ще сумувати ме земля та сохнути ме зело на всіх полях? Через ледарство тих, що живуть на їй, зникає зъвірина й птаство; вони бо провадять: Він і не побачить, що з нами буде. 5 Коли ти втікаєш перед пішими та я утомився, як же втікати меш навзводи з комонником? і коли тілько здавалось тобі, що ти безпечен в затишній країні, то що чинити меш, як розбурхається Йордань? 6 Бо й братте твоє й дом отця твого, — і вони зрадливі проти тебе, і вони кричать голосно вслід за тобою. Не йми їм віри, хоч би й прихильно до тебе говорили. 7 Покинув я дом мій, відчуравсь од насліддя моого; що мені було найлюбійше, подав на поталу ворогам моїм. 8 Насліддє мое зробилось мені (ворогом), мов той лев у гаю, бо підняло голос свій проти мене; за те ж я й ненавидів його. 9 Власність моя зробилась мені пестроперим птахом, що на його напали з усіх боків хижі птиці. Ой збігайся ж, усе полеве зъвірре; ходіть, пожерайте його! 10 Гурт пастухів показили виноградник мій, діленицию мою витоптали ногами; любу діленицию, мою зробили порожнім степом, — 11 Зробили її пусткою, і плаче вона в запустінню передо мною; вся земля спустошена, а нема чоловіка, хто б приймав се до серця. 12 На всі гори в пустині понабігали пустошники, бо меч Господень пожерає все від конця до конця землі: нема рятунку ніодній людині. 13 Сіяли вони пшеницию, а пожали тернину; потомились без пожитку; соромити метесь вашого вроджаю через палаючий гнів Господень. 14 Так говорить Господь про всіх злющих сусідів моїх, що нападають на пай, котрий я дав у державу моїм

людям, Ізраїлеві: Ось, я повириваю їх із їх землі, а дом Юдин вирву зпосеред них. 15 Опісля ж, повиривавши їх, змилосерджусь до них і поверну їх додому, кожного в його державу й кожного в його країну. 16 І коли вони навчаться ходити дорогами людей моїх, клястись моїм ім'ям: „Так певно, як живе Господь“, як се вони навчили моїх людей клястись Баалом, — то осядуться серед люду моого. 17 Коли ж не слухати муть, то я викорено до щаду той народ, говорить Господь.

13 Так сказав мені Господь: Ійди, купи собі льняного пояса й підпережи ним чересла твої, та в воду не клади його. 2 І купив я пояс, як заповідав Господь, і підперезав стан мій. 3 Тоді надійшло до мене слово Господнє вдруге, й сказано так: 4 Возьми пояса, що купив його, та що на череслах твоїх, подайся на Евфрат та й скловай його там в щілині в скелі. 5 І пійшов я та й скловав його на Евфраті, як заповідав Господь. 6 Як же вплило немало часу, сказав до мене Господь: Пійди на Евфрат і возьми звідти пояса, що я заповідав тобі скловати там. 7 І пійшов я на Евфрат, викопав і взяв пояс із того місця, де скловав, і ось, дивись — пояс з'огнiv і став нідочого. 8 І надійшло до мене слово Господнє таке: 9 Так говорить Господь: Оттак ізнівечу я гординю Юдину й велику гординю Ерусалимову. 10 Сі негідні люди, що нехтують слухати слова моого, що ходять своєю волею по своїй дорозі слідом за іншими богами, щоб їм служити й перед ними ниць припадати, вони стануть такими, як сей пояс, нідочого не придатен. 11 Бо, як пояс прилягає до чересел чоловікові, так я пригорнув був до себе ввесь дом Ізраїля і ввесь дом Юдин, говорить Господь, щоб вони були моїми людьми й славою моєю й хвалою та красою моєю; та не послухали вони. 12 Оце ж промов до них се слово: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Усякий скріянний міх сповнюють вином. Коли ж тобі відкажуть: Хиба ж ми не знаємо, що всяку кінву та сповняють вином? 13 Тоді скажи їм: Так говорить Господь: Ось я сповню аж до перепою вином усіх осадників сієї землі й царів, що, яко наслідники Давидові, седять на престолах, і священників і пророків та й усіх осадників Ерусалимських, 14 І порозбиваю одного об одного, отців і синів укупі, говорить Господь, — ніякої

пільги нї милосердя не буде їм, і не пожалую вигубити їх. 15 Оце ж слухайте й уважайте, не несітесь гордо, бо се Господь говорить. 16 Оддайте славу Господеві, Богу вашому, доки ще не навів темряви й докіль іще ноги ваши не спотикаються по горах в памороці. 17 Коли ж цього не послухаете, то душа моя буде по безлюдних місцях оплакувати гордину вашу; гірко плакати ме, очі мої будуть розпливатись в сльозах, бо зайдуть у полонъ стадо Господнє. 18 Промов до царя й до цариці: Впокорітесь, сядьте низько, бо впаде з вашої голови вінець вашої слави. 19 Міста полуденньої країни позачиняються й нікому їх відчиняти; одведуть усього Юду в полонъ, одведуть у неволю що до одного. 20 Здійміте ваши очі й подивітесь на тих, що йдуть із півночі: де стадо, що тобі (Сионе) було віддане — те пишне стадо твоє? 21 Що скажеш, дочки Сионова, як Бог навідаєшся до тебе? Ти ж сама принадила їх до себе, щоб старшували над тобою; чи не схоплять же болесті тебе, як породілю? 22 І коли скажеш у серці твоїму: „За що мені таке судилося?” так знай, що се за велику беззаконність твою піднято спідницю твою, та обнажено ноги твої. 23 Хиба Мурин зможе перемінити скіру свою, або пард — пятна свої? так і ви — чи зможете чинити добре, звикши ледаче робити? 24 Тим то я порозиваю їх, мов порох, розвіваний пустиннім вітромъ. 25 Оце ж пай твій, ділениця твоя від мене, говорити Господь, за те, що забула мене еси та й знадіялась на лож. 26 За се підіймуть спідницю твою аж на лицо тобі, щоб виден був соромъ твій. 27 Бачив я перелюбки твої й гидкі бажання твої, твій розпуст без сорома, по горбах у полі. Горе тобі, Ерусалиме! ти не очистишся й потім. Докіль же цього буде?

14 Слово Господнє, що надійшло до Еремії під час великої засухи: 2 Плаче Юда, ворота його розпаляться, почорніли на землї, а розлучливі клики роздаються в Ерусалимі. 3 Можні посилають слугів своїх по воду; вони приходять до криниць, та й не знаходять води; вертаються з порожньою посудиною, туманіють, застигнені й покривають собі голову (в розпуці). 4 Потріскалась од спеки земля, бо не було дощу; хлібороби сумують і покривають собі голови. 5 Ба й сугачка (ланя) роджає в полі, та й кидає своє маленьке, бо нема

травицї. 6 Дикі осли стоять по горах, вдихаючи, мов шакалі, вітерець; потухли очі в їх, бо нема трави. 7 Хоч наші лиходійства съвідкують проти нас, та ти, Господи, вчини з нами ласку задля імені твого, зрада бо наша велика, ми согрішили перед тобою. 8 Ой надій Ізрайлева, ти, спасе його в нужді! Чом ти — ніби чужинець у сїй землї, наче переходень, що зайшов, аби переночувати? 9 Чого се ти — мов переляканя людина, мов той воївник, що не здолє помогти? Та ж ти проміж нами, Господи, й ми звемось імям твоїм; не покидай же нас? 10 Господь же так говорить съому людові: За те, що вони люблять блукати, не впиняють ніг своїх, за те Господь не любить їх; за те він пригадує їм тепер провини їх і карає гріхи їх. 11 І сказав до мене Господь: Шкода молитись тобі за сей люд, щоб йому добре було. 12 Як будуть вони постити, я не вважати му на їх мольби, та й як приносити муть успалення й хлібові жертви, я не прийму їх. Нї, мечем і голодом, і мором вигублю їх. 13 І промовив я: Ой Господи Боже! пророки ж говорять їм: Не побачите меча, та й голоду не буде в вас, а повсячасний мир дам вам на съому місцї. 14 Господь же відказав мені: ті пророки лож пророкують в ім'я моє. Не посилаєв я їх і не повелів їм, і не говорив до них; вони пророкують вам ложні видива, віщування та пусті мрії серця свого. 15 Тим то так говорити Господь про сї пророки; вони пророкують імям моїм, а я не посилаєв їх; вони провадять: Нї меч, нї голод не вдарить сїєї землї; за те од меча й голоду погинуть сї пророки; 16 Та й люде, що їм пророкують вони, поляжуть по улицях Ерусалимських од голоднечі й меча, й нікому буде ховати їх, — самі вони, жени їх, сини їх і дочки їх, і вилию на них ледарство їх. 17 Ти ж промов до них се слово: Нехай же проливають очі мої сльози день і ніч без упину, тяжким бо ударом побита буде дівиця, дочка люду мого, болочим ударом. 18 Вийду в поле, аж се побиті мечем; увійду в місто, аж тут — умліваючи від голоду; й пророки й съященники тиняються по країні, що не знають її. 19 Хиба ж ти відопхнув зовсім Юду? Хиба ж гидує душа твоя Сионом? Чом же побив еси нас так, що нема нам ліку? Ждемо миру, та нема добра; ждемо одужання, — аж се трівога. 20 Признаємось, Господи, в нашій безбожності, і в провині батьків наших, що ми

согрішили перед тобою. 21 Не відпихай же нас задля імені твого; не зневажай престола величі твоєї; спогадай, не розривай завіту твого з нами! 22 Чи то ж є між марними богами поганськими такі, щоб дощ спускали? чи то ж небо само собою дає дощ? Хиба ж се не ти, Господи, Боже наш? На тебе ми вповаємо, бо ти все те твориш.

15 І сказав мені Господь: хоч би Мойсей і

Самуїл приступили перед мене, серце мое не повернесь до цього люду. Прожени їх з очей моїх, нехай ідуть геть. 2 А як тобі скажуть: Куди нам ійти? то відкажи їм: Так говорить Господь: Кому суджена смерть — на смерть; кому меч — під меч; кому голод — умірай з голоду, кому ж неволя — в неволю. 3 І пошлю на них чотирі роди кар, говорить Господь: меч щоб убивав; пси, щоб розторгували, й птаство піднебесне та звіррє земне, щоб жерло й вигублювало; 4 І віддам їх на побій всім царствам землі — за Манассію Езекієнка, царя Юдейського, за те, що він витворяв у Ерусалимі 5 Бо хто змилосердується до тебе, Ерусалиме? і хто жалкувати ме про тебе? або хто зайде до тебе, щоб спитати, чи добро тобі? 6 Ти відопхнув мене, — говорить Господь, одступив назад од мене; тим я простягну проти тебе руку мою й погублю тебе: я перестав милувати. 7 Я розвію їх лопатою-віячкою за ворота землі; зроблю бездітними, вигублю нарід мій: вони бо не вертаються з доріг своїх. 8 Удовиць їх буде в мене більш, ніж піску в морі; приведу на них, на матір молодіжі, пустошників опівдні; нападе на них несподівано страх і переляк. 9 Лежить знеможена тая, що сімох породила, видихує душу свою; сонце її зайшло, як іще був день: осоромлено її й окрито стидом. Я ж і останок із них oddам під меч в очах ворогів, говорить Господь. 10 Ой горе мені, нене моя, що ти мене вродила, чоловіка, на котрого сварять, й ворогують у цілій землі! Нікому я не позичав на лихву й ніхто не визичав мені на лихву, а всі проклинають мене! 11 Сказав же Господь: Конець твій буде добрий, я заставлю твоего обійтись з тобою добре в лихій годині і в час смутку. 12 Хиба твое залізо покрушить півночне залізо й мідь. 13 Достаток твій і скарби твої подам на луп, без плати, за всії гріхи твої у всіх твоїх границях, 14 І відправлю з ворогами твоїми

в землю, що ти її не знаєш; бо огнем загорівся гнів мій, — буде палати на вас. 15 Господи! ти все знаєш; спогадай мене, заступися за мене й відомсти за мене гонителям моїм; не погуби мене через довготерпливість твою до них; ти ж знаєш, що се за тебе я наругу приймаю. 16 Знайшов я слова твої і неначе з'їв їх; і було слово твое мені в радість і в веселощі серцю моїму; бо названо мене ім'ям твоїм, Господи Саваот. 17 Не седів я в громаді веселій, і не веселився; під важкою рукою твоєю седів я самітен, бо сповнив еси мене досадою. 18 Чого така довга болесть моя, моя рана така тяжка, що не даетяся загоїти? Чи то ж будеш мені оманним джерелом, непевною водою? 19 На се так сказав Господь: Як ти навернешся, то я підніму тебе й будеш стояти перед лицем моїм; а як відлучиш дороге від пустого то будеш у мене устами моїми. Вони самі будуть обертатись до тебе, а не ти будеш обертатись до них. 20 І зроблю тебе проти сих людей непоборимим мідяним муром; вони будуть напирати на тебе, та тебе не подужають; я бо з тобою, щоб тобі помагати й тебе рятувати, говорить Господь. 21 І врятую тебе з руки лихих і вибавлю тебе з рук тіснителів.

16 І надійшло до мене слово Господнє: 2 Не бери собі жени, й нехай небуде в тебе синів і дочок в цій землі. 3 Так бо говорить Господь про синів й дочок, що родити муться на сьому місці, і про їх матерей, що рожати муть їх, і про їх отців, що появляти муть їх у цій країні: 4 Тяжкими родами смертії помруть вони, і не будуть їх ані оплакувати ані ховати; гноем лежати будуть верх землі; мечем і голодом будуть вигублюватись, а труп їх годувати ме птаство піднебесне та звіррє земнє. 5 Ще ж так говорить Господь: Не ввіходь у господу до сумуючих і не ходи плакати та жалувати з ними; бо відняв я спокій сьому народові, говорить Господь, і змилуваннє й спожалінне. 6 І повімірає все велике й мале в цій країні, й не будуть себе нарізвати, ані обстригати голови по них. 7 І не будуть їм ломити в смутку хліба на розраду по мертвому, й не будуть подавати їм розважального кубка по батькові чи по матері. 8 Так само не ходи й у таку господу, де бенкетують, щоб із ними седіти, істи та пити; 9 Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Ось, я перерву в сьому місці

перед очима в вас і за живота вашого голоси радошів і веселощів, та съпіви молодому князеві й молодій княгині. **10** Як перекажеш съому народові всі оці слова, й вони казати муть до тебе: За що Господь вирік усе те велике зло, й яка наша провина та які наші гріхи, що ми вчинили проти Господа, Бога нашого? — **11** То скажи їм: За те, що ваші батьки покинули мене, говорить Господь, — і пішли слідом за другими богами й служили їм та припадали перед ними, мене ж покинули й не держали закону мого; **12** Ви ж коїте ще гірше од батьків ваших, і живете кожний по упрямості ледачого серця свого, не слухаючи мене. **13** За се викину вас із сієї країни в землю, що нї ви, нї батьки ваші її не знали, і там ви служити мете день і ніч іншим богам; я бо не змілосерджуся до вас. **14** Тим же то ось, приходить час, говорити Господь, що вже не казати муть: Так певно, як жив Господь, що вивів синів Ізраїльських із Египту, **15** Але: Так певно, як жив Господь, що повиводив синів Ізраїльських із північної землі й з усіх земель, куди їх був повиганяв; бо я заверну їх ще в їх землю, котру наділив отцям їх. **16** Тим часом пошлю многих рибалок, говорити Господь, щоб їх повиловлювали, а потім пошлю многих ловців, щоб уганяли за ними по кожній горі й по кожному узгіррю й по всіх скеляних рощілинах. **17** Очі бо мої на всіх стежках їх; не сковані вони від мене, й не закрита неправедність їх від очей моїх. **18** Перше всього одплачу їм за многі гріхи їх, за те, що з'огидили землю мою, і трупами для ідолів своїх та гидотами своїми сповнили насліддє мое. **19** Ой Господи, сило моя й твердине моя й утечище мое в лихій годині! До тебе навернуться народи від країв землі і скажуть: Саму тілько лож внаслідували батьки наші, марноту й таке, з чого ніякого хісна нема. **20** Чи то ж чоловік може поробити собі боги, хоч вони не боги? **21** Тим же то я покажу їм нині, покажу їм руку мою й потугу мою, й зрозуміють, що мое імя — Господь.

17 Гріх Юдин виписаний залізним різцем, алмазним зубцем, вирізаний на таблиці серця в них та на рогах у жертівниках їх. **2** Мов про свої сини, згадують вони про жертівники свої, і дуброви свої та зелені дерева по горбах високих. **3** Ой oddам же я гору твою в полі, твоє майно,

усі твої скарби на луп, і всі висоти твої — за гріхи в усіх межах твоїх! **4** Ти сама лишишся без насліддя твого, що я наділив тобі, й віддам тебе в неволю ворогам твоїм у землю, що її не знаєш, бо ви розпалили огонь гніву мого; він горіти ме невгласимо. **5** Так говорить Господь: Проклята людина, що вповає на людей, і робить тіло опорою своєю, а серце її цурається Господа. **6** Вона буде, як билина в степу, й не діждє собі добра; жити ме на сухих місцях у пустинї, на землі солоній, безлюдній. **7** Благословен чоловік, що вповає на Господа, що його надію Господь. **8** Він — мов те дерево, посаджене над водою, що простягає своє коріннє до потока: Не боїться воно жари, листє його зелені; байдужне воно й під сухоліттє; не перестає родити ніколи. **9** Лукаве над усе в съвіті серце людське й ледаче; хто його зміркує? **10** Я, Господь, я тілько зазираю в серце, вивідую нутро, щоб відплачувати кожному по його ходах, по плодам учинків його. **11** Мов та куропатва, що висиджує яйця чужі, що їх не знесла, так і той, хто придбав достаток, та не на правій дорозі. У половині віку свого втеряє його, і при конці своїму покажеться дурним. **12** О, місцем нашого освящення є престол слави, вознесений з давен давнезніх! **13** Ти один, Господи — надія Ізраїлева; всі, що тебе покинули, посоромляться. Всі, що відступають од тебе, будуть на піску написані, за те, що покинули жилу води живої — Господа. **14** Оздоров же мене, Господи, так я й одужаю; спаси мене, а я спасен буду; ти бо хвала моя. **15** Ось, вони мені говорять: Де воно, те слово Господнє? нехай станеться! **16** Я ж не квапився бути пастирем у тебе й не бажав лихої години, — ти се знаєш. Що мої уста вимовили, те лежить перед лицем твоїм. **17** Ой не дай же мені жахатись тебе! ти втечище мое при лихій годині. **18** Нехай посоромляться гонителі мої, мені ж не дай постидатись; нехай вони задрожать, мені ж не дай лякатись; наведи на них лихоліттє й побий їх тяжким побоєм. **19** I сказав мені Господь так: Іди й стань у воротах синів народу, що ними царі Юдейські входять і виходять, і у всіх воротах Ерусалимських, **20** I промов до них: Слухайте слово Господнє, царі Юдейські, й ви, всі Юдеї, вкупі з усіма осадниками Ерусалимськими, що ввіходите сими ворітами! **21** Так говорить Господь: Стережіть ваші душі, не

носіть субітнього дня ніяких тягарів, і не вносіте їх ворітми Ерусалимськими, 22 І не виносіте так само субітнього дня ніякого тягару з домівок ваших, і не робіть ніякого діла, а съяткуйте день субітний, як се я заповідав отцям вашим, 23 Хоч, правда, вони не слухали, й не прихиляли уха свого, а показали себе тугошиими, щоб не слухати й не приймати науки. 24 Коли ж ви послухаєте мене в сьому, говорить Господь, щоб субітнього дня не носити ніякого тягару воротами сього міста, та щоб съяткувати суботу, так щоб ніякого діла того дня не робити, 25 Так ворітми сього міста входити муть царі й князі, що сидять на Давидовому престолі, що їздити муть колесницями й кіньми, вони й князі їх, Юдеї осадники Ерусалимські, й город сей буде люден повсячасно. 26 І приходити муть із городів Юдиних і з околиць Ерусалимських, і з землі Беняминової, і з поділля, і з гір, і з півдня, та й приносити муть успалення й мирні жертви й жертви хлібні й кадило у дом Господень. 27 Коли ж не послухаєте мене в тому, щоб держати субітній день съятої ніякого тягару не носити, входючи в ворота Ерусалимські, то я запалю огонь в воротях його, й пожере він палати в Ерусалимі й не погасне.

18 Слово, що надійшло до Еремії від Господа:

2 Устань та йди в домівку до ганчаря; там я дам тобі почути слово мое. 3 І пішов я в домівку до ганчаря, і застав його за ганчарською роботою на кружалі. 4 І зопусувалась посудина, що саме ліпив її з глини, в руці в його; й зробив він знов із неї другу посудину, як сам схотів. 5 І надійшло до мене слово Господнє таке: 6 Чи не можу ж я вчинити з вами, доме Ізраїля, так, як сей ганчар? сказав Господь. Ось, чим глина в руці в ганчаря, тим і ви в мене в руці, доме Ізрайлів. 7 Часом погрожу я якому народові або царству, що викореню його, сокрушу, погублю; 8 Як же обернеться той народ, що я погрожував йому, та покине ледарство своє, то я одкладаю те лихо, яке задумав йому заподіяти. 9 Часом же проречу якому народові чи царству підняті його вгору й утвердити; 10 Він же стане коїти зло перед очима в мене й не слухати заповіту моого, — от я й відміню те добро, яким хотів наділити його. 11 Оце ж скажи мужам Юдиним і осадникам Ерусалимським: Так

говорить Господь: Ось, я приготовив і задумав проти вас лиxo; навертайтесь же кожний од злоЯ дороги вашої і простуйте путі ваші й поступки ваші. 12 Вони ж кажуть: Не надійся; ми ходити мем своїм робом і будемо ходити упрямo за нашим ледачим серцем. 13 Тим же то ось як говорить Господь: Поспитайте між народами, чи хто чував коли таке? (давна) діва Ізраїлева вчинила страшеннe діло. 14 Чи покидає сніг високу скелю Ливанську? чи зсякають із других місць текучі холодні води? 15 Мої ж люде покинули мене; кадять марнотам, спотикнулись на дорогах своїх, покинули давнезні дороги, щоб блукати стежками по бездоріжжях, — 16 Щоби зробити свою землю пострахом, повсячасним съміховищем, так що хто переходить ме нею, здивується й похитає головою своєю. 17 Наче восточнім вітром розвію людей сих перед ворогом; плечима, не лицем обернусь до них при лихій годині. 18 А вони сказали: „Нумо, вчинімо змовини проти Еремії; бо й без него не щезне закон у съященника й порада в мудрого й слово в пророка; нумо лишень, побиймо його язиком; не будемо прислуховатись словам його.“ 19 Зглянися, Господи, на мене та почуй речі моїх противників! 20 Чи годиться ж віддячувати злом за добро? а вони мені яму копають. Спогадай, що я все стояв перед тобою, благаючи добра їм, аби гнів твій од них одвернути. 21 Оце ж ти певно оддаси синів їх на голоднечу й самих їх подаси на поталу мечу, — щоб їх жени були бездітницями та вдовицями, щоб чоловіки померли мором, а молодики полягли в бою від меча. 22 Із домівок їх буде чути крик, бо ти несподівано приведеш ватаги на них; за те що вони копають яму, щоб мене піймати, і розставляють потай сїті на мої ноги. 23 Ти ж, Господи, знаєш усі їх задуми проти мене; не прости ж неправедності їх, і гріхи їх не змивай перед лицем твоїм; нехай вони поваляться перед тобою; вчини з ними по правдї в часі гніву твого.

19 Так сказав Господь: Йди, купи глиняний горщок у ганчаря; і возьми з собою кількох значніх людей з народу й з старшини съященничої; 21 вийди в Бен-Енном-долину за Черепяною брамою, та й промов там слова, що скажу тобі, 3 І скажи: Слухайте слово Господнє,

ви, царі Юдейські, і ви, осадники Ерусалимські! Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось, я наведу лихо на се місце, таке, що про него почує, в того задзвонить ув ушах, — 4 За те, що вони покинули мене і зробили се місце чужим мені, бо кадять на йому богам іншим, таким що не знали їх, ні вони, ні батьки їх, ні царі Юдейські, та сповнили се місце безвинною кровю, 5 I постройли висоти Баалові, щоб свої сини приносити Баалові на всепаленне, а сього я не заповідав і не заводив, ба й на думку воно мені не приходило. 6 Тим же то приходить година, говорить Господь, що се місце не прозивати меться вже Тофетом і долиною синів Енномових, а душогубною долиною. 7 I оберну в нішо розум (надію) Юди й Ерусалиму на сьому місці, та й побю їх мечем ув очах ворогів їх і рукою тих, що чигають на їх душу, трупи же їх оддам у корм птаству піднебесному й звіррю земному. 8 I зроблю сей город пострахом та съміховищем; хто ні проходити ме ним, буде дивуватись й посвистувати, дивлючись на біду, що йому склалась. 9 I годувати му їх тілом синів і тілом дочок їх, і істи муть вони одно одного тіло, опинившись в облязі та в тісноті, коли стіснять їх вороги їх і ті, що наставати муть на душу їх. 10 I розбий гладишку перед очима в тих мужів, що прийдуть із тобою, 11 Та й промов до них: Так говорить Господь сил небесних: Оттак розбію люд сей і город сей, як розбивають глиняний посуд, що його ніколи вже не стулиш, і ховати муть на Тофеті тілько через те, що не буде більш місця на кладовище. 12 От як учиню з сим місцем, говорить Господь, і з землянами його, і вчиню місто се таким, як Тофет. 13 I будуть будинки Ерусалимські й доми царів Юдейських нечисті, як Тофет, — усі доми, що на їх кришах кадили вони всьому війську піднебесному, й приносили ливні жертви богам чужим. 14 Вернувшись ж Еремія з Тофету, куди посылав його Господь пророкувати, став на подвіррі коло дому Господнього та й промовив до всього люду: 15 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля. Ось, я пошлю на сей город і на всі міста його все те лихолітте, що висказав проти него, бо вони показали себе тugoшийими й не слухали слів моїх.

20 Як же Пасхор Еммеренко, съященник — а він був старший доглядник у Господньому дому, — почув Еремію, пророкуючого сими словами, 2 Ударив Пасхор пророка Еремію, та й посадив його в колоду, що була в верхніх воротях Беняминових у дому Господньому. 3 Та другого дня випустив Пасхор Еремію з колоди, а Еремія промовив до його: Не Пасхором прозвав тебе Господь, але Магор Миссавив. 4 Так бо говорить Господь: Ось, я зроблю тебе страхом тобі самому і всім приятелям твоїм, побачать бо твої очі, як вони поляжуть од ворожого меча. Та й всього Юду подам я на поталу цареві Вавилонському; він позаймає їх у полонь, одведе у Вавилон і повбиває мечем. 5 I подам усі багацтва в сьому городі й ввесь добуток його, і всі дорогоцінності його й усі скарби царів Юдейських oddam у руки ворогам їх; і розхоплять їх і заберуть та й повезуть у Вавилон. 6 Ти ж, Пасхоре, й усі домовники твої пійдете в неволю, й прийдеш у Вавилон, і помреш там, і будеш там похованій, ти ж усі приятелі твої, що їм пророкував еси лож. 7 Ти звів мене, Господи, я зведений; ти дужий за мене, та й подужав мене; я зробився щоденнім съміховищем, кожен мене на глум піdnімає. 8 Бо скоро тілько зачну говорити, зараз мушу кричати про напад, про спустошення, і так слово Господнє зробилось про мене приводом до наруги й насьміху. 9 I подумав я собі: не споминати му про него і в його ім'я не буду більше промовляти! Та в серці в мене, мов би огонь запалав, втаєний в костях моїх; я силкувався з'упинити його, та й не здолів. 10 Iчував я ворожі речі в натовпі, погрози навколо: „Викажіть! Обвинуватимо його!“ Ти самі, що з ними дружився, підстерігали, чи я не спіткнуся: Може попадеться, так ми переможемо його та й помстимось на йому. 11 Но Господь ізо мною, мов той невмірака-воїн; то ж вороги мої спіткнуться та й не встануть. Осоромляться, бо дурним робом ходили; віковічнім, незабутним соромом окриються. 12 Господи сил! ти, що вивідуєш праведного, що бачиш утробу й серце. Дай мені вбачати пімstu твою над ними, бо на тебе здав я справу мою. 13 О, съпівайте Господеві, хваліте Господа, бо він рятує душу вбогого з рук лиходіїв. — 14 Нехай буде той день проклят, як я на съвіт родився! Нехай не буде благословен той день, як породила мене матія моя! 15 Нехай буде й

той чоловік проклят, що приніс майму батькові звістку: Родилося тобі хлопяtko, і тим його вельми звеселив. **16** Нехай станеться тому чоловікові таке, як тим містам, що їх порозвалював Господь та й не пожалував, та щоб він чув крик від ранку, а зойк від полуночі, — **17** За те, що він мене не вбив в материній утробі, — так, щоб моя мати була мені гробом, а тіло її остало було на все вагітним. **18** Чи про те ж бо я вийшов із материної утроби, щоб дозванати самої праці, та печалі, та щоб коротати вік мій у зневазі?

21 Слово, що надійшло від Господа до Еремії,

як прислав царь Седекія до него Пасхора Малхієнка та съвященника Софонію Маасеєнка, сказати: **2** Поспитай лишень Господа про нас: бо Навуходонозор, царь Вавилонський, воює проти нас: чи не сотворив би Господь чого такого, як усі чудеса його, щоб той од нас одступив? **3** Еремія ж відказав їм: Ось, що скажіте цареві Седекії: **4** Так говорить Господь, Бог Ізраїля: Ось, я оберну проти вас самих знаряддє воєнне в ваших руках, яким ви воюєте проти царя Вавилонського й Халдеїв, що вас зпоза мурів осадили, і зберу їх до купи серед цього міста; **5** I сам воювати му вас рукою простягнутою і раменем кріпким у гніві й у досаді і в ярості та в великому невдоволенню, **6** I повбиваю осадників цього міста — людей і скотину; від великої пошесті погинуть вони. **7** А потім, говорить Господь, віддам Седекію, царя Юдейського, з його слугами й людьми, і з тими, що зостануться в съому городі од морової язви, від меча й голоднечі, — в руки Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й на поталу ворогам їх і в руки настаючих на життє їх, і повбивають їх вістрім меча без спожаління, без пощади й без милосердя. **8** А до народу цього промов так: Ось як говорить Господь: Се даю вам до вибору дорогу, ведучу до живота, й дорогу до смерті: **9** Хто зостанеться в городі съому, поляже од меча, й голоднечі й морової зарази; хто ж вийде геть і віддастися Халдеям, що вас облягають, зостанеться живим і життє його буде йому замість добичі; **10** Я бо обернув лице мое противъ цього міста йому на лихо, а не на добро, говорить Господь. На поталу цареві Вавилонському подам його, а він попалить його огнем. **11** Домовникам же царя Юдейського

скажи так: Слухайте слова Господнього: **12** Доме Давидів! ось як говорить Господь: З раннього поранку розсуджуйте суд і рятуйте притисненого з потали в тіснителя, щоб досада моя не вибухла, як огонь, та не загорілась незгасимо через ледачі ваші вчинки. **13** Се, я — проти тебе, осаднице долиння, на подільській скелі, говорить Господь, — проти вас, що то мовляєте: Хто б то наступив на нас, і хто б вломився в домівки наши? **14** Я ж навідаю вас по плодам учинків ваших, говорить Господь, і розложу огонь в гаї вашому, а він пожере все навколо його.

22 Так говорить Господь: Іди в палату царя

Юдейського та й промов там оце слово, **2** I проречи: Слухай слово Господнє, царю Юдейський, що седиш на престолі Давидовому, — ти й твої слуги й народ твій, всі, що ввіходите через ці двері! **3** Так говорить Господь: Чиніте суд і справедливість, і рятуйте притиснених з потали в тіснителів; не чиніте кривди чужинцеві, безбатьченкові й удовиці, та не проливайте безвинної крові на съому займищі. **4** Бо тілько тоді, як певнити мете се слово, будуть ввіходити дверьми в сї палати царі, що на місці Давидовому седять на його престолі, та їздять на колесницях і конях — самі й слуги їх і люд їх. **5** Коли ж не слухати мете слова съого, так я кленуся вам самим собою, говорить Господь, що ся палата зробиться пусткою. **6** Так бо говорить Господь до дому царя Юдейського: Ти в мене Галаад, голова Ливану; та я зроблю з тебе пустиню, так, як міста безлюдні, **7** I нашлю на тебе опустошників, — кожного з його зброєю, — і повирубують найпоказніші кедри твої та й повкидають ув огонь. **8** I многі народи проходити муть через се місто й говорити один до одного: Чом то Господь вчинив таке з сим великим містом? **9** I будуть їм відказувати: Бо вони покинули завіт Господа, Бога свого, й покланялись іншим богам і служили їм. **10** Не плачте по мертвому й не побивайтесь по йому; нї, плачте по тому, що відходить у полонь; бо вже не вернеться й не побачить уже рідної країни своєї. **11** Так бо говорить Господь про Саллума Йосієнка, царя Юдейського, що царював намістъ отця свого, Йосії, що відходить у полонь, бо він уже не вернеться сюди, **12** А вмре на тому місцї, куди взято його в

неволю, і землі сієї не побачить ніколи. **13** Горе тому, хто буде будинок свій несправедливостю, а съвітлиції свої — беззаконством, хто зневолює близького свого працювати даремно, й плату його задержує, **14** Хто говорити: Збудую собі просторний будинок і широкі съвітлиці; хто собі прорубує вікна великі, виложує кедриною й малює червоно! **15** Чи то ж гадаєш бути через те царем, що обложив себе кедриною? Батько твій їв і пив так само, та творив суд і справедливість, от і було йому добре. **16** Він розсуджував справу бідного й убогого, от і було йому добре. Хиба се не значить, знати мене? говорити Господь. **17** Твої ж очі й твое серце тільки й дбають, що про нахиву та пролив безвинної крові, а до того про утиск і насильство. **18** Тим же то так говорити Господь про Йоакима Йосіенка, царя Юдейського: Не будуть по йому голосити: Ой горе братові! ой горе сестричці! Не голосити муть: Ой володарю! Ой ти, величносте! **19** Як осла ховають, так його поховають: витягнуть і викинутуть його за ворота Ерусалимські. **20** Вийди, Ерусалиме на Ливан-гору, та й клич, і на Базанії здійми твій голос та й кричи з Аваримських гір; бо на порох потерті всі влюблени твої. **21** Говорив я тобі, як ти ще в добрі проживав; ти ж відказував: не буду слухати. Така була вдача твоя з молодощів твоїх, що ти не слухав голосу мого. **22** Усіх пастирів твоїх порозносить хуртовина, а приятелі твої пійдуть у неволю, й тоді ти засоромишся і окриєшся стидом за все ледарство твое. **23** Ой ти, що живеш (мов би) на Ливані, та (неначе) гніздишся на кедрах! як же ти стогнати меш, коли настануть муки твої, мов болі у породілі! **24** Так певно, як живу я, говорити Господь, — коли б Ехонія Йоакименко, царь Юдейський, був перстнем на моїй правиці, то я й тоді б зірвав тебе, **25** І подам тебе на поталу настаочим на житте твое й в руки тим, що ти їх боїшся, — на поталу Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й на поталу Халдеям. **26** І викину тебе вкупі з матіррю твоєю, що породила тебе, в чужу землю, де ви не родились, — там ви й помрете; **27** У землю ж, куди бажати ме душа їх вернутись, туди вони не вернуться. **28** Невже ж той чоловік, той Ехонія, таке марне, нужденне створінне? або він — така нінащо непригожа посудина? За що ж його й родину його викинено в землю, що її не знали. **29** Ой земле, земле,

земле! слухай слово Господнє. **30** Так говорити Господь: Запиши сього чоловіка, як бездітного, як чоловіка нещасного через увесь вік його, бо ніхто з його роду не буде седіти на Давидовому престолі й в Йudeї царювати.

23 Горе пастирям, що занапашують і розгонять вівці отари моєї, говорити Господь. **2** Тим же то так говорити Господь, Бог Ізрайлів, до пастирів, що пасуть народ мій: Порозганяли ви й порозпуджували вівці мої й не наглядали за ними. Оце ж я скараю вас за ледачі ваші вчинки, говорити Господь. **3** І позбіраю останок отари моєї з усіх земель, куди повиганяв їх, та заверну їх на їх пасовища, і будуть там плодитись й намножуватись. **4** І поставлю над ними пастирів, що їх пасти муть, і вже не будуть лякатись та пудитись і ні одна з них не загубиться, — говорити Господь. **5** Ось, надходить час, говорити Господь, і збуджу Давидові праведного пагонця, що володіти ме, як царь, і мудрим робом ходити ме й чинити ме суд і справедливість на землі. **6** За днів його спасеться Юда, й жити ме безпеч Ізраїль, і ось ім'я його, яким його звати муть: Бог — оправдане наше. **7** Ось, надходить час, говорити Господь, що не казати муть більш: Так певно, як жив Господь, що вивів синів Ізрайлевих із Египту, а казати муть: **8** Так певно, як жив Господь, що вивів і привів рід дому Ізрайлевого з півночної землі й з усіх земель, куди їх був вигнав, і будуть жити в рідній країні. **9** Що до пророків: Роздирається серце мое в мені; тремтять усі кості мої; я — мов пяний, мов чоловік, що його подоліло вино, а се через Господа й задля съвятих слів його. **10** Земля бо повна перелюбників; земля плаче від прокляття; посохи степові пасовища; а задуми їх ледачі, й сила їх — у кривді. **11** Бо й пророк і съвященник лицемірні, ба й у домі мойму найшов я їх ледарство, говорити Господь. **12** Тим же то дорога їх буде їм, наче ожеледа в темряві: торкнись їх, а вони попадають; пошлю бо лихоліттє на їх, час кари їх, — говорити Господь. **13** В пророків Самарийських бачив я безум: проковували вони в ім'я Баалове, й звели з ума люд мій, Ізраїля. **14** У пророків же Ерусалимських бачу я страшні речі: жиуть вони перелюбно, блукують в неправді, і піддержують руки лиходіям, щоб ніхто не вертався з безбожності своєї. Вони мені такі, як Содома, а

осадники його — як Гоморра. **15** Тим же то говорить так Господь про ті пророки: Ось, я нагодую їх полином, а напою їх водою з жовчю, бо від пророків Ерусалимських розлилась безбожність по всій країні. **16** Ще так говорить Господь сил небесних: Не прислухайтесь словам тих пророків, що вам пророкують: вони зраджують вас, оповідають мрії серця свого, а не з уст Господніх. **17** Раз-у-раз говорять вони моїм зневажникам: Господь сказав: мир буде вам. А всякому, хто ходить в упрямості свого серця, провадять: Ніяке лихо не прийде на вас. **18** А хто ж стояв у раді Господній? Хто бачив його й чував слова його? Хто прислухався до його слова і дослухався? **19** Се надходить хуртовина гніву Господнього, буря грізни, і вдарить на голову безбожних. **20** І не відвернеться гнів Господень, покіль не довершить він і не спевнить задумів серця свого; свого часу буде вам се розумно й ясно. **21** Не послиав я тих пророків, а самі вони побігли; я не говорив їм, а вони пророкували. **22** Коли б вони стояли в моїй раді, та й ясували б людові мойму мої слова й з'упиняли б їх од ледачої дороги їх і від ледачих учинків їх. **23** Чи то ж я тілько зблизька Бог, говорити Господь, а не Бог і надалеки? **24** Хиба ж сковається людина в потайні місце, де б я її не бачив? говорити Господь. Чи ж не сповнюю я небо й землю? говорити Господь. **25** Я чув, що говорять пророки, та як вони в мое імя неправду пророкують. Вони говорять: Я бачив сон, я бачив сон! **26** Чи довго ж воно ще так буде в серці пророків, тих що пророкують лож, що пророкують оману свого серця? **27** Невже ж у них на умі, своїми снами довести мій народ до того, щоб забув мое імя, так як отці їх позабували мое імя задля Баала? **28** Пророк, що бачив сон, нехай же й оповідає його за сон, а в котрого мое слово, той нехай і переказує мое слово вірно. Хиба ж половина чисте зерно все одно? говорити Господь. **29** Хиба ж мое слово не похоже на огонь, — говорити Господь, — і не поможет молот, що розбиває скелю? **30** Тим же то встану я на пророки, — говорити Господь, — що один ув одного крадуть слово мое. **31** Ось, я — на пророки, говорити Господь, що крутять своїм язиком, а говорять: Він сказав. **32** Я на пророки ложних снів, говорити Господь, що росказують їх, і зводять з ума люд мій своїми бріхнями й оманою, — на тих, що я не послиав їх і не давав

їм наказу, ї що з їх нема ніякого хісна народові съому, говорити Господь. **33** Коли ж оце спитає тебе сей народ або пророк або съященник: Який тягар від Господа? то скажи їм: Ви той тягар, і я скину вас додолу, говорити Господь. **34** Коли ж пророк або съященник або хто з народу скаже: Вагота від Господа, то я скараю того чоловіка з домом його. **35** Ось як маєте одно одному й брат братові казати: „Що відказав Господь?” або: „Що говорити Господь?” **36** А того слова „вагота Господня” не споминайте ніколи; бо тягарем буде такому чоловікові слово його, бо се ви перекручуєте слова живого Бога, Господа сил небесних, Бога вашого. **37** Так треба говорити пророкові: Що відказав тобі Господь? або: Що говорив Господь? **38** Коли ж ви ще мовляти мете „вагота від Господа”, так ось як Господь говорити: Що ви мовляєте се слово вагота від Господа, хоч я послав сказати вам: не говоріть вагота від Господа, — **39** То ось я покидаю вас, як ваготу, й покину вас, а місто се, що наділив вам і отцям вашим, відкину від лица мого, **40** І положу на вас вічну наругу й повсячесний, незабутний сором.

24 Показав мені Господь: ось два кошики з смоквами (фігами), поставлені перед храмом Господнім — послі того, як Навуходонозор, царь Вавилонський, зайняв у полонь і повів з Ерусалиму у Вавилон Ехонію Йоакименка, царя Юдейського, й князів Юдейських із теслями і ковалями; **2** Один кошик був із смоквами добрими, які бувають фіги ранні, а другий кошик з фігами дуже недобрими, такими поганими, що й їсти неможна. **3** І сказав мені Господь: Що ти бачиш, Ереміє? Я відказав: Добрі смокви, дуже добрі, — й негодяці смокви, такі погані, що й їсти неможна. **4** І надійшло до мене слово Господнє, таке: **5** Так говорити Господь, Бог Ізраїля: Такими добрими, як сі смокви добрі, признаю я полонян Юдеїв, що послав їх із цього займища в землю Халдейську; **6** І спогляну на них ласкавим оком і верну їх у рідну країну, й збудую їх та й не розвалю, і понасаджу та й не викореню; **7** І дам їм серце, щоб мене взнали, що я Господь; і будуть вони моїми людьми, а я буду їх Богом; бо вони обернуться до мене всім серцем. **8** А про другі смокви, що їх годі їсти, бо вони негодяці, так говорити Господь: таким учиню Седекію, царя Юдейського, й його князів і останок осадників

Ерусалимських, що позоставались у краю, і тих, що живуть у Єгипті; **9** I подам їх на муку й утиск по всіх царствах на землі; на поругу й приповідку; на съміховище й проклятте у всіх займищах, куди їх виганяю. **10** I пошлю на їх меч, голоднечу й морову заразу, аж покіль їх вигублю з землі, що наділив їм і отцям їх.

25 Слово, що надійшло до Еремії про ввесь народ

Юдейський, в четвертому році Йоакимовому Йосієнковому, царя Юдейського, а се був перший рік Навуходонозорів, царя Вавилонського, — **2** Яке пророк Еремія проголосив до всіх людей Юдейських і до всіх осадників Ерусалимських, і сказав: **3** З тринайцятого року Йосіїного Амоненкового, царя Юдейського, та й по сей день — ось уже двайцять і три роки, — надійшло до мене слово Господне, ѿ я, невгаваючи, говорив його вам, — та ви не слухали. **4** Ще ж посилив Господь заздалегідь раз-пораз до вас слуги свої, пророки, та ви не слухали, аніже не нахиляли уха вашого, щоб слухати. **5** Вам казано: Вернітесь кожне з ледачої дороги своєї і від лихих учніків своїх, так жити мете в землі, що наділив Господь вам від віків та й до віків; **6** I не ходіть за другими богами, щоб їм служити й припадати перед ними, й не запалюйте гніву мого ділами рук ваших, а не буду посиляти на вас лихої години. **7** Ви ж не слухали мене, говорить Господь, приводячи мене до гніву ділами рук ваших, собі на лихо. **8** Тим же то так говорити Господь сил небесних: За те, що ви не слухали слів моїх, **9** Пошлю й зберу всі племена півночі, говорити Господь, а з ними посланця мого Навуходонозора, царя Вавилонського, й приведу їх на сю землю й на осадники її і на всі сусідні народи; і вигублю їх до нашаду, і зроблю їх страхом і съміховищем та вічною пустинею. **10** I придавлю між ними голос радощів і голос веселощів, съпіви молодому князеві й молодій княгині; замовкнуть журна, погасне съвітло в каганцях. **11** Уся ж земля ся зробиться пусткою й дивовижею, і служити муть сї народи цареві Вавилонському сімдесять років. **12** А як упливе сімдесять років, покараю царя Вавилонського й той народ, говорити Господь, за безбожність їх, і землю Халдейську, та й зроблю її вічною пустинею. **13** I спевню на тій землі

всї слова мої, що проти неї проголосив, — усе написане в сїй книзї, що пророкував Еремія про всі народи. **14** Бо їх підневолять многолюдні народи й царі великі; і oddам їм по ділам їх і по їх поступкам. **15** Так бо сказав мені Господь, Бог Ізрайлів: Возьми сього кубка з вином пересердя мого з руки моєї, і напій з його всі народи, що до них тебе посилаю. **16** I вип'ють вони, й будуть заточуватись, і стуманють на вид меча, що пошлю на них. **17** I взяв я кубка з руки Господньої та й напоїв із него всі народи, що до них посилив мене Господь: **18** Ерусалим і городи Юдині, царів їх і князів їх, щоб їх спустошити, й учинити страховищем, посьміхом і проклятtem, як оце воно вже тепер почалося сповнені, **19** Фараона, царя Єгипецького, з його слугами, з його князями й з усім людом його; **20** I ввесь мішаний народ, і всіх царів ув Уз-землі, ѿ усіх царів Філістийських, і Аскalon, і Газу, й Екрон і останки Азоту, **21** Едома і Моаба й потомство Аммонове, **22** Ще ж і всіх царів Тирських і усіх царів Сидонських, і царів у морських осадах по тім боці моря, **23** В Дедані, Темі й Бузі й усіх, що стрижуть волоссє на висках, **24** I царів Арабійських і царів у народів мішаних, що кочують у пустині. **25** Ще ж усіх царів Зимрійських і всіх царів Еламських і всіх царів Мидійських, **26** I всіх царів півночних, чи близько чи далеко вони живуть одні з одними, — і всі царства на землі, та й царь Сесахський (Вавилонський) випе послі них. **27** I скажи їм: Так говорити Господь Саваот, Бог Ізрайлів: Пийте й упійтесь, щоб аж вертали, та падайте, не вставайте вже од меча, що пошлю на вас. **28** Коли ж затинати муться брати кубка з твоїх рук, щоб випити, то скажи їм: Так говорити Господь сил небесних: й нехотячи будете пити! **29** Ось бо, я починаю насилати лиху годину на се місто, що на йому наречено мое імя, а ви б то зостались не покарані? Ні!, кара не міне вас; бо направляю меча проти всіх живущих на землі, говорити Господь Саваот. **30** Тим то вискажи їм всі слова сї й скажи: Господь загрімить з висоти й з пробутку съвятості своєї дастъ голос свій почуті; страшно загремить він на оселю свою; наче ті, що в тискарні грана топчути, закричить він на всіх живущих на землі. **31** Гук воєнний понесеться до кінців землі, бо Господь буде розправлятись із народами, буде судитись із усяким тілом, і

подасть безбожних під меч, говорити Господь. **32** Так бо говорити Господь Саваофт: Злидні пійдуть від народу до народу, й велика буря здійметься з найдальших окраїн землі. **33** І будуть того часу побиті Господом від краю до краю землі; не будуть по них плакати, не будуть іх збирати ані ховати, — гноем лежати муть верх землі. **34** Ридайте, пастирі, голосите й посипайте голови порохом, ви значнійші в отарі; прийшла бо ваша година, щоб вас поколено й порозпуджувано, й попадаєте, як дорога посудина. **35** І не буде втечища пастирям ані притулку переднім ув отарі. **36** Ось-ось почується жалібний клик пастирів і плач між передовими в отарі, спустошить бо Господь їх пасовище, **37** І спустошить палкий гнів Господень затишні оселі в них. **38** Він, мов той лев, покинув свій пробуток, і земля їх обернулась у безлюддє від лютості пустошника й від палкого гніву його.

26 У початку царювання Йоакимового Йосієнка, царя Юдейського, надійшло таке слово від Господа: **2** Так говорити Господь: Стань на подвіррі в дому Господньому та промов до всіх горожан, що приходять на прощу з усіх міст Юдиних до Господнього дому, всі слова, що заповім тобі казати їм; ні слова не уйми. **3** Може послухають, і зверне кожен з ледачої стежки своєї, а тоді я відміню те лихо, що задумав був послати на їх за їх ледачі вчинки. **4** І говори до них ось як: Так каже Господь: Коли не послухаєте мене, щоб ходити в моїму законі, що я дав вам, **5** Щоб слухати слів рабів моїх, пророків, що невгавно до вас посилаю та й посилаю, дарма що ви не слухаєте їх, **6** То я з сим домом зроблю те, що з Силомом, а місто се подам на прокляття всім народам на землі. **7** Священники й пророки й ввесь люд чули, як Еремія говорив сі слова в Господньому дому. **8** І скоро скінчив Еремія говорити все те, що Господь заповідав йому говорити всім людям, — ухопили його священники й пророки й ввесь люд кричучи: Смерть йому, смерть! **9** На що ти пророкуеш в ім'я Господнє й говориш: Станеться з сим домом те, що з Силомом, а город сей спустіє, зbezлюддє? І встав увесь люд у домі Господньому на Еремію. **10** Дочувши ж про се князі Юдині, поприходили з царської палати до дому Господнього та й посідали коло ввіходу в нові

ворота дому Господнього. **11** Тоді священники й пророки промовили так до князів і до всього люду: Чоловікові сьому належиться присуд на смерть, бо він пророкує проти цього міста, — як се ви самі чули своїми ушами! **12** Еремія ж сказав до всіх князів і до всього народу так: Мене Господь послав пророкувати проти цього дому й проти цього міста ті слова, що ви чули; **13** Тим же то навправте ви ваші путі й вчинки ваші, й послухайте голосу Господнього, Бога вашого, а Господь відмінить те лиxo, що виповів на вас. **14** Що ж до мене, так се — я в руках у вас; чиніть ізо мною, що в очах ваших добре й справедливе; **15** Тілько затямте собі добре, що як мене вбєте, так безвинню кров наведете на себе й на сей город і на осадників його; бо Господь послав мене справді сказати усі ці слова в уші ваші. **16** Тоді сказали князі й ввесь люд до священників і пророків: Чоловіка цього ніяк засуджувати на смерть, бо промовляв до нас в ім'я Господа, Бога нашого. **17** Та й деякі з значніх людей в землі виступили й промовили до збору народного: **18** Михей з Мораству пророкував за царя Юдейського Езекії та й промовив був до всього люду Юдейського: Так говорити Господь сил небесних: Сион орати муть, як ниву, а Ерусалим обернеться в купу розвалин, гора ж храму цього заросте лісом. **19** Хиба ж його вбив за се Езекія, царь Юдейський, та ввесь Юда? Чи ж не збоялись вони Господа та не благали помилування у Господа, так що Господь одмінив те лиxo, яким загрозив їм? а ми мали б накликати велике лиxo на душі наші? **20** Пророкував ще й другий в ім'я Господнє, Урія Шемайенко з Кирят-Яруму, а пророкував проти цього городу й проти сієї країни як раз тими словами що й Еремія. **21** Як же почув його слова царь Йоаким із усіма вельможами й князями своїми, то й наставав царь на його життє. Перечувши ж про се Урія, злякався, втік і склонився в Египет. **22** Та царь Йоаким послав людей і в Египет: Елнатана Ахборенка й інших із ним. **23** І взяли вони Урія з Египту та й привели до царя Йоакима, а той велів стяти його мечем та кинути трупа його на кладовищі для простих людей. — **24** Однак Ахикам Сафаненко заступився за Еремію, що не видано його людові на смерть.

27 У початку царювання Седекіїного Йосієнкового, царя Юдейського, надійшло таке слово до Еремії від Господа: **2** Так говорить до мене Господь: Зроби собі повороз і ярмо, та й наложи собі на шию: **3** І пошли такі ж самі цареві Ідумейському й цареві Моабійському й цареві Аммонійському й цареві Тирському й цареві Сидонському через посли, що поприходили до Седекії, царя Юдейського, в Ерусалими. **4** І накажи їм промовити володарям їх ось що: Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля: Ось як скажіть володарям вашим: **5** Я сотворив землю, людей і звірину по цілій землі великою моєю силою й простягнутою рукою, та й oddаю її, кому схочу, **6** Нині ж даю всі ці займища на поталу слузі майму Навуходонозорові, цареві Вавилонському, ба й звірре польове даю йому на його послугу. **7** Та й усі народи будуть служити йому й синові його й синові сина його, докіль прийде година (кари) й на його землю й на його самого; й служити муть йому народи многі й царі великі. **8** І коли який нарід або царство не схоче служити йому, Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й не підхилить своєї шиї під ярмо царя Вавилонського, — так я скараю нарід той мечем і голоднечею й моровою заразою, говорити Господь, аж покіль їх не вигублю його рукою. **9** Тим то не слухайте ваших пророків, ні ваших віщунів, ні ваших сноводів, ні знахорів, ні звіздарів, що вас впевняють, кажучи: Не будете служити цареві Вавилонському. **10** Бо вони пророкують вам неправду, а тим вони хиба повиганяють вас із вашої землі, та й я повикидаю вас і ви погибнете. **11** Той же люд, що підклонить шию свою в ярмо цареві Вавилонському й що йому служити ме, того зоставлю в супокою на його землі, говорити Господь, щоб її порав і на ній жив. **12** Та й Седекії, цареві Юдейському, говорити я всі отті слова: Подайте шиї ваші в ярмо цареві Вавилонському та й служіть йому його народові, так будете живі. **13** Про що гинути тобі самому й людові твому од меча, голоднечі й пошесті, як се грозив Господь тим народам, що не схотять служити цареві Вавилонському? **14** Не вважайте на слова тих пророків, що вам договорюють: Не будете служити цареві Вавилонському: вони бо вам неправду пророкують. **15** Не посылав бо

я їх, говорити Господь, і вони вам пророкують неправду в ім'я моє, щоб я вас попроганяв та щоб ви попропадали, — ви з вашими пророками, що вам пророкували. **16** Та й до съященників і до всього люду съого промовляв я: Так говорить Господь: Не слухайте слів ваших пророків, що пророкують вам і говорять: Ось незабаром верне посуд дому Господнього з Вавилону! бо неправду вони пророкують вам. **17** Не слухайте їх, служіть цареві Вавилонському, то й живими зостанетесь; про що доводити се місто до спустошення? **18** Коли ж вони пророки, й коли в їх є слово Господнє, так нехай би вони благали Господа Саваота, щоб той посуд, що зостається ще в дому Господньому й у палацах у царя Юдейського і в Ерусалимі, не перевезено в Вавилон. **19** Так бо говорити Господь сил небесних про стовпи й про мідяне море й про підніжки та про останок посуду, що лишився ще в съому городі, **20** Шо не позабірав Навуходонозор, царь Вавилонський, як одвів Ехоню Йоакименка, царя Юдейського, з Ерусалиму в Вавилон з усіма значніми в Юдеї і в Ерусалимі. **21** Так говорити Господь Саваот, Бог Ізраїля, про посуд, осталий в дому Господньому й у палаці царя Юдейського в Ерусалимі: **22** У Вавилон вивезуть його, й буде він там до того часу, коли я звідаюсь до них, говорити Господь і виведу їх, та й знов приведу на се місце.

28 У тому ж році, — на початку царювання Седекіїного, царя Юдейського, — у четвертому році, в пятым місяці, промовив до мене пророк Ананія Азуренко з Габану, в дому Господньому при съященниках й при всіх людях: **2** Так говорити Господь воїнства небесного, Бог Ізраїля: Розірву ярмо царя Вавилонського; **3** Через два роки верну в се місце ввесь посуд дому Господнього, що позабірав Навуходонозор, царь Вавилонський із съого місця і переніс у Вавилон. **4** Та й Ехоню Йоакименка, царя Юдейського, й усіх полонян Юдеїв, що позаймано в Вавилон, заверну в се місце, говорити Господь; бо розірву ярмо царя Вавилонського. **5** І промовив пророк Еремія до пророка Ананії при съященниках і при всіх людях, що стояли в храму Господньому, — **6** І сказав пророк Еремія: Нехай так станеться, нехай так учинить Господь і справдить слова твої, що прорек еси, й верне в се місце посуд дому Господнього

й усіх полонян з Вавилону! 7 Однакже вислухай іще се слово, що я виречу при тобі й при всіх людях: 8 Ти пророки, що виступали перше мене й перше тебе з давніх давен, пророкували многим землям і великим царствам війну, нещастє і пошестє. 9 Однакож признавано тілько такого за пророка, посланого справді від Бога, коли слово того пророка справджувалось. 10 Тоді зняв пророк Ананія деревяне ярмо з Ереміїної ший та й поломив його; 11 І промовив Ананія при всіх людях сі слова: Так говорить Господь: От як розірву за два роки ярмо Навуходонозорове, царя Вавилонського на шиях у всіх народів! І пішов Еремія своєю дорогою. 12 Та надійшло слово Господнє до Еремії послі того, як пророк Ананія поломив деревяне ярмо з ший в Еремії, таке: 13 Іди й скажи Ананії: Так говорить Господь: Ти поломав ярмо деревяне, а замість його зробиш (наведеш) ярмо залізне. 14 Так бо говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Я наложу залізне ярмо на ший всім сим народам, щоб служили Навуходонозорові, цареві Вавилонському, та й служити муть йому, я бо й звірре польове передав йому. 15 І промовив пророк Еремія до пророка Ананії: Слухай лишењь, Ананіє: Господь не послав тебе, як приводиш сей нарід до віри в неправду. 16 Тим же то говорить Господь: Ось, я викину тебе з землі; ще в сьому році вмреш, бо говорив еси на перекір Господеві. 17 І вмер пророк Ананія в тому році, в сьому місяці.

29 А се слова того письма, яке послав був пророк Еремія з Ерусалиму до останку найзначніших між полонянами й до съященників й пророків та до всього люду, що їх перевів Навуходонозор, царь Вавилонський, із Ерусалиму в Вавилон, — 2 Після того, як пішли туди з Ерусалиму царь Ехонія й цариця й скопці, князі Юдейські й Ерусалимські, та теслі й ковалі, — 3 А послав через Елеасу Сафаненка та Гемарію Хелкіненка, що їх Седекія, царь Юдейський, посылав до Навуходонозора, царя Вавилонського: 4 Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля, до всіх полонян, що їх повиводив із Ерусалиму в Вавилон: 5 Будуйте domi та й живіть у них; насаджуйте сади та й поживайте їх плоди; 6 Беріте жени й появлюйте синів та дочок; та й

синам вашим беріть жени, а дочки ваші оддавайте заміж, щоб роджали сини й дочки, щоб вас там намножувалось, а не меншало; 7 Дбайте про добро того міста, куди я вас позасилав, і молітесь за його Господеві, бо його гаразд — і ваш гаразд. 8 Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Не давайте себе ошуковати вашим пророкам, що між вами, та вашим віщунам, і не діймайте віри снам, що вам сняться; 9 Неправду пророкують вони вам в ім'я мое; не посылав я іх, — говорити Господь. 10 Так бо говорить Господь: Аж як упливе вам повних сімдесят років у Вавилоні, аж тоді я навідаюсь до вас і справджу мое прихильне про вас слово, завернути вас у се місце. 11 Бо тілько я самий знаю задуми мої про вас, говорити Господь, — задуми на добро, а не на лихо, щоб забезпечити вам будущину й надію. 12 Ви покликнете до мене, й вернетесь; помолитесь, і я почую вас; 13 І шукати мете мене та й знайдете, як тілько шукати мете мене всім серцем вашим. 14 І я дам вам ізнайти мене, говорити Господь, і поверну вас із неволі й позбірою вас із усіх народів і з усіх місць, куди вас був повиганяв, говорити Господь, приведу вас назад у те місце, звідки вас вивів. 15 Ви кажете: Господь збудив нам пророків й в Вавилоні. 16 Ось же як Господь говорити найперш про царя, що седить на Давидовому престолі, й про всі люде, що живуть у сьому городі, — про ваше братте, що не позаймано в полонь, — 17 Так говорити Господь Саваот: Се я наведу на них меча, голоднечу й помір, і зроблю їх такими, як та кисла смоква, така погана, що неможна їсти, 18 І гонити му за ними з мечем, голоднечею й мором, і подам їх у зневагу всім царствам на землі, в прокляттє й дивовижу, в посьміх і поругу між усіма народами, куди їх повиганяю, — 19 За те, що вони слів моїх не слухали, говорити Господь, із якими я заздалегідь раз-пораз посылав рабів моїх, пророків, а вони не слухали, говорити Господь. 20 А тепер ви, всі полоняне, що я позасилав вас із Ерусалиму в Вавилон, почуйте слово Господнє: 21 Так говорити Господь сил небесних, Бог Ізраїля, про Ахава Колієнка й про Седекію Маасеєнка, що пророкують вам лож в ім'я мое: Я подам їх на поталу Навуходонозорові, цареві Вавилонському, а сей зробить їм смерть перед очима в вас. 22 І ввійде по них звичай у всіх полонян Юдейських у Вавилоні, ось як проклинати: Нехай

тобі Господь так зробить, як Седекії Ахавові, що іх Навуходонозор, царь Вавилонський, на огні пожарив! 23 За те, що в Ізраїлі бесчесть коїли: перелюбкували з женами близніх своїх та в мое ім'я говорили лож, що я не заповідав їм. Я знаю про се, сам я тому съвдок, — говорити Господь. 24 До Шемайї ж Нехеламія промов: 25 Так говорити Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: За те, що посилаєши від свого імення письма до всього люду в Ерусалимі й до съвященника Софонії Маасеєнка, та й до всіх съвященників, і писав: 26 Господь поставив тебе намість съвященника Йодая, щоб ти в Господньому дому наглядав за кожним несамовитим та віщуючим, і щоб такого саджав у темницю та в колоду; 27 Чом же ти не заборониш Еремії з Анатоту пророкувати в вас? 28 Він же бо прислав і до нас у Вавилон сказати: Неволя ще довго протягнеться: будуйте собі домівки та й живіть у них, насаджуйте сади та й споживайте плод їх. 29 Съвященник Софоній прочитав се письмо перед пророком Еремієм. 30 І надійшло слово Господне до Еремії, таке: 31 Пошли до всіх полонян сказати: Так говорити Господь про Шемайю Нехеламія: За се, що Шемайя пророкує в вас, я же не посилає його, й він вас туманить пустою надією, — 32 За те, — говорити Господь — покараю я Шемайю Нехеламія й його потомків; не мати ме він такого потомка, щоб жив серед люду сього, та й не діжде бачити добра, що я вчиню людові моїму, говорити Господь, бо він говорив на перекіп Господеві.

30 Слово, що надійшло до Еремії від Господа: 2 Так говорити Господь, Бог Ізрайлів: Постисуй собі в книзії всі слова, які я казав тобі: 3 Ось бо надходить час, говорити Господь, що заверну з неволі народ мій, Ізраїля й Юду, говорити Господь, і приведу їх назад у землю, що наділив їх отцями, і посядуть її. 4 Се ж ті слова, що сказав Господь про Ізраїля й Юду. 5 Сказав же так Господь: Чути голос метушні і страху, а не миру. 6 Поспитайте й міркуйте: чи мужчина роджає? А чом же бачу в усіх мужів руки на череслах, мов у породілі, а всі поблідли на лиці? 7 Ой горе! страшний той день, не було такого; нещасний час для Якова, але йому прийде рятунок. 8 Того бо часу, говорити Господь сил небесних, поламлю ярмо на ший

його й порозриваю повороззе його, й не буде він уже чужинцям служити; 9 Ні, служити муть вони Господеві, своїму Богові, та своїму цареві Давидові, що (з його роду) розбуджу ім. 10 Тим же то не лякайся, мій рабе, Якове, говорити Господь, і не страхайся, Ізраїлю: вирятую бо тебе здалекої землі і потомків твоїх з краю неволі; і вернетесь Яков додому, та й жити ме в супокої і безпечен, і ніхто не буде лякати його. 11 Я бо з тобою, говорити Господь, щоб тебе рятувати: Я вигублю всі народи, що проміж ними тебе розкинув, а тебе не вигублю; буду карати тебе, але помірно, некараним же не заставлю тебе. 12 Так бо говорити Господь: Рана твоя невилічима; синці твої болючі; 13 Ніхто не журиться твоєю справою, щоб перевязати рану твою; ліку на вигоєнне нема тобі; 14 Усі, кого ти приятельом собі вважав, забули на тебе, й не питают про тебе; бо я побив тебе ударами неприязними, жорстокою карою за многі провини твої за безліч гріхів твоїх. 15 Чого ж кричиш, що ти поранений, що біль твій тяжкий? Се ж за многі провини твої, за безліч гріхів твоїх я вчинив тобі тее. 16 Та всі, що тебе жеруть, будуть пожерти; всі вороги твої пійдуть у неволю; ті що тебе пустошили, будуть спутошенні, і всі, що тебе гарбали, будуть загарбані. 17 Я перевяжу рани твої та й вигою й знаки по них, говорити Господь. Тебе звали одкіненим, говорили: Ось Сион, що про його ніхто й не питает! 18 Так Господь ось як говорити: Ось, я заверну з полону шатра (родини) Яковові та й змілосердјуся над господами його, й побудуєсь наново місто на узгіррю своїму, та й храм построїться по давному. 19 І понесеться з них подяка й лунати муть веселощі; й буду намножувати їх, а не поменшувати, й доведу їх до честі, й не дам їх зневажати. 20 С ини Яковові будуть у мене такими, як перше, й громада його стояти ме передо мною твердо; усіх же гонителів його буду карати. 21 І вийде гетьман його з него самого, й володарь його народиться зпосеред него; й я пригорну його, й він приступить до мене; бо й хто ж би зважився сам приступити до мене? говорити Господь. 22 І будете ви моїм народом, а я буду вашим Богом. 23 Ось, гнів Господень зривається хуртовиною, буря грізна; вона спадає на голову безбожних! 24 Не відвернетесь палкий гнів Господень, аж докіль

не докаже й не спевнить задумів серця свого.
Зрозумієте се в днях послідних.

31 Того часу, говорить Господь, буду я Богом
усім родам Ізрайлевим, а вони будуть моїм
народом. **2** Так бо говорить Господь: Нарід, що
уйшов від меча, знайшов милосерде в пустині;
ійду дати супокій Ізрайлеві. **3** Здавна явився мені
Господь, і сказав: віковічною любовю полюбив я
тебе, тим і розпростер над тобою ласку мою. **4** Та й
тепер відновлю тебе, і станеш обновлена, ти, дівице
Ізрайлева; знов будеш красуватись з бубнами
твоїми, виступаючи в веселому хороводі; **5** Знов
онасаджуєш виноградники по Самарийських
узгір'ях; виноградарі, що будуть їх насаджувати,
будуть самі й користуватись ними. **6** I прийде
день, коли сторожі покликати муть по горах
Ефраїмових: Уставайте, пійдемо на Сион, до
Господа, Бога нашого! **7** Так бо говорить Господь:
Виспівуйте, радісно про Якова, викликайте перед
головою народів; хваліте голосно й промовляйте:
Спасай, Господи, нарід твій, останок Ізраїля! **8**
Ось, я приведу їх із північної землі й позираю
з усіх країн земних, — сліпий і кривий, вагітна
й породіля разом із ними, — велика громада
вернеться сюди. **9** З плачем ійшли вони, а я
поведу їх у радощах; вести му поблизу потоків
по рівній дорозі; на ній вони не спотикнутуться;
бо я — отцем Ізраїлеві, а Ефраїм — первенець
мій. **10** Почуйте, народи, слово Господнє, й вістіть
його островам далеким, і кажіть: Той, що розсіяв
Ізраїля, той і збірає його, та й стерегти ме його, як
пастир стадо своє. **11** Викупить бо Господь Якова
й вибавить його з руки в того, що був дужший
од него. **12** I прийдуть й будуть веселитись на
горах Сионових, і збігатись на дари Господні, на
пшеницю, вино й олію, до ягнят і волів, і душа їх
буде, мов добре напоєний водою сад, і не будуть
дознавати спраги. **13** Тоді дівиця веселити меться
в хороводі, а з нею й молодики й діди, й поверну
печаль їх у радощі, й втішу й звеселю їх по їх тузі.
14 I нагодую душі съященників товщею, а люд
мій засититься добром моїм, говорить Господь.
15 Ще ж так говорить Господь: Чути голосінне
аж у Рамі, наріканне й риданнє; Рахиль плаче
по своїх дітях і не хоче розважитись, бо їх уже
нема. **16** От же так говорить Господь: Перестань

плакати-голосити, й нехай очі твої не проливають
сльоз, е бо плата за труд твій, говорить Господь:
вернуться вони з землі ворожої. **17** Є ще надія
на твою будущину, говорить Господь: діти твої
вернуться додому в границі свої. **18** Чув я плач
Ефраїма: Скарав єси мене, — я скараний, мов
той бик неосвоєний; верни мене, й вернуся, ти
бо Господь, Бог мій. **19** Коли ти навертав мене,
то я каявся; коли врозумляв мене, — я бився
по стегнах; я соромився і стидахся, бо двигав
безчесть молодошів моїх. **20** Чи не дорогий ж в
мене син Ефраїм? чи не люба він дитина в мене?
Скілько бо раз заговорю про його, все я любо
згадую його; мое вінту розворується над ним;
змилосерджує над ним, говорить Господь. **21**
Постав собі дорожковази, повкопуй стовпли, оберни
серце твое на дорогу, що нею ходила; вертай, діво
Ізрайлева, вертайся в сі городи твої. **22** Докіль
тобі блукати, ти, зрадлива дочко? Ось, Господь
створив щось нове на землі: жінщина обгорне
мужа. **23** Так говорить Господь сил небесних, Бог
Ізрайлів: Наперед уже, як завертати му полонян,
будуть говорити в землі Юдиній й по його містах
такі слова: Благослови тебе, Господи, пробутку
справедливості, горо съята! **24** I оселиться на
ній Юда вкупі з усіма містами своїми, хлібороби
й чабани. **25** Напою бо душу багнущу, й кожну
голодуючу душу нагодую. **26** В тім я прокинувся
і подивився, і сон мій був такий солодкий. **27**
Ось надходить час, говорить Господь — що засю
дом Ізраїля і дом Юди насіннєм людським і
насіннєм скота. **28** I як пильно я назирав їх, щоб
викоренити й збурити, вигубити й повалити
та притискати, — так назирати му їх, щоб їх
одбудовати й онасаджати, говорить Господь. **29** У
ті часи не будуть уже докоряті: Отці їли скислий
виноград, а в синів на зубах оскома, **30** Ні, кожне
вмірати буде за свій власний переступ, та хто
їв скислий виноград, у того й оскома на зубах
буде. **31** Ось, надходить час, — говорить Господь,
що вчиню нову вмову з домом Ізрайлевим і з
домом Юдиним, **32** Не такий завіт, який я з їх
отцями вчинив, коли взяв був їх за руку, щоб
вивести з Єгипту; той завіт вони поламали, хоч
я все зоставався їм вірним, говорить Господь. **33**
Ні, ось який завіт учиню я в той час з домом
Ізрайлевим, говорить Господь: вложу закон мій у

внутро їм, і напишу його на серці їх, і буду Богом їх, а вони будуть людьми моїми. 34 Потім уже не будуть навчати одно одного, чи брат брата й казати: Познайте Господа; самі бо знати муть мене від найменшого до найбільшого, говорить Господь, бо я прошу провини їх і не згадувати му вже гріхів їх. 35 Так говорить Господь, той що дав сонце, щоб съвітило в день, і впорядкував місяця й зорі, щоб съвітили в ночі, — той що зворуше море, що воно аж реве філями своїми, — Господь небесних сил імя його: — 36 Як порядок сей передо мною перестане, говорить Господь, то й потомки Ізраїля перестануть бути моїм народом. 37 Так говорить Господь: Коли можна виміряти небо вгорі, або вислідити основи земні внизу, то й я одкіну усе потомство Ізраїля за все те, що вони чинили, говорить Господь. 38 Ось, надходить час, говорить Господь, що одбудують ізнов город на славу Господеві від башти Анамеїльової до углових воріт, 39 І простягнуть землемірського шнура далій до узгір'я Гаріб, і обійтуть ним Гоат. 40 І вся долина трупова й попелева й всі поля до Кедрон-потока, до угла кінської брами 'д сходові сонця, будуть съяті Господеві. Не буде він розвалений й не розпадеться по віки.

32 Слово, що надійшло до Еремії від Господа в десятому році Седекійному, царя Юдейського, — се був вісімнайцятий рік Навуходонозорів. 2 Тоді військо царя Вавилонського, облягало Ерусалим, а пророк Еремія седів запертий в сторожовому дворі коло палати царя Юдейського. 3 А посадив його туди Седекія, царь Юдейський, докоряючи йому: На що пророкуеш та говориш: таккаже Господь: ось, я отдаю се місто на поталу цареві Вавилонському, й він звоює його; 4 Та й Седекія, царь Юдейський, не уйде рук у Халдеїв, а буде певно подан цареві Вавилонському на поталу, й розмовляти ме з ним устами до уст, і очі його будуть глядіти в очі йому; 5 І поведе він Седекію в Вавилон, і пробувати ме він там, аж докіль не навідаюсь до його, говорить Господь; і як будете воювати з Халдеями, не пощастиль вам. — 6 І сказав Еремія: Таке слово Господнє надійшло до мене: 7 Ось, ійде до тебе Анамеїл Саллуменко, син дядька твого, сказати тобі: Купи мое поле в Анатоті, бо по праву родинньому тобі можна

купити його. 8 І прийшов мій небіж Анамеїл, по слову Господньому, до мене у сторожовий двір, та й каже мені: Купи мое поле в Анатоті, що в землі Беняминовій, бо за тобою й право наслідне і право викупу; — купи його собі. Тоді я зрозумів, що се справді було слово Господнє. 9 І купив я поле в Анамеїла, сина дядька моого, й одважив йому сімнайцять срібних секлів. 10 Тоді списав я купну вгоду, приложив печать, покликав на те съвідків та й одважив гроши на вазі. 11 І взяв я купну запись запечатану, після закону й устави, і запись відкриту, 12 Та й передав тую купну запись Барухові Нирієнкові Маассеенкові перед моїм родичем Анамеїлом і при съвідках, що підписали тую купну запись, при всіх Юдеях, що седіли в сторожовому дворі, 13 І наказав Барухові прилюдно: 14 Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Возьми сї записі, сю запечатану купну запись і сю відкриту купну запись, та й зложи в глиняну посудину, щоб вони там могли передержатись довгий час. 15 Так бо говорить Господь Саваот, Бог Ізрайлів: Будуть колись ізнов купуватись доми й поля й виноградники в сїй землі. 16 І, передавши Барухові Нирієнкові, купну запись, помоливсь я так до Господа: 17 Ой Господи Боже! Ти соторив небо й землю великою силою твоєю й простягнутою рукою твоєю: в тебе нема нічого неможливого; 18 Ти подаєш милость тисячам і відплачуєш батьківські гріхи в нутро дітят по них; Ти, Боже великий і могучий, що ймя тобі Господь сил небесних. 19 Великий ти в замірах і потужний в ділах; твої очі бачні на всі стежки в людських дітей, щоб платити кожному по його ходах і по плодах учинків його; 20 Ти, що творив знамення й чудеса потужною рукою й чудеса в Египті, та й по сей деньтвориш ув Ізраїлі і на всіх людях, й прославив свое імя по сей день; 21 Ти вивів людей твоїх, Ізраїля, з землі Египецької при знаменах й чудесах, потужною рукою й простягнутою правицею і при страсі великім, 22 І дав їм сю землю, що її дати клявся батькам їх, — землю, текущу молоком і медом! 23 Вони ввійшли й взяли її в державу, та не слухали заповідей твоїх, і не ходили робом законів твоїх, не чинили того, що їм заповідав еси, і за те ти вдарив їх усім лихоліттем сим. 24 Ось, облогові вали сягають аж до городу, щоб звоювати його;

ось, притиснене мечем, голоднечею й моровою пошестю, подається місто в руки Халдеям, що його облягли; те, що ти говорив, те й спевнюються, як ти сам бачиш. **25** А ти, Господи Боже, сказав мені: Купи собі поле за гроші та возьми съвідків, тим часом як місто попадається в руки Халдеям! **26** I надійшло слово Господне до Еремії таке: **27** Ось, я — Господь, Бог усякого тіла, то ж у мене та було б що неможливе? **28** Тим же то так говорити Господь: От, я оддаю се місто Халдеям на поталу й в руки Навуходонозорові, цареві Вавилонському, й він звоює його, **29** I Халдей, що облягають його, вломляться й запалять місто й спалять його й доми, що на їх кришах приношено кадило Баалові та приносили ливні жертви чужим богам, щоб доводити мене до гніву. **30** Бо сини Ізраїля та сини Юдині вже змолоду тілько зло чинили перед очима в мене; сини Ізраїля хиба тілько що гнівили мене виробами рук своїх, говорити Господь. **31** Хиба тілько на гнів мені та на досаду мою стояло се місто з того часу, як його збудовано, та й по сей день, щоб я відкинув його од лиця мого **32** За все ледарство синів Ізрайлевих і синів Юдиних, що вони в гнів мені коїли, — вони, царі їх, князі їх, съвященники їх і пророки їх, і громадські мужі Ізраїлські й осадники Ерусалимські. **33** Обернулись вони плечима до мене, а не лицем, та хоч я учив їх, учив від дос্যвітків, то вони не хотіли науки приймати. **34** Ба й у храму, що його названо моїм ім'ям, поставили вони гидоти свої і споганили його. **35** Вони позаводили висоти Баалові в долині синів Енномових, щоб переводити через огонь сини свої й дочки свої в честь Молохові, чого я не приказував їм, та що мені й на думку не приходило, щоб вони коїли таку гидоту та Юду до гріха приводили. **36** А все ж таки нині, так говорити Господь, Бог Ізраїля, про се місто, що ви про його провадите: Мечем і голоднечею й моровою пошестю оддається се місто на поталу цареві Вавилонському, — **37** Ось, я позбіраю їх знов із усіх земель, куди їх повиганяв у мойму гніву й палкій ярості моїй і великій досаді та й верну на се місце, і дам їм жити в безпеці. **38** Тоді будуть вони моїм народом, я ж буду їх Богом. **39** I дам їм одно серце й одну путь, щоб вони по всякий час боялисі мене на добро їм самим і на добро їх дітям по них. **40** I вчиню з ними вічний завіт,

що не одвернусь од них із моїми добродійствами, й дам їм у серце страх передо мною, щоб не відвертались від мене. **41** I буду втішатись ними, даючи їм добродійства, й насаджу їх у сїй землї широ, від усього серця й від усієї душі моєї. **42** Так бо говорити Господь: Як послав я на сей народ усе тяжке лихолітте, так посилати му їм усі блага, що їм обітували. **43** I куповати муть ізнов поле в сїй землї, що про неї кажете: Се пустиня без людей і без скота; вона подана Халдеям на поталу; **44** I куповати муть поля за гроші, й записувати їх у книги, й печатати й приберати съвідків — у землї Беняминовій і в околицях Ерусалимських, і по містах Юдиних, і по містах нагірніх і по містах подільських і по городах полуденних; бо я заверну їх назад із полону, говорити Господь.

33 I надійшло знов слово Господнє до Еремії, як іще його держано в сторожовому дворі: **2** Так говорити Господь, — той, що створив землю, — Господь, що впорядив і утверджив її, — Господь імя йому: **3** Покликни до мене, й я обізвуся, та й обявлю тобі велике й неописане, чого досі не знев еси. **4** Бо так говорити Господь, Бог Ізрайлів, про будинки в городі сьому та про палати в царів Юдейських, що їх розбурюють собі на вали до бою. **5** Ті, що поприходили воювати з Халдеями, — хиба на те, щоб наповнити доми трупами тих, що я їх повбиваю в гніву мойму та в досаді моїй, і за все їх ледарство закрив лице мое від города сього, **6** Ось, я приложу їм плястир та цілющі масти, і повигою їх, і дам їм повний мир та й покажу вірність мою, **7** I верну полонян Юдиних і полонян Ізрайлевих, і владжу їх так, як було давно. **8** I очищу їх од усієї неправедності їх, яку вони коїли передо мною, одпавши від мене. **9** I буде мені Ерусалим ім'ям радості, похвалою й величчю в усіх народів на землї, як почують про всі блага, які я подам йому, та здивуються й затремтять перед усіма тими добродійствами й тим щастем, яким їх наділю. **10** Так говорити Господь: На тому займиші, що про його мовляєте: Спустошене воно, нї людини, нї скотини, — по городах Юдиних та по улицях Ерусалимських, що запустіли, стали без людей, без осадників і без скоту, — **11** Буде знов чути радісний і веселій гомін, съпіви молодому князеві й молодій княгині, голоси мовляючих: Хваліте

Господа Саваота, благий бо Господь і віковічна ласка його, та голос приносячих жертви подячні в дому Господньому; бо я приверну полонян сієї землі до давного стану, говорить Господь. **12** Так говорить Господь Саваот: На сьому місці, що запустіло та без людини, без скотини, й по всіх містах його постануть знов шатра пастухів, що стерегти муть череди свої. **13** По городах нагірних і по городах подолянських і по городах полуденніх, і в землі Беняминовій і в околицях Ерусалимських, і по містах Юдиних переходити муть ізнов вівці попід руку перелітчуючого, говорить Господь. **14** Ось, настане час, говорить Господь, що спевню тую прихильну обітницю, що дав про дом Ізраїля і про дом Юдин: **15** Тих днів і того часу зрошу з Давида пагонця праведного, — сей чинити ме суд і справедливість на землі. **16** В ті часи буде Юда спасен і Ерусалим жити ме в безпеці, і дадуть ім'я йому „Господь — оправданнє наше!“ **17** Так бо говорить Господь: Не переведеться у Давида муж (наслідник), що седіти має на престолі дому Ізрайлевого, **18** Та й у съященників і в левітів не переведеться муж, що стояти має передо мною, та приносити повсячасно всепалення, пускати димом приноси й порати жертву колену. **19** І надійшло до Еремії слово Господнє таке: **20** Так говорить Господь: Як не можете зрушити мій заповіт про день і мій заповіт про ніч, щоб день і ніч не приходили свого часу, **21** Так не можна розірвати й мій заповіт (умову) з рабом моїм Давидом, щоб не було в його наслідника на престолі його, або з съященниками та левітами, слугами моїми. **22** Як нема ліку войнству небесному й нема міри піску морському, так намножу потомків слуги моого Давида й левітів, що мені служити мають. **23** І надійшло до Еремії слово Господнє таке: **24** Чи ти не чуєш, що ті люди говорять: Та ж ті дві родини, що собі Господь був вибрав, він повідкидав! а тим вони нехтують нарід мій, наче б він уже не був народом ув очах моїх? **25** То ж так говорить Господь: Як я мого заповіту про день і ніч і уставів неба й землі твердо не поставив, **26** То й рід Яковів і Давида, слуги мої, я відкину, щоб не брати вже владик із його роду над потомками Авраама, Ісаака й Якова; ой ні; я переведу їх із полону і змилосерджуся до них.

34 Слово, що надійшло від Господа до Еремії тоді, як Навуходонозор, царь Вавилонський, і все військо його й усі земні царства, піддані під руку його, воювали проти Ерусалиму й проти всіх міст його: **2** От що говорить Господь, Бог Ізрайлів: Іди й промов до Седекії, царя Юдейського й скажи йому: Так говорить Господь: Ось, я подаю город сей на поталу цареві Вавилонському, а сей пустить його пожаром; **3** І ти сам не уйдеш рукой і попадешся йому в руки, й очі твої дивитись муть ув очі цареві Вавилонському, і говорити ме він з тобою устами до уст, та й пійдеш у Вавилон. **4** Тілько ж вислухай слово Господнє, Седекіє, царю Юдейському! Так говорить про тебе Господь: Ти не вмреш од меча: **5** Ти помреш в супокою, і як по отцях твоїх, прежніх царях, пускали димом пахощі, так і по тобі палити муть і голосити: Ой володарю! я бо вирік се слово, говорить Господь. **6** І переповів Еремія пророк Седекії, цареві Юдейському, всі ці слова в Ерусалимі. **7** Тим часом військо царя Вавилонського воювало проти Ерусалиму, та проти інших міст Юдейських, що ще цілі остались, проти Лахису, та Азеки; одні бо сі зоставались ізміж городів Юдиних, як городи утверджені. **8** Слово, що надійшло від Господа до Еремії послі того, як царь Седекія вчинив умову з усім людом у Ерусалимі, щоб оповістити волю невольникам, **9** Щоб кожен пустив на волю раба свого й рабиню свою, Єvreя й Єvreйку, щоб ніхто свого земляка Юдея не держав за невольника, **10** І послухали всі князі й усі люди, що вчинили вмову, щоб пустити на волю кожному свого раба й кожному свою рабиню, щоб ніхто вже не держав їх за невольників, і згодились на се й повипускали. **11** Опісля же надумались і почали знов брати рабів і рабинь, що їх були пустили на волю і поробили їх силоміць невольниками й невольницями. **12** І надійшло слово Господнє від Господа до Еремії таке: **13** Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Я вчинив був завіт із отцями вашими, як вивів їх із землі Египецької, з дому неволі, й установив: **14** Як упливе сім років, пускайте на волю кожен свого земляка-Єvreя, що тобі продано. Шість літ нехай він служить тобі, а потім пусти його од себе на волю. Батьки же ваші не послухали мене й не прихилили уха свого. **15** Нині ви обернулись і вчинили були праведне перед очима моїми,

оповістивши кожен волю близньому свому, та й вчинили завіт передо мною в домі, що названо його ім'ям моїм; **16** Опісля же надумались, і збезчестили імя мое, забравши назад кожен раба свого й кожен рабиню свою, що повипускали були на волю, куди їх серцю любо, й робите їх вашими рабами й рабинями. **17** Тим же то так говорить Господь: Не послухали ви мене, як річ була про те, щоб кожний оповістив волю братові своєму й близньому своєму; за се ж, говорити Господь, оповіщаю я вам волю й відпускаю вас на меч, на морову заразу та голоднечу, й пушу вас у ростіч по всіх царствах земних; **18** І віддам тих, що переступили завіт мій та не додержали слів завіту, що на його пристали перед лицем моїм, розтявши назимка на двоє й пройшовши проміж половинами його, — **19** Князів Юдиних і старшину Ерусалимську, скопців і съященників і ввесь люд країни, що проходили проміж половинами з телця, **20** Подам їх на поталу ворогам їх і на поталу тим, що на їх душу настають, і буде труп їх жиром піднебесному птаству й польовому звіррю. **21** Седекію, царя Юдейського, й князів його подам на поталу ворогам їх, і в руки настаючих на життє їх і на поталу військові царя Вавилонського, що тепер відступило від вас. **22** Ось, я прикажу, говорити Господь, і заверну їх ід съому місту, а вони нападуть на його й опанують його й пустять його на пожар, а городи Юдині оберну в безлюдну пустиню.

35 Слово, що надійшло від Господа до Еремії за Йоакима Йосієнка, царя Юдейського: **2** Ійди до родини Рехавіїв і поговори з ними та й приведи їх до Господнього дому, в одну съвітлицю, і дай їм пити вина. **3** Я взяв Язанію, сина Еремії Авазинієнкового, з його братами й з усіма його синами й усю родину Рехавіївську, **4** Та й привів їх до Господнього дому, в съвітлицю синів Анана Годолієнка, Божого чоловіка, що була коло съвітлиці князівської, над съвітлицею Маасейною Селуменкою, придверника; **5** І поставив я перед Рехавіївською родиною повні чаши вина й збанки, й промовив до них: Пійте вино. **6** Та вони відказали: Вина ми не пімо, бо Йонадав Рехавенко, наш предок, дав нам заповіт, сказавши: Не пийте вина нї ви самі, нї діти ваші по віки. **7** Та й домів не

будуйте й насіння не сійте, й виноградників не насаджуйте, й не майте їх, а живіть в наметах, поки віку вашого, щоб вам довго прожити на сїй землї, де ви лиш — приходні. **8** І ми послухали наказу предка нашого Йонадава Рехавенка в усьому, що він повелів нам, щоб не пити вина ввесь вік наш, — ми й жінки наші, сини наші й дочки наші, — **9** Та щоб не будувати хат на пробуток; і нема в нас нї виноградників, нї поля, нї засіву. **10** І живемо ми в наметах, і слухаємо й чинимо все, що повелів нам предок наш Йонадав. **11** Як же напав на сю країну Навуходонозор, царь Вавилонський, тоді сказали ми собі: Нумо, схоронімося в Ерусалим перед військом Халдейським і перед військом Сирийським, і так ми тепер живемо в Ерусалимі. **12** І надійшло слово Господнє до Еремії таке: **13** Так говорити Господь Саваот, Бог Ізраїля: Ійди та скажи мужам Юдиним і осадникам Ерусалимським: Чи вже ж ви не наберете собі з цього науки, щоб слухати слів моїх? говорити Господь. **14** Словя Йонадавові Рехавенкові, що наповідав потомків своїх, не пити вина, заховуються; і вони не пить по сей день, бо слухають заповіту предка свого; а я говорив вам безнастанно, говорив від досьвітки, — та ви не слухали мене. **15** Надто я раз-пораз посилив до вас усіх моїх рабів, пророків, і говорив: Зверніте бо кожен із ледачої стежки своєї та поправтесь ув учинках ваших, і не ходіте за іншими богами, щоб їм служити, — а жити мете собі на землї, що я наділив вам і отцям вашим. Та ви не нахиляли уха й не слухали мене. **16** Позаяк потомки Йонадавові, Рехавенки, виповняють заповіт предка свого, що він дав їм, а сей люд мене не слухає, **17** То Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїля, так говорити: Пошли оце на Юдею й на всіх осадників Ерусалимських усе те лихолітте, що я вирік на них; за те, що я говорив їм, а вони не слухали, я кликав їх, а вони не озивались. **18** До родини ж Рехавійської сказав Еремія: Так говорити Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: За те, що ви додержували заповіт Йонадавів, предка вашого, й так усе чините, як він вам повелівав, — **19** За те, так говорити Господь сил небесних, Бог Ізраїля, — не переведеться в Йонадава Рехавенка потомок, що стояти ме перед лицем моїм по всяк час.

36

У четвертому році Йоакимовому, царя Юдейського, надійшло від Господа слово до Еремії: **2** Возьми книговий звиток та й посписуй в йому всі слова, що я тобі говорив про Ізраїля й про Юду й про всі народи з того часу, як я почав говорити тобі, з часів Йосіїних та й по сей день; **3** Може дом Юдин, почувши про всі нещастя, які я задумав на них наслати, вернеться кожен із ледачої своєї дороги, — нехай би я простив неправедність їх, і гріхи їх. **4** I приклікав Еремія Варуха Нирієнка, й вписав Варух у книговий звиток, так як йому Еремія проказував всі слова Господні, які він йому говорив. **5** I наказав Еремія Варухові так: Мене заперто і не можу піти в дом Господень; **6** Так іди ти, й прочитай із книгового звитка написані з уст моїх слова Господні голосно перед народом в день посту; та й перед усіма Юдеями, що поприходять із городів своїх, прочитай їх на голос. **7** Може вони стануть засилати покірні молитви перед лицем Господнє і кожне з них вернеться з ледачої дороги своєї; бо великий гнів і досаду обявив (мені) Господь на сей народ. **8** I вчинив Варух Нирієнко все, що повелів йому пророк Еремія, щоб слова Господні, написані в звитку, прочитати в дому Господньому. **9** У п'ятому ж році Йоакимовому Йосієнковому, царя Юдейського, в девятому місяці, оповіщено піст перед лицем Господнім всьому людові в Ерусалимі й усьому народові, що поприходив із городів у Ерусалим. **10** I перечитав Варух перед усім народом слова Ереміїні в дому Господньому, в съвітлиці писаря Гемарії Сафаненка, на верхньому подвіррі, коло вхіду в нові ворота в дому Господньому. **11** А Михей Гемарієнко Сафаненко, вислухавши всі слова Господні, написані в книзі, **12** Пішов у царську палату, в будинок писарів, а там седіли всі князі: царський пискар Елисам, і Делаїя Семаїєнко, й Елнатан Ахборенко, й Гемарія Сафаненко, й Седекія Ананієнко, й усі князі; **13** I переповів їм Михею усі слова, що чув, як Варух читав звиток голосно перед народом. **14** Тоді послали всі князі до Варуха — Егудія Натанієнка, сина Селеміїного, сина Хусіїного, сказати йому: Возьми звиток, що читав еси людові, та й приходь. I взяв Варух Нирієнко звиток в свою руку, й прийшов до них. **15** Вони сказали йому: Сідай і прочитай нам на голос; і Варух прочитав їм голосно. **16** Вислухавши

ж вони всі слова, поглядали з переляком один на одного та й кажуть Варухові: Нам би конче переказати цареві всі оці слова. **17** I поспитали в Варуха: Розкажи ж нам, як ти списав всі слова ці з його уст? **18** I відказав їм Варух: Він промовляв мені устами всі 'ці слова, я ж писав іх у книзі чернилом. **19** I сказали князі Варухові: Іди й сковорися, ти й Еремія, так щоб ніхто не знав, де ви. **20** Потім подались до царя у двір, зоставивши звиток у съвітлиці царського писаря Елисама, та й розповілі цареві всю справу. **21** I послав царь Егудія по книгу, і взяв її сей із будинку царського писаря Елисама; й читав її Егудій наголос перед царем і всіма князями, що стояли навколо царя. **22** Царь же перебував під той час, — се було в девятому місяці — в зимовому дворі, а перед ним горів жар у кітлику. **23** Що разу, як Егудій перечитав два чи три листки, одрізував він їх писарським ножиком і кидав на огонь у кітлику, аж покіль увесь звиток ізгорів на огні. **24** Та не збоялись і не роздерли на собі одежі ні царь, ні всі його слуги, що вислухали всі 'ці слова. **25** I хоч Елнатан і Делаїя й Гемарія царя благали не палити звитка, то він їх не послухав. **26** Ба ще й повелів царь Ерамеїлові Амелехенкові, і Серайї Азриїленкові та Селемії Авдіїленкові спіймати Варуха, писаря, і Еремію, пророка; та Господь охоронив їх. **27** I надійшло слово Господнє до Еремії, після того, як царь спалив звиток із тими словами, що посписував їх Варух із уст Ереміїних, і сказано йому: **28** Возьми собі другого звитка та й спиши на йому всі слова, що були на першому звиткові, що його спалив Йоаким, царь Юдейський; **29** I скажи про Йоакима, царя Юдейського, так: Ось що говорить Господь: Спалив еси того звитка, кажучи: На що ти написав в йому, що царь Вавилонський певно прийде й землю сю звоює, а люде й скотину в їй повигублює? — **30** Тим же то говорить Господь про Йоакима, царя Юдейського, так: Не мати ме він потомка, що седів би на Давидовому престолі, і лежати ме труп його, кинутий на дневну спеку й на ночну холоднечу; **31** I скараю його й рід його й слуги його за їх неправедність, і пошлю на їх і на осадників Ерусалимських і на всіх мужів Юдейських усе лихо, що вирік на них, а вони того не слухали. **32** I взяв Еремія другого звитка та й передав його писареві Варухові Нирієнкові, а сей

списав на йому всі слова тої книги, що її спалив Йоаким, царь Юдейський, так як проказував йому Еремія, — надто ж іще добавлено до того многі такі ж слова.

37 Намість Ехонії Йоакименка царював Седекія

Йосіенко, що його Навуходонозор, царь Вавилонський, настановив царем над землею Юдейською. 2 Та ні він, ні слуги його, ні осадники країни не слухали слів, що Господь говорив через пророка Еремію. 3 I послав царь Седекія Елухала Селемієнка та съященника Софонію Маасеєнка до пророка Еремії, щоб йому сказали: Благай за нас Господа, Бога нашого. 4 Еремія ходив іще тоді по волі серед люду, бо його ще не посаджено в темницю. 5 Тим часом військо Фараонове вирушило з Египту, а Халдеї, що облягали Ерусалим, довідавшись про те, відступили від Ерусалиму. 6 I надійшло слово Господнє до пророка Еремії таке: 7 Так говорить Господь, Бог Ізрайлів: Ось як скажіть цареві Юдейському, що послав вас до мене поспитати: — Військо Фараонове, що двинуло вам на підмогу, вернеться зараз у Египет, у свою землю, 8 А Халдеї вернутися знов, щоб сей город облягти; вони й опанують його й пустять на пожар. 9 Ще ж так говорит Господь: Не зводіте самі себе, думаючи: Халдеї конче відійдуть од нас, бо вони не відійдуть; 10 А коли б і все військо Халдейське, що вас воює, ви побили, та й зостались би у них лише самі ранені, так і ті повставали б, кожен із свого намету, та й пустили б сей город на пожар. 11 Між тим, як військо Халдейське через наступ Фараонової військової потуги одступило від Ерусалиму, 12 Покинув Еремія Ерусалим і подався в землю Беняминову, щоб там склонитись між людом. 13 Як же дойшов до Беняминової брами, старший сторож, на ім'я Ірея Селемієнко, сина Анніного, з'упинив пророка Еремію, кажучи: Ти хочеш перекинутись до Халдеїв? 14 Еремія ж сказав: Се неправда, не хочу я перебігати до Халдеїв. Та сей не вважав на те, і взяв Ірея Еремію та й повів до князів. 15 I запалали князі гнівом на Еремію, побили його та й посадили в темницю, в будинку в писаря Йонатана, що його обернено на темницю. 16 Еремія зступив у темничну яму й пересидів там багато днів. 17 Царь же Седекія послав узяти його

звідти. I спитав його царь у своїх палатах потай усіх, і промовив: Чи нема якого слова од Господа? Еремія відказав: Є, і додав: Подастъ він тебе на поталу цареві Вавилонському. 18 I сказав іще Еремія цареві: Чим провинив я тобі й слугам твоїм і съому людові, що ви мене засадили в тюрму? 19 Та й де тепер ваші пророки, що вам пророкували та договорювали: Царь Вавилонський не прийде на вас і на сю країну? 20 Тепер же вислухай мене, мій добродію й царю: нехай мое благаннє дійде до твого слуху; не вертай мене в будинок писаря Йонатана, щоб мені там не вмерти. 21 I поведено тоді Еремію, по повелінню царя Седекії, у вартовий двір у неволю, й давано йому по буханцеві хліба на день із пекарської улиці, покіль не поїдено ввесь хліб угороді. I так пробував Еремія в вартовому дворі.

38 I почули Сафатія Маттаненко, та Годолія

Пасхоренко та Юхал Селемієнко, та Пасхор Малхієнко, слова, що говорив Еремія до всього люду, кажучи: 2 Так говорит Господь: хто зостанеться в съому містї, той умре од меча, од голоднечі й од морової пошестї; хто ж оддасться Халдеям, той врятується з душою, й мати ме душу свою замість здобичі, й буде жити. 3 Так говорит Господь: Напевно буде місто се подане війську царя Вавилонського на поталу, й він опанує його. 4 Тоді сказали князі цареві: Нехай би вже раз убито съого чоловіка на смерть; він же ж одіймає завзяттє в військових людей, що в съому містї ще зостались, та й ослаблює руку в усього народу, провадючи такі слова; сей бо чоловік бажає не добра народові, а тілько лиха. 5 I сказав царь Седекія: Ось він і в ваших руках; царь бо не вдіє нічого проти вас. 6 I взяли вони Еремію та й укинули в яму в Малхії Амалехенка, на вартовому дворі, і спустили туди Еремію на поворозках; а в ямі тій не було води, тілько багно, й загряз Еремія в багно. 7 I довідався Авдемелех Етіопій, один ізміж скопців у царських палатах, що Еремію вкинуто в яму, — а царь седів тоді у Беняминових воротах, — 8 I вийшов Авдемелех із царського дому та й так промовив до царя: 9 Мій добродію й царю! погано вчинили ті люди, заподіявши таке пророкові Еремії, та вкинувши його в яму; та ж він умре там із голоду, бо вже

нема хліба в місті. 10 І повелів царь Етіопієві Авдемелехові: Возьми звідсі трийцять чоловіка з собою та витягни Еремію з ями, покіль не вмер. 11 Авдемелех узяв із собою людей і ввійшов у царський дім під коморою, набрав ізвідти старих платків та непотрібних лахів, і спустив їх на поворозах Еремієві в яму. 12 І кликнув Етіопій Авдемелех до Еремії: Ось, попідкладуй ганчірки з сієї драної та порваної одежі собі попід пахи рук своїх, під мотуззе! І зробив так Еремія. 13 І потягли Еремію на поворозах і витягли його з ями, й пробував Еремія на вартовому дворі. 14 Тоді покликав царь Седекія до себе пророка Еремію через третий увіхід в дом Господень та й сказав царь Седекія до Еремії: Поспитаю в тебе про дещо; та не затаюй від мене нічого. 15 Еремія відказав цареві: Та чи ти не вбеш мене, як тобі все скажу? та хоч і дам тобі раду, то ти не послухаеш мене. 16 І забожився царь Седекія перед Еремією тайкома: Так певно, як живе Господь, що сотворив нашу душу, не вбю тебе та й не подам у руки тим, що важать на твою душу. 17 Тоді сказав Еремія цареві Седекії: Так говорити Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Коли вийдеш до князів царя Вавилонського, то й врятуеш душу свою, й города цього не пустять на пожар, та й зостанеться ти й дом твій в живих: 18 Коли ж не віддаси себе князям царя Вавилонського, город сей буде подан Халдеям на поталу, й вони пустять його з огнем, і сам ти не уйдеш рук їх. 19 І сказав царь Седекія до Еремії: Боюсь тих Юдеїв, що попереходили до Халдеїв, щоб мене не видано в їх руки, та щоб не висъмівали мене. 20 Еремія ж сказав: Не видадуть; послухай тілько голосу Господнього в тому, що я говорю тобі, а буде тобі добре й зостанешся живий. 21 Коли ж затнешся віддатись, то ось тобі слово, що явив мені Господь: 22 Ось, все жіноцтво, що позоставалось у палацах в царя Юдейського, одведуть до князів царя Вавилонського, й самі вони скажуть: Ошукали тебе дорадники твої та й переважили; твої ноги загрязли в болоті, а вони поодверталися від тебе, — 23 Усі твої жени й діти одведуть до Халдеїв, і сам ти не уйдеш із рук у них; тебе спіймають та й оддадуть у руки Вавилонському цареві, а город сей пустяль пожаром. 24 І сказав тоді Седекія до Еремії: Щоб ніхто не знав про сю розмову; тоді ти не вмреш;

25 Коли ж би князі довідались, що я розмовляв з тобою та прийшли й казали: Скажи лише, що говорив еси цареві, не закривай перед нами, а ми не віддамо тебе на смерть, — та що говорив тобі царь, 26 Так скажеш їм: Я благав царя, щоб не завернуто мене в Йонатанів будинок, щоб я там не вмер. 27 Та й справді прийшли таки всі князі до Еремії та й розпитували в його; він же відказав так само, як повелів йому царь, і вони пійшли від його мовчки, бо ніхто не вінав, що він сказав цареві. 28 І седів Еремія у вартовому дворі аж до того дня, як опановано Ерусалим. І звойовано Ерусалим.

39 У девятому році Седекіїному, царя Юдейського, в десятому місяці, прибув Навуходонозор, царь Вавилонський, з усією військовою силою своєю під Ерусалим, та й обляг його. 2 А в одинайцятому році Седекіїному, четвертого місяця, девятого дня було місто взяте. 3 І ввійшли в його князі царь Вавилонського та й розложились коло середніх воріт: Нергал-Шарезер, Самгар-Нево, Сарсехим, старший між скопцями, Ребмаг, старший над магами, з усіма іншими князями царя Вавилонського. 4 Як же їх побачили Седекія, царь Юдейський, й усі військові люди — то й повтікали, й вийшли в ночі з міста через царський сад воротами між двома мурами та й подались на дорогу в степ. 5 Та військо Халдейське погнало за ними й догнало Седекію на стежах Ерихонських; і взяли його та й повели до Навуходонозора, царя Вавилонського, в Ривлу, в землю Емат, і вирік той засуд над ним: 6 І повелів царь Вавилонський у Ривлі позаколювати всі сини Седекії перед очима в його, та й усіх вельмож Юдейських велів позаколювати царь Вавилонський; 7 Седекію ж звелів осліпити й закувати в кайдани, щоб відвести його в Вавилон. 8 Палату ж царську й будинки люду попалили Халдеї огнем, а мури Ерусалимські порозваливали. 9 Останок же люду, що ще находився в місті, й тих, що поперебігали до його, і всіх прочих перевів начальник прибічників Навузардан у Вавилон. 10 Убогих же людей, що нічого не мали, полишив Навузардан, начальник прибічників, у землі Юдейській та й понадіяв їм виноградники й поля. 11 А про Еремію видав Навуходонозор, царь Вавилонський, такий приказ

Навузарданові, начальникові прибічників: 12 Возьми його, опікуйся ним і не чини йому нічого лихого, а обходися з ним по його бажанню, яке він тобі виявить. 13 І послав Навузардан, старший над прибічниками, та Навузазван, старший над скопцями, й Нергалшарезер, старшина над магами, й усі князі царя Вавилонського, 14 І взяли Еремію з вартового двору та й передали його Годолїї Ахикаменкові Сафаненкові, щоб пустили його домів. І зостався він і жив серед люду. 15 До Еремії ж надійшло, як він іще пробував у темничному дворі, таке слово Господне: 16 Йди й скажи Авдемелові Етіопієві: Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Оце я спевню слова мої про се місто, — йому на лихо, а не на доро, й спевняться вони свого дня перед очима в тебе. 17 Тебе ж я того дня врятую, говорити Господь, і не подам тебе на поталу тим людям, що ти їх боїшся. 18 Ні, дам тобі втекти, й не поляжеш од меча, й буде тобі душа твоя намість здобичі, за те, що ти впсовав на мене, сказав Господь.

40 Слово, що надійшло від Господа до Еремії, як звелів його Навузардан, старший над прибічниками, відпустити з Рами, куди взяв був його, закованого в кайдани разом із другими полонянами з Ерусалиму й Юдеї, що їх переводжено в Вавилон. 2 Старший над прибічниками взяв Еремію та й сказав йому: Господь, Бог твій, вирік се лиxo на се місце. 3 І послав його й учинив так, як сказав; бо ви провинили Господеві й не слухали голосу його, та за те й сталося вам воно. 4 Оце ж визволяю тепер тебе з ланцюгів, що на руках у тебе; коли хочеш йти зо мною у Вавилон, — йди, а я дбати му про тебе. Коли ж тобі не до вподоби йти зо мною в Вавилон, — лишайся. Дивись, уся земля перед тобою: куди вподобаєш йти, туди й іди. 5 Та нім відійшов, добавив Навузардан: Йди до Годолїї Ахикаменка Сафаненка, що його царь Вавилонський поставив намісником над містами Юдейськими, та й пробувай з ним серед люду, або йди, куди тобі любо. І дав йому старший над прибічниками страви й гостинця та й відпустив його. 6 І прийшов Еремія до Годолїї Ахикаменка в Массифу, й пробував із ним серед люду, що позостався в країні. 7 Як

уся військова старшина, що була в полі, й їх товариші довідались, що царь Вавилонський поставив намісником у краю Годолїю Ахикаменка й передав йому чоловіків і жіноцтво й дітвору, та й тих убогих, що не переведено в Вавилон, — 8 Прийшли вони до Годолїї в Массифу, — а то: Ісмаїл Натаєнко, та Йоанан і Йонатан Кареєнки, та Сераїя Танаєменко, та сини Офині з Нетофати, та Езонія Махатенко, — вони й їх люде. 9 І поклявся їм Годолїї Ахикаменко Сафаненко, — їм і їх людям, говорючи: Не страхайтесь служити Халдеям; пробувайте в краю й служіть цареві Вавилонському, то й буде вам добре; 10 А я жити my в Массифі, щоб заступатись за вас перед Халдеями, що приходить муть до нас; ви ж тим часом збірайте виноград, овощ, оливки та пряchte в сховища ваші, та й живіте собі в городах ваших, що їх посли. 11 Та й прочі Юдеї, що находились у Моабі та проміж Аммоніями та в Едомі й по всіх інших країнах, перечувши, що царь Вавилонський полишив останок Юдеїв і поставив над ними Годолїю Ахикаменка Сафаненка, — 12 Повертались усі отті Юдеї з усіх займищ, куди були порозбігались, і прийшли в землю Юдейську до Годолїї в Массифу, та й зібрали винограду й овощу дуже багато. 13 Йоанан же Кареєнко й уся військова старшина, що пробували в полі, поприходили до Годолїї в Массифу 14 І сказали йому: Чи знаєш, що Ваалис, царь Аммонійський, послав Ісмаїла Натаєнка, вбити тебе? Годолїї ж Ахикаменко не йняв їм віри. 15 Тоді сказав Йоанан Кареєнко Годолїї в Массифі: Дозволь мені, я пійду й вбю Ісмаїла Натаєнка, так що ніхто сього не знати ме. Чого допускати, щоб він убив тебе, та щоб усі Юдеї, що позбірались до тебе, знов порозбігались та погинув увесь останок Юдин? 16 Годолїї ж Ахикаменко відказав Йоананові: Не чини сього, бо ти говориш неправду на Ісмаїла.

41 У сьомому місяці прибув Ісмаїл Натаєнко Елисаменко, що був царського роду, а з ним вельможі царя, та ще десять чоловіка, до Годолїї Ахикаменка в Массифу й трапезували вони з ним укупі в Массифі. 2 І встав Ісмаїл Натаєнко й десять чоловіка, що з ним були, та й убили Годолїю Ахикаменка Сафаненка мечем, — заподіяли смерть тому, що його царь Вавилонський намісником

у країні поставив. 3 Побив Ісмаїл так само й усіх Юдеїв, що були в Массифі при йому, при Годолії, і Халдеїв, що там знаходились, — людей військових. 4 На другий день по вбийстві Годолії, як ще ніхто про те не довідавсь, 5 Прибули з Сихему, Силому й Самарії, вісімдесят чоловіка, з обголеними бородами й роздертою одіжжю, і поранені, з приносами й кадилом у руках, щоб їх принести в жертву на Господньому місці. 6 Зустріч їм вийшов Ісмаїл Натаєнко з Массифи, плачуучи, а, зустрівши їх, сказав: Ідіте до Годолії Ахикаменка. 7 Скоро ж вони ввійшли в город, повбивав їх Ісмаїл Натаєнко та й повкидав у яму, — він і ті люди, що при йому були. 8 Були ж між ними (побитими) десятеро таких, що казали Ісмаїлеві: Не вбивай нас, бо в нас доволі запасів на полі, пшениці й ячменю, олії й меду. І він здергався та й не повбивав їх із братtem. 9 Яма ж, що в її Ісмаїл повкидав усі трупи побитих через Годолію людей, була та сама, що викопав царь Аса в обороні проти Бааса, царя Ізраїльського; її ж то й наповнив Ісмаїл Натаєнко побитими. 10 Тоді позаймав Ісмаїл у полону увесь останок люду, що був у Массифі, — царівен і ввесь люд, що Навузардан, старший над прибічниками, передав Годолії Ахикаменкові, — (сих позаймав Ісмаїл Натаєнко) та й пішов у дорогу до Аммоніїв. 11 Як же довідався Йоанан Кареєнко й вся військова старшина, що була при йому, про всі злочини, що вкоїв Ісмаїл Натаєнко, 12 Узяли вони всіх людей своїх та й метнулисъ воювати Ісмаїла Натаєнка, й наздогнали його коло великого ставу під Габаоном. 13 Коли ввесь люд, що йшов із Ісмаїлом, побачив Йоанана Кареєнка з усією військовою старшиною, що була при йому, зраділи, 14 І всі, що позаймав Ісмаїл із Массифи в полонь, повернулись та й перейшли до Йоанана Кареєнка. 15 Тим часом Ісмаїл Натаєнко кинувся з восьма чоловіками та й утік до Аммоніїв. 16 Тоді Йоанан Кареєнко й вся військова старшина, що була при йому, забрали ввесь останок люду, що позаймав був Ісмаїл Натаєнко з Массифи, вбивши Годолію Ахикаменка, — людей дорослих, військових, жіноцтво й дітвору й скопців, що завернув із Габаону, 17 І рушили вони та й з'упинились на попас у Химамі, по сім боці Бетлеєму, щоб звідти двинути далій у Египет 18 Задля Халдеїв,

боялись бо їх, що Ісмаїл Натаєнко вбив Годолію Ахикаменка, що його царь Вавилонський поставив був намісником у землі Юдейській.

42 I приступила вся військова старшина з Йоананом Кареєнком і Єзанєю Гошаєнком й усім людом од малого до великого, 2 I сказали до пророка Еремії: Нехай упаде наша просьба перед лицем твоєм; помолись Господеві, твоему Богові, за ввесь останок сей, бо нас тілько трохи з множества зсталось, як се очі твої бачать, — 3 Нехай нам Господь, Бог твій, укаже дорогу, якою йти нам, і навчить, що нам чинити. 4 I відказав їм пророк Еремія: Чую, помолюся Господеві, Богу вашому, як бажаєте, й з'ясую вам увесь відказ, який дастъ вам Господь. Ні слова не втаю од вас. 5 I сказали вони до Еремії: Господь нехай буде съвідком вірності й правди між нами й тобою, що ми чинити мем усе те, з чим пошле тебе до нас Господь, Бог твій: 6 Чи легке, чи тяжке воно буде, ми послухаєм голосу Господа, Бога нашого, що до його ми тебе още посилаємо, щоб нам добре було, як послухаємо голосу Господа, Бога нашого. 7 Як уплило ж десять день, надійшло слово Господнє до Еремії. 8 Він покликав перед себе Йоанана Кареєнка з усією військовою старшиною й з усім людом од найменшого до найстаршого, 9 I сказав їм: Так говорить Господь, Бог Ізраїльв, що до його ви посилали мене, щоб зложити перед ним молитву вашу: 10 Коли зостанеться у сїй землї, так я вас побудую, а не повалю, насаджу вас і не повириваю, жалую бо вас задля тих зліднїв, які допустив на вас. 11 Не бйтесь царя Вавилонського, що його тепер лякаєтесь, говорить Господь, я бо з вами, щоб вам помагати й вас із рук його рятувати. 12 Я буду милосердним до вас, і поверну вас у вашу землю. 13 Коли ж ви скажете: Не хочемо жити в сїй землї, та й не послухаете заповідання Господа, Бога вашого, а скажете: 14 Ні, під демо таки в землю Египецьку, там не будемо бачити війни й не чути гуку трубного та й не будемо голодувати, й там ми хочемо жити, — 15 Так чуйте слово Господнє, ви, останок Юди: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїля: Коли ви справдї обернете лица ваши, щоб ійти в Египет та пійдете туди, щоб там пробувати, 16 То меч, що ви його лякаєтесь, наздогонить вас там у землї

Египецькій, і голоднеча, що її лякаєтесь, пійде слідом за вами в Египет, і там ви погинете. 17 Та й усі, що наважились ійти в Египет, щоб там жити, поляжуть од меча, голоднечі й морової пошесті, і ніхто з них не зостанеться й не втече від того лиха, що пошлю на них. 18 Так бо говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Так само, як вилився мій гнів палкий на осадників Ерусалимських, так пролиється досада моя на вас, коли пійдете в Египет; і зробитесь ви прокляттям і острахом, наругою ѹ съміховищем, і не бачити вам уже землі сієї. 19 Так, — Господь заповів вам, ти, останку Юдин: Не йдіть у Египет; затямте ж собі добре, що й я вас остерігав нині; 20 Ви бо прогрішились проти себе самих; ви посилали мене до Господа, Бога вашого, мовляючи: Помолися за нас Господеві, Богу нашому, й вияви нам усе, що скаже Господь, Бог наш, а ми те вчинимо. 21 Оце ж я вам виявив нині, та ви не хочете послухати слова Господа, Бога нашого й того всього, з чим він послав мене до вас. 22 То ж знайте, що поляжете від меча, голоднечі й морової пошесті в тому місці, куди захотіли йти, щоб там пробувати.

43 Як же переказав Еремія всьому людові слова Господа, Бога їх, — всі ті слова, що з ними послав його Господь, Бог їх, до них, 2 Тоді сказав Азарія Осаєнко та Йоанан Кареєнко, та й усі съміливі мужі сказали Еремії: Неправдути провадиш; не Господь, Бог наш, послав тебе сказати нам: не йдіть в Египет, щоб там пробувати, 3 Се Варух Нирієнко підтривлює тебе на нас, щоб подати нас Халдеям на поталу, аби нас повбивали або полоняли в Вавилон поодводили. 4 І не послухав Йоанан Кареєнко й уся старшина військова з усім люdom, голосу Господнього, щоб зоставатись їм у землі Юдейській. 5 Ні, Йоанан Кареєнко й уся старшина військова зібрали ввесь останок Юдеїв, що повертались були від усіх народів, куди були порозбігались, а хотіли жити в землі Юдейській, — 6 Чоловіків, жінок і дітвору, царів і всіх тих, що їх Навузардан, старший над прибічниками, передав був Годолії Ахикаменкові, (взяв) і пророка Еремію та Варуха Нирієнка, 7 Та й виришили в землю Египецьку, не послухали бо голосу Господнього, й так дойшли до Тафнису. 8 І надійшло слово Господнє до Еремії в Тафнисі таке: 9 Набери в руки великого каміння та й

позакопуй у глині коло ввіходу в палати Фараонові в Тафнисі при очах у Юдеїв, 10 Та й промов до них: Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Оце я возьму слугу мою Навуходонозора, царя Вавилонського, та й поставлю престол його на сьому камінні, що закопав його, й він розпростре над ним пишне шатро своє. 11 І прийде він, і звоює землю Египецьку: Кого призначено на смерть, тому смерть; кого на неволю, тому неволя; кого під меч, поляже від меча. 12 І запалить огонь у зборищах богів Египецьких, і попалить їх і позабірає їх у полонь, і одягнеться в землю Египецьку, як пастух убирає на себе одежду свою, та й вийде звідти в супокою. 13 І покрушути стовпи (боввані) Бет-Самиські в землі Египецькій, і попалить храми богів Египецьких.

44 Слово, що надійшло до Еремії про всіх Юдеїв, що пробували в Египті, та поосідали в Магдолії у Тафнисі й у Нофі й у країні Патросі: 2 Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Ви бачили те нещастє, що я послав на Ерусалим і на всі міста Юдейські, що нині стоять пустками безлюдними, 3 За їх ледарство, що коїли й до гніву мене доводили, ходючи кадити іншим богам, яких не знали ні вони, ні ви, ні ваші батьки. 4 Я посилив до вас раз-пораз з раннього ранку слуг моїх, пророків, казати вам: Не чиніте сих поганих речей, ненавидних мені. 5 Вони ж не слухали й не прихиляли уха, щоб вертатись од ледарства сього, щоб не кадити богам іншим. 6 І пролився мій гнів і моя досада та й палав по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, так що вони поробились розвалищами й пустками, як оце й бачите. 7 Та й тепер говорить Господь, Бог сил небесних, Бог Ізрайлів: Про що ви чините таке велике зло душам вашим, яким ви вигубите чоловіка й жінку, хлопя й немовля зпосеред Юди, так що не зостанеться й нащадку з вас? 8 Про що доводите мене до гніву виробами рук ваших, кадючи іншим богам у землі Египецькій, куди прийшли жити, щоб себе погубити та зробити клятьбою ѹ съміховищем проміж усіма народами на землі? 9 Хиба ж позабували ви ледарство отців ваших і безбожність царів Юдейських, і жінок їх, ваше власне ледарство й ледарство жінок ваших, які вони коїли в землі Юдейській та по улицях

Ерусалимських? 10 Аж по сей день не вгамувались вони й не бояться та й не ходять в законі мойму й по установах моїх, що дав я вам й отцям вашим. 11 Тим же то так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлів: Оце оберну лицє мое проти вас на погибель і на затрату всього Юди. 12 І відопхну останок із Юдеїв, що наважились ійти в Египет, щоб там жити, і всіх витрачу, всі поляжуть у землі Египецькій; мечем і голоднечею будуть витрачені; мале й велике погине від меча й голоду, й стануться прокляттям і пострахом, наругою й съміховищем. 13 Навідаю карою живущих у Египті, як навідав Ерусалим, мечем, голоднечею й моровою пошестю. 14 І з останку Юди, з тих, що прибули в землю Египецьку на пробуванне чуженицями, нікому не вдастся вирятуватись і втекти та вернутись у землю Юдейську, куди поривати ме душу їх, щоб ізнов туди вернутись і там осістись; ніхто не вернеться, хиба тілько ті, що втечуть із відти. 15 І відказали Еремії всі чоловіки, що знали, як їх жінки чужим богам кадили, й усе жіноцтво, що там стояло натовпом, і ввесь люд, що жив у Египті, в Патросі, й сказали: 16 Що ти провадиш нам в ім'я Господнє, не послухаємо тебе; 17 А невідмінно чинити memo те, що сказали уста наші, й будемо кадити богині небесній, й приносити їй ливну жертву, як се ми чинили, ми й отці наші, царі наші й усі князі наші по городах у Юдеї й по улицях Ерусалимських; а за те були ми тоді ситі й щасливі та й не знали лиха. 18 З того ж часу, як ми перестали кадити небесній цариці й вистачати їй ливну жертву, терпимо в усьому недостачу та й погибаємо від меча й голоднечі. 19 І коли ми кадимо небесній цариці й ливну жертву їй приносимо, то хиба ж се без відома наших мужів виробляємо ми їй книші з її образом та приносимо ливні жертви? 20 Тоді озвався Еремія до всього люду, до чоловіків і жінок і до всього народу, що йому так відповідав (ось як): 21 Хиба ж то не те кадженне, що справляли ваші батьки, ваші царі й ваші князі й нарід землі по городах Юдиних і по улицях Ерусалимських, — хиба не те спогадав Господь, та хиба не воно вразило його серце? 22 І не здолів довше терпіти Господь ледачі ваші вчинки й гидоти, що ви койли. Тим то й зробилась ваша земля пусткою й пострахом і клятьбою, та без осадників, як самі тепер вбачаєте.

23 Саме через те, що ви ідолам кадили й перед Господом грішили, й не слухали голосу його, та не ходили по закону Господньому й по приказам його та постановам його — за те й побила вас оця лиха година, як ось самі вбачаєте. 24 І сказав Еремія до всього люду й до всього жіноцтва: Вислухайте слово Господнє, ви, всі Юдеї, що пробуєте в Египті! 25 Так говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїлів: Ви й жіноцтво, що своїми устами мовляли те й вашими руками чинили; ви говорите: Хочемо справдити наши обітниці, якими обреклись небесній цариці, кадити й ливні жертви вистачати. Певніте ж ваші обітниці й справджуйте ваші оброки; 26 Та вислухайте ж і слово Господнє, ви, всі Юдеї, що живете в Египті: Ось, я кленусь вам моїм ім'ям великим, говорить Господь, що ні одна людина Юдейська у всій землі Египецькій не буде вже вимовляти імя мое своїми устами, говорючи: Так певно, як жив Господь! 27 Я бо буду назирати за вами пильно — вам на погибель, а не на добро; й усі Юдеї, що пробуєуть у Египті, будуть гинути од меча та голоднечі, аж докіль до нащадку не вигинуть. 28 Тілько не багато їх утече од меча й вернеться з землі Египецької в землю Юдейську, останок же Юдеїв, що прийшли в землю Египецьку, щоб там пробувати, дізнається, чиє слово справдиться, — чи мое, чи їх. 29 А ось вам знак, говорить Господь, що я навідаю вас карою в сьому місці, щоб знали, що слова мої справдяться — вам на лихо. 30 Так бо говорить Господь: Ось, я подав Фараона Вафрія, царя Египецького, на поталу ворогам його й в руки настаочим на житте його, як подав Седекію, царя Юдейського, на поталу Навуходонозорові, цареві Вавилонському, ворогові його, настававшому на душу його.

45 Слово, яке сказав пророк Еремія до Варуха Нирієнка, як сей списав слова з уст Ереміїх у книгу — в четвертому році Йоакима Йосієнка, царя Юдейського: 2 Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, про тебе, Варуху: 3 Ти нарікаєш: Ой горе мені, смуток на смуток причиняє мені Господь; я впадаю на силах від зітхання, й не знаходжу спокою. 4 Ось як скажи йому: Так говорить Господь: Дивись, що я збудував, те розвалюю, що понасаджував, викоренюю скрізь по тій землі. 5 А ти бажаєш собі щось великого? Не бажай; я бо

пошлю лихо на всяке тіло, говорити Господь; — тобі ж дам, замість здобичі, життє твоє на всякому місці, куди повернешся.

46 Слово Господнє, що дійшло до пророка Еремії

про народи поганські: 2 Про Египет, а то про військо Фараона Нехао, царя Египецького, що стояло на Евфрат-ріці в Кархамисі, яке побив Навуходонозор, царь Вавилонський, у четвертому році Йоакимовому, царя Юдейського: 3 О, готуйте щити й списи, й виступайте до бою; 4 Сідлайте коні та всідайте, ви їздеці; ставайте в ряди в своїх шоломах; гостріте списи, вдягайтесь в панцер! 5 Та що се я бачу? вони в трівозі, подаються назад? їх невміраки побиті, втікають необзир, — із'усуди страх, говорити Господь. 6 Та не втече бистроногий, невмірака не врятується; на півночі, коло Евфрат-ріки вони спікнуться й поляжуть. 7 Хто се піднімаєсь, мов ріка прибуває, мов потоки бурхають водами своїми? 8 Се Египет піднімається, мов ріка, мов би води потока розбуялися. Підіймусь, мовляє, покрию країну, погублю міста й їх осадників. 9 Сідайте ж на коні; летіть, колесниці; виступайте, силачі, — ви, Етіопії, Ливії, узброєні щитами, Лидийці з натягнутими луками в руках! 10 Та (знаєте, що) сей день є днем пімsti Господа сил небесних, щоб помститись над противниками його; жерти ме їх меч і засититься й упеться вашою кровю; се будуть жертвовні приноси Господеві, Богу сил, у півночній землі на Евфрат-ріці. 11 Іди в Галаад, возьми балзаму, діво-дочко Египецька! Та шкода тобі добрати ліків, — нічим не загоїш своєї рани! 12 Почули народи про сором твій, і плач твій сповнив країну; бо (втікаючи) один силач твій ударить на другого хороброго, та й оба разом поляжуть. 13 Слово, що сказав Господь пророкові Еремії про напад Навуходонозорів, царя Вавилонського, щоб звоювати Египет: 14 Оповістіть в Египті й дайте знати Магдолі та сповістіть у Нофі й у Тафнисі; скажіте: Становись лавами й готуйся, бо вже меч пожерає все навкруги! 15 Чого се твій потужний лежить повалений? — Не встояв, бо Господь повалив його. 16 Се він натовпив тих, що падали, — падали один на одного, та говорили: Вставаймо, вертаймось до нашого люду, в рідину нашу країну перед пагубним мечем! 17 Фараонові, цареві Египецькому, приложять

прізвище „трівога”, він пропустив реченець. 18 Так певно, як живу я, говорити Царь, — на ймя йому Господь сил небесних, — як се правда, що Тавор належить між гори, а Кармел стойть над морем, так певно й він прийде. 19 Готуй собі всяку потріб на дорогу, осадніце-дочко Египецька: бо Ноф стане пусткою, пійде з димом, обезлюдіє. 20 Египет — гарна телиця, та погибелъ надходить із півночі, надходить на неї. 21 А найняте військо його, — ті вгодовані ним бики, подаються назад, утікають, не можуть устоятись, бо прийшов на їх день погибній, час їх навідання. 22 Доходить голос його, неначе гадюче сичанне, наступають з військовою потугою, нападають із сокирами, мов дроворуби; 23 Вирубають ліс його, говорити Господь, бо їх і не переглянеш; більше їх, як сарани, ніхто не перелічить. 24 Осоромлена дочка Египецька, oddана півночньому народові на поталу. 25 Се говорити Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: навідаю карою Амона в Но, Фараона й Египет з його богами й князями, — Фараона з тими, що на його вповають, 26 Та й подам їх на поталу тим, що важять на їх душі, на поталу Навуходонозорові, цареві Вавилонському й у руки рабам його; аж опісля буде Египет оселений, як за давних днів, говорити Господь. 27 Ти ж не журись, слуго мій Якове, й не лякайся, Ізраїлю, я бо вирятую тебе з далекої землі, й потомків твоїх із землі, де вони невольникували, й вернеться Яков та й жити ме спокійно й мирно й ніхто не буде страхати його. 28 Не журися, рабе мій Якове, говорити Господь, я бо з тобою. Я вигублю всі народи, що проміж них порозганяв тебе, тебе ж не вигублю; я тільки скараю тебе справедливим судом, та безкарним тебе не заставлю.

47 Слово Господнє, що надійшло до пророка

Еремії про Філістіїв, перш ніж Фараон напав на Газу: 2 Так говорити Господь: Вже ринутъ води з півночі; прибувають, мов потік заливаючий, і затоплять землю з усім, що на ній, всяке місто з осадниками його; тоді закричатъ люди кругом, заридають усі, що живуть в країні, 3 Почувши гук та тупіт копит у сильних коней його, гуркіт колесниць його й скрипіт коліс його. Батьки й не зирнутъ на малечу свою, помліють бо руки в них 4 Перед тим днем, що настане,

щоб вигубити всіх Філістїв; погубити й Тир і Сидон з усіма помічниками, що позоставались; бо Господь спустроши Філістїв, останок острова Кафтора. 5 Олісіла Газа, онімів Аскалон і прочі долиняне. 6 Доки же, ти, мечу Господень, ще будеш рубати? Коли вдовольнишся? Заховайся в свою піхву, перестань-вгамуйся! 7 Та як тобі вгамуватись, коли Господь послав тебе з приказом проти Аскалону й побережжя морського? Туди ж він послав його!

48 Про Моаб так говорить Господь Саваот, Бог

Ізраїлів: Горе Неву-місту! воно спустрошене буде; соромом окритий Кирятарим і звойований; та й Мизгав покриється стидом і в ніщо його обернуть. Замок високий обернено в посъміх! 2 Слава Моабова зникне навіки; Гесбону недолю готують: нумо, витратъмо його зміж народів! Та й ти, Мадмено, погибнеш; меч іайде за тобою. 3 Чути крик і з Оронайму, і тут валять-опустошують страшно! 4 Стерто на порох Моаб, діти його заридали. 5 Від підходячих у гору в Лухит голосний плач роздається, від спускаючихся в низ із Оронайму зачуває ворог риданнє по спустрошенню. 6 Утікайте, рятуйте життє, наге, мізерне як та деревина серед пустинї. 7 Ти впавав на вироби рук твоїх, на твої достатки; за те ж пійдеш в неволю, ти самий, й бовван твій Хамос разом із своїми съященниками та князями своїми. 8 Прийде пустошник на кожний ваш город, й ні одне місто не остане ціле; погибне долина, спустіє поділле, як заповів Господь. 9 Дайте Моабові крила навтеки летіти; бо в городах його буде безлюдде, ні кому буде в них проживати! 10 Проклят, хто справу Господню справляв би байдужно, проклят, хто спиняв би меча його, кров проливати! 11 Змалку жив Моаб у супокою, седів на гущі своїй і не переливано його з посудини в другу посудину, його в неволю не займано зроду; тим то заставався в йому й смак його, та й запах його не змінявся. 12 От же, говорить Господь, надходить час, що я пришлю до його переливачів, а вони переллють його, й опорожнять посуд його й глеки його порозбивають. 13 І окриється соромом Моаб задля Хамоса, як окрився стидом дом Ізраїля задля Бетеля, — надії своєї. 14 Що ви говорите: Ми хоробрі мужі, силачі до війни? 15 Ні! Моаб, наче

вже опустошений, міста його, як би вже горіли, а вибрані молодики ваші, мов би на заріз пійшли, говорить Царь, — Господь Саваот імя його. 16 О, близька погибель Моабова, сквапно надходять злідні його. 17 Пожальте його, всі його сусіди, й усі, що знаете імя його, заголосіте: Як се зломилось жезло сили, палиця слави! 18 Ізїди вниз із висоти величі і сядь на місці спраги, дочко-осаднице Дибону, вже бо наступає пустошник Моабу, й порозвалює твердині твої. 19 Стань при дорозі, сусідко-осаднице Ароерська, питай у тих, що, втікаючи, шукають рятунку: Що таке сталося? 20 (а почуеш:) Осоромлений, Моаб, бо вже звойований; плачте, ридайте, вістіте в Арнонї, що Моаб — пустиня; 21 Що прийшов суд на рівнини, на Халон і на Яазу й на Мофат, 22 І на Дибон і на Нево й на Бет-Дивлатайм, 23 І на Капіатаїм, і на Бет-Гамул і на Бет-Маон, 24 І на Керіот і на Восор та й на всі городи Моабські, як далекі, так і близькі. 25 Збито рога Моабові й зломано руку йому, говорить Господь. 26 Упоїте до пяна його, пишався бо проти Господа; нехай же валяється Моаб у своїй блювотині й буде съміховищем. 27 Хиба ж Ізраїль та не був съміховищем у тебе? Чи то ж його та поймано між злодїями, що ти, було, як заговориш про него, так і похитуеш головою? 28 Покидайте ж тепер міста, ви осадники Моабські, та й живіте, мов голуби, що гніздяться коло ввіходів у печери. 29 О, наслухались ми про гордоші Моабові — гордоші без міри, як він високо ніс себе, як пишався, як у гору неслоя серце його. 30 Знаю я, говорить Господь, буйність його, та вона марна; пусті слова його; не здоліють того вчинити (що говорять). 31 Тим то й буду голосити по Моабові, плакати по всьому Моабові, буду зітхати по людях Кирхареських; 32 Плакати му по тобі, Севамо виноградня, тим плачем, що й по Язері: паростки твої сягали аж поза море, доходили до озера Язерського; аж се пустошник напав на літні плоди твої, на виноград спілій. 33 Утихли радоші й веселоші в тім Кармелю, в землі Моабській; я уйму вино в точилах; не будуть уже топтати в них, съпіваючи; гук воєнний буде чути, а не гомін радісний. 34 Од плачу в Есевонї аж до Елеали й до Яаци залунає їх голос і від Сигора до Оронайму, до третьої Егли; та й води в Нимримі повисихають. 35 Вигублю, говорить Господь, у Моаба тих, що

приносять жертви на висотах та кадять богам його. **36** Тим же то серце мое тужить по Моабі, мов сопілка; стогном сопілки плаче серце мое по осадниках Кирхареських, всі бо багацтва, що вони надбали, поникили без сліду. **37** У кожного голова лиса, в кожного борода стрижена, руки подряпані, чересла веретищем окріті, **38** Скрізь у Моаба по кришах, майданах сумують-плачуть, я бо розбив Моаба, мов посудину непотрібну, говорити Господь. **39** Як же розбито його, – будуть із спожаліннем говорити; як же Моаб осоромився, подавшись навтеки! і стане Моаб съміховищем і острахом усім сусідам своїм; **40** Так бо говорити Господь: Ось він (Навуходонозор) орлом налетить, розпростре свої крила над Моабом: **41** Загорне міста, звоює твердині, а серця в хоробрих Моабів стрівожаться в той час, як серце в жінки-породілі. **42** I вигублений буде Моаб ізпроміж народів за те, що згордів був проти Господа. **43** Переляк і яма й сїтії прийдуть на тебе, Моабський осадник, говорити Господь. **44** Хто від ляку втече, впаде в яму; хто вийде з ями, попаде в сїт. Таке бо пошило на Моаба в годину кари моєї, говорити Господь. **45** Наче в тіні, склоняється у твердині Есевонській втікачі втомлені, та з Есевону вийде огонь, поломя з Сигону, й пожере бік Моабу, і тімє сих людей непокірливих. **46** Горе тобі, Моабе! погинув народ Хамоса; бо сини твої й дочки пійшли в неволю. **47** Та колись я поверну Моаба з полону, говорити Господь. Досі суд на Моаба.

49 Про Аммоніїв говорити так Господь: Чи Ізраїль же не має синів? хиба нема в него наслідника? Як же се Малхом загорнув Гада, і народ його розсівся в містах його? **2** Тим же то надходять дні, що в Раббі, (місті) синів Аммонових, дастесь чути крик боєвий й Рабба зробиться купою розвалищ, і городи (дочки її) будуть повипалювані, а Ізраїль заволодіє над тими, що над ним панували, говорити Господь. **3** Заголоси ж, (сусіде) Есевоне, бо Гай уже спустошений; здійміте крик, ви, дочки Раббині; попідперізуйтесь веретами; плачте й блукайте попід плотами, бо Малхом пійде в неволю, а з ним съященники й князі його. **4** Чого пишаєшся долинами? Потечуть левади твої кровлю, зрадлива дочко, що, вповаючи на скарби свої, мовляєш: Хто наступить на мене? **5** Ось, я

пошило на тебе страх з усіх околиць твоїх, говорити Господь, Бог Саваот; порозбігається необзир, і ніхто не позбірає втікачів. **6** Та навпосліді я знов заверну полонян Аммоніїв, говорити Господь. **7** А про Едома так говорити Господь сил небесних: Невже ж у Теманії та нема розуму? Чи то ж не стало ради в премудрих? хиба ж змаліла їх мудрість? **8** Утікайте, обернувшись плечима, ховайтесь глибоко в печерах, осадники Деданські, попушу бо погибел на Езава, надходить час навідання моого. **9** Коли б винники та ввійшли в виноградник у тебе, то певно лишили б скілька не зірваних грон, та й коли б злодії прийшли в ночі, то набрали б собі, скілько їм треба; **10** Я ж обберу Езава до нага, всі сховища його повідшукую, ніде не притаїться. Вигублене буде його потомство, й брати його й сусіди його; й зникне він зовсім. **11** Полиши тілько твої сироти, я не дам їм загинути, та й вдови твої нехай вповають на мене. **12** Так бо говорити Господь: Ось, і ті, що їм не належалось би пити кубка кари, будуть його конче пити, а ти б то не мав бути покараний? Ні, не втечеш безкарно, мусиш випити. **13** Кленуясь бо самим собою, говорити Господь, що Восор станеться острахом, съміховищем, дивовижею й проклятtem, а всі його міста поробляться вічними пустками! **14** Я чув звістку від Господа, та й посли порозсилано вже до народів казати: Збирайтесь, ійдіть на него, ставайте до бою! **15** Ось бо, я вчиню тебе малим між народами, згірдним перед людьми. **16** Грізна постава твоя і надуте серце завели тебе, живущого в печерах скельних та вершинах гірських. Бо хоч би ти так високо, як орел, звив гніздо собі, то я звідти скину тебе, говорити Господь. **17** I зробиться Едом острахом; хто попри його буде переходити, з'уміється і буде посвистувати, споглядаючи на рани його. **18** Як Содома та Гоморра провалились, а з ними й сусідні городи, говорити Господь, так і там ніхто вже не буде жити, й ніяка людина не поселиться. **19** Ось він, як той лев, виступить від вижин Йорданських на ті утверджені місця; їх же я зневолю швидко вийти з Ідумеї, і, хто вибраний, того над нею поставлю. Хто бо рівня мені? і хто стане вимагати в мене відповіді? та й де той пастирь, що встояв би проти мене? **20** Тим же то слухайте про постанову Господню і що він судив учинити Едому, та й

що задумав зробити осадникам Теманським: дійсно, найслабіші з того стада зайдуть їх у полонь і попустошать осади їх. 21 Від гуку їх упадку стрясеться земля, а луна від їх крику чутна буде поза Червоним морем. 22 Так, орлом підімтесь він, налетить і розпустить крила понад Восором, і серце невміраків Едомських буде тоді, як серце в жінки-піорділі. 23 Про Дамаск: Осоромлені Емат і Арпад; почувши сумну вість, вони впали духом; трівога обгорнула їх, неначе на морі, не можуть успокоїтись. 24 Опустив руки Дамаск і кинувся на втеки; його обняв страх, схопили його болі й муки, мов породілю. 25 Ой чом же не вціліло се місто славне, сей город, що ним я втішався? 26 Так, поляжуть молодики його на улицях його й усі військові люди погибнуть того часу, говорить Господь сил небесних. 27 І розложу огонь попід мурами Дамаськими, й пожере він палати царя Венадада. 28 Про Кедар і про царства Азорські, що (опісля) звоювали Навуходонозор, царь Вавилонський, так говорить Господь: Уставайте, рушайтесь на Кедар та й звоюйте тих осадників восточних! 29 Намети й вівці їх позабірайте; покриттє наметнє, всю надобу, й верблюди в їх пожакуйте, та накличте на них страх із усіх боків. 30 Біжіте, втікайте хутко, ховайтесь глибоко в печерах, осадники Азорські, говорить Господь: Навуходонозор бо, царь Вавилонський, повзяв постанову й задумав проти вас задум. 31 Уставайте, рушайтесь проти люду мирного, що живе собі безпеч, говорить Господь, що нема в його ні дверей, ні засовів, що живуть (кочуючи) особняком. 32 Верблюди їх стануться лупом, а їх отарі будуть розхоплені, і розсюю їх по всіх вітрах, — оттих, що вистригають волоссе на висках, — і з усіх боків наведу на їх погибель, говорить Господь. 33 Азор же буде леговищем шакалам, вічною пустинею; ніхто там не буде жити, ніяка людина там не оселиться. 34 Слово Господнє, що надійшло до пророка Еремії про Елам у початку царювання Седекіїного, царя Юдейського: 35 Так говорить Господь сил небесних: Се я поламлю лука Еламіям, — їх головну силу; 36 І наведу на Елама чотирі вітри з чотирьох сторін неба, та й розвію їх по всіх сих вітрах, і не буде такого народу, щоб до його не зайдли вигнані Еламії; 37 І пошлю на Еламіїв страх перед ворогами їх й перед тими, що на їх

душу настають, і наведу лихоліттє на їх, і гнів мій, говорити Господь, і посилати му меча слідом за ними, аж покіль їх повигублюю; 38 І поставлю мого престола в Еламі, царя же й князі його вигублю, говорити Господь. 39 У дальші ж часи поприводжу назад полонян-Еламіїв, говорити Господь.

50 Слово, що вирік Господь через пророка Еремію про Вавилон і про землю Халдейську: 2 Звісттєй й розголосіть між народами, й поставте стяга; виявлюйте, не замовчуйте! Говоріть: Вавилон звойовано, Вил осоромлений, Меродах покрущений, осоромлено й другі образи його, порозбивано ідоли його! 3 З півночі бо дзвине проти його народ, а сей оберне землю його в пустиню, і ніхто не буде там жити, ні людина, ні скотина, — все рушить і повтікає. 4 У ті дні, і в ті часи, говорити Господь, поприходять сини Ізраїля вкупу з синами Юдиними, а йдучи, плакати муть (з радощів) і шукати Господа, Бога свого. 5 Про дорогу до Сиону питати муть, а, обернувши туди лиця, будуть казати: Ідіть і прилягніте до Господа завітом (умовою) вічним, що вже не забудеться. 6 Мов заблукані вівці, був мій нарід: пастирі позводили їх із дороги, порозганяли їх по горах; вони ж блужали з гори на горб, забувши свою кошару. 7 Всі, що їх стрічали, жерли їх, а вороги їх мовляли: Ми не винні, бо се вони согрішили перед Господом, перед пробутком справедливості, і перед Господом — надію батьків їх. 8 Втікайте ж із серед Вавилону, покидайте Халдейську землю, а йдіть (веселі), мов козли перед отарою. 9 Ось бо, я підійму й приведу проти Вавилону велику громаду народів із півночі земель, і розложатися проти його, та й звоювати його: стріли у них, як у вправного воїна, не вертаються марно. 10 І станеться Халдея здобиччю їх; і опустошники її заситяться, говорити Господь. 11 Ви бо веселились і радувались, розграблюючи власність мою; скакали з радощів, як на траві телиця, та й ржали, як боєві коні. 12 У великий стид попаде маті (земля) ваша, зарумяниться тая, що вас породила; остання буде вона між народами — пустиня, суща, дике поле. 13 Через Господень гнів обезлюдіє, зробиться пустинею; кожен, хто йти ме через Вавилон, буде здивований посвистувати, позираючи на його рани. 14 Становітесь ж у

боєву лаву навколо Вавилону; всі, ви лучники, стріляйте, не жалуйте стріл, бо він провинив перед Господом! **15** Підійміте з усіх боків крик проти його: подав руку свою (піддавсь); упали твердині його, зрушились мури його! Се помста Господня; мстітесь на йому! Як він чинив, так ви чиніте з ним. **16** Повигублюйте в Вавилоні тих, що сють, укупі з тими, що роблять у жнива серпом! Зі страху перед мечем пагубним подастися кожен до свого люду, кожен у свою землю буде втікати. **17** Ізраїль — се розпуджена отара; леви розігнали її. Перш об'їдав його царь Ассирийський, а тепер Навуходонозор, царь Вавилонський, і кості його покришив. **18** Тим же то так говорить Господь сил небесних, Бог Ізрайлів: Се я навідаю карою царя Вавилонського, й його землю, як скарав царя Ассирийського; **19** І приведу знов Ізраїля на його пасовище, й буде пастися на Кармелі й Базані, і насититься душа його на Ефраїмових горах і в Галааді. **20** У ті дні й у ті часи, говорить Господь, шукати муть неправедності Ізрайлевої, та не буде її, і гріхів Юдиних, та й не знайдеться їх; я бо прошу тих, що зоставив живими. **21** Іди ж проти неї — проти тієї землі ворохобної, і карай осадників її; пустоши й вигублюй усе позад них, говорить Господь, і чини все, що я звелів тобі. **22** (неначе чую вже) Гук воєнний в тій землі й страшне пустошенне! **23** Ой, як же се зломано, як покрущено той молот стільких земель! Як же став Вавилон страховищем проміж народами! **24** Я розложив сіті на тебе, ти спіймався, Вавилоне, й не думавши про те; тебе знайдено й схоплено, за те, що встав еси на Господа. **25** Господь відчинив зброєву комору свою, і повиносив із неї знаряддя гніву свого, бо в Господа сил небесних є справа у землі Халдейській. **26** Рушайте ж проти неї з усіх країв, повідчинайте сковища її, топчіть її, мов снопи на тоці, вигубіть її цілковито, нехай не зостанеться з неї й нащаду. **27** Позаколюйте всі воли її, нехай йдуть під ніж. Горе їм! настав бо день їх, — час кари їх! **28** (наче чути) Голос утікаючих і спасаючих себе із землі Вавилонської, щоб сповістити на Сионі про помstu Господа, Бога нашого, про помstu за храм його. **29** Посклікайте на Вавилон усіх, хто натягує лука. Обложіть його навкруги, щоб ніхто не врятувавсь із його; одплатіть йому по заслузі його. Як він чинив, так

само чиніть і йому, він бо встав згорда проти Господа, проти Святого Ізрайлевого. **30** Тим же то молодики його поляжуть на улицях його, й усе військо його вигине того ж дня, говорить Господь. **31** Ось я — проти тебе, ти гордий, говорить Господь Саваот; прийшов бо день твій — час навідання твого. **32** І спіткнеться гордовитий і впаде та й ніхто не підніме його; і розложу огонь у містах його, й пожере все кругом. **33** Так говорить Господь сил небесних: Притісні сини Ізраїля, як і сини Юдині, а всі, що їх позаймали в полонь, держать їх кріпко й затялисі не пустити їх на волю. **34** Та визволитель їх потужен, Господь сил небесних ім'я його; він розбере їх справу, щоб учинити впокій на землі, а страх навести на осадників Вавилонських. **35** Меч на Халдеїв говорить Господь, і на осадників Вавилонських, і на князів його, й на мудрих його; **36** Меч на ворожбітів, і вони обез'уміють; меч на військо його, і воно стороپіс; **37** Меч на коні його й на колесниці його, й на всі мішані народи посеред него, а вони збояться, як жінки; меч на скарби його, а їх розхоплять; **38** Засуха на воді його, а вони повисихають; се бо земля бовванів, і вони побез'уміють перед страшною карою, насланою за їх ідоли. **39** І оселяться там дикі звірі, з шакалами, й жити муть на ній струсі, й ніхто не поселиться, ніхто не буде жити на ній од роду аж до роду. **40** Як у нішо обернув Бог Содому й Гоморру з сусідними оселями, так і тут не вдергіться й не буде жити ні одна людина. **41** Ось прийде народ од півночі, народ великий, і многі царі підіймуться з країв землі, з найдальшого кутка сьвіту. **42** В руках у них луки й списи, а жорстоки вони й немилосердні; ревуть, як море, мчаться на конях, узброєні, як один муж, готовий до бою на тебе, дочко Вавилонова! **43** Довідавшись про них, царь Вавилонський опустить руки; смуток обніме його, муки — як породілю. **44** Ось він, мов той лев, виступить від вижин Йорданських на ті утверджені місця; їх же зневолю чимборше уходити, й хто вибраний, тому oddам його; хто бо рівня мені? хто стане вимагати в мене відповіді? та й де той пастир, що встояв би проти мене? **45** Тим же то слухайте про постанову Господню, і що він судив Вавилонові вчинити, та й що задумав про землю Халдейську: справді, безсильки з того стада потягнуть їх із собою; справді, він попустошить

осади їх разом із ними. **46** Од гуку при заборі Вавилону здригнеться земля, а плач їх залунає далеко проміж народами.

51 Так говорить Господь: Се я підійму

проти Вавилону й живущих посеред його противників моїх бурний вітер. **2** І пошлю віяльників на Вавилон, а вони розвіють його й спустошать землю його, вони бо в час зліднів нападуть на його з усіх боків. **3** Нехай стрілець натягає лука супроти тих, що й собі ж натягають лука та величаються зброею своєю; не щадіте молодиків його, вигублюйте все військо його. **4** Нехай падуть побиті на землі Халдейській, а поранені — по улицях її. **5** Не покинув бо вдовою Бог, Господь Саваот, Ізраїля й Юду, хоч їх земля повна провин проти Святого Ізрайлевого. **6** Втікайте з посеред Вавилону й рятуй кожне душу свою, щоб і вам не погибнути за беззаконство його; се бо година помсти Господньої, — він віддає йому заплату його. **7** Золотим кубком був Вавилон у руці Господній, впивалась із його вся земля; народи пили з його й метались, мов біснуваті. **8** Несподівано впаде Вавилон та й розіб'ється; голосіте по йому, дайте балзаму на рані його, — може позагоються. **9** Гоїли ми Вавилона, та він не вигойвся. — Покиньте ж його, рушаймо кожен у свою землю, суд бо над ним дойшов до неба й сягонув аж за хмари. **10** Вивів Господь на съвітло нашу справедливу справу; ходімо й звістімо на Сионі діло Господа, Бога нашого. **11** Гостріте стріли, наповнійте сагайдаки; Господь підпалив завзяття царів Мідійських, задумав бо проти Вавилону, його затратити, — се помста Господня, помста за храм його. **12** Підійміте стяга проти мурів Вавилонських, побільшіте чату, приготуйте засіди, бо, що Господь задумав, те все так учинить, як виповів на осадників Вавилонських. **13** О, ти, що живеш над великими водами, багатий на скарби! прийшов кінець твій, — міра захланності твоєї! **14** Господь сил небесних поклявся собою самим: Правду кажу, що сповню тебе людьми, мов сараною, й підіймуть боєвий крик проти тебе. **15** Він створив землю силою своєю, утверджив круг земний премудростю своєю й розпростер небеса розумом своїм; **16** На його громовий голос шумлять води з хмар, а ті хмари приводить він

від кінців землі; творить блискавиці серед дощу, й випускає вітри з запасних сховищ своїх. **17** Безумним виявлює себе кожен чоловік у своєму знанні, і кожний плавильник соромить себе бовваном своїм, бо бовван, — се лож, і нема в йому духа. **18** Се пуста мана, робота облуду; в день караючих їх навідин вони зникнуть. **19** Не такий, як їх, пай Яковів; бо його Бог — се творець усього, а Ізраїль — се жезло царства його; Господь сил небесних — ім'я його. **20** Ти в мене — молот, знаряд воєнний; тобою я побивав народи; тобою розбивав царства; **21** Тобою я вбивав коня і їздеця його й тобою розторощував колесницю і візника її; **22** Тобою вбивав я чоловіка й жінку; тобою вбивав старого й молодого; тобою вбивав молодика й дівчицю; **23** Тобою вбивав я пастуха й стадо його; тобою вбивав ратая й супруг волів його, тобою вбивав намісників і міських начальників. **24** Тепер же відплачу Вавилонові й усім осадникам Халдейським за все зло, що вони заподіяли Сионові в очах ваших, говорити Господь. **25** Се я (став) проти тебе, ти (горда) горо пагубна, говорити Господь, що вигублюєш і заражуєш усю землю; я простягну на тебе руку мою, й скину тебе зо скелі та й зроблю тебе горою, до нага обгорілою. **26** З тебе не можна буде взяти й каменя вуглового, ні каменя на підвальну; ти будеш вічним безлюддем, говорити Господь. **27** Виставте ж хоругву воєнну в землях; трубіте в труби між народами; вважте против його народи; поскликайте на його царства: Арацацькі, Минійські, Аскеназькі; настановіть гетьманів против його; наведіть коней, як жалючої сарани. **28** Узбройте против його народи, царів Мідії, намісників її, старшин міських, й усю підневолену її землю. **29** Нехай затрусиТЬся й затремтить земля; бо спевниться на Вавилоні задуми Господні, щоб повернути Вавилона в пустиню безлюдну. **30** Невміраки Вавилонські позрікались воюватись, седять без діла по твердинях своїх, вичерпалась сила в них, побабіли; осади їх попалені, засови їх поламані. **31** Біжить гонець зустріч другому гонцеві, посел зустріч послові, щоб сповістити цареві Вавилонському, що город його від кінця до кінця опановано; **32** І броди позахоплювано, й трошу по багнах повипалювано, й військові люди в перестраху. **33** Так бо говорити Господь Саваот, Бог Ізраїля: Дочка Вавилонська — мов тік

під молотьбу; за малий час настануть жнива її. 34 Навуходонозор, царь Вавилонський, пожерав мене й гриз мене; він зробив із мене порожню посудину; він проковтнув мене, мов той смок; наповнив роскошами моїми своє черево, вигнав мене. 35 Зневага моя й тіло мое — на Вавилоні, промовляє осадництво Сионове, й кров моя — на осадниках Вавилонських, каже Ерусалим. 36 Тим же то так говорить Господь: Я вступлюсь за твою справу й помщуся за тебе; висушу море його й повисушую канали його. 37 І зробиться Вавилон купою розвалищ, кублами шакалів, страховищем та съміхвищем, без осадників. 38 Як леви, зарикають всі вони, заскіглють, як левині щенята. 39 Саме тоді, як вони (вином) розгорячаться, справлю їм бенкет, і впою та звеселю їх так, що поснуть сном вічним, і вже не прокинутться, говорить Господь. 40 Поведу їх, як ягнята, на заріз, як барани вкупі з козлами. 41 О, як же впаде Сесах (Вавилон), як звоюють пиху всієї землі! О, як же то Вавилон та зробиться страховищем між народами! 42 Рине на Вавилон море, покриє його великанськими філями своїми. 43 Городи його поробляться пустками, сухою сушею, диким полем, землею, де ані людина не буде жити, ні один чоловік переходить. 44 І зроблю конець Вилові в Вавилоні, і вирву з рота його, що він проглинув, і не будуть уже народи напливати до його, бо ж і мури Вавилонські впадуть. 45 Вихо ди зпосеред його, мій народе, рятуйте кожне душу свою від палкого гніву Господнього. 46 Нехай не мліє серце в вас, і не лякайтесь поголоски, що пійде по землі: Пійде чутка в одному році, а потім у другому році та ж чутка, й буде насильство на землі, й встане потужний на потужного. 47 Та воно певне, що настане час, і я навідаю карою ідолі Вавилонські, а вся земля буде посorumлена й усі побиті її поляжуть серед його. 48 І веселитиметься над Вавилоном небо й земля з усім, що на них, рушать бо з півночі пустошники на його, говорить Господь. 49 Як Вавилон повалював звойованих Ізраїлітян, так само у Вавилоні падати муть побиті з усієї країни. 50 Ви ж, що спаслисі од меча! рушайте, не зупиняйтесь; згадуйте звіддалі про Господа й нехай Ерусалим приходить вам на серце. 51 Сором був нам, коли ми слухали наругу; стид окривав нам лице, як чужинці напали на съятощі

Господнього дому. 52 За се ж ось, приходить час, говорить Господь, що навідаю карою ідолів його, й по всій землі його стогнати муть поранені. 53 Хоч би Вавилон піднявся під same небо, та хоч би там на висоті збудував собі твердиню; таки прийдуть від мене пустошники на його, говорить Господь. 54 Ой, понесеться голосний крик із Вавилону й гук страшного розпадання з землі Халдейської, 55 Спустошить бо Господь Вавилон і придушить у йому гордовитий голос. Філями понесуться крики їх, наче великі води, далеко буде роздаватись (розпучливий) їх голос. 56 Бо прийде на його, на Вавилон, опустошник, і будуть спіймані борці його, поламані їх луки; бо Господь, Бог відплати, дасть йому відплату. 57 І напою до пяна князів його й мудреців його, намісників його й начальників городських і воїнів його; й позасипляють вони сном вічним, та й вже не прокинуться, говорить Царь, — на ім'я йому Господь Саваот. 58 Так говорить Господь: Широкі мури Вавилонські будуть до самих основ розвалені, а високі ворота його спалені огнем; пусто працювали народи, й люди мучились задля огня. 59 Слово, що заповідав пророк Еремія Серайї Ниріенкові Маасеенкові, як сей вибирається в Вавилон із Седекією, царем Юдейським, у четвертому році його царювання. Серайї ж був старший над ложниками (стелачами). 60 Списав же Еремія всі злідні, що мали впасти на Вавилон, ув одній книзі, — все те, що писано про Вавилон. 61 І сказав Еремія Серайї: Як прибудеш у Вавилон, не занedbай прочитати всі ці слова, 62 Та й промов: Господи! сам загрозив еси займищу сьому, так його затратити, що не буде в йому ні людини, ні скотини, та що воно буде повсячансною пусткою. 63 І як сю книгу прочитаєш, так привяжи до неї камень та й укинь її в середину Евфрату, 64 І промов: Оттак утоне Вавилон та й не вирине з того нещаствя, що пошлю на його. Поті слова Ереміїнні (про Вавилон).

52 Седекії було двайцять і один рік, як став царем, а царював він у Ерусалимі одинайцять років. Ім'я матері його було Хамуталь — Ереміївна, родом із Либні. 2 І чинив він таке, що було не до вподоби Господеві, притьма як чинив Йоаким. 3 Через те був гнів Господень над Ерусалимом та над Юдою такий, що відкинув їх від лиця свого. I

одпав Седекія од царя Вавилонського. 4 I сталося: у девятому році свого царювання, у десятому місяці прийшов Навуходонозор, царь Вавилонський, сам і все військо його проти Ерусалиму, й облягли його та й насыпали навколо його вал. 5 I був город ув облягі до одинадцятого року царювання Седекіїного, 6 У четвертому ж місяці, на девятий день місяця, опановала голоднеча город і люде не мали що їсти. 7 То ж зроблено проломину в місці мурі, й (царь та й) усі військові люде втекли вночі через ворота, що між двома мурами коло царського саду, та й пішли дорогою в степ, — Халдії ж облягали місто навколо. 8 I погналось військо Халдейське за царем та й наздогнали Седекію в степах Ерихонських, а все його військо порозбігалось од него. 9 I скопили царя та й повели до царя Вавилонського в Риблу, в Емат-крайні, й той вирік йому засуд: 10 Царь Вавилонський велів позаколовати синів Седекіїних перед його ж очима, так само заколено усіх князів Юдейських в Риблі; 11 Седекію ж осліпили, закували в кайдани, й повів його царь Вавилонський у Вавилон та й посадив у вязницю аж до дня смерті його. 12 У пятыму ж місяці, на десятий день місяця, — се був дев'ятнадцятий рік царювання Навуходонозорового, прибув Навузардан, отаман прибічників, вірний слуга в царя Вавилонського, в Ерусалим, 13 I спалив дом Господень і царську палату та й усі велики будинки в Ерусалимі; 14 Усі ж мури навколо Ерусалиму повалило військо Халдейське, що було при отаманові прибічників. 15 А останок люду, що зостававсь у городі й утікачів, що перейшли були до царя Вавилонського, й загалом простий нарід перевів Навузардан, старший над прибічниками, в Вавилон. 16 Тільки немного вбогих людей зоставив Навузардан, отаман прибічників, у краю виноградарями та палярами (хліборобами). 17 А стовпи мідяні, що були в Господньому дому, й піdnіжки, й мідяне море, що було в храму Господньому, порозбивали Халдії та й позабірали всю мідь із них у Вавилон. 18 Позабірали й казани, лопатки, ножі, миски й увесь мідяний посуд, що його вживано до служби; 19 I полу миски й кліщики, чаші, й кубки й кадильниці й кінви, що ні було золоте й срібне, позабірав отаман прибічників. 20 Стовпи два, одно море й дванадцять мідяних

волів, що служили за піdnіжки, а що постараав царь Соломон до Господнього дому, — міді з усього того посуду не було ваги. 21 A ті стовпи були, кожний стовп вісімнайцять локот заввишки, й поворозка в дванадцять локот обіймала його; а були вони порожні в середині, стінки ж були на чотири палці. 22 A на стовпі був мідяний вінець, на п'ять локот заввишки, й сїтка й гранатові яблочки навколо вінця, усе мідяне; те ж саме й на другому стовпі з гранатовими яблочками. 23 A було висячих гранатових яблок дев'ятьдесят і шість, усіх же яблок, сїтками обведених — сотня. 24 I взяв отаман прибічників первосвященника Сераїю і второго священника Зефанію й трьох придверників. 25 A з городу взяв одного скопця, що старшинував над військовими людьми, та сімох невідступних прибічників царських, що знайдено в городі, і головного писаря військового, що затягав людей в крайні до військової служби, та шістьдесят чоловіка з народу землї, що знайдено в місті. 26 Оціх то позабірав Навузардан, отаман прибічників, та й одвів їх до царя Вавилонського в Риблу; 27 Царь же Вавилонський повелів побивати їх у Риблі, в Емат-крайні. Так і виселено Юду з землї його. 28 Ось скілько люду поодводив Навуходонозор: у сьомому році (царювання свого) три тисячі двайцять і три Юдеї; 29 У вісімнадцятому році Навуходонозоровому — з Ерусалиму вісім сот трийцять і дві душі; 30 У двайцять третьому році Навуходонозоровому одвів Навузардан, отаман прибічників, Юдеї сімсот сорок і п'ять душ, усього чотири тисячі й шістьсот. 31 У трийцять сьомому році по переведенню в неволю Ехонії, царя Юдейського, у дванадцятому місяці, двайцять пятого дня місяця, Евильмеродах, царь Вавилонський, того року, як почав царювати, помилував Ехонію, царя Юдейського, й вивів його з темниці. 32 I розмовляв із ним прихильно, й поставив престол його над престолами інших царів, що були в його в Вавилоні; 33 I перемінив вязницьку одїж його, і він трапезував повсяк день у його, поки жив на сьвіті. 34 I харчове його — щоденне харчове — давано йому від царя на кожний день по всі дні життя його.

Плач Єремії

1 Як ся столиця седить одинока, — та, що була колись така многолюдна, стала, мов би вдовою; город, великий між народами, князь над краями, — платити нині дань! **2** Плаче гірко по ночах, сльози ллються по щоках; з усіх, що його любили, нема нікого, хто б розважив; усі приятелі його зрадили його, стали ворогами. **3** Юда, втікаючи від зліднів та неволі тяжкої, поселився серед поган, та не знайшов впокою; всі, що його з давна гонили, спіймали його, наче б у тісному заулку. **4** Посуміли дороги на Сион, бо перестали прочане ходити; всі брами його опустіли; священники взітхають, дівчата горюють, — гірко й йому самому. **5** Вороги його взяли гору над ним; противники роскошують, бо Господь послав на його злідні за премногі його провини; діти його пішли в неволю поперед ворога чамбулом. **6** Минулась у Сиону вся його величність; знатні в його — наче ті олені, що не знаходять собі ніде паші; безсильні, пішли навперід погоничів своїх. **7** В зліднях своїх та в тісноті своїй спогадав Ерусалим про всі дорогі добра свої, що їх мав тоді, як нарід його попав в руки ворожі, й ні в кого не знайшов підмоги; а вороги позирають на його та висмівають і його суботи. **8** Тяжко провинив Ерусалим, тим і зробився огидою людям; всі, що його славили, споглядають на його з погордою, бо побачили наготу його, а й сам він взітхає, та й одвертає, застидавшись, обличче. **9** Гріх його, мов нечистота на платті, явний, та він не подумав, що з того буде; тим то й упав він так низько, та й не має потішителя. Зглянсья ж ти, Боже, на мене у зліднях, бо ворог аж надто піднявся вгору! **10** Ворог простяг руку свою на все, що йому дороже було; він бачить, як погане втискаються в пресувате місце його; а ти ж (Господи,) заповідав, щоб вони не вступали в громаду твою. **11** Ввесь нарід взітхає за насущним хлібом, віддає все дороже, щоб було чим посилити душу. О, зглянсья, Господи, подивись, як я принижений. **12** О, нехай вас ніколи таке не спіткає, всі ви, що дорогою проходите мимо! Гляньте, придивіться, чи є біль такий, як мій біль, що на мене впав, що послав на мене Господь в день палаючого гніву свого? **13** Звисока послав він огонь у кості мої і той обгорнув

їх; він розстелив сіті під ноги мені й повалив мене; учинив мене бідним, та мучить мене день поза день. **14** Ярмо, зроблене з проступків моїх, в руці в него; вони, неначе в шнур поскручувані, і заложені мені на шию; Господь обезсилив мене; віддав мене в руки, що з них годі мені добутись. **15** Всіх хороших моїх повалив Господь посеред мене; скликав проти мене цілу товпу, щоб вигубити молодиків моїх; неначе (грони) в тискарні, зтоптив Господь дівицю-дочку Юдину. **16** От чого я плачу; око мое, — от чого око мое проливає води; далеко від мене втішитель, що живив би духа в мені; діти мої витрачені, бо ворог взяв гору. **17** Сион простягає руки свої та нема, хто б його розважив. Господь дав приказ проти Якова ворогам його, щоб його кругом обступили; Ерусалим стався гидотою посеред них. **18** Справедливий Господь, бо я не корився його слову. О, слухайте, всі народи, погляньте на муку мою; діви мої молодики мої — всі вони пішли в неволю! **19** Кличу другів моїх, та вони завели мене; священники мої старшина моя гинуть у місті, шукаючи харчі собі, щоб підкріпитись, свою душу (задержати в тілі). **20** Зглянсья, Господи, бо я в тіснечі; внутро мое неспокійне, серце, неначе перевернулось у мені; я бо упрямо противився тобі; в полі забрав меч діти мої, а дома — (голодова) смерть. **21** Почули, що я стогну, а нема, хто б мене розважив; почули всі вороги мої про мою недолю, та й утішились, що ти се вчинив мені. О, коли б ти послав уже той день, що його заповів, і вони стали такими ж, як я! **22** О, постав перед лице своє усе зло їх; обійдись із ними оттак, як обійшовся зо мною за всі гріхи мої, я бо стогну безнастанно, й серце в мені завмірає!

2 О, як же Господь у гніву своєму окрив мороком дочку Сионову! наче з неба на землю кинув він велич Ізрайлеву; в день свого гніву не спогадав навіть про підніжок ніг своїх. **2** Повалив Господь всі оселі Яковові; не пощадив, позбурював в досаді своїй утверджени замки дочки Юдиної, позвалив їх на землю, царство й князів одкинув, як опоганених. **3** В гніві палкому посшибав всі роги в Ізраїлі, відвів перед ворогом правицю свою на бік, і запалив у Якові, наче горючий огонь, що все кругом пожерав. **4** Напяв лука свого, наче неприятель, випрямив правицю свою, як

ворог, і повбивав усе, що очам принадне, ба й на сьвятиню дочки Сионової пролив огнем досаду свою. 5 Наче ворогом нашим Господъ зробився; вигубив Ізраїля; порозвалював усі палати його; позбурював утверджені замки його, і розстелив над дочкою Юдиною смуток і плач. 6 Розібрав огорожу свою, як би огорожу саду; збурив місце зборів (сьвяточних); довів до того Господъ, що забуто на Сионі про сьвята й суботи, і відкинув в палкому гніві своєму царя й съященнника. 7 Господъ відкинув жертвовник свій, одвернув своє серце від съвятинї своєї, подав у руки ворожі мури палат її; вони в Господньому домі кричали, наче в яке съвято. 8 Господъ постановив розвалити мур дочки Сионової, простягнув шнура й не вдеряв руку свою від розбурювання, позносив вали знадвірні, та й мури лежать повалені. 9 Ворота міські, наче б у землю запались; засови їх поторощені на куски; царь із князями опинились між невірними; перестав увесь лад законний, ба й пророки не одбирають уже од Господа обявлень його. 10 Старшини дочки Сионової седять мовчки на землі, посипали собі попелом голови, поприперізувались вереттєм; похилили 'д землі голови дівчата Ерусалимські. 11 Очі в мене від сліз потемніли, внутро мое буриться в мені, жовч із печінок ліється на землю задля погибелі дочки народу моого; бо й діти й немовлята при грудях мрут із голоду по улицях міста. 12 Допрошуються в матерей своїх: хліба, вина! та й умірають, мов ті поранені, по улицях міських, виливають душі свої у матерні лона. 13 Як мені озватись до тебе, з чим твоє, дочка Ерусалимська, зрівняти горе? до кого приложити мені тебе, щоб тебе розважити, дівище-дочко Сионова? рана бо твоя, мов те море, широка; хто здоліє загоїти її? 14 Пророки твої віщували тобі пусту неправду, не розкривали твого беззаконства, щоб запобігти твоїму лихоліттю; вони оповіщали тобі видива ложні, що довели тебе до вигону (з краю). 15 Плещуть руками над тобою всі мимойдучи; з посвистом кивають головами над дочкою Ерусалимською, приговорюючи: Се ж то той город, що його величали найбільшою красою, радостю всієї землі? 16 А вороги твої порозівляли пащі свої, свищуть та скрегочуть зубами, договорюючи: От ми таки проглинули його; сього ж дня ми й ждали, та таки дождали-

узріли! 17 Що був призначив, те й довершив Господъ; спевнiv свое слово, що давно вирік; спустишив без пощади, звеселив ворога над тобою, підніс високо вгору рога противників твоїх. 18 З серця покликають вони до Господа: Ти муре дочки Сионської! проливай потоком сльози днями й ночами, не давай собі впину, не затулою війок твоїх! 19 Вставай, голоси всю ніч, з початком кожної стражі нічної; виливай водою серце твоє перед лицем Господа; здіймай до його руки твої про життє діток твоїх, що помирають голодною смертю по углах усіх улиць твоїх. 20 О, зглянися, Господи! кому ти вчинив таке, щоб матери з'їдали плод свій, немовлят, ними виплеканих? щоб убивано в съвятинї Господнїй съященнника й пророка? 21 Діти й сивоволосі лежать на землі по улицях; діви мої й молодці мої від меча полягли; ти вбивав їх у день гніву твого, мордував без милосердя. 22 Ти поскликав, наче на празник, всі страшила на мене; в день гніву твого, Господи, ніхто не врятувався, ніхто не вцілів; тих, що я згодувала, виховала, ворог мій вигубив.

3 Я чоловік, що зазнав горя від палиці гніву його; 2 Він повів мене й увів у пітому, а не в съвітло. 3 Так, він обернувся проти мене, і день у день простягає на мене руку свою; 4 Поморщив тіло мое й кожу мою, та потер кості мої; 5 Обгородив мене (нешастем), обложив горем і нуждою; 6 Він посадив мене в темне місце, як тих, що давно померли; 7 Наче муром, обвів мене, щоб я не вийшов, закував у тяжкі кайдани; 8 Як я прошу, як благаю, він одпихає молитву твою; 9 Дороги мої він каміннем закидав, попсував стежки мої. 10 Став проти мене, наче ведмедем у засідці, — левом у сховищу; 11 Поперевертав дороги мої, розірвав мене, й у нішо обернув; 12 Напяв лука свого й поставив мене за мету стрілам своїм; 13 Послав у нирки мої стріли з сагайдака свого. 14 Я стався съміховищем усьому народові мому, повсякденною присьпівкою їх. 15 До переситу нагодовав мене гіркотою, напоїв полином; 16 Покрушив каміннем зуби мої, покрив мене попелом. 17 Покинув супокій душу мою; я вже й забув про дні добрі, 18 І сказав я собі: погасла сила моя й надія моя на Господа. 19 О, спогадай про мою муку й нужду, про полин і жовч! 20 Глибоко вбилось усе те в память мою й душа моя в мені

заниває. 21 Та я так відповідаю серцю моїму, та й тому вповаю: 22 Ізза милосердя Господнього ми не вигнули, бо милосерде його не вичерпується. 23 Що ранок воно одновляється, велика бо вірність твоя! 24 Господь пай мій, говорить собі душа моя, то ж і буду я впovати на него. 25 Благий Господь до тих, хто надіється на його, — до душі, що його шукає. 26 Добре тому, хто без нарікання дожидає рятунку від Господа. 27 Благо людині, що змалку несе ярмо (закону Господнього); 28 (що) Седить на самоті й мовчить, бо він (Бог) наложив се ярмо на його; 29 А він нахиляє уста свої в порох, та й думає: може бути, ще є надія; 30 Хто надставляє бючому свою щоку й приймає, хоч би й до переситу зневагу; 31 Бо не на віки Господь покидає; 32 Та хоч і пішло злідні, то й помилує по великий добротії своїй; 33 Не по своїму бо серці карає він і посилає смуток на дітей людських, 34 А тоді, як вони під ноги беруть безсильних на землі, 35 Як несправедливо судять близьнього перед очима Всевишнього, 36 Як притискають другого в його ділах; бо хиба ж Господь сього не бачить? 37 Хто ж бо съміє сказати: I таке часом діється, що Господь не повеліває! 38 Хиба ж не з уст (не з приказу) Всевишнього виходить нужда й щастє? 39 Чом же нарікає живуща людина? Нехай би нарікала на свої гріхи. 40 Розпитуймо й розвідуймо наші дороги та й обернімось до Господа; 41 Здіймімо серце й руки наші до Бога на небі (й говорімо): 42 Ми одвали, ми непокірливі, тим то й не пощадив еси нас; 43 Ти оболік себе гнівом і гнав та побивав нас без ощадку; 44 Ти закрив себе хмарою (гріхів наших), щоб не доходила до тебе молитва наша; 45 Соромом і гидотю зробив нас еси серед народів. 46 Отворили на нас роти свої всі вороги наші. 47 Страх і яма, опустощене й погибель — се наша доля. 48 Потоки вод проливає око мое над погибелю дочки народу моого. 49 Без упину виливає слози око мое, та нема пільги, 50 Покіль із неба Господь не спогляне та не побачить. 51 Око мое наповнює смутком душу мою, споглядаючи на всі дочки міста мого. 52 Всякими способами намагались зловити мене, мов ту пташину, вороги мої, без усякої причини; 53 Вкинули мене живцем у яму й прикідали каміннем. 54 Води знялися аж до голови в мене, я сказав собі: Пропав я! 55 І призовав я імя твоє, Господи, з ями глубокої: 56 Почуй

голос мій; не затулой уха твого від моего зітхання, від благання мого! 57 Так, ти зближуувався, як я молився до тебе, й казав мені: Не бійся! 58 Ти боронив, Господи, мою справу; вибавляв житте мое. 59 Ти, Господи, й тепер бачиш кривду мою; розсуди ж справу мою! 60 Ти бачиш ненависть і те, що вони проти мене замишляють. 61 Ти чуеш, Господи, їх наругу, — всі їх підходи під мене, 62 (чуеш) Бесіди противників моїх і безнастанні хитрощі їх проти мене. 63 Глянь, чи вони седять, чи встають, — про мене в них все — глумлива пісня. 64 О, ти певно відплатиш їм, Господи, по учинкам рук їх; 65 Засліпши їх серця і проклін твій упаде на них; 66 Гонити меш їх, Господи, гнівом, і викорениш їх ізпід неба!

4 Як потемніло те золото, змінилось золото найліпше! каміннє з съвятинї роскидане по всіх роздорожжях. 2 Поважні синове Сионові, дорогі, як найчистійше золото, — вони стали, як той посуд глиняний, як виріб рук ганчарських! 3 І потвори подають соски, та кормлять щенят своїх, а дочки народу моого стали жорстокі, мов ті струсицї в пустинї; 4 У немовлятка язик од згади до піднебіння прилипає; істи просять діти, та ніхто їм не дає. 5 Хто їдав страви солодкі, умліває з голоду по улицях, хто кохався на пурпурнім ложі, тулиться до гною. 6 Кара за безбожність дочки народу моого більша над покараннє Содоми: її бо стручено в хвилинї й руки людські не дотикали її. 7 Сієї ж князї були над снїг чисті, над молоко білі; тіло в них було румяне, немов ті коралї, ѹ над сапфир сияло; 8 А нинї лицє їх чорнійше над усе чорне, не познають їх на улици; кожа в них до кості прилипла, зосхла, мов та деревина. 9 Щасливівши ті, що від меча гинуть, ніж ті, що гинуть голодною смертю; сесі бо тануть поволи, побивані недостачею плодів земних. 10 Руки добросердних жінок варили діток своїх, щоб мати з них јжу під час погибелі дочки народу моого. 11 Ізогнав Господь гнів свій, вилив досаду гніву свого, й запалив огонь на Сионі, що пожер його до підвалин. 12 Не вірили царі землї й усі осадники земель, що ворог завзятий ввійшов у ворота Ерусалимські. 13 А все се за гріхи ложних пророків його, за беззаконства съвященників його, що за їх приводом проливано кров праведників. 14 Тепер

вони, мов сліпі, улицями блукали, осквернювались кровю, так що не можна було приторкнутись до їх одежі. **15** Уступайтесь! Нечистий! у слід їм кричали; уступайтесь, уступайтесь, не приторкайтесь! і вони, зворушені, ховались; а між людом говорили: Вже їх не буде! **16** (загніване) Лице Господне порозсіває їх; уже він не зглянеться на них, за те, що вони не вважали на съященників, над старими не милосердувались. **17** Наші ж очі аж умучились, визираючи надармо підмоги; з башти нашої визирали сторожі того народу, що не міг нас урятувати. **18** А вони, знай, підглядали ступні наші, так що ми не могли безпечно й по улицях ходити. О, близько конець наш, дні наші скінчились; так, се прийшов конець наш. **19** Ті, що нас гнали, летіли хутше орлів під небом; гнались за нами по горах, ставляли засади в пустинї. **20** Дух наш живущий, помазанник Господень, попав у їх яму, — той, що про його мовляли ми: Під його тіню жити мем тихо посеред народів. **21** Радуйся, дочко Едомова, веселися, ти, що живеш там у землі Уз! приайде й до тебе чарка, і ти впешся, й ти будеш обнажена. **22** Дочко Сионова! кара за беззаконства твої скінчилася; більш у полонь ти зайнята не будеш; твої ж провини, дочко Едомова, Господь навідає й виявить гріхи твої.

5 Спогадай же, Господи, що з нами сталося; зглянься, подивися на пониженнє наше! **2** Наше насліддє досталось невірам, доми наші — чужим чуженицям; **3** Ми сироти — безбатьченки; матері наші — вдовиці. **4** Власну воду ми пімо за гроши, дрова наші здобуваєм за плату. **5** Нас поганяють, бючи в потилицю, а в роботі нема нам відпочинку. **6** І до Египту ми й до Ассура руку по хліба шматок простягаєм. **7** Наші батьки провинили, та їх нема вже, ми ж двигаємо кару за їх беззаконства. **8** Раби вередують над нами, та й нікому вирвати з рук їх. **9** В небезпеці перед мечем ми хліб наш по стелу здобуваєм. **10** Скіра на нас, наче в печі, сchorніла від пекучої голоднечі. **11** Наших жінок безчестять у Сионї, дівчат — в городах Юдейських. **12** Князії повішані їх руками, лиця старшин у зневазі. **13** Молодики наші журнами мелють, недолітки падуть під ношами дров. **14** Старції вже в воротях не засідають, паробки не съпівають. **15** Радощів серце вже наше не знає, наші

танцї в жалощі змінились. **16** Із голови в нас вінки поспадали, горе нам, що ми провинили! **17** От чому серце в нас ние, от чого в нас ув очах потемніло! **18** Ой попустіли вершини Сионські, хиба шакалі ходять по них. **19** Господи! ти пробуваєш во віки; твій престол стоїть з роду до роду. **20** Чом же ти позабув нас, чом покинув нас на так довгий час? **21** О, приверни нас до себе, Господи, а ми привернемось; понови дні наші, як се зпершу було! **22** Чи то ж се зовсім ти нас відціувався, прогнівився на нас без міри?

Езекіїль

1 Сталось у трийцятому році, у четвертому місяці, на п'ятий день місяця, як був я між полонянами над Ховар-річкою, одверзлись небеса, й я побачив видива Божі. **2** На п'ятий день місяця — се був п'ятий рік після того, як одведено царя Йоакима в неволю — **3** Надійшло слово Господнє до Езекіїла Вузієнка, священника, в Халдейській землі, при Ховар-річці, й зійшла на його сила Господня. **4** Бачив же я — скопився завірухово вітер від півночі, знялась величезна хмара й клубом огонь, та промінне навколо його, а з середини його, наче блискуча мідь увогні, **5** А з него показалась подобина чотирьох звірят; вид же їх був такий: образ їх був чоловічий. **6** I в кожного було чотирі обличчя, і в кожного — четверо крил. **7** А ноги в їх були прості, а ступні в їх були, як у телця, й близькали вони іскрами, як розпалена мідь близька. **8** А під крильми в їх із чотирьох боків були людські руки; обличчя у них і крила в них — у всіх чотирьох. **9** А крильми торкалися вони одно до одного; обличчя й крила в їх не поверталися, як ійшли вони: кожне простувало перед себе. **10** Подоба обличчі їх: — зпереду було лице людське, правобіч — лице левине, лівобіч — лице бичаче в усіх чотирьох, понад тими — лице орлове в усіх чотирьох; **11** I лиця їх і крила їх угорі були розділені, та в кожного по двоє крил сходилося одно з одним, а двоє вкривали тіло їм. **12** I ійшли вони, кожен у сторону перед себе; куди поривав їх дух, туди й ійшли вони; йдучи ж, не поверталися. **13** А вид тих животин був, наче жар огняний, як смолоскипи; огонь ходив між тими животинами сюди й туди, й блищав огонь вельми ясно, й вилітали з огню блискавки. **14** I ввихаллися животини сюди й туди, наче блискавиця мигає. **15** I придивлявся я тим животинам, аж ось — на землі коло тих животин по одному колесу перед чотирьома лицями їх. **16** I були колеса видом і роботою, наче блискучий хризоліт, і всі четверо були однаковісін'кі, а по вигляду їх і по споруді здавалось, неначе одно колесо було в другому колесі. **17** А йдучи, ійшли вони на чотирі боки; не звертали на бік, ідучи. **18** Обіддє ж їх — високе й страшне, як повно очок в обідді навколо в усіх чотирьох. **19** I як ійшли животини, так

ійшли й колеса коло їх, а як вони здіймались угору від землі, здіймались і колеса. **20** Куди хотів ійти дух, туди ійшли й вони, й здіймались колеса заразом із ними; дух бо тих животин був у колесах. **21** Коли ті ійшли, так ійшли й колеса, а як ті стояли, то стояли й вони, як же ті здіймались від землі, здіймались і колеса заразом із ними; бо дух животин був у колесах. **22** А над головами в животин була подобина твердині, блискуча, як подобина пречудного кришталю, що понад головами в їх розпростирався. **23** А під твердинею розпростиралися їх крила, просто одно до другого, й в кожній було їх по двоє, що вкривали їм тіло. **24** I як вони ійшли, чув я шум їх крил, ніби бурханє великої води, неначе грім Всемогучого, голосний шум, як се гуде в військовому таборі; а коли вони з'упинялися, то крила спускали. **25** Бо як давався чути голос з понад твердині, що була над головами в їх, тоді вони з'упинялися і опускали крила. **26** А понад твердинею, що була над головами в їх, була подобина престолу, з вигляду, як би з каменя сафіру, а над подобиною престолу видко було подобину чоловіка, що седить на йому. **27** I видів я наче палаочу мідь, як огняне сяєво в середині його кругом; від поясниці його й низше бачив я, наче огонь, і було промінне навколо. **28** Якою буває веселка на облаках в дощовий день, такий вид мало те сяєво навколо.

2 Оттакий був появ подобини слави Господньої. Побачивши її, впав я на лице своє, а відтак почув голос говорючого, й сказав він мені: Сину людський! стань на ноги твої, я бо говорити му з тобою. **2** I як він се казав мені, ввійшов у мене дух, і поставив мене на ноги, я чув говорючого до мене. **3** I сказав він до мене: Сину чоловічий! ось я посилаю тебе до синів Ізрайлевих, до того люду непокірливого, що відступили від мене; вони й їх отці — се зрадники передо мною аж по сей день. **4** Се сини з безстидним лицем і запеклим серцем, — до них я тебе посилаю, й скажеш їм: Так говорити Господь Бог: **5** Чи слухати муть вони, чи не слухати муть — се бо дом упрямий — та нехай знають, що був пророк між ними. **6** Ти ж, сину чоловічий, не лякайсь їх і не страхайся мови їх, як вони бодяками й тернинами до тебе будуть,

і тобі доведеться жити між скорпіонами, — не лякайся мови їх і не стражайся виду їх; вони бо дом упрямий; 7 Говори їм слова мої, чи будуть вони слухати, чи не будуть, вони бо непокірливі. 8 Ти ж, сину чоловічий, слухай, що я тобі буду говорити; не впираєшся, як той дом упрямий. Ось, отвори рота та й з'їж, що я дам тобі. 9 Я глянув, аже се рука, простягнута до мене, а в руці — книgovий звоєць. 10 I розгорнув його він передо мною, й ось, звиток той пописаний з лиця, й з вивороту; а написано на йому: жалощі, зітханнє, й горе.

3 I сказав до мене: Сину чоловічий! з'їж, що перед тобою, з'їж оцей звиток, та й іди й говори до синів Ізрайлевих. 2 Тоді отворив я уста, а він дав мені з'їсти той звиток; 3 I сказав мені: Сину чоловічий! нагодуй черево твое, й засити утробу твою сим звитком, що передаю тобі. І я з'їв, і був він ув устах моїх такий солодкий, як мід. 4 I сказав мені: Сину чоловічий! встань та й іди до Ізрайлевого дому, й говори до них моїми словами; 5 Посилаю бо тебе не до народу з темною мовою й незрозумілим язиком, а до Ізрайлевого дому, — 6 Не до многих народів із темною мовою й незрозумілим язиком, що слів його ти не второпав би; хоч як би я й до тих послав тебе, то вони б тебе послухали; 7 Дом же Ізрайлів не схоче тебе слухати, бо вони не хочуть слухати мене, тим що дом Ізрайлів твердолобий і запеклого серця. 8 Ось, я вчинив твое лице твердшим, як їх лиця, і твого лоба твердшим, як їх лоби. 9 Як діамант, що твердий над камінь, вчинив я твое чоло; не бійся їх і не лякайся перед лицем їх, хоч вони дом ворохобний. 10 I сказав дальше до мене: Сину чоловічий! усі слова мої, що говорити му тобі, прийми до серця й вислухай уshima твоїми; 11 Оце ж іди до вигнанників, до земляків твоїх, та й говори до них і скажи їм: Так говорить Господь Бог! чи будуть вони слухати, чи не будуть. 12 I підняв мене дух у гору, й чув я позад себе голос, наче гуку громового: Благословенна велич Господня, (рушаюча) з місця свого! 13 I шум од крил у животин, що торкались одно об одно, й туркіт од коліс коло них і гук голосного грому. 14 Отже дух підняв та й узяв мене й ішов я, сумуючи в тревозі серця моого, а рука Господня вагоніла на мені. 15 I прибув я так

до переселенців у Тель-Абіб, і осів там, де вони жили, та й провів між ними сім день, у безземлі. 16 А по семи днях надійшло до мене слово Господне: 17 Сину чоловічий! я поставив тебе сторожем дому Ізрайлевого, й ти будеш дослуховатись слів із уст моїх і вrozумляти їх від мене. 18 Коли я перекажу тобою безбожникові: Ти згинеш, а ти не станеш вrozумляти його й говорити, остерегаючи безбожника від ледачої стежки, щоб йому жити, то беззаконник той умре в своїх проступках, я ж доправлятись буду крові його з рук твоїх. 19 Коли ж ти остерігав безбожника, а він не навернувся від безбожності своєї й не покинув беззаконної дороги своєї, так він умре в проступку своїму, а ти врятував душу твою. 20 I коли праведник одступить від праведності своєї та йuko'ть беззаконність, як я положу йому спотичку, й він умре, — то, коли ти не остерігав його, він умре за свій гріх, і йому не згадаються праведні вчинки його, які вчинив, — від тебе ж буду я доправлятись крові його. 21 Коли ж ти остерігати меш праведника, щоб праведник не согрішив, та й він не согрішить, то й він жити ме за те, що дав себе вrozумити, й ти спас душу твою. 22 I була там на мені рука Господня, і він сказав мені: Устань, ійди в поле, а там буду говорити з тобою. 23 I рушив я та й пішов у поле, і ось, стояла там велич Господня, — така велич, яку бачив я на ріцці Хеварі, і я впав на лице свое. 24 I ввійшов дух у мене, й поставив мене на ноги, і він говорив ізмою та й сказав мені: Ійди та заприся в домівці твоїй. 25 I ось, ти сину чоловічий, на тебе наложять поворози, і звяжуть тебе ними, й ти не будеш ні виходити ні ввіходити. 26 I приліплю язика тобі до гортані, і заніміш та й не будеш їм дорікати, вони бо — дом ворохобний. 27 А як я схочу говорити з тобою, тоді відчиню уста тобі, й будеш говорити до них: Так говорить Господь Бог! Хто схоче слухати, — слухай, а хто не схоче слухати, нехай не слухає; вони ж бо дом непокірливий.

4 Ти ж, сину чоловічий, возьми собі цеглину, положи перед себе, й начеркни на їй місто Ерусалим. 2 I спорудь обляг проти його, і збудуй облягову башту проти його; насип вал кругом його; порозставляй облягове військо проти його, і пороби навколо тарани проти його. 3 I возьми

собі залізну дошку та й постав її, наче стіну між тобою й городом, і оберні проти його лице твоє, щоб він був наче ув облязі, й ти (ніби) облягай його. Се буде знаком домові Ізраїлевому.

4 Ти ж лягай на лівий бік та й возьми на його беззаконство Ізраїлеве. Скільки днів лежати меш, стілько нести меш (кару за) провини їх: **5** Я ж визначив тобі роки їх беззаконства лічбою днів — триста й дев'ятьдесят днів будеш нести провини дому Ізраїлевого. **6** А як скінчиш їх, тоді лягай у друге на правий бік, і неси провину дому Юдиного сорок день; — день за рік, день за рік, кажу, визначив я тобі. **7** І оберні лицє твоє й обнажену правицю твою на обляг Ерусалиму та й пророкуй проти його. **8** Оце ж я й вложив на тебе верву, щоб неможна було тобі повернутись із боку на бік, аж докіль скінчиш дні сього облягу твого. **9** Ти ж возьми собі пшениці та ячменю й бобу й сочовиці й пшона й вики та й усип ув одну посудину, та й роби собі хліб із того на всі дні, що лежати меш бока; триста й дев'ятьдесят день їсти меш його. **10** А їсти меш твою харч вагою, що дня по двайцять секлів; від пори до пори їсти меш. **11** І воду пити меш мірою, щоразу по шостині гину; від пори до пори пити меш стілько. **12** Істи меш книшами ячміними; книші ж пекти меш перед їх очима в попелі з людського калу. **13** І сказав Господь: Так само їсти муть сини Ізраїлеві нечистий хліб свій посеред тих народів, що проміж них я їх порозганяю. **14** Тоді сказав я: Ой Господи Боже! я ж ніколи не поганив душу; я й падла, ні того, що зъвір роздирає, ніколи не єв з молоду та й досі; ніколи в уста мої не входило нечисте мясо. **15** І сказав він до мене: Ну, так дозволяю тобі товарячий гній, замість людського калу, щоб пік на йому хліб твій. **16** І сказав іще до мене: Сину чоловічий! ось, я поламлю в Ерусалимі підпору хлібову, й їсти муть вони свій хліб під вагу й в смутку, та й будуть пити воду під міру в гризоті; **17** Бо буде в них недостача хліба й води й з переляком будуть вони глядіти одно на одного й нидіти за беззаконства свої.

5 Ти ж, сину чоловічий, возьми гострого ножа, — бритву голярську, й поведи нею (голючи) по голові в тебе й по бороді в тебе, потім возьми вагу та й поділи волоссе. **2** Третину спали посеред городу на огні, як будуть сповнятись дні облягу;

другу третину візьми та й посічи мечем округ його, а третю третину розвієш вітром, бо я обнажу меча поза ними. **3** І возьми з того волосу трохи та й завяжи в полу в одежині твоїй. **4** А з цього ще візьмеш трошки та й укинеш ув огонь, і спали те в огні. З того загориться огонь на ввесь дом Ізраїля. **5** Так бо говорить Господь Бог: Ось — Ерусалим! Я поставив його посеред народів, навколо його (чужі) краї. **6** Він же поводився проти законів моїх безбожнійше, як погани, й проти заповідань моїх гірше ніж землі кругом його; бо вони відкинули закони мої й не слухали заповідань моїх. **7** Тим же то так говорити Господь: За те, що ви перевишили проступками вашими самих поган, що навколо вас, у заповіданнях моїх не ходите й постанов не виповнююте, ба й не ходите по постановам поган кругом вас, — **8** Тим ось що говорити Господь Бог: От, я так само проти тебе; я сам розпічну караючий суд серед тебе перед очима в невірних. **9** І вчиню з тобою таке, якого не чинив іще ніколи, й чого ніколи вже не вчиню, — за всі твої мерзоти. **10** За те батьки в тебе їсти муть власні діти, а діти їсти муть батьків своїх, і заведу суд над тобою, й пущу ввесь останок твій на всі вітри. **11** Тим же то так певно, як я живу, говорити Господь Бог: За те, що посквернив еси съятину мою всіма гидотами твоїми й усякою поганню твоєю, я вменьшу тебе, й не зжалиться над тобою око мое, і не буде в мене милосердя на тебе. **12** Третина в тебе вимре від морової зарази й вигине від голоднечі посеред тебе; друга третина поляже од меча навколо тебе, останню ж третину пущу на всі вітри, а слідом за ними добуду меча. **13** Так довершиться гнів мій і вгаситься досада моя, і я вдоволюся; і зрозуміють, що я, Господь, сказав се в палкому гніві майму, як довершиться над ними ярость моя. **14** І зроблю тебе пусткою й погордою між народами в округ тебе, й перед очима в кожного, хто мимо буде проходити. **15** І будеш погордою й наругою, пересторогою та пострахом народам окруж тебе, як я заведу над тобою суд у гніві й досаді й в лютих карах, — я, Господь виповів се, — **16** Як пошлю на них гострі стріли голоднечі на їх затрату, а пошлю їх вам на погибел, і скріплю голод між вами, і зломлю підпору-хліб у вас. **17** Як пошлю на вас голоднечу й зъвірре, щоб учинити вас бездітними; й перейде

проміж тебе пошесть і розлив крові, та наведу меча на тебе. Я, Господь, сказав се.

6 I надійшло до мене слово Господнє: **2** Сину чоловічий! поверни лицє твоє проти гір Ізраїлевих і вішуй проти них, **3** I промов: Ви, гори Ізраїлеві! слухайте слово Господнє. Так говорити Господь Бог до гір і до горбів, до байраків і до долин: Ось, я наведу на вас меча та й порозбиваю висоти ваші; **4** I будуть жертівники ваші опустошенні, стовпі ж ваши в честь сонця будуть порозбивані, а побитих ваших положу трупами перед ідолами вашими; **5** Так, положу трупи синів Ізраїльських перед їх бовванами й розкидаю кості ваши навколо жертівників ваших. **6** По всіх осадах ваших обезлюдніють городи а висоти будуть побурені, щоб уже раз спустошити й розбурити жертівники ваши, щоб ідоли ваши порозбивати, ваши сонячні стовпі порозваливати й вироби ваши в ніщо обернути. **7** I падати муть посеред вас побиті люди, й зрозумієте, що я — Господь. **8** Та я збережу останок, що між народи од меча врятується, як ви будете розкидані по чужих країнах. **9** I спогадають на мене врятовані ваши між народами, куди їх позаймають в полонь, коли я доведу до розкляння блудні їх серця, відпавши від мене, й їх очі, блудивші за бовванами, й самі вони гидувати муть собою за те ледарство, що коїли своїми гидотами; **10** I спізнають, що я, Господь, не даремно погрожував наслати на них таку лиху годину. **11** Так говорити Господь Бог: Сплесни руками твоїми й тупни твоєю ногою та й покликни: Горе за всі погані лиходійства дому Ізраїлевого! поляжуть вони од меча, голоднечі й морової пошесті. **12** Хто далеко, — помре од пошесті, а хто близько, поляже од меча, хто ж зостанеться й вирятується, згине від голоднечі. Оттак я довершу гнів мій на них. **13** I зрозумієте, що я Господь, як ваши побиті лежати муть серед ваших ідолів навколо жертівників їх по всіх високих узгіррях, по всіх верхах нагірних, попід усіма зеленими деревами й під усяким глястим дубом, на всіх тих місцях, де палили пахущі кадила всім ідолам своїм. **14** I простягну против них руку мою й зроблю країну безлюдною пусткою від Дивлат-степу по всіх осадах їх, і зрозуміють, що я — Господь.

7 I надійшло до мене слово Господнє, таке: **2** Ти ж, сину чоловічий скажи: Так говорити Господь Бог: Конець землі Юдиній, — конець прийшов на чотирі сторони землі. **3** Оце — конець тобі; і пошлю на тебе гнів мій й судити му тебе по поступкам твоїм, і наложу на тебе (кару за) всі гидоти твої. **4** I не пощадить тебе око мое; не змилосердуюсь на тебе, а відплачу тобі після доріг твоїх і (кари за) гидоти твої на тобі будуть та й зрозумієте, що я — Господь. **5** Так говорити Господь Бог: Лихо єдине (нечуване), ось приходить лихо. **6** Кінець наближився, прийшов конець, наступає на тебе; ось вона прийшла, **7** Прийшла біда на тебе, осаднику землі! настає час, близько вже день заворушення, а не веселих погуків на горах. **8** Оце ж вилию над тобою досаду мою й довершу на тобі гнів мій; судити му тебе по поступках твоїх, і наложу на тебе кару за всі гидоти твої. **9** I не пощадить тебе око мое, я не помилую. По поступам твоїм одплачу тобі, і гидоти твої будуть на тобі, і зрозумієте, що я — Господь караючий. **10** Ось він, той день; ось прийшла, наступила біда! виросла палиця, розрослась гордина, **11** Та встає на палицю безбожності сила; і сліду з них не лишиться, і з баґацтва їх, і з шуму їх і з пишноти їх. **12** Настав час, наближився день; хто купив, не веселись, а хто продав, не журись, бо гнів над усім люdom його. **13** Xто бо продав, не вернеться вже до проданого, хоч би й зостались між живими; бо пророчий провид про всіх їх не зміниться, та й ніхто проступком своїм не продовжить життя свого. **14** Затрублять у трубу, й усе збирається, та ніхто не рушає до бою; бо гнів мій над усіма ними. **15** Поза домом меч, а вдома помор і голод; хто в полі, од меча поляже, а хто в місті, того пожере голоднеча й пошесть морова. **16** А хоч деякі зміж них і повтікають, та будуть на горах, мов ті голуби долиняні, та всі вони будуть стогнати, кожне про свою провину. **17** У всіх руки послабнуть, а коліна, мов вода, задрожать. **18** I повдягаються в вереттє, і ляк їх обгорне, а в усіх їх на лиці буде сором, і всі голови — обголені. **19** Срібло на улицю повидають, а золото буде в них ні за-що; ні срібло бо, ні золото не здоліє їх уратувати в день палкого гніву Господнього. Вони не заситять ними душ своїх і не наповнять утроб своїх; та ж вони були приводом до їх беззаконностей. **20** I в пишних

прикрасах своїх обертали вони їх на гордощі собі, та й робили з них образи гидких бовванів своїх; за те ж і вчиню я їх гидкими їм; 21 I подам його (золото) чужим на здобич, і безбожникам в землі на розграбленнє, і вони посквернять його. 22 Я одверну від них лице мое, а ті опоганять тайний пробуток мій, і ввійдуть у него грабіжники, і осквернять його. 23 Зроби пута, бо ся земля переповнена кровавими лиходійствами, а місто повне насильства. 24 Я приведу що-найлютійших із поганців, а вони посядуть домівки їх; і зроблю конець гордощам потужних, та й съятині їх будуть опоганені. 25 I надійде на них погибел; вони шукати муть спокою, та не знайдуть. 26 Прийде нещастє за нещастем, і (страшна) чутка за чуткою, і (марно) просити муть у пророка віщби, та й не стане науки в съященника й поради в старців. 27 I сумувати ме царь, і князя обгорне перестрах, а в землян дрожати муть руки. Я вчиню з ними після їх доріг, якими ходили, і після їх судів буду їх судити; і зрозуміють, що я — Господь.

8 У шестому ж році, в шestому місяці, на п'ятий день місяця, седів я в домівці моїй, а передо мною седіли громадські мужі Юдейські, і зійшла там на мене рука Господня. 2 Дивлюсь, аж ось видиво, схоже на людину. Від його чересел у низ — огонь, і від його чересел у гору — сяєво, мов розпалена мідь блискучая. 3 I неначе простяг він руку, і вхопив мене за волоссе на голові в мене, і підняв мене дух у гору між землею й небом та й поніс у Божих видивах у Ерусалим, до ввіходу в середню браму, що обернена на північ, де стояв ідол ревновання, що розбуджує ревнованнє. 4 I ось, там слава Бога Ізраїльського, схожа на те видиво, що бачив я на полі. 5 I сказав мені: Сину чоловічий! поверни очима на північ; я ж і кинув очима на північ, аж се — стоїть ід півночи від жертівної брами той ідол ревновання коло ввіходу. 6 I сказав він мені: Сину чоловічий! чи бачиш ти, що вони коять? Се велика гидота, що виробляє тут дом Ізраїлів, так що я постановив відступитись од моєї съятині. Та обернись, а побачиш іще більшу мерзоту. 7 I привів мене до ввіходу в дворище; я подививсь, аж у мурі щілина. 8 I каже він мені: Сину чоловічий! пробери мур, і я пробрав мур, і ось двері. 9 I сказав мені: Увійди туди та споглянь

на ті плюгаві мерзоти, які вони тут коять. 10 Я ввійшов і побачив всякі образи гидкого гаду та нечистих животин і всякі ідоли дому Ізраїлевого, вимальовані кругом по стінах. 11 А сімдесятъ мужів із старшин із дому Ізраїлевого стоять перед ними, та й Езанія Сафаненко серед них, а кожен держав кадильницю в руці, і густий дим од кадила підіймався в гору. 12 I сказав він до мене: Чи бачиш, сину чоловічий, що старші дому Ізраїлевого коять потай, кожен у своїй коморі? бо кажуть: Господь нас не бачить, Господь покинув сю країну. 13 Потім каже мені: Обернись, а побачиш іще гірші гидоти, що вони виробляють. 14 I повів мене до ввіходу в ворота дому Господнього, що 'д півночі, аж ось, там седить жіноцтво, голосючи по Таммузі. 15 I сказав ізвов до мене: Чи бачиш, чоловічий сину? та обернись, а побачиш іще гірші гидоти. 16 I повів мене на середнє дворище в дому Господньому, і ось, там коло ввіходу в дом Господень, між сіньми та жертівником стоїть чоловіка з двайцять і п'ять, плечима до дому Господнього, а лицем ід сходу сонця. 17 I каже мені: Бачиш, чоловічий сину? Ще мало Юдиному дому тої гидоти, що вони тут коять, вони ще й надто сповняють землю безбожностю, і доводять мене до гніву. Дивись, вони прикладають галузки до носів своїх. 18 За те ж і я чинити му в досаді свое. Не пощаdit око мое, я не помилую; і хоч би вони громовим голосом до уш моїх покликали, я їх не вислухаю.

9 I кликнув опісля мені в уші грімким голосом: Наближаються каранники міста, кожен із знарядом у руці до вбивання. 2 I се прийшло шестero від нагірніх ворот, що на північ, а в кожного в руці його знаряд до вбивання; між ними ж один, одягнений у лняну одежду, а при боці в його писарський прибір; і прийшли та й постали коло мідяного жертівника. 3 I зіступила слава Бога Ізраїлевого з того херувима, що на йому була, до порога дому. I приклікав він того, що був у лняному одязі, що при боці в його був писарський прилад. 4 I сказав йому Господь: Пройди серединою по місті, по Ерусалиму, та й поклади знак на чолах у людей, що зітхають і сумують задля всіх гидот, які діються в городі. 5 A другим сказав — так, що я чув: Ідіте позад його городом та й убивайте; нехай не милує око

ваше й не щадить; **6** I старого й молодика, дівицю, дитину й жіноцтво вбивайте на смерть; із тих же, на кому положено знак, не займайте нікого, а починайте од моєї съятинї. I почали вони від тих мужів, що були перед храмом. **7** I сказав до них: Опоганьте храм, закидайте подвірря побитими, а потім вийдете. I вийшли вони та й почали вбивати по городу. **8** I як вони їх повбивали, а я застався, впав я на лицез й промовив: Ой Господи Боже! чи ти ж бо вигубиши оце ввесь останок Ізраїля, виливаючи гнів твій на Ерусалим? **9** I сказав він мені: Безбожність дому Ізрайлевого й Юдиного велика, аж надто велика; ся країна повна крівавих гріхів, город же переповнений несправедливостю, бо вони кажуть: Покинув Господь сю країну, не бачить Господь. **10** Оце ж і мое око не пощадить і я не помилую; оберну поступки їх на їх же голову. **11** Аж ось той, що в лняній одежі, той, що при боці в його писарські приряди, приніс звістку й сказав: Зробив я так, як ти мені приказав.

10 I позирнув я, коли ж на твердинї понад херувимами щось наче сапфир-камінь, щось наче престол було видко над ними. **2** I сказав він до вдягненого в лняну одежу: Увійди проміж колеса під херувимами, набери повні пригорщи жару зпід простору між херувимами та й висип на город. I ввійшов той перед очима в мене. **3** Херувими ж стояли праворуч од храму, як той чоловік ввійшов, й сповнила хмара середний двір. **4** Господня ж слава знялась із херувима до храмового порога, й сповнила хмара храм, та й двір був повен сяєва слави Господньої. **5** I чути було шум крил херувимових аж у крайньому придвіррі, мов би голос всемогущого Бога, як він говорить. **6** Як же він приказав одягненому в лняну одежу: Набери жару з простору між херувимами, пійшов той і став коло колеса. **7** I простяг один херувим із між херувимів руку по той жар між херувимами, й узяв та й подав у пригорщу одягненому в лняну одежу. Той взяв і вийшов. **8** Було ж у херувимів видко подобину рук людських під крильми. **9** I бачив я коло херувимів четверо коліс, по одному колесу коло кожного херувима, а на вид ті колеса, — як би з каменя хризолита. **10** Видом же всі четверо однакові, так ніби одно колесо було в другому. **11** Як ійшли

вони, то йшли на чотири свої боки; ійдучи ж, вони не обертались нікуди, тілько йшли до того місця, куди повернена була голова. **12** A все їх тіло й їх спина й їх руки й їх крила й колеса кругом повні були очок, — так у всіх чотирох коліс. **13** Колеса сі, як я чув, називано — Вихор. **14** В кожного ж із них було чотири лиця: Лице в одного — лицез херувимове; лицез в другого — лицез чоловіче; у третього було лицез левине, а в четвертого — лицез орлове. **15** I знялись херувими в гору. Се були ті ж животини, що бачив я при Ховар-ріці. **16** I як ійшли херувими, то йшли й колеса коло них, і як херувими розпростириали крила, щоб ізнятись над землю, так не oddілялись од них і колеса, а були все при них. **17** Як вони з'упинялись, то й колеса з'упинялись; а як вони здіймались угору, та й колеса здіймались; був бо в них животний дух. **18** I покинула слава Господня храмовий поріг та й стала над херувимами. **19** I замахали херувими крильми, й знялись угору перед очима в мене від землі; як вони підіймались, та й колеса коло них. I з'упинились вони коло ввіходу в восточню браму в Господньому дому, а над ними сияла слава Бога Ізрайлевого. **20** Се були сі самі животини, що я бачив при Ховар-ріці у підніжжі Бога Ізрайлевого, я взнав я, що се були херувими. **21** У кожного — по чотири лиць, і в кожного по чотири крил, і щось наче людські руки були в їх під крильми. **22** А подобина лиць у них була та сама, яку я бачив при Ховар-ріці, — й вид їх і самі вони. Кожний ішов навпростець перед себе.

11 I підняв мене дух вгору, й приніс мене до восточньої брами в дому Господньому, що стояла на схід сонця. Там, коло ввіходу в ворота стояло двайцять і п'ять чоловіка, й завважав я між ними народніх князів Езаню Азуренка й Фалтію Банеенка. **2** I сказав він мені: Сину чоловічий! се ті люди, що в їх лихе на умі й на шкоду сьому місту дораджують. **3** Вони бо говорять: Ще не близько; будемо доми будувати; він (город) — се котел, а ми мясиво. **4** Тим же то пророкуй проти них, ой пророкуй, сину чоловічий! **5** I зйшов на мене Господень дух, і сказав до мене: Промовляй: Так говорити Господь: Що ви говорите, dome Ізрайлів, і що в вас на душі, — се я знаю. **6** Багато положили ви трупом у сьому городі, й закидали улиці його

побитими. 7 Тим же то ось як говорить Господь Бог: Ті побиті, що ви положили трупом проміж вами, — вони мясиво, а місто — казан; вас же я повиводжу з него. 8 Меча ви боїтесь, то ж я приведу на вас меча, говорить Господь Бог. 9 I повиводжу вас геть, і пооддаю вас на поталу чужоземцям, й розведу над вами суд. 10 Од меча поляжете; на Ізраїльській граници судити му вас, і тоді зрозумієте, що я — Господь. 11 Не буде він вам казаном, а ви не будете мясивом у казані; бо на границі Ізраїльській судити му вас. 12 I зрозумієте, що я — Господь, — той, що в його заповідях ви не ходили, й його закону не певнили, а поступали по законах народів, що навколо вас. 13 I сталося, що як я так пророкував, несподівано вмер Фалтія Банеенко. I впав я на лицє, й кликнув голосно: Ой горе, Господи Боже! невже ж бо ти хочеш вигубити останок Ізраїля? 14 I надійшло до мене слово Господнє: 15 Сину чоловічий! твоїм братам, твоїм родичам та й усьому дому Ізраїля укупі говорять осадники Ерусалимські: Далеко вони від Господа; нам oddана ця земля в посіданнє. 16 Още ж скажи їм: Так говорить Господь Бог: Хоч я позасилав їх проміж поган та порозкидав їх по землях, то я буду їм наче малою съятинею в тих землях, куди вони позаходили. 17 Тим же то скажи: Так говорить Господь Бог: Я позбіраю вас ізпроміж народів і повиводжу всіх із тих земель, де ви порозсіяні, та й наділю вам ізнов землю Ізраїльську. 18 I поприходять вони туди, і повидають звідти всі гидоти її і всю погань її. 19 I дам їм одно серце й вложу в них нового духа; й вийму з їх тіла серце камяне, а дам їм серце тілесне, 20 Щоб ходили вони в заповідях моїх, та певнили постанови мої, і будуть вони моїм народом, а я буду їх Богом. 21 А чиє серце пристане до їх ідолів і гидот, тих учинки я оберну на голову їх, говорить Господь Бог. 22 Тоді підняли херувими крила свої, а колеса з ними, слава же Господа Бога Ізрайлевого була над ними. 23 I знялась слава Господня зпосеред міста та й з'упинилася над горою, що на востоці од городу. 24 I підняв мене дух угому та й переніс у видиві духом Божим у Халдейську землю до вигнанників. I віднято від мене видиво, що я бачив. 25 I переповів я вигнанникам усі слова Господні, що він виявив мені.

12 I надійшло до мене слово Господнє, таке: 2 Сину чоловічий! ти живеш серед неслухняного дому; вони мають очі, щоб убачати, та не бачать, мають уші, щоб чувати, та не чують; бо вони дом ворохобний. 3 Ти же, сину чоловічий, наготов собі потрібне до переносин, та й переносишся серед ясного дня перед їх очима, й перенесешся перед очима в їх із твоєї осади на друге місце. Може їм одкриються очі, хоч вони дом упрямий; 4 Виноси ж твою знадобу, потрібну до мандрівки, в день перед очима в їх, сам же вийдеш перед очима в їх увечорі тим робом, як се виходять ті, що переносяться. 5 Перед очима в їх проламли собі отвір у стіні, та й виносишся тою проломиною. 6 Перед очима в їх виноси знадобу на плечах; виноси ж у потемках, закривши собі вид і не позираючи на крайну; я бо поставив тебе знаком домові Ізрайлевому. 7 I вчинив я так, як мені заповідано: знадобу мою, потрібну до переносин, повиносиш у день, а ввечорі пробрав собі рукою діру в стіні, виніс клунок у потемках та й взяв на плечі перед їх очима. 8 Уранці ж надійшло слово Господнє до мене: 9 Сину чоловічий! чи ж не буде питати тебе дом Ізраїля, той дом неслухняний: Що се ти робиш? 10 Відкажи ж ім: Так говорить Господь Бог: Се є віщба про володаря Ерусалимського й про ввесь дом Ізраїля, що там живе. 11 Скажи: Я — знамено пророче вам. Як я вчинив, так станеться з ними, — в чужину, в неволю підуть вони. 12 I володарь посеред них візьме клунок на плечі та й вийде потемки. Проломлять мур, щоб його віправити; він затулить собі вид, так що не бачити ме очима землі сієї. 13 I розложу на него сіть мою, і спіймається він у волок мій, і одведу його в Вавилон, у Халдейську землю; та він її не буде бачити, й умре там. 14 А всіх, що навколо його, помочників його й усе військо його, порозівіваю на всі вітри, а позад їх добуду меча. 15 I взнають, що я — Господь, як розсюю їх проміж народами й порозівіваю їх по всіх землях. 16 I збережу небагато з них од меча, голоднечі й мору, щоб вони розповідали про всі гидоти свої проміж народами, куди позаходять, і всі зрозуміли, що я, — Господь (справедливий). 17 I надійшло до мене слово Господнє: 18 Сину чоловічий! іж хліб твій з тривогою, й воду твою пий, дрожучи й сумуючи,

19 Та говори й до люду землі: Так каже Господь Бог про Ерусалимські осадники й про землю Ізраїля: Хліб свій їсти муть вони у смутку й воду свою пити муть у журбі, земля бо їх перестане давати вроджай свій за неправедності всіх осадників своїх. **20** І городи, нині людні, обезлюдіють, і земля зробиться пустинею, і знаєте ви, що я — Господь. **21** І надійшло до мене слово Господне: **22** Сину чоловічий! що се в вас, ув Ізраїль-землі за поговірка: Багато часу промине і всяке пророче видиво покажеться марним? **23** Оце ж скажи їм: Так говорити Господь Бог: Положу кінець сій примовці, і не буде вже тієї приговірки в Ізраїлі: проте скажи їм: Близький час і справдиться всяке видиво пророче. **24** Бо вже в дому Ізрайлевому не буде марним ніяке видінне пророче й ні одно віщуваннє не покажеться ложним. **25** Бо се я, Господь, буду говорити й яке слово ні проречу, воно справдиться, та й не буде проволоки; таки за ваших днів, ти dome упрямий, виречу слово, й зараз спевню його, говорити Господь Бог. **26** І надійшло до мене слово Господне: **27** Сину чоловічий! Ось, дом Ізраїля говорити: Пророче видиво, що він бачить, станеться хиба в далекому часі; він пророкує про далекі часи. **28** Оце ж скажи їм: Так говорити Господь Бог: Не буде проволочки ні единому слову мойму; слово, що виповім, справдиться, говорити Господь.

13 І надійшло до мене слово Господне: **2** Сину чоловічий! пророкуй проти пророків Ізрайлевих, що пророкують, і скажи тим пророкам, що пророкують (вигади) із свого серця: Почуйте слово Господне! **3** Так говорити Господь Бог: Горе пророкам безумним, що йдуть за власним духом, а ніякого видива (од Бога) не бачили! **4** Пророки твої, Ізраїлю — мов ті лиси в норах. **5** Ви не ввіходите в проломини й не обводите муром дому Ізрайлевого, щоб стояти твердо в бою, як настане день Господень. **6** Бачать вони нісенітницю та й проголошують неправду, мовляючи: Господь сказав; а Господь їх не посилав, та ще й уводять надією, що слово справдиться. **7** Чи не марне ж видиво бачили ви, чи не ложне віщуваннє виповідаєте, кажучи: Господь сказав? я ж не говорив. **8** Тим же то так говорити Господь Бог: За те, що ви говорите нісенітниці, й подаєте за видиво неправду, то ось я — проти вас, говорити Господь

Бог. **9** І буде рука моя проти тих пророків, що ніби бачять пусте й пророкують лож; у раді народу мого вони не будуть і в спис дому Ізрайлевого не впишуть їх, та й в землю Ізраїля вони не прийдуть, а тоді зрозумієте, що я — Господь Бог. **10** За те, що вони баламутять мій люд, мовляючи: мир-безпека, а миру нема, й як той ставить стіну, вони мастья її глиною, **11** То скажи тим мастільникам; що вона впаде. Прийде ливень, камяний гряд і вихор, та й розвалить її. **12** І ось, розпадеться стіна, й хиба тоді не скажуть вам: Де ж той тинок, що ви тинкували? **13** Тим же то ось як говорити Господь Бог: Пошлю вихра в моїй досаді, і ливне ливень у гніву мойму, й вдарить камяний гряд в ярості мойї і все розбурить. **14** І розкидаю стіну, що ви її ліпили глиною, й повалю її на землю, що й основи буде видко, і впаде вона, та й ви з нею погинете, й знаєте, що я — Господь. **15** І виллю досаду мою на стіну й на тих, що її ліпили, та й скажу до них: Нема стіни та й нема мастільників її — **16** (нема) Тих пророків Ізрайлевих, що пророкували Ерусалимові та вістили йому видива спокою, коли нема спокою, говорити Господь Бог. **17** Ти ж, сину чоловічий, звернись грізно лицем твоїм проти дочок народу твого, що роблять себе пророчицями по своїму духу, й пророкуй проти них, **18** І скажи: Так говорити Господь Бог: Горе тим, що шиють чарівницькі мішки під лікті та роблять покривала на голову кожного зросту, щоб душі ловити! Хиба ж ви, переловлюючи душі мого народу, спасете душі власні? **19** Ви безчестите мене перед народом моїм за пригорщ ячменю та за шматок хліба, погублюючи душі, що не повинні вірати, а обіцюючи життя душам, що не годиться їм жити, — тим, що ошукуєте нарід, що любить слухати брехні. **20** Тим же то так говорити Господь Бог: Ось я противен вашим чарівницьким мішочкам, що ними ви приманюєте душі, щоб прилітали, та й повириваю їх із під рук у вас, і пущу на волю ті душі, що ви ловите. **21** І пороздираю окривала ваші, та й вибавлю нарід мій з рук ваших, і не буде він здобичею в руках ваших, і знаєте, що я — Господь. **22** За те, що ви праведникове серце оманою засмучуєте, я ж не хотів би завдавати йому смутку, й за те, що піддержуєте безбожного руки, щоб не навернувся від ледачої дороги своєї, та не вберіг душі своєї, — **23** За те ніякої вже

нісенітниці не будете видіти та й не діждете віщувати, й я вибавлю народ мій із рук ваших, та й взнаєте, що я — Господь.

14 Прийшли ж до мене кілька громадських

мужів Ізрайлевих та й посідали передо мною. 2 I надійшло до мене слово Господнє: 3 Сину чоловічий! сї мужі допустили до свого серця ідоли та й поставили перед себе спотичку до безбожності; чи ж можу я, запитаний, їм відповідати? 4 Тим же то розмовляй із ними скажи їм: Так говорить Господь Бог: Як хто з дому Ізрайлевого, що допустив до свого серця ідоли свої та й поставив перед себе спотичку до безбожності, прийшов до пророка, то чи ж можна мені, Господеві, відповідати такому, занечищенному ідолами? 5 Нехай дом Ізраїля зрозуміє серцем, що всі вони зробились мені чуженицями через ідоли свої, 6 Тим же то скажи домові Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Навернітесь і покиньте боввані свої і одверніте лице своє від усіх гидот ваших. 7 Bo коли хто з дому Ізрайлевого й з чужениць, що пробувають між Ізраїлем, одцурається мене, а допустить ідоли свої в серце своє, та й поставить перед себе спотичку до безбожності, і прийде до пророка, щоб через його у мене поспитати, так чи дам же я, Господь, йому відповідь від себе? 8 Ні, я оберну гнівне лице мое проти такого й зроблю з його знамено й приповість і викореню його зпроміж народу моого, щоб зрозуміли ви, що я — Господь. 9 Коли б же пророк дав підойти себе й дав такий відказ, неначе бо то я, Господь, навчив його, сього пророка, то я простру проти його руку та й викореню його зпроміж люду моого, Ізраїля. 10 I візьмуть обидва вони на себе вину за гріх свій: Яка провина на питаючому, така вина й на пророкові, 11 Щоб дом Ізраїля не відхилявся вже більш од мене, та щоб не поганились усякими своїми беззаконствами, а щоб були моїм народом, а я їх Богом, — говорить Господь. 12 I надійшло до мене слово Господнє: 13 Сину чоловічий! коли яка країна согрішить проти мене, зломивши віру мені й відступивши від мене, і я простягнув проти неї руку мою та й зломив підпору-хлібну, та послав на неї голоднечу та й почав губити в неї людей і скотину, 14 I коли б ізнайшлось у їй сих троє мужів: Ной, Даниїл та

Йов, то вони спасли би своєю праведністю тілько самих себе, говорити Господь Бог. 15 Або коли б я наслав дике ззвірре на сю країну й воно б її обезлюдило, так що вона зробилася би такою пусткою, що ніхто б не переходив через неї через ззвірре, 16 To сї три мужі, в неї, — так певно, як я живу, говорити Господь, — не врятували б нї своїх синів, ані дочок, тілько вони самі спаслись би. 17 Або, коли б я послав меча на ту країну та й приказав: Перейди, мечу, по країні, та й почав вигублювати в неї людей і скотину, 18 To сї три мужі, як би були там, — так певно, як я живу, говорити Господь, — не врятували б нї синів своїх, ані дочок, тілько спаслись би самі одні. 19 Або коли б я послав на ту землю морову пошестя, і вилив на її досаду мою аж до проливу крові, вигубивши на їй і людей і скотину, 20 To Ной, Даниїл і Йов, як би вони там були, — так певно, як я живу, говорити Господь, — не врятували б нї синів, ані дочок, тілько спасли б власні душі праведністю своєю. 21 Тілько, — так говорити Господь Бог: — як я пошлю мої найстрашніші кари — меч, голоднечу, лютє ззвірре й морову заразу — на Ерусалим, щоб у йому вигублювати людей і скотину, 22 Так усе таки зістанеться там останок, сини й дочки, живими, що їх опісля виведуть ізвідти: отсі прийдуть до вас, а ви бачити мете поступки їх і вчинки їх, та й утішитесь тою недолею, що я навів на Ерусалим і усім тим, що я послав на його. 23 Так, вони втішать вас, коли побачите їх поступки й учинки, й спізнаєте, що все, що я вчинив, не за дармо вчинив, говорити Господь Бог.

15 I надійшло слово Господнє до мене: 2 Сину чоловічий! чим деревина виноградня лучша над усякі інші дерева, або галузки лози виноградньої — над деревами в лісі? 3 Чи беруть із неї полінце на який знадібок? чи беруть її хоч на колочок, щоб на йому яку річ повісити? 4 Ні, її кидають на пожир огневі, і як ізожре огонь обидва кінці її, та й обгорить середина її, чи ж годиться вона ще тоді на який виріб? 5 Ба, як вона ще ціла була, то й тоді не здалася би була ні на який знадібок, на який же виріб здасться вона, як огонь пожер її і вона обгоріла? 6 Тим же то говорити Господь Бог: Як деревину з виноградньої лози подав я на пожир огневі, так само подам йому й

осадників Ерусалимських. 7 І поверну лице мое проти них; вони вийдуть із одного огню, а пожере їх другий огонь, і знаєте, що я — Господь, як оберну проти них лицє мое. 8 І зроблю сю країну пустинею за те, що спроневірилась, говорити Господь.

16 І надійшло до мене слово Господне: 2 Сину чоловічий! вияви Ерусалимові гидоту його

3 Та й промов: Так говорити Господь Бог дочці Ерусалимській: Корінь твій і кодло твое — із землі Канаанської; батько твій — Аморій, а мати Гетійка.

4 При народинах твоїх, того дня, як ти родилася, ні пупка тобі не обрізано, ні водою тебе не облито, ні сіллю не натерто ані в пеленки не повито. 5 Нічіє око тебе не пожалувало, щоб із милосердя хоч одно що з цього тобі зробити; ні, тебе викинуто в поле, — так мало ціновано душу твою того дня, як народилася еси. 6 І йшов я мимо тебе й побачив, тебе покинуту під ноги в крові твоїй, та й сказав тобі: Хоч ти й в крові — жий! Так, я сказав тобі: Живи в твоїй крові! 7 І наплодив я тебе безліч, як того зілля в полі; й виросла еси й зробилась велика й дойшла до принаднії вроди; позаокруглювались груди в тебе, та й волос виріс густо; тілько ж була ти нага й невкрита. 8 І переходив я попри тебе й побачив тебе, й видко було, що прийшла твоя пора любови. І накинув я полу одежі моєї на тебе, й прикрив наготу твою, й звязав себе з тобою присягою, говорити Господь Бог, та й стала ти моєю. 9 І викупав я тебе в воді, обмив із тебе кров та й намастив тебе олією. 10 І вдіг тебе в квітчасту одіж, й обув тебе в сафіянову обув, підперезав тебе висоном і обгорнув тебе шовками. 11 Окрасив тебе приборами: надів тобі на руки запинки, а на шию намисто, 12 Почепив тобі каблучку до носа й сережки до ушей, та й надів тобі пишний вінець на голову. 13 І красувалася ти в золоті й сріблі, а твоя одіж була — висон, шовк та взорчаста тканина; а годувалася ти пшеничною мукою та медом, і зробилась прегарною, та й доступила царської величності. 14 І пронеслась твоя слава між народи через уроду твою; була бо ти звершена в тих пиших прикрасах, що я вложив на тебе, говорити Господь. 15 Ти ж, горда на свою вроду та на велику славу твою, стала блудувати, й щедрила, блудуючи, кожного прохожого, отдаючись йому.

16 І вживала квітчастої одежі твоєї, щоб прибирати свої висоти та й блудувала на них так, як не бувало й не буде. 17 І взяла еси прикраси твої з мого золота й мого срібла, що я понадаровував тобі, та й поробила собі жіночкі подобини з них і блудувала з ними. 18 І брала еси квітковане платте твоє, та й з'одягалася їх ним, і покладала перед ними кадило мое й оливу мою, 19 Та й хліб мій, що я давав тобі, пшеничне борошно, олію й мід, що ними я годував тебе, — те все покладала ти перед ними в любі паходії їм; таке то коїлось! — говорити Господь Бог. 20 І брала еси твої сини й дочки твої, що рождала еси мені, та й приносила їм у жертву, — ніби ще не досить було тобі блудування твого. 21 Та ще й так жертвувала їм твої діти, що проводила їх крізь огонь. 22 І при всіх гидотах твоїх та блудодійствах твоїх ти й не згадала про часи молодощів твоїх, як була нага й невкрита та покинута на потоптаннє в крові твоїй. 23 А до всього ледарства твого — о, горе, горе тобі! — говорити Господь Бог, — 24 Понабудовувала собі будинки про блудуваннє, построїла хижі на всякому майдані; 25 Та на кожному шляховому роздорожжі споруджувала собі висоти, соромила вроду твою, і розкладала ноги твої кожному прохожому, й не знала годі в блудуванні твому. 26 Блудувала еси з Египтіями, сусідьми твоїми, довгорослими, й множила без кінця блудодійства твої, доводючи мене до гніву. 27 Тим же то простиг я руку мою проти тебе та й поменшив призначене тобі на прожиток, та й oddав тебе на самоволю ненавидниць твоїх, дочок Філістійських, що й самі соромляться розпустності дороги твоїї. 28 І блудувала еси з Ассирийцями, та й не наситилась, розпustувала з ними, та й не вгоноблялась. 29 І додавала нову розпусту в землі Канаанській з крамарями Халдеями, та й тим іще не вдовольнилась. 30 Яке ж утомлене мало бути серце в тебе, говорити Господь Бог, як ти все те коїла, як та непринуздана блудниця! 31 Коли будувала собі розпустничі хижі на кожному роздоріжжі й ставила підвисшення на кожному майдані, була ти не звичайною блудницею, — бо ти не приймала блудничої плати, — 32 Але була перелюбою жінкою, що замість свого мужа, приймала чужих. 33 Усім блудницям платять; ти ж сама давала гостинці полюбовникам твоїм,

і підкупувала, щоб вони звідусюди приходили до тебе на блудодійство. **34** Ти в твоїй розпусті поводилася в супереч усім жінкам, бо не тебе шукали, а ти сама платила, тобі ж плати не давано. **35** Тим же то послухай, блуднице, слова Господнього! **36** Так говорить Господь Бог: За те, що ти розкидала гроші свої, і в розпусті твоїй відкривалася нагота твоя перед полюбовниками твоїми, та перед усіма гидкими ідолами твоїми, ѹ що оддавала їм кров дітей твоїх, — **37** За се я позбіраю всіх полюбовників твоїх, ѹ з ними ти розпustувала ѹїх любила, — вкупі з тими, ѹ ѹї ненавиділа еси, — зберу ѹїх звідусель, і розкрию перед ними наготу твою і взрятъ вони ввесь сором твій. **38** І судити му тебе судом на зрадливих жінок і кроворозливниць, і наведу на тебе кроваву кару лютої ревнivостї; **39** І подам тебе їм на поталу, і порозбурюють вони розпустничі хижі твої й підвиснення твої, і зорвуть із тебе одіж твою, і заберуть прикраси твої, та ѹ покинуть тебе нагою й невкritoю. **40** І скличутъ противъ тебе громаду та ѹ побьютъ тебе каміннем, і порубаютъ тебе мечами своїми. **41** І пустять на пожар будинки твої, і зроблять суд над тобою в очах многих жінок; і положу конець блудуванню твоїму ѹ не будеш уже давати дарунків. **42** І зжену на тобі досаду мою, і віdstупить від тебе пересердє мое, і втихомирюсь і більш не буду лютувати. **43** За се, ѹ не спогадала еси про часи молодощів твоїх і роздосадувала мене всіма тими вчинками, — оберну я поступки твої на твою голову, говорить Господь Бог, ѹщоб не чинила вже гріха після всіх гидот твоїх. **44** Ось, кожен, хто приповістями говорить, може сказати про тебе: Яка мати, така ѹ доня. **45** Ти — дочка, вдалася у матір твою, ѹ покинула чоловіка свого й дітей своїх; ти — сестра сестер твоїх, ѹ покинули чоловіків своїх і діток своїх. Мати ваша Гетійка, а батько ваш — Аморій. **46** Старша ж сестра твоя — се Самария з дочками своїми, ѹ живе на ліво від тебе, а менша сестра твоя, ѹ живе на право од тебе, — се Содома з ѹ дочками. **47** Та ти ѹ не по ѹї дорогах ходила ѹ не ѹї гидот коїла; того було в тебе ѹше мало: ти витворяла ѹще гірше нїж вони в усіх путях твоїх. **48** Так певно, як я живу, говорить Господь Бог: сестра твоя Содома з ѹї дочками не чинила такого, ѹ ти з твоїми дочками чинила. **49** Ось,

у чому була беззаконна Содома, сестра твоя, з ѹ дочками: в гордині, в немірності ѹ в дармованні, та ѹ ще, ѹ вона бідолашньому ѹ злиденньому помічної руки не подавала. **50** Вони розгорділи ѹ чинили гидоти передо мною, а я побачивши се, відкинув ѹїх. **51** Самария ж не нагрішила ѹ половини того, ѹ ти; ти переважила ѹїх у гидотах твоїх; у прирівнянні до твоїх мерзот показались ті сестри твої праведнішими за тебе. **52** Неси ж соромту твою ѹ ти, ѹ ганила сестер твоїх; ти бо переважила ѹїх гидотами твоїми, ѹ мерзотами твоїми, які ти творила, оправдila еси ѹїх. **53** Та я відкличу полонъ ѹї, заверну полонених потомків Содоми й дочок її, та полонених Самарії й дочок її, а з ними й твоїх полонених. **54** Щоб ти несла сором твій і стидилась усього того, ѹ коїла, і потішила ѹїх. **55** І сестри твої, Содома з дочками своїми, вернутъся до свого першого стану, і Самария й дочки її вернутъся до свого першого стану, а вкінці ѹ ти та й дочки твої вернетесь до вашого першого стану. **56** Про сестру твою Содому, не було й згадки в устах твоїх за часів гордощів твоїх, **57** Аж доки ледарство твое не виявилось, а ти з того часу попала в погорду в дочок Сирийських і всіх округи ѹїх, дочок Філістійських, ѹ зневажливо гляділи на тебе з усіх боків. **58** Так, за ледарство твое та за гидоти твої ти приймаєш кару, говорить Господь Бог. **59** Так бо говорить Господь Бог: Вчиню з тобою так, ѹак ти чинила, зневаживши присягу й зірвавши вмову зо мною. **60** Та я спогадаю про мій завіт із тобою за часів молодощів твоїх, та ѹ відновлю завіт віковічний з тобою. **61** І спогадаєш про блудні дороги твої та ѹ засоромишся, як почнеш приймати до себе сестер твоїх, старших і менших від тебе, та коли я давати му ѹї тобі за дочки, — та не з давної вмови твоєї (зо мною). **62** І поновлю вмову мою з тобою, і взнаєш, ѹак я — Господь, **63** Щоб ти згадала про все й соромилась, та не посміла з великого стиду й уст отворити, як я все давне прошу тобі, ѹак ти творила, говорить Господь Бог.

17 І надійшло до мене слово Господнє: **2** Сину чоловічий! загадай загадку та скажи приклад домові Ізрайлевому. **3** А промов: Так говорить Господь Бог: Величезний орел з великими крильми й довгenezними махалами, з повним пестрим

піррем злетів на Ливан-гору та й зняв із кедра вершок. 4 Відрізав один ізміж його зразків та й переніс у крамарську землю, й всадив його там у купецькому місті; 5 Так само взяв насіння з тієї землі та й посадив у землю плодошу; над великою водою посадив його, наче івину. 6 І виросло воно та й зробилось виноградиною, широкою, низького росту, похилою 'д землі, так що вітте її повилось ізнов по їй, а коріннє зоставалось під нею; та й як зробилось воно виноградиною, так пустило паростки й розкинулось віттєм. 7 Був же ще другий орел з величезними крильми й розкішним піррем, і ось, та виноградина погнала коріннє своє до його й простягнула до його вітте своє, щоб він підливав її із борозд грядок своїх, 8 Хоч вона посаджена була на доброму полі, над великою водою, так що могла й без того розпускати вітте й приносити плід і зробитись виноградиною роскішною. 9 Тим же то скажи: Так говорити Господь Бог: Чи з цього буде користь? Чи не повиривають її коріння, чи не позривають її плоду, так що її пагонці посохнуть? Так, все молоде вітте її, що відросло в ней, посохне. Та ще й не з великою силою й не з многими людьми вирвуть її з коріннем. 10 І ось, хоч її посаджено, та чи буде з того користь? чи не всохне вона, скоро тілько подує на неї східний вітер? ой певно, всохне на тій самій грядці, де вона виросла. 11 І надійшло до мене Господнє слово: 12 Скажи съому ворохобному дому: Чи не догадуєтесь, що воно значить? — Скажи: ось, ійде царь Вавилонський на Ерусалим, і возьме його царя й князів його та й одведе їх до себе в Вавилон. 13 І возьме другого з царського роду та й зложить із ним умову, і звязже його клятбою й забере можних у тій країні з собою, 14 Щоб царство було принизене, та й не пійшло вже вгору знов; щоб воно додержувало вмову й стояло в ній твердо. 15 Той же зрадив його, пославши посли в Египет, щоб дано йому коней й багацько війська. Чи вийде йому се на добро? Чи вибавить себе той, що таке вдіяв? 16 Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, у столиці того царя, що настановив його царем, а котрому він криво присягав, і поламав свою з ним умову, в него в Вавилоні він умре. 17 Фараон же нічого не вдіє проти великої потуги й многолічного люду в тій війні, як насплють вал і побудують башти,

щоб вигубити многі душі. 18 Він змаловажив клятбу, поламав умову, й дав свою руку другому; вчинивши все те, він не спасе себе. 19 Тим же то ось так говорити Господь Бог: Так певно, як я живу, присягу мою, що він змаловажив, і вмову в ім'я моє, що він поламав, оберну на його голову. 20 І закину на його невід мій, і вловиться він у сеть мою, та й одведу його в Вавилон, і буду там судитись із ним за його віроломність проти мене. 21 А всі втікачі з усіх полків його поляжуть од меча; котрі ж зостануться, тих порозвіаю на всі вітри, щоб ви зрозуміли, що се я, — Господь, сказав те. 22 Так говорити Господь Бог: Я возьму із верховіття високого кедра та й посаджу, — з найвищих його паростків відотну ніжний пагончик та й посаджу на високій і величній горі. 23 На вершку гори Ізрайлевої посаджу його; й пустить він у величного кедра, й вродить овоці, й виросте він у величного кедра, й жити ме в тіні його всяке птаство. 24 І всі польові дерева побачать, що я, Господь, високі дерева понижую, а низьке дерево підвісшу; зелене дерево висушу, а сухе дерево чиню цвітучим. Я, Господь, сказав так, і так учиню.

18 І надійшло до мене слово Господнє: 2 Чого ви в землі Ізраїльській повторяєте все оцю приповідку та говорите: Батьки їли кислі грони, а в дітей на зубах оскома? 3 Так певно, як я живу, говорити Господь Бог, не будуть уже більш тої приповідки в Ізраїлі повторяти. 4 Ось бо, всі дushi — мої, чи душа батькова чи душа синова, — мої вони. Котора душа провинить, тата й умре. 5 Хто праведен і творить суд і справедливість, 6 На горах жертівнього мясива не єсть і очей до ідолів у дому Ізрайлевому не зводить, жени свого близького не поганить та й до своєї жінки в часі її нечистоти не пригортается; 7 Нікого не тіснить; застав своїму довжникові вертає; ніякого насилування не чинить; свого хліба голодному подає й нагого одіжжю вкриває; 8 На лихву не позичає й приrostу не бере; від ледарства руку свою далеко держить і в справах між чоловіком а чоловіком суд справедливий вирікає; 9 Хто ходить у заповідях моїх і постанов моїх щиро додержує, — той прав, і певно буде жити, говорити Господь Бог. 10 Як же появить сина розбишаку, що проливає кров і чинить се або те, 11 Чого батько не чинив: єсть мясиво жертівне на горах і жену свого

ближнього поганить; **12** Нуждая і вбогої тіснить; насилу видирає; заставу не вертає й зводить очі до ідолів; коїть гидоти; **13** Позичає на лихву й бере приріст, — чи ж такому жити? Ні, він не буде жити. Хто всі ці мерзоти коїть, такому напевно буде за кару смерть; кров його на йому буде. **14** Коли ж хто появить сина, й син бачить всі переступи батькові, сам же їх не чинить, **15** На горах жертовного не єсть, до ідолів, що в Ізраїлі, не знімає очей своїх; жени ближнього свого не поганить; **16** Другого не тіснить, заставу не бере й насилу не видирає; подає голодному хліба свого й вкриває нагого одіжжю; **17** Держить руку свою далеко від кривди, не бере лихви й користі; певнить мої прикази та й ходить дорогою заповідей моїх, — такий не вмре за батьківські провини; ні, він буде жити. **18** Батько ж його, за те що безсердечно тіснив, рабував брата свого, та чинив усяке лихо посеред земляків своїх, — він мусить умерти за свою провину. **19** Ви скажете: Чом же не переносить син карі за провини батькові? Тим, що син поступає по закону й по правді, усі мої заповідання певнить і їх додержує, — тим він і жити ме. **20** Та душа, що грішить, та й вмерти мусить. Син за вину батькову не буде одвічати, а батько не буде двигати вини синової. Праведність праведного зостанеться на йому, та й безбожність безбожного на йому буде. **21** Ба й безбожник, як одвернеться од усіх гріхів своїх, які творив, і буде певнити всі мої постанови, й усе чинити по закону й по справедливості, буде жити, не вмре. **22** Усі проступки його, що їх коїв, не будуть пригадуватись йому, по своїй праведності, що буде чинити, він жити буде. **23** Хиба ж мені безбожника смерть люба, говорить Господь, — а не те, щоб він вернувся з дороги своєї та й жив? **24** Коли ж би праведник одступив од своєї праведності і жив неправедно, та коїв усі ті гидоти, що беззаконник творить, то — чи ж йому жити? Ні, не спогадається йому всі його праведні вчинки, що він чинив, а за беззаконство своє, що його творить, і за гріхи свої, якими грішить, мусить він умерти. **25** Коли ж скажете: Несправедлива путь Господня, — то послухай, ти, доме Ізраїля! Чи то ж моя путь несправедлива? Чи скорше не ваші дороги неправедні? **26** Та ж коли праведник відступає од своєї праведності і творить ледарство, то він умерає за свою неправедність, що вчинив.

27 Коли ж безбожник навертається од безбожності своєї, що її коїв, та чинить суд і правду, то він навертає свою душу до життя. **28** Він нароумувівся і відвернувсь од усіх своїх ледачих учників; тим і зостанеться живим, не вмре. **29** Та й ще сьміє дом Ізраїля говорити: Не по правді чинить Господь! Чи справді ж бо мої путі несправедливі? чи ж то не ваші дороги неправедні? **30** Тим же то я й судити му вас, dome Ізраїля, після доріг ваших, говорити Господь Бог; покайтесь ж і відвернітесь від усіх проступків ваших, щоб безбожність не була вам спотичкою. **31** Повідкайдайте від себе всі гріхи ваші, якими ви грішили, й сотворіте собі нове серце й дух новий; а тоді чого ж би вам умірати, dome Ізраїля? **32** Мені бо не люба смерть того, хто мусить умерти, говорити Господь Бог; обернітесь ж і живіте!

19 Ти ж заплач над князями Ізрайлевими, **2** Та й кажи: Що за левиця була в тебе маті! Між левами розлягалась, левчуків пестила. **3** І згодувала одного зміж левчуків своїх, і став він левом, і навчивсь ловити здобич, та й пожерав людей. **4** I прочули се народи та й спіймали його в яму, і в кайданах одвели в Египецьку землю. **5** I, пождавши, побачила, що марна визволу надія, і взяла другого з левчуків своїх, та й зростила левом. **6** I, ставши великим левом, почав він ходити поміж левами й навчивсь ловити здобич, людей пожерати. **7** I опоганював вдовиці, й міста пустошив; і обезлюділа земля та й усі осади її від реву його. **8** Тоді встали на його народи із земель примежних та й розкинули на його сітії свої і спіймали в яму. **9** I посадили його в клітку й одвели в ланцюгах до царя Вавилонського; заперли в темниці, щоб не чути вже було реву його в Ізраїлі по горах. **10** Мати твоя була, наче та виноградина, насаджена понад водою; була вроджайна, повна віття, від достатку води. **11** I виростали в неї прути кріпкі, хоч би й на скіпетри володарів; і виросла вона високо й віттясто, та й видніла далеко в гущині пагонців своїх. **12** Но в гніву (Божому) вирвано її з коріннем, і кинуто на землю, а вітер від сходу висушив плід її; повиривані, повсихали кріпкі пагонці її; огонь пожер їх. **13** А тепер її в пустиню пересадили, в суху, безводню землю. **14** I вийшов огонь із пня

галуззя її, пожер грони її, та й не зосталось у неї прутів кріпких на жезла царські. Оце та жалібна пісня, — вона й полишиться нею на плач.

20 Сьомого року, в п'ятому місяці, в десятий день

місяця, з'явились у мене мужі громадські Ізраїльські, поспитати Господа, та й посідали передо мною. 2 I надійшло до мене слово Господнє, таке: 3 Сину чоловічий! промов до громадських мужів Ізраїлевих і скажи їм: Так говорити Господь Бог: Ви прийшли питати мене? Так вірно, як я живу, не дам вам відповіді, говорить Господь Бог. 4 Коли ж хочеш їх судити, коли хочеш їх судити, сину чоловічий, так обяви їм гидоти батьків їх та й скажи: 5 Так говорити Господь Бог: Того часу, як вибраав я Ізраїля, зняв я руку мою, кленучись перед потомками дому Якового, й обявив їм себе в Єгипті, і зняв руку мою й сказав їм: Я — Господь, Бог ваш! 6 Того ж часу зняв я так само руку мою та й заклявся, що виведу їх із Єгипту в землю, що виглядів про них, — в землю, текущу молоком та медом, красу між усіма землями, 7 Та й сказав їм: Повідкідайте кожен гидоті від очей ваших і не поганьтесь ідолами Египецькими: Я — Господь, Бог ваш! 8 Та вони встали проти мене, й не схотіли слухати мене; ніхто не відкінув гидот від очей своїх ані відчуравсь ідолів Египецьких. І сказав я собі: Вилиу на них досаду мою, вичерпаю на них гнів мій посеред землі Египецької. 9 Та вчинив я опісля інакше, а то через імѧ мое, щоб не подати його в неславу перед народами, між котрими вони пробували, та що перед їх очима я себе явив їм, хотячи вивести їх із землі Египецької. 10 I вивів я їх із Єгипту та й привів у пустиню, 11 I дав їм заповіді мої, й обявив їм постанови мої, щоб чоловік, додержуючи їх, жив через них. 12 Я дав їм також суботи мої, щоб були знаменом міжо мною а ними, та щоб знали вони, що я — Господь, котрий їх осъвяще. 13 Та дом Ізраїля став опір проти мене в пустині: вони не ходили в заповідях моїх і відкінули постанови мої, котрі виконуючи, чоловік жив би через них, та й суботи мої вони зневажали; і знов я був намірився вилити на них досаду мою в пустині і їх вигубити. 14 Та й знов учинив я задля імені мого, щоб не подати його в зневагу в народів, що перед їх очима я їх вивів. 15 Тим то зняв я руку мою проти них у пустині та й

заприсяг, що не приведу їх у землю, що призначив їм, — у землю, текущу молоком і медом, красу між усіма землями, — 16 За те, що вони відкінули постанови мої й не ходили в заповідях моїх та зневажали суботи мої, бо серце їх тягло за ідолами їх. 17 Та мое око зжалувалось над ними, та й я не вигубив їх до нащаду в пустині. 18 I говорив я до їх синів у пустині: Не ходіте слідом отців ваших і не заховуйте встанов їх та не поганьтесь ідолами їх. 19 Я бо — Господь, Бог ваш: ходіть у моїх заповідях і мої постанови заховуйте та певніте. 20 I держіте суботи мої съято, щоб вони були прикметою міжо мною й вами, та й тямте собі, що я — Господь, Бог ваш. 21 Та бо й сини стали опір проти мене: в заповідях моїх вони не ходили й постанов моїх не перестерігали; не виповняли того, що, виповнячи, міг би чоловік жити, та й зневажали суботи мої. Тим то сказав я собі: ізжену на них гнів мій, вичерпаю на них досаду мою в пустині. 22 Та й знов з'упинив я руку мою, а вчинив се задля імені мого, щоб не подати його в зневагу в народів, що перед очима в них я їх вивів. 23 Та все ж таки підняв я у пустині руку мою й заклявся, що розпорощу їх проміж народами й порозсіваю по землях. 24 За те, що вони моїх постанов не певнили й мої заповіді відкінули; мої суботи зневажали та поривали очі на ідоли батьків своїх. 25 От і дав я їм волю, виповнити встанові недобрі та такі звичаї, що через них не могли оставатись живими; 26 I дозволив їм опоганювати себе жертвами та переводити через огонь всякий первоплід утробы, щоб їх вигублювати (їх власними руками), та щоб опісля спізнали, що я — Господь. 27 Тим же то, сину чоловічий, говори домові Ізраїлевому й скажи їм: Так говорити Господь: От іще чим зневажали мене ваші батьки, спроневірювшись мені: 28 Ось, я привів їх у землю, що під присягою обіцяв їм наділити, піднявши руку мою, а вони, де побачали високий горб і гілясте дерево, почали заколювати там жертви свої й складали туди противні мені приноси свої та пахущі кадила свої та жертви ливні. 29 I говорив я до них: Шо се за якась висота, куди ви ходите? Тим і досі зветься вона Бама. 30 Тим же то скажи дому Ізраїлевому: Так говорити Господь Бог: Чи не поганите ж ви себе робом батьківським і не блудуєте в гидотах

їх? **31** Так, приносом жертівних ваших дарів і тим, що діти ваші переводите через огонь, поганите ви себе всіма ідолами вашими по сей день, — та й ви хочете ще питати в мене, дому Ізраїля? **32** А те, що в вас на думці, певно ніколи не станеться. Ви бо мовляєте: ми будемо, як погани, як отті племена чужоземні, кланятись перед деревом та камнем. **33** Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, царювати му над вами рукою потужною, правицею простягнутою і виливом на вас досади моєї. **34** I повиводжу вас ізпроміж народів, із земель, де вас порозсівано, й позбіраю вас рукою потужною й правицею простягнутою, й виливаючи на вас досаду, **35** I приведу вас у пустиню народів, та й судити мусь там із вами лицем до лиця; **36** Як судивсь я у Египецькій пустині з вашими батьками, так судити мусь і з вами, говорить Господь Бог. **37** I приведу вас під жезло мое та й уведу вас ув окви права мого. **38** I повилучую зміж вас ворохобників і непокірних мені; повиводжу їх із землі пробування їх, та в землю Ізрайлеву вони не ввійдуть; і знаєте, що я — Господь. **39** А ви, дому Ізрайлів, говорить Господь Бог, ійдіть собі та й кадіть, кожен ідолам своїм, і служіть їм, коли мене слухати не хочете, — але перестаньте вже сквернити імя мое, приносячи жертви мені та й бовванам вашим. **40** Бо на съятій горі моїй, на гірній висоті Ізрайлській, говорить Господь, — он-де мені служити ме ввесь дом Ізраїля — ввесь, скілько його на землі; там я буду ласкаво приймати їх, і там жадати му приносів ваших, і первоплодів ваших із усякими съятими дарами вашими. **41** Неначе любі паході кадильні, приймати му вас милостиво, як повиводжу вас ізпроміж народів і позбіраю вас із чужих земель, куди ви порозсівані, й буду вами съято шанований перед очима народів. **42** I знаєте, що я — Господь, як приведу вас ув Ізрайль-землю, у ту землю, що, піднявши руку, клявся наділити батькам вашим. **43** I будете там спогадувати про путі ваші й про всі вчинки ваші, якими поганили себе, й гидувати метe самі собою задля всіх злочинів ваших, які ви творили. **44** I зрозумієте, що я — Господь, як чинити му з вами ради імені мого, а не після ледачих доріг ваших і мерзених учинків ваших, ти, дому Ізраїля, говорить Господь Бог. **45** I надійшло до мене слово Господнє: **46** Сину

чоловічий! оберни лице на дорогу к' полудню й промов слово проти полудня, і виречи пророцтво проти ліса полуденного степу. **47** I скажи до полуденного гаю: Слухай слова Господнього: Так говорити Господь Бог: Ось, я запалю в тобі огонь, що пожере в тобі всяке зелене дерево й усяке дерево сухе. Не погасне палаюче поломе й погорить у йому все від полудня та й до півночі. **48** I всяке тіло вбачати ме, що я, Господь, запалив його, і він не погасне. **49** I кликнув я: Ой Господи Боже! вони ж і так мовляють про мене: Чи ж не в приповістях сей говорити?

21 I надійшло до мене слово Господнє: **2** Сину чоловічий! повернись лицем проти Ерусалиму й проповідуй проти съятинъ, й пророкуй проти землї Ізрайльської **3** I скажи землї Ізрайльській: Так говорити Господь Бог: Ось, я — на тебе, й добуду меча мого з піхви та й повигублюю в тебе праведного й безбожного. **4** На те, щоб вигубити в тебе й праведного й безбожного, вдарить меч мій із піхви проти всякого тіла від полудня та й до півночі. **5** I зрозуміє всяке тіло, що то я, Господь, добув із піхви меча мого й він уже туди не вернеться. **6** Ти ж, сину чоловічий, стогни, наче б кості в крижах твоїх ломались, стогни гірко перед їх очима. **7** I як питати муть у тебе: Чого стогнеш? скажи: від того, що чую, — і занie всяке серце, й усі руки поопускаються, й струхліє всяка душа, й усі коліна, наче вода, задрожать. Ось, воно приайде й справдиться, говорить Господь Бог. **8** I надійшло до мене Господнє слово: **9** Сину чоловічий! пророкуй і скажи: Так говорити Господь Бог — скажи: Меч, меч — нагострений і вичищений! **10** Вигострений, щоб багато стинати; вичищений, щоб блицшав, наче близкавиця. Хиба нам радуватись, що мечу сина мого всяке дерево нї-за-що? **11** Я дав його вичистити, щоб узяти в руку; вже вигострений той меч і вичищений, щоб віддати його в руку вбиваючому. **12** Стогни й голоси, сину чоловічий, бо він ійде против моего люду, против всіх князів Ізрайлевих. Подано їх під меч вкуп з моїм людом; тим то удариться об полі руками. **13** Бо він уже витрібуваний. Йому нї-за-що й жезло; воно не устоїть, говорить Господь Бог. **14** Ти ж, сину чоловічий, пророкуй і сплесни руками; меч той подвоїться й потроїться;

се меч на тих, що мають погинути, на побиванне великого, він добереться в середину осад їх.

15 Щоб серця струхлі, та й щоб полягло як найбільше, то я поуставляю у кожних воротях грізного меча. Ой горе! він блищить блискавкою, — вигострений до бою. **16** Рубай-січі праворуч, побивай ліворуч, усюди, куди сягнє лезво твое!

17 І сам я плескати му руками й угашу досаду мою; я, Господь, сказав се.

18 І надійшло Господнє слово до мене:

19 Ти ж, сину чоловічий, начеркни собі два шляхи, якими має йти меч царя Вавилонського. Із однієї землі мають оба виходити. І начеркни шляхову ручку при почині шляху, що веде в міста.

20 Начеркни шлях, яким ійти мечеві на Раву Аммонійську й в Єдею, в утвердженій Ерусалим, — **21** Бо царь Вавилонський стоїть на роздорожжі при почині двох шляхів, а щоб угадати, перемішую (в сагайдаці) стріли, питає в терафима, зазирає в печінку.

22 По правій руці в його жереб, що ворожить: у Ерусалим, щоб там поставити тарани, отворити уста до боєвих криків, взвивати голосно до побою, поставити тарани проти брами, насипати вал, побудувати облягові башти.

23 Сеся ворожба буде видаватись ув очах їх пустою; та позаяк вони поклялись були, то він пригадав про їх віроломність, і постановив його здобути.

24 Тим то ось як говорить Господь Бог: Позаяк ви самі пригадуєте беззаконства ваші, чините явними проступки ваші, і всіми вчинками вашими гріхи свої на вид виставляєте й усе те самі пригадуєте, то й мусите попастись у ворожі руки.

25 Ти ж, негідний, безбожний князю Ізраїлів, що на тебе прийшов день твій, і твоїй безбожності настав конець, — **26** Так говорить Господь Бог: Здійми з голови корону, скинь царський вінець! се вже минулось: угурт піде низьке, униз високе!

27 Скину, скину, скину, й не буде його, покіль прийде той, що має до його право й кому віддам його!

28 А тепер, сину чоловічий, пророкуй і промов: Так говорить Господь Бог про Аммонії і насьміхі їх, і скажи: Меч, меч уже добутий на вбиванне, вичищений до затрачування, щоб блищав блискавицею, — **29** Щоб тим часом, як тебе обдурують пустими видивами й марними ворожбами, — й тебе прилучено до тих постинаних безбожників, що їх день прийшов, коли їх безбожності конець настане.

30 Сховати ж

його назад у піхву? Ні, на тому місці, де сотворено тебе, у землі, де постав еси, — там я буду судити тебе,

31 І зжену на тобі досаду мою, дихну на тебе огнем пересердя мого та й подам тебе на поталу людям жорстоким, що вправні в убиванню.

32 Пійдеш на пожир огня, кров твоя розлиється по землі, не буде й загадки про тебе; я бо, Господь, сказав так.

22 І надійшло до мене слово Господнє:

2 Ти ж, сину чоловічий, чи хочеш судити, судити город кріваво провинний? Оце ж виткни їм всі гидоти їх.

3 І промов: Так говорить Господь Бог: О городе, що проливав еси кров серед себе, щоб навести на себе годину свою, і робив собі ідоли, щоб опоганити себе!

4 Через ту кров, що проливав еси, ти набрався гріха, а через ідоли, що наробив собі, опоганився; і наблизив еси дні твої, і дойшов еси до години твої. Тим то я подам тебе на посміх усім народам, на поруку всім землям.

5 Близькі далекі будуть насьміхатись із тебе, що опоганив еси ім'я твое, а прославив себе бутою.

6 Ось, старшини Ізраїльські в тобі, кожен по силам своїм, проливали кров.

7 Батька і матір зневажають в тобі, чуженицю кривдять посеред тебе, безбатенька й вдовицю пригнітають у тобі.

8 Мої съятини ти маловажиш, а мої суботи нарушуєш.

9 Люде, що обвинувачують на проливанні крові, живуть у тобі; по горах твоїх їдять мясиво (принесене ідолам у жертву), посеред тебе коять ледарство.

10 Сором батьків розкривають у тобі, нечисту в кровотечі насилють у тебе.

11 Той чинить гидке з жінкою близнього свого, той опоганює невістку свою, а той обезчесчує сестру свою, дочку батька свого.

12 У тобі беруть підкуп і проливають кров; ти береш лихву й приrostи й грабуєш насильно користь собі з близнього твого, мене ж забув еси, говорить Господь Бог.

13 Я аж сплеснув руками з гніву на захланність твою, що така явна в тобі, та на кріваві провини, що діються в тебе.

14 Чи видержить же серце твое, чи будуть досить кріпкі руки (сили) в тебе тоді, як я почну мою роботу проти тебе?

15 Я, Господь, сказав се й справджу.

16 Бо розсюю тебе проміж народи, і розвію тебе по чужих землях, і зроблю конець мерзотам твоїм посеред тебе.

17 І зробиш сам себе гидким в очах народів, і зрозуміеш, що я —

Господь. 17 І надійшло до мене слово Господнє: 18 Сину чоловічий! дом Ізраїля зробився в очах у мене жужелицею; всі вони — мідь, цина, залізо й олово в печі; жужелицею з срібла поробились. 19 Тим же то ось як говорить Господь Бог: За те, що ви всі поробились жужелицею, позбіраю вас в Ерусалим. 20 Так само, як у піч кладуть срібло й мідь і залізо й олово й цину вкупі, щоб роздувати на них огонь і їх розтопити, так і я позбіраю вас у гніву моїму й у досаді моїй та й розплавлю вас. 21 Я позбіраю вас і подую на вас огнем досади моєї та й розтоплю посеред його. 22 Як плавлять срібло в плавильній печі, так і ви розплавитесь посеред його, й зрозумієте, що я, Господь, вилив на вас досаду мою. 23 І надійшло слово Господнє до мене, таке: 24 Сину чоловічий! промов до него: Ти — земля нечиста, тим і не скроплена дощем в годину гніву. 25 Пророки в їй змовились; як леви рикають, роздирають здобичу; пожерають душі, забирають майно й дорогі речі, намножують у йому вдовиць. 26 Священники його ломлять мій закон й поганять святині мої; не відрізняють вони съятого від несьятого, й не розбірають, що нечисте, а що чисте, а від субот моїх одвернули очі свої, і я в погорді в них. 27 Князі його, наче хижі вовки, пориваючи здобичу свою, проливають кров, затрачують душі, щоб тілько придбати собі наживу. 28 Пророки ж його замазують усе глиною, вбачають пусте та віщують свої видумки, говорячи: Так говорить Господь Бог, а Господь не говорив того. 29 Прості люди пригнітають одно одного, ограбують і тиснуть зліденноного, а приходня придавлюють без усякого права. 30 І шукав я між ними такого, щоб поставив себе стіною, і став проти мене в проломині за сесю землю, щоб я не погубив її, та не знайшов. 31 Още ж вилию на них досаду мою, огнем лютості моєї вигублю їх, поступки їх поверну на голову їм, говорить Господь Бог.

23 І надійшло до мене слово Господнє: 2 Сину чоловічий! Були дві жінки, дочки однієї матері, 3 і блудували вони в Египті, блудували ще в молодощах своїх; там були подавлені груди їх, і там помякли дівичі соски їх. 4 А було на ім'я їм: старший — Огола, а сестрі її — Оголива. І були вони спершу моїми; й породили сини й дочки, а потім

Огола стала зватись на ім'я Самария, Оголива ж — Ерусалим. 5 І почала Огола блудувати в мене, й палала до полюбовників своїх, Ассирий, сусідів своїх, 6 До вдягнених у пурпур, до намісників та гетьманів, до вродливих молодиків, комонників, що їздili кінно, 7 І oddавала свої любоці всім вибраним із між синів Ассурових, і поганилась усіма ідолами тих, до кого палала; 8 До того ж не переставала блудувати й з Египтіями, вони бо спали з нею в молодощах її й змягчили дівочі соски її, та й виливали на неї погань свою. 9 За те ж я й оддав її на поталу полюбовникам її, в руки синам Ассуровим, що до них вона палала. 10 Вони одкрили наготу її, забрали в неї сини й дочки її, та й саму закололи мечем. І зробилась вона позорищем між жіноцтвом, як довершили на ній кару. 11 Сестра її, Оголива, бачила те, й була ще більше ледащаю в любоцях своїх, і блудництво її переважало блудництво сестрине. 12 Палала вона до синів Ассурових, до намісників, гетьманів, приятелів своїх, пишно з'одягнених, до їздеців, що вигравали на конях, до всіх вродливих молодиків. 13 І вбачав я, що й вона опоганилась, та що в обох їх однака дорога. 14 Та ся блудувала ще більше; вона бо, як побачить повирізувані на стіні подоби мужчин, чи образи Халдеїв, мальовані барвами, 15 Що в їх поясниці попідперізувані поясами, голови пообвивані пишними завивалами, що подабали на воєвод, на синів Вавилонських, що рідна їх земля Халдейщина, — 16 То вона влюблювалась у них за першим поглядом очима, й слала до них у Халдейщину послів. 17 І прибували сини Вавилонські до неї на любовне ложе, й поганили її блудництвом своїм, і сквернила вона себе ними, аж доки душа її з обридом від них не відверталась. 18 Як же вона так явно блудувала, й одкривала свій сором, тоді одвернулась і моя душа від неї, так само, як одвернулась моя душа від сестри її. 19 Вона ж пійшла ще дальш у блудництві своїму, спогадуючи про часи молодощів своїх, як почала блудувати в землі Египецькій; 20 І палала до любовників своїх, що тіло в них похотне, як ув осла, а жар, як у жеребця. 21 Оттак ти згадувала розпусту з молодощів твоїх, коли то Египтяни стискали соски твої задля дівочих грудей твоїх. 22 Тим же то, Оголиво, так говорити Господь Бог: Ось, я підійму против тебе полюбовників твоїх, тих, що

ними аж переситилась душа твоя, та й приведу їх на тебе з усіх боків, **23** Синів Вавилонських і всіх Халдеїв, із Пеходу, з Шоа й Кoa, а з ними всіх синів Ассирий, вродливих молодиків, намісників і зверхників городських, можних і славних та всіх метких їздеців. **24** I прийдуть проти тебе оружно з кіньми й возами та силою народів, і обступлять тебе кругом в панцирах із щитами та в шоломах, і передам їм тебе на суд і судити муть тебе своїм судом. **25** I оберну против тебе ревниву пімstu мою, й розправляться вони з тобою люто: пообтинають носа й уші тобі, а нашадок твій поляже од меча; синів твоїх й дочки твої позабирають із собою, а те, що зостанеться пожере огонь. **26** I поздирають із тебе одежду твою, та й пожакують прибори твої. **27** I зроблю кінець розпусті твоїй та блудництву твоїму, занесеному з землі Египецької, і не будеш уже на них поривати очей твоїх, та й не згадаєш уже про Египет. **28** Так бо говорить Господь Бог: Ось, я подам тебе на поталу тим, що їх зненавідла, в руки тим, що од них відвернулась душа твоя. **29** I обійдуться вони з тобою ворожо, й заберуть у тебе все, що працею надбала, й полишать тебе нагою й невкритою, й стане всім явною соромна нагота твоя й розпуста твоя та блудництво твоє. **30** A вчинять із тобою таке за блудництво твоє з поганами, що їх ідолами ти себе мерзила. **31** Блукала еси по дорозі сестри твоєї; за те ж і дам я в руку тобі кубок її. **32** Так говорити Господь Бог: Пити меш кубок сестри твоєї — глибокий і широкий, і съміх та наруга впаде на тебе, що в него так багато змістилось. **33** Аж до перепою напешся смутку, бо кубком страху й спутошення є чаша сестри твоєї Самарій. **34** I випеш його, аж висушиш, ба й черепе його оближеш, і будеш (з болю) груди собі роздирати; бо так сказав я, Господь Бог. **35** Іще сказав Господь Бог так: Позаяк ти забула мене й одвернулась від мене, так і терпи ж за беззаконство твоє та за блудництва твої. **36** I сказав до мене Господь: Сину чоловічий! хочеш Оголу й Оголиву судити? покажи ж їм гидоти їх; **37** Bo зломили мені віру, й руки свої покрівали, й чинили перелюбки з ідолами своїми, ба й сини, що мені породили, на їду їм присъячували. **38** Та й ще от що вони мені чинили: того ж часу поганили съятиню мою, та зневажали суботи мої; **39** A як заколювали

ідолам синів своїх, то ввіходили зараз і в съятиню мою, щоб її опоганити. От, що вони коїли серед моого дому! **40** До того посилали й по людей, що здалеку сюди приходили, і ось, вони являлися, а ти задля них купалася, підмальовувала собі очі, та прибирала прикраси. **41** I сідала на пишне ліжко, а перед ним стояв уже стіл, а на йому поскладала кадило, мені належне, та оливу мою. **42** I лунав голос тих людей, що веселились у неї, а до тої товпі людей вводжено ще з пустинні пяниць, і запинають вони їм запинки на руки, та надівають пишні вінки на голови. **43** I сказав я про підтоптану вже блудницю: Тепер скінчаться вже блудування її разом із нею. **44** До неї бо приходили, як до нетрібки, — приходили й до Оголи й Оголиви, — до сих розпустних жінок. **45** Та мужі правосудні будуть судити їх судом, що на перелюбниць, та судом на душогубниць, вони бо перелюбниці, а на руках у них кров. **46** Так бо говорить Господь Бог: Скликати би на них громаду (війська), та й oddati їх на лютість і розбої. **47** I громада побе їх каміннем і порубає мечами; і повбиває синів їх і дочки їх, а будинки їх попалить огнем. **48** Оттак зроблю я конець розпусті в сїй землї, й усї жінки мати муть науку й не будуть чинити соромних дїл, як се вони чинили; **49** I зложиться на вас кара за вашу розпусту, й понесете кару за ваші гріхи з ідолами вашими, й зрозумієте, що я — Господь Бог.

24 I надійшло слово Господнє до мене в девятому році, у десятому місяці, на девятий день місяця — таке: **2** Сину чоловічий! запиши собі число сього дня, сього самого дня; сього бо самого дня вдарить царь Вавилонський на Ерусалим. **3** I приточи сьому неслухняному домові примір, та й промов до його: Так говорити Господь Бог: Постав котел, постав та налий в його води; **4** Повкладай в його шматки мясива, що найлучші кусні, — стегна й лопатки з усіма їх здоровенними кістками, — **5** Набери їх із добірних овець — та й наложи під казана костей, і нехай кипить усе доти, аж і кості розваряться. **6** Bo так говорити Господь Бог: Горе крововинному місту! горе казанові заржавілому, що ржя не відстає від його! шматок за шматком повидають із його, не вибираючи їх по жеребу. **7** Bo пролита ним кров і досі посеред него; на голій

скелі вона, він бо не проливав її на землю, де б вона покрилась була порохом. 8 Щоб розбудити в собі досаду, й над ним помститись, оставил я пролиту ним кров на голій скелі, щоб вона не прикрилась. 9 Тим же то так говорить Господь Бог: Горе місту крововинному! з його накладу я величезну купу. 10 Додавай підпалу, роздувай огонь; виварюй масиво, нехай усе аж загусне й кості порозпадаються. 11 Тоді постав порожнога казана на жару, щоб розжаривсь і мідь його розпустилась, і нечисть в йому витопилася, і ржа його зникла. 12 Та шкода тяжкої праці! груба ржа не зійде з його; і в огні полишиться на йому ржа його. 13 В нечистоті твоїй стільки погані, що скілько й не намагався тебе очистити, ти все таки нечиста; од нечистії твої ти й далі не очистишся, аж докіль я удовольню мою досаду на тобі! 14 Я, Господь, я говорю се; воно прийде, я вчиню так; нічого з того не зміню; не буде в мене пощади, не буде помилування. По твоїх поступках і по твоїх учинках будуть судити тебе, говорить Господь Бог. 15 І надійшло до мене слово Господне: 16 Сину чоловічій! ось я возьму в тебе втіху очей твоїх через недугу; та ти не жалкуй, не плач не рони съліз; 17 Мовчки зітхай, звичайного голосіння по мертвих не спроявляй; обвивай собі завивало, вбувай ноги в твою обуву, не закривай бороди та й не їх від чужих (старечого) хліба. 18 І говорив я про се вранці до люду, увечорі ж умерла жінка моя; а назавтра чинив я, як мені заповідано. 19 І питали в мене люде: Чи то ж нам не скажеш, що воно має значити, що ти так робиш? 20 А я відказав їм: До мене надійшло слово Господнє, таке: 21 Скажи домові Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Ось, я передаю на опоганення съвятиню мою, — сесю опору сили вашої, роскіш очей ваших і одраду душі вашої, а сини ваши й дочки ваши, що ви позоставляли, поляжуть од меча. 22 А ви чинити метe так, як я вчинив тепер: не будете закривати бороди й хліба од чужих не будете їсти; 23 Обвивала ваші остануть на головах у вас і обува ваша — на ногах ваших; не будете побиватись і плакати а осторопіте перед гріхами вашими й одно перед одним будете стогнати. 24 І буде вам Езекіїл знаком пророчим, бо так само, як він чинив, чинити метe й ви; а як те все станеться, зрозумієте, що я — Господь Бог. 25 Що ж до тебе,

сину чоловічий, то в той день, як уйму їм окрасу слави їх, радоші очей їх, і відраду душі їх, — їх синів і дочки їх, — 26 Того дня прийде до тебе звідти такий, що врятуєсь, щоб принести вістку в уші твої. 27 Того дня одверзуться уста твої разом із устами втікача того, й станеш (уже съміливо) говорити, й не будеш уже мовчати, та й станешся їм ознакою, щоб зрозуміли, що я — Господь.

25 Надійшло ж до мене слово Господнє, таке:

2 Сину чоловічий! поверни лице проти Аммоніїв, і пророкуй проти них. 3 І скажи Аммоніям: Почуйте слово Господа Бога! Так говорить Господь Бог: За те, що ти втішно казав: „Ага“! як съвятиню мою опоганено, й на Ізраїль-землю, як її спустошено, та на дом Юдин, як вони пійшли в неволю, — 4 За те я віддам тебе в посіданнє синам востоку, й заведуть вони у тебе вівчарні свої і розложать у тебе шатра свої, і їсти муть вони плоди твої, і пити муть молоко твоє. 5 І зроблю Равву пристановищем вербллюдам а синів Аммонійських пастухами овець, і зрозумієте, що я — Господь. 6 Так бо говорить Господь Бог: За те, що плескав еси в долоні, й тупотав ногами, й веселився зневажливо всім серцем над землею Ізраїльською, — 7 За те я ось, простягну руку мою проти тебе й подам тебе на розбій народам, і викореню тебе зміж людей, і вигублю спроміж земель; зітру тебе, й зрозумієш, що я — Господь. 8 Так говорить Господь Бог: За те, що Моаб та Сеїр мовляли: От дом Юдин — як і інші народи! 9 За те я — починаючи від усіх пограничних міст, від краси землї, Бет-Ешимота, Баалмеона й Кирятаїму — відкрию Моабів бік 10 Народам зі всходу, й oddам його їм у посіданнє разом із Аммоніями, щоб не було між народами й споминки про Аммоній. 11 А над Моабом розведу суд, і зрозуміють, що я — Господь. 12 Так говорить Господь Бог: За те, що Едом жорстоко мстився на Юдиному домові і тим тяжко прогрішився, 13 За те, так говорить Господь Бог: Простягну руку мою на Едом та й повигублю в йому й людину й скотину, й зроблю з його пустку. Від Теману до Дедану поляжуть вони од меча. 14 І довершу над Едомом помсту мою рукою люду моого Ізраїля, і чинити муть із Ідумеєю після гніву моєго й моєї досади, й узнають, що се помста від мене, говорить Господь Бог.

15 Так говорить Господь Бог: За те що Філістії дихали помстою та зо зневагою в душі мстилися, задумуючи пагубу — по давному ворогуванню, **16** За те так говорить Господь Бог: простягну руку на Філістіїв і викореню Критян, і вигублю нащадок їх на морському березі; **17** І довершу над ними велику помstu досадними карами, й спізнають, що я — Господь, як наведу на них помstu мою.

26 У однайцятому ж році, на перший день первого місяця надійшло до мене слово Господнє: **2** Сину чоловічий! за те, що Тир гував про Ерусалим: Ага! поламано брами народів! До мене тепер вони обертаються; я насичуся, бо він став пусткою, — **3** За те, так говорить Господь Бог: Встаю я на тебе, Тире, й наведу многі народи на тебе, наче б море підняло філії свої. **4** Збурять вони Тирові мури й повалять башти його; й виметут порох із його, й зроблю його голою скелею. **5** Стане він хиба місцем, де рибалки свої неводи будуть серед моря розстилати; се бо я сказав так, говорить Господь Бог, і станеться він лупом народів. **6** Дочки ж його, що в тій землі, повбиває меч, і зрозуміють, що я — Господь. **7** Так бо говорить Господь Бог: Ось, я нашлю од півночі Навуходонозора, царя Вавилонського, царя над царями, проти Тиру з кіньми й колесницями й іздецями та з цілим роєм народів. **8** Він вирубає мечем дочерні міста твої, побудує проти тебе облягові башти, наспіле вал кругом тебе й поставить щити проти тебе; **9** А до мурів твоїх прикотить тарани й порозвалює сокирами башти твої. **10** Від роїв коней його покриють тебе порохи, від стуку іздеців і коліс і колесниць тремтіти муть мури твої, як він входити ме в ворота твої, так як уходиться в опанований город. **11** Кінськими копитами повитоптує улиці твої, повбиває мечем людей твоїх, і повалить на землю памятники сили твої. **12** І порозхапують скарби твої, пожакують склади товарів твоїх, порозвалюють мури твої, порозбивають пишні будинки твої, й повкидають у море каміннє з них і сволоки, ба й румовища твої. **13** І зроблю конець гомонові пісень твоїх, і голосу цитер твоїх не буде вже чути. **14** І зроблю тебе голою скелею, будеш порожнім місцем про рибалок до розстилання неводів їх: не будеш уже наново відбудований, я бо, Господь, сказав так, говорить Господь Бог.

15 Так говорить Господь Бог Тирові: Хиба ж одгуку розпаду твого, від стогнання ранених, коли посеред тебе лютувати ме побій, не потрясуться (сусідні) острови? **16** І посходять усі князі морські з престолів своїх, і поскадають із себе царські плащи свої, й поздіймають мережану одіж свою, та й повдягаються в дрожаннє; посідають на долівці, й що хвілі будуть здрогатись та торопіти зза тебе. **17** І голосити муть про тебе, й промовляти про тебе: Як се ти повалився, ти, що винирнув із моря, ти, славний городе, потужен на морі, — сам ти й осадники твої, — ти, що всі поморяне тремтіли від тебе! **18** Тепер, в часі упаду твого, задрожали острови, поторопіли острови морські од погибелі твоєї. **19** Так бо говорить Господь Бог: Як зроблю тебе безлюдним городом, таким як ті міста, що стоять пустками; як напушу на тебе повідь, як покриють тебе великі води, **20** Тоді зіпхну тебе до тих, що походили в яму, до людей, що колись були, й зложу тебе в преисподнях земних, у вічних пустинях проміж тими, що походили в яму, щоб ніколи вже тебе не оселено, а на землі живих явлю мою славу. **21** О, страшно спустрошу тебе, й не стане тебе; шукати муть тебе, та не знайдуть по віki, говорить Господь Бог.

27 І надійшло до мене слово Господнє: **2** Ти ж, сину чоловічий, заголоси голосним плачем по Тирі, **3** і промов до Тиру, що оселився в затонах морських, що торгує з народами по многих островах: Так говорить Господь Бог: Тире! ти мовляєш: Я звершена краса! **4** Посеред моря твоє зaimiще: будовники твої зробили тебе на пречуд гарним: **5** Із Сенирського кипарису будували вони стіни твої; Ливанські кедри брали вони на щогли твої; **6** Із Базанських дубів робили вони керми твої; з бучини Киттимських островів поробили лави твої, обклавши їх кістю слоновою; **7** Мережані полотна з Египту брано на вітрила твої, блакитні пурпурові тканини з островів Еліських були покривалом у тебе. **8** Осадники Сидонські й Арвадські служили в тебе гребцями; найрозумніші люди, — таки твої, Тире, були керманичами в тебе. **9** Найзначніші й тямущі мужі Гевалські були в тебе, що залатували проломини твої. Всякі морські судна з їх моряками були в тебе, щоб вести торговлю твою. **10** Перські

й Лидійські й Либійські люде служили затязцями в полках твоїх; вони вішали щити й шоломи на тобі, додаючи тобі величності. 11 Арвадські й власні військові твої люде стояли навколо по мурах твоїх, а силачі (Гамадими) — по баштах твоїх; щити свої й сагайдаки свої вішали вони навколо по мурах твоїх і довершували красу твою. 12 Тарсис торгував із тобою множеством усякого добра свого: срібло, золото, цину й оліво привозили вони на ринок твій. 13 Яван, Тубал й Мешех, — се торговці твої; вони міняли товари твої за душі людські (раби) й мідяний посуд. 14 Люде з Тогарму віддавали тобі за твої вироби коні возові й верхові та мули. 15 Деданії торгували з тобою; многі острови вели з тобою заміну й платили тобі слоновими зубами та чорним (гебановим) деревом. 16 І Сирийці торгували з тобою задля множества виробів твоїх, а платили за твої товари каменем-карбункулом, пурпуром тканинами, мережками, виссоном, коралями й рубинами. 17 Юдея й земля Ізрайлева торгували з тобою, і платили за твої вироби Миннитською пшеницею, пающими, медом, олівою та балзамом. 18 Дамаск торгував із тобою задля великої добірності виробів твоїх і достатків твоїх Хельбонським вином і білою вовою. 19 Дан і Яван Узальський платили за твої товари виробами залізними; вимінювали в тебе кассію й калмус (тростину) пающу. 20 Дедан торгував із тобою сідельними коверцями до їзди верхової. 21 Арабія й усі князі Кедарські вели заміну з тобою: ягњата, барани й козли міняли в тебе. 22 Купці Сабайські й Раємські торгували з тобою всякими найлучшими пающими й усяким дорогим каміннем, а золотом платили вони за товари твої. 23 Гаран і Хане й Еден, купці Сабейські, Ассур і Хилмад торгували з тобою. 24 Торгували вони з тобою дорогою одіжжю, шовковими квітчастими тканинами, що привозили їх на торговицю твою в дорогих скринях із кедрини, добре набитих. 25 Тарсийські кораблі були твоїми караванами в торговлі твоїй, ти збагатився, зробився потужен на морях. 26 Та на великі води завели тебе гребці твої; східний вітер розіб'є тебе посеред моря. 27 Достатки твої й товари твої та й усі склади твої; моряки твої й керманічі твої й ті, що латали часом проломини твої, й ті, що правили торговлею твою, та й усе

військо твоє, і вся безліч люду твого — все те в день упаду твого потоне в серці моря. 28 Від голосного крику керманічів твоїх здрогнуться побережя. 29 І вийдуть із кораблів своїх усі гребці, моряки, всі керманічі та й стануть на суші; 30 І заголосять над тобою й застогнуть гірко, посипавши попелом голови собі й валяючись у поросі. 31 По тобі повиголюють вони собі лисини і пообгортаються волосянцями й заплачуть по тобі в душевному смутку плачем гірким; 32 І, побиваючись, заголосять жалібною піснею про тебе, й так по тобі заридають: Хто так, як наш Тир, посеред моря запався? 33 Як твої товари, бувало, морем розходились, годувались ними многі народи; великими достатками твоїми й торговлею твоєю царі земель богатились. 34 А тепер, коли ти зник, то й товари твої й усе, що в тобі було так набито, потонуло в безоднях морських. 35 Всі осадники островів ізза тебе стороїли, а царі їх затремтіли, на лицах змінились. 36 Засвистали по тобі купці чужих народів; ти став страховищем, — не встанеш уже по віki!

28 І надійшло до мене слово Господнє, таке:

2 Сину чоловічий! Промов до володаря Тирського: Так говорить Господь Бог: за те, що високо вгору несеться твоє серце, й ти мовляєш: Я, наче Бог, я засів собі, неначе на Божому престолі, в самому серці моря! та, хоч ти тілько людина, а не Бог, кладеш розум твій поровень із розумом Божим, — 3 Так, ти маєш себе за мудрішого над самого Даниїла, й ніяка тайна не закрита перед тобою; 4 Се ти ніби твоєю мудростю й розумом надбав собі достатки й зібрav у скарбівнях твоїх золото й срібло; 5 Ти ніби великою мудростю твоєю та купецтвом твоїм намножив багацтво твоє, й серце твоє згорділо задля достатків твоїх, — 6 За те ось як говорить Господь Бог: Позаяк ти твій розум кладеш ув одну міру з розумом Божим, 7 Напущу я на тебе чужоземців, що найлютійших з проміж народів, а вони добудуть мечі свої проти всего гарного, що твоя мудрість надала, та й потеннять сяєво твоє; 8 Вони струтять тебе в яму, й згинеш ти в морі смертю повбиваних. 9 Чи й тоді скажеш убийникові твоїму: Я Бог, коли ти в руці вбийника твого будеш тільки людиною, а не Богом? 10 Ні, ти вмреш смертю од руки необрізаних чужоземців; я

бо сказав се, говорить Господь Бог. 11 I надійшло до мене слово Господнє: 12 Сину чоловічий! заплач-заголоси над Тирським царем і промов до його: Так говорить Господь Бог: 13 Був еси печаттю звершенності, повнотою мудрості, вінцем краси. У Едемі, Божому саді, пробував еси. Близкуче дороже каміннє окрашувало твою одежу: карнеоль, топаз, яспис, хризоліт, оникс, сапфір, рубін, смарагд і золото, — усе те штучно осаджено в гніздочках і нанизано, та й наготовлено тобі, скоро на съвіт родився. 14 Тебе помазав я, щоб, наче херувим, розпростерав охоронні крила; тебе поставив я наче на съвятій горі Божій, і ти ходив серед огнистого каміння. 15 Без хиби були поступки твої з того часу, як тебе сотворено, аж докіль не знайшлось у тобі беззаконності. 16 Та через розлоге купецтво твое сповнилось внутро твое неправедностю, і ти согрішив. Тим то скинув я тебе, як нечистого, з Божої гори, вигнав тебе, ти херувиме осяйний, зпосеред огнистого каміння. 17 Високо неслось твое серце задля пишноти твоєї, через гордину стратив еси мудрість твою; за те ж я звалю тебе на землю, оддам тебе царям, щоб поругались над тобою. 18 Через безліч провин твоїх, через неправедну наживу твою в купецтві опоганив еси съятощі твої, і я виведу зпосеред тебе огонь, а він пожере тебе, й оберну тебе в попелище перед очима всіх, що поглядати муть на тебе. 19 Всі, що знали тебе між народами, здивуються над тобою; ти станешся страховищем і зникнеш по всій вікі. 20 I надійшло слово Господнє до мене: 21 Сину чоловічий! повернись видом проти Сидону й вискажи пророцтво проти його, 22 I промов: Так говорить Господь Бог: Ось, я проти тебе, Сидоне, й прославлюсь посеред тебе, й узнають усі, що я — Господь, як розпростру над ним суд караючий і явлю на йому съятость мою. 23 I пошлю морову пошесть на його й кроворозлив на його улиці, і попадають посеред його побиті мечем, що пожерати ме його з усіх боків; і зрозуміють, що я — Господь. 24 I не буде він уже домові Ізраїлевому колючою терніною, ні болючим бодяком укупі з усіма тими, що навколо його, та й зрозуміють, що я Господь Бог. 25 Так говорить Господь Бог: Як я позбіраю дом Ізраїля зміж народів, що між ними вони розсіяні, й покажу себе на них съятивм перед очима в усіх народів, і жити муть вони в

своїй землі, що я наділив слузі мойму Яковові; 26 Тоді будуть вони жити в ній безпеч, і будуть будувати domi, й насаджувати виноградники, й жити муть собі безпеч, я бо заведу суд над усіма, що їм бажають лиха, й узнають вони, що я — Господь, Бог їх.

29 У десятому році, в десятому місяці, на дванайцятий день місяця, надійшло до мене слово Господнє: 2 Сину чоловічий! повернись видом проти Фараона, царя Египецького, й пророкуй проти його й проти всього Египту. 3 Промов і скажи: Так говорить Господь Бог: Ось, я на тебе, Фараоне, царю Египецькій, ти, величезний крокодиле, що лежиш посеред твоєї ріки та й мовляєш: Моя ріка, я сотворив її собі! 4 Оце ж я вstromлю гаки в твою пащу та поналіплю риби в твоїй ріці на твою луску, та й витягну тебе з нею з твоєї ріки з усіма рибами твоєї ріки, що до твоєї луски поприлипали. 5 I викину тебе в пустиню, тебе й усю рибу ріки твоєї; на чисте поле впадеш ти; не здіймуть і не позбірають тебе; дикому звіррю й піднебесному птаству oddam тебе на пожир. 6 I зрозуміють усі осадники Египецькі, що я — Господь, за те, що ти бував домові Ізраїлевому (непевною) тростяною підпориною. 7 Вхопились вони за тебе обіруч, ти розколовся й поколов ім цілу руку, а коли обперлись на тебе, ти зломився та й поранив ім усі чересла. 8 За те говорить Господь Бог так: Ось, я приведу меча на тебе та й повигублюю й людину, й скотину. 9 I зробиться Египецька земля пустинею й безлюддем, і взнають, що я — Господь; за те, що казав еси: Моя ріка, я сотворив її собі. 10 За те ж я на тебе й на твоїй ріці, й зроблю Египет безлюддем, порожнім безлюддем від Мигдоля до Сієни й до границі Етіопської. 11 Не буде переходити через його ні людська ні скотиння нога, й безлюддем оставати ме він сорок років. 12 I зроблю Египет пустинею посеред спустошених земель, і стояти муть пустками городи його посеред спустошених городів сорок років, і розпорошу Египтян проміж народами й розкидаю їх по землях. 13 Так бо говорить Господь Бог: Як упливе сорок років, позбіраю знов Египтян спроміж народів, що між ними були розсіяні. 14 I заверну Египецький полон, і приведу їх назад у землю Патрос, у крайну, звідки вони взялись, і

будуть там царством невеличким. **15** Буде воно менше од інших царств, і не підніметься понад народи; та й зроблю його малолюдком, щоб вони вже над народами не панували. **16** І не будуть вони вже домові Ізрайлевому надією, не буде повторятись гріх їх, що до него за підмогою зверталися; і зрозуміють, що я — Господь Бог. **17** У двайцять сьомому ж році, первого місяця, первого дня в місяці, надійшло слово Господне до мене: **18** Сину чоловічий! Навуходонозор, царь Вавилонський, завдав своїму війську тяжкої праці проти Тиру: кожна голова облисіла й кожне плече обдерте; та плати нійому ній війську його не було від Тиру за роботу, що він завдав собі проти його. **19** Тим то Господь Бог так говорить: Ось, я дарую Навуходонозорові, цареві Вавилонському, Египецьку землю, щоб він позабірав її скарби та загорнув те, що вона загарбала, й се буде заплатою його військові. **20** У заслуженну за роботу, що він там робив, даю йому Египецьку землю, вони бо там робили мою роботу, говорить Господь Бог. **21** Того часу вирощу рога (силу) домові Ізрайлевому й відчиню тобі уста серед них, і взнають, що я — Господь.

30 І надійшло до мене слово Господне: **2** Сину чоловічий! пророкуй і промов: Так говорить Господь Бог: Голосіть: Ой, чорний, нещасний день! **3** Бо вже близько день; так, близько вже день Господень; хмарний день; година народів надходить. **4** І приайде меч на Египет, і покриє страхи Етіопію, як у Египті падати муть побиті, коли повинощені будуть скарби його й поруйновані підвалини його. **5** Етіопія й Ливія й Лидия і ввесь помішаний народ і Хуб і ввесь люд тих земель, що з ними сполучені, поляжуть із ними од меча. **6** Так говорить Господь: Упадуть підпори Египту, і повалиться гордня могучості його; од Мигдола до Сієни падати муть у йому од меча, говорить Господь Бог. **7** І опустіє він серед попустошених земель, і стояти муть міста його серед попустошених городів. **8** І зрозуміють вони, що я — Господь, як пущу Египет на пожар, і всі підпомочники його будуть порозирані. **9** У той день вийдуть посли на суднах від мене, щоб ізлякати байдужних Етіопіїв, і нападе на них перестрах, бо ось, день Египту — він і до

них надходить. **10** Так говорить Господь Бог: Зроблю кінець многолюдному Египтові рукою Навуходонозорою, царя Вавилонського. **11** Він і з ним люд його, найлютіший між народами, будуть приведені пустошити землю, й добудуть вони мечі свої проти Египту й сповнять землю побитими. **12** І повисушу ріки, й віддам землю злюкам у руки, й спустошу землю рукою чужоземців із усім, чим вона повна. Я, Господь, сказав се. **13** Так говорить Господь Бог: Оберну в ніщо ідоли й повигублюю боввани в Мемфісі, й з землі Египецької не буде вже більш князя, й наведу страх на Египет. **14** І спустошу Патрос, і пущу пожаром Зоан, і розпочну суд над Но. **15** І вилию гнів мій на Син, твердиню Египецьку, й вигублю натовп людей в Но. **16** Пущу Египет із огнем, задрожить Син, Но повалиться, а на Ноф (Мемфіс) нападе ворог серед дня. **17** Молодики в Онії Пубасті поляжуть од меча, а останок піде в неволю. **18** І в Тафнісії потемніє день, як зломлю там ярмо Египецьке й зроблю кінець гордій потузі його. Хмара покриє його, а дочки його пійдуть у неволю. **19** Оттак учиню я суд над Египтом і взнають, що я — Господь. **20** Ув одинайцятому році, в первому місяці, сьомого дня в місяці надійшло до мене слово Господне: **21** Сину чоловічий! зломив я рамя Фараонові, цареві Египецькому, і ось, воно ще не перевязане, щоб могло вилічитись, не обвите обвітками, щоб вернулась йому снага вхопити меча. **22** Тим же то так говорить Господь Бог: Ось я проти Фараона, царя Египецького, і поламлю йому руки, здорову й переломлену, й випаде меч із руки в його. **23** І порозпорощую Египтян проміж народами й розвію їх по землях. **24** А руки в царя Вавилонського скріплю і дам йому в правицю меча мого; руки ж Фараонові поломлю, щоб, поранений, стогнав тяжко перед ним. **25** Скріплю руки цареві Вавилонському, а руки Фараонові опадуть, і зрозуміють, що я — Господь, як дам у руку цареві Вавилонському меча мого, а він простягне його на землю Египецьку. **26** І порозпорощую Египтян проміж народами, й порозвіваю їх по землях, і спізнають, що я — Господь.

31 О динайцятого року, в третьому місяці, на перший день місяця, надійшло до мене слово

Господнє: 2 Сину чоловічий! промов до Фараона, царя Египецького, й до його народу: Кому робиш ти себе рівнею в великості своїй? 3 Ось, Ассур був, мов кедр на Ливані з прегарним гіллем і густим листом та високого росту; вершок його сягав у гору серед густого галуззя. 4 Води ростили його, глибина підіймала його; річки її обливали коріннє його, а проточини її простягались до всіх дерев на поділлі. 5 Тим і сягала висота його понад усі дерева польові, й гілля було на йому много, й галуззє його росло що-раз довше задля достатку вод, і воно розросталось. 6 Між гіллем його кублилось всяке птаство піднебесне, під вітtem його виводили дітей всякі зьвірі польні, під тінню його жили всякі многолічні народи. 7 Він пишався висотою своєю та довготою галуззя свого, бо корінь його розростався при великих водах. 8 Не затемняли його кедри в Божому саді; не досягали гілля його кипариси, й каштани не досягали величиною віття його, ні одно дерево в саді Божому не могло рівнятись із ним красотою своєю. 9 Я вкрасив його густим віттем, так що всі дерева Едемські в саді Божому завидували йому. 10 Тим же то ось як говорить Господь Бог: За те, що він знявся високо зростом і вершок його вибуяв угому посеред віття, та серце його згорділо величчю своєю, — 11 За те подам його на поталу потужному між народами, нехай з ним чинить що скоче; за проступки його я відкинув його. 12 І зрубають його чужоземці, найлютійши зпроміж народів, та й повалять його; по горах і по долинах лежати ме вітте його, й гілле його буде валятись, поторощене, по байраках у країні, а всі народи землі вирушать зпід тіні в него, та й покинуть його. 13 Від тепер буде хиба на обламках із него сідати птаство піднебесне, а всяке польове зьвірре топтати ме гілле його; 14 Щоб ніякі дерева при воді не величались високим своїм зростом і не сягали вершками своїми понад густе гілле, та щоб до них задля їх висоти не прилягали інші дерева, що ссуть воду; всіх бо їх призначено на смерть, у преисподню країну разом із синами людськими, що походили в яму. 15 Так говорить Господь Бог: Того дня, як він ізступить у яму, наведу я плач по нему, запру глибину, застановлю ріки, здержу великі води, з'одягну в смуток по нему Ливан-гору, а всі польові дерева попадуть у тугу по йому.

(Sheol h7585) 16 Гуком його впаду наведу перестрах на народи, як стручу його в преисподню, до тих, що походили в яму, й зрадіють у тій глибині всі дерева Едемські, вибрані й що найкрасші дерева Ливанські, всі що ссали воду; (Sheol h7585) 17 Бо й вони пійдуть із ним у преисподню, до тих, що мечем побиті, та й приятелі його зпроміж народів, що жили під тінню в його. (Sheol h7585) 18 Которому ізміж дерев Едемських хотів ти рівноє бути в славі й величності? Та тепер ти рівно з другими Едемськими деревами будеш стручений в преисподню, й лежати меш серед необрізаних між посіченими мечем. Ось, се Фараон і вся безліч народу його, говорить Господь Бог.

32 В дванайцятому році, в одинайцятому місяці, первого дня в місяці, надійшло до мене слово Господнє: 2 Сину чоловічий! заголоси над Фараоном, царем Египецьким, і промов до його: Ти, наче левчук між народами, й мов кит у морі, кидаєшся в ріці твоїй, каламутиш води ногами, й бовтаєш потоки їх. 3 От же що говорить Господь Бог: Я закину на тебе сіть мою руками многих народів, і витягнуть вони тебе моїм неводом. 4 І викину тебе на суху землю, на відкрите поле кину тебе, й сідати ме на тебе піднебесне птаство й зьвірре всієї країни буде живитись трупом твоїм. 5 І розкидаю мясо з тебе по горах, і яри позаповнюю твоїми трупами. 6 Де ти плавав колись, — туя землю наповню я кровю з тебе аж до гір; вона залиє й байраки. 7 А як ти згаснеш, я небо закрию, й зорі затемню, сонце хмарою вкрию, й місяць не буде съвітити съвітлом своїм. 8 Съвітила всі на небі втоплю у мраці, а земля твоя потоне в пітьмі, говорить Господь. 9 Приведу в зворушеннے серця многих народів, коли рознесу чутку про твій упад по тих землях, що ти й не знав їх. 10 І приведу тобою в перестрах многі народи, й царі їх затремтять зо страху, коли мечем моїм замахну перед лицями в них, і третмті муть всі що хвилини, кожен за душу свою, як ти впадеш. 11 Так бо говорить Господь Бог: Меч царя Вавилонського прийде на тебе. 12 Від мечів у тих сильних поляже нарід твій; вони — сії найлютійши зміж народів, упокорять гординю Египту, й погибне все множество його. — 13 І вигублю всю скотину його при водах великих; не буде вже їх мутити нога людська та й череда каламутити вже їх не

буде. **14** Тоді дам спокій водам їх, і вчиню, що води текти муть, як олива, чисті, говорить Господь. **15** Як зроблю я Египет пустинею, а земля опорожнє з усього, чим вона була повна, як перебю всіх, що на ній живуть, тоді спізнають, що я — Господь. **16** Оце та плакальна пісня, що її будуть съпівати; дочки народів съпівати муть її; над Египтом і над усією многотою людей його будуть нею голосити, говорить Господь Бог. **17** I надійшло в дванайцятому році, у пятнайцятий день місяця слово Господнє до мене, таке: **18** Сину чоловічий! заголоси по Египецькому народові та й поскідай (віщим словом) його й дочки потужних народів у преисподню до тих, що походили в яму. **19** Кого ти перевисшив? Іди, лежи з необрізаними! **20** Тії попадають між побитими мечем, та й він oddаний мечу; тягніть його туди з усім людом його! **21** Посеред підземля говорити муть про него та про підпомочників його передні між невміраками; Попровалювались, лежать посеред необрізаних, посічені мечем. (*Sheol h7585*) **22** Тут Ассур і вся сила його; гроби їх навколо його; всіх їх повбивано, посічено мечем. **23** Гріб його в самій глибині преисподньої, а полки його — навкруги домовини його; всі побиті, всі полягли од меча, — toti, що завдавали колись страху на землі живих. **24** Там Еlam із усією силою своєю навкруги домовини його, а всі вони побиті, всі полягли од меча, всі необрізаними пійшли на той съвіт, — toti, що колись ширили страх поперед себе на землі живих, а тепер двигають ганьбу свою вкупі з тими, що зойшли в яму. **25** Серед побитих наготовано лігво його з усім військом його; домовини їх округи його, а всі вони необрізані, мечем порубані; позаяк бо вони завдавали страху на землі живих, то й несуть тепер ганьбу на собі вкупі з тими, що походили в яму, та лежать серед побитих. **26** Там лежить Мешех, Тубал із усією громадою своєю; кругом його домовини їх, а всі необрізані, побиті мечем, за те, що перше завдавали страху всім на землі живих. **27** А годі їм лежати коло невміраків побитих, необрізаних, що походили в підземле у своїй боєвій зброй, а мечі їх покладено їм під голови, хоч і зсталось беззаконство їх на костях у них, за те, що вони, як силачі, були пострахом на землі живих. (*Sheol h7585*) **28** Та ти стертий будеш між необрізаними й лежати меш

із побитими мечем. **29** Там — Едом, царі його й усі князі його, що мимо всієї своєї хоробрості зложені між побитими мечем; коло необрізаних лежать вони й коло тих, що походили в яму. **30** Там князі півночі вкупі з усіма Сидоніями, що походили з съвіта побиті; вони ж осоромлені через могучість свою, бо вона наводила страх; лежать же вони з необрізаними, побитими мечем й несуть ганьбу свою на собі вкупі з тими, що походили в яму. **31** Побачить їх Фараон і зрадіє тою многотою, побитою мечем, — Фараон і все військо його, говорить Господь Бог. **32** Bo й я розширю страх мій на землі живих і ляже Фараон і вся многота його серед необрізаних, побитих мечем, говорить Господь Бог.

33 I надійшло слово Господнє до мене, таке: **2** Сину чоловічий! промов до земляків твоїх і скажи їм: Коли я пошлю меча на яку землю, а осадники тієї землі візьмуть із громади чоловіка та й приставлять за вартового в себе, **3** I він побачить меча, що йде на землю та й затрубить у трубу й остереже люд, — **4** I коли хто почне голос труби, та не буде стерегти себе, й меч наступить та й захопить його, тоді кров його впаде на голову його. **5** Він чув гук трубний, та й не остерігся, — кров його буде на йому; хто ж остерігся, той урятував житте своє. **6** Коли ж вартовик та побачить меча та й не затрубить у трубу, й люд не буде остережений, і наступить меч і відбере кому житте, то він умре за свою провину, та кров його я з рукі сторожа буду вимагати. **7** I тебе, сину чоловічий, приставив я вартовиком до Ізраїлевого дому, щоб ти, як почуєш із уст моїх слова, від мене остеріг-врозумив їх. **8** Коли я скажу беззаконному: Беззаконнику, ти вмреш, — а ти не скажеш нічого, щоб остерегти ледачого перед його дорогою, то беззаконник умре за свою провину, та кров його я вимагати му від тебе. **9** Коли ж би ти остерігав беззаконника перед його дорогою, щоб він звернув із неї, він же не навернувся з своєї дороги, то він за свій гріх погибне, а ти врятував душу свою. **10** I скажи, сину чоловічий, до Ізраїлевого дому: Ви говорите: проступки наші й гріхи наші вагонять на нас, і ми танемо від них, — як же нам жити? **11** To ж скажи їм: Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю я смерті

грішникової, а того, щоб він звернув із свого шляху та й застався живим. Зверніте, зверніте з вашого ледачого шляху; про що вам умірати, дому Ізраїля? 12 Ти ж, сину чоловічий, промов до земляків твоїх: Праведного праведність не врятує його тоді, як провинить, і беззаконник не згине за беззаконство своє, як він од свого беззаконства навернеться, так само як праведник, коли согрішить, не зможе вдергатись живим за свою праведність. 13 Коли я скажу праведнику, що він застанеться живим, а він понадіється на свою праведність та й допуститься неправедності, то йому не згадаються всі праведні вчинки його, й мусить він умерти за беззаконність свою, що її вчинив. 14 А коли скажу беззаконному: ти мусиш умерти! він же навернеться од гріхів своїх та й почне чинити суд і справедливість, 15 Коли той беззаконник верне заліг, поповнить те, що заграбив, ходити ме в законах, що ведуть до життя, й нічого ледачого не вчинить, — то й застанеться живим, не вмре. 16 Ні одного з гріхів, які вчинив, не полічиться йому; він почав творити суд і справедливість, і застанеться живим. 17 А твої земляки говорять: Не по правді чинить Господь, тим часом, як іх самих дороги несправедливи! 18 Коли праведник од своєї праведності відступить і чинити ме ледарство, так за те мусить умерти. 19 І коли ледачий навернеться од свого беззаконства та почне чинити суд і справедливість, то за те застанеться живим. 20 А ви мовляєте: Несправедлива путь Господня! Я ж суджу вас, дому Ізраїлів, кожного після поступків його. 21 У двайцятому році нашого полону, в десятому місяці, на п'ятий день місяця, прийшов до мене один утікач із Ерусалиму й звістив: Збурено місто. 22 Та ще вечером перед приходом цього втікача, нашла була на мене рука (сила) Господня, і він одверз уста мені, перш ніж той уранці прибув до мене. І одчинились уста мої, і я вже не мовчав довше. 23 І надійшло слово Господнє до мене: 24 Сину чоловічий! отті останки, що жують по спустошених місцях землі Ізраїльської, мовляють ось яке: Авраам був один собі чоловік, та й осяг сю землю в державу, а нас багато, то ж нам і належиться земля ся в державу. 25 Отже скажи ім: Так говорить Господь Бог: Ви істе з кровю та й пориваєте очі на ваші ідоли, і проливаєте кров, — та хочете ще посісти землю в

державу? 26 Ви опираєтесь на свого меча? Ви ж чините гидоти, поганите жінок один в одного, та й хочете осягти в державу землю? 27 Ось як маєш ім сказати: Так говорить Господь Бог: Так певно, як я живу, — ті, що жують по розвалених містах, поляжуть од меча; тих, що в чистому полі, oddam на пожир звіррю; а ті, що в утверджених місцях та в печерах, помрутъ од морової зарази. 28 І зроблю їх землю пустою пустинею, й перерветься горда могутчість її, і пустинею лежати муть гори Ізраїлеві, й ніхто не буде через них переходити. 29 І зрозуміють вони, що я Господь, як зроблю сю землю пустою пустинею за всі гидоти їх, що вони коїли. 30 Сину чоловічий: земляки твої розмовляють про тебе попід мурами в дверах на порогах у себе, й балакають насымішово проміж себе один до одного, брат до брата: Ось ходім, послухаймо, яке слово вийшло од Господа! 31 І приходять вони до тебе гурмом, і сідають перед тобою, яко мій люд, і слухають слово твое, та не виповняють його, бо в устах своїх роблять собі з його жарти, й серце їх уганяє за наживою. 32 І ось, ти в них мов съпівак забавний, що має гарний голос і на струнах до ладу перебирає; вони слухають слово твое, та не сповняють його. 33 Як же воно справдиться, — ба вже й справджується, — тоді зрозуміють, що між ними був пророк.

34 І надійшло до мене слово Господнє: 2 Сину чоловічий! пророкуй про пастирів Ізраїлевих, віщуй і промов до них: Так говорить Господь Бог: Горе пастирям Ізраїлевим, що пасуть самих себе! Чи не вівці ж бо пастирям пасти? 3 Ви ілі молоко й з'одягались у вовну та заколювали вівці годовані, стада же не пасли. 4 Слабих у стаді ви не покріплювали, й недужних не вигоювали; поранену не перевязували й розпуджених не привертали та й загублених не шукали, а правили ними жорстоко й насильно. 5 І розсипались мої вівці без паства й ставались жиром усьому польовому звіррю та й розбігались. 6 По всіх горах і по всіх високих узгіррях блукають мої вівці; розсипалась отара моя по всіх країнах, а ніхто не розвідується про них, ніхто не шукає їх. 7 Тим же то, вислухайте, ви, паствухи, слово Господнє: 8 Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, за те, що вівці мої полищені були на здобичу, й отара

моя допалась без пастирів на пожир усякому дикому звіррю, а мої пастирі не відшуковали овець моїх — пастихи бо пасли самих себе, а овець моїх не пасли, — **9** За те, ви, пастирі, слухайте слово Господнє! **10** Так говорить Господь Бог: Ось, я встану на пастирів, і вимагати му вівці мої з їх рук, і не дам їм уже пасти овець, та й не будуть уже більше пастирі самих себе пасти; я повириваю в них із рота вівці мої, щоб не були вже їм ідою. **11** Так бо говорить Господь Бог: Самий я відшукаю собі вівці мої та й буду іх дозирати. **12** Як вівчарь провіряє свою отару, коли вона була розбіглась, так і я провірюю вівці мої, й приверну їх назад з усіх тих місць, куди вони хмарного дня під темряву були порозбігались. **13** І повиводжу їх ізпроміж народів і позбіраю з країн, та й приведу в їх землю, ю пасти му їх по горах Ізраїлевих, поблизу потоків і по всіх осадженіх місцях сієї землі. **14** По гарних пасовищах пасти му їх, а будуть пастівники їх на високих горах Ізраїльських; там вони будуть відпочивати на гарному пастівнику, і пастись на травньому пасовищі — на горах Ізраїльських. **15** Сам я пасти му вівці мої, і сам указувати їм місце опочивку, говорити Господь Бог. **16** Котре заблудило, я відшукаю, котре відлучилось, заверну; поранене перевяжу, недужне покріплю, а надто жирне й буйне витрачу; буду їх пасти по правді. **17** Вас же, мої вівці, так говорити Господь Бог, буду судити між вівцею а вівцею, між бараном а козлом. **18** Чи то ж не доволі з вас (ви багаті), пастись на добром пасовищі, що ви ще й те, що зістанеться неспасене, витоптуєте ногами, самі пете чисту воду, а останню каламутите ногами вашими, **19** Так що вівці мої мусять пастись на витолоченому пасовищі, й пити воду, що ви скalamутили ногами вашими? **20** Тим же то ось як говорити Господь Бог до вас: Ось, я самий буду розсуджувати між ситою а захарчованою вівцею. **21** Позаяк ви все слабе тручаєте то боком то плечем і колете рогами, аж покіль геть повідганяєте, **22** То я допоможу овечатам моїм, і не будуть вони вже чужою користю; я розсуджу між вівцею а вівцею. **23** І поставлю над вами єдиного пастиря, що пасти ме їх, — слугу мого з роду Давидового; він буде їх пасти, він буде пастирем над ними. **24** І буду я, Господь, їх Богом, слуга ж мій Давид буде князем серед них. Я, Господь, сказав се. **25** І вчиню

з ними завіт мира та й повиганяю з землі хиже звірре, й будуть жити собі безпеч у степу й спати по гаях. **26** Я дам їм і тим, що кругом гори моєї, благословенне, й буду їм посилати дощ у свій час, — се будуть дощі благословення. **27** І родити муть польові дерева плоди свої, а земля буде видавати вроджай свій; і будуть вони безпечні на землі своїй, і зрозуміють, що я — Господь, як поламлю занози в ярмі їх та вирятую їх із потали в тих, що їх поневолили. **28** Не будуть вони вже здобичею народам, і дикий звір не буде їх пожерати; безпеч жити муть вони, й ніхто їх не буде лякати. **29** І дам їм насіннє славне, й не будуть гинути з голоду на землі та терпіти погорду від народів. **30** І зрозуміють, що я Господь, Бог їх, із ними, а вони, дом Ізраїлів, — мій народ, говорити Господь Бог, **31** І що ви, люде, вівці мої, вівці пасовища мого, а я — Бог ваш, говорити Господь Бог.

35 *I надійшло до мене слово Господнє: 2 Сину чоловічий! поверни твій вид проти Сеїрських гір і пророкуй на них, 3 І скажи їм: Так говорити Господь Бог: Ось, я — на тебе, Сеїр-город, й простяг проти тебе руку мою й зроблю тебе безлюдною пустинею. 4 Городи твої оберну в розвалища а сама ти запустіш, і спізнаєш, що я — Господь. 5 Позаяк ти від віків ворогуєш проти Ізраїля, і оддавала його на меч в часі його нещастя і цілковитої погибелі, 6 За те, так певно, як живу я, говорити Господь Бог, oddam тебе на кров, і кровава помста буде вганяти за тобою; позаяк ти ненавиділа твою кров, то й кров буде вганяти за тобою. 7 І зроблю Сеїр-гору пусткою й безлюдною пустинею й повигублюю на ній приходящого й вертаючого. 8 І сповню гори її побитими в неї; по узгіррях твоїх, по долинах твоїх і по всіх потоках твоїх падати муть побиті мечем. 9 Пусткою вічною зроблю тебе, й городи твої стояти муть безлюдні, і спізнаєте, що я — Господь Бог. 10 Позаяк ти мовляла: Обидва отті народи й обі ті землі будуть моїми, й я посидя їх, дарма що там був Господь, 11 За те, так певно, як я живу, говорити Господь Бог, поступлю з тобою по мірі завзяття й зависті твої, що ти показала в твоїй ненависті до них, і дам себе їм знати, як буду судити тебе. 12 І взнаєш, що я, Господь, чув усю злораду твою, яку ти виповідала про гори Ізраїлеві, приговорюючи: Пустинею лежать вони;*

нам оддано їх на пожир! 13 І давали ви язику волю проти мене, уймали словами без міри честі моїй; я чув усе те. 14 Так говорить Господь Бог: На радість усій землі вчиню тебе пустинею: 15 Як ти втішалась, коли пай дому Ізраїлевого запустів, так я зроблю й з тобою: пустинею станеш ти, горо Сеїр, та й уся Ідумея, і зрозуміють, що я — Господь.

36 Сину чоловічий, пророкуй про гори Ізраїлеві і скажи: Ви, гори Ізраїлеві! слухайте слово Господнє. 2 Так говорить Господь Бог: Позаяк ворог мовляє про вас: Ага! і вічні гори допались нам у власність! 3 То ти пророкуй і скажи: Так говорить Господь Бог: За те, притьма за те, що вас пустошено й з усіх боків жерто, щоб ви стали власністю других народів, і що ви попали на язики злющим людям, — 4 За те ви, гори Ізраїлеві, почуйте слово Господнє; так бо говорить Господь Бог до гір і до горбів і до потоків — і долин, до опустілих розвалищ і до покинутих городів, що стались лупом й посьміхом усім сусідним народам; 5 За те, так говорить Господь Бог: В огні досади моєї виповів я слово проти інших народів і проти всієї Ідумеї, що призначили землю мою собі в державу, та, радіючи усім серцем і з погордою в душі обіцяли її собі в здобичу. 6 Тим же то пророкуй про землю Ізраїлеву й говори до гір і горбів, до потоків і до долин: Так говорить Господь Бог: Ось я в гніві й в досаді моїй виповів се, за те, що ви терпите наругу від народів. 7 Тим же то так говорить Господь Бог: Здіймаю руку й присягаюсь, що народи навколо вас понесуть сором свій. 8 Ви ж, гори Ізраїлеві, ви розпустите гілле ваше й давати метe плоди ваші народові моїму Ізраїлеві; він бо незабаром вернеться (з неволі). 9 Ось бо я прихильюсь до вас і будуть вас знов порати й обсівати. 10 І оселю на вас много людей, увесь дом Ізраїлів, і залюднені будуть городи, й забудовані наново розвалища. 11 І намножу в вас людей і скотини; вони будуть плодитись і множитись, і заселю вас, як се було за попередуших ваших часів, і посылати му вам ще більші добра, ніж у ваші давні часи, й знати метe, що я — Господь. 12 І приведу на вас людей, народ мій, Ізраїля, і будуть вони тобою, ти земле, володіти; ти будеш їх насліддем і не будеш уже бездітною. 13 Так говорить Господь Бог: За те,

що про вас говорять: Ти земля така, що пожерає людей, бо дозволяєш народів твій бездітним робити, — 14 За те вже не будеш поїдати людей і не будеш робити народу твого бездітним, говорить Господь Бог. 15 І не будеш уже чувати наруги від народів, та й не будеш посьміхом у людей, і не робити меш уже твого люду бездітками, говорить Господь Бог. 16 І надійшло до мене слово Господнє: 17 Сину чоловічий! як жив іще Ізраїль у своїй землі, то поганив він її своїми обичаями й своїми вчинками; мов жіноча нечисть під час кровотечі, були поступки їх передо мною. 18 І вилив я досаду мою на їх за кров, що проливали в сїй землі, та за те, що поганили її своїми ідолами. 19 І порозсівав я їх між народи, й порозівав їх по чужих землях; я судив їх після поступків та після вчинків їх. 20 І поприходили вони до невірних, куди поприходили, й знеславили мое імя съяте, тим що про їх мовляли: Се ж люд Господень, та й мусів ійти геть із землі його! 21 І зжалився я над съятивим ім'ям моїм, що його дом Ізраїлів знеславив між народами, куди прийшов. 22 Тим же то скажи домові Ізраїлевому: Так говорить Господь Бог: Не задля вас я се вчиню, дому Ізраїля, а задля съятого імені мого, що ви знеславили перед тими народами, куди поприходили. 23 І освячу велике імя мое, знеславлене між народами, що посеред них ви знеславили його, й зрозуміють народи, що я — Господь, говорить Господь Бог, як явлю себе съятивим перед очима в них. 24 І заберу вас ізміж народів, позбиравши вас із усіх земель, і переведу вас у вашу рідну країну. 25 І вилиу на вас чисту воду, й станете чисті від усіх ваших нечистот, і від усіх ваших ідолів очищу вас. 26 І вложу вам нове серце й дам нового духа, й викину камяне серце з вашого тіла, а дам вам серце мясне. 27 І вдихну в нутро ваше духа мого, й учиню, що будете ходити в заповідях моїх, та хоронити й виповнити постанови мої. 28 І жити метe в землі, що я наділив отцям вашим, і будете моїм народом, а я буду вашим Богом. 29 І очищу вас од усіх нечистот ваших, і викличу вроджай і намножу його, й не дозволю, щоб терпіли голоднечу. 30 І намножу вам плоду деревного й уроджую на полях, щоб вам уже не доводилося приймати наруги від народів ізза голоднечі. 31 Тоді спогадаєте про ваші ледачі

дороги та про ваші вчинки недобрі, й гидувати мете самі собою за ваши провини й за гидоти ваши. **32** Та не задля вас удію се, говорити Господь Бог, — знайте се! Соромтесь і червонійте за ваши поступки, dome Ізраїля! **33** Так говорити Господь Бог: Того часу, як очищу вас од усіх ваших провин, і позалюднюю городи, й знов будуть позабудовувані руйновища, **34** А спустошенну землю будуть знов порати, тую землю, що лежала опустілою перед очима в кожного, хто мимо проходив, — **35** Тоді будуть мовляти: Ось, та опустіла земля зробилася, наче сад Едемський, а ті порозвалювані, порозбивані, обезлюдлі міста — тепер утверджені, й залюднені! **36** І зрозуміють народи в округи вас, що я, Господь, повалене знов будую, а попустощене знов засаджує. Я, Господь, сказав — і справдив. **37** Так говорити Господь Бог: Ось, і в тому ще покажу ласку мою домові Ізрайлевому: я намножу його людьми, як отару овечу. **38** Як без ліку буває жертвних овець у Ерусалимі під час великих свят, оттак переповнені будуть людьми міста, передше безлюдні, і спізнають, що я — Господь.

37 Спочила ж на мені рука Господня, й вивів мене Господь в дусі та й з'упинив мене посеред поля, і було там повно кістяків. **2** І обвів мене навкруги, й оце лежало їх дуже багато по полі, а всі були дуже сухі. **3** І промовив до мене: Сину чоловічий! чи сї кості ожують? А я відказав: Господи Боже, ти один знаєш се. **4** І промовив до мене: Вискажи пророцтво про сї кістяки й скажи їм: Ви, кістяки сухі, вислухайте слово Господне! **5** Та к говорити Господь Бог до сих костей: Ось, я вдихну в вас духа, щоб ви поробились ізнов живими. **6** І обложу вас жилами й поростете тілом і покрию вас скірою, й повдихаю дух у вас, і станете живими, та й зрозумієте, що я — Господь. **7** Я виповів пророцтво, як мені заповідено; й ось, як я ще пророкував, постав шелест, і почали кістки рухатись і кістка до кістки приставати. **8** І постеріг я, аж ось на них жили, й поросли вони тілом, а зверхи покрила їх кожа, тільки не було ще дихання в них. **9** Тоді сказав він мені: Вискажи пророцтво духові, вискажи пророцтво, сину чоловічий, та й промов до духа: Так говорити Господь Бог: Із чотирьох вітрів прийди, духу, та й подихни на сї повбивані, а вони ожують. **10** Я

виповів пророцтво, як він заповів мені, аж ось, повходив у них дух, і вони ожили та повстали на ноги — дуже, дуже багато люда. **11** І сказав він до мене: Сину чоловічий! Отті кості — се все дом Ізраїля. Вони мовляють: Кості наші висхли, надія наша зникла; ми бо відорвані від кореня. **12** Тим же то вискажи пророцтво й скажи їм: Так говорити Господь Бог: Ось, я поодчиняю гроби ваші, й виведу вас, мій народе, з гробів ваших, та й заведу вас у землю Ізрайлеву. **13** І зрозумієте, що я — Господь, як повідчиняю ваші гроби й повиводжу вас, мій народе, з гробів ваших, **14** І дам вам духа мого, й ви знов ожнете, й розміщу вас по землі вашій, а тоді візнаете, що я, Господь, сказав се — й справдив, говорити Господь. **15** І надійшло до мене слово Господнє: **16** Сину чоловічий! возьми одну палицю та й напиши на їй: Юді й з'єднаним із ним синам Ізрайлевим; та й возьми ще другу палицю, та й напиши на їй: Йосифові — а се палиця Ефраїмова й всего з'єднаного з ним дому Ізрайлевого. **17** І склади їх одну з другою в одну палицю, щоб вони в руці твоїй були одно. **18** І як питати муть у тебе земляки твої: Чи не з'ясуєш нам, що се має значити? **19** То скажи їм: Так говорити Господь Бог: Ось, я возьму жезло Йосифове, що в руці Ефраїмовій й з'єдинених із ним поколінь Ізраїльських, та й притулю його до жезла Юдиного, й зроблю їх одним жезлом в руці в Юди. **20** Коли ж обидві палиці, що на них понаписуєш, будуть у твоїй руці перед очима в них, **21** Тоді промов до них: Так говорити Господь Бог: Ось, я заберу синів Ізрайлевих зпроміж народів, де вони находяться, й позібрую їх звідусль та й приведу їх у їх землю. **22** А в тій землі, на горах Ізраїля, з'єдиню їх ув один нарід, та й один царь буде над ними всіма, й не будуть вони вже двома народами та й не будуть ділитись на два царства. **23** І не будуть уже поганити себе ідолами своїми й гидотами своїми й усякими неправедностями своїми; й відверну їх від усіх місць у їх пробутках, де вони грішили, й очищу їх, і будуть вони моїм людом, а я — їх Богом. **24** І буде слуга мій Давид царем над ними, й пастирем усіх їх, і ходити муть вони в заповідях моїх, та й будуть певнити постанови мої і їх виповнити. **25** І жити муть вони в землі, що я наділив слузі мойму Яковові, де жили їх батьки; там будуть жити вони й діти їх та дітей їх

по вікі; а слуга мій Давид буде князем над ними по вікі. 26 І зложу з ними завіт міра, — се буде завіт вічний з ними. І впорядкую їх і намножу їх та й поставлю съятиню мою серед них по всій вічній вікі. 27 І буде пробуток мій посеред них, і буду я їх Богом, а вони будуть моїм народом. 28 І візнають невірні, що я — Господь, освячуєчий Ізраїля, як буде съятиня моя серед них по вікі.

38 І надійшло до мене слово Господнє, таке:

2 Сину чоловічий! поверни твій вид проти Гога в Магог-землі, проти князя Рошського, Мешехського й Тубалського, й пророкуй проти його, 3 І скажи: Так говорить Господь Бог: Ось, я на тебе, Годже; князю Рошському й Тубалському! 4 І притягну тебе, вложивши зубела в рот тобі, й виведу тебе вкупі з усім військом твоїм, із кінами й єздецями, — всіх у повній зброй, велике множество в панцирах і з щитами, всіх узброєних мечами, 5 Персів, Егіопів, а з ними Й Ливів, — всіх із щитами в шоломах, 6 Гомера й усю ватагу його, дом Тогармів із ватагами його від північних границь, і багато інших народів із тобою. 7 Ув'оружуйсь і ладися, — ти й усі ватаги твої, що згромадились до тебе, й будь їм воєводою. 8 По довгому часі тебе запотребують; ув останні роки прийдеш у землю, визволену спід меча, до збору з многих народів, на гори Ізрайлеві, що довгі часи були спустошені, тепер же їх осадники будуть виведені зміж народів і всі жити муть безбеч. 9 І здіймешся, мов хуртовина, налетиш бурною хмарою, окриєш землю, ти й усі твої військові ватаги й многі народи з тобою. 10 І говорить Господь Бог: Того часу прийдуть тобі на серце мисли й ти задумаєш лиху річ. 11 І скажеш собі: Рушу я проти землі, що без мурів, нападу на без журних людей, що живуть безпечно, — вони живуть собі без мурів і нема в їх нії засовів, ні дверей, — 12 (рушу) Щоб порабувати, набрати здобичі, наложить руку на відновлені розвалища, та на той люд, що спроміж невір позбірався, та розжився хліборобами й крамарями й розвів осади посеред землі. 13 Саба й Дедан і крамарі Тарсийські з усіма їх левчуками скажуть тобі: Чи се ж прийшов еси, щоб рабувати, — назбірав війська, щоб добувати здобичі, щоб награбати золота й срібла, зайняти скотину й надбане добро, зажерти як найбільше здобичі? 14

Тим же то пророкуй, сину чоловічий і промов до Гога: Так говорить Господь Бог: Чи так воно? того часу, як люд мій Ізраїль розживеться без журно, ти про те дізнаєшся, 15 І вирушиш ти й прийдеш із твоєї осади, з найдальшої півночі, — ти й многі народи з тобою, сама кіннота, величезна ватага й безліч війська; 16 І двинеш проти моого люду Ізраїля, мов хуртовина хара, щоб окрити землю; в останні часи станеться воно, — й я приведу тебе на мою землю, щоб народи спізнали мене, як покажу мою съятість на тобі, Годже, перед їх очами. 17 Так говорить Господь Бог: Хиба ж се не ти, що про него говорив я вже давно через слуг моїх, пророків Ізрайлевих, що в ті часи пророкували, що приведу тебе на мою землю? 18 І буде того часу, як наступить Гог на Ізрайлеву землю, говорити Господь Бог, запалає гнів мій аж до лютості. 19 В ревності моїй, в палаючій досаді моїй сказав я: Напевно, того часу настане велике потрясенне в землі Ізрайлевій. 20 Перед гнівним лицем моїм затремтять риби в морі, піднебесне птаство, польове звірре, й усе, що повзає по землі й усі люде на земному крузі, й зрушаться гори, й поваляться стіни й порозпадаються всі мури по землі. 21 І викличу меча по всіх горах моїх, говорити Господь Бог: Кожного меч обернеться на брата його. 22 І буду судитись із ним моровою пошестю й кроворозливом, і пролію на него й на ватаги його, та на безліч народів, що з ним, потопний дощ і камяний гряд, огонь і сірку; 23 І явлю себе великим і съятим, і дам себе пізнati в очах многих народів і візнають, що я — Господь.

39 Ти ж, сину чоловічий, вискажи пророцтво проти Гога й промов: Так говорить Господь Бог: Ось, я — на тебе, Годже, князю Рошському, Мешехському й Тубалському, 2 І притягну тебе, й поведу тебе, й виведу тебе од границь півночніх та й приведу тебе на гори Ізрайлеві. 3 І вибю лука з лівої руки твоєї й повикидаю стріли з правої руки твоєї. 4 Упадеш ти на горах Ізрайлевих, ти й усі ватаги твої з усіма народами, що з тобою; і віддам тебе на пожир усякому хижому птаству й звіррю дикому. 5 В чистому полі поляжеш; я бо сказав так, говорити Господь. 6 І пошлю огонь на Магога й на без журних поморян, і візнають, що я — Господь. 7 І явлю съятіє імѧ мое серед моого люду, Ізраїля, й не дам уже неславити съятіє імѧ

мое, й взнають народи, що я — Господь, съятий в Ізраїлі. 8 Ось, се буде й станеться, говорити Господь Бог, — той день, що я казав про него. 9 Тоді виходити муть осадники городів Ізраїльських і будуть палити оружжє, щити й панцирі, луки й стріли, булави й списи; на сім років мати муть чим палити. 10 Не будуть носити дров із поля нї рубати по гаях, а палити муть саме тілько оружжє; ограблювати своїх грабіжників та обдирати своїх обдирачів, говорити Господь Бог. 11 І станеться того часу: призначу місце Гогові на гробовище в Ізраїлі, — в мандрівній долині, на всхід од моря, і будуть з'упинятись на нїй прохожі. Так поховають Гога й усі товпи його, й прозвуть її Долиною товп Гогових. 12 І ховати ме їх дом Ізраїлів сім місяців, щоб очистити землю. 13 Усе осадництво країни помагати ме ховати їх, і буде той день памятним у них, в котрім я прославлю себе, говорити Господь Бог. 14 І настановлять нарочно людей, щоб перезирали країну та при помочи переходнів ховали позіставших поверх землї, — щоб її очищувати; ба ще й по упливі сімох місяців, будуть вони перешуковати; 15 І як хто, перешукуючи землю, побачить людського кістяка, то буде ставити при йому знак, щоб погребачі ховали його в Долині ватаг Гогових. 16 І звати меттесь те місце Гамона (ватага). І так очистять землю. 17 Ти ж, сину чоловічий, так говорити Господь Бог, скажи всякому птаству піднебесному й хижому звіррю: Сходтесь і прибувайте, відусуди прибувайте на мою жертву, що вам наготову, на великий пир по горах Ізраїлевих, і їжте мясиво й пийте кров. 18 Мясиво силачів будете їсти й кров із князів пити, — з тих баранів, ягнят, козлів і назиміків, угодованих на Базані. 19 І їсти мете товщ до наситу, й пити кров до хмелю із тієї жертви моєї, що вам позаколюю. 20 І нагодуєтесь за тим столом моїм кіньми й їздечами, силачами й усякими войовниками, говорити Господь Бог. 21 І виявлю між народами славу мою, й усі народи побачать караючий суд мій, що я доконаю, й руку мою, що на них наложу. 22 І знати ме дом Ізраїлів, що я — Господь Бог. 23 І зрозуміють народи, що дом Ізраїлів тільки за свою неправедність був переселений в неволю, — за те, що вони поламали вірність мені, так що я аж закрив лицє мое перед ними та й подав

їх на поталу ворогам їх, щоб полягли од меча. 24 Се я за їх нечистоти й беззаконства вчинив таке з ними та й сховав перед ними лицє мое. 25 Тим же то так говорити Господь Бог: Тепер я заверну полоненого Якова та й змилосерджусь до всього дому Ізраїлевого, й обстану ревно за съятостю імені мого. 26 І відчувати муть болесно безчесності свої й усії беззаконства свої, що проти мене творили, як ізнов жити муть безпечно у землї своїй, не лякаючись нікого, 27 Як поприводжу їх назад ізпроміж народів і позбіраю з земель, їм ворожих, та покажу на них съятість мою перед очима в багатьох народів. 28 І спізнають вони, що я — Господь, Бог іх, коли, розкинувши їх проміж народи, знов їх позбіраю в їх землю, і нікого з них там не заставлю. 29 І не буду вже закривати перед ними лиця моого, бо я вилию серце мое на дом Ізраїля, говорити Господь Бог.

40 У двайцятому ж році нашої неволі, на початку року, десятого дня в місяці, а чотирнайцятого року по збуренню міста, того самого дня спочила на мені рука (сила) Господня та й повів він мене туди. 2 У Божих видивах переніс він мене в Ізраїльську землю й поставив на дуже високій горі; з південного боку виділось на нїй щось таке, наче будівля якого міста. 3 Привів же він мене туди, й я дивлюсь, аж ось, чоловік із виду, наче блискучка мідь. У руці в його була лянина поворозка й тичина до міряння, а стояв він коло воріт. 4 І промовив той чоловік до мене: Сину чоловічий! дивись очима твоїми, й слухай ушима твоїми, та й бери собі до серця все те, що я буду тобі показувати; тебе бо на те й приведено сюди, щоб я се показав тобі; а все, що бачити меш, звісти домові Ізраїлевому. 5 І ось, знадвору храму — мур навколо; в руці ж у того чоловіка мірильна жердка завдовжки шість локотів із долонею до локтя; і вимірюв він у тій будівлі одну жердку завширшки, а одну жердку заввишки. 6 Тоді пішов до ворот, що переднім боком стояли на схід сонця, і підійшов угору по сходах, та й вимірюв поріг у брамі на одну жердку завширшки, та й в другому порозі одна тичина завширшки. 7 І в кожній боковій коморі одна тичина заввишки а одна завширшки, а між коморами пять локотів, та й в порозі воріт коло передньої съвітлиці в

воротях із середини — одна жердка; **8** І вимірюв передню сьвітлицю в брамі з середини на одну жердку, **9** А в присінку коло брами вимірюв вісім локот, стовпи ж його на два лікті, а сіни в воротах — виходом у середину. **10** А бокових комор у воротах на схід сонця було три по одному боці, а три по другому боці; всі три були однієї міри, а так само й стовпи з обох боків однієї міри. **11** І вимірюв ширину ввіходу в ворота на десять локот, а довжину воріт на тринайцять локот. **12** А перед коморами був переділ, один локіть завширшки по однім боці й один локіть по другім боці; сама ж комора мірою шість локот по однім і шість локот по другім боці. **13** Опісля вимірюв ворота від криш однієї комори до другої двайцять і п'ять локот ширини; двері проти дверей. **14** А в стовпах налічив шістьдесят локот, у кожному стовпі коло двору й воріт, **15** І від переднього боку ввіходу в ворота до переднього боку з середини воріт — п'ятьдесят локот. **16** І були вікна з кратами в бокових коморах і в їх стовпах навпроти середини в воротах навкруги, а на стовпах були пальми. **17** Тоді привів мене на переднє подвірре, а там були сьвітлиці, й камяний поміст навкруги двору; трийцять сьвітлиць на тому помості. **18** І був сей поміст по боках воріт, після ширини воріт, тільки був сей поміст нижче. **19** І вимірюв ширину від нижніх воріт до краю середнього подвірря сто локот на всіх і на північ. **20** Він вимірюв іще довжину й ширину воріт знадвірнього двору, оберненого до півночі, **21** І на узбочі сьвітлиці при них, три по однім боці й три по другім боці; й стовпи їх і переділи їх були тієї ж міри, як і в першій брамі — завдовжки п'ятьдесят локот і завширшки двайцять і п'ять локот. **22** Вікна їх і переділи їх і пальми їх тієї ж міри, як у брами, що обернена на схід сонця; й входилось до них сімма сходами, й перед ними переділи. **23** І в середнє подвірре є ворота навпроти воріт північних й восточніх, а намірюв од воріт до воріт сто локот. **24** І повів мене на полуднє, а там ворота полуденні; й вимірюв у стовпах і переділах таку ж міру. **25** І вікна в їх і в переддівіррях їх такі самі, як і ті вікна — завдовжки п'ятьдесят локот, а завширшки двайцять і п'ять локот. **26** Підхід до них на сім сходів, і переддівірки поперед ними й пальмові окраси — одна по сім боці

а одна по тім боці на стовпах. **27** І в середнє подвірре була полуцення брама; і намірюв од воріт до воріт полуценніх сто локот. **28** І привів мене через полуценні ворота в середнє подвірре, і намірюв у полуценній брамі ту ж саму міру. **29** І бокові сьвітлиці їх і стовпи й придівірря їх — тієї ж міри, й вікна в їх і в придівіррях були навкруги; всього довжини п'ятьдесят локот, а ширини двайцять і п'ять локот. **30** Переддівірки були навкруги завдовжки в двайцять і п'ять локот, а завширшки в п'ять локот. **31** І переддівірки були в їх на знадвірній двір, і пальми були на їх стовпах; підхід до них на вісім сходів. **32** І повів мене східніми воротами на середній двір; і намірюв у сій брамі ту ж саму міру. **33** І бокові сьвітлиці їх і стовпи їх і переддівірки їх були тієї ж самої міри; й вікна в їх і в їх коморах були навкруги; довжина п'ятьдесят локот, а ширина двайцять і п'ять локот. **34** Переддівірки в їх були на крайній двір, і пальми на стовпах їх по сім і по тім боці; підхід до них на п'ять сходів. **35** Тоді повів мене до північних воріт та й намірюв у них ту ж саму міру. **36** Бокові сьвітлиці при них, стовпи їх і вікна в їх були навкруги; всього довжини п'ятьдесят локот, а ширини двайцать і п'ять локот. **37** Переддівірки в них були на крайнє подвірре, й пальми на стовпах у них по сім і по тім боці. Підхід до них п'ять сходів. **38** Була також сьвітлиця з увіходом до неї у ворітніх стовпів; там обмивано жертви на всепалення. **39** А в переддівірку в брамі два столи, по сім боці й два по тім боці, щоб заколювати на них жертви всепалення та жертви за гріх й провинні жертви. **40** І в надвірному боці коло ввіходу в ворота півночі було два столи, й по тім боці коло переддівірря в брамі два столи. **41** Чотири столи по сій руці й чотири столи по тій руці по боках воріт: усіх вісім столів, що на них заколювано жертви. **42** І чотири столи на пораннє коло всепалення були з тесаного каменя, завдовжки півтора ліктя і завширшки півтора ліктя, а заввишки один лікот; на їх кладено знаряддя до заколювання всепальної жертви й інших жертв. **43** І гаки на одну долоню приправлені до стін у будівлі навкруги, а на столах кладено жертівне мясицо. **44** З надвору середньої брами були сьвітлиці про съпіваків; на середньому подвіррі, з боку північних воріт, одна обернена передом на південь, а друга, з боку

полученніх воріт, обернена передом на північ. **45** І сказав він мені: Ся съвітлиця, що передом на півднє, — про съященників, що чувають, стережучи храму; **46** А съвітлиця, що передом на північ, — про съященників, що пильнують служби коло жертівника; се сини Садокові, що самі одні зміж синів Левієвих приступають перед Господом, щоб йому служити. **47** І наміряв у подвір'ї сто локот довжини й сто локот ширини, було бо чотирокутнє, а перед храмом стояв жертівник. **48** І привів мене до сїней храмових, і наміряв у сїнних стовпах пять локот по сїм боці й пять локот по тім боці, а в брамі три лікті ширини по сїм боці й три лікті по тім боці. **49** Завдовжки сїни двайцять локот, а завширшки одинайцять локот, а входилось у них п'ятьма сходами; й були стовпи на причілках, один правобіч, а другий лівобіч.

41 Тоді ввів мене в храм, і наміряв від стовпів шість локот ширина по однім боці, а шість локот по другім боці, — в ширину громадського намету. **2** У дверях десять локот завширшки, а по боках дверей — пять локот по однім боці й пять локот по другім боці; й виміряв в храму довжини сорок локот, а ширини двайцять локот. **3** І ввійшов у середину, й виміряв у стовпах коло дверей два лікті, а в дверях шість локот, а завширшки двері сїм локот. **4** І відміряв у йому двайцять локот уподовж і двайцять локот у шир храму, й сказав мені: Се съяте съятих. **5** І виміряв у стїні шість локот, а ширини в бокових съвітлицях округи храму по чотири лікті. **6** Узбічніх съвітлиць було трийцять і три, съвітлиця попри съвітлицю. Вони входять у мур, що кругом в храму на съвітлицї, так що вони повязані з ним, а таки до стїни самого храму не приторкаються. **7** І розширювавсь угоро навколо узбічніми съвітлицями, тим що храмова округа здіймалась висше та висше навколо храму, й через те храм угоро був ширший, а з нижнього поверху входилось у верхній через середній. **8** І бачив я верх дому Божого навколо; узбічні съвітлиці в підвальні були мірою на цілу тичину — шість повних локот. **9** Завширшки були стіни в узбічніх съвітлицях ізнадвору пять локот, і був ще незабудований простір попри узбічні съвітлиці храму. **10** А між съвітлицями простору двайцять локот округи всього храму. **11** Дверима

з узбічніх съвітлиць виходиться на порожню просторонь, одними дверима на півночний бік, а другими на південний бік, а завширшки ся порожня просторонь пять локот округи. **12** Будівля перед майданом на західному боці завширшки сїмдесят локот; стіна ж сїє будівлі пять локот завширшки навколо, а завдовжки вона дев'ятдесят локот. **13** І наміряв він у храму сто локот уподовж, а в майдані й у прибудівлі й у стінах його так само сто локот уподовж. **14** А ширина храму з правого боку та майдану від сходу — сто локот. **15** І довжину будівлі перед майданом по задньому боці з узбічніми съвітлицям по сїм боці й по тім боці виміряв на сто локот, із серединою храму й з сїними дворами. **16** Одвірки в дверях і кратовані вікна й узбічні съвітлиці навколо в усіх трьох поверхах навпроти порогів обложені деревом і від помосту по вікна, вікна ж позатульовано. **17** Од верху над дверима й з середини в храму й знадвору й по всій стіні навколо з середини й знадвору була різьба: **18** Були ж повірізувані херувими та пальми; пальми між двома херувимами, а в кожного херувима по два обличчя. **19** З одного боку обернене до пальми лице людське, а по другім боці до пальми — лице левине; так пороблено в усьому храму навколо. **20** Від помосту до верху дверей пороблені були херувими та пальми; так само й по стіні в храму. **21** У храму були чотирогранні пороги в дверях, та съятина була так само зроблена. **22** Жертівник був деревяний, заввишки три лікті, а завдовжки два лікті; і угли його й підніжки його й стінки його були з дерева. І сказав він мені: Се трапеза, що перед Господом. **23** У храму й у съятині — по двоє дверей, **24** А в обоїх дверях по обох боках двоє дверцят, по двоє дверей було з обох боків воріт; **25** І пороблені були на їх, на дверях храму, херувими й пальми такі самі, як пороблено по стінах; а перед сїними з надвору був деревяний поміст. **26** І кратовані вікна з пальмами по сїм і по тім боці сїней й в узбічніх съвітлицях храму й на деревяних ганочках.

42 І вивів мене по задворку північною дорогою й привів до съвітлиць, що навпроти майдану й навпроти будівлі 'д півночі, **2** До того місця, де воно коло півночніх дверей має сто локот довжини, а п'ятьдесят локот ширини, **3** Насупроти

двацятьох локот середнього двору й насупроти помосту, що на задворку, були хідники один проти другого у три поверхні. 4 А перед съвітлицями — сутки завшишки десять локот, а завдовжки сто локот; двері їх лицем на північ. 5 Верхні съвітлиці вузші, тим що ганки забрали у їх дещо проти нижніх і середніх съвітлиць сієї будівлі. 6 Вони — в три поверхні, а таких стовпів, як на дворах, нема в їх; тим і пороблено їх вузшими проти нижніх й середніх съвітлиць, починаючи від помосту. 7 А знадвірня стіна насупроти сих съвітлиць, од задворку лівобіч від съвітлиць, — завдовжки п'ятьдесят локот, 8 Бо й съвітлиці на задворку завшишки тілько п'ятьдесят локот, а перед храмом сто локот. 9 А знизу прохід ід сим съвітлицям на восточному боці, як підходять ід ним із задворку. 10 По ширині дворової стіни од востоку перед майданом і перед будівлею були съвітлиці. 11 І прохід поперед ними такий самий, як і коло тих съвітлиць, що обернені на північ, така ж, довжина, як і в тих, така ж і ширина й усі виходи в їх і розклад їх і двері в їх такі ж самі, як і в тих. 12 Такі ж двері, як у съвітлицях, що на північ, та й до ввіходу в них — двері на самій дорозі, що вела просто вподовж стіни на схід сонця. 13 І сказав він мені: Съвітлиці на північ і съвітлиці на півдні, що перед майданом, се съвітлиці съвяті; тут бо съвященники, що приступають до Господа, їдуть жертви що найсъвятійші; там вони складають, що найсъвятійші жертви й хлібові приноси й жертви за гріх і жертви за переступ; се бо місце съвяте. 14 Як увійдуть съвященники туди, так неможна їм входити з цього съвятого місця на задвірок, докіль не заставлять одіжі своєї, що в ній служили; вона бо съвята; мусять понадівати на себе іншу одіж, і аж тоді входити до людей. 15 Скінчивши ж виміруванне храму з середини, вивів мене воротами, оберненими до востоку, та й став вимірювати його навколо. 16 Виміряв його восточній бік міряльною жердкою, та й наміряв жердкою всього п'ятьсот міряльних жердок. 17 У півночному боці наміряв тією же тичною всього п'ятьсот міряльних тичин. 18 У південному боці наміряв так само п'ятьсот міряльних тичин. 19 Повернувшись д' західному боку, наміряв тичною п'ятьсот тичин. 20 З усіх чотирьох боків виміряв він його. Навколо

була стіна завдовжки п'ятьсот міряльних тичин, і п'ятьсот міряльних тичин завшишки, щоб oddiliti съвяте місце од несъвятого.

43 1 привів мене до воріт, до тих воріт, що обернені лицем д' востоку. 2 І се — слава Бога Ізрайлевого йде від востоку, а голос його, ніби гук вод многих, і землю осияло від слави його. 3 Видиво се було таке ж саме, яке я бачив перше, як раз таке, яке я бачив, прийшовши заповісти пагубу містові, та й обидва видива схожі на ті, які бачив я при ріці Ховар. І впав я на лице моє. 4 І ввійшла слава Господня в храм брамою, оберненою лицем ід сходу сонця. 5 І підняв мене дух, і ввів мене в середній двір, і се — слава Господня сповнила ввесь храм. 6 І почув я когось, що говорить до мене з храму, й муж стояв коло мене, 7 Та й промовив до мене: Сину чоловічий! се місце престолу мого й місце під стопи ніг моїх, де жити му серед синів Ізраїля во віki; й не буде вже дом Ізрайлев поганити съвятого імені моого, ні вони, ні царі їх, блудуваннем своїм і трупами царів своїх на висотах їх. 8 Ставили вони порога свого коло мого порога й окови дверей своїх коло оков дверей моїх, так що тілько стіна була міжо мною й ними, й поганили съвяте ймя моє гидотами своїми, що їх творили, за що я й вигублював їх у гніву моїму. 9 Тепер же вони пооддаляють од мене блудуванне своє й трупи царів своїх, і я буду жити серед них по віki. 10 Ти ж, сину чоловічий, звісти домові Ізрайлевому про сей храм, щоб вони взяли з него міру, й стали соромитись беззаконства свого. 11 І коли будуть соромитись всього того, що коїли, то покажи їм вид храму й розклад його, виходи й ввіходи його, всі начерки його та й всі встанови в ньому, й напиши перед очима в їх, щоб вони перестерігали всі начерки його й усі постанови про його та й їх опісля виконали. 12 Се закон про храм. На верху гори ввесь простір його навколо, — місце пресъвяте. Се закон про храм. 13 А се розмір жертівника на лікті, — локіть із долонею: Основина в локіть, ширина так само в локіть, а пояс по всім краям його в одну п'ядь; се задній бік жертівника. 14 Від основини, що в землі, до нижнього виступу — два лікті, а завшишки — один локіть; від малого виступу до великого виступу — чотири лікті, а ширина

його — один локіть. 15 Сам жертівник заввишки чотирі лікті; з жертівника ж сягають угому чотирі роги. 16 Жертівник на двайцять локот завдовжки, а дванайцять завширшки; він чотирограний, на всі чотирі боки рівен. 17 А майданець — завдовжки чотирнайцять локот, і чотирнайцять локот завширшки по всіх чотирох боках його, а підвалина його на один локіть округи, сходи ж до його зі сходу сонця. 18 І сказав він мені: Сину чоловічий! так говорить Господь Бог: Оце постанови про жертівник на той день, як його зроблять на принос всепалень і на кропленнє його кровю: 19 Священникам із покоління Левіїного, з родини Садокової, що до мене приступають, мені служити, говорить Господь, дай назимка з череди товарячої на жертву за гріх; 20 І возьми крові його та й покропи на чотирі роги жертівника й на чотирі угли в майданці, й на пояс округи, й сим робом очисти його й освяти його. 21 І возьми назимка на жертву за гріх та й спали його в призначенному місці дому за святинею. 22 А на другий день принеси в жертву за гріх із козиної отари козла без скази, й нехай очистять жертівника так само, як очищали телцем. 23 Як же скінчиться очищенне, принеси в жертву з товарячої череди назимка без скази, а з отарі овечої баранця без скази, 24 І принеси їх перед лицем Господнє; й кинуть священники на них соли, та й пожертвують їх на всепалення Господеві. 25 Сім день буде приноситись у жертву за гріх по козлу на день; так само нехай приносять по телцю з товарячої череди й по барану з овечої отари без скази. 26 Сім день мають очищати жертівника й освячувати його й складати (присвячене, неначе) йому в руки. 27 Як же скінчиться сі дні, будуть на осьмий день і дальше священники приносити на жертівнику ваші всепалення й подячні жертви, й я буду милосердним до вас, говорити Господь Бог.

44 І привів мене назад ід брамі знадвірній в святиню, що повернена на схід сонця, й була вона зачинена. 2 І промовив до мене Господь: Брама ся буде зачинена, й не відчиниться, й ніяка людина не ввійде нею, бо Господь Бог Ізраїля увійшов нею, й буде вона зачинена. 3 Що ж до князя, то він, яко князь, сяде в їй, щоб

їсти хліб перед Господом; входити ме дорогою воріт переддвірних, та й виходити ме тією ж дорогою. 4 Тоді привів мене дорогою брами північної навпроти храму, аж се — слава Господня сповнила дом Господень, і впав я на лице моє. 5 І промовив до мене Господь: Сину чоловічий! приймай до серця все, й дивись очима твоїми, та й слухай ушима твоїми все, що я говорю тобі про всі встанови дому Господнього й про всі закони що до його й приймай до серця твого все про входи в храм і про всі виходи з святині. 6 І скажи непокірливому дому Ізрайлевому: Так говорить Господь Бог: Доволі з вас, дому Ізрайлів, творити всякі гидоти ваші, 7 Уводити чужинців необрізаних серцем і необрізаних тілом, щоб вона були в моїй святині та поганили храм мій; (годі вам) підносити хліб мій, товщ і кров, та ломити завіт мій всякими гидотами вашими. 8 Ви не держали сторожі коло святинь моїх, а становили намість себе їх на варту в святині моїй. 9 Так говорить Господь Бог: Ніякий чужинець, необрізаний серцем і необрізаний тілом, не повинен ввіходити в святиню мою, ба й той приходень, що пробуває серед синів Ізрайлевих. 10 Так само й левіти, що покинули мене в тих часах, коли Ізраїль від мене одступив, а покинувши мене, блукали слідом за ідолами своїми, — й вони приймуть кару за провину свою. 11 Служити муть у святині моїй хиба вартовиками коло брами храмової й прислужниками коло храму; вони будуть заколювати людям усепалення й інші жертви та стояти перед ними до вслуговування їм: 12 За те, що служили їм перед ідолами їх і були домові Ізрайлевому спокусою (спотичкою) до переступу, зняв я на них руку мою, говорити Господь Бог, і приймуть кару за провини свої: 13 Не будуть вони приступати до мене, щоб служити передо мною, й не будуть приступати до всіх святинь моїх, до місця пресвятоого, а поносити муть безчесть свою за гидоти, що творили. 14 Призначу їх на сторожів при храму, до всякої послуги й до всього, що звелять їм робити. 15 А священники з покоління Левіїного, синове Садокові, що під час одступу від мене синів Ізрайлевих повсячасно стояли на сторожі в святині моїй, ті приступати муть до мене, щоб служити мені, й будуть стояти перед лицем моїм,

щоб приносити мені жир і кров, говорить Господь Бог. 16 Вони будуть ввіходити в съвтию мою й приступати до стола мого та пильнувати сторожі моєї. 17 Як прийдуть до воріт середнього двора, вдягати муться тоді в одіж лняну, бо вовняне не може бути на них під час служби в брамі середнього двора й в середині в храму. 18 Завивала на головах у них так само мають бути лняні та й спідня одіж на бедрах у них буде так само лняна; у поті не будуть підперезуватись. 19 А як треба буде вийти їм на двір до людей, тоді здіймати муть одіж свою, що в ній служили, й будуть заставляти її в съвтих съвтицах, а вдягатись в іншу одіж, щоб съвтою одежою своєю не приторкатись до людей. 20 І голови свої не будуть вони голити, й волосся не запускати, а тілько нехай стрижуть собі голови. 21 І вина не буде пити ні один съвщенник, як ійти ме в середній двір. 22 Ні вдови, ні розведені з чоловіком не брати муть за себе, а можна їм тілько брати дівиць із насіння дому Ізрайлевого та вдовицю, що повдовіла по съвщенникові. 23 Вони мають навчати люд мій розбірати, що съвте, а що не съвте, й виясновати йому, що чисте а що нечисте. 24 При спірних справах мають вони присутувати в суді й судити після постанов моїх, і допильновувати закони мої й установи мої, та съвто держати суботи мої. 25 До мертвової людини щоб ніхто зміж них не приступав, щоб не зробитись нечистим; тілько задля батька-матері, задля сина й дочки, брата й сестри, що не була мужньою женою, можна їм зробити себе нечистими. 26 Ба ще й по очищенню од цього належить йому долічувати сім день. 27 А того дня, як треба йому приступати до съвтини в середньому дворі, щоб служити при съвтині, має він принести жертву за гріх, говорити Господь Бог. 28 Що ж до їх паю, так я їх пай. І насліддя не давайте їм ув Ізрайлі, я бо їх насліддє. 29 Годувати муться хлібовими приносами, жертвами за гріх та жертвами за переступ, та й все з обітів у Ізрайлі їм належиться. 30 І первоплід із усякого вроджаю в вас і всякі приноси, які б ні були ті приноси ваші, належаться съвщенникам, та й хліб із первоплоду в вас oddавайте съвщенникові, щоб над домом твоїм почивало благословенне. 31 Ніякої здохлятини й нічого роздертого зъвіром, ні з птаства, ні з скотини не їсти муть съвщенники.

45 Як ділти мете землю паями, то одділіте съвтий наділ Господеві у двайцять і п'ять тисяч міряльних тичин завдовжки й у десять тисяч завшишки, щоб се займище було посьвятним у сому обсязі його навкруги. 2 Від його відпаде до съвтині чотирокутник, округи по п'ятьсот міряльних тичин, а навкруги його майдан у п'ятьдесят локот. 3 Із цієї мірі відміряй двайцять і п'ять тисяч жердей завдовжки й десять тисяч завшишки, де стояти ме съвтина й пресьвяте. 4 Ся посьвятна частина землі буде належати до съвщенників, служителів у съвтині, що приступають до служби Господеві. Се буде їм займищем на будинки й посьвятним паем съвтині. 5 Двайцять і п'ять тисяч тичин завдовжки й десять тисяч завшишки буде належати до левітів, служителів храмових, яко їх держава, де будуть проживати. 6 А на уділ городові дайте п'ять тисяч завшишки й п'ять тисяч завдовжки, навпроти съвтого займища, виділеного Господеві; се має належати до всього дому Ізрайлевого. 7 Та й князеві призначіте пай по сім і по тім боці, попри посьвятний пай, відділений Господеві, й попри наділ міський на захід сонця з західного боку й на схід сонця з східного боку, завдовжки нарівні з кожним із тих пайв од західного краю до східного. 8 Се його земля, його держава в Ізрайлі, щоб князії мої вже не тіснили люду мого, та щоб oddали землю домові Ізрайлевому по поколіннях його. 9 Так бо говорить Господь Бог: Буде з вас, князії Ізрайлев! Перестаньте кривдити та пригнітати, й чиніте суд і правду; годі вам витискати народ мій із його держави, говорити Господь Бог. 10 Нехай буде в вас справедлива вага й справедлива ефа (міра) й справедлива кварта. 11 Ефа й кварта нехай будуть усюди однакової міри, щоб у кварті містилась десятина гомера (корця), й ув ефи десятина гомера; міра їх має визначуватись після гомера. 12 У секлі — двайцять гер; а двайцять секлів, двайцять п'ять і пятнайцять секлів становити муть мину (гривну). 13 Ось яку данину маєте давати князеві: шесту частину ефи від гомера пшеници й шестину ефи від гомера ячменю. 14 Установа ж про олію: від корця оливи — десятину кварти; десять батів (кварт) становлять гомер, бо в гомері десять батів; 15 Одну вівцю від отари, що має дві сотні

овець, з розкішного пасовища Ізраїлевого: — все ’це про хлібовий принос і про всепаленне й подячню жертву, та й про їх очищенне, говорити Господь Бог. 16 Увесь нарід у землі має давати сей принос князеві в Ізраїлі. 17 А князь має приносити всепаленне й хлібові жертви й ливні в съята, й кожного нового місяця й у суботи, та ві всі празники дому Ізраїлевого; він має приносити жертву за гріх і хлібовий принос і всепаленне й жертву мирну на очищенне дому Ізраїлевого. 18 Так говорити Господь Бог: У первому місяці, первого дня в місяці возьми з товарячої череди назимка без скази та й очисти ним съятиню. 19 Съященник нехай возьме крові з сії жертви за гріх та й покропить на подвої в храмі й на чотирі угли жертівника в майдані й на подвої воріт серединнього двора. 20 Так само вчини й съомого дня в місяці за тих, що провиняють нароком із з простоти, та й так очищайте храм. 21 У первому місяці, чотирнайцятого дня того місяця має бути в вас паска, съято семиденне, а тоді треба істи опрісноки. 22 У сей день князь принесе за себе й за ввесь нарід в землі назимка на жертву за гріх. 23 І через сі сім дні буде він приносити на всепаленне Господеві щодня по сім назимків і по сім баранів без скази, а на жертву за гріх щодня по козлу з козиної отари. 24 Хлібовою ж приносу має він приносити по ефі на барана та по гину оливі на ефу. 25 У съому місяці, на пятнайцятий день місяця, у семиденне съято, має приносити щодня те ж саме: таку ж саму жертву за гріх, таке саме всепаленне, стілько ж приносу хлібового й стілько ж оливі.

46 Так говорити Господь Бог: Брама всерединнього двора, повернена лицем на схід сонця, має бути замкнена через шість робітніх днів, а в субітний день і в день нового місяця має бути відомкнена. 2 Князь прийде через знадвірні сіни та й стане в подвоях сих воріт; і впорають съященники всепаленне його й подачню жертву його; й поклониться він Господеві з порозі воріт, та й вийде собі, а ворота зістануться незачиненими до вечора. 3 Та й нарід має покланятись перед Господом коло ввіходу в ворота в суботи й в дні нового місяця. 4 А всепаленне, що принесе князь Господеві субітнього дня, має бути з шестерох ягнят без скази та з барана без скази. 5 Хлібового

ж приносу — ефа на барана, а на ягнят хлібового приносу, скілько рука його подасть; оливі же один гин на ефу. 6 У новомісячній день приносити ме він із товарячої череди назимка, без скази, а так само й шестеро ягнят та барана без скази. 7 Хлібового ж приносу дасть він ефу на телця й ефу на барана, а на ягнят, скілько рука його подасть, оливі же по гину на ефу. 8 А як приходити ме князь, так має ввіходити через переддвірре у брамі й тією ж дорогою виходити. 9 А як приходити ме люд землі перед лицем Господнє в съята, та хто ввійшов північною брамою на молитву, той має виходити брамою полуденньою; не буде виходити тією ж брамою, що нею ввійшов, а має виходити протилежною. 10 І князь має бути серед них; як увіходить вони, ввіходить і він; а як вони виходять, виходить і він. 11 А в съята й в урочисті дні хлібового приношення від його має бути по ефі на назимка й по ефі на барана, на ягнят ж — скілько подасть рука його, олії ж по гину на ефу. 12 А коли князь по ширості своїй схоче принести всепаленне чи подячню жертву Господеві, так мають відомкнути йому браму, повернену на схід сонця, і він упорає свій принос і свою подячню жертву так само, як упорав субітнього дня, і вийде; а як вийде, замкнуть ворота. 13 Що-дня принось Господеві на всепаленне ягня-первоілтка без скази; що ранку принось його; 14 І додавай до того хлібовий принос що ранку — шестину ефи та й оливі третину гина, щоб розмішати муку. Така віковічна постанова про хлібовий принос Господеві, по всі часи. 15 Нехай на всепаленне приносять ягня та хлібовий принос і олію що ранку повсячасно. 16 Так говорити Господь Бог: Коли князь дає коротому синові своїму дар (в землі), так се маєйти в насліддє й синам його; ся держава іх має бути наслідньою. 17 Коли ж він дасть із насліддя свого в дарі коротому підвластному своїму, то се буде належати тому тілько до року визволу, а тоді вернеться до князя. Тілько до синів його має переходити насліддє його. 18 Та князеві не можна забирати насліднього паю у людей, витискаючи їх із держави їх. Тілько з власної держави можна йому наділяти дітей своїх, щоб нікого з мого люду не виганяно з держави його. 19 І привів мене тим ходом, що збоку в брамі, до съятих съвітлиць про

священників, повернених на північ, і се — там одно місце зкраю на захід. 20 І промовив до мене: Се те місце, де священники мають варити жертву за гріх, і за переступ, та пекти хлібовий принос, не виносячи його до надвірних сіней, на освяту люду. 21 І вивів мене до задвірних сіней, і провів мене по чотирьох кутах сіней, і ось, в кожному куті сіней ще сінки. 22 У всіх чотирьох кутах були криті сінки, завдовжки сорок локот, а завширшки трийцять; однієї міри в усіх чотирьох кутах. 23 І навкруги всіх їх чотирьох — стіни, а при стінах пороблені куховарні навкруги. 24 І сказав мені: Се куховарні, де слуги храму варити муть жертви людські.

47 Тоді привів мене назад ід храмовим дверям,

і се — зпід порога храму тече вода на схід сонця; храм бо стояв передом на схід сонця, а вода текла з під правого боку в храму від полуденноного боку в жертівника. 2 І вивів мене північними воротами, й знадвірною дорогою обвів мене до знадвірних ворот, і се — вода тече по правому боці. 3 Як пішов той муж ід востоку, держучи в руці поворозку, відміряв тисячу локот, та й завів мене в воду; води було по кісточки. 4 І відміряв ще тисячу, та й повів мене по воді; води було по коліна. І ще відміряв тисячу локот, та й повів мене далій; води були по поясниці. 5 І ще відміряв тисячу, та тут була вже така течія, що я не міг бристи, бо вода була так високо, що треба було плисти, а перебрести сього потоку не було можна. 6 І сказав мені: Бачив, сину чоловічий? та й повів мене назад ід берегу сього потоку. 7 І як прийшов я назад, аж се — по берегах потоку багато дерева по сім і по тім боці. 8 І промовив до мене: Ся вода тече в восточну сторону краю, попливів рівниною та йувійде в море; і зробляться води його здоровими. 9 І всяка животина, що там пливає, де ввійдуть сі води, буде жити, й буде риби вельми багато, тим що ввійде туди ся вода, й води в морі зробляться здоровими, й куди ні ввійде сей поток, там усе жити ме. 10 І стояти муть понад водою рибалки від Енгадди до Еглайму, й закидати муть неводи. Риби буде всякого роду, й як у великому морі, буде риби дуже багато. 11 Болота його й затони його, що не зробляться здоровими, позоставляються на сіль. 12 Понад потоком по узбережжях його по сім

і по тім боці рости ме всяке дерево, що дає харч; листе його не буде вянути й плоди на йому не будуть уменшатись; що місяця поспівати муть нові, тим що вода про них тече з сьватині; плоди їх ййти муть на харч, а листе — на ліки. 13 Так говорить Господь Бог: Ось вам розграниченнє, по якому вам ділити землю в насліддє дванадцятьом поколінням Ізрайлевим: — Йосифові два пай. 14 І наслідуйте її, як один, так і другий; я бо, піднявши руку мою, клявся наділити її вашим отцям; от і буде земля ся вашим насліддем. 15 А се границя країни: На північному конці, починаючи од великого моря, через Хетлон, по дорозі в Зедад, 16 Емат, Берот, Сибарим, що між Дамаським і Ематським займищами, до Газар-Тихон, що на граници Аврана. 17 І буде границя від моря до Газар-Енуону, границя з Дамаським займищем, а дальше на півночі займище Емат; от, се півночній бік. 18 А з восточного боку ведіть граници проміж Авраном і Дамаском, між Галаадом і землею Ізраїльською попри Йорданъ до восточного моря; се восточній бік. 19 А полуденній бік від Тамару до вод переріку коло Кадесу, й попри потік до великого моря; се полуденній бік на полудні. 20 Західня ж границя — велике море, від полуденної граници до місця проти Емату; се західній бік. 21 І поділіте собі землю сю на пай після поколінь Ізрайлевих. 22 А поділіть її по жеребу в насліддє собі й чужоземцям, що пробувають у вас, що породили діти в вас, і маєте вважати їх на рівні з синами Ізрайлевими, з природніми осадниками, й ввійдуть вони з вами в пай серед поколінь Ізрайлевих. 23 В которому поколінні живе чужоземець, у тому й дайте йому насліддє його, говорить Господь Бог.

48 А се імення поколінь: На північному боці по дорозі від Хетлону, що веде в Емат, Газар-Еону, од північної граници Дамаського займища, по дорозі до Емату: все це од востока до моря — один пай Данові. 2 Попри граници Данову, од восточного краю до західного — се один пай Асирові. 3 Попри граници Асирову, од восточного краю до західного, се один пай Нефталієві. 4 Попри граници Нефталієву, од восточного боку до західного, се один пай Манассіїв. 5 Попри граници Манассієву од восточного боку до західного, се

один пай Ефраїмові. 6 Попри границю Ефраїмову од восточного краю до західного, се один пай Рубенові. 7 Попри границю Рубенову од восточного краю до західного, се один пай Юді. 8 А попри границю Юдину, од восточного краю до західного, се съвятий пай, завширшки двайцять і пять тисяч тичин, а завдовжки на рівні з іншими паями, од восточного краю до західного; серед його буде съвтина. 9 Пай, що присвятите Господеві, буде завдовжки в двайцять і пять тисяч, а завширшки в десять тисяч тичин. 10 А сей съвтий пай буде належатись съвященникам — на північ двайцять і пять тисяч, ід морю завширшки в десять тисяч і 'д востоку завширшки десять тисяч, а 'д полудню завдовжки двайцять і пять тисяч тичин; серед його же буде съвтина Господня. 11 Се присвятите съвященникам із синів Садокових, що стояли на моїй варті, що за часу відступництва синів Ізраїлевих не відступили від мене, як інші левіти. 12 До них належати буде ся частина землі з пресвяченого паю, съвтина съвтина, коло границі левітів. 13 Левіти одержать так само коло съвященничої границі двайцять і пять тисяч тичин завдовжки й десять тичин завширшки; вся довжина двайцять і пять тисяч, а ширина десять тисяч жердок. 14 І з цього паю не можна їм ні продати, ні проміняти, й первоплоди з землі не можуть переходити ні до кого другого, бо се присвячене Господеві. 15 А останок пять тисяч тичин завширшки з двайцятьма й п'ятьма тисячами завдовжки призначається місту на спільне користуваннє, на осадництво й на пригороди. Город буде в середині. 16 І се розмір його: півночній бік чотирі тисячі й п'ятьсот, а західній бік чотирі тисячі й п'ятьсот жердок. 17 А передмістя городу од півночі двісті й п'ятьдесят, і од полудня двісті й п'ятьдесят і од заходу двісті п'ятьдесят тичин. 18 А що зістанеться з довжини проти присвяченого паю — десять тисяч тичин ід востоку й десять тисяч ід заходу проти присвяченого паю, — то вроджай із сієї землі має обертатись на харчуваннє робочих у місті. 19 Робити ж у городі можна робітникам із усіх поколінь Ізраїлевих. 20 Уесь одділений пай завдовжки двайцять і пять тисяч і завширшки двайцять і пять тисяч жердок, чотирокутний, виділите в присвячений пай,

притуливши до того й держави городські; 21 А останок князеві. Як попри присвячений пай, так і попри держави городські, проти двайцятьох і п'ятьох тисячей жердок до восточної граници паю, й на захід проти двайцятьох і п'ятьох тисячей коло західної граници, розмірно до сих пайв — пай князеві, так що присвячений пай і съвтина будуть по середині в його. 22 І те, що від держав левітських і від держав міських зістанеться проміж ними, належати буде так само до князя. Промежок між границею Юдиною й між границею Беняминовою належати ме до князя. 23 Останок же од поколінь: — з восточного краю до західного — один пай Беняминові. 24 Коло границі Беняминової од восточного краю до західного — один пай Симеонові. 25 Коло границі Симеонової од восточного краю до західного — один пай Іссахарові. 26 Коло границі Іссахарової од восточного краю до західного — один пай Забулонові. 27 Коло границі Забулонової од восточного краю до західного — один пай Гадові. 28 А коло границі Гадової на полуденному боці йде полудення границя від Тамару до вод переріку коло Кадесу, вподовж потока до великого моря. 29 Се земля, що ви поділите по жеребу поколінням Ізраїлевим, і се їх паї, говорить Господь Бог. 30 А се виходи (брани) городські: з півночного краю міри чотирі тисячі й п'ятьсот тичин. 31 І городські брами будуть зватись іменами поколінь Ізраїлевих. Ід півночі три брами: брама Рубенова одна, брама Юдина одна, брама Левієва одна. 32 І з восточного боку міри чотирі тисячі п'ятьсот тичин, і три брами: брама Йосифова одна, брама Беняминова одна, брама Данова одна. 33 І з южного боку міри чотирі тисячі й п'ятьсот, і три брами: брама Симеонова одна, брама Іссахарова одна й брама Завулонова одна. 34 З морського боку міри чотирі тисячі й п'ятьсот, і брама тут три: брама Гадова одна, брама Асирова одна, брама Нефталієва одна, 35 Всього вкруги вісімнайцять тисяч тичин. Ім'я ж городу з того дня буде: Там Господь.

Даниїл

1 На третьому року царюванні Йоакима, царя Юдейського, прийшов Навуходонозор, царь Вавилонський, до Ерусалиму й обляг його. **2** I віддав Господь в його руки Йоакима, царя Юдейського, й часть посуду дому Божого, й він забрав його в край Сеннаар, у дім свого бога, і поклав цей посуд в скарбівню свого бога. **3** I сказав царь Асфеназові, старшому над своїми съвітличниками (скопцями), щоб привів з синів Ізраїлевих, з царського та княжого роду, **4** Хлопців, в яких нема ніякої хиби на тілі, гарних з лиця і втямливих до всякої науки, й бистрих у науках, і розумних і спосібних до служби в царських палацах, та щоб навчив їх письма й халдейської мови. **5** I призначив царь для них щоденний харч із царського стола й вино, яке сам пив, і велів виховувати їх три роки, а потім мали вони ставати перед царем. **6** Між ними були з Юдиних синів Даниїл, Ананія, Мисайл і Азарія. **7** I поперемінював їм старший над съвітличниками імення — Даниїлові на Валтасара, Ананії на Седраха, Мисайліві на Мисаха й Азарії на Авденаго. **8** Даниїл же постановив у серці своєму не опоганюватись стравами з царського стола й вином, яке пив царь, та й просив старшого над скопцями, щоб йому було дозволено не опоганюватись. **9** А дав Бог Даниїлові ласку й прихильність у старшого над скопцями; **10** I сказав старший над съвітличниками Даниїлові: Боюся я добродія моого, царя, що сам призначив для вас поживу й напиток: як він побачить, що ваші лиця більш похудли ніж у хлопців вашої верстви, то ви зробите мою голову винуватою перед царем. **11** Тоді сказав Даниїл до Амелсара, що його старший над съвітличниками приставив був до Даниїла, Ананії, Мисайлі та Азарії: **12** Стрібуй з нами, твоїми слугами: дозволь давати над десять день на харч овоші й воду до пиття; **13** I нехай потім з'являться перед тобою наші лиця і лиця тих хлопців, що живляться царською стравою, а тоді роби з твоїми слугами, як завважиш. **14** Він послухав їх у тому і витрібовував їх десять день. **15** I ось, через десять день лиця в них стали кращі, та й тілом були вони повніші за всіх тих хлопців, що живились царськими стравами. **16** Тоді Амелсар брав їх

страви й вино до пиття, а їм давав овощі. **17** I дав Бог сим чотирьом хлопцям знаннє і второпність усякої книжньої науки й мудрість, а Даниїлові наділив надто дар, розуміти усякі видива й сни. **18** Як минув той час, що царь призначив, коли б їх поприводити, старший над скопцями увів їх перед Навуходонозора. **19** Царь розмовляв із ними, і ось зпоміж усіх хлопців не знайшлось таких, як Даниїл, Ананія, Мисайл та Азарія, та й стали вони служити перед царем. **20** I в кожній справі, де треба було розуму й розваги, та що ні питав у них царь, бачив він, що вони в десятеро розумніші за всіх віщунів та чародіїв, які були в усьому його царстві. **21** I оставав там Даниїл таким же до першого року царя Кира.

2 Другого року царювання Навуходонозорового снiliсь Навуходонозорові сни, й стрівожився дух його, і сон улетів від його. **2** I звелів царь скликати віщунів і ворожбітів, і чарівників і Халдеїв, щоб вони відгадали цареві сни його. Вони прийшли й поставали перед царем. **3** I промовив до них царь: Снivся менi сон, і трівожиться дух мiй; бажаю знати сон той. **4** I сказали Халдеї до царя по арамейські: Царю! жий на віki! розкажи сон слугам твоїм, а ми звістимо тобi, проти чого віn. **5** Царь відповів і сказав Халдеям: Слово улетіло менi, та коли ви не скажете менi сон і проти чого віn, то будете пошматовані, а ваші domi стануть розвалищами; **6** А як розкажете сон і що віn значить, то дістанете від мене дарунки, нагороду й велику почесть; скажіть же менi сон і його значіннє. **7** Вони відповідали вдруге й промовили: Скажи, царю, сонне видиво рабам своїм, а ми його виложимо. **8** Тоді відказав царь: Напевно знаю, що ви хочете загаяти час, ви бо бачите, що рiч улетiла менi з памятi. **9** Коли ви не кажете менi сну, то в вас одно на думцi: ви задумуєте сказати менi неправду й оману, аж промине час; тим же то оповiжте менi сон, а тодi я взнаю, що ви з'умiєте виложити менi й значiннє його. **10** Халдеї ж відповіли цареві й промовили: Нема на съвіті людини, которая б могла сказати те, чого вимагає царь, тим то ні один царь, великий і потужний не вимагав такого в жадного віщуна, ворожбита або Халдея; **11** Справа, якої царь вимагає, така трудна, що ніхто інший

не може обявити її цареві, окрім богів, котрі не живуть поміж людьми. 12 Царь розлютувався й розгнівався за це велими й приказав вигубити всіх Вавилонських мудреців. 13 Як же вийшов сей приказ, щоб вбивати мудреців, шукали й Даниїла та його товаришів, щоб іх убити. 14 Тоді Даниїл обернувся розважливо й мудро до Аріоха, начальника над царськими прибічниками, що саме вийшов був убивати мудреців Вавилонських. 15 І спитав в Аріоха, що мав повагу в царя: чому такий жорстокий приказ від царя? Тоді Аріох оповів Даниїлові про всю справу. 16 І ввійшов Даниїл та й упросив царя дати йому час, щоб він міг сказати значінне сну. 17 Прийшовши до своєї господи, оповів Даниїлу про се діло Ананії, Мисайлова та Азарії, товаришам своїм, 18 Щоб вони просили ласки в Бога небесного в сій тайні, щоб Даниїлові й його товаришам не загинути з іншими мудрецями Вавилонськими. 19 І відкрита була тайна Даниїлові в нічному видиві, й славив Даниїл Бога небесного. 20 І промовив Даниїл: Нехай буде хвалене ймення Господнє від віку й до віку, бо в нього мудрість і сила; 21 Він змінює час і роки, скидає царів і настановлює царів, дає мудрість мудрим і розум розумним; 22 Він відкриває, що глибоко й закрите, він знає, що в темряві, і съвітло пробуває з ним. 23 Дякую тобі й славлю тебе, Боже батьків моїх, що обдарував мене мудрістю і силою, та відкрив мені те, про що ми благали тебе; бо ти відкрив нам цареву річ. 24 Після сього ввійшов Даниїл до Аріоха, котрому царь загадав повбивати мудреців Вавилонських, прийшов і сказав йому: Не вбивай мудреців Вавилонських; введи мене до царя, а я скажу, проти чого сон. 25 Тоді Аріох без проволоки привів Даниїла до царя і сказав йому: Я знайшов між полоненими синами Юдеї чоловіка, що зможе сказати цареві, проти чого сон. 26 Царь сказав до Даниїла, що був названий Валтасаром: Чи справді можеш ти сказати мені сон, що мені снився, та й проти чого він? 27 Даниїл відповів цареві й промовив: Тайни, про яку царь допитує, не здоліть цареві виявити нї мудрецї, нї чарівники, нї віщуни, нї ворожбити. 28 Але є на небесах Бог, що відкриває тайни; він то й показав тобі, царю Навуходонозоре, що має статися в будучині. Сон твій і видива голови твоєї на ліжку твоїму були от-які: 29 Ти, царю, на

постелі твоїй думав над тим, що колись станеться? а той, що відкриває тайни, показав тобі те, що колись настане. 30 А мені відкрита ся тайна справа не через те, наче б був мудріший за всіх живючих, а задля того, щоб цареві явним стало значінне, та щоб ти вінав думки твого серця. 31 Ти, царю, мав таке видиво: от, якийсь здоровенний бовван, — прездоровий був сей бовван, — у незвичайному близку стояв перед тобою а страшна була в його подоба. 32 У цього боввана була голова з щирого золота; груди в нього й руки в нього — з срібла, а черево в нього й бедра його — мідяні. 33 Гомілки в нього залізні, а ноги в нього по часті заліznі, по часті же глиняні. 34 Ти бачив його доки камінь не відірвався від гори без помочі рук, вдарив у боввана, в заліznі та глиняні ноги його та й розбив їх. 35 Тоді все разом подробилось: залізо, глина, мідь, срібло й золото стали ніби порох на токах у літті, й вітер розвіяв їх, так що й сліду з них не зісталось; а камінь, що розбив боввана, зробився великою горою і сповнив усю землю. 36 Оце сон! Скажемо ж перед царем і те, що він значить: 37 Ти, царю, — царь над царями, котрому Бог небесний дав царство, власті, силу й славу; 38 І всіх синів людських, де б вони нї жили, зъвірів земних і птаства піднебесне віддав він в твої руки й настановив тебе володарем над ними всіма, ти — ся золота голова! 39 Після тебе настане друге царство, менше за твое, а за тим ще третє царство, мідяне, котре заволодіє широко над землею. 40 А четверте царство буде міцне, як залізо; бо як залізо розбиває й торощить усе, так і воно розбиваючим усе залізом буде дробити й торощити. 41 А що ти бачив ноги й палці на ногах в одній часті з ганчарського черепа, а в одній часті з залізом, то царство буде розділене, й у ньому буде лиши трохи кріпкості заліза, як се ти бачив залізо, змішане з ганчарською глиною. 42 І як палці на ногах були в часті з залізом, а в часті з черепа, так і царство буде по часті міцне, а по часті крихке. 43 А що ти бачив залізо, змішане з ганчарською глиною, то се значиться, що вони змішуються через насіннє людське, але не зіллються обопільно, як залізо не зливается з глиною. 44 А по часах тих царств здвигне Бог небесний царство, котре повіки не розпадеться, та й се царство не перейде до другого народу; воно повалить і поторощить усі царства, а

само стояти ме по віki вічні, **45** Так як се ти бачив, що камінь одірваний був від гори не руками й подробив залізо, мідь, глину, срібло й золото. Великий Бог показав сим цареві, що буде опіся. Се певний сон, та й виклад його вірний. **46** Тоді царь Навуходонозор упав на лицє своє й поклонився Даниїлові, й велів принести йому подарунки й запашне кадило. **47** І промовив царь до Даниїла: Справді Бог ваш є Бог над богами й Володарь над царями, котрий відкриває тайні річи, наколи ти міг відкрити цю тайну! **48** Тоді підвісшив царь Даниїла й дав йому багато дорогих подарунків, і настановив його над усім Вавилонським краєм і найвищим начальником над усіма мудрецями Вавилонськими. **49** Але Даниїл просив царя, і він настановив Седраха, Мисаха та Авденаго над справами краю Вавилонського, а сам Даниїл зістався на царському дворі.

3 Царь Навуходонозор зробив був золотого ідола на шістьдесят ліктів заввишки, на шість ліктів завширшки, поставив його на полі Деїрі, в краю Вавилонському, **2** І послав царь Навуходонозор зібрати сатрапів, намісників, воєвод, найстарших суддів, скарбників, радників, урядників і всіх володарів по областях, щоб прийшли на посвячені боввана, що його царь Навуходонозор поставив. **3** І зібрались сатрапи, намісники, воєводи, найстарші судді, скарбники, радники, урядники й усі володарі по областях на посвячені боввана, що його царь Навуходонозор виставив. **4** Тоді закричав окличник голосно: Оповіщається вам, народи, племена й мови: **5** В ту хвилю, як почуєте гук труби, сопілки, цитри, цівниці, гусел і симфонії, і всяких музичних приборів, припадайте ниць і поклонітесь золотому образові на стовпі, що його царь Навуходонозор виставив; **6** А хто не впаде й не поклониться, буде зараз вкинутий в піч, розпалену огнем! **7** Тим то наколи всі народи почули голос труби, сопілки, цитри, цівниці, гусел і всяких музичних приборів, то й попадали всі народи, племена й язики й поклонилися золотому ідолові, що його поставив царь Навуходонозор. **8** Саме в той час приступили деякі Халдейці з доносом на Юдеїв. **9** Вони сказали цареві Навуходонозорові: Царю, жий по віки! **10** Ти, царю, дав приказ, щоб кожна людина, як

почує голос труби, сопілки, цитри, цівниці, гусел і симфонії та других музичних приборів, впадає й поклонилася золотому образові, **11** А хто не впаде й не поклониться, той буде вкинений в розпалену піч. **12** Та мужі Юдейські, котрих ти настановив над справами краю Вавилонського, Седрах, Мисах та Авденаго, — сії мужі нехтують твоїм приказом, царю; вони богів твоїх не шанують, та й золотій подобині, що ти її оце поставив, не кланяються. **13** Тоді звелів Навуходонозор у гніві й лютості привести Седраха, Мисаха й Авденаго; й зараз приведено сих мужів перед царем. **14** І промовив до них Навуходонозор: Не вже ж ви, Седрах, Мисах і Авденаго, маєте на думці богів моїх не шанувати й золотій подобині, що я поставив, не кланятись? **15** Од тепер, коли ви на се готові, — як тільки почуєте гук труби, сопілки, цитри, цівниці, гусел, симфонії та інших музичних приборів, припадайте й поклоняйтесь подобині, що я її зробив; коли не поклонитесь, то зараз будете вкинуті в палаючу піч, а тоді котрий бог визволить вас з моєї руки? **16** І відповіли Седрах, Мисах і Авденаго, і сказали до царя Навуходонозора: Шкода нам відповідати на се. **17** Бог наш, котрому ми служимо, може нас із палаючої печі й з руки твоєї, царю, визволити; **18** А коли б се й не стало, то нехай тобі, царю, буде звісно, що ми твоїм богам служити не будемо й золотій подобині, котру ти поставив, не поклонимось. **19** Тоді Навуходонозор загорівся лютостю, а вигляд його обличчя змінився проти Седраха, Мисаха й Авденаго, й приказав розпалити піч в сім разів горячійше, ніж її звичайно натоплювано, **20** І звелів найдужшим чоловікам із свого війська повязати Седраха, Мисаха й Авденаго та й вкинути їх у піч, розпалену огнем. **21** І зараз повязано сих мужів та їх спідній й верхній одежі і в завоях на голові і в іншому убранині вкинуто їх у піч, розпалену огнем. **22** Та позаяк приказ царів був суровий, а піч була розпалена незвичайно, то полум'я від огню вбило тих людей, що вкидали Седраха, Мисаха та Авденаго. **23** А сії три мужі — Седрах, Мисах та Авденаго — впали в розпалену огнем піч, повязані. **24** Царь Навуходонозор здивувався і встав швидко й сказав до своїх вельмож: Чи не трьох же мужів ми вкинули в огонь, повязаних? Вони відповіли цареві: Справді так, царю! **25** На це промовив він:

Та бо я бачу чотирі мужі неповязані, що ходять в полумії, та й не видко на них ушкоди; й вид четвертого схожий на сина Божого (ангела). **26** Тоді приступив Навуходонозор до челюстей печі, розпаленої огнем, і промовив: Седраше, Мисаше й Авденаже, ви слуги Бога найвисшого! вийдіть і приступіть ближше! Тоді Седрах, Мисах і Авденаго вийшли з посеред полумя. **27** І зійшовши сатрапи, намісники, отамани й радники цареві, завважали, що огонь над тілами сих мужів не мав сили, й волоссе на голові в них не осмалилось, та й одежа на них не змінилась, а навіть і запаху огню не чути було від них. **28** Тоді промовив Навуходонозор: Славен Бог Седрахів, Мисахів і Авденагів, що послав ангела свого та й визволив слуг своїх, що покладали надію на нього й не послухали приказу царського й віддали свої тіла (огневі), щоб не служити й не покланятись іншому богові, окрім Бога свого! **29** Тим же то дається від мене приказ, щоб кожного спроміж всякого народу, племени чи язика, хто б виповів зневагу проти Бога Седрахового, Мисахового й Авденагового, порубано на шматки, а його дім обернено в розвалища; бо нема іншого Бога, що міг би так спасати. **30** Тоді поставив царь високо Седраха, Мисаха й Авденага в краю Вавилонському.

4 Навуходонозор, царь, усім народам, племенам і мовам, що живуть по всій країні! Нехай вам мир умножується! **2** Сподобалось мені, про знамена й чудеса, які вчинив надо мною Найвисший Бог, оповістити вам. **3** О, які великі знамена його й які потужні чудеса його! Царство його — царство віковічне, й володіннє його — від родів до родів. **4** Я, Навуходонозор, проживав спокійно в мойму домі та мав гаразд в моїх палацах. **5** Та приснився мені сон, що налякав мене, й думки на ліжку мойму та мрії в голові моїй навели на мене смуток. **6** І дав я приказ привести до мене всіх мудреців Вавилонських, щоб сказали мені, проти чого той сон. **7** От і прийшли віщуни, чародії, Халдеї та ворожбити; я оповів їм сон, але вони не могли виложити мені, проти чого він. **8** Вкінці ввійшов до мене Даниїл, котрому дано ім'я Валтасар — по імені Бога моого, а в котрому дух святого Бога; йому оповів я сон. **9** Валтасаре, головою над мудрецями! я знаю, що в тебе дух святого Бога, й

ніяка тайна тобі не тяжка; відкрий же мені видиво моого сну, що мені снився, і проти чого він. **10** А видива голови моєї в ліжку мойму були такі: Я бачив — от посеред землі дерево дуже високе. **11** Здорове було те дерево й міцне, а вершина його досягала до неба, й було його видко до країв усієї землі. **12** Лист на ньому прегарний, і овоців на ньому рясно, а поживи на ньому стало б усім; під ним знаходили холод польові зъвірі, на гіллю його гніздились піднебесні птиці, і з нього живилось усяке тіло. **13** І бачив я в видивах моєї голови на мойму ліжку — аж се зійшов із неба Невсипущий і Святий (ангел). **14** І кликнув він голосно й промовив: Зрубайте се дерево, пообрубуйте його гілле, обтрусіть листе з нього й пороскидайте овоці його; нехай повтікають зъвірі зпід нього й птиці з його гілля; **15** Але головнього його кореня полишіть в землі; він же нехай в заляїзних та мідяних ланцюгах в траві на полі зрошується небесною росою, і нехай буде з животинами пай його в траві земній. **16** Людське серце возьметься в нього, а дано йому буде серце зъвіряче, доки не мине над ним сім часів (років). **17** На раді Невсипущих так постановлено, ѹ присудом святих призначено, щоб знали всі живущі, що Найвисший царює над царством людським і дає його, кому хоче, та настановляє над ним і приниженого між людьми. **18** От такий сон снився мені, цареві Навуходонозорові; а ти, Валтасаре, скажи, проти чого він, бо ні один із мудреців у мойму царстві не міг обявити його значіння, а ти можеш, бо дух святого Бога при тобі. **19** Тоді Даниїл, на інше ім'я Валтасар, трохи не годину перебував ув остроропінню, й думки його тривожили його; аж царь почав ізнов говорити й промовив: Валтасаре! нехай не тривожить тебе сей сон і його значіннє. Валтасар відповів і сказав: Мій добродію! нехай би твоїм супротивникам сей сон, і ворогам твоїм значіннє його! **20** Древо, котре ти бачив, що було здорове й міцне, своюю вершиною досягало до неба й його було видко на всю землю, **21** На котрому лист був прегарний і овоців рясно й поживи з нього стало б усім, під котрим жили польові зъвірі, а на гіллю його гніздились птиці піднебесні, **22** Се — ти, царю, що еси великий і кріпкий, а сила твоя змоглася велико й сягнула в небо, властє же твоя — до країв світа. **23** А що ти,

царю, бачив Невсипучого й Съятого, що зійшов із небес і промовив: Зрубайте дерево й поторошіть його, тільки корінь його полишіть у землі, і нехай він у залізних та мідяних ланцюгах в траві на полі зрошується небесною росою, і нехай буде з животинами пай його на землі, доки не мине над ним сїм часів, — 24 То от проти чого се, царю, й от присуд Всешишнього, який прийде на мого добродія, царя: 25 Тебе вилучать ізміж людей, і ти жити меш на полі з звірями; годувати мешся травою, неначе віл, падати ме роса з неба на тебе, і сїм часів промине над тобою, доки спізнаєш, що Найвисший царює над людським царством і дає його, кому хоче. 26 А що приказано було полищити головний корінь дерева, то се значить, що твоє царство зістанеться при тобі, коли ти спізнаєш власть небесну. 27 Тим же то, царю, нехай буде до вподоби тобі моя порада: спокутуй твої гріхи справедливостю і проступки твої милосердем до бідних; от чим може продовжитись спокій твій! 28 Усе се сталося з царем Навуходонозором. 29 Через дванайцять місяців, походжаючи по царських горницях в Вавилоні, 30 Промовив царь: Чи ж не великий сей Вавилон, що я встроїв його на дім царства силою моєї потуги й на славу величності моєї? 31 Та ще слова не вийшли з уст царських, як надійшов із неба голос: До тебе, царю Навуходонозоре, мовиться: царство відійшло від тебе! 32 І відлучать тебе від людей, і ти жити меш на полі з звірями; годувати мешся травою, як віл, і сїм часів промине над тобою, доки спізнаєш, що Найвисший царює над людським царством і дає його, кому хоче! 33 Зараз і справдилось се слово над Навуходонозором, і відлучено його від людей, він ів траву, неначе віл, і спадала роса з неба на його тіло, так що волоссе на ньому поросло, ніби на левові; а нігті в його — наче в птиці. 34 Як же минули ті часи, я, Навуходонозор, підвів очі мої до неба, й мій розум вернувся до мене; й благословив я Всешишнього, хвалив і прославляв Всесущого, котрого власть — власть вічна і котрого царство — від родів до родів. 35 Проти него всі, що живуть на землі, не значать нічого; по своїй волі робить він як з небесним воїнством, так і з тими, що живуть на землі, й ніхто не може стати проти руки його й сказати йому: Що ти зробив? 36 В той час вернувся мені розум мій, а на славу

мого царства вернулись постава й переднійший вид мій; тоді шукали мене мої радники й мої дуки, й привернено мене на мое царство, й величність моя ще більше підвищилась. 37 А тепер я, Навуходонозор, славлю, й вивищую й величаю Царя небесного, котрого всі діла праведні, стежки правдиві, й котрій має силу присмирити тих, що ведуться гордовито.

5 Царь Валтасар справляв раз великий бенкет задля тисячі вельмож своїх і перед очима тисячі пив вино. 2 Напившись вина, Валтасар звелів принести золотий та срібний посуд, що Навуходонозор, його батько, виніс був з Ерусалимського храму, щоб пили з нього самий царь, його вельможі, його жінки й його наложниці. 3 І поприношено золотий посуд, що був забраний з съвятинї, з дому Божого в Ерусалимі; і пили з них царь, його вельможі, його жінки й його наложниці, — 4 Пили вино й славили богів золотих і срібних, мідяних, залізних, деревяних і камяних. 5 Саме в ту годину показались палці наче людської руки й писали навпроти съвічника на вапні стіни царської палати, й бачив царь частину руки, що писала. 6 Тоді змінився царь на виду своїму; його думки затрівожили його, його крижі ослабли, а коліна його почали вдаряти одно об друге. 7 І кликнув царь голосно, щоб привели мудреців, Халдеїв та віщунів, і став царь говорити й сказав мудрецям Вавилонським: Хто прочитає се написане й виложить мені, що воно значить, того вберуть в пурпур, і золотий ланцюг буде на шїї в нього, і буде третім князем у царстві. 8 І ввійшли всі цареві мудреці, але не могли прочитати написаного та й виложити цареві значіннє того. 9 Царь Валтасар злякався ще гірше, й вигляд лиця його змінився в нього, та й вельможі його потрівожились. 10 Цариця ж (мати) з причини того, що лучилось цареві й вельможам його, ввійшла в горницю бенкету; й почала говорити цариця та й сказала: Царю! жий по вікі! нехай не лякають тебе твої думки, й нехай не зміняється вигляд лиця твого. 11 Є в твоїму царстві муж, що в ньому дух съвятого Бога; за часів панотця твого знайдено в ньому съвітло, розум і мудрість, схожу на мудрість богів, і царь Навуходонозор, твій панотець, поставив його

головою над віщунами, чарівниками, Халдеями та ворожбитами — сам панотець твій, царь, 12 Бо в ньому, в Даниїлі, котрому царь змінив імя на Валтасара, знайдено високий дух, знаннє й розум, спосібний викладати сни, відгадувати загадкове й розвязувати помотане. Так нехай покличуть Даниїла, він скаже, що се значить. 13 Тоді введено Даниїла перед царем, і царь почав говорити й сказав до Даниїла: Чи ти Даниїл, один із полонених синів Юдейських, що їх панотець мій-царь привів із Юдеї? 14 Я чув про тебе, що дух Божий в тобі й съвітло, й розум і велику мудрість знайдено в тобі. 15 От приведено до мене мудреців і чарівників, щоб прочитати оце написане й сказати, що воно значить; але вони не вміли витулкувати мені цього. 16 А про тебе я чув, що ти можеш сказати значінне й розвязати замотане; то ж коли можеш прочитати оце написане й сказати мені значінне того, то будеш убраний в пурпур, і золотий ланцюг буде на твоїй шиї, і станеш третім князем у царстві. 17 Тоді відповів Даниїл і сказав до царя: Подарунки твої нехай зістануться в тебе й почесті віддай кому іншому; а написане я цареві прочитаю та й, що воно значить, я йому витулкую. 18 Царю! Всевишній Бог дав твоїму панотецеві Навуходонозорові царство, величність, честь і славу. 19 Перед величністю, яку він дав йому, всі народи, племена й язики дрожали й боялись його: кого хотів, він убивав, а кого хотів, зоставляв живим; кого хотів, підвісував, а кого хотів, понижував. 20 Але як його серце згорділо, і дух його скаменів у бутії своїй, став він струченій з свого царського престолу і втратив свою славу, 21 І вилучено його зміж синів людських, серце його стало схоже на звіряче, і він жив з дикими ослами; він годувався травою, ніби віл, і на його тілі спадала роса з неба, аж доки він спізнав, що над людським царством царює найвисший Бог, і настановляє над ним, кого хоче. 22 І ти, сину його, Валтасаре, не смирив твого серця, хоч знов про се все, 23 Але підняв себе проти Господа небес, і се принесено посуд дому його перед тебе, а ти й дуки твої, жінки твої й наложниці твої пили з них вино, та й хвалив еси богів срібних і золотих, мідяних, залізних, деревяних і камяних, що ні бачать, ні чують, ні розуміють, а Бога, що в його руці твоє диханнє і в його всі стежки твої, ти не пошанував.

24 За се й послана ним ся частина руки, що оце й написала. 25 I от що написано: Мене, мене, текел, упарсин (перес). 26 А ось і значінне слів: Мене — облічив Бог царство твоє і постановив йому кінець; 27 Текел — тебе зважено на вазі й знайдено дуже легким; 28 Перес — розділено царство твоє й віддано Мидіям та Персам. 29 Тоді звелів Валтасар, щоб убрали Даниїла в пурпур і вложили золотий ланцюг на його шию, й оповістили його третім князем в царстві. 30 Тієї ж таки ночі Валтасар, царя Халдейського, вбито, 31 А Дарій Мидій обняв царство, коли йому було шістьдесят два роки.

6 Дарій задумав настановити над царством сто двадцять сатрапів, щоб були по всьому царстві, 2 А над ними трьох князів, між котрими був і Даниїл, — щоб сатрапи здавали їм обліч, та й щоб царь не був надто обтяженій. 3 Даниїл перевисував всіх других князів і сатрапів, бо в ньому був високий дух, і царь мав уже на думці настановити його над усім царством. 4 Тоді князі й сатрапи почали шукати приключки, щоб Даниїла в управі царством обвинуватити, але не могли знайти ніякої причини ані промаху, бо він був вірний, і не знаходилося на ньому ніякої провини або промаху, 5 I сказали сї люде: Не знайти нам приключки на Даниїла, коли не знайдемо її проти нього в законі Бога його. 6 Тоді прийшли сї князі та сатрапи перед царем і сказали так до нього: Царю Дарію, жий нам на віки! 7 Усі князі з царства, намісники, сатрапи, радники й отамани врадили між собою, щоб вийшла така царська постанова й оповіщено приказ, щоб того, хто в трийціох днях засилати ме будь-яку просьбу до котрого бога або до чоловіка, окрім тебе, царю, вкинути в яму поміж левів. 8 Так стверди ж, царю, сю постанову й підпиши приказ, щоб він був незмінний, як закон у Мидії та в Персії, та й щоб ніхто його не нарушував. 9 Царь Дарій підписав ту постанову й той приказ. 10 Даниїл же, — хоч довідався, що підписаний такий приказ, пішов до свого дому. А тут він, відчинивши в горниці вікна навпроти Ерусалиму, припадав тричі на день навколошки й молився своїму Богові й славив його, як се він робив і навперед сього. 11 Тоді сї люди підгляділи й знайшли Даниїла, що молився й просив милості в свого Бога. 12 I

прийшли вони до царя та й почали говорити про царський приказ: Чи ж ти не підписав приказ, щоб кожну людину, котра в трийцятьох днях просити ме будь-якого бога або чоловіка, окрім тебе, царю, вкинути в яму між леві? Царь відповів і сказав: Се слово незмінне, як закон у Мидії Персії, його не можна нарушувати. 13 Тоді відповіли й сказали вони цареві: Даниїл, що з полонених синів Юдейських, не вважає ні на тебе, царю, ні на приказ, тобою підписаний, але тричі на день молиться своїми молитвами. 14 Царь, почувши се, засмутився дуже й задумав в серці своїму спасти Даниїла, й аж до заходу сонця намагався його визволити. 15 Але ті люди прийшли до царя й сказали йому: Знай, царю, що по закону мидийському та перському ніякий закон і приказ, стверджений царем, не може бути змінений. 16 Тоді звелів царь привести Даниїла та й вкинути в яму між левів, та при тім сказав царь Даниїлові: Бог твій, що ти йому вірно служиш, він тебе вибавить. 17 І принесено плиту та й покладено на отвір ями, й запечатав її царь своїм перстнем та перстнями своїх дуків, щоб нічого не змінено в приказі про Даниїла. 18 Потім пішов царь у свій двір, ліг спати, не вечерявши, ба й не велів приносити собі страви, та й сон не брався його. 19 А вранці встав царь, як розвиднювалось, і пішов сквапно до левиної ями, 20 І, як лиши наблизився 'д ями, кликнув жалісним голосом до Даниїла, й промовив царь до Даниїла: Даниїле, слуго Бога живого! чи зміг Бог твій, що ти йому так вірно служиш, спасти тебе від левів? 21 Тоді відказав Даниїл цареві: Царю, жий на віki! 22 Бог мій послав ангела свого й затулив він пащеки левам, і вони не пошкодили мені, бо він знайшов мене безвинним перед собою, та й перед тобою, царю, я ні в чому не проступився. 23 Тоді зрадів царь тим незвичайно і приказав витягти Даниїла з ями; і витягли Даниїла з ями й не знайшли жадньої ушкоди на ньому, він бо вірував в Бога свого. 24 І приведено на приказ царя тих людей, що обвинуватили Даниїла, й вкинено іх в левину яму, — так їх самих, як і дітей їх і жінок їх; та ледви вони долетіли до dna ями, а вже леви похапали їх і поторощили їм усі кості. 25 Після того написав царь Дарій до всіх народів, племен та язиків, що жили по всій землі його: Мир вам нехай

множиться! 26 Оце дається від мене наказ, щоб в кожній області моого царства боялись і шанували Бога Даниїлового, він бо — Бог живий і вічний, і царство його неминаюче, а власті його нема границь. 27 Він визволяє й спасає, і творить чуда та знамена на небі й на землі; він спас Даниїла від сили левів. 28 І добре діялось Даниїлові так за царювання Дарія як і за царя Кира Перського.

7 І ще первого року Валтасарового, царя

Вавилонського, мав Даниїл сон і пророчі видива голови своєї на ліжку своїму. Тоді він записав той сон і виложив суть речі. 2 Почавши річ, сказав Даниїл: Бачив я в нічному видиві мойму, аж ось, чотирі вітри під небом змагались один проти одного на великому морі, 3 І чотирі здорові звірі вийшли з моря, несхожі один на одного. 4 Перший — ніби лев, але в нього крила орлячі; я дивився, доки в нього не вирвано крила, й підведені його з землі і став він на ноги, як людина, й дано йому людське серце. 5 А ось, ще звір, другий, схожий на ведмедя, стояв по один бік, а три кусні в роті в нього, між його зубами; йому так сказано: Встань, їж мяса багато! 6 Потім бачив я: от-іще звір, ніби пард; на плечах у нього четверо птичих крил, і чотирі голови було в сього звіря, й дана йому власть. 7 Після сього бачив я в тих нічних видивах, аж ось — звір четвертий, препоганий і страшний, а велими дужий; в нього — здорові залізні зуби; він пожерає й торощить, а останки топче ногами; він не був похожий на всі переднійші звірі й мав десять рогів. 8 Я дивився на сі роги, аж ось — виступив між ними ще невеликий ріг, і три переднійші роги були з коренем вирвані перед ним, та й ось, у сього рога були очі, ніби людські очі, й уста, що говорили згорда. 9 А після всього бачив я, що поставлено престоли, і засів Стародавній; убраннє на ньому було біле, неначе сніг, а волоссе на голові в нього — як чиста вовна; престол його — як полум'є огняне, колеса ж престолу, як палаючий огонь. 10 Огняна ріка виходила й проходила попри нього; тисячі тисяч служили йому й силенна безліч стояла перед ним; судді засіли, й розгорнулись книги. 11 І бачив я, що за висказані гордовиті слова, які говорив ріг, звір був убитий перед моїми очима, а тіло його посічено і вкинено на спаленне ув огонь. 12 Та й в

других зъвірів віднято їх власті, і призначено час і реченець, доки мав тревати їх вік. **13** І бачив я в ночных видивах, аж се з небесними хмарами йшов нїби Син чоловічий, дійшов до Стародавного й приведено його до нього. **14** І дано йому власті, славу й царство, щоб усі народи, племена й язики йому служили; власті його — власті віковічна, що ніколи не минеться, і царство його не повалиться. **15** Задрожав дух мій в мені, Даниїлові, в моїму тілі, й видива голови моєї перелякали мене. **16** Я приступив до одного зпоміж тих, що стояли, й спитав його про справдішне значіння того всього, а він почав говорити зо мною і сказав мені, що воно значиться: **17** Сі здорові зъвірі, що їх чотирі, — се чотирі царі, що настануть на землі. **18** Потім обіймуть царство съяті Всевишнього й володіти муть царством по вік і по віki вічні. **19** Тоді забажав я докладної відомості про четвертого зъвіря, що був інакший, нїж усі другі, та дуже страшний, з залізними зубами й мідяними пазурями, що пожерав і торощив, а останки топтав ногами, **20** Та про десять рогів, що були в нього на голові, й про другого, що був виріс, а перед котрим випали toti три, — про той самий rіg, що в нього були очі й уста, говоривши гордовито, й що видавався більшим від інших. **21** Я бачив, як той rіg змагався з съятими й подужував їх, **22** Доки не прийшов був Стародавний, та не передано суду съятим Всевишнього й не настав час, щоб царство переняли съяті. **23** Про се сказав він: Зъвір четвертий — се настане четверте царство на землі, відмінне від усіх царств; воно буде пожерати всю землю й торощити її та топтати. **24** А десять рогів значать, що з цього царства повстане десять царів, а після них повстане інчий, дужий за передніших, і понизить трьох царів, **25** І буде дорікати Всевишньому й гнобити съятих Всевишнього; йому буде навіть видітись, що зможе знести в них час і закон, і будуть віддані вони в його руки до часу, до часів і половини часу. **26** Потім засядуть судді і віднімуть у нього власті занапащувати та вигублювати до нашаду, **27** А царство й власті і величність царська по всьому піднебесі дана буде народові съятих Всевишнього, що його царство — царство вічне, й усі володарі будуть служити й коритись йому. **28** Тут кінець словам. Мене, Даниїла, дуже порушили отті гадки

мої, й змінилось на мені лице мое, та слово й усе склонив я в серці моїму.

8 На третьому року царювання Валтасара царя показалось мені, Даниїлові, видиво після того, що показалось було мені передніше. **2** І виділось, мені, — як я се бачив, був я в Сузах, престольному місті в краю Еlamськім, — і виділось мені, нїби то я коло ріки Улай. **3** Я підвів мої очі і побачив: от стоять один баран над рікою; в нього два роги, роги високі, але один висший від другого, й висший виріс навпісля. **4** І бачив я, як сей баран ударяв рогами на захід і на північ і на південь, і ніякий зъвір не міг устояти супроти нього, та й ніхто не міг оборонити від нього; він робив, що хотів, і величався. **5** Як я так уважно съому придивлявся, аж се — від заходу несеться по всій землі молодий козел, не доторкуючись до землі, та й видко було в цього козла rіg між його очима. **6** Він справився на того барана, що мав роги, а котрого я бачив стоячого над рікою, і кинувся на нього в великій лютості своїй. **7** І я бачив, як він, наблизившись до барана, розлютився на нього й ударив барана та й зломив у нього обидва роги; й не мав баран сили встояти проти нього; він повалив його додолу та й розтоптав його, а не було нікого, хто б міг оборонити барана від нього. **8** Тоді став козел дуже великим; як він пішов угому, то й зломився здоровий rіg, і замість нього виросли чотирі, обернені на чотирі вітри небесні. **9** Від одного з них виріс невеликий rіg, але він розрісся вельми 'к півдню і 'к сходу й до прегарного краю; **10** І підвішився до небесного воїнства й зірок, і розтоптав їх, **11** Ба він піднявся й на проводиря съого воїнства, й зніс у нього щоденну жертву, та й спустрошив місце съятині його, **12** І віддано йому задля гріхів і воїнство й щоденну жертву, й кинув він правдою об землю, й що тілько чинив він, все йому щастило. **13** І почув я, як один съятий говорив і як відказував сей съятий котромусь другому, що допитувався: Аж по який час сягає се видиво про щоденну жертву й про гріхи, що навели опустошені, та доки съятиня й воїнство будуть пригноблювані? **14** І відказав той йому: На дві тисячі триста вечорів та ранків; аж тоді буде съятиня знов очищена. **15** І було: як я, Даниїл, бачив се видиво та бажав дійти його значіння, аж

се вказалось передо мною ніби обличче мужа. 16 І почув я від середини Улай людський голос, що покликав і промовив: Гавриїле! витолкуй йому се видиво! 17 І приступив він до того місця, де я стояв, та як він прийшов, я злякався і впав на лице мое, а він промовив до мене: Знай, сину людський, що видиво вказує на конець часу (призначеного). 18 Як же він говорив до мене, я лежав безсилий моїм лицем на землі; але він доторкнувся до мене й поставив мене на мое місце 19 І сказав: От я показую тобі, що буде в останній дні, як гнів розгориться; бо се вказує на кінець призначеного часу. 20 Баран, що його бачив із двома рогами, — се царі Мидийський та Перський. 21 А цап кудлатий — царь Греції, а здоровенний ріг, що між очима в нього, се перший потугою царь її; 22 Він зломився, а замість нього вирости чотири інші: се значить, що четверо царств повстане з цього народу, але не такі дужі, як був він. 23 На кінці ж їх царства, як відступники сповнять міру свого беззаконня, настане царь бутний та проворний на хитрощі; 24 І зросте сила його, хоч і не його силою, і буде він ширити опустошення навдиновижу, й буде йому щастити, й буде діяльний і вигублювати ме дужих і народ съвтих, 25 І при його розумі буде й підступ удаватись у його руці, й буде в серці своїм нести себе високо, ба й часу спокою вигубить він многих і встане навіть на Володаря над володарями, але він погибне — не від руки (людської). 26 А видиво про вечір та ранок, що про нього я сказав, — воно правдиве, й ти заховай його в тямці собі, хоч воно належить до далеких часів. 27 І я, Даниїл, занедужав і лежав слабий кілька день; потім я встав і занимався справами царства; та я все був здивований сим видивом і не міг розібрати його.

9 На першому року Дарія, сина Ассвирового, з роду Мидийського, що поставлений був царем над царством Халдейським, — 2 Першого року царювання його я, Даниїл, дослідив із книг число років, яке було назначене словом Господнім до пророка Еремії, що сімдесят років перейде по опустошенню Ерусалиму. 3 І обернув я лице мое до Господа Бога в молитві й благанні, в пості, в веретищі й попелі, 4 І молився я Господеві Богові моїму, й сповідався, й говорив:

Благаю тебе, Господи, Боже великий і дивний, додержуючий завіт і ласку до тих, що тебе люблять і певнять прикази твої! 5 Ми согрішили, творили неправедність, поводились упрямо й відступали від заповідей твоїх і від постанов твоїх, 6 І не слухали слуг твоїх, пророків, що від твого імені вговорювали царів наших і князів наших, і батьків наших, і весь народ у країні. 7 В тебе, Господи, справедливість, а в нас на лицах сором аж по сей день, у кожного Юдея, ув осадників Ерусалимських і в усього Ізраїля, в близьких і далеких по всіх краях, куди ти вигнав їх за відступництво їх, із яким вони відступили від тебе. 8 Господи! в нас на лицах сором, у царів наших, у князів наших і в батьків наших, ми бо согрішили перед тобою, 9 А в Господа, Бога нашого, милосердє і прощенне. Ми бо ворохобились проти нього. 10 І не слухали голосу Господа, Бога нашого, щоб жити по його закону, який дав нам через слуг своїх, пророків. 11 І весь Ізраїль переступив закон твій і відвернувся, щоб не слухати голосу твого; за те ж і спав на нас проклін та клятьба, що написані в законі слуги Божого, Мойсея, бо ми согрішили перед ним. 12 І він здійснив слова свої, що вирік на нас та на суддів наших, що нас судили, допустивши на нас велике лихо, якого не бувало під небесами, а яке довершилось над Ерусалимом. 13 Як написано в законі Мойсейовім, так усе се лихо спало на нас; але ми не благали Господа, Бога нашого, щоб (допоміг) нам відвернутись від гріхів наших і зрозуміти правду твою. 14 Виглядів Господь се нещасте й наслав його на нас, бо Господь, Бог наш, справедливий у всіх ділах своїх, які чинить, але ми не слухали його голосу. 15 А тепер Господи, Боже наш, вивівши народ твій з землі Египецької рукою сильною й являючий славу твою по сей день, (ми признаємо, що) ми прогрішились і коїли безбожність. 16 Та Господи! при всій справедливості твоїй нехай відвернеться гнів твій і досада твоя від міста твого Ерусалиму, й від съвтої гори твоїї; се бо за гріхи наші й злочини батьків наших Ерусалим і народ твій терпить наругу від усіх, що навкруги нас. 17 Тепер же почуй, Боже наш, молитву слуги твого й благаннє його і глянь ласкавим лицем твоїм на спустошенну съвтину твою, задля тебе самого, Господи. 18 Прихили, Боже мій, ухо твоє й вислухай, відтули

очі твої зглянися на спустошенне наше й на місто, що на ньому назване ім'я твое; ми бо складаємо перед тебе благання наші, покладаючи надію не на праведність нашу, а на твоє велике милосердє.

19 Господи, вислухай! Господи, прости! Господи, вваж і вчини; не зволікай задля тебе самого, Боже мій, бо твоє імення назване на місті твому й на народі твому!

20 І як я ще говорив і моливсь, та сповідався в моїх гріях і в гріях моого народу, Ізраїля, і складав молитву мою перед Господом, Богом моїм, за съяту гору Бога мого, —

21 Як я моливсь ще далі, муж Гавріїл, що я бачив його передніше в видиві, летючи швидко, доторкнувшись до мене — того часу, як приносять вечірню жертву.

22 І, навчаючи мене, говорив зо мною й сказав: Даниїле! тепер я зйшов, щоб навчити тебе розуміння.

23 Як ти почав молитись, вийшло (од Бога) слово, ѹ я прийшов оце сповістити тобі його, бо ти — людина бажання; так вважай на слово й зрозумій видиво:

24 Сімдесят сїмок призначено для твого народу й съяного міста твого, щоб були спокутовані проступки, запечатані гріхи й беззаконня прощені, та доки приведена буде вічна справедливість і затверджені будуть видива й пророцтва й помазаний буде Съяний над съяними.

25 Так дізнайсь і розумій: від того часу, як вийде приказ, щоб одбудувати Ерусалим, до Христа Владики — сїм сїмок і шістдесят дві сїмки; й вернеться нарід і збудовані будуть улиці та мури, але в тісних часах.

26 А як міне сїм і шістдесят дві сїмки, відданий буде на смерть Христос, і не буде народом його той, що його одцурався. А місто й съянино розбурить народ воєводи, котрий прийде, й буде кінець його наче від повені; аж до кінця войны буде пустошенне.

27 І утвердить завіт із многими одна (послідна) сїмка, а в половині сїмки перестане жертва й приносини, а съянина стане гидкою пусткою; на кінці же постигне давно призначена погибель й самого пустошника.

10 На третьому року Кира, царя Перського, мав Даниїл, що звався Й Валтасаром, обяву; та й правдива була та обява й велика річ. Він вирозумів сю обяву зрозумів се видиво:

2 А був я, Даниїл, під той час у смутку три тижні. **3** Смачної страви я не їв; мяса й вина не брав і в уста мої, та й не

намашувався мастями до кінця трьох тижнів.

4 А двайцять четвертого дня першого місяця був я на березі великої ріки Тигра.

5 І підвів мої очі й побачив: от один муж, одягнутий в лняну одежду, а стан його підперезаний золотом із Уфазу.

6 Тіло в нього, неначе топаз, а вид у нього, неначе блискавка; очі в нього, неначе горіючі съвчики, руки ж у нього й ноги його на вид неначе лискуча мідь, а голос мови його, ніби голос багатьох людей.

7 І тільки один, я Даниїл, бачив се видиво, а люди, що були зо мною, не бачили съяого видива; але великий страх найшов на них, і вони повтікали, щоб сковатьсь.

8 І я зостався сам та дививсь на се велике видиво; але в мене не було сили й лице мое змінилось дуже, — вся відвага мене опустила.

9 І почув я голос його мови; та як тільки почув голос його мови, я нестямивсь, впав на мое лице й лежав лицем до землі.

10 Та ось, до мене доторкнулась рука й поставила мене на коліна мої й на долоні рук моїх.

11 І промовив він до мене: Даниїле, людино бажання! вважай на мої слова, що тобі скажу, й стань просто на ноги твої, я бо посланий тепер до тебе. Як він проговорив до мене сї слова, встав я, дрожучи.

12 Але він сказав мені: Не бійся, Даниїле! від першого дня, як ти приспособив твое серце, щоб розуміти, та й смирив себе перед Богом твоїм, слова твої почуто, й я б прийшов був задля просьб твоїх;

13 Та князь (ангел) царства Перського стояв проти мене двайцять один день, аж ось Михаїл, найвизначніший князь, прийшов мені до помочі, й я зістався там при цареві Перському.

14 Тепер же прийшов я сповістити тобі, що станеться з твоїм народом в останні часи, бо видива належать до далеких днів.

15 Як він говорив мені такі слова, припав я лицем моїм до землі й став ніби німий.

16 Але от хтось, на вид схожий на синів людських, доторкнувшись до моїх уст, і я розтулив уста мої, почав говорити й промовив до того, що стояв коло мене: Мій добродію! від съяого видива затрусилось в мені нутро мое, й не стало в мене сили.

17 І як може говорити слуга такого мого добродія з таким добродієм моїм? бо в мене нема сили, та й дух завмер у мені.

18 Тоді знов доторкнулась до мене та людська постать і підкріпила мене,

19 І промовила: Не бійся, мужу бажання! мир із тобою; кріпіся, будь мужній! І як він говорив зо мною,

я набрався сили й сказав: Говори, мій добродію, бо ти підкріпив мене. **20** І сказав він: Чи ти пак знаєш, задля чого я прийшов до тебе? Тепер же я вернусь, щоб змагатись з князем Перським; та й як я відходив, показався був князь Греції, що приходив. **21** Однаке я сповіщу тобі, що написано в книзі правди; та нема нікого, хто б мені допомагав у сьому, окрім Михаїла, князя вашого.

11 І ось, я від першого року Дарія Мидия став йому допомагати й його піддержувати. **2** А тепер сповіщу тобі правду: от іще три царі настануть в Персії; потім четвертий перевисить усіх великою заможністю, і як стане могутній через своє багацтво, то підбурить усіх проти царства Грецького. **3** І настане царь могутній, що володіти ме з великою властю і що схоче, те вчинить. **4** Але як він підніметься найвисше, тоді його царство повалиться й розділиться по чотирьох вітрах небесних, та й перейде не до його нащадків і не в такій силі, з якою він володів, бо його царство буде пошматоване й дістанеться іншим, а не сим. **5** І вбеться в силу царь із півдня, та один із князів того першого переможе його й заволодіє, і широко буде володіти. **6** Але через якийсь час вони здружаться, і дочка південного царя прийде до царя північного, щоб їх поєднати; та вона не спроможеться на силу в руках своїх, не встöйт i її rіd, i будуть виданi (на смерть), — як вона, так i тi, що її супроводили, та й i той, що народиться від неї, i тi, що були її в tі часi підмогою. **7** Та виступить паросток від її кореня, прийде з військом i вступить в твердинi північного царя i орудувати ме в них по своїй волi й стане потужним; **8** Навіть богів їх, ідолів їх iз великоїнним посудом їх, сріблним та золотим, відвезе з собою в Египет i кілька років стояти me висше за царя північного. **9** Хоч сей i нападе на царство південного царя, але він вернеться в свiй край. **10** Потім збояться сини його i зберуть велике військо, а один з них пiйде швидко, i перейде неначе рiка, а потiм, вертаючись, буде битись iз ним до його твердинi. **11** І розлютиться південний царь i виступить, стане до битви з ним, iз царем північним, i вистачить велике військо, i вiдданe буде вiйсьko в його руки. **12** І набере духа вiйсьko, i серце його згордiє; вiн повалить багато

тисяч, але вiд того не буде дужчий, **13** Бо царь пiвнічний вернеться i виставить бiльше вiйсьko, nїж передше, а через кiлька рокiв прийde швидко з дуже великим вiйськом i великим багацтвом. **14** В той час встануть многi на пiвденного царя, та й переступники зпомiж синiв твого народа пiдiймуться, щоб здiйснилось видивo, i погибнуть. **15** І прийde царь пiвнічний, насипле вал i захопить утверджene мiсто, i не вдерjать рамена пiвдня, nї добiрне вiйсьko його; не буде спроможностi супротистати. **16** І хто вийде до нього, робити me по його волi, i нiхто не зможe встояти противнього; та й в славнiй землi вiн roztaborit'sya i потерпить вона вiд руки його. **17** І задумає ввiйти з усiєю силою царства свого (в його землю), та й справедливi (зложити уклади) з ним i довершить сiю; та й (найкрасшу) дочку вiд жiнок вiддасть йому, на згубу, та сей намiр не вдастся, i йому не буде користi з того. **18** Потiм оберне свое лице до островiв i забere багато iх; але один гетьман перерве нанесену зневагу, ба й свою наругу оберне на нього. **19** Пiслia того оберне вiн свое лице до твердинi свого краю; але спотикнеться, впаде — i не стане його. **20** Замiст нього встане хтось, що пошле побiрника подatkiv пройти по царствi славi; але й вiн за короткий час загине, та не ворохобnї i не в битвi, **21** І стане замiст нього згiрдний, i не пошанують його царськими почestями; та вiн прийде тихцем i зрадою захопить царство, **22** І вiйсьka, що затоплювали все, неначе фiля, вiн затопить i зiтрe, ба й самого гетьмана, що був з ним з'ednався. **23** Бо пiслia того, як iз ним з'edнається, буде вiн хитро з ним поступати, наступить, i вiзье верх iз малим народом. **24** Вiн uвiйде в спокiйni й родючi краї, i вчинить te, чого не вчинили його батьки nї батьки батькiв його; здобутки, награбоване добро та багацтво буде розкидати промiж своїх i забагne захопити i твердинi часу додiнього. **25** Потiм розбудиться в ньому дух i сила, рушити з незлiченним вiйськом против царя пiвденного, а пiвденний царь виступить на вiйну з великим та ще дужшим вiйськом, але не встöйт, бо буде против нього зрада. **26** Навiть спiльники стола його занапастять його, i вiйсьko його rozspileться, та й поляже багато вбитих. **27** I в обох царiв буде пiдступ на серцi, i за одним столом говорити муть неправду, але nї одному не

поведеться, бо кінець відложено ще до якогось часу. **28** І вернеться він у свій край з великом багацтвом і ворожими думками проти завіту святого, та й здійснить їх і поверне в свій край **29** В призначений час піде він знов на південь; але останній похід не буде такий, як переднійший, **30** Бо одночасно з ним прийдуть кораблі Киттимські; і він утратить відвагу й вернеться; та розлютиться на святий завіт, і здійснить свій намір, і стане знов уговорюватись із тими, що одступили від святого завіту. **31** І поставить там залогою частину війська, що опоганить святыню могутності і спинить щоденну жертву, й поставить гидоту (ідола) в (тій) пустці. **32** Лестощами прихилить він до себе безбожних зрадників завіту; але люди, віддані щиро своїму Богу, з усіх сил стануть до діла. **33** І розумні споміж народу напутять багатьох, хоч і самі будуть якийсь час терпіти від меча та огню, від темниць та грабежі; **34** Та в часі свого страждання будуть мати деяку поміч, та й багато попристає до них, — але не щиро. **35** Багато з розумних пострадає на те, щоб їх вивірити, очистити й вбілити на час останній; бо ще є час до призначеного речення. **36** І буде царь той чинити, що тільки схоче, й нести меться високо, підніметься понад усякого бога, та й про Бога над богами говорити ме зневажливо й буде мати щастє, доки не довершиться гнів; бо що призначено, те здійсниться. **37** Та й про богів батьків своїх він і думки не буде мати, й не вважати ме ні на бажання жінок, ні на якого бога, бо нести меться висше за всіх. **38** Але богові Мозаїм (над твердинями) буде він на його місці віддавати честь, й сього бога, що його не знали батьки його, буде він обшановувати золотом та сріблом, діамантами й усякими дорогоцінностями; **39** І спорудить кріпку твердиню з чужим богом; хто буде призванистись до нього, тим збільшить він почесті, наділить владю над многими й землю роздасть у нагороду. **40** Та під кінець часу стане воювати з ним царь південний, та й царь північний кинеться на нього, неначе буря, з боєвими возами, кінним військом та безліччю кораблів, і нападе на країни, та, наче потоп, перейде через них. **41** І наступить він на красу між краями й багато міст упаде; спасуться від руки його тілько Едом, Моаб та більша частина синів Аммонових. **42** І

простягне він свою руку на всякі краї, не спасеться й край Египецький. **43** І загорне він скарби золота і срібла та всякі дорогі річі в Египті; Ливії і Етіопії пійдуть за ним. **44** Але чутка від сходу й півночі злякає його; він вийде в великій люстості, щоб занапащувати й вигублювати багатьох, **45** і понапинає він царські намети свої між морем та горою преславної святині; але дійде й він до свого кінця, і ніхто не допоможе йому.

12 І встане в той час Михаїл, князь великий, що встоює за синами народу твого; і настане час лютий, якого не бувало від того часу, як постали люди, до сього часу; але спасуться в сей час з поміж твого народу всі, що будуть знайдені записаними в книзі. **2** І багато з тих, що сплять в поросі земному, прокинеться, одні на вічне життя, другі на вічний сором і ганьбу. **3** І розумні сияти муть, неначе съвітила на небі, а навернувші багатьох до праведності — неначе зорі, повік, на завіси. **4** А ти, Даниїле, заховай сі слова й запечатай сю книгу на останній час; багато прочитає її, і побільшає знання. **5** Тоді я, Даниїл, подививсь, і от стоять двоє інчих, один на сьому березі ріки, другий на тому березі ріки. **6** І сказав я мужові в лняній одежі, що стояв над водами ріки: Коли буде кінець сих чудних подій? **7** І чув я, як муж в лняній одежі, що стояв над водами ріки, зняв праву й ліву руку до неба, заклявся Тим, що живе повік, що на кінці часу й часів і півчасу і коли зовсім впаде сила святого народу, все те станеться. **8** Я чув се, але не зрозумів і через те сказав: Мій добродію: що ж після цього буде? **9** І відповів він: Іди, Даниїле; бо втаєні й запечатані сі слова до часу останнього. **10** Многі обчистяться, вбіляться і будуть, наче в огні, перетоплені (в спокусі); а безбожні будуть безбожно поступати, й не зрозуміє сього ніхто з нечестивих, а мудрі зрозуміють. **11** Від часу перестання щоденної жертви й постановлення гидоти в пустці мине тисяча двісті дев'ятьдесят днів. **12** Щасливий той, хто ждати ме й діждє до тисячі трьохсот трийцяти й пяти день. **13** А ти йди до свого кінця, і спочнеш, і встанеш, щоб одержати твою частку на кінці днів.

Осія

1 Слово Господнє, що надійшло до Осії Беерієнка в часах Юдейських царів Озї, Йоатама, Ахаза й Езекії та за днів Ізраїльського царя Еробоама Йоасенка. **2** Початок слова Господнього до Осії. І сказав Господь Осії: Іди, возьми за себе жену-блудницю, та й мати меш діти блудні; бо вельми блудує ся земля, покинувши Господа. **3** І пішов він та й узяв Гомеру Діблаймівну; й завагоніла вона та й уродила йому сина. **4** І сказав йому Господь: Назви його Езреель (насіннє Боже); не задовгий бо час навідаю я карою за кров Езреелеву дом Егуй і зроблю кінець царюванню дому Ізрайлевого, **5** І станеться того дня, що поломлю лука Ізрайлевого на Езреель-долині. **6** І завагоніла вона вдруге, та й уродила дочку; й повелів йому: Назви її Лорухама (непомилувана); бо я вже не буду милуватись над домом Ізрайлевим, щоб прощати йому. **7** Дом же Юдин помилую й спасу їх у Господі Бозі їх, спасу їх не луком, ні мечем, ні боєм, ні кіньми й єздецями. **8** Як же вона одлучила Лорухаму, завагоніла й вродила сина. **9** І сказав (Господь): Назви його Лоаммій (не мій нарід); ви бо не мій люд, а я не ваш. **10** Та все ж таки буде синів Ізрайлевих стілько, як піску морського, що не мож його ні переміряти, ні перелічти, й там, де їм говорено: ви не мій люд, звати муть іх синами живого Бога. **11** І зійдуться сини Юдині й сини Ізрайлеві докупи й настановлять над собою одного головою та й вийдуть із землі неволі; день бо Езреелів великий.

2 Говоріть братам вашим: Мій народе, а сестрам вашим: Помилувана. **2** Позивайтесь із матіррю вашою, позивайтесь; бо вона не жена мені, я їй не муж; нехай вона віддалить блуд від лица свого, й перелюбство від грудей своїх, **3** Щоб її не роздяг я до нага, й не зробив такою, як була в день уродин своїх; щоб не вчинив її пустинею, не обернув у землю суху та не заморив спрагою. **4** І дітей її я не помилую, бо вони діти блудницькі. **5** Бо мати їх блудувала, соромом окривала себе та, що їх почала; бо казала: Пійду за полюбовниками моїми; вони ж дають мені хліб і воду й вовну й лен, оливу й напій. **6** Тим же то їй терниною стежку закидаю, — плотом загороджу, й не знайде вона стежок своїх. **7** Пожене слідом за полюбовниками

своїми, та їх не здогонить і буде їх шукати, але їх не знайде; а тоді скаже: Пійду, вернуся до моого першого мужа; тоді бо лучше було мені, ніж тепер. **8** Так, вона не знала, що се я, — я давав їй і хліб і вино й олію; що вистачав їй срібло й золото, з чого вони робили собі Баала. **9** За те ж я взьму назад хліб мій в його часі, і вино в його порі; відберу вовну й лен мій, чим вона свою наготу прикриває. **10** А так відкрию сором її перед очима полюбовників її, і ніхто не вирве її із руки в мене. **11** Її втіхам кінець положу, й съятам її й новим місяцям її й суботам її та й усім съяточним часам її. **12** І попустошу в неї сади виноградні й фіговину, що про них вона мовляла: се в мене подарунки, що полюбовники мої мені дарували; все те оберну я в ліс; польові зъвіри живитись муть ними. **13** Я скараю її за ввесь час, що вона Баалам служила, їм кадило палила, а нарядившись в намисти та ланцюжки, за полюбовниками своїми ходила, про мене ж забула, говорити Господь. **14** Та ось, і я заманю її в пустиню до себе, й буду їй до серця промовляти. **15** І верну її звідти виноградники її, й долина Ахор (сумна) буде їй дверима до надії, і съпівати ме знов, як у своїх молодощах, як тоді, коли виходила з землі Египецької. **16** І буде так із того часу, говорити Господь, що мене ти звати меш „чоловіче мій, “ а не звати меш „Баалів“ (пане мій). **17** І викину з уст її імена Баалів, та й не буде вже більше згадувати назви їх. **18** І вчиню тоді вмову задля них із зъвірми польовими, з птаществом під небом і всім тим, що човгає по землі; й закину луки та мечі й війну з землі, й дам їм жити безпечно. **19** Я одружу тебе зо мною на віки, одружу тебе в справедливості й суді, в ласкавості й милосердю, **20** Одружу тебе зо мною в вірності, й спізнаєш, що я — Господь. **21** І буде того часу: я вислухаю, говорити Господь, вислухаю небо, а воно вислухає землю, **22** Земля ж вислухає збіже, вино й оливу; а сї вислухають Езрееля. **23** І я посію його на землі про себе, й помилую Непомилувану, я скажу Немій-людів: Ти — мій люд, а він скаже: Ти — мій Бог!

3 І сказав мені Господь: Іди ще, полюби таку, що її чоловік любить, а вона перелюбкує, так само, як се Господь любить синів Ізрайлевих, а вони до інших богів прихиляються й смакують виноградні скірочки (лупинки). **2** І купив я собі її

за пятнайцять срібних грошей та за один гомер і пів гомера ячменю. **3** І сказав їй: Довгий час сидіти й ждати меш мене, не блудуючи з другим; таким же й я буду до тебе. **4** Бо довгий час седіти муть і сини Ізрайлеві без царя й без старшини, без жертви й без жертовника й без ефоду й терафиму. **5** Аж потім обернуться сини Ізрайлеві, та шукати муть Господа, Бога свого, Й Давида, царя свого, й будуть у страху стояти перед Господом і ласкою його — в останній дні.

4 Слухайте слово Господне, Ізраїльські діти! бо (готовий) суд у Господа з осадниками сієї землі, нема бо ні правди, ні милосердя, ані знання Бога на землі. **2** Лихословство й лож, душогубство й крадежі та перелюбство розширилися вельми, а пролив крові йде за проливом крові. **3** Тим то заплаче ся земля, і вмлівати муть усі, що на ній живуть, разом із зъвірями в полі й пташтвом під небом, ба й риба у морі загине. **4** Та ще й не докоряй ніхто, не гудь ніхто другого! твій нарід (сподуфалий) — як той, що з съвященником до сварки стає. **5** Сам ти вдень упадеш, а вночі й пророк твій, та й матір твою погублю. **6** А вигублений буде нарід мій за незнанне (закону); та як ти відкинув знаннє, так і я відкину тебе од съвященничої служби передо мною; та як ти забув про закон Бога твого, так і я забуду про дітей твоїх. **7** Чим більше їх намножуєсь, тим більше й грішать вони проти мене; за те ж я честь їх оберну в безчесть. **8** Харч добувають вони з гріхів мого люду, й до беззаконності його змагає душа їх. **9** Тим же то — що буде з народом, те й з съвященником; скараю його після доріг його, й заплачу йому після вчинків його. **10** Будуть юсти, та й ситі не будуть, будуть блудувати, та й не намножаться, бо покинули службу Господеві. **11** Блуд і вино та напої відбирають у них розум. **12** Люд мій питается в дерево свого, й палиця його дає відповідь йому; дух бо блудництва завів їх на безпуття, й, блудуючи, одступили вони од Бога свого. **13** По верховинах приносять вони жертви, по узгіррях палять кадило під дубом, тополею й теребинтом, бо вони принадну тінь собою дають; тим то й розпустують дочки ваші й перелюбують молодиці ваші. **14** Та я й не гадаю карати дочок ваших, що вони розпустують, ані жінок ваших,

що вони блудують, ви ж бо самі побіч нетрібок та розпустників приносите жертви, а нетямущий народ погибає. **15** Коли вже ти, Ізраїлю, блудуєш, то нехай би хоч ти, Юдо, не грішив; ой не ходіте в Галгал, не йдіть у Бет-Авен, та й не кленітесь: Як жив Господь. **16** Бо Ізраїль — упиряка, як дурна корова; то ж чи може тепер Господь пасти їх, як овець, по лугах широких? **17** Застряв Ефраїм у віру ідолську; — понехай його! **18** Гіркі їх упої, блудництву вони зовсім oddались; та й князі їх любуються в мерзотах. **19** Вхопить їх буря на крила свої; за жертви їх стид їх окриє.

5 Слухайте се ви, съвященники, вважай, dome Ізраїлів, та й ти, dome царський, прихили ухо; на вас бо настане суд, за те, що ви були западнею (людovi) в Массифі, неначе сіттю, що на Таворі заставляють. **2** Глибоко загрязли ви в розпусті, та я провчу всіх їх. **3** Знаю я Ефраїма, та й Ізраїль не втаєний від мене; ти бо, Ефраїме, блудуєш, а Ізраїль опоганив себе. **4** Ледарство їх не дає їм до Бога вернутись, бо потяг до блудництва в серці в них, про Господа Бога, — не хотять знати. **5** Та гордinya Ізраїля буде в їх таки очах впокорена; і Ефраїм і Ізраїль упадуть задля безбожності своєї, а з ними впаде і Юда. **6** Прийдуть вони з вівцями своїми й назимками (жертвовними) шукати Господа, та його не знайдуть; він ухилився від них. **7** Господеві вони віру зломали, тим що чужих (йому) дітей наплодили; тепер же кожний новий місяць буде їх (карами) пожерати разом із їх майном. **8** Затрубіте рогом у Гиві, трубою у Рамі, дайте гасло в Бет-Авені: позад тебе (ворог), Бенямине! **9** Ефраїм стане пусткою в день кари; поколінням Ізрайлевим се — я сповістив! **10** Юдина старшина похожа на тих, що пересувають межі; вилию на них гнів мій, як воду. **11** Потопчутъ Ефраїма, побитого судом; він бо вподобав ходити за марнотами. **12** Як міль поточу Ефраїма, буду червом Юдиному дому. **13** І почує Ефраїм свою неміч, Юда — біль своєї рани, і пійде Ефраїм до Ассура, пошле до царя Ярева, та він не зможе вилічити вас, не загоїть рану. **14** Я бо, як лев, на Ефраїма, як левчук на дом Юдин; пірву, понесу й пійду, — ніхто не врятує. **15** Пійду, вернусь на моє місце, аж доки вони не признаються до своєї провини й не стануть лиця мого шукати.

6 В зліднях своїх будуть вони з досвітку шукати мене й говорити: Ой вернімось до Господа, він бо вдарив, та він і загоїть, він поранив, і сам рани перевяже. **2** У два дні нас оживить, третього дня — на ноги поставить, і жити будемо перед лицем у нього. **3** Ми спізнаємо його; будемо намагатись (що-раз лучше) пізнавати Господа; він же явиться ранньою зорею, і приайде до нас, мов той пізний дощ, що скроплює землю. **4** Та що ж я вчиню тобі, Ефраїме? що вчиню тобі, Юдо? Та ж чеснота ваша, мов та мрака порання, мов роса, що скоро зникає! **5** Тим то я побивав їх через пророків, картав їх словами з уст моїх, і мій суд виднів, наче съвітло. **6** Я бо милості хочу, не жертви, а знанне Бога любійше мені над всепалення. **7** А вони, так само, як Адам, поламали вмову зо мною і зрадили мене. **8** Галаад — стався містом безбожників, обризьканим кровю. **9** Як в степу розбишаки чигають на людей, так ватага съвященніків вбиває подорожних і творить гидоти. **10** Ув Ізраїля я виджу страшні речі, там блудництво в Ефраїма, тут опоганивсь Ізраїль. **11** І тобі, Юдо, назначене живо, як я одкличу полонь народу моого.

7 Коли я почав лічити-оздоровляти Ізраїля, виявилась неправедність Ефраїмова й лиходійство Самарії; і ось, влазить злодій, а розбишака рабує по улицях. **2** Вони й не здогадуються в серцях своїх, що я про їх ледарство знаю; і так тепер наможились і обгорнули їх ледарства їх, а всі вони перед лицем у мене. **3** Лиходійством своїм звеселяють вони царя, оманами своїми — князів. **4** Всі вони палають перелюбством, як піч, розпалена пекарем, що не підкладує дров, як замісить тісто й воно вкисне. **5** День царський у нас! князі розгорячились до впаду вином, а царь простягає руку свою до висьмівників. **6** Зрада запалює їх серце, як піч; пекар їх спить всю ніч, а вранці горить вона палаючим огнем. **7** Всі вони, мов ті розпалені печі, палають; та й своїх суддів глитають; падає царь за царем, не озвавшись до мене. **8** Ефраїм перемішався з народами чужими; Ефраїм, мов паляння, не обертана (на жару), спалився. **9** Поїдають його силу чужоземці, а йому про те й байдуже, вже посивіло й волоссе, він же й не бачить. **10** Гордоші Ізраїля понизені в їх таки очах, а таки вони не обернулись до Господа, Бога свого

й не шукали його. **11** Ефраїм — немов той голуб безглуздий; кличе Египтян, ійде в Ассирію. **12** Та коли вони туди пійдуть, закину я на них сੰть мою; мов те птаство піднебесне, я їх половлю-повалю, та й скараю, як се чула їх громада. **13** Горе їм, що вони відхилились зпід руки моєї; загибок їм, що так зрадливо відцурались від мене! Я рятував їх, вони ж неправду говорили проти мене. **14** Не обертались усім серцем своїм до мене, коли голосили на постелях своїх; горнуться до хліба й вина, а від мене далеко відходять. **15** Я навчав їх, скріпляв у них руки, а вони придумували ворохобню проти мене. **16** Вони обертались, та не до Всевишнього, поробились — як той лук несправний; поляжуть від меча князі їх за язик свій гордий; се буде насыміхом над ними в землі Египецькій.

8 Приложи трубу до уст твоїх! Як орел (налетять) на дом Господень за те, що вони поломали вмову зо мною, і переступили закон мій! **2** Покликати муть до мене: Боже мій! ми ж тебе знаємо, ми — Ізраїль! **3** Ні! відкинув Ізраїль добро, то ж ворог буде вганяти за ним. **4** Ви без мене поставляли царів над собою; обирали собі князів, мене не питавши; а з срібла свого та з золота свого собі боввані робили: ось, ізза чого погибель! **5** Покинув тебе, Самаріє, телець твій! запалав гнів мій на них; доки ж не зможуть вони очиститись? **6** Бо й той (ідол) — діло Ізраїля. Ремесник уробив його, як же йому бути Богом? в куски розпадеться бик Самарийський! **7** Сяли вони вітра, так жати муть бурю: колоса на стеблі в нього не буде, не дасть муки зерно, а хоч би й дало, то чужі з'їдять, **8** з'їдять і самого Ізраїля; і будуть вони у чужоземців за пусту посудину. **9** Вони пійшли до Ассура, мов той дикий осел, що пустопаш блукає: Ефраїм купував прихильність подарунками. **10** Та хоч вони й посилали чужинцям данини, то, наколи я зберу їх докупи, почнуть вони впадати під тягарем царя над князями. **11** Много жертвівників про гріх Ефраїм спорудив, та й на (кару за) гріх йому ті жертвівники вийшли. **12** Важні я йому написав закони, та вони, мов чужі, в нього поробились. **13** Вони приносять в жертву мені мясо, щоб самі його їли; Господеві вони невгодні; безбожність їх ніколи в нього з думки не сходить, і він буде їх однако за

гріхи карати: вернуться вони в Египет (у неволю). **14** Творця свого забув Ізраїль та построїв собі божницї, та й Юда побудував міста утверджені; та я пошлю огонь на міста його, — він пожере палати його.

9 Ой не радуйсь, Ізраїлю, ѿ не веселися, як інші народи, бо ти блудуєш, покинувши Бога твого: як блудниця, любиш гостинці з якого б то й не було току. **2** Гумно та тискарня не буде харчувати їх, і виногради обманятимуть їх. **3** Не будуть вони жити в землі Господній: Ефраїм вернеться в Египет, і в Ассириї їсти муть нечисте. **4** I не будуть додавати вина в жертву Господеві, не вподобні будуть йому жертви їх; будуть вони їм, мов хліб похоронний; всякий, хто буде його їсти, опоганиться, бо сей хліб їх буде хиба їм на пожиток, а в дом Господень він не ввійде. **5** Що ж будете чинити в день съяточний, або в день празнику Господнього? **6** Ось бо, вони через опустощенне повтікають; та Египет збере їх із съвіта, Мемфис поховає; дорогі будівлі їх забере під себе кропива, колюча тернина буде в шатрах їх. **7** Прийдуть дні навідання. Нехай же тоді дознається Ізраїль, що дурний був його віщун, безумний, що видавав себе за вдохновеного; бо безліч беззаконностей твоїх, і велика злоба (проти Бога). **8** Ефраїм — (се мала бути) сторожа при Бозі моїму, (а в нього кожний) пророк — се сілця птахолова на кожній стежці його; се западня в зборищі бога його. **9** Глибоко впали вони, розопсались, як за часів Гиви; ой він пригадає їм безбожність їх, скарає за гріхи їх! **10** Як винну грону, знайдену в пустині, підняв я Ізраїля; як перший ранній овощ на смоковниці вибрали я отців ваших, а вони обернулись до Вааль-Пеора й віддали себе гидоті, та стались і самі такими гидками, як ті, що їх полюбили. **11** У Ефраїмів улетить, мов птиця, їх слава; ні народин, ні вагітності, ні зачаття не буде. **12** Ба коли б і зrostили синів своїх, я їх одійму в них; горе бо їм, коли я їх опушу! **13** Ефраїм, як самий я бачив, до Тиру подібний, а насаджений на прегарному місці; але Ефраїм виводити ме синів своїх на побій. **14** Дай їм, Господи, — що ж ти даси їм? Дай утробу їм, що не роджає, ю соски сухі-немолочні. **15** Усе зло їх постало в Галгалі: Там почав я ненавидіти їх за їх беззаконства; прожену їх із землі моєї, не буду вже більше любити; вся старшина їх —

зрадники. **16** Ефраїм побитий; корінне в нього посохло; не буде у нього плоду, а коли б і родили синів, то я подам дорогий плід їх утроби смерті на поталу. **17** Відопхне їх від себе Бог мій, за те, що були їйому неслухняні, — блукати муть проміж народами.

10 Ізраїль — повнолозий виноград, багатий у плоди; та чим більш у нього плодів, тим і жертівників більше; чим лучша земля у нього, тим гарнійше прибирають бовванів своїх. **2** Розділилось у них серце, за те й жде їх кара; він повалить їх жертівники, потре їх божища. **3** Вони будуть тоді казати: Нема в нас царя, тим що ми Бога не боялис; та й царь — що він нам поміг би? **4** Говорять вони пусті бесіди, криво присягають і чинять умови; за те прийде суд на них, мов отруйне зілле на загонах в полі. **5** Задля телця Бет-Авена затремтять Самарийські осадники; заплаче по ньому народ його, та й съященники його, що ним так радили, заплачуть по славі його, бо вона відійде від його. **6** Ба й самого його віднесуть ув Ассирию — в гостинець цареві-захистникові; постидається Ефраїм і осоромиться Ізраїль надією своєю. **7** Зникне в Самарії царь, ніби та піна на воді. **8** I попустощені будуть, висоти Авена — той гріх Ізраїля; поростуть бодяки да тернина на їх жертівниках, і скажуть вони горам: Владіте на нас! а горbam: Покрайте нас! **9** Ще гірше, як у часах Гиви грішив ти, Ізраїлю; там вони держались, і війна в Габаоні проти безбожників не була така страшна. **10** Їх же скараю по бажанні гніву мого: зберуться на них народи, і впаде на них кара за двоїстий проступок їх. **11** Ефраїм стане, як та усвоєна ялівка, що привикла молотити; і самий я наложу ярмо йому на товсту шию; на Ефраїмі їздити муть верхом, Юда буде за плугом ходити, Яков — волочити. **12** Нехай би ж сяли праведність, щоб могли жати ласку; роз'орюйте в собі новину; бо вже час, шукати Господа, щоб, коли він навідається, полив вас справедливістю. **13** Досі ви порали безбожність, а жали беззаконство, љїстє хліб омані; ти бо надяявся на твою путь та на многоту війська. **14** Оце ж настане метушня в народі твому, і усі твердині твої порозпадаються, як Салман збурив був Бет-Арбель в день битви:

матір полягла з дітьми. 15 Ось, до чого довів вас Бетель — за безмірну безбожність вашу!

11 Мов досьвітня зоря, минеться царство Ізраїля!

— Коли ж Ізраїль був ще малолітком, я полюбив його, і з Египту покликав його — сина моого. 2 Та іх кликали, а вони одвертались від мене: приносили жертву Баалам і кадили перед ідолами. 3 Я самий вчив Ефраїма ходити, носив його на руках моїх, та вони на тім не розумілись, що я гоїв їх рани. 4 Поворозами людяними, поворозами любови, притягав я їх до себе; здоймив ярмо з ший в них, запопадливо піддавав їм поживу. 5 Тепер він не вернеться в Египет, але Ассур царем його буде, за те, що не хотіли навернутись. 6 І впаде меч на міста їх, потре засови їх і пожере їх за їх задуми. 7 Народ мій здеревів у відпаді од мене, й хоч йому про високе говорять, він не підносить у гору свого духа. 8 Що мені чинити з тобою, Ефраїме? Як мені віддавати тебе на поталу, Ізраїлю? Чи зроблю з тобою те, що з Адамою, чи вчиню тобі те саме, що Севоїмові? Обернулось бо в мені серце мое, зворушився жаль мій. 9 Не вчиню того, до чого палаючий гнів мене пориває, не викореню Ефраїма, бо я Бог, а не людина; я бо посеред тебе, я — съвятий; я не вломлюся ворогом у місто. 10 (колись) Пійдуть усі слідом за Господом. Як лев, видасть він із себе голос; дасть голос свій почуті, — й ворохнуться діти з заходу. 11 Прилинуть із Египту, як птаство, як голуби з краю Ассирийського, й поселю їх у домівках їх, говорити Господь. 12 (та поки що) Обгорнув мене Ефраїм ложе, дім Ізраїля — зрадою; Юда держався ще найбільше Бога, й був вірним із съвятими (слугами).

12 Ефраїм єсть пустий вітер, вганяє за східним вітром; день поза день примножує лож, накликає грозу; він входить в умову з Ассуром, вивозить оливу в Египет. 2 Та й з Юдою в Господа суд, і навідаєсь він до Якова за його поступки; відплатить йому за всі діла його. 3 Ще із материної утроби з'упиняв він свого брата, а, дорісши в мужа, він боровся з Богом; 4 Боровся з ангелом, — і переміг; плакав і прохав у нього; Бог ізнайшов нас у Бетелі й говорив там із нами. 5 А Господь є Богом сил небесних, імя його — Віковічний. 6 Тим же то й ти обернися до Бога твого; пильний

милосердя і суду, й вповай все на Бога твого. 7 Кананій — у нього невірна вага в руці, він любить кривидти. 8 Ефраїм мовляє: От, я таки забагатів! придбав собі добра, та й у всіх моїх забігах не знайдесь незаконності, що була б гріхом. 9 Та я, Господь, Бог твій від самої землі Египецької, я тебе знов оселю в кучах, як у дні съвяток. 10 Я говорив до пророків, я багато являв видив, і через пророків промовляв у приповістях. 11 Коли Галаад зробився Авеном (бовваном), то на марно заколювали в Галгалах биків на жертву, бо їх жертвники повалено, вони стоять, мов купи каміння на межах поля. 12 Втік же Яков у землю Сирийську, і служив Ізраїль за жінку, та й знов за жінку пас вівці. 13 Через пророка визволив Господь Ізраїля з Египту, і через пророка він піклувався ним. 14 Тяжко гнівив Ефраїм, за те ж і полишил Господь кроваву його провину на ньому, й поверне ганьбу його на нього.

13 Як говорить, було, Ефраїм, то всі тримтіли.

Він був поважний ув Ізраїлі; та він провинив через Баала — та й погиб. 2 А тепер чинять вони ще нові провини: поробили собі з свого срібла виливані боввани по свому розуму — все ремісницька робота, — та й навчають людей, що приносять жертву: Цілуйте биків! 3 За те ж вони позникають, наче мрака вранці, наче роса, скоро улітаюча, як полові, що її вітер з току розвіває, та як дим із комена. 4 Ні! я — Господь, Бог твій з часів землі Египецької, і ніяк тобі знати іншого Бога окрім мене, й нема Спасителя окрім мене. 5 Я ж призначав тебе за свого в пустині, у тій землі спраги. 6 Маючи поживу, вони їли до ситу; а коли засичувались, підіймалось у гору їх серце, й забували про мене. 7 За те ж станусь я їм левом — левчуком, що чатує при дорозі. 8 Нападати буду їх, як ведмедиця, що забрано їй діти, — як левиця, роздирати й виїдати місце, де серце їх беться; дікі звірі будуть їх розторгувати. 9 Ти самий, Ізраїлю, погубив себе, бо тілько в мені — опора твоя. 10 А де ж царь твій? Нехай би тепер рятував тебе по всіх містах твоїх! Де ж судді твої, що про них ти мовляв: Дай нам царя і старшину? 11 Я ж дав тобі царя у гніву мому, та й — одняв у досаді моїй. 12 О, Ефраїмове беззаконство звязане в узол, сковано його гріх, не забудесь! 13 Прийдуть на нього муки породілі; він — нерозумний син, інакше не ждав

би, аж прийдеться родити дітей. **14** Та я вибавлю їх із потали пекла, відкуплю їх від смерті. Де жало твое, смерте? а ти, пекло, де твоя побіда? жалю зза сього у мене не буде. (*Sheol h7585*) **15** Хоч Ефраїм між братами й плодючий, та з востоку підійметься буря, підійметься буря Господня з пустині, — і висхне джерело його, й зсякне виплив його; вона опустошить скарбівню всього посуду дорогого. **16** Спustoшена буде Самарія, за те, що проти Бога свого встала: од меча поляжуть вони, малеча їх буде порозбивана а ваговиті їх молодиці, порозтинані, погинуть.

14 Вернися же, Ізраїлю, до Господа, Бога твого, бо ти впав через безбожність твою. **2** Возьміть із собою (щирі) слова, приступіть до Господа й говоріть до його: Відійми всяке беззаконство й приверни благость, а ми приносити memo жертву уст наших. **3** Ассур не буде вже надію рятунку нашого; не будемо (вповаючи) всідати на коні, та й виробам рук наших не будем говорити: Ви боги наші; бо тілько в тебе змилуваннє до сиріт. **4** О, я вилічу-прощу їх зраду, полюблю їх по моїй ласкавості, бо гнів мій одвернеться від них. **5** Буду Ізраїлеві росою; він зацьвіте, мов лілія, та запустить коріннє, мов на Ливані. **6** Пагонці в нього забуяють, прикраситься, наче оливина, а пахощі від нього — як од Ливану. **7** І будуть знов вертатись, хто раз сидів під тінню в нього; забагатіють хлібом; зацьвітуть, наче лоза виноградня, і будуть славитись, як вино Ливанське. **8** Яке мені ще діло до ідолів, скаже Ефраїм. Я ж вислухаю його й зглянуся на його; я буду йому зеленіючим кипарисом, од мене будеш мати плоди. **9** Хто такий мудрий, щоб се зрозуміти? Хто має розум, щоб се все збагнути? бо праві дороги Господні, й праведні ходять ними, а беззаконники впадуть на них.

Йоїл

1 Слово Господнє до Йоіла Ватуіленка. **2** Чуйте се, люде старезні, та й ви осадники сієї землі. Чи бувало коли таке за вас або за днів батьків ваших? **3** Перекажіте се дітям вашим; а діти ваші нехай перекажуть своїм дітям, а сих діти — дальшому родові: **4** Що полишила гусінця, їла сарана; що полишила сарана, точили черви, що ж од червів зоставалось, жуки те доїли. **5** Прокиньтесь, пяниці, й плачте-голосіте, ви всі, що любите вино попивати, затужіть по виноградньому сокові, бо його однято од уст у вас! **6** Бо наступив на мою землю народ дужий, що його й не злічиш. Зуби в його — левині, челюсті в його, як у левиці. **7** Мій виноградник він спустошив, фиговину обломив, облупив її з кори й відкинув, — тільки галузки її біліють. **8** О! голоси, як молодиця, приперезана веретищем, по мужові молодощів своїх! **9** Перестали приносити хлібні та ливні жертви в дому Господньому; плачуть съященники, служителі Господні. **10** Поле облогом лежить, землиця сумує; витоптано збіжжє, сок виноградний висох та й оливина повяла. **11** Румянітесь із заводу, ви, хлібороби; ридайте, виноградарі; плачте по пшениці й ячмені — пропали жнива в полі. **12** Зсохла лоза виноградня, фиговина повяла; гранатне дерево, пальма та яблонь — всі дерева в полі повсихали; тим то й в синів людських всі радоші зникли. **13** Попідперізуйтесь веретищами й плачте, съященники! ридайте, слуги олтаря! ійдіть, в волосяницях начуйте, слуги Бога мого! не стало ні хліба, ні ливних жертвов в дому Бога вашого. **14** Визначіте піст, оповістіть сходини громадські, скличте старшину юсіх осадників землі в дом Господа, Бога вашого, й благайте Господа. **15** О, що за день! а близько він, сей день Господень; мов хуртовина, прийде він од Всемогучого, й усе спустошить. **16** Чи ж не зникає вже перед нашими очима пожива з дому Бога нашого, а з нею радоші й веселоші? **17** Зерно зітліло під скибами своїми, спорожніли засіки, повалено стодоли, бо не стало збіжжя. **18** О, як реве скотина, сумує стадо худоби, що нема їм паши, та й отари валяться з ніг. **19** До тебе, Господи, кличу: ось огонь попалив травні пасовища по степу, поломе посмалило всі дерева в

полі. **20** Ба вже й звіррє полеве покликає до тебе, бо повисихали води в потоках, а огонь випалив у степу всю зелень.

2 Затрубіте трубою в Сионі; вдаряйте на трівогу на съятій горі моїй; нехай стрепенеться все, що живе на землі, бо надходить день Господень, він уже близько — **2** Той день темний та мрячний, день хмарний і смутний; мов уранці зоря, розкидається нарід скрізь по горах; безліч його, нарід сильний, якого не бувало з давних віків, та й не буде через довгі роди. **3** Поперед його — огонь пожераючий, а позад його — поломе палаюче; поперед його земля, мов би сад Едемський, а позад його — пустиня порожня, і нікому не буде рятунку від його. **4** Виду вони — мов ті коні дужі, а скачуть, як іздеці (на конях); **5** Скачуть по верхах гір із гуком, наче від возів, із тріскотом поломя огненного, як солому пожерає, — се нарід потужний, все до бу готовий. **6** Побачать його люде, й затремтять, — у всіх обличчя побліднуть. **7** Бігом біжать вони, бо сильні, вилізають на мури, бо се воіни хоробрі; кожний прямує своєю дорогою, з дороги не зверне. **8** Один одного не тисне, всякий пильнує путя свого, а впаде хто на списа, так і се не шкодить. **9** Ввихаються по місті, вилізають на мури, на доми, вломлюються в вікна, мов ті розбишаки. **10** Перед ними, бачиться, здрігається земля, хитається небо, сонце й місяць померкають, а съітло зір гасне. **11** А Господь загрімить перед військом своїм гуком величнім; бо се його — отта безліч війська, се його волю виповняє оттой могучий; бо то великий і страшний день Господень, — хто видержить його? **12** Та тепер ще говорить Господь: Обернітесь до мене всім серцем в пості, в плачу й у жалі. **13** Роздирайте серця, ваші, а не одежду, й навернітесь до Господа, Бога вашого, він бо благий і милосерден, довготерпливий і вірно милуючий та й боліє над нещастем. **14** Хто знає, чи він не пожалує вас, і не дасть свое благословенне на хлібові та ливні приноси Господеві, Богу вашому. **15** То ж затрубіте трубою на Сионі, визначіть піст, і оповістіть съяточні збори. **16** Зберіть народ, скличте збори, позбірайте старих, діти й немовлят при грудях; нехай вийде жених із своєї съітлиці і молода з своєї комори. **17** Між двором і жертівником нехай заплачуть съященники,

божі слуги, та й промовлять: Пожалься, Господи, люду твого, не подай насліддя свого на поругу, щоб невірні з його не съміялися. Чого б говорити невірним між собою: Де Бог іх? 18 А тоді пожалує Господь землю свою і пощадить свій народ. 19 І відповість Господь та й скаже своєму народові: Ось, я пошлю вам хліб і вино й олію, і будете споживати їх, та й не подам вас уже в наругу невірам; 20 А того, що прийде з півночі, я відверну од вас і прожену його в безводню пустиню; передне крило його сягати ме в восточне, а задне до західного моря, і завонє трупами його й пійде від них смород, за те, що стільки наробыв лиха. 21 Не бійся ж, ти, земле; радуйся і веселися, бо Господь великий, він довершить теє. 22 Не лякайтесь, животини, бо пасовища в степах ізнов зазеленіють травою, дерева почнуть наново родити, фіговина й виноградник покажуть ізнов свою силу. 23 Та й ви, чада Сионові, зрадійте й втішайтесь Господом, Богом вашим, бо він подасть вам дощу доволі, посилати ме дощ, — дощ ранній і пізній, як і перед тим. 24 І сповниться гумна пашнею, а вино та олія будуть переповнювати посуд під тискарнями. 25 І поповню вам усе за всі ті часи, коли в вас пожерала все сарана, черви, гусінниця та жучки — те військо мое велике, що я насилив на вас. 26 І їсти мете до наситу, а споживаючи, будете славити ім'я Господа, Бога вашого, що так з вами предивно вчинив; і народ мій сорому вже не дознає. 27 І зрозумієте, що я — посеред Ізраїля, та що я — Господь, Бог ваш, і нема другого, а тим і народ мій сорому не дознає. 28 І станеться після цього, що на всякого з'їллю моого духа, й будуть сини ваші й дочки ваши пророкувати; старим людям у вас будуть сни од мене снитись, та й молодії в вас будуть видива бачити. 29 Ба й на раби й рабині я того часу злию духа моого. 30 А опісля покажу знамення на небі й на землі: кров і огонь і стовпи диму. 31 Сонце обернеться в темряву, а місяць — у кров перед тим, нім настане день Господень, великий і страшний. 32 І буде того часу: Кожен, хто призовати буде імя Господнє, спасеться; бо тілько на Сионі і в Ерусалимі буде спасенне, — як сказав Господь, — та в останках, що їх Господь покличе.

3 Ось бо, в ті дні, як я заверну полонь Юди й Ерусалиму, — 2 Позбірою всі народи на Йосафатовій долині, і заведу там над ними суд за мій люд, за мое насліддє, за Ізраїля, що вони його між невір порозкидали, й мою землю між себе паювали. 3 Та й про мій народ вони метали жереб, і міняли хлопя за блудницю, продавали дівчину за вино, щоб було що пити. 4 І що ж ви мені вчините, Тире й Сидоне, та й ви, всі примежні Філистії? Може ви схочете помститись на мені? схочете відплатити мені? Та ж мені легко, обернути таки зараз вашу відплату на голови ваші. 5 Ви бо забірали срібло мое та золото мое й що дорогого було в мене, та й заносили в божниці ваші, 6 Ба й синів Юдиних і осадників Ерусалимських продавали ви Грекам, щоб запроторити їх далеко від землі родинної. 7 Та ось, я підійму-перенесу їх із того місця, куди ви їх запродали, й оберну заплату вашу вам на голову. 8 Я пооддаю сини ваши й дочки ваши в руки синів Юдиних, а вони продавати муть їх Сабіям, народові далекому. — Ось, як сказав Господь. 9 Оповістіть се проміж народами, готуйтесь до війни, розбудіте завзяття в хоробрих; нехай виступають, підіймуться всі борці. 10 Покуйте мечі з лемішів ваших, із серпів поробіте списи; безсилок нехай скаже: я сильний. 11 Квапте, сходіться, всі народи сумежні, зберіться (проти Бога); ти же, Господи, веди туди борців твої! 12 Рушайте, народи, зійтіть на Йосафатову долину; бо там я засяду, судити всі народи звід'усуди! 13 Пускайте в рух серпи, бо живо наспіло; ійдіте, спустітесь униз, бо вже повна ягід тискарня, а посуд під нею аж переливається, — бо злоба їх велика. 14 Товпи, товпи в долині відплатні! бо не далекий день Господень від долини суду! 15 Сонце й місяць померкнуть, та й зорі ясноту свою втеряють. 16 І загрімить Господь від Сиону, й дасть почуті голос свій від Ерусалиму; — затремтить небо й земля; та свому народові буде Господь охороною, — оборонаю дітям Ізраїля. 17 Тоді спізнаєте ясно, що я — Господь, Бог ваш, що витаю на Сионі, на съвятій горі моїй; і буде Ерусалим съвятим, та й не будуть уже чужоземці переходити через його. 18 І буде того часу: Капати муть гори соком виноградним, а горби молоком потечуть, а всі руслы Юдейські сповняться водою, з дому же Господнього пролиється джерело й

засичувати ме долину Ситтим. **19** Египет стане тоді пустинею, та й Едом — німою пусткою, за те, що кривдили синів Юдиних, і неповинну в землі їх кров проливали. **20** А Юда жити ме вічно й Ерусалим — від роду в роди. **21** І змію-помщу кров їх, що досі не змів іще, ѹ пробувати ме Господь на Сионї.

АМОС

1 Слова Амосові, що був ізміж Текойських скотарів. Чув він їх в видиві про Ізраїля за Юдейського царя Озії та за Ізраїльського царя Ербоама Йоасенка, двома роками перед землетрусом. **2** І промовив: Загрімить Господь із Сиону й видасть голос свій з Ерусалиму, — й заплачути луги в чабанів, і вигорять верховини Кармелські. **3** Так бо говорить Господь: За три й чотири (за многі) проступки його я не пощаджу Дамаск, бо вони молотили Галаад залізними возами молотільними. **4** Пошлю огонь на дом Азайлів, і пожере він палати в Бенадада. **5** Сокрушу засови в Дамаску, вигублю осадників долини ідолської, та й держучого скіптро — із дому роскошів, а ввесь люд Арамійський пійде в полону у Кирену, говорить Господь. **6** А знов так говорить Господь: За три й чотири провини Гази я не пощаджу її, за те, що вони (вірних моїх) позаймали в неволю, щоб запродати їх Едомові. **7** Я пошлю огонь між мури в Газі, нехай пожере її палати. **8** Повигублю ѹ осадників Азота й держучого скіптро в Аскalonі, та й простягну мою руку проти Екрону, й вигине останок Філистіїв, говорить Господь Бог. **9** Так говорить Господь: Не прошу я й Тирові три й чотири провини його, за те, що вони передали всіх полонян Едомові, не спогадавши на братню умову. **10** Я пошлю огонь у його мури, нехай пожере його будівлі. **11** І знов так говорить Господь: За три провини Едомові й за чотири не пробачу йому, за те, що він переслідував мечем свого брата, приглушив у собі братерство, безнастанно лютував у гніві свому й переховував невгласиму ненависть. **12** Я пошлю огонь на Теман, нехай пожере в Босрі будівлі. **13** Так говорить Господь: За три провини синів Аммонових і за чотири я не прошу їм, бо вони в Галааді жінок вагітних розтинали, щоб поширити займища свої. **14** Я запалю огонь у мурах Равви, й пожере він будівлі її серед розлучного крику в день бою, з бурею в день хуртовини. **15** І пійде царь їх у неволю, а з ним і князі його, говорить Господь.

2 Так говорить Господь: За три провини Моабові й за чотири я не прошу йому, він бо перепалив кості царя Едомського на вапняний попіл. **2** Я

пошлю огонь на Моаба, й пожере будівлі Керіоту, й погибне Моаб серед розгрому й трубнього гуку. **3** Затрачу володаря зпосеред нього й умертвлю всіх князів його разом із ним, говорить Господь. **4** Так говорить Господь: За три провини Юди й за чотири я не прошу йому, бо вони відкинули закон Господень і не певнили постанов його, та дали звести себе з дороги ідолам, що за ними ще батьки їх ходили. **5** Я пошлю огонь на Юду, й пожере він палати в Ерусалимі. **6** Так говорить Господь: За три провини Ізраїля й за чотири я не прошу йому, вони бо продають праведного за гроші, а вбогого ба й за пару сандалів. **7** Залюбки вони голови вбогих у земний порох прихиляють, а поступки тихих перекручують; і батько й син до однії нетрібки ходять, щоб знеславляти съяте ймя мое. **8** Ув одежі, в застав взятій, лежать на вколішках при всіх жертвінниках, а вино від винуватців п'ють у домах богів своїх. **9** А я вигубив перед очима в них Амморея, високого, мов той кедр високий, а як дуб, сильного; затратив від вершка до кореня внизу. **10** Вас же я вивів із землі Египецької, та водив вас сорок років по пустині, щоб ви посіли землю Аморійську. **11** Із синів ваших вибирав я пророків, а з молодиків ваших — назореїв; — чи ж не так, ти, Ізраїлю? говорить Господь. **12** А ви назореїв вином поїли, а пророкам наказували, кажучи: Не пророкуйте! **13** Тим то я придавлю вас, як давить віз, накладений снопами; **14** І в моторного не буде снаги втікати, й силач ізнеможе на силі своїй, та й хороший не врятує життя свого. **15** Ні лучник не встоїть із луком, ні швидкий в ногах не втече, та й іздець на коні не спасе життя свого. **16** Ба й наймужніший зміж відважних утікати буде того часу без оружя, як нагий, говорить Господь.

3 Вислухайте слова, що Господь вирік проти вас, ви, сини Ізрайлеві, проти всього роду, що я вивів із Єгипту, й каже: **2** Вас одних зміж усіх народів на землі признав я за своїх, тим то й пошукувати буду на вас всі провини ваші. **3** Хиба пійдуть двоє укупі, як не згодились на се? **4** Чи рикати ме лев у гаю, не почувши ловитви? Чи з свого лігва левчук озоветься, покіль не піймає? **5** Чи попадеться пташка в сіло на землі, як не наставлено сіла на неї? Чи підіймуть із землі сіло,

як ніщо не піймалось? 6 Чи затрубить труба в місті, й люде не злякаються? Чи ж складеться в місті лихо без Божої волі? 7 Тим же то, що ні чинить Господь, відкриває він свою тайну слугам своїм, пророкам. 8 Лев став рикати, й хто не злякається? Господь Бог заговорив, як же пророкам не пророкувати? 9 Покликніте ж голосно з домів ув Азоті й з домів у землі Египецькій і скажіть: Зійдітесь на гори Самарийські, та й побачте безглазе є притіснених посеред неї. 10 Там не знають справедливості, говорить Господь: насилюваннem і рабунком громадять скарби в свої палати. 11 Тим то так говорить Господь Бог: От, ворог навколо всієї землі! він повалить всю потугу твою, ограбить палати твої. 12 Так говорить Господь: Як пастих із пельки в лева вирве часом ноги або кусень уха, — от стільки хиба врятується з синів Ізраїлевих, що в Самарії спочивають собі в кутку постелі та в Дамасці на ліжку. 13 Слухайте ж і засьвідчіть се домові Яковому, говорить Господь Бог, Бог Саваот. 14 Бо того дня, коли буду доходити в Ізраїлі проступків його, скараю його й за жертвіники в Бетелі, й будуть повідбивані роги олтарів та й попадають на землю. 15 І збурю всяку палату зимову разом із палатою літньою, й зникнуть ті доми, прикрашені слоновою кістю, та й не буде вже тих многих домів, говорить Господь.

4 Вислухайте се слово, ви Базанські телиці, що випасаєтесь по горах Самарийських, — ви що тісните вбогих, та кривдите злиденних, а на двораків своїх покликуєте: подавай лиш, будемо пити! 2 Господь Бог заклявся на свою съятість, що ось незабаром прийде на вас такий час, що вас гаками потягнуть, а останок із вас — рибними вудками. 3 Втікати метe кріз проломини в мурах, кожне — куди попаде, й покинете всю окрасу палат ваших, говорить Господь. 4 Йдіть же собі в Бетель, гріха набіратись, та ще й ув Галгал — провин додавати! приносіте що ранку ваші жертви, що три дні — десятини ваші. 5 Приносіть на подячну жертву хліб на заквасці, трубітے й про ваші дари доброхітні та пишайтесь ними; на се бо ви, сини Ізраїля, дуже ласі, говорить Господь Бог. 6 За се ж я й давав вам голі зуби, насилив безхлібє по всіх осадах у вас; та ви не наверталися до мене, говорить Господь. 7 Я здержуваю від вас

дощ на три місяці до жнив; спускав дощ на одне місто, а на друге місто не спускав; одну полосу напував дощ, а друга, не скроплювана дощем, засихала. 8 I приходили з двох, із трьох городів ув один город, щоб напитись води, та й не напились; та ви й тоді не наверталися до мене, говорить Господь. 9 Я побивав вас, насилаючи ржу на хліб у полі, гусениця пожерала много садів ваших, виноградів ваших, і фіг'овин ваших і оливини вашої; ви ж таки не наверталися до мене, говорить Господь. 10 Я посылав на вас морову пошесті, таку, як була в Египті; побивав мечем молодики ваши, так що тілько їх коні забираю, а воня гнилі в таборах ваших била вам у ніздра; ви ж таки не наверталися до мене, говорить Господь. 11 Я чинив серед вас спостошення майже так, як спустошив Бог Содому й Гоморру; ви бували такими, неначе та головня, вихоплена з пожарища; та все таки ви не наверталися до мене, говорить Господь. 12 Тим то я тобі знов таке заподію, Ізраїлю, а позаяк я так обійдуся з тобою, то ти, Ізраїлю, приготовись заздалегідь стрічати Бога твого, 13 Ось бо, се він той, що творить гори й вітри, що виявлює чоловікові думки його, що ранок в темряву обертає, та ходить понад землею Господь, Бог сил небесних — імя йому.

5 Почуйте се слово, ним я заплачу над вами, доме Ізраїля! 2 Упаде, — вже більше не встане діва Ізраїлева! кинута об землю, та й нікому буде підвстиї її! 3 Так бо говорить Господь Бог: В такому городі, що виступав тисячкою, останеться сотня, а в тому, що виступав сотнею, останеться десять в роді Ізраїля. 4 Тим же то ось як промовляє Господь до Ізраїлевого дому: шукайте мене, а будете жити. 5 Не шукайте собі Бетелю, в Галгал у неволю, а Бетель в ніщо обернеться. 6 Шукайте ви Господа, а будете жити, ато обхопить він дом Йосифів пожаром і не буде нікого в Бетелі, пожежу вгасити. 7 Ой ви, що правосуд обертаєте в отруту, а справедливість кидаєте під ноги на землю! 8 Хто се сотворив сїм зірок і Оріона, та робить із чорної темряви ясний поранок, а день перемінює у темну ніч, — хто скликує води морські (в хмарі) й розливає їх по обличчю землі? Се він — Господь імя йому! 9 Він підкріпляє опустошника проти

сильного, й пустошник уходить в твердиню. 10 А вони ненавидять того, що в воротях картає, й гидують тим, хто правду говорить! 11 За те ж, що топчете вбогого й користь собі з його хліба берете, хоч собі будинки й з тесаного каменя помуруєте, ви в них не будете жити; понасаджуєте сади-виногради, та вина з них не пити мете. 12 Я бо знаю, що за безліч проступків ваших, що за великі гріхи ваши: ви ж — вороги праведного, берете гостинці, і перекручуете справи бідного. 13 Тим то мовчить і розумний того часу, бо час се лихий. 14 Ні! добра, не зла шукайте, коли хочете жити, а тоді й Господь Бог Саваот буде з вами, як се ви говорите. 15 Одцурайтесь ж лихого, а добро полюбіте, та приверніть правосуд у брамі; може бути, що Господь Бог Саваот помилує ще останки з Йосифа. 16 Бо ось що говорить Бог Саваот, Вседержитель: По всіх улицях буде плач, і по всіх дорогах будуть голосити: Горе, о горе! прихожого хлібороба закликати мутъ, щоб з ними смутився, й тямущих у плакальних піснях, — щоб голосили. 17 Та й по всіх виноградниках буде плач, бо се я, — я перейду почерез тебе, говорить Господь. 18 Горе тому, хто день Господень бачити хоче! На що він вам — той день Господень? Темрява він, а не сьвітло, — 19 Се все одно, що від лева б утік хто, та на ведмедя наскочив, або, прийшовши в домівку, об стіну обперся рукою, а гадюка його вкусила. 20 Хиба ж бо день Господень не темрява, а сьвітло? ні, він — пітьма, нема в нім просвітку. 21 Ненависні, противні мені съвята ваші, не милі мені пахощі з жертвами ваших під час съвяточных сходин ваших. 22 Коли приносити мете мені всепалення чи хлібові приноси, то я їх не прийму, та й на подячу жертву з ситих назимків ваших я й не гляну. 23 Віддали гук пісень твоїх від мене, голосу гусел твоїх я чути не хочу. 24 Правосуд нехай у вас, як вода, тече, й справедливість — як бистрий потік. 25 Хиба ж ви жертви та хлібові дари в пустині через сорок років мені приносили, ти, дому Ізраїля? 26 Ні, ви носили намет Молохів та зорю бога вашого Ремфана, — боввани, що їх самі собі поробили. 27 Тим то я геть із Дамаску вас попреселяю, говорить Господь; Бог сил небесних — імя ійому.

6 Горе вам, байдужнім на Сионі, що вповаєте на гору Самарийську, ви, що пішли в гору понад людом, і що до вас Ізраїль приходить! 2 Ідіте лиш в Калне та подивітесь, а звідти перейдіть у Емат Великий, та ще спустітесь у Гет Філістійський: Чи лучше ж там, аніж у вас у царстві? Чи більше займище їх, аніж займище ваше? 3 Ви, що біда здаєтесь вам далека, й змагаете до того, щоб запанувало насильство, — 4 Ви, що вилежуєтесь на ложах із слонової кості, та випещуєтесь на постелях ваших; що єсте вибрані ягнятя з отарі, а телята з найситших пасовищ, 5 Що съпіваєте під гуслі, думаючи, що ви Давидові у псальмосъпіві рівня, 6 Що пете з чаш вино, мажетесь маstryми дорогими, а не маєте спожаління над недолею Йосифовою! 7 За те ж вони тепер у неволю на чолі перед полонянами підуть, та й скінчаться веселоші випещених. 8 Самим собою поклявся Господь Бог, та й так говорити Господь Бог Саваот: Ненавидна мені Яковова гордinya, його палатами я гордую, і віддам на поталу столицю з усім, що там буде. 9 І коли де в якому домі зберуться десяток, то й вони погинуть. 10 І прийде родич, щоб повиносити кості їх із дому, й запитається в того, що ще застався в хаті: чи ще хто є в тебе? Той відкаже: Нема вже нікого. А сей скаже: Не говори більше, бо не годилось би споминати імя Господнє. 11 Бо, бач, Господь прикаже й покарає більший будинок розпадом, а менший будинок — розпуклиниами. 12 Чи ж коні бігають по скелях? чи волами мож би їх орати? А ви тим часом обертаєте правосуд ув отруту, а плід справедливості — в гіркий полин, — 13 Ви, що втішаєтесь марнотою, та мовляєте: Хиба ми не нашою силою здобували свою могутність? 14 Ось, я, говорить Господь Бог Саваот, підійму на вас, роде Ізраїлів, народ та й будуть вас тіснити од ввіходу в Емат та й до ріки в пустині.

7 От що дав мені Господь Бог у видиві побачити: Ось він натворив сарани тоді, як почала літня трава виростати. Се була трава по царській косовиці. 2 І як вона повійдала зелену траву на землі, благав я: Господи Боже, змилосердись! Як устояти Яковові? він же й так малолюден. 3 І змилосердився Господь у тому, та й сказав Господь: Не станеться. 4 От що дав мені Господь

Бог у видиві побачити: Ось, Господь Бог визвав задля суду огонь; і пожер він велику пропасть та й пожер велику частину землі. **5** I благав я: Господи Боже, з'упини! Як бо встоїть Яков? він же й так малолюден. **6** I пожалував Господь: і се не станеться, сказав Господь Бог. **7** От що дав мені побачити Господь: Стояв Господь на мурі, мурівому по шнуру, з оловяною ваговиною й держав у руці ваговину оловяну. **8** I промовив до мене Господь: Шо ти бачиш, Амосе? Я відказав: Оловяну ваговину. I каже Господь: Ось, я положу оловяну ваговину серед мого люду, Ізраїля; не буду вже терпіти йому. **9** Опустошенні будуть висоти в Ісаака, й повалені божниці в Ізраїля, а проти Ерoboамового дому встану з мечем. **10** I послав Амасія, Бетельський съященник до Ерoboама, царя Ізраїльського, сказати: Амос будить ворохобню проти тебе серед царства Ізраїльського; країна не може вже терпіти слів його; **11** Ось бо, як говорить Амос: Від меча вмре Ерoboам, а Ізраїля певно зайдуть у неволю з його землі. **12** I сказав Амасія Амосові: Видовидцю! Йди, забираїся в Юдину землю; там їж собі хліб та й пророкуй там; **13** A в Бетелі перестань пророкувати: тут бо царська съятиня і царева столиця. **14** I відказав Амос, та й сказав Амасії: Я ні пророк ані син пророчий; я пастих та й збірав дикі фиги (сикомори); **15** Та Господь взяв мене від овець, і сказав мені Господь: Іди, пророкуй серед мого народу, серед Ізраїля. **16** А тепер почуй і ти слово Господнє. Ти говориш: Не пророкуй на Ізраїля та й на Ісаака не виловідай ніяких речей. **17** За се ж ось що говорить Господь: Жінка твоя тут у місті буде обезчещена, сини та дочки твої од меча поляжуть; поле твое буде за шнуром розпайоване, ти помреш у землі нечистій, та й Ізраїль напевно буде виведений із землі своєї.

8 От що дав мені Господь Бог у видиві побачити: Бачу я кошика з дозрілими овочами. **2** I спітав він у мене: Шо бачиш, Амосе? Відказую: Кошик із дозрілими плодами. Тоді сказав мені Господь: Настав конець моїму людові Ізраїлеві; не буду вже прощати йому. **3** Пісні по палатах обернуться того часу в риданні, говорить Господь Бог; багато їх помре, кидати муть трупи всюди, мовчки. **4** Чуйте се, ви, голодні, що раді би пожерти вбогих та погубити злиденних, — **5** Ви, що мовляєте:

Коли вже мине съято нового місяця, щоб можно продавати хліб, та субота, щоб відчинити засіки, та знов зменшувати міру, а збільшити ціну секля та ошукувати невірною вагою, **6** Щоб купувати злидарів за гроши, і бідняг за пару обуви, та висівки за зерно продавати. **7** Славою (давною) Якова заклявся Господь: Справдї, я по віki не забуду й одного з їх учників! **8** Чи через се ж не захитається тоді земля, чи не заплаче кожний, хто живе на ній? Ой зворушиця вона, неначе ріка, буде підійматись і спадати, як ріка Египетська. **9** I буде в той день, говорити Господь Бог, що буде здаватись, наче б я заповів сонцю заходити опівдні, та наслав темряву на землю серед ясного дня; **10** I оберну вам съятки в сумуванні й усі пісні ваши — в плач, і наложу на кожний стан верету й лисину на кожну голову; й заведу між вами плач, неначе по єдиній дитині, а конець усьому буде — гіркий день. **11** Се надходять дні, говорити Господь Бог, що пішли голод на землю, — не голод хліба, та й не жадобу води, а жадобу почути Боже слово. **12** Будуть ходити од моря до моря, і блукати від півночі на південь, шукаючи слова Господнього, та не знайдуть його. **13** У той час будуть умлівати від жадоби гарні дівчата й молодики, **14** Toti, що то божаться гріхом Самарийським, та мовляють: Так певно, як живе бог твій, Дане! — як оживлена дорога в Версавію! Вони попадають і вже не встануть.

9 Бачив я Господа, над жертівником стоячого, й звелів він: Удар по главневі в воріт, щоб аж одірки захитались, і повали їх усім ім на голови, а тих, що з них зостануться, я мечем повбиваю: не втече з них ніхто, що буде втікати, й не врятується ніхто, що схоче врятуватись. **2** Хоч би зарились у преисподню, то й звідти добуде їх рука моя, хоч би на небо вийшли, поскидаю їх і звідти. (*Sheol h7585*) **3** Нехай би поховались на вершку Кармеля, і там я їх віднайду й заберу; хоч би заховались на дні моря, я звелю змію морському, там їх кусати. **4** Як же пійдуть у неволю навперед ворогів своїх, то прикажу мечеві й там їх повбивати. Я оберну очі мої на них, — та на біду ім, а не на добро. **5** Бо Господь, Бог сил небесних, тілько доторкнеться землі, а вона наче б розтопилася, і всі заплачуть, що живуть на ній; і вся вона підійметься в гору,

як ріка, та й опаде, як та ріка Египецька. **6** Він построїв у горі палати свої небесні, й утверджив склепіннє своє над землею; він скликує води морські й розливає їх по обличчю землі; Господь — ім'я йому. **7** Чи ж ви мені не такими стали, як Етіопії, ви сини Ізраїля? говорить Господь. Чи не я ж вивів Ізраїля із землі Египецької, так як Филистіїв із Кафтору, а Араміїв — із Киру? **8** Се, очі Господа Бога звернені на всяке грішне царство, й я вигублю його з обличчя землі; однак дом Яковів не вигублю зовсім, говорить Господь. **9** Я звелю й розсиплю Ізраїля по всіх народах, як розсипають зерно по решеті, й ні одно здорове не впаде на землю. **10** Тільки грішники з мого народу погинуть од меча, ті, що то мовляють: Не наблизиться, не прийде на нас те лихо! **11** У той час приверну я знов упавше царство Давидове, заправлю попуклини в ньому, поновлю все розвалене й одбудую його, як було за днів давних, **12** Щоб вони посіли останок Едому й усі народи, що ім ім'я моє обявиться, говорить Господь, — той, що все це вдіє. **13** Настане час, говорить Господь, що хлібороб, прийшовши орати, застане ще женця, а той, що засаджує, захопить того, що ще топче грони; й точити муть гори сок винний та й усі узгірря потечуть. **14** І заверну з неволі народ май, Ізраїля, і забудують опустошені міста й поосідаються в них; понасаджують виногради й будуть із них вино пити; порозводять сади й їсти муть плоди з них. **15** Насаджу їх глибоко в землі їх і не вирвутъ їх більше з їх землі, що я їм дам, говорить Господь, Бог твій.

Овдій

1 Видиво Авдія. — Так говорить Господь Бог про Едом: До нас надійшла була од Господа Бога звістка, що посланий був до народів посол, сказати їм: Уставайте, виступимо в похід проти нього! **2** Глянь, тебе невеличким зробив я між народами, я тебе нї-за-що не мають. **3** Та тебе обманила гордня в серці твому, ти бо живеш у провалах між скелями на високих місцях і міркуеш у серці: Хто вниз мене скине? **4** Але хоч би ти піднявся, як орел, високо й між зорями гніздо собі вимости, то я тебе й звідти скину, говорить Господь Бог. **5** Чи се ж не злодії дібрались до тебе, чи не ночні розвишки, що тебе так спустошено? Та вони вкрали би лиш стільки, скілько б їм треба. А як би до тебе зібрались обирателі винограду, то хиба ж вони не заставили б хоч скілько грон? **6** Ато ж — як же пограблють Езава й перешукують усі сховища у нього! **7** Аж поза границі виженуть тебе, а всі побратими твої обмануть тебе; здружені з тобою переможуть тебе, а ті, що хліб твій їдять, будуть побивати тебе. О, нема в Едома розуму! **8** Се ж усе збудеться того дня, коли я вигублю мудрих у Едомі, і розумних із гір Езавових, говорить Господь. **9** Страхом побиті будуть хоробрі мужі твої, Темане, щоб так усі були вигублені побоєм на Езавових горах. **10** За пригнітанне твого брата Якова тебе сором окриє, і будеш викоренений по віки. **11** Того дня, коли ти виступив проти нього; того дня, коли чужинці відводили військо його в неволю, коли чужоплемінники ввіходили в ворота його й про Ерусалим метали жереб, був і ти одним ізміж них. **12** Не годилося б тобі приглядатись з утаєною втіхою горю в день брата твого, в день переведення його в чужину; не неналежало б тобі радуватись у день погибелі синів Юдиних та розширювати рота в день біди їх. **13** Не годилось би тобі вдиратись у ворота мого народу в день нужди його, та дивитись на його лихо в день погибелі його, або посягати за добром його лихой в нього години; **14** Ані стояти на роздоріжжях, щоб убивати втікачів його, або зраджувати тих, що в день нещастя уціліли. **15** Бо наближується день Господень на всі народи, я що ти чинив, те й тобі станеться; відплата твоя впаде на голову тобі. **16** Бо як ви пили на горі моїй съятій, так всі народи

(з вами) пити муть і проковтнуть, та й минуться, наче б їх і не було. **17** А на Сион-горі буде спасенне, я буде вона съятинею; і дом Яковів візьме в посіданнє займанщину свою. **18** І буде дом Яковів огнем, а дом Йосифів — полум'ем, дом же Езавів — соломою; і запалять вони його й вигублять, та й не зістанеться нікого з дому Езавового, бо так сказав Господь. **19** Полуднія одержать гору Езавову, подоляне ж впокорять собі Філістіїв, і посядуть країну Ефраїмову й країну Самарийську, а Бенямин посяде Галаад. **20** А повернувші з неволі зміж війська синів Ізраїлевих заволодіють землею Канаанською аж до Сарепти, переселенці ж Ерусалимські, що живуть у Сефарадї, одержать міста полуденні. **21** І прийдуть вибавителі на Сион-гору, щоб осудити гору Езавову, — і настане царство Господнє.

Йона

1 I надійшло слово Господнє до Йони Аматієнка, таке: **2** Устань, подайсь у Ниневію, в город великий, і проповідуй проти його, бо ледарства його дойшли до мене. **3** Йона ж устав, щоб утікати від Господа в Тарсис, і, дойшовши до Яфи, знайшов корабель, що йшов у Тарсис, заплатив гроші за переправу, й вступив на нього, щоб на ньому одплести в Тарсис перед лицем Господнім. **4** Господь же послав на море велику бурю, і постала на морі лиха хуртовина, так що караблеві приходилося розбітись. **5** I полякались моряки, й почали взвищати кожен до свого бога. I викидали в море склад із корабля, щоб його полегчити; Йона ж зійшов у середину на дно, ліг та й заснув твердим сном. **6** I прийшов до його керманич корабельний та й каже: Як тобі спати? вставай, покликни до твого Бога; може сей Бог зглянеться на нас, і ми не погинемо. **7** I говорили вони один одному: Ось, киньмо лишень жереб, щоб довідатись, за чию провину сталаась нам ся пригода. Як же кинули вони жереб, упав він на Йону. **8** I кажуть вони йому: Скажи же нам, за яку провину сталаась нам ся пригода? Яке твоє діло й звідки ти йдеш? де твій край, і з якого ти народу? **9** I відказав їм: Я Єврей і почитаю Господа, Бога небесного, що створив море й увесь суходіл. **10** I полякались вельми люди й сказали йому: Що се ти зробив? бо довідалися, що він утікав од Господа, він бо їм призвався. **11** Питають його тоді: Що нам з тобою почати, щоб море втихло про нас? бо море не переставало яритись. **12** Тоді він сказав їм: Возьміте мене та й вкиньте мене в море; тоді воно втихне про вас; я бо добре знаю, що ся страшена хуртовина прийшла на вас через мене. **13** Але ті люди силкувалися добитись до берега, та се їм не вдалось, бо море не переставало яритись проти них. **14** Тоді покликнули вони до Господа й мовляли: Просимо тебе, Господи! не дай нам згинути за життє сього чоловіка, й не винуй нас, наче б ми безвинну кров пролили; ти бо, Господи, вчинив, що тобі сподобалось. **15** Тоді взяли вони Йону та й вкинули в море; і перестало море яритись. **16** I полякались ті люди вельми перед Господом, принесли Господеві жертву й обреклися обітами. **17** Господь же повелів великій

рибі проглинути Йону; й був Йона у череві в риби три дні й три ночі.

2 I молився Йона Господеві з черева в кита **2** I промовляв: В смутку моїму покликнув я до Господа, й він вислухав мене; з черева преисподньої взивав я, а ти почув мій голос. (*Sheol h7585*) **3** Вкинув еси мене в глибину, у серце моря, і води обгорнули мене; всі води, всі філі твої проходили надо мною. **4** Вже я думав: Відкинений я від очей твоїх, а тепер чей я знов побачу храм твій святий. **5** Обняли мене, добирались води до душі мої, безодня зачинила мене в собі; морські трави обвили голову мені. **6** Попід підвальнини гір потонув я, і земні засови замкнули мене, здається, на віки; але ти, Господи, Боже мій, виведеш душу мою з сієї глибині пекольної. **7** Як душа завмірала в мені, спогадав я на Господа, й ось, молитва моя дійшла до тебе, до храму святого твого. **8** Хто марні й ложні боги шанує, той покинув Милосердного свого, **9** Я же голосом похвалив принесу тобі жертву; чим обрік себе, те яй сповню; в Господа бо одного — рятунок. **10** I повелів Господь киту викинути Йону на сушу.

3 I надійшло слово Господнє до Йони вдруге: **2** Вставай, подайсь у Ниневію, город великий, і проповідуй в йому, що я повелів тобі. **3** I встав Йона, й подавсь у Ниневію, як повелів Господь; Ниневія ж була великий город, на три дні ходи. **4** I почав Йона проходити город, скілько мож за один день перейти, й проповідував, говорючи: Ще сорок день, а Ниневія стане розвалищем. **5** I повірили Ниневійці Богу: оголосили піст, і понадівали волосяниці, від найбільшого та й до найменьшого. **6** Bo поголоска про се дойшла до царя Ниневійського, — й устав царь із свого престолу, скинув із себе царську одежду свою, й закутавсь у волосяницю, і сів на попел. **7** I звелів сповістити в Ниневії й заповісти від імені царського й вельмож своїх, щоб ні люде, ні скотина, ні воли ані вівці нічого не юї й не пасли та й води не пили; **8** Ta щоб окріті були вереттєм — людина й скотина, й скілько сили, взивали до Бога, та щоб кожне покинуло ледачу дорогу свою й неправедні вчинки рук своїх. **9** Xто знає, може Бог іще змилосердиться й відверне від нас палаючий гнів свій, і ми не погинемо. **10** I

побачив Бог їх учинки, що вони покинули свою ледачу дорогу, й пожалував Бог наслати на них те лихо, яким їм був загрозив, і не наслав.

4 Йона ж розсердився тяжко й запалав гнівом, **2** і моливсь Господеві й промовив: О, Господи, хиба ж не се говорив я, бувши ще в моїй країні? тим же то й хотів утекти в Тарсис; знати бо я, що ти — Бог благий і милосердний, довготерпеливий і багатий на ласку, та що маєш спожаліннє над нуждою. **3** Возьми ж у мене душу, Господи, бо лучше мені вмерти, аніж жити. **4** Господь же сказав: Чи ж слушно се тебе так розсердило? **5** І вийшов Йона з міста й осів від східного боку міста, та й зробив собі там будку та й седів у холодку, визираючи, що станеться з городом. **6** А Господь Бог виростив ростину, й знялась вона понад головою в Йони, щоб мав тінь над головою, та щоб успокоїв свою досаду, й Йона вельми зрадів тій ростині. **7** Як же назавтра вранці почала зоря зоріти, повелів Бог червякові, щоб підгриз ростину, й вона всхла. **8** А як зійшло сонце, послав Бог гарячого восточного вітра, й сонце припекло Йону в голову, так що він зовсім ізовяв, і бажав собі смерті й сказав: Лучше мені вмерти, аніж так жити. **9** І промовив Бог до Йони: Чи то ж бо тобі так досадно через ростину? Він відказав: Досадно, хоч би й умерти. **10** Тоді сказав Господь: Тобі жаль ростинки, дарма що коло неї не поравсь і не зrostив її, — що за одну ніч виросла й за одну ніч поникла; **11** А мені б то та не жаль було Ниневії, великого городу, що в йому більш ста й двайцятьох тисяч чоловіка живе, що не вміють розлізнати правиці од лівиці, та й так багато скотини?

Михей

1 Слово Господнє, що надійшло до Михея Морастія за Юдейських царів Йоатама, Ахаза й Езекії, а було йому обявлене про Самарію й Ерусалим: **2** Слухайте, всі народи, вважай, земле, й уся її повня! Нехай буде Господь Бог съвідком проти вас, Господь із съяного храму свого. **3** Ось бо, Господь вийде з пробутку свого, зайде вниз і възьме під ноги високих на землі. **4** Гори розтануться під ним і долини, як віск від огня, стопніють, мов ті води, що ллються з гори. **5** А все воно — за Яковову безбожність, за гріх дому Ізрайлевого. Від кого безбожність Яковова? хиба ж не від Самарії? Від кого висоти в Юди? хиба ж не від Ерусалиму? **6** За се зроблю з Самарії купу розвалищ у полі, місцем, щоб на йому виногради садили; камінне її позвергаю в долину, відкрию її підвалини. **7** Всі ідоли її порозбиваю, й усі дари її любодійні спалю огнем, та й усі боввани її передам на розбиванне; бо вона їх із плати за блудництво построїла й пійдуть вони дарами до (другої) блудниці. **8** Тим же то буду ридати-голосити; як ограблений і обнажений, — ходити; вити, як шакал, як струсі, — пищати. **9** Болючий бо побій її дійде аж до Юди, наблизиться до ворот мого народу, до Ерусалиму. **10** Не пускайте ж про се поголоски хоч у Геті, не голосіте там; ув оселі Офра покрите себе попелом. **11** Переселяйтесь (у неволю), Шафирські осадниці, стидовично понажені; не втече й осадниця Заананська; плач у Езелі не дасть вам з'упинитись там. **12** Оплакує своє добро осадниця Мароти, бо лихоліттє наближується й до воріт Ерусалимських. **13** Запрягай в колесницю бистрих, ти, Лахиська осаднице, ти бо — початком гріхів дочки Сионової, в тобі бо появились перші проступки Ізраїля. **14** Тим же то будеш ти посылати дари в Морешет-Гет; люде ж Ахзивські будуть оманом царям Ізраїльським. **15** Я ще нашлю на тебе, осаднице Мореша, здобичника; він досягне до Оддоламу, — сієї слави Ізрайлевої. **16** Ой обстрижи ж — обголи собі голову по дітях твоїх, широ коханих; розшири по них лисину, як орел, коли ліниться; бо переселять їх від тебе в неволю.

2 Горе тим, що задумують беззаконності, і вже на ложах своїх укладають ледаче, щоб довершати

все те від ранку, від досьвітку, — тому, що вони чують силу в руках своїх. **2** Забажають ниви, й забирають її, — будинку, й відіймають його; загарбують людину й дім її, чоловіка й його насліддє. **3** Тим то ось як говорить Господь: От, я задумав, наслати на сей рід лихоліттє, яке ви не здолієте скинути з ший ваших, і не зможете ходити просто; бо настане час гіркий. **4** Того часу зложать про вас приповідку, а в вас плакати муть гірким плачем і промовляти: Ми спустошені зовсім! пай мого народу відданий чужим; як вернутись йому до мене? поля наші поділені поміж чужинців! **5** Тим же то в тебе не буде нікого, хто б при заміні (поля) кидав жереб в громаді перед Господом. **6** Не пророкуйте, пророки; не пророкуйте їм, щоб не впала на вас безчесть. **7** О, ви, що себе домом Якововим називаєте! Чи то ж поменшав Дух Господень? Чи такі ж діла його? Хиба ж слова мої не добродійні такому, що в справедливості ходить? **8** Та нарід, що був давно моїм, устав, як ворог; ви з жупаном здираєте й сорочку в тих, що тихо проходять, в тих, що одвертаються від сварки. **9** Жен мого люду ви пхаете з хати, де пробували вони з упокоєм, а в дітей їх ви на все видераете окрасу мою. **10** Вставайте, втікайте, ся країна не є вже місцем супокою; за нечисть буде вона опустошена, та й то страшним опустошеннем. **11** Як би який вітрогон придумав брехню та й сказав: Буду про вино та напитки вам пророкувати, то й був би він пророком по смаку тим людям. **12** Напевно зберу всього тебе, Якове, позбіро в одно останки Ізраїля, зберу їх до купи, наче вівці в Восорі, мов би отару в кошарі; аж загуде від безліку люду. **13** Поперед пійде той, що повалив мури; вони поломлять огорожу, ввійдуть кріз ворота й вийдуть ними, та й царь їх пійде перед ними, а поперед усіх їх — Господь.

3 I сказав я: Слухайте, голови Яковові, та й ви, князі дому Ізрайлевого: Хиба ж не вам належиться знати справедливість? **2** А ви ненавидите те, що добре, й любите зло; здираєте з них скіру й тіло з їх костей; **3** Їсте тіло мого люду, ѹ здираєте з них їх скіру, а кістки їх ломите й дробите, наче в горнець, а тіло їх — як би в котел. **4** Ой будуть же вони взивати до Господа, та він

їх не почує; і закриє лицє своє перед ними на ввесь той час, як вони лихо коять. **5** Так говорить Господь на тих пророків, що люд мій морочать, на тих, що, як мають що гризти своїми зубами — віщують мир, а хто не дає їм нічого в рот, тому заповідають війну. **6** Тим же то буде вам замість видива — ніч, а темрява — замість пророцтва; зайде сонце над тими пророками й день потемніє над ними. **7** І посorомляться віщуни отті, й стидом окриються всі ворожбити; вони позакривають лиця собі, бо не буде їм відповіді від Господа. **8** Я ж — повен сили Духа Господнього, справедливості й непохитності, щоб виповісти Яковові проступки його та й Ізраїлеві — гріхи його. **9** Слухайте ж се, голови дому Яковового, й ви, князі дому Ізраїлевого, що вам правий суд ненавиден, і все праве викривляєте, **10** Що будуетесь на Сионі з кровавої кривди, й в Ерусалимі — з неправди! **11** Голови його судять за гостиці, і съященники його навчають за плату, та й пророки його за гроші віщують, та ще й на Господа здаються, мовляючи: чи ж Господь не серед нас пробуває? на нас біда не прийде! **12** От же через вас буде Сион, як поле, роз'ораний, з Ерусалиму зробиться купа розвалищ, а гора під сим храмом стане горою, порослою лісом.

4 **I** настане час: Гора дому Господнього буде наставлена головою гір і буде вивисчена понад горби й поплинуть до неї народи. **2** І поринуть до неї премногі народи й скажуть: ходіте, зайдемо на гору Господню, до храму Бога Яковового, — він буде нас на свій путь наставляти, й будемо ходити стежками його; бо з Сиону вийде закон, і слово Господнє — з Ерусалиму, **3** І судити ме він між народами многими й буде картати потужні племена по краях далеких; і перекують вони мечі свої на рала, а списи свої — на серпи; не підіймеме меча народ на народ, і не будуть учитись воювати. **4** Ні, тоді кожне буде седіти у себе під виноградиною й під фіговою й не буде нікого лякатись; бо Господь сил небесних вирік се устами своїми. **5** Нехай інші народи ходять, кожний в ім'я свого бога, а ми ходити memo в ім'я Господа, Бога нашого, по віки віків. **6** Тоді позбіраю я, говорити Господь, кульгавих і прогнаних позбіраю, й тих, на кого допустив був

лих. **7** І вчиню кульгавих багатими в потомність, а порозкиданих далеко — великим народом, і сам Господь царювати ме в них на Сион-горі по всій вічні часи. **8** А ти, башто стада, ти горбе дочки Сионової, до тебе прийде давна влада, вернеться царство до дочки Ерусалимської. **9** Чого ж так у голос тепер голосиш? Може того, що в тебе не стало царя? або — що нема в тебе порадника, що тебе аж болі схопили, мов ту породілю? **10** О, страдай ще, звивайся від болю, дочко Сионова, мов породіля, бо поки що покинуті город свій мусиш і в чистому полі стояти, аж зайдеш у Вавилон. Та звідти будеш вирятувана; тебе викупить Господь із рук ворогів твоїх. **11** Тим часом же збереться на тебе премного народів, і будуть договорювати: Осоромимо її! нехай надивиться око наше на Сион!

12 Та не знають вони, яка в Господа думка, не розуміють постанови його, що він зbere їх докупи, мов ті спони на тоці: **13** Устань же тоді, громадо Сионська, й молоти! я бо зроблю рога твого (силу твою), мов би з заліза, а копита твої, неначе з міді, — і потреш многі народи, й присвятиши Господеві користі їх і багацтва їх — Владиці всього сьвіта.

5 **T**епер ще узброюйся, товпо розбишацька, облягай нас облягом; нехай бути по щоці лозою володаря Ізраїлевого! — **2** **I** ти, Бетлеєме — ти, Ефрато, хоч ти малий між тисячами в Юдеї, але з тебе вийде мені Той, що має бути Володарем ув Ізраїлі, а його народини — від початків, від днів вічності. **3** Тим же то він полишить їх (у зневазі), аж породить та, що має породити, а тоді вернеться до синів Ізраїля і останок братів їх. **4** Стане він кріпко й пасти ме в силі Господній, в величності імені Господа, Бога свого, й будуть вони жити безпеч, бо великим буде він аж до окраїн землі. **5** І буде він нам супокоем. Як же Ассур в нашу землю увійде й вломиться в наші доми, то ми проти його поставимо, хоч би аж сім пастирів та вісім князів. **6** І будуть вони пасти землю Ассурську мечем й землю Нимродову в самих її воротях, і визволить він нас од Ассура, як сей прийде до нас у землю й вломиться в грязниці наші. **7** І буде тоді останок із Якова посеред многих народів росою од Господа й дощем на траву, та й не буде спускатись на чоловіка, не буде покладати надію на синів Адамових. **8** І буде Яковів останок між многими людами, ніби той лев між звірями лісними, ніби

левчук між отарою, що, як настигне, то й тратує й роздирає, так що ніхто врятувати незгіден. **9** Підійметься рука твоя над ворогами твоїми, й усі супротивники твої повигибають. **10** І буде того часу, говорити Господь, що вигублю з проміж тебе боєві коні, ѹ колесницї твої в ніщо пообертаю; **11** Порозвалюю міста твоїй порозбурюю твердині твої; **12** Чари з рук твоїх вирву, й вже не буде в тебе тих, що з хмар ворожать; **13** Ідоли твоїй боввані твоїй вигублю з посеред тебе, й не будеш уже припадати перед виробами рук твоїх; **14** Викореню з посеред тебе съяті гаї твоїй побурюю міста твої. **15** І в гніві та в досаді помщуся над народами непокірливими.

6 Слухайте, що говорить Господь: Встань, судися перед горами, та й узгірря нехай твій голос почують! **2** Слухайте, гори, суду Господнього, і ви, кріпкі підвалини землі, бо Господь має судову розправу з народом своїм; з Ізраїлем він правується. **3** О, мій ти народе! що тобі заподіяв, і чим договорив я тобі? відповідай мені. **4** Я вивів тебе з землі Египецької, викупив тебе з дому неволі та й послав поперед тебе Мойсея, Аарона й Мириаму. **5** Народе мій! спогадай, що задумував царь Моабійській Балак проти тебе, та й що йому Білеам Беоренко відказав, та що діялося від Ситтиму до Галгалу, щоб ти спізнав праведні діла Господні. **6** З чим бистати мені перед Господом, як поклонюся Богу небесному? Чи стати мені перед ним із усепаленнями, з назимками-однолітками? **7** Та хиба ж мож угодити Господеві хоч би тисячами баранів, або незсякаючими потоками олії? Чи ж дам йому в жертву перворідня мою за проступки мої, — плід утроби моєї за гріх душі моєї? **8** Я скажу тобі, чоловіче, що є добре, та й чого Господь вимагає від тебе: ділай справедливо, люби вчинки милосердні, й ходи в покорі перед Богом твоїм. **9** Господень голос кличе до громади в місті, але тільки мудрість боїться імені твого; слухайте бича й того, хто його посилає. **10** Чи й тепер ішо нема в дому неодного безбожника наживи безбожної та меншої міри, мені ненависної? **11** Спитай себе: чи можу я бути чистим із невірною вагою, з невірним у саквах ваговим каміннем? **12** Позаяк багачі його сповнені несправедливостю, а осадники його неправду говорять, і язик їх зрадливий в устах у них, **13** То й я покараю тебе невилічимо за гріхи

твої. **14** Будеш їсти, та не заситишся; пустка буде посеред тебе; будеш ховати, та не заховаєш, а що приховаєш, те віддам мечеві. **15** Будеш съяти, жати ж не будеш посіву; будеш видавлювати оливини, та оливою не будеш маститись; видавиши сок гроновий, та пити не будеш. **16** Вдомарились у вас Амрієві обичаї й усі поступки Ахавового дому та й живете їх робом; то ж і я подам тебе на спутошене ѹ осадників твоїх, — на посьміх та й нести мете наругу народу моого.

7 Горе мені! я стою оце, неначе по жнивах, мов у винограді по зборах: ані ягодки, щоб з'їсти, ані іншого спілого плоду, якого душа бажає. **2** Познікали з землі милосердні, нема між людьми справедливих: всі засідають, щоб кров пролити, брат на брата сіть заставляє. **3** На лихе у всіх готові руки без угаву; князь дарів вимагає, і суддя судить за гостинці, а вельможі виявляють без сорому ледачі забаги душі своєї і перекручують справу. **4** Лучший з них похожий на терен, а справедливий — ще гірший, ніж бодячче в плоті. Надходить день, заповіданий віщими твоїми; й караючі навідання твої; борзо прийде на них трівога. **5** Тоді годі буде діймати віри другові, тоді не звіряйся приятелеві, ба й перед тою, що лежить на лоні твоїму, стережи двері уст твоїх. **6** Тоді бо син зневажати ме батька, дочка повстане на матір, невістка на свекруху, — ворогами стануть чоловікові домашні його. **7** Я ж буду споглядати до Господа, буду вповати на Бога рятунку мою: Бог мій почує мене. **8** О, не тішся моїм горем, моя ворожице! Хоч і впаду я, то знов устану; хоч попаду в темряву, то Господь мене освітить. **9** Мушу гнів Господень перетерпіти, — бо я согрішив перед ним —, доки не скінчить справу мою, не довершить суду надо мною; а тоді він виведе мене на съвітло, а я спізнаю справедливість його. **10** І побачить те ворожиця моя, й окриється стидом, за те, що договорювалася мені: Де Господь, Бог твій? І надивлятися очі мої, як її будуть топтати, неначе ту грязь на улицях. **11** Коли ж прийде час відбудови мурів твоїх (Ерусалиме), — в той час скінчиться призначена кара. **12** Тоді прийдуть до тебе з Ассирії і з міст Египецьких, від самого Египту аж до ріки Ефрату, від моря до моря, й від гори до гори. **13** А їх земля стане пустинею за

провини осадників її, за плоди їх учинків. **14** Ой паси ж нарід твій жезлом твоїм — вівці насліддя твого, що в лісі самі блукають, паси їх на Кармель-горі; так, нехай пасуться на Базані й Галааді, як се було в давнезні давна! **15** Як у виході твого землі Египецької, явлю я йому знов предивні чудеса. **16** Побачать се невірні та й засоромляться, хоч вони такі могутні; роти собі позатулюють руками, уші в них оглухнуть. **17** Землю лизати муть, наче гадюка; наче полози, повисовзують із притулків своїх; злякаються Господа, Бога нашого, та й тебе збояться. **18** О, хто такий Бог, як ти, що гріхи прощаєш, і не памятаєш проступків останкові насліддя твого? Нї, він не гнівається по віки, бо любить милосердуватись. **19** Так, він ізнов змилосердиться над нами, затре беззаконність нашу. Ти вкинеш у глибину морську гріхи наши. **20** Ти явиш вірність твою Яковові, й милосерде Аврамові, яке, заклявшись, обіцяв єси отцям нашим у днях давних.

Наум

1 Пророцтво про Ниневію. Книга видива Наумового, з Елкосу. **2** Бог ревнівий у помсті; Господь повен помсти й страшний в досаді: мститься Господь на ворогах своїх, і не щадить супротивників своїх. **3** Хоч і довготерпеливий Господь і великий в могутності, та не заставляє й без кари; в хуртовині і в бурі прихід Господень, а хмари — се порох ізпід ніг його. **4** Погрозить морю, а воно й висохне й усі ріки посякнуть, і Базан і Кармел з Ліваном у цьвіті повянуть. **5** Перед ним тримтять гори й горби тануть, і земля хитається перед лицем його, весь круг земний і все, що живе на ній. **6** Хто встоїть перед невдоволенiem його? Хто здергить поломе гніву його? Огнем розливается гнів його; скелі розпадаються перед ним. **7** Благ Господь, — захист у смутку, та й знає тих, що надіються на його. **8** Але він потопнюю водою розібє до підвалин Ниневію; і за ворогами його поженеться темрява. **9** Що ви задумали проти Господа? Він довершить пагубу, й лихо вже не повториться. **10** Хоч, мов той терен, сплетуться вони, проміж себе, та бенкетувати муть аж до пяна, — будуть вони пожерті до нащаду, як суха солома. **11** У тобі родився той, що задумав зло проти Господа, зложивши раду безбожну: **12** Та Господь так говорить: Хоч вони безпечні і їх без ліку, та вони будуть висічені та й зникнуть; а тебе, хоч я тяжко придавив, більше не придавлю. **13** Тепер же я поторошу ярмо його, що на тобі лежить, і розірву окови твої. **14** А про тебе (Ассуре), Господь так постановив: не буде вже насіння-потомства з твоїм ім'ям; із храму бога твого викореню ідоли й боввани, а тобі приготую в ньому гріб, бо тебе я відкину. **15** Ось, на горах бачу стопи посла з доброю вістю, що сповіщає мир: Святкуй, Юдо, твої съвята; спевнай обіти твої, бо вже не буде переходити по тобі безбожник: він вигиб до нащадку.

2 Ось, наступає пустошник на тебе: хорони твої замки, стережи шляху, узброюй поясниці, збірай до купи потугу. **2** Бо Господь приверне величність Яковову, як і величність Ізраїлеву; ви бо, пустошники, спустили їх, і виноградне вітте їх вигубили. **3** Ось, щити силачів його

червоніють; в кармазині військо; колесниці огнем блищають, як ійдуть у битву, а списи лісом філюються. **4** Улицями котяться колесниці, грімлять майданами; блищає огнем вони, миготять блискавками. **5** Погукнє на свої воєводи, — вони біжать, аж спотикаються; підступають під мури міста, ось обляг готовий. **6** Ріка одчиняє собі ворота, божниця розпадається. **7** Сталось! її обнажили, займають у полон; бранки-невольниці голубками стогнуті і бють себе в груди. **8** Ниневія, як містом осілась, була, мов той став повноводний, а тепер вони втікають. Ой стійтے бо, стійтے! та ніхто й не озирнеться. **9** О, розхапуйте срібло, розхапуйте золото! Ліку нема тут запасам усяких дорогих знарядів. **10** Зрабована, спустошена, розвалена вона, аж серце млє, коліна трусяться; в кожного біль у поясницах, лица у всіх потемніли. **11** А де ж тепер леговище левів, де той простір широкий для молодих левів, де буяли лев, левиця і їх щенята, а ніхто їх не пугав? **12** Де лев, що грабив, щоб засичувати свої левенята, — душив про свої левиці, той, що повно було в берлозі в його лупу, в леговищах його здобичі повно? **13** Ось, я проти тебе, говорить Господь сил небесних, і пущу з димом вози твої боєви, і меч пожере левчуки твої, луп твій зітру з землі, і голосу послів твоїх вже не буде чути.

3 Горе тобі, місто, повне крові й омані й убийства! що в тобі грабежам і конця не видко! **2** Ось, у тобі чути лясканнє пуг, гуркотаннє обертаючихся коліс, ржаннє коней, торохтіннє підскакуючого воза. **3** Летить кінниця, блискає меч, уліскується ратища; ліку нема вже побитим, і купи трупів; не видко конця трупам, все об трупи спотикається. **4** Се — за безкочечне блудництво нетрібції принадній, вправній в чаруванні, що блудництвом своїм зводить народи, чарами своїми — племена. **5** От же я — на тебе, говорить Господь Саваот. Закину на лицез тобі подоли плаття твого, й покажу народам наготу твою й царствам твій сором. **6** І закидаю тебе всякою поганню, подам тебе в погорду, поставлю на посміх. **7** Прийде до того, що всякий, хто тебе побачить, утече від тебе, і скаже: Збурена Ниневія! Хто пожалує тебе? де найти втішителя тобі? **8** Хиба ж ти лучша за Но-Аммон, що розложився між ріками, обведений

навколо водою, що валом йому море й море за
мур служить? 9 Етіопія й Египет із безліччю люда
підпирають його, Копти та Либії помагають йому;
10 Та й він буде переселений, пійде в неволю;
немовлята його лежати муть, порозбивані, на
перехрестях усіх улиць; знатними його будуть
ділитись, кидаючи жереб, а всіх вельмож його
закують в кайдани. 11 А так і ти впешся (карами)
й будеш шукати притулку; так і ти глядати меш
сховища перед ворогом. 12 Всі замки твої похожі
будуть на фіговину з зрілими плодами; струснутъ
їх, і вони впадуть у рот тим, що схочуть найстись.
13 Ось, і нарід — мов жіноцтво в тебе: отвором
отворяться ворота землї твоєї ворогам твоїм, і
засови твої пожере огонь. — 14 Черпай же воду на
ввесь час облягу; скріплюй замки в себе; лізь у
грязиво й міси глину; будуй піч і випалюй цеглу.
15 Та там таки й пожере тебе огонь, посіче меч,
й поїсть тебе, мов та гусень, хоч би намножився
гусенни, нагромадив люда, як сарани. 16 Більш у
тебе купців, ніж зір на небі, стало; та ся сарана
розсіється-розлетиться хутко. 17 Князі твої, мов
сарана, гетьмани — як рій мушки; як похолодне,
ховаються в щілинах мурів, а зійде сонце, — вони
розлетілись, і не будеш знати, де вони гніздилися.
18 Пастирі твої поснули, царю Ассирийський, а
вельможі й собі куняють; люди твої скрізь по горах
роздіглися, і нікому їх поскликати. 19 О, нема ліку
на твою рану; ніхто не загоїть її. Хто про тебе
перечує, заплеще в долоні; над ким бо не тяготіла
лютість твоя?

Авакум

1 Видиво, явлене пророку Аввакумові: 2 Ой докіль, Господи, буду я взивати, а ти не почуеш, — буду голосити до тебе про насилиє, а ти не спасеш? 3 Про що даєш бачити мені кривду, й дивитись на нужду? Рабунок і насильство перед очима в мене; родиться що-раз більше ворогування, підіймається незгода. 4 Ось, закон утратив силу, справедливого суду нема; безбожний перемагає праведного, а суд виходить переворотний. 5 Розгляньтесь проміж народами, придивітесь уважно (моїм ділам), а ви зачудуєтесь; я бо ще за ваших часів учиню таке, що ви б і не повірили, як би вам хто розповідав. 6 Ось бо, я підійму Халдеїв, народ жорстокий, та бутний, що широко по землі буяє, щоб загорнути осади, які до його ніколи не належали. 7 Страшний він і грізний, сам собі становить він право, рядить, як сам хоче. 8 В його коні бистрійші над парди, а швидкійші над вовки смерком; кінниця його розбегається на всі боки; орлом приходять-прилітають їздеці його здалека, й кидаються на здобич. 9 Цілою силою виступає він на влови, вstromивши зір наперед себе, загортавши полонян, як пісок. 10 Насміхається він із царів, збиткується над князями; іграшка йому всякий замок: усипле вал та й звойовує його. 11 Тоді надуваеться ще більш дух його; вінходить-буяє; сила його — вона богом йому. 12 Та чи ж ти, Господи, не Бог мій, не Святий мій з давен давнезних? Ні, ми не погибнемо! Ти, Господи, тілько задля суду напустив його. Скеле моя! ти лиш на кару призначив його. 13 Не твоїм чистим очам дивитись на лиходійства, не тобі приглядатись угнітанню! Чом же ти позираєш мовчки на лиходіїв, як безбожник пожерає того, що праведніший від його? 14 Чом же ти покидаєш людей, як рибу у морі, як ті повзючі, що в їх нема пана? 15 Ось, він витягає їх усіх вудкою, захоплює в сак, забирає в свої неводи, та й радується тим і веселиться. 16 За се він сітії своїй жертву приносить й кадить неводу свому, бо має від них пай свій товстий й іду смаковиту. 17 Чи ж проте має він все сітії свою випорожнювати й безнастанно вигублювати народи безмилосердно?

2 Став же я, неначе на варті, і стоючи, мов би на башті, роздумував, що скаже він мені, що відповість на мою жалобу. 2 І відказав мені Господь і промовив: Спиши видиво, а напиши його виразно на таблиці, щоб, хто буде читати, прочитав легко; 3 Видиво бо сягає в далекий, але означений час; воно говорить про те, що станеться на кінці, й не заведе; та хоч би воно й загаялось, а ти жди, бо воно збудеться певно й не зміниться. 4 Ось, серце горде не буде мати спокою, а праведний буде вірою своєю жити. 5 Гордий чоловік похожий на вино, що граючи, не швидко втихає; він розширює серце своє, неначе те пекло, й як смерть, він усе голоден; він загортав всі народи, загарбує всякі племена. (Sheol h7585) 6 Та хиба ж вони не зложать про нього приповідку, хиба ж не будуть приспівувати на съміх: Горе тому, хто збогачує себе не своїм; ніби воно на довго? — та хто обтяжує себе закладами! 7 Чи вони ж не встануть нагло на тебе? чи не будуть торгати тебе; чи не підіймуться проти тебе грабіжники, чи не попадеш ти на луп ім? 8 Так як ти грабив многі народи, ограбляєш і тебе всі остальні народи за пролив крові людської, за розбуренне країни, міста й усіх осадників його. 9 Горе тому, хто несправедливо добро про свій дом наживає, щоб звити гніздо собі на висоті, і тим забезпечити себе від біди! 10 Неславу придумавши своїму дому, вигублюючи многі народи, й накликав гріх на душу свою. 11 Каміннє з мурів взвивати ме проти тебе, а сволоки деревяні будуть їм відповідати: 12 Горе тому, хто город на крові буде, і строїть замки несправедливостю. 13 Та ось що прийде від Господа Саваота: Ті люди працюють на поживу огню, племена мучаться надармо. 14 Бо земля сповниться тими, що спізнали славу Господню, як води наповнюють море. 15 Горе тобі, що подаєш близькому твому напій з домішкою твоєї злоби, й вплююеш його, щоб бачити сором його! 16 Та самий ти заситив себе стидом замість слави; пий же й ти та покажи наготу; бо до тебе повернеться кубок у правиці Господній, і впаде безчесть на твою славу. 17 Кара бо за лиходійство твое на Ливанії здійметься проти тебе за витрату розпуджених животин, за пролив людської крові, за спустошене країни, міста й усіх, що в йому жили. 18 Що за вжиток із того боввана, що його різьбарь витесав, — із того виливаного ложного

вчителя, хоч різьбарь, вироблюючи німі ідоли, покладає надію на свій виріб? **19** Горе тому, що промовляє до дерева: вставай! а до німого каменя: Ну бо, прокинься! Чи він же озветься? Ось, він обложений золотом і сріблом, духа ж він не має. **20** А Господь — у храму свому съятому; нехай вся земля мовчить перед ним!

3 Молитва пророка Аввакума, до съпіву: **2**

Господи, я почув вість од тебе й злякався. Господи! доверши твоє діло посеред літ (нашої недолії), посеред літ обяви його, спогадай в гніві про милосердє. **3** Колись прийшов був Бог від Теману, Съятий — від Паран-гори. Покрила небеса величність його й славою сповнив він землю. **4** Сяєво її, як сонце, съвітило; од руки його проміннє, там утаєна його сила. **5** Перед ним ійшла зараза, поза ним — палючий вітер. **6** Ступив він — земля струсилась; глянув — і затремтіли народи; розпались гори вічні, первовічні узгірря позападались; дороги його — вічні. **7** Знаю я, як посумніли були намети Етіопські, як затремтіли шатри Мадіямські. **8** А хиба ж на ріки не запалав був гнів твій, Господи, на ріки — досада твоя, а на море — ярость твоя, коли ти, неначе всів був на коні твої, й на колесницї рятуючі? **9** Ти напяв лука твого, як се клятьбою обіцяв був поколінням; ти розділяв води землі. **10** Вгледівши тебе, затрусились гори водні; води перестали плисти, безодня застогнала голосно й неначе зняла руки свої в гору. **11** Сонце й місяць з'упинились на своєму місці перед съевом літаючих стріл твоїх, перед съвітом блискаючих списів твоїх. **12** У гніві ступав єси по землі, в досаді розтоптував народи. **13** Ти виступив на рятунок твого народу, на підмогу помазанникові твоїму. Ти сокрушив голову безбожного роду; обнажив його від підошви до верху. **14** Ти пробив його ж списами голови гетьманів його, коли вони примчались бурею, щоб мене розбити, й радувались, як той, що надіється, бідолаху в тайному місці пожерти. **15** Ти ж, мов би кіньми своїми, прочинив нам дорогу через море, через безодню вод великих. **16** Почувши-згадавши про се, затрусилось внутро в мені; на вість про се задріжали губи в мене; біль дійшов аж до костей моїх, і захиталось місце підо мною; та мені треба бути спокійним в день нужди, коли

наступить на мій нарід грабіжник його. **17** Та хоч би не цвіла фиговина, не родив виноградник, і оливина завяла; хоч би нива не дала хліба, не стало овець в кошарі а товару в стайнях, — **18** То я й тоді буду веселий в Господі, й радуватись буду Богом спасення моого. **19** Бо Господь Бог — моя сила, він дасть мені сугакові ноги й виведе мене на високі гори.

Софонія

1 Слово Господнє, що надійшло до Софонії Хусієнка, сина Годоліїного, сина Аморіїного, сина Езекіїного, за Юдейського царя Йосії Амоненка: **2** Все повигублюю з лиця землї, говорить Господь: **3** Вигублю людей й скотину, вигублю птаство під небом і рибу в морі, й всю погань разом із безбожниками; вигублю людей з обличчя землї, говорить Господь. **4** І простягну руку мою проти Юдеї й проти осадників Ерусалимських, і повикоренюю з сього місця все, що позоставалось од Баала, навіть ім'я попів і слуг ідолських, **5** Та й тих, що на кришах припадають перед небесним воїнством, і тих їх поклонників, що кленуться Господом, а заразом кленуться й царем своїм (Молохом), **6** Укупі з тими, що поодверталися од Господа, й не шукають Господа та й не питают про його. **7** Замовкни перед лицем Господа Бога! день бо Господень уже близько. Господь наладив уже жертву на заколеннє, назначив, кого має до неї покликати. **8** У жертвовний же день Господень навідаю карою князів укупі з царськими синами й усіма тими, що вдягаються в чужоземню одіж; **9** Того дня навідаю всіх, що гордо переступають поріг, і переповнюють дом Господень грабежем та оманою. **10** І буде в той день, говорить Господь, роздаватись крик від Рибалчиної брами й риданнє від других воріт і велике зворушенне по всіх узгірях. **11** Ой голосіте, осадники нижньої дільниці міста, бо щезнуть усі торговельники, вигинутуть усі, що нагромадили срібла. **12** І буде того часу: я обшукаю з съвітлом увесь Ерусалим, і скараю тих, що, мов на дріжджах, седять собі безпечно, та мовляють у серцях своїх: Господь не робить нї добра, нї зла, — **13** І попадуться багацтва їх у здобич, а доми їх обернуться в пустки: побудують domi, а жити в них не будуть, понасаджують виногради, та вина з них пити не будуть. **14** Не далеко вже великий день Господень, близький і сквапно надходить: уже чути голос дня Господнього. Гірко заголосить тоді й сам невмірака! **15** Днем гніву буде день той, днем смутку й тіснечі, днем розбурювання й пустощення, днем мраки й темряви, днем хмарі й мгли, — **16** Се день гучання труби й воєнного крику против утвердженої міста й його башт

високих. **17** І стісню людей, що ходити муть, нїби посліпли, за те що согрішили проти Господа; й помішається порозливана кров із них з порохом, і тіла їх лежати муть гноєм. **18** Ні срібло їх нї золото їх не зможе врятувати їх у день гніву Господнього; огонь ревнivості його пожере всю отту землю; бо пагубу, та й то не ждану, довершить він над усіма осадниками землї.

2 Дослідjdуйте ж себе вважно, вивідуйте себе, народе бутний, **2** Докіль не настигло ще те, що призначено, — час бо пролітає, мов полова — докіль іще не прийшов на вас палаючий гнів Господень, не наспів на вас день досади Господньої. **3** Шукайте Господа, всі ви покірні в землї, що певните закони його; шукайте справедливості, шукайте смирності; може хоч ви оцілієте в день гніву Господнього. **4** Ось бо, й Газа обезлюдіє, й Аскалон опустіє, ополудні з Азоту всіх повиганяють, а Екрон буде викоренений. **5** Горе поморянам, — народові Крити! Проти вас слово Господнє, Кананеї, — земле Філістійська! витрачу тебе що до одного осадника, — **6** І обернеться поморре в кошару на вівії, в загін на товар. **7** І допадеться та країна Юдиним останкам, і будуть вони там пасти, а настане вечір, у будинках Аскalonських одпочивати; бо Господь Бог навідається до них і заверне з неволі. **8** О, я чув наругу Моаба і насьміх синів Аммонових, як вони з люду мого глузували та пишались у його займанщині. **9** Тим же то, так певно, як я живу, говорить Господь сил небесних, Бог Ізраїля: Моаб буде, як Содома, а сини Аммонові — як Гоморра; будуть місцем кропиви, солоним проваллем, — пустинею на віki; останок мого люду займе їх, як здобич, і ті, що вціліють, заберуть їх собі в насліддє. **10** Се буде їм за їх гордоці, за те, що вони пишались та глузували з народу Господа сил небесних. **11** О, страшним стане їм Господь; він повигублює всі боги на землї, й йому будуть покланятись — кожний в своему краю — й усі острови далекі. **12** І ви, Етіопії, поляжете від меча мого. **13** І простягне він руку свою на північ, і затратить Ассура, та й Ниневію оберне в розвалища, в степ сухий, як пустиня, **14** І будуть посеред нї спочивати стада та всяка животина; пеликан та їжак будуть по різьбових окрасах ночувати; голosi їх будуть із

вікон роздаватись, а опустінне видне буде й на одвірках, бо не стане на них кедрових окладин. **15** От, яким стане той город веселий, що жив собі безпеч, що то мовляв у серці свому: Ось, я! нема понад мене! О, що ж із нього зробилось! — розвалища, леговища звірям! Хто ні проходить ме попри його, — засвище та й махне рукою.

3 Горе місту нечистому, опоганеному, кровожадному! **2** Не слухає воно голосу, не приймає науки, на Господа не вповає, до свого Бога й не приближується. **3** Князі в його — рикаючі леви; суддї його — вовки під вечір, що до ранку й однієї не лишають кістки. **4** Пророки в його — безглазі й зрадливі, а священники його поганять съягиню, топчути закон. **5** Та справедливий Господь посеред його не творить несправедливості: Він що-ранку виявлює суд свій нехібний, та беззаконник і стиду не знає. **6** Я повітрачував народи, повалив їх твердині; поробив безлюдними в них улиці, що ніхто ними неходить; попустошенні їх городи: нема в них ні осадників ні людини. **7** До того й говорив я: Тілько бійся мене, приймай науку, то й не спустошу пробуток твій, не прийде на нього те лихо, що я призначив йому; вони ж про те тільки й дбали, щоб погіршувати свої вчинки. **8** Оце ж ждіте мене, говорити Господь, до того дня, як устану, щоб пустошити; бо я постановив, позбрати народи, поскликати царства, щоб на них досаду мою зігнати, стрясти на них жар гніву мого: від огню бо ревності моєї погибне вся земля. **9** Тоді дам я знов народам уста чисті, щоб вони призвали ймя Господнє й служили йому однодушно. **10** Із земель Етіопських, що по тім боці ріки, будуть мої поклонники — діти розсіяних вірних моїх, — приносити мені дари. **11** Того часу не будеш ти соромити себе давними вчинками твоїми, якими ти проступався проти мене; тоді бо повидалюю зпроміж тебе тих, що гордяться твоєю величавостю, та й — і ти не будеш пишатись съятою горою моєю; **12** А дам тобі людей покірних і вбогих, а сї будуть вповати на ймя Господнє. **13** Останок Ізраїля не чинити ме несправедливості, не мовляти ме лъжи, й не знайдеться в устах у них язика зрадливого; вони будуть пастись спокійно й ніхто їх не буде лякати.

14 О, висьпівуй, дочко Сионова! викликуй гучно, Ізраїлю! радуйся й веселися, дочко Ерусалимська, від широго серця! **15** Господь перемінив свій засуд на тебе, прогнав ворога твого! Сам Господь, Царь Ізраїля, посеред тебе; не будеш дознавати лиха. **16** Тоді скажуть Ерусалимові: Не бійся, а Сионові: Нехай не опадають руки в тебе! **17** Господь, Бог твій, посеред тебе; у нього сила, рятувати тебе; він радістю радуватись буде тобою, буде милувати по своїй любові, буде зза тебе веселитись веселостю великою. **18** Тих, що банувати муть за вроčистими своїми обходами, я позбіраю — вони твоїми будуть; досить ганьби, що на них ваготіла. **19** Ось, я притісню всіх тих, що тебе тіснили, буду піддерживати-рятувати всякого кульгавого, поскуплюю до купи розпорощених, пороблю їх славетними й знакомитими по всіх землях, де побивав їх сором. **20** Так, того часу поприводжу вас і позбіраю вас; пороблю бо вас людьми славними й високо поважними між усіма народами на землі, як визволю вас із неволі перед очима вашими, говорити Господь.

Огій

1 У другому році царя Дарія, первого дня шостого місяця, надійшло слово Господне через пророка Аггея до Зоробабеля Салатієнка, правителя Юдейського, та Ісуса Йоседекенка, первосьвященника, таке: **2** Так говорити Господь сил небесних: Сті люде мовляють: Не настав іще час будувати храм Господень. **3** Тим то надійшло слово Господне через пророка Аггея: **4** А вам же час — жити в ваших прикрашених будинках, коли тимчасом сей дом стоїть пусткою? **5** Оце ж так говорити Господь Саваот: Зверніть серця ваші на ваші дороги. **6** Ви сієте багато, а збираєте мало; істе, та не засичуєтесь; пете, та не напиваєтесь доволі; одягаєтесь, та вам не тепло, а хто ходить на заробітки, заробляє в дірявий мішок. **7** Тим же то говорити Господь сил небесних: Зверніть увагу вашу на ваші поступки. **8** Йдіть лишень у гори, добувайте дерево та будуйте храм, щоб мені був до вподоби я я прославлявся в йому, говорити Господь. **9** Ось, ви надієтесь багато, а виходить мало, а що приносите домів, те я розвіваю. Чого ж воно так? говорити Господь Саваот; се за мій дом, що стоїть пусткою, а ви хапаєтесь — кожен до свого дому. **10** Тим то небо зачинилось над вами я вдержує свою росу, а земля вдержує свій уроджай. **11** I покликав я посуху на землю я на гори, — на хліб я на сок виноградний, на олію я на все, що родить земля, — на людину я скотину я на все, що порають руки. **12** I послухав Зоробабель Салатієнко та Ісус Йоседекенка, первосьвященник, як і ввесь люд голосу Господнього, Бога свого, я слів пророка Аггея, яко посла Господнього, я збоявся люд Господа. **13** I сказав Аггей, посел Господень, яко посланий від Господа, так до люду: Я з вами! говорити Господь. **14** I збудив Господь духа в Зоробабелі, сині Салатієловому, правителі Юдейському, я духа в Ісусі Йоседекенкові, первосьвященникові, так як і в усьому осталальному людові, я узялисъ вони до роботи коло дому Господа Саваота, Бога свого, **15** На двайцять четвертий день шостого місяця, другого року Дарія.

2 У семому ж місяці, двайцять первого дня того місяця надійшло слово Господне через пророка

Аггея: **2** Промов до Зоробабеля Салатієленка, правителя Юдейського, та до первосьвященника Ісуса Йоседекенка я до остатку з люду: **3** Хто зоставсь між вами, що бачив сей храм у прежній величі його, як ви дивитесь на його нині? Чи не здається він ув очах ваших як би ніщо? **4** Та ти, Зоробабель, кріпися, говорити Господь, кріпись і ти, Ісусе Йоседекенку, первосьвященниче, кріпися, ввесь народе землї, говорити Господь, і заходітесь коло діла: я бо з вами, говорити Господь сил небесних. **5** Завіт мій, що його зложив із вами, як виходили ви з Египту, як дух мій пробуває між вами; то ж не бійтесь! **6** Так бо говорити Господь Саваот: Ще трохи, — се станеться борзо, — затрясу небом і землею, морем і суходолом; **7** Двигону всі народи, — як прийде Той, що його бажають усі народи, як сповню дом сей славою, говорити Господь сил небесних. **8** Мое срібло я мое золото, говорити Господь Саваот. **9** Велич сього останнього храму буде більша, як давнішого, говорити Господь Саваот, як на се місце пошлю мир, говорити Господь небесних сил. **10** У двайцять четвертий день, девятого місяця, в другому році Даріовому, надійшло слово Господне через пророка Аггея, таке: **11** Так говорити Господь сил небесних: Поспитай у съвященників про закон і скажи: **12** Коли б кто в полі одежини своєї та ніс посьвячене мясиво та як доторкнувся полою до хліба, чи до чого вареного, чи до вина або олії, чи до якої небудь їжі, то чи воно через те освятиться? I відказали съвященники: Ні! **13** Потім поспитав Аггей: Коли ж хто станеться нечистим через дотик до трупа, як доторкнеться чого з того, то чи буде воно через те нечисте? I відказали съвященники: Буде нечисте. **14** I сказав на те Аггей і промовив: Такий же я сей люд, таке я се племя перед моїми очима, говорити Господь, та як такі я діла рук іх. Що вони в жертву приносять, все воно нечисте. **15** А тепер оберніте погляд ваш на часи перед сьогоднішним, як іще не було положено каменя на камені в Господньому дому: **16** Прийдуть бувало до полукипка, що в йому на погляд мірок двайцять, а він давав тілько з десяток; прийдуть до куфи, щоб набрати п'ятьдесят кінов, а там тілько двайцять. **17** Карав я вас іржею, жовтяком і грядом всяку роботу рук ваших, та ви не навертались до мене, говорити Господь. **18** Оберніте ж серце

ваше од сього дня далій наперед, од двайцять четвертого дня девяного місяця, — від того дня, як закладено основи до Господнього дому, зверніть туди погляд: **19** Чи є ще в коморі зерно на посів? Досі ні виноградина, ні фіговина, ні гранатина, ні маслина не родили в вас, а з сього дня я буду благословити. **20** І надійшло слово Господнє до Аггея вдруге — двайцять четвертого дня того місяця, і сказано: **21** Промов так до Зоробабеля, правителя Юдейського: Потрясу небом і землю, **22** Поперевертаю царські престоли й зітру потугу царств невірних; поперевертаю колесниці й тих що на їх їдуть, і попадають коні й ті, що седять на їх — кожний од меча в близнього. **23** Того дня, говорити Господь сил небесних, возьму тебе, Зоробабелю Салатиленку, слуго мій, говорити Господь, й держати му тебе, як перстень печатний; я бо вибрав собі тебе, говорити Господь Саваот.

Захарія

1 У восьмому місяці, в другому Дарійовому році, надійшло слово Господнє до пророка Захарії Варахієнка, сина Аддового, таке: **2** Прогнівився велими Господь на ваших отців; **3** Оце ж скажи їм: Так говорить Господь сил небесних: Обернітесь до мене, говорить Господь Саваот, то й я обернусь до вас, говорить Господь сил небесних. **4** Не будьте ж такі, як отці ваші, що до них промовляли прежні пророки, кажучи: Так говорить Господь Саваот: Зверніте з ледачих стежок ваших і від лихих учинків ваших; та вони не слухали й не вважали на мене, говорить Господь. **5** Отці ваши — де ж вони? та й пророки — чи вічно ж ім жити? **6** Слова ж мої й присуди мої, що я заповідав через слуг моїх пророків, чи ж не спрвджались на отцях ваших? і вони навертались та й говорили: Як призначив Господь Саваот учинити нам після стежок наших і по вчинках наших, так і зробив. **7** Двайцять четвертого дня однайцятого місяця, у другому Дарійовому році, надійшло слово Господнє до пророка Захарії Варахієнка, сина Аддового, таке: **8** Бачив я вночі видиво: чоловік на червоному коні стоїть проміж міртами в зеленій долині, а за ним коній червонобурі, теркатій білі; **9** І спітав я: Хто вони, пане мій? і сказав мені ангел, що розмовляв ізо мною: Я скажу тобі, хто вони. **10** Тоді озвався чоловік, що стояв проміж міртами, й сказав: Се ті, що іх Господь послав пройти землю. **11** Вони ж заговорили до ангела Господнього, що стояв проміж міртами й сказали: Пройшли ми землю й ось, вся земля заселена й спокійна. **12** І озвавсь ангел Господень і сказав: Господи Вседержителю! докіль будеш ти немилосерден до Ерусалиму й городів Юдиних, що гнівишся на них уже сімдесят років? **13** І відказав Господь ангелові, що розмовляв ізо мною, словами благими, словами відрядними. **14** І сказав мені ангел, що розмовляв ізо мною: Вісти голосно й скажи: Так говорить Господь Саваот: Я жалую Ерусалима й Сиона великою ревностю; **15** І палаю великим гнівом, проти тих спокойних народів, бо як я легко, гнівився, вони збільшали зло. **16** Тим же то таж говорити Господь: Повернусь ізнов милосердно до Ерусалиму: в йому одбудеться мій храм, говорить Господь Саваот, та й простягнуть будівельний шнур через Ерусалим.

17 Далій оповісти й скажи: Так говорить Господь сил небесних: Городи мої попереповнюються знов добром, і потішить Господь Сиона, й вибере собі знов Ерусалим. **18** І підвів я мої очі й дивлюсь: ось чотири роги. **19** І спітав я у ангела, що розмовляв ізо мною: Що се? а він відказав мені: Се роги, що порозкидали Юду, Ізраїля й Ерусалим. **20** Потім показав мені Господь чотирі ремісники. **21** І поспітав я: Що вони йдуть робити? а він відказав так: Оті роги так порозкидали Юду, що ніхто не здоліє підвести голови своєї: а сі прийшли, щоб їх полякати та позбивати роги в народів, що підняли рога проти Юдиної землі, щоб її порозмітувати.

2 І споглянув я знов і бачу: ось чоловік, і мав в руці міряльного шнура. **2** Я спітав: Куди ти йдеш? а він сказав мені: Розміряти Ерусалим, щоб знати, який він завширшки й який завдовжки. **3** Аж ось виступив ангел, що розмовляв ізо мною, другий же ангел вийшов вустріч йому. **4** І сказав той до його: Біжи й скажи сьому молодикові так: Одкрито стояти ме Ерусалим через множество людей і скоту в ньому. **5** І сам я, говорить Господь, буду йому поломяним муром, і прославлю себе посеред його. **6** Гей, гей! утікайте ж із півночної землі, говорить Господь: Я бо вас порозвіав, ніби на всі чотири вітри, говорить Господь. **7** Утікай, Сионе, ти, що пробуваєш у дочки Вавилонської. **8** Так бо говорить Господь сил небесних: Задля слави послав мене він до народів, що вас обдерали; хто бо торкається до вас, торкається об зінницю ока мого. **9** І ось, я підніму на них руку мою, й станут вони здобиччю невольникам своїм, і зрозумієте, що се Господь сил небесних послав мене. **10** Викликуй же радісно й веселись, дочка Сионова! ось бо, я прийду й осядусь посеред тебе, говорить Господь. **11** І прийдуть тоді многі народи до Господа, й будуть моїм народом; і я оселюсь посеред тебе, й зрозумієш, що мене послав до тебе Господь сил небесних. **12** І посяде Господь Юду, як своє насліддє на съятій землі, й вибере собі знов Ерусалим. **13** Умовкни ж, усяке тіло, перед Господом! він бо підіймається з съятого пробутку свого.

3 І показав мені первосвященника Ісуса, що стояв перед ангелом Господнім, та й сатану, що стояв праворуч його, щоб його винуватити. **2** І

сказав Господь (через ангела) до сатани: Нехай загрозить тебе, сатано, Господь, нехай загрозить Господь, вибравший собі Ерусалим! Хиба він не головня, вихоплена з огню? 3 Ісус же був у замазаній одежі, стоючи перед ангелом. 4 І озвався сей і сказав до інших (ангелів), що стояли перед ним: Поздіймайте з його замазану одіж! а йому сказав: Дивись, я зняв із тебе неправедність твою, й вдягаю тебе в одіж съяточну. 5 І говорив далі: Вложіть йому на голову чистий кидар, і вложили йому на голову чистий кидар, і наділи ризи на його; ангел же Господень стояв. 6 І заповів ангел Господень Ісусові і сказав: 7 Так говорить Господь сил небесних: Як ходити меш дорогами моїми й будеш пильнувати сторожі мої, то будеш судити дом мій й наглядати над моїми дворами. 1 Дам тобі в підмогу з тих, що стоять оттут. 8 Слухай же вважно, ти первосьвящениче Ісусе, ти й товариш твої, щозасідають перед тобою, — сї мужі знаменні: Ось, я приведу слугу моого, Пагонця. 9 А ось, і камінь, що кладу перед Ісусом; на сьому камені семеро очей; і виріжу на йому начерки його, говорити Господь сил небесних, і зітру гріх землї сіє одного дня. 10 Того часу, говорити Господь сил небесних, буде одно одного закликати під виноград і фіговину.

4 І вернувся той ангел, що розмовляв ізо мною, і розбудив мене, наче будять кого сонного. 2 І спитав мене: Що бачиш? Я відказав: Бачу съвітильника, — ввесь із золота; зверху в його кубочки на оливу й сїм лямп на йому, а також сїм дудочок до наливання в лямпи, що на йому. 3 А коло його дві оливині, одна праворуч од кубочка, а друга ліворуч. 4 І запитавсь я та й кажу ангелові, що розмовляв ізо мною: Проти чого воно, добродію? 5 І відказав ангел, що розмовляв ізо мною, й промовив: Хиба ти не знаєш, що воно? А я відповів: Ні, добродію, не знаю. 6 Тоді озвався він і сказав мені: Се, — Господне слово до Зоробабеля, і значить: Ні військом, ні силою вашою, тілько моїм духом, говорити Господь сил небесних. 7 Хто ж ти, велика гора, перед Зоробабелем? Ти — низина, а він положить угловового каменя при веселих викликаннях: Ласка, ласка на ньому! 8 І надійшло слово Господне до мене: 9 Як руки Зоробабелеві заложили, основи

під сей дом, так його руки й скінчать його, й зрозумієте, що Господь сил небесних послав мене до вас: 10 Хто ж би маловажив день сей, коли, радючи, toti семеро дивляться на будівельну вагу в руках у Зоробабеля? — се очі Господні, що обіймають зором увесь круг земний. 11 Тоді озвався я й промовив до його: Проти чого ж сї дві оливини, праворуч і ліворуч съвітильника? 12 І озвався я вдруге й промовив до його: Проти чого сї дві галузки оливні, що золотими дудочками виливають із себе золоту оливу? 13 І відказав мені: Хиба ти не знаєш, що се? Я ж відповів: Ні, добродію, не знаю. 14 А він сказав: Се два помазані оливою, що стоять перед Владикою всієї землї.

5 І підвів я знов очі й побачив, аж се летить писаний звиток. 2 І спитав він у мене: Що ти бачиш? а я кажу: Бачу летючий писаний звиець, двайцять локот завдовжки й десять локот завширшки. 3 І промовив він до мене: Се прокляття, що виходить на всю країну кожен, що крадекривдить, буде вигублений, як се написано на одній стороні; так само хто ложно кленеться буде вигублений, як написано на другій стороні. 4 Я допущу те прокляття, говорити Господь Саваот, і ввійде воно в господу злодія і в господу того, що моїм ім'ям должно божиться, й оселиться воно в їх домівках, і вигубить їх укупі з їх деревяною й камяною роботою. 5 І вийшов ангел, що розмовляв ізо мною, й промовив до мене: Підвіди очі твоїй подивись, що се за проява? 6 Кажу ж я: Що се? А він відказав: Се виходить мірка, й додав: се образ їх у всій країні. 7 Аж ось, піднялась оловяна покришка, а там у ефі сидить жінщина. 8 І промовив він: Отся — то сама безбожність і пхнув її в ефу, та й накрив оловяною покришкою. 9 І зняв я очі своїй побачив: аж ось проявились дві жінки, й вітер дув у крила їм, а крила в їх були наче в кані; й підняли вони ефу та й понесли її між землею й небом. 10 І поспітив я в ангела, що розмовляв ізо мною: Куди несуть вони ефу? 11 Він же відказав мені: Щоб виготовити її пробуток у Сеннаар-землї й як осядеться вона там, то поставиться на своїй підставці.

6 Знов підвів я очі мої і дивлюсь, аж се — чотири колесниці виходять із провалу між двома горами; гори ж були мідяні. 2 У першій

колесниці були коні червоні, у другій вороні, з У третій колесниці коні білі, а в четвертій коні теркаті, дужі. **4** Я озвався й спитав ув ангела, що розмовляв ізо мною, й сказав: Проти чого воно, добродію? **5** I відповів ангел і сказав мені: Се четыри вітри небесні виходять стояти перед Владикою всієї землі. **6** Отті вороні коні йдуть у землі на північ, а білі йдуть позад них; теркаті ж йдуть у землі полуденні. **7** А дужі вийшли й намагались ійти, щоб перебігти землю; і повелів він: Іайдіть, пробігайте землю! I пробігли землю. **8** Тоді покликав мене й так промовив до мене: Дивись! ті, що вирушили в півночні землі, заспокоїли гнів духа моого на землі півночній. **9** I надійшло слово Господнє до мене: **10** Возьми з дарів у тих, що прибули з неволі, у Хелдая, Товії й Едая, та й іди того ж дня в господу Йосії Софонієнка, що прийшов із Вавилону; **11** Там возьми срібла й золота та й пороби вінці й вложи на голову Ісусові Йоседекенкові, первосвященникові, **12** I скажи йому: Так говорить Господь Саваот: Ось, муж — ім'я йому Пагонець, він виросте зного кореня й збудує храм Господеві. **13** Так, він збудує дом Господень і увінчається славою, й засяде й володіти ме на престолі своїму; буде ж він і священником на престолі своїму, й буде рада між сим і другим (престолом). **14** Вінці ж будуть на спомин про Хелема, Товія, Едая й Хена Софонієнка в дому Господньому. **15** I ті, що далеко живуть, приходити муть, помагати при будові храму Господнього, й взнаете, що мене послав Господь сил небесних до вас; і станеться те, коли щиро слухати мете голосу Господа, Бога вашого.

7 У четвертому році царя Дарія, надійшло слово Господнє до Захарії, на четвертий день девятого місяця, Хаслева. **2** Послано Сарецера й Регем-Мелеха вкупі з товаришами помолитись перед лицем Господнім, **3** I спитати священників, що служили в дому в Господа сил небесних, та в пророків: Чи маємо в пятому місяці плакати й постити, так як уже багато літ досі чинили? **4** I надійшло до мене слово Господа сил небесних: **5** Скажи всьому народові в краю й священникам так: Коли ви в пятому й сьомому місяці вже сімдесят, років постили й плакали, так чи ви ж постили справді мені? **6** Або коли ви їли й пили, так хиба ви не про себе їли й пили? **7**

Чи не сї ж самі слова проголошував Господь через попередних пророків, як іще Ерусалим був люден і зупокоєн із городами своїми навкруги, та як полуденні країни й низина були залюднені? **8** I надійшло слово Господнє до Захарії: **9** Так говорить Господь Саваот: Чиніте правду на суді, й доказуйте любов та милосерде кожен до свого близнього. **10** Не тісніть удови й сироти, заволоки та злиденника, й не мисліть у вашому серці зла одно одному. **11** Вони ж не хотіли на се вважати, одверталися від мене й затулювали собіуші, щоб не чути, **12** I заткали серця свої, щоб не слухати закону й слів, що Господь Саваот посылав Духом своїм через прежні пророки; за-те ж і досяг їх великий гнів Господа сил. **13** Через те ж і бувало: як він накликав, а вони не слухали, так само й вони взивали, а я не слухав, говорить Господь сил. **14** I я порозкидав їх проміж усіма народами, що їх перш вони й не знали, й зробилась крайна пусткою по них так, що ніхто не переходив її ні сюди, ні туди, та й так обернули вони бажану землю в пустиню.

8 I надійшло слово Господа сил небесних, таке: **2** Так говорить Господь Саваот: Я був повен ревнивої любові до Сиону, тим то й запалав великим гнівом за його. **3** Так говорить Господь; Обернуся до Сиону й буду пробувати в Ерусалимі, й звати меться Ерусалим городом правди, а гора Господа сил небесних — горою съятою. **4** Так говорить Господь Саваот: Знов седіти муть по майданах Ерусалимських діді й баби, кожне з костуром у руці задля довгого віку свого. **5** I повно буде по городських майданах хлопят і дівчат, що грлати муться по улицих. **6** Так говорить Господь сил: Коли се вдавати меться дивним ув очах останків з народу в totі дні, то хиба ж воно дивне й у моїх очах? говорить Господь сил небесних. **7** Так говорить Господь Саваот: Ось, я повизволяю люд мій із земель восточніх і з земель від заходу сонця; **8** I поприводжу їх, та й будуть жити в Ерусалимі, й будуть вони моїм людом, а я — їх Богом у правдї й справедливості. **9** Так говорить Господь сил: Кріпіть руки ваші, ви, що в сих днях чуете сї слова з уст пророків, що були при засновинах дому Господа сил небесних, щоб храм будувати. **10** До того бо часу не було ніякої

користі нї людям анї користі з роботи скотом; хто виходив і хто ввіходив, не був безпечен од ворога, та й допустив я ворогуванне між людьми одного проти одного. **11** Нині ж я не той, що в прежні часи до останку люду сього, говорить Господь сил. **12** Посів бо рости ме в супокою; виноградина давати ме плод свій і земля вроджай свій, та й небо давати ме росу свою, й усе те oddam у посїданне послідові люду сього. **13** I буде так, що, як ви, dome Юдин і dome Ізраїлів, були прокляттям у народів, так я спасу вас, і будете благословенном; то ж не бйтесь; кріпіте руки ваші! **14** Так говорить Господь сил небесних: Як постановив я був покарати вас, коли батьки ваші гнівили мене, говорить Господь Саваот, та й не відмінив того, **15** Так само постановив я нині зробити добро Ерусалимові й Юдиному домові; не бйтесь! **16** От же які вчинки вам чинити: Говоріте одно одному правду та й судіте по правдї й задля спокою в воротях ваших. **17** Не мисліть у вашому серцї нічого лихого одно одному та й не любуйтесь у лъживій присяї, се бо все я ненавиджу, говорить Господь. **18** I надійшло до мене слово Господа Саваота: **19** Так говорить Господь сил небесних: Пости в четвертому, пятому, сьомому й десятому місяці переміняться домові Юдиному в радоші й в веселі празники; тілько ви полюбіть правду й мир. **20** Так говорить Господь сил: I приходити муть народи й осадники, многих городів; **21** I будуть приходити осадники одного міста до осадників другого та казати: Ось; ходімо туди, помолитись перед лицем Господнім й шукати ласки в Господа сил небесних; і скажут ті: пійду й я. **22** I приходити муть многі племена й сильні народи шукати Господа Саваота в Ерусалимі й благати Господа. **23** Так говорить Господь сил небесних: У ті часи буде так, що десятеро з усяких різномовних народів ухоплять за полу Юдея, й казати муть: Пійдемо й ми з тобою, ми бо чули, що з вами Бог.

9 Пророче слово Господнє, проти міста Гадрах,
та й на Дамаск воно наляже бо око Господнє на всіх людей (позирає), як і на весь рід Ізраїльський,
2 Та й на Емат примежний, на Тир, і на Сидон; вони бо себе аж надто мають за мудрих. **3** Тир побудував собі замки й намножив стілько срібла,

як пороху, а волота, як на улиці грязі. **4** Та ось, Господь вробить його бідним й зломить силу його на морі, та й самого його пожере огонь. **5** Гляне на те Аскалон и здрігнеться, і Газа затремтить укупі з Екроном; бо надія його вийде йому на сором: не стане царя в Газі, Аскалон же запустіє. **6** Чужинці оселяться в Азоті, і зломлю гордоші Филистіїв. **7** Вирву мясо кріваве з уст у його, жертву погану з зубів у його, й привернеться він до Бога нашого, й будуть вони, мов тисячники, в Юди передувати, та й Екронт буде, як Евузій. **8** I поставлю чату перед моїм храмом проти війська, проти проходячих туди й назад, і не буде проходити грабіжник; я бо тепер наглядати му моїми очима застим. **9** Веселися, Сионова дочки, викликай радісно, дочки Ерусалимська: Се Царь твій надходить до тебе, справедливий і спасаючий, тихий — сидячи на осляті, сині яремної осліці. **10** Тоді я поторошу вози боєві в Ефраїма й боєві коні в Ерусалимі та й поломаний буде лук воєнний; він бо проповідати ме мир народам, і зацарює од моря до моря, від ріки та й до конців землі. **11** I кровю завіту твого вибавлю я вязнів твоїх із ями, що в нїй води нема. **12** Вертайтесь до твердині, ви вязні, жиючі в надії! що тепер оповіщаю, дам вам удвоє. **13** Бо, неначе лука, натягну собі Юду, а сагайдака наповню Ефраїмом, і підійму синів твоїх, Сионе, проти твоїх синів, земле ти Йонська, та й зроблю тебе мечем у силача. **14** I з'явиться над ними Господь, і близкавицею вилетить стріла його, й загуде Господь трубою, та й ступати ме бурею, віючию з полудня. **15** I хоронити ме їх Господь Саваот, а вони будуть валити і підбивати під себе каміннем із пращі, будуть пити до перепою, нїби вином, ї переповняться, як ті кубки жертвовні, як угли в жертвовника. **16** I спасе їх Господь Бог у ті часи, спасе народ свій, як овець, і, мов дорогі камені в вінці, заблищать вони на землі його. **17** О, яка ж велика доброта його, що за красота його! Хліб додаватиме духа молодикам, а вино — дівчатам!

10 Просіте в Господа дощу, коли його треба, а Господь близкавицею і дасть вам ливень, дасть кожному траву на полі. **2** Бо терафими вам пусте говорять, та й віщуни видять неправду й оповідають сни пусті; вони потішають

vas оманою; тим то й блукають люде, як вівці, пустопаш, бідують, бо нікому їх пасти. 3 На пастирів гнівом я палаю, і козлів тих (провідників) я покараю; бо навідається Господь сил до свого стада, й поставить рід Юдин, мов славного коня свого, до бою. 4 Із нього буде вугловий камінь, із нього — приколок, із нього — лук до бою, із його вийдуть всі гетьмани народу. 5 Ніби невміраки, будуть вони побивати на війні та, мов грязь на дорозі топтати, й воювати; бо Господь із ними, й посоромлять їздеців на конях. 6 Подам силу Юдиному дому й спасу дом Йосифів, і приверну їх; я бо змилосердивсь до них, і будуть вони в мене, ніби я й не відкидав їх; я бо їх Гоеподь і Бог їх, та й вислухаю їх. 7 Лицарем буде Ефраїм у мене; серце їх звеселиться, мов вином заграє; і бачити муть се їх діти й зрадіють; веселитись будуть серця їх у Господі. 8 Я дам їм знак і зберу їх до купи, бо я їх, викупив собі; безліч буде їх у мене, істілько як перед тим було; 9 І розміщу їх проміж народами, а вони й в найдальших землях будуть згадувати мене й жити муть із дітьми своїми, а схочати, — вернутись додому. 10 І заверну їх із Єгипту, скличу з Ассириї, й приведу їх у землю Галаадську й на Ливан, і не стане їм місця. 11 І, наче б прийшла на море халепа та побила Фидімррскі, наче б висхли глибині ріки, — так упокорений буде Ассур і віднятє буде скрипто Египтові. 12 Подам їм силу в Господі, й ходити муть у ймя його, говорити Господь.

11 Відчиняй, Ливане, ворота твої, й нехай пожирає огонь кедри твої. 2 Голоси, кипарисе; бо впаде кедр, бо й великі будуть спустошені; голосіте, дуби Базанські, бо повадиться гай ненроходний. 3 Чути голос ридання пастихів, бо спустошено бажанне їх; чути рик левчуків, бо спустошено красу Йордані. 4 Так говорить Господь, Бог мій: Паси вівці, призначені на заріз, 5 Що їх купивши вбивають безкарно, а продававши мовляють: Слава тобі, Господи; я збагатився! а пастихи не жалують їх. 6 Та й я вже не жалувати му сих землян, говорити Господь; і ось, я одам людей, кожного в руки близьнього його й на поталу цареві його, й побивати муть вони країну, та й нікого не визволю із їх потали. 7 І буду пасти вівці, призначені на заріз, — бідолашню отару. І возьму

собі дві палиці; одну назву ласкавість, а другу — повязь, і буду пасти ними вівці. 8 І занапащу трьох пастихів в один місяць, бо відвернеться душа моя од них, як се й їх душа одвертається від мене. 9 І скажу тоді: Не буду більш пасти вас: що вмірає, нехай умірає; що погибає, нехай погибає, а що зостається, нехай одно одного з'їдав. 10 І возьму мою палицю — ласкавості — та й поламлю її, щоб розвязати вмову, що вчинив був із усіма народами. 11 І буде розвязана вона того ж дня, а тоді зрозуміють бідолашні вівці, що мене визирали, що се було слово Господне. 12 Тоді скажу їм: Коли ваша ласка, дайте мені плату мою; а коли ні, так не давайте; а вони одважать плату мені — трийцять срібних. 13 Господь же заповів мені: Вкинь їх в храмову скарбівню; — та й висока ж бо ціна, за яку мене оцінили! І взяв я трийцять срібних та й укинув у храму Господньому про ганчаря. 14 Тоді поламав я й другу палицю — повязь, щоб розірвати братерства між Юдою й Ізраїлем. 15 І знов сказав мені Господь: Возьми ж тепер собі знаряд у одного дурного пастиха: 16 Ось бо, я поставлю в землі сїй пастиха, що байдуже йому пропадаючи, що заблуканих не буде шукати, ні хорих лічити, та й здорових не буде кормити, а істи ме тілько мясиво ситих, ба й ратиці в них одривати. 17 Горе ж ледачому пастихові, що покидає стадо! Меч на руку його й на праве око його! О, рука йому зовсім усохне, а праве око його зовсім осліпне!

12 Пророче слово Господне про Ізраїля. Господь, що розпростер небо й оснував землю та й сотворив духа в чоловіці, говорити: 2 Ось, я зроблю Ерусалим чашою остроропіння про всі примежні народи, та й про Юду під час облягу Ерусалиму. 3 І зроблю тоді Ерусалим важенным каменем для всіх народів; хто буде підіймати його, надсадиться, а зійдуться проти його всі народи землі. 4 В той час; говорити Господь, учиню, що кожний кінь обіє, а їздеці обезуміють; на дом же Юдин одкрию очі мої, а коні в усіх народів ударю сліпотою. 5 І погадають гетьмани Юдині в серцях своїх: сила моя й осадників Ерусалимських тілько в Господі сил, Бозї їх. 6 Того часу зроблю я гетьманів Юдиних, ніби жарівнею між дровами, і як палаючий смолоскип в середині снопів, і

повигублюють вони всі сусідні народи праворуч і ліворуч, і знов буде Ерусалим залюднений на свою місці, в Ерусалимі. 7 І допоможе Господь, як і перш, наметам Юдиним, щоб не неслася високо над Юдою слава дому Давидового й величність осадників Ерусалимських — над прочими Юдеями. 8 Того часу закриє Господь щитом своїм осадників Ерусалимських, і найслабший між ними буде такий, як Давид, а дом Давидів буде як Божий, як ангел Господень перед ними. 9 І вигублю того часу всі народи, що рушили проти Ерусалиму. 10 На дом же Давидів і на осадників Ерусалимських вилию духа ласки й побожності, й поглянути на того, що його прокололи, й будуть голосити по нему, як по синові одинцеві, й сумувати, як сумують по перворідневі. 11 Здійметься тоді в Ерусалимі голосний плач, як плач у Гададриммоні на Мегиддо-долині. 12 І ридати ме країна, всяка родина окроме: родина Давидова окроме, й жіноцтво їх окроме; родина дому Нatanового окроме, й жіноцтво їх окроме; 13 Родина дому Левіїного окроме, й жіноцтво їх окроме; родина Симеоніїв окроме, й жіноцтво їх окроме. 14 Так само й усі інші родини — кожна родина окроме й жіноцтво їх окроме.

13 Того часу відкриється домові Давидовому й осадникам Ерусалимським криниця на змитте гріха й нечистії. 2 І буде того часу, говорить Господь сил небесних, повикоренюю імення ідолів із сієї землі, так що вже їх і згадувати не будуть, а так само повиганяю з землі ложних пророків і нечистого духа. 3 Коли ж іще хто наважиться пророкувати, тоді сам отець його й мати його, що його породили, казати муть йому: Не жити тобі на сьвіті, бо говориш лож в ім'я Господне; і вбъть його батько й мати, що вродила його, коли пророкувати ме. 4 І соромити муться пророки видива свого, пророкуючи, й не будуть уже вдягати волосяної гуні, щоб обманювати людей, 5 А казати ме кожен: Я не пророк, я такий собі, що порає землю, бо з самого малку хтось прибав собі мене рабом. 6 І як спитає хто в його: Що ж се в тебе за рани на руках? то він відкаже: Се мене бито в дому люблячих мене. 7 Ой мечу! підіймись на пастиря моого, на близького мені, говорить Господь Саваот; побий пастиря, а вівці порозбігаються! Я ж направлю

руку мою на малих. 8 І станеться на всій землі, говорить Господь, що дві третини на ній будуть вигублені й вимрут, а тільки третина зістанеться на ній. 9 І введу ту третину в огонь, і розплавлю їх, як плавлять срібло, й очищу їх, як чистять золото: Вони будуть призовати ім'я моє, а я вислуваю їх і скажу: Ось, се мій народ, а вони казати муть: Господь — се Бог мій!

14 Ось, надходить день Господень, і паювати муть луп посеред тебе. 2 І позбіраю всі народи на війну проти Ерусалиму, й опанують город, і пограблять будинки, й побезчестять жіноцтво, і позаймають половину города у полонь, тільки останок людности не викорениться з городу. 3 І тоді виступить Господь і в'оружиться проти тих народів, як було колись в'оружувавсь у день бою. 4 І стануть ноги його на горі Оливній, що навпроти Ерусалиму до сходу сонця, й розпадеться Оливна гора надвое по середині на схід сонця й на захід, вельми великою долиною, і половина гори відхилиться 'д півночі, а друга — 'д півднню. 5 Ви ж утікатимете в долину моїх гір; бо долина проміж горами буде простягатись аж до Асилу; ви ж будете втікати, як утікали за царя Юдейського Озії від земного трусу; й прийде Господь, Бог мій й усі съвяті з ним. 6 І не буде съвітла в той день, съвітила, наче поєнкають. 7 І се буде єдиний день, звісний тілько Господу: ні то день, ні то ніч; тільки надвечір розвидніється. 8 І потечуть того часу живі води з Ерусалиму: половина їх — у море на всхід, а половина в море на захід; так буде літом і зимою. 9 І царювати ме Господь над усією землею; один тоді буде Господь, і одно ім'я його. 10 Вся та земля буде, як би одне поділле від Габаону до Реммону, на півднє від Ерусалиму, що стояти ме високо на свою місці й заповниться осадниками, од Беняминової брами до місця давних воріт, до наріжних воріт, і від Ананеїлової башти до царських тискарень. 11 І жити муть люди там, і не буде вже прокляття, а стояти буде Ерусалим безпеч. 12 І от яка буде язва, що нею вдарить Господь усі народи, що будуть воювати Ерусалим: у кожногоnidтиме тіло його, як іще він стояти ме на ногах; очі його потануть у ямках своїх, а язик його висохне в роті йому. 13 І настане того часу між ними велика замішаниця

од Господа, — так що вони хапати муть одно одного за руку, й буде здійматись рука проти руки ближнього свого. **14** Та й Юда воювати ме проти Ерусалиму; й по нагромаджують скарби всіх народів, золото, срібло та одежду в великому множестві. **15** І така ж язва побе конї, мули, верблюди й осли та й усяку скотину, яка буде в військовому таборі в них. **16** І буде опісля: всі, що позостаються з усіх тих народів, що приходили проти Ерусалиму, будуть сходитись що-року, щоб поклонитись цареві, Господеві сил небесних, і святкувати съято кучок. **17** Коли ж котрий рід на землі та не пійде в Ерусалим упасті перед царем, Господом сил, то не буде дощу в них. **18** І коли Египецьке племя не вбереться в дорогу й не прийде, то й у його не буде дощу, й прийде на його така ж кара, якою побивати ме Господь народи, що не приходили на кучкове съято. **19** Ось, що буде за гріх Египту й за гріх усім народам, що не прийдуть обходити съято кучок. **20** Того часу й на кінській узді надписувати муть: Господеві присъячено, та й казани варові в Господньому домі будутьуважатись за съящені так само, як чаши перед жертівником. **21** Усякий котел у Ерусалимі й у Юдеї буде присъячений Господеві сил небесних, і всі, що жертвувати муть, будуть приходити й брати їх та й у них варити, й не буде тих часів ніякого крамаря в дому Господа сил небесних.

Малахії

1 Пророче слово Господнє до Ізраїля через Малахію. **2** Я полюбив вас, говорити Господь. Ви питаете: У чому показалась любов твоя до нас? — Хиба ж Езав не брат Яковів? говорити Господь? а однакоже я полюбив Якова, **3** А Езава я зненавидів, так що гори його поробив безлюддем, а насліддє його — пробутком шакалів. **4** Коли б Едом сказав: Хоч ми розбурені, та ми повідновлюємо розбурене, то Господь Саваот каже на те: Вони побудують, а я порозвалюю, так що їм приложать прізвище: Країна безбожності, — нарід, що на його Господь прогнівився по віки. **5** Своїми очима ви се побачите та й скажете: Звеличив себе Господь над Ізрайлевим займищем! **6** Син шанує батька, а раб — пана свого; коли ж я батько, так де ж та почесть, що мені подобає? Й коли я пан, де ж те поважаннє для мене? говорити Господь Саваот до вас, съященники, що зневажаєте імя моє? Ви питаете: Чим же ми зневажаємо імя твое? **7** Ось, ви приносите нечистий хліб на мій жертвівник, та ще й питаете: Як ми зневажаємо тебе? От тим, що говорите: Трапезу Господню нішо поважати. **8** I як ви приносите на жертву сліпе, чи те в вас не погане? або як приносите кульгаве чи хворе, чи ж і се не погане? Ось, принеси се твойму князеві, чи буде воно йому приемне, чи прийме він тебе ласкаво? говорити Господь Саваот. **9** Оце ж благайте Бога, щоб вас помилував; бо коли таке буде виходити з рук ваших, так чи ж може він вас ласкаво приймати? говорити Господь сил небесних. **10** Лучше зачини который храмові двері, щоб на майму жертвівнику не палити марно огню. Нема в мене ласкавості до вас, говорити Господь сил небесних, і не вгодні мені приноси з ваших рук. **11** Від ісходу бо та й до заходу сонця буде імя мое величаться проміж народами, й всюди приносити муть імені майму кадило й жертву чисту; велике буде імя мое проміж народами, говорити Господь Саваот. **12** Ви ж його зневажаєте, мовляючи: Столові Господньому не належиться пошана, й те, що нам із неї впадає, невартне. **13** До того ще й мовляєте: Скілько ж то праці! та й маловажите все, говорити Господь сил, і приносите крадене й кульгаве й недуже, а такі самі й хлібові дари ваші. Чи мені ж та приймати

таке залюбки з рук ваших? говорити Господь. **14** Ні, проклят зрадливий, що, мавши в череді свої здорового самця й обрікши себе обітом, приносить Господеві миршаве; я бо царь великий, говорити Господь сил небесних, а мое імя страшне проміж народами.

2 А тепер іще оця заповідь до вас, съященники:

2 Коли не послухаєте й не положите її собі на серце, щоб оддавати славу іменні моїму, говорити Господь Саваот, так пошлю на вас проклятте, і проклену ваше благословенне, ба вже й проклинаю, бо ви не хочете прихилити до того серце ваше. **3** Ось, я одійму вам лопатку, та й кину вам калом у лице, калом жертвових съяточних, і викинути вас укупі з ним. **4** I зрозумієте тоді, що я дав вам сю заповідь, щоб удержувати завіт мій з родом Левіїним, говорити Господь Саваот. **5** А той завіт мій із ним був завітом життя й щастя, а дав я його задля страху, та й він боявся мене й страхався перед імям моїм. **6** Закон правди був ув устах у його, а неправди не було на язиці в його. В мірі й правоті ходив він передо мною, та й відвернув многих од гріха. **7** Bo уста съященникові мають перестерігати знання і з його уст ждуть люде закону; він бо посланець Господа сил небесних. **8** Ви ж відійшли від сієї дороги, й були многим приводом до впаду в законі, ви повалили вмову з Левіїним родом, говорити Господь сил. **9** Тим то й я подам вас у зневагу й погорду перед усім людом, ви бо не держитесь доріг моїх, і в справах закону дивитесь на особу. **10** Чи не один же в усіх нас отець? Чи не той же самий Бог создав нас? Чого ж ми ломимо віру одно одному, а тим ломимо й завіт отців наших? **11** Віроломність коїть Юда, та й гидота діється в Ізраїлі і в Ерусалимі; зневажив бо Юда, що в Господа було съяте, та що він полюбив, беручи за жінку собі дочку чужого бога. **12** У того, хто таке чинить, повигублює Господь в наметах Яковових старого й молодого, а так само й того, що приносить жертву Господеві сил небесних. **13** Та й ось що ви тим іще робите: ви зневолюєте (жінок ваших) обливати жертвовник Господень слозами з голосіннем і риданнem, так що він уже й не дивиться на приноси й не приймає вмоляючої жертви з рук ваших. **14** Ви знов спитаєте: через

що? Через те, що Господь був съвідком між тобою й женою молодощів твоїх, що ти її зрадив, — вона ж подруга твоя й законом із тобою звязана, як жона твоя. **15** Та чи ж не вчинив цього один такий, що визначався духом? — Що ж сей один учинив? Він бажав потомства від Бога. Оце ж бережіть духа вашого, й ніхто не ламай віри жінці молодощів своїх. **16** (Ви тим оправдуетесь:) говорити Господь Бог Ізраїля: Як зненавидиш її, розведися; ні, — кривда покриє такого, як одяга, говорити Господь сил. Тим же то бережіте серце ваше, й не ламайте віри. **17** Прогнівили ви Господа речами вашими, та й ще питаете: Чим гнівимо ми його? Ось тим, що мовляєте: Хто чинить зло, той угоден Господеві, й до таких він ласкавий; або: Де ж той Бог, що право судить?

3 Ось, я посилаю ангела моого, а він приготовить дорогу передо мною, й негайно за сим прийде в храм свій, що його шукаєте, — Ангел завіту, що його бажаєте; ось, він ійде, говорити Господь Саваот. **2** Хто ж видергжить день приходу його, й хто всточить, як він явиться? Він бо — огонь розтоплюючий і як те зілле очищаюче; **3** І засяде він до перетоплювання срібла й очистить синів Левіїних і переплавить їх, як золото й срібло, щоб приносили жертву Господеві в праведності. **4** Тоді люба буде Господеві жертва Юдина й Ерусалимова, як у давні давна й в давні роки. **5** Прийду до вас, щоб судити суд, й буду скорим съвідком проти чарівників, перелюбників і тих, що божаться лъживо, що вдержують плату поденного робітника, притісняють удовиць і сиріт та відпихають од себе приходня й не бояться мене, говорити Господь Саваот. **6** Я бо — Господь, я все той самий; через те ви, сини Яковові, й не вигублені. **7** 3 часу отців ваших відступили ви від заповідей моїх та й не певните їх. Вернітесь же до мене, так і я вернусь до вас, говорити Господь сил небесних. Ви спитаєте: Як нам вертатись? **8** Хиба ж годиться людині обкрадати Бога? Ви ж мене обкрадаєте. Спитаете: В чим же ми тебе обкрадаємо? Десятинами й первоплодами. **9** Тяжко ви прокляти, за те, що ви — ввесь люд — мене обкрадаєте. **10** Принесіте всі десятини в кокомори в съвятинї щоб у мойму дому було що їсти, та хоч тим витребуйте мене, говорити Господь сил небесних: чи тоді не повідчинаю я вам

створи небесні й не пошлю вам благословенне над міру? **11** Задля вас я відверну всяку прожер, щоб не пустошила в вас плоду земного, та й виноградина в вас на полі не буде без плоду, говорити Господь Саваот. **12** І щасливими славити муть вас усі народи, будете бо бажаною землею, говорити Господь сил небесних. **13** Зневажливі передо мною слова ваші, говорити Господь. Скажете: Що ж ми говоримо проти тебе? **14** А ось, ви мовляєте: Шкода служити Богу, та й що нам за пожиток із того, що ми перестерігали постанови його та ходили сумні перед лицем Господа сил? **15** А нині ми гордих славимо щасливими: красше врядились беззаконники, та й хоч спокушують Бога, а жиуть без ушкоди. **16** Та богообоязні ось як говорять один одному: Вважає Господь і чує все, та й перед лицем його списується памяткова книга про тих, що бояться Господа й почитають ім'я його. **17** Вони будуть моїми, говорити Господь сил небесних, будуть моєю питоменностю того дня, що наведу, й буду любити їх, як милує чоловік сина свого, що його слухає. **18** І знов тоді побачите ріжницю між праведником і безбожником, між тим, хто служить Богу, а тим хто йому не служить.

4 Ось бо, настане день, палаючий, як піч; тоді всі горді й безбожні будуть, неначе солома, й спалить їх той день, що настане, так що не зоставить із них ні кореня ні галузя. **2** А про вас, що боїтесь імені моого, зійде сонце справедливості і оздоровленне в проміннї його, й вийдете, підскакуючи, мов виласені телята; **3** І топтати мете безбожних, вони бо будуть порохом під ногами в вас того дня, що я наведу, говорити Господь Саваот. **4** Держіте ж у памяті закон слуги моого Мойсея, що я завітував йому на Горебі, заповіді й права про всього Ізраїля. **5** Ось, я пошлю до вас пророка Ілію перед настаннем дня Господнього, дня великого й страшного. **6** І поприхиляє він серця отців до дітей, і серця дітей до отців їх, щоб я, прийшовши, не покарав землю проклятtem.

НОВИЙ ЗАВІТ

Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять.

Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давидового, сина Авраамового. **2** Авраам породив Ісаака; а Ісаак породив Якова; а Яков породив Юду та братів його; **3** а Юда породив Фареса та Зару від Тамари; а Фарес породив Єсрому; а Єсрому породив Арама; **4** а Арам породив Аминадава; а Аминадав породив Насона; а Насон породив Салмона; **5** а Салмон породив Вооза від Рахави; а Вооз породив Овіда від Рути; а Овід породив Єссея; **6** а Єссей породив Давида царя; а Давид цар породив Соломона від Урієвої; **7** а Соломон породив Ровоама; а Ровоам породив Авію; а Авія породив Асу; **8** а Аса породив Йосафата; а Йосафат породив Йорама; а Йорам породив Озію; **9** а Озія породив Йоатама; а Йоатам породив Ахаза; а Ахаз породив Єзекію; **10** а Єзекія породив Манассію; а Манассія породив Амона; а Амон породив Йосію; **11** а Йосія породив Єхонію та братів його, під час переселення у Вавилон; **12** а після того, як переселено їх у Вавилон, Єхонія породив Салатиїла, а Салатиїл породив Зоравеля; **13** а Зоравель породив Авіюда; а Авіюд породив Єліякима; а Єліяким породив Азора; **14** а Азор породив Садока; а Садок породив Ахима; а Ахим породив Єліуда; **15** а Єліуд породив Єліазара; а Єліазар породив Маттана; а Маттан породив Якова; **16** а Яков породив Йосифа, чоловіка Марійного, що від неї родивсь Ісус, на прізвище Христос. **17** То всіх родів од Авраама до Давида чотирнайцять родів; а від Давида до переселення у Вавилон чотирнайцять родів; і від переселення у Вавилон до Христа чотирнайцять родів. **18** Різд во ж Ісуса Христа сталося так. Скорі Його матір Марію заручено Йосифові, перш ніж вони зійшлися, постережено, що вона мала в утробі від съятого Духа. **19** Йосиф же, чоловік її, будучи праведний, і не хотічи ославити її, хотів був потай відпустити її. **20** Та як він про се думав, аж ось явивсь йому вві сні ангел Господень, глаголючи: Йосифе, сину Давидів, не бій ся взяти до себе Марію, жінку твою; бо що в ній зачалось, те від съятого Духа. **21** І вродить вона сина, і даси йому імя Ісус; бо він спасе людей своїх од гріхів їх. **22** Усе ж се стало ся, щоб справдилось, що промовив Господь через пророка, глаголючи: **23** Ось діва мати ме в утробі, і вродить сина, і дадуть

йому імя Емануїл, що перекладом є: З нами Бог. **24** Прокинувшись тоді Йосиф од сна, зробив так, як ангел Господень повелів йому, й узяв до себе жінку свою; **25** і не знав її, аж поки вона вродила сина свого перворідня, і дав йому імя Ісус.

2 Як же народивсь Ісус у Витлеемі Юдейському за царя Ірода, прийшли мудрці зі сходу в Єрусалим, **2** говорячи: Де народжений цар Жидівський? бачили бо ми зорю його на сході, й прийшли поклонитись йому. **3** Почувши ж цар Ірод, стрівожив ся, і ввесь Єрусалим із ним. **4**, зібравши всіх архиереїв і письменників людських, допитував ся в них, де Христу родити ся. **5** Вони ж казали йому: В Витлеемі Юдейському, бо ось як написано в пророка: **6** І ти, Витлееме, земле Юдина, нічим не гірша еси між князями Юдиними; бо з тебе прийде гетьман, що старшинувати ме над народом моїм Ізраїлем. **7** Закликавши тоді Ірод тайкома мудрців, пильно в них випитував, якого часу показалась зоря. **8** І послав їх у Витлеем, і каже: Йдіть та розпитайтеся пильно про те хлопятко; а як знайдете, принесіть мені звістку, щоб і мені пійти поклонитись йому. **9** Вони ж, вислухавши царя, вийшли; коли се зоря, що бачили на сході, йде поперед них, поки прийшла та й стала зверху, де було хлопятко. **10** Побачивши ж вони зорю, зраділи вельми великою радостю. **11** І, ввійшовши в господу, знайшли хлопятко з Мариєю, матір'ю його, й, припавши, поклонились йому; й, відкривши скарби свої, піднесли йому дари: золото, ладан і миро. **12** І, бувши остережені вві сні, не вертатись до Ірода, вернулись в свою землю іншим шляхом. **13** Як же вони вийшли, ось ангел Господень являється ся Йосифові вві сні, глаголючи: Встань, візьми хлопятко й матір його, та втікай в Єгипет, і перебудь там, поки сповіщу тебе; бо Ірод шукати ме хлопятка, щоб убити його. **14** Він же, вставши, взяв хлопятко й матір його в ночі, та й пішов у Єгипет. **15** І пробував там аж до смерті Іродової, щоб справдилось, що сказав Господь через пророка, глаголючи: Із Єгипту покликав я сина моого. **16** Бачивши тоді Ірод, що мудрці насыміялись із него, розлютував ся вельми, та й послав повбивати всіх дітей у Витлеемі й у всіх границях його, од двох років і менше, по тому часу, що про него він пильно довідував ся в мудрців. **17** Тоді справдилось, що

промовив Єремія пророк, глаголючи: **18** Чути в Рамі голосінне і плач і тяжке наріканне: Рахиля плаче по дітях своїх, і не дає розважати себе, бо їх нема вже. **19** Як же вмер Ірод, ось являється ангел Господень уві сні Йосифу в Єгипті, **20** глаголючи: Устань, та візьми хлопятко й матір його, та йди в землю Ізраїлеву: бо ті померли, що шукали душі хлопятка. **21** І встав він, і взяв хлопятко й матір його, та й пішов у землю Ізраїлеву. **22** Та, почувши, що Архелай царює в Юдеї замість батька свого Ірода, побоявсь ійти туди; а, бувши остережений уві сні, звернув у сторони Галилейські: **23** і, прийшовши, жив у городі, що його звали Назарет, щоб справдилось сказане в пророків: Що звати меться Назореєм.

3 Того часу прийшов Йоан Хреститель, проповідуючи в пустині Юдейській, **2** і глаголючи: Покайтесь: наблизилось бо царство небесне. **3** Се ж бо той, про кого казав пророк Ісаїя, глаголючи: Голос покликуючого в пустині: Приготовте дорогу Господню, правими робіть стежки Його. **4** Сам же Йоан мав одежу свою з верблюжого волосу, й шкуряний пояс на поясниції своїй; а юдою його була сарана та дикий мед. **5** Тоді виходили до него Єрусалим, і вся Юдея, і вся околиця Йорданська, **6** і хрестились в Йордані від него, сповідаючи гріхи свої. **7** Та, бачивши він, що багато Фарисеїв і Садукеїв приходило до хрещення його, сказав до них: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настигаючого гніва? **8** Принесіть же овощ достойний покаяння; **9** і не думайте казати в серці своему: В нас батько Авраам; бо я вам кажу, що Бог зможе з цього каміння підняти дітей Авраамові. **10** Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овощу, зрубують, та й кидають ув огонь. **11** Я оце хрещу вас водою на покаяннє; а Той, що йде за мною, потужніший від мене; недостоєн я Йому й обувя носити: Він вас хрестити ме Духом святим та огнем. **12** У руці в Него лопата, й перечистити Він тік свій, і збере пшеницю свою в клуню, а половину спалити огнем невгласимим. **13** Приходить тоді Ісус із Галилеї на Йордан до Йоана, охреститись від него. **14** Та Йоан не допускав Його, говорячи: Мені самому треба в Тебе хреститись, а Ти прийшов

до мене? **15** Відказуючи Йому Ісус, рече до него: Допусти тепер, бо так годить ся нам чинити всяку правду. Тоді допустив Його. **16** І охрестившись Ісус, вийшов зараз із води; й ось відчинилося Йому небо, і побачив він Духа Божого, що спустився як голуб, і злинув на Него. **17** І ось голос із неба, глаголючи: Се мій Син любий, що я вподобав Його.

4 Тоді повів Ісуса дух у пустиню на спокусу дияволську. **2** І постив він сорок днів і сорок ночей, потім забажав їсти. **3** І прийшовши спокусник до Него, каже: Коли ти Син Божий, звели сим камінням зробитись хлібом. **4** Він же, озвавшись, сказав: Писано: Не самим хлібом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих. **5** Тоді диявол бере Його в съвятий город, і ставить Його на церковнім крилі, **6** і каже до Него: Коли ти Син Божий, кинь ся вниз, писано бо: Що накаже про Тебе ангелам своїм, і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камінь ногою Твоєю. **7** Рече Йому Ісус: Писано знов: Не спокушуй Господа Бога твого. **8** Знов бере Його диявол на гору височенну, й показує Йому всі царства на съвіті й славу їх; **9** і каже до Нego: Оце все дам тобі, коли, припавши, поклониш ся мені. **10** Рече тоді Йому Ісус: Геть від мене, сатано! писано бо: Господу Богу твоєму кланяти меш ся, і Йому одному служити меш. **11** Зоставив тоді Його диявол, і ось ангели приступили й служили Йому. **12** Як же почув Ісус, що Йоана видано, то перейшов у Галилею; **13** і, покинувши Назарет, пішов і пробував у Капернаумі, що при морю, у гряницих Завулона та Нефталима: **14** щоб справдилось слово Ісаїї пророка, глаголючого: **15** Земля Завулон і земля Нефталим, на морському шляху, за Йорданом, Галилея поганська; **16** люди сидячі в темряві побачили съвітло велике, й тим, що сидять у країні й тіні смертній, засяло съвітло. **17** З того часу почав Ісус проповідувати й глаголати: Покайтесь, наблизилось бо царство небесне. **18** І, йдучи Ісус попри море Галилейське, побачив двох братів, Симона, званого Петром, та Андрея, брата його, що закидали невід у море; були бо рибалки. **19** І промовив до них: Ідіть за мною, то зроблю вас ловцями людськими. **20** Вони ж зараз, покинувши неводи свої, пішли слідом за Ним.

21 І, йдучи звідтіля, побачив інших двох братів, Якова Зеведеевого та Йоана, брата його, у човні з Зеведеєм, батьком їх, як налагоджували неводи свої; і покликав їх. 22 Вони ж зараз, покинувши човен і батька свого, пішшли слідом за Ним. 23 І ходив Ісус по всій Галилії, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелию царства, та сціляючи всякий недуг і всякі болести поміж людьми. 24 І розійшлась чутка про Него по всій Сирії; і приводжено до Него всіх недужніх, що боліли всякими болещами та муками, й біснуватих, і місячників, і розслаблених; і сціляв їх. 25 І йшло за Ним пребагато народу з Галилії, й з Десятиграду, й з Єрусалиму, й з Юдеї, й зза Йордану.

5 Побачивши ж народ, зійшов на гору, і, як сів, приступили до Него ученики Його; 2 і відкрив Він уста свої, і навчав їх, глаголючи: 3 Блаженні вбогі духом, бо їх царство небесне. 4 Блаженні сумні, бо такі втішать ся. 5 Блаженні тихі, бо такі осягнуть землю. 6 Блаженні голодні й жадні правди, бо такі наситять ся. 7 Блаженні милостиві, бо такі будуть помилувані. 8 Блаженні чисті серцем, бо такі побачять Бога. 9 Блаженні миротворці, бо такі синами Божими звати муть ся. 10 Блаженні, кого гонять за правду, бо їх царство небесне. 11 Блаженні ви, коли вас безчестити муть, та гонити муть, та казати муть на вас усяке лихе слово не по правді, ради мене. 12 Радуйтесь і веселітесь: бо велика нагорода ваша на небі; так бо гонили й пророків, що бували перше вас. 13 Ви сіль землі; коли ж сіль звітре, то чим солити? Ні-на-що не годить ся тоді вона, тільки щоб викинути геть і щоб топтали її люде. 14 Ви съвітло съвіту. Не може город сковати ся, стоячи на горі; 15 і, засвітивши съвітку, не ставлять під посудину, а на съвітнику; то й съвітить вона всім, хто в хаті, 16 так нехай съвітло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, й прославляли Отця вашого, що на небі. 17 Не думайте, що я прийшов знівечити закон або пророків; не прийшов я знівечити, а сповнити. 18 Істино бо глаголю вам: Доки перейде небо й земля, одна йота, або одна титла не перейде з закону, аж поки все станеть ся. 19 Тим, хто поламле одну найменшу з сих заповідей і навчить так людей, той звати меть ся найменшим у царстві небесному; а хто сповнить і навчить, той звати меть ся великим у царстві небесному. 20 Глаголю бо вам: Що коли

ваша правда не переважить письменників та Фарисеїв, то не ввійдете в царство небесне. 21 Чували ви, що сказано старосвіцьким: Не вбий, а хто вбє, на того буде суд. 22 Я ж вам глаголю: Хто сердить ся на брата свого без причини, на того буде суд; а хто скаже на брата свого: Рака, на того буде громадський суд; хто ж скаже: дурню, на того буде огонь пекольний. (Geenna g1067) 23 Тим, коли принесеш дар свій до жертвінї, й згадаєш там, що твій брат має що проти тебе; 24 зостав свій дар перед жертвінєю, і йди геть, помирись перш із братом твоїм, а тоді прийди й подай дар твій. 25 Мирись із твоїм противником хутко, доки ти ще в дорозі з ним, щоб не віддав тебе противник судді, а суддя не віддав тебе осавулї (слузі), і не вкинуто тебе в темницю. 26 Істино глаголю тобі: Не вийдеш звідтіля, доки не віддаси й останнього шеляга. 27 Чували ви, що сказано старосвіцьким: Не чини перелюбу. 28 Я ж вам глаголю: Хто спогляне на жінку жадібним оком, той уже вчинив перелюб із нею в серці своїм. 29 Коли ж око твоє праве блазнить тебе, вирви його, й кинь од себе; бо більша користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло вкинуто в пекло. (Geenna g1067) 30 І коли права рука твоя блазнить тебе, відотни її, й кинь од себе; більша бо користь тобі, щоб один із членів твоїх згинув, а не все тіло твоє вкинуто в пекло. (Geenna g1067) 31 Сказано ж: Що хто розводить ся з жінкою своєю, нехай дасть їй розвідний лист. 32 Я ж вам глаголю: Що хто розведеть ся з жінкою своєю, хиба що за перелюб, доводить її до перелюбу; й хто оженить ся з розвідкою, чинить перелюб. 33 Знов чували, що сказано старосвіцьким: Не кленись криво, а сповняй перед Господом обітниці твої. 34 Я ж вам глаголю: Не кляніть ся зовсім: ні небом, бо воно престол Божий; 35 ні землею, бо вона підніжок ніг Його; ні Єрусалимом, бо се город великого царя; 36 ні головою твоєю не клянись, бо не зможеш зробити ні одного волоса білим або чорним. 37 Слово ж ваше нехай буде: так, так; ні, ні; бо що більш над се, те від лихого. 38 Чували ви, що сказано: Око за око, й зуб за зуб. 39 Я ж вам глаголю: Не противтесь лихому, а хто вдарить тебе у праву щоку твою, повернись до него й другою. 40 І хто схоче судитись із тобою і зняти з тебе світу, віддай йому й жупанок. 41

I хто силувати ме тебе йти мілю, йди з ним дві. **42** Дай, хто в тебе просить, і хто хоче в тебе позичити, не одвертайсь од него. **43** Чували ви, що сказано: Любі близнього твого, й ненавидь ворога твого. **44** Я ж вам глаголю: Любіть ворогів ваших, благословляйте, хто клене вас, робіть добро, хто ненавидить вас, і моліть ся за тих, що обивають вас і гонять вас; **45** щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі; Він бо велить сонцю своєму сходити над лихими й над добрими, й посилає дощ на праведних і неправедних. **46** Бо коли ви любите тих, що люблять вас, то за що вам нагорода? хиба й митники не те саме роблять? **47** I коли витаєте тільки братів ваших, то що надто робите? хиба й митники не так роблять? **48** Оце ж бувайте звершенні, як Отець ваш, що на небі, звершений.

6 Остерегайтесь подавати милостиню вашу перед людьми, щоб вони вас бачили; а то не мати мете ніякої нагороди від Отця вашого, що на небі. **2** Тим, коли подаєш милостиню, то не труби в трубу перед собою, як роблять лицеміри по школах та по улициях, щоб здобути слави в людей. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **3** Ти ж, як подаєш милостиню, то нехай ліва рука твоя не знає, що робить права: **4** щоб твоя милостиня була потайна; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **5** I коли молиш ся, не будь таким, як лицеміри; бо вони люблять молитись, стоячи в школах та по росхідних улициях, щоб їх бачили люди. Істино глаголю вам: Мають вони нагороду собі. **6** Ти ж, коли молиш ся, увійди в хатину твою та, зачинивши двері, помолись Отцю твоєму потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **7** Як же молитесь, то не говоріть багато, як погане: бо вони думають, що за довгі молитви будуть вислухані. **8** Не приподоблюйте ся ж до них; бо Отець ваш знає, чого вам треба, перш ніж просите в Него. **9** Тим же то моліться ось як: Отче наш, що на небі! Нехай святити ся ім'я твое. **10** Нехай прийде царство твое. Нехай буде воля твоя, як на небі, так і на землі. **11** Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. **12** I прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим. **13** I не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. Bo твоє есть царство й сила, й слава

по віki. Amінь. **14** Bo коли прощати мете людям провини їх, то й Отець ваш небесний прощати me вам. **15** Як же не прощати мете людям провин їх, то й Отець ваш небесний не прощати буде провин ваших. **16** Коли ж постите, нехай не буде в вас, як у лицемірів, сумного виду: зміняють бо лиця свої, щоб здаватись людям постниками. Істинно глаголю вам: Що мають вони нагороду собі. **17** Ти ж, коли постиш, намости голову твою, і вмий лице твоє; **18** щоб не здавав ся людям постником, а Отцеві твоєму, що потай; а Отець твій, що бачить потайне, віддасть тобі прилюдно. **19** Не збирайте собі скарбів на землі, де міль і ржа єсть, і де злодії підкопують ся і крадуть. **20** Збирайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні ржа не єсть, і де злодії не підкопують ся й не крадуть. **21** Bo де скарб ваш, там буде й серце ваше. **22** Світло тілу око; тим, коли око в тебе ясне, то й все тіло твоє буде съвітле. **23** Коли ж у тебе око лихе, то й все тіло твоє буде темне. Тим, коли съвітло, що в тобі, буде темрява, то яка велика се темрява! **24** Hікто не може служити двом панам, бо, або одного ненавидіти me, а другого любити me; або до одного прихилити ся, а другим гордувати me. Не можете Богу служити й мамоні. **25** Тим глаголю вам: Не журіть ся життєм вашим, що вам їсти або пити; ані тілом вашим, чим зодягти ся. Чи душа ж не більше їжі, а тіло одежі? **26** Спогляньте на птаство небесне, що не сють і не жнуть, ані збирають у клуню; от же Отець ваш небесний годує їх. A ви хиба не луччі від них? **27** Xто з вас, журячись, може прибавити собі зросту хоч на один локіть? **28** I одежею чого вам журитись? Придивіть ся до польових лілій, як вони ростуть; не працюють, ні прядуть; **29** глаголю ж вам: Що й Соломон у всій славі своїй не одягавсь так, як одна з них. **30** Коли ж Бог так з'одягає польове зілле, що сьогодні воно є, а завтра вкинути його в піч, то чи не більше ж з'одягати me вас, маловірні? **31** Тим же то не журіть ся, кажучи: Що їсти mem? або: Що пити mem? або: Чим зодягнемось? **32** Pro все таке побивають ся погане; бо Отець ваш небесний знає, що вам усього того треба. **33** A шукайте перш царства Божого та правди Його; се ж усе додасть ся вам. **34** Oце ж не журіть ся про завтра; бо завтра журити меть ся само про своє. Доволі в кожного дня лиха свого.

7 Не судіть, щоб вас не суджено. **2** Бо яким судом судите, вас судити муть; і якою мірою міряєте, вам одміряєть ся. **3** Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, у своєму ж оці поліна не чуеш? **4** Або, як скажеш ти братові твоєму: Дай я вийму порошину тобі з ока, а он у тебе самого поліно в оці? **5** Лицеміре, перш вийми в себе самого з ока ломаку; тоді добре бачити меш, як вийняти братові твоєму з ока порошину. **6** Не давайте съятого собакам, і не кидайте ваших перел перед свинями, щоб не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не порвали вас. **7** Просіть, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й відчинить ся вам: **8** кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. **9** Або, чи є між вами така людина, що в ней син попросить хліба, а вона подала б йому каменя? **10** або коли попросить риби, а вона подала б йому гадюку? **11** Коли ж ви, бувши лихими, умієте давати добрі дари дітям вашим, то чи не більше ж давати ме все добре Отець ваш, що на небі, тим, хто просить у Него? **12** Оце ж, усе, що бажаєте, щоб робили вам люде, так і ви робіть їм; се бо есть закон і пророки. **13** Увіходьте вузкими дверима, бо широкі ті двері й розлога та дорога, що веде до погибелі, й багацько таких, що ними входять: **14** вузкі бо ті двері, й тісна та дорога, що веде до життя, і мало таких, що їх знаходять. **15** Остерегайтесь лжепророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а в середині вони вовки хижі. **16** Познаєте їх по овощам їх. Чи збирають виноград із тернини, або фиги з бодяків? **17** Так усяке добре дерево родить овощ добрый, а пусте дерево родить овощ лихий. **18** Не може добре дерево родити лихого овошу, ані пусте дерево родити овощу доброго. **19** Усяке дерево, що не родить доброго овошу, рубають і кидають ув огонь. **20** Оце ж по овощам їх познаєте їх. **21** Не кожен, хто говорить до мене: Господи, Господи! увійде в царство небесне, а той, хто чинить волю Отця моого, що на небі. **22** Многі казати муть до мене того дня: Господи, Господи, чи не в твоє ж імя ми пророкували? й не твоїм імям біси виганяли? й не твоїм імям великі чудеса робили? **23** I промовлю тоді до них: Ніколи я вас не знав; ійдіть од мене, ви, що чините беззаконне. **24** Оттим же, всякий, хто слухає сї слова мої й чинить їх, того уподоблю

я чоловікові мудрому, що збудував свій будинок на камені; **25** і полили дощі, й надійшла повінь і забуяли вітри, й наперли на той будинок; та й не впав він; бо основано його на камені. **26** А всякий, хто слухає сї слова мої, та й не чинить їх, уподобить ся чоловікові необачному, що збудував свій будинок на піску; **27** і полили дощі, й надійшла повінь, і забуяли вітри, й наперли на той будинок; і впав він, і велика була руїна його. **28** I сталось, як скінчив Ісус оці слова, дивувавсь народ науковою Його: **29** бо Він іх навчав, яко маючий власть, а не як письменники.

8 Як же зійшов з гори, багато народу йшло слідом за Ним. **2** Коли се приступив прокажений і вклонивсь Йому, кажучи: Господи, коли хочеш, то зможеш очистити мене, **3** I простяг Ісус руку, й приторкнувсь до него, й рече: Хочу, очистись. I зараз очистилася проказа Його. **4** I рече до него Ісус: Гледи ж, не кажи нікому, а йди та покажись священикові, й принеси дар, який повелів Мойсей на съвідкуваннє їм. **5** А як увійшов Ісус у Капернаум, приступив до Него сотник, благаючи Його, **6** й говорячи: Господи, слуга мій лежить дома розслаблений, і тяжко мучить ся. **7** I рече до него Ісус: Я піду та сцілью Його. **8** Озвав ся же сотник і сказав: Господи, не заслужив я того, щоб Ти ввійшов під мою стелю; а промов одно слово, то й одужає слуга мій. **9** Бо сам я чоловік під властю, і маю воїни під собою; і скажу съому: Йди, то й іде; а другому: Прийди, то й прийде, а слузі моєму: Роби те, то й робить. **10** Почувши се Ісус, дивував ся, і рече до тих, що йшли слідом за Ним: Істино кажу вам: Навіть в Ізраїлі не знайшов я такої віри. **11** I кажу вам: Що многі прийдуть од сходу й заходу, та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і з Яковом у царстві небесному, **12** а сини царства будуть повикидані у темряву надвірню: там буде плач і скриготаннє зубів. **13** I рече Ісус до сотника: Йди, і, як вірував еси, станеть ся тобі. I одужав слуга його тієї самої години. **14** I прийшов Ісус до Петрової господи, та й побачив, що теща його лежить у пропасниці. **15** I приторкнувсь до руки її, й покинула пропасниця її; й вставши вона, послуговала їм. **16** Як же настав вечір, приведено до Него багато біснуватих; і повиганяв Він біси словом, і сцілив усіх недужих; **17** щоб справдилось,

що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: Узяв Він на себе недуги наші, й поніс болещі наші. **18** Як же побачив Ісус великий натовп кругом себе, то звелів плисти на той бік. **19** І приступивши один письменник, каже до Него: Учителю, пійду слідом за Тобою, куди б Ти ні пішов. **20** Ісус же рече до него: Лисиці мають нори, й птаство небесне гнізда; Синові ж чоловічому ніде й голови прихилити. **21** Другий же ученик Його каже до Него: Господи, дозволь мені перш пійти поховати батька моого. **22** Ісус ж рече до него: Йди слідом за мною; нехай мертві ховають мерці свої. **23** І, як увійшов у човен, поввіходили слідом за Ним ученики Його. **24** Аж ось схопилась велика хуртовина на морі, така що филя заливалась човна; Він же спав. **25** І, приступивши ученики Його, розбудили Його, кажучи: Господи, спаси нас: погибаємо. **26** І рече до них: Чого ви злякались, маловірні? Тоді встав, і погрозив вітрам та морю; і настала велика тиша. **27** Люде ж дивувались, говорячи: Хто се такий, що й вітрий море слухають Його! **28** І як переплив на той бік у Гергесинську землю, зустріло Його два біснуватих, що вийшли з гробів, вельми злощі, так що ніхто не важив ся ходити дорогою тією. **29** І ось, закричали, говорячи: Що нам і Тобі, Ісусе, Сину Божий? чи на те прийшов еси сюди, щоб нас заздалегідь мучити? **30** Оддалеки ж од них пас ся великий гурт свиней. **31** А біси благали Його, кажучи: Коли нас виженеш, то дозволь нам увійти в гурт свинячий. **32** І рече до них: Йдіть. І, вийшовши вони, увійшли в стадо свиняче: коли се увесь гурт свинячий кинувся із кручин в море, та й потонув у воді. **33** А пастухи повтікали й, прибігши в город, росказали про все й про біснуватих. **34** І ось увесь город вийшов назустріч Ісусові, а, побачивши Його, благали, щоб вийшов геть із границь їх.

9 І ввійшов Він у човен, та й переплив, і прийшов у свій город. **2** Коли се принесено до Него розслабленого, лежачого на постелі; і бачивши Ісус віру їх, рече розслабленому: Бодрись, сину; одпускають ся тобі гріхи твої. **3** Аж тут деякі письменники кажуть собі: Сей хулить. **4** І знаючи Ісус мислі їх, рече: На що ви думаете лукаве в серцях ваших? **5** Що ж бо легше: сказати: Одпускають ся тобі гріхи, чи сказати: Устань, та й ходи? **6** От же, щоб знали ви, що Син чоловічий

має власті на землі щодати гріхи, (тоді рече до розслабленого:) Устань, візьми постіль твою, та й іди до дому твого! **7** І, вставши, пішов до дому свого! **8** Народ же, бачивши се, дивувався і прославляв Бога, що дав таку власті людям. **9** І проходячи Ісус ізвідтіля, побачив чоловіка, на ім'я Маттея, що сидів на митниці: і рече до него: Йди слідом за мною. І, вставши, пішов слідом за Ним. **10** І сталося, як сидів Він за столом у господі, аж ось поприходило багато митників із грішників, та й посідали з Ним і з учениками Його. **11** І бачивши се Фарисеї, казали ученикам Його: Як се ваш учитель єсть із митниками та грішниками? **12** Ісус же, почувши, рече до них: Дужим не треба лікаря, тільки недужим. **13** От же йдіть та навчтесь ся, що воно єсть: Милости хочу, а не жертви. Не прийшов бо я звати праведних а грішних до покаяння. **14** Приступили тоді до Него ученики Йоанові, говорячи: Чого ми та Фарисеї постимо часто, а твої ученики не постять. **15** І рече їм Ісус: Чи можуть весільні синові сумувати, поки з ними жених? Прийдуть же дні, що візьмуть од них жениха, тоді й постити муть. **16** Ніхто не пришиває шматка нового сукна до старої одежини, бо відодреть ся його латка від одежини, й дірка буде гірша. **17** І не наливають нового вина у старі міхи, ато міхи прорвуться, і вино витече, й міхи пропадуть; а наливають нове вино в міхи нові, то й буде все ціле. **18** Говорить Він їм се, аж ось приходить один старшина, і, вклонившись Йому, каже: Дочка моя тільки що скінчилась; та прийди положи на неї руку твою, то й оживе. **19** І вставши Ісус, пішов за ним, і ученики Його. **20** І ось жінка, що нездужала кровотіччу дванадцять років, приступила ззаду й приторкнулась до краю одежі Його: **21** бо казала сама собі: Як тільки приторкнусь до краю одежі Його, то спасусь. **22** Ісус же, обернувшись і побачивши її, рече: Дочкино, бодрись; віра твоя спасла тебе. І спаслась жінка з того часу. **23** І ввійшовши Ісус у господу до старшини, та побачивши сопільників та голосільників, **24** рече до них: Уступіть ся: не вмерло бо дівча, а спить. І насыміхались із Него. **25** От же, як випроваджено людей, та ввійшов Він і взяв її за руку, то дівча і встало. **26** І рознеслася про се чутка широко по всій землі тій. **27** І як вийшов Ісус ізвідтіля, ійшло слідом за Ним двоє сліпих, і, покликуючи, казали:

Сину Давидів, помилуй нас. 28 І, як увійшов у господу, приступили до Него сліпі; й рече ім Ісус: Чи віруєте ви, що я можу се зробити? Кажуть Йому: Так, Господи. 29 Тоді приторкнув ся Він до очей їх, і рече: По вірі вашій нехай станеться вам. 30 І відкрилисъ ім очі. І заказав ім Ісус: Гледіть, щоб ніхто не довідавсь. 31 Вони ж, вийшовши, розпустили про Него чутку по всій землі тій. 32 Як же воно виходили, ось приведено до Него німого чоловіка біснуватого. 33 І, як вигнав Він біса, почав німий говорити; й дивувались люди, кажучи: Ніколи не явилося такого в Ізраїлі. 34 Фарисеї ж казали: Виганяє Він біси князем бісовським. 35 І ходив Ісус по всіх городах і селах, навчаючи по школах їх, і проповідуючи євангелию царства, і сціляючи всяку болість і всяку неміч між людьми. 36 Поглядаючи ж на людей, жалкував над ними, що були потомлені й розпорощені, як вівці без пастиря. 37 Рече тоді ученикам своїм: Жнива багато, робітника ж мало. 38 Просить Господа жнива, щоб вислав женців на жниво своє.

10 І, приклікавши дванадцять учеників своїх, дав ім власті над нечистими духами, щоб виганяли їх, і сціляли всякую болість і всякую неміч. 2 На ймя ж дванадцять апостолів були: перший Симон, що прозвано Петром, та Андрій брат його; Яков Заведеїв, та Йоан брат його; 3 Філіп, та Вартоломей; Тома, та Маттей митник; Яков Алфейв, та Леввій, на прізвище Тадей; 4 Симон Хананець, та Юда Іскариотський, що й зрадив Його. 5 Сих дванадцятьо послав Ісус, і наказав їм, глаголючи: Не йдіть шляхом погані, і не ввіходьте в город Самарянський; 6 а радніш ійдіть до загублених овечок дому Ізраїлевого; 7 а ходячи проповідуйте, глаголючи: Царство небесне наблизилося. 8 Сціляйте недужих, очищайте прокажених, воскрешайте мертвих, виганяйте біси; дармо прийняли, дармо й давайте. 9 Не беріть собі ні золота, ні срібла, ні грошей у череси ваши, 10 ані торбини на дорогу, ані двох одежин, ні обува, ні палиці: бо робітник достоєн харчі своєї. 11 І в який город чи село ввійдете, роспитайте, хто там є достойний; там і пробувайте, аж поки вийдете. 12 А як увійдете в яку господу, витайте її, кажучи: Мир сїй господї. 13 І, коли господа достойна, нехай упокій ваш зайде на неї. Коли ж

вона недостойна, то нехай упокій ваш вернеться до вас. 14 А хто вас не прийме й не слухати ме словес ваших, то, виходячи з такого дому чи города того, отрується і порох із ніг ваших. 15 Істинно глаголю вам: Легше буде землі Содомській та Гоморській суднього дня, ніж городові тому. 16 Оце я посилаю вас, як овечок між вовки; тим бувайте мудрі, як вужі, та тихі, як голуби. 17 Та й стережіться людей: бо воно видавати муть вас у судові зборища, ї в школах своїх бити вас будуть; 18 і водити муть вас перед старших та перед царів за мене, на съвідкуваннє їм і поганам. 19 Як же видавати муть вас, не дбайте про те, як і що вам казати; бо дастъ ся вам того часу, що вам казати. 20 Не ви бо промовляти мете, а дух Отця вашого промовляти ме в вас. 21 Видавати ж ме брат брата на смерть, і батько дитину, і вставати муть діти на родителів, і вбивати муть їх. 22 І ненавидіти муть вас усі за ймя моє; хто ж видержить до кінця, той спасеться. 23 Коли ж вас гонити муть у тому городі, втікайте в інший: істинно бо глаголю вам: Не перейдете ще городів Ізраїлевих, доки Син чоловічий прийде. 24 Ученик не старший од учителя свого, ані слуга од пана свого. 25 Доволі з ученика, коли буде, як учитель його, а слуга, як пан його. Коли господаря дому названо Вельзевулом, то як більше домашніх його? 26 Тим же то не лякайтесь їх: нема бо нічого закритого, що не відкриеться, ані захованого, що не виявиться. 27 Шо я кажу вам потемки, кажіть повидні; ї що чуєте на ухо, проповідуйте на домах. 28 І не лякайтесь тих, що вбивають тіло, душі ж не здоліють убити; а лякайтесь більше того, хто зможе погубити і душу й тіло в пеклі. (Geenna g1067) 29 Хиба не два горобці продають ся за шага? а ні один з них не впаде на землю без Отця нашого. 30 У вас же і все волоссе на голові перелічене. 31 Оце же не лякайтесь: ви дорожчі многих горобців. 32 Отже всякий, хто мене визнавати ме перед людьми, того й я визнавати му перед Отцем моїм, що на небі. 33 А хто відречеться мене перед людьми, того й я відречусь перед Отцем моїм, що на небі. 34 Не думайте, що я прийшов послати впокій на землю; не прийшов я послати впокій, а меч. 35 Бо прийшов я, щоб поставити чоловіка різно проти батька його, й дочку проти матери її, й невістку проти свекрухи її. 36 І будуть ворогами чоловікові

домашнійого. 37 Хто любить батька або матір більш мене, недостоєн мене; й хто любить сина або дочку більш мене, недостоєн мене. 38 І хто не візьме хреста свого, й не піде слідом за мною, недостоєн мене. 39 Хто б знайшов душу свою, погубить її; а хто б згубив душу свою задля мене, знайде її. 40 Хто приймає вас, мене приймає; а хто приймає мене, приймає Того, хто послав мене. 41 Хто приймає пророка в ім'я пророка, одержить нагороду пророчу; й хто приймає праведника в ім'я праведника, одержить нагороду праведничу. 42 І хто напоїть одного з сих малих тільки чашею холодної води, в ім'я ученика, істинно глаголю вам: Не втерає нагороди своєї.

11 І сталося, як скінчив Ісус, наказуючи дванадцятьом ученикам своїм, пішов звідтіля навчати й проповідувати по городах їх. 2 Почувши ж Йоан у темниці про діла Христові, послав двох учеників своїх, 3 сказати Йому: Чи ти грядущий, чи іншого ждати нам? 4 Одказав Ісус і рече їм: Ійдіть та сповістіть Йоана про все, що чули й бачили: 5 сліпі бачять, і криві ходять, прокажені очищаються, і глухі чують, мертві встають, і вбогі проповідують благовістє. 6 І щасливий, хто не поблазнить ся мною. 7 Як же вони відходили, почав Ісус говорити людям про Йоана: Чого виходили ви в пустиню дивитись? На тростину, що вітер колишє? 8 Або чого виходили ви дивитись? На чоловіка одягненого в мяку одежду? ось ті, що носять мяку одежду, вони в царських будинках. 9 Або чого виходили ви дивитись? На пророка? Так, глаголю вам: І більше пророка. 10 Се ж бо той, про кого писано: Ось посилаю ангела мого перед лицем твоїм, що приготовить дорогу твою перед тобою. 11 Істинно глаголю вам: Не явив ся між народженими від жінок більший од Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небесному більший од него. 12 І від часів Йоана Хрестителя та й до сього дня царство небесне здобувається ся силою, і хто здобуває, той силоміць бере його. 13 Бо всі пророки й закон пророкували до Йоана. 14 І коли хочете прийняти, він есть Ілля, що має прийти. 15 Хто має уші слухати, нехай слухає. 16 Кому ж я уподоблю рід сей? Подіben він тим дітям, що сидять на торгу, та гукають до своїх товаришів, 17 та кажуть: Ми вам сурмили, а ви не скакали; ми вам жалібно приговорювали, а

ви не плакали. 18 Бо прийшов Йоан, не єсть і не пе, а вони кажуть: Диявола має. 19 Прийшов Син чоловічий, єсть і пе, а вони кажуть: Ось чоловік прожора та пянича, друг митникам та грішникам. І оправдилась премудрість од дітей своїх. 20 Тоді почав докоряти городам, де сталося найбільше чудес Його, що не покаялись: 21 Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б чудеса, що стали ся в вас, стались у Тирі та Сидоні, давно були б вони покаялись у веретищі та попелі. 22 Тільки ж глаголю вам: Одрадніще буде Тиррові та Сидонові суднього дня, нїж вам. 23 І ти, Капернауме, що піднявсь аж під небо, провалиш ся в саме пекло; бо коли б чудеса, що стали ся в тобі, стали ся в Содомі, зостав ся б він аж і досі. (*Hadēs g86*) 24 Тим то глаголю вам: Що одрадніще буде землі Содомській суднього дня, нїж тобі. 25 І озвав ся Ісус того часу знов і рече: Хвалю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що Ти втавів се від премудрих і розумних, а відкрив еси те недоліткам. 26 Так, Отче: бо так воно вподобалось тобі. 27 Все передане мені від Отця моого, й ніхто не знає Сина, тільки Отець; ані Отця ніхто не знає, тільки Син, та кому хоче Син одкрити. 28 Прийдіть до мене, всі знеможені та отягчені, я впокою вас. 29 Візьміть ярмо мое на себе, й навчтесь від мене: бо я тихий і смирний серцем; то й знайдете відпочинок душам вашим. 30 Бо ярмо мое любе, й тягар мій легкий.

12 Того ж часу йшов Ісус у суботу засівами, ученики ж Його зголодніли, й почали рвати колоссе та їсти. 2 Побачивши се Фарисеї, казали до Него: Ось Твої ученики роблять, чого не годить ся робити в суботу. 3 Він же рече до них: Хиба ви не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним: 4 як він увійшов до Божого дому, та поїв хліби показні, що не годилось йому їсти, ні тим, що були з ним, а тільки одним священикам? 5 Або, хиба ви не читали в законі, як у суботу священики в церкві ламлють суботу, та й не винуваті? 6 Я ж вам глаголю: Що тут есть більший од церкви. 7 А коли б ви знали, що воно є: Милости хочу, а не жертви, то не осуджували б невинуватих. 8 Бо Син чоловічий — Він Господь і суботи. 9 І, пішовши звідтіля, увійшов у школу їх. 10 І ось був там чоловік із сухою рукою. І питали

Його, кажучи: Чи годить ся в суботу сціляти? щоб обвинувати його. **11** Він же рече до них: Де між вами чоловік, що має одну вівцю, і коли впаде вона субітнього дня в яму, він не візьме, та й не витягне її? **12** Як же більше лучший чоловік од вівці? Тим годить ся чинити добро і в суботу. **13** Рече тоді до чоловіка: Простягни руку твою. І простяг, і стала вона здорована, як і друга. **14** Фарисеї ж, вийшовши, радили раду проти Него, як погубити Його. **15** Та довідавшись про се Ісус, вийшов ізвідтіля; і пійшло слідом за Ним багато народу, і сцілив він усіх, **16** та й наказав їм, щоб не виявляли Його: **17** щоб справдилось, що сказав Ісаїя пророк, глаголючи: **18** Се слуга мій, що я вибрав; любий мій, що вподобала Його душа моя; положу духа моого на Него, й вістити ме поганам суд; **19** не змагати меть ся, і не кричати ме, й голосу його ніхто не чути ме по улицях; **20** приломаної трости ни не доломить, і льону димуючого не потушить, доки не доведе суду до подуги; **21** і на ймя його вповати муть погане. **22** Приведено тоді до Него біснуватого, сліпого й німого; і сцілив його, так що сліпий і німий розмовляв і бачив. **23** І здивувавсь увесь народ, і казали: Чи сей не син Давидів? **24** Почувши ж се Фарисеї, казали: Не інакше виганяє сей біси, як Вельзевулом, князем бісовським. **25** Знав же Ісус думки їх, і рече до них: Всяке царство, що поділить ся у собі, спустіє; і всякий город і господа, що поділить ся у собі, не встоїть. **26** І коли сатана сатану виганяє, то розділив ся сам у собі; як же стояти ме царство його? **27** І коли я виганяю біси Вельзевулом, то ким виганяють їх сини ваши? Тим вони будуть вашими суддями. **28** Коли ж я виганяю біси Духом Божим, то вже пристіло до вас царство Боже. **29** Або, як може хто увійти в господа сильного, та пожакувати надоби його, хиба що звяже перше сильного, й тоді пожакує господа його? **30** Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, той розсипає. **31** Тим глаголю вам: Усякий гріх і хула простити ся людям; а хула на Духа не простити ся людям. **32** І хто скаже слово проти Сина чоловічого, простити ся йому; а хто скаже слово проти Духа святого, не простити ся йому ні в сьому віку, ні в будучому. (aiōn g165) **33** Або посадите дерево добре, то й овощ його добрий; або посадите дерево пусте, то й овощ його пустий; бо

дерево познається ся по овощу. **34** Кодло гадюче, як можете промовляти добрі речі, бувши лихими? бо від переповні серця уста промовляють. **35** Добрий чоловік із доброго скарбу серця виносить добрє, а лихий чоловік із лихого скарбу виносить лихе. **36** Я ж вам глаголю: Що за всяке пусте слово, яке говорити муть люде, дадуть одвіт суднього дня. **37** Бо по словам твоїм оправдиш ся, й по словам твоїм осудиш ся. **38** Озвались тоді проти сього деякі з письменників та Фарисеїв, кажучи: Учителю, хочемо від тебе ознаку бачити. **39** Він же, озвавшись, рече їм: Лукаве та перелюбне кодло ознаки шукає, та ознака не дасть ся йому, як тільки ознака Йони пророка. **40** Бо, як Йона був три дні й три ночі у кита в череві, так буде Й Син чоловічий три дні й три ночі в серці землі. **41** Ниневяне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його, бо покаялись по проповіді Йониній; а ось тут більший од Йони. **42** Полуденна цариця встане на суд із кодлом сим та й осудить його: бо прийшла з найдальших країн землі слухати премудрості Соломонової; а ось тут більший од Соломона. **43** Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає по безвіддях, шукаючи відпочинку, та й не знаходить. **44** Тоді каже: Вернусь у домівку мою, звідкіля я вийшов; і, прийшовши, знаходить її порожню, виметену й прибраниу. **45** Йде тоді, й бере до себе сім інших духів, ще зліщих ніж сам, і ввіходить та й живуть там; і буде останнє чоловіка того гірше ніж перше. Так станеть ся й кодлу сьому лукавому. **46** Ще ж промовляв Він до людей, аж ось мати й брати його стояли надворі, бажаючи говорити з Ним. **47** Каже ж один до Него: Он мати Твоя й брати Твої стоять надворі, бажаючи говорити з Тобою. **48** Він же, озвавшись, рече до говорячого йому: Хто се мати моя? і хто брати мої? **49** І, простягши руку свою на учеників своїх, рече: Ось мати моя й брати мої! **50** Бо хто чинити ме волю Отця моого, що на небі, той брат мені, й сестра, й мати.

13 Того ж дня вийшов Ісус із господи, та й сів край моря. **2** І зібрались до Него багато народу, так що Він увійшов у човен, та й сів; а ввесь народ стояв на березі. **3** І промовляв до него багато приповістями, глаголючи: Ото вийшов сіяч сіяти; **4** і як він сіяв, інше впало край шляху, й

прилетіло птаство, та й повизбирувало його. 5 Інше ж упало на каменистому, де не мало землі багато, й зараз посходило, бо не мало глибокої землі; 6 як же зійшло сонце, то й повяло воно, а, не мавши кореня, посохло. 7 А інше попадало між тернину, й тернина, розвившись, поглушила його. 8 Інше ж упало на добру землю, і дало овощ, одно в сотеро, друге в шістьдесятєро, інше ж у трийцятеро. 9 Хто має уші слухати, нехай слухає. 10 І, приступивши ученики, казали до Него: На що ти глаголеш до них приповістями? 11 Він же, озвавшись, рече до них: Вам дано знати тайни царства небесного, їм же не дано. 12 Хто бо має, тому дастъ ся, й надто мати ме; а хто не має, в того візьметъ ся й те, що має. 13 Тим я глаголю до них приповістями: бо, дивлячись, не бачить, і слухаючи, не чують, ані розуміють. 14 І спрвджується ся на них пророцтво Ісаїї, що глаголе: Слухом слухати мете, та й не зрозуміте, й, дивлячись, бачити мете, та й не постережете. 15 Затверділо бо серце народу сього, й уshima тяжко чують, й очі свої вони заплюшили, щоб инколи не побачити очима, й не почути уshima, й не зрозуміти серцем, і не навернутись, щоб сцілив я їх. 16 Ваші ж очі блаженні, бо бачять, і уші ваши, бо чують. 17 Істино бо глаголю вам: Що многі пророки й праведники бажали бачити, що ви бачите, та й не бачили; й чути, що ви чуєте, та й не чули. 18 Още ж послухайте приповісті про сіяча. 19 Коли хто чує слово царства, й не зрозуміє, приходить лукавий, та й хапає, що посіяно у него в серці. Се – засіяний край шляху. 20 А засіяний на каменистому, се той, що чує слово, й зараз приймає його з радостю: 21 тільки же не має він кореня в собі, він до часу; як настане горе або гоненне за слово, зараз блазнить ся. 22 А засіяний в тернині, се той, що чує слово, та журба віку сього і омана багацтва глушить слово, й робить ся без'овочним. (аіðп g165) 23 Засіяний же на добрій землі, се той, що чує слово й розуміє, й дає овощ; і родить одно в сотеро, друге в шістьдесятєро, інше ж у трийцятеро. 24 Ще іншу приповість подав їм, глаголючи: Уподобилось царство небесне чоловікові, що сіє добре насінне на ниві своїй; 25 як же люде спали, прийшов ворог його, й насіяв куколю між пшеници, та й пішов. 26 Як же зійшов засів, та приніс овощ, показавсь тоді й кукіль. 27 І прийшли слуги

господаря того, та й кажуть йому: Пане, хиба ти не добре насінне сіяв на твоїй ниві? Звідкіля ж узявся кукіль? 28 Він же рече їм: Се зробив чоловік ворог. Слуги ж сказали йому: Чи хочеш, щоб ми пійшли та випололи його? 29 Він же рече: Ні, щоб виполюючи кукіль, разом з ним і пшеници не повиривали. 30 Нехай ростуть обое до жнив, а в жнива я скажу женцям: Зберіть перш кукіль та повяжіть у спони, щоб спалити, а пшеници зложіть у клуні в мене. 31 Іншу приповість подав їм, глаголючи: Царство небесне подібне зерну горчиці, що, взявші чоловік, посіяв на ниві своїй. 32 Найдрібніше воно між усяким насіннем; як же виросте, то стане найбуйнішим між яриною, і зробить ся деревом, так що птаство небесне прилітає қублитись між гіллем його. 33 Іншу приповість сказав їм, глаголючи: Царство небесне подібне квасу, що жінка візьме та й рошинить ним три мірки борошна (муки), поки все вкисне. 34 Все це говорив Ісус людям приповістями, а без приповіостей не говорив їм: 35 щоб спрвдилось, що сказав пророк, глаголючи: Одкрию в приповістях уста мої, промовлю втасене від настання сьвіта. 36 Тоді одіслав Ісус людей та й пішов до дому; і приступили до Него ученики Його, говорячи: Виясни нам приповість про кукіль на ниві. 37 Він же, озвавшись, рече їм: Сіючий добре насінне, се Син чоловічий; 38 а нива, се сьвіт; добре ж насінне, се сини царства; а кукіль, се сини лукавого; 39 ворог, що всіяв його, се диявол; жнива, се конець сьвіта; а женці, се ангели. (аіðп g165) 40 Още ж, як той кукіль збирається ся та палить ся огнем, так буде при кінці сьвіта сього: (аіðп g165) 41 Пошле Син чоловічий ангели свої, й позибають вони з царства Його все, що блазнить, і всіх, що роблять беззаконне, 42 та й повкидають їх ув огняну піч: там буде плач і скрготанне зубів. 43 Тоді праведні сияти муть, як сонце в царстві Отця свого. Хто має уші слухати, нехай слухає. 44 Знов, царство небесне подібне скарубу, закопаному на ниві: що, знайшовши його чоловік, приховав, і, радючи, йде та й продає все, що має, та й купує ту ниву. 45 Знов, царство небесне подібне чоловікові купцеві, що шукає добрих перел; 46 і знайшовши він одну перлу дорогоцінну, пішов та й продав усе, що мав, та й купив її. 47 Знов, царство небесне подібне неводові, що закинуто в море, й що зайняв

усячини; **48** як же став повен, то витягли його на беріг, і поїдавши, вибрали, що добре, у посуд, а що погане, те геть повикидали. **49** Так буде й при кінці сьвіту: вийдуть ангели, та й повідлучають лихих зміж праведних, (*αἰων γιαντός*) **50** та й повикидають їх ув огняну піч: там буде плач і скреготанне зубів. **51** І рече Ісус до них: Чи зрозуміли це все? Кажуть вони Йому: Так, Господи. **52** Він же рече їм: Тим же то кожен письменник, навчений про царство небесне, подібен чоловікові господареві, що виносить із свого скарбу нове й старе. **53** І сталося, як скінчив Ісус оці приповісті, пійшов ізвідтіля. **54** І, прийшовши у свою крайну, навчав їх у школі їх, так що вони дивувались і казали: Звідкіля в Сього така премудрість і сила? **55** Хиба Він не син теслі? хиба не Його мати зветься Марія? а брати Його Яков, та Йосій, та Симон, та Юда? **56** хиба не Його сестри між нами? Звідкіля ж се все в Него? **57** І поблазнились Ним. Ісус же рече до них: Не є пророк без чести, хиба що в своїй отчині та в своїй домівці. **58** І не зробив там многих чудес через недовірство їх.

14 Того часу Ірод четверовластник почув чутку про Ісуса, **2** і рече до слуг своїх: Се Йоан Хреститель; він устав з мертвих, то й чудеса діють ся від него. **3** Бо Ірод п'ймав був Йоана, звязав його, і вкинув у темницю за Іродияду, жінку брата свого Филипа. **4** Бо казав Йому Йоан: Не годить ся тобі мати її. **5** І, хотів його стратити, та опасувавсь народу; бо мали його за пророка. **6** У день же родин Іродових, дочка Іродиядина танцювала перед ними й догодила Іродові. **7** За се обіцяв він, клянучись, що дасть їй, чого просити ме. **8** Вона ж, наперед навчена від матері: Дай мені, каже, тут на бліоді голову Йоана Хрестителя. **9** І засумів Ірод; однак, задля клятъби й задля тих, що сиділи з ним за столом, звелів дати. **10** І, пославши, стяв Йоана в темниці. **11** І принесено голову його на бліоді, й дано дівчині, вона ж віднесла матері своїй. **12** І прийшли ученики його, і взяли тіло, й поховали його, й прийшовши, сповістили Ісуса. **13** Почувши про се Ісус, поплив ізвідтіля човном у пустиню сам один; і почувши народ, пійшов слідом за Ним пішки з городів. **14** І, вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, ѹї сцілив недужих їх. **15** Як

же настав вечір, приступили до Него ученики Його, говорячи: Тут пустиня, і час уже минув; відошли народ, нехай іде в села, та накупити харчі собі. **16** Ісус же рече їм: Не треба їм ійти; дайте ви їм їсти. **17** Вони ж кажуть Йому: Не маємо тут, як тільки п'ять хлібів та дві риби. **18** Він же рече: Принесіть мені їх сюди. **19** І звелів народові посісти на траві, і, взявши п'ять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, поблагословив, і, ламлючи, подавав хліби ученикам, а ученики людям. **20** І їли вони всі, й понайдалися; і назирали окрушин, що позоставались, дванадцять повних кошів. **21** А тих, що їли, було тисяч із п'ять чоловіка, oprіч жінок та дітей. **22** І примусив зараз Ісус учеників своїх увійти в човен, і плисти поперед Него на той бік, поки Він одпустить народ. **23** А відпустивши народ, зійшов на гору самотою молитись; і як настав вечір, був там один. **24** Човен же був уже серед моря, і било його філями; бо вітер був противний. **25** У четверту ж сторожу ночі, прийшов до них Ісус, ідучи по морю. **26** І побачивши ученики, що Він іде по морю, стрівожились, кажучи, що се мара, й кричали з переляку. **27** Ісус же заговорив зараз до них, глаголючи: Спокойте ся: се я: не лякайтесь. **28** Петр же, озвавшись, каже до Него: Господи, коли се Ти, звели мені йти до Тебе по воді. **29** Він же рече: Іди. І вийшов Петр із човна, й пійшов по воді, щоб ійти до Ісуса. **30** Та, бачивши сильний вітер, злякавсь, і, почавши тонути, кричав, говорячи: Господи, спаси мене. **31** Ісус же простяг зараз руку, вхопив його, й рече до него: Маловіре, чого всумнів ся еси? **32** І як увійшли вони в човен, утих вітер. **33** А ті, що були в човні, приступивши, поклонились Йому, кажучи: Істинно Божий Син еси. **34** І, попливши, прибули вони в землю Генісарецьку. **35** І познавши Його тамешні люди, послали по всій тій околиці, і приводили до Него всіх недужих; **36** і благали Його, щоб тільки приторкнутись їм до краю одежі Його; й скільки їх доторкувалось, одужували.

15 Тоді прийшли до Ісуса письменники та Фарисеї з Єрусалиму, кажучи: **2** Чого Твої ученики переступають переказ старших? бо не миють рук своїх, як їдять хліб. **3** Він же, озвавшись, рече до них: Чого ж се й ви переступаєте заповідь Божу ради переказу вашого? **4** Бог бо заповідав,

глаголючи: Поважай батька твого й матір, і: Хто лає батька або матір, нехай умре смертю. 5 Ви ж кажете: Хто скаже батькові або матері: Се дар (Божий), чим би ти з мене мав покористуватись, 6 той може не поважати батька свого або матери своєї. І знівечили ви заповідь Божу ради переказу вашого. 7 Лицеміри, добре прорік про вас Ісаїя, глаголючи: 8 Народ сей приближується до мене губами своїми, й устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. 9 Та марно вони поклоняються мені, навчаючи наук заповідей чоловічих. 10 І, прикладавши людей, рече до них: Слухайте та й розумійте: 11 Не те, що входить в уста, сквернить чоловіка, а що виходить із уст, те сквернить чоловіка. 12 Приступивши тоді ученики, рекли до Него: Чи знаєш, що Фарисеї,чувши слово, поблазнилися? 13 Він же, озвавшись, рече: Усяка рослина, що не насаджував Отець мій небесний, викоренить ся. 14 Не вважайте на них: проводирі вони сліпі сліпих. А коли сліпий веде сліпого, обидва впадуть у яму. 15 Озвав ся ж Петр і каже до Него: Виясни нам сю приповість. 16 Ісус же рече: Чи й ви ще без розуму? 17 Чи ще не зрозуміли, що те, що входить в уста, йде в живіт, і звергається ся в одхідник; 18 а те, що виходить із уст, береться ся з серця, і воно сквернить чоловіка. 19 Бо з серця беруться ледачі думки, душогубства, перелюбки, блуд, крадіжка, криве съвідкуваннє, хула. 20 Оце, що сквернить чоловіка; а їсти, непомивши рук, се не сквернить чоловіка. 21 Вийшов тоді Ісус ізвідтіля, і перешов у Тирські та в Сидонські сторони. 22 Коли се жінка Канаанка прийшла з тих границь, і кричала до Него, кажучи: Помилуй мене, Господи, сину Давидів; дочка моя тяжко біснується ся. 23 Він же не відказав їй ні слова. І, приступивши ученики Його, благали Його, кажучи: Відпусти її, бо кричить за нами. 24 Він же, озвавшись, рече: Послано мене тільки до загублених овечок дому Ізраїлевого. 25 Вона ж, приступивши, поклонилася Йому, кажучи: Господи, поможи мені. 26 Він же, озвавшись, рече: Не годиться ся взяти в дітей хліб, і кинути собакам. 27 А вона каже: Так, Господи; тільки ж і собаки їдять кришки, що падають із стола в господаря їх. 28 Тоді озвався Ісус і рече до неї: Жінко, велика віра твоя: нехай станеться тобі, як бажаєш. І одужала дочка її з того часу. 29 І, перешовши Ісус ізвідтіля, прийшов близько

до моря Галилейського, й, зійшовши на гору, сів там. 30 І поприходило до Него пребагато людей, маючи з собою кривих, сліпих, німих, калік і багацько інших, та й клали їх у ногах в Ісуса, й сцілив їх, 31 так що люди дивувались, бачивши, що німі говорять, каліки здорові, криві ходять, а сліпі бачять; і прославляли Бога Ізраїлевого. 32 Ісус же, покликавши учеників своїх, рече: Жаль мені людей, бо вже вони три дні пробувають зо мною, й не мають що їсти; а не хочу відпустити їх голодних, щоб не помліли на дорозі. 33 І кажуть Йому ученики Його: Де ж нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу? 34 І рече їм Ісус: Скільки хлібів маєте ви? Вони ж кажуть: Сім, та кілька рибок. 35 І звелів народові посідати на землі. 36 І, взявши сім хлібів та рибу, оддав хвалу, ламав і давав ученикам своїм, а ученики народові. 37 І їли всі, й понайдались; і назирали останків ламаного сім повних кошів. 38 А тих, що їли, було чотири тисячі чоловіка, oprіч жінок та дітей. 39 І, відпустивши народ, увійшов у човен, та й прибув у границі Магдалські.

16 Поприходили також Фарисеї та Садукеї й, спокушуючи Його, бажали від Него, щоб показав їм ознаку з неба. 2 Він же, озвавшись, рече їм: Як настане вечір, ви говорите: Погода, бо червонє небо. 3 А вранці: Сьогодні непогідь, бо небо червонє та хмарить ся. Лицеміри, лице неба вмієте познавати, а ознака часу не можете? 4 Кодло лукаве та перелюбне ознаки шукає; а ознака не дасть ся Йому, хиба тільки ознака Йони пророка. І, покинувши їх, пішов. 5 Та ученики Його, перепливши на той бік, забули взяти хліба. 6 Ісус же рече до них: Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського та Садукеїського. 7 Вони ж міркували собі, кажучи: Се, що не взяли ми хліба. 8 Постерігши ж се Ісус, рече до них: Що ви міркуєте собі, маловіри, що хліба не взяли? 9 Хиба ще не зрозуміли, та й не памятаєте пяти хлібів п'ятью тисячам, і скільки кошів набрали? 10 ані семи хлібів чотирьом тисячам, і скільки кошів набрали? 11 Як се не розумієте, що не про хліб я казав вам, остерегатись квасу Фарисейського та Садукеїського? 12 Тоді зрозуміли, що не казав остерегатись квасу хлібного, а науки Фарисейської та Садукеїської. 13 Як же прийшов Ісус у сторони

Кесарії Филипової, то питав учеників своїх, глаголючи: За кого мають люде мене, Сина чоловічого? **14** Вони ж сказали: Одні за Йоана Хрестителя, другі за Ілию, інші ж за Єремію або одного з пророків. **15** Рече до них: Ви ж як кажете? хто я? **16** Озвавшись Симон Петром, каже: Ти еси Христос, Син Бога живого. **17** І озвавшись Ісус, рече до него: Блажен еси, Симоне, сину Йонин, бо тіло й кров не відкрила тобі съого, а Отець мій, що на небі. **18** Скажу ж і я тобі: Що ти еси Петр, і на съому камені збудую церкву мою, і ворота пекольні не подужають її. (*Hadēs g86*) **19** І дам я тобі ключі царства небесного; ю що звязаш на землі, буде звязане на небі; а ю розвяжеш на землі, буде розвязане на небі. **20** Тоді наказав ученикам своїм, щоб не казали нікому, що Він Ісус Христос. **21** З того часу почав Ісус виявляти ученикам своїм, що мусить юти в Єрусалим, і багато терпіти од старших, та архиєреїв, та письменників, і бути вбитим, і встати третього дня. **22** І взявши Його Петра, почав докоряти Йому, кажучи: Пожаль ся себе, Господи; нехай се не станеть ся Тобі. **23** Він же обернувсь і рече до Петра: Геть від мене, сатано! ти блазниш мене, бо не гадаєш про Боже, а про чоловіче. **24** Рече тоді Ісус ученикам своїм: Коли хоче юти слідом за мною, нехай відречеть ся себе самого, ю візьме хрест свій, та ю ѹде слідом за мною. **25** Хто бо хоче спасти душу свою, той погубить її; хто ж погубить душу свою ради мене, знайде її. **26** Що бо за користь чоловікові, хоч би съвіт увесь здобув, а душу свою занапастив? або що дасть чоловік у замін за душу свою? **27** Прийде бо Син чоловічий у славі Отця свого з ангелами своїми; ю тоді віддасть кожному по ділам Його. **28** Істино глаголю вам: Єсть деякі між стоячими тут, ю не вкусять смерті, аж поки побачять Сина чоловічого, грядущого в царстві своїм.

17 А через шість день бере Ісус Петра, Якова, та Йоана брата Його, і веде їх на гору високу окрім, **2** й переобразивсь перед ними: ю сияло лице Його як сонце, а одежа Його стала біла, як съвітло. **3** Коли се явивсь їм Мойсей та Ілия, розмовляючи з Ним. **4** Озвав ся ж Петр, і рече до Ісуса: Господи, добре нам тут бути: коли хочеш, зробимо тут три намети: один Тобі, один Мойсейові, а один Ілії. **5** Ще він говорив, аж ось ясна хмара отінила їх, і ось голос із

хмарі глаголючий: Се Син мій любий, що я Його вподобав; Його слухайте. **6** Зачувши се ученики, припали лицем до землі, і полякались вельми. **7** І прийшовши Ісус, торкнув їх, і рече: Устаньте ю не лякайтесь. **8** Вони ж, знявши очі свої, не бачили нікого, тільки одного Ісуса. **9** І, як сходили вони з гори, наказав їм Ісус, глаголючи: Не кажіть нікому про сю із'яву, аж поки Син чоловічий устане з мертвих. **10** І питали в Него ученики Його, кажучи: Що ж се кажуть письменники, що Ілия мусить прийти попереду? **11** Ісус же, озвавшись, рече їм: Ілия прийде попереду, і налагодить усе. **12** Я ж глаголю вам: що Ілия вже прийшов, та ю не познали його, а зробили на Йому, що схопили. Так і Син чоловічий терпіти ме від них. **13** Тоді зрозуміли ученики, що глаголав їм про Йоана Хрестителя. **14** І, як прийшли вони до народу, приступив до Него чоловік, припавши Йому до ніг і говорячи: **15** Господи, помилуй мого сина; він бо місячник, і тяжко мучить ся: почасту бо падає в огонь, і почасту в воду. **16** І привів я його до учеників Твоїх, та ю не змогли вони сцілити його. **17** Озвав ся ж Ісус і рече: О кодло невірне та розвратне! Доки буду з вами? доки терпіти му вас? Приведіть мені його сюди. **18** І погрозив Йому Ісус і вийшов з него диявол, і одужав хлопець з того часу. **19** Приступивши тоді ученики до Ісуса, сказали на самоті: Чом не змогли ми вигнати його? **20** Ісус же рече їм: Через невіру вашу, істинно бо глаголю вам: Коли б ви мали віри з зерно горчиці, то сказали б оїй горі: Перейди звідсіля туди; то ю перейде; ю нічого не буде неможливого вам. **21** Се ж кодло не виходить, як тільки молитвою та постом. **22** Як же пробували вони в Галилеї, рече до них Ісус: Син чоловічий буде виданий у руки людям; **23** і вбуть Його, а третього дня Він устане. І засуміли вони вельми. **24** Як же прийшли в Капернаум, приступили ті, що данину збирали, до Петра, і казали: Чи не дасть ваш учитель данини? **25** Каже: Так. І як увійшов у господу, попередив його Ісус, глаголючи: Що ти думаєш, Симоне? з кого земні царі збирають данину? з своїх синів, чи з чужих? **26** Каже до Него Петр: Из чужих. Рече Йому Ісус: То сини вільні. **27** Тільки ж, щоб не блазнити нам їх, ійди до моря, та закинь удку, і першу рибу, що піймається ся,

візьми й, роззвивиши їй рот, знайдеш статира; вважши його, дай їм за мене й за себе.

18 Того часу приступили ученики до Ісуса, кажучи: Хто більший у царстві небесному? **21**, покликавши Ісус хлопятко до себе, поставив його серед них, **3** і рече: Істино глаголю вам: Коли не навернетесь, та не станете як діти, то не ввійдете в царство небесне. **4** Оце ж, хто смирить ся, як хлопятко се, той більший у царстві небесному. **5** і хто прийме одно таке хлопятко в ім'я моє, мене приймає. **6** Хто ж зблазнить одного з сих малих, що вірують у мене, лучче йому, щоб повішено млинове жорно на шию йому, та й утоплено в глибині морській. **7** Горе съвітові від поблазней! треба бо прийти поблазням, тільки ж горе тому чоловікові, що через него поблазнь приходить! **8** Коли ж рука твоя або нога твоя блазнить тебе, відтни її, та й кинь од себе: лучче тобі ввійти в житте кривим або калікою, ніж мавши дві руці чи дві нозі, бути вкинутим ув огонь вічний. (*aiōnios g166*) **9** І коли око твоє блазнить тебе, вирви його, та й кинь од себе: лучче тобі увійти в житте однооким, аніж мавши дві очі, бути вкинутим ув огнняне пекло. (*Geenna g1067*) **10** Гледіть, щоб не погордувати одним із малих сих: глаголю бо вам: Що ангели їх на небі по всяк час бачять лицے Отця моего небесного. **11** Син бо чоловічий прийшов спасати загублене. **12** Як вам здається ся? коли буде в якого чоловіка сотня овечок, та заблудить одна з них, чи не покине він девятьдесят і девять, та не пійде в гори, ю не шукати ме заблудної? **13** І коли доведеться знайти її, истино глаголю вам, що веселити ся над нею більше, ніж над девятьдесят і девятьма, що не заблудили. **14** Так нема волі перед Отцем вашим, що на небі, щоб загинув один із сих малих. **15** Коли ж погрішить проти тебе брат твій, ійди ю обличи його між тобою ю ним самим. Коли послухає тебе, здобув еси брата твого; **16** коли ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб при устах двох съвідків, або трьох, стало кожне слово. **17** Коли ж не послухає їх, скажи церкві. Коли ж і церкви не послухає, нехай буде тобі, як поганин і митник. **18** Істино глаголю вам: Що звязите на землі, буде звязане на небі; а що розвязжете на землі, буде розвязане на небі. **19** Знов глаголю вам: Що коли двоє з вас згодяться

на землі про всяку річ, якої просити муть, станеться їм від Отця моого, що на небі. **20** Де бо двоє або троє зберуться в ім'я моє, там я посеред них. **21** Приступивши тоді Петр до Него, рече: Господи, скільки раз грішти ме проти мене брат мій, і я прощати му йому? до семи раз? **22** Рече йому Ісус: Не кажу тобі: До семи раз, а: До сімдесять раз семи. **23** Тим же то уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що схотів узяти перелік од слуг своїх. **24** Як же почав брати, приведено йому одного, що завинив йому десять тисяч талантів. **25** Як же не мав він, що віддати, звелів пан його продати його, ю жінку його, ю дітей, і все що мав, та й віддати. **26** Упавши тоді слуга, поклонив ся йому, кажучи: Пане, потерпи мені, а все тобі віддам. **27** Змилосердив ся ж пан слуги того, відпустив його, ю простив йому довг. **28** Слуга ж той, вийшовши, знайшов одного з товаришів своїх, що завинив йому сотню денаріїв; і, вхопивши його, давив, кажучи: Віддай мені, що винен. **29** Упавши тоді товариш його в ноги йому, благав його, кажучи: Потерпи мені, і все віддам тобі. **30** Він же не схотів, а, відійшовши, укинув його в темницю, поки віддасть довг. **31** Бачивши ж товариші його, що сталося, жалкували вельми, ю, пійшовши, сказали своєму панові все, що сталося. **32** Тоді, призвавши його пан його, рече йому: Слugo ледачий, увесь довг той простив я тобі, як благав еси мене; **33** чи не слід було ю тобі помилувати товариша твого, як і я тебе помилував? **34** І, розгнівившися пан його; передав його мучителям, аж поки віддасть увесь довг йому. **35** Так і Отець мій небесний робити ме вам, як не прощасти мете кожен братові своєму від сердець ваших провин їх.

19 І сталося, як скінчив Ісус ці слова, вийшов він з Галилеї, і прийшов у гряниці Юдейські, за Йорданом. **2** І йшло слідом за Ним пребагато народу, ю вигоїв їх там. **3** І приступили до Него Фарисеї, спокушуючи Його, ю кажучи Йому: Чи годить ся чоловікові розводитись із жінкою своєю за всяку вину? **4** Він же, озвавшись, рече їм: Хиба ви не читали, що хто втворив у почині, — чоловіком і жінкою втворив їх? **5** І рече: Тому чоловік покине батька ю матір та пригорнеться до жінки своєї, ю будуть удвох тіло одно; **6** так що вже не двоє, а тіло одно. Оце ж, що Бог

злучив, чоловік нехай не розлучує. 7 Кажуть вони Йому: На що ж звелів Мойсей давати розвідний лист і розводитись із нею? 8 Рече їм: Мойсей задля жорстокости сердець ваших дозволив вам розводитись із жінками вашими; у почині ж не було так. 9 Глаголю ж вам: Хто розведеться з жінкою своєю — хиба за перелюб — та ожениться з іншою, робить перелюб; і хто з розвідкою ожениться, робить перелюб. 10 Кажуть Йому ученики Його: Коли така справа чоловіка з жінкою, то не добре женитись. 11 Він же рече їм: Не всі зміщають слово се, а кому дано. 12 Єсть бо скопці, що з утроби матерної родились так; і є скопці, що скопились од людей; і є скопці, що скопили себе задля царства небесного. Хто може змістити, нехай містить. 13 Тоді поприводили до Него діток, щоб положив руки на них, та помолився; ученики ж заказували їм. 14 Ісус же рече: Пустіть діток, не з'упиняйте їх прийти до мене, бо таких царство небесне. 15 І, положивши руки на них, пішов звідтіля. 16 І ось один, приступивши, каже Йому: Учителю благий, що доброго робити мені, щоб мати життя вічне? (αἰδοῖος 9:16) 17 Він же рече до Него: Чого ти звеш мене благим? ніхто не благий, тільки один, Бог. Коли ж бажаєш увійти в життя, держи заповіді. 18 Каже до Него: Котої? Ісус же рече: Оці: Не вбивай, Не роби перелюбу, Не крадь, Не съвідкуй криво; 19 Поважай батька твого й матір, і: Любі ближнього твого, як себе самого. 20 Каже Йому молодець: Все се хоронив я з малку мого; чого ще не достає мені? 21 Рече до него Ісус: Коли хочеш бути звершений, іди продай, що маєш, і дай убогим, а мати меш скарб на небі; і приходь, та й іди слідом за мною. 22 Як же почув молодець се слово, одійшов засмутившись; бо мав достатки велиki. 23 Ісус же рече до учеників своїх: Істино глаголю вам: Що тяжко багатому ввійти в царство небесне. 24 Знов же глаголю вам: Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. 25 Почувши ж ученики Його, дивувались вельми, кажучи: Хто ж зможе спастися? 26 Ісус же, глянувши, рече їм: У людей се не можливе, у Бога ж все можливе. 27 Озвавсь тоді Петр і каже до Него: Ось ми покинули все, та й пішшли слідом за Тобою; що ж буде нам? 28 Ісус же рече до них: Істино глаголю вам: Що ви, пішовши слідом за мною, у новонастанню, як сяде Син чоловічий на

престолі слави своєї, сядете також на дванадцять престолах, судячи дванадцять родів Ізраїлевих. 29 І кожен, хто покинув доми, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля, задля імена моого, в сотеро прийме, й житте вічне осягне. (αἰδοῖος 9:16) 30 Тільки ж многі перві будуть останні, а останні — перві.

20 Подібне бо царство небесне чоловіку господареві, що вийшов рано вранці наймати робітників у виноградник свій. 2 І, згодившись із робітниками по денарію на день, післав їх у виноградник свій. 3 І, вийшовши коло третьої години, побачив інших, що стояли на торгу без діла, 4 і рече до них: Ідіть і ви у виноградник, і що буде право, дам вам. Вони й пішшли. 5 Вийшовши знов коло шестої і девятої години, зробив так само. 6 Вийшовши ж коло одинадцятої години, знайшов інших, що стояли без діла, й рече до них: Чого тут стоїте увесь день без діла? 7 Кажуть вони Йому: Бо ніхто не найняв нас. Рече він їм: Ідіть і ви в виноградник, і що буде право, одержите. 8 Як же настав вечір, рече пан виноградника доморядникам своєму: Поклич робітників, та роздай їм нагороду, почавши від останніх аж до первих. 9 І прийшовши ті, що коло одинадцятої години, взяли по денарію. 10 Прийшовши ж перші, думали, що більше візьмуть; та взяли й вони по денарію. 11 І взявши вони, нарекали на господаря, 12 говорячи: Що сі останні одну годину робили, й зрівнявши їх із нами, що зносили тяготу дня і спеку. 13 Він же, озвавшись, рече одному з них: Друже, не кривдju тебе; хиба не за денарія згодився еси зо мною? 14 Візьми своє, та й іди: я ж хочу й сьому останньому дати, що й тобі. 15 Хиба ж не вільно мені робити, що хочу, з добром моїм? Чи того твоє око лихе, що я добрий? 16 Так будуть останні перві, а перві останні; багато бо званих, мало ж вибраних. 17 І, йдучи Ісус у Єрусалим, узяв дванадцять учеників на самоту в дорозі, й рече до них: 18 Оце ми йдемо в Єрусалим; і буде виданий Син чоловічий архиереям, та письменникам, і осудять вони Його на смерть; 19 і видадуть Його поганам, щоб з Него насыміхались, та били, та розпяли, а третього ж дня він воскресне. 20 Тоді приступила до Него мати синів Зеведеївих із синами своїми, кланяючись та просячи чогось

у Него. **21** Він же рече до неї: Чого хочеш? Каже вона до Него: Скажи, щоб сиділи оці два сини мої, один по правиці Твоїй, а другий по лівиці у царстві Твоєму. **22** Озвав ся ж Ісус і рече: Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку я пити му, й хреститись хрещеннем, яким я хрещусь? Кажуть йому: Зможемо. **23** І рече до них: Ви-то чашу мою пити мете, й хрещеннем, яким я хрещусь, хрестити метесь; тільки ж, щоб вам сидіти по правиці в мене й по лівиці в мене, се не єсть мое дати, а кому приготовлено від Отця моого. **24** І почувши десять, ремствували на двох братів. **25** Ісус же, покликавши їх, рече: Ви знаєте, що в поган князів панують над ними, й великі управляють ними. **26** Не так же буде в вас: ні, хто хоче бути великим між вами, нехай буде вам слугою; **27** і хто хоче між вами бути першим, нехай вам буде рабом, **28** як Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити, й дати душу свою яко викуп за многих. **29** І як виходили вони з Єрихона, йшло слідом за Ним багато народу. **30** І ось двоє сліпих, що сиділи над шляхом, почувши, що Ісус переходить, кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. **31** Народ же сваривсь на них, щоб мовчали; а вони ще більш кричали, кажучи: Помилуй нас, Господи, сину Давидів. **32** І, зупинившись Ісус, покликав їх, і рече: Що хочете, щоб зробив вам? **33** Кажуть йому: Господи, щоб очі наші відкрились. **34** Змилосердив ся ж Ісус, і доторкнувсь очей їх, і зараз прозріли очі їх, і пішли вони слідом за Ним.

21 А як зближалась до Єрусалиму, й прийшли в Вифагію, до гори Олівної, послав тоді Ісус двох учеників, **2** глаголючи їм: Ідіть у село, що перед вами, й зараз знайдете ослицю, привязану й осля з нею; одвязавши, приведіть мені. **3** І коли хто вам казати ме що, скажіть: Що Господеві треба їх; зараз же відпустить їх. **4** Се ж усе сталося, щоб справдилось, що промовив пророк, глаголючи: **5** Скажіть дочці Сионській: Ось цар твій іде до тебе, тихий, сидячи на ослі й на осляті, синові підяремної. **6** Пішовши ж ученики, вчинили, як звелів їм Ісус, **7** і привели ослицю і осля, й положили на них одежду свою, та й посадили Його верх неї. **8** Пребагато ж народу простилиали одежду свою по дорозі; інші ж різали віттє з

дерева і встилали дорогу. **9** Народ же, що йшов попереду й позаду, покликував, говорячи: Осанна сину Давидовому: Благословен грядущий в ім'я Господне; Осанна на вишинах. **10** А як увійшов Він у Єрусалим, здвигнувшись увесь город, говорячи: Хто се такий? **11** Народ же казав: Се Ісус, пророк із Назарета Галилейського. **12** І прийшов Ісус у церкву Божу, й повиганяв усіх, що продавали да торгували в церкві, й поперевертав столи в міняльників, і ослони в тих, що продавали голуби; **13** і рече до них: Писано: Дом мій дом молитви звати меться; ви ж його зробили вертепом розбійників. **14** І приходили до Него в церкві сліпі й криві, і сціляв їх. **15** Бачивши ж архиєрея та письменники чудеса, що Він робив, і хлопята, що покликували в церкві, і казали: Осанна сину Давидовому, розлютувались, **16** і казали до Него: Чи чуєш, що оці кажуть? Ісус же рече їм: Так. Хиба ви ніколи не читали: Що з уст немовлят і ссущих вирядив еси хвалу? **17** І, покинувши їх, вийшов остронь із города в Витанию, й пробував там. **18** Уранці ж, вертаючись у город, зголоднів. **19** І, побачивши одну смоківницю на дорозі, прийшов до неї, і нічого не знайшов на ній, тільки саме листе, і рече до неї: Щоб ніколи з тебе овощу не було до віку. I зараз усохла смоківниця. (αὶον γιε¹⁶⁵) **20** І бачивши ученики Його, здивувались, кажучи: Як зараз усохла смоківниця! **21** Ісус же, озвавшись, рече до них: Істино глаголю вам: Коли б ви мали віру й не сумнилися, ви б не тільки се смоківниці зробили, а коли б і сїй горі сказали: Двигнись і кінь ся в море; станеться ся; **22** і все, чого ви просити мете в молитві, віруючи, одержите. **23** А як прийшов Він у церкву, поприходили до Него, навчаючого, архиєрея та старші людські, кажучи: Якою властю робиш се? й хто дав тобі сю власть? **24** Ісус же, озвавшись, рече їм: Поспитаю вас і я про одну річ, про которую як скажете мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю. **25** Хрещенне Йоанове звідкіля було: з неба, чи від людей? Вони ж міркували собі, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже нам: Чому же ви не вірували йому? **26** коли ж скажемо: Від людей, то боїмо ся народу; всі бо мають Йоана за пророка. **27** І, озвавшись, сказали Ісусові: Не знаємо. Рече їм і Він: То й я не скажу вам, якою властю се роблю. **28** Ви ж як думаете? Чоловік мав двоє дітей; і, прийшовши до одного, рече:

Дитино, йди сьогодні роби в винограднику моїм.
29 Він же, озвавшись, сказав: Не хочу; опісля ж, одумавшись, пійшов. 30 І, прийшовши до другого, рече так само. Він же, озвавшись, сказав: Ійду, Господи; та й не пійшов. 31 Которий з двох уволовив волю отця? Кажуть вони до Него: Первий. Рече йм Ісус: Істино глаголю вам: що митники та блудниці попередять вас у царство Боже. 32 Прийшов бо Йоан до вас дорогою правди, й не вірували йому; митники ж та блудниці вірували йому; ви ж, бачивши, не одумались навпослі, щоб вірувати йому. 33 Іншої приповісті послухайте: Був один чоловік господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином, і викопав у йому винотоку, й збудував башту, й віддав його виноградарям, та й відіхав. 34 Як же наблизила ся пора овощу, піslav він слуги свої до виноградарів узяти овощі його. 35 І, взявши виноградарі слуг його, одного побили, другого вбили, іншого ж укаменували. 36 Знов піslav він інші слуги, більш ніж перше, й зробили їм так само. 37 На останок же піslav до них сина свого, кажучи: Посоромлять ся сина моого. 38 Виноградарі ж, побачивши сина, казали між собою: Се наслідник: ходімо вбємо його, та й заберемо насліддє його. 39 І, взявши його, вивели геть з виноградника, та й убили. 40 Як же прийде пан виноградника, то що зробить він виноградарям тим? 41 Кажуть вони до Него: Лютих люто погубить їх, а виноградник oddаст іншим виноградарям, що віддавати муть йому овощі пори своєї. 42 Рече до них Ісус: Хиба ніколи не читали в писаннях: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла. Від Господа стало ся се, й дивне воно в очах наших? 43 Тим я глаголю вам: що відніметь ся од вас царство Боже, й дасть ся народові, що робити ме овощі його. 44 І хто впаде на сей камінь, розіб'ється; на кого ж він упаде, роздавить того. 45 І вислухавши архиєрея та Фарисеї приповісти його, додгадались, що про них говорить. 46 І, шукаючи вхопити Його, опасувалися народу; бо мав Його за пророка.

22 І, озвавшись Ісус, знов промовив до них приповістями, глаголючи: 2 Уподобилось царство небесне чоловіку цареві, що нарядив весілле синові своєму; 3 і піslav слуги свої кликати запрошених на весілле; і не схотіли прийти. 4 Знов

піslav інші слуги, говорячи: Скажіть запрошеним: Ось я обід мій наготовив; воли мої й годоване побито, і все налагоджене; ідіть на весілле. 5 Вони ж, занехавши, пійшли собі, один на хутір, другий до свого торгу; 6 а останні, взявші слуг його, знущались із них, та й повбивали. 7 Цар же, почувши, прогнівив ся, й піslavши військо своє, вигубив тих розбишак, і запалив город їх. 8 Рече тоді до слуг своїх: Весілле налагоджене, запрошенні ж не були достойні. 9 Ійдіть же на російні шляхи, й кого знайдете, запрошуйте на весілле. 10 І вийшовши слуги ті на шляхи, зібрали всіх, кого знайшли, й лихих і добрих; і було весілле повне гостей. 11 Цар же, ввійшовши подивитись на гості, побачив там чоловіка, не одягненого у весільну одежду; 12 і рече до него: Друже, як се увійшов еси сюди, не мавши весільної одежі? Він же мовчав. 13 Рече тоді цар до слуг: Звязавши йому ноги й руки, візьміть його й викиньте в темряву надвірню; там буде плач і скрепотаннє зубів. 14 Багато бо званих, мало ж вибраних. 15 Тоді пійшли Фарисеї, і радили раду, як би піймати Його на слові. 16 І висилають до Него учеників своїх з Іродиянами, говорячи: Учителю, знаємо, що ти правдивий еси, й на путь Божий правдою наставляєш, і ні про кого не дбаєш; бо не дивишся на лиці людей. 17 Скажи ж тепер нам: Як тобі здається ся? годить ся давати данину кесареві, чи ні? 18 Постеріг же Ісус лукавство їх, і рече: Що ви мене спокушуєте, лицеміри? 19 Покажіть мені гріш податковий. Вони ж принесли йому денарія. 20 І рече до них: Чие обличче се й надпись? 21 Кажуть йому: Кесареве. Тоді рече до них: Віддайте ж кесареве кесареві, а Боже Богові. 22 І, вислухавши, здивувались, і, лишивши Його, пійшли. 23 Того ж дня приступили до Него Садукеї, що кажуть: нема воскресення, і питали Його, 24 говорячи: Учителю, Мойсей сказав: Коли хто вмре, не мавши дітей, то нехай брат його оженить ся з жінкою його, й воскресить насіннє братові своєму. 25 Було ж у нас сім братів; і перший, оженившись, умер, і, не мавши насління, покинув жінку свою братові своєму; 26 так само й другий брат, і третій, аж до семого. 27 Опісля ж усіх умерла й жінка. 28 Оце ж у воскресенню кому з сімох буде вона жінкою? всі бо мали її. 29 Озвав ся ж Ісус і рече до них: Помиляєтесь ви, не знаючи писання, ані

сили Божої. 30 Бо в воскресенню не женять ся, ні віддають ся, а будуть як ангели Божі на небі. 31 Про воскресенне ж мертвих хиба не читали, що сказано вам од Бога, глаголючого: 32 Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? Не есть Бог Богом мертвих, а живих. 33 I, слухаючи народ, дивував ся науковою Його. 34 Фарисеї ж, почувши, що Він примусив Садукеїв мовчати, зібрались ради того. 35 I спітав один з них, учитель закону, спокушуючи Його й кажучи: 36 Учителю, корота заповідь велика в законі? 37 Icус же рече Йому: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всею душою твоєю, і всею думкою твоєю. 38 Ce перва й велика заповідь. 39 Друга ж подібна їй: Люби близнього твого, як себе самого. 40 На сих двох заповідях увесь закон і пророки стоять. 41 Як же зібрались Фарисеї, питав їх Icус, 42 глаголючи: Шо ви думаете про Христа? чий Він син? Кажуть Йому: Давидів. 43 Рече Він до них: Як же се Давид зве Його в дусі Господом, говорячи: 44 Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх? 45 Коли ж Давид зве Його Господом, то як же Він син Йому? 46 I ніхто не з'умів Йому відказати ні слова, й ніхто з того часу не важив ся питати Його ніколи.

23 Рече тоді Icус до народу, та до учеників своїх, 2 глаголючи: На Мойсейових сідалищах посідали письменники та Фарисеї. 3 Тим усе, що скажуть вам держати, держіть і робіть; по ділам же їх не робіть: говорять бо, й не роблять. 4 Вяжуть бо тяжкі оберемки, що важко носити, й кладуть людям на плечі; самі ж і пальцем своїм не хочуть двигнути їх. 5 Усі ж діла свої роблять, щоб бачили їх люди: ширять філактерії свої, й побільшують полі в одежі своїй, 6 і люблять перші місця на бенкетах, і перші сідання по школах, 7 і витання на торгах, і щоб звали їх люди: Учителю, учителю. 8 Ви ж не зовіть ся учителями, один бо ваш учитель — Христос; усі ж ви брати. 9 I отця не звіть собі на землі, один бо Отець у вас, що на небі. 10 I не звіть ся наставниками, один бо в вас наставник — Христос. 11 Більший же між вами нехай буде вам слугою. 12 Xто ж нести меть ся вгору, принизить ся, а хто принизить ся, пійде вгору. 13 Горе ж вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що зачиняєте царство небесне перед

людьми; ви бо не входите, й тих, що входять, не пускаєте ввійти. 14 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що жерете domi vдовиць, й задля виду довго молитесь; тим ще тяжкий приймете осуд. 15 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що проходите mоре й землю, щоб зробити одного нововірця, і коли станеть ся, робите його сином пекла, удвоє гіршим вас. (Geenna g1067) 16 Горе вам, проводирі сліпі, що кажете: Xto kлясти меть ся церквою, нічого; хто ж покленеться золотом церковним, винуватий! 17 Дурні й сліпі: що бо більше: золото, чи церква, що осъячує золото? 18 I: Xto kлясти меть ся жертівною, нічого; хто ж покленеться даром, що на ній, винуватий. 19 Дурні й сліпі: що бо більше: дар, чи жертівня, що осъячує дар? 20 Оце ж, хто кленеться жертівною, кленеться нею і всім, що зверху неї. 21 I хто кленеться церквою, кленеться нею й тим, що живе в ній. 22 I хто кленеться небом, кленеться престолом Божим і тим, хто сидить на нім. 23 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що даєте десятину з мяти, й кропу, й кмину, а залишили важніше в законі: суд, і милості, і віру. Ce повинні були робити, да й того не залишати. 24 Проводирі сліпі, що віддіджуєте комара, верблода ж глитаєте. 25 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що очищаєте зверху чашу й блюдо, у середині ж повні вони здирства та неправди. 26 Фарисею сліпий, очисти першу середину чаші й блюда, щоб і верх їх став ся чистий. 27 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що подобитесь гробам побіляним, що зверху являють ся гарними, в середині ж повні кісток мертвих і всякої нечистоти. 28 Так і ви зверху являєтесь людям праведні, в середині ж повні лицемірства та беззаконня. 29 Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! що будуєте гроби пророків та украшаєте памятники праведників, 30 і мовляєте: Коли б ми були за часів батьків наших, не були б спільноками їх у крові пророків. 31 Сим же съвідкуєте самі на себе, що ви сини тих, що вбивали пророків. 32 I ви доповнююте міру батьків ваших. 33 Змії, кодло гадюче, як утічете від суду пекольного? (Geenna g1067) 34 Тим же то ось я посилаю до вас пророків, і мудрців, і письменників, і одних з них повбиваєте та порозпинаєте, а інших бити мете по школах ваших, та гонити мете від города в город: 35

щоб упала на вас уся кров праведна, пролита на землі від крові Авеля праведного до крові Захарії, сина Варахійного, що вбили ви між церквою й жертвнею. **36** Істино глаголю вам: Все те прийде на кодло се. **37** Єрусалим, Єрусалиме, що повбивав еси пророків, і покаменував посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрати дітей твоїх, як курка збирає курчат своїх під крила, й не схотіли! **38** Оце ж оставляється ся вам дом ваш пустий. **39** Глаголю бо вам: Не побачите мене від нині, аж поки скажете: Благословен грядущий в ім'я Господнє!

24 **I**, вийшовши Ісус, пійшов із церкви; і приступили ученики Його, показати Йому будівлю церковну. **2** Ісус же рече їм: Чи бачите се все? Істино глаголю вам: Не зостанеться тут камінь на камені, щоб не зруйновано. **3** Як же сидів на горі Оливній, поприходили до Него ученики самотою, кажучи: Скажи нам, коли се буде? й який знак Твого приходу й кінця сьвіту? (*αἰῶν γε 165*) **4** І озвавшись Ісус, рече їм: Гледіть, щоб хто не звів вас. **5** Багато бо приходити ме в імя мое, кажучи: Я Христос; і зведуть многих. **6** Чути мете ж про войни чутки воєнні; гледіть же, не тривожтесь; мусить бо все статись, та се ще не конець. **7** Бo встане нарід на нарід і царство на царство, й буде голоднеча, і помір, і трус по місцях. **8** Все ж се почин горя. **9** Тоді видавати муть вас на муки, і вбивати муть вас; і зненавидять вас усі народи задля ім'я мого. **10** І тоді поблазнять ся многі, і видавати муть одно одного, і ненавидіти муть одно одного. **11** І багато лжепророків устане, і зведуть многих. **12** І задля намноженого беззаконня, прохолоне любовь многих. **13** Хто ж видергить до останку, той спасеть ся. **14** І проповідувати меть ся євангелия царства по всій вселенній на съвідкуваннے всім народам; і тоді прийде конець. **15** Оце ж, як побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу на місці съвідкувому (хто читає, нехай розуміє), **16** тоді, хто в Юдеї, нехай втікає на гори; **17** хто на криші, нехай не злазить узяти що з хати своєї; **18** і хто в полі, нехай не вертається ся назад узяти одежду свою. **19** Горе ж важким і годуючим під той час! **20** Молітъ ся ж, щоб не довелось вам утікати зимою, ані в суботу: **21** буде бо тоді мука велика, якої не було від настання съвіту до сього часу, й не буде. **22** І коли б тих днів не

вкорочено, то жодне б тіло не спасло ся; тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні тиї. **23** Тоді, коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або онде; не йміть віри. **24** Устануть бо лжехристи й лжепророки, і давати муть ознаки велики й дива, щоб, коли можна, звести й вибраних. **25** Оце ж наперед сказав я вам. **26** Коли ж скажуть вам: Ось він у пустині; не виходьте; Ось він у коморах; не діймайте віри. **27** Бо, як близнака виходить зі сходу та сяє аж до заходу, так буде й прихід Сина чоловічого. **28** Де бо є труп, там збирати муться вірли. **29** І зараз після горя днів тих сонце померкне, і місяць не давати ме съвітла свого, і зорі попадають із неба, і сили небесні захищають ся. **30** І тоді явиться ся ознака Сина чоловічого на небі; і тоді заголосять усі роди землі, і побачять Сина чоловічого, грядущого на хмараах небесних із силою й славою великою. **31** І пішло він ангели свої з голосним гуком трубним, і позибають вони вибраних його від чотирох вітрів, од кінців неба до кінців його. **32** Від смоківницї ж навчиться ся приповісти: Коли вже вітте її стане мягкє й пустить листе, знайте, що близько літо. **33** Так само ж ви: як оце все побачите, відайте, що близько під дверима. **34** Істино глаголю вам: Не перейде рід сей, як усе тее становеть ся. **35** Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть. **36** Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели небесні, тільки сам Отець мій. **37** Як же дні Ноєві, так буде й прихід Сина чоловічого. **38** Бо, як були за днів перед потопом, що їли, і пили, женились, і віддавались, аж до дня, коли увійшов Ной у ковчег, **39** та й не знали, аж прийшла повідь і позносила всіх; так буде й прихід Сина чоловічого. **40** Тоді буде двоє в полі; один візьметь ся, а один зоставить ся. **41** Дві молоти муть на журнах; одна візьметь ся, а одна зоставить ся. **42** Ото ж пильнуйте, бо не знаете, которої години Господь ваш прийде. **43** Се ж відайте, що коли б господар знат, у яку сторожу прийде злодій, то пильнував би, та й не попустив би підкопати хати своєї. **44** Тим же ж ви будьте готові; бо тієї години, як і не думаете, Син чоловічий прийде. **45** Який єсть вірний слуга й розумний, що поставив пан його над челяддю своєю, щоб роздавав їй харч у пору? **46** Щасливий той слуга, котрого, прийшовши пан його, застане, що робить так. **47** Істино глаголю

вам: Що поставить його над усім добром своїм. **48** А которий лукавий слуга казати ме в серці своїм: Забарить ся мій пан прийти, **49** та й зачне бити своїх товаришів, та їсти й пити з пяницями; **50** то приайде пан того слуги дня, якого не сподівається, і години, якої не відає, **51** та й відлучить його, і долю його з лицемірами положить: там буде плач і скретаннє зубів.

25 Тоді уподобить ся царство небесне десяти дівчатам, що, взявші каганці свої, вийшли назустріч женихові.

2 Пять же були з них розумні, а п'ять необачні. **3** Котрі необачні, взявші каганці свої, не взяли з собою олії. **4** Розумні ж узяли олії в пляшечки свої з каганцями своїми. **5** Як же жених барив ся, задрімали всі, та й поснули. **6** О півночі ж постав крик: Ось жених ійде; виходьте назустріч йому! **7** Тоді повставали всі дівчата тиї, та й украсили каганці свої. **8** Необачні ж казали до розумних: Дайте нам олії вашої, бо каганці наші гаснуть. **9** Відказали ж розумні, говорячи: Щоб не стало нам і вам; а йдіть лучше до тих, що продають, та й купіть собі. **10** Як же йшли вони купувати, прийшли жених; і що були готові, увійшли з ним на весілле; і зачинено двері. **11** Опісля ж приходять і другі дівчата, та й кажуть: Господи, Господи, відчини нам. **12** Він же, озвавшись, рече: Істино глаголю вам: Не знаю вас. **13** Отим же то пильнуйте, бо не знаєте дня, ні години, коли Син чоловічий приайде. **14** Бо, як чоловік, відіжджаючи, приклікав слуги свої, і передав їм достатки свої, **15** і одному дав п'ять талантів, другому два, іншому ж один, кожному по його сназі, та й відіхав зараз. **16** Пійшовши ж той, що взяв п'ять талантів, орудував ними, і придбав других п'ять талантів. **17** Так само й той, що два, придбав і він других два. **18** Той же, що взяв один, пійшовши, закопав у землю, і скловав срібло пана свого. **19** По довгому ж часу, приходить пан слуг тих, і бере перелік із них. **20** I, приступивши той, що взяв п'ять талантів, приніс і других п'ять талантів, говорячи: Пане, п'ять талантів мені передав еси; ось других п'ять талантів придбав я ними. **21** Рече ж до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. **22** Приступивши ж і той, що взяв два таланти, сказав: Пане, два таланти мені

передав еси; ось других два таланти придбав я ними. **23** Рече до него пан його: Гаразд, слуго добрий і вірний: у малому був еси вірен, над многим поставлю тебе. Увійди в радощі пана твого. **24** Приступивши ж і той, що взяв один талант, сказав: Пане, знав я тебе, що жорстокий еси чоловік, що жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не розсипав; **25** і, злякавшись, пійшов та скловав твій талант у землі. Оце ж маєш твоє. **26** Озвав ся ж пан його й рече до него: Лукавий слуго й лінівий, знав еси, що жну, де не сіяв, і збираю, де не розсипав: **27** так треба було oddати срібло мое міняльникам, і, прийшовши, взяв би я своє з лихвою. **28** Візьміть же від него талант, та дайте тому, що має десять талантів. **29** Кожному бо маючому всюди дастя ся, і надто мати ме; у немаючого ж, і що має, візьметь ся від него. **30** I викиньте слугу нікчемного у темряву надвірню: там буде плач і скретаннє зубів. **31** Як же приайде Син чоловічий у славі своїй, і всі съяті ангели з ним, тоді сяде він на престолі слави своєї; **32** і зберуть ся перед него всі народи; і відлучить він їх одних од других, як пастух одлучує овець од козлів; **33** і поставить овець по правиці в себе, а козлів по лівиці. **34** Тоді скаже царь тим, що по правиці в него: Прийтіть, благословенні Отця мого, осянгніть царство, приготовлене вам од основання съвіту. **35** Бо я голодував, а ви дали мені їсти; жаждував, і напоїли мене; був чуженицею, і прийняли мене; **36** нагий, і з'одягли мене; недугував, і одвідали мене; був у темниці, і прийшли до мене. **37** Озвутъ ся тоді до него праведні, кажучи: Господи, коли ми бачили тебе голодного, та й накормили? або жадного, та й напоїли? **38** Коли ж бачили тебе чуженицею, та й прийняли? або нагим, та й з'одягли? **39** Коли ж бачили тебе недужим, або в темниці, та й прийшли до тебе? **40** I озвавшись цар, промовить до них: Істино глаголю вам: Скільки раз ви чинили се одному з сих братів моїх найменших, мені чинили. **41** Тоді скаже він і до тих, що по лівиці: Ідіть од мене, прокляті, ув огонь вічний, приготовлений дияволові та ангелам його: (*aiōnios g166*) **42** бо я голодував, і не дали ви мені їсти; жаждував, і не напоїли мене; **43** був чуженицею, і не прийняли мене; нагим, і не з'одягли мене; недужим і в темниці, і не одвідали мене. **44** Тоді озвутъ ся до него й сї, кажучи: Господи,

коли ми бачили тебе голодного, або жадного, або чуженицею, або нагого, або недужого, або в темниці, та й не послужили тобі? **45** Озветь ся тоді до них і промовить, глаголючи: Істино глаголю вам: Скільки раз не чинили ви цього одному з сих найменших, і мені не чинили. **46** І пійдуть сі на вічні муки, а праведні на життя вічне. (αἰῶνις γ166)

26 І сталось, як скінчив Ісус, усі ці слова, рече до учеників своїх: **2** Ви знаєте, що через два дні буде пасха, й Сина чоловічого видадуть на розпяття. **3** Тоді зібрались архиереї, та письменники, та старші людські у двір до архиерея, на прізвище Каяфи, **4** і радились, щоб узяти Ісуса підступом і вбити. **5** Та казали: Тільки не в съято, щоб не було бучі між народом. **6** Як же був Ісус у Вітанії в господі в Симона прокаженого, **7** приступила до Него жінка, маючи посудинку предорогою мира, та злила на голову Йому, як сидів за столом. **8** Побачивши ж ученики Його, сердились, кажучи: На що така втрата? **9** Можна бо було се миро продати дорого та дати вбогим. **10** Зрозумівши ж Ісус, рече до них: Що ви смутите жінку? діло бо добре вчинила на мені. **11** Всякого бо часу маєте вбогих із собою, мене ж не всякого часу маєте. **12** Зливши бо вона миро се на тіло мое, на погребенне мое зробила. **13** Істино глаголю вам: Де б нії проповідувалась евангелия ся по всьому съвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. **14** Тоді, пішовши один з дванайцятьох, на ім'я Юда Іскариотський, до архиереїв, **15** каже: Що хочете дати мені, а я вам видам Його? Вони ж поставили йому трийцять срібняків. **16** І з того часу шукав нагоди, щоб Його видати. **17** У перший же день опрісночний приступили ученики до Ісуса, кажучи Йому: Де хочеш, щоб приготовили Тобі їсти пасху? **18** Він же рече: Йдіть у город до оттакого, та скажіть йому: Учитель рече: Час мій близько; у тебе зроблю пасху з учениками моїми. **19** І зробили ученики, як повелів їм Ісус; і приготовили пасху. **20** Як же наставвечір, сів Він за столом із дванайцятьма. **21** І, як вони їли, рече: Істино глаголю вам, що один з вас зрадить мене. **22** І, засумівши тяжко, почали говорити до Него кожен з них: Аже ж не я, Господи? **23** Він же, озвавшись, рече: Хто вмочає зо мною руку в миску, той зрадить мене. **24** Син чоловічий іде, як

писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадити! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. **25** Озвав ся ж Юда, зрадник Його, і каже: Аже ж не я, учителю? Рече до него: Ти сказав еси. **26** Як же вони їли, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав, і давав ученикам, і рече: Прийміть, їжте: се есть тіло мое. **27** І, взявши чашу, й oddавши хвалу, подав їм, глаголючи: Пийте з неї всі; **28** се бо есть кров моя нового завіту, що за многих проливається ся на оставленне гріхів. **29** Глаголю ж вам: Що не пити му від нині з цього плоду виноградного аж до дня того, коли його пити му з вами новим у царстві Отця моого. **30** І засьпівавши вони, вийшли на гору Олівну. **31** Тоді рече до них Ісус: Всі ви поблазнитесь мною сієї ночі. Писано бо: Поражу пастиря, і розсиплють ся вівці стада. **32** По воскресенню ж моїм попереджу вас у Галилею. **33** Озвав ся ж Петр і каже до Него: Хоч усі поблазнять ся Тобою, я ніколи не зблазнюсь. **34** Рече до него Ісус: Істино глаголю тобі: Що сієї ночі, перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене. **35** Каже Йому Петр: Хоч би мені з Тобою і вмерти, не відречусь Тебе. Так і всі ученики казали. **36** Тоді приходить з ними Ісус на вроцище Гетсиман, і рече до учеників: Сидіть тут, поки, пішовши, помолюсь оттам. **37** І взяв із собою Петра та двох синів Зеведіївих, і почав скорбіти та вдаватись у тугу. **38** Тоді рече до них: Тяжко сумна душа моя аж до смерті. Підождіть тут, і не спіте зо мною. **39** І пройшовши трохи далі, припав лицем своїм, молячись і глаголючи: Отче мій, коли можна, нехай мимо йде від мене чаша ся; тільки ж не як я хочу, а як Ти. **40** І приходить до учеників, і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Так не змогли ви однієї години попильнувати зо мною? **41** Пильнуйте та моліться, щоб не ввійшли в спокусу. Дух то охочий, тіло ж немошне. **42** Знов, удруге відішовши, молив ся, глаголючи: Отче мій, як не може ся чаша мимо йти від мене, коли не пити му її, нехай станеть ся воля твоя. **43** І, пришовши, знаходить їх знов сплячих, були бо очі в них важкі. **44** І, заставивши їх, пішов ізнов, і моливсь утрете, промовляючи те ж саме слово. **45** Тоді приходить до учеників своїх, і рече їм: Спіть уже й спочивайте, ось настиг час, і Син чоловічий буде виданий у руки грішникам. **46** Уставайте, ходімо:

ось наближується зрадник мій. **47** Ще він говорив, коли се Юда, один з дванайцяти, приходить, а з ним багато народу з мечами й дружем, од архиереїв та старших людських. **48** Зрадник же Його дав знак їм, кажучи: Кого я поцілую, той і есть він: беріть Його. **49** I, зараз приступивши до Ісуса, каже: Радуй ся, учителю; та й поцілував Його. **50** Icys же рече Йому: Друже, чого прийшов еси? Тоді, приступивши, наложили руки на Ісуса, та й узяли Його. **51** I ось один з тих, що з Ісусом, простягши руку, вихопив меч свого, й, вдаривши слугу архиерейського, відтяг Йому вухо. **52** Тоді рече до него Ісус: Верни меч твій в місце його: всі бо, що візьмуть ся за меч, од меча погинуть. **53** Або думаєш, що не міг би нині вблагати Отця мого, й приставив би мені більш дванайцяти легіонів ангелів? **54** Як же тоді справдились би писання, що так мусить статись? **55** Tieї ж години рече Ісус до народу: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями, брати мене? Щодня сидів я в вас, навчаючи в церкві, і не брали мене. **56** Се ж усе сталося, щоб справдились писання пророчі. Тоді всі ученики, покинувши Його, повтікали. **57** Вони ж, узявиши Ісуса, повели Його до Каяфи архиерея, де письменники та старші зібралися. **58** Петр же йшов слідом за Ним oddalеки до двору архиерейського, і, ввійшовши в двір, сів із слугами, щоб бачити конець. **59** Архиереї ж, і старші, і вся рада шукали кривого съідчення на Ісуса, щоб Його вбити, **60** і не знайшли. I коли багато лжесъівдків поприходило, не знайшли. Опісля ж, приступивши два лжесъівдки, **61** говорили: Сей казав: Я можу зруйнувати церкву Божу, й за три дні збудувати її. **62** I, вставши архиєрей, каже до Него: Нічого не відказуеш, що сі проти Тебе съідкують? **63** Ісус же мовчав. I, озвавшись архиєром, каже до Него: Заклинаю Тебе Богом живим, щоб сказав нам, чи Ти еси Христос, Син Божий? **64** Рече Йому Ісус: Ти сказав еси. Тільки ж глаголю вам: Від нині побачите Сина чоловічого, по правиці сили, й грядущого на хмарах небесних. **65** Тоді архиєрь роздер одежу свою, кажучи: Ось сказав хулу; на що нам іще съідків? Ось тепер чули хулу Його; **66** як вам здається ся? Вони ж, озвавшись, сказали: Винен есть смерти. **67** Тоді плювали в лицце Йому, й били по щоках Його, і знущались із Него, **68** кажучи: Проречи нам, Христе, хто се вдарив Тебе?

69 Петр же знадвору сидів у дворі. I приступила до него одна дівчина, кажучи: I ти був з Ісусом Галилейським. **70** Він же відрік ся перед усіма, кажучи: Не знаю, що говориш. **71** Як же вийшов він до воріт, побачила його друга, та й каже до тих, що там були: I сей був з Ісусом Назарейським. **72** I знов одрік ся він, кленувшись: Що не знаю чоловіка. **73** Трохи ж згодом, приступивши ті, що стояли, кажуть Петрові: Справді й ти еси з них, бо й твоя говірка виявляє тебе. **74** Тоді почав він проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка. I зараз півень запіяв. **75** I згадав Петр слово Ісуса, промовлене до него: Що перше ніж півень запіє, тричі відречеш ся мене. I, вийшовши геть, плакав гірко.

27 Як же настав ранок, зробили раду всі архиєреї й старші людські на Ісуса, щоб убити Його; **2** i, звязавши Його, повели тай передали Його Понтийському Пилату, ігемонові. **3** Тоді, побачивши Юда, зрадник Його, що Його осуджено, розказав ся, і вернув трийцять срібняків архиєрем та старшині, **4** кажучи: Згрішив я, зрадивши кров невинну. Вони ж сказали: Що нам до того? ти побачиш. **5** I, покинувши він срібняки в церкві, вийшов і відійшовши, повісив ся. **6** Архиєрь ж, взявши срібняки, сказали: Не годить ся класти їх у скарбоню, бо се ціна крові. **7** Зробивши ж раду, купили за них ганчарське поле, щоб ховати на Йому захожих. **8** Через се зветь ся поле се Кріаве Поле по сей день. **9** Тоді справдилось, що сказав Єремія пророк, глаголючи: I взяли вони трийцять срібняків, ціну цінного, котрого цінено з синів Ізраїля, **10** i дали їх на ганчарське поле, як повелів мені Господь. **11** Ісус же стояв перед ігемоном; i питав Його ігемон, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Ісус же рече Йому: Ти сказав еси. **12** A, як винуватили Його архиєреї та старші, не відказував нічого. **13** Тоді каже до Него Пилат: Хиба не чуеш, скільки съідкують на Тебе? **14** I не відказав Він Йому ні на одно слово, так що ігемонельми дивував ся. **15** На съято ж звик був ігемон одпускати народові одного вязника, котрого вони хотіли. **16** Мали ж тоді знаного вязника, на прізвище Вараву. **17** Як же вони зібралися, сказав їм Пилат: Кого хочете, щоб одпустив вам: Вараву, чи Ісуса, на прізвище

Христа? 18 Знав бо, що через зависть видали Його. 19 Як же сидів він на судищі, прислала до него жінка його кажучи: Нічого тобі й праведнику съому; багато бо терпіла я сьогодні вві сні через Него. 20 Архиєреї ж і старші наустили народ, щоб випросили Вараву, Ісуса ж убили. 21 Озвав ся ж ігемон і рече до них: Кого хочете з двох, щоб випустив вам? Вони ж сказали: Вараву. 22 Каже до них Пилат: Шо ж оце робити му з Ісусом, на прізвище Христом? Кажуть йому всі: Нехай буде розпятий. 23 Ігемон же каже: Що бо злого зробив? Вони ж кричали ще гірш: Нехай буде розпятий. 24 Бачивши ж Пилат, що нічого не врадить, а ще більш росте буча, взявши води, помив руки перед народом, і каже: Невинен я крові праведника цього; ви побачите. 25 І, озвавшись увесь народ, сказав: Кров Його на нас і на діти наші. 26 Тоді відпустив їм Вараву; Ісуса ж, побивши, передав, щоб розпято Його. 27 Тоді воїни ігемонові, взявши Ісуса на судище, зібрали на Него всю роту. 28 І, роздягнувши Його, накинули на Него червоний плащ; 29 і, сплівши вінець із тернини, положили на голову Йому, а тростину в правицю Його; і кидаючись на коліна перед Ним, насыміхались із Него, кажучи: Радуй ся, царю Жидівський! 30 І, плюючи на Него, брали тростину, і били по голові Його. 31 І, як насыміялись із Него, зняли з Него плащ, і наділи на Него одежу Його, і повели Його на розпяття. 32 Виходячи ж, знайшли чоловіка Киринейського, на ім'я Симона; цього заставили нести хрест Його, 33 І прийшовши на вроцище (місце) Голгота, чи то б сказати Черепове місце, 34 дали Йому пити оцту, змішаного з жовчю; і, покуштувавши, не хотів пити. 35 Розпявши ж Його, поділили одежду Його, кинувши жереб, щоб справдилось, що сказав пророк: Поділили собі шати мої, і на одежду мою кинули жереб. 36 І, посадивши, стерегли Його там; 37 і прибили над головою Його написану вину Його: Се Ісус, цар Жидівський. 38 Тоді розпято з Ним двох розбійників, одного по правиці, а другого по лівіці. 39 Мимойдучи ж хулили Його, киваючи головами своїми, 40 і кажучи: Ти, що руйнуеш церкву, і за три дні будуеш її, спаси ся сам. Коли ти Син Божий, зайди з хреста. 41 Так само ж і архиєреї, насыміхаючись із письменниками та старшими, казали: 42 Інших спасав, а себе не може

спасти. Коли Він царь Ізраїльський, нехай тепер зійде з хреста, й ввіруємо в Него; 43 Він уповав на Бога; нехай тепер визволить Його, коли хоче Його; казав бо: Я Син Божий. 44 Так само ж розбійники, що були розпяti з Ним, докоряли Йому. 45 Від шостої ж години настала темрява по всій землі до години девятої. 46 Коло девятої ж години покликнув Ісус великом голосом, глаголючи: Ілі, Ілі лама савахтані; те есть: Боже мій, Боже мій, чом мене покинув еси? 47 Деякі ж, що там стояли, почувши, казали: Що Іліо кличе сей. 48 І зараз, побігши один із них, і взявши губку, сповнивши оцтом і, настромивши на тростину, поїв Його. 49 Останні ж казали: Нехай; побачимо, чи прийде Ілія спасати Його. 50 Ісус же, знов покликнувши великим голосом, зітхнув духа. 51 І ось завіса церковна роздерлась надвое од верху до низу, і земля затрусила, і скелі порозпадались; 52 і гроби порозкривались; і многі тіла съятих усопших повставали, 53 і, вийшовши з гробів після воскресення Його, поприходили у съятий город, і показались многим. 54 Сотник же да ті, що були з ним і стерегли Ісуса, побачивши трус і те, що сталося, полякалис тяжко, кажучи: Справдї, Божий Син був сей. 55 Було там багато жіноч, що оддалеки дивились, котрі прийшли слідом за Ісусом із Галилеї, служачи Йому. 56 Між ними була Марія Магдалина, й Марія, мати Яковова та Йосиїна, й мати синів Зеведеївих. 57 Як же настав вечір, прийшов чоловік заможний з Аритматеї, на ім'я Йосиф, що й сам учив ся в Ісуса. 58 Сей, приступивши до Пилата, просив тіла Ісусового. Тоді Пилат і звелів oddati тіло. 59 І взявши тіло Йосиф, обгорнув Його плащеницею чистою, 60 положив Його у новім своїм гробі, що висік у скелі; і прикотивши великого каменя до дверей гробу, одійшов. 61 Була ж там Марія Магдалина й друга Марія, і сиділи навпроти гроба. 62 Завтрішнього ж дня, що після пятниці, зібрались архиєреї та Фарисеї до Пилата, 63 кажучи: Пане, згадали ми, що той обманщик казав, ще живий: Через три дні встану. 64 Звели ж оце стерегти гроба до третього дня, щоб прийшовши ученики Його в ночі, не вкрали Його, і не сказали народові: Устав із мертвих; і буде остання омана гірша первої. 65 Сказав же їм Пилат: Маєте сторожу: Йдіть забезпечте, як знаєте. 66 Вони ж,

пійшовши, забезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею.

28 Після ж вечора субітнього, як почало свитати в одну із субіт, прийшла Мария Магдалина та друга Мария подивитись на гріб. **2** І ось трус великий став ся, ангел бо Господень, зійшовши з неба, прийшов, відкотив камінь від дверей, і сів на нім. **3** Був же вид його як блискавиця, й одежа його біла як сніг. **4** Од страху ж його затрусились ті, що стерегли його, й стали наче мертві. **5** Озвався ж ангел і рече до жінок: Не лякайтесь, знаю бо, що Ісуса розпятого шукаєте. **6** Нема Його тут; устав бо, як казав. Ідіть подивить ся на місце, де лежав Господь. **7** І хутко вертайтесь і скажіть ученикам Його, що встав із мертвих, і ось попередить вас у Галилею; там Його побачите: Ось я вам сказав. **8** І, вийшовши хутко від гробу із страхом і великою радостю, побігли сповістити учеників Його. **9** Як же йшли вони сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, глаголючи: Радуйте ся: Вони ж, приступивши, обняли ноги Його, й поклонились Йому. **10** Тоді рече до них Ісус: Не лякайтесь; ійдіть сповістіть братів моїх, щоб ійшли в Галилею; і там мене побачяте. **11** Як же йшли вони, аж ось деякі з сторожі, прийшовши в город, сповістили архиереїв про все, що сталося. **12** І, зібравшись вони з старшими й зробивши раду, дали доволі срібняків воїнам, **13** говорячі: Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали. **14** І як дочується ся про се ігemon, ми вговоримо Його, й вас безпечними зробимо. **15** Вони ж, уявивши срібняки, зробили, як їх навченено; й рознеслось слово се у Жидів аж до сього дня. **16** Одинайцять же учеників пійшли в Галилею, на гору, куди повелів їм Ісус. **17** І, побачивши Його, поклонились Йому; інші ж сумнились. **18** І, приступивши Ісус, промовив до них, глаголючи: Dana meni всяка властив на небі й на землі. **19** Ійдіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, й святого Духа, **20** навчаючи їх додержувати всього, що я заповідав вам; і ось я з вами по всі дні, до кінця сьвіта. Амінь. (aiōn g165)

Від Марка

1 Почин евангелії Ісуса Христа, Сина Божого, 2 як написано в пророків: Ось я посилаю ангела мого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою. 3 Голос покликуючого в пустині: Готовте дорогу Господню, простили робіть стежки Його. 4 Появивсь Йоан, хрестячи в пустині, й проповідуючи хрещеніє покаяння на прощеніє гріхів. 5 І виходила до него вся сторона Юдейська й Єрусалимці, й хрестились від него всі в ріці Йордані, сповідаючи гріхи свої. 6 Був же Йоан одягнений у верблюжий волос і в пояс шкуряний на поясниці своїй; а їв сарану та дикий мед; 7 і проповідував, глаголючи: Гряде потужніший над мене слідом за мною; у Него недостоєн я, нахилившись, розвязати ремінь обува Його. 8 Я хрестив вас водою, Він же хрестите ме вас Духом святим. 9 І сталося тими днями: Прийшов Ісус із Назарету Галилейського, й охрестивсь у Йоана в Йордані. 10 І, зараз вийшовши з води, побачив небеса, що відчинились, і Дух, як голуб, злінув на Него. 11 І зійшов голос із небес: Ти еси Син мій любий, що я вподобав. 12 І зараз Дух випровадив Його в пустиню. 13 І був там у пустині днів сорок, спокушуваний од сатани; й пробував з дикими звірми; й ангели служили Йому. 14 Як же видано Йоана, прийшов Ісус у Галилею, проповідуючи евангелію царства Божого, 15 і глаголючи: Що сповнився час, і наблизилося царство Боже. Покайтесь і віруйте в евангелію. 16 Ходячи ж понад морем Галилейським, побачив Симона та Андрея, брата його, як вони закидали невід у море; були бо рибалки. 17 І рече до них Ісус: Ідіть слідом за мною, то зроблю, що станеться ловцями людей. 18 І, зараз покинувши неводи свої, пішли слідом за Ним. 19 І, відійшовши трохи дальше звідтіля, побачив Якова Зеведеєвого та Йоана, брата його, так само в човні, налагоджуючих неводи. 20 І зараз покликав їх; і, покинувши батька свого Зеведея в човні з наймитами, пішли слідом за Ним. 21 І приходять у Капернаум; і зараз субітнього дня, увійшовши в школу, навчав. 22 І дивувались науково Його, навчав бо їх яко маючий владіть, а не як письменники. 23 І був у них у школі чоловік з духом нечистим; і закричав, 24 кажучи: Остав! що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов еси

погубити нас? Знаю Тебе, хто еси: Святий Божий. 25 І погрозив Йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. 26 І стрепенувши його дух нечистий, і закричавши голосом великим, вийшов з него. 27 І полякались усі так, що питали один в одного, говорячи: Що се таке? що се за наука така нова? що по власти й духам нечистим повеліває, і слухають Його? 28 І розійшлась чутка про Него зараз по всій околиці Галилейській. 29 І зараз, із школи вийшовши, пішли в господу Симона та Андрея, з Яковом та Йоаном. 30 Теща ж Симонова лежала в пропасниці, і зараз кажуть Йому про неї. 31 І приступивши Він, підвів її, взявши за руку її; і покинула її пропасниця зараз; і послугувала вона їм. 32 Як же настав вечір, після заходу сонця, поприносили до Него всіх недужих і біснуватих. 33 І ввесь город зібрався до дверей. 34 І сцілив многих недужих на всякі болесті, і бісів многих вигнав; і не дозволяв говорити бісам, бо вони знали Його. 35 І вранці, ще геть за ночі, вставши, вийшов, і пішов у пусте місце, і там молився. 36 І пустились за Ним Симон і ті, що з ним. 37 І, знайшовши Його, кажуть Йому: Що всі шукають Тебе. 38 І рече до них: Ходімо в близькі містечка, щоб і там проповідував; на те бо прийшов я. 39 І проповідував по школах іх скрізь по всій Галилії, і виганяв біси. 40 І приходить до Него прокажений, і благаючи Його, впавши на коліна перед Ним, каже до Него: Коли хочеш, зможеш мене очистити. 41 Ісус же, змилосердившись, простяг руку, доторкнувсь до него, і рече Йому: Хочу; очистись. 42 І, як Він сказав, зараз зникла з него проказа, і очистив ся. 43 І, заказавши Йому, зараз відослав Його, 44 і рече до него: Гледи ж, нікому нічого не кажи, а йди, покажись священикові, і принеси за очищеннє твоє, що повелів Мойсей на съвідкуваннє їм. 45 Він же, вийшовши, почав проповідувати багато, і ширити кругом чутку; так, що Він не міг уже явно вийти в город, а пробував остронь у пустих місцях; і приходили до Него звідусюди.

2 І знов увійшов у Капернаум через кілька днів; і розголошено, що Він у господі. 2 І зараз назбиралось багато, так що не було місця ані перед дверима. І проповідував Він їм слово. 3 І приходять до Него, несучи розслабленого; неслово його четверо. 4 І, не можучи приступити до Него за

народом, розкрили стелю, де був; і, проламавши, спустили ліжко, на котрому лежав розслаблений. **5** Бачивши ж Ісус віру їх, рече до розслабленого: Сину, оставляють ся тобі гріхи твої. **6** Були ж деякі з письменників, що там сиділи, і казали в серцях своїх: **7** Що за хулу сей так говорить? хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? **8** I зараз, постерігши Ісус духом своїм, що так мислять собі, рече до них: На що се кажете в серцях ваших? **9** Що легше? сказати розслабленому: Оставляють ся тобі гріхи твої, або сказати: Устань, і візьми постіль твою, та й ходи. **10** От же, щоб ви знали, що Син чоловічий має властивість оставляти на землі гріхи (рече до розслабленого:) **11** Тобі глаголю: Устань, і візьми постіль твою, та й іди до дому твого. **12** I встав зараз, і взявши постіль, вийшов перед усіма; так що здивувались усі, і прославляли Бога, говорячи: Що ніколи такого не бачили. **13** I вийшов знов над море; а ввесь народ пійшов до Него, ѹ навчав їх. **14** I, йдучи мимо, побачив Левію Алфеєвого, сидячого на митниці, і рече Йому: Йди слідом за мною. I, вставши, пійшов слідом за Ним. **15** I сталося, як сидів Він за столом у господі в него, посідало з Ісусом і учениками Його й багато митників та грішників; було бо їх багато, і йшли слідом за Ним. **16** I бачивши письменники та Фарисеї, що Він єсть із митниками та грішниками, казали до учеників Його: Як се, що Він з митниками та грішниками єсть і пе? **17** I почувши Ісус, рече до них: Не треба здоровим лікаря, а недужим. Не прийшов я звати праведників, а грішників до покаяння. **18** A були ученики Йоанові та Фарисейські постниками; й приходять і кажуть Йому: Чого ученики Йоанові та Фарисейські постять, Твої ж ученики не постять? **19** I рече ім Ісус: Чи можуть синове весільні постити, як женихи з ними? Доки мають із собою жениха, не можуть постити. **20** Прийдуть же дні, коли візьметься від них жених, і тоді постити муть в ті дні. **21** I ніхто не пришиває латки з нової тканини до старої одежини, ато нова латка урве старого, й гірша буде дірка. **22** I ніхто не наливає нового вина в старі бурдюки, ато нове вино порозриває бурдюки, й вино витече й бурдюки пропадуть; нове ж вино в нові бурдюки наливати. **23** I довелось переходити Йому в суботу через засіви; й почали ученики Його дорогу верстати, рвучи колоссе. **24** I

казали до Него Фарисеї: Дивись, чого вони роблять у суботу, що не годить ся? **25** A Він рече до них: Чи ніколи не читали ви, що зробив Давид, як був у нужді і голодував він і ті, що були з ним? **26** Як увійшов він у Божий дом за Авиятара архиерея, та й в хліби показні, що не годилось їсти, як тільки священикам, і дав і тим, що були з ним? **27** I рече до них: Субота ради чоловіка постала, не чоловік задля суботи. **28** Тим Син чоловічий — Господь і суботи.

3 I ввійшов ізнов у школу; ѹ був там чоловік, що мав суху руку. **2** I назирали Його, чи сцілить його в суботу, щоб обвинуватити Його. **3** I рече до сухорукого чоловіка: Стань посередині. **4** I рече до них: Чи годить ся в суботу добро робити, чи зло робити? життє спасати, чи погубляти? Вони ж мовчали. **5** I, позирнувши на них кругом гнівно, жалкуючи над скаменілостю сердець їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. I простяг, і стала рука його здорована, як і друга. **6** I вийшовши Фарисеї, зараз з Іродианами зробили раду на Него, як Його погубити. **7** Ісус же відійшов з учениками своїми до моря; а великий натовп із Галілеї йшов за Ним, і з Юдеї, **8** і з Єрусалиму, і з Ідумеї, і зза Йордану; ѹ ті, що кругом Тира та Сидона, натовп великий, прочувши, скільки Він робив, поприходили до Него. **9** I сказав Він ученикам своїм наготовити Йому човна задля народу, щоб не тиснулись до Него. **10** Многих бо сцілив, так що кидалися на Него, щоб приторкнутись до Него, хто з них мав недуги. **11** А духи нечисті, як бачили Його, то падали ниць перед Ним, і кричали, говорячи: Ти еси Син Божий. **12** I остро грозив ім, щоб Його не виявляли. **13** I вийшов Він на гору, й покликав, кого схотів сам; і поприходили до Него. **14** I настановив дванайцятьох, щоб були з Ним, і щоб посылати їх проповідувати, **15** і щоб мали силу сціляти недуги, й виганяти біси. **16** I дав Симонові імя Петром; **17** та Якова Зеведеевого, та Йоана, брата Якового, й дав ім імена Воанергес, що есть: Сини громові; **18** та Андрея, та Філіпа, та Вартоломея, та Маттея, та Тому, та Якова Алфеєвого, та Тадея, та Симона Хананця, **19** та Юду Іскариоцького, що зрадив Його. **20** Входять вони в господу, і знов сходить ся народ, так що не могли ані хліба з їсти. **21** I прочувши свояки Його,

вийшли взяти Його; казали бо, що Він не при собі. **22** А письменники, поприходивши з Єрусалиму, казали, що Вельзевула має, і що бісовським князем виганяє біси. **23** І, покликавши їх, говорив до них приповістями: Як може сатана сатану виганяти? **24** І коли царство проти себе розділить ся, не може стояти царство те. **25** І коли господа противі себе розділить ся, не може стояти господа тая. **26** І коли сатана устав противі себе, й розділився, не може стояти, а конець Йому. **27** Не може ніхто надоби сильного, ввійшовши в господа його, пожаувати, як перше сильного не звяжε; аж тоді господа його пограбить. **28** Істинно глаголю вам: Що всі гріхи відпустяться синам чоловічим, і хули, якими б вони ні хулили; **29** хто ж хулити ме на Духа святого, не має прощення во віки, а винен вічного осуду: (*aiōn g165, aiōnios g166*) **30** бо казали: Духа нечистого має. **31** Приходять тоді брати й мати Його, й стоячи на дворі, послали до Него, кличучи Його. **32** І сидів народ круг Него; кажуть же Йому: Ось мати Твоя і брати Твої на дворі шукають Тебе. **33** І, озвавшись до них, рече: Хто се мати моя, або брати мої? **34** І, позирнувши кругом по тих, що сиділи коло Него, рече: Оце мати моя, і брати мої! **35** Хто бо чинити ме волю Божу, той брат мені, і сестра моя, і мати.

4 І почав знов навчати над морем; і назбиралось багато народу, так що Він увійшов у човен, щоб сидіти на морі; а ввесь народ був на землі при морю. **2** І навчав їх багато приповістями, і глаголав до них у наукі своїй: **3** Слухайте: Ось вийшов січ сіяти: **4** і сталося, як сіяв, одно впало над шляхом, і налетіло птаство небесне, і пожерло його. **5** Інше ж упало на каменистому, де не мало доволі землі, і зараз посходило, бо не мало глибокої землі. **6** Як же зійшло сонце, повяло, і, не маючи кореня, посохло. **7** А інше попадало між тернину, і тернину, розвившись, поглушила його, і овощу не дало. **8** А інше впало на землю добру, і дало плід, що сходив і ріс, і вродило одно в трийцяtero, а одно в шістьдесятero а одно в сотero. **9** І рече до них: Хто має уші слухати, нехай слухає. **10** Як же був на самоті, питались у Него ті, що з Ним, разом з дванайцяtero, про приповість. **11** І рече до них: Вам дано знати тайну царства Божого; тим же, що остронь, у приповістях усе

стається ся, **12** щоб дивлячись дивились, та й не бачили, і слухаючи слухали, та й не розуміли, щоб инколи не навернулись, і не простились їм гріхи. **13** І рече до них: Хиба не знаєте приповісті сієї? як же всі приповісті зрозумієте? **14** Січ слово сіє. **15** Що ж над шляхом, се ті, де сіється слово, і, як почують, зараз приходить сатана, і забирає слово, посіяне в серцях їх. **16** Подібно ж і ті, що на каменистому посіяні, котрі, як почують слово, зараз із радостю приймають його, **17** та не мають кореня в собі, а тільки до часу вони; опісля ж, як настане горе або гонення за слово, зараз блазнять ся. **18** А ті, що посіяні між терниною, се ті, що слухали слово, **19** та журба съвіта сього, і омана багацтва, і інші жадоби входять, і глушать слово, і безовочним робить ся воно. (*aiōn g165*) **20** А на землю добру посіяні, се ті, що чують слово й приймають, і приносять овощ, одно в трийцяtero, друге в шістьдесятero, а інше в сотero. **21** І рече до них: Чи на те приносять съвітло, щоб ставити його під посудину, або під ліжко, а не щоб на съвічнику ставити? **22** Нема бо нічого скованого, щоб не обявилось; і не втаєно, а щоб на яв вийшло. **23** Коли хто має уші слухати, нехай слухає. **24** І рече їм: Вважайте, що чуете: Якою мірою міряєте, відмірюється ся вам, і прибавить ся вам, що слухаєте. **25** Хто бо має, дасть ся Йому; а хто не має, і що має, візьметь ся від него. **26** І рече: Так єсть царство Боже, як коли чоловік, що вкине зерно у землю, **27** та й спить, і встає в ночі і в день, а зерно сходить і росте, як — він не знає. **28** Від себе бо земля родить: спершу траву, потім колос, а далі повну пшеницю в колосі. **29** Як же доспіє овощ, зараз посилає серпа, бо настали жнива. **30** І рече: Кому уподобимо царство Боже? або до якої приповісти приложимо його? **31** Воно мов зерно горчиці, що, як сіє його в землю, то воно дрібніше від усіх зерен, які є на землі; **32** а як посіється ся, сходить, і робить ся більшим над усі зілля, і ширить велике вітте, так що під тінню його кублитись може птаство небесне. **33** І многими такими приповістями глаголав їм слово, скільки могли слухати. **34** Без приповісті ж не говорив їм; на самоті ж ученикам своїм вияснював усе. **35** І рече їм того дня, як настав вечір: Перевезімось на той бік. **36** І, відпустивши народ, узяли Його, як був в човні. І інші ж човни були з Ним. **37** І

схопилась велика вітряна буря, а філії заливали човен, так що вже тонув. **38** А був Він на кермі, сплючи на подусці. І розбудили Його, й кажуть Йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що погибаємо? **39** І вставши, погрозив вітрові, і рече до моря: Мовчи, перестань! І втих вітер, і настала тишина велика. **40** І рече їм: Чого ви такі полохливі? Як се? нема в вас віри? **41** І полякались страхом великим; і казали один до одного: Хто оце Сей, що й вітер і море слухає Його?

5 І перевезлись на той бік моря, у землю Гадаринську. **2** І скоро вийшов Він із човна, зараз зустрів Його чоловік із гробів у дусі нечистому, **3** що думав між гробами, і навіть залізами ніхто не міг його звязати: **4** часто бо заковувано його в кайдани й заліза, й розривав заліза на собі, й ламав кайдани, й ніхто його не здолів угамувати. **5** І по всякий час у ночі і в день пробував він у горах та гробах, кричавши, та бивши себе каміннем. **6** Побачивши ж Ісуса оддалеки, прибіг та й уклонився Йому, **7** і, закричавши голосом великим, каже: Що мені й Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене. **8** (Рече бо Йому: Вийди, душа нечистий, з чоловіка.) **9** І спітив Його: Яке ім'я твоє? І відповів, кажучи: Ім'я мое Легіон, бо нас багато. **10** І благав Його вельми, щоб не висилав їх геть із тієї сторони. **11** Пасся ж там поблизу гір великий гурт свиней. **12** І благали Його всі біси, кажучи: Пішли нас у свині, щоб ми ввійшли в них. **13** І зараз дозволив їм Ісус. І вийшовши нечисті духи, увійшли в свині; і кинувся гурт із кручин в море, (було ж їх тисяч зо дві,) та й потонули в морі. **14** А ті, що пасли свині, побігли, та й розказали в городі і в селах. І повиходили дивитись, що се сталося. **15** І приходять до Ісуса, й бачать біснуватого; сидить одягнений і при розумі, того, що мав Легиона, та й полякались. **16** І розказували їм ті, що бачили, що се сталося біснуватому, й про свині. **17** І почали вони просити Його вийти з їх границь. **18** І як увійшов Він у човен, просив Його той, що був біснуватий, щоб бути з Ним. **19** Ісус же не дозволив Йому, а рече до него: Йди до дому твого до твоїх, і розкажи їм, що тобі Господь зробив, і як помилував тебе. **20** І пішов і почав проповідувати в Десятиграді, що зробив Йому Ісус; і всі дивувались. **21** А як

переплив Ісус човном ізнов на той бік, зібралось багато народу до Него; а був Він над морем. **22** І ось приходить один із школьних старшин, на ім'я Яір, і, побачивши Його, упав у ноги Йому, **23** і вельми благав Його, говорячи: Дочка моя кінчиться ся, прийди й положи на неї руки, нехай одужає і буде жива. **24** І пішов із ним, і слідом за Ним пішло багато народу, і тиснулись до Него. **25** Жінка ж одна, що була в кровотічі років дванайцять, **26** і багато витерпіла від багатьох лікарів, і втратила все, що мала, й ніякої пільги не дізнала, а ще більш її погіршало, **27** почувши про Ісуса, приступила між народом іззаду, та й приторкнулась до одежі Його. **28** Казала бо: Що, коли до одежі Його приторкнусь, спасу ся. **29** І зараз висохло жерело крові її, і почула вона в тілі, що сцілилась од недуги. **30** І зараз Ісус, почувши в собі, що сила вийшла з Него, обернувшись між народом, рече: Хто приторкнувся до одежі моєї? **31** І казали Йому ученики Його: Ти бачиш, як народ товпить ся до Тебе, та й питает: Хто приторкнувся до мене? **32** І позирнув Він кругом, щоб побачити ту, що се зробила. **33** Жінка ж, злякавшись і затрусишись, знаючи, що сталося із нею, приступила, та й упала перед Ним, та й сказала Йому всю правду. **34** Він же рече їй: Дочка, віра твоя спасла тебе. Йди з упокоєм, і будь здорована від недуги твоєї. **35** Ще говорив Він, приходять від школьного старшини, кажучи: Що дочка твоя вмерла; на що ще трудиш учителя? **36** Ісус же, почувши сказане слово, рече зараз школьному старшині: Не лякайсь, тільки віруй. **37** І не дозволив нікому йти з собою, тільки Петрові, та Якову, та Йоанові, брату Якова. **38** І приходить у господу до школьного старшини, й бачить тривогу, і плачущих, і голосячих вельми. **39** І, ввійшовши, рече їм: Чого тривожитесь та голосите? Дівча не вмерло, а спить. **40** І насымхали ся з Него. Він же, виславши всіх, бере батька та матір дівчинки, і тих, що з Ним, і ввіходить, де дівча лежало. **41** І, взявши дівчу за руку, рече їй: Талита куми, що есть перекладом: Дівчинко, тобі глаголю: встань. **42** І зараз устало дівча, й ходило, бо було дванайцяти років. І дивувались дивом великим. **43** І пильно наказав їм, щоб ніхто не довідав ся про се; і казав дати їй істи.

6 I вийшовши звідтіля, прибув у свою країну; і йшли слідом за Ним ученики Його. **2** I, як настала субота, почав у школі навчати; й многі, слухаючи, дивувались, кажучи: Звідкіля се в Него? і що се за розум даний Йому, що дива такі руками Його роблять ся? **3** Хиба ж сей не тесля, син Mariї, брат Яковів, і Йосиф, і Юдин, і Симонів? і хиба не тут між нами сестри Його? I поблазнилиссь Ним. **4** Рече ж їм Ісус: Не есть пророк без чести, хиба що в країні своїй, та в родині, і в домівці своїй. **5** I не міг там ніякого чуда зробити, тільки на деяких недужих положивши руки, сцілив їх. **6** I дивувавсь недовірством їх. I ходив кругом по селах, навчаючи. **7** I покликав дванайцятьох, та й почав їх посылати по двоє, і дав їм властиві надухами нечистими; **8** і звелів їм, щоб нічого не брали на дорогу, тільки одну палицю: ні торбини, ні хліба, ні у черес грошей, **9** щоб обувались у постоли й не вдягались у дві одяжини. **10** I рече їм: Де б ви ні зайшли в яку господу, там пробуйайте, аж поки вийдете звідтіля. **11** А хто не прийме вас, ані слухати ме вас, то, виходячи звідтіля, обтруссіть і порох із під ніг ваших, на съвідкуваннє їм. Істино глаголю вам: Одрадніще буде Содомові та Гоморі суднього дня, ніж городові тому. **12** I вийшовши вони, проповідували, щоб каялись. **13** I бісів багато виганяли, й намащували олівою багато недужих, і сціляли. **14** I дочув ся цар Ірод (явне бо зробилось ім'я Його), і каже: Що Йоан Хреститель із мертвих устав, і того роблять ся чудеса від него. **15** Інші казали, що се Ілля; інші ж казали, що се пророк або один з пророків. **16** Почувши ж Ірод, сказав: Що се Йоан, котрого я стяв, він устав з мертвих. **17** Сей бо Ірод, піславши, взяв Йоана, та й звязав Його в темниці за Іродияду, жінку Філіпа, брата свого; бо оженивсь із нею. **18** Сказав бо Йоан Іродові: Що не годить ся тобі мати жінку брата твого. **19** Іродия ж лютувала на него, й хотіла його вбити, та не могла. **20** Ірод бо боявсь Йоана, знавши його, яко чоловіка праведного й съвятого, то й беріг його й, слухаючи його, багато робив, і залюбки його слухав. **21** Як же настав день нагідний, коли Ірод на свої родини бенкет справив дукам своїм, та гетьманам, та значним Галилейським, **22** і як увійшла дочка тієї Іродияди, танцювала, й додогила Іродові, й тим, що сиділи з ним, озвав ся цар до дівиці: Проси в мене, чого

бажаєш, а дам тобі. **23** I поклявсь їй: Що, чого б у мене ні попросила, дам тобі, хоч би й половину царства мого. **24** Вона ж, вийшовши, каже матері своїй: Чого просити? Та ж каже: Голови Йоана Хрестителя. **25** I, вийшовши зараз швидко до царя, просила, кажучи: Хочу, щоб мені дав зараз на блюді голову Йоана Хрестителя. **26** I зажурившись велими цар, та задля клятви й задля тих, що з ним сиділи, не хотів їй відмовити. **27** I зараз піславши цар кату, звелів принести голову його; він же пійшовши, стяв його в темниці. **28** I приніс голову його на блюді, і дав її дівиці, а дівиця дала її матері своїй. **29** I, довідавшись ученики його, пійшли і взяли тіло його, та й положили його в гробі. **30** I посходились апостоли до Ісуса, й сповістили Його про все, ѹ що робили, й чого навчали. **31** I рече до них: Ідіть ви самі окроме в пусте місце, та відпочиньте трохи; було бо багато, що приходили й відходили, й навіть ніколи було їм їсти. **32** I попліли в пусте місце човном, окроме. **33** I бачив їх народ, як відчалювали, й пізнали Його многі, і збігались туди пішки з усіх городів, та й випередили їх, і посходились до Него. **34** I вийшовши Ісус, побачив багато народу, й жалкував над ними, що були як вівці, не маючи пастиря; і почав навчати їх багато. **35** I як уже багато часу минуло, приступивши до Него ученики Його, кажуть: Що се пусте місце, і вже час пізний, — **36** відпусти їх, щоб пійшовши по околічніх хуторах та селах, купили собі хліба: не мають бо що їсти. **37** Він же, озвавшись, рече до них: Дайте ви їм їсти. I кажуть Йому: Хиба, пійшовши, купимо за двісті денариів хліба, й дамо їм їсти? **38** Він же рече до них: Скільки хлібів маєте? Йдіть та подивіться ся. I, взнавши, кажуть: Пять, та дві риби. **39** I звелів їм садовити всіх купа коло купи на зеленій траві, **40** і посідали вони ряд коло ряду по сотням і по півсотням. **41** I, взявші пять хлібів та дві риби, й поглянувши на небо, благословив, і ламав хліби, та й давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; й дві риби поділив усім. **42** I їли всі, й насилились. **43** I набрали окружин дванайцять повних кошів, та й із риб. **44** А тих, що їли хліби, було з п'ять тисяч чоловіка. **45** I зараз примусив учеників своїх увійти в човен, та плисти на той бік попереду 'д Витсаїд', поки сам одпустить народ. **46** I, відпустивши їх, пійшов на гору молитись. **47** I як настав вечір,

був човен серед моря, а він один на землі. **48** І бачив, як вони силкувались, веслюючи; був бо вітер противний їм; і коло четвертої сторожи ночі приходить до них, ідучи по морю, і хотів минути їх. **49** Вони ж, бачивши Його, що ходить по морю, думали, що се мара, та й закричали: **50** всі бо Його бачили, й потрівожились. І зараз заговорив до них, і рече їм: Бодріть ся; се я; не лякайтесь. **51** І ввійшов до них у човен; і втих вітер, і вельми, над міру здумілись у собі, і дивувались. **52** Не зрозуміли бо про хлібі: було бо серце їх засліплene. **53** І, перепливши, прибули в землю Генисарецьку, й причалили. **54** І як вийшли вони з човна, зараз, пізнавши Його, **55** кинулись по всій тій околиці, та й почали приносити на ношах тих, що нездужали, як почули, що Він там єсть. **56** І куди ні приходив Він, у села, чи городи, чи хутори, на майданах клали недужих, і благали Його, щоб їм хоч до краю одежі Його приторкнутись, і хто тільки доторкнувсь Його, спасав ся.

7 І сходяться до Него Фарисеї та деякі з письменників, прийшовши з Єрусалиму. **2** І, побачивши деякіх з учеників Його, що нечистими руками, се єсть немитими, їдять хліб, судили: **3** (бо Фарисеї всі Жиди, поки по локіть не помиють рук, не їдять, додержуючи переказу старших; **4** і з торгу, поки не обмийуть ся, не їдять; і іншого багацько, що прийняли додержувати: обмиваннє чаш, і глеків, і мідяного посуду, і столів). **5** Тоді питали Його Фарисеї та письменники: Чом ученики Твої не живуть по переказу старших, а їдять хліб непомитими руками? **6** Він же, озвавшись, рече їм: Що добре пророкував Ісаїя про вас, лицемірів, як писано: Сей народ устами мене шанує, серце ж їх далеко від мене. **7** Марно ж покланяють ся мені, навчаючи наук, заповідей чоловічих. **8** Занехаявши бо заповідь Божу, держите ви переказ чоловічий, обмиваннє глеків та чаш, і іншого подібного такого багато робите. **9** І рече до них: Добре відкідаєте ви заповідь Божу, щоб переказ ваш хоронити. **10** Мойсей бо сказав: Поважай батька твого й матір твою; і: Хто налає батька або матір, нехай смерть вмре. **11** Ви ж кажете: Коли скаже чоловік батькові або матері: Корван (що єсть: Дар), чим би ти з мене покористував ся; **12** і не даєте йому нічого більше робити батькові

своєму, або матері своїй, **13** обертаючи в нішо слово Боже переказом вашим, що ви переказали; й подібного такого багато робите. **14** І, покликавши ввесь народ, рече до них: Слухайте мене всі, та й розумійте: **15** Нема нічого остронь чоловіка, що ввійшовши в него, могло б опоганити Його; а що виходить від него, се те, що поганить чоловіка. **16** Коли хто має уші слухати, нехай слухає. **17** І як увійшов у господу від людей, питали в Него ученики Його про приповість. **18** І рече до них: Так і ви нерозумливі? Не зрозуміли, що все, що остронь і входить у чоловіка, не може його опоганити; **19** бо не входить йому в серце, а в живіт, і виходить в одхідник, очищаючи всяку їжу? **20** Рече ж: Що виходить з чоловіка, те поганить чоловіка. **21** З середини бо, з серця чоловіка, думки лихі виходять, перелюбки, блуд, душогубство, **22** злодійства, зажерливість, ледарство, підступ, роспутність, лихе око, хула, гордощі, дурощі; **23** все се лихе з середини виходить, і поганить чоловіка. **24** І, піднявшись ізвідтіля, пішов на узграниця Тирські та Сидонські, і ввійшовши в господу, хотів, щоб ніхто не знав; та не міг утатись. **25** Почувши бо жінка, в котрої дочка її мала духа нечистого, приступила і впала в ноги Йому. **26** Була ж жінка Грекиня, родом Сирофиникиянка; і благала Його, щоб вигнав біса з дочки її. **27** Ісус же рече їй: Дай перше найстись дітям: не добре бо взяти хліб у дітей, і кинути собакам. **28** Вона ж озвалась, та й каже до Него: Так, Господи; тільки ж і собаки під столом їдять кришки від дітей. **29** І рече їй: За се слово йди; вийшов біс із дочки твоєї. **30** І, пішовши в домівку свою, знайшла, що біс вийшов, і дочка її лежить на постелі. **31** І, знов вийшовши з границь Тирських та Сидонських, прийшов до моря Галилейського, у границі Десятиградські. **32** І приводять до Него глухого й тяжкомовного; й просять Його, щоб положив на него руку. **33** І, взявши його від народу окроме, вложив пучки свої в уші йому, й сплюнувши, приторкнувсь до язика йому; **34** І, позирнувши на небо, зітхнув і рече до него: Єфата, се єсть: Одчинись. **35** І зараз одчинив ся йому слух, і розімкнулись окови язика його, й заговорив добре. **36** І наказав їм, щоб нікому не говорили. Що ж більше Він наказував, то надто більше вони проповідували; **37** І превельми

дивувались, кажучи: Гаразд усе вчинив: і глухим дає чути, й німим говорити.

8 Тими днями, як було пребагато народу й не мали що їсти, покликавши Ісус учеників своїх, рече їм: **2** Жаль мені народу, що вже три дні пробувають зо мною, і не мають що їсти; **3** А коли відпушу їх голодних до домівок їх, помліють в дорозі; деякі бо з них здалека поприходили. **4** I відказали Йому ученики Його: Звідкіля ж сих зможе хто тут нагодувати хлібом у пустині? **5** I питав їх: Скільки маєте хлібів? Вони ж кажуть: Сім. **6** I звелів Він народові сідати на землі; і взявши сім хлібів, оддавши хвалу, ламав і давав ученикам своїм, щоб клали перед ними; і клали перед народом. **7** I мали рибок кілька; й поблагословивши, казав покласти й те. **8** Їли ж і наситились, і назбириали останків ламаного сім кошів. **9** Було ж тих, що їли, з чотирьох тисяч; і відпустив їх. **10** I, зараз увійшовши в човен з учениками своїми, прибув у сторони Далманутанські. **11** I вийшли Фарисеї, та й почали перепитуватись із Ним, допевняючись у Него ознаки з неба, спокушуючи Його. **12** I зіткнувші Він духом своїм, рече: Чого кодло се ознаки шукає? Істино глаголю вам: Не дастъ ся кодлу съому ознака. **13** I, оставивши їх, увійшов знов у човен, і поплив на той бік. **14** I забули взяти хліба, й опріч одного хліба не мали з собою в човні. **15** I наказував їм, глаголючи: Гледіть, остерегайтесь квасу Фарисейського й квасу Іродового. **16** I міркували вони між собою, кажучи: Се, що хліба не маємо. **17** I зрозумівши Ісус, рече їм: Чого міркуете, що хліба не маєте? Невже ж ви ще не постерегаете й не розумієте? Чи ще затверділе маєте серце ваше? **18** Очі мавши, не бачите? й, уші мавши, не чуєте, й вже не памятаєте? **19** Як п'ять хлібів ламав я на п'ять тисяч, скільки кошиків повних ламаного назбириали ви? Кажуть Йому: Дванайцять. **20** Як же сім на чотири тисячі, скільки кошів повних ламаного назбириали ви? Вони кажуть: Сім. **21** I рече їм: Як же ви не розумієте? **22** I приходить у Витсаду; й приводять Йому сліпого, й просять Його, щоб до него приторкнув ся. **23** I взявши за руку сліпого, вивів його остронь села; й, плюнувши на очі його, положив руки на него, й спитав його, чи що бачить. **24** I, позирнувши

вгору, каже: Бачу людей, що мов дерева ходять. **25** Опісля знов положив руки на очі його, й заставив його позирнути вгору; і сцілив ся він, і бачив ясно все. **26** I відослав його до домівки його, глаголючи: Ані в село не входь, ані розказуй нікому в селі. **27** I вийшов Ісус і ученики Його у села Кесарії Филипової, і дорогою питав учеників своїх, глаголючи їм: Хто я, — кажуть люди? **28** Вони ж одказали: Йоан Хреститель; а інші: Ілля; інші ж: Один з пророків. **29** А він рече їм: Ви ж, хто я, скажете? Озвав ся ж Петр і каже Йому: Ти еси Христос. **30** I наказав їм, щоб нікому не казали про Него. **31** I почав навчати їх, що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцуряють ся Його старші, та архиереї, та письменники, і вбуть, і в третій день воскресне Він. **32** I явно слово глаголав. I взявши Його Петра, почав докоряти Йому. **33** Він же, обернувшись і поглянувши на учеників своїх, докорив Петру, глаголючи: Іди геть, сатано: бо мислиш не про Боже, а про чоловіче. **34** I, приклікавши народ укупі з учениками своїми, рече їм: Хто хоче йти за мною, нехай одречеться себе, й візьме хрест свій, та й іде слідом за мною. **35** Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене та євангелії, той спасе її. **36** Що бо за користь чоловікові, коли здобуде съвіт увесь, а занапастить душу свою? **37** Або що дастъ чоловік у замін душі своєї? **38** Хто бо соромити меть ся мене й моїх словес між кодлом сим перелюбним і грішним, і Син чоловічий соромити меть ся його, як прийде в славі Отця свого з ангелами святыми.

9 I рече їм: Істино глаголю вам: Що є деякі між стоячими тут, котрі не вкусять смерти, поки побачать царство Боже, що прийде в потузі. **2** А через шість день бере Ісус Петра, та Якова, та Йоана, й веде їх на гору високу окроме самих; і переобразивсь перед ними. **3** I стала одежа Його осійна, велими біла мов сніг, якої біляр на землі не може вбліти. **4** I явив ся їм Ілля з Мойсейом, і розмовляли з Ісусом. **5** I озвавшись Петром, каже до Ісуса: Учителю, добре нам тут бути; зробимо три намети, Тобі один, і Мойсейові один, і Ілії один. **6** Не знав бо, що казати: були бо полякані. **7** I постала хмара отіняюча їх, і вийшов голос із хмари, глаголючи: Се Син мій любий; Його слухайте. **8** I зараз озирнувшись, уже нікого не бачили, тільки

Iсуса одного з собою. 9 Як же вони сходили з гори, наказав їм, щоб нікому не казали, що бачили, аж поки Син чоловічий з мертвих воскресне. 10 І задержали вони се слово в себе, перепитуючись, що се есть: із мертвих воскреснути. 11 І питали Його, говорячи: Що се кажуть письменники, що Ілля мусить прийти перше? 12 Він же, озвавшись, рече їм: Ілля, прийшовши перше, налагодить усе; і як писано про Сина чоловічого, щоб Він багато витерпів і був погордженій. 13 Тільки ж глаголю вам: Що Ілля прийшов, і зробили йому, що схотіли, як писано про него. 14 І, прийшовши до учеників, побачив багато народу кругом них, і письменників, що перепитують ся з ними. 15 І зараз увесь народ, побачивши Його, вельми спохонув ся, і прибігаючи витали Його. 16 І питав Він письменників: Про що ви перепитуєте ся з ними? 17 І озвавшись один з народу, каже: Учителю, привів я сина моого до тебе, що має духа німого. 18 І як схопить Його, то рве Його, й пінить ся він, і скрігоче зубами своїми, та все сохне. І казав я ученикам твоїм, щоб його вигнали, та не здоліли. 19 Він же, озвавшись, рече йому: О кодло невірне! доки в вас буду? доки терпіти му вас? Приведіть Його до мене. 20 І привели Його до Него. І, побачивши Його, зараз дух затряс ним; і впавши той на землю, качався запінівшись. 21 І спітав батька Його: З якого се часу, що так сталось йому? Він же казав: З малку. 22 І почасту в огонь кидав Його і в воду, щоб погубити Його. Тільки ж, коли що зможеш, поможи нам, змилосердившись над нами. 23 Ісус же рече йому: Коли можеш у те вірувати, то все можливе вірючому. 24 І зараз, заголосивши, батько хлопчика, каже кріз слъози: Вірую, Господи; поможи моєму недовірству. 25 Бачивши ж Ісус, що збігається ся народ, погрозив духові нечистому, глаголючи йому: Душе німий і глухий, я тобі повеліваю, вийди з него й більш не входь в него. 26 І закричавши, й вельми потрясши ним, вийшов; і став наче мертвий; так що многі казали: Що вмер. 27 Ісус же, взявши Його за руку, підвів Його; й він устав. 28 І, як увіходив у господу, ученики Його питали Його окроме: Чому ми не змогли вигнати його. 29 І рече їм: Се кодло нічим не може вийти, тільки молитвою та постом. 30 І, вийшовши звідтіля, переходили через Галилею; і не хотів, щоб

хто знав. 31 Навчав бо учеників своїх, і глаголав їм: Що Син чоловічий буде виданий у руки чоловічі, і вбить Його, і вбитий, Він третього дня воскресне. 32 Вони ж не розуміли слова, й боялись Його спитати. 33 І прийшов у Капернаум, і, бувши в господі, спітав їх: Про що ви дорогою між собою міркували? 34 Вони ж мовчали; перемовлялись бо між собою в дорозі, хто більший. 35 І сівши, призвав дванадцятьох, і рече їм: Коли хоче першим бути, нехай буде з усіх останнім і всім слугою. 36 І, взявши дитину, поставив її серед них, і обнявши її, рече їм: 37 Хто одно з таких дітей прийме в ім'я моє, мене приймає; а хто мене приймає, не мене приймає, а пославшого мене. 38 Озвавсь до Него Йоан, говорячи: Учителю, бачили ми одного, що ім'ям Твоїм виганяв бісі, а не ходить слідом за нами, й заборонили йому; бо не ходить слідом за нами. 39 Ісус же рече: Не бороніть йому, нема бо такого, що зробить чудо в ім'я моє, і зможе скоро злословити мене. 40 Хто бо не проти вас, той за вас. 41 Хто бо напоїть вас чашею води в ім'я моє, що ви Христові, істино глаголю вам: не втеряє нагороди своєї. 42 Та хто зблазнить одного з малих вірючих у мене, лучче йому, коли б почеплено жорно млинове на шию йому, та й укинуто в море. 43 І коли блазнить тебе рука твоя, відотни її; лучче тобі калікою в життє ввійти, ніж, дві руці мавши, піти в пекло, в огонь невгласаючий, (Geenna g1067) 44 де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає. 45 І коли нога твоя блазнить тебе, відотни її; лучче тобі ввійти в життє кривим, ніж дві нозі мавши, бути вкинутим у пекло, в огонь невгласаючий, (Geenna g1067) 46 де червяк їх не вмирає й огонь не вгасає. 47 І коли око твое блазнить тебе, вирви його; лучче тобі однооким увійти в царство Боже, ніж, дві очі мавши, бути вкинутим ув огняне пекло, (Geenna g1067) 48 де червяк їх не вмирає, й огонь не вгасає. 49 Кожен бо огнем посолить ся, і кожна жертва сіллю посолить ся. 50 Добро сіль; коли ж сіль несолона стане, то чим солити її? Майте в собі сіль, і майте впокій між собою.

10 І, вставши звідтіля, приходить у границі Йudeйські через той бік Йордану; і знов сходяться люди до Него, й своїм звичаем знов навчав їх. 2 І приступивши Фарисеї, питали Його: Чи годить ся чоловікові з жінкою розводитись? спокушуючи

Його. **3** Він же, озвавшись, рече їм: Що заповідав вам Мойсей? **4** Вони ж сказали: Мойсей дозволив написати розвідний лист, та й відпустити. **5** I озвавшись Ісус, рече їм: Ради жорстокості серця вашого написав вам заповідь сю. **6** З почину ж творення — чоловіком і жінкою створив їх Бог. **7** Тим покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеться до жінки своєї, **8** і будуть удох тіло одно; то вже їх більш не двое, а одно тіло. **9** Оце ж, що Бог злучив, чоловік нехай не розлучує. **10** А в господі знов ученики Його про се питали Його. **11** I рече їм: Хто розведеться з жінкою своюю, і ожениться з іншою, робить перелюб з нею. **12** I коли жінка розведеться з чоловіком своїм, та вийде за іншого, робить перелюб. **13** I приношено Йому дітей, щоб приторкнувшись до них; ученики ж заказували тим, що приносили. **14** Побачивши ж Ісус, прогнівив ся, і рече їм: Дайте дітям приходити до мене, й не бороніть їм; таких бо царство Боже. **15** Істино глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як мала дитина, не ввійде в него. **16** I, обнявши їх, положив руки на них, і благословив їх. **17** I, як виходив Він у дорогу, прибіг один, і впавши перед Ним на коліна, питав Його: Учителю благий, що робити мені, щоб житте вічне наслідувати? (*αἰδόπιος γ 166*) **18** Ісус же рече Йому: Чого мене звш благим? Ніхто не благий, тільки один, Бог. **19** Заповіді знаєш: Не роби перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не съвідкуй криво, Не обижай, Поважай батька твого й матір. **20** Він же, озвавшись, каже Йому: Учителю, се все я хоронив з малку мого. **21** Ісус же, поглянувши на него, уподобав його, і рече Йому: Одного тобі не достає: ійди, що маєш, продай і дай убогим, і мати меш скарб на небі; і прийди, та й іди слідом за мною, взявши хрест. **22** Він же, зажурившись од слова сього, пішов сумуючи: мав бо достатки велики. **23** I позирнувши Ісус округи, рече ученикам своїм: Як тяжко багацтва маючим у царство Боже ввійти! **24** Ученики ж вжахнулись од словес Його. Ісус же, знов озвавшись, рече їм: Діти, як тяжко вповаючим на багацтва в царство Боже ввійти! **25** Легше верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. **26** Вони ж, надто здивувались, говорячи між собою: То хто ж може спастись? **27** Споглянувши ж на них Ісус, рече: У людей неможливе, та не в Бога; все бо

можливе в Бога. **28** I почав Петр говорити Йому: Ось ми покинули все, та й пішшли слідом за Тобою. **29** Озвав ся ж Ісус і рече: Істино глаголю вам: Нема чоловіка, що покинув домівку, або братів, або сестер, або батька, або матір, або жінку, або дітей, або поля ради мене і евангелії, **30** та й не прийняв у сотero тепер, часу сього, серед гонення, домівок, і братів, і сестер, і матірок, і дітей, і земель, а в віку будучому житте вічне. (*αἰσθητὸν γ 165, αἰσθητὸν γ 166*) **31** Многі ж перві будуть останні, а останні перві. **32** Були ж вони в дорозі, ідучи в Єрусалим, і випередив їх Ісус; й вжахнулися вони; і, ідучи за ним, лякалися. I, взявши знов дванайцятьох, почав їм глаголати, що Йому станеться: **33** Що ось ідемо в Єрусалим, і Син чоловічий буде виданий архиереям та письменникам, і осудять вони Його на смерть, і видадуть Його поганам; **34** і насыміхати муться з Него, й бити муть Його, й плювати муть на Него, і вбить Його; й третього дня воскресне. **35** I приступають до Него Яков та Йоан, сини Зеведеєві, кажучи: Учителю, хочемо, щоб, про що просити мем, зробив нам. **36** Він же рече їм: Що хочете, щоб зробив вам? **37** Вони ж кажуть Йому: Дай нам, щоб один по правиці в Тебе, а один по лівиці в Тебе сиділи ми в славі Твоїй. **38** Ісус же рече їм: Не знаєте, чого просите. Чи зможете пити чашу, яку я пю, і хрещеннем, яким я хрещу ся, хрестити ся? **39** Вони ж кажуть Йому: Можемо. Ісус же рече їм: Вито чашу, яку я пю, пити мете, і хрещеннем, яким я хрещусь, хрестити метесь; **40** тільки ж, щоб сидіти вам по правиці в мене й по лівиці в мене, се не есть мое дати, а кому приготовлено. **41** I почувши десять, почали ремствувати на Якова та Йоана. **42** Ісус же, покликавши їх, рече їм: Ви знаєте, що котрі, здається ся, князють над поганами, панують над ними, й великі їх управляють ними. **43** Не так же буде в вас; ні, хто хоче стати ся великим між вами, нехай буде слугою вам; **44** і хто хоче між вами стати ся першим, нехай буде усім рабом. **45** Бо й Син чоловічий не прийшов, щоб служено Йому, а служити й дати душу свою викуп за многих. **46** I приходять у Ерихон; і як виходив Він із Ерихону, й ученики Його, й багато народу, син Тимеїв, Вартимей сліпий, сидів над шляхом, просячи. **47** I, почувши, що се Ісус Назарянин, почав кричати й казати: Сину Давидів Ісусе, помилуй мене. **48** I сварили на него многі, щоб мовчав; він

же ще більше кричав: Сину Давидів, помилуй мене. **49** І, зупинившись Ісус, звелів його покликати. І покликали сліпого, говорячи Йому: Бодрись, устань; кличе тебе. **50** Він же, скинувши одежу свою, встав і приступив до Ісуса. **51** І, озвавшись, рече Йому Ісус: Що хочеш, щоб зробив тобі? Сліпий же каже Йому: Учителю, щоб прозрів. **52** Ісус же рече Йому: Іди, віра твоя спасла тебе. І зараз прозрів він, й пішов слідом за Ісусом дорогою.

11 І як наблизились до Єрусалиму, до Витфагії Витанії, до гори Олівної, посилає двох учеників своїх, **2** і рече їм: Ійдіть у село, що перед вами, і зараз, увійшовши в него, знайдете осля привязане, на котре ніхто з людей не сідав; одвязавши його, приведіть. **3** І, коли хто вам скаже: Що се робите? скажіть: Що Господеві його треба; й зараз його відошле сюди. **4** Пійшли ж вони, і знайшли осля привязане коло дверей знадвору, на роздоріжжю, та й одвязали його. **5** І деякі, що там стояли, казали їм: Що ви робите, одвязуючи осля? **6** Вони ж сказали їм, як звелів Ісус; і пустили їх. **7** І привели осля до Ісуса, й накинули на него одежу свою, і посадили на него. **8** Многі ж одежу свою розстилали по дорозі, інші ж гілле різали з дерев, і встилали дорогу. **9** Інші, що попереду йшли, і що слідом за Ним ійшли, покликували, кажучи: Осанна! Благословен грядущий в ім'я Господнє; **10** благословенне грядуще в ім'я Господа царство отця нашого Давида. Осанна на вишинах! **11** І ввійшов Ісус в Єрусалим і в церкву, й, оглянувшись все, як пізня вже була година, вийшов у Витанію з дванайцятьма. **12** І назавтра, як вийшли вони з Витанії, зголоднів, **13** і, заглядівші смоківницю оддалеки, що мала листе, прийшов, чи не знайде чого на ній. І, прийшовши до неї, нічого не знайшов, тільки листе; не була бо ще пора на смокви. **14** І, озвавшись Ісус, рече до неї: Щоб ніколи з тебе по вік ніхто овошу не єв. І чули ученики Його. (аідн 165) **15** І приходять у Єрусалим, і ввійшовши Ісус у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих у церкві, і столи мініяльників, і ослони продаючих голуби поперевертав, **16** і не давав, щоб хто носив посуд через церкву. **17** І навчав, глаголючи їм: Хиба не писано: Що дом мій дом молитви звати меться у всіх народів? ви ж зробили його вертепом розбійників. **18** І чули письменники та архиереї, і шукали, як би Його погубити: боялись бо Його,

бо ввесь народ дивував ся науковою Його. **19** І, як вечір настав, вийшов Він остронь із города. **20** А вранці, мимо йдучи, побачили смоківницю всохлу від коріння. **21** І споглянувши Петр, рече Йому: Учителю, дивись, смоківниця, що прокляв еси, всохла. **22** І озвавшись Ісус, рече їм: Майте віру Божу. **23** Істино глаголю вам: Що хто скаже горі сій: Двигнись і кинь ся в море, та й не сумнити меться в серці своїм, а вірувати ме, що, що каже, станеться, буде Йому, що скаже. **24** Тим глаголю вам: Усе, чого молячись просите, віруйте, що одержите, й буде вам. **25** І як стойте молячись, прощайте, коли що маєте проти кого, щоб і Отець ваш, що на небі, відпустив вам провини ваші. **26** Коли ж ви не прощаєте, то й Отець ваш, що на небі, не простить вам провин ваших. **27** І приходять знов у Єрусалим; і, як по церкві ходив Він, приступають до Него архиереї, та письменники, та старші, **28** і кажуть Йому: Якою властю Ти се робиш? і хто Тобі власті таку дав, щоб се робити? **29** Ісус же, озвавшись, рече їм: Спитаю вас і я про одну річ; відкажіть мені, то й я скажу вам, якою властю се роблю. **30** Хрещеннє Йоанове чи з неба було, чи від людей? Відкажіть мені. **31** І міркували між собою, говорячи: Коли скажемо: З неба, то скаже: Чом же не поняли віри Йому? **32** Коли ж скажемо: Від людей, то боялись людей: всі бо мали Йоана, що він справді пророк був. **33** І, озвавшись, кажуть Ісусові: Не знаємо. Ісус, озвавшись, рече їм: То й я не кажу вам, якою властю се роблю.

12 І почав їм приповістями промовляти: Виноградник насадив чоловік, і обгородив тином, і викопав винотоку, й збудував башту, й передав його виноградарям, тай відіхав. **2** І післав до виноградарів у пору слугу, щоб у виноградарів узяв овошу виноградного. **3** Вони ж, ухопивши його, били, та й відослали впорожній. **4** І знов післав до них іншого слугу, та й на того кидаючи каміннем, пробили Йому голову, й відослали зневаженого. **5** І знов іншого післав, та й того вбили, й багато інших, одних побили, а других повбивали. **6** Ще ж одного сина мавши, любого свого, післав і його до них на останок, говорячи: Що посоромляться сина моого. **7** Виноградарі ж тиї казали між собою: Що се наслідник; ходімо вбемо його, то й наше буде наслідство. **8** І, взявши його,

вбили, та й викинули геть із виноградника. **9** Що ж зробить пан виноградника? Прийде та й вигубить виноградарів, і дасть виноградник іншим. **10** Чи й писання цього не читали: Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла? **11** Від Господа стало ся се, й дивне в очах наших. **12** І шукали Його взяти, та лякались народу; зрозуміли бо, що до них приповість сказав; і зоставивши Його, пішли. **13** І посилають до Него деяких Фарисеїв та Іродиян, щоб Його піймати словом. **14** Вони ж, прийшовши, кажуть Йому: Учителю, знаємо, що праведний еси, й не дбаєш ні про кого, бо не дивиш ся на лицے людей, а на путь Божий правою наставляєш. Годить ся данину кесареві давати, чи ні? Давати нам, чи не давати? **15** Він же, знаючи їх лицемірство, рече їм: Що мене спокушуєте? Принесіть мені денарія, щоб я бачив. **16** Вони ж принесли. І рече їм: Чие обличчє се й надпис? Вони ж сказали Йому: Кесареве. **17** І озвавшись Ісус, рече їм: Оддайте кесареве кесареві, а Боже Богої. І дивувались Йому. **18** І приходять Садукеї до Него, що кажуть: нема воскресення, та й питали Його, говорячи: **19** Учителю, Мойсей написав нам, що, як у кого брат умре та зоставить жінку, а дітей не зоставить, дак щоб узяв брат його жінку його, й воскресив насінне братові своєму. **20** Сім оце братів було; й перший узяв жінку, і вмираючи, не зоставив насіння; **21** і другий узяв її, та й він не зоставив насіння; і третій також так. **22** І брали її семеро, та й не зоставили насіння; остання з усіх умерла й жінка. **23** Оце ж у воскресенню, як воскреснуть, котого з них буде жінка? семеро бо мали її за жінку. **24** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи не того ви помиляєтесь, що не знаєте писання, ні сили Божої? **25** Коли бо з мертвих устануть, то ні женяться, ні віддають ся, а будуть як ангели на небесах. **26** Про мертвих же, що встають, хиба не читали в книзі Мойсейовій, як коло купини промовив до него Бог, глаголючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів? **27** Не есть Бог мертвих, а Бог живих. Ви оце вельми помиляєтесь. **28** І приступивши один з письменників, почувши їх перепитуваннє, і вбачаючи, що добре їм відповів, спитав Його: Котора перша з усіх заповідь? **29** Ісус же відказав йому: Що перша з усіх заповідей: Слухай, Ізраїлю: Господь Бог ваш, Господь один єсть; **30** і: Люби Господа Бога твоого всім серцем

твоїм, і всією душою твоєю, і всією думкою твоєю, і всією силою твоєю. Оце перша заповідь. **31** А друга подібна, така: Любі близьного твого як себе самого. Більшої від сих іншої заповіди нема. **32** І каже Йому письменник: Добре, учителю; правду промовив еси, що один єсть Бог, і нема іншого, тільки Він; **33** і що любити Його всім серцем, і всією думкою, і всією душою, і всією силою, і любити близьного, як себе самого, се більше ніж усі огняні жертви й посьвяти. **34** І вбачаючи Ісус, що він розумно відказав, рече Йому: Не далеко еси від царства Божого. І ніхто ніколи не важив ся Його питати. **35** І озвавшись Ісус, глаголав, навчаючи в церкві: Як се кажуть письменники, що Христос син Давидів? **36** Сам бо Давид промовив Духом съятим: „Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, доки положу вороги твої підніжком ніг твоїх.“ **37** Сам оце ж Давид зве його Господем: звідкіля ж він син його? І багато народу слухало Його любо. **38** І глаголав їм у науці своїй: Остерегайтесь письменників, що люблять в шатах ходити, та витання на торгах, **39** та перші сідалища по школах, та перші місця на бенкетах; **40** що жеруть domi удовиць, і задля виду довго молять ся. Сі приймутъ ще тяжчий осуд. **41** І сівши Ісус навпроти скарбони, дививсь, як народ кидає гроши в скарбону. І многі заможні кидали по багато. **42** І прийшовши одна вдовиця вбога, вкинула дві лепти, чи то шелят. **43** І приклікавши учеників своїх, рече їм: Істинно глаголю вам: Що вдовиця ся вбога більш усіх укинула, що кидали в скарбону. **44** Усі бо з достатку свого кидали, ся ж з недостатку свого: все, що мала, вкинула, увесь прожиток свій.

13 І, як виходив з церкви, каже Йому один з учеників Його: Учителю, дивись, яке камінє і яка будівля. **2** А Ісус, озвавшись, рече Йому: Чи бачиш сю велику будівлю? не зоставить ся тут камінь на камені, щоб не зруйновано. **3** А як сидів на горі Оливній, навпроти церкви, питали Його на самоті Петр, та Яков, та Йоан, та Андрей: **4** Скажи нам, коли се буде, й яка ознака, коли має все те скінчитись? **5** Ісус же, озвавшись до них, почав глаголати: Остерегайтесь, щоб хто вас не звів. **6** Багато бо приходити муть в імя моє, говорячи, що се я, і многих зведуть. **7** Як же чути мете про війни та про слухи воєн, не трівожтесь: мусить бостати ся; та ще не конець. **8** Устане бо нарід на

нарід і царство на царство, й буде трус по місцях і буде голоднеча та буча: се почин горя. **9** Ви ж самі остерегайтесь: видавати муть бо вас у ради, й по школах будете биті, і перед воїводи та царі ставлені задля мене, на съвідкуваннє їм. **10** I між усіма народами мусить перше проповідатись євангелия. **11** Як же вести муть вас, видаючи, не дбайте заздалегідь, що казати мете, ані надумуйтесь, а, що дасть ся вам тієї години, те й промовляйте: не ви бо промовляєте, а Дух съвятій. **12** Видавати ме ж брат брата на смерть, і батько дитину; і вставати муть діти на родителів, та й убивати муть їх. **13** I ненавидіти муть вас усі задля іменя моого; хто ж витерпить до останку, той спасеть ся. **14** Як же побачите гидоту спустіння, що сказав Даниїл пророк, стоячу, де не слід (хто читає, нехай розуміє), тоді хто в Юдеї, нехай втікає на гори; **15** хто ж на криші, нехай не злазить у хату, ані ввіходить узяти що з хати своєї; **16** і хто в полі, нехай не вертається ся назад узяти одежу свою. **17** Горе ж важким і годуючим під той час! **18** Молітвя ся ж, щоб не довелось утікати вам зимою. **19** Будуть бо дні тиї горе, якого не було від почину творення, як творив Бог, до сього часу, й не буде. **20** I коли б Господь не вкоротив днів, то не спаслося б жадне тіло; та задля вибраних, що вибрали їх, укоротить дні. **21** I, тоді коли хто вам скаже: Дивись, ось Христос, або: Дивись, он; не йміть віри. **22** Постануть бо лжехристи і лжепророки, й давати муть ознаки та дива, щобзвести, коли можна, ѹ вибраних. **23** Ви ж гледіть: ось я наперед сказав вам усе. **24** Тільки ж у ті дні, після горя того, сонце померкне, й місяць не давати ме съвітла свого, **25** і зорі з неба падати муть, і сили, що на небесах, захитають ся. **26** I тоді побачять Сина чоловічого, грядущого на хмара, з силою великою і словою. **27** I тоді пішло ангели свої, і позирає вибраних своїх од чотирох вітрів, од кінця землі до кінця неба. **28** Від смоківницї ж возьміть собі приклад: Коли все вітте її мягкє стане та пустить листє, знайте, що близько літо. **29** Так і ви: як побачите, що се стало ся, знайте, що близько, під дверима. **30** Істино глаголю вам: Що не перейде рід сей, доки все це станеть ся. **31** Небо й земля перейдуть, слова ж мої не перейдуть. **32** Про день же той і годину ніхто не знає, ні ангели, що на небі, ні Син, тільки Отець. **33** Гледіть,

пильнуйте й моліть ся; не знаєте бо, коли пора. **34** Як чоловік, що відіжджає, зоставивши господу своєю і давши слугам своїм власть, і кожному діло його, а воротареві звелів, щоб пильнував. **35** Оце ж пильнуйте: (не знаєте бо, коли пан господи прийде, увечері, чи опівночі, чи в півні, чи вранці;) **36** щоб, прийшовши несподівано, не знайшов вас сплячих. **37** Що ж я вам глаголю, усім глаголю: Пильнуйте.

14 Була ж пасха й опрісноки по двох днях; і шукали архиереї, та письменники, як би Його, підступом узявши, вбити. **2** Та казали: Тільки не в съвято, щоб бучі не було в народі. **3** А як був Він у Витанії, в господі Симона прокаженного, та сидів за столом, прийшла жінка, маючи любастровий збаночок мира нардового, правдивого, предорого, й розвивши посудинку, злила Йому на голову. **4** Були ж деякі, що сердились у собі, кажучи: На що ся втрата мира? **5** Можна бо було се продати більш нїж за триста денаріїв, та дати вбогим. I дорікали їй. **6** Ісус же рече: Оставте її. На що завдаєте їй жалю? добре діло вчинила на мені. **7** Всякого бо часу вбогих маєте з собою, і коли схочете, можете їм добро робити; мене ж не всякого часу маєте. **8** Що змогла ся, зробила: попередила намастити тіло мое на погребенне. **9** Істино глаголю вам: Де б ні проповідувалась євангелия ся по всьому съвіту, казати меть ся й те, що зробила оця, на спомин її. **10** A Юда Іскариоцький, один з дванайцятьох, пішов до архиереїв, щоб їм зрадити Його. **11** Вони ж почувши, зраділи, й обіцяли Йому срібняків дати. I шукав, як би у добру годину Його зрадити. **12** I первого дня опрісночного, як пасхове ягня кололи, кажуть Йому ученики Його: Де хочеш, щоб пішовши, наготовили Тобі їсти пасху? **13** I посилає двох з учеників своїх, і рече їм: Ідіть у город, і зустріне вас чоловік, несучи глек води; йдіть за ним, **14** і куди ввійде він, скажіть господареві: Що учитель каже: Де съвітлиця, щоб пасху з учениками моїми мені їсти? **15** I він вам покаже гірнищо простору, прибрану й готову; там приготовте нам. **16** I вийшли ученики Його, й прийшли в город, й знайшли, як Він сказав їм, і приготовили пасху. **17** I, як настав вечір, приходить з дванайцятьма. **18** I, як сиділи вони за столом та їли, рече Ісус: Істино глаголю вам: Що один з вас зрадить мене,

котрий єсть зо мною. **19** Вони ж почали смутити ся і казати до Него один по одному: Аже ж не я? і другий: Аже ж не я? **20** Він же, озвавшись, рече їм: Один з дванайцяти, що вмочає зо мною руку в миску. **21** Син чоловічий іде, як писано про Него; горе ж чоловікові тому, що Сина чоловічого зрадить! Добре було б йому, коли б не родив ся чоловік той. **22** Як же їли вони, взявши Ісус хліб і поблагословивши, ламав і давав їм, і рече: Прийміть їжте: се есть тіло моє. **23** І, взявши чашу, й оддавши хвалу, подав їм, і пили з неї всі. **24** І рече їм: Се есть кров моя нового завіту, що за многих проливається ся. **25** Істинно глаголю вам: Що більше не пити му від плоду виноградного, аж до дня того, коли його пити му новим у царстві Божому. **26** І заспівавши вони, вийшли на гору Оливну. **27** І рече їм Ісус: Що всі поблазнитесь мною ночі сієї, бо писано: Поражу пастиря і розсиплють ся вівці. **28** Тільки ж по воскресенню моїм попереджу вас у Галилею. **29** Петр же рече Йому: Хоч і всі поблазнять ся, тільки не я. **30** І рече Йому Ісус: Істинно глаголю тобі: Що сьогодні, ночі сієї, перш ніж двічі півень запіє, тричі відречешся мене. **31** Він же ще більш говорив: Хоч би мені і вмерти з Тобою, не відречусь Тебе. Так само ж і всі казали. **32** І приходять на врочище Гетсиман; і рече ученикам своїм: Сидіть тут, поки молити мусь. **33** І бере Петра, та Якова, та Йоана з собою, і почав скорбіти та вдаватись у тугу; **34** і рече їм: Тяжко сумна душа моя аж до смерті. Підождіть тут і пильнуйте. **35** І, пройшовши трохи далій, припав до землі, і молив ся, щоб, коли можна, мимо йшла від Него ся година. **36** І рече: Авва, Отче, все можливе Тобі: мимо неси від мене чащу сю; тільки ж не що я хочу, а що Ти. **37** І приходить і знаходить їх сплячих, і рече до Петра: Симоне, ти спиш? не міг ти однієї години попильнувати? **38** Пильнуйте та моліть ся, щоб не ввійшли у спокусу. Дух-то охочий, тіло ж немошне. **39** І знов пійшовши, молив ся, те ж саме слово промовляючи. **40** І вернувшись знайшов їх знов сплячих: були бо їх очі важкі; і не знали вони, що Йому відказати. **41** І приходить утрете, і рече їм: Спіть уже й спочивайте. Годі, пристигла година; ось виданий буде Син чоловічий у руки грішникам. **42** Вставайте, ходімо: ось зрадник мій наближується ся. **43** І зараз, як ще Він промовляв,

приходить Юда, один з дванайцяти, й з ним багато народу з мечами й киями, від архиєреїв, та письменників, та старших. **44** Дав же зрадник Його знак їм, говорячи: кого поцілує, той і есть Він; беріть Його, та й ведіть осторожно. **45** І прийшовши, зараз приступив до Него, і каже: Учителю, учителю, та й поцілував Його. **46** Вони ж наложили на Него руки свої, і взяли Його. **47** Один же хотів із тих, що стояли, вихопивши меч, вдарив слугу архиєрейського, й відтяв йому ухо. **48** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи се як на розбійника вийшли ви з мечами та киями брати мене? **49** Що-дня був я з вами в церкві навчаючи, й не брали ви мене; та щоб справдились писання. **50** І, покинувши Його, всі повтікали. **51** А один якийся молодець ійшов за ним, одягнений полотном по нагому, й хапають його молодці (войни); **52** він же, заставивши полотно, нагий утік од них. **53** І повели Ісуса до архиєрея; і сходяться до него всі архиєреї, і старші й письменники. **54** А Петр oddaleni iйшов за ними, аж у середину в двір архиєрейський; і сидів із слугами, та й грівсь коло багаття. **55** Архиєреї ж і вся рада шукали на Ісуса съвідчення, щоб убити Його, та й не знайшли. **56** Многі бо криво съвідкували проти Него, й не сходились съвідчення їх. **57** І деякі, вставши, криво съвідкували на Него, кажучи: **58** Шо ми чули, як він казав: Шо я зруйную церкву сю рукотворну, й за три дні іншу нерукотворну збудую. **59** Та й так не сходились съвідчення їх. **60** І ставши архиєрей посередині, спітив Ісуса, кажучи: Нічого не відказуєш? Шо сї на Тебе съвідкують? **61** Він же мовчав, і нічого не відказав. Знов спітив Його архиєрей, і каже Йому: Чи Ти еси Христос, Син Благословленного? **62** Ісус же рече: Се я; і бачити мете Сина чоловічого, сидячого по правиці сили і йдучого на хмарах небесних. **63** Архиєрей же, роздерши одежу свою, каже: На що нам іще съвідків? **64** Ви чули хулу: як вам здається ся? Вони ж усі осудили Його, що винен смерті. **65** І почали деякі плювати на Него, й закривати лицє Йому, й бити по щоках Його, і казали Йому: Проречи; і слуги знущались над Ним. **66** І як був Петр у дворі внизу, приходить одна з дівчат архиєрейських, **67** і, бачивши Петра, що гріється ся, і позирнувши на него, каже: Г ти був з Ісусом Назарянином? **68** Він же одрік ся, кажучи: Не знаю, ані розумію, що

ти кажеш. І вийшов геть до придвору; а півень запіяв. **69** І дівчина, побачивши його знов, почала казати тим, що стояли: Що сей з них. **70** Він же знов одрікся. І трохи згодом ті, що стояли, сказали знов Петрові: Справді з них еси, бо ти й Галилець, і говірка твоя подобна. **71** Він же почав проклинатись та клястись: Що не знаю чоловіка цього, про котрого кажете. **72** І вдруге півень запіяв. І згадав Петр слово, що промовив Йому Ісус: Що перш ніж півень запіє двічі, одречеш ся мене тричі. І став плакати.

15 І зараз уранці, порадившись архиерей з старшими та письменниками, і вся рада, звязавши Ісуса, повели та й видали Пилатові. **2** І спитав Його Пилат: Чи ти еси цар Жидівський? Він же озвавшись, рече Йому: Ти кажеш. **3** І винуватили Його архиерей багато. **4** Пилат же знов спитав Його, кажучи: Не відказуеш нічого? Он, скільки на Тебе съвідкують; **5** Ісус же більш нічого не відказав, так що дивував ся Пилат. **6** На съято ж відпускання він їм одного вязника, про котрого просили. **7** Був же названий Варава з своїми затязцями ув'язнений, котрі під бунт убийство зробили. **8** І гукаючи народ, почав просити, щоб, як що-разу, зробив їм. **9** Пилат же відказав їм, говорячи: Чи хочете, щоб випустив вам царя Жидівського? **10** Знав бо, що через зависть видали Його архиерей. **11** Архиерей ж наустили народ, щоб лучче Вараву відпустив їм. **12** Пилат же, озвавшись ізнов, сказав їм: Що ж оце хочете, щоб зробив із тим, кого звете царем Жидівським? **13** Вони ж знов закричали: Розпни Його. **14** Пилат же каже їм: Яке ж бо зло зробив? Вони ж ще гірш кричали: Розпни Його. **15** Пилат же, хотівши народові додогодити, відпустив їм Вараву, й передав Ісуса, побивши, щоб розпято Його. **16** Воїни ж повели Його в середину двору, чи то в Претор, і скликали всю роту. **17** І одягли Його в багряницю, і положили на Него, сплівши з тернини, вінець, **18** та й почали витати Його: Радуй ся, царю Жидівський! **19** І били Його по голові тростиною, і плювали на Него, й, кидаючись на коліна, кланялися Йому. **20** І, як насьміялись із Него, роздягнули Його з багряниці, і одягнули Його в одежду Його, та й виводять Його, щоб розпяти Його. **21** І заставили мимойдучого якогось Симона Киринея, ідучого з

поля, батька Александра та Руфа, щоб ніс хрест Його. **22** І приводять Його на Голготу місце, що прозване Черепове місце. **23** І дали Йому пити вина з смирною; Він же не прийняв. **24** І розпинателі Його поділили одежду Його, кинувши жереб на неї, що кому впаде. **25** Була ж година третя, і розпяли Його. **26** І була надпись вини Його надписана: Цар Жидівський. **27** І розпяли з Ним двох розбійників, одного по правиці, а одного по лівиці в Него. **28** І справдилось писаннє, що глаголе: І з беззаконними полічено Його. **29** І мимоходячі хулили Його, киваючи головами своїми та говорячи: Овва! Ти, що руйнуеш церкву і в три дні будуеш, **30** спаси себе й зайди з хреста. **31** Так само й архиерей, насьміхаючись один до одного з письменниками, казали: Инших спасав, себе не може спасти. **32** Христос, цар Жидівський, нехай зайде тепер з хреста, щоб побачили ми, й увіруємо. І розпято з Ним зневажали Його. **33** Як же настала година шеста, темрява стала по всій землі аж до години девятої. **34** А години девятої покликнув Ісус голосом великим: Елої, Елої, лама саватані? що есть перекладом: Боже мій, Боже мій, на що мене покинув еси? **35** І деякі з тих, що тут стояли, почувши казали: Ось Ілию кличе. **36** Побігши ж один і сповнивши губку оцтом, і настромивши на тростину, поїв Його, кажучи: Страйвайте, побачимо, чи прийде Ілия зняти Його. **37** Ісус же, пустивши голос великий, зітхнув. **38** І завіса церковна роздерлась надвое з верху аж до низу. **39** Бачивши ж сотник, що там стояв проти Него, що, так закричавши, зітхнув, каже: Справді чоловік сей Син був Божий. **40** Були ж і жінки, оддалеки дивлячись, між котрими була й Марія Магдалина, й Марія, Якова меншого та Йосії мати, й Саломія, **41** що, ѹк був у Галилеї, ходили слідом за Ним, і послугували Йому, і інших багато, що поприходили з Ним у Єрусалим. **42** А як уже настав вечір, бо була пятница, чи то перед суботою, **43** прийшов Йосиф з Аrimатеї, поважний радник, що також сподівавсь царства Божого, й зосьміливши, увійшов до Пилата й просив тіла Ісусового. **44** Пилат же дивувавсь, що вже вмер би; й покликавши сотника, спитав його, чи давно вмер. **45** А довідавшись од сотника, дав тіло Йосифові. **46** І, купивши плащеницю і знявши Його, обгорнув Його плащеницею, та й

положив Його у гробі, що був висічений із скелі, та й прикотив каменя до дверей гробу. **47** Мария ж Магдалина й Мария Йосифіна дивились, де Його положено.

16 **I**, як минула субота, Мария Магдалина, та Мария Яковова, та Саломія купили пахощів, щоб, прийшовши, намастити Його. **2** I вельми рано первого дня тижня приходять до гробу, як сходило сонце. **3** I казали між собою: Хто відкотить нам каменя від дверей гробу? **4** I поглянувши, побачили, що відкочено каменя; був бо великий дуже. **5** I, ввійшовши в гріб, побачили молодця, сидячого з правого боку, одягненого в шату білу, та й вжажнулися. **6** Він же рече їм: Не жахайтесь. Ісуса шукаєте Назаряніна, розпятого. Устав; нема Його тут. Ось місце, де положено Його. **7** Тільки ж ійдіть скажіть ученикам Його та Петрові, що попередить вас у Галилею. Там Його побачите, як сказав вам. **8** I вийшовши вони хутко, побігли від гробу; бо обняв їх трепет і страх, та й нікому нічого не сказали: боялись бо. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Воскреснувши ж уранції первого дня тижня, явивсь найперше Марії Магдалинії, що з неї вигняв сім бісів. **10** Вона пійшовши, сповістила тих, що були з Ним, як сумували та плакали. **11** А ті, почувши, що живий, і вона Його бачила, не поняли віри. **12** Після ж того двоїм із них в дорозі явив ся в іншому виді, як ійшли на село. **13** I вони, пійшовши, сповістили других, та й тим не поняли віри. **14** Опісля явивсь одинайцятьом їм сидячим за столом, і дорікав їм недовірством іх і жорстокостю серця, що тим, котрі бачили Його воскресшого, не поняли віри. **15** I рече їм: Ійдіть по всьому сьвіту й проповідуйте євангелію усіякому твориву. **16** Xто вірувати ме та охрестить ся, спасеть ся; а хто не вірувати ме, осудить ся. **17** Ознаки ж віруючим такі будуть: ім'ям моїм бісів виганяти муть; мовами заговорять новими; **18** гадюк брати муть, і, коли смертнього чого виплють, не шкодити ме їм; на недужих руки класти муть, і одужувати муть. **19** Господь же, після того, як промовив до них, возніс ся на небо, й сів по правиці в Бога. **20** Вони ж вийшовши, проповідували всюди, а Господь допомагав, і слово стверджував услід ознаками. Амінь.

Від Луки

1 Яко ж бо многі заходились споряджувати повість про добре знані нам речі, **2** як передали нам ті, що з почину були самовидцями й слугами слова; **3** то здалось і мені гаразд, довідавшись од почину про все пильно, поряду тобі написати, високоповажний Теофіле, **4** щоб знов певноту того, чого тебе навчено. **5** Був за Ірода, царя Юдейського, один съвященик, на ім'я Захарія, з черги Авиїної, а жінка його з дочок Ааронових, а ім'я її Єлісавета. **6** Були ж праведні обое перед Богом, ходячи у всіх заповідях та наказах Господніх безпорочні. **7** І не було в них дитини: бо Єлісавета була неплідна, й обое постарілись у днях своїх. **8** Сталося ж, як служив він порядком черги своєї перед Богом, **9** то, звичаєм съвященства, довелось Йому кадити, увійшовши в церкву Господню. **10** А все множество народу молилось ізнадвору під час кадження. **11** Явився ж Йому ангел Господень, стоячи правобіч жертвіні кадильної. **12** І вжахнувся Захарія побачивши, і страх обняв його. **13** Рече ж до него ангел: Не лякайся, Захаріє: бо вислухана молитва твоя, і жінка твоя Єлісавета вродить сина тобі, і даси ім'я Йому Йоан. **14** І буде радість тобі й веселість; і многі різдвом його радувати муться. **15** Буде бо великий перед Господем, і вина ні міцного напитку не пити ме; й Духом съвятим сповнить ся ще з утроби матери своєї. **16** І многих синів Ізраїлевих наверне до Господа Бога їх. **17** І йти ме він перед Ним духом і силою Ілії, щоб навернути серця батьків до дітей, і неслухняних до мудrosti праведних, приготовити Господеві людей готових. **18** І рече Захарія до ангела: По чим же знати му се? я бо старий, і жінка моя ізтарілась у днях своїх. **19** І озвавшись ангел, рече Йому: Я Гавриїл, що стою перед Господем; і послано мене промовити до тебе та сповістити тебе про се. **20** І ось замовкнеш і не зможеш говорити, аж по день, коли станеть ся се, за те що не поняв віри словам моїм, котрі справдяять ся пори своєї. **21** І ждав народ Захарії, і дивував ся, що барить ся він у церкві. **22** Вийшовши ж він, не зміг промовити до них; і постерегли вони, що видінне бачив у церкві; бо він кивав до них, і зоставсь німий. **23** І сталося, як сповнились дні служення його, пішов до господи своєї. **24** Після ж тих днів зачала Єлісавета, жінка

його, і таїлась пять місяців, говорячи: **25** Що так мені дав Господь у ті дні, як зглянув ся, зняти з мене докір між людьми. **26** Місяця ж шестого післав Бог ангела Гавриїла в город Галилейський, званий Назарет, **27** до діви, зарученої чоловікові, на ім'я Йосифові, з дому Давидового; а ім'я діви Марія. **28** І прийшовши ангел до неї, рече: Радуйся, благодатная, Господь з тобою; благословенна еси між женами. **29** Вона ж, побачивши його, вжахнулась словами його, та й подумала, що б се було за витаннє таке. **30** І рече ангел їй: Не лякайся, Маріє: знайшла бо еси ласку в Бога. **31** І ось значеш ти в утробі твоїй, і вродиш Сина, й наречеш ім'я Йому Ісус. **32** Сей буде великий, і Сином Вишнього звати меть ся, і дасть Йому Господь Бог престол Давида, отця Його: **33** і царювати ме Він над домом Якововим по віки, і царству Його не буде кінця. (*αἰονὶ γε 165*) **34** Рече ж Марія до ангела: Як буде се, коли чоловіка не знаю? **35** І озвавшись ангел, рече їй: Дух съвятий найде на тебе, і сила Вишнього отінить тебе; тим і, що вродить ся съвяте, звати меть ся Сином Божим. **36** І ось Єлісавета, родичка твоя, вона також зачала сина в старості своїй, і се шестий місяць їй, званій неплідною. **37** Бо не буде неможливе у Бога всяке слово. **38** Рече ж Марія: Се рабия Господня: нехай станеть ся мені по слову твоєму. І пішов від неї ангел. **39** Уставши ж Марія тими днями, пішла швидко в підгірре, у город Юдин; **40** і ввійшла в господу Захаріїну, і виталась із Єлісаветою. **41** І сталося, як почула Єлісавета витаннє Маріїне, кинулась дитина в утробі її; і сповнилась Єлісавета Духом съвятим, **42** і промовила голосом великим, і рече: Благословенна еси між женами, і благословенний плід утроби твоєї. **43** І звідкіля мені се, що прийшла мати Господа мого до мене? **44** Ось бо, як дійшов голос витання твого до ушей моїх, кинулась з радости дитина в утробі моїй. **45** І благословенна, що увірувала, бо сповнить ся, що сказано їй від Господа. **46** І рече Марія: Величає душа моя Господа, **47** і зрадував ся дух мій у Бозі Спасі моїм, **48** що споглянув на смиренне слуги своєї: ось бо від нині блаженною звати муть мене всі роди: **49** бо зробив мені велике Сильний; і съвяте ім'я Його. **50** І милость Його від роду до роду на боячих ся Його. **51** Зробив силу рукою своєю; розсипав гордих у думках сердець їх; **52** поскидав потужних

з престолів, і підняв угому смиренних; **53** голодних сповнив добром, а багатих одіслав упорожні; **54** прийняв Ізраїля, слугу свого, на спомин милости, **55** (як промовив до батьків наших) Авраамові й насінню його по віки. (аіон g165) **56** Пробувала ж Марія з нею місяців зо три, та й вернулась до домівки своєї. **57** Єлизаветі ж сповнив ся час родити, й вродила вона сина. **58** І чули сусіде її і родина її, що Господь показав велику милость свою до неї, і радувались із нею. **59** І сталось, восьмого дня прийшли обрізати хлопятко, і хотіли назвати його ймам батька його, Захарією. **60** І озвавшись мати його, каже: Ні, а нехай назоветься Йоаном. **61** І казали до неї: Шо нікого нема в родині твоїй, щоб звав ся імам сим. **62** Кивали ж батькові його, як схотів би назвати його. **63** І, попросивши таблиці, написав слова: Йоан буде ім'я йому. І дивувались усі. **64** Відкрили ся ж уста його зараз, і язик його, й заговорив, прославляючи Бога. **65** І був на всіх страх, що жили кругом них; і по всьому підгіррю Юдейському пронеслись усі слова ті. **66** І положили всі, хто чув, у серці своїм, кажучи: Що ж то за дитина се буде! І рука Господня була з ним. **67** І Захарія, батько його, сповнив ся Духом святым, і прорік, глаголючи: **68** Благословен Господь Бог Ізраїлів, що одвідав і зробив ізбавленне народові своєму, **69** і підняв ріг спасення нам у дому Давида, слуги своєї, **70** (як промовляв устами святих од віку пророків своїх,) (аіон g165) **71** спасенне од ворогів наших і з руки всіх ненавидників наших, **72** щоб зробити милость отцям нашим, і спогадати завіт свій святый, **73** клятьбу, що кляв ся перед Авраамом, отцем нашим, **74** та що дасть нам без страху, з рук ворогів наших визволившись, **75** служити Йому в свяності та праведності перед Ним, по всій дні життя нашого. **76** А ти, дитино, пророком Вишнього звати меш ся: ходити меш бо перед лицем Господнім, готовити дороги Його; **77** щоб давати знанне спасення народові Його в оставленню гріхів їх, **78** по благій милості Бога нашого, в котрій одвідав нас Схід з висоти, **79** щоб засияв сидячим у темряві і тіні смертній, щоб направити ноги наші на дорогу впокою. **80** Хлопятко ж росло та міцніло духом, і пробувало в пустині аж до дня явлення свого перед Ізраїлем.

2 Стало ся ж тими днями, вийшло повелінне від кесаря Августа переписати всю вселенну. **2** Ся перепись була перва за правлення Кирина в Сирії. **3** Ійшли всі вписуватись, кожен у свій город. **4** Пішов же й Йосиф із Галилеї, з города Назарета, в Юдею, в город Давидів, що зветься Витлеєм: (був бо він з дому й роду Давидового) **5** вписатись із Мариєю, зарученою йому жінкою, що була тяжка. **6** Стало ж ся, як були вони там, сповнились дні родити її. **7** І вродила Сина свого перворідня, і сповила Його, й положила Його в ясла, бо не було їм місця в гостинниці. **8** І були пастухи в стороні тій, що почлігували та стерегли сторожею вночі отари своєї. **9** І ось ангел Господень став коло них, і слава Господня осияла їх; і полякались страхом великим. **10** І рече їм ангел: Не бійтесь, ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. **11** Бо народився вам сьогодні Спас, що есть Христос Господь, у городі Давидовому. **12** І се вам ознака: Знайдете дитинку сповиту, лежачу в яслах. **13** І зараз явилось із ангелом множество воїнства небесного, хвалячи Бога й глаголючи: **14** Слава на вишинах Богу, а на землі впокій, між людьми благоволенне. **15** І сталось, як пійшли від них на небо ангели, пастухи казали один до одного: Ходімо ж аж у Витлеєм, та побачимо слово се, що сталось, що Господь обявив нам. **16** І пійшли з поспіхом, та й знайшли Марію і Йосифа, й дитинку лежачу в яслах. **17** І побачивши, обявили слово, сказане їм про хлопятко се. **18** І всі, слухаючи, дивувались тим, що розказували пастухи перед ними. **19** Марія ж ховала всі слова сії, роздумуючи в серці своїм. **20** І вернулись пастухи, прославляючи та хвалячи Бога за все, що чули й бачили, як казано до них. **21** І як сповнилось вісім днів, щоб обрізати хлопятко, наречено йому ім'я Ісус, наречене від ангела, перш ніж зачавсь Він в утробі. **22** І, як сповнились дні очищення її по закону Мойсею, понесли Його в Єрусалим, поставити перед Господом, **23** як написано в законі Господньому: Що всяке мужеське, відчинивши утробу, съяте Господеві звати меть ся; **24** і принесли жертву, по сказаному в законі Господньому: Пару горлиць або двоє голубенят. **25** І ось був чоловік у Єрусалимі на ім'я Симеон; і чоловік сей праведний та побожний сподівавсь потіхи Ізраїлеві; й Дух святий був

на йому. **26** І було йому сповіщено від Духа святого, що не бачити ме він смерти, перш ніж побачить Христа Господнього. **27** І прийшов він Духом у церкву; й, як принесли батько-мати хлопяtko Ісуса, щоб зробити їм, що треба, по звичаю законному для Него, **28** узяв він Його на руки свої, і благословив Бога, і сказав: **29** Нині відпускаєш раба твоого, Владико, по глаголу твоєму, з упокоєm: **30** бо виділи очі мої спасенне твое, **31** що приготовив еси перед лицем усіх людей, **32** съвітло на одкриттє поганам, і славу народа Твого Ізраїля. **33** І дивувавсь Йосиф і мати Його тим, що сказано про Него. **34** І благословив їх Симеон, і рече до Mariї, матери Його: Ось Сей лежить на паданнє і вставаннє многих в Ізраїлі і на ознаку, проти котрої говорити муть, **35** (і тобі самій перейде душу меч,) щоб відкрились многих сердцець думки. **36** І була Анна пророчиця, дочка Фануїлова, з роду Асирового; ся зістарілась у днях многих, живши з чоловіком сім років од діїування свого; **37** і ся вдова до восьмидесяти й чотирох років, що не відходила від церкви, постом та молитвою служила ніч і день. **38** І вона тієї ж години прийшовши, oddala хвалу Господеві, і говорила про Него всім, що сподівалися збавлення в Єрусалимі. **39** І, як скінчили все по закону Господньому, вернулись у Галилею, у город свій Назарет. **40** Хлопяtko ж росло й міцніло духом, сповняючись премудростю; і благодать Божа була на Ньому. **41** І ходили батько-мати Його щороку в Єрусалим у съвято пасхи. **42** І як було Йому дванайцять років, пішли вони в Єрусалим съвятковим звичаєm, **43** і, сповнившись дні, як вертались, зостав ся хлопчик Ісус у Єрусалимі; й не знав Йосиф і мати Його, **44** а думаючи, що Він між товариством, увійшли на день ходи; і шукали Його між родиною та знакомими. **45** І, не знайшовши Його, вернулись у Єрусалим, шукаючи Його. **46** І сталось, через три дні знайшли Його в церкві, сидячого серед учителів, і слухаючого їх, і питуючого. **47** Дивували ся ж усі, хто слухав Його, розумом і відповідями Його. **48** І, побачивши Його, здивувались вони, і сказала мати Його до Него: Дитино, що се зробив еси з нами? ось батько Твій і я, болючи, шукали Тебе. **49** І рече Він до них: Чого ж шукали мене? хиба ж не знали, що в тому, що есть Отця моого, треба бути менї? **50** Та й вони

не зрозуміли слова, що промовив їм. **51** І пішов з ними, й прийшов у Назарет, і був слухняний їм; і мати Його хovalа всі слова тиї в серці своїм. **52** І виростав Ісус премудростю й станом, у ласці в Бога і в людей.

3 У пятнайцятий же рік правлення Тиверия кесаря, як був ігемоном Понтійський Пилат в Юдеї, а четверовластником у Галилії Iрод, Філіп же, брат його, четверовластником в Ітуреї і Трахонській землі, а Лисаний четверовластником в Авилині, **2** за архіереїв Анни та Каяфи, сталося слово Боже до Йоана, Захарійного сина, у пустині. **3** І ходив він по всій околиці Йорданській, проповідуючи хрещенне покаяння на прощенне гріхів, **4** як писано в книзі словес Ісаї пророка, глаголючого: Голос покликуючого в пустині: Пригответе дорогу Господню, правими робіть стежки Його. **5** Всяка долина нехай заповнить ся, і всяка гора і горб принизить ся, і крива нехай буде права, і грудністі нехай будуть дорогами рівними; **6** і побачить усяке тіло спасенне Боже. **7** Говорив тоді до людей, що вийшли охреститись від него: Кодло гадюче, хто остеріг вас, щоб утікали від настигаючого гніва? **8** Принесіть же овощ достойний покаяння, і не починайте казати самі собі: В нас отець Авраам; глаголю бо вам: Шо зможе Бог з каміння сього підняти дітей Авраамові. **9** Вже ж і сокира коло кореня дерева лежить; тим кожне дерево, що не дає доброго овошу, зрубують та й в огонь кидають. **10** І питав його народ, кажучи: Шо ж оце робити mem? **11** Озвав ся ж і каже їм: Хто має дві одежині, нехай наділить немаючого; і хто має харч, нехай так само робить. **12** Прийшли ж і митники хреститись, і промовили до него: Учителю, що нам робити? **13** Він же каже до них: Нічого більш над те, що звелено вам, не вимагайте. **14** Питали ж його й воїни, кажучи: А нам що робити? І рече до них: Нікому не робіть насилия, ані обвинувачуйте криво, і вдовольняйтесь платою вашою. **15** Як же були в непевності люди, і всі говорили в серці своїм про Йоана, чи не Христос він, **16** озвавсь Йоан до всіх, глаголючи: Я водою хрещу вас; ійде ж потужніший від мене, котрому недостоен я розвязати ременя обувя Його: Той хрестити ме вас Духом съвятим і огнем; **17** котрого лопата в руці Його, й перечистити тік свій, і збере пшеницю в клуню свою, а половину спалить

огнем невгласаючим. **18** І багато іншого, навчаючи, благовіствував людям. **19** Ірод же четверовластник, докорений від него за Іродияду, жінку Філіпа, брата свого, і за все, що коїв лихого Ірод, **20** додав ще й се до всього, й запер Йоана в темниці. **21** Стало ж ся, як хрестились усі люди й Ісус хрестився та молився, відчинилося небо, **22** і злинув Дух святий, у тілесному виді, як голуб, на Него, й голос із неба роздав ся, глаголючи: Ти еси Син мій любий, тебе вподобав я. **23** А тому Ісусові починається мало не трийцятій рік, і був Він, як думали, син Йосифів, Іліїв, **24** Маттатів, Левіїн, Мелхійн, Янаїв, Йосифів, **25** Мататіїв, Амосів, Наумів, Єслімів, Нагреїв, **26** Маатів, Мататіїв, Семеїв, Йосифів, Юдин, **27** Йоананів, Рисаїв, Зоровавелів, Салатіїлів, Нириїв, **28** Мелхіїв, Адіїв, Косамів, Єлмодамів, Ирів, **29** Йосиїв, Єлисєрів, Йоримів, Маттатів, Левіїн, **30** Симеонів, Юдин, Йосифів, Йонанів, Єлиякимів, **31** Мелаїв, Маїнанів, Мататаїв, Нatanів, Давидів, **32** Єсеїв, Овидів, Воозів, Салмонів, Насонів, **33** Аминадавів, Арамів, Єсромів, Фаресів, Юдин, **34** Яковів, Ісааків, Авраамів, Тарин, Нахорів, **35** Сарухів, Рахавів, Фалеків, Єверів, Салин, **36** Каїнанів, Арфаксадів, Симів, Ноїв, Ламехів, **37** Матусалів, Єнохів, Яредів, Малелейлів, Кайнанів, **38** Єносів, Ситів, Адамів, Божий.

4 Ісус же, Духа святого повний, вернувшись од Йордану, і був ведений Духом у пустиню, **2** і сорок днів спокушуваний від диявола. І не їв нічого днів тих, а як скінчились вони, опісля зголоднів. **3** І каже Йому диявол: Коли ти Син Божий, скажи каменеві съому, щоб став ся хлібом. **4** І озвавсья Ісус до него, глаголючи: Писано, що не хлібом самим жити ме чоловік, а кожним словом Божим. **5** І вивівши Його диявол на гору високу, показав Йому всі царства вселеної в одну хвилину. **6** І каже Йому диявол: Тобі дам власті оцю всю і славу їх, бо мені передано, й кому я схочу, дам її. **7** Ти ж коли поклониш ся передо мною, буде твоє все. **8** І, озваввшись до него, рече Ісус: Геть від мене, сатано, писано бо: Кланяти меш ся Господеві Богу твоєму, й Йому одному служити меш. **9** І повів він Його в Єрусалим, і поставив Його на крилі церковному, й каже Йому: Коли ти Син Божий, кинь ся звідсіля вниз: **10** писано бо: Що ангелам своїм накаже про Тебе, оберегати Тебе, **11** і що на

руках підіймуть Тебе, щоб инколи не вдаривсья об камінь ногою Твоєю. **12** І озваввшись рече Йому Ісус: Що сказано: Не будеш спокушувати Господа Бога твого. **13** І скінчивши всі спокуси, диявол одійшов од Него до часу. **14** І вернувшись Ісус у силі Духа в Галилею; і поголос розійшов ся по всій околиці про Него, **15** І навчав Він по школах їх, славлений од усіх. **16** І прийшов у Назарет, де був зрощений, і прийшов звичаєм своїм, субітнього дня в школу, і став читати. **17** І подано Йому книгу Ісаї пророка, і, розгорнувши книгу, знайшов місце, де було написано: **18** Дух Господень на мені, котрого ради намастив мене; благовістити вбогим післав мене, сціляти розбитих серцем, проповідувати полонянам визвіл і сліпим прозрінне, випускати замучених на волю, **19** проповідувати рік Господень приятний. **20** І, згорнувши книгу, віддав слузі, та й сів. І очі всіх у школі були звернені на Него. **21** Почав же глаголати до них: Що сьогодні справдилось писаннє се в ушах ваших. **22** І всі съвідкували Йому, й дивувались благодатніми словами, виходячими з уст Його. І казали: Хиба сей не син Йосифів? **23** І рече до них: Певно скажете мені приповість оцю: Лікарю, вилічи себе самого; про що ми чули, що сталося у Капернаумі, зроби тут у своїй країні. **24** Рече ж: Істино глаголю вам: Що ні один пророк не єсть приятен в отчині своїй. **25** По правді ж глаголю вам: Багато вдовиць було за днів Ілії в Ізраїлі, як зачинилось небо на три роки й шість місяців, і голоднеча велика стала по всій землі; **26** та й до жодної з них не послано Ілії, тільки в Сарепту Сидонську до жінки вдовиці. **27** І багато прокажених було за Єлісея пророка в Ізраїлі, та й жоден з них не очистився, тільки Нееман Сиріянин. **28** І сповнились усі лютостю в школі, почувши се, **29** і вставши вигнали Його геть із города, і випровадили Його аж на верх гори, на котрій город їх збудовано, щоб скинути Його. **30** Він же, пройшовши серед них, пішов, **31** і прийшов у Капернаум, город Галилейський, і навчав їх по суботам. **32** І дивувались вони науковою Його, бо з властю було слово Його. **33** І був у школі чоловік, маючи духа нечистого, як кричав голосом великим, **34** кажучи: Остав; що нам і Тобі, Ісусе Назарянине? чи прийшов еси вигубити нас? Я знаю Тебе, хто еси: Святий Божий. **35** І погрозив Йому Ісус, глаголючи: Мовчи й вийди з него. І

кинувши ним диявол на середину, вийшов з него, нічого не зашкодивши йому. **36** I обняв страх усіх, і говорили один до одного, кажучи: Що се за слово, що властю і силою повеліває нечистим духам, і виходять? **37** I розійшовся поголос про Него скрізь по всій околиці. **38** Уставши ж Він із школи, ввійшов у господу Симонову. Тещу ж Симонову схопила пропасниця велика, її благали Його за неї. **39** I, ставши над нею, погрозив пропасниці, і покинула її; зараз же уставши, послугувала їм. **40** Як же заходило сонце, всі, в кого були недужі на всякі недуги, приводили їх до Него; Він же, на кожного з них руки складаючи, сціляв їх. **41** Виходили ж і біси з багатьох, і кричали, кажучи: Що Ти еси Христос, Син Божий. I грозячи, не давав їм говорити, бо вони знали, що Він Христос. **42** Як же настав день, вийшовши пійшов у пусте місце; љ люде шукали Його, і прийшли до Него, і вдергували Його, щоб не йшов від них. **43** Він же рече до них: Що й іншим городам благовістити мені треба царство Боже; бо на се я посланий. **44** I проповідував по школах Галилейських.

5 I сталось, як народ товпивсь до Него слухати слово Боже, Він стояв коло озера Генисарецького. **2** I побачив два човни, що стояли край озера, рибалки ж, одійшовши від них, полоскали неводи. **3** Ввійшовши ж ув один з човнів, що був Симонів, просив його від землі відчалити трохи. I сївши, навчав народ із човна. **4** Як же перестав глаголати, рече до Симона: Поступи на глибінь, та закиньте неводи ваші на ловитву. **5** I озвавшись Симон, каже Йому: Наставниче, всю ніч трудившись, нічого не піймали ми; тільки ж, по слову Твоєму, закину невода. **6** I, се зробивши, вловили пребагато риби; роздер ся ж невід їх, **7** і махнули вони на товаришів своїх, що були в другому човні, щоб прийшли помогти їм. I прийшли вони, і сповнили обидва човни, так що потопали вони. **8** Бачивши ж Симон Петр, припав до колін Ісусових, кажучи: Йди від мене: бо я чоловік грішний, Господи. **9** Страх бо обняв його і всіх із ним од улову риби, що вловили. **10** Так само й Якова і Йоана, синів Зеведеївих, що були спільніками Симоновими. I рече до Симона Ісус: Не лякай ся, від нині людей ловити меш. **11** I пригнавши вони човни свої до берега,

та покинувши все, пійшли слідом за Ним. **12** I сталось, як був Він ув однім городі, аж ось чоловік увесь у проказі. I, побачивши Ісуса, упавши на лицьо, благав Його, кажучи: Господи, коли хочеш, можеш мене очистити. **13** I простягши Він руку, приторкнувшись до него, глаголючи: Хочу, очистись. I зараз проказа покинула його. **14** I наказав Він йому нікому не говорити, а, пійшовши, покажи себе священикові та принеси за очищеннє твоє, як звелів Мойсеї, на съвідкуваннє їм. **15** Та слово про Него розійшлося тим більш, і наскідилось народу пребагато слухати й сцілятись у Него від недуг своїх. **16** Він же виходив у пустиню та молився. **17** I сталось одного дня, що Він учив, і сиділи Фарисеї та учителі закону, що поприходили з усіх сіл Галилейських та Юдейських і з Єрусалиму, і сила Господня була на сціленнє їх. **18** I ось мужі принесли на постелі чоловіка, що був розслаблений, і шукали, як би внести його та положити перед Ним. **19** I, не знайшовши, як би внести його кріз натовп, вилізли на хату, і кріз черепяну стелю спустили його з постіллю в середину перед Ісуса. **20** I, бачивши віру їх, рече йому: Чоловіче, оставляють ся тобі гріхи твої. **21** I почали міркувати письменники та Фарисеї, кажучи: Хто сей, що говорити хулу? Хто може оставляти гріхи, як тільки один Бог? **22** Постерігши ж Ісус думки їх і озвавшись, рече до них: Що ви говорите в серцях ваших? **23** Що легше? сказати: Оставляють ся тобі гріхи твої; або сказати: Встань та й ходи? **24** От же, щоб знали ви, що властя має Син чоловічий на землі оставляти гріхи, (рече розслабленому:) Тобі глаголю: Устань, і, взявши постіль твою, йди до дому твого. **25** I зараз уставши перед ними й узявши на чому лежав, пійшов до дому свого, прославляючи Бога. **26** I острах обняв усіх, і прославляли Бога, і сповнилися страхом, кажучи: Що бачили предивне сьогодні. **27** А після цього вийшов, і побачив митника на ім'я Левію, сидячого на митниці, і рече Йому: Йди слідом за мною. **28** I, зоставивши все, уставши пійшов слідом за Ним. **29** I справив гостину велику Левій Йому у господі своїй, і було там багато митників і інших, що сиділи з ними. **30** I нарікали письменники їх та Фарисеї на учеників Його, кажучи: На що з митниками та грішниками єсте й пете? **31** I озвавшись Ісус, рече до них: Не треба здоровому

лікаря, а недужому. 32 Не прийшов я кликати праведників, а грішників до покаяння. 33 Вони ж казали до Него: Чого ж ученики Йоанові постять часто й моляться, так само й Фарисейські, Твої ж їдять і п'ють? 34 Він же рече до них: Чи зможете синів весільних, поки женихи з ними, заставити постити? 35 Прийдуть же дні, що візьмуть женихів від них, тоді постити муть у ті дні. 36 Сказав же й приповість до них: Що ніхто латки з одежини нової не пришиває до одежини старої; коли ж ні, то й нову розідре, й старій не личить латка з нового. 37 І ніхто не наливає вина нового в бурдюки старі; коли ж ні, порве нове вино бурдюки, й вино витече, й бурдюки пропадуть. 38 А вино нове в бурдюки нові наливають, то й буде все ціле. 39 Ніхто, пивши старе, не бажає зараз нового; каже бо: Старе лучче.

6 І сталося другої суботи після першої, ійшов Він через засіви, й рвали ученики Його колоссе, та й іли, потерши в руках. 2 Деякі ж з Фарисеїв казали ім: На що робите, чого не годить ся робити в суботу? 3 І, озвавшись до них, рече Ісус: Хиба його не читали, що зробив Давид, як зголоднів він і ті, що були з ним: 4 як, увійшовши він у дом Божий, хліби показні взяв і їв, і дав також тим, що були з ним, котрих не годилось їсти, хиба одним священикам? 5 І рече ім: Син чоловічий — Він Господь і суботи. 6 І сталося також другої суботи: ввійшов Він у школу та й навчав; а був там чоловік, що рука в него права була суха. 7 Назирали ж Його письменники та Фарисеї, чи в суботу сціляти ме, щоб знайти вину на Него. 8 Він же знов думки їх, і рече чоловіку сухорукому: Устань і стань на середину. Він же, вставши, стояв. 9 Рече ж Ісус до них: Спитаю вас: Що годить ся по суботам: добре робити, чи лихе робити? душу спасати, чи погубляти? 10 І, споглянувши кругом по всіх їх, рече чоловікові: Простягни руку твою. Він же зробив так, і стала рука його здорована, як і друга. 11 Вони ж сповнились лютостю і говорили один до одного, що б зробити Ісусові. 12 Стало ж ся тими днями, вийшов Він на гору молитись, і був усю ніч на молитві Богу. 13 А, як настав день, покликав учеників своїх; і, вибравши з них дванадцятьох, котрих і апостолами назава: 14 Симона, що назавав Петром, та Андрея брата його,

Якова та Йоана, Филипа та Вартоломея, 15 Маттея та Тому, Якова Алфеєвого та Симона, на прізвище Зилота, 16 Юду Якового та Юду Іскариоцького, що й став ся зрадником; 17 і зійшовши з ними, став на місці рівному, й товариство учеників Його, і множество велике людей з усієї Йдеї і Єрусалиму, і з побережжя Тирського та Сидонського, що поприходили слухати Його і сціляти ся від недуг своїх, 18 і мучені від духів нечистих; і сціляли ся. 19 І ввесь народ шукав приторкнутись до Него: бо сила від Него виходила, й сціляла всіх. 20 І знявши Він очі свої на ученики свої, рече: Блаженні вбогі, бо ваше царство Боже. 21 Блаженні голодні тепер, бо насититесь. Блаженні плачущі тепер, бо съміти метесь. 22 Блаженні, коли ненавидіти муть вас люде, й коли проженуть вас, і осоромлять, і викинуть імя ваше, як зло, задля Сина чоловічого. 23 Радуйтесь того дня і веселітесь, ось бо нагорода ваша велика на небі; так бо чинили пророкам батьки їх. 24 Горе ж вам, багатим! бо прийняли ви утіху вашу. 25 Горе вам, ситим! бо голодувати мете. Горе вам, що съмітесь тепер; бо сумувати мете да плакати мете. 26 Горе вам, коли добре говорити муть про вас усі люде; так бо робили лжепророкам батьки їх. 27 Тільки ж глаголю вам, слухаючим: Любіть ворогів ваших, добре робіть ненавидникам вашим, 28 благословляйте кленучих вас, і молітесь за обидників ваших. 29 Хто бе тебе у щоку, підстав і другу; а хто бере твою світу, й жупанка не борони. 30 Всякому, хто просить у тебе, дай, і хто бере що твоє, не допевнія ся. 31 І, як хочете, щоб чинили вам люде, так і ви чиніть їм. 32 І коли любите тих, хто любить вас, яка вам дяка? бо й грішники тих, хто їх любить, люблять. 33 І коли добро робите тим, хто добро робить вам, яка вам дяка? бо й грішники грішникам позичають, щоб одержати стільки ж. 35 Ні, любіть ворогів ваших, і добро робіть, і позичайте, нічого від них не сподіваючись; а буде нагорода ваша велика, і будете синами Вишнього; бо Він благий до невдячних і лихих. 36 Будьте ж оце милосерні, як і Отець ваш милосерден. 37 І не судіть, то й не будете суджені; не осуджуите, то й не будете осуджені; прощайте, то й буде вам прощене. 38 Давайте, то й вам буде дано; міру добру, наталовану, й

струснути, й надто пересипану давати муть вам на лоно ваше. Такою бо мірою, якою міряєте, відміряєть ся вам. **39** Сказав же приповість їм: Чи може сліпий сліпого водити? хиба обидва в яму не впадуть? **40** Нема ученика над учителя свого; звершений же — буде кожен, як учитель його. **41** Чого ж дивиш ся на порошину в оці брата твого, поліна ж у своєму оці не чуеш? **42** І як можеш казати братові твоєму: Брате, дай вийму порошину, що в оці твоїм, сам в оці своїм поліна не бачивши? Лицеміре, викинь перше ломаку з ока твого, а тоді бачити меш вийняти порошину з ока брата твого. **43** Нема бо дерева доброго, що родить овощ пустий; ані дерева пустого, що родить овощ добрий. **44** Кожне бо дерево по свому овощу пізнається; не збирають бо з тернини смокви, ані збирають з ожини винограду. **45** Добрий чоловік з доброго скарбу серця свого виносить добре; а лихий чоловік з лихого скарбу серця свого виносить лихе: бо з переповні серця промовляють уста його. **46** На що ж мене звете Господи, Господи, й не робите, що я глаголю? **47** Всякий, хто приходить до мене, й слухає слова мої, та й чинить їх, покажу вам, кому він подобен: **48** подобен він чоловікові, будуючому будинок, що викопав глибоко, й положив підвальну на камені; як же повідь настала, наперла бистрінь на будинок той, та не змогла схитнути його: збудовано бо його на камені. **49** Хто ж слухає, та не чинить, подобен чоловікові, будуючому будинок на землі, без підвалини, на котрий наперла бистрінь, і зараз упав, і була руїна будинка того велика.

7 Як же скінчив усі глаголи свої в слух людям, увійшов у Капернаум. **2** В одного ж сотника слуга недугуючи мав умирати, котрий був йому дорогий. **3** Почувши ж про Ісуса, післав до Него старших Жидівських, благаючи Його, щоб, прийшовши, спас слугу його. **4** Вони ж, прийшовши до Ісуса, благали Його пильно, говорячи: Шо достоєн він, щоб йому зробив се: **5** любить бо нарід наш, і школу він збудував нам. **6** Ісус же пійшов з ними. І як вже він недалеко був од будинка, вислав до Него сотник другів, говорячи Йому: Господи, не трудись, бо я недостоєн, щоб Ти під стелю мою ввійшов; **7** тим і себе не вважав достойним до Тебе прийти; тільки промов слово, то й одужає слуга мій. **8** Бо й я чоловік під властю поставлений,

маючи під собою воїнів; і скажу сьому: Йди, то й іде, а другому: Прийди, то й прийде, а слузі моєму: Роби оце, то й зробить. **9** Почувши ж се Ісус, дивувавсь йому, й, обернувшись до йдучого за собою народу, рече: Глаголю вам: Навіть в Ізраїлі, такої віри не знайшов я. **10** І вернувшись послані у будиночок, знайшли недужнього слугу здоровим. **11** І сталося опісля, ійшов Він у город, званий Наін, і йшло з Ним доволі учеників Його, й багато народу. **12** Як же наблизив ся до городських воріт, аж ось винесено мертвого, сина єдиного в матері свої, вона ж була вдова; й багато народу з городу було з нею. **13** І побачивши її Господь, змилосердивсь над нею, і рече їй: Не плач. **14** І приступивши, приторкнув ся до мар; ті ж, що несли, з'упинились. І рече: Молодче, тобі глаголю: встань. **15** І сів мерлець, і почав говорити. І оддав його матері його. **16** Обняв же страх усіх; і прославляли вони Бога, кажучи: Що пророк великий устав між нами, й навідав Бог людей своїх. **17** І розійшлось слово се по всій Юдеї про Него й по всій околиці. **18** І сповістили Йоана ученики його про все те. **19** І покликавши двох учеників своїх Йоан, післав до Ісуса, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам? **20** Прийшовши ж до Него чоловіки, казали: Йоан Хреститель прислав нас до Тебе, кажучи: Ти еси грядущий, чи іншого ждати нам? **21** Того ж часу сціляв Він многих від недуг і ран, і духів лихих, і многим сліпим давав прозрінне. **22** І озвавшись Ісус, рече їм: Ідіть сповістіть Йоана, що бачили й чули: як сліпі прозирають, криві ходять, прокаженні очищаються, глухі чують, мертві встають, і вбогі благовіствують. **23** І блажен, хто не зблазнить ся мною. **24** Як же пійшли посланці Йоанові, почав глаголати до народу про Йоана: Чого виходили ви дивитись у пустиню? На тростину, що вітер колишає? **25** Або чого ж виходили ви дивитись? На чоловіка, в мягкі одягу одягненого? Ось ті, що в одежі пишній та роскоші, панують у царських дворах. **26** Або чого виходили ви дивитись: На пророка? Так, глаголю вам, і більш пророка. **27** Се той, про кого написано: Ось я посилаю ангела моого перед лицем Твоїм, що приготовить дорогу Твою перед Тобою. **28** Глаголю бо вам: Більшого між нарощденими від жінок пророка над Йоана Хрестителя нема; найменший же у царстві Божім більший від него. **29** І ввесі

народ слухаючий, і митники, оправдили Бога, хрестившись хрещенном Йоановим. **30** Фарисеї ж та законники раду Божу про них відкинули, не хрестившись від него. **31** Рече ж Господь: Кому ж оце уподоблю людей роду сього? й кому подобні вони? **32** Подобні вони дітям, що сидять на торгу та гукають одно на одного, та й кажуть: Ми сурмили вам, а ви не скакали; ми голосили вам, а ви не плакали. **33** Прийшов бо Йоан Хреститель, що хліба не єсть, ані вина не пє, і кажете: Диявола має. **34** Прийшов Син чоловічий, що єсть і пє, і кажете: Ось чоловік прожора та пяниця, митникам друг і грішникам. **35** І оправдилась премудрість од дітей своїх усіх. **36** Просив же хтось Його з Фарисеїв, щоб ів з ним. **I**, ввійшовши в господу Фарисееву, сів за столом. **37** І ось жінка у городі, що була грішницея, довідавшись, що сидить за столом у господі Фарисеевій, принесла любастровий збаночок мира, **38** і ставши коло ніг Його ззаду, плачуши, почала обмивати ноги Його слізми, і волоссем голови своєї обтирати; й цілуvalа ноги Його, і мастила миром. **39** Бачивши ж Фарисей, що запросив Його, казав сам у собі, говорячи: Коли б сей був пророк, знав би, хто й яка се жінка, що приторкується до Него; бо грішницея вона. **40** І озвавшись Ісус, рече до него: Симоне, маю тобі щось сказати. Він же каже: Учителю, скажи. **41** Два довжники були в одного вірителя: один завинив п'ятьсот денарійів, другий же п'ятьдесят. **42** Як же не мали чим оддавати, обом простили він. Хто ж оце з них, скажи, більш його любити ме? **43** Озвався ж Симон і каже: Думаю, що той, кому більш простили він. Він же рече Йому: Право судив еси. **44** **I**, обернувшись до жінки, рече Симонові: Чи бачиш ти сю жінку? Увійшов я в твою господу, — води на ноги мої не дав еси; ся ж слізми обмила ноги мої, і волоссем голови своєї обтерла. **45** Цілування не дав еси мені; ся ж, відколи ввійшов я, не перестала цілувати ноги мої. **46** Оливовою голови моєї не намастив еси; ся ж миром намастила ноги мої. **47** Тим глаголю тобі: Оставляють ся гріхи її многі, бо возлюбила много; кому ж мало оставляється ся, мало любить. **48** Рече ж їй: Оставляють ся гріхи твої. **49** І почали ті, що вкупі сиділи, казати в собі: Хто сей, що й гріхи відпускає? **50** Рече ж до жінки: Віра твоя спасла тебе; йди з упокоєм.

8 І сталося опісля, проходив Він городи й села, проповідуючи й благовіствуючи царство Боже; а дванайцять з ним, **2** і деякі жінки, що були сцілені од духів лихих і недуг: Марія, на прізвище Магдалина, що з неї сім бісів вийшло, **3** і Йоанна, жінка Хузана, Іродового приставника, й Сусанна, інших багато, що послугували Йому з добра свого. **4** Як же зійшлося багато народу та з усяких городів поприходили до Него, промовив приповістю: **5** Вийшов сіяч сіяти насіннє своє; і, як він сіяв, інше впало край шляху; й попритоптувано його, і птаство небесне пожерло його. **6** А інше впало на камінь; і посходивши, посохло, бо не мало вогкості. **7** А інше впало між тернину; і розвившись терніна з ним, поглушила його. **8** А інше впало на землю добру, й, зійшовши, дало овощ у сотero. Се промовивши, покликнув: Хто має уші слухати, нехай слухає. **9** Питали ж Його ученики Його, кажучи: Що се за приповість оци? **10** Він же рече: Вам дано знати тайни царства Божого, другим же в приповістях, щоб дивлячись не бачили, і слухаючи не розуміли. **11** Єсть же ся приповість: Насіннє, се слово Боже. **12** Ті, що край шляху, се, що слухають; опісля ж приходить диявол, та й забирає слово з серця їх, щоб віруючи не спасли ся. **13** Що ж на камені, се, що, вислухавши, з радістю приймають слово, та сі кореня не мають; до часу вірують, а під час спокуси відпадають. **14** Що ж між тернину впало, се, ті, що вислухавши, відходять, і журбою, та багацтвом, та роскошами життя поглушені, не дають овощу. **15** Що ж у добрій землі, се ті, що, вислухавши слово, в серці щирому й доброму держать, і дають овощ у терпінню. **16** Ніхто ж, засвітивши съвічку, не покрива її посудиною, або під ліжко її ставить; тільки ж на съвічнику ставлять, щоб входячі бачили съвітло. **17** Нема бо нічого тайногого, що не виявить ся, і нічого втаєного, що не взнається ся і на яв не вийде. **18** Вважайте оце, як слухаєте: хто бо має, дастя ся тому; а хто не має, і що, здається ся, має, візьметь ся від него. **19** Прийшла ж тоді до Него мати й брати Його, та й не могли зійтись із Ним за народом. **20** І сповістили Його, кажучи: Мати Твоя та брати Твої стоять надворі: хочуть Тебе бачити. **21** Він же, озвавшись, рече до них: Мати моя та брати мої ті, хто слово Боже слухає і чинить його. **22** Сталося ж одного дня, увійшов Він у човен, і ученики

Його; й рече до них: Попливемо на той бік озера. I відчалили. 23 Як же пили, заснув Він; і найшла буря вітряна на озеро, й заливало їх, і були вони в опасності. 24 Приступивши ж розбудили Його, кажучи: Наставниче, наставниче, погибаємо! Він же вставши, погрозив вітрові та буянню води; й з'пинились, і настала тишина. 25 Рече ж їм: Де ж віра ваша? Вони ж полякані дивувались, кажучи один до одного: Хто ж оце сей, що й вітрам повеліває, і воді, і слухають Його? 26 I перепили в землю Гадаринську, що по тім боці Галилеї. 27 Як же вийшов Він на землю, зустрів Його один чоловік з города, що мав біса з давнього часу, й одежі не вдягав, і в хаті не пробував, тільки по гробах. 28 Побачивши ж Ісуса і закричавши, припав до Него, й голосом великим промовив: Що мені і Тобі, Ісусе, Сину Бога Вишнього? благаю Тебе, щоб мене не мучив. 29 Повелів бо духові нечистому вийти з чоловіка: почасту бо схоплював його; й заковувано його в заліза та пута, й стережено; й, розбиваючи окови, бував gnаний од біса в пустиню. 30 Питав же його Ісус, глаголючи: Яке тобі імя? Він же каже: Легион; бо бісів багато ввійшло в него. 31 благали Його, щоб Він не велів їм ійти в безодню. (Abyssos g12) 32 Був же там великий гурт свиней, що пасся на горі; і благали Його, щоб дозволив їм в них увійти. I дозволив їм. 33 Вийшовши ж біси з чоловіка, увійшли в свині; і кинув ся гурт із кручи в озеро, та й потонув. 34 Побачивши ж пастухи, що сталося, повтікали, й, пійшовши, сповістили по городах і по селах. 35 Повиходили ж дивитись, що сталося, і прийшли до Ісуса, й знайшли сидячого чоловіка, що з него біси вийшли, одягненого й при розумі, в ногах у Ісуса, й злякались. 36 Сповістили ж їх і ті, що бачили, як спас ся біснуватий. 37 I благав Його ввесь народ околиці Гадаринської вийти від них, бо страх великий обняв їх; Він же, ввійшовши в човен, вернув ся. 38 Благав же Його чоловік, з котрого вийшли біси, щоб бути з Ним; відпустив же його Ісус, глаголючи: 39 Вернись до дому твого та розкажи, скільки зробив тобі Господь. I пійшов він по всьому городу, проповідуючи, скільки зробив йому Ісус. 40 Стало ся ж, як вернувсь Ісус, прийняв Його народ: всі бо дожидали Його. 41 I ось прийшов чоловік, котрому ім'я Яір (а сей був старшиною над школою), і, припавши до ніг Ісусові, благав Його, щоб увійшов

у господу його. 42 Bo дочка єдина була в него літ дванайцяти, і та вмирала. Як же йшов Він, народ тиснув ся до Него; 43 і одна жінка, бувши в кровотічі років дванайцять, котра, на лікарів витративши ввесь прожиток, не могла ні від кого вигоїтись, 44 і, приступивши ззаду, приторкнулась до краю одежі Його, й зараз перестала кровотічії. 45 I рече Ісус: Хто приторкнув ся до мене? Як же всі відпиралисъ, сказав Петр і ті, що з Ним: Наставниче, народ товпить ся та тиснеть ся до Тебе, а Ти кажеш: Хто приторкнувсь до мене? 46 Ісус же рече: Приторкнув ся до мене хтось; я бо чув, що сила вийшла з мене. 47 Бачивши ж жінка, що не втаять ся, трясучись приступила й, припавши перед Ним, з якої причини приторкнулась до Него, сповістила Його перед усім народом, і як одужала зараз. 48 Він же рече їй: Бодрись, дочки: віра твоя спасла тебе; юди з упокоєм. 49 Ще Він промовляв, приходить один від шкільного старшини, кажучи Йому: Вмерла дочка твоя; не труди учителя. 50 Ісус же, почувши, озвав ся до него, глаголючи: Не бій ся; тільки віруй, то й спасеть ся. 51 Увійшовши ж у господу, не пустив увійти нікого, тільки Петра, та Якова, та Йоана, та батька дитини й матір. 52 Плакали ж усі й голосили по ній; Він же рече: Не плачте; не вмерла, а спить. 53 I съміялись вони з Него, знаючи, що вмерла. 54 Він же, випровадивши надвір усіх, і взявши за руку її, покликнув, глаголючи: Дівчинко, встань. 55 I вернув ся дух її, і встала зараз; і звелів їй дати істі. 56 I дивувались родителі її; Він же заповів їм нікому не казати, що сталося.

9 Скликавши ж дванайцятьох учеників своїх, дав їм силу й власті над усіма бісами, й недуги сціляти. 2 I післав їх проповідувати царство Боже та оздоровлювати недужих. 3 I рече до них: Нічого не беріть на дорогу, ні палиці, ні торбини, ні хліба, ні срібла, ані по дві одежині майте. 4 I в которую господу прийдете, там пробуйайте й звідтіля виходьте. 5 A хто не прийме вас, виходячи з города того, й порох з ваших ніг обтрусіть на съїдкуваннے проти них. 6 Вийшовши ж, ходили по селах, благовіствуючи та сціляючи всюди. 7 Почув то Ірод четверовластник усе, що сталося від Него, та й стуманів: тим що деякі казали, що Йоан устав із мертвих, 8 інші ж, що Ілля явив ся, другі ж, що один з пророків старих воскрес. 9 I

каже Ірод: Йоана я стяв; хто ж се той, про кого про я чую таке? I шукав видіти Його. **10** I вернувшись апостоли, оповідали Йому, що чинили. I взявши їх, пішов окроме у місце пусте города, званого Витсаїда. **11** Народ же дознавшись, пішов слідом за Ним; i, прийнявши їх, глаголав ім про царство Боже й, кому треба було сцілення, оздоровлював. **12** День же почав нахилятись; приступивши ж дванайцять, сказали Йому: Відошли народ, щоб, пішовши кругом по селах та хуторах, відпочили й роздобули харчі; бо ми тут у пустому місці. **13** Рече ж до них: Дайте ви їм їсти. Вони ж сказали: Нема в нас більш, як п'ять хлібів та дві риби; хиба що пішовши купимо для всього народу цього їжі. **14** Було бо до пяти тисяч чоловіка. Рече ж до учеників своїх: Садовіть їх купами по п'ятьдесят. **15** I зробили так, і посадовили всіх. **16** Узявші ж п'ять хлібів та дві риби й поглянувши на небо, благословив їх, і ламав, і давав ученикам класти перед народом. **17** I іли, й наситились їсі; і назбирano остальних у них окрушин дванайцять кошів. **18** I сталося, як Він молився на самоті, були з Ним ученики; й спитав їх, глаголючи: Хто я, каже народ? **19** Вони ж озвавшись сказали: Йоан Хреститель; другі: Ілля; інші ж: Що один пророк із старих воскрес. **20** Рече ж ім: Ви ж, хто я, кажете? Озвався ж Петр і сказав: Христос Божий. **21** Він же, заказавши їм, повелів нікому не казати про се, **22** глаголючи: Що мусить Син чоловічий багато терпіти, й відцуроють ся Його старші, та архієреї, та письменники, і вбуть, і в третій день воскресне Він. **23** Рече ж до всіх: Коли хто хоче за мною йти, нехай одречеться себе, й бере хрест свій що-дня, та й іде слідом за мною. **24** Хто бо хоче душу свою спасти, погубить її; хто ж погубить душу свою задля мене, той спасе її. **25** Що бо за користь мати ме чоловік, здобувши съвт увесь, себе ж погубивши або занапастивши? **26** Хто бо посоромить ся мене й моїх словес, того й Син чоловічий посоромить ся, як прийде в славі своїй, і Отця, і съвтих ангелів. **27** Глаголю ж вам істиною: Єсть деякі між стоячими тут, що не вкусять смерті, аж поки побачять царство Боже. **28** Було ж після словес тих днів з вісім, і взявши Петра, та Йоана, та Якова, зійшов на гору молитись. **29** I, як молився Він, вид лиця Його став інший, і одежа Його біла, бліскуча. **30** I ось два чоловіки розмовляли з Ним,

котрі були Мойсей та Ілля; **31** вони, явившись у славі, говорили про смерть Його, яку мав сповнити в Єрусалимі. **32** Петр же ті, що з Ним, були отягчені сном; пробудивши ся ж, побачили славу Його й двох чоловіків, стоячих з Ним. **33** I сталося, як розлучались від Него, каже Петр до Ісуса: Наставниче, добре нам тут бути: зробимо три намети, один Тобі, й Мойсею один, а один Ілії, не знаючи, що каже. **34** Як же він се говорив, постала хмара, та й отінила їх, і полякались, як вони увійшли в хмару. **35** I роздав ся голос із хмари, говорячи: Се син мій любий; слухайте Його. **36** A як був голос, знайдено Ісуса одного. I мовчали вони, й нікому не оповідали в тій дні нічого, що бачили. **37** Стало ся ж другого дня, як зійшли вони з гори, зустріло Його багато народу. **38** I ось чоловік з народу покликнув, кажучи: Учителю, благаю Тебе, зглянь ся на сина моого; бо він єдиний у мене. **39** I ось дух хапає Його, і він зараз кричить; і рве його з піною, і ледві одходить од него, розбивши його. **40** I благав я учеників Твоїх, щоб вигнали його, й не здоліли. **41** I озвавшись Ісус, рече: О кодло невірне та розвратне! доки буду з вами й терпіти ми вас? Приведи сюди сина твого. **42** Ще ж ійшов він, а біс ударив ним, та й затряс. Погрозив же Ісус духові нечистому, і оздоровив хлопця, і oddав його батькові його. **43** З'умляли ся ж усі величчєм Божим. Як же всі дивувались усім, що зробив Ісус, рече Він до учеників своїх: **44** Повкладуйте в уші ваші слова сї: Син бо чоловічий має бути виданим у руки чоловічі. **45** Вони ж не зрозуміли слова цього, й було воно закрите від них, щоб не постерегли його; а бояли ся питати Його про слово се. **46** Постала ж думка між ними, хто був більший з них. **47** Ісус же, знаючи думку серця їх, узявши дитину, поставив її біля себе, **48** і рече ім: Хто прийме сю дитину в ім'я моє, мене приймає; а хто мене прийме, приймає пославшого мене: хто бо найменший між усіма вами, той буде великий. **49** I озвавшись Йоан, каже: Наставниче, ми бачили одного, що в ім'я Твоє виганяв біси, й заборонили йому, бо не ходить услід з нами. **50** I рече до него Ісус: Не бороніть, хто бо не проти нас, той з нами. **51** I сталося, як сповнились дні взяття Його (вгору), утверджив лице своє йти в Єрусалим, **52** і післав посланці перед лицем своїм; і пішовши вони, увійшли в село Самарянське, щоб приготувати

Йому. 53 І не прийнято Його, бо лице Його було грядуще в Єрусалим. 54 Бачивши ж ученики Його Яков та Йоан, казали: Господи, хочеш, скажемо, щоб огонь зійшов з неба та й пожер їх, як Ілля зробив? 55 Він же обернувшись докорив їм, і рече: Не знаете, якого ви духа. 56 Син бо чоловічий не прийшов душі людські погубляти, а спасати. І пішли в інше село. 57 Стало ся ж, як ійшли вони, сказав у дорозі хтось до Него: Пійду слідом за Тобою, куди б ні пійшов, Господи. 58 І рече йому Ісус: Лисиці нори мають, і птиці небесні гнізда; Син же чоловічий не має, де голови прихилити. 59 Рече ж до другого: Йди слідом за мною. Він же каже: Господи, дозволь мені пійти перш поховати батька мого. 60 Рече ж йому Ісус: Остав мертвим ховати своїх мерців, ти ж іди, проповідуй царство Боже. 61 Рече ж і другий: Пійду слідом за Тобою, Господи; перше ж дай мені попрощатись із тими, що в дому моїм. 62 Рече ж до него Ісус: Ніхто, положивши руку свою на рало й позираючи назад, не спосібен до царства Божого.

10 Після ж сього настановив Господь і других сімдесять, та й післав їх по двоє перед лицем своїм у кожний город і місце, куди мав сам ійти. 2 Рече ж до них: Жниво велике, робітника ж мало: просить же Господа жнива, щоб випровадив робітників на жниво своє. 3 Іайдіть; ось я посилаю вас, як ягнят між вовки. 4 Не носіть калитки, ні торбини, ні обувя, і нікого в дорозі не витайте. 5 У котру ж господу ввійдете, перше кажіть: Впокій домові сьому; 6 і коли там буде син упокою, спочине на йому впокій ваш; коли ж ні, до вас вернеться. 7 У тім же дому зоставайтесь, ївши й пивши, що є в них: достоєн бо робітник нагороди своєї. Не ходіть од хати до хати. 8 І в который город увійдете, й приймуть вас, їжте що поставлять перед вами, 9 і сціляйте в ньому недужих, і кажіть їм: Наблизилося до вас царство Боже. 10 У который же город прийдете й не приймуть вас, вийшовши на улиці його, скажіть: 11 І порох, що поприлипав до нас із города вашого, обтрашуємо вам; тільки ж се знайте, що наблизилося до вас царство Боже. 12 Глаголю ж вам, що Содомлянам дня того одрадніщ буде, ніж городові тому. 13 Горе тобі, Хоразине! горе тобі, Витсаїдо! бо коли б у Тирі та Сидоні стались чудеса, що стали ся в вас,

давно б, у веретищі та в попелі сидячи, покаялись. 14 Тільки ж Тирові й Сидонові одрадніщ буде на суді, ніж вам. 15 І ти, Капернауме, що аж до неба підняв ся, аж у пекло провалиш ся. (*Hadēs g86*) 16 Хто слухає вас, мене слухає; а хто гордіє вами, мною гордіє; хто ж мною гордіє, гордіє Пославшим мене. 17 І вернулись сімдесять назад з радощами, кажучи: Господи, й біси корятъ ся нам в ім'я Твоє. 18 Рече ж їм: Видів я сатану, як близнаку з неба падаючого. 19 Ось даю вам силу наступати на гадюки й на скорпіони, й на всю силу ворожу, й ніщо вам не шкодити ме. 20 Тільки ж бо сим не втішайтесь, що духи вам корятъ ся; втішайте ся ж більш, що імена ваші написані на небесах. 21 Того часу зрадів духом Ісус, і рече: Дякую Тобі, Отче, Господи неба й землі, що втаїв се від премудрих і розумних, а відкрив недоліткам. Так, Отче: бо так воно вподобалось перед Тобою. 22 Усе передане мені від Отця; і ніхто не знає, хто Син, тільки Отець, і хто Отець, тільки Син та кому схоче Син одкрити. 23 І, обернувшись до учеників на самоті, рече: Блаженні очі, котрі бачять, що ви бачите: 24 глаголю бо вам: Що многі пророки й царі хотіли бачити, що ви бачите, та й не бачили, й чути, що ви чуєте, та й не чули. 25 І ось, законник один устав, спокушуючи Його й кажучи: Учителю, що робивши, життє вічне наслідку? (*aiōnios g166*) 26 Він же рече до него: В законі що написано? як читаєш? 27 Він же, озвавшись, каже: Люби Господа Бога твого всім серцем твоїм, і всією душою твоєю, і всією силою твоєю, і всією думкою твоєю, та близького твого, як себе самого. 28 Рече ж йому: Право відказав еси. Се чини, то й жити меш. 29 Він же, хотівши оправдити себе, каже до Ісуса: Хто ж мій ближній? 30 Підхопивши ж Ісус, рече: Чоловік один ійшов з Єрусалиму в Ерихон, і попав ся розбійникам, котрі, обдерши його й рани завдавши, пійшли, зоставивши півмертвого. 31 Случаєм ійшов якийся священик дорогою тією, і, побачивши його, пройшов мимо. 32 Так само ж і левит, лучившись на те місце, приступивши й подивившись, пройшов мимо. 33 Самарянин же один, іduchi дорогою, прийшов до него й, побачивши його, милосердував ся, 34 і, приступивши, обвязав рани його, ллючи оливу та вино, й, посадивши його на свою скотину, привів його в гостинницю, і пильнував його; 35

а назавтра, одходячи, вийняв два денарії, дав гостинникові, та й каже Йому: Доглядай його, і що над се видаси, я, вернувшись, oddам тобі. **36** Хто ж оце з тих трох здається ся тобі близнім тому, що попавсь між розбійники? **37** Він же каже: Хто зробив милость Йому. Рече тоді Йому Ісус: Іди ти чини так. **38** Стало ся ж, як ійшли вони, увійшов Він ув одно село; жінка ж одна, на ім'я Марта, прийняла Його в господу свою. **39** А була в неї сестра, звана Марія, котра, сівши в ногах у Ісуса, слухала слово Його. **40** Марта ж зайнялась великою послугою; ставши ж каже: Господи, чи байдуже Тобі, що сестра моя одну мене заставила послугувати? Скажи ж ти, щоб мені помагала. **41** Озвавши ся ж рече ти Ісус: Марто, Марто, журиш ся та побиваєш ся про многе, **42** одного ж треба. Марія добру частину выбрала, що не відніметь ся від неї.

11 І сталося, як Він молив ся на одному місці, і як перестав, сказав один з учеників до Него: Господи, навчи нас молитись, як і Йоан навчив учеників своїх. **2** Рече ж ти: Коли молитесь, кажіть: Отче наш, що на небесах! Нехай святить ся ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. **3** Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. **4** І прости нам довги наші, як і ми прощаємо кожному довжникові нашому; й не введи нас у спокусу, а ізбави нас од лукавого. **5** І рече до них: Хто з вас мати ме приятеля, і прийде до него о півночі, і скаже Йому: Друже, позич мені три хліби, **6** бо приятель мій прийшов до мене з дороги, і не маю що поставити перед ним; **7** а той із середини, озвавшись, скаже: Не турбуй мене; вже двері зачинені, і діти мої зо мною в постелі; не можу, вставши, дати тобі: **8** глаголю вам: Хоч і не дасть Йому, вставши, що він Йому друг, та задля докучання Його, вставши, дасть Йому, скільки Йому треба. **9** І я вам глаголю: Просить, то й дасть ся вам; шукайте, то й знайдете; стукайте, то й одчинить ся вам. **10** Кожен бо, хто просить, одержує; і хто шукає, знаходить; і хто стукає, тому відчиняють. **11** У которого ж з вас, батьків, просити ме син хліба, чи каменя подастъ Йому? а як риби, чи замість риби гадюку подастъ Йому? **12** Або коли просити ме яйця, чи подастъ Йому скорпиона? **13** Коли ж ви, лихими бувши,

знаєте добре дари давати дітям вашим, як же більш Отець із неба, не дасть Духа съятого тим, що просять у Него? **14** І вигнав біса, а той був німий. Стало ся ж, як диявол вийшов, промовив німий; і дивувавсь народ. **15** Деякі ж з них казали: Вельзевулом, князем бісовським, виганяє біси. **16** Другі ж, спокушуючи Його, ознаки від Него шукали з неба. **17** Він же, знаючи думки їх, рече їм: Кожне царство, проти себе розділивши, пустє; і господа — проти господи, падає. **18** Коли ж і сатана проти себе розділить ся, як устоїть царство його? Бо кажете, що Вельзевулом виганяю біси. **19** Коли ж я Вельзевулом виганяю біси, то сини ваши ким виганяють їх? Тим суддями вашими вони будуть. **20** Коли ж пальцем Божим виганяю біси, то конче пристигло до вас царство Боже. **21** Коли ж сильний, в'оружившись,стереже свого двору, то в спокою добро його. **22** Коли ж сильніший над него, прийшовши, подужає його, то всю зброю його бере, що на неї впавав, та й роздає здобич його. **23** Хто не зо мною, той проти мене; і хто не збирає зо мною, розсипає. **24** Як же нечистий дух вийде з чоловіка, то блукає по безвіддях, шукаючи впокою, і, не знайшовши, каже: Вернусь до домівки моєї, звідкіля вийшов. **25** І прийшовши знайде її виметену й прибранину. **26** Тоді йде та бере сім інших духів, зліщих над себе; і, ввійшовши, домують там; і буде останнє чоловіка того гірше першого. **27** Стало ся ж, як промовляв Він се, піднявши одна жінка зміж народу голос, каже Йому: Блаженна утроба, що носила Тебе, й соски, що ссав еси. **28** Він же рече: Блаженні ж і ті, що слухають слово Боже, та й хоронять його. **29** Як же народ громадив ся, почав глаголати: Кодло се лукаве; воно ознаки шукає, і не дасть ся ознака Йому, тільки ознака Йони пророка. **30** Бо, як Йона був ознакомо Ниневянам, так буде й Син чоловічий кодлу сьому: **31** Цариця полуденна встане на суд із чоловіками кодла сього, та й осудить їх: бо прийшла вона з краю землі послухати премудрості Соломонової; а ось більший Соломона тут. **32** Ниневянне встануть на суд із кодлом сим, та й осудять його; бо покаялись по проповіді Йониній; а ось більший Йони тут. **33** Ніхто ж, засвітивши съвічку, на потайному не ставить, ні під посудину, а на съвічнику, щоб хто входить, съвітло бачив. **34** Съвітло тілу око; коли ж оце твоє ясне буде, то

й все тіло твоє съвітле: коли ж лихе буде, то й тіло твоє темне. **35** Гледи ж оце, щоб съвітло, що в тобі, не була темрява. **36** Коли ж тіло твоє все съвітле, не маючи ніякої частини темної, то буде съвітле все, як би съвічка сяєвом просьвічувала тебе. **37** Як же Він промовляв, просив Його Фарисей один, щоб обідав у него; ввійшовши ж, сів за столом. **38** Фарисей же, побачивши, здивував ся, що перше не обмив ся перед обідом. **39** Рече ж Господь до него: Тепер ви, Фарисеї, верх чаши і блюда очищаете; середина ж ваша повна здирства та лукавства. **40** Безумні! хиба, хто зробив верх, і середини не зробив. **41** Тільки давайте милостиню з того, що е, і ось усе чисте вам буде. **42** Та горе вам, Фарисеї! бо даєте десятину з мяти, рути і всякого зілля, а минаєте суд і любов Божу. Се повинні були чинити, да й того не залишати. **43** Горе вам, Фарисеї! бо любите перві сідалища по школах і витання на торгах. **44** Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! бо ви мов гроби, що їх невидко, й люде, ходячи поверх них, не знають. **45** Озвав ся ж один з законників, і каже Йому: Учителю, так говорячи, ти й нас обижаш. **46** Він же рече: I вам, законникам, горе! що накладуєте людям тягарі, котрі важко носити, а самі одним пальцем вашим не приторкнетесь до тягарів. **47** Горе вам! що будуєте гроби пророкам, батьки ж ваші повбивали їх. **48** Правдиво ви съвідкуєте, і любі вам учинки батьків ваших; бо се вони повбивали їх, ви ж будуєте їм гроби. **49** Тим і премудрість Божа глаголе: Пішлю до них пророків та апостолів, і інших з них вони вбивати муть та гонити муть, **50** щоб відомстити за кров усіх пророків, пролиту від основання съвіта, кодлу сьому, **51** від крові Авеля аж до крові Захарії, що поліг між жертвінною храмом. Так, глаголю вам, відомстить ся кодлу сьому. **52** Горе вам, законники! що ви взяли ключ розуміння: самі не ввійшли, й тим, що входять, заборонили. **53** Як же промовляв Він се до них, стали письменники та Фарисеї вельми наступати на Него, й допитуватись у Него про многі речі, **54** чигаючи на Него й шукаючи вхопити що з уст Його, щоб обвинувати Його.

12 Тим часом, як зібралась тьма народу, так що топтало одно одного, почав глаголати ученикам своїм: Перш усього остерегайтесь квасу

Фарисейського, чи то лицемірства. **2** Нічого бо нема закритого, що не відкриється, ані захованого, що не виявиться. **3** Тим, що ви потемки промовили, повидну чути муть; і що на ухо казали ви в коморах, проповідувати меться на домах. **4** Глаголю ж вам, другам моїм: Не лякайтесь тих, що вбивають тіло, а потім не можуть більш нічого заподіяти. **5** Я ж покажу вам, кого лякатись: Лякайтесь того, хто, вбивши, власть має вкинути в пекло. Так, глаголю вам, того лякайтесь. (*Geenna g1067*) **6** Хиба пятеро горобців не продають за два шаги? й один же з них не забутий перед Богом. **7** Тільки ж і волоссе на голові вашій усе полічене. Не лякайте ся ж оце: ви многих горобців дорожчі. **8** Глаголю ж вам: Всякий, хто визнавати ме мене перед людьми, й Син чоловічий визнавати ме його перед ангелами Божими. **9** Хто ж відречеться мене перед людьми, того відречусь перед ангелами Божими. **10** І всякий, хто скаже слово на Сина чоловічого, проститися йому; хто ж на съятого Духа хулив, не проститися ся. **11** Коли ж приведуть вас у школи, та до урядів, та до властей, не дбайте про те, як або чим боронити метесь, або що казати мете: **12** бо съятий Дух учити ме вас тієї години, що треба говорити. **13** Каже ж Йому один з народу: Учителю, скажи братові моєму, щоб поділив ся зо мною насліддем. **14** Він же рече Йому: Чоловіче, хто настановив мене суддею або ділителем над вами? **15** Рече ж до них: Остерегайтесь і бережітесь зажерливості; бо не в тім комусь життє його, щоб надто мати з достатків своїх. **16** Сказав же приповість до них, глаголючи: В одного багатого чоловіка вродила добре земля; **17** і думає він сам собі, говорячи: Що мені робити, що не маю куди звезти овоці мої? **18** І каже: От що зроблю: Розберу клуні мої та більші побудую, і звезу туди всі плоди мої і добро мое. **19** І скажу душі моїй: Душе, маєш багацько добра, зложеного на літга многі: спочивай, їж, пий, весели ся. **20** Рече ж Йому Бог: Безумний, сієї нічі душу твою візьмуть у тебе; що ж надбав еси, кому буде? **21** Оттак, хто скарбце для себе, а не в Бога багатіє. **22** Рече ж до учеників своїх: Тим глаголю вам: Не журіть ся душою вашою, що їсти мете, ані тілом, чим з'одягнетесь. **23** Душа більша їжі, а тіло одежі. **24** Погляньте на круки: що не сіють і не жнуть; у них ні комори, ні клуні, а Бог годує

їх; як же більше луччі ви птаства? **25** Хто ж з вас, жутившись, може прибавити до зросту свого один локіт'? **26** Коли ж ви й найменьшого не можете, то чого про інше журите? **27** Погляньте на лилії, як вони ростуть: не працюють і не прядуть; глаголю ж вам, що Й Соломон у всій славі своїй не з'одягав ся, як одна з сих. **28** Коли ж траву, що сьогодні на полі, а завтра буде в піч укинута, Бог так з'одягає; то як більше вас, маловіри? **29** І ви не шукайте що вам їсти, або що пити, й не несітесь (високо); **30** того бо всього народа съвіту шукають; Отець же ваш знає, що треба вам сього. **31** Лучче шукайте царства Божого, а се все додасть ся вам. **32** Не лякай ся, мале стадо: бо вподобалось Отцеві вашому дати вам царство. **33** Продавайте достатки ваші, і подавайте милостиню; робіть собі сакви, що не ветшають, скарб, що не вбавляється на небесах, де злодій не приступає, ані міль не єсть. **34** Де бо скарб ваш, там і серце ваше буде. **35** Нехай будуть поясниці ваши підперезані, і съвітильники позасъвічувані, **36** і ви подобні людям, що дожидають пана свого, коли вертати меться з весілля, щоб, як прийде та постукає, зараз одчинити йому. **37** Блаженні слуги ті, котрих, прийшовши пан, знайде їх пильнуочих: істино глаголю вам, що підпережеть ся та й посадовить їх за стіл, і, приступивши, послугувати ме їм. **38** І коли прийде о другій сторожі, або о третій сторожі прийде, і знайде так, блаженні слуги ті. **39** Се ж знайте, що, коли б знов господар, о котрій годині злодій прийде, пильнував би, й не дав би підкопати господи своєї. **40** Тим і ви будьте готові; бо, котрої години не думаєте, Син чоловічий прийде. **41** Каже ж Йому Петр: Господи, чи до нас приповість сю глаголеш, чи до всіх? **42** Рече ж Господь: Хто есть вірний і розумний дворецький, що поставить його пан над челядлю своєю, видавати у пору визначену харч? **43** Блажен слуга той, котрого, пан прийшовши, знайде, що робить так. **44** По правді глаголю вам, що над усім достатком своїм поставить його. **45** Коли ж слуга той скаже в серці своїм: Барить ся пан мій прийти, та й зачне бити рабів і рабинь, їсти, та пити, та впиватись, **46** прийде пан того слуги дня, котрого не сподівається ся, і години, котрої не знає, та й відлучить його, й долю його з невірними положить. **47** Той же слуга, що знов волю пана

свого, та й не приготовив ся, ані зробив по волі його, буде битий много. **48** Хто ж, не знавши, зробив достойне биття, буде битий мало. Від усякого бо, кому дано багато, багато вимагати меться від него; а кому прибавлено багато, більш спитається ся від него. **49** Огонь прийшов я кинути на землю; і чого хочу? — тільки щоб запала вже. **50** Хрещеннем же маю хреститись, і як мені важко, доки се скінчить ся! **51** Чи думаете, що впокій прийшов я дати на землі? Ні, глаголю вам, а розділеннє: **52** буде бо від нині пятеро в одній каті розділених, троє проти двох, і двоє проти трох. **53** Стане батько різно противи сина, а син противи батька; мати противи дочки, а дочка противи матери; свекруха противи невістки своєї, і невістка противи свекрухи своєї. **54** Рече ж і до народу: Як побачите хмару, що виступає від заходу, зараз кажете: Ливень буде, й буває так. **55** А як вітер полуденний віє, кажете, що спека буде, й буває. **56** Лицеміри, лице землі і неба вмієте пізнавати, часу ж сього як не розпізнаєте? **57** Чом же й про себе не судите право? **58** Як бо йдеш із противником твоїм перед князя, то вдорозі дбай, щоб збутись його; щоб не потяг тебе до судді, а суддя не передав тебе слузі, а слуга не вкинув тебе в темницю. **59** Глаголю тобі, не вийдеш звідтіля, доки й останнього мідяка не віддаси.

13 Нагодили ся ж деякі того часу, оповідуючи Йому про Галилейців, котрих кров Пилат змішав з жертвами їх. **2** І озвавшись Ісус, рече їм: Чи думаете, що Галилейці сі грішнії від усіх Галилейців були, що так постраждали? **3** Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаетесь, усі так само погинете. **4** Або ті вісімнайцять, що впала на них башта в Силоамі та й побила їх, думаете, що сі були більші довжники, над усіх людей що живуть в Єрусалимі? **5** Ні, глаголю вам; тільки ж, коли не покаетесь, то всі так само погинете. **6** Сказав же сю приповість: Смоківницю мав хтось у винограднику своїм посаджену; й прийшов овощу шукати на ній, та й не знайшов. **7** Рече ж до винаря: Ось три роки приходжу, шукаючи овощу на смоківниці сїй, та й не знаходжу. Зрубай її: на що й землю займає? **8** Він же, озвавшись, каже йому: Господи, зостав її і на се літо, поки прокопаю круг ней та обложу гноєм; **9** чей зродить

овощ; коли ж нї, тоді зрубаєш її. **10** Навчав же в одній школі по суботам. **11** І ось була жінка, маючи духа недуги вісімнайцять років, і була згорблена, й не могла зовсім випростатись. **12** Побачивши ж її Ісус, покликав, і рече їй: Жінко, одзволилася еси від недуги твоєї. **13** І положив на неї руки, й зараз стала права, й прославляла Бога. **14** Озвався ж шкільний старшина, досадуючи, що в суботу сцілив Ісус, і каже народові: Є шість днів, в котрі годить ся робити; оттоді ж приходьте, та й сціляйтесь, а не субітнього дня. **15** Відказав тоді Йому Господь, і рече: Лицеміри, хиба не кожен з вас у суботу одвязує вола свого або осла від ясел, та веде пойти? **16** Сю ж дочку Авраамову, що вязав сатана, бач, вісімнайцять років, чи не годилось одзволити од вязила сього в день субітній? **17** І, як се промовив, засоромились усі противники Його, а всі люде радувались усім славним, що сталось від Него? **18** Рече ж: Кому подобне царство Боже? й кому уподоблю його? **19** Подобне воно зерну горчиці, що взявши чоловік, кинув у город свій, і виросло воно, й стало дерево велике; й птаство небесне кублилось між гіллем його. **20** І знов рече: Кому уподоблю царство Боже? **21** Подобне воно квасу, що взявши жінка, розчинила у трох мірках борошна, поки вкисне все. **22** І проходив через городи й села, навчаючи й верстаючи дорогу до Єрусалиму. **23** Каже ж один Йому: Господи, чи тих мало, що спасають ся? Він же рече до них: **24** Силкуйтесь увійти тісними ворітми; бо многі, глаголю вам, шукати муть увійти, та й не здолють. **25** І, як устане господар та зачинить двері, а ви зачнете, стоячи знадвору, стукати в двері, говорячи: Господи, Господи, відчини нам, то озвавшись, скаже вам: Не знаю вас, звідкіля ви; **26** тоді станете казати: Ми їшли перед Тобою й пили, й по улицях наших навчав еси. **27** І скаже: Глаголю вам, що не знаю вас, звідкіля ви: уступіть ся від мене, всі, що робите неправду. **28** Там буде плач і скреготаннє зубів, як побачите Авраама, та Ісаака, та Якова і всіх пророків у царстві Божому, себе ж вигнаних геть. **29** І прийдуть од сходу й заходу, і від півночі й полудня, та й сядуть у царстві Божому: **30** І ось є останні, що будуть перві, й перві, що будуть останні. **31** Того дня приступили деякі Фарисеї, кажучи Йому: Зійди звідсіля, як Ирод хоче Тебе вбити. **32** І рече їм: Ідіть та скажіть

лисиці тій: Ось виганяю біси, й сцілення роблю сьогодні й завтра, а третього дня скінчуа ся. **33** Тільки ж мушу сьогодні і завтра й дальшого дня ходити, бо не можна пророкові загинути остронь Єрусалиму. **34** Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і каменуєш посланих до тебе! скільки раз хотів я зібрati діti твої, як курка своє gnіzdo під крила, й не схотіli. **35** Оце ж оставляється ся вам господа ваша пуста; істино ж глаголю вам: Що не побачите мене, доки прийде час, що скажетe: Благословен грядущий в ім'я Господнє.

14 І сталося, як прийшов Він у господу до одного із старших Фарисейських у суботу істи хліб, були ж вони, назираючи Його. **2** І ось один чоловік у водянці був перед Ним. **3** І озвавшись Ісус, рече до законників та Фарисеїв, глаголючи: Чи годиться в суботу сціляти? **4** Вони ж мовчали. І взявши сцілив його, та й відпустив. **5** І, озвавшись до них, рече: В кого з вас осел або віл упаде в колодязь, чи зараз не витягне його субітнього дня? **6** І не змогли вони відказати Йому знов проти сього. **7** Сказав же до запрошених притовість, постерігши, як перві місця вибирають, глаголючи до них: **8** Коли запрошений ти від кого на весіллє, то не сїдай на першому місці, щоб часом поважніший тебе не був запрошений від него, **9** і прийшовши той, хто запросив тебе й його, не сказав тобі: Дай сьому місце; а тоді доведеться тобі з соромом останнє місце заняти. **10** Ні, коли ти запрошений, прийшовши сїдай на останньому місці, щоб, як прийде, хто запросив тебе, сказав тобі: Друже, сїдай вище. Тоді буде тебе слава перед тими, що сидять з тобою. **11** Бо кожен, хто нести меться вгору, принизить ся, хто ж принизується, пійде вгору. **12** Рече ж і тому, що запросив його: Коли справляєш обід або вечерю, не клич приятелів твоїх, ні братів твоїх, ні сусід багатих; щоб часом і вони тебе не запросили, як не було тебе відплати. **13** Ні, коли справляєш гостину, запрошуй убогих, калік, кривих, сліпих; **14** то будеш блажен, бо не мають чим віддати тебе; віддасть ся бо тебе у воскресенню праведних. **15** Почувши ж се один з сидячих з Ним, каже Йому: Блажен, хто істи ме хліб у царстві Божім. **16** Він же рече Йому: Один чоловік справив вечерю велику, та й запросив многих; **17** і післав слугу свого часу вечері сказати

запрошенім: Ійдіть, бо вже все готове. 18 І почали рядом відпрошуватись усі. Первій сказав йому: Поле купив я, то мушу піти та подивитись на него. Прошу тебе, вибач мені. 19 А другий сказав: Пять ярем волів купив я, і йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені. 20 А знов другий сказав: Я одруживсь, тому й не можу прийти. 21 І прийшовши слуга той, оповів панові своєму. Тоді прогнівившись господар, рече слузі своєму: Вийди хутко на дороги та на улиці городські, та вбогих, та калік, та кривих, та сліпих поприводь сюди. 22 І рече слуга: Пане, сталося, як звелів еси, та й ще є місце. 23 І рече пан до слуги: Вийди на шляхи та на загороди, та й силуй увійти, щоб повна була господа моя. 24 Глаголю бо вам, що ніхто з чоловіків тих запрошених не покоштує моєї вечері. 25 Ійшло ж із Ним пребагато народу; й обернувшись рече до них: 26 Коли хто приходить до мене, й не зненавидить батька свого, й матір', і жінку, й діти, й братів, і сестер, та ще й свою душу, не може учеником моїм бути. 27 І хто не носить хреста свого й не ходить слідом за мною, не може бути учеником моїм. 28 Хто бо з вас, задумавши башту будувати, перше сївши не полічить видатку, чи має на скінченне? 29 щоб часом, як положить він основину, та не спроможеть ся скінчити, всі, дивлячись, не стали съміятись із него, кажучи: 30 Що сей чоловік почав будувати, та й не спроміг ся скінчити. 31 Або який цар, ідучи на войну, ударити на другого царя, сївши перше не порадить ся, чи можливо з десятма тисячами устояти проти того, хто з дванайцьтма тисячами йде на него. 32 Коли ж ні, то ще як той далеко, посли піславши, просить примиря. 33 Так оце всякий з вас, хто не відчураєт ся від усього свого достатку, не може моїм учеником бути. 34 Добро сіль; коли ж сіль звітре, то чим приправити? 35 Ні в землю, ні в гній не годить ся вона; геть викидають її. Хто має уші слухати, нехай слухає.

15 Приближували ся ж до Него всі митники й грішники, слухати Його. 2 І нарекали Фарисеї та письменники, кажучи: Що сей грішників приймає і єсть із ними. 3 Сказав же до них приповість сю, глаголючи: 4 Которий чоловік з вас, мавши сотню овечок, та загубивши одну з них, не зоставить дев'ятьдесят і дев'ять у степу, та не пійде

за загубленою, доки знайде її? 5 А знайшовши, положить на плечі собі, радіючи. 6 І, прийшовши до дому, скликає другів та сусід, кажучи їм: Радуйтесь зо мною, бо я знайшов овечку мою загублену. 7 Глаголю вам, що оттак радість буде на небі над одним грішником каючим ся, більше ніж над дев'ятьдесят і дев'ятьма праведниками, котрим не треба покаяння. 8 Або котора жінка, мавши десять драхім, коли згубить драхму одну, не съвітить съвітла, та не вимітає хати, та не шукає пильно, доки знайде? 9 А знайшовши кличе подруг та сусідок, кажучи: Радуйтесь зо мною, бо я знайшла драхму, що була згубила. 10 Так, глаголю вам, радість буде перед ангелами Божими над одним грішником каючим ся. 11 Рече ж: Один чоловік мав два сини, 12 і сказав молодший з них батькові: Отче, дай мені частину маєтку, що впадає мені. І розділив їм прожиток. 13 І не по многих днях, зібрали все молодший син, від'їхав у землю далеку, та й пропратив там маєток свій, живучи блудно. 14 Як же проїв усе, настала голоднеча велика в землі тій; і почав він терпіти недостаток. 15 І пішовши пристав до одного з міщан землі тієї; і післав той його на поля свої пасти свині. 16 І бажав він сповнити живіт свій лушпиннем, що їли свині, та й ніхто не давав йому. 17 Опамятившись же, сказав: Скільки наймитів у батька моого надто мають хліба! я ж голодом погибаю. 18 Уставши, пійду до батька моого, й скажу йому: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, 19 і вже недостоен зватись сином твоїм; прийми мене як одного з наймитів твоїх. 20 І вставши пішов до батька свого. Ще ж він далеко був, побачив його батько його, й змилосердивсь, і побігши упав на шию йому, й поцілував його. 21 Каже ж йому син: Отче, згрішив я на небо й перед тобою, і вже не достоен зватись сином твоїм. 22 Каже ж батько до слуг своїх: принесіть шату найпершу та й одягніть його; й дайте перстень на руку йому, й чоботи на ноги; 23 і, привівши теля годоване, заколійт і ївші веселімось: 24 бо сей син мій мертвий був, та й ожив; згинув був, та й знайшов ся. І почали веселитись. 25 Був же син його старший на полі, і, як ідучи зближавсь до господи, почув съпіви да танці. 26 І покликавши одного з слуг, питав, що б се було таке. 27 Той же каже йому: Що брат твій прийшов, і заколов батько твій теля годоване,

що здорового його прийняв. **28** Розсердив ся ж і не схотів увійти. Оце ж батько його вийшовши просив його. **29** Він же, озвавшись, рече батькові: Ось стільки літ служу тобі, й ніколи заповіді твоєї не переступив, та й ніколи мені не дав еси козеняти, щоб з приятелями моїми повеселитись; **30** як же син твій сей, проївши свій прожиток з блудницями, прийшов, заколов еси йому теля годоване. **31** Він же рече йому: Дитино, ти все зо мною еси, і все, що мое, твоє; **32** веселити ж ся і радувати ся треба було, що брат твій сей мертвий був, та й ожив, і згинув був, та й знайшов ся.

16 Промовив же і до учеників своїх: Один чоловік був багатий, що мав приставника; і обвинувачено сього йому, що розсипає маєток його. **2** I, покликавши його, каже йому: Шо се чую про тебе? Дай мені перелік з твого приставництва, бо не можна вже тобі бути приставником. **3** Каже ж у собі приставник: Шо мені робити, що пан мій бере приставництво від мене? Копати не вмію, просити соромлюсь. **4** Знаю, що зроблю, щоб, як відставлений буду від приставництва, прийняли мене в господи свої. **5** I покликавши кожного з довжників пана свого, каже первому: Скільки ти винен панові моєму? **6** Він же каже: Сто мір оливи. I каже йому: Візьми твою розписку, та сївши хутко, пиши п'ятьдесят. **7** Потім другому каже: Ти ж скільки винен? Він же каже: Сто мір пшениці. I каже йому: Візьми твою розписку, та напиши вісімдесят. **8** I похвалив пан приставника неправедного, що мудро вчинив; сини бо віку цього мудріші над синів съвітла в роді своїм. (αἰσθ g165) **9** I я вам глаголю: Робіть собі приятелів від мамони неправди, щоб, як будете в недостатках, прийняли вас у вічні оселі. (αἴσθιος g166) **10** Вірний у найменшому, і в великому вірний, а в найменшому неправедний, і в великому неправедний. **11** Коли ж оце у неправедній мамоні вірні не будете, то правдиве хто вам звірить? **12** I коли у чужому вірні не були, ваше хто вам дасть? **13** Жаден слуга не може двом панам служити: або одного ненавидіти ме, а другого любити ме; або до одного прихилитися, а другим гордувати ме. Не можете Богові служити й мамоні. **14** Чули ж се все й Фарисеї, що були сріблолюбцями, та й насыміхались із Него. **15** I рече їм: Ви оправдуєте

себе перед людьми, Бог же знає серця ваші, бо що в людей високе, те огіда перед Богом. **16** Закон і пророки до Йоана. З того ж часу царство Боже благовіствується, і кожен силою здобуває його. **17** Легше ж небу та землі перейти, ніж із закону одній титлі пропасти. **18** Всякий, хто розводиться з жінкою своєю, і женитися з іншою, робить перелюб; і всякий, хто женитися з розведеною з чоловіком, робить перелюб. **19** Один же чоловік був заможний, і одягався у кармазин та висон, і жив що-дня пишно. **20** Убогий же один був, на ім'я Лазар, що лежав перед ворітами його ввесь у струпі, **21** і бажав погодуватись окружинами, що падали з стола багатиревого; тільки ж і собаки приходячи лизали рани його. **22** Стало ся ж, що вмер убогий, і перенесли його ангели на лоно Авраамове; умер же й багатир і поховали його. **23** I в пеклі зняв він очі свої, бувши в муках, і побачив oddaleki Авраама, й Лазаря на лоні його. (Hadēs g86) **24** I покликнувши він, каже: Отче Аврааме, помилуй мене та пішли Лазаря, нехай умочить конець пальця свого в воду та прохолодить язик мій; бо я мучусь у поломі сьому. **25** Рече ж Авраам: Дитино, спогадай, що прийняв еси добре твоє в життю твоїм, а Лазар так само лихе; тепер же він тут утішається, а ти мучиш ся. **26** Та ще й до того, між нами й вами пропасть велика утвердилась, щоб короті схотіли перейти звідсіля до вас, не здоліли; ані звідтіля до нас не перейшли. **27** Каже ж він: Благаю ж тебе, отче, щоб післав його до дому батька моого: **28** маю бо п'ять братів; нехай съвідкую їм, щоб і вони не прийшли у се місце муки. **29** Рече йому Авраам: Мають вони Мойсея і пророків; нехай слухають їх. **30** Він же каже: Ні, отче Аврааме; тільки ж, коли б хто з мертвих прийшов до них, покають ся. **31** Рече ж йому: Коли Мойсея і пророків не слухають, то, коли б хто й з мертвих воскрес, не піймуть віри.

17 Рече ж до учеників: Не можна не прийти поблазням; горе ж, через кого приходять! **2** Лучче б йому було, коли б жорно млинове почеплено на шию йому, та й укинуто в море, ніж щоб зблазнив одного з малих сих. **3** Озирайтесь на себе. Коли погрішить проти тебе брат твій, докори йому, й коли покаеть ся, прости йому. **4** I коли сім раз на день погрішить проти тебе,

й сім раз на день обернеть ся до тебе, кажучи: Каюсь; прости йому. 51 казали апостоли Господеві: Прибав нам віри. 6 Рече ж Господь: Коли б ви мали віру з зерно горчиці, то сказали б шовковині оцій: Викоренись і посадись у морю, то послухала б вас. 7 Хто ж з вас, слугу мавши, ратая чи пастиха, як ійде з поля, скаже йому зараз: Прийшовши сїдай їсти? 8 А чи не скаже йому: Наготов мені що вечеряти, та підперезаввшись послугуй мені, поки їсти му та пити му, а потім їсти меш і пити меш ти? 9 Чи дякує тому слузі, що зробив, що звелено йому? 10 Так і ви, коли зробите все, що звелено вам, кажіть: Що слуги ми нїкчемні; бо, що повинні зробити, зробили. 11 І сталося, як ійшов Він у Єрусалим, і проходив серединою Самарії та Галилеї, 12 і, як увійшов ув одно село, зустріло Його десять прокажених чоловіків, що стояли оддалеки. 13 І піднесли вони голос, кажучи: Ісусе, наставниче, помилуй нас. 14 І побачивши рече їм: Ідіть покажіть себе священикам. І сталося, як пійшли вони, очистились. 15 Один же з них, бачивши, що одужав, вернувшись, голосом великим прославляючи Бога, 16 і, припав лицем до ніг Його, дякуючи Йому; а був він Самарянин. 17 Озвав ся ж Ісус і рече: Чи не десять очистились? дев'ять же де? 18 Не знайшлись, щоб вернувшись oddati славу Богу, тільки чужоземець сей? 19 І рече йому: Уставши йди; віра твоя спасла тебе. 20 Як же спитали Його Фарисеї, коли прийде царство Боже, відказав їм, і рече: Не прийде царство Боже з постепеннем, 21 ані казати муть: Дивись, ось воно; або: Дивись, он, бо царство Боже у вас усередині. 22 Рече ж до учеників: Прийдуть дні, що бажати метe один з днів Сина чоловічого видіти, та й не побачите. 23 І казати муть вам: Дивись, ось; або: Дивись, он; не йдіть і не ганяйтесь. 24 Бо, як близкавиця, близнувшись з одного краю під небом, до другого краю під небом съвітить, так буде Й Син чоловічий дня свого. 25 Перше ж мусить Він багато терпіти, й відцураєть ся Його рід сей. 26 І як сталося за днів Ноя, так буде й за днів Сина чоловічого. 27 Їли, пили, женились, оддавались, аж до дня, як увійшов Ной у ковчег, і настав потоп, та й вигубив усіх. 28 Так само, як сталося і за Лота; їли, пили, торгували, продавали, насаджували, будували, 29 которого ж дня вийшов Лот із Содома, линуло огнем та сїркою з неба та й вигубило всіх.

30 Так же буде й в день, котрого Син чоловічий відкриєть ся. 31 Того дня, хто буде на криші, а надібє його в хаті, нехай не злазить узяти його; їхто на полі, так само нехай не вертається назад. 32 Спогадайте Лотову жінку. 33 Коли хто шукати ме душу свою спасти, погубить її, а хто погубить її, оживить її. 34 Глаголю вам, тієї ночі буде двоє на однім ліжку; один візьметь ся, а другий зоставить ся. 35 Дві молоти муть укупі; одна візьметь ся, а друга зоставить ся. 36 Двоє будуть у полі; один візьметь ся, а другий зоставить ся. 37 І озвавшись кажутъ до Него: Де, Господи? Він же рече їм: Де тіло, там збирати муть ся орли.

18 Сказав же й приповість їм про те, що треба по всякий час молитись, а не винувати, 2 глаголючи: Один суддя був у якомусь городі, й Бога не бояв ся, і чоловіка не соромив ся. 3 Вдовиця ж була одна у городі тім, і прийшла до него, кажучи: Помстись за мене над противником моїм. 4 І не хотів довго, потім же каже в собі: Хоч і Бога не боюсь, і чоловіка не соромлюсь, 5 то, що докучає мені вдова ся, помщусь за неї, щоб, без перестану ходячи, не докучала мені. 6 Рече ж Господь: Слухайте, що суддя неправедний каже! 7 Бог же чи не помстив ся б за вибраних своїх, що голосять до Него день і ніч, хоч довго терпить про них? 8 Глаголю вам, що помстить ся за них незабаром. Тільки ж Син чоловічий прийшовши, чи знайде віру на землі? 9 Сказав же й до інших, що вповоали на себе, що вони праведні, та гордували другими, приповість сю: 10 Два чоловіки ввійшли в церкву помолитись: один Фарисей, а другий митник. 11 Фарисей, ставши, так у собі молив ся: Боже, дякую Тобі, що я не такий, як інші люди, здирщики, неправедні, перелюбні, або як оцей митник. 12 Я пошу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що придано. 13 А митник, оддалеки ставши, не хотів і очей до неба звести, а бив у груди себе, кажучи: Боже, милостивий будь мені грішному. 14 Глаголю вам: пійшов сей до дому свого оправданий більш, ніж той; бо кожен, хто несетъ ся вгору, принизить ся; хто ж принижується ся, пійде вгору. 15 Принесили ж Йому дітей, щоб до них приторкнувшись; бачивши ж ученики, заказували їм. 16 Ісус же, покликавши їх, рече: Пустіть діток приходити до мене й не бороніть їм; таких бо царство Боже. 17 Істинно

глаголю вам: Хто не прийме царства Божого, як дитина, не ввійде в него. **18** І питав Його один старшина, кажучи: Учителю благий, що робивши житте вічнє насліджу. (*aiōnios g166*) **19** Рече ж йому Ісус: Чого мене звеш благим? ніхто не благий, тільки один, Бог. **20** Заповіді знаєш: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не съвідкуй криво, Поважай батька твого й матір твою. **21** Він же каже: Се все хоронив я з малку моого. **22** Почувши ж се Ісус, рече йому: Ще одного тобі недостає: усе, що маєш, продай та й роздай убогим, і мати меш скарб на небі; та й приходить, ійди слідом за мною. **23** Він же, почувши се, став вельми сумний, був бо дуже багатий. **24** Побачивши ж його Ісус, що вельми сумний став, рече: Як тяжко багацтва маючи увійти в царство Боже! **25** Легше бо верблюдові кріз ушко голки пройти, ніж багатому в царство Боже ввійти. **26** Казали ж ті, що чули: То хто ж може спастись? **27** Він же рече: Неможливе у людей — можливе у Бога. **28** Каже ж Петр: Ось ми покинули все, та й пішли слідом за Тобою. **29** Він же рече їм: Істино, істино глаголю вам: Що нема нікого, хто покинув господу, або родителів, або братів, або жінку, або діти задля царства Божого, **30** та й не приняв багато більше часу сього, а в віку будучому житте вічне. (*aiōn g165, aiōplios g166*) **31** Узвавши ж дванадцятьох, рече до них: Оце йдемо в Єрусалим, і станеться все, що написано через пророків, Синові чоловічому. **32** Буде бо виданий поганам, і насыміхати муться з Него, й зневажати муть Його, й плювати муть на Него, **33** і бивши убить Його; а третього дня воскресне. **34** А вони нічого того не зрозуміли; й було слово се закрите від них, і не розуміли глаголаного. **35** Стало ся ж, як наблизився до Єрихона, один сліпий сидів при дорозі просячи; **36**чувши ж, що народ йде мимо, спитав, що б се було. **37** Сказали ж йому, що Ісус Назарянин іде мимо. **38** І покликнув, кажучи: Ісусе, сину Давидів, помилуй мене. **39** А ті, що йшли попереду, сварили на него, щоб мовчав; він же ще більш кричав: Сину Давидів, помилуй мене. **40** Ставши ж Ісус, звелів його привести до себе; як же наблизився він, спитав його, **41** глаголючи: Що хочеш, щоб зробив тобі? Він же каже: Господи, щоб прозрів. **42** А Ісус рече йому: Прозри: віра твоя спасла тебе. **43** І зараз прозрів, та й пішов

слідом за Ним, прославляючи Бога; і ввесь народ, побачивши се, оддав хвалу Богові.

19 І вийшовши проходив через Єрихон. **2** І ось чоловік, на ім'я званій Закхей, а був він старший між митниками, й був заможний. **3** І бажав бачити Ісуса, хто Він, та не зміг за народом, бо малого був зросту. **4** І, побігши наперед, виліз на шовковицю, щоб подивитись на Него; бо туди мав проходити. **5** І, як прийшов на те місце, споглянувши Ісус, побачив його, й рече до него: Закхею, злізь боржій додолу; сьогодні бо в дому твоїм треба мені бути. **6** І зліз він боржій, і прийняв Його радіючи. **7** І бачивши всі, нарікали, кажучи: Що до грішника чоловіка пішов у гостину. **8** Ставши ж Закхей, каже до Господа: Ось половину достатку моого, Господи, даю вбогим; і коли кого чим обидив, віддаю вчетверо. **9** Рече ж до него Ісус: Що сьогодні спасенне домові сьому сталося, бо він син Авраамів: **10** прийшов бо Син чоловічий, щоб шукати й спасати погибше. **11** Як же слухали вони се, додавши сказав приповість: бо був Він близько Єрусалиму, й думали вони, що зараз має царство Боже явиться. **12** Рече ж оце: Один чоловік значного роду йшов у землю далеку прийняти собі царство, та й вернутись. **13** Покликавши ж десять слуг своїх, дав їм десять мин срібла, та й сказав до них: Орудуйте, поки прийду. **14** Міщене ж його ненавиділи його, й післи посли слідом за ним, кажучи: Не хочемо цього, щоб царював над нами. **15** І сталося, як вернувся він, прийнявши царство, сказав приклікати собі слуг тих, що дав їм срібло, щоб знати, хто що з'орудував. **16** Прийшов же перший, кажучи: Пане, міна твоя приробила десять мин. **17** І рече йому: Гаразд, добрий слуго; що у найменшому вірен був еси, то май влада над десятьма городами. **18** І приступив другий, кажучи: Пане, міна твоя зробила п'ять мин. **19** Рече ж і сьому: І ти будь над п'ятьма городами. **20** Приступив і інший, кажучи: Пане, ось міна твоя, которую я мав сковану в хустці: **21** боявсь бо тебе, що ти чоловік жорстокий: береш, чого не клав еси, і жнеш, чого не сіяв. **22** Рече ж йому: З уст твоїх судити му тебе, лукавий слуго. Знав еси, що я чоловік жорстокий: беру, чого не клав, і жну, чого не сіяв; **23** а чом же не дав еси срібла моого у міняльню? і я, прийшовши, з

лихвою виміг би його. **24** І рече стоячим коло него: Візьміть від него мину, а дайте маючому десять мин. **25** (І казали Йому: Пане, має десять мин.) **26** Глаголю бо вам: Що всякому маючому дасть ся, від немаючого ж і, що має, візьметь ся від него. **27** А ворогів моїх тих, що не хочуть, щоб царювали над ними, приведіть сюда, та й повбивайте передо мною. **28** І, промовивши се, пішов далі, ідучи в Єрусалим. **29** І сталося, як наблизавсь до Витфагії та Витанії, до гори, званої Оливної, післав двох з учеників своїх, **30** глаголючи: Ідіть у село, що перед вами, у котре ввійшовши, знайдете осля привязане, що на него ніхто з людей ніколи не сідав. Одвязавши його, приведіть. **31** І коли хто вас поспитає: На що одвязуєте? так скажіть Йому: Що Господеві треба його. **32** Пійшовши ж послані, знайшли, як Він сказав їм. **33** Як же одвязували вони осля, казали господарі його до них: На що одвязуєте осля? **34** Вони ж сказали: Господеві його треба. **35** І привели його до Ісуса; й, накинувши свою одежду на осля, посадили Ісуса. **36** Як же Він їхав, простилали одежду свою по дорозі. **37** Коли ж вже наблизив ся Він до збочу гори Оливної, почало все множество учеників радуючись хвалити Бога голосом великим за всі чудеса, що бачили, **38** говорячи: Благословен грядущий цар в ім'я Господнє; впокій на небі, і слава на вишинах! **39** А деякі з Фарисеїв між народом казали до Него: Учителю, закажи ученикам Твоїм. **40** І озвавшись рече їм: Глаголю вам, що коли сї замокнуть, камінне кричати ме. **41** І, як наблизивсь, то, побачивши город, заплакав над ним, **42** глаголючи: О, коли б зрозумів і ти хоч у день сей твій, що для впокою твого! тепер же воно закрито перед очима твоїми. **43** Бо прийдуть дні на тебе, й обкинуть вороги твої валами тебе, та й обляжуть тебе, й стиснуть тебе звідусюди. **44** І з землею зрівняють тебе й діти твої у тобі; і не заставлять у тобі каменя на камені; бо не розумів еси часу одвідин твоїх. **45** І ввійшовши у церкву, почав виганяти продаючих і купуючих, **46** глаголючи їм: Писано: Дом мій — дом молитви; ви ж його зробили вертепом розбійників. **47** І навчав що-дня в церкві. Архиерей ж та письменники й значні людські шукали Його вбити. **48** І не знайшли, що б зробити Йому; народ бо ввесь горнувсь до Него, слухаючи.

20 І сталося одного з тих днів, як навчав Він народ у церкві та благовіствував, поприходили архиерей та письменники з старшими, **2** і промовили до Него, кажучи: Скажи нам, якою властю се робиш? або хто дав Тобі власті сю? **3** Відказуючи ж рече до них: Спитаю вас і я про одну річ, і скажіть мені: **4** Хрещенне Йоанове з неба було, чи від людей? **5** Вони ж міркували в собі говорячи: Коли скажемо: З неба, казати ме: Чом же не поняли ви віри Йому? **6** Коли ж скажемо: Від людей, то ввесь народ покамене нас; певен бо він, що Йоан пророк. **7** І відказали, що не знають, звідкіля. **8** А Ісус їм рече: То й я не скажу вам, якою властю я се роблю. **9** Почав же до народу глаголати приповість сю: Один чоловік насадив виноградник, та й дав його виноградарям, та й відіхав на довгий час. **10** І післав у пору до виноградарів слугу, щоб з овоощу виноградного дали Йому; виноградарі ж, побивши його, відослали впорожні. **11** І післав ще другого слугу; вони ж і того, побивши та обезчестивши, відослали впорожні. **12** І післав ще третього; вони ж і цього, поранивши, прогнали. **13** Рече ж пан виноградника: Що робити? пішлю сина моого любого: може, того побачивши, посоромлять ся. **14** Побачивши ж його виноградарі, казали між собою, говорячи: Се наслідник; ходімо вбемо його, щоб наше було наслідде. **15** І, викинувши його за виноградник, убили. Що ж робити ме пан виноградника? **16** Прийде та й вигубить виноградарів сих, і дасть виноградник іншим. Почувши ж, сказали: Борони Боже! **17** Він же, поглянувши на них, рече: Що ж се написано? Камінь, що відкинули будівничі, сей став ся головою угла? **18** Всякий, хто впаде на той камінь, розібеться, на кого ж він упаде, розітре його. **19** І шукали архиереї та письменники наложити на Него руки тієї години, та боялись народу; зрозуміли бо, що до них приповість сю сказав. **20** І, назираючи Його, післиали підглядників, що видавали себе за праведних, щоб схопити Його на слові та віддати старшині та власті ігемоновій. **21** питали вони Його, кажучи: Учителю, знаємо, що право говориш, і навчаєш, і не дивишся на лице, а по правді на путь Божий наставляєш. **22** Годить ся нам кесареві данину давати, чи ні? **23** Постерігши ж їх підступ, рече до них: Що мене спокушуєте? **24** Покажіть мені денария. Чиє має обличче і

надпись? Озвавши ся ж сказали: Кесареве. **25** Він же рече їм: Оддайте ж оце кесареве кесареві, а Боже Богові. **26** І не могли вони скопити Його на слові перед народом; і, дивуючись одповідю Його, мовчали. **27** Приступивши ж тоді деякі з Садукеїв, котрі перечять, що є воскресенне, питали Його, **28** говорячи: Учителю, Мойсей написав нам: Коли чий брат умре, мавши жінку, й сей бездітний умре, щоб узяв брат його жінку й воскресив насінне братові своєму. **29** Сім оце братів було; і перший, взявши жінку, умер бездітний. **30** І взяв другий жінку, та й сей умер бездітний. **31** І третій узяв її, та й не заставили дітей, і повмирали. **32** Опісля ж усіх умерла й жінка. **33** Оце ж у воскресенню кому з них буде жінкою? сім бо мали її за жінку. **34** І відказуючи рече їм Ісус: Сини сьвіту цього женяться ся й видають заміж: (αἰῶν γ165) **35** котрі ж удостоються ся дождати віку того й воскресення з мертвих, ті нії женяться ся ані віддають заміж: (αἰῶν γ165) **36** бо ані вмерти не можуть, ріvnі бо ангелам і сини вони Божі, воскресення синами бувши. **37** А що встають мертві, то й Мойсей показав коло купини, як зве Господа Богом Авраама, й Богом Ісаака, й Богом Якова. **38** Бог же не мертвих, а живих, всі бо Йому живутъ. **39** Озвавши ся ж деякі з письменників, казали: Учителю, добре глаголав еси. **40** І більш не съміли питати Його нї про що. **41** Рече ж до них: Як се кажуть, що Христос син Давидів? **42** А сам Давид говорить у книзі псальм: Рече Господь Господеві моему: Сиди по правиці в мене, **43** доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг твоїх. **44** Давид оце Господом Його зве: як же Він син Його? **45** Як же слухав увесь народ, рече ученикам своїм: **46** Остерегайтесь письменників, що бажають ходити в шатах, та люблять витання на торгах, та перві сідалища по школах, та перві місця на бенкетах; **47** що жеруть доми вдовиць, і для виду довго моляться. Сі приймуть ще тяжкий осуд.

21 Поглянувши ж побачив, як кидали дари свої в скарбону заможні. **2** Побачив же й одну вдовицю вбогу, що кидала туди дві лепти. **3** І рече: Правдиво глаголю вам, що вдовиця вбога ся більш усіх укинула: **4** всі бо ті з достатку свого кидали у дари Божі, ся ж з недостатку свого увесь прожиток свій, що мала, вкинула. **5** І як деякі говорили про церкву, що каміннем красним та

посвятами укращена, рече: **6** Із сього, що бачите, прийдуть дні, в котрі не заставить ся камінь на камені, щоб не зруйновано. **7** Питали ж Його, кажучи: Учителю, коли ж се буде? й що за ознака, коли се має стати ся? **8** Він же рече: Гледіть, щоб не були зведені; многі бо прийдуть в імя моє, кажучи: Що се я. А час приближив ся; не йдіть же за ними. **9** Як же почуете про воїни та ворохобні, не полохайтесь; мусить бо перш се статись; тільки ж не зараз конець. **10** Тоді рече їм: Устане народ на народ і царство на царство, **11** і трус великий по місцях, і голоднеча, і помір буде, і страхи, і ознаки з неба великі будуть. **12** Та перш того всього наложать на вас руки свої і гонити муть, видаючи в школи й темниці, і водячи перед царі та ігемони задля імя мого. **13** І станеть ся воно вам на съвідкуваннє. **14** Постановіть же в серцях ваших наперед, не готовитись відказувати: **15** Я бо дам вам уста й премудрість, котрій не здоліють противитись, ані встояти усім противнику ваші. **16** Будете ж видавані й від родителів, і братів, і родини, і приятелів: і вбивати муть деяких з вас. **17** І будете ненавиджені від усіх задля імя мого. **18** Та й волосина з голови вашої не загине. **19** У терпінню вашому осягніть душі ваші. **20** Як же побачите, що обгорнуто тaborами Єрусалим, тоді знайте, що наблизило ся спустінне його. **21** Тоді, хто в Юдеї, нехай біжть у гори; а хто в середині в йому, нехай виходять; а ті, що по селах, нехай не ввіходять у него. **22** Бо се дні мести, щоб справдилось усе написане. **23** Горе ж важким і годуючим у ті дні! буде бо біда велика на землї, і гнів на народі сьому. **24** І поляжуть від гострого меча, і позаймані будуть у полонь до всіх поган; і топтати муть Єрусалим погане, доки сповнять ся часи поган. **25** І будуть ознаки на сонці, і місяці, і зорях, а на землї переполох народів у заколоті; як зареве море та філі. **26** І омертвіють люде від страху та дожидання того, що прийде на вселенну: сили бо небесні захитають ся. **27** І тоді побачять Сина чоловічого, йдучого на хмарі з силою і словою великою. **28** Як же зачне се діятись, випростуйтесь і підіймайте голови ваши; бо наблизилось викупленне ваше. **29** І сказав приповість їм: Бачте смоківницю і всякі дерева: **30** Як розпукають ся вже, бачивши самі розумієте, що вже близько літо. **31** Так і

ви, коли побачите, як се станеть ся, знайте, що
близько царство Боже. **32** Істино глаголю вам:
Ще не перейде рід сей, доки все станеть ся. **33**
Небо й земля перейде, слова ж мої не перейдуть.
34 Остерегайтесь ж, щоб часом не обтягчились
ваші серця прожорством, та пянством, та журбою
життя сього, ѹ щоб несподівано на вас не настиг
день той. **35** Бо, як сїтка, впаде на всїх, що живуть
на лицї всієї землї. **36** Пильнуйте, по всякий час
молячись, ѹ щоб удастоїлися втекти від того всього,
що має статись, і станути перед Сином чоловічим.
37 Навчав же дніами в церкві, ночами ж виходячи,
пробував на горі, званій Оливною. **38** Усі ж люди
сходились рано до Него в церкву слухати Його.

22 Наближало ся ж съято опрісноків, зване

пасха. 2 І шукали архиерей та письменники, як би погубити Його; боялись бо народу. 3 Ввійшов же сатана в Юду, на прізвище Іскариоцького, що був з числа дванайцяті. 4 І пійшовши говорив з архиереями та воєводами, як Його зрадити їм. 5 І зраділи вони, й вмовились йому срібла дати. 6 І обіцяють ся, і шукав нагоди, щоб видати Його їм потай народу. 7 Прийшов же день опрісноків, як треба було колоти пасхове ягня. 8 І післав Петра та Йоана, глаголючи: Йдіть та приготовте нам пасху їсти. 9 Вони ж сказали Йому: Де хочеш, щоб приготовити? 10 Він же рече їм: Ось, як увійдете в город, зустріне вас чоловік, глек води несучи. Йдіть слідом за ним у господу, куди ввійде. 11 І скажіть господареві дому: Каже тобі учитель: Де съвітлиця, щоб пасху з учениками моїми їсти? 12 І той вам покаже гірницю велику застелену; там приготовте. 13 Пійшовши ж знайшли, як сказав їм, і приготовили пасху. 14 І, як настала година, сів Він, й дванайцять апостолів з Ним. 15 І рече до них: Бажаннем забажав я сю пасху їсти з вами, перш ніж прийму муки: 16 глаголю бо вам: Що більш не їсти му її, доки сповнить ся в царстві Божому. 17 І, взявши чашу, й оддавши хвалу, рече: Прийміть се та поділить собі: 18 глаголю бо вам: Що не пити му вже від плоду виноградного, доки царство Боже прийде. 19 І, взявши хліб, та оддавши хвалу, переломив, і дав їм, глаголючи: Се есть тіло мое, що за вас дається ся. Се чиніть на мій спомин. 20 Так само й чашу після вечері, глаголючи: Ся чаша новий завіт у крові моїй, що за вас пролита буде. 21 Та ось рука зрадника моего зо мною на столі. 22 Син

то чоловічий іде, як постановлено наперед, тільки ж горе чоловікові тому, що зрадить Його! 23 I стали вони перепитуватись між собою, хто б з них був, що се має зробити. 24 Постало ж і змаганнє між ними, хто з них здається бути більшим. 25 Він же рече їм: Царі в поган панують над ними, й ті, що власть над ними мають, добродіями звуться. 26 Ви ж не так: тільки ж найбільший між вами нехай буде як найменший, і хто старший — як слуга. 27 Хто бо більший: хто за столом, чи хто послугує? хиба не хто за столом? я ж між вами, як слуга. 28 Ви ж пробували зо мною в спокусах моїх. 29 I я завітую вам, як завітував мені Отець мій, царство, 30 щоб їли й пили за столом моїм у царстві моєму, і сиділи на престолах, судячи дванадцять родів Ізраїлевих. 31 Рече ж Господь: Симоне, Симоне, ось сатана жадав собі вас, щоб просівати, як пшеницю; 32 я ж молився за тебе, щоб не поменшала віра твоя, і ти колись, навернувшись, утверди братів твоїх. 33 Він же каже Йому: Господи, з Тобою готов я і в темницю, і на смерть іти. 34 Він же рече: Глаголю тобі, Петре, не запіє сьогодні півень, перш ніж тричі відречешся, що не знаєш мене. 35 I рече їм: Як посилав вас я без сакви, й торбини, й обува, чи чого недоставало вам? Вони ж казали: Нічого. 36 Рече тоді їм: А тепер хто має сакву, нехай бере так само й торбину: а хто не має, нехай продастъ одежду, та купить меч. 37 Глаголю бо вам, що єй се написане мусить справдитись на мені: I з беззаконними полічено його: бо все про мене сповняється. 38 Вони ж сказали: Господи, ось мечів тут два. Він же рече їм: Доволі. 39 I вийшовши пійшов по звичаю на гору Олівну; ійшли ж слідом за Ним і ученики Його. 40 Прибувши ж на місце, рече їм: Молітися ся, щоб не ввійти в спокусу. 41 А сам відступив од них, так як кинути каменем, і, приклонивши коліна, молився, 42 глаголючи: Отче, коли хочеш, мимо неси чашу сю від мене: тільки ж не моя воля, а Твоя нехай буде. 43 Явився ж Йому ангел з неба, підкріпляючи Його. 44 I, бувши в смертній боротьбі, ще пильніше молився; був же піт Його як каплі крови, каплючи на землю. 45 I, вставши від молитви, й прийшовши до учеників своїх, знайшов їх сплячих від смутку, 46 і рече їм: Чого спите? уставши молітися, щоб не ввійшли в спокусу. 47 Ще ж Він промовляв, ось народ ізваний Юда, один з дванадцяти, ішов

поперед них, і приступив до Ісуса, поцілувати Його. **48** Ісус же рече Йому: Юдо, цілуваннем Сина чоловічого зраджуеш? **49** Бачивши ж ті, що коло Него, до чого доходить, казали Йому: Господи, чи вдарити нам мечем? **50** І вдарив один хтось із них слугу архиерейського, та й відтяв Йому ухо праве. **51** І озвавшись Ісус, рече: Оставте аж до сього. І, приторкнувшись до уха Його, сцілив Його. **52** Рече ж Ісус до прийшовших на Него архиереїв і воєвод, і церковних старших: Як на розбійника ви прийшли з мечами та киями? **53** Як що-дня був я з вами в церкві, не простягали рук на мене; та се ваша година й власть темряви. **54** Узвавши ж Його, повели, й привели Його в двір архиерейський. Петр же йшов слідом oddалеки. **55** Як же запалили огонь серед двора та посідали вкупі, сів і Петр серед них. **56** Побачивши ж Його одна служниця, як сидів коло съвітла, й, придивляючись на него, сказала: I сей з Ним був. **57** Він же одрік ся Його, кажучи: Жінко, не знаю Його. **58** А згода другий, побачивши його, сказав: I ти з них еси. Петр же каже: Чоловіче, ні. **59** I мало що не через одну годину, інший хтось ствердив, кажучи: Справді і сей з Ним був, бо й Галилеєць він. **60** Каже Петр: Чоловіче, не знаю, що кажеш. I зараз, як ще говорив він, запіяв півень. **61** I обернувшись Господь, поглянув на Петра. I згадав Петр слово Господне, як глаголав Йому: Що перш ніж півень запіє, відречеш ся мене тричі. **62** I вийшовши геть Петр, заплакав гірко. **63** А чоловіки, що держали Ісуса, насыміхались із Него, буючи. **64** І, закривши Його, били в лиці Його, та й питали Його, кажучи: Проречи, хто вдарив Тебе. **65** I іншого багато, хуливши, казали на Него. **66** А як настав день, зібралась старшина людська, та архиереї і письменники, та й повели Його в раду свою, кажучи: **67** Чи Ти еси Христос? скажи нам. Рече ж їм: Коли вам скажу, не піймете віри; **68** коли ж і спитаю вас, не відповісте мені й не відпустите. **69** Від нині сидіти ме Син чоловічий по правиці сили Божої. **70** I сказали всі: То се Ти Син Божий? Він же до них рече: Ви кажете, що се я. **71** Вони ж сказали: На що нам ще съвідчення? самі бо чули з уст Його.

23 I вставши все множество їх, повели Його до Пилата. **2** I стали винувати Його, кажучи:

Сього знайшли ми, що розвертає народ і забороняє кесареві данину давати, та й каже, що Він Христос-цар. **3** Пилат же спитав Його, кажучи: Чи Ти цар Жидівський? Він же, озвавшись до него, рече: Ти кажеш. **4** Пилат же сказав до архиереїв і до народу: Ніякої не знаходжу вини в чоловікові сьому. **5** Вони ж намагали, говорячи: Що бунтує народ, навчаючи по всій Юдеї, почавши від Галилеї аж посі. **6** Пилат же, почувши про Галилею, спитав, чи чоловік не Галилеєць, **7** і, довідавшись, що Він присуду Іродового, післав Його до Ірода, що також був у Єрусалимі тими днями. **8** Ірод же, побачивши Ісуса, зрадівельми; бажав бо здавна бачити Його; бо чув багато про Него; й сподівався яку ознаку бачити, що від Него станеться. **9** Питав же Його словами многими; Він же нічого не відказав Йому. **10** Стояли ж архиереї та письменники, завзято винуючи Його. **11** Зневаживши ж Його Ірод з воїнами своїми та насыміявшись, одягнувші Його в шату ясну, післав Його Пилатові. **12** Стало ж собі другами Пилат та Ірод того дня: жили бо перше, ворогуючи між собою. **13** Пилат же, скликавши архиереїв та князів і народ, **14** каже до них: Привели ви мені чоловіка сього, яко розвертаючого народ; і ось я, перед вами питаючи, ніякої не знайшов в чоловікові сьому вини, якими винуєте Його; **15** та й ні Ірод; посолав бо Його до него, ѹ ось нічого достойного смерти не знайдено в Ньому. **16** То, покаравши, відпущу Його. **17** (Треба ж Йому було відпускати їм що-сьвята одного.) **18** Закричали ж вони всі разом, кажучи: Візьми сього, відпусти ж нам Вараву, **19** котрого, за якусь бучу, що сталаась у городі, і за убийство, вкинуто в темницю. **20** Знов же Пилат покликнув, хотівши відпустити Ісуса. **21** Вони ж кричали: Розпни, розпни Його! **22** Він же втретє каже до них: Яке ж бо зло зробив сей? Ніякої вини смерти не знайшов я в Йому. То покаравши, випущу Його. **23** Вони ж намагали голосом великим, просячи, Його розпяти. I перемогли голоси їх та архиерейські. **24** Пилат же присудив, щоб сталося по просьбі їх. **25** Відпустив же їм за бунт і убийство вкинутого в темницю, котрого просили; Ісуса ж видав на їх волю. **26** I як повели Його, то, взявши одного Симона Киринея, ідуочого з поля, положили на него хрест нести за Ісусом. **27** Ійшло ж слідом за Ним велике множество народу й жінок, що

голосили й ридали по Йому. **28** I обернувшись до них Ісус, рече: Дочки Єрусалимські, не плачте по мені, а по собі плачте і по дітях ваших. **29** Бо ось прийдуть дні, коли скажуть: Блаженні неплідні, й утроби, що не родили, й соски, що не годували. **30** Тоді стануть говорити горам: Упадіть на нас, і узгіррям: Покрайте нас. **31** Бо коли зеленому дереву се роблять, то з сухим що станеться? **32** Ведено ж і інших двох лиходіїв з Ним на смерть. **33** I, як прийшли на вроцище Черепове, там розпяли Його й лиходіїв, одного по правиці, а одного по лівниці. **34** Ісус же рече: Отче, відпусти їм; не знають бо, що роблять. **35** I стояв народ дивлячись. Насьміхали ся ж і старші з ними, кажучи: Інших спасав; нехай спасе й себе, коли се Христос, вибраний Божий. **36** Насьміхали ся ж з Него й воїни, приступаючи й оцет подаючи Йому, **37** і кажучи: Коли Ти еси цар Жидівський, спаси себе. **38** Була ж і надпись над Ним письмом Грецьким та Римським, та Єврейським: Се цар Жидівський. **39** Один же з повішених лиходіїв хулив Його, кажучи: Коли Ти Христос, спаси себе й нас! **40** Озвавши ся ж другий, докорив йому, кажучи: I не боїш ся Бога, коли в такому ж осуді еси? **41** Та ми по правді; по заслузі бо за те, що коїли, приймаємо; сей же нічого недоброго не зробив. **42** I сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, як прийдеш у царство Твоє. **43** I рече йому Ісус: Істинно глаголю тобі: Сьогодні зо мною будеш у раю. **44** Було ж се коло години шестої, і темрява стала по всій землі до години девятої. **45** I померклі сонце, й роздерлась завіса церковня посередині. **46** I покликнувши голосом великим Ісус, рече: Отче, у Твої руки передаю духа мого! й, се промовивши, зітхнув духа. **47** Побачивши ж сотник, що сталося, прославив Бога, кажучи: Справді, чоловік сей праведний був. **48** I ввесь народ, що зійшов ся на сю дивовижу, побачивши, що сталося, бючи себе в груди, вертав ся. **49** Стояли ж усі знакомі Його oddалеки жінки, що поприходили слідом за Ним із Галилеї, дивлячись на се. **50** I ось чоловік, на ім'я Йосиф, що був радник, чоловік добрий і праведний, **51** (сей не пристав до ради й діла їх,) з Аритматеї, города Жидівського, що також сподівавсь царства Божого; **52** сей, прийшовши до Пилата, просив тіла Ісусового. **53** I, знявши Його, обгорнув Його плащеницею, і

положив Його у гробі висіченому, де ніколи ніхто не лежав. **54** I був день п'ятниця, а субота съвітала. **55** Поприходивши ж слідом жінки, що прийшли з Галилеї, дивились на гріб, і як положене було тіло Його. **56** I вернувшись наготовили паохощів та міра, а в суботу відпочивали по заповіді.

24 Першого ж дня тижня, вельми рано, прийшли вони на гріб, несучи, що наготовили, паохощі, і другі з ними. **2** Знайшли ж камінь відкочений від гробу. **3** I ввійшовши не знайшли тіла Господа Ісуса. **4** I сталося, як здумілись вони від сього, ось два чоловіки стояли перед ними в шатах ясних. **5** Як же полякались вони й нахилили лиць до землі, рекли до них: Чого шукаєте живого між мертвими? **6** Нема Його тут, а встав. Згадайте, як Він промовляв до вас, ще бувши в Галилеї, **7** глаголючи: Шо мусить Син чоловічий бути виданим у руки чоловіків грішників, і бути розпятим, і третього дня воскреснути. **8** I згадали слова Його, **9** і, вернувшись од гробу, сповістили про се все одинайцятьох і всіх інших. **10** Була ж Марія Магдалина, та Йоанна, та Марія Яковова, і інші з ними, що оповідали перед апостолами се. **11** I явились перед ними яко видумка слова їх, і не поняли віри їм. **12** Петр же, вставши, побіг до гробу; й нахилившись побачив тільки полотно, що лежало, й пішов, сам у собі дивуючись тим, що сталося. **13** I ось двоє з них ішшло того ж дня на село, зване Емаус, гоней з шістьдесятю од Єрусалиму. **14** I розмовляли вони між собою про все те, що стало ся. **15** I сталося, як розмовляли вони та перепитувались, і сам Ісус наблизивши, ішов з ними. **16** Очі ж їх були вдержані, щоб не пізнали Його. **17** Рече ж до них: Шо се за речі, про котрі розмовляєте між собою йдучи, та сумуєте? **18** Озвав ся ж один, на ім'я Клеопа й каже до Него: Хиба Ти один захожий у Єрусалимі, і не знаєш, що стало ся в йому сими днями? **19** I рече їм: Шо ж таке? Вони ж сказали Йому: Про Ісуса Назарянина, що був муж пророк, сильний ділом і словом перед Богом і всім народом, **20** як видали Його архиереї та князі наші на суд смертний і розпяли Його. **21** Ми ж уповали, що се Він, що має збавити Ізраїля; а до всього того третій се день іде сьогодні, як се стало ся; **22** тільки ж і жінки деякі з наших налякали нас, бувши рано

при гробі, 23 і, не знайшовши тіла Його, прийшли оповідуючи, що явленнє ангелів бачили, котрі глаголють, що Він живий. 24 І пішшли деякі з наших до гробу, й знайшли так, як і жінки казали; Його ж не бачили. 25 І рече Він до них: о безумні і лініві серцем вірувати всьому, що промовили пророки! 26 Чи не мусів се терпіти Христос і ввійти в славу свою? 27 І, почавши від Мойселя і від усіх пророків, виясняв їм у всіх писаннях про Него. 28 І наблизились до села, куди йшли, й Він зробив, ніби хоче йти далі. 29 Вони ж удержували Його, кажучи: Зостань ся з нами; бо вже надвечір, і нахилив ся день. І ввійшов, щоб зостатись із ними. 30 І сталось, як сидів Він за столом з ними, взявши хліб, благословив, і переломивши, подав їм. 31 Їм же відкрились очі, й пізнали вони Його; й став ся Він невидимий їм. 32 І казали вони один до одного: Хиба ж серце наше не горіло в нас, як промовляв до нас у дорозі, і як розкривав нам писання? 33 І, вставши тієї ж години, вернулись у Єрусалим і знайшли згromаджених однайцять, і тих, що були з ними, 34 як говорили: Що встав Господь справді і явив ся Симонові. 35 І розповіли вони, що сталося у дорозі, і як пізнали Його в ламанню хліба. 36 Як же се вони говорили, сам Ісус став посеред них, і рече їм: Упокій вам. 37 Вони ж, полякавшись і перестрашившись, думали, що духа бачять. 38 І рече їм: Чого стрівожились? і чого думки встають у серцях ваших? 39 Дивітесь на руки мої і ноги мої, що се сам я. Дотикайтесь мене й вбачайте; бо дух тіла й костей не має, як бачите, що я маю. 40 І, се глаголючи, показав їм руки й ноги. 41 Ще ж як не поняли вони віри з радощів та дивувались, рече їм: Маєте що їсти тут? 42 Вони ж Йому подали риби печеної частину та медового стільника (крижку). 43 І взявши, їв перед ними. 44 Рече ж їм: Още ж слова, що глаголов я до вас, ще бувши з вами, що мусить справдити ся все, писане в законі Мойсейовому, й пророках, і псальмах про мене. 45 Тоді розкрив їм розум розуміти писання, 46 і рече їм: Що так написано й так треба було терпіти Христу й воскреснути з мертвих третього дня; 47 і проповідуватись в ім'я Його покаянню і відпущення гріхів між усіма народами, почавши від Єрусалиму. 48 Ви ж съвідки сього. 49 І ось я посилаю обітуваннє Отця моого на вас; ви ж сидіть у городі Єрусалимі, поки одягнетесь силою звиш.

50 І вивів їх геть аж до Витанії, і, знявши руки свої, благословив їх. 51 І сталось, як благословляв їх, одступив од них і возніс ся на небо. 52 Вони ж, поклонившись Йому, вернулись у Єрусалим, з радощами великими; 53 і пробували раз у раз у церкві, хвалячи й благословлячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 У почині було Слово, й Слово було в Бога, й Бог було Слово. **2** Воно було в почині у Бога. **3** Все Ним стало ся; і без Него не стало ся ніщо, що стало ся. **4** У Йому життє було: ѹ життє було съвітлом людям. **5** І съвітло у темряві съвітить, і темрява Його не обняла. **6** Був чоловік посланий від Бога, ймя йому Йоан. **7** Сей прийшов на съвідкуваннє, щоб съвідкувати про съвітло, щоб усї вірували через него. **8** Не був він съвітло, а щоб съвідкувати про съвітло. **9** Було съвітло правдиве, що просъвічує кожного чоловіка, що приходить на съвіт. **10** На съвіті був, і съвіт Ним настав, і съвіт Його не пізнав. **11** У своє прийшов, і свої не прийняли Його. **12** Которі ж прийняли Його, дав їм власть дітьми Божими стати ся, що вірують в імя Його: **13** що не від крові, нї від хотіння тілесного, нї від хотіння мужеського, а від Бога родили ся. **14** І Слово тілом стало ся, і пробувало між нами (ї бачили ми славу Його, славу, яко Єдинородного від Отця), повне благодаті і правди. **15** Йоан съвідкує про Него, ѹ покликав, глаголючи: Се той, про кого казав я: За мною грядущий поперед мене був; бо перш мене був. **16** І з повноти Його ми всї прийняли й благодать за благодать. **17** Бо закон через Мойсея даний був; благодать і правда через Ісуса Христа стала ся. **18** Бога ніхто не бачив ніколи; единородний Син, що в лонї Отця, той вияснив. **19** І се съвідченне Йоанове, як післали Жиди з Єрусалиму священиків та левітів, щоб спитали Його: Хто ти еси? **20** І визнав, і не відпер ся; а визнав: Що я не Христос. **21** І питали Його: Що ж? Ілля еси ти? І рече: Нї. Пророк еси ти? І відказав: Нї. **22** Казали ж Йому: Хто ж еси? щоб нам одповідь дати тим, що післали нас. Що кажеш про себе? **23** Рече: Я голос покликуючого в пустинї: Випростайте дорогу Господню, як глаголав Ісаїя пророк. **24** А послані були з Фарисеїв. **25** І питали вони його, ѹ казали Йому: Чого ж хрестиш, коли ти не Христос, нї Ілля, нї пророк. **26** Відказав їм Йоан, глаголючи: Я хрещу вас водою; серед вас же стоїть, котрого ви не знаєте: **27** се за мною Грядущий, що поперед мене був; котрому я недостоен розвязати ременя обувя Його. **28** Се в Витаварі стало ся, за Йорданом, де Йоан хрестив. **29** Назавтра бачить Йоан, що Ісус ійде до него, і

рече: Ось Агнець Божий, що бере на себе гріхи съвіта. **30** Се Той, про кого я казав: За мною гряде муж, що поперед мене був, бо перше мене був. **31** І я не знат Його, та, щоб явив ся Ізраїлеві, для того прийшов я, хрестячи водою. **32** І съвідкував Йоан, глаголючи: Що бачив я Духа, злинувшого як голуб з неба, і став він над Ним. **33** І я не знат Його; та пославший мене хрестити водою, той мені глаголав: На кого побачиш, що Дух зліне та стане над Ним, се той, що хрестить Духом съвітим. **34** І бачив я, і съвідкував, що се Син Божий. **35** Назавтра знов стояв Йоан і два з учеників його; **36** і, споглянувши на Ісуса йдучого, рече: ось Агнець Божий. **37** І чули Його два ученики глаголючого, ѹ пійшли слідом за Ісусом. **38** І обернувшись Ісус та побачивши їх слідом ідучих, рече їм: Чого шукаєте? Вони ж сказали Йому: Рави (що есть перекладом: Учителю), де пробуваєш? **39** Рече їм: Ідіть і подивіться ся. Пійшли вони, та ѹ бачили, де пробуває, і перебули в Него день той; було ж коло десятої години. **40** Один з двох, що чули від Йоана та ѹ пійшли слідом за ним, був Андрей, брат Симона Петра. **41** Він знаходить перший брата свого Симона, ѹ каже Йому: Знайшли ми Месию (що есть перекладом: Христос). **42** І привів його до Ісуса. Поглянувши ж на него Ісус, рече: Ти еси Симон, син Йони; ти назвеш ся Кифа (що есть перекладом: Петр). **43** Назавтра хотів Ісус вийти в Галилею, і знаходить Філипа, ѹ рече Йому: Йди слідом за мною. **44** Був же Філип із Витсаїди, з города Андреївого та Петрового. **45** Знаходить Філип Натанаїла, ѹ каже Йому: Про кого писав Мойсей у законї ѹ пророки, знайшли ми, Ісуса, сина Йосифового, що з Назарету. **46** І каже Натанаїл до него: З Назарету хиба може що добре бути? Каже Йому Філип: Іди та ѹ подивись! **47** Побачив Ісус Натанаїла, йдучого до Него, ѹ рече про него: Ось справдї Ізраїлитянин, що в Йому підступу нема. **48** Каже Йому Натанаїл: Звідкіля мене знаєш? Озвавсь Ісус і рече Йому: Перш нїж Філип покликав тебе, як був еси під смоківницею, бачив я тебе. **49** Озвавсь Натанаїл і каже Йому: Рави, Ти еси Син Божий, Ти еси цар Ізраїлів. **50** Озвавсь Ісус і рече Йому: Що сказав тобі: Я бачив тебе під смоківницею, то ѹ віруєш? Більше сього бачити меш. **51** І рече Йому: Істино, істино глаголю вам: Від нинї бачити мете небо

відкрите, а ангелів Божих, що сходять угору і вниз на Сина чоловічого.

2 А третього дня було весілле в Кані Галилейській; і була мати Ісусова там; **2** запрошено ж і Ісуса, і учеників Його на весіллє. **3** І, як не ставало вина, каже мати Ісусова до Него: Вина не мають. **4** Рече їй Ісус: Що мені ѹ тобі, жено? ще не прийшла година моя. **5** Каже Його мати слугам: Що вам скаже, робіть. **6** Стояло ж там шість камяних водників про очищеннє Жидівське, що містили відер по два або по три. **7** Рече їм Ісус: Поналивайте водники водою. І поналивали їх аж по верх. **8** І рече їм: Черпайте тепер, та ѹ несіть до старости. І понесли. **9** Як же покоштував староста води, що стала виною (а не знав, звідкіля, слуги ж знали, що черпали воду), кличе жениха староста, **10** і каже Йому: Кожен чоловік перш добре вино ставить, а як підоптуть, тоді гірше; ти ж додержав добре вино аж досі. **11** Сей почин ознак зробив Ісус у Кані Галилейській, і показав славу свою; і вірували в Него ученики Його. **12** Після цього пішов у Капернаум, Він і мати Його, і брати Його, і ученики Його; і там пробували небагато днів. **13** А була близько пасха у Жидів, і пішов у Єрусалим Ісус, **14** і знайшов у церкві продаючих воли, ѹ вівцї, і голуби, ѹ міняльників сидячих. **15** І, зробивши джгута з мотузків, повиганяв усіх із церкви, ѹ вівцї ѹ воли, а міняльникам порозсипав гроши, і столи поперевертав; **16** а тим, що голуби продавали, рече: Візьміть се звідселя; не робіть дому Отця моого домом торговим. **17** Згадали ж ученики Його, що написано: Ревність дому твого з'їла мене. **18** Озвались тоді Жиди, і казали Йому: Що за знак покажеш нам, що се робиш? **19** Озвавсь Ісус і рече їм: Зруйнуйте сю церкву, ѹ я за три дні підніму вам її. **20** Казали тоді Жиди: Сорок і шість років будовано церкву сю, а Ти в три дні піднімеш її? **21** Він же глаголав про церкву тіла свого. **22** Як же встав з мертвих, згадали ученики Його, що Він се глаголав їм; і вірували писанню і слову, що глаголав Ісус. **23** Як же був у Єрусалимі у пасху на свята, многі увірували в імѧ Його, побачивши чудеса Його, що робив. **24** Сам же Ісус не звіряв ся їм, тим що знав усіх: **25** бо не треба було Йому, щоб хто съвідкував про чоловіка, бо Він знав, що було в чоловіку.

3 Був же чоловік з Фарисеїв, Никодим імѧ Йому, князь Жидівський. **2** Сей прийшов до Ісуса в ночі, і каже Йому: Рави, знаємо, що від Бога прийшов еси учителем; ніхто бо таких ознак не може робити, як Ти робиш, коли не буде Бог з ним. **3** Озвавсь Ісус і рече Йому: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не народить ся звиш, не може видіти царства Божого. **4** Каже до Него Никодим: Як же може чоловік народитись, старим бувши? хиба може в утробу матери своєї знов увійти, і родитись? **5** Озвавсь Ісус: Істино, істино глаголю тобі: Коли хто не родить ся од води ѹ Духа, не може ввійти в царство Боже. **6** Роджене від тіла — тіло, а рожене від Духа — дух. **7** Не дивуй ся, що глаголав тобі: Мусите ви народити ся звиш. **8** Дух, де хоче, дише, ѹ голос його чуєш, та не знаєш, звідкіля виходить, і куди йде; так усякий народжений од Духа. **9** Озвавсь Никодим і каже Йому: Як може се статись: **10** Відказав Ісус і рече Йому: Ти еси учитель Ізраїлів, і цього не знаєш? **11** Істино, істино глаголю тобі: що те, що знаємо, говоримо, ѹ що бачили, съвідкуємо; а съвідкування нашого не приймаєте. **12** Коли про земне глаголав вам, і не віруєте, — як же, коли скажу вам про небесне, увіруєте? **13** І ніхто не зійшов на небо, тільки хто з неба зійшов, Син чоловічий, що на небі. **14** І, як Мойсей підняв угору гадюку в пустинї, так мусить бути піднятій і Син чоловічий, **15** щоб кожний віруючий в Него не погиб, а мав житте вічне. (αἰώνιος g166) **16** Так бо полюбив Бог съвіт, що Сина свого єдинородного дав, щоб кожен, віруючий в Него, не погиб, а мав житте вічне. (αἰώνιος g166) **17** Бо не післав Бог Сина свого на съвіт, щоб осудив съвіт, а щоб спас ся Ним съвіт. **18** Хто вірує в Него, не осудить ся; хто ж не вірує, уже осуждений; бо не вірував у імѧ єдинородного Сина Божого. **19** Сей же єсть суд, що съвітло прийшло на съвіт, а полюбили люде темряву більше нїж съвітло; були бо лихі їх учинки. **20** Кожен бо, хто чинить лихе, ненавидить съвітло, й не йде до съвітла, щоб не зганено вчинків його. **21** Хто ж робить правду, йде до съвітла, щоб виявилисѧ його вчинки, бо в Бозі роблені. **22** Після цього пішов Ісус і ученики Його в Юдейську землю; і там пробував з ними, і хрестив. **23** Хрестив же ѹ Йоан у Єононі поблизу Салима, бо води було там багато; ѹ приходили, і хрестилися.

24 Ще бо не вкинуто в темницю Йоана. 25 Постало ж змаганнє в учеників Йоанових з Жидами про очищеннє. 26 І прийшли вони до Йоана, й казали йому: Рави, той що був з тобою за Йорданом, котрому съвідкував еси, ось сей хрестить і всі йдуть до Него. 27 Озвавсь Йоан і рече: Не може чоловік прийняти нічого, коли не буде дано йому з неба. 28 Самі ви мені съвідкуєте, що я казав: Я не Христос, а що я посланий перед Ним. 29 Хто має заручену, той жених; а друг жениха, стоячи й слухаючи його, радощами радується голосу жениха; ся оце радість моя сповнилась. 30 Той мусить рости, я ж маліти. 31 Хто звиш гряде, той над усіма; хто від землї, той від землї, і від землї говорить; хто з неба гряде, той над усіма. 32 І що бачив і чув, про те й съвідкує; і съвідкування Його ніхто не приймає. 33 Хто прийняв съвідкуванне Його, той ствердив, що Бог правдивий. 34 Кого бо післав Бог, той слова Божі говорить; бо не мірою дає Бог Духа. 35 Отець любить Сина, і все дав у руки Йому. 36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синові, не бачити ме життя, а гнів Божий пробуває на йому. (aiōnios g166)

4 Як же взнав Господь, що прочули Фарисеї, що Ісус більш учеників єднає і хрестить, ніж Йоан, 2 (хоч Ісус сам не хрестив, а ученики Його;) 3 то покинув Юдею, та й пійшов знов у Галилею. 4 Треба ж було Йому проходити через Самарію. 5 Приходить оце в город Самарянський, названий Сихар, поблизу хутора, що дав Яков Йосифу, синові своєму. 6 Була ж там криниця Яковова. Оце ж Ісус, утомившись у дорозі, сидів так на криниці; було ж коло шестої години. 7 Приходить жінка з Самарії начерпати води. Рече їй Ісус: Дай мені пити. 8 Ученики бо Його пійшли в город, щоб купити їжі. 9 Каже ж Йому жінка Самарянка: Як се Ти, Жидовин бувши, пити просиш від мене, жінки Самарянки? Бо Жиди не сходяться з Самарянами. 10 Озвавсь Ісус і рече їй: Коли б знала дар Божий і хто се говорить тобі: Дай мені пити, ти просила б Його, й дав би тобі води живої. 11 Каже Йому жінка: Добродію, і черпака не маеш, і колодязь глибокий; звідкіля ж маеш воду живу? 12 Хиба Ти більший еси отця нашого Якова, що дав нам сей колодязь? він сам з него пив, і сини його, й скот його. 13 Озвавсь Ісус і рече їй: Всякий, хто пе воду сю забажає знов; 14 хто ж напеть ся води, що я дам

йому, не забажає до віку; а вода, що дам йому, буде в йому жерелом води, що тече в життє вічнє. (aiōn g165, aiōnios g166) 15 Каже до Него жінка: Добродію, дай мені сієї води, щоб не жаждувала, ані ходила сюди черпати. 16 Рече їй Ісус: Іди поклич чоловіка твого, та й приходь сюди. 17 Озвалась жінка і каже: Не маю чоловіка. Рече їй Ісус: Добре сказала еси, що чоловіка не маєш; 18 п'ять бо чоловіків мала, та й тепер котрого маєш, не чоловік тобі; у сьому правду сказала еси. 19 Каже Йому жінка: Добродію, бачу, що пророк еси Ти. 20 Батьки наши на сій горі покланялись; а ви кажете, що в Ерусалимі місце, де треба покланятися ся. 21 Рече їй Ісус: Жінко, вір мені, що прийде час, коли ні на горі сій, ані в Ерусалимі покланяти метесь ви Отцеві. 22 Ви кланяєтесь, а чому — не знаєте; ми кланяємося, і чому — знаємо, бо спасенне від Жидів. 23 Та прийде час, і вже есть, що правдиві поклонники поклоняться Отцеві духом і правдою; Отець бо таких шукає покланяючих ся Йому. 24 Дух — Бог, і хто покланяється ся Йому, духом і правдою мусить покланятися. 25 Каже Йому жінка: Знаю, що Месія прийде (званий Христос). Як прийде Він, звістить нам усе. 26 Рече їй Ісус: Се я, що глаголю тобі. 27 I прийшли на се ученики Його, й дивувались, що Він із жінкою разомовляв; та ніхто не сказав: Чого тобі треба? або: Про що разомовляєш із нею? 28 Покинула тоді відро своє жінка, й пійшла в город, і каже людям: 29 Іайдіть подивітесь ся на чоловіка, котрий сказав мені все, що я зробила; чи се не Христос? 30 Вийшли ж з города, й прийшли до Него. 31 Тим часом просили Його ученики: Рави, їж. 32 Він же рече їм: Я маю їжу їсти, котрої ви не знаєте. 33 Казали ж ученики один до одного: Хиба хто приніс Йому їсти? 34 Рече їм Ісус: Моя їжа, щоб чинити волю Пославшого мене, і скінчити Його діло. 35 Хиба ви не кажете: Що ще чотирі місяці, та жнива прийдуть? Ось глаголю вам: Здійміть очі ваші, та погляньте на ниви, що вже пополовіли на жнива. 36 I приймає жнець плату, і збирає овощ у життє вічнє, щоб і хто сіє радував ся, і хто жне. (aiōnios g166) 37 Бо у сьому слово правдиве: що інший, хто сіє, а інший, хто жне. 38 Я післав вас жати, коло чого ви не працювали; інші люди працювали, а ви на працю їх увійшли. 39 З города ж того багато увірувало в Него Самарян через слово жінки, съвідкуючої: Що сказав мені все, що

зробила. **40** Як же прийшли до Него Самаряне, просили Його зістатись у них; і зіставсь там два дні. **41** I багато більше увірувало за слово Його. **42** А тій жінці казали: Що вже не задля твого оповідання віруємо; самі бо чули, й знаємо, що се справді Спас съвіту Христос. **43** Через два ж дні вийшов звідтіля та прийшов у Галилею. **44** Сам бо Ісус съвідкував, що пророк у своїй отчині чести не має. **45** Як же прийшов у Галилею, прийняли Його Галилейці, бачивши все, що зробив у Єрусалимі на съвята: бо й вони ходили на съвята. **46** Прийшов же Ісус ізнов у Кану Галилейську, де зробив воду вином. I був один царський, котрого син нездужав у Капернаумі. **47** Сей, почувши, що Ісус прибув із Юдеї в Галилею, прийшов до Него, й благав Його, щоб пійшов та оздоровив сина його, бо мав умерти. **48** Рече ж Ісус до него: Коли ознака та див не побачите, не увірюете. **49** Каже до Него царський: Господи, йди перш, ніж умре дитина моя. **50** Рече Йому Ісус: Іди, син твій живий. I увірував чоловік слову, що промовив Йому Ісус, і пійшов. **51** Вже ж він ішов, зустрілі його слуги його й звістили, кажучи: Що хлопчик твій живий. **52** Спитав же в них про годину, коли полегшало Йому. I кажуть Йому: Що вчора семої години покинула його горячка. **53** Зрозумів же батько, що тієї самої години, котрої сказав Йому Ісус: Що син твій живий; і увірував сам і ввесь дім його. **54** Се знов другу ознаку зробив Ісус, прийшовши з Юдеї в Галилею.

5 Після сього було съвято Жидівське; і прийшов Ісус у Єрусалим. **2** У Єрусалимі ж коло Овечих воріт є купіль, що звать ся по єврейськи Ветезда, з п'ятьма ходниками. **3** В них лежало велике множество недужих, сліпих, кривих, сухих, що дожидали двіження води. **4** Ангел бо певного часу спускався у купіль і збивав воду: хто ж перший узлив після збивання води, одужував, якою б ні мучив ся болестю. **5** Був же там один чоловік, що трийцять і вісім років був у недузі. **6** Сього побачивши Ісус лежачого, й відаючи, що довгий уже час нездужає, рече Йому: Хочеш одужати? **7** Відповів Йому недужий: Господи, чоловіка не маю, щоб, як зібеть ся вода, вкинув мене в купіль; як же прийду я, інший поперед мене влезить. **8** Рече Йому Ісус: Устань, візьми постіль твою, та й

ходи! **9** I зараз одужав чоловік, і взяв постіль свою, та й ходив; була ж субота того дня. **10** I казали Жиди сціленому: Субота; не годить ся тобі брати постелі. **11** Відказав їм: Хто оздоровив мене, той мені сказав: Візьми постіль твою, та й ходи. **12** Питали ж його: Що то за чоловік, що сказав тобі: Візьми постіль твою, та й ходи? **13** Той же, що одужав, не знав, хто Він; бо Ісус відійшов геть, як народ був на місці тому. **14** Опісля знаходить його Ісус у церкві, і рече Йому: Оце одужав еси; не гріши більш, щоб гіршого тобі не стало ся. **15** Пішов чоловік, та й сповістив Жидів, що се Ісус, що оздоровив його. **16** За се гонили Ісуса Жиди й шукали Його вбити, що се зробив у суботу. **17** Ісус же відказав їм: Отець мій і досі робить і я роблю. **18** За се ж ще більш шукали Його Жиди вбити, що не то ламле суботу, а ще й Отцем своїм зве Бога, рівним себе ставлячи Богу. **19** Озвав ся ж Ісус і рече їм: Істино, істино глаголю вам: Не може Син нічого робити від себе, коли не бачить, що Отець те робить: що бо Той робить, те й Син так само робить. **20** Отець бо любить Сина, і все показує Йому, що сам робить; і більші сих покаже Йому діла, щоб ви дивувались. **21** Бо, як Отець воскрешає мертвих і оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює. **22** Бо Отець і не судить нікого, а суд увесь дав Синові, **23** щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що післав Його. **24** Істино, істино глаголю вам: Що, хто слухає слово мое і вірує Пославшому мене, має життя вічне, і на суд не прийде, а перейде від смерті в життє. (αἰώνιος γιττε) **25** Істино, істино глаголю вам: Що прийде час, і нині есть, що мертві почують голос Сина Божого, й почувши оживуть. **26** Бо, як Отець має життє в собі, так дав і Синові життє мати в собі, **27** і власть дав Йому і суд чинити; бо Він Син чоловічий. **28** Не дивуйтесь съому, бо прийде час, що в гробах почують голос Його, **29** і повиходять: котрі добро робили, в воскресенне життя, а котрі зло робили, в воскресенне суду. **30** Не можу я робити від себе нічого: як чую, суджу; і суд мій праведний; бо не шукаю волі моєї, а волі пославшого мене Отця. **31** Коли я съвідкую про себе, съвідченне мое не правдиве. **32** Інший есть, хто съвідкує про мене; і я знаю, що правдиве съвідченне, котре про мене съвідкує. **33** Ви посылали до Йоана, я съвідкував правдї. **34** Я же

не від чоловіка съвідченне приймаю, а глаголю се, щоб ви спаслись. **35** Той був съвітильник горючий і съвіточий; ви ж хотіли повеселитись на часину съвітлом його. **36** Я ж маю съвідченне більше Йоанового: дїла бо, що дав мені Отець, щоб їх скінчiti, ті дїла, що я роблю, съвідкують про мене, що Отець мене післав. **37** I пославший мене Отець сам съвідкував про мене. Ані голосу Його не чули ви ніколи, ані виду Його не бачили; **38** і слова Його не маєте пробуваючого в вас; бо кого післав Він, тому ви не віруете. **39** Прослідіть писання; бо ви думаете в них житте вічне мати; й ті съвідкують про мене. (aīōnios g166) **40** Та не хочете прийти до мене, щоб житте мати. **41** Чести від людей не приймаю. **42** Та я спізнав вас, що любови Божої не маєте в собі. **43** Я пришов в ім'я Отця моого, і не приймаєте мене. Коли інший прийде в ім'я своє, того приймете. **44** Як ви можете вірувати, славу один одного приймаючи, а слави, що від одного Бога, не шукаєте? **45** Не думайте, що я обвинувачу вас перед Отцем: є хто винуватить вас: Мойсей, що на него вповаєте. **46** Коли б ви вірували Мойсейові, вірували б мені; бо про мене той писав. **47** Коли ж його писанням не віруете, як моїм словам вірувати мете?

6 Після цього пішов Ісус на той бік моря Галилейського, Тивериядського. **2** I йшло за Ним багато народу, бо бачили Його ознаки, що робив над недужими. **3** Зійшов же на гору Ісус, і сидів там з учениками своїми. **4** Була ж близько пасха, съвято Жидівське. **5** Знявши ж Ісус очі і побачивши, що багато народу йде до Него, рече до Філипа: Звідкіля купимо хліба, щоб вони попоїли? **6** Се ж сказав, вивідуючи його, бо сам знов, що має робити. **7** Відказав Йому Філіп: За двісті денариів хліба не стане їм, щоб кожному з них хоч трохи досталось. **8** Каже Йому один з учеників Його, Андрей, брат Симона Петра: **9** Е тут хлопець один, що має пять хлібів ячних та дві риби; тільки що цього на стільки? **10** Рече ж Ісус: Заставте людей сідати. Була ж трава велика на тому місці. Посідали ж чоловіки, числом тисяч з п'ять. **11** Прийнявши ж хліби Ісус, і oddавши хвалу, подав ученикам, ученики ж сидячим; так само й риби, скільки хотіли. **12** Як же наситились, рече ученикам своїм: Позбирайте останки окрушин,

щоб не пропало ніщо. **13** Зібрали ж і наповнили дванадцять кошів окрушин із пяти хлібів ячних, що зосталось у тих, що їли. **14** Люде ж, бачивши, яку ознаку зробив Ісус, сказали, що се справді пророк, грядущий на съвіт. **15** Як же постеріг Ісус, що хочуть прийти та схопити Його, щоб зробити Його царем, то пішов ізнов на гору сам один. **16** Як же настав вечір, пішли ученики Його над море, **17** і, ввійшовши в човен, плили на той бік моря у Капернаум. I вже стемніло, й не приходив до них Ісус. **18** А море, од великого вітру, що бурхав, піднялось. **19** Одплivши ж гоней на двайцять і п'ять або трийцять, бачять, що Ісус ходить по морю, і до човна наближується ся, і полякались. **20** Він же рече їм: Се я; не лякайтесь. **21** Тоді радо прийняли Його в човен, і зараз човен опинився коло землі, куди вони прямували. **22** Назавтра народ, стоячий по тім боці моря, побачивши, що іншого човна не було там, тільки один той, у котрий ввійшли ученики Його, й що не ввійшов з учениками своїми Ісус у човен, а що самі ученики Його відчалили, **23** інші ж човни поприходили з Тиверияди поблизу місця, де їли хліб, як хвалу oddав Господь; **24** побачивши ж оце люде, що Ісуся там нема, ані учеників Його, ввійшли і вони в човни, та й прибули в Капернаум, шукаючи Ісуся. **25** I, знайшовши Його на тім боці моря, сказали Йому: Рави, коли прибув еси сюда? **26** Відказав їм Ісус і рече: Істино, істино глаголю вам: Шукаєте мене не тому, що бачили ознаки, а що їли хліб, та й наситились. **27** Трудіть ся не для їжи погибаючої, а для їжі, що зостається ся в вічне житте, котру Син чоловічий вам дасть; Сього бо Отець ствердив, Бог. (aīōnios g166) **28** Казали ж до Него: Що нам робити, щоб чинити дїла Божі? **29** Відказав Ісус і рече їм: Се єсть дїло Боже, щоб вірувати в Того, кого післав Він. **30** Казали ж Йому: Що ж робиш Ти за ознаку, щоб виділи ми, та й вірували Тобі? що чиниш? **31** Батьки наші манну їли в пустині, як писано: Хліб з неба дав їм юсти. **32** Рече ж їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Не Мойсей дав вам хліб з неба, а Отець мій дає вам хліб з неба правдивий. **33** Бо хліб Божий той, що сходить з неба, ѹ житте дає съвітові. **34** Казали ж до Него: Господи, всякого часу давай нам хліб сей. **35** Рече ж їм Ісус: Я хліб життя, хто приходить до мене, не голодувати ме, і хто вірує в мене, не жаждувати

ме ніколи. **36** Тільки глаголю вам, що й виділи мене, та й не віруєте. **37** Усе, що дає мені Отець, до мене прийде; а хто приходить до мене, не вижену геть. **38** Бо зійшов я з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене. **39** Се ж воля пославшого мене Отця, щоб з усього, що дав мені, не погубив я нічого, а воскресив його останнього дня. **40** Се ж воля пославшого мене, щоб кожен, хто видить Сина й вірує в Него, мав життє вічне, і я воскрешу його останнього дня. (aiōnios g166) **41** Миркали тоді Жиди про Него, що сказав: Я хліб, що зійшов з небес; **42** і казали: Хиба се не Icус, син Йосифів, котрого знаємо ми батька й матір? Як же Він каже: Шо з неба зійшов я? **43** Озвав ся ж Icус і рече їм: Не миркайте між собою. **44** Ніхто не може прийти до мене, коли Отець, пославший мене, не притягне його, й я воскрешу його останнього дня. **45** Написано в пророків: I будуть усі навчені від Бога. Тим кожен, хто чув од Отця і навчивсь, приходить до мене. **46** Не то, щоб Отця хто видів, тільки Той, хто від Бога, Той видів Отця. **47** Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, має життє вічне. (aiōnios g166) **48** Я хліб життя. **49** Батьки ваші їли манну в пустинї, та й повмирали. **50** Се хліб, що з неба сходить, щоб, хто єсть Його, не вмер. **51** Я хліб живий, що з неба зійшов. Коли хто єсть сей хліб, жити ме по вік; а хліб, що я дам, се тіло мое, що я дам за життє съвіту. (aiōn g165) **52** Змагались тоді між собою, говорячи: Як може Він дати нам тіло їсти? **53** Рече ж їм Icус: Істино, істино глаголю вам: Як не єсте тіла Сина чоловічого й не пете Його крові, не маєте життє в собі. **54** Хто єсть тіло мое і пе мою кров, має життє вічне, і я воскрешу його останнього дня. (aiōnios g166) **55** Тіло мое справді есть їжа, а кров моя справді есть напиток. **56** Хто єсть тіло мое і пе кров мою, в мені пробуває, а я в Йому. **57** Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто єсть мене, й той жити ме мною. **58** Се хліб, що з неба зійшов. Не як батьки ваші їли манну та й повмирали; хто єсть сей хліб, жити ме по вік. (aiōn g165) **59** Се Він глаголав у школї, навчаючи в Капернаумі. **60** Многі ж слухавши з учеників Його казали: Жорстоке се слово; хто може його слухати? **61** Знаючи ж Icус сам у собі, що миркають про Него ученики Його, рече їм: Се вас блазнить? **62** Що ж, коли побачите Сина чоловічого, як входить туди, де перше був?

63 Се дух, що оживлює; тіло не годить ся ні на що. Слови, що я глаголю вам, се дух і життє. **64** Тільки ж є такі між вами, що не вірують. Знав бо з почину Icус, котрі не вірують, і хто зрадить Його. **65** I рече: Тим глаголав вам, що ніхто не може прийти до мене, коли не буде дано йому від Отця мого. **66** Після цього багато з учеників Його пішли назад, і вже більш з Ним не ходили. **67** Рече ж Icус дванайцятьом: Чи й ви хочете йти? **68** Відказав тоді Йому Симон Петр: Господи, до кого ти нам? у Тебе слова життя вічного, (aiōnios g166) **69** і ми увірували й взнали, що Ти єси Христос, Син Бога живого. **70** Відказав їм Icус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрал? а один з вас диявол. **71** Говорив же про Юду Симонового Іскриота: сей бо мав Його зрадити, один з дванайцяті.

7 I ходив Icус після цього по Галилеї; не хотів бо по Юдеї ходити, що шукали Його Жиди вбити. **2** Було ж близько Жидівське съвіто кучок. З Казали ж до Него брати Його: Зійди звідсіля, та й іди в Юдею, щоб і ученики Твої виділи діла Твої, що робиш. **4** Ніхто бо тайно нічого не робить, шукаючи сам знаним бути. Коли таке робиш, то покажи себе съвітові. **5** Бо й брати Його не вірували в Него. **6** Рече тоді їм Icус: Пора моя ще не прийшла; ваша ж пора всякого часу готова. **7** Не може съвіт ненавидіти вас, мене ж ненавидить; бо я съвідкую про него, що діла його лихі. **8** Ви йдіть на се съвіто; я ще не піду на те съвіто, бо пора моя ще не сповнилась. **9** Се сказавши їм, зіставсь у Галилеї. **10** Як же пішли брати Його, тоді й Він пішов на съвіто, не явно, а якби потай. **11** Жиди ж шукали Його в съвіто, й казали: Де Він? **12** I було багато говоріки про Него в народі: інші казали, що Він добрий; інші ж казали: Ні, а зводить народ. **13** Та ніхто явно не говорив про Него задля страху перед Жидами. **14** Як же було в половині съвіта, ввійшов Icус у церкву, та й навчав. **15** I дивувались Жиди, кажучи: Як Він писання знає, не вчившись? **16** Озвав ся до них Icус і рече: Моя наука не есть моя, а Пославшого мене. **17** Коли хто хоче волю Його чинити, знати ме про науку, чи від Бога вона, чи я від себе глаголю. **18** Хто від себе говорить, слави своєї шукає; хто ж шукає слави Пославшого Його, Той правдивий, і неправди нема в Йому. **19** Хиба не Мойсей дав вам закон? а ніхто з вас

не чинить закону. Чого шукаєте мене вбити? 20 Озвавсь народ і каже: Біса маєш; хто шукає вбити Тебе? 21 Відказав Ісус і рече їм: Одно діло зробив я, і всі дивуєтесь. 22 Мойсей дав вам обрізанне (не, що від Мойсея воно, а від батьків); то й у суботу обрізуєте чоловіка. 23 Коли обрізанне приймає чоловік у суботу, щоб не був зламаний закон Мойсеїв, чого на мене ремствуєте, що всього чоловіка уздоровив у суботу? 24 Не судіть по виду, а праведний суд судіть. 25 Казали тоді деякі з Єрусалимців: Чи не се Той, що шукають убити Його? 26 І ось явно говорить, і нічого Йому не кажуть. Чи справді не взнали князі, що Він справді Христос? 27 Тільки ж ми Його знаємо, звідкіля Він; Христос же як прийде, ніхто не знати ме, звідкіля Він. 28 Покликне тоді в церкві Ісус, навчаючи й глаголючи: І мене знаєте, й знаєте, звідкіля я! а від себе не прийшов я, есть же правдивий Пославший мене, котрого ви не знаєте. 29 Я ж знаю Його, бо я від Него; й Той мене післав. 30 Шукали тоді, щоб схопити Його, та ніхто не зняв на Него руки, бо ще не прийшла година Його. 31 Многі ж з народу увірували в Него, й казали: Що, як прийде Христос, чи більші сих ознак робити ме, які Сей зробив? 32 Почули Фарисеї, що народ поговорював таке про Него, й післиали Фарисеї та архиереї слуги, щоб схопили Його. 33 Рече їм тоді Ісус: Ще малий час я з вами, й піду до Пославшого мене. 34 Шукати метe мене, та й не знайдете; й де я, ви не зможете прийти. 35 Казали тоді Жиди між собою: Куди Він хоче йти, що ми не знайдемо Його? Чи не між розсипаних Геленян хоче йти та навчати Геленян? 36 Що се за слово, що каже: Шукати метe мене, та й не знайдете? і: Де я, ви не можете прийти? 37 В останній же великий день съвята став Ісус, та й покликнув, глаголючи: Коли хто жажде, нехай прийде до мене, та й пе. 38 Хто вірує в мене, як рече писанне, ріки води живої з черева його потечуть. 39 Се ж глаголав про Духа, що мають прийняти віруючі в Него; ще бо не був (на них) Дух съвятий, бо Ісус ще не прославив ся. 40 Многі ж з народу, почувши се слово, сказали: Се справді пророк, 41 інші казали: Чи з Галилеї ж Христу приходити? 42 Чи не глаголе ж писанне, що з насіння Давидового й з Витлеєма села, де був Давид, Христос прийде? 43 Тоді повстало розділенне в народі через Него.

44 Деякі ж з них хотіли схопити Його; тільки ж ніхто не зняв на Него рук. 45 Прийшли тоді слуги до архиереїв та Фарисеїв, і казали їм вони: Чом не привели Його? 46 Відказали слуги: Ніколи так не говорив чоловік, як Сей чоловік. 47 Відказали тоді їм Фарисеї: Чи й вас не зведено? 48 Хиба хто з князів увірував у Него, або з Фарисеїв? 49 А сей народ, що не знає закону, проклятий. 50 Каже Никодим до них, котрий приходив у ночі до Него, бувши один з них: 51 Чи закон наш судить чоловіка, коли не вислухає його перше й не знає, що робить? 52 Озвались вони й казали Йому: Чи й ти з Галилеї єси? Пошукай і подивись, що пророк з Галилеї не встає. 53 І пішов кожен до дому свого.

8 Ісус же пішов на гору Оливну. 2 Вранці ж ізнов прийшов у церкву, і всі люде приходили до Него; й сївши навчав їх. 3 Приводять же письменники та Фарисеї до Него жінку, схоплену в перелюбі, і, поставивши її посередині, 4 кажуть Йому: Учителю, сю жінку схоплено в перелюбі, на самому вчинку. 5 В законі ж Мойсей нам звелів таких каменувати; Ти ж що кажеш? 6 Се ж казали, спокушуючи Його, щоб мали чим винувати Його. Ісус же, схилившись до долу, писав пальцем по землї. 7 Як же не переставали питати Його, піднявшись рече до них: Хто з вас без гріха, нехай перший кине камінь на неї. 8 І, знов, схилившись до долу, писав по землї. 9 Вони ж, почувши й докорені совістю, вийшли один за одним, почавши від старших та аж до останніх; і зоставсь один Ісус та жінка, стоячи посередині. 10 Піднявши ся ж Ісус і нікого не бачивши, тільки жінку, рече їй: Жінко, де ж ті винувателі твої? ніхто тебе не осудив? 11 Вона ж каже: Ніхто, Господи. Рече ж їй Ісус: І я тебе не суджу: йди, і більш не гріши. 12 Знов же промовляв їм Ісус, глаголючи: Я съвітло съвіту. Хто йде слідом за мною, не ходити ме в темряві, а мати ме съвітло життя. 13 Казали тоді Йому Фарисеї: Ти про себе съвідкуєш; съвідченне Твоє неправдиве. 14 Озвавсь Ісус і рече їм: Хоч я съвідкую про себе, правдиве съвідченне мое; бо я знаю, звідкіля я прийшов, і куди йду. 15 Ви по тілу судите; я не суджу нікого. 16 Коли ж я суджу, суд мій правдивий; бо я не один, а я пославший мене Отець. 17 І в законі ж вашому написано, що двох людей съвідченне правдиве. 18 Я съвідкую про себе, я съвідкує про мене пославший мене

Отець. **19** Казали тоді Йому: Де Отець Твій? Відказав Ісус: Ні мене не знаєте, ні Отця моого. Коли б мене знали, й Отця моого знали б. **20** Такі слова промовив Ісус у скарбниці, навчаючи в церкві; і ніхто не хапав Його; бо ще не прийшла година Його. **21** Рече ім тоді знов Ісус: Я йду, й шукати метe мене, і в гріхах ваших повмираєте. Куди ж я йду, ви не можетейти. **22** Сказали тоді Жиди: Чи не вбє Він себе, що каже: Куди я йду, ви не можетейти? **23** I рече їм: Ви од нижнього, я од вишнього; ви од сьвіту сього, я не од сьвіту сього. **24** Тим я сказав вам, що повмираєте в гріхах ваших. **25** Казали тоді Йому: Хто Ти еси? I рече їм Ісус: Той, що з почину, як і глаголю вам. **26** Багато маю про вас глаголати й судити; тільки ж Пославший мене правдивий; і я, що чув від Него, се глаголю в сьвіті. **27** Не розуміли, що про Отця їм глаголе. **28** Рече ж їм Ісус: Як знесете вгору Сина чоловічого, тоді зрозумієте, що се я, і що від себе не роблю нічого; тільки, як навчив мене Отець мій, таке глаголю. **29** I Пославший мене — зо мною; не заставив мене одного Отець; бо я роблю всякого часу, що подобається ся Йому. **30** Як се Він промовляв, многі увірували в Него. **31** Рече тоді Ісус до Жидів, що увірували Йому: Коли пробувати метe у слові моему, справді ви ученики мої будете, **32** і зрозумієте правду, й правда визволить вас. **33** Відкazали Йому: Ми насіннє Авраамове, й ні в кого не були в неволі ніколи. Як же Ти говориш, що вільні будете? **34** Відкazав їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що всякий, хто робить гріх, невільник гріха. **35** Невільник же не пробуває в дому до віку, Син пробуває до віку. (aiōn g165) **36** Коли ж Син визволить вас, справді вільними будете. **37** Знаю, що ви насіннє Авраамове; та шукаєте вбити мене, бо слово мое не містить ся в вас. **38** Я, що видів уві Отця моого, глаголю; а ви, що виділи в отця вашого, робите. **39** Озвались вони й казали Йому: Отець наш Авраам. Рече їм Ісус: Коли б ви діти Авраамові були, діла Авраамові робили б. **40** Тепер же шукаєте вбити мене, чоловіка, що вам правду глаголав, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив. **41** Ви робите діла отця вашого. Казали тоді Йому: Ми не з перелюбу родилися: одного Отця маємо, Бога. **42** Рече ж їм Ісус: Коли б Бог отець ваш був, любили б ви мене; бо я від Бога

вийшов і приходжу, бо не від себе прийшов я, а Він мене післав. **43** Чом бесіди мої не розумієте? Бо не можете слухати слова моого. **44** Ви від отця диявола, й хотіння отця вашого диявола хочете робити. Той був душогубцем з почину, й в правді не встояв; бо нема правди в Йому. Коли говорить брехню, із свого говорить; бо він брехун і отець її. **45** А що я правду глаголю, не віруєте мені? **46** Xто з вас докорить мені за гріх? Коли ж правду глаголю, чому ви не віруєте мені? **47** Xто від Бога, слова Божі слухає. Тому ви не слухаєте, що ви не від Бога. **48** Озвались тоді Жиди, й казали Йому: Чи не добре ми кажемо, що Самарянин еси Ти, і біса маеш? **49** Відкazав Ісус: Я біса не маю, а шаную Отця моого; ви ж не шануете мене. **50** Я ж не шукаю моєї слави; єсть, хто шукає й судить. **51** Істино, істино глаголю вам: Коли хто слово мое хоронити ме, смерти не побачить по вік. (aiōn g165) **52** Сказали тоді Йому Жиди: Тепер ми знаємо, що Ти біса маеш. Авраам умер і пророки, а Ти кажеш: Коли хто слово мое хоронити ме, не вскусить смерти по вік. (aiōn g165) **53** Хиба Ти більший еси, ніж отець наш Авраам, що вмер? I пророки повмирали. Ким Ти себе робиш? **54** Відкazав Ісус: Коли я прославляю себе, слава моя ніщо. Єсть Отець мій, що прославляє мене, про котрого ви кажете, що Він Бог ваш. **55** I не пізнали Його; я знаю Його. А коли я скажу, що не знаю Його, буду подобний вам ложник. Ні, знаю Його, й слово Його хороню. **56** Авраам, отець ваш, рад був видіти день мій; та він увидів, і зрадів. **57** Казали тоді Жиди до Него: Не маеш п'ятидесяти років ще, і Авраама видів еси? **58** Рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Перш ніж Авраамові бути, я був. **59** Брали тоді каміннє, щоб кидати на Него; Ісус же сховав ся, і вийшов з церкви, пройшовши посеред них, і пішов так мимо.

9 I, йдучи мимо, побачив чоловіка, сліпого зроду. **2** спитали в Него ученики Його, говорячи: Рави, хто згрішив: він, чи родителі його, що сліпим родив ся. **3** Відкazав Ісус: Ні він не згрішив, ні родителі його, тільки щоб явились діла Божі на Йому. **4** Мені треба робити діла Пославшого мене, поки дня: прийде ніч; тоді ніхто не зможе робити. **5** Доки я в сьвіті, я сьвітло сьвітові. **6** Се промовивши, плюнув на землю, і зробив грязиво з слини, та й помазав грязивом очі сліпому, **7**

і рече йому: Іди, вмий ся в купелі Силоамській (що перекладом: Посланий). Пішов же і вмивсь, та й прийшов видющий. 8 Сусіди ж, що виділи його перше, що був сліпий, казали: Чи се не той, що сидів та просив? 9 Інші казали: Що се той; а другі: Що похожий на него. Він же каже: Що се я. 10 Сказали тоді йому: Як відкрились твої очі? 11 Відказав він, і каже: Чоловік, званий Ісус, зробив грязиво, й помазав мої очі, і рече мені: Іди до Силоамської купелі та вмий ся. Пішовши ж і вмившись, прозрів я. 12 Сказали тоді йому: Де Він? Каже: Не знаю. 13 Приводять його до Фарисеїв, колись сліпого. 14 Була ж субота, як грязиво зробив Ісус, і відкрив його очі. 15 Знов же питали його Фарисеїв, як прозрів. Він же казав їм: Грязиво положив на очі мої, а я вмивсь, та й бачу. 16 Казали тоді деякі з Фарисеїв: Сей чоловік не від Бога, бо суботи не хоронить. Інші казали: Як може чоловік грішний такі ознаки робити? І була незгода між ними. 17 Кажуть сліпому знов: Ти що кажеш про Него, що відкрив твої очі? Він же сказав: Що Він пророк. 18 Не увірували ж Жиди про него, що сліпим був і прозрів, аж доки покликали родителів самого прозрівшого. 19 І питали їх, кажучи: Чи се син ваш, про когоого ви кажете, що сліпим родив ся? як же тепер бачить? 20 Відказали їм родителі його, й казали: Знаємо, що син наш, і що сліпим родив ся; 21 як же тепер бачить, не знаємо; або хто відкрив його очі, ми не знаємо. Він зрист має, його спитайте; сам про себе нехай говорить. 22 Се казали родителі його, бо боялись Жидів; уже бо постановили Жиди, щоб, коли хто Його визнає Христом, того вилучити із школи. 23 Тим родителі його казали: Що зрист має, його питайте. 24 Покликали тоді вдруге чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: Дай славу Богу; ми знаємо, що чоловік сей грішний. 25 Озвав ся ж той, і сказав: Чи грішний, не знаю; одно знаю, що, сліпим бувши, тепер бачу. 26 Сказали ж йому знов: Що зробив тобі? як одкрив очі твої? 27 Відказав їм: Я сказав вам уже, й ви чули. Чого знов хочете чути? Хиба й ви хочете Його учениками бути? 28 Налаяли його тоді, і казали: Ти ученик Його, ми ж Мойсейові ученики. 29 Ми знаємо, що Мойсейові глаголав Бог; Сього ж не знаємо, звідкіля Він. 30 Озвавсь чоловік, і каже їм: Тим воно й дивно, що ви не знаєте, звідкіля Він, а відкрив очі мої. 31

Ми ж знаємо, що грішників Бог не слухає; хто ж побожний та вою Його чинить, того слухає. 32 Од віку не чувано, щоб одкрив хто очі зроду сліпому. (αιῶν γιετού) 33 Коли б Сей не був від Бога, не міг би робити нічого. 34 Озвались і казали йому: У гріах ти родивсь увесь, і ти навчаєш нас? Та й вигнали його геть. 35 Почув Ісус, що вигнали його геть, і, знайшовши його, сказав йому: Ти віруєш у Сина Божого? 36 Озвав ся той, і сказав: Хто Він, Господи, щоб увірював я в Него? 37 Рече ж йому Ісус: I видів еси Його, й хто говоритъ з тобою, се Він. 38 Він же каже: Вірую, Господи, та й поклонивсь Йому. 39 I рече Ісус: На суд я в сьвіт сей прийшов, щоб короти не бачить, почали бачити, й щоб короти бачити, сліпими робились. 40 I почули се деякі з Фарисеїв, що були з Ним, і казали Йому: То й ми сліпі? 41 Рече їм Ісус: Коли б сліпі були, не мали б гріха; тепер же кажете: Що бачимо; тим гріх ваш остаеться.

10 Істино, істино глаголю вам: Хто не ввходить дверима в кошару, а перелазить де инде, той злодій і розбійник. 2 Хто ж увіходить дверима, той пастир вівця. 3 Тому воротар одчиняє, і вівці голосу його слухають, і свої вівці кличе по імені, і виводить їх. 4 I як вижене вівці свої, ійде поперед них, а вівці ійдуть слідом за ним, бо знають голос його. 5 За чужим же не підуть, а втікати муть од него, бо не знають голосу чужих. 6 Сю приповість сказав їм Ісус, вони ж не зрозуміли, що се було, про що глаголав їм. 7 Тоді знов рече їм Ісус: Істино, істино глаголю вам: Що я двері вівцям. 8 Всі, скільки прийшло їх перше мене, злодії і розбійники; тільки ж не послухали їх вівці. 9 Я – двері: мною коли хто ввійде, спасеть ся, і входити ме, і виходити ме, і знайде пашу. 10 Злодій не приходить, як тільки щоб украсти, і вбити, і погубити. Я прийшов, щоб життє мали, і надто мали. 11 Я пастир добрий: пастир добрий душу свою кладе за вівці. 12 Наймит же й хто не пастир, що не його вівці, бачить вовка йдучого, та й кидає вівці, та й утікає; а вовк хапа їх, і розсипає вівці. 13 Наймит же втікає, бо він наймит, і не журить ся про вівці. 14 Я пастир добрий, і знаю моїх, і знають мене мої. 15 Яко ж знає мене Отець, так і я знаю Отця, і душу мою кладу за вівці. 16 I інші вівці маю, що не сієї кошари; і тих я мушу привести, і голос мій почують, і буде одно стадо, і один пастир. 17

За те Отець мене любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її. **18** Ніхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю властивість положити її, і маю властивість знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця моого. **19** Постала тоді знов незгода між Жидами за слова сії. **20** Казали ж многі з них: Біса має і божеволіє; чого ви Його слухаєте? **21** Інші казали: Се слова не біснуватого. Хиба біс може сліпим очі відкривати? **22** Були ж поновини в Єрусалимі, і зима була. **23** І ходив Ісус по церкві у Соломоновім ходнику. **24** Обступили тоді Його Жиди, і казали Йому: Доки нас морочити меш? Коли Ти Христос, скажи нам явно. **25** Відказав їм Ісус: Я казав вам, та й не віруєте. Діла, що я роблю в ім'я Отця моого, сї съвідкують про мене. **26** Та ви не віруєте, бо ви не з овець моїх, як я казав вам. **27** Вівці мої голосу моого слухають, і я знаю їх, і вони йдуть слідом за мною. **28** І я життє вічне даю їм; і не погинуть до віку, й не вихопить їх ніхто з рук моїх. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Отець мій, що дав мені, більший усіх, і ніхто не здоле вихопити їх із рук Отця моого. **30** Я і Отець одно. **31** Брали тоді знов камінне Жиди, щоб каменувати Його. **32** Озвавсь до них Ісус: Багато добрих діл явив я від Отця моого. За котре з тих діл каменуете мене? **33** Відказали Йому Жиди, говорячи: За добре діло не каменуємо Тебе, а за хулу, і що Ти, чоловіком бувши, робиш себе Богом. **34** Озвавсь до них Ісус: Хиба не написано в законі вашому: Я сказав, ви боги? **35** Коли тих назвав богами, до кого слово Боже було, та й не може поламатись писаннє, — **36** то як же про Того, кого Отець освятив і післав у съвіт, ви кажете: Що хулиш, бо сказав: Я Син Божий? **37** Коли я не роблю діл Отця моого, не йміть віри мені. **38** Коли ж роблю, а ви мені не віруєте, то ділам віруйте, щоб ви знали й вірували, що в мені Отець, і я в Йому. **39** Шукали тоді знов Його схопити, та вхилившсь од рук їх, **40** та й пішов знов на той бік у те місце, де Йоан перше хрестив, та й пробував там. **41** І многі приходили до Него, і казали: Що Йоан ніякої ознаки не зробив, усе ж, що Йоан казав про цього чоловіка, правда була. **42** І увірували там многі в Него.

11 Був же один, що нездужав, Лазар з села Марії та Марти, сестри її. **2** Була ж се Мария, що намостила Господа миром і обтерла ноги Його

волоссем своїм, котрої брат Лазар нездужав. **3** Післали тоді сестри до Него, кажучи: Господи, ось той, що Ти любиш, нездужає. **4** Почувши Ісус, рече: Ся болість не на смерть, а про славу Божу, щоб прославивсь Син Божий через неї. **5** Любив же Ісус Марту, й сестру її, і Лазаря. **6** Як же почув, що нездужає, тоді зоставсь у тому місці, де був, ще два дні. **7** Після того ж рече ученикам: Ходім знов у Юдею. **8** Кажуть Йому ученики: Рави, тепер шукали Тебе Жиди каменувати, й знов ійдеш туди! **9** Відказав Ісус: Хиба не дванайцять годин у дні? Коли ходить у день, не спотикається ся, бо съвітло съвіта сього бачить. **10** Коли ж ходить поночі, спотикається ся, бо нема съвітла в Йому. **11** Се промовив, і після того рече їм: Лазар, друг наш, заснув; та я піду, щоб розбудити його. **12** Казали тоді ученики Його: Господи, коли заснув, то й одужає. **13** Говорив же Ісус про смерть його; вони ж думали, що про спочинок сонний каже. **14** Тоді ж рече їм Ісус явно: Лазар умер. **15** І я радуюсь задля вас, що не був там, щоб ви увірували. Та ходімо до него. **16** Рече тоді Тома, на прізвище близняк, товаришам ученикам: Ходімо й ми, щоб умерти з Ним. **17** Прийшовши тоді Ісус, застав його, що він чотирі дні вже у гробі. **18** Була ж Витания поблизу Єрусалиму, гоней на п'ятьдесят. **19** І багато Жидів поприходило до Марти та Марії, щоб розважати їх по братові їх. **20** Марта ж, як почула, що Ісус прийшов, вибгла назустріч Йому; Мария ж сиділа в хаті. **21** Каже тоді Марта до Ісуса: Господи, коли б був еси тут, брат мій не вмер би. **22** Тільки ж і тепер знаю, що, чого попросиш у Бога, дастъ Тобі Бог. **23** Рече їй Ісус: Воскресне брат твій. **24** Каже Марта до Него: Я знаю, що воскресне у воскресенню останнього дня. **25** Рече їй Ісус: Я воскресенне і життє. Хто вірує в мене, коли й умре, жити ме. **26** І всякий, хто живе й вірує в мене, не вмре по вік. Чи віруеш съому? (aiōn g165) **27** Каже Йому: Так, Господи, я увіруала, що Ти еси Христос, Син Божий, грядущий на съвіт. **28** І, се промовивши, пійшла та й покликала Марию, сестру свою, нишком, кажучи: Учитель прийшов, і кличе тебе. **29** Вона ж, як почула, встає хутко, і йде до Него. **30** Ще ж не прийшов у село Ісус, а був на місці, де зустріла Його Марта. **31** Тоді Жиди, що були з нею в хаті та розважали її, побачивши Марию, що хутко встала та вийшла,

пійшли за нею, кажучи: Що йде до гробу, щоб плакати там. **32** Мария ж, як прийшла, де був Ісус, і побачила Його, то впала в ноги Йому, кажучи до Него: Господи, коли б був еси тут, не вмер бы брат мій. **33** Ісус же, як побачив її, що плаче, і прийшовших з нею Жидів, що плачуть, засмутив ся духом, і зворушив ся, **34** і рече: Де положили його? Кажуть Йому: Господи, йди та подивись. **35** І заплакав Ісус. **36** Казали тоді Жиди: Ось як Він любив його! **37** Деякі ж з них казали: Чи не міг Сей, що відкрив очі сліпому, зробити, щоб і він не вмер? **38** Тоді Ісус, зітхнувши знов у собі, пішов до гробу. Була ж печера, й камінь лежав на ній. **39** Рече Ісус: Зніміть каменя. Каже Йому сестра умершого Марта: Господи, уже смердить; чотири бо дні йому. **40** Рече їй Ісус: Чи не казав я тобі, що, коли вірувати меш, побачиш славу Божу? **41** Зняли тоді каменя, де положено мерця. Ісус же звів очі вгору, і рече: Отче, дякую Тобі, що почув еси мене. **42** Я ж знав, що всякого часу мене чуеш, тільки задля народу, що навколо стоїть, сказав, щоб увірували, що Ти мене післав. **43** І, се промовивши, покликнув голосом великим: Лазаре, вийди! **44** І вийшов мрець з завязаними в полотно ногами й руками, й лице його хусткою було завязане. Рече ім Ісус: Розв'яжіть його й пустіть, нехай іде. **45** Тоді многі з Жидів, що поприходили до Марії, і виділи, що зробив Ісус, увірували в Него. **46** Деякі ж з них пійшли до Фарисеїв, та й сказали їм, що зробив Ісус. **47** Зібрали тоді архиереї та Фарисеї раду, і казали: Що нам чинити? бо сей чоловік багато робить ознак. **48** Коли оставимо Його так, усі увірують в Него; й прийдуть Римляне, та й заберуть у нас і місце і народ. **49** Один же з них, Каяфа, бувши архиереєм року того, каже їм: Ви не знаете нічого, **50** і не думаете, що лучче нам, щоб один чоловік умер за людей, а не ввесь народ загинув. **51** Се ж не від себе промовив, а, бувши архиереєм того року, пророкував, що має Ісус умерти за людей, **52** і не тільки за людей, а щоб і діти Божі розсипані зібрати в одно. **53** З того ж дня нарадились, щоб убити Його. **54** Ісус же більш не ходив явно по Юдеї, а пішов звідтіля в землю близько пустині, у город званий Ефрем, і там пробував із учениками своїми. **55** Була ж близько пасха Жидівська; і йшло багато в Єрусалим із сіл перед пасхою, щоб очищати себе. **56** Шукали тоді

Ісуса, й говорили між собою, стоячи в церкві: Як вам здається ся? чи не прийде на съято? **57** Дали ж і архиереї і Фарисеї наказ, щоб, як хто знати ме, де Він, то щоб схопити Його.

12 Тоді Ісус, шестого дня перед пасхою, прийшов у Витанию, де був Лазар, що був умер, котрого воскресив із мертвих. **2** Зробили тоді Йому вечерю там, і Марта послугувала, Лазар же був один із тих, що сиділи за столом. **3** Мария ж, узявиши литру мира нардового, правдивого, предорогого, намостила ноги Ісусу, та й обтерла волоссем своїм ноги Його; господа ж повна була духу від міра. **4** Каже тоді один з учеників Його, Юда Симонів Іскаріоцький, що мав Його зрадити. **5** Чому міра цього не продано за триста денаріїв та не роздано вбогим? **6** Сказав же се не того, що про вбогих дбав, а що злодій був, і скриньку мав, і, що вкидано, носив. **7** Рече тоді Ісус: Остав її; на день похорону мого приховала се. **8** Вбогих бо маєте всякого часу з собою, мене ж не всякого часу маєте. **9** Довідалось же багато народу з Жидів, що Він там, і поприходили не задля Ісуса одного, а щоб і Лазаря побачити, котрого воскресив із мертвих. **10** Нарадили ся ж архиереї, щоб і Лазаря вбити; **11** бо многі через него приходили від Жидів, та й увірували в Ісуса. **12** Назавтра багато народу, поприходивши на съято, почувши, що Ісус ійде в Єрусалим, **13** побрали вітте пальмове, та й вийшли назустріч Йому, покликуючи: Осанна! благословен грядущий в імя Господне, Цар Ізраїлів! **14** Знайшовши ж Ісус осля, сів на него, як написано: **15** Не лякайсь, дочки Сіонська! ось твій Цар іде, сидячи на молодому ослі. **16** Сього ж не зрозуміли ученики Його спершу; тільки, як прославивсь Ісус, тоді згадали, що се про Него писано, й що се зробили Йому. **17** Съвідкував же народ, що був із Ним, як Лазаря викликав із гробу й воскресив Його з мертвих. **18** Тим і зустрів Його народ, бо чув, що Він зробив сю ознаку. **19** Фарисеї ж казали між собою: Бачите, що не вдіете нічого? ось увесь съвіт за Ним пішов! **20** Були ж деякі Геленяне між тими, що поприходили, щоб поклонитись у съято. **21** Сі ж приступили до Филипа, що був з Витсаїди Галилейської, кажучи: Добродію, хочемо Ісуса видіти. **22** Приходить Филип і каже Андреєві, а знов Андрей та Филип кажуть Ісусові. **23** Ісус

же відказав їм, говорячи: Прийшла година, щоб прославив ся Син чоловічий. **24** Істино, істино глаголю вам: Коли зерно пшеничне, впавши на землю, не вмре, то одно зостається ся; коли ж умре, то багато овощу приносить. **25** Хто любить душу свою, погубить її; а хто ненавидить душу свою в сьвіті сьому, на вічнє життє збереже її. (aiōnios g166) **26** Коли мені служить хто, нехай іде слідом за мною; і де я, там і слуга мій буде. І коли хто мені служить, пошанує його Отець. **27** Тепер же душа моя стрівожилась, і що мені казати? Отче, спаси мене від години сієї; тільки ж для цього прийшов я на годину сю. **28** Отче, прослав імя Твоє! Зійшов тоді голос із неба: І прославив, і знов прославлю. **29** Народ же, що стояв і чув, казав, що грім загремів. Інші казали: Ангел Йому говорив. **30** Озвавсь Ісус і рече: Сей голос роздавсь не ради мене, а ради вас. **31** Тепер суд сьвіту сьому: тепер князь сьвіту цього проженеться геть. **32** І я, як буду піднятий від землі, всіх притягну до себе. **33** Се ж глаголав, означаючи, якою смертю має вмерти. **34** Озвавсь до Него народа: Ми чули з закону, що Христос пробуває по вік; як же Ти кажеш, що треба угору піднятись Синові чоловічому? Хто се Син чоловічий? (aiōn g165) **35** Рече ж їм Ісус: Ще малий час сьвітло з вами. Ходіть, доки сьвітло маєте, щоб темрява вас не захопила; а хто ходить у темряві, не знає, куди йде. **36** Доки сьвітло маєте, віруйте в сьвітло, щоб синами сьвітла стали ся. Се промовив Ісус, і пішовши, заховавсь од них. **37** Хоч стільки ознак зробив перед ними, не увірували в Него, **38** щоб слово Ісаї пророка справдилось, котрий промовив: Господи, хто вірував тому, що чув од нас? і рамя Господнє кому відкрилось? **39** Тим не змогли вірувати, що знов глаголе Ісаїя: **40** Засліпив очі їх і закаменив серце їх, щоб не бачили очима, нії розуміли серцем, і не обернулись, і я не сцілив їх. **41** Се промовив Ісаїя, як видів славу Його й глаголав про Него. **42** Однакож з князів многі увірували в Него, та задля Фарисеїв не визнавали, щоб не вилучено їх із школи. **43** Любили бо славу чоловічу більш, ніж славу Божу. **44** Ісус же покликнув, і рече: Хто вірує в мене, не в мене вірує, а в Пославшого мене. **45** І хто видить мене, видить Пославшого мене. **46** Я сьвітлом у сьвіт прийшов, щоб усякий, хто вірує в мене, в темряві не пробував. **47** І коли хто слухає слова

мої, та й не вірує, я не суджу його; бо я прийшов, не щоб судити сьвіт, а щоб спасти сьвіт. **48** Хто цурається мене, й не приймає словес моїх, має собі суддю: слово, що я глаголав, воно судити ме його останнього дня. **49** Бо я не від себе глаголав, а пославший мене Отець, Він мені заповідь дав, що промовляти і що глаголати. **50** І я знаю, що Його заповідь життє вічне. Що ж промовляю я, яко ж глаголав мені Отець, так промовляю. (aiōnios g166)

13 Перед съятом же пасхи, знаючи Ісус, що прийшла Його година, щоб зйті з съвіту цього до Отця, — любивши своїх, що були в съвіті, до кінця любив їх. **2** І по вечері, як диявол уже вкинув у серце Юди Симонового Іскариоцького, щоб Його зрадив, з знаючи Ісус, що все дав Йому Отець у руки, й що від Бога вийшов, і до Бога йде, **4** устає зза вечері і скидає одежду; і, взявши рушник, підперезавсь. **5** Після того налив води в умивальню, та й почав обмивати ноги ученикам та обтирати рушником, котрим був підперезаний. **6** Приходить же до Симона Петра, й каже Йому той: Господи, Ти обмиваєш ноги мої? **7** Відказав Ісус, і рече Йому: Що я роблю, ти не знаєш тепер, зрозумієш же опісля. **8** Каже Йому Петр: Не мити меш ніг моїх до віку. Відказав Йому Ісус: Як не обмию тебе, не мати меш часті зо мною. (aiōn g165) **9** Каже Йому Симон Петр: Господи, не тільки ноги мої, та й руки й голову. **10** Рече Йому Ісус: Обмитому не треба, як тільки ноги мити, а чистий увесь. І ви чисті, та не всі. **11** Знав бо зрадника свого; тим і сказав: Не всі ви чисті. **12** Як же пообмивав ноги їх і взяв одежду свою, сівші знов, рече їм: Чи знаєте, що зробив я вам? **13** Ви звete мене Учителем і Господом, і добре кажете, се бо я. **14** Коли ж я помив вам ноги, Господь і Учитель, то й ви повинні один одному обмивати ноги. **15** Приклад бо дав вам, і як я зробив вам, і ви робіть. **16** Істино, істино глаголю вам: Не єсть слуга більший пана свого, ані посланець більший пославшого його. **17** Коли се знаєте, то блаженні ви, коли робити метe се. **18** Не про всіх вас глаголю: я знаю кого вибрали; та щоб писаннє справдилось: Хто єсть зо мною хліб, підняв на мене пяту свою. **19** Від нинї глаголю вам, перше ніж стало ся, щоб, як станеться, увірували, що се я. **20** Істино, істино глаголю вам: Хто приймає, коли я кого пішлю, мене приймає; а

хто мене приймає, приймає Пославшого мене.

21 Се промовивши Ісус, зворувши духом, і съвідкував і рече: Істино, істино глаголю вам, що один із вас ізрадить мене.

22 Ззириались тоді між собою ученики, сумніваючись, про кого Він говорить.

23 Був же за столом один із учеників Його на лоні Ісусовім, котрого любив Ісус.

24 Сьому кивнув Симон Петр, щоб спитав, хто б се був, про кого говорить.

25 Пригорнувшись той до грудей Ісусових, каже Йому: Господи, хто се?

26 Відказав Ісус: Той, кому я, умочивши кусок, подам. І, умочивши кусок, дав Юді Симонову Іскариоцькому.

27 А за куском увійшов тоді в него сатана. Рече ж Йому Ісус: Що робиш, роби швидко.

28 Сього не зрозумів ніхто, що сиділи за столом, проти чого сказав Йому.

29 Деякі бо думали, — яко ж бо скринку мав Юда, — що каже Йому Ісус: купи, що треба нам про съято; або, щоб що дав убогим.

30 Узвавши ж він кусок, зараз вийшов; була ж ніч.

31 Як же вийшов, рече Ісус: Тепер прославився Син чоловічий, й Бог прославився в Йому.

32 Коли Бог прославився в Йому, то Бог прославить і Його в собі, і скоро прославить Його.

33 Дітки! ще короткий час я з вами. Шукати метe мене, і яко ж казав я Жидам: Що, куди йду я, ви не можетейти, і вам глаголю тепер.

34 Заповідь нову даю вам: щоб любили один одного. Як я любив вас, щоб і ви любили один одного.

35 По сьому знати муть усі, що ви мої ученики, коли любов мати метe один до одного.

36 Рече Йому Симон Петр: Господи, куди йдеш? Відказав Йому Ісус: Куди йду, не можеш тепер за мноюйти; опісля ж пійдеш за мною.

37 Каже Йому Петр: Господи, чому не можу за Тобоюйти тепер? Душу мою за Тебе положу.

38 Відказав Йому Ісус: Душу твою за мене положиш! Істино, істино глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречешся тричі.

14 Нехай не трівожить ся серце ваше. Віруйте в Бога і в мене віруйте.

2 В дому Отця моего осель багато. Коли б нї, сказав би вам: Ійду наготовити місце вам.

3 І, як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду й прийму вас до себе, щоб де я, і ви були.

4 А куди я йду, знаєте, й дорогу знаєте.

5 Каже Йому Тома: Господи, не знаємо, куди йдеш; і як можемо дорогу знати?

6 Рече Йому Ісус: Я дорога й правда, й життe: ніхто не приходить до Отця, як тільки мною.

7 Коли б знали мене, як Отця

мого знали б; і від нинї знаєте Його, як виділи Його.

8 Каже Йому Філіп: Господи, покажи нам Отця, то я буде з нас.

9 Рече Йому Ісус: Стільки час я з вами, як не пізнав еси мене, Філіп? Хто видів мене, видів Отця; як же ти кажеш: Покажи нам Отця?

10 Хиба не ймеш віри, що я в Отцї і Отець у менї? Слова, що я промовляю вам, від себе не промовляю; Отець же, що в менї пробуває, Той робить діла.

11 Віруйте менї, що я в Отцї і Отець у менї; коли ж нї, задля діл самих віруйте менї.

12 Істино, істино глаголю вам: Хто вірує в мене, діла, що я роблю, і він робити ме: я більше сього робити ме; бо я до Отця моого йду.

13 І чого просити метe в ім'я моє, те зроблю, щоб прославивсь Отець у Сині.

14 Коли чого просити метe в ім'я моє, я зроблю.

15 Коли любите мене, хороніть заповіді мої.

16 Я вблагаю Отця, і дасть вам іншого утішителя, щоб пробував з вами по вік, — (*αἰῶν* *g165*)

17 Духа правди, котрого съвіт не може прийняти; бо не видить Його, анї знає Його; ви ж знаєте Його, бо з вами пробуває і в вас буде.

18 Не зоставлю вас сиротами: прийду до вас.

19 Ще трохи, я съвіт мене більш не видіти ме; ви ж будете видіти мене, бо я живу, я ви жити метe.

20 Того дня знати метe, що я в Отцї моїм, і ви в менї, я в вас.

21 Хто має заповіді мої і хоронить іх, той любить мене; хто ж любить мене, буде люблений від Отця моого, і я любити му його, і обявлюсь Йому.

22 Каже Йому Юда, не Іскариоцький: Господи, що воно есть, що маєш нам обявитись, а не съвітові?

23 Відказав Ісус і рече Йому: Коли хто любить мене, слово мое хоронити ме, і Отець мій любити ме його, і до него прийдемо, і оселю в него зробимо.

24 Хто не любить мене, словес моїх не хоронить; а слово, що ви чуєте, не мое, а пославшого мене Отця.

25 Се я глаголав вам, у вас пробуваючи.

26 Утішитель же, Дух съятий, котрого пішло Отець в ім'я моє, Той научить вас усього, як пригадає вам усе, що я глаголав вам.

27 Упокій оставляю вам, мій упокій даю вам; не, яко ж съвіт дає, я даю вам.

Нехай не трівожить ся серце ваше, анї лякається ся.

28 Ви чули, що я глаголав вам: Ійду, я прийду до вас. Коли б любили мене, зрадили б, що я сказав: Ійду до Отця; бо Отець мій більший мене.

29 І оце глаголав вам, перш нїж тому стати ся, щоб, як станеться ся, увірували.

30 Вже більш не говорити му багато з вами, яде бо князь съвіта сього, я у

мені не має нічого. **31** Та, щоб знати сьвіт, що я люблю Отця, і, яко ж заповідав мені Отець, так чиню. Уставайте, ходімо з відселя.

15 Я правдива виноградина, а Отець мій виноградар. **2** Кожну вітку в мене, що не родить овошу, відтинає її, а кожну, що родить овощ, обчищує її, щоб більш овошу родила. **3** Вже ви чисті через слово, що я глаголав вам. **4** Пробувайте в мені, і я в вас. Яко ж вітка не може овошу родити від себе, коли не пробувати ме на виноградині, так ані ви, коли в мені не будете пробувати. **5** Я виноградина, ви вітте. Хто пробуває в мені, а я в йому, той приносить багато овошу; бо без мене не можете робити нічого. **6** Коли хто не пробуває в мені, буде викинутий геть, як вітка, і всхоне, й зберуть їх, та й кинуть в огонь, і згорятъ. **7** Коли пробувати метe в мені, а слова мої пробувати муть в вас, то, чого схочете, просити метe, і станеть ся. **8** У сьому прославився Отець мій, щоб овошу багато давали ви, й були моїми учениками. **9** Яко ж полюбив мене Отець, і я полюбив вас; пробувайте в любові моїй. **10** Коли заповіді мої хоронити метe, пробувати метe в любові моїй; я хоронив заповіді Отця моого, й пробуваю в любові Його. **11** Се глаголю вам, щоб радощі мої пробували в вас, і щоб радощі ваші сповнилися. **12** Се заповідь моя: Щоб любили один одного, як я полюбив вас. **13** Більшої сіці любови ніхто не має, як щоб хто душу свою положив за другів своїх. **14** Ви други мої, коли робити все, що я заповідаю вам. **15** Вже більш вас не зву слугами, бо слуга не знає, що робить пан його; вас же назавв я другами, бо все, що чув я від Отця моого, обявив вам. **16** Не ви мене вибрали, а я вибрav вас, та й настановив вас, щоб ви йшли і овощ приносили, і овощ ваш пробував; щоб чого просити метe в Отця ім'ям моїм, дав вам. **17** Се заповідью вам, щоб любили один одного. **18** Коли сьвіт вас ненавидить, знайте, що мене перш вас знате. **19** Коли б із сьвіта були, сьвіт своє любив би; як же ви не з сьвіта, а я вибрav вас із сьвіта, тим ненавидить вас сьвіт. **20** Згадайте слово, що я сказав вам: Не більший слуга пана свого. Коли мене гонили, і вас гонити муть. Коли мое слово хоронили, і ваше хоронити муть. **21** Та се все робити муть вам задля ім'я моого, бо не знають Пославшого мене.

22 Коли б я не прийшов і не глаголав їм, гріха не мали б вони; тепер же вимовки не мають вони за гріх сьвіт. **23** Хто мене ненавидить, і Отця моого ненавидить. **24** Коли б діл не зробив я в них, яких ніхто інший не робив, гріха не мали б; тепер же виділи й знате виділи мене і Отця моого. **25** Та щоб справдилось слово, написане в законі їх: Що знате виділи мене дармо. **26** Як же прийде Утішитель, що я пішлю вам од Отця, Дух правди, що від Отця виходить, Той сьвідкувати ме про мене. **27** I ви ж сьвідкувати мете: бо від почину ви зо мною.

16 Се я глаголав вам, щоб ви не поблазнились. **2** Вилучати муть вас із школ; ба прийде час, що всякий, хто вбиває вас, думати ме, що службу приносить Богу. **3** I се робити муть вам, бо не знали ні Отця, ні мене. **4** Та се сказав я вам, щоб як прийде час, згадали про се, що я глаголав вам; бо з вами був. **5** Тепер же йду до Пославшого мене; й ніхто з вас не питає мене: Куди йдеш? **6** Та що се сказав я вам, смуток сповнив ваше серце. **7** Тільки ж я правду глаголю вам: лучче вам, щоб я пішов; як бо не піду, Утішитель не прийде до вас; як же піду, пришлю Його до вас. **8** А Той прийшовши, докорить сьвітові за гріх, і за правду, і за суд: **9** за гріх бо не вірують у мене; **10** за правду ж, бо я до Отця моого йду, й більш не побачите мене; **11** за суд, бо князь сьвіта цього осуджений. **12** Ще багато маю глаголати вам, та ви не можете носити нині. **13** Як же прийде той Дух правди, то проведе вас до всякої правди; бо глаголати ме не від себе, а все, що чути ме, буде глаголати, й що настане, звістить вам. **14** Той мене прославить: бо з моего прийме і звістить вам. **15** Усе, що має Отець, — мое: тим я сказав, що з моего Він прийме, і звістить вам. **16** Трохи, і не будете видіти мене; а знов трохи, і побачите мене; бо я йду до Отця. **17** Казали тоді деякі з учеників Його між собою: Що се, що каже нам: Трохи, і не будете видіти мене, а знов трохи, і побачите мене, і: Бо я йду до Отця? **18** Казали ж: Що се, що каже: Трохи? Не знаємо, що Він каже. **19** Знав же Ісус, що хотіли Його спитати, й рече їм: Про се розпитуєтесь між собою, що я сказав: Трохи, і не будете видіти мене, а знов: трохи, і побачите мене? **20** Істино, істино глаголю вам: Що плакати й ридати будете ви,

світ же веселитись; ви ж смуткувати мете, та смуток ваш на радощі обернеть ся. **21** Жінка як рождає, смуток має, бо прийшла година її; скоро ж уродить дитину, вже не памятає муки з радощів, що народив ся чоловік на світ. **22** І ви оце тепер смуток маєте; знов же побачу вас, і звеселить ся серце ваше, і радощів ваших ніхто не візьме од вас. **23** І того дня в мене не питати мете. Істино, істино глаголю вам: Що чого ні просліте в Отця ім'ям моїм, дастъ вам. **24** Досі не просили ви нічого в ім'я моє. Просіть, то й приймете, щоб радість ваша була повна. **25** Оце приповістями глаголав вам; та прийде час, що більше вже приповістями не глаголати му вам, а явно про Отця звіщу вам. **26** Того дня просити мете в ім'я моє, і не глаголю вам, що я просити му Отця за вас. **27** Сам бо Отець любить вас; бо ви мене полюбили, й увірували, що я від Бога вийшов. **28** Я вийшов од Отця, і прийшов на світ. Знов оставляю світ і йду до Отця. **29** Кажуть Йому ученики Його: Оттепер явно глаголеш, і приповісти ніякої не кажеш. **30** Тепер знаємо, що знаєш усе, і не треба, щоб хто питав Тебе. По сьому віруємо, що від Бога вийшов еси. **31** Відказав їм Ісус: Тепер віруєте? **32** Ось прийде час, і нині прийшов, щоб ви розсипались кожен у свій бік, а мене самого заставили; та я не сам, бо Отець зо мною. **33** Се глаголав я вам, щоб у мені впокій мали. У світі горе мати мете, тільки ж бодріть ся: я побідив світ.

17 Се глаголав Ісус, і зняв очі свої на небо, і рече: Отче! прийшла година; прослав Сина Твоого, щоб і Син Твій прославив Тебе. **2** Яко ж дав еси Йому власті над усяким тілом, щоб усім, що дав еси Йому, дав вічне життє. (αἰῶνιος γ166) **3** Се ж життє вічне в тому, щоб знали Тебе, единого справдішного Бога, та кого післав еси, Ісуса Христа. (αἰῶνιος γ166) **4** Я прославив Тебе на землі: діло кінчав я, що дав еси мені робити. **5** А тепер прослав мене Ти, Отче, у Тебе самого словою, що мав я в Тебе, перш ніж світу бути. **6** Обявив я імя Твоє людям, що дав еси мені з світі. Твої були вони, а Ти мені їх дав; і слово Твоє хоронили вони. **7** Тепер зрозуміли вони, що, скільки дав еси мені, все від Тебе. **8** Бо слова, що дав еси мені, дав я їм; і вони прийняли й зрозуміли справді, що від Тебе прийшов я, і увірували, що

Ти мене післав. **9** Я про них молю, не про світ молю, а про тих, що дав еси мені, бо вони Твої. **10** І все мое Твоє, і Твоє мое, і я прославив ся в них. **11** І вже більш я не в світі, а сї в світі, і я до Тебе йду. Отче съятий, збережи їх в ім'я Твоє, тих, котрих дав еси мені, щоб були одно, яко ж ми. **12** Як був я з ними на світі, я беріг їх в ім'я Твоє; котрих дав еси мені, стеріг я, і ніхто з них не погиб, тільки Син погибельний, щоб писаннє справдилось. **13** Тепер же до Тебе йду, і се глаголю в світі, щоб мали радість мою повну в собі. **14** Я дав їм слово Твоє, і світ зненавидів їх, бо вони не з світа, яко ж я не з світа. **15** Не молю, щоб узяв їх із світа, а щоб зберіг їх од зла. **16** Не з світа вони, яко ж я не з світа. **17** Освяти їх правдою Твоєю; слово Твоє правда. **18** Як мене післав еси в світі, і я післав їх у світі. **19** І за них я посвячує себе, щоб і вони були освячені правдою. **20** Не про сих же тільки молю, а також і про тих, що задля слова їх увірюють у мене, **21** щоб усі одно були: яко ж Ти, Отче, в мені і я в Тобі, щоб і вони в нас одно були, щоб світ увірував, що Ти мене післав еси. **22** І славу, що дав еси мені, дав я їм, щоб були одно, яко ж ми одно. **23** Я в них і Ти в мені, щоб були звершенні в одно, і щоб зрозумів світ, що Ти мене післав еси і полюбив їх, яко ж мене полюбив еси. **24** Отче, котрих дав еси мені, хочу, щоб, де я, і вони були зо мною, щоб виділи славу мою, що дав еси мені; бо полюбив еси мене перш основання світа. **25** Отче праведний, і світ Тебе не пізнав, я ж пізнав Тебе, і сї пізнали, що Ти мене післав. **26** І я обявив їм імя Твоє, і обявляти му, щоб любов, якою любив еси мене, в них була, а я в них.

18 Се промовивши Ісус, вийшов з учениками своїми за потік Кедрон, де був сад, у котрий ввійшов Він і ученики Його. **2** Знав же й Юда, що зрадив Його, се місце, бо почасту збирались там Ісус і ученики Його. **3** Тоді Юда, взявши роту та архиерейських і Фарисейських слуг, приходить туди з лихтарнями, та факлями, та з зброєю. **4** Знаючи ж Ісус усе, що настигає на Него, вийшов і рече їм: Кого шукаєте? **5** Відказали Йому: Ісуса Назорея. Рече їм Ісус: Се я. Стояв же й Юда зрадник Його, з ними. **6** Як же сказав їм: Що се я, відступили вони назад, та й попадали на землю. **7** Знов же спитав їх: Кого шукаєте? Вони ж сказали: Ісуса Назорея. **8** Відказав Ісус: Сказав вам, що се я.

Коли ж мене шукаєте, дайте сим відійти. 9 Щоб справдилось слово, що промовив: Шо котрих дав еси мені, не згубив я з них нікого. 10 Тоді Симон Петр, маючи меч, вийняв його, і вдарив слугу архиерейського, та й відтяг йому ухо праве. Було ж ім'я слузі Малх. 11 Рече тоді Ісус Петрові: Вкинь меч твій у похву. Чашу, що дав мені Отець, хиба не пити її? 12 Тоді рота, й тисячник, і слуги Жидівські схопили Ісуса, та й звязали Його, 13 і повели Його перш до Анни, був бо тестем Каяфі, що був архиереєм того року. 14 Був же Каяфа той, що порадив Жидам, що лучче нехай один чоловік умре за людей. 15 Пійшов же слідом за Ісусом Симон Петр та ще другий ученик. Той же ученик був знаний архиєріві, і прийшов з Ісусом у двір архиерейський. 16 Петр же стояв перед дверми знадвору. Вийшов тоді другий ученик, що був знаний архиєріві, і сказав дверниці, і ввела Петра. 17 Каже тоді слуга дверниця Петрові: Чи ти еси з учеників чоловіка цього? Каже той: Ні. 18 Стояли ж раби й слуги, що розложили огонь; холодно бо було, та й грілись. Стояв з ними Й Петр, і грівся. 19 Тоді архиерей спитав Ісуса про учеників Його й про науку Його. 20 Відказав йому Ісус: Я глаголав ясно съвітові; я завсіди учив у школі і в церкві, куди Жиди завсіди сходяться, і потай не глаголав нічого. 21 Чого мене питаєш? Спитай тих, що слухали, що я глаголав їм; ось вони знають, що я казав. 22 Як же Він се промовив, один із слуг, стоячи тут, ударив у лицце Ісуса, кажучи: Так відказуєш архиєріві? 23 Відказав йому Ісус: Коли недобре сказав я, съвідкуй про недобре; коли добре, за що мене беш? 24 Післав Його Анна звязаного до Каяфи архиєрея. 25 Симон же Петр стояв та грівся. Кажуть тоді йому: Чи ти з Його учеників? Він же відрік ся і сказав: Ні. 26 Каже один із слуг архиєрейських, свояк того, котрому відтяг Петр ухо: Чи ж не бачив я тебе в саду з Ним? 27 Знов тоді відрік ся Петр, і зараз півень запіяв. 28 Ведуть тоді Ісуса від Каяфи у претор; був же ранок; і не ввійшли вони в претор, щоб не опоганитись та щоб їсти їм пасху. 29 Вийшов тоді Пилат до них, і каже: Яку вину приносите на чоловіка цього? 30 Озвались і казали йому: Коли б Він не був лиходій, не віддавали б ми Його тобі. 31 Каже тоді ім' Пилат: Візьміть ви Його по закону вашому осудіть Його. Сказали тоді

йому Жиди: Нам не годить ся вбивати нікого. 32 Щоб Ісусове слово справдилось, що промовив, означуючи, якою смертю має вмерти. 33 Увійшов тоді знов Пилат у претор, і покликав Ісуса, і каже Йому: Ти еси цар Жидівський? 34 Відказав йому Ісус: Від себе ти се говориш, чи інші тобі сказали про мене? 35 Озвавсь Пилат: Хиба я Жид? Нарід Твій і архиєреї видали мені Тебе. Що зробив еси? 36 Відказав Ісус: Царство мое не од съвіта цього. Коли б од съвіта цього було царство мое, слуги мої воювали б, щоб не видано мене Жидам; тільки ж царство мое не звідсіля. 37 Рече тоді Йому Пилат: Так Ти цар? Відказав Ісус: Ти кажеш, що цар я. Я на се родивсь і на се прийшов у съвіт, щоб съвідкувати правдї. Кожен, хто від правди, слухає моого голосу. 38 Каже Йому Пилат: Що таке правда? І, сказавши, знов вийшов до Жидів, і каже їм: Ніякої вини не знаходжу я в Йому. 39 Єсть же звичай у вас, щоб одного вам відпускати на пасху. Хочете ж, щоб випустив вам царя Жидівського. 40 Закричали тоді вони всі знов, кажучи: Не Сього, а Варау. Був же Вараава розбійник.

19 Тоді узяв Пилат Ісуса, та й бив Його. 2 А воїни сплівши вінець із тернини, наділи на голову Йому, і в одежу червону одягли Його, з і казали: Радуй ся, царю Жидівський! і били Його в лиці. 4 Вийшов тоді знов Пилат, і каже їм: Ось я виводжу вам Його, щоб знали, що в Йому ніякої вини не знаходжу. 5 Вийшов тоді Ісус у терновім вінці і в червоній одежі. І каже їм Пилат: Ось, чоловік! 6 Як же побачили Його архиєреї та слуги, то закричали, кажучи: Розпни, розпни Його! Каже їм Пилат: Візьміть ви Його, та й розпніть; я бо не знаходжу в Йому вини. 7 Відказали йому Жиди: Ми закон маємо, і по закону нашему повинен умерти, бо Він себе Сином Божим зробив. 8 Як же почув Пилат се слово, то ще більше злякався, 9 і ввійшов у претор знов, і каже Ісусові: Звідкіля еси Ти? Ісус же одповіді не дав йому. 10 Каже тоді Йому Пилат: До мене не говориш? Не знаєш, що власті маю розпяти Тебе, і власті маю відпустити Тебе? 11 Відказав Ісус: Не мав би еси власті ніякої надо мною, коли б не було тобі дано звиш. Тим, хто видає мене тобі, більший гріх має. 12 З того часу шукав Пилат одпустити Його; Жиди ж кричали, кажучи: Коли Сього відпустиш, не

еси друг Кесареві. Всякий, хто цarem себе робить, противить ся Кесареві. **13** Пилат же, почувши таке слово, вивів Ісуса, та й сів на судищі, що зване Литостротос, а по єврейськи: Гавата. **14** Була ж пятниця перед пасхою, коло години ж шестої. І каже Жидам: Ось, Цар ваш! **15** Вони ж закричали: Візьми, візьми розпни Його! Каже їм Пилат: Царя вашого розпну? Відказали архиерей: Не маємо царя, тільки Кесаря. **16** Тоді ж видав їм Його, щоб розпяли. Узяли ж Ісуса, та й повели. **17** І, несучи хрест свій, вийшов Він на врочище (місце) Черепове, що зветь ся по єврейськи Голгота. **18** Там розпяли Його, а з Ним інших двох, по сей і по той бік, посередині ж Ісуса. **19** Написав же і надпись Пилат, та й виставив на хресті; було ж написано: Ісус Назорей, Цар Жидівський. **20** Сю ж надпись многі читали з Жидів; бо поблизу города було місце, де розпято Ісуса; а було написане по єврейськи, по грецьки і по римськи. **21** Казали тоді Пилатові архиерей Жидівські: Не пиши: Цар Жидівський, а що Він казав: Я цар Жидівський. **22** Відказав Пилат: Що написав, написав. **23** Тоді воїни, розпявши Ісуса, взяли одежу Його, й зробили з неї чотири часті, кожному воїнові часть, і хитон; був же хитон не сшиваний, а ввесь од верху тканий. **24** Сказали тоді між собою: Не дерімо його, а киньмо жереб на него, чий буде. Щоб справдилось писанне, що глаголе: Поділили одежду мою собі, і на мое платте кидали жереб. То воїни се й зробили. **25** Стояла ж коло хреста Ісусового мати Його та сестра матері Його, Марія Клеопова, та Марія Магдалина. **26** Ісус же, побачивши матір і ученика стоячого коло неї, котрого любив, рече до матері своєї: Жено, ось син твій. **27** Опісля рече ученику: От, мати твоя. І з тієї години узяв її ученик до себе. **28** Після сього, знаючи Ісус, що все вже звершилось, щоб справдилось писанне, рече: Жаждую. **29** Стояла ж посудина повна оцту; вони ж, напоївши губку оцтом і на тростину настремивши, піднесли Йому до уст. **30** Скушавши ж оцту Ісус, рече: Звершилось; і, схиливши голову, віддав духа. **31** Жиди ж, щоб не заставались на хрестах тіла в суботу (був бо великий день тієї суботи), благали Пилата, щоб поперебивали їм гомілки, та й поздіймали. **32** Прийшли тоді воїни, й первому поломили ноги, й другому розпятыму з Ним. **33** До Ісуса ж прийшовши, як побачили

Його вже мертвого, не перебили Йому ніг; **34** а один з воїнів проколов Йому списом бік, і зараз вийшла кров і вода. **35** І той, що бачив се, засвідкував, і правдиве съвідчене його; і знає він, що говорить правду, щоб ви вірували. **36** Сталось бо се, щоб писанне справдилось: Кість Його не буде переломена. **37** І знов інше писанне рече: Дивити муть ся на Того, кого прокололи. **38** Після ж сього благав Пилата Йосиф з Аrimateї (бувши учеником Ісусовим, потайним же задля страху Жидівського), щоб зняти тіло Ісусове; й дозволив Пилат. Прийшов тоді і взяв тіло Ісусове. **39** Прийшов же й Никодим, що приходив перше до Ісуса в ночі, принісши змішаної смирни й алоє фунтів із сотню. **40** Взяли тоді тіло Ісусове, і обгорнули полотном з паощами, як се звичай у Жидів ховати. **41** Був же на місці, де розпято Його, сад, а в саду новий гріб, в котрому ніколи нікого не положено. **42** Там още положили Ісуса задля пятницї Жидівської; бо поблизу був гріб.

20 Першого ж дня тижня приходить Марія

Магдалина вранці, як ще було темно, до гробу, і бачить, що каменя одвалено від гробу. **2** Біжить тоді, і приходить до Симона Петра та другого ученика, котрого любив Ісус, і каже їм: Узято Господа з гробу, і не знаємо, де положено Його. **3** Вийшов тоді Петр і другий ученик, і прийшли до гробу. **4** Бігли ж обидва разом, та другий ученик побіг скоріш Петра, і прийшов перший до гробу. **5** І нахиливши, бачить, що лежить полотно, та не ввійшов. **6** Приходить тоді Симон Петр слідом за ним, і ввійшов у гріб, і видить, що лежить полотно, **7** а хустка, що була на голові Його, не з полотном лежала, а остронь звита, на одному місці. **8** Тоді ж увійшов і другий ученик, що прийшов перший до гробу, і видів, і вірував. **9** Ще бо не знали писання, що має Він з мертвих воскреснути. **10** Пійшли ж тоді ученики знов до себе. **11** Марія ж стояла перед гробом, плачуши, знадвору; як же плакала, нахилилась у гріб, **12** і видить двох ангелів у білому сидячих, один у головах, а один у ногах, де лежало тіло Ісусове. **13** І кажуть вони їй: Жено, чого плачеш? Каже їм: Бо взято Господа мого, й не знаю, де положено Його. **14** І, промовивши се, обернулася назад, і видить Ісуса стоячого, та й не знала, що се Ісус: Жено,

чого плачеш? кого шукаєш? Вона, думаючи, що се садівник, каже Йому: Добродію, коли ти виніс Його, скажи мені, де Його положив, і я Його візьму.

16 Рече їй Ісус: Маріє. Обернувшись вона, каже Йому: Равуні, чи то б сказати: Учителю.

17 Рече їй Ісус: Не приторкайсь до мене; ще бо не зійшов до Отця моого, а йди до братів моїх, та скажи їм: Я схожу до Отця моого й Отця вашого, й Бога моого й Бога вашого.

18 Приходить Марія Магдалина, звіщаючи ученикам, що бачила Господа, й що Він се промовив їй.

19 Як же був вечір дня того, первого на тижні, як двері були замкнені, де зібралися ученики задля страху перед Жидами, прийшов Ісус та й став посередині, і рече їм: Упокій вам.

20 І, се промовивши, показав їм свої руки, і бік свій. Зраділи тоді ученики, побачивши Господа.

21 Рече ж їм Ісус ізнов: Упокій вам. Яко ж післав мене Отець, і я посилаю вас.

22 І, се промовивши, дихнув, і рече їм: Прийміть Духа святого.

23 Кому відпустите гріхи, відпустяться ся їм; кому задержите, задержята ся.

24 Тома ж, один з дванадцяти, на прізвище Близняк, не був з ними, як прийшов Ісус.

25 Сказали Йому другі ученики: Ми виділи Господа. Він же сказав їм: Коли не побачу на руках Його рани од гвіздя, і не вложу руки моєї в бік Його, не пійму віри.

26 А по восьми днях знов були в середині ученики Його, й Тома з ними. Приходить Ісус, як двері були замкнені, і став посередині, і рече: Впокій вам.

27 Опісля рече до Томи: Подай палець твій сюди, й подивись на руки мої, і подай руку твою, і вложи в бік мій, та й не будь невірний, а вірний.

28 І озвавшись Тома, каже Йому: Господь мій і Бог мій.

29 Рече Йому Ісус: Що видів еси мене, Томо, увірував еси; блаженні, що не виділи, та й вірували.

30 Багато ж інших ознак робив Ісус перед учениками своїми, що не написані в книзі сій.

31 Се ж написано, щоб ви вірували, що Ісус є Христос, Син Божий, і щоб, віруючи, життє мали в ім'я Його.

21 Після цього явив ся знов Ісус ученикам на морі Тиверіядському; явив ся ж так.

2 Були в купі Симон Петр та Тома, на прізвище Близняк, та Натанал із Кані Галілейської, та сини Зеведеїв, та інших учеників Його двоє.

3 Каже їм Симон Петр: Пійду риби ловити. Кажуть вони Йому: Пійдемо й ми з тобою. Вийшли та й улізли зараз

у човен; та не піймали тієї ночі нічого.

4 Як же настав уже ранок, стояв Ісус на березі; та не знали ученики, що се був Ісус.

5 Рече тоді їм Ісус: Діти, чи маєте що юсти? Відказали Йому: Ні.

6 Він же рече їм: Закиньте невода з правого боку човна, то й знайдете. Закинули ж, і вже не здоліли його витягти задля множества риби.

7 Каже тоді ученик той, котрого любив Ісус, Петрові: Се Господь. Симон же Петр, почувши, що се Господь, підперезавсь (був бо нагий), та й кинувсь у море.

8 Інші ж ученики човником припили (бо недалеко були від землі, а локоть на двісті), тягнучи невода з рибою.

9 Скоро вийшли на землю, бачать розложений жар, а на Йому рибу і хліб.

10 Рече їм Ісус: Принесіть риби, що вловили тепер.

11 Уліз же Симон Петр, та й витяг невід на землю повен риби великої, сто й п'ятьдесят і три; і хоч стільки її було, не порвав ся невід.

12 Рече їм Ісус: Ідіть обідайте. Ніхто ж не важив ся з учеників спитати Його: Хто Ти еси? знаючи, що се Господь.

13 Приходить тоді Ісус і бере хліб, та й дає їм, і риби так само.

14 Се вже втрете явивсь Ісус ученикам своїм, уставши з мертвих.

15 Як же обідали, рече Ісус Симонові Петру: Симоне Йонин, чи любиш мене більш, ніж сі: Каже Йому: Так, Господи; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече Йому: Паси ягнята мої.

16 Рече Йому знов у друге: Симоне Йонин, чи любиш мене?

17 Каже Йому: Так, Господи, Ти все знаєш; Ти знаєш, що я люблю Тебе. Рече Йому Ісус: Паси вівці мої.

18 Істино, істино глаголю тобі: Як був еси молодий, то підперізував ся сам, і ходив еси куди хотів; як же зістаріш ся, то простягнеш руки твої, і інший тебе підпереже, й поведе, куди не схочеш.

19 Се ж промовив, означуючи, якою смертю прославить Бога. І, сказавши се, рече Йому: Йди слідом за мною.

20 І обернувшись Петр, бачить ученика, котрого любив Ісус, слідом ідучого, що й на вечері пригорнувсь до грудей Його, і питав: Господи, хто се, що зрадить Тебе?

21 Сього побачивши Петр, каже Ісусові: Господи, сей же що?

22 Рече Йому Ісус: Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що тобі до того? ти йди за мною.

23 І пійшло слово се між братів, що ученик

той не вмре, та не сказав йому Ісус, що не вмре; а:
Коли схочу, щоб він пробував, доки прийду, що
тобі до того? 24 Се той ученик, що съвідкує про
се, і писав се; і знаємо, що правдиве съвідкуванне
його. 25 Єсть же й іншого багато, що зробив Ісус,
що, коли б писати з'осібна, то думаю, що й сам
съвіт не помістив би писаних книг. Амінь.

Дії

1 Перве оповіданнє написав я, Теофиле, про все, що Ісус робив і навчав, 2 аж до дня, котрого возніс ся, заповідавши через Духа съятого апостолам, котрих вибраў; 3 перед котрими являвся Він живий після муки своєї у многих ознаках; і бачили Його сорок днів, і глаголав про царство Боже; 4 і, зібравши їх, заповів їм, з Єрусалиму не виходити, а дожидатись обітування Отця, що про Него чули від мене. 5 Но Йоан хрестив водою: ви ж хрестити метесь Духом съятим по немногих сїх днях. 6 Вони ж зійшовши питали Його, кажучи: Господи, чи не під сей час поставиш Ти знов царство Ізраїльське? 7 Рече ж до них: Не вам есть розуміти час і пору, що Отець положив у своїй власті. 8 А приймете силу, як зійде съятий Дух на вас; і будете менѣ съвідками в Єрусалимі й у всій Юдеї і Самарії, і до краю землї. 9 І, се промовивши, як дивились вони, знявсь угору, і хмара взяла Його від очей їх. 10 І, як вони пильно дивились на небо, як Він відходив, аж ось два мужі стали перед ними в білій одежі, 11 котрі й сказали: Мужі Галилейські, чого стоїте, дивлячись на небо? Сей Ісус, узятий од вас на небо, так прийде, як виділи ви Його, сходячого на небо. 12 Тоді вернулись вони в Єрусалим із гори, званої Оливною, що поблизу Єрусалиму на субітній день ходи. 13 І ввійшовши, зійшли на гірницю, де пробували Петр та Яков, та Йоан, та Андрей, Филип та Тома, Вартоломей і Матей, Яков Алхеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів. 14 Усі вони пробували однодушно в молитві і благанню — з жінками й Мариєю, матір'ю Ісусовою, і з братами Його. 15 І ставши тими днями Петр посеред учеників, рече (було ж число імен укупі до ста двайцяти): 16 Мужі брати! треба було справдитись писанню сьому, що прорік Дух съятий устами Давидовими про Юду, що став ся проводирем тих, котрі схопили Ісуса. 17 Полічено ж його до нас, і прийняв був долю служення сього. 18 Сей чоловік придбав поле за нагороду неправедну, і, впавши сторч, тріснув надвое, і вийшло усе нутро його. 19 І відомо стало всім домующим у Єрусалимі, так що прозвано поле тее власною говіркою їх Акельдама, чи то б сказати: поле крові. 20 Написано ж в книзі Псалть: Нехай оселя його спустіє, і нехай ніхто не домує в

нїй, а догляд її нехай прийме інший. 21 Треба ж, щоб з мужів, що сходились із нами по всяк час, як входив і виходив між нами Господь Ісус, 22 почавши від хрещення Йоанового до дня, як Його взято від нас, був один із сїх укупі з нами съвідком воскресення Його. 23 І поставили двох: Йосифа, званого Варсавою, котрого звали також Юстом, та Маттія. 24 І молячись, казали: Ти, Господи, що знаєш серця всіх, покажи одного з сїх двох, котрого вибраєши, 25 приняти долю служення сього й апостольства, від котрого відступив Юда, щоб ійти в своє місце. 26 І кинули жереб про них; і впав жереб на Маттія; і прилучено його до дванайцяти апостолів.

2 А як скінчився день пятидесятницї, були всі однодушно вкупі. 2 І роздався зразу гук із неба, мов би од віючого буйного вітру, і сповнив увесь дім, де вони сиділи. 3 І явились їм поділені язики, ніби огняні, і сів на кожному з них. 4 І сповнились усі Духом съятим, і почали розмовляти іншими мовами, як Дух давав їм промовляти. 5 Домували ж у Єрусалимі Жиди, люди побожні, з усякого народу під небом. 6 Як же роздався сей голос, зійшло множество, і стрівожились, бо чув кожен, що вони говіркою їх розмовляють. 7 Здумілися ж усі і дивувались, говорячи один до одного: Чи не всі оце сї, що розмовляють, Галилейці? 8 Як же се чуємо кожний власну говірку свою, в якій родились, 9 Парфяне, й Мидяне, й Еламити, й що домуємо в Мезопотамії, і в Юдеї, і Каппадокії, і Понті, і Азії, 10 і Фригії, і Памфілії, і Єгипті, і в сторонах Ливийських, що коло Киринєї, і захожі Римляне, й Жиди, і нововірці, 11 Критяне й Араби, чуємо, що вони розмовляють нашими мовами про величче Боже? 12 Здумілися ж усі, і в сумніві казали один до одного: Що се має бути? 13 Інші ж, съміючись, казали, що молодим вином повпивалися. 14 Ставши ж Петр з одинайцятьма, зняв голос свій і промовив до них: Люде Юдейські, і всі жителі Єрусалимські, нехай се відомо вам буде, і вислухайте слово моє. 15 Сї бо не пяні, як думаете, бо третя година дня. 16 А есть се, що промовив пророк Йоіл: 17 І буде останнього дня, глаголе Бог, виллю я Духа моого на всяке тіло; і пророкувати муть сини ваші і дочки ваші, і молодці ваші видіння бачити муть, і старшим вашим сни снити муть ся; 18 і на слуг моїх і

на служниць моїх виллю в ті дні Духа мого, й пророкувати муть. **19** І дам чудеса вгорі на небі, і ознаки внизу на землі: кров і огонь і димову куряву. **20** Сонце обернеться в темряву, і місяць у кров, перш ніж прийде день Господень великий і славний. **21** І буде, що всякий, хто призовіти ме йм'я Господнє, то спасеться. **22** Мужі Ізраїльські, вислухайте сі слова: Ісуса Назорея, чоловіка, від Бога прославленого між вами силою, і чудесами, і ознаками, які робив через Него Бог серед вас, як і самі знаєте, **23** Сього, призначеного радою і провидіннем Божим виданого, ви, взявши руками беззаконних, і пригвоздивши, вбили. **24** Котрого Бог воскресив, розвязавши болесті смерті; яко ж бо не було можливе вдерганим Йому бути від неї. **25** Давид бо глаголе про Него: Мав я Господа перед очима завсіди, бо Він по правиці в мене, щоб я не захитався. **26** Тим звеселилось серце мое, і зрадів язык мій; ще ж і тіло мое оселиться в надії. **27** Бо не зоставиш душі моєї в пеклі, ані даси съятуому Твоему видіти зотління. (*Hadēs g86*) **28** Обявив еси мені дороги життя; сповниш мене радощами перед лицем Твоїм. **29** Мужі брати, дайте говорити явно до вас про праотця Давида, що вмер і поховано Його, і гріб Його у нас до цього дня. **30** Бувши ж пророком і знавши, що клятьбою клявсь Йому Бог, що з плоду поясниці Його по тілу підім'є Христа сидіти на престолі Його, **31** предвидівші, глаголав про воскресенне Христове, що душа Його не зоставлена в пеклі, а тіло не виділо зотління. (*Hadēs g86*) **32** Сього Ісуса воскресив Бог; Йому всі ми съвідки. **33** Правицею ж Божою вознівшись і обітуваннє съяного Духа прийнявши від Отця, злив се, що ви тепер бачите і чуете. **34** Бо Давид не зійшов на небеса; глаголе ж сам: Рече Господь Господеві моєму: Сиди по правиці в мене, **35** доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх. **36** Твердо ж нехай знає весь дім Ізраїлів, що Господом і Христом зробив Його Бог, съого Ісуса, котрого ви розпяли. **37** Почувши ж се, помякли серцем, і казали до Петра та до інших апостолів: Шо ж робити нам, мужі брати? **38** Петр же рече до них: Покайтесь, і нехай охреститься кожен з вас в ім'я Ісуса Христа на оставленнє гріхів, і приймете дар съяного Духа. **39** Для вас бо обітниця, і для дітей ваших, і для всіх далеких, скільки їх покличе Господь Бог ваш. **40** І іншими многими словами

съвідкував і напоминав, глаголючи: Спасайте себе з цього розворотного кодла. **41** Хто ж залюбки прийняв слово Його, охрестились; і пристало того дня душ тисяч зо три. **42** Пробували ж у науці апостольські, і в общині, і в ламанню хліба, і в молитвах. **43** Був же на кожній душі страх, і багато чудес і ознак робилось через апостолів. **44** І всі віруючі були вкупі, і все було в них спільнє; **45** і продавали маєтки та достатки, і ділили їх на всіх, як кому було треба. **46** І що-дня пробували одностайно в церкві, і ламлючи по домах хліб, приймали харч в радості і простоті серця, **47** хвалячи Бога й маючи ласку у всього народу. Господь же прибавляв спасенників у церкву щодня.

3 **Пётр та Йоан ішшли вкупі до церкви на молитву**
о девятій годині. **2** І несено одного чоловіка, що був кривий від утробы матери своєї, котрого кладено що дня перед церковними дверима, званими Гарними, просити милостині в тих, що входили в церкву. **3** Побачивши він Петра та Йоана, що хотіли ввійти в церкву, просив милостині. **4** Споглянувши ж Петр на него з Йоаном, рече: Подивись на нас. **5** Він же дивився пильно на них, сподіваючись що від них прийняття. **6** Рече ж Петр: Срібла та золота нема в мене; що ж маю, се тобі даю. В ім'я Ісуса Христа Назорея встань і ходи. **7** І, взявши Його за праву руку, звів угому, і зараз Його ноги й коліна окрепились, **8** і підскочивши, став та ходив, і ввійшов із ними в церкву, походжаючи, та скачучи, та хвалячи Бога. **9** І видів Його весь народ ходячого й хвалячого Бога. **10** А знати Його, що се той, що для милостині сидів коло Гарних дверей церковних, і сповнилися страхом і дивом над тим, що сталося Йому. **11** Як же держав ся сцилений кривий коло Петра та Йоана, збіг ся до них увесь народ у ходник званий Соломонів, дивуючись. **12** І вбачаючи се Петр, озвав ся до народу: Мужі Ізраїльські, чого ви чудуєте ся сим? або чого так пильно до нас дивитись, мовби своєю силою або побожністю зробили ми, щоб ходив він? **13** Бог Авраамів, та Ісааків, та Яковів, Бог отців наших, прославив Сина свого Ісуса, що ви видали та відреклисъ Його перед Пилатом, як судив він відпустити Його. **14** Ви ж Съяного Й Праведного відреклисъ, і просили дарувати вам

чоловіка душогубця, **15** а Князя життя убили, котрого Бог воскресив з мертвих; Йому ми съвідки. **16** I через віру в ім'я Його, сього, що бачите й знаєте, окрепило ім'я Його, і віра, що через Него, дала Йому се сціленне перед усіма вами. **17** I тепер, брати, знаю, що через незнаннє зробили ви, як і князі ваші. **18** Бог же, що наперед звістив устами всіх пророків своїх про муки Христові, сповнив так. **19** Покайте ся ж і наверніть ся, щоб очистились од гріхів ваших, як прийде час покріплення від лица Господнього, **20** і пішло наперед проповіданого вам Ісуса Христа, **21** котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що глаголав Бог устами всіх святих своїх пророків од віку. (aiōn g165) **22** Мойсей бо до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що глаголати ме вам. **23** Буде ж, що всяка душа, котра не слухати ме пророка того, погубить ся з народу. **24** I всі пророки від Самуїла й після сих, скільки їх промовляло, також наперед сповіщали про дні сесії. **25** Ви ж сини пророків і завіту, що положив Бог з отцями нашими, глаголючи Авраамові: I в насінні твоїм благословенні будуть усі народи землі. **26** Вам найперше, піднявши Бог Сина свого Ісуса, післав Його благословити вас, щоб кожен одвернувсь од лукавства свого.

4 Як же вони промовляли до народу, приступили до них священики та старшина церковна та Садукеї, **2** сердячись, що вони навчають народ і проповідують в Ісусі воскресенне з мертвих. **3** I наложили на них руки, і oddali їх під сторожу до ранку, бо вже був вечір. **4** Многі ж з них, що слухали слово, увірували; було ж число людей вірних тисяч з п'ять. **5** I сталося, зібрались уранці князі їх та старші, та письменники в Єрусалимі, **6** та Анна архієрей, та Каяфа, та Йоан, та Александр і скільки було з родини архієрейської, **7** i, поставивши їх посередині, питали: Якою силою, або яким ім'ям, зробили ви се? **8** Тоді Петр, сповнившись Духом святим, рече до них: Князі людські та старші Ізраїлеві! **9** коли в нас оце допитують ся про добре діло (зроблене) недужому чоловікові, чим сей спас ся, **10** то нехай знане буде всім вам і всьому народові Ізраїлевому, що в ім'я Ісуса Христа Назорея, котрого ви розпяли, котрого

Бог воскресив з мертвих; Ним сей стоїть перед вами здоровий. **11** Се камінь, зневажений од вас будівничих, що став ся головою угла; **12** і нема нї в кому другому спасення, бо й нема іншого ім'я під небом, даного людям, щоб ним спасатись нам. **13** Як же побачили вони съмливість Петра та Йоана, і постерегли, що се люди невчені і прості, то дивувались; і пізнали їх, що вони були з Ісусом, **14** i, бачивши чоловіка з ними стоячого сціленого, не мали нічого сказати проти. **15** Звелівши ж їм вийти з ради, радились між собою, **16** говорячи: Що нам робити з сими людьми? бо велика ознака стала через них усім явна, що домують у Єрусалимі, і не можемо відректи. **17** Тільки ж, щоб більш не ширилось між народом, то заказом закажімо їм, щоб більш не говорили в ім'я сеє нікому з людей. **18** I, покликавши їх, заповілі їм зовсім не говорити ані навчати в ім'я Ісусове. **19** Петр же та Йоан, озвавшись до них, рекли: Чи праведно перед Богом слухати вас більш нїж Бога, — судіть. **20** Не можна бо нам того, що виділи й що чули, не говорити. **21** Вони ж заказавши, відпустили їх, не знайшовши нічого, за що б їх покарати, задля народу; бо всі прославляли Бога за те, що стало ся. **22** Було бо більш сорока років чоловікові тому, на котрому стала ся ся ознака сцілення. **23** Відпущені ж прийшли до своїх і сповістили, що казали до них архієрії та старші. **24** Вони ж, вислухавши те, однодушно підняли голос до Бога й промовили: Владико, Ти еси Бог, що сотворив небо, і землю, і море, і все, що в них; **25** котрий устами Давида, слуги Твого, промовив: Чого збунтувались погане, і люде задумують марні речі? **26** Повставали царі земні, і князі зібрались докупи на Господа й на Христа Його. **27** Bo зібрали ся справді на съяного Сина Твого Ісуса, що Його помазав еси, і Ірод, і Понтийський Пилат з поганами й людьми Ізраїльськими, **28** зробити, що Твоя рука і рада Твоя наперед призначили статись. **29** I нині, Господи, споглянь на закази їх, і дай слугам Твоїм з усякою одвагою промовляти слово Твоє, **30** і простягай руку Твою на сціленнє, і нехай ознаки й чудеса стають ся через ім'я съяного Сина Твого Ісуса. **31** А як помолились вони, захитало ся місце, де зібрались, і сповнились усі Духом святим, і промовляли слово Боже з одвагою. **32** Множество ж вірних мали одно серце й одну душу; й нї один,

що мав, не казав, що се його, а було в них усе спільнє. **33** І з великою силою давали апостоли съвідченне воскресення Господа Ісуса, й ласка велика була на всіх їх. **34** Та й в недостатку ніхто між ними не був; хто бо був властительом земель або домів, ті, продавши, приносили гроші за продане, **35** та й клали у ногах у апостолів, і роздавали кожному, як кому треба було. **36** Так Йосія, названий від апостолів Варнава (що єсть перекладом: Син одради), левит, родом Кипрянин, **37** мавши поле, продав, та й приніс гроші, та й положив у ногах у апостолів.

5 Один же чоловік, на ім'я Ананія, з Сафирою, жінкою своєю, продав маєток, **2** та й приховав з ціни, за довідом жінки своєї, та, принісши якусь частину, положив у ногах у апостолів. **3** Петр же рече: Ананіє, чого сповнив сатана серце твоє, щоб обманити съвятого Духа та приховати з ціни за землю? **4** Хиба, що ти мав, не твоє воно було? й продане, не в твоїй власті було? На що положив еси в твоєму серці діло таке? Ти обманув не людей, а Бога. **5** Почувши ж Ананія слова сі, упав без духу; й обняв страх великий усіх, що чули се. **6** Уставши молодці, взяли його і винісши поховали. **7** І сталося, годин через три після сього ввійшла й жінка його, не знаючи, що стало ся. **8** Озвав ся ж до неї Петр: Скажи мені, чи за стільки віддали землю? Вона ж каже: Так, за стільки. **9** Петр же рече до неї: Як се, що змовились ви спокусити Духа Господнього? Ось коло дверей ноги тих, що поховали чоловіка твого; то й тебе винесуть. **10** Упала ж зараз у ноги Йому, та й зітхнула духа. І ввійшовши молодці, знайшли її мертву, й винісши, поховали коло чоловіка її. **11** І обняв страх великий усю церкву і всіх, що чули про се. **12** Руками ж апостольськими діялись ознаки й чудеса в народі многі (і були однодушні всі в ходнику Соломоновім. **13** З інших же ніхто не важив ся приставати до них, тільки величав їх народ. **14** І прибувало все більш віруючих у Господа, — множество чоловіків і жінок.) **15** Так що виносили на улиці недужих, і клали на постелях та ліжках, щоб як ійти ме Петр, хоч тінь отінила кого з них. **16** Сходилось же множество з околичних городів у Єрусалим, приносячи недужих та мучених від нечистих духів, і всі

сцілялись. **17** Уставши ж архиєрей і всі, що з ним (тодішня ересь Садукеїська), сповнились завистю, **18** і наложили руки свої на апостолів, та й посадили їх у громадську темницю. **19** Ангел же Господень одчинив уночі двері темничні, і вивівши рече: **20** Ідіть, і ставши промовляйте в церкви до народу всі слова життя сього. **21** Вислухавши ж ввійшли вранці в церкву, та й навчали. Прийшовши ж архиєрей і ті, що з ним, скликали раду і всю старшину синів Ізраїлевих, і післали в вязницю привести їх. **22** Слуги ж прийшовши, не знайшли їх у темниці, і вернувшись, оповіли, **23** говорячи: Що темницю знайшли ми замкнену з усякою осторожністю і сторожів знадвору стоячих перед дверима, та відчинивши, нікого в середині не знайшли. **24** Почувши ж слова сі священик і старшина церковний та архиєреї, сумнівались, що б воно таке було. **25** Прийшовши ж один, сповістив їх, кажучи: Що ось чоловіки, що ви повкидали в темницю, стоять у церкві і навчають народ. **26** Тоді прийшовши старшина з слугами, привели їх без примусу; боялись бо народу, щоб не покаменував їх. **27** І привівши їх, поставили перед радою; і спітав їх архиєрей, **28** кажучи: Чи не заказом же заказувано вам навчати в ім'я се? І ось сповнили ви Єрусалим nauкою вашою, і хочете навести на нас кров Чоловіка того. **29** Озвав ся ж Петр і апостоли, і рекли: Більше треба коритись Богу, ніж людям. **30** Бог отців наших підняв Ісуса, що Його ви вбили, повісивши на дереві. **31** Сього підняв Бог правицею своєю в Князя і Спаса, щоб дати покаянне Ізраїлеві і оставленне гріхів. **32** І съвідки Його в словах сих ми й Дух съвятий, котрого дав Бог тим, хто корить ся Йому. **33** Вони ж почувши запалали гнівом, і радились, щоб повбивати їх. **34** Уставши ж у раді один Фарисей, на ім'я Гамалил, учитель закону, поважаний від усього народу, звелів на часину вивести апостолів, **35** і каже своїм: Мужі Ізраїльські, вважайте на людей сих, що маєте робити. **36** Бо перед сими днями встав був Тевда, кажучи, що він хтось такий; до него пристало число людей з чотириста; його вбито, і всі, хто слухав його, розійшлися і обернулись у ніщо. **37** Після сього встав був Юда Галилейський під час переписі, і потяг за собою доволі народу. І сей загинув, і всі, хто слухав його, розсипались. **38** А тепер кажу вам: Відступіть ся від людей

сих і оставте їх; бо коли від людей рада ся або діло се, то обернеть ся в ніщо; **39** коли ж від Бога, то не здолієте його знівечити, та щоб іще й противниками Божими не зробитись вам. **40** Послухали ж його, і, покликавши апостолів та побивши, заказали їм говорити в ім'я Ісусове, та й відпустили їх. **41** Вони ж пішли веселі з перед ради, що за ім'я Його удастоЯться бути зневаженими. **42** I по всякий день не переставали вони і в церкві і по домах навчати й благовіствувати Ісуса Христа.

6 У тій же дні, як намножилось учеників, було нарікання Єленян на Єреїв, що у щоденному служенню не дбають про вдовиць їх. **2** Прикладавши ж дванадцять (апостоли) громаду учеників, рекли: Не личить нам, покинувши слово Боже, служити при столах. **3** Виглядіть же, брати, сім мужів із вас доброї слави, повних Духа святого та мудrosti, котрих поставимо на сю потріб. **4** Ми ж у молитві і в служенню слова пробувати мем. **5** I вподобалось слово всій громаді; і вибрали Стефана, чоловіка, повного віри і Духа святого, та Филипа, та Прохора, та Никанора, та Тимона, та Пармена, та Миколая, нововірця з Антиохії, **6** котрих поставили перед апостолами, і помолившись положили вони руки на них. **7** I росло слово Боже, і намножувалось число учеників у Єрусалимі вельми, і велике множество съящеників покорилось вірі. **8** Стефан же, повний віри й сили, робив чудеса і ознаки великих між народом. **9** Устали ж деякі з школи, званої Либертинців, та Киринейців, та Александрийців і тих, що з Киликії та Азії, перепитуючись із Стефаном. **10** I не здоліли встояти проти премудrosti й духа, яким глаголав. **11** Тоді під'устали вони людей, щоб казали, що чули ми його, як він промовляв слова хульні на Мойсея і Бога. **12** I підбурили народ, і старшину, і письменників, і напавши скопили його, і привели в раду, **13** і поставили кривих съвідків, що казали: Сей чоловік не перестає слова хульні говорити проти місця цього святого і проти закону: **14** чули бо ми, як він казав, що Ісус Назорей зруйнує місце се й перемінить, звичай, котрі Мойсей передав нам. **15** I дивлячись пильно на него всі, що сиділи в раді, виділи лице його як-би лице ангела.

7 Каже тоді архиерей: Чи справді се так? **2** Він же рече: Мужі брати й батьки, слухайте: Бог слави явивсь отцеві нашему Авраамові, як був у Мезопотамії, перш ніж оселив ся він у Харані, **3** і рече до него: вийди з землі твоєї, і з родини твоєї, та йди в землю, що я тобі покажу. **4** Тоді вийшовши з землі Халдейської, оселив ся він у Харані, а звідтіля, як умер батько його, переселив його (Бог) у сю землю, де ви тепер живете. **5** I не дав йому насліддя в ній ні на ступінь ноги, а обіцяв дати йому її в державу і наслінню його після него, як не було в него дитини. **6** Глаголав же Бог так, що буде наслінне його захожим у землі чужій, і підневолять його, і мучити муть чотириста років. **7** A народ, котрому служити муть, буду я судити, рече Бог; і після того вийдуть вони, та служити муть мені у місці сьому. **8** I дав йому завіт обрізання; і так породив Ісаака, та й обрізав його восьмого дня; а Ісаак породив Якова, а Яков дванадцять патриархів. **9** A патриархи через зависть продали Йосифа в Єгипет; і був з ним Бог, **10** і визволив його з усякого горя його, і дав йому ласку та премудрість перед Фараоном, царем Єгипецьким; і настановив його той правителем над Єгиптом і над усією господою своєю. **11** Прийшла ж голоднеча на всю землю Єгипецьку та Канаанську, та горе велике; і не знайшли поживи отці наші. **12** Почувши ж Яков, що є пшениця в Єгипті, післав отців наших найперш. **13** A другого разу був пізнаний Йосиф од братів своїх; і стався знаним Фараонові рід Йосифів. **14** Піславши ж Йосиф, прикладав батька свого Якова і всю родину свою, сімдесят і п'ять душ. **15** Прийшов же Яков у Єгипет, і вмер, він і отці наші, **16** і перенесено їх у Сихем, і положено в гробі, що купив Авраам ціною срібла в синів Ємора Сихемового. **17** Як же наближував ся час обітування, котрим клявся Бог Авраамові, ріс народ і намножувався у Єгипті, **18** аж поки настав інший цар, що не знов уже Йосифа. **19** Сей, хитрий проти роду нашого, мучив отців наших, щоб викидали діток своїх, щоб не бути їм живими. **20** Того часу родивсь Мойсей, і був угоден Богу; годовано його три місяці в хаті батька його. **21** Як же викинуто його, взяла його дочка Фараонова, й вигодувала його собі за сина. **22** I навчивсь Мойсей усієї Єгипецької мудrosti, був же потужний у словах і в ділах. **23** Як же

сповнившись йому сороколітній час, забажало серце його одвідати братів своїх, синів Ізраїлевих. **24** I, побачивши одного обиженої, уступив ся за него, тай помстив ся за обиженої, вбивши Єгиптянина. **25** Думав же, що зрозуміють брати його, що Бог його рукою дає ім спасенне; вони ж не зрозуміли. **26** Другого ж дня явив ся ім, як бились, і приводив їх до поєднання, говорячи: Мужі, ви брати; за що ви обижаете один одного? **27** Той же, що обижав близнього, відопхнув його, кажучи: Хто тебе настановив князем і суддею над нами? **28** Чи й мене хочеш убити, як убив еси вчора Єгиптянина? **29** Утік же Мойсей за словом сим, і зайшов у землю Мадиямську, де зродив двох синів. **30** А як уплило сорок років, явивсь йому в пустині під горою Синаєм ангел Господень у поломі огняного куща. **31** Мойсей же побачивши дивувавсь видіннем; як же приступив він, щоб придивитись, роздав ся голос Господень до него: **32** Я Бог отців твоїх, і Бог Авраамів, і Бог Ісааків, і Бог Яковів. Затрусившись же Мойсей, не одважив ся придивлятись. **33** Рече ж йому Господь: Роззуй обуве ніг твоїх, бо місце, на котрому стоїш, — земля свята. **34** Дивившись видів я муку народу моого в Єгипті, і стогнанне його чув я, і зійшов визволити його. I тепер іди, пішлю тебе в Єгипет. **35** Сього Мойсея, котрого відцурались вони, кажучи: хто тебе настановив князем та суддею над нами? сього Бог князем і збавителем післав рукою ангела, що явивсь йому в кущі (корчі). **36** Сей вивів їх, робивши чудеса та ознаки в Єгипті, й на Червоному морі, і в пустині сорок років. **37** Ce той Мойсей, що сказав синам Ізраїлевим: Поставить вам Господь Бог ваш пророка з братів ваших, як мене; Його слухайте. **38** Ce той, що був у зборі в пустині з ангелом, котрий промовляв до него на горі Синаї, та з отцями нашими, що прийняв живі слова, щоб дати нам. **39** Котрому не хотіли слухняними бути отці наші, а відопхнули його, і обернулись серцем у Єгипет, **40** говорячи Ааронові: Зроби нам богів, котрі б ішшли перед нами; бо Мойсей той, що вивів нас із Єгипту, не знаємо, що стало ся з ним. **41** I зробили телця в дні ті, і приносили посьвяти ідолу, і втішались ділами рук своїх. **42** Одвернув ся ж Бог і попустив їх кланятись воїнству небесному, як написано в книзі пророків: Хиба заколене та посьвяти приносили ви мені сорок років у

пустині, dome Ізраїлів? **43** Ні, ви підняли намет Молохів і зорю бога вашого Ремфана, боввани, що поробили на поклонене їм; і пересело я вас дальш Вавилона. **44** Намет съвідчення був у отців наших у пустині, як звелів Той, хто глаголав Мойсейові зробити його по взорцеві, який бачив. **45** Котрий також узвівши отців наші винесли з Ісусом у державу поган, що прогнав Бог од лиця отців наших, аж до днів Давидових. **46** Котрий знайшов ласку перед Богом, і просив, щоб знайти намет для Бога Якового. **47** Соломон же збудував йому храм. **48** Тільки ж Вишній не в рукотворних церквах домує, як глаголе пророк: **49** Небо мені престол, а земля підніжок ніг моїх; який храм збудуете мені? рече Господь, або яке місце відпочинку мого? **50** Хиба не моя рука зробила се все? **51** Люде тугоши і необрізані серцем і уshima, ви завсіди Духові съвідченому противитесь; як батьки ваші, так і ви. **52** Кого з пророків не гонили батьки ваші? і повбивали тих, що наперед звіщали про прихід Праведного, котрого ви тепер зрадниками й убийцями стались. **53** Ви прийняли закон через розпорядки ангелів, та й не хоронили його. **54** Почувши ж се, запалали серцем своїм, і скреготали зубами на него. **55** Він же, будучи повний съвідченого Духа, споглянувши на небо, побачив славу Божу, й Ісуса, стоячого по правиці у Бога, **56** і рече: Ось, виджу небеса відчинені, і Сина чоловічого, стоячого по правиці в Бога. **57** Вони ж закричали голосом великим, позатуляли уші свої, та й кинулись однодушно на него, **58** і, випровадивши за город, укаменували його; а съвідки поклали одежду свою у ногах у молодця, званого Савлом, **59** і каменували Стефана, молячого і глаголючого: Господи Ісусе, прийми дух мій. **60** Приклонивши ж коліна, покликнув голосом великим: Господи, не постав їм сього за гріх. I, се промовивши, уснув.

8 Савло ж похваляв убийство його. Стало ся ж того дня велике гоненне на церкву Єрусалимську і всі порозсипались по землях Юдейських та Самарийських, окрім апостолів. **2** Поховали ж Стефана побожні люди, і счинили великий плач по нему. **3** Савло ж руйнував церкву, входячи в доми та хапаючи і виволікаючи чоловіків і жінок, і передавав у темницю. **4** Которі ж порозсипались, ходили, благовіствуючи слово. **5** I так, Филип, прийшовши в город Самарийський, проповідував

їм Христа. 6 I вважав народ на слова Филипові однодушно, слухавши і бачивши ознаки, що він робив. 7 З багатьох бо, що мали духів нечистих, виходили вони, ревучи великом голосом; і многі розслаблені і криві сцілялись. 8 I стались радощі великі в городі тому. 9 Один же чоловік, на ім'я Симон, пробував перше у городі, і чарував та дивував народ Самарийський, кажучи, що він хтось великий. 10 На него вважали всі від малого до старого, кажучи: Сей єсть велика сила Божа. 11 Вважали ж на него через те, що доволі часу чарами дивував їх. 12 Як же увірували Филипу, що благовіствував про царство Боже й ім'я Ісуса Христа, то хрестились і чоловіки й жінки. 13 Увірував же і сам Симон, і, охрестившись, пробував у Филипа; а, видівши ознаки й чудеса великих, дивувався. 14 Почувши ж апостоли в Єрусалимі, що прийняла Самария слово Боже, послали до них Петра та Йоана, 15 котрі прийшовши, молилися про них, щоб прийняли Духа святого. 16 (Ще бо ні на кого з них не зійшов, а тільки охрещені були в ім'я Господа Ісуса.) 17 Тоді клали руки на них, і прийняли вони святого Духа. 18 Видівши ж Симон, що положеннем рук апостольських дається Дух святий, приніс їм грошей, 19 говорячи: Дайте й мені властиві таку, щоб, на кого я положу руки, прийняв Духа святого. 20 Петр же рече до него: Нехай срібло твоє з тобою буде на погибелі, бо дар Божий думав еси за гроши здобути. 21 Нема для тебе частини, ані долі в речі сій, серце бо твоє не праве перед Богом. 22 Покай ся ж у ледарстві сьому твоїм, та благай Бога: може відпустити ся тобі думка серця твого. 23 Бо в жовчі гіркости і в увязі неправди виджу тебе. 24 Озвався ж Симон та й каже: Моліть ся ви за мене Господу, щоб ніщо не найшло на мене, що ви сказали. 25 Ті ж, що съвідкували, глаголавши слово Господнє, вернулись у Єрусалим, і в багатьох селах Самарийських благовіствували. 26 Ангел же Господень промовив Филипові, глаголючи: Устань, та йди на полуднє дорогою, що йде з Єрусалиму в Газу; вона пуста. 27 I вставши пішов; і ось чоловік із Єтіопії, євнук, вельможа Кандакій, царіці Єтіопської, що був над усім скарбом її; він приходив поклонитись у Єрусалим; 28 і вертався, сидячи на возі своїм, читав пророка Ісаїю. 29 Рече ж Дух Филипові: Приступи та пристань до

воза цього. 30 Приступивши ж Филип, почув його, як читав пророка Ісаїю, і рече: Чи розумієш, що читаєш? 31 Він же каже: Як бо можу, коли ніхто не наведе мене? I просив Филипа, щоб, вилізши, сів з ним. 32 Місце ж писання, що читав, було се: Як овечку на заріз ведено Його; й як ягня перед тим, хто стриже його, безголосе, так не відкриває уст своїх. 33 У приниженню Його суд Його взято; рід же Його хто з'ясує? бо береться з землі життє Його. 34 Озвався ж євнук, і каже до Филипа: прошу тебе, про кого пророк глаголе се? про себе, чи про іншого кого? 35 Відкривши ж Филип уста свої, і почавши від писання цього, благовіствував йому Ісуса. 36 Верстаючи ж дорогу, прибули до води; і каже євнук: Ось вода; що боронить мені охреститись? 37 Рече ж Филип: Коли віруеш усім серцем, то можна. Озвавши ся ж, каже: Вірую, що Син Божий Ісус Христос. 38 I звелів з'упинити воза; і увійшли обидва в воду, Филип і євнук; і охрестив його. 39 Як же вийшли з води, Дух Господень ухопив Филипа, і не бачив його більш євнуха; і пішов дорогою своєю, радуючись. 40 Филип же опинився ув Азоті, і проходячи проповідував по всіх городах, аж доки прийшов у Кесарію.

9 Савло ж, ще дишучи грозьбою та вбийством на учеників Господніх, приступив до архиерея, 2 і просив від него листів у Дамаск до школ, щоб, коли кого знайде, що путя того будуть, чоловіків і жінок, звязавши, поприводив у Єрусалим. 3 Ідучи ж був близько Дамаску, аж осіяло його съвітло з неба, 4 і, впавши на землю, чув голос, глаголючий йому: Савле, Савле, чого мене гониш? 5 Каже ж: Хто еси, Господи? Господь же рече: Я Ісус, котрого ти гониш. Трудно тобі проти рожна прати (утиратись). 6 I затрусишись та стуманівши, каже: Господи, що хочеш, щоб робив я? А Господь до него: Устань, та йди в город; і скажеться тобі, що маєш робити. 7 Люде ж, що йшли з ним, стояли з'умівшись, чуючи голос, нікого ж не бачивши. 8 Устав же Савло в землі; як же відтворив очі, нікого не бачив. I вели його за руку, та й привели в Дамаск. 9 I був він три дні невидючим, і не їв і не пив. 10 Був же один ученик у Дамаску, на ім'я Ананія; і рече йому Господь у видінні: Ананіє! Він же каже: Ось я, Господи. 11 Господь же до него: Уставши, йди на улицю, що зветься Простою, та й

пошукай у Юдиній хаті Тарсіянина, на ймія Савла; ось бо він молить ся, 12 і видів (Савло) у видінні чоловіка, на ймія Ананію, що (ніби) ввійшов і положив руку на него, щоб прозрів. 13 Відказав же Ананія: Господи, я чув од багатьох про чоловіка цього, скільки він зла заподіяв съятим твоїм у Єрусалимі; 14 і тут має властивість од архиереїв вязати всіх, хто призыває ім'я Твоє. 15 Рече ж до него Господь: Іди, бо сей у мене вибрана посудина, щоб нести ім'я мое перед погані, і царів і синів Ізраїлевих: 16 я бо покажу йому, скільки мусить він за ім'я мое терпіти. 17 Пійшовши Ананія, ввійшов у господу та, положивши на него руки, рече: Савле брате! Господь Ісус, що явивсь тобі в дорозі, котрою йшов еси, післав мене, щоб ти прозрів і сповнився Духом съятим. 18 І зараз із очей твоїх, мов би луска, спало, і прозрів того часу, та ти вставши, охрестився. 19 І прийнявши їжу, покрепив ся. Був же Савло з учениками, що в Дамаску, днів кілька. 20 І зараз проповідував по школах Христа, що се Син Божий. 21 Дивувались же усі, хто чув, і казали: Чи се не той, що погубляв у Єрусалимі призываючих се ім'я, та ти сюди на те прийшов, щоб, звязавши їх, вести до архиереїв? 22 А Савло вбивавсь у силу та в силу, і перемагав Жидів, що жили в Дамаску, доводячи, що се Христос. 23 Як же сповнилось доволі днів, змовилися Жиди, вбити твоєго. 24 Довідався ж Савло про змову їх. А вони стерегли воріт день і ніч, щоб твоєго вбити. 25 Взявшись ж твоєго ученики в ночі, спустили через мур у коші. 26 Прийшовши ж Савло в Єрусалим, пробував пристати в ученики; та всі боялись твоєго, не діймаючи віри, що він ученик. 27 Варнава ж, прийнявши твоєго, повів до апостолів, і розповів їм, як він дорогою видів Господа, і як він глаголав твоєму, та як у Дамаску одважно проповідував ім'я Ісусове. 28 І ввіходив і виходив з ними в Єрусалимі. 29 І одважно проповідував ім'я Господа Ісуса й розмовляв і змагався з Еленинами; вони ж лагодились убити твоєго. 30 Довідавшися же брати, привели твоєго в Кесарію, та ти вислали твоєго в Тарс. 31 Церкви ж по всій Юдеї і Галилії і Самарії мали впокій, будуючись і ходячи в страсці Господнім, а потіху съяного Духа намножувались. 32 Стало ся ж, як переходив Петр усі, прийшов і до съяних, що проживали в Лидді. 33 Знайшов же там одного чоловіка,

на ймія Єнея, що на ліжку лежав вісім років, будучи розслабленим. 34 Рече тиому Петр: Єнею, оздоровлює тебе Ісус Христос; устань, та й постели собі. І зараз устав. 35 І бачили його всі, що жили в Лидді та в Сароні, котрі навернулись до Господа. 36 Була ж в Йоппії одна учениця, на ймія Тавита, що перекладом звуться Сарна. Ся була повна добрих учників і милостині, що робила. 37 Стало ся ж, що тими днями занедужавши, вмерла вона. Обмивши ж її, положили в гірниці. 38 Як же близько була Лидда від Йоппії, то ученики, почувши, що Петр там, післи півдвох чоловіків до него, просячи, щоб не загаявся прийти до них. 39 Устав же Петр, та й пійшов з ними. Як же прийшов, повели його в гірницю; і обступили його всі вдовиці, плачуши й показуючи одежду й шматте, що їм посправляла, бувши з ними, Сарна. 40 Випровадивши ж Петр усіх і приклонивши коліна, молився, і, обернувшись до тіла, рече: Тавито, встань. Вона ж відкрила очі свої і, побачивши Петра, сіла. 41 Подавши їй руку, підвів її; покликавши ж съяних та вдовиць, поставив її перед ними живу. 42 І знане се стало по всій Йоппії, і многі увірували в Господа. 43 Стало ся ж, що доволі днів пробував він у Йоппії у одного Симона кожомяки (гарбаря).

10 Був же один чоловік у Кесарії, на ймія Корнелій, сотник із роти, званої Італійською, 2 побожний і богобоязливий з усім домом своїм; подавав він багато милостині народові, і молився всякою часу Богу. 3 Видів же він у видінні ясноколо девятої години, як ангел Божий ввійшов до него і промовив тиому: Корнелію! 4 Він же, глянувши на него, злякався, і каже: Чого, Господи? Рече ж тиому: Молитви твої і милостині твої спогадались перед Богом. 5 Пішли ж тепер у Йоппію людей та приклич Симона, що прозивається Петром. 6 Він гостює в одного Симона кожомяки, що хата його над морем. Сей скаже тобі, що маєш робити. 7 Як же пійшов ангел, що глаголав до Корнеля, покликавши він півдвох слуг своїх, та побожного воїна з тих, що стерегли його, 8 і розказавши їм усе, післав їх у Йоппію. 9 Назавтра ж, як були в дорозі і наблизилися до города, зйшов Петр на кришу помолитись коло шестої години. 10 Став же голодний і забажав їсти; як же готовили, найшло на него захопленнє, 11 і

видить небо відчинене, і що сходить до него посудина якась, наче обрус великий, по чотиром кінцям звязаний і спускаючий ся на землю, **12** в котрому були всякі чотироногі землї, і зъвірі, і повзючі, і птиці небесні. **13** І роздав ся голос до него: Устань, Петре, заколи, та й їж. **14** Петр же каже: Ні, Господи, ніколи бо не їв я нічого поганого та нечистого. **15** А голос знов вдруге до него: Що Бог очистив, ти не погань. **16** Стало ся ж се тричі; і взято знов посудину на небо. **17** Як же сумнівав ся в собі Петр, що се за видіннє було, що видів, аж ось два чоловіки, послані від Корнеля, розпитавши про Симонову господу, стали коло воріт, **18** і покликнувши спитали: Чи тут гостює Симон, на прізвище Петр? **19** Коли ж думав Петр про видіннє, рече Йому Дух: Ось три чоловіки шукають тебе. **20** Уставши ж, зайди та йди з ними, не розбираючи; бо я післав їх. **21** Зійшовши ж Петр до чоловіків, посланих до него від Корнеля, рече: Ось я, кого шукаєте? Що за причина, для котрої прийшли? **22** Вони ж кажуть: Корнелий сотник, чоловік праведний, і богооязливий, і доброї слави між усім народом Жидівським, був наставлений від ангела святого покликати тебе в господу свою і послухати словес від тебе. **23** Закликавши ж їх, угостив. Назавтра ж вийшов Петр із ними, і деякі з братів з Йоппії пішли з ним. **24** А другого дня увійшли в Кесарію. Корнелий же дожидав їх, скликавши родину свою і близьких приятелів. **25** Як же стало ся, що ввійшов Петр, зустрівши його Корнелий, упав у ноги та й уклонив ся. **26** Петр же підвів його, говорячи: Встань; я таки же чоловік. **27** І, розмовляючи з ним, увійшов, і знаходить багатих, що походились. **28** І рече до них: Ви знаєте, що не годить ся чоловікові Жидовинові приставати або приходити до чужоземців; та мені Бог показав, щоб нікого поганином або нечистим чоловіком не звав. **29** Тим я, не відмовляючись, прийшов покликаний. Питаю ж оце, для чого покликали мене? **30** І каже Корнелий: Четвертий день тому, як постив я аж до сієї години, а в девятій годині молив ся в дому моїм; і ось чоловік став передо мною в ясній одежі, **31** і рече: Корнелию, вислухана твоя молитва, і милостинії твої згадано перед Богом. **32** Пішли ж в Йоппію та поклич Симона, що зветься Петром. Він гостює в господі в Симона кожомяки, над морем. Він, прийшовши,

глаголати ме тобі. **33** Зараз оце піslav я до тебе, і добре зробив еси, прийшовши. Нині ж усі ми перед Богом стоймо, щоб слухати все, що звелено тобі від Бога. **34** Відкривши ж Петр уста, рече: Поправді постерегаю, що не на лиці дивитися Бог, **35** а в кожному народі, хто боїться ся Його, і робить правду, приятен Йому. **36** Слово, що піslav синам Ізраїлевим, благовіствуючи впокій через Ісуса Христа (се Господь усіх); **37** ви знаєте слово, що було по всій Юдеї, почавши від Галилеї післia хрещення, що проповідував Йоан, **38** Про Ісуса з Назарета, як помазав Його Бог Духом святим і силою, а котрий ходив, роблячи добро та сціляючи всіх підневолених дияволом, бо Бог був з Ним. **39** І ми съвідки всього, що Він робив і в землі Жидівській, і в Єрусалимі; котрого убили і повісили на дереві. **40** Сього воскресив Бог третього дня, і дав Йому статись явним **41** не всьому народові, а съвідкам наперед вибраним від Бога, — нам, що їли й пили з Ним по воскресенню Його з мертвих. **42** І повелів нам проповідувати народові і съвідкувати, що Він призначений від Бога суддею живим і мертвим. **43** Про Сього всі пророки съвідкують, що всякий, хто вірує в Него, відпущенне гріхів прийме через імя Його. **44** Ще, як промовляв Петр слова сі, найшов Дух святий на всіх, хто слухав його. **45** І здивувались ті, що були від обрізання, котрі прийшли з Петром, що й на поган дар святого Духа вилив ся. **46** Чули бо їх, що розмовляли мовами і величали Бога. Тоді озвався Петр: **47** Чи може хто боронити води, щоб оцім охреститись, котрі Духа святого прийняли, як і ми? **48** І звелів їм охреститись в ім'я Господнє. Тоді просили його, щоб пробув у них кілька днів.

11 Почули ж апостоли та брати, котрі були в Юдеї, що й погане прийняли слово Боже. **2** І як прийшов Петр у Єрусалим, змагались із ним ті, що від обрізання, **3** кажучи: Що до людей, обрізання немаючих, ходив еси і їв з ними. **4** Почавши ж Петр, виложив їм рядом, говорячи: **5** Був я в городі, Йоппії, і молячись бачив у захопленню видіннє: посудину якусь, що сходила, наче обрус великий, по чотирох кінцях спусканий з неба; і прийшов аж до мене. **6** Зазирнувши в него і розглянувши, бачив чотироногих землї, і зъвірів, і повзючих, і птиць небесних. **7** І чув я голос,

що глаголав до мене: Встань, Петре, заколи та й їж. **8** Я ж сказав: Ні, Господи, бо ніщо погане або нечисте ніколи не входило в уста мої. **9** Відказав же мені голос удруге з неба: Що Бог очистив, ти не погань, **10** Се сталось тричі, і знов потягнено було все на небо. **11** І ось зараз три чоловіки прийшли в господу, де я був, послані з Кесарії до мене. **12** Сказав же мені Дух ійти з ними, нічого не розбираючи. Пішли ж зо мною і шість братів, і ввійшли ми в господу до чоловіка; **13** і звістив нам, як видів ангела в господі своїй, що став і глаголав йому: Пішли в Йоппию людей, та поклич Симона, званого Петром. **14** Він глаголати ме слова до тебе, котрими спасеш ся ти й увесь дім твій. **15** Як же став я говорити, найшов Дух съятій на них, як і на нас у почині. **16** Згадав я тоді слово Господнє, як глаголав він: Йоан хрестив водою, а ви будете хреститись Духом съятим. **17** Коли ж рівний дар дав їм Бог, як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заборонити Богові? **18** Вислухавши се, замовкли, і славили Бога, говорячи: То й поганам дав Бог покаянне в життє! **19** Ті ж, що порозіпались від гонення, що сталося на Стефана, пішли аж у Фінікію, Кипр і Антиохію, нікому не проповідуючи слова, тільки одним Жидам. **20** Були ж деякі з них люде з Кипру і Киринії, котрі, прийшовши в Антиохію, говорили до Єленян, благовістуючи Господа Ісуса. **21** І була рука Господня з ними; і велике число увірувавши, навернулись до Господа. **22** Дійшло ж про них слово до ушій церкви, що в Єрусалімі, і післи Варнаву, щоб пішов аж до Антиохії; **23** котрій прийшовши і видівши ласку Божу, зрадів, і молив усіх, щоб у постановленню серця пробували в Господі. **24** Бо був чоловік добрий, повний Духа съятого й віри; і прихилилось доволі народу до Господа. **25** Вийшов же Варнава в Тарс шукати Павла, **26** і, знайшовши його, привів його в Антиохію. Сталося ж, що вони цілий рік збирались у церкві, і навчали багато народу, і ученики в Антиохії стали найперш звати ся Християнами. **27** Тих же днів прийшли з Єрусалиму пророки в Антиохію. **28** Ставши ж один з них, на ім'я Агав, віщував духом, що велика голоднеча має бути по всій вселенній, яка й постала за Клавдія кесаря. **29** З учеників же, скільки хто міг, постановив кожен з них післати на запомогу братам, що жили в Юдеї.

30 Що й зробили, піславши до старших через руки Варнави та Савла.

12 Під той же час здвигнув цар Ірод руки, щоб мучити деякіх із церкви. **2** Вбив же Якова, брата Йоанового, мечем, **3** а видівши, що се подобається ся Жидам, постановив схопити Й Петра. (Були ж дні опрісноків.) **4** І схопивши його, посадив у темницю, передавши чотиром четверицям воїнів стерегти його, задумавши після пасхи вивести його перед народ. **5** Стережено ж Петра в темниці; церква ж без перестану молилася Богу за него. **6** Як же мав його вивести Ірод, спав тієї ночі Петр між двома воїнами, скований двома залізами; а сторожі перед дверима стерегли темниці. **7** І ось ангел Господень став перед ним, і світло засияло в будинку; торкнувшись ж у бік Петра, підвів його, говорячи: Уставай боржай. І поспадали кайдани з рук його. **8** І рече ангел до него: Підпережись та підвяжи постоли твої. Зробив же так. І рече йому: Надій одежу твою, та йди за мною. **9** І, вийшовши, пішов слідом за ним, і не знав, що се правда, що сталося через ангела; думав же, що видінне бачить. **10** Минувши ж першу сторожу й другу, прийшли до залізних воріт, що вели в город, котрі самі собою відчинились їм; і вийшовши пройшли одну улицю, і зараз відступив ангел від него. **11** І, прийшовши Петр до себе, рече: Тепер знаю справді, що післав Господь ангела свого, і вирвав мене з руки Іродової і від усього дожидання народу Жидівського. **12** І зміркувавши, прийшов до хати Марії, матері Йоана, званого Марком, де многі зібралися і молились. **13** Як же постукав Петр у сінешні двері, вийшла послухати дівчина, на ім'я Рода; **14** і, пізнавши голос Петра, з радощів не відчинила дверей, а вбігши, сповістила, що Петр стоїть під дверима. **15** Вони ж сказали до неї: Збожеволіла еси. Вона ж таки говорила, що се так. Вони ж казали: Се ангел його. **16** Петр же не перестав стукати; відчинивши ж, увиділи його, та й здивувались. **17** Махнувши ж їм рукою, щоб мовчали, оповів їм, як Господь вивів його з темниці. Рече ж: Сповісттє Якова та братів про се. **18** І, вийшовши, пішов у друге місце. **18** Скоро ж настав день, зробивсь немалий переполох між воїнами, що сталося ся з Петром. **19** Ірод же, пошукавши його, й не знайшовши, судив сторожів,

та й звелів покарати їх. I перейшовши з Юдеї в Кисарію, жив (там). 20 Лютував же Ірод на Тирян та на Сидонян. Прийшовши ж однодушно до него, й приєднавши Бласта, царського постельника, просили примиря; бо земля їх живилась од царської. 21 Призначеною ж дня Ірод, одігшись у царські шати і сівши на престол, промовляв до них: 22 Народ же покликував: Голос Бога, а не чоловіка! 23 Зараз же поразив його ангел Господень за те, що не віддав слави Богу; і з'їли його черви, і вмер. 24 Слово ж Боже росло і множилося. 25 Варнава ж та Савло вернулись із Єрусалиму, сповнивші службу, і взявшись з собою Йоана, званого Марком.

13 Були ж у церкві, що була в Антиохії, деякі пророки та вчителі: Варнава та Симеон, званий Нигером, та Лукий Киринейський, та Манаїл, зрощений з Іродом четверовластником, та Савло. 2 Як же служили Господеві та постили, рече Дух съятій: Відлучтесь мені Варнаву та Савла на діло, до котрого покликав я їх. 3 Тоді вони, попостивши та помолившись і положивши руки на них, відпустили їх. 4 Вони ж, послані від Духа съятого, прийшли у Селевкію, а звідтіля відплили в Кипр. 5 I, бувши в Саламіні, проповідували слово Боже по школах Жидівських; мали ж і Йоана за слугу. 6 Пройшовши ж остров аж до Пафи, знайшли одного чарівника, Жидівського лжепророка, на ймя Вар-Ісуса, 7 котрий був у старости Сергія Павла, чоловіка розумного. Сей, покликавши Варнаву та Савла, бажав слухати слово Боже. 8 Противив ся ж ім Єліма чарівник (так бо перекладається ся ім'я його), шукаючи одвернути старосту од віри. 9 Савло ж, — (він же) Іавел, сповнившись съятим Духом, і подивившись на него, 10 сказав: Ой ти, повний усякого підступу і всякого зла, сину дияволів, вороже всякої правди! чи (ніколи) не перестанеш розвертати праві дороги Господні? 11 Още ж рука Господня на тебе, й будеш сліпий, і не бачити меш сонця до часу. I зараз обняв його туман і темрява й слоняючись (мацяючи) шукав, хто б його провів за руку. 12 Тоді видівши староста, що сталося, увірував, дивуючись наукою Господньою. 13 Пустивши ся ж із Пафи ті, що круг Павла, прийшли в Пергію Панфільську; Йоан же, відлучившись від них, вернувсь у Єрусалим. 14 Вони ж, перейшовши

з Пергії, прибули в Антиохію Писидийську, і ввійшовши в школу субітнього дня, посідали. 15 Як же прочитано з закону та пророків, післала старшина шкільна до них, говорячи: Мужі брати, коли маєте слово утішення до людей, то промовте. 16 Вставши ж Іавел і повівши рукою, рече: Мужі Ізраїлські і богобоязливі, слухайте: 17 Бог народу Ізраїльського вибрає отців наших, і підняв угому народ, як був він захожим у землі Єгипецькій, і рамям високим вивів їх з неї. 18 I до сорока літ годував їх у пустині. 19 А зруйнувавши сім народів у землі Канаанській, попаював їм землю їх. 20 А після цього літ з чотириста й п'ятьдесят давав (їм) суддів до Самуїла пророка. 21 А потім забажали вони царя, і дав їм Бог Саула, сина Кисового, чоловіка з роду Беняминового, на сорок літ. 22 А відсунувши його, підняв їм Давида за царя, котрому съвідкуючи, рече: Знайшов я Давида сина Єссеєвого, чоловіка по серцю моєму, котрий вчинить усю волю мою. 23 Iз його ж наасіння підняв Бог по обітуванню Ізраїлеві Спасителя Ісуса, 24 перед котрого приходом проповідував Йоан хрещенне покаяння всьому народові Ізраїлевому. 25 Сповнившись ж Йоан путь свій, рече: Хто я, думаєте ви? Се не я. А ось іде за мною, котрому я недостоен обуве ніг розвязати. 26 Мужі брати, синове роду Авраамового, і всі богообоязливі між вами, вам слово спасення цього послано. 27 Tі бо, що жили в Єрусалимі, і князі їх, не зрозумівши цього і голосів пророчих, читаних що-суботи, сповнили їх, осудивши Його, 28 i, не знайшовши ніякої вини смерти, просили Пилата убити Його. 29 Як же скінчилось усе, що про Него писано, знявши з дерева, положили у гробі; 30 Бог же воскресив Його з мертвих. 31 Многі дні являвся Він тим, що поприходили з Ним з Галилеї в Єрусалим; вони съвідки Його перед людьми. 32 A ми вам благовіствуємо обітуваннє, дане отцям, 33 що його Бог сповнив нам, дітям їх, піднявши Ісуса, як і в другій псальмі написано: Син мій еси Ти; я сьогодні родив Тебе. 34 A що воскресив Його з мертвих, так, що більш не вернеть ся на зотліннє, то так глаголав: дам вам съятий Давидів завіт. 35 Тим і в іншій (псалмі) глаголе: Не даси Съятому твоєму видіти зотління. 36 Давид бо, послуживши своєму родові, Божою волею уснув, і положено його до батьків його, і ввидів зотліннє; 37 Той

же, що Його Бог підняв, не видів зотління. 38 Відоме ж нехай буде вам, мужі брати, що через Него вам прощене гріхів проповідується ся; 39 і від чого не могли ви у законі Мойсейовім оправдити ся, у Тому всякий віруючий оправдується ся. 40 Гледіть же, щоб не прийшло на вас те, що сказано в пророків: 41 Дивіться ся, гордівники, та дивуйтесь, та й пощезайте, бо діло роблю я в дні ваші, діло, котрому не увірили б, коли б хто розказував вам. 42 Як же виходили вони з школи, просили їх погане, щоб і другої суботи говорили слова сі. 43 Як же розійшлась школа, тоді многі з Жидів і побожних нововірців ішли слідом за Павлом та Варнавою, котрі, розмовляючи з ними, напоминали їх, щоб пробували в благодаті Божій. 44 А другої суботи мало не ввесь город зібралися слухати слово Боже. 45 Видівши ж Жиди народ, сповнились завистю, і перечили речам Павла та хулили. 46 Озвавшись Павел та Варнава, сказали съміливо: До вас треба було перше промовити слово Боже; коли ж відкинули ви його і вважаете себе за недостойних життя вічного, то ось обертаємося до поган. (αἰδπιος g166) 47 Так бо заповів нам Господь: Я поставив тебе съвітлом поганам, щоб був ти на спасені до краю землі. 48 Слухаючи ж погане, зраділи, і прославляли слово Господне, і увірували, скільки було їх призначено до вічного життя. (αἰδпios g166) 49 Розносилося ж слово Боже по всій тій стороні. 50 Жиди ж наустили побожних та поважних жінок і перших у городі, і підняли гонення на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із границь своїх. 51 Вони ж обтрусили порох одніг своїх на них, пійшли в Іконію. 52 Ученики ж сповнились радощами та съвятим Духом.

14 Стало ся ж в Іконії, увійшли вони вкруг в Жидівську школу, і промовляли так, що увірувало велике множество і Жидів і Еленян. 2 Невірні ж Жиди підіймали й озлобляли душі поган на братів. 3 Доволі ж часу пробували вони, одважно промовляючи про Господа, що съвідкував словом благодаті своеї, і давав, щоб ознаки та чудеса робились руками їх. 4 Та розділилась громада городська, і одні були з Жидами, а другі з апостолами. 5 Як же піднявся заколот поган та Жидів з князями їх, щоб зневажати і покаменувати їх, 6 вони довідавшись, повтікали в

городи Ликаонські, Листру та Дервию, і в околицю, 7 і там благовіствували. 8 А один чоловік у Листрі сидів нездужавши ногами, кривий бувши від утроби матери своєї, котрий ніколи не ходив. 9 Сей слухав, як Павел говорив; а той подививсь на него і, постерігши, що має віру, щоб одужати, 10 рече голосом великим: Стань просто на ноги твої. I підскочив і ходив. 11 Народ же, видівши, що зробив Павел, підняв голос свій, говорячи по ликаонськи: Боги, угодобившись людям, зійшли до нас. 12 Назвали ж Варнаву Зевесом, а Павла Гермесом; бо він був проводирем слова. 13 Жерець же (ідола) Зевеса, що був перед городом їх, привівши воли з вінками до воріт, хотів зробити посьвят разом з народом. 14 Почувши ж апостоли Варнава та Павел, роздерли одежду свою, і вбігли, покликаючи, між народ, 15 і глаголали: Мужі, на що се робите? Ми такі ж люди, як ви; благовіствуємо вам, щоб від сих дурниць навернулись до Бога живого, що створив небо, і землю, і море, і все, що є в них. 16 Він у минувші часи попустив усім поганам ходити дорогами їх. 17 Тільки ж не оставляв себе без съвідчення, роблячи добро: даючи дощі з неба й пори вроджайні, та сповняючи їжею й радощами серця наші. 18 I, се говорячи, ледве впинили народ, щоб не приносили ім посьвяту. 19 Прийшли ж з Антиохії та Іконії Жиди, і наустили народ, і вкаменувавши Павла, виволікли геть з города, думаючи, що він умер. 20 Як же обступили його ученики, уставши ввійшов у город, а назавтра вийшов з Варнавою в Дервию. 21 благовіствувавши городу сьому, і навчivши многих, вернулись вони в Листру, і Іконію, і Антиохию, 22 укріпляючи душі учеників, благаючи пробувати у вірі, і що многими муками треба нам увійти в царство Боже. 23 Рукоположивши ж ім пресвітерів по церквах і помолившись з постом, передали їх Господеві, в котрого увірували. 24 I, перейшовши Писидію, прийшли в Памфілию. 25 А глаголавши в Пергії слово, прийшли в Аталию, 26 а з відсіля поплили в Антиохію, звідкіля були передані благодаті Божій на діло, котре сповнили. 27 Прибувши ж та зібралиши церкву, оповідали все, що зробив Бог з ними, і як Він відчинив поганам двері віри. 28 Пробували ж там час немалій з учениками.

15 І, поприходивши деякі з Юдеї, навчали братів: що коли не обріжетесь по звичаю Мойсейовому, не можете спастися. **2** Як же почав ся спір і немале змаганнє Павла та Варнави з ними, то постановили, щоб Павел та Варнава і деякі інші з них пішли до апостолів та старших у Єрусалим ради цього питання. **3** Вони ж, послані від церкви, проходили Финикию та Самарию, оповідуючи про наверненне поган; і зробили великі радощі всім братам. **4** Прийшовши ж у Єрусалим, прийняті були від церкви і апостолів і старших, і сповістили про все, що Бог з ними зробив. **5** Устали ж деякі з ересі Фарисейської, що увірували, кажучи, що треба обрізати їх та наказати, щоб хоронили закон Мойсей. **6** І зібрались апостоли та старші взглянути в сю річ. **7** Як же постало велике змаганнє, вставши Петр, рече до них: Мужі брати, ви знаєте, що з давніх днів Бог між нами вибрав мене, щоб через мої уста погане чули слово благовістя, та й увірували. **8** І Бог, що знає серця, съвідував їм, давши їм Духа святого, як нам, **9** і не розріжнiv нічого між нами й ними, вірою очистивши серця їх. **10** Тепер же чого спокушуєт Бога, щоб наложив ярмо на шию ученикам, котрого ні батьки наші, ні ми не здоліли носити. **11** Ні віруємо, що благодаттю Господа Ісуса Христа спасемось, яко ж і вони. **12** Умовкла ж уся громада, й слухала, як Варнава та Павел оповідували про ознаки та чудеса, що зробив Бог через них між поганами. **13** Як же вмовкли вони, озвав ся Яков, говорячи: Мужі брати, вислухайте мене. **14** Симон оповів, як Бог перше зглянув ся, щоб з поган прийняти людей в ім'я своє. **15** З сим сходяться слова пророчі, яко ж писано: **16** Після цього знов верну ся, і збудую намет Давидів, що впав, і руїни його збудую знов і поставлю його, **17** щоб останні з людей шукали Господа, і всі народи, на котрих призвано ім'я мое, глаголе Господь, що робить оце все. **18** Звісні од віку Богові всі діла Його. (aiōn g165) **19** То ж суджу, що не треба тим докучати, котрі від поган обернулися до Бога; **20** а написати їм, нехай удержують ся від ідолських гидот, та блуду, та давленого, та крові. **21** Мойсей бо від стародавніх родів має проповідуючих його по городах, і читаний по школах що-суботи. **22** Зволили тоді апостоли і старші і вся церква вибраних мужів з між себе післати в Антиохію з Павлом та Варнавою: Юду,

названого Варсавою, та Силу, мужів-проводирів між братами, **23** написавши через руки їх так: Апостоли та старші і брати — братам з поган, що в Антиохії, і Сирії і Киликиї, радуйте ся. **24** Яко ж чули ми, що деякі з між нас вийшовши, потрівожили вас словами і захитали душі ваші, говорячи, щоб обрізувались та хоронили закон, чого ми їм не наказували; **25** то зволилось нам, зібравшим ся однодушно вибраних мужів післати до вас з любими нашими Варнавою та Павлом, **26** людьми, що віддавали душі свої за ім'я Господа нашого Ісуса Христа. **27** Післали ми оце Юду та Силу, котрі й самі розкажуть про те словом. **28** Зволилось бо съвятому Духу та й нам, ніякої тяготи більш не накладувати вам, oprіч цього конечного: **29** щоб удержанувались від жертв ідолам, та крові, та давленого, та блуду. Від чого оберегаючи себе, добре робити мете. Бувайте здорові. **30** Послані ж прийшли в Антиохію і, зібрали громаду, подали посланнє. **31** Прочитавши ж (ti), зраділи від цього потішення. **32** Юда ж та Сила, будучи самі пророками, многими словами вітшали братів і утверджували. **33** Пробувши ж (там якийсь) час, відпущені були з упокоєм од братів до апостолів. **34** Зволив же Сила зостатись там. **35** Павел же та Варнава пробували в Антиохії, навчаючи та благовіствуєчи слово Господнє з многими іншими. **36** По кількох же днях рече Павел до Варнави: Вернувшись одвідаемо братів наших по всіх городах, де проповідували ми слово Господнє, як вони мають ся. **37** Варнава ж рапаю узяти з собою Йоана, званого Марком. **38** Павло ж не удастоїв брати з собою того, хто одлучився од них з Памфiliї, і не пішов з ними на діло. **39** Постала ж ріжниця, так, що вони розлучились між собою; і Варнава, взявши Марка, поплив у Кипр, **40** Павел же, вибравши Силу, пішов, переданий благодаті Божій від братів, **41** і проходив Сирію і Киликию, утверджуючи церкви.

16 Прийшов же у Дервию та в Листру; і ось був там один ученик, на ім'я Тимотей, син однієї жінки, вірної Жидівки, батька ж Грека, **2** що мав добру славу між братами у Листрі та Іконії. **3** Цього схотів Павел узяти з собою; і взявши обрізав його задля Жидів, що були в тих місцях; знали бо всі батька його, що був Грек. **4** Як

же проходили городи, передавали їм хоронити устави, постановлені від апостолів та старших, що в Єрусалимі. 5 Церкви ж утверджувались у вірі, і прибували числом що-дня. 6 Як же пройшли Фригию та Галацьку сторону, заборонив їм съятий Дух промовляти слово в Азії. 7 Прийшовши ж в Мисию, поривались ійти в Витинію, і не пустив їх Дух. 8 Перейшовши ж Мисию, прийшли в Трояду. 9 І явилось уночі видіннє Павлу: стояв один чоловік Македонець, благаючи його й говорячи: Прийшовши в Македонію, поможи нам. 10 Як же видіннє увидів, забажали ми зараз іти в Македонію, зрозумівши, що Господь покликав нас благовістувати їм. 11 Пустившись тоді з Трояди, приспіли ми в Самотракію, другого ж дня в Неаполь, 12 а звідтіля в Філипи, котрий єсть перший город тієї часті Македонії, — осада. Пробували ж ми в съому городі кілька днів. 13 А субітнього дня вийшли геть з города над річку, де бувало звичайно моленне, і посідавши говорили до жінок, що походили. 14 І слухала нас одна жінка, на ім'я Лидия, купчиха кармазином, із города Тиятирського, що шанувала Бога; їй же Господь відчинив серце уважати на глаголане від Павла. 15 Як же охрестилася вона і дім її, благала, говорячи: Коли ви судили мене, що я вірна Господеві, то, ввійшовши в господу мою, пробуйайте. І присилувала нас. 16 Стало ся ж, як ми йшли на молитву, зустріла нас одна дівчина, що мала духа віщого, і котра заробіток великий давала панам своїм, ворожачи. 17 Ся, йдучи слідом за Павлом та за нами, покликувала, кажучи: Сі люди — слуги Вишнього Бога, що звіщають нам дорогу спасення. 18 Робила ж се многі дні. Далій Павел, розсердившись і обернувшись, рече духові: Повеліваю тобі ім'ям Ісуса Христа, вийди з неї. І вийшов тієї ж години. 19 Видівши ж пани її, що пропала надія заробітку їх, схопивши Павла та Силу, потягли їх на майдан до князів. 20 І привівши їх до воївод, казали: Сі люди вельми трівожать город наш, бувши Жидами, 21 і навчають звичаїв, котрих не годить ся нам приймати, ані робити, бувши Римлянами. 22 І встав народ проти них, а воїводи, роздерши одежу їх, звеліли бити їх. 23 І завдавши їм багато ран, повкидали в темницю, звелівши темничнику пильно стерегти їх 24 Котрий прийнявши такий наказ, повкидав

їх у саму середню темницю і позабивав ноги їх у колоду. 25 О півночі Павел та Сила молившись славили Бога піснею, і чули їх вязники. 26 Нараз став ся великий трус, так що аж підвалини в вязниці захитались; і повідчинялись зараз усі двері, і поспадали кайдани з усіх. 27 Прокинувши ся ж темничник од сну, та побачивши відчинені двері темниці, вийнявши меч, хотів себе вбити, думаючи, що повтікали вязники. 28 Покликнув же голосом великим Павел, говорячи: Не роби собі нічого лихого, всі бо ми тут. 29 Попросивши ж съвітла, вбіг трусячись, і припав до Павла та Сили, 30 а, вивівши їх геть, каже: Добродії, що мені робити, щоб спастись? 31 Вони ж рекли: Віруй в Господа Ісуса Христа, то спасешся ти і дім твій. 32 І глаголали йому слово Господнє, і всім, що в дому його. 33 І, взявши їх тієї ж нічної години, пообмивав рани, та й охрестив ся сам і всі його зараз. 34 І, повівши їх у господу свою, заставив перед ними стіл, і веселив ся з усім домом, увірувавши в Бога. 35 Як же настав день, прислали воїводи паличників, кажучи: Відпусти людей сих. 36 Звістив же темничник про сі слова Павла, що прислали воїводи, щоб відпустити вас; 37 Павел же рече: Бивши нас прилюдно неосуджених людей римських, повкидали в темницю, а тепер потай нас виганяють? Ні бо, а нехай самі, прийшовши, виведуть нас. 38 Звістили ж воїводам паличники слова сї; і перелякалися, почувши, що вони Римляне. 39 І прийшовши благали їх, і вивівши просили, щоб вийшли з города. 40 І, вийшовши вони з темниці, прийшли до Лидії, і, побачивши братів, утішили їх, та й пішли.

17 Перейшовши ж Амфиполь та Аполонію, прийшли в Солунь, де була школа Жидівська. 2 По звичаю ж своєму, ввійшовши до них Павел, три суботи розмовляв з ними з писання, з виказуючи і доводячи, що треба було Христу постраждати і воскреснути з мертвих, і що се Христос Ісус, котрого я звіщаю вам. 4 І деякі з них увірували, та й пристали до Павла та Сили, і побожних Єленян велике множество і жінок значних немало. 5 Завидуючи невірні Жиди, і назбиравши гультяїв, якихсь поганих людей, і зібралиши купу, збунтували народ, і напавши на хату Ясонову, шукали їх, щоб вивести перед народ. 6 Не знайшовши ж їх, поволокли Ясона та кілька братів до городської

старшини, гукаючи: Ті, що заколотили вселенну, і сюди поприходили; 7 Ясон прийняв їх; і всі вони йдуть проти уставів кесаревих, говорячи, що єсть іншій цар, Ісус. 8 Стрівожили ж вони народ і городську старшину, що чули се. 9 I взявши поруку у Ясона і в інших, відпустили їх. 10 Бррати ж зараз уночі вислали Павла та Силу у Верію. Прибувші вони (туди), прийшли в Жидівську школу. 11 Сі ж були благородніці від тих, що в Солуні; вони прийняли слово з великою охотою, що-дня розбираючи писаннє, чи так воно є. 12 Многі ж з них увірували, і з Єленських жінок поважніх і з чоловіків не мало. 13 Як же довідалися ті, що з Солуня Жиди, що і в Верії проповідують ся від Павла слово Боже, то прийшли й сюди, бунтуючи народ. 14 Зараз же післиали тоді брати Павла, щоб йшов ніби над море, а Сила та Тимотей зосталися. 15 Ti, що провожали Павла, провели його аж до Атин, і, прийнявши наказ до Сили та Тимотея, щоб як найборжій прийшли до него, пішли. 16 Як же дожидав їх Павел в Атинах, кипів дух його в йому, бачивши город, одданий ідолістству. 17 Розмовляв же в школі з Жидами та з побожними, та й на торгу що-дня з тими, з ким довело ся. 18 Деякі ж з філософів Епікуреїв та Стоїків змагали ся з ним; і одні казали: Що хоче сей балакайло сказати? інші ж: Здається ся, буде проповідником чужих богів, — бо благовіствував їм Ісуса та воскресенне. 19 I, схопивши його, повели в Ареопаг, говорячи: Чи можемо знати, що се ти за нову таку науку проповідуеш? 20 Чуже бо щось вносиш в уші наші; то хочемо знати, що воно має бути. 21 Усі бо Атінянє і захожі чужоземці ні про що інше не дбали, як говорити або слухати що нове. 22 Ставши ж Павел посередині Ареопага, рече: Мужі Атінянє, по всьому виджу, що ви вельми побожні. 23 Бо, ходячи та дивлячись на божниці ваші, знайшов я жертівню, на котрій написано: Невідомому Богу. Кому ж ви, не відаючи, поклоняєтесь, того я проповідую вам. 24 Бог, що створив сьвіт і все в йому, сей неба і землі Господь, не в рукотворних храмах домує, 25 ні від рук чоловічих служеннє приймає, дознаючи нужду в чому; сам бо дає всім житте, і диханне, і все; 26 і зробив з однієї крові ввесь рід чоловічий, щоб жили на всему лиці землі, відграницивши наперед призначені часи і граници домування їх, 27 щоб шукали Господа,

чей намацяють Його та знайдуть, хоч недалеко (Він) від кожного з нас. 28 Ним бо живемо й двигаємося, і єсьмо, як і деякі з ваших поетів мовляли: Його бо й рід ми. 29 Бувши ж оце Божим родом, не мусимо думати, що Божество похоже на золото, або на камінь, різьбу, іскуства і видумки чоловічої. 30 От же не вважаючи на часи незнання, Бог тепер повеліває всім людям усюди каятьсь; 31 бо призначив день, в котрий судити ме вселенну правдою через Чоловіка, котрого наперед постановив, подаючи певноту всім, воскресивши Його з мертвих. 32 Чуючи про воскресенне мертвих, деякі съміялись, інші ж казали: Послухаємо тебе знову про се. 33 I так Павел пішов з посеред них. 34 Деякі ж люди, приставши до него, увірували, між котрими і Дионісій Ареопагит, і жінка на ім'я Дамара, і інші з ними.

18 Після цього, покинувши Павел Атіни, прийшов у Корінт, 2 I, знайшовши одного Жидовина, на ім'я Авкілу, родом Понтиянина, тільки що прибувшого з Італії, і Прискилу, жінку його (бо Клавдій повелів, щоб усі Жиди вийшли з Риму), прийшов до них. 3 A, бувши одного з ними ремесла, пробував у них і робив; були бо наметники по ремеслу. 4 I розмовляв що-суботи в школі, і пересьвідчував Жидів і Єленян. 5 Як же прийшов з Македонії Сила та Тимотей, був Павел спонукуваний духом, съвідкуючи Жидам про Христа Ісуса. 6 Як же противились вони і хулили, струснувши він одежду, рече до них: кров ваша на голови ваші; я чистий; від нині між погане йду. 7 I, пішовши звідтіля, прийшов у господу одного, на ім'я Юста, що поклоняв ся Богу, котрого господа була обіч школи. 8 Крисп же, шкільний старшина, увірував у Господа з усім домом своїм, і многі з Корінтян, почувши, увірували, та й охрестились. 9 Рече ж Господь у нічному видінню Павлу: Не бейся, тільки говори й не мовчи: 10 бо я з тобою, і ніхто не одважить ся тобі нічого лихого заподіяти; бо в мене багато людей у сьому городі. 11 I пробував там рік і шість місяців, навчаючи між ними слова Божого. 12 Як же старостував Галион в Ахай, напали однодушно Жиди на Павла, та й повели його перед суд, 13 говорячи, що він намовляє людей проти закону шанувати Бога.

14 Як же хотів Павел одкрити уста, каже Галион до Жидів: Жидове, коли б (тут була) кривда яка, або лихе діло, вислухав би я вас (до слова). **15** Коли ж (тут) питаннє про слово, та імена, та про закон ваш, то гледіть самі; суддею бо сього не хочу бути. **16** Та й повиганяв їх із судища. **17** Тоді всі Єленяне, взявші Состена, шкільного старшину, били його перед судищем; та Галионові було про те байдуже. **18** Павел же, пробувши там ще доволі днів, попрощавшись із братами, поплив у Сирію (а з ним Прискила й Авкила), острігши голову в Кінхреях; бо зробив був обітницю. **19** Прибувши ж у Єфес, зоставив тих там, сам же, ввійшовши в школу, розмовляв з Жидами. **20** Як же просили його, щоб довший час побув у них, не зволив, **21** а попрощався з ними, говорячи: Притильмо мушу съято, що надходить, съяткувати в Єрусалимі; та вернусь знов до вас, коли буде воля Божа. І поплив з Єфесу. **22** А прибувши в Кесарію, вступив (до Єрусалиму), і привітавши церкву, пішов ув Антиохію. **23** І, пробувши тут час якийсь, вийшов, проходячи рядом Галацьку сторону та Фригию, і утверджаючи всіх учеників. **24** Один же Жидовин, на ім'я Аполос, родом Александриець, чоловік вимовний і сильний у писаннях, пришов у Єфес. **25** Сей був наставлений на путь Господень, і палаючи духом, промовляв і навчав пильно про Господа, знаючи тільки про хрещенне Йоанове. **26** І почав одважно говорити в школі. Слухаючи ж його Авкила та Прискила, прийняли його, і виложили йому доладніш путь Господень. **27** Як же захотів він перейти в Ахаю, писали брати ученикам, напоминаючи прийняти його; а він прибувши, много помагав тим, що увірували благодаттю; **28** сильно бо обличав Жидів прилюдно, доводячи писаннями, що Ісус есть Христос.

19 Стало ся ж, як був Аполос у Коринтії, пройшовши Павел верхні сторони, прибув у Єфес, і, знайшовши деяких учеників, **2** рече до них: Чи прийняли ви Духа съятого, увірувавши? Вони ж сказали йому: Ба й нечували, чи є Дух съятий. **3** І рече до них: У що ж ви хрестились? Вони ж казали: В Йоанове хрещенне. **4** Рече ж Павел: Йоан хрестив хрещеннем покаяння, глаголючи людям, щоб у Грядущого за ним вірували, се єсть в Христа Ісуса. **5** Почувши ж се, хрестились в ім'я

Господа Ісуса. **6** І, як положив на них Павел руки, зійшов Дух съятий на них, і заговорили мовами, і пророкували. **7** Було ж усіх до дванайцяти чоловік. **8** Увійшовши ж у школу, промовляв одважно три місяці, розмовляючи і доводячи про царство Боже. **9** Як же деякі закаменіли, й не слухали, злословлячи путь (Господень) перед народом, відступив од них і відлучив учеників, та й щодня розмовляв в школі одного Тирана. **10** Се діялось два роки, так що всі, що проживали в Азії, слухали слово Господа Ісуса, — Жиди й Єленяне. **11** І не малі чудеса робив Бог руками Павловими, **12** так що на недужих вкладали з тіла його хустки або рушники, й покидали їх недуги, й злі духи виходили з них. **13** Почали ж деякі з тиняючих ся Жидів-заклинателів іменувати над маючими духів лукавих імя Господа Ісуса, говорячи: Заклинаємо вас Ісусом, котрого Павел проповідує. **14** Було ж якихсь сім синів Скеви Жидовина архиерея, що се робили. **15** Та дух лукавий озвавшись, казав: Ісуса знаю, і Павла знаю; ви ж хто такі? **16** І кинувсь на них чоловік, що в йому був дух лукавий, і, опанувавши їх, подужав їх так, що нагі й зранені повткали з того дому. **17** Стало ся ж се відоме всім Жидам і Єленянам, що жили в Єфесі; і попав страх на всіх їх, і величано імя Господа Ісуса. **18** І многі з вірних приходили, і визнавали, і виявляли учинки свої. **19** Доволі ж багато з тих, що робили чари, позносивши книги свої, попалили перед усіма; і злічено ціну їх, і налічено пятьдесят тисяч срібняків. **20** Так потужно росло слово Господнє і укріплялось. **21** Як же се сповнилось, постановив Павел у дусі, пройшовши через Македонію та Ахаю, ійти в Єрусалим, говорячи, що, побувши там, мушу й Рим побачити. **22** Піславши ж у Македонію двох послугуючих йому, Тимотея та Єраста, сам пробув (який ся) час ув Азії. **23** Стала ся ж часу того немала трівога про Господень путь. **24** Один бо, на ім'я Димитрій, золотар, що робив срібні храми Артемиди, давав ремесникам немалій заробіток. **25** Зібравши їх і інших сього діла робітників, каже: Люде, ви знаєте, що з сього заробітку прожиток наш; **26** та бачите й чуєте, що не то в Єфесі, а мало не по всій Азії сей Павел, пересвідчивши, одвернув багато народу, говорячи, що нема богів рукотворних. **27** І не тільки се ремеслу нашему

грозить, прийти в упадок, та щоб і храм великої богині Артемиди не обернувсь у ніщо, і не пропало величче тієї, котрій вся Азия і вселенна покланяється ся. **28** Вислухавши се і сповнившись гнівом, закричали, говорячи: Велика Артемида Єфеська! **29** І ввесь город був повен законоту; і кинулись однодушно до театру, схопивши Гайя та Аристарха, Македонян, подорожніх товаришів Павлових. **30** Як же хотів Павел увійти між народ, не пустили його ученики. **31** І деякі з Азийської старшини, бувши йому приятелями, піславши до него, благали, щоб не йшов до театру. **32** Інші ж що інше гукали; була бо громада заколочена, і більша з них (часть) не знала, чого походились. **33** З народу ж вивели Александра, і Жиди попихали його наперед. Александр же, махнувши рукою, хотів був оправдуватись перед народом. **34** Як же довідались, що він Жидовин, то всі гукали в один голос годин зо дві: Велика Артемида Єфеська! **35** Утихомиривши ж писар народ, каже: Мужі Єфеські, що б то був за чоловік, котрый не знати би, що город Єфес шануватель великої богині Артемиди і Диопета! **36** А коли нічого проти цього не можна сказати, то треба вам угамуватись і нічого нерозважно не робити. **37** Привели бо ви чоловіків сих, що нії съяного не крали, нії богинї вашої не хулили. **38** Коли ж Димитрій та ремісники що з ним, мають з ким справу, то (на се) судді судять і є старости; нехай позивають один одного. **39** А коли чого іншого допевняєтесь, то у законному зборі розсудить ся. **40** Бо ще опасуємось, щоб не обвинувачено нас за сегоднішню бучу, не маючи жадної причини, котрою могли б оправдити се збіговище. **41** І, се промовивши, розпустив громаду.

20 А, як утихомирилась буча, покликав Павел учеників і попрощавшись, вийшов у дорогу до Македонії. **2** Пройшовши ж ті сторони і напімнувши їх многими словами, прийшов у Грецію. **3** Поживши ж (там) три місяці, як засіли на него Жиди, коли хотів був плисти в Сирию, надумавсь вернутись через Македонію. **4** Товарищували йому до Азії Сосипатр Верієць і Солуняне Аристарх та Секунд, та Гай Дервянин, та Тимотей, і Азияне Тихик та Трофим. **5** Сї, пійшовши попереду, підождали нас у Трояді. **6** Ми

ж поплили після опрісничних днів із Філип, та й прибули до них за п'ять днів у Трояду, де пробули сїм день. **7** Первого ж дня в тижні, як зібрались ученики на ломанне хліба, проповідував ім Павел, хоча вийти назавтра, і продовжив слово до півночі. **8** Було ж съвітла много в гірниці, де ми зібрали ся. **9** Сидів же один молодець, на ім'я Євтих, на вікні, та й обняв його твердий сон; і, як Павел промовляв много, похилившись зі сну, упав з третього поверху до долу, і підняли його мертвого. **10** Зійшовши ж Павел у низ, припав до него, й обнявши рече: Не трівожтесь, душа бо його в йому. **11** Зійшовши ж угому, переломив хліб, і попоївши, бесідував богато аж до зорі, та й пішов. **12** Привели ж хлопця живого і втішились немало. **13** Ми ж, прийшовши до корабля, поплили в Асон, хотівши звідтіля взяти Павла, так бо звелів, хотівши сам ійти пішки. **14** Як же зійшов ся з нами в Асоні, узявши його, прибули ми в Митилену. **15** А відплivши звідтіля, причалили ми другого дня проти Хиоса, на другий же день поплили в Самос, та, побувши в Трогілії, другого дня прийшли в Милет. **16** Надумавсь бо Павел плисти мимо Єфеса, щоб не гаятись в Азії, а поспішав, коли можна, щоб йому бути в день п'ятидесятницї в Єрусалимі. **17** З Милета ж, пілавши в Єфес, приклікав старших церковних. **18** Як же прийшли до него, рече ім: Ви знаєте з первого дня, як прийшов я в Азію, яким робом пробував я з вами всякого часу, **19** служачи Господеві з усякою покорою і многими слізми і спокусами, які прилучали ся мені од Жидівського чигання, **20** і що я нї від чого корисного не вхилявся, щоб не звістити вам і не навчати вас прилюдно і по домам, **21** съвідкуючи й Жидам і Еленянам покаянне перед Богом і віру в Господа нашого Ісуса Христа. **22** І ось я, звязаний духом, ійду в Єрусалим, не знаючи, що в йому приключиться мені. **23** Тільки що Дух съвітний по городам съвідкує слово, що кайдани мене та муки ждуть. **24** Та нї про що я не дбаю, й не дорога мені душа моя, аби з радістю скінчти путь мій і ту службу, що прийняв я од Господа Ісуса, щоб съвідкувати євангелію благодаті Божої. **25** І тепер ось я знаю, що більш не бачити мете лиця моєго ви всї, між котрими ходив я, проповідуючи царство Боже. **26** Тим я съвідкую вам сьогодні, що чистий я від крові всїх. **27** Бо я не вхилявсь обявляти вам усяку

волю Божу. 28 Тим достерегайте себе і все стадо, в котрому вас Дух съвятий настановив епископами, щоб пасти церкву Божу, которую прибав кровю своєю. 29 Я бо знаю се, що після виходу моого прийдуть вовки хижі між вас, що не пощадять стада. 30 І з вас самих устануть люди, говорячи розворотне, щоб потягти учеників за собою. 31 Тим пильнуйте, памятаючи, що три роки ніч і день не переставав я із слізми напоминати кожного. 32 А тепер передаю вас, брати, Богові і слову благодаті Його, котрим може збудувати вас і дати вам насліддє між усіма освяченими. 33 Срібла або золота або одежі, — нічого не жадав я. 34 Сами ж знаєте, що потребинам моїм і тим, хто бував зо мною, служили оці руки мої. 35 У всьому показав я вам, що, так працюючи, треба помагати малосильним і памятати слова Господа Ісуса, що Він глаголав: Більше щастє давати, ніж приймати. 36 І се промовивши, упав на коліна свої, і моливсь із усіма ними. 37 Доволі ж було плачу у всіх, і, впавши на шию Павлові, цілували його, 38 смуткуючи найбільш про те слово, що промовив, що більш не мають лиця його видіти. І провели його до корабля.

21 Як же сталося, що ми попили, попрощавшись із ними, то просто верстаючи дорогу, прибули ми в Кон, другого ж дня в Родос, а з відтіля в Патару. 2 І, знайшовши корабель, що плив у Фіникую, сївши, попили ми. 3 Зуздрівши Кипр і минувши його ліворуч, попили ми в Сирію, та й пристали в Тирі; там бо треба було кораблю скинути тягар. 4 І, знайшовши учеників, пробули ми там сім день. Вони Павлові казали Духом не йти в Єрусалим. 5 А як ми скінчили дні, вийшовши пійшли ми; а всі провожали нас із жінками й дітьми аж за город; і, приклонивши коліна на березі, помолились; 6 і, попрощавшись один з одним, увійшли в корабель, вони ж вернулися до дому. 7 Ми ж, скінчивши плаваннє від Тира, пристали в Птоломаїді, і, привитавши братів, пробули в них один день. 8 Назавтра ж, вийшовши ті що з Павлом, прибули в Кесарію; і, ввійшовши в господу Филипа благовістника, одного з семи, пробували в него. 9 Було ж у него четверо дочок дівчат, що пророкували. 10 Як же пробували там много днів, прийшов з Юдеї один пророк, на ймя

Агав. 11 І, прийшовши до нас, і взявши пояс Павла, звязавши руки свої і ноги, рече: Так глаголе Дух съвятий: Чоловіка, чий се пояс, оттак звяжути у Єрусалимі Жиди, і видадуть у руки поганам. 12 Як же почули ми се, благали ми й тамешні, щоб не йшов він у Єрусалим. 13 Озвав ся ж Павел: Що робите, плачуши та рвучи мені серце? я бо не то звязаним бути готов, а й умерти в Єрусалимі за ймя Господа Ісуса. 14 Як же він не дав себе вговорити, замовкли ми, кажучи: Нехай буде воля Господня. 15 По тих же днях, налагодившись, пустились у Єрусалим. 16 Ішли ж з нами й деякі в учеників із Кесарії, і вели одного Мнасона Кипрянина, старого ученика, в котрого б нам оселитись. 17 Як же прибули в Єрусалим, радо прийняли нас брати. 18 Назавтра прийшов Павел до Якова, прийшли ж і всі старші. 19 І, привитавши їх, розказував про все, що зробив Бог між поганами через служеннє його. 20 Вони ж, вислухавши, прославляли Господа, і рекли йому: Бачиш, брате, скільки тут тисяч Жидів, що увірували, а всі вони ревнителі закону. 21 Про тебе ж дозналися, що ти навчаєш відступлення від закону Мойсейового усіх Жидів між поганами, говорячи, щоб не обрізували дітей своїх, ані додержували звичаїв. 22 Що ж тепер (робити)? Конче зійдесть ся купа; прочують бо, що прийшов еси. 23 Зроби ж оце, що тобі скажемо: Е в нас чотири чоловіки таких, що мають на собі обітницю. 24 Узявши їх, очистись із ними, та й втратя ся на них, щоб обстригли голови; та й знати муть усі, що чого дозналися про тебе, се ніщо, та що й ти ходиш у законі, хоронячи його. 25 Що ж до увірувавших поган, ми писали, присудивши, щоб такого нічого вони не додержували, а тільки щоб хоронились ідолської жертви, та крові, та давленого, та блуду. 26 Тоді Павел, узявши тих чоловіків, і очистившись із ними, увійшов назавтра в съвятилище, звіщаючи сповненне днів очищення, доки принесеть ся за кожного з них принос. 27 Як же вже мало сім день скінчиться, Азийські Жиди, побачивши його в съвятилищі, збунтували ввесь народ, і наложили руки на него, 28 гукаючи: Мужі Ізраїлеві, помогайте! Се чоловік, що проти народу й закону й місця сього всіх усюди навчає, та що й Еленян увів у съвятилище, і опоганив съвяте місце се. 29 (Виділи бо Трофима Єфесця у городі з ним, про котрого думали, що його

увів у съятелище Павел.) 30 І здвигнувшись увесь город, і постало збіговище народу; і взявши Павла, виволікли з церкви, і зараз зачинили двері. 31 Та, як хотіли вбити його, дойшла вістка до тисячника роти, що ввесь Єрусалим збунтувався. 32 Уявши він зараз воїнів і сотників побіг на них; вони ж, побачивши тисячника та воїнів, перестали бити Павла. 33 Приступивши ж тисячник узяв його і звелів закувати в два ланцюги, і питав, хто він такий, і що зробив. 34 І деякі кричали одно, а інші друге між народом; і, не здолівши довідатись нічого певного за гуком, звелів вести його в замок. 35 Як же дійшов до сходів, то прилучилось, що мало не несли його воїни задля натовпу народу. 36 Ішло бо за ним множество народу з криком: Страти Його! 37 А, як мали вводити Павла в замок, рече він тисячнику: Чи дозволиш сказати що тобі? Він же каже: Чи вміеш по грецьки? 38 Чи не ти еси Єгиптянин, що перед сими днями зробив бунт та вивів у пустиню чотири тисячі народу розбіщацького? 39 Рече ж Павел: Я чоловік Жидовин Тарсийський, славного города Киликій житель; прошу тебе, дозволь мені промовити до народу. 40 Як же дозволив, тоді Павел, ставши на сходах, махнув рукою до народу, і як настало велике мовчання, промовив Жидівською мовою, говорячи:

22 Мужі брати й батьки, вислухайте тепер мое оправданне перед вами. 2 Почувши ж, що Жидівською мовою говорив до них, ще більш утихомирілись.) 3 І рече: Я справді чоловік Жидовин, родженій у Тарсі Киликійському, зрощений же у сьому городі при ногах Гамаліїла, навчений добре отцівського закону, бувши ревнителем Бога, якож ви всі тепер. 4 Я сей путь гонив до смерти, вяжучи та віддаючи в темниці чоловіків і жінок; 5 яко ж і архиєрей засъвідкує мені, і вся старшина, від котрих і листи взявиши до братів, ішов я в Дамаск, щоб звязавши привести у Єрусалим тих, що там були, щоб скарано їх. 6 Стало ся ж мені, як ішов я і наблизався до Дамаску, о полудні зразу осияло мене велике съвітло з неба. 7 І впав я на землю, і почув голос, глаголючий мені: Савле, Савле, чого мене гониш? 8 Я ж озвавсь: Хто еси, Господи? І рече до мене: Я Ісус Назорей, котрого ти гониш. 9 Ті ж, що були

зо мною, виділи съвітло і полякались; голосу ж не чули, що глаголав мені. 10 Сказав же я: Що робити мені, Господи? Господь же рече до мене: Уставши йди в Дамаск; а там скажеться тобі про все, що постановлено тобі робити. 11 Як же не бачив я від съява того съвітла, то ведений за руку від тих, що були зо мною, увійшов я в Дамаск. 12 Ананія ж, чоловік один побожний по закону, доброї слави у всіх тамешніх Жидів, 13 прийшовши до мене і ставши, рече мені: Савле брате, прозри. І я тієї ж години побачив його. 14 Він же рече: Бог отців наших вибрав тебе розуміти волю Його, і видіти Праведника, і чути голос із уст Його. 15 Бо будеш съвідком Йому перед усіма людьми у тому, що ти бачив і чув еси. 16 А тепер чого гаєш ся? уставши охрестись, та обмий гріхи твої, призвавши імя Господнє. 17 І сталося, як вернувшись я в Єрусалим та моливсь у церкві, то був у захопленню, 18 і видів Його, глаголючого мені: Поспіши та вийди боржій з Єрусалиму, бо не приймуть съвідчення твого про мене. 19 А я сказав: Господи, вони знають, що я вкидав у темниці та бив по школах тих, що вірували в Тебе. 20 І як пролилася кров Стефана, съвідка Твого, я сам стояв і похваляв убийство його, стережучи одежі убийців його. 21 І рече до мене: Іди: бо я до погандалеко пішлю тебе. 22 Слухали ж його аж до сього слова, а тепер зняли голос свій, кажучи: Геть із землі такого! не жити йому. 23 Як же кричали вони та кидали одежду, та підкидали порохом на воздух, 24 звелів тисячнику вести його в замок, і казав бійкою допитуватись у него, щоб дознатись, чого так гукають на него. 25 Як же розтягнуто (вязано) його реміннем, рече Павел до сотника стоячого: Хиба годить ся вам чоловіка Римлянина, та й несудженого, бити? 26 Почувши ж сотник, приступивши до тисячника, сповістив, говорячи: Дивись, що хочеш робити; чоловік бо сей Римлянин. 27 Прийшовши тисячник промовив до него: Скажи мені, чи Римлянин еси ти? Він же рече: Так. 28 І відказав тисячник: За велику суму здобув я се горожанство. Павел же рече: Я ж і родивсь (у йому). 29 Зараз тоді відступили від него ті, що мали в него допитуватись; і тисячник злякав ся, довідавшись, що се Римлянин, і що він його закував. 30 Назавтра ж, хотівши довідатись певно, за що винуватять його, зняв з него кайдани,

і звелів прийти архиереям і всій раді їх і, вивівши Павла, поставив перед ними.

23 Поглянувши ж Павел пильно на раду рече:

Мужі брати, я жив у всій добрій совісті перед Богом до сього дня. 2 Архиерей же Ананія звелів тим, що стояли перед ним, бити його в лиці. 3 Тоді рече Павел до него: Бити ме тебе Бог, стіно побіляна; і ти сидиш, щоб судити мене по закону, а проти закону велиш мене бити? 4 Ті ж, що стояли, сказали: Ти архиерей Божого злорічиш? 5 Рече ж Павел: Не знав я, брати, що се архиерей: писано бо: Не казати меш лихого на князя народу твого. 6 Постерігши ж Павел, що одна частина (людей) Садукейська, а друга Фарисейська, покликнув у радї: Мужі брати! я Фарисей, син Фарисеїв; за надію воскресення мертвих мене судять. 7 Як ж се промовив, постала незгода між Фарисеями та Садукеями; і розділилась громада. 8 Садукеї бо кажуть, що нема воскресення, ні ангела, ні духа, а Фарисеї визнають обох. 9 Постав же крик великий; і, вставши письменники частини Фарисейської, змагались, говорячи: Нічого лихого не знаходимо в чоловікові сему; коли ж дух промовив до него або ангел, то не воюймо з Богом. 10 І, як постала буча велика, тисячник, опасуючись, щоб вони не розірвали Павла, звелів воїнам зйті, та, вхопивши його з посеред них, привести в замок. 11 Другої ж ночі став перед ним Господь і рече: Бодрись, Павле; як бо ти съвідкував про мене в Єрусалимі, так ти маєш і в Римі съвідкувати. 12 Як же настав день, зложивши змову деякі з Жидів, заклялись, говорячи, що ні їсти муть, ні пити муть, доки не вбьють Павла. 13 Було ж більш сорока, що сю клятъбу зробили. 14 Приступивши вони до архиереїв та старших, казали: клятъбою поклялись ми нічого не їсти, доки не вбемо Павла. 15 Тепер же ви дайте знати тисячникові й радї, щоб завтра вивів його до вас, ніби хочете розвідатись пильніше про справу його; ми ж, поки ще він наблизить ся, готові будемо вбити його. 16 Прочувши ж син сестри Павлової про їх задум на него, прийшовши і ввійшовши в замок, сказав Павлові. 17 Покликавши ж Павел одного з сотників, рече: Одведи хлопця сього до тисячника; має бо щось сказати йому. 18 Він же, взявши його, повів до тисячника, й каже: Вязник

Павел, покликавши мене, просив привести до тебе сього хлопця; має бо щось сказати тобі. 19 Узвівши ж його за руку тисячник, і відійшовши на самоту, питав його: Про що ти маєш звістити мені? 20 Він же каже, що Жиди змовились просити тебе, щоб завтра привів Павла до них у раду, наче б хотіли лучче розпитатись про него. 21 Ти ж не слухай їх: засідається ся бо їх на него більш сорока чоловік, що закляли ся не їсти й не пити, доки не вбьють його; і тепер готові вони, дожидаючи від тебе обіцянки. 22 Тисячник же відпустив хлопця, звелівши нікому не казати, що се виявив еси передо мною. 23 І, покликавши двох із сотників, каже: Наготовте дві сотні воїнів, щоб ішли в Кесарію, та сімдесят комонників, та дві сотні стрельців на третю годину ночі; 24 і скотину наготовити, щоб, посадивши Павла, одвели цілого до старости Феликса. 25 Написав же й лист такого змісту: 26 Клавдій Лизия вельможному старості Феликсові: радуй ся. 27 Чоловіка сего Жиди схопили і мали вбити; я ж, пристигши з військом, одняв його, довідавшись, що він Римлянин. 28 Хотівши ж довідатись про причину, за що обвинували його, увів його в раду їх, 29 і знайшов, що обвинували його про питання закону їх, та ніякої вини, достойної смерти або кайданів, нема в йому. 30 Як же сказано мені про зраду, що мала бути од Жидів на чоловіка сього, зараз післав я його до тебе, звелівши і винувателям його говорити перед тобою, що мають на него. Бувай здоров. 31 Вони ж, як звелено їм, узвівши Павла, повели в ночі в Антипатриду. 32 А назавтра, зоставивши комонників ййти з ним, вернулись у замок. 33 Вони ж, ввійшовши в Кесарію і оддавши лист старості, поставили перед ним і Павла. 34 Прочитавши ж староста і спитавши, з якої він країни, та довідавшись, що з Киликії, 35 слухати му тебе, каже, як прийдуть винувателі твої. І звелів стерегти його в преторії Іродовій.

24 По пяти ж днях прийшов архиерей Ананія з старшими і з речником, Тертилом якимся, і озвались вони перед старостою проти Павла. 2 Як же покликано його, почав винувати Тертил, говорячи: Дознаючи через тебе великого впокою і всякої добра, що стало ся народові сьому за твоїм дбаннем, 3 завсіди і всюди приймаємо (се), вельможний Феликс, з усякою дякою. 4 Та, щоб

довго тобі не докучати, благаю вислухати нас у коротці, твоєю ласкою. 5 Знайшли бо ми, що чоловік сей зараза, й зачинщик бучи між усіма Жидами по вселенній, і ватажок Назорейської ересі, 6 що й церкву зважив ся опоганити; ми його й узяли, й хотіли по нашему закону судити. 7 Пристигши ж Лизия тисячник, з великим насильством узяв його з наших рук, 8 звелівши винувателям його йти до тебе. Від него можеш сам, як схочеш, про все дознатись, за що ми винуємо його. 9 Пристали ж (на се) й Жиди, говорячи, що се так есть. 10 Озвав ся Павел, як кивнув йому староста говорити: Знаючи від многих літ тебе суддею народові сьому, тим радніщ про себе відповідаю. 11 Ти можеш розвідатись, що не більш, як дванайцять днів, відколи я прийшов поклонитись у Єрусалим. 12 Та й ні в церкві не знайшли мене, щоб я до кого промовляв, або робив усобицю в народі, ні по школах, ні в городі; 13 ані довести мені не можуть, у чому тепер винують мене. 14 Визнаю ж тобі се, що в сьому путю, котрий вони звуть ерессю, служу так отецькому Богу, віруючи всьому, що по закону і що в пророках написане, 15 маючи надію в Бозі, чого й самі оці сподівають ся, що має бути воскресенне мертвих праведних і неправедних. 16 На те я й подвізаюсь, щоб мати по всяк час чисту совість перед Богом і людьми. 17 По многих же літах прийшов я зробити милостиню народові моему та приноси. 18 У сьому знайшли мене очищеноого в церкві, — ані з натовпом, ані з бучею, — деякі Жиди з Азії, 19 котрим би треба перед тебе прийти й винувати, коли б що мали проти мене. 20 Або самі оці нехай скажуть, чи знайшли в мені яку неправду, як стояв я перед радою, 21 окрім одного голосу сього, котрим покликнув, стоячи між ними, що за воскресенне мертвих я суд приймаю сьогодні од вас. 22 Вислухавши ж се Феликс, відослав їх, докладніщ довідавшись про путь сей, говорячи: Як Лизия тисячник прийде, розберу вашу справу. 23 І звелів сотниковістерегти Павла, й давати волю, і нікому з його знакомих не забороняти послугувати або приходити до него. 24 По кількох же днях, прибувши Феликс із жінкою своєю Друзилою, Жидівкою, покликав Павла, і слухав його про віру в Христа. 25 Як же говорив він про правду і здержаннє, і про суд, що має бути, злякавшись Феликс, озвав ся: Тепер годі, іди;

мавши час, покличу тебе. 26 До того ж сподівався, що й грошей здобуде від Павла, щоб випустив його, тим же й часто прикликаючи його, бесідував з ним. 27 Як же скінчилось два роки, перемінив Феликса Порцій Фест, а Феликс хотячи угодити Жидам, оставил Павла закованого.

25 Прибувши ж Фест у ту країну, по трох днях пійшов у Єрусалим з Кесарії. 2 І явились перед ним архиереї та значні з Жидів проти Павла, й благали його, 3 просячи ласку в него, щоб післав його в Єрусалим, — змовившись, щоб його вбити на дорозі. 4 Фест же відказав, що Павла стережуть у Кесарії, і що він сам незабаром має пійти (туди). 5 Которі ж з між вас, каже, згідні в сьому, нехай ідуть зо мною, і коли що є в сьому чоловікові, нехай винують його. 6 І, пробувши у них більш десяти днів, прибув у Кесарію; назавтра ж сївши на судищі, звелів привести Павла. 7 Як же прийшов він, обступили (його) Жиди, що прийшли з Єрусалиму, приносячи на Павла многі і тяжкі вини, котрих не змогли довести. 8 А він відказав, що ні проти закону Жидівського, ні против церкви, ні против кесаря нічого не провинив. 9 Фест же, хотівши Жидам угодити, озвавшись, каже Павлові: Хочеш іти в Єрусалим, і там судитись передо мною в сьому? 10 Рече ж Павел: Я стою перед судищем кесаревим; там маю суд приймати. Жидів нічим не скривдив я, як і ти добре знаєш. 11 Коли я не прав і зробив що достойне смерти, не відмовляюсь і вмерти; коли ж нема в мені нічого, чим мене сі винують, ніхто не може мене їм видати. Покликаюсь до кесаря. 12 Тоді Фест, поговоривши з радою, відказав: Ти покликуєш ся до кесаря, до кесаря й пійдеш. 13 Як же минуло днів кілька, Агripпа цар та Верникія прибули в Кесарію витати Феста. 14 А як пробули тут многі дні, предложив Фест цареві Павлову справу, говорячи: Є (тут) один чоловік, оставлений вязнем од Феликса; 15 про него, як прибув я в Єрусалим, обявили архиереї та старші Жидівські, допевняючись суду на него. 16 Відказав я їм, що се не Римський звичай, видавать кого на смерть перш, ніж обвинувачений мати ме винувателів перед лицем, і дастъ ся йому місце оборони від вини. 17 Як же зійшли вони сюди, я, не роблячи жадної проволоки, сївши другого дня на судищі,

звелів привести чоловіка. **18** Обступивши його винувателі, ніякої вини не принесли, про які я думав, **19** були ж між ними деякі змагання про марновірство їх та про якогось Ісуса, що вмер, про котрого казав Павел, що Він живий. **20** Я ж, сумніваючись про се змаганне, сказав: коли хоче, нехай іде в Єрусалим і там судить ся про се. **21** Як же Павел покликнув ся, щоб його задержано до розсуду Августа, звелів я держати його, доки одішло до кесаря. **22** Агриппа ж каже до Феста: Хотів би й я чоловіка цього послухати. Він же: Завтра, каже, чути меш його. **23** Назавтра ж, як прийшов Агриппа та Верникія з великою пихою та ввійшли в судову палату з тисячниками та городськими передніми мужами, звелів Фест привести Павла. **24** І каже Фест: Агриппо царю і всій мужі, що сидите з нами, гляньте на цього, про котрого все множество Жидів озвалось до мене в Єрусалимі, гукаючи, що не треба йому жити більш. **25** Я ж, зрозумівши, що нічого достойного смерті він не зробив, а як і (сам) він покликнув ся до Августа, то й присудив я післати його. **26** Про него ж нічого докладного писати панові не маю. Тим привів його перед вас, а особливо перед тебе, царю Агриппо, щоб зробивши розпит, мав що написати. **27** Нерозсудливо бо мені здається ся післати вязника, а яка вина на нему, не означити.

26 Агриппа ж каже до Павла: Дозволяється ся тобі за себе говорити. Тоді Павел відповів, простягши руку: **2** Про все, в чому винують мене Жиди, царю Агриппо, вважаю себе за щасливого, маючи відповідати сьогодні перед тобою, **3** а й надто, що ти съвідомий всіх звичаїв Жидівських і перепитів. Тим благаю тебе вислухати мене терпливо. **4** Яке ж було життє мое з малку від почину між народом моїм у Єрусалимі, знають усі Жиди, **5** знаючи мене здавна (коли схочутъ съвідкувати), що жив я Фарисеем по найдокональнішій ересі нашої віри. **6** А тепер за надію обітування, зробленого отцям нашим од Бога, стою на суді, **7** котрого дванайцять родів наших, без перестану день і ніч служачи, надіються дойти. За сю надію, царю Агриппо, винуватять мене Жиди. **8** Що? невірним здається ся вам (се), що Бог воскрешає мертвих? **9** Мені справді ї самому здавалось, що проти імені Ісуса Назорея треба

багато робити. **10** Що й робив я в Єрусалимі, і многих съвятих замикав у темниці, прийнявши власті од архиерейів, а як убивали їх, давав мій голос. **11** І по всіх школах часто караючи їх, примушував хулити; і превельми лютуючи на них, гонив їх навіть і в чужих городах. **12** І, в сих (мислях) ідучи в Дамаск з властю і наказом од архиерейів, **13** ополудні, царю, в дорозі видів я з неба съвітло над съяво сонця, осиявшє мене й тих, що йшли зо мною. **14** Як же всі ми попадали на землю, почув я голос, що глаголав до мене і промовив Єврейською мовою: Савле, Савле, чого гониш мене? тяжко тобі проти рожна прати (перти). **15** Я ж сказав: Хто еси, Господи? Він же рече: Я, Ісус, котрого ти гониш. **16** Та встан і стань на ноги твої; на се бо явивсь я тобі, щоб зробити тебе слугою і съвідком того, що бачив еси, і що обявлю тобі, **17** вириваючи тебе від людей і від поган, до котрих тепер тебе посилаю, **18** відкрити очі їм, щоб обернулись від темряви до съвітла і від власти сатаниної до Бога, щоб прийняли вони оставленне гріхів і насліддє між съвятими вірою в мене. **19** Тим, царю Агриппо, не протививсь я небесному видінню, **20** а найперш у Дамаску і в Єрусалимі і по всій землі Юдейській та й поганам проповідував, щоб покаялись та обернулись до Бога, роблячи діла, достойні покаяння. **21** За се Жиди, вхопивши мене в церкві, хотіли вбити. **22** Дізnavши ж помочи від Бога, аж до сего дня стою, съвідкуючи малому й великому, нічого іншого не говорячи, як що пророки глаголали, що має бути, і Мойсей: **23** що мусить пострадати Христос, а будучи перший з воскресення мертвих, має съвітло проповідувати народові і поганам. **24** Як же він так відповів, сказав Фест голосом великим: Дурієш, Павле; велиki науки до дуроців тебе приводять. **25** Він же рече: Не дурію, вельможний Фесте, а слова правди й розуму глаголю. **26** Знає бо про се цар, до котрого і промовляю вільно; певен бо я, що нішо з сего перед ним не втайлось; бо не в закутку се діялось. **27** Віруєш, царю Агриппо, пророкам? Знаю, що віруеш. **28** Агриппа ж каже до Павла: О мало не вговорив еси мене бути Християнином. **29** Павел же рече: Бажав би я від Бога, щоб чи за малий чи за довгий (час) не тільки ти, та й усі, хто чує мене сьогодні, сталися такими, як я, окрім оціх кайданів. **30** І, як промовив се, устав цар і ігемон і

Вереникия і ті, що сиділи з ними, 31 і, одійшовши на бік, розмовляли між собою, говорячи, що нічого смерти достойного не робить чоловік сей. 32 Агripпа ж каже Фестові: Можна було б випустити сего чоловіка, коли б не покликав ся до кесаря.

27 Як же присуджено, щоб плисти нам в Італію, то передано Павла і деяких інших вязників сотникові, на ім'я Юlius, Августової роти. 2 I, ввійшовши в корабель Адрамицький, маючи плисти попри місця Азийські, пустились ми з Аристархом Македонцем із Солуня, що був з нами. 3 А другого дня пристали в Сидоні. І обходив ся Юлій ласково з Павлом, і дозволив ходити до другів, щоб дізнати їх піклування. 4 А відчалившись звідтіля, поплили до Кипра; бо вітри були противні. 5 I, перепливши море, що проти Киликії та Памфілії, прибули в Мири Ликийські. 6 А там знайшовши сотник корабель Александрийський, що плив в Італію, посадив нас на него. 7 Многі ж дні помалу пливучи і ледві бувши проти Книда, тим що не допускав нас вітер, приплили ми під Крит проти Салмона, 8 i, ледві минувши його, прибули на врочище Гарна пристань, від котрого був близько город Ласей. 9 Як же доволі часу минуло й було вже непевне плаваннє, тим що вже й піст минув, то раяв Павел, 10 кажучи їм: Люде, я бачу, що з утратою і з великою шкодою, не тільки для тягару і для статку, та й для душ наших буде плаваннє. 11 Сотник же керманічові і властителеві корабля довіряв більш, ніж тому, що сказав Павел. 12 Як же пристань не була вигідна на зимуваннє, то більше їх давали раду пуститись ізвідтіля, чи не можна б як, добравшись до Финикиї, перезимувати в пристані Крицькій, що лежить між вітром полуденнім і західнім. 13 Як же повіяв полуденній вітер, то, думаючи, що досягли свого заміру, знявшись поплили мимо Крита. 14 Та незабаром опіля настиг на них бурний вітер, званий Євреклидон. 15 Як же підхопило корабля і не можна було противитись вітрові, то віддалисі ми (хвилям) і носило нас. 16 На острів же якийсь набігши, званий Клавда, на силу здолії удержані човна, 17 котрій стягнувші, усякого способу добирали, підвязуючи корабля; а боячись упасти в сирть (мілке місце), спустили парус, і так нас носило. 18 А що вельми буря нами кидала, то назавтра

повикидали тягар. 19 А третього дня своїми руками надібі корабельне викидали. 20 Як же ні сонце, ні зорі не являлись многі дні, і налягала немала буря, то на останок і вся надія віднялася, щоб спасті ся нам. 21 Як же довго не їли ми, то ставши Павел серед них, рече: Люде, треба було, послухавши мене, не відчaluвати від Криту, (то) і не здобулись би такої втрати і шкоди. 22 А тепер благаю вас, бодріть ся; не буде бо погиблі ні одній душі з вас, окрім корабля. 23 Явив ся бо мені сієї ночі ангел Бога, до котрого я належу й котрому служу, 24 глаголючи: Не байсь, Павле: ти мусиш стояти перед кесарем, і ось дарував тобі Бог усіх тих, що плинуть з тобою. 25 Тим бодріть ся, люде (добрі); вірую бо Богу, що так буде, як сказано мені. 26 Мусимо бо до острова якогось пристати. 27 Як же настала чотирнайцята ніч, що носило нас по Адриятицькому морю, коло півночі постегли корабельники, що близько від них якась земля; 28 i, змірявши глибину, знайшли двайцять сяжнів; трохи ж відплivши і знов змірявши, знайшли сяжнів пятнайцять. 29 I, опасуючись, щоб не набігти на гостре місце, кинули з демена (керми) чотири якорі і дожидали дня. 30 Як же корабельники шукали втікти з корабля, спускаючи човна на море, роблячи вид, ніби хочут кинути якоря з носу, 31 сказав Павел сотникові й воїнам: Коли сі не зістануть ся на кораблі, то ви не можете спасті ся. 32 Тоді воїни пообтинали верівки в човна, та й дали йому впасті. 33 Як же почало дніти, благав Павел усіх прийняти їжи, говорячи: Сьогодні чотирнайцятий день ви, ждучи, постите, нічого не ївши. 34 Тим же благаю вас, прийміть їжи; воно бо для вашого спасення; ні в кого бо з вас і волос не впаде з голови. 35 Сказавши ж се і взявши хліб, oddав Богу хвалу перед усіма, і переломивши почав їсти. 36 Тоді повеселішали всі, і вони прийняли їжу. 37 Було ж нас у кораблі всіх двісті сімдесят і шість душ. 38 А наситившись їжею, облегчили корабель, викидаючи пшеницю в море. 39 Як же настав день, не пізнали землі, загляділи ж затоку якусь, що мала беріг, до котрого нарадились, коли можна, причалити кораблем. 40 I, витягши якорі, пустились морем, порозвязувавши завязі деменові і піднявши парусок по вітру, прямували до берега. 41 Попавши ж на місце двоеморське, загрузили

корабля; і перед, застрявиши, був нерухомий, а зад розбивало силою філь. 42 Між воїнами ж стала рада, щоб вязників повбивати, щоб котрорий випливши, не втік. 43 Сотник же, хотівши спасти Павла, заборонив їм що загадали, і звелів, щоб ті, хто вміє плавати, перші скочили, і вийшли на землю, 44 а останній, — хто на дошках, а хто на чому з корабля. І сталось так, що всі спаслись на землю.

28 Спасши ся ж довідались, що остров зветься

Мелит. 2 Чужоземці ж показали нам не мале милосердє: розложивши бо багатте, прийняли всіх нас задля дощу, що йшов, і задля холоду. 3 Як же набрав Павел оберемок хворосту і положив на огнище, вибігши від жару гадина, почепилась на руці в него. 4 Побачивши ж чужоземці, що зъвірюка висіла з руки його, говорили між собою: Певно сей чоловік убийця, що спас ся з моря, та суд (богів) не дав йому жити. 5 Він же, струснувши гадюку в огонь, не дізнав ніякого лиха. 6 Вони ж дожидали, що він має опухнути або зараз упаде мертвий; як же довго дожидались і бачили, що ніякого лиха йому не сталося, перемінившись думки, казали, що се Бог. 7 Навкруги ж цього місця були землі першого на острові, на ім'я Публия. Він, прийнявши нас, три дні поприятельськи гостив. 8 І сталось, що батько Публий лежав, боліючи на пропасницю та на живіт. Приступивши до него Павел, помоливсь і, положивши руки на него, сцілив його. 9 Як се стало ся, то й інші на острові, що мали недуги, приходили та й сцілялись. 10 Вони і великою честю пошанували нас, а як ми відплівали, надавали, чого нам треба (було). 11 По трох же місяцях одвезлися ми кораблем Александрийським, надписаним Диоскур, що зимував на острові, 12 і припливши в Сиракузу, пробули (там) три дні. 13 А звідтіля відплівши, прибули в Регію, і за один день, як настав полуденний вітер, прийшли другого дня в Путеоли, 14 де знайшовши братів, ублагані були від них перебути у них сім день; і так прийшли в Рим. 15 Звідтіля, почувши брати про нас, повиходили назустріч нам аж до Апієвого торгу та Трох Гостинниць. Побачивши їх Павел і подякувавши Богу, набрав ся съміlosti. 16 Як же прийшли ми в Рим, сотник передав вязників воїводі; Павлу ж дозволено жити окроме з воїном, що стеріг

його. 17 Стало ся ж по трох днях, скликав Павел первих із Жидів, і, як походились вони, рече до них: Мужі брати, нічого не зробивши противного народові або звичаям отцівським, передан я, яко вязник, у руки Римлянам. 18 Розпитавши вони мене, хотіли випустити, бо ніякої вини смерти не було в мені. 19 Як же противились Жиди, був я змушений покликатись до кесаря, не яко би мав чим обвинувати народ мій. 20 Тим же скликав я вас, щоб побачити вас та поговорити, бо за надією Ізраїлеву залізом сим оковано мене. 21 Вони ж промовили до него: Ми ані письма про тебе не одержували з Юдеї, ані прийшовши хто з братів, звістив або сказав про тебе що лихе. 22 Та бажаємо від тебе чути, що ти думаєш; бо про сю ересь відоме нам, що всюди противлять ся їй. 23 Призначивши ж йому день, поприходили до него в оселю многі, і викладував він їм, съвідкуючи про царство Боже, і впевняючи їх про Ісуса й з закону Мойсеєвого й з пророків, од ранку до вечера. 24 І деякі увірували в слова його, а інші не увірували. 25 І, будучи в незгоді між собою, розійшлися, як промовив Павел одно слово: що добре промовив съвятий Дух через Ісаю пророка до батьків ваших, 26 глаголючи: Йди до людей сих та скажи: Слухом будете слухати, та й не зрозумієте, і дивлячись будете дивитись, та й не побачите: 27 бо серце цього народу затверділо, й уshima тяжко чути, і очі свої позаплющували, щоб не виділи очима, і уshima не чули, і серцем не розуміли, і не навернулись, щоб я сцілив їх. 28 Відоме ж нехай вам буде, що послане поганам спасенне Боже вони чути муть. 29 І, як промовив сі слова, пійшли Жиди, маючи велике змаганнє між собою. 30 Пробував же Павел цілих два роки в найнятій хаті своїй, і приймав усіх, хто приходив до него, 31 проповідуючи царство Боже і навчаючи про Господа Ісуса Христа з усією съміливостю, без заборони.

До римлян

1 Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуваннє Боже, **2** (котре наперед обіцяв [Бог] через пророків своїх у съвятых писаннях,) **3** про Сина свого (народженого з насіння Давидового по тілу, **4** обявленого Сина Божого в силї, по Духу съвятости, через воскресенне з мертвих), Ісуса Христа, Господа нашого, **5** (котрим прийняли ми благодать і апостольство на впокореннє вірі між усіма народами ради імені Його, **6** між котрими й ви покликані, Ісус-Христові;) **7** Усім вам, що есте в Римі, любленим від Бога, покликаним съвятим: благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **8** Перш усого дякую Богові моему через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша проповідується по всему съвіту. **9** Съвідок мені Бог, котому служу духом моїм у благовістуванню Сина Його, що без перестану спомни про вас роблю, **10** усе в молитвах моїх молячись, щоб колись довелось мені по волі Божій, прийти до вас. **11** Бажаю бо бачити вас, щоб передати вам даруваннє духовне для утвердження вашого; **12** се ж есть утішиться укупі з вами спільною вірою вашою і моею. **13** Не хочу ж тайти од вас, братте, що часто заміряв я прийти до вас (та й досі спиняло мене), щоб який овощ мати й між вами, яко ж і між іншими поганами. **14** Єленянам і чужоземцям, мудрим і нерозумним довжен я. **15** От же, що до мене, готов я й вам, що в Римі, благовістувати. **16** Бо не соромлюсь благовістування Христового, сила бо Божа на спасенне всякому віруючому, Жидовинові перше, а потім і Грекові. **17** Правда бо Божа в йому відкривається до віри в віру, яко ж написано: Праведний вірою жив буде. **18** Одкривається бо гнів Божий з неба на всякє нечестє і неправду людей, що держять істину в неправдї. **19** Тим, що розумне про Бога, явно в них; Бог бо явив їм. **20** Невидиме бо Його від создання съвіту думаннем про твори робить ся видиме, і вічна Його сила і божество, щоб бути їм без оправдання. (aīdios g126) **21** Тим, що знаючи Бога, не яко Бога прославляли або дякували, а осустились думками своїми і оморочилось нерозумне серце їх. **22** Славлячи себе мудрими, потуманіли, **23** і обернули славу

нетлінного Бога на подобину образа тлінного чоловіка, і птиць і четвероногих і гаду. **24** Тим же й передав їх Бог нечистоті в похотях сердец їх, щоб сквернили тіла свої між самими собою. **25** Вони перемінили істину Божу на лжу і поклонялись і служили тварі більш Творця, котрий благословен на віки. Амінь. (aīōn g165) **26** За се передав їх Бог карі безчестя, бо й жінки їх обернули природню подобу на протиприродну; **27** так само й чоловіки, оставивши природне вживаннє женського полу, розгорілись похотю своєю один на одного, чоловіки на чоловіках сором роблячи, і заплату, яка подобала заблудові їх, у собі приймаючи. **28** І, яко ж не вподобалось їм мати Бога в розумі, передав їх Бог ледачому уму, робити неподобне, — **29** сповнених усякої неправди, перелюбу, лукавства, зажерливости, злоби, сповнених зависти, убийства, сварнї, піdstупу, лихих звичаїв, **30** осудників, покліпників, богоненавидників, гордувників, хвастунів, пишних, видумщиків лихого, родителям непокірних, **31** нерозумних, ламателів умови, нелюбовних, невблагальних, немилостивих. **32** Котрі, хоч Божий присуд розуміють, що хто таке робить, достоїн смерти, не тільки самі се роблять, та й похваляють роблячих.

2 Тим без оправдання еси, всякий чоловіче, що судиш; у чому бо судиш другого, себе осуджуєш; те ж бо саме робиш, судячи (другого). **2** Знаємо ж, що суд Божий по істинї на тих, що роблять таке. **3** Чи думаеш же, чоловіче, судячи того, хто таке робить, і роблячи те ж саме, що ти втечеш од суду Божого? **4** Або багацтвом благости Його та вдержливости та довготерпіння погорджуєш? не знаєш, що благость Божа до покаяння тебе веде? **5** По жорстокости ж твоїй і непокаянному серцю збираєш собі гнів на день гніву і відкриття праведного суду Бога, **6** котрий віддасть кожному по ділам його: **7** тим, що терпіливостю в доброму ділі шукають слави, та чести, та нетління — життє вічне; (aīōnios g166) **8** а которі сварливі і противляються істинї, коряте ся ж неправдї, (тим) ярость та гнів. **9** Горе та тіснота на всяку душу чоловіка, що робить лихе, Жидовина перше, та й Грека; **10** слава ж, честь і впокій усякому, хто робить добре, Жидовинові перше, та й Грекові. **11** Нема бо в Бога вважання на лиця. **12** Скільки бо без

закону згрішило, (стільки їх) без закону й погине; а скільки в законі згрішило, (стільки їх) законом суд прийме 13 (Не слухателі бо закону праведні перед Богом, а чинителі закону оправдяться. 14 Коли бо погане, не маючи закону, по природі законне чинять, то вони, закону не маючи, самі собі закон: 15 вони показують діло законне, написане в серцях їх, як съвідкує совість їх, і між тим думки їх одна другу осуджують, або оправдують); 16 в день, коли судити ме Бог тайни людські, по благовістю моєму, через Ісуса Христа. 17 Ось ти Жидовин звеш ся, і почиваеш на законі, і хвалиш ся Богом, 18 і розуміш волю (Його), і розпізнаеш (що есть) лучче, навчаючись із закону; 19 і вповаєш на себе, що ти проводир сліпим, съвітло тим, що в темряві, 20 наставник незмислям, учитель малоліткам, мавши образ розуму і істини в законі. 21 Навчаючи ж іншого, себе не навчаєш? проповідуючи не красти, сам крадеш? 22 говорячи, щоб не робили перелюбу, робиш перелюб? гидуючи ідолами, крадеш съвяте? 23 ти, що хвалиш ся законом, переступом закону Бога зневажаєш? 24 Ім'я бо Боже через вас хулить ся між поганами, яко ж писано. 25 З обрізання бо є користь, коли чиниш закон; коли ж ти переступник закону, обрізанне твоє сталося необрізаннем. 26 Коли ж необрізаний хоронить установи закону, чи необрізанне його за обрізанне не полічить ся? 27 І осудить необрізанне по природі, котре сповняє закон, тебе, котрий з писаннем і обрізаннем переступник еси закону. 28 Не той бо, хто явно (такий) есть Жидовин, і не те, що явно по тілу, обрізане, 29 а котрий потай, (той) Жидовин, і обрізане (есть обрізане) серця в дусі, (а) не в писанню; йому ж похвала не від людей, а від Бога.

3 Чим же переважає Жидовин? або яка користь з обрізання? 2 Велика на всякий спосіб: найперше бо, що їм були звірені словеса Божі. 3 Що бо, що не увірували деякі? Хиба невірство їх віру Божу оберне в ніщо? 4 Нехай не буде (так). Ні, (nehay буде) Бог правдивий, усякий же чоловік омана, яко ж писано: Щоб оправдив ся Ти в словах Твоїх, і побідив, як судити меш ся. 5 Коли ж неправда наша Божу правду викликає, що скажемо? Хиба неправеден Бог, що посилає кару? (яко чоловік глаголю.) 6 Нехай не буде (так). Як же бо мав би

Бог судити съвіт? 7 Коли бо істина Божа через мою оману ще побагатшала на славу Його, чого ж іще й мені, яко грішникові, осудженним бути? 8 А не (так тому бути), як нас хулять, і як говорять деякі, ніби ми кажемо, що нумо робити лихе, щоб прийшло добре? Праведний суд на таких. 9 Що ж? ми луччі? Ніяк (не луччі); попереду бо укорили ми й Жидів і Греків, що вони всі під гріхом, 10 яко ж писано: що нема праведного нікого, 11 нема, хто розумів би, нема, хто шукав би Бога, 12 всі відхилились, вкупі нікчемні стали; нема, хто робив би добро, нема аж до одного. 13 Гріб відчинений горло їх, язиками своїми підводили; отрута гадюча під губами їх; 14 котрих уста клятьби і гіркости повні; 15 скорі ноги їх проливати кров; 16 руїна та злідні на дорогах їх, 17 а дороги мирної не пізнали. 18 Нема страху Божого перед очима їх. 19 Знаємо ж, що скільки закон говорить, тим, що під законом, говорити, щоб усякі уста загородились, і винен був увесь съвіт Богові; 20 тим що ділами закону не оправдить ся всяке тіло перед Ним; через закон бо познаннє гріха. 21 Тепер же окроме закону правда Божа явилаась, съвідкована від закону й пророків; 22 правда ж Бога через віру Ісус-Христову усім і на всіх віруючих; нема бо ріжниці: 23 всі бо згрішили, і лишені слави Божої, 24 оправдаються (ж) дармо благодаттю Його, викупленнем, що в Христі Ісусі, 25 котрого предложив Бог на вблагальну жертву через віру в кров Його, щоб з'ясувати правду свою одпущенням прежніх гріхів у довготерпінню Божому, 26 щоб з'ясувати (кажу) правду свою нинішнього часу, щоб був Він праведний і оправдуючий, хто з віри Ісусової. 27 Де ж величаннє? Виключене. Которим законом? учників? Ні, а законом віри. 28 Думаємо оце, що чоловік оправдується вірою, без учників по закону. 29 Або Жидам Бог тільки, а й не поганам? Так, і поганам; 30 яко ж бо один Бог, що оправдує обрізанне з віри і необрізанне вірою. 31 То ми оце руйнуємо закон вірою? Нехай не буде (так). Ні, ми утверджуємо закон.

4 Що ж, скажемо, Авраам, отець наш, знайшов по тілу? 2 Коли бо Авраам з учників оправдив ся, має похвалу, та не перед Богом. 3 Що бо писанне глаголе? Увірував же Авраам Богові, і полічено се йому за праведність. 4 Оце ж хто

робить, нагорода не полічується по благодаті, а по довгуту. 5 Хто ж не робить, а вірує в Оправдуючого нечестивого, віра його полічується за праведність. 6 Яко ж і Давид глаголе про блаженство чоловіка, котрому полічує Бог праведність без учників: 7 Блаженні, кому відпущенено беззаконня, і кому прикрито гріхи. 8 Блажен чоловік, котрому не полічить Господь гріха. 9 Чи блаженство ж се на обрізанні, чи й на необрізанні? глаголемо бо, що полічено Авраамові віру за праведність. 10 Як же полічено йому? чи як він в обрізанні був, чи в необрізанні? Не в обрізанні, а в необрізанні. 11 і знак обрізання прийняв, яко печать праведности (τιεї) віри, що в необрізанні, щоб бути йому отцем усіх віруючих через необрізанне, щоб полічено й тим за праведність, 12 і отцем обрізання не тільки тим, що з обрізання, а й тим, хто ходить по слідам віри, яку (мав) у необрізанні отець наш Авраам. 13 Не по закону бо (було) обітуваннє Авраамові або насінню його, що буде він наслідником сьвіту, а по праведності віри. 14 Коли бо ті, що з закону, наслідники, то зникне віра, й обітуваннє обернеться в нішо. 15 Закон бо робить гнів; де бо нема закону, нема й переступу. 16 Тим з віри, що по благодаті, щоб було певне обітуваннє всьому насінню, не тільки тому, що з закону, та й тому, що з віри Авраама, котрий отець усім нам, 17 (яко ж писано: що отцем многим народам настановив я тебе,) перед Богом, котрий, оживляє мертвих і зове те чого нема, так як те, що є, котрому увірував. 18 Котрий, окрім надії, в надії увірував, що бути йому отцем многим народам, по реченному: Так буде насіннє твоє. 19 І не знемігши вірою, не вважав тіла свого вже омертвілим, бувши мало не столітнім, і Сариной утроби замершою. 20 В обітуванні ж Божім не сумнів ся невіруваннєм, а покріпшав вірою, давши славу Богові, 21 і впевнившись, що Обіцявший здолє й зробити. 22 Тим же й полічено йому за праведність. 23 Не про того ж одного тільки писано було, що полічено йому, 24 а й про нас, котрим має полічитись, віруючим в Того, хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих, 25 котрий був переданий за погрішення наші, і воскрес на оправданнє наше.

5 Оправдивши ся ж вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа, 2 через

котрого й приступ одержали вірою в благодать сю, в котрій стоїмо і хвалимось упованнєм слави Божої. 3 Не тільки ж (се), а хвалимось і горем, знаючи, що горе робить терпіннє, 4 терпіннє ж досьвід, досьвід же надію, 5 надія ж не осоромлює, бо любов Божа вилилась у серця наші Духом съятим, даним нам. 6 Ще бо Христос, як були ми недужими, в свою пору за нечестивих умер. 7 Ледви бо за праведника хто вмре; хиба за благого може ще хто й одважиться умерти. 8 Являє ж свою любов до нас Бог (у тому), що як ще були ми грішниками, Христос за нас умер. 9 Много ж більше тепер, бувши оправдані кровю Його, спасемось Ним од гніва. 10 Коли бо, ворогами бувши, примирились ми з Богом смертю Сина Його, то много більше, примиривши ся, спасемось у життї Його. 11 Не тільки ж (се), а й хвалимось у Бозї Господем нашим Ісусом Христом, через котрого тепер примиренне прийняли. 12 Тим же то, як через одного чоловіка гріх у съвіт увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла (через того), в кому всі згрішили. 13 Бо (й) до закону гріх був у съвітї, та гріх не полічуеться, коли нема закону. 14 Тільки ж царювала смерть од Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив по подобинї переступу Адамового, котрий єсть образ будучого. 15 Та не так і дар, як прогріщенне. Коли бо через прогріщенне одного многі померли, то много більше благодать Божа і дар благодаттю одного чоловіка Ісуса Христа у многих наддостаткували. 16 І не таке даруваннє, як (те що сталось) через одного согрішившого; суд бо з однієї (провини був) на осуд, дар же на оправданнє з многих провин. 17 Бо, коли через провину одного смерть царювала через одного, много більше ті, хто прийняв наддостаток благодаті і дар правди, царювати муть в життю одним Ісусом Христом. 18 Тим же оце, як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність одного на всіх людей оправданне життя. 19 Яко бо через непокору одного чоловіка грішними зробились многі, так і покорою одного праведниками зроблять ся многі. 20 Закон же ввійшов, і намножилось гріха; де ж намножилося гріха, там ще більший наддостаток благодаті, 21 щоб, як гріх царював у смерть, так і благодать царювала через правду у життє вічнє Ісусом Христом, Господом нашим. (αἰώνιος g166)

6 Що ж скажемо? чи зостанемось у грісі, щоб благодать помножилася? Нехай не буде (так). **2** Ми, що померли гріхом, як ще жити мем в йому? **3** Хиба не знаєте, що скільки нас у Христа Ісуса охрестилось, у смерть Його охрестились? **4** Бо погреблись ми з Ним через хрещенне у смерть, щоб, як Христос устав із мертвих славою Отця, так і ми в обновленню життя ходили. **5** Коли бо ми з'єднані (з Ним) подобиєм смерти Його, то й (подобиєм) воскресення будемо, **6** знаючи, що давнього нашого чоловіка з Ним розпято, щоб зникло тіло гріховне, щоб не служити нам більш гріху. **7** Хто бо вмер, той визволивсь од гріха. **8** Коли ж ми вмерли з Христом, віруємо, що й жити мем з Ним, **9** знаючи, що Христос, уставши з мертвих, уже більш не вмер: смерть над Ним більш не панує. **10** Бо що вмер, за гріх вмер Він раз; а що живе, Богові живе. **11** Так само й ви думайте, що ви мертві вже гріху, живі ж Богові, у Христі Ісусі, Господі нашім. **12** Нехай же не царює гріх у смертному вашому тілі, так щоб коритись йому в похотях його; **13** ані oddavajte членів ваших гріху, (яко) знаряддє неправді, а oddavajte себе Богові, яко з мертвих оживших, і члени ваши, (яко) знаряддє правди, Богові. **14** Гріх бо над вами нехай не панує; не під законом бо ви, а під благодаттю. **15** Що ж? чи будемо грішити, що ми не під законом, а під благодаттю? Нехай не буде. **16** Хиба не знаєте, що кому oddaєте себе в слуги на послух, того ви й слуги, кого слухаєте: чи то гріха на смерть, чи слухання на праведність? **17** Дяка ж Богові, що ви були слугами гріха, та послухали від серця тої науки, якій і піддалися. **18** Визволивши ся ж од гріха, зробились ви слугами правди. **19** Почоловічи глаголю ради немочі тіла вашого: як ви oddavali члени ваши в слуги нечистоті і беззаконню на беззаконнє, так тепер oddайте члени ваши в слуги правді на съятість. **20** Коли бо ви були слугами гріха, вільні (нагі) були від праведності. **21** Який же тоді мали ви овощ з того, чого тепер соромитеся? конець бо того — смерть. **22** Тепер же визволивши од гріха і ставши слугами Богу, маєте овощ ваш на освяченне, конець же — житте вічне. (aiōnios g166) **23** Плата бо за гріх смерть, даруванне ж Боже — житте вічне в Христі Ісусі, Господі нашім. (aiōnios g166)

7 Хиба не знаєте, братте (знаючим бо закон глаголю), що закон панує над чоловіком, доки він жив? **2** Бо мужня жона з живим мужем звязана законом; як же вмре муж її, тоді вона відзволена від мужа. **3** Тим же оце, як жив муж, перелюбницею звати меть ся, коли буде (жінкою) іншому чоловікові; коли ж умре муж її, вільна вона від закону, щоб не бути її перелюбницею, хоч би була (жінкою) іншому чоловікові. **4** Оце ж, братте мое, і ви вмерли закону тілом Христовим, щоб бути вам Іншому, що встав із мертвих, щоб принесли ми овощ Богові. **5** Як були бо ми в тілі, страсти гріховні, що були через закон, орудували в членах наших, щоб приносити овощ смерті. **6** Тепер же ми відзволились од закону умершого, котрим були держані, щоб служити нам (Богові) в обновленню духа, а не у ветхости писання. **7** Що ж скажемо? закон гріх? Нехай не буде так. Нї, я й не знат гріха, як тільки через закон, і жадоби не відав би, коли б закон не сказав: Не жадай. **8** Гріх же, взвавшись через заповідь, підняв у мені всяку жадобу. Без закону бо гріх мертвий. **9** Я ж колись жив окріме закону; як же настала заповідь, гріх ожив, а я вмер. **10** I знайшов я, що заповідь, котра на житте, ся на смерть. **11** Гріх бо, узвавшись через заповідь, обманув мене, і нею вбив мене. **12** Тим же оце закон съявляє, і заповідь съявляє, і праведна і добра. **13** Хиба ж добро принесло мені смерть? Нехай не буде так. Нї, гріх, щоб явився гріхом, добром завдав мені смерть, щоб гріх був без міри грішен через заповідь. **14** Знаємо бо, що закон духовний, я ж тілесний, проданий під гріх. **15** Що бо роблю, не розумію; не що бо хочу, роблю, а що ненавиджу, те роблю. **16** Коли ж, чого не хочу, те роблю, то хвалю закон, що добрий. **17** Тепер же вже не я роблю се, а гріх, що домує в мені. **18** Знаю бо, що не живе в мені (се есть в тілі моїм), добре; бо хотіннє є в мене, зробити ж що добре, не знаюджу (способу). **19** Бо доброго, що хочу, не роблю, а чого не хочу, лихого, те роблю. **20** Коли ж, чого не хочу, те роблю, то вже не я те роблю, а гріх, що домує в мені. **21** Оце ж знаюджу закон, що, коли хочу робити добре, передо мною лежить лихе. **22** Бо я кохаюсь у законі Божому по нутряному чоловікові, **23** бачу ж іншій закон у членах моїх, що воює проти закону ума моого і підневолює мене законові гріхи, що в членах моїх.

24 Окаянний я чоловік! хто мене збавить од тіла смерти сієї? **25** Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Оце ж умом сам я служу закону Божому, тілом же закону гріховному.

8 Тим же то тепер нема ніякого осуду тим, що в Христі Ісусі не по тілу ходять, а по духу. **2** Закон бо духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха і від смерті. **3** Позаяк закон, ослаблений тілом, був безсилен, то Бог, піславши Сина свого в подобі тіла гріховного і ради гріха, осудив гріх у тілі, **4** щоб оправданне закону сповнилось в нас, котрі не по тілу ходимо, а по духу. **5** Котрі бо по тілу, ті думають про тілесне, котрі ж по духу, — про духовне. **6** Думаннє бо тілесне — смерть, а думаннє духовне — житте і впокій. **7** Тим що думаннє тілесне — ворогування проти Бога; законові бо Божому не корить ся, та й не може. **8** Хто бо по тілу, ті Богу вгодити не можуть. **9** Ви ж не по тілу, а в дусі, коли тільки Дух Божий домує в вас. Коли ж хто Духа Христового не має, то сей не Його. **10** Коли ж Христос в вас, тоді тіло мертвє для гріха, дух же живий ради праведності. **11** Коли ж Дух Того, хто воскресив Ісуса з мертвих домує в вас, то Воскресивший Христа із мертвих оживить і смертні тіла ваші Духом своїм, що домує в вас. **12** Тим же то, братте, ми довжники не тілу, щоб по тілу жити. **13** Коли бо живете по тілу, то померете; коли ж духом діла тілесні мертвите, будете живі. **14** Котрі бо Духом Божим водяться, ті сини Божі. **15** Бо не прийняли духа неволі, знов на боязнь, а прийняли духа всиновлення, нимже покликуюмо: Авва, Отче! **16** Сей самий Дух съвідкує нашему духові, що ми діти Божі, **17** коли ж діти, то й наслідники, наслідники Божі, а спільні наслідники Христові, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись. **18** Думаю бо, що муки теперішнього часу недостойні слави, що має явитись в нас. **19** Бо дожиданне творива дожидає одкриття синів Божих. **20** Суєті бо творива підневолилось не по волі, а через підневолившого, в надії, **21** що й саме творива визволить ся з неволі зотління на волю слави дітей Божих. **22** Знаємо бо, що все творива вкупі стогне і мучить ся аж досі. **23** Не тільки ж (воно), та й ми самі, первоплід духа маючи, й ми самі в собі стогнемо, ждучи всиновлення, избавлення

тіла нашого. **24** Надією бо спаслись ми; надія ж видима не єсть надія; що бо хто бачить, чого й надіяється? **25** Коли ж надіємось, чого не бачимо, терпіннем ждемо. **26** Так же само Й Дух помагає нам в немощах наших; про що бо молитись нам так, як треба, не знаємо, та сам Дух заступається за нас стогнаннem невимовним. **27** Той же, хто вивідує серця, знає, яка думка в Духа; бо по Богу промовляє за съвятіх. **28** Знаємо ж, що люблячим Бога, усе допомагає до доброго, котрі по постанові (Його) покликані; **29** бо котрих наперед узнав, тих наперед і призначив бути подобним образу Сина Його, щоб Він був первородним між многими братами. **30** А кого наперед призначив, тих і покликав; а кого приклікав, тих і оправдив, а кого оправдив, тих і прославив. **31** Що ж скажемо на се? Коли Бог за нас, хто на нас? **32** Він, що свого Сина не пощадив, а за всіх нас видав Його, хиба ж з Ним і всього нам не подарує? **33** Хто буде винуватити вибраних Божих? Бог же, той, що оправдує! **34** Хто ж се, що осуджує? (Та ж) Христос умер, ба й воскрес; Він і по правиці в Отця, Він і заступається за нас! **35** Хто нас розлучить од любові Христової? чи горе, чи тіснота, чи гонення, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч? **36** Яко ж писано: задля тебе вбивають нас у весь день, полічені нас як овечок на заріз. **37** Та у всьому тому ми побіждаємо через Воздлюбившого нас. **38** Упевнiv ся бо я, що ні смерть, ні житте, ні ангели, ні князівства, ні сили, ні теперішнє, ні будуче, **39** ні висота, ні глибина, ні інше яке твориво не може нас розлучити від любові Божої, що в Христі Ісусі, Господі нашім.

9 Правду кажу в Христі, не обманюю, як съвідкує мені (ї) совість моя Духом съвятим, **2** що великий мені смуток, і безустання болесть серця моєму. **3** Бо я сам бажав би бути відлученим від Христа за братів моїх, рідних мені по тілу; **4** вони ж Ізраїльтяне, їх усиновленне, і слава, й завіти, й даваннє закону, й судженне, і обітування; **5** їх і отці, з них і Христос по тілу, що над усім Бог, благословений по віки. Амінь. (αἰών γ165) **6** Не те ж воно, наче слово Боже не сповнилось; бо не всі ті, що від Ізраїля, сі Ізраїльтяне, **7** ані всі діти, тим що вони насіннє Авраамове; ні, в Ісаакові (рече) назв'єть ся тобі насіннє. **8** Се єсть: не діти тілесні, се діти Божі, а обітування полічені в насіннє.

9 Слово бо обітування таке: Пори сієї прийду, і буде Сарі син. **10** Не тільки ж (се); а й Ревека, що почала за одним разом од Ісаака, отця нашого; **11** ще бо не родились, ані зробили нічого доброго або лихого (щоб постанова Божа у вибранню пробувала, не по ділам, а від Того, хто кличе), **12** сказано їй, що більший служити ме меншому, **13** яко ж писано: Якова злюбив я, а Ісава зенавидів. **14** Що ж скажемо? чи вже ж несправедливість у Бога? Нехай не буде. **15** Глаголе бо Мойсейові: Помилую, кого помилую, і змилосерджуясь, над ким змилосерджуясь. **16** Тим же воно ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, а від милуючого Бога. **17** Глаголе бо писаннє Й Фараонові: Що на се іменно підняв я тебе, щоб показати на тобі силу мою, і щоб звістилось імя мое по всій землї. **18** Тим же то, кого хоче, милує, а кого хоче, ожорсточує (окаменює). **19** Скажеш же мені: Чого ж іще й винуватити? хто встояв проти волі Його? **20** Хто ж се ти, чоловіче, що змагаєш ся з Богом? Хиба скаже зроблене тому, хто зробив Його: Нащо зробив еси мене так? **21** Або не має власти ганчар над глиною, щоб з того самого місива зробити одну посудину на честь, а другу на нечесть? **22** Коли ж, хотячи Бог показати гнів свій, і явити силу свою, щадив у великому довготерпінні посуди гніва, наготовлені на погибел, **23** і щоб явити богоцтво слави своєї на посудах милости, котрих наперед наготовив на славу, **24** як і над нами, котрих покликав не тільки з Жидів, та й з поган? **25** Як і в Осії глаголе: Назву немоїх людей людьми моїми, і неполюблenu полюбленою. **26** I буде на місці, де сказано їм: Не мій ви народ, там назвуться синами Бога живого. **27** Ісаїя ж покликує про Ізраїля: Хоч би було число синів Ізраїлевих як пісок морський, останок (тільки) спасеть ся: **28** скінчивши бо слово, поскорить ся в правді; бо скоро слово зробить Господь на землї. **29** I яко ж прорік Ісаїя: Коли б Господь Саваот не заставив нам насіння, були б ми, як Содома, й уподобились би Гоморі. **30** Що ж скажемо? що погане, котрі не вганяли за праведностю, настигли праведність, праведність, що од віри; **31** Ізраїль же, вганяючи за праведностю, не настиг закону праведности. **32** Чому? Тому, що (шукали праведности) не од віри, а якби од учників закону; спіткнулись бо на камінь спотикання. **33** Яко ж писано: Ось кладу

в Сіоні камінь спотикання і камень поблазні, а всякий, хто вірує в Него, не осоромить ся.

10 Братте, бажаннє мого серця і молитва (йде) до Бога за Ізраїлем про спасенне. **2** Съвідкую бо їм, що ревність Божу мають, та не по розуму. **3** Не розуміючи бо праведності Божої, і шукаючи свою праведність поставити, праведності Божій не корили ся. **4** Кінець бо закону — Христос, на праведність кожному віруючому. **5** Мойсей пише про праведність, що від закону: що котрий чоловік робити ме се, жити ме ним. **6** А та, що од віри, праведність, так говорити: Не кажи в серці твоїм: Хто зійде на небо? (се есть: Христа звести додолу;) **7** або: Хто зійде в безодню? (се есть: Христа з мертвих угору звести.) (*Abyssos g12*) **8** А що ж глаголе (писанне)? Близько тебе слово в устах твоїх і в серці твоїм, се есть слово віри, що ми проповідуємо; **9** щоб, коли визнавати меш устами твоїми Господа Ісуса, і вірувати меш в серці твоїм, що Бог Його підняв з мертвих, ти спас ся. **10** Серцем бо вірується ся на праведність, устами ж визнається ся на спасенне. **11** Глаголе бо писаннє: Всяк, хто вірує в Него, не осоромить ся. **12** Бо нема ріжницї між Жидовином і Греком; Він бо Господь усіх, богатий для всіх, хто призыває Його. **13** Всяк бо, хто призове імя Господнє, спасеть ся. **14** Як же призовати муть Того, в кого не увірували? як же вірувати муть, про кого не чули, як же чути муть без проповідаючого? **15** А як же проповідати муть, коли не будуть послані? яко ж писано: Що за красні ноги благовістуючих впокій, благовістуючих про добре? **16** Та не всі послухали благовістя. Ісаїя бо глаголе: Господи, хто увірував голосу нашому? **17** Тим же то віра (приходить) через слуханнє, слуханнє ж через слово Боже. **18** Тільки ж глаголю: Хиба вони не чули? Ні, по всій землї бо розійшовся гомін їх і до кінців вселенної глаголи їх. **19** I ще питают: Хиба не розумів Ізраїль? Первий Мойсей глаголе: Завдам вам зависти через (тих, що) не (есть мій) народ, народом безумним завдам жалю вам. **20** Ісаїя ж зосьміливсь і глаголе: Знайшли мене ті, що не шукали, обявивсь я тим, що не питали про мене. **21** До Ізраїля ж глаголе: Увесь день простягав я руки мої до людей непокірних і суперечних.

11 Глаголю ж оце: Чи вже ж відопхнув Бог людей своїх? Нехай не буде! Но й я Ізраїльянин, із насіння Авраамового, із роду Беняминового. **2** Не відопхнув Бог людей своїх, котрих перше зناє. Хиба не відаєте, що про Ілю глаголе писанне? як він обертається до Бога проти Ізраїля, глаголючи: **3** Господи, пророки Твої повбивали, і жертівні Твої порозкидали; я зоставсь один, і шукають души мої. **4** Що ж глаголе йому Божа відповідь? Зоставив я собі сім тисяч мужів, що не приклонили коліна перед Ваалом. **5** Оттак же і в теперішнім часі єсть останок по вибору благодаті. **6** Коли ж по благодаті, то не по ділам; ато благодать не була б уже більш благодаттю. Коли ж по ділам, то більш нема благодаті; ато діло не було б уже більш ділом. **7** Що ж? чого шукав Ізраїль, того не осяг, а вибір осяг, інші ж осліпли, **8** (яко ж писано: Дав їм Бог духа дрімоти; очі, щоб не бачили, і уші, щоб не чули) до днешнього дня. **9** I Давид глаголе: Нехай буде трапеза їх на сіть і на ловитву, і на поблазнь, і на відплату їм. **10** Нехай оморочаться очі їх, щоб не бачили, і хребет їх завсіди зігнутий. **11** Глаголю й питано тепер: Чи вони спіткнулись, щоб (на завсіди) упали? Нехай не буде! їх-то упадком і спасені поганам, щоб завдати ім зависті. **12** Коли ж упадок їх багацтво съвіту, і відпаденне їх багацтво поган, скільки ж більше повнота їх? **13** Вам бо, поганам, глаголю, на скільки я апостол поганам: Службу мою прославляю, **14** чи не завдам як зависти тілу моєму, і не спасу котрих із них. **15** Коли бо відкинутте їх примиренне съвітові, що ж (буде) прийнятте, коли не житте з мертвих? **16** Коли ж росчина съвіта, то й заміс; і коли корінь съвіт, то й вітте. **17** Коли ж деякі з віття відломились, а ти, бувши дикою оливиною, прищепився еси замість них, і спільником коріння і туку оливного зробивсь еси, **18** то не величай ся перед віттем. Коли ж величаш ся, то (знай) не ти кореня носиш, а корінь тебе. **19** Ти ж кажеш: Відломилось вітте, щоб я прищепив ся. **20** Добре: невірою відломились вони, ти ж вірою стоїш. Не носись високо, а бій ся. **21** Коли бо Бог природнього віття не пощадив, (гледи) що й тебе не пощадить. **22** Вбачай же благость і непощадінне Боже: на тих, що відпали, непощадінне; на тебе ж благость, коли пробувати меш у благости; коли ж нї, то й ти

будеш відятій. **23** I вони ж, як не зостануться в невірстві, прищеплять ся; здоліє бо Бог знову прищепити їх. **24** Коли бо ти відятій від оливини, дикої по природі, і проти природи прищеплений до доброї оливини, то як більш сї, що по природі прищеплять ся до своєї оливини. **25** Не хочу бо, щоб ви не відали тайни сієї, брати (щоб не були самі в собі мудрими), що осліпленнє від часті Ізраїлеві стало ся, доки сповненнє погануввіде. **26** I так увесь Ізраїль спасеться, яко ж писано: Прийде з Сіону Збавитель, і одверне безбожжє від Якова; **27** і се їм од мене завіт, коли зніму гріхи їх. **28** По благовістю (вони) вороги задля вас; по вибранню ж полюблени задля отців. **29** Бо в даруваннях і покликанні Бог не кається ся. **30** Бо, як і ви колись противились Богові, тепер же помилувані через непокору сих, **31** так і сї тепер противились, щоб через ваше помилуваннє і їх помилувано. **32** Зачинив бо Бог усіх у непокору, щоб усіх помилувати. (*eleēsē g1653*) **33** О, глибино багацтва і премудрості і розуму Божого! як не довідомі присуди Його і не дослідженні дороги Його! **34** Хто бо зрозумів ум Господень? або хто порадником Йому був? **35** або хто наперед дав Йому, щоб Він віддав йому? **36** Бо з Него, і Ним, і в Него все. Єму слава на вікі. Амін. (*aīōn g165*)

12 То ж благаю вас, братте, щедротами Божими, представляйте тіла ваші (яко) жертву живу, съвіту, угодну Богові; (се) розумне служенне ваше. **2** I не приладжуйтесь до віку цього, а переображені обновленнem ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа добра й угодна і звершена. (*aīōn g165*) **3** Глаголю бо благодаттю, даною мені, кожному між вами, щоб не думав більш про себе, нїж треба думати, а думав тверезо, як Бог кожному уділив міру віри. **4** Бо яко ж в одному тілі маємо многі члени, усі ж члени мають не одно діло, **5** так многі ми — одно тіло в Христі, по одному ж, один другому члени. **6** Маючи ж дарування по даній нам благодаті неоднакі: чи то пророцтво (то й пророкуюмо) по мірі віри; **7** чи то служенне (пильнуймо) в служенню; чи то навчає хто — в ученню; **8** чи то напоминає хто — в напоминанні; хто дає, (давай) у простоті; хто старшинує, (старшинуй) з пильністю; хто милосердує, (милосердуй) з радістю. **9** Любов

(нехай буде) нелицемірна. Ненавидячи лихе, прихиляйтесь до доброго. **10** Братньою любовю (бувайте) один до одного ніжні; честю один одного більшим робіть; **11** у роботі не ліниві; духом горючі, Господеві служачі; **12** в надії веселі; в горю терпіливі; в молитві непереставаючі, **13** у потребинах съвятих — подільчиві; до гостинності охочі. **14** Благословляйте тих, хто гонить вас; благословляйте, а не кленіть. **15** Радуйтеся з тими, хто радується, і плачте з тими, хто плаче. **16** Однаково один з одним думайте. Високо про себе не думайте, а до смиренних нахиляйтесь. Не бувайте мудрі самі в себе. **17** Нікому злом за зло не оддавайте. Дбайте про добре перед усіма людьми. **18** Коли можна, скільки (се) од вас, з усіма людьми майте мир. **19** Не відомщайте за себе, любі, а давайте місце гніву (Божому), писано бо: Мені відомщенне, я віддам, глаголе Господь. **20** Оце ж, коли голодує ворог твій, нагодуй його; коли жаждує, напій його; се бо роблячи, уголле огняне згребеш на голову його. **21** Не давайся подужати злу, а подужуй злом добром.

13 Усяка душа властям висшим нехай корить ся; нема бо власті, коли не від Бога. Які ж є власті, від Бога вони настановлені. **2** Тим же, хто противить ся власті, Божому повелінню противить ся; хто ж противить ся, ті собі осуд набувають. **3** Князі бо не добрим ділам страх, а лихим. Хочеш же не боятись власті? Добре роби, то й мати меш похвалу від неї. **4** Божий бо слуга він, тобі на добро. Коли ж лихе робиш, бій ся, бо не дармо меч носить; Божий бо слуга він, відомститель гніва тому, хто робить лихе. **5** Тим же треба коритись не тільки ради гніва (кари), та й ради совісти. **6** Того ж то й данину даєте; слуги бо Божі вони, що раз-ураз того пильнують. **7** Оддавайте ж усім, що треба: кому данину, данину; кому мито, мито; кому страх, страх; кому честь, честь. **8** Нікому ж нічим не задовжуйтесь, тільки любовю один одному; хто бо любить другого, закон сповнив. **9** Бо се: Не роби перелюбу, Не вбий, Не вкрадь, Не съвідкуй криво, Не похотствуй, і коли (є) яка інша заповідь, у сему слові містить ся: Люби ближнього твого, як сам себе. **10** Любов ближньому зла не робить; тим любов — сповненнє закону. **11** Так (чиніть), знаючи пору, що вже час нам від сна встати; тепер

бо ближче нас спасенне, ніж як ми увірували. **12** Ніч минула, а день наблизився; відложімо ж діла темряви, а одягнімось у зброю съвітла. **13** Яко в день нумо чесно ходити, не в прожорстві та піянстві, не в любодянні та розпусті, не в сварні та зависті. **14** Ні, одягніться Господом нашим Ісусом Христом, і не дододжуйте тілу в похоті.

14 Знемогаючого ж у вірі приймайте не на розбіраннє думок. **2** Один вірує, (що можна) їсти все, а знемогаючий зілле (нехай) єсть. **3** Хто єсть, нехай тому, хто не єсть, не докоряє, а хто не єсть, нехай того, хто єсть, не осуджує; Бог бо його прийняв. **4** Ти хто єси, що судиш чужого слугу? своєму панові стойти він, або падає. Устоїть же, бо здоліє Бог поставити його. **5** Інший шанує (один) день над (другий) день; інший же судить про всякий день (однаково). Кожен у своїй мислі нехай буде певен. **6** Хто вважає на день, Господеві вважає; і хто не вважає на день, Господеві не вважає. Хто єсть, Господеві єсть, бо дякує Богу; і хто не єсть, Господеві не єсть, та й дякує Богу. **7** Ніхто бо з нас собі не живе, і ніхто собі не вмирає. **8** Бо коли живемо, Господеві живемо; і коли вмираємо, Господеві вмираємо; то, чи живемо, чи вмираємо, ми Господні. **9** На се бо Христос і вмер, і воскрес, і ожив, щоб і над мертвими, і над живими панувати. **10** Ти ж чого судиш брата твого? або й ти, чого докоряєш брата твого? Усі бо станемо перед судищем Христовим. **11** Писано бо: Як живу, глаголе Господь, що передо мною поклонитися всяке коліно, і всякий язик визнавати ме Бога. **12** Тим же кожен з нас за себе перелік дасть Богу. **13** Оце ж більш один одного не осуджуимо, а лучче розсуджуйте, як би не класти спотикання брату, або поблазні. **14** Знаю я і впевнивсь у Христі Ісусі, що ніщо нескверне само собою; тільки, хто думає, що воно скверне, тому й скверне. **15** Коли ж через їжу брат твій сумує, то вже не по любові ходиш. Не погубляй їжею твою того, за кого Христос умер. **16** Нехай же не ганить ся ваше добре. **17** Бо царство Боже не їжа і питте, а правда, і впокій, і радощі в Дусі съвятім. **18** Хто бо в съому служить Христу, той любий Богові і шануваний між людьми. **19** Тому ж отсе побиваймось за тим, що для впокою і для збудовання спільнного. **20** Ради їжи не руйнуй діла

Божого. Все чисте, тільки лихо чоловікові, що єсть із спотиканнем. **21** Добре не їсти мясива, ані пити вина, ні (такого), від чого брат твій спотикається або блазнить ся, або знемогає. **22** Ти маєш віру? май (її) собі перед Богом. Блажен, хто не осуджує себе в тому, що похваляє. **23** Хто ж сумнить ся, чи їсти, осудить ся, бо (єсть) не по вірі; все ж, що не по вірі, гріх.

15 Мусимо ми, сильні, немочі безсильних носити, а не собі дододжати. **2** Кожен бо з нас близькому нехай дододжає, на добре, до збудування. **3** Бо і Христос не собі годив, а яко ж писано: Зневага зневажаючих Тебе упала на мене. **4** Скільки бо перше написано, нам на nauку написано, щоб через терпіннє та утішеннє (з) писання мали надію. **5** Бог же терпіння та утішення нехай дасть вам однаково думати між собою по Христу Ісусові, **6** щоб однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Тим же приймайте один одного, яко ж і Христос прийняв вас у славу Божу. **8** Глаголю ж, що Ісус Христос став ся слугою обрізання ради істини Божої, щоб ствердити обіговання отців, **9** а для поган — з милості, щоб прославляли Бога, яко ж писано: За се визнавати му Тебе між поганами й імені Твоєму співати му. **10** I знов глаголе: Звеселіть ся, погане, з людьми Його. **11** I знов: Хваліть Господа, всі погане, і вихвалийте Його всі люде. **12** I знов Ісаїя глаголе: Буде корінь Єссей, Той, що встане, владикувати над поганами; на Него погане вповати муть. **13** Бог же вповання нехай сповнить вас усякими радощами й упокоєм у вірі, щоб ви збагатились упованнем, силою Духа святого. **14** Впевнив ся ж і я сам про вас, братте мое, що й самі ви повні добrosti, повні всякого знання, і зможете один одного навчати. **15** Съміліще ж написав я вам, братте мое, трохи, яко нагадуючи вам по благодаті, даній мені від Бога, **16** щоб бути мені служителем Ісус-Христовим між поганами, съято проповідуючи благовістє Боже, щоб приношенне від поган було приятне і освящене Духом съятым. **17** Маю оце похвалу через Христа Ісуса в Божих речах. **18** Не съмію бо глаголати про таке, чого не вдяїв Христос через мене на послух поган, словом і ділом, **19** силою ознак і чудес, силою Духа

Божого; так що я від Єрусалиму і кругом аж до Ілірика сповнив благовістє Христове. **20** Так силкувавсь я благовістити, не де іменував ся Христос, щоб на чужій основині не будувати, **21** а яко ж писано: Кому не звіщено про Него, побачать, і котрі не чули, зрозуміють. **22** Тим же й був я з'упинений не раз, прийти до вас. **23** Тепер же, більш не маючи місця в сих країнах, бажаннє ж маючи прийти до вас од многих літ, **24** як пійду в Іспанію, прийду до вас; сподіваюсь бо, проходючи, бачити вас, і що ви мене проведете туди, як перш вами трохи навтішаюсь. **25** Тепер же йду в Єрусалим, служити съятым. **26** Зволили бо Македонці та Ахайці уділити дещо вбогим съятым, що в Єрусалимі. **27** Зволили, та й винні їм. Коли бо в духовному їх спільніками стали погане, то повинні в тілесному послужити й їм. **28** Се ж скінчивши й запечатавши (оддавши) їм овощ сей, пійду через вас в Іспанію. **29** Знаю ж, що прийшовши до вас, в повні благословення благовістя Христового прийду. **30** Благаю ж вас, братте, Господом нашим Ісусом Христом і любовю Духа, помагайте мені молитвами за мене до Бога, **31** щоб збавитись мені від непокірних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі приятна була съятым, **32** щоб з радістю прийшов до вас волею Божою, та й покрепив ся з вами. **33** Бог же впокою з усіма вами. Амінь.

16 Поручаю ж вам Фиву, сестру нашу, служительку церкви, що в Кенхреях, **2** щоб прийняли її в Господі, як личить съятым, і помагали їй, в якому ділі вас потрібувати ме; бо вона була заступницею многим, і самому мені. **3** Витайте Прискулу та Аквилу, помічників моїх у Христі Ісусі, **4** (котрі за мою душу шию свою клали, і котрим не тільки я дякую, та і всі церкви поган,) і домашню їх церкву. **5** Витайте Епенета, любого мого, котрий есть первоплід Ахаї для Христа. **6** Витайте Марію, що трудилась багато для нас. **7** Витайте Андроника та Юния, родину мою і товаришів неволі моєї; вони значні між апостолами, і перше мене увірували в Христа. **8** Витайте Амплия, любого мого в Господі. **9** Витайте Урбана, помічника нашого в Христі, і Стахия, любого мені. **10** Витайте Апелеса, вірного в Христі. Витайте Аристовулових. **11** Витайте Іродиона, родину мою. Витайте з Наркисових,

которі в Господї. **12** Витайте Трифену й Трифосу, що трудяться в Господї, витайте Персиду любу, що багато трудилася в Господї. **13** Витайте Руфа, вираного в Господї, і матір його й мою. **14** Витайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Ємсия і інших з ними братів. **15** Витайте Филолога й Юлію, Нерея і сестру його, і Олімпана, і всіх съвтих з ними. **16** Витайте один одного цілуваннем съвти. Витають вас церкви Христові. **17** Благаю ж вас, братте, остерегайтесь тих, що роблять незгоду та поблазні проти науки, котрої ви навчились, і вхияйтесь од них. **18** Бо такі Господеві нашему Ісусу Христу не служять, а своєму череву; і ласкавими словами та благословеннем обманюють серця нелукавих. **19** Бо слухняність ваша до всіх дійшла; тим я радуюсь вами, хочу ж, щоб були мудрі на добре, а неприступні на лихе. **20** Бог же впокою розітрє сатану під ногами вашими незабаром. Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь. **21** Витає вас Тимотей, помічник мій, та Лукий, та Ясон, та Сосипатр, родина моя. **22** Витаю вас у Господї я Тертий, що написав посланнє се. **23** Витає вас Гай, гостинник мій і всієї церкви. Витає вас Єраст, доморядник городський, і Кварт брат. **24** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з усіма вами. Амінь. **25** Тому ж, що може вас утвердити по благовістю моєму і проповіданню Ісус-Христовому, по відкриттю тайни від часів вічних умовчаної, (*aiōnios g166*) **26** тепер же обявленої, і через писання пророчеські, по повеленню вічного Бога, на послуханнє віри, усім народам звіщеної, — (*aiōnios g166*) **27** єдиному премудрому Богові, через Ісуса Христа, котрому слава на віки. Амінь. (*aiōn g165*)

1 до коринтян

1 Павел, покликаний апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Состен брат, **2** церкві Божій в Коринті, освяченим в Ісусі Христі, покликаним съятим, з усіма, котрі призывають імя Господа нашого Ісуса Христа, на всякому місці, у них і в нас: **3** благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **4** Дякую Богу моєму всякого часу за вас про благодать Божу, дану вам в Христі Ісусі, **5** тим, що у всьому ви збагатились ним у всякім слові і всякім знанню, **6** яко ж съвідченне Христове утвержено в вас, **7** так що ви не маєте недостатку нї в однім даруванню, дожидаючись одкриття Господа нашого Ісуса Христа, **8** котрий і утвердить вас до кінця, щоб ви були невинуваті в день Господа нашого Ісуса Христа. **9** Вірен бо Бог, через котрого покликані ви в общенні Сина Його, Ісуса Христа, Господа нашого. **10** Благаю ж вас, братте, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб те саме говорили ви всі, і щоб не було між вами розділення, а щоб були з'єднані в одному розумінні і в одній мислі. **11** Звіщено бо мені про вас, братте мое, від Хлопініх, що між вами єсть незгодини. **12** Кажу ж про те, що кожен з вас говорить: Я Павлів; а я Аполосів; а я Кифін; а я Христів. **13** Хиба поділивсь Христос? хиба Павла розпято за вас? або в ім'я Павлове хрестились ви? **14** Дякую Богові, що я нікого з вас не охрестив, тільки Криспа та Гая, **15** щоб хто не сказав, що в ім'я мое я охрестив. **16** Хрестив же я й Стефанів дім; більш не знаю, чи кого другого хрестив. **17** Не послав бо мене Христос хрестити, а благовістити, не в премудrosti слова, щоб не опустів хрест Христів. **18** Слово бо про хрест погибаючим дурощі, нам же, що спасаємось, сила Божа. **19** Писано бо: Погублю премудрість премудрих, і розум розумних відкину. **20** Де мудрець? де письменник? де досліджуватель віку сього? Чи не обернув Бог премудрість съвіта сього в дурощі? (aiōn g165) **21** Коли бу у премудрості Божій не пізнав съвіт Бога премудростю, то зволив Бог дурощами проповіді спасті віруючих. **22** Коли і Жиди ознак допевняють ся, і Греки премудрості шукають, **23** ми проповідуємо Христа розпятого, Жидам поблазнь, Грекам же дурощі, **24** самим же покликаним, і Жидам і Грекам, Божу силу й Божу премудрість:

25 тим що немудре Боже мудріше від людей, а неміцне Боже крішне людей. **26** Спогляньте бо на покликаннє ваше, братте, що небагато (між вами) премудрих по тілу, небагато сильних, небагато благородних; **27** нї, немудре съвіта вибрали Бог, щоб осоромити премудрих, і безсильне съвіта вибрали Бог, щоб осоромити потужне, **28** і незначне съвіту і погорджене вибрали Бог, і те чого нема, щоб те, що є, в нішо обернути, **29** щоб не величалось ніяке тіло перед Ним. **30** З Него ж і в Христі Ісусі, що став ся нам премудростю від Бога, і праведностю, і освяченнем, і викупленнем, **31** щоб, яко ж писано: Хто хвалить ся, в Господі хвалив ся.

2 **1** я, прийшовши до вас, братте, прийшов не з високим словом або премудростю, звіщаючи вам съвідченне Боже. **2** Бо я надумавсь, не знати нічого між вами, тільки Ісуса Христа, та й Його розпятого. **3** І був я в вас у слабосиллі, в страсі і в великій тривозі. **4** І слово мое, і проповідь моя не в переважливих словах людської премудрості, а в явленні духа і сили, **5** щоб віра ваша була не в мудрості людській, а в силі Божій. **6** Премудрість же промовляємо між звершеними, та премудрість не віка сього, ані князів віка сього, що зникають, (aiōn g165) **7** а промовляємо премудрість Божу тайну, закриту, котру Бог призначив перш віків на славу нашу, (aiōn g165) **8** котрої ніхто з князів віка сього не пізнав; бо коли б пізнали, то Господа слави не розпяли б. (aiōn g165) **9** Нї, яко ж писано: Чого око не виділо, нї ухо не чуло і що на серце чоловікові не зійшло, те наготовив Бог тим, хто любить Його. **10** Нам же Бог відкрив Духом своїм; бо Дух усього досліджує, навіть і глибокостей Божих. **11** Хто бо з людей знає, що в чоловіку, окрім духа чоловічого, що в ньому? Так і що в Бозі, ніхто не знає, тільки Дух Божий. **12** Ми ж не духа съвіта прийняли, а Духа, що від Бога, щоб знали, що нам дароване від Бога. **13** Се промовляємо не ученими словами людської премудрості, а навченими Духом съвітим, духовні (речі) духовним (словом) подаючи. **14** Душевний же чоловік не приймає, що есть Духа Божого; дурощі бо воно йому, і не може зрозуміти, бо се духовно треба розбирати. **15** Духовний же розбирає все, він же від нікого не розбирається. **16** Хто бо зрозумів ум Господень, щоб ясувати його? Ми ж ум Христів маємо.

3 І я, братте, не міг промовляти до вас, яко до духовних, а яко до тілесних, яко до малолітків у Христії. **2** Молоком поїв вас, а не стравою; ще бо не змогли (знести того), та ще й тепер не можете, ще бо ви тілесні. **3** Коли бо між вами зависть та сварня, та незгода, то хиба ж не тілесні ви й хиба не чоловічим робом ходите? **4** Коли бо каже кто: Я Павлів; другий же: Я Аполосів; то хиба ж не тілесні ви? **5** Хто ж Павел і хто Аполос? Та же ж вони тільки слуги, через котрих ви увірували, і як кому дав Господь. **6** Я посадив, Аполос поливав, Бог же зростив. **7** Тим то нішої той, хто садить, і хто поливає, а хто зрошує — Бог. **8** Хто ж садить і хто поливає, сї одно, кожний же прийме нагороду свою по своїм трудії. **9** Бо ми Божі помічники, ви Боже поле, Божа будівля. **10** По благодаті Божій, даній мені, яко мудрий будівничий, положив я основину, інший же буде. Нехай же кожен дивить ся, як він буде. **11** Іншої бо підвалини ніхто не може положити окрім тієї, що положена, котра єсть Ісус Христос. **12** Коли ж хто буде на сїй підвалині з золота, срібла, дорогої каменя, дерева, сїна, очерету, — **13** кожного діло буде явне; день бо (Господень) покаже, тим що в огні відкриється, і яка в кожного робота, огонь випробує. **14** Коли робота встоїть, хто вибудував — прийме нагороду. **15** Коли робота згорить, понесе шкоду, сам же спасеться, тільки так, як через огонь. **16** Хиба не знаєте, що ви храм Божий, і Дух Божий живе в вас? **17** Коли хто зруйнує Божий храм, зруйнує його Бог: бо храм Божий съят, котрий есте ви. **18** Нехай ніхто себе не обманює. Коли хто між вами здається съядим у віку сьому, нехай буде дурним, щоб бути премудрим. (aiōn g165) **19** Бо премудрість съвіта сього — дурощі у Бога, писано бо: Спіймає премудрих в хитрощах їх. **20** І знов: Господь знає думки мудрих, що вони марні. **21** Тим же ніхто нехай не хвалить ся в людях; все бо ваше: **22** Чи то Павел, чи Аполос, чи Кифа, чи съвіт, чи життє, чи смерть, чи теперішнє, чи будуче, — все ваше, **23** ви ж Христові, а Христос Божий.

4 Так нас нехай вважає чоловік, яко слуг Христових, і доморядників тайн Божих. **2** Ще ж до того від доморядників вимагають, щоб кожного знайдено вірним. **3** Та се в мене найменша річ, щоб мене судили ви або людський суд; ні, я й сам

себе не суджу. **4** Бо нічого на себе не знаю, та сим я не оправдуюсь; судя ж мій Бог. **5** Тим же нї про що перше часу не судіть, доки прийде Господь, котрий висъвітить сковане в темряві і виявить думки сердець; а тоді похвала буде кожному від Бога. **6** Се ж, братте, приложив я до себе та Аполоса задля вас, щоб ви з нас навчились не думати більш того, що написано, щоб один перед одним не неслись гордо проти другого. **7** Хто бо тебе одрізняє? що ж маєш, чого не прийняв (од Бога)? а коли прийняв, то чого величаєш ся, мов би не прийнявши? **8** Ви вже ситі, вже забагатіли, без нас зацарювали. О, щоб ви зацарювали, щоб і ми з вами царювали! **9** Та я думаю, що Бог нас, апостолів, яко останніх поставив, мов на смерть призначених; бо видовищем зробились ми съвітові, і ангелам, і людям. **10** Ми дурні задля Христа, ви ж мудрі в Христії; ми немічні, ви ж кріпкі; ви славні, ми ж безчесні. **11** Ще ж і до сісі години й голодуємо й жаждуємо, й наготієм і биті в лиці, і тиняємось, **12** і трудимось, працюючи своїми руками; нас лають, а ми благословляємо; нас гонять, ми терпимо; **13** нас хулять, ми молимось; мов съмітте съвіту стали ся ми, ометиця всім аж досі. **14** Не на сором вам се пишу, а яко дітей моїх любих остерегаю. **15** Бо, коли б ви мали й тисячі наставників у Христії, та батьків небагато; бо в Христії Ісусі благовістем я вас появив (зродив). **16** Благоа ю оце вас, будьте послідувателями моїми. **17** Про се післав я до вас Тимотея, мою любу дитину і вірного в Господї, котрий вам нагадає про дороги мої в Христії, яко ж усюди у всякій церкві я навчаю. **18** Мов би не мав я до вас прийти, так розгорділи деякі. **19** Я ж прийду скоро до вас, коли Господь схоче, і розвідаю не слово розгордівших, а силу. **20** Не в слові бо царство Боже, а в силї. **21** Чого хочете? чи з лозиною прийти мені до вас, чи з любовю і духом лагідности?

5 Звідусуди чути, що між вами перелюб, та такий перелюб, про який і між поганами не чувати, щоб хто жінку батька свого мав. **21** ви розгорділи, а не лучче б сумувати вам, щоб вилучено з між вас такого, що діло се робить? **3** Я ж бо, небувши між вами тілом, а бувши духом, уже присудив, яко бувший (між вами), щоб того, хто так робить, **4** в ім'я Господа нашого Ісуся Христа, як зберетесь

ви і дух мій силою Господа нашого Ісуса Христа, 5 видали такого сатані на погибель тіла, щоб дух спас ся в день Господа Ісуса. 6 Не добре величаннє ваше. Хиба не знаєте, що трохи квасу все місиво заквашує. 7 Очистьте ж старий квас, щоб ви були нове місиво, яко ж ви є безквасні, бо пасха наша, Христос, заколена за нас. 8 Тим же съяткумо не в старому квасї, ані в квасї злоби та лукавства, а в опрісноках чистоти і правди. 9 Писав я до вас ув одному листї, щоб ви не мішались із перелюбниками, 10 та не в загалі з перелюбниками съвіта сього, або зажерливими, або хижаками, або ідолослужителями; бо мусіли б хиба з съвіта сього зйтти. 11 Тепер же я писав вам, щоб не мішались, коли хто, звавшись братом, буде або перелюбник, або зажерливий, або ідолослужитель, або злоріка, або пяниця, або хижак; з таким і не їсти. 12 Чого бо мені й тих судити, що осторонь (vas)? Хиба не тих, що в серединї, ви судите? 13 Тих же, що осторонь, Бог судить. То ж вилучте лукавого з між себе.

6 Не вже ж із вас хто съміє, мавши діло з другим, судитись перед неправедними, а не перед съвітими? 2 Хиба не знаєте, що съвіт съвіт судити муть? а коли съвіт судити меть ся од вас, то хиба ви не достойні найменших річей судити? 3 Хиба не знаєте, що ми ангелів судити мем, а не тільки житейські речі? 4 Коли ж маєте судитись про житейські речі, то хоч би упослідженіх у церкві беріть за суддів. 5 На сором вам глаголю: Хиба нема між вами й одного мудрого, котрий зміг би розсудити між братами своїми? 6 Ні, брат з братом судить ся, та ще й перед невірними! 7 І се вже зовсім сором вам, що ви судитесь між собою. Чом би вам радніш кривди не терпіти? чом лучше не терпіти шкоди? 8 Ні, ви самі кривдите, та обдираєте, та ще й братів. 9 Або хиба не знаєте, що неправедні царства Божого не наслідять? Не обманюйте себе: ні блудники, ні ідолослужителі, ні перелюбники, ні пещені, ні мужоложники, 10 ні злодїї, ні зажерливі, ні пяниці, ні злоріки, ні хижаки царства Божого не наслідять. 11 А такими з вас деякі були; та ви обмілись, та освятились, та оправдились ім'ям Господа Ісуса і Духом Бога нашого. 12 Все мені можна, та не все користне; все мені можна, та нічому не дам орудувати мною. 13

Їжа про черево, ѹ черево про їжу; Бог же те й те зруйнує. Тіло ж не про перелюб, а про Господа, а Господь про тіло. 14 Бог же Господа підняв, то й нас підійме силою своєю. 15 Хиба не знаєте, що тіла ваши члени Христові? Узвіши ж члени Христові, невже зроблю (іх) членами перелюбницї? Нехай не буде! 16 Хиба не знаєте, що, хто пригорнеться до перелюбницї, той одні (з нею) тіло? Будуть бо, рече, вдвох одно тіло. 17 Хто ж пригорнеться до Господа, той один (з Ним) дух. 18 Утікайте від перелюбу. Усякий гріх, що робить чоловік, осторонь тіла; хто ж робить перелюб, проти свого тіла грішить. 19 Хиба не знаєте, що тіло ваше храм Духа съвітого, що (живе) в вас, котрого маєте від Бога, і ви не свої? 20 Ви бо куплені ціною; тим прославляйте Бога в тілі вашому і в дусі вашому; вони Божі.

7 Про що ж ви писали до мене, то добре б чоловікові до жінки не приставати. 2 Та задля (ухилення) перелюбу, кожен свою жінку нехай має, і кожна свого чоловіка нехай має. 3 Нехай чоловік oddає жінці, яку треба, любов; так само й жінка чоловікові. 4 Жінка над своїм тілом не має власти, а чоловік; так же само й чоловік над своїм тілом не має власти, а жінка. 5 Не вхилийтесь одно від одного, хиба що по згоді на (який ся) час, щоб пробували в постї та молитві, та й знов докупи сходьтесь, щоб сатана не спокушував вас невдержаннem вашим. 6 Се ж глаголю по дозволу, а не по наказу. 7 Бажаю бо, щоб усі люди були, як я сам. Тільки ж свій дар має кожен від Бога: один так, другий так. 8 Глаголю ж нежонатим та вдовицям: Добре їм, коли зістануть ся, як і я. 9 Коли ж не вдергять ся, нехай женять ся; лучче бо женитись, ніж розпалюватись. 10 Жонатим же завітую не я, а Господь: Жінка нехай не розлучається з чоловіком. 11 Коли ж і розлучить ся, то нехай буде без чоловіка, або нехай з чоловіком помирить ся; та й чоловік щоб з жінкою не розлучав ся. 12 Иншим же я глаголю, не Господь: Котиий брат має жінку, що не вірує, а любо її жити з ним, нехай не відпуска її. 13 І которая жінка має чоловіка, що не вірує, а йому любо жити з нею, нехай не відпуска його. 14 Осьвячується бо чоловік невіруючий в жінці, і осьвячується ся жінка невіруюча в чоловікові;

ато діти ваші були б нечисті; тепер же святі. **15** Коли ж невіруючий розлучається з сестрою, нехай розлучається з сестрою; не приневолюється брат до сестри у такому; у впокою ж бо покликав нас Бог. **16** Як бо ти знаєш, жінко, що може спасеш чоловіка? Або як ти знаєш, чоловіче, що може жінку спасеш? **17** Тільки, як кожному уділив Бог, і як кожного покликав Господь, так нехай йходить. І се всім церквам наказую. **18** Чи хто в обрізанню покликаний, нехай не притворюється. Чи в необрізанню хто покликаний, нехай не обрізується. **19** Обрізанне ніщо, і необрізанне ніщо, а хороненне заповідей Божих. **20** Кожний, у якому покликанню покликаний, у тому нехай і застаеться. **21** Невільником ти покликаний? не журичись; а коли можна й вільним стати ся, радніше (тим) користуйся. **22** Покликаний бо у Господі невільник, той визволений у Господа. Так само й хто вільним покликаний, той невільник Христів. **23** Ціною ви куплені; не робіть ся невільниками людськими. **24** У чому кожен покликаний, братте, в тому нехай і пробуває перед Богом. **25** Про дів же наказу Господнього не маю, а даю раду, яко помилуваний від Господа, щоб вірним бути. **26** Думаю, що се добре задля теперішньої нужди, щоб чоловіку так бути. **27** Одруживсь еси з жінкою? не шукай розводу. Розвів ся еси з жінкою, не шукай жінки. **28** Як же й ожениш ся, (ще) не згрішив еси; як і віддасть ся діва, не згрішила; та горе по тілу мати муть такі; я ж вас щаджу. **29** Се ж глаголю, братте, що час короткий, і щоб ті, хто має жінку, були наче не мають; **30** і хто плаче, наче не плачути; хто радується, наче не радуються; хто купує, наче не осягає; **31** і хто користується сим світом, наче не користуються; переходить бо образ світа сього. **32** Я ж хочу, щоб ви не журилися. Нежонатий журить ся про Господнє, як угодити Господеві; **33** жонатий же журить ся про съєтове, як угодити жінці. **34** Єсть (також) ріжниця між жінкою і дівицею: Незамужня журить ся про Господнє, щоб бути съятою тілом і духом; а замужня журить ся про съєтове, як угодити мужові. **35** Се ж вам на користь вашу глаголю, не щоб вам накинути сіло, а ради членности і приступу вашого до Господа без озирання. **36** Коли ж хто думає, що соромно для дівиці його, коли перецьвіте і так мусить бути, той, що хоче,

нехай робить, не згрішить; нехай ідути заміж. **37** Которий стоїть твердо в серці, не маючи примусу, та має властивість над своєю волею, і розсудив так у серці своїм, щоб держати дівицю свою, добре робить. **38** Тим же хто віддає заміж, добре робить; а хто не віддає, лучче робить. **39** Жінка звязана законом, доки жив чоловік її; як же вмире чоловік її, вільна вона йти, за кого схоче, тільки в Господі. **40** Щасливша ж, коли так пробувати ме по моїй раді; думаю ж, що я маю Духа Божого.

8 Що ж до ідолських посвятив, знаємо, що всі знаннє маємо. Знаннє ж надимає, а любов збудовує. **2** Коли ж хто думає, що він знає що, то ніколи ще нічого не знати, як треба знати. **3** Коли ж хто любить Бога, то сей пізнаний від Него. **4** Що ж до іди посвятив ідолських, знаємо, що ідоли ніщо в світі, і що нема іншого Бога, тільки один. **5** Бо хоч і є так звані боги, чи то на небі, чи то на землі (як многі боги і многі пани); **6** та наш один Бог Отець, від котрого все і ми для Него; і один Господь Ісус Христос, через котрого усе (стало ся), і ми через Него. **7** Ні, не у всіх знаннє; деякі з совістю ідолською аж досі, яко посвятив ідолський їдять; і совість їх, бувши недужною, сквернить ся. **8** Їжа ж нас не поставляє перед Богом; бо ані лучі ми, коли їмо, ані гірші, коли не їмо. **9** Гледіть же, щоб ніколи ся ваша властивість не була спотиканнем (людям) недужим. **10** Бо коли хто побачить тебе, що маємо знаннє, (за столом) сидиш у ідолському храмі, то чи совість його, яко недужого, не збудується ся, щоб істи посвяти ідолські? **11** І погибне через твоє знаннє недужий брат, за котрого Христос умер. **12** Грішачи ж так проти братів та вражуючи їх недужу совість, ви грішите проти Христа. **13** Тим же, коли їжа блазнить брата мого, не істи му мясива до віку, щоб не блазнити брата мого. (aiōn g165)

9 Хиба ж я не апостол? хиба ж я не вільний? хиба ж я Ісуса Христа, Господа нашого, не бачив? хиба не мое ви діло в Господі? **2** Коли іншим я не апостол, то все ж вам; ви бо печать апостолування моого в Господі. **3** Оце моя відповідь тим, хто судить мене. **4** Хиба ми не маємо власти істи і пити? **5** Хиба не маємо власти сестру-жінку водити, як інші апостоли, я брати Господні, і Кифа? **6** Або один я та Варнава не маємо власти, щоб не

робити? 7 Хто воїнствує коли своїми доходами? хто садить виноградник, та й овощу його не єсть? або хто пасе стадо, та й молока з стада не єсть? 8 Хиба се я глаголю яко чоловік? чи не говорить цього й закон? 9 Бо в Мойсейовім законі писано: Не завяззуй рота волові, як молотить. Хиба про волів дбає Бог? 10 чи задля нас як раз глаголе? Задля нас бо написано, що в надії мусить ратай орати, і хто молотить, (робить се) з надією, бути спільником свого вповання. 11 Коли ми духовне сяли вам, то чи велика річ, коли ми тілесне ваше жати мен? 12 коли інші бувають спільниками (сією) власти над вами, то чи не більше ми? Та не користувались ми властю сією, а все терпимо, щоб не з'упинити як небудь благовістя Христового. 13 Чи то ж не знаєте, що хто коло съятого служить, ті з съятого їдять? і хто коло жертвіні пильнує, ті від жертвіні частину приймають. 14 Так і Господь повелів тим, хто проповідує благовістє, з благовістя жити. 15 Я ж нічим з цього не користувавсь, і не (для того) се написав, щоб так роблено для мене; бо лучче мені вмерти, ніж щоб хто славу мою знівечив. 16 Коли бо благовіствує, нема мені слави, примус бо на мені лежить, і горе мені, коли не благовіствує! 17 Коли бо роблю се охотою, маю нагороду; коли ж проти волі, то роблю службу, звірену мені. 18 За що ж мені нагорода? (За те,) що благовіствуєчи без користі, подаю благовістє Христове, так щоб не надуживати моєї власті в благовістю. 19 Бувши бо вільний від усіх (непідневолений ні кому), зробив я себе усім слугою, щоб більш придбати: 20 Я стався Жидам, як Жидовин, щоб Жидів придбати; тим, що під законом, був я як під законом, щоб тих, що під законом, придбати; 21 беззаконним — як беззаконний (не бувши беззаконним Богу, а законним Христу), щоб придбати беззаконних; 22 недужим я був недужий, щоб недужих придбати. Усім був я все, щоб конче деяких спасти. 23 Се ж роблю задля благовістя, щоб бути спільником у йому. 24 Хиба не знаєте, що ті, що на гонах біжать, усі біжать, а один приймає нагороду? Так біжіть і ви, щоб осягли. 25 Кожен же, хто бореться, від усього вдержується ся. Ті ж, щоб тлінний вінець прийняти, а ми нетлінний. 26 Оце ж я так біжу, не якби на непевне; подвізаюсь так, не якби повітре (вітер) бючи. 27 А морю тіло мое і підневолюю,

щоб, іншим проповідуючи, самому іноді не бути нікчемним.

10 Не хочу ж, браттє, щоб ви не знали, що отці наші всі під хмарою були, і всі через море переходили; 2 і всі в Мойсея хрестилися в хмарі і в морі; 3 і всі ту саму їжу духовну їли; 4 і всі той самий напиток духовний пили; бо пили з духовної скелі, що йшла за ними, скеля ж була Христос. 5 Та многих з них не вподобав Бог, бо поражені були в пустині. 6 Се ж стало ся нам прикладом, щоб не бажали лихого, яко ж і вони бажали. 7 Ані ідолослужителями не робіть ся, яко ж деякі з них, яко ж писано: Посідали люди їсти й пити і встали грati. 8 Ані робім перелюбу, як деякі з них робили, та й полягло їх за один день двайцять три тисячі. 9 Ані спокушујмо Христа, яко ж деякі з тих спокушували, та й погинули від гадюк. 10 Ані нарекаймо, яко ж деякі з них нарекали, та й погинули від губителя. 11 Все ж се прикладами стало ся їм, прописано ж на науку нашу, на котрих конець віку прийшов. (aiōn g165) 12 Тим же, хто думає стояти, нехай гледить, щоб не впав. 13 Не яка спокуса настигла на вас, тільки чоловіча; вірен же Бог, котрий не допустить, щоб ви були спокушені більш, ніж що здолієте (знести); а зробить із спокусою й вихід, щоб ви здоліли знести. 14 Тим, любі мої, втікайте від ідолського служження. 15 Яко мудрим глаголю; судіть, що я глаголю: 16 Чаша благословення, котру благословляємо, хиба не єсть общенне крові Христової? хліб, що переломлюємо, хиба не єсть обложене тіла Христового? 17 Бо один хліб, одне тіло ми многі; всі бо від одного хліба причащаємось. 18 Погляньте на Ізраїля по тілу; хиба ті, що їдять посьвяти, не спільники жертвінї? 19 що ж я кажу? що ідол що-небудь єсть? або посьвят ідолський що-небудь єсть? 20 Ні, а що посьвячують погане, бісам посьвячують, а не Богові. Не хочу ж, щоб ви були спільниками бісів. 21 Не можете чащу Господню пити і чашу бісовську, не можете трапезі Господній причащати ся і трапезі бісовській. 22 Чи нам же роздражати Господа? хиба ми дужкі Його? 23 Все мені можна, та не все на користь; все мені можна, та не все збудове. 24 Ніхто свого нехай не шукає, а кожен (того) що другого. 25 Все, що на торгу продається ся, їжте, нічого не сумнячись задля

совісти. 26 Бо Господня земля і повня її. 27 Коли ж хто з невірних запрошує вас і схочете пійти, то все поставлене перед вами їжте, нічого не сумніччись задля совісти. 28 Коли ж хто вам скаже: Се ідолський посьвят, тоді не їжте задля того, хто вам сказав, і задля совісти; бо Господня земля і повня її. 29 Про совість же я кажу, не про свою, а про другого; чого бо вільність моя судити мається від совісти другого? 30 Коли ж я благодаттю причащаюся, на що мені хулу приймати (за те), за що дякую? 31 Оце ж, чи то єсте, чи пете, чи що інше робите, все на славу Божу робіть. 32 Не будьте спотиканнем нї Жидам, нї Грекам, нї церкві Божій, 33 яко ж і я у всьому всім годжу, не своєї шукаючи користі, а користі многих, щоб спасли ся.

11 Будьте послідувателями моїми, яко ж і я Христів. 2 Хвалю ж вас, браттє, що все мое памятаєте і, яко ж я передав вам, перекази держите. 3 Хочу ж, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, голова жінці чоловік, голова ж Христу — Бог. 4 Усякий чоловік, що молить ся або пророкує, покривши голову, осоромлює голову свою. 5 Усяка ж жінка, що молить ся або пророкує, не покривши голови, осоромлює голову свою; одно ж бо воно й те саме, якби була й обголена. 6 Коли бо не покривається жінка, нехай і стрижеться; коли ж сором жінці стригти ся чи голити ся, нехай покривається ся. 7 Чоловік бо не має покривати голови, образом і славою Божою бувши, жінка ж славою чоловікою. 8 Бо не чоловік од жінки, а жінка від чоловіка. 9 І не створено чоловіка ради жінки, а жінку ради чоловіка. 10 Тим і мусить жінка знак власті мати на голові ради ангелів. 11 Однако ж нї чоловік без жінки, нї жінка без чоловіка, в Господї. 12 Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку, все ж від Бога. 13 Самі між собою судіть: чи личить жінці непокритій молитись Богу? 14 Або чи не сама ж природа навчає вас, що коли чоловік має довге волоссе, то сором йому? 15 Жінка ж, коли має довге волоссе, се слава її; бо волоссе замість покриття її дано. 16 Коли ж хто есть сварливим, то ми такого звичаю не маємо, нї церкви Божі. 17 Се ж завіщаючи, не хвалю, що не на лучче, а на гірше збираєтесь. 18 Бо найперш, як сходитесь ви

в церкву, чую, що буває розділеннє між вами, й почести вірю. 19 Треба бо й ересям між вами бути, щоб вірні між вами явились. 20 Як же сходитесь до купи, то не на те, щоб Господню вечерю єсти. 21 Кожен бо свою вечерю попереду поїсть, і один голодує, другий же впивається ся. 22 Хиба бо домів не маєте, щоб єсти й пити? чи церквою Божою гордуете і осоромлюєте неимущих? Що ж вам сказати? чи похвалити вас у съому? Не похвалю. 23 Я бо прийняв од Господа, що й передав вам, що Господь Ісус тієї ночі, котрої був виданий, прийняв хліб, 24 і, хвалу віддавши, переломив, і рече: Прийміть, їжте, се есть тіло мое, що за вас ламлене; се робіть на мій спомин. 25 Так само й чашу по вечері глаголючи: Ся чаша есть новий завіт у крові моїй; се робіть, скільки раз пете, на мій спомин. 26 Скільки бо раз єсте хліб сей і чашу сю пете, смерть Господню звіщаєте, доки (Він) прийде. 27 Тим же, хто єсти ме хліб сей і пити ме чашу Господню недостойно, винен буде тіла і крові Господньої. 28 Нехай же розгледить чоловік себе і так нехай хліб єсть і чашу пе. 29 Хто бо єсть і пе недостойно, суд собі єсть і пе, нерозсуджаючи про тіло Господне. 30 Того-то многі між вами недужі та слабі, і заснуло доволі. 31 Бо коли б ми самі себе розсуджували, то не були б осуджені. 32 Бувши ж осудженими, від Бога караємось, щоб з съвітом не осудились. 33 Тим же, браттє мое, зійшовшись єсти, один одного дожайдайте. 34 Коли ж хто голодний, дома нехай єсть, щоб на суд не сходились. Про останнє ж, як прийду, дам порядок.

12 Про духовне ж, браттє, не хочу, щоб ви не знали. 2 Ви знаєте, що як були ви поганами, то до ідолів безголосих воджено вас, мов ведених. 3 Тим кажу вам, що ніхто, Духом Божим глаголючи, не проклинає Ісуса, і ніхто не може назвати Господа Ісуса, як тільки Духом съвітим. 4 Між даруваннями є ріжниця, Дух же той самий. 5 І ріжниця між роботами, один же Бог, що робить усе у всіх. 7 Кожному ж дається ся явленнє Духа на користь. 8 Тому бо Духом дається ся слово премудrosti, другому слово знання тим же Духом; 9 іншому ж віра тим же Духом; іншому ж дарування сцілення тим же Духом; 10 іншому ж робленнє чудес; іншому ж пророкуваннے;

іншому розпізнаваннє духів; іншому ж усякі мови; іншому виклади мов (язиків). **11** Все ж се дійствує один і той же Дух, уділяючи кожному, яко ж хоче. **12** Як бо тіло одно, а членів має багато, всі ж члени одного тіла, хоч багато їх, а одне тіло, так і Христос. **13** Бо одним Духом усі ми в одно тіло хрестились, чи то Жиди, чи Греки, чи невільники, чи вільні, і всі одним Духом напоєні. **14** Бо тіло не єсть один член, а многі. **15** Коли скаже нога: я не рука, от же я не від тіла, то хиба через се не єсть від тіла? **16** І коли скаже ухо: я не око, то ж я не від тіла, то хиба через те не єсть від тіла? **17** Коли б усе тіло (було) око, де ж (був би) слух? Коли б усе слух, де понюх? **18** Та Бог розложив члени кожного по одному з них в тілі, яко ж схотів. **19** Коли ж би все (було) один член, то де (було б) тіло? **20** Тепер же багато членів, а тіло одно. **21** Не може ж око сказати руці: Не треба мені тебе; або знов голова ногам: Не треба мені вас. **22** Ні, котрі члени тіла здають ся слабими, ті тим більше потрібні; **23** і котрі здають ся нам неповажнішими в тілі, тим більше чести додаємо, і менше чесні наши (члени) більшу окрасу приймають. **24** Звичайним бо нашим того не треба. Та Бог зложив тіло, давши більшу честь посліднішому, **25** щоб не було розділення в тілі, а щоб члени однаково один про одного дбали. **26** І коли терпить один член, терплять з ним усі члени; а коли славить ся один член, радують ся з ним усі члени. **27** Ви ж тіло Христове і члени від часті (з особна). **28** І інших поставив Бог у церкві найперш апостолів, вдруге пророків, втретє учителів, потім сили, а там даровання, сцілення, помагання, порядкування, всякі мови. **29** Хиба всі апостоли? хиба всі пророки? хиба всі учителі? хиба всі сили? **30** хиба всі мають дарованнє сцілення? хиба вони всі глаголють мовами? хиба всі викладають? **31** Жадайте ж дарувань луччих, і я покажу вам ще кращу дорогу.

13 Коли мовами людськими глаголю й ангелськими, любови ж не маю, то став ся я як мідь дзвінча і бубен гудячий. **2** Коли маю пророцтво і знаю всі тайни і все знаннє, і коли маю всю віру, так щоб і гори переставляти, любови ж не маю, то я ніщо. **3** І коли роздам увесь маєток мій, і коли тіло мое передам, щоб його спалено,

любови ж не маю, то ніякої користі менії (з того). **4** Любов довго терпить, милосердє; любов не завидує; любов не величаеть ся, не надимається, **5** не осоромлює, не шукає свого, не поривається до гніву, не думає лихого; **6** не веселить ся неправдою, а веселить ся правдою; **7** все покриває, всьому йме віри, на все вповає, все терпить. **8** Любов ніколи не впадає (гине); чи то ж пророцтва, вони впадуть; чи то мови, вони замовкнутъ; чи то знаннє, воно зникне. **9** Бо від часті знаємо і від часті пророкуємо. **10** Як же прийде звершене, тоді те, що від часті, зникне. **11** Як був я малоліток, то яко малоліток говорив, яко малоліток розумів, яко малоліток думав; як же став чоловіком, то покинув дитяче. **12** Бачимо бо тепер через дзеркало, в загадці, тоді ж лицем до лиця; тепер пізнаю від часті, тоді ж пізнаю, яко ж і я познаний. **13** Тепер же пробувають віра, надія, любов, сї троє; більша ж із сих любов.

14 Дбайте про любов і жадайте духовного, найбільше ж, щоб пророкувати. **2** Бо, хто говорить (чужою) мовою, не людям говоритъ, а Богу; бо ніхто не чує (слухає) його; а духом він говорит тайне. **3** Хто ж пророкує, людям говоритъ на збудованнє, і напоминаннє і утішеннє. **4** Хто говорит (чужою) мовою, себе збудовує; а хто пророкує, церкву збудовує. **5** Хочу ж, щоб усі ви говорили мовами, та радніш, щоб пророкували; більший бо хто пророкує, ніж хто говоритъ мовами, хиба що й вияснює, щоб церква збудованнє прийняла. **6** Тепер же, братте, коли прийду до вас, мовами говорячи, то що вам за користь, коли вам не говорити му або одкриттєм, або знаннем, або пророцтвом, або наукою? **7** Ба й бездушне, що дає голос, чи сопілка, чи гуслі, коли різноти голосу не дає, як розуміти, що виграється в сопілку або в гуслі. **8** Бо коли й сурма невиразний голос дає, то хто готовити меться до бою? **9** Так само й ви, коли подасте мовою незрозуміле слово, як зрозуміється ся говорене? на вітер бо говорити мете. **10** Стільки, як от буває, родів слів на съвіті, і нї однозначні слів, буду тому, хто говоритъ, чужоземець, і хто говоритъ, чужоземець менії. **12** Так і ви, коли дбаєте про дари духовні, то гледіть, щоб збагатіли ними на збудованнє церкви. **13** Так, хто говорит (чужою) мовою, нехай молиться, щоб

міг вияснювати. **14** Коли бо молюсь (чужою) мовою, дух мій молить ся, розумінне ж моє без'овочне. **15** Що ж (робити)? Молити мусь духом, молити мусь же й розуміннем; співати му духом, співати му й розуміннем. **16** Бо коли благословити меш духом, то як той, хто займе місце невченого, скаже „амін“ на твоє дякуваннє, коли він не знає, що говориш. **17** Ти бо добре дякуеш, тільки ж другий не збудовується ся. **18** Дякую Богу моєму, що я більш усіх вас говорю мовами. **19** Тільки ж у церкві лучче мені п'ять слів промовити розуміннем моїм, щоб і інших навчити, ніж десять тисяч слів (чужою) мовою. **20** Братте, не бувайте діти розуміннем; ні, в лихому бувайте малолітниками, у розумінню ж звершеними. **21** В законі писано: Чужими язиками й чужими устами говорити му людям сим, та й так не послухають мене, глаголе Господь. **22** Тим же язики на ознаку не тим, хто вірує, а невірним; пророцтво ж не невірним, а віруючим. **23** Коли оце зійдесть ся вся церква докупи, і всі чужими мовами заговорять, увійдуть же і невчені або невірні, то чи не скажуть, що ви дурієте? **24** Коли ж усі пророкують і ввійде хто невірний або невченій, то від усіх буде докореній і від усіх суджений. **25** I так тайні серця його виявлять ся, і так припавши лицем, поклонить ся Богові, звіщаючи, що справді з вами Бог. **26** Що ж (треба робити), братте? Коли сходитесь, і кожен псальму має, науку має, мову має, одкритте має, виясненне має, — усе на збудованнє нехай буде. **27** Коли хто (чужою) мовою говорити, (говоріть) по двоє, а найбільш по троє, і чергами, а один нехай виясноє. **28** Коли ж нема вияснювателя, то нехай мовчить у церкві; собі ж нехай говорити та Богові. **29** Пророки ж нехай по двоє і по троє говорять, а інші нехай міркують. **30** Коли ж другому, що сидить, одкриється ся (що), перший нехай мовчить. **31** Можете бо всі один за одним пророкувати, щоб усі навчались і всі утішались. **32** I духи пророцькі пророкам корятъ ся. **33** Не есть бо Бог безладу, а впокою, як по всіх церквах у съвятиях. **34** Жінки ваші в церквах нехай мовчать; бо не дозволено їм говорити, а щоб корили ся, яко ж закон глаголе. **35** Коли ж хочуть чого навчитись, нехай дома в своїх чоловіків питаютъ; сором бо жінкам у церкві говорити. **36** Хиба од вас слово Боже вийшло? або до вас одних досягло? **37** Коли хто думає пророком

бути або духовним, нехай розуміє, що те що пишу вам, се заповіді Господні. **38** Коли ж хто не розуміє, нехай не розуміє. **39** Тим же, братте, бажайте пророкувати, та й говорити мовами не бороніть. **40** Усе нехай поважно та до ладу робить ся.

15 Звіщаю ж вам, братте, благовісте, що я благовіствував вам, котре й прийняли ви, і в котрому встояли, **2** котрим і спасаєтесь, коли памятаєте, яким словом я благовіствував вам, хиба що марно увірували. **3** Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наши гріхи по писанням, **4** і що поховано Його, і що встав третього дня по писанням, **5** і що явив ся Кифа і опісля дванайцьтом. **6** Після того явив ся більш пяти сотень братам разом, з котрих більше живуть і досі, інші ж і впокоїлись. **7** Після того явив ся Якову, а потім усім апостолам. **8** На останок же всіх, мов якому недорідку, явивсь і мені. **9** Я бо останній з апостолів, котрий недостоен зватись апостолом, бо гонив церкву Божу. **10** Благодатю ж Божою я те, що є; і благодать Його до мене була не марна, а більш усіх їх працював я; не я ж, а благодать Божа, що зо мною. **11** Чи то ж я, чи то вони, так проповідуємо, і так ви увірували. **12** Коли ж про Христа проповідується ся, що Він з мертвих устав, то як се деякі між вами кажуть, що нема воскресення мертвих? **13** Коли ж воскресення мертвих нема, то й Христос не воскрес; **14** коли ж Христос не воскрес, то марна проповідь наша, марна ж і віра ваша. **15** I ми являємось кривими съвідками Божими, бо съвідкували про Бога, що воскресив Христа, котрого не воскресив, коли мертві не встають. **16** Бо коли мертві не встають, то й Христос не встав. **17** А коли Христос не встав, то марна віра ваша: ви ще в гріхах ваших. **18** Тоді й померші в Христі погибли. **19** Коли тільки в съому житті вповаємо на Христа, то окаяннії (нещасливійші) ми всіх людей. **20** Тепер же Христос устав з мертвих; первістком між мертвими став ся. **21** Яко ж бо через чоловіка (прийшла) смерть, так через чоловіка й воскресенне з мертвих. **22** Як бо в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживають. **23** Кожен своїм порядком: Первісток Христос, а потім Христові у приході Його. **24** Тоді (приайде) конець, як передасть царство Богу Й Отцеві, як зруйнує всяке старшинуваннє і всяку владу і силу. **25** Мусить бо Він царювати, доки

положить усіх ворогів під ноги Його. **26** Останній ворог зруйнується — смерть. **27** Усе бо впокорив під ноги Його. Коли ж рече, що все впокорено, то явно, що окрім Того, хто покорив Йому все. **28** Коли ж упокорить ся Йому все, тоді і сам Син упокорить ся Тому, хто впокорив Йому все, щоб Бог був усе у всьому. **29** Ато що робити муть ті, хто хрестить ся ради мертвих, коли зовсім мертві не встають? чого ж і хрестять ся ради мертвих? **30** Чого ж і ми небезпечимось всякою часу? **31** Що-дня вмираю; так (по правді нехай буде) мені ваша похвала, що маю в Христі Ісусі, Господі нашому. **32** Коли б я чоловічим робом боров ся з звірями в Єфесі, то яка мені користь, коли мертві не встають? Нумо їсти й пити, бо завтра помремо. **33** Не обманюйте себе: ледачі бесіди псують добрі звичаї. **34** Протверзіть ся праведно та не гріште; бо деякі не знають Бога. На сором вам глаголю. **35** Та хто-небудь скаже: Як устануть мертві? і в якому тілі прийдуть? **36** Безумний! що ти сіеш, не оживе, коли не вмре. **37** І що сіеш, не тіло будуче сіеш, а голе зерно, як лучить ся, пшеничне, або яке інше. **38** Бог же дає Йому тіло, яке схоче, і кожному насінню своє тіло. **39** Не кожне тіло таке саме тіло; тільки інше тіло в людей, інше тіло в скотині, інше у риб, інше ж у птаства. **40** (Єсть) і тіла небесні й тіла земні, та інша слава небесних, а інша земних. **41** Інша слава сонця, а інша слава місяця, і інша слава зір; зоря бо від зорі відрізняється славою. **42** Так і воскресенне мертвих. СієТЬ ся у зотлінні, устає у нетлінні. **43** СієТЬ ся в безчестю, устає в славі; сієТЬ ся в немочі, устає в силі. **44** СієТЬ ся тіло душевне, устає тіло духовне; есть тіло душевне і есть тіло духовне. **45** Так і написано: Став ся перший чоловік Адам душою живою, а останній Адам духом животворящим. **46** Тільки перш не духовне (було), а душевне, духовне ж потім. **47** Перший чоловік із землі земний; другий чоловік Господь з неба. **48** Який земний, такі й земні; і який небесний, такі й небесні. **49** І яко ж носили ми образ земного, так носити мем і образ небесного. **50** Се ж глаголю, братте, що тіло і кров царства Божого наслідити не може; і зотліннє незотління не наслідить. **51** Ось тайну вам глаголю: Всі не впокоїмось, всі ж перемінимось. **52** У хвилину, у миг ока,

за останньою трубою — бо затрубить, і мертві повстають нетлінними, і ми попереміняємось. **53** Треба бо тлінному съому одягнутись у нетлінне, і смертному съому одягнутись у безсмерте. **54** Як же тлінне се одягнеть ся в нетлінні і смертне се одягнеть ся в безсмерте, тоді станеть ся написане слово: Пожерта смерть побідою. **55** Де в тебе, смерте, жоло? де в тебе, пекло, побіда? (*Hadēs g86*) **56** Жоло ж смерти — гріх, а сила гріха — закон. **57** Богу ж дяка, що дав нам побіду через Господа нашого Ісуса Христа. **58** Тим же, братте мое любе, бувайте тверді, стійкі, надто збогачуючись у ділі Господньому завсіди, знаючи, що праця ваша не марна перед Господем.

16 Про милостиню ж для съятих, як я розпорядив у церквах Галатийських, так і ви робіть. **2** Первого дня в тижні нехай кожен з вас у себе складає, скарбуєчи, як йому ведеться, щоб не тоді, як прийду, складку робити. **3** Як же прийду, то котрих ви ухвалите, тих пішли з листами віднести дар ваш у Єрусалим. **4** Коли ж буде достойно, щоб і мені йти, зо мною підуть. **5** Прийду ж до вас, як Македонію перейду (Македонію бо проходжу). **6** У вас же може загаюсь, або й зазимую, щоб ви провели мене, куди я пійду. **7** Не хочу бо вас тепер переходом бачити; маю ж надію, якийсь час пробути в вас, коли Господь дозволить. **8** Пробуду ж у Єфесі до п'ятидесятниці. **9** Двері бо великі й широкі відчинилися мені, і багато (в мене) противників. **10** Як же прийде Тимотей, гледіть, щоб без страху був у вас; діло бо Господнє робить, яко ж і я. **11** То нехай ніхто ним не гордіє, а випроводіть його з упокоєм, щоб прийшов до мене; жду бо його з браттєм. **12** Що ж до Аполоса брата, то вельми просив я його, щоб прийшов до вас з браттєм; та зовсім не було волі в него, щоб прийти тепер, прийде ж, як мати ме догідний час. **13** Пильнуйте, стійті в вірі, мужайтесь і утверджуйтесь. **14** Все вам нехай в любові діється ся. **15** Благаю ж вас, братте (ви знаєте семю Стефанову, що вона первоплід Ахайський, і що на служеннє съятим oddali себе), **16** щоб і ви корились таким і кожному, хто помагає нам і працює. **17** Зрадів же я приходом Стефановим і Фортунатовим і Ахайковим; бо недостачу вашу вони сповнили. **18** Заспокоїли бо мій дух й ваш; пізнавайте ж оце таких. **19** Витають вас церкви

Азийські. Витаютъ вас у Господї много Аквила і
Прискила з домашньою їх церквою. **20** Витаютъ
вас усі брати. Витайте один одного щелуваннem
святим. **21** Витаннe моєю рукою Павловою. **22**
Коли хто не любить Господа Ісуса Христа, нехай
буде проклят, маран ата! **23** Благодать Господа
Ісуса Христа з вами. **24** Любов моя з усіма вами у
Христї Ісусї. Амінь.

2 до коринтян

1 Павел апостол Ісуса Христа, волею Божою, та Тимотей брат, церквам Божим у Коринті з усіма святыми у всій Ахайї: **2** Благодать вам і впокій од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя і Бог всякої утіхи, **4** що втішає нас у всякому горю нашему, щоб змогли ми утішати тих, що у всякому горю, утішеннем, яким утішаємося самі від Бога. **5** Бо яко ж намножують ся страдання Христові в нас, так Христом намножується і утішене наше. **6** Чи то ж ми скорбимо, то для вашого втішення і спасення, котре звершується терпіннем тих муک, що й ми терпимо; чи то ми втішаємося, то для вашого утішення і спасення. **7** І впованнє наше тверде про вас, знаючи, що як спільніки ви страдання нашого, так і утішення. **8** Бо не хочемо, братте, щоб ви не відали про горе наше, що було нам в Азії, що над міру і над силу тяжко було нам, так що не мали вже надії жити. **9** Та самі в собі присуд смерти мали, щоб не надіяти ся нам на себе, а на Бога, що підймає мертвих, **10** котрій з такої смерті збавив нас і збавляє, і на котрого вповнаємо, що й ще збавляти ме, **11** за підмогою і вашої за нас молитви, щоб за те, що нам даровано стараннem многих, многі за нас і дякували. **12** Се бо хвала наша, свідчене совісти нашої, що ми в простоті і чистоті Божій, не в мудrosti тілесній, а в благодаті Божій жили на світі, більше ж у вас. **13** Не інше бо пишем вам, як або що читаєте, або розумієте; маю ж надію, що й до кінця зрозумієте, **14** як і зрозуміли нас від часті, що ми хвала вам, яко ж і ви нам у день Господа нашого Ісуса Христа. **15** І в сій певноті хотів був я прийти до вас перше, щоб і другу благодать мали, **16** а через вас пройти в Македонію, і знов з Македонії прийти до вас, а ви щоб провели мене в Йudeю. **17** Сього бажаючи, хиба я легким розумом що робив? або що задумую, чи по тілу задумую, щоб було в мене то так — так, то, ні — ні. **18** Вірен же Бог, що слово наше до вас не було „так” і „ні”. **19** Бо Син Божий Ісус Христос, вам нами проповідуваний, мною та Сильваном, та Тимотеем, не був „так” і „ні”, а було у Йому „так”. **20** Бо скільки обітниць Божих, то (все) в Йому „так” і в Йому „амінь”, на славу Божу через

нас. **21** Той же, що утверджує нас із вами у Христа й намастив нас — Бог, **22** Він і запечатав нас, і дав задаток Духа в серцях наших. **23** Я ж съвідком Бога призываю на свою душу, що, щадивши вас, ще не прийшов в Коринт. **24** Не тому, що ми пануємо над вірою вашою; ні, ми помічники вашої радості, бо ви стоїте вірою.

2 Розсудив же я сам із собою се, щоб знов у смутку до вас не прийти. **2** Бо коли я завдаю смутку вам, то хто мене розвеселить, як не той, хто засмучений через мене. **3** І написав вам се, щоб, прийшовши не мав смутку від тих, котрими годилося би мені веселитись, певен будучи про всіх вас, що моя радість для всіх вас. **4** Бо з великого горя, і туги серця написав я вам з многими сълізми, не щоб ви смуткували, а щоб пізнали любов, котрої в мене пребагато до вас. **5** Коли ж хто засмутив, не мене засмутив, а від часті (щоб не отягчив я) і всіх вас. **6** Доволі такому сієї карі від многих. **7** Так що напротив лучче простіть і утіште, щоб надто великий сум не пожер такого. **8** Тим же благаю вас, обявіть любов до него. **9** На те бо й писав я, щоб мати доказ од вас, чи у всьому ви слухняні. **10** Кому ж ви прощаєте, тому й я; бо й я, коли що кому простив, то ради вас перед лицем Христа, **11** щоб не подужав нас сатана; бо нам відомі задуми його. **12** Прийшовши ж у Трояду на благовісті Христові, як відчинено мені двері в Господії, **13** не мав я впокою в дусі моїм, не знайшовши Тита, брата моого; а, попрощавшись із ними, вийшов у Македонію. **14** Богу ж дяка, що завсігди дає нам побіду в Христі, і паході знання свого обявляє через нас у всякому місці. **15** Бо ми паході Христові Богу в тих, що спасають ся, і в тих, що погибають: **16** одним ми паході смерти на смерть, а другим паході життя на житте; та кого на се вистачить? **17** Не такі бо ми, як многі, що крамують словом Божим, а широ, як од Бога, перед Богом, у Христі глаголемо.

3 Чи нам же починати знов самих себе поручати? або треба нам, як іншим, поручальних листів до вас, чи од вас поручальних (листів?). **2** Ви наше посланне, написане в серцях наших, котре знають і читають усі люде. **3** (А й надто) ви явлені, що ви посланне Христове через служенне наше, написане не чернилом, а Духом Бога живого, не

на камяних скрижалях, а на тілесних скрижалях серця. **4** Надію ж таку маємо через Христа до Бога, **5** бо ми не в силі самі від себе що думати, яко із себе; а сила наша від Бога, **6** котрий і дав нам силу бути слугами нового завіту, не букви, а духа; буква бо вбиває, а дух животворить. **7** Коли ж служенне смерті, письмом вирізане на каміннях, було в славі, так що сини Ізраїлеві не могли дивитись на лицє Мойсейове задля слави лиця його минутої, **8** як же не більше служенне духа буде в славі? **9** Бо коли служенне осуду — слава, то геть більше служенне правді багатше славою. **10** Бо й не прославилось прославлене в тій мірі, задля переважуючої слави. **11** Коли бо те, що минає, в славі, то багато більше в славі те, що пробуває. **12** Маючи оце таке впованне, уживаємо велику волю, **13** а не яко ж Мойсей, що клав покривало на лицє своє, щоб сини Ізраїлеві не дивились на конець минуального. **14** Та осьліпились думки їх: бо аж до цього дня те ж покривало в читанню старого завіту зостається ся невідкрите, котре в Христі зникає. **15** Ні, аж до цього дня, коли читається ся Мойсейя, покривало на серці їх лежить. **16** Як же обернутуться до Господа, здіймається покривало. **17** Господь же Дух; де ж Господень Дух, там воля. **18** Ми ж усі відкритим лицем, поглядаючи як у дзеркало, на славу Господню, преобразуємося у той же образ від слави в славу, яко ж від Господнього Духа.

4 Тим же то, маючи се служенне, яко же помилувані, не слабнемо, **2** а відреклисся тайного в безчестю, не ходячи в лукавстві, ані хитрюючи словом Божим, а явленнем правди поручаючи себе всякій совісті чоловічій перед Богом. **3** Коли ж і закрите благовістє наше, то у погибаючих єсть закрите, **4** в котрих бог віку цього осьліпив думки їх, невірних, щоб не засияло їм съвітло благовістя слави Христа, котрий єсть образ Бога. (aiōn g165)

5 Бо ми не себе самих проповідуємо, а Христа Ісуса Господа, себе ж самих слугами вашими Ісуса ради. **6** Бо Бог, що звелів з темряви засияти, той засьвітив у серцях наших на проосьвіченне розуміння слави Божої в лиці Ісус-Христовім. **7** Маємо ж скарб сей у глиняних посудах, щоб премножество сили було від Бога, а не від нас. **8** У всьому горюємо, та не нарікаємо; тривожимось, та не теряємо надії; **9** гонять нас, та ми не покинуті; повалені ми, та не погублені; **10** всякого часу

мертвість Господа Ісуса на тілі носимо, щоб і житте Ісусове в тілі нашему являло ся. **11** Завсіди бо нас живих на смерть видають задля Ісуса, щоб і житте Ісусове являлось у смертному тілі нашему. **12** Тим же оце смерть в нас орудує, а житте в вас. **13** Маючи той же дух віри, по писаному: Я вірував, тим і глаголав, і ми віруємо, тим і глаголемо, **14** знаючи, що хто підняв Господа Ісуса, і нас через Ісуса підімє і поставить з вами. **15** Все бо задля вас, щоб богата благодать через благодаренне багатьох намножувалась на славу Божу. **16** Тим то не слабнемо; ні, хоч зовнішній наш чоловік мліє, та нутряний обновляється день у день. **17** Бо теперішня легкота горя нашого надто над міру приготовлює нам вічну вагу слави, (aiōnios g166) **18** нам, що не дивимось на видоме, а на невидоме; що бо видоме, дочасне, що ж невидоме, вічне. (aiōnios g166)

5 Знаємо бо, як земний будинок тіла нашого розпадеться, ми будівлю від Бога маємо, будинок нерукотворний, вічний на небесах. (aiōnios g166) **2** Бо в сьому ми стогнемо, бажаючи одягтись домівкою нашою, що з неба, **3** коли б тільки нам, і одягнувшись, нагими не явитись. **4** Бо, стогнемо отягчені, будучи в тілі сьому, з котрого не хочемо роздягтись, а одягнувшись, щоб смертне було пожерте життю. **5** На се сотворив нас Бог, і дав нам задаток Духа. **6** Оце ж маймо духа всякого часу, знаймо, що, домуючи в тілі, ми далеко від Господа: **7** (бо ходимо вірою, а не видіннем.) **8** Маймо ж духа й волімо лучче бути далеко від тіла, а домувати у Господа. **9** Тим і силкуємося, чи то будучи дома, чи далеко від дому, бути Йому любими. **10** Всім бо нам треба явитись перед судищем Христовим, щоб прийняв кожен по тому, що заробив тілом, чи то добре, чи лихе. **11** Знаючи оце страх Господень, пересьвідчуємо людей; Богові ж явні ми, і вповаю, що й вашим совістям обявились. **12** Не знов бо похвалюємо себе перед вами, а даємо вам причину хвалитись нами, щоб мали що (відказувати) тим, що хваляться лицем, а не серцем. **13** Бо як ми не при собі, то (се) Богові; а як ми тверезимось (здержуємося), (се) вам. **14** Бо любов Христова вимагає від нас, судячих так, що, коли один за всіх умер, тоді всі вмерли; **15** і (що) Він умер за всіх, щоб живі ніколи

більш собі не жили, а Тому, хто за них умер і воскрес. **16** Тим же ми від нинії нікого не знаємо по тілу; коли ж і знали по тілу Христа, то тепер більш не знаємо. **17** Тим же, коли хто в Христі, той нове соторіннє; старе минуло; ось стало все нове. **18** Усе ж від Бога, що примирив нас із собою через Ісуса Христа, і дав нам служенне примирення, **19** яко ж бо Бог був у Христі, примиряючи съвіт із собою, не полічуочи їм провин їх, і положив у нас слово примирення. **20** Замість Христа оце ми послі, і наче Бог благає (vas) через нас; ми просимо вас замість Христа: примиріть ся з Богом. **21** Бо Він Того, хто не знав гріха, за нас гріхом зробив, щоб ми були праведностю Божою в Йому.

6 Помагаючи ж (Йому), благаємо вас, щоб ви марно благодать Божу не приймали. **2** (Бо глаголе: Приятного часу вислухав я тебе, і в день спасення поміг тобі. Ось тепер пора приятна, ось тепер день спасення.) **3** Ніякого нї в чому не даемо спотикання, щоб не було ганене служенне, **4** а у всьому показуючи себе яко слуг Божих: у великому терпінню, в горю, в нуждах, в тіснотах, **5** в ранах, в темницях, в бучах, у працях, у недосипаннях, у постах, **6** в чистотї, в знанню, в довготерпінню, в добрості, в съвітому Дусї, в любові нeliцемірній, **7** в словах правди, в силї Божій, із зброєю праведности в правій і лівій, **8** славою і безчестем, ганьбою і хвалою; яко дуросьвіти, та правдиві; **9** яко незнані, та познані; яко вміраючі, і ось ми живі; яко карані, та не повбивані; **10** яко сумні, а завсіди веселі; яко вбогі, многих же зблагачуючі; яко нічого немаючі, а все держучи. **11** Уста наші відкрились до вас, Коринтяне; серця наші розпросторились. **12** Не стіснені ви в нас, а тіснитесь в утробах ваших. **13** Такою ж нагородою (кажу вам, як дітям) розпросторітесь і ви. **14** Не ходіть у жадному ярмі з невірними; яке бо товаришуванне праведности і беззаконня, і яка спільність съвітла з темрявою? **15** Яка ж згода в Христа з Велиялом? або яка часть вірному з невірним? **16** І яка згода церкви Божої з ідолською? бо ви церква Бога живого, яко ж рече Бог: вселю ся в них, і ходити му; і буду їм Бог, а вони будуть мені люде. **17** Тим же вийдіть із між них, і відлучітесь ся, глаголе Господь, і до нечистого не приторкайтесь; і я прийму вас, **18** і буду вам за

отця, а ви будете мені за синів і дочок, глаголе Господь Вседержитель.

7 Мавши оце сї обітування, любі (мої), очищуймо себе від усякої нечистї тіла і духа, звершуючи съвітість у страсі Божому. **2** Зрозумійте нас: ми нікого не скривдили, нікого не зопсували, нї з кого не здириали. **3** Не на осуд глаголю; бо попереду сказав я, що в серцях наших ви (такі), щоб умирати з вами і жити. **4** Велика съмілость моя до вас, велика похвала мені за вас; сповнив ся я утіхою; надто багатий я радощами у всякому горю нашему. **5** Бо, й як прийшли ми в Македонію, ніякого впокою не мало тіло наше, у всьому бідуочи: остононь боротьби, в середині страхи. **6** Та Бог, що втішає смиренних, утішив нас приходом Титовим, **7** не тільки ж приходом його, та й утішеннем, котрим утішив ся про вас, оповідуючи ваше бажанне, ваше риданне, вашу прихильність до мене, так що я вельми зрадував ся. **8** Бо хоч я й засмутив вас посланнем, не каюсь, хоч і каяв ся; бачу бо, що те посланне, хоч і на час, засмутило вас. **9** Тепер я радуюсь, не тому, що ви засмутились були, а тому, що смуткували на покаянне; засмутились бо ви по Бозї, щоб нї в чому не було вам шкоди від нас. **10** Бо смуток по Бозї нерозкаяне покаянне на спасенне робить; смуток же съвіта сього смерть робить. **11** Ось бо се саме, що по Бозї смуткували, яке велике зробило в вас дбанне, а (яке) оправданне, а жаль, а страх, а бажанне, а ревність, яке (відомщенне)! У всьому показали ви, що чисті в сьому ділі. **12** А хоч і писав я вам, то не задля того, хто скривдив, і не задля того, хто скривдженій, а щоб явилось у вас дбанне наше про вас, перед Богом. **13** Того ж то втішились ми втішеннем вашим; а й надто більш зраділи радістю Титовою, що заспокоїв ся дух його від усіх вас. **14** Бо коли я хваливсь йому чим про вас, то не осоромив ся; а, як усе по правдї говорили ми вам, так і хвала наша перед Титом правдивою була. **15** Серце ж його ще більш до вас (прихильяється), згадуючи послух усіх вас, з яким страхом і трепетом прийняли його. **16** Радуюсь оце, що у всьому можу звіритись вам.

8 Даємо ж вам знати, братте, про благодать Божу, дану церквам Македонським, **2** що у великому допусті горя наддостаток радощів їх, і до глибини

убожество їх достаткувало багацтвом широти їх. 3 Бо вони по силі — се я съвідкую — і над силу доброхітні. 4 З великим благаннем благали нас прийняти дар і товаришуваннє (спільність) в служенню съвятим. 5 І не, яко ж ми надіялися, а оддали себе перш Господеві, та й нам, волею Божою; 6 тим то ми вблагали Тита, щоб, яко ж перше почав, так і скінчив у вас благодать сю. 7 А ви, яко ж у всьому достаткуєте вірою, і словом, і знаннем, і всяким дбаннем, і любовю вашою до нас, щоб і в сїй благодаті достаткували. 8 Не повеліваючи глаголю, а через дбанне інших хочу допевнитись в широтї вашої любові. 9 Знаєте бо благодать Господа нашого Ісуса Христа, що задля вас з'убожів, бувши багатим, щоб ви убожеством Його збагатились. 10 І в съому даю раду: се бо вам на користь, котрі не тільки робити, та й хотіти перш почали від торішнього лїта. 11 Тепер же і кінчіть роботу, щоб яко ж була охота хотіти, так щоб і скінчили по спромозї. 12 Бо коли в кого є охота, то вона приятна по тому, як хто має, а не по тому, як хто не має. 13 (Нехай) бо не (буде) іншим одрада, а вам горе, а по рівноті: 14 в теперешній час ваш достаток про їх недостаток, щоб і їх достаток був про ваш недостаток, щоб була рівнота, 15 яко ж писано: хто (назбирав) багато, не надто мав, і хто мало, не мав недостатку. 16 Дякуємо ж Богові, що дав таке щире дбанне про вас у серце Титу. 17 Бо благанне таки прийняв, та й, бувши прихильніщим своєю охотою, вийшов до вас. 18 Послали ж ми з ним і брата, котрого похвали в евангелию по всіх церквах. 19 Не тільки ж се; а він і выбраний від церков товариш наш з сією благодаттю, що нею служимо на славу самого Господа й на одраду вашу, 20 остерегаючись того, щоб хто не дорікав нам достатком сім, котрим ми служимо, 21 промишлиючи про добре не тільки перед Богом, та й перед людьми. 22 Послали ж з ними брата нашого, про котрого ми допевнилися, що він у многому дуже пильний, тепер же він ще пильніший, у великій надії на вас. 23 Що до Тита, то він мій товариш і помічник про вас; що до братів наших, вони посланники церков, слава Христова. 24 Покажіть же доказ любови вашої і хвалення нашого вами перед ними й перед лицем церков.

9 Про служеннє ж съвятим злишнє мені писати вам: 2 бо я знаю охоту вашу, котрою про вас хвалиюсь Македонянам, що Ахая приготовилась від торішнього лїта, і ваша ревність заохотила многих. 3 Післав же я братів, щоб похвала наша, що есть про вас, не зробилась марна в съому случаї, щоб, яко ж казав я, ви були готові, 4 щоб, як прийдуть зо мною Македоняне та знайдуть вас неготових, ми (щоб не сказати ви) не осоромились, сією съмілостю хвальби. 5 Оце ж надумавсь я, що треба вблагати братте, нехай попереду підуть до вас, і заздалегідь наготовлять сей дар ваш, про котрий наперед звіщено, що він готовий, так як дар, а не як здирство. 6 Оце ж: хто сїє скupo, скupo й жати ме; а хто сїє в дарах, в дарах і жати ме. 7 Кожен (давай), яко ж постановляє в серці, не з жалю або з примусу; веселого бо дателя любить Бог. 8 Силен же Бог всякою благодаттю збогатити вас, щоб у всьому всякого часу всякій достаток маючи, збагачувались ви всяким добрим дїлом, 9 (яко ж писано: Розсипав, дав убогим; праведність його пробуває по вік. [\(aiōn g165\)](#)) 10 Хто ж дає насіннє сїючому, подасть і хліб на їжу, і намножить насіннє ваше і зростить засіви праведності вашої), 11 щоб у всьому збагатились на всяку щирість, котра через нас робить подяку Богу. 12 Бо порядкуваннє служення съого не тільки сповняє недостатки съвятих, а також достаткує многими подяками Богові. 13 Дознавши служення съого, прославляють вони Бога за покірне визнаваннє ваше благовістя Христового, і за щирість общення з ними і з усіма, 14 і молять ся за вас, прихильючись до вас задля превеликої благодаті Божої в вас. 15 Дяка ж Богові за невимовний дар Його.

10 Сам же я Павел благаю вас лагідністю і тихостю Христовою, а що в вічі смиренний між вами, а, не будучи між вами, съмливий проти вас; 2 благаю ж, щоб, бувши між вами, не бути съмливим з тією певнотою, якою думаю осъмлітись проти деяких, що думають про нас, ніби ми ходимо по тілу. 3 Бо ходячи в тілі, не по тілу воюємо: 4 (бо зброя воювання нашого не тілесна, а сильна Богом на зруйнованнє твердинь,) 5 руйнуючи видумки і всякую висоту, що встає проти знання Божого, і займаючи в полону усякий розум на послух Христу, 6 і будучи на поготові

помститись над усяким непослухом, як сповнить ся ваш послух. 7 Хиба ви на лиці дивитесь? Коли хто певен у собі, що він Христів, нехай знов по собі думає так, що, як він Христів, так і ми Христові. 8 Бо коли б я ще більш хвалився властю нашою, що дав нам Господь на збудування, а не на зруйнування ваше, то не осоромився б. 9 (Та) щоб не здаватись, наче б лякав вас посланнями, — 10 бо послання (їого) скажуть, важкі і кріпкі, а присутність тіла немочна і слово мизерне, — 11 такий нехай се знає, що які ми словом у посланнях, не бувши (між вами), такі ми й ділом, бувши (між вами). 12 Бо не съмімо прилічувати або рівняти себе до деяких, що самі себе хвалять; ті, що самі в собі себе міряють і порівнюють самих себе, не розуміють. 13 Ми ж не без міри хвалити мемось, а по мірі мірила, що відмірив нам Бог, (яко) міру, щоб досягти і до вас. 14 Ми бо не так, як би не досягнувши вас, над міру простираємось; бо аж і до вас досягли благовістем Христовим. 15 Не без міри хвалимось чужою працею, маючи надію, що, як виросте віра ваша, то звеличимось і ми по мірилу нашему надто, 16 щоб і дальше вас благовіствувати, і не хвалитись над тим, що чужим мірилом приготовлене. 17 Хто ж хвалить ся, нехай у Господі хвалитися. 18 Бо не той певний, хто сам себе хвалить, а кого Господь похваляє.

11 Ой коли б ви трохи потерпіли мое безумство! а таки потерпіте мене. 2 Бо я ревную про вас ревностю Божою; я бо заручив вас одному мужові, щоб чистою дівою привести перед Христа. 3 Бою ся ж, щоб, як змій Єву обманув лукавством своїм, так не попсувались думки ваші, (одвернувшись) від простоти в Христі. 4 Бо коли ж хто, прийшовши, іншого Христа проповідує, котрого ми не проповідували, або духа іншого ви приймаєте, котрого не прийняли, або інше благовісте, котрого не одержали; то ви були б дуже терпіливі. 5 Думаю бо, що я нічим не зоставсь позаду передніх апостолів. 6 Хоч бо я й неук словом, та не розумом; ні, ми знані у всьому між вами. 7 Або гріх я зробив, себе смиряючи, щоб ви пійшли вгору, бо даром благовісте Боже проповідував вам? 8 Од інших церков брав я, приймаючи плату, на служеннє вам; 9 і, прийшовши до вас, та й бувши в недостатку, не

був я нікому важким; бо недостаток мій сповнили брати мої, що прийшли з Македонії; та й у всьому я хоронив себе, щоб не бути вам важким, і хоронити му. 10 (Як) істина Христова є в мені (так вірно), що похвала ся не загородить ся від мене в сторонах Ахайських. 11 Чого ж? хиба, що не люблю вас? Бог знає (те). 12 Що ж роблю, те й робити му, щоб відтяти причину тим, що хочуть причини, щоб чим хвалять ся, (у тому) показались як і ми. 13 Бо такі лжеапостоли, робітники лукаві, прикидають ся апостолами Христовими. 14 І не диво: сам бо сатана прикидається ангелом съвітлим. 15 Не велика ж річ, коли й слуги його прикидають ся слугами правди. Конець їх буде по ділам їх. 16 Знов глаголю: щоб ніхто не вважав мене за безумного; коли ж ні, хоч яко безумного мене прийміть, щоб хоч трохи мені похвалитись. 17 А що глаголю, не глаголю по Господі, а мов би в безумстві, у сїй певноті похвали. 18 Яко ж бо многі хвалять ся по тілу, то й я хвалити мусь. 19 Радо бо терпите безумних, розумними бувши. 20 Терпите бо, як хто підневолює вас, як хто жере (вас), як хто обдирає (vas), як хто величает ся, як хто бє вас у лиці. 21 Робом досади глаголю, так ніби ми знемоглис. Коли ж у чому хто осьмілюється (у безумстві глаголю), то й я осьмілююсь. 22 Вони Євреї? І я. Вони Ізраїльтяне? І я. Вони наслінне Авраамове? І я. 23 Христові слуги? (безумствуючи глаголю) я більше: В працях премного, в ранах без міри, у темницях пребагато, при смерти почасту. 24 Од Жидів п'ять раз по сорок без одного прийняв я. 25 Тричі киями бито мене, а один раз каменовано; тричі розбивав ся корабель, ніч і день пробув я в глибині; 26 у дорогах почасту, у бідах (на) воді, у бідах (од) розбійників, у бідах од земляків, у бідах од поган, у бідах у городі, у бідах у пустині, у бідах на морі, у бідах між лукавими братами; 27 у праці і в журбі, почасту в недосипанню, в голоді і жажді, в постах часто, в холоді й наготі. 28 Oprіч того, що остеронь, налягає на мене щоденна журба про всі церкви. 29 Хто знемогає, щоб і я не знемогав? Хто блазнить ся, щоб і я не горів? 30 Коли хвалитись треба, то хвалити мусь тим, що від немочі мосі. 31 Бог, Отець Господа нашого Ісуса Христа, будучи благословен на віки, знає, що я не обманюю. (aiōn g165) 32 У Дамаску царський намістник Арета, стеріг город Дамащен, хотівши

піймати мене; **33** і віконцем у коші спущено мене по стіні, і втік я з рук його.

12 Не користь же мені хвалитись, та перейду

до видіння і одкриття Господнього. **2** Я знаю чоловіка в Христі перед чотирнадцятьма літами (чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю; Бог знає), підхопленого аж до третього неба. **3** І знаю такого чоловіка (чи в тілі, чи без тіла, не знаю; Бог знає), **4** що був підхоплений у рай, і чув він слова невимовні, що не можна чоловікові промовити. **5** Таким хвалити мусь; собою ж не хвалити мусь, а тільки немощами моїми. **6** Коли бо я схочу хвалитись, не буду безумний, бо говорити му правду; та вдержуясь, щоб хто мене не вважав над те, чим бачить мене або чує що від мене; **7** І, щоб превеликими відкриттями надто не величатись мені, дано мені колючку в тіло, ангела сатану, нехай бе мене в лиці, щоб не величав ся. **8** Про него тричі Господа благав я, щоб відступив від мене. **9** Та Він сказав мені: Доволі з тебе благодаті моєї, сила бо моя в немощі звершується. Найлобіще ж оце лучче хвалитись мені немощами моїми, щоб вселилась у мене сила Христова. **10** Тим любо мені в немочах, докорах, нуждах, гоненнях, тіснотах за Христа; коли бо я немочний, тоді я сильний. **11** Я зробивсь безумним хвалячись; ви мене примусили; бо треба, щоб я був хвалений од вас; нічим бо я негірший од найперших апостолів, хоч я й нішо. **12** Справді ознаки апостола стались між вами у всякому терпінню, в ознаках, чудесах і силах. **13** Що бо есть, чим вас упосліджено перед іншими церквами? хиба тим, що я сам не був вам важким? Простіть мені сю кривду. **14** Ось утрете готов я прийти до вас, і не буду важким вам, бо не шукаю вашого, а вас; бо не дітям треба для родителів скарбувати, а родителям для дітей. **15** Мені ж найлюбіщ буде втрачуватись і втрачувати себе за душі ваші; хоч вельми вас люблячи, я менше люблений вами. **16** Нехай же буде так, що я не отягчив вас; та може, бувши хитрим, підступом обдирає вас? **17** Хиба кого посылав я до вас і через него покористувався од вас? **18** Ублагав я Тита, й разом з ним послав брата. Хиба покористувався чим од вас Тит? Чи не тим же духом ходили ми? не тими ж слідами? **19** Хиба думаєте знов, що оправдуємося перед вами? Перед

Богом у Христі глаголемо; усе ж, любі, на ваше збудуванне. **20** Боюсь бо, щоб иноді прийшовши, не знайшов вас не такими, як хочу, і щоб ви не знайшли мене таким, якого не хочете: щоб иноді (не було) змагання, зависти, досад, сварок, пересудів, нашептів, пихи, безладу; **21** щоб, як прийду знов, не принизив мене Бог між вами, і щоб не оплакував многих, що перше згрішили, та й не покаялись у нечистоті, й блуді, й розпусті, що коїли.

13 Се вже втрете йду до вас. При устах двох

съвідків або трох стане кожне слово. **2** Наперед казав я вам і наперед кажу, мов би був перед вами вдруге, і тепер, не бувши між вами, пишу до тих, що перше згрішили, і до всіх інших, що, як прийду знов, то не пощаджу: **3** бо ви шукаєте в мені доказу глаголючого в мені Христа, котрий до вас не немочний, а потужний в вас. **4** Бо хоч і розпято Його від немощі, та живий Він од сили Божої. Бо хоч і ми немочні в Йому, та жити memo з Ним од сили Божої в вас. **5** Самих себе розбирайте, чи ви в вірі; самих себе вивідайте. Чи то ж не знаєте себе самих, що Ісус Христос у вас есть? Хиба тільки, що ви недостойні. **6** Сподіваю ся ж, що зрозумієте, що ми не недостойні. **7** Молю ся ж Богу, щоб ви не зробили ніякого зла, не щоб ми хвальними явили ся, а щоб ви добре зробили, а ми яко нехвальні були. **8** Нічого бо не можемо проти правди, а за правду. **9** Радуємось бо, коли ми немочні, ви ж сильні; про се ж і молимо ся на звершенне ваше. **10** Тим то й не бувши між вами, пишу, щоб бувши між вами не зробив без'ощадно по власті, котру дав мені Господь на збудованне, а не на руйнованне. **11** На останок, братте, радуйте ся, звершуйтесь, утішайтесь, те ж саме думайте, мирно живіть, то й Бог любови й миру буде з вами. **12** Витайте один одного цілуваннем съвятим. **13** Витаютъ вас, усі съвяті. **14** Благодать Господа Ісуса Христа і любов Божа, і причастє съвятого Духа з усіма вами. Амінь.

До галатів

1 Павел апостол (не від людей і не через чоловіка, а через Ісуса Христа й Бога Отця, що воскресив Його з мертвих), **2** і все братте, що зо мною, церквам Галацьким: **3** Благодать вам і мир од Бога Отця і від Господа нашого Ісуса Христа, **4** що віддав себе за гріхи наші, щоб збавити нас від сього віку лукавого, по волі Бога й Отця нашого, (aiōn g165) **5** котрому слава на віки вічні. Амінь. (aiōn g165) **6** Дивуюсь, що так скоро одвернулись від покликавшого вас благодаттю Христовою на друге благовістє. **7** Воно то не друге, та є такі, що вами колотять, і хочуть перевернути благовістє Христове. **8** Та, коли б і ми або ангел з неба проповідували вам більш того, що ми проповідували вам, нехай буде анатема. **9** Як перше рекли ми, так і тепер глаголю: коли хто благовіствує вам більш того, що ви прийняли, нехай буде анатема. **10** Бо чи людей я тепер впевнюю (шукаю), чи Бога? чи людям шукаю вгодити? Бо коли б я ще людям угождав, то не був би слугою Христовим. **11** Звіщаю ж вам, братте, що благовістє, благовіщене від мене, не єсть по чоловіку. **12** Ані бо від чоловіка не прийняв я його, ані не навчивсь, а через одкритте Ісуса Христа. **13** Чували бо про життє моє колись у Жидівстві, що без міри гонив я церкву Божу, та руйнував її, **14** і передував я в Жидівстві перед многими ровесниками народу моого, будучи аж надто ревнителем отцівських моїх переказів. **15** Як же зволив Бог, що вибрав мене від утробы матері моєї, і покликав мене благодаттю своєю, **16** відкрити в мені Сина свого, щоб я благовіствуваю Його між поганами, то зараз не радивсь я з тілом і кровю, **17** ані не вийшов у Єрусалим до тих, що були апостолами перш мене, а пішов у Аравію, та й знов вернувсь у Дамаск. **18** Потім через три роки пішов я в Єрусалим, щоб побачитись із Петром, і пробув у нього пятнадцять день. **19** Інших же апостолів я не видів, тільки Якова, брата Господнього. **20** Що ж пишу до вас, ось вам перед Богом, що не обманюю. **21** Потім ходив я в сторони Сирські і Киликийські, **22** був же незнаний лицем церквам Жидівським у Христі, **23** а тільки чували, що гонивший нас колись тепер благовіствує віру, що колись руйнував, **24** і прославляли у мені Бога.

2 Потім, по чотирнайцяти літах, пішов я знов у Єрусалим із Варнавою, взявши з собою Й Тита. **2** А пішов я по відкриттю, і предложив їм благовісте, котре проповідую між поганами, тільки на самоті, значнішим, чи не марно я ходжу або ходив. **3** Та й Тит, що був зо мною, не був, яко Грек, примушений обрізатись. **4** А лжебратаам, що крадькома ввійшли, щоб підгледіти волю нашу, що маємо в Христі Ісусі, щоб нас підневолити, **5** ми ані на годину не поступились, корючись, щоб істина благовістя пробувала в вас. **6** Від тих же, що здають ся чим бути (які вони колись були, мені байдуже: Бог не дивить ся на лице чоловіка); ті (кажу), що здають ся (чим бути), на мене нічого не наложили. **7** Ні, противно, зрозумівши, що звіроно мені благовістє необрізання, яко ж Петрові обрізання: **8** (хто бо допоміг Петрові до апостольства обрізання, допоміг і мені між поганами;) **9** і, пізнавши благодать, дану мені, Яков, та Кифа, та Йоан, що здавали ся стовпами, дали правиці мені та Варнаві на товаришуванне, щоб ми (були) для поган, а вони для обрізання; **10** тільки щоб ми вбогих памятали, про що й я давав, щоб се чинити. **11** Як же прийшов Петр в Антиохію, устав я проти него в вічі, бо заслужив докору. **12** Перше бо нім прийшли деякі від Якова, він ів з поганами; як же прийшли, таївсь і відлучавсь, боячись тих, що були з обрізання. **13** Лицемірили з ним також і інші Жиди, так що Й Варнава зведеній був лицемірством їх. **14** Та, як побачив я, що вони неправо ходять по євангельській істині, то я сказав Петрові перед усіма: коли ти, бувши Жидовином, живеш попоганським, а не пожидівським, то на що примушуеш поган жити пожидівським? **15** Ми по природі Жиди, а не грішники з поган; **16** та знаючи, що не оправдуеть ся чоловік ділами закону, а тільки вірою в Христа Ісуса, і ми увірували в Ісуса Христа, щоб оправдитись вірою в Христа, а не ділами закону; бо не оправдить ся ділами закону ніяке тіло. **17** Коли ж, шукаючи оправдитись у Христі, і самі явилися грішниками, то чи Христос не служитель гріху? Нехай не буде! **18** Бо коли я знов будуло, що зруйнував, то переступником себе представляю. **19** Я бо через закон законові умер, щоб жити Богові. **20** Я розпятий з Христом; живу ж уже не я, а живе Христос у мені; а що живу тепер у тілі, то живу вірою в Сина Божого, що

полюбив мене і видав себе за мене. **21** Не відкидаю благодаті Божої; коли бо через закон праведність, то Христос марно вмер.

3 Ой ви безумні Галати! хто вас очарував, щоб ви не корились правдї, (ви) котрим перед очима наперед був прописаний Христос, розпятий між вами? **2** Про одно се хочу довідатись од вас: Чи ділами закону прийняли ви Духа, чи, слухаючи, проповіддю віри? **3** Чи такі ви незмислі, що почавши духом, звершуєте тепер тілом? **4** Марно стільки ви терпіли? Коли б тільки марно! **5** Хто подає вам Духа і робить чудеса між вами, чи ділами закону, чи проповіддю віри? **6** Яко ж Авраам вірував у Бога, і полічену йому за праведність. **7** Знайте ж, що хто од віри, ті сини Авраамові. **8** I писанне знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословлять ся всі народи. **9** Тим же хто од віри, ті благословенні із вірним Авраамом. **10** Которі ж од діл закону, ті під клятвою; писано бо: Проклят, хто не встоїть у всьому написаному в книзі закону, щоб робити те. **11** А що ніхто законом не оправдується перед Богом, се явно, бо праведний вірою жив буде. **12** Закон же не од віри, та котрий чоловік робити ме те, жити ме в тому. **13** Христос викупив нас од клятви закону, ставшись за нас клятвою, (писано бо: Проклят всяк, хто висить на дереві,) **14** щоб на поган благословенне Авраамове пришло в Христі Ісусі, щоб обітуванне Духа прийняли ми через віру. **15** Братте, по чоловічі глаголю; однак чоловічого закону стверженого ніхто не відкидає, ані додає до него. **16** Авраамові ж виречені обітування і насінню його. Не сказано: I насінням, яко про многі, а яко про одне: I насінню твоєму, що есть Христос. **17** Оце ж глаголю, що завіту перше стверженого від Бога про Христа, закон, що постав чотириста й трийцять літ потім, не нехтує, так щоб обернути в ніщо обітуванне. **18** Бо коли від закону насліддє, то вже не від обітування; Аврааму ж обітуваннем дарував Бог. **19** Що ж тоді закон? Задля переступів додано його, доки прийде насіннє, котрому обітувано; (і був він) уряджений через ангелів рукою посередника. **20** Посередник же не есть (посередник) одного, а Бог один. **21** То хиба закон проти обітувань Божих? Нехай не

буде! Бо коли б дано закон, що міг би оживляти, то справді від закону була б праведність. **22** Ні, зачинило писанне усе під гріхом, щоб обітуваннє од віри Ісус-Христової дане було вірующим. **23** Перше ж приходу віри, під законом стережено нас зачинених на віру, що мала відкритись. **24** Тим же закон був нам учителем, (щоб привести нас) до Христа, щоб вірою нам оправдитись. **25** Як же прийшла віра, то вже ми не під учителем. **26** Усі бо ви сини Божі вірою в Ісуса Христа. **27** Скільки бо вас у Христа хрестилось, у Христа одягли ся. **28** Нема Жидовина, ні Грек; нема невільника, ні вільного; нема мужеського полу, ні женського: усі бо ви одно, в Христі Ісусі. **29** Коли ж ви Христові, то ви насіннє Авраамове, і по обітованню наслідники.

4 Глаголю ж: Доки наслідник малоліток, доти не відрізняється від слуги, хоч він і пан усього, **2** а есть під опікунами та доморядниками аж до нарoku отця. **3** Так же й ми, як були малолітками, були підневолені первотинами сьвіта. **4** Як же прийшла повня часу, послав Бог Сина свого, що родився від жени і був під законом, **5** щоб викупив тих, що під законом, щоб ми прийняли всиновленне. **6** А що ви сини, то послав Бог Духа Сина свого в серця ваші, що покликує: Авва, Отче! **7** Тим же вже більш не невільник еси, а син; коли ж син, то й наслідник Божий через Христа. **8** Тільки ж тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що не по природі були богами. **9** Тепер же, знаючи Бога, більше ж будучи познані від Бога, як вертаєтесь до немочних та мізерних первотин, котрим знов наново служити хочете? **10** Ви вважаєте на дні, місяці, пори й літа. **11** Боюсь за вас, що може марно працювати коло вас. **12** Будьте, братте, благаю вас, як і я: бо й я (такий), як ви. Нічим ви мене не скривдили. **13** Ви ж знаєте, що я у немощі тіла благовістив вам перше. **14** I не погордували ви спокусою, що була в тілі моїм, ані відопхнули, а як ангела Божого прийняли мене, як Христа Ісуса. **15** Яке ж то було блаженство ваше! Съвідкую бо вам, що коли б можна, ви б тоді, вирвавши очі свої, оддали мені. **16** То чи вже став я ворогом вам, говорячи вам правду? **17** Ревнують про вас не добре, а хочуть відлучити вас, щоб ви про них ревнували. **18** Добре ж ревнувати всякого часу в

доброму, тай не тільки, як я приходжу до вас. 19 Діточки мої, (ви,) котрими знов мучусь (перед родинами), доки Христос в'образить ся у вас, 20 хотів би я бути у вас сьогодні і змінити голос мій: бо я в непевності про вас. 21 Скажіть мені, ви, що хочете бути під законом: хиба ви закону не слухаєте? 22 Писано бо, що Авраам мав два сини, одного від невольниці, а одного од вільної. 23 Та що був од невольниці, родивсь по тілу, а що од вільної, по обітниці. 24 Се ж иносказаннє; се бо два завіти: один з гори Синая, що родить у неволю, котра есть Агара. 25 Бо Агара, се Синай, гора в Аравії, прикладається ся ж до теперішнього Єрусалиму, і служить з дітьми своїми. 26 А вишній Єрусалим вільний; він мати всім нам. 27 Писано бо: Звеселись, неплідна, що не рождаєш; гукай та покликуй, ти, що не мучилася; бо в одинокої багато дітей, більш ніж у тієї, що має чоловіка. 28 Ми ж, братте, по Ісааку діти обітування. 29 Та, як тоді, хто родивсь по тілу, гонив того, хто по духу, так і тепер. 30 Тільки ж бо що глаголе писаннє? Вижени невільницю й сина її, не має бо наслідувати син невільницю з сином вільної. 31 Оце ж, братте, ми не діти невільниці, а вільної.

5 У волі ж оце, котрою Христос визволив нас, стійте, і під ярмо неволі знов не піддавайтесь. 2 Ось я Павел глаголю вам, що коли ви обрізуєтесь, Христос вам нічого не поможе. 3 Съвідкую ж знов кожному чоловіку обрізаному, що винен увесь закон чинити. 4 Обернулись ви в ніщо (одійшовши) від Христа; (ви,) що оправдуєтесь законом, од благодаті відпали. 5 Ми бо духом од віри надії праведности ждемо. 6 Но в Христі Ісусії ні обрізанне нічого не може, ні необрізанне, а віра, любовью сильна. 7 Ви бігли добре. Хто заборонив вам коритись правдї? 8 Сей перекір не від того (приходить), хто покликав вас. 9 Трошкі квасу все місиво квасить. 10 Покладаюсь на вас у Господї, що не думати мете нічого іншого, а хто колотить вами, понесе свій осуд, хто б він ні був. 11 Я ж, братте, коли ще проповідую обрізанне, то чого ще гонять мене? Тоді обернеться в ніщо поблазнь хреста. 12 Ой коли б відсічено тих, що колотять вами! 13 Ви бо, братте, покликані на волю; тільки щоб воля ваша не була причиною (до гріха) тілу; а любовю служіть один одному. 14

Увесь бо закон в одному слові сповняється ся: Любі близьнього твого, як себе самого. 15 Коли ж ви гризете й заїдаєте один одного, то гледіть, щоб не були пожертви один від одного. 16 Глаголю ж: Духом ходіть, і хотіння тілесного не звершуйте. 17 Бо тіло бажає (того що) проти духа, а дух, (що) проти тіла; се ж одно другому противить ся, щоб не, що хочете, те робили. 18 Коли ж водитесь духом, то ви не під законом. 19 Явні ж діла тілесні; оце вони: перелюб, блуд, нечистота, розпуст, 20 ідолослуженнє, чаруваннє, ворогуваннє, свари, ненависть, гнів, суперечки, незгода, єресі, 21 зависть, убийство, пянство, бенкети й таке інше. Се наперед глаголю вам, яко ж і наперед глаголав, що хто таке робить, ті царства Божого не наслідять. 22 А овошь духа: любов, радощі, мир, довготерпіннє, добрість, милосерде, віра, 23 тихість, вдержливість. На таких нема закону. 24 А которі Христові, ті розпляли тіло з страстями і хотіннем. 25 Коли духом живемо, духом і ходімо. 26 Не буваймо марнославні, один одного роздражнюючи і один одному завидуючи.

6 Братте, хоч і впаде чоловік у яке прогрішенне, ви, духовні, направляйте такого духом тихости, доглядаочи себе, щоб і тобі не бути спокушеним. 2 Один одного тягарі носить, і так сповняйте закон Христів. 3 Коли бо хто думає, що він що есть, бувши нічим, сам себе обманює. 4 Діло ж своє нехай випробовує кожен, тоді хвалу в собі мати ме, а не в іншому. 5 Кожен бо свій тягар нести ме. 6 Нехай же ділить ся той, хто учить ся слова, з тим, хто навчає всього доброго. 7 Не обмануйте себе: З Бога наслідяться не можна; що бо чоловік сіє, те й жати ме. 8 Но хто сіє тілу своєму, од тіла жати ме зотлінне; а хто сіє духу, од духа пожне життє вічне. (αἰδοῖος §166) 9 Добре ж роблячи, не виняваймо, свого бо часу свое жати мем, не ослабіваючи. 10 Тим же оце, доки час маємо, робімо добро всім, а найбільш товаришам по вірі. 11 Бачите, який великий лист написав я вам своєю рукою. 12 Которі хочуть хвалитись по тілу, ті примушують вас обрізуватись, тільки щоб за хрест Христів гонимим їм не бути. 13 Но і ті, що обрізались, і самі закону не додержують, а хочуть, щоб ви обрізувались, аби в вашому тілі хвалитись. 14 Мене ж не доведи (Боже) хвалитись (чим небудь) тільки

хрестом Господа нашого Ісуса Христа, котрим мені съвіт розпято, а я съвітові. **15** У Христі бо Ісусії обрізаннє нічого не може, нії необрізаннє, а нове створіннє. **16** І которі по правилу сьому живуть, мир на них і милостів і на Ізраїлі Божому. **17** На останок, нехай ніхто не завдає мені журби; бо я рани Господа Ісуса на тїлі моїм ношу. **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа з духом вашим, братте. Амінь.

До ефесян

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, до съвятих у Єфесі і до вірних у Христі Ісусі: **2** Благодать вам і мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким благословеннем духовним на небесах у Христі, **4** яко ж вибрал нас у Йому перед оснуваннем съвіта, щоб бути нам съвятим і непорочним перед Ним у любові, **5** наперед призначивши нас на всиновленнє собі через Ісуса Христа, по благоволенню хотіння свого, **6** на похвалу славної благодаті своєї, котрою обдарував нас в своїм Улюбленим, **7** в котрому маємо збавленнє кровю Його й оставленнє гріхів по баґацтву благодаті Його, **8** котру намножив нам у всякій премудрості і розумі, **9** обявивши нам тайну волі своєї по благоволенню своему, котру перше постановив у собі, **10** щоб у порядкуванню сповнення времен зібрати все в Христі, те, що на небесах, і те, що на землі, **11** у тому, в котрому й ми наслідниками зробили ся, бувши наперед призначені по задуму Того, хто чинить усе по раді волі своєї, **12** щоб ми, котрі перше вповали на Христа, були на хваленнє слави Його; **13** і в котрому й ви (впевнились), почувши слово правди, благовістє спасення вашого, і в котрого увірувавши, ви запечатані Духом обітування съвятим, **14** котрий есть задаток насліддя нашого на викуп придбаного, в похвалу слави Його. **15** Того й я, чувши про вашу віру в Господа Ісуса і любов до всіх съвятих, **16** не перестаю дякувати за вас, роблячи спомин про вас у молитвах моїх, **17** щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам духа премудrosti й відкриття на познаннє Його, **18** просьвічені очі серця вашого, щоб зрозуміли ви, що за впованнє поклику Його, і що за баґацтво славного насліддя Його в съвятих, **19** і що за безмірне величче сили Його в нас, котрі віруємо, по дійству превеликої потуги Його, **20** котру вдіяв у Христі, воскресивши Його з мертвих і посадивши по правiciї в себе на небесах, **21** вище всякого начальства, і власти, і сили, і панування, і всякого імені, названого не тільки в съому віку, та й у будучому, (aiōn g165) **22** і все покорив під ноги Його, й дав Його яко голову

над усім у церкві, **23** котра есть тіло Його, повня Того, хто сповняє все у всьому.

2 I вас (оживив), що були мертві провинами й гріхами вашими, **2** в котрих колись ходили по віку съвіта съого, робом князя власти воздушної, духа, що тепер орудує в синах перекору, (aiōn g165) **3** між котрими й ми всі жили колись у хотінню тіла нашого, чинивши волю тіла й думок, і були по природі дітьми гніва, як і інші. **4** Бог же, багатий на милость, по превеликій любові своїй, котрою полюбив нас, **5** і нас, мертвих провинами, оживив укупі з Христом (благодатю ви спасені), **6** і воскресив з Ним, і дав нам сидіти вкупі на небесних (місцях) у Христі Ісусі, **7** щоб показав у віках грядущих безмірне баґацтво благодаті своєї благостю до нас через Ісуса Христа. (aiōn g165) **8** Благодатю бо ви спасені через віру; і се не од вас: се Божий дар; **9** не від діл, щоб ніхто не хвалив ся. **10** Його бо ми твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, котрі наперед призначив Бог, щоб ми в них ходили. **11** Тим же споминайте, що ви (були) колись погане в тілі, звані необрізаннем від рекомого обрізання у плоті, рукотвореного; **12** що були ви того часу без Христа, відчужені від громади Ізраїлевої і чужі завітові обітування, не маючи надії і безбожні в съвіті. **13** Тепер же в Христі Ісусі ви, що були колись далеко, стали близькі кровю Христовою. **14** Він бо мир наш, що зробив з обох одно, і розвалив середню перегородню стіну; **15** вражду тілом своїм, закон заповідей наукою обернув у ніщо, щоб з двох зробити собою одного нового чоловіка, роблячи мир, **16** і примирити з Богом обох ув одному тілі хрестом, убивши ворогуваннє на ньому; **17** і прийшовши благовістив мир вам, далеким і близьким, **18** тим що через Його маємо приступ обое в одному Дусі до Отця. **19** Тим же оце вже ви більш не чужі і захожі, а товариші съвятим і домашні Божі; **20** збудовані на підвальні апостолів і пророків, а угловий (камінь) сам Ісус Христос; **21** на котрому вся будівля, докупи споєна, росте в церкву съяту в Господі. **22** На Ньому й ви збудовуєтесь на оселю Божу Духом.

3 Того ради й я, Павел, вязник Ісус-Христів за вас поган. **2** Коли ви чували про служенне благодаті Божої, даної мені між вами, **3** що

одкриттєм обявилась мені тайна (яко ж перше я написав коротко, **4** з того можете, читаючи, зрозуміти розум мій у тайні Христовій), **5** котра в інших родах не обявилась синам чоловічим, яко ж тепер одкрилась съвятим Його апостолам і пророкам Духом, **6** що погане також наслідники, однотлесники і спільники обітування Його в Христі через благовістє, **7** котрому став я служителем по дару благодаті Божої, даної мені по дійству сили Його. **8** Мені, меньшому всіх съвятих, дана ся благодать, благовістити між поганами про недосліджене багацтво Христове, **9** з'ясувати всім, що се за спільність тайни, закритої од віків у Бозі, що створив усе Ісусом Христом, (aiōn g165) **10** щоб обявилась тепер князівствам і силам на небесах через церкву усяка премудрість Божа, **11** по вічному постановленню, котре зробив у Христі Ісусі, Господі нашому, (aiōn g165) **12** в котрому маємо съміливість і приступ у надії через віру Його. **13** Тим же благаю вас не смутитись горем моїм про вас, котре єсть слава ваша. **14** Того ж то приклоняю коліна мої перед Отцем Господа нашого Ісуса Христа, **15** від котрого всяке отцівство на небесах і на землі зветь ся, **16** щоб дав вам по багацтву слави своєї утверджитись силою через Духа Його у нутряному чоловіку, **17** щоб Христос вселив ся вірою в серця ваші, щоб ви, закоренившись і оснувавшись у любові, **18** могли зрозуміти з усіма съвятими, що таке ширина, і довжина, і глибина, і висота, **19** і зрозуміти любов Христову, що перевисшує (всякий) розум, щоб сповнились усякою повнею Божою. **20** Тому ж, хто може зробити геть більш над усе, чого просимо або думаємо, по силі, що дійствує в вас. **21** Тому слава в церкві в Христі Ісусі по всі роди на віки вічні. Амінь. (aiōn g165)

4 Благаю ж оце вас я, вязник у Господі, ходити достойно поклику, яким вас покликано, **2** з усякою смирнотою й тихостю, з довготерпеливістю, терплячи один одного в любові, **3** стараючись держати єдиненне духа в мирному союзі. **4** Одно тіло й один дух, яко ж і покликані в одній надії вашого покликання; **5** один Господь, одна віра, одно хрещеннє, **6** один Бог і Отец усіх, що над усіма й через усіх і в усіх вас. **7** Кожному ж з нас дана благодать по

мірі даровання Христового. **8** Тим же глаголе: Зійшовши на висоту, полонив еси полонь, і дав дари людям. **9** (А те [слово] зійшов, що ж воно [значить], коли не те, що перш зійшов у найнищі сторони землі? **10** Хто зійшов додолу, се Той, що й зійшов вище всіх небес, щоб сповнити все.) **11** I Він настановив інших апостолами, а інших пророками, а інших благовістниками, а інших пастирями та учителями, **12** на звершене съвятих, на діло служення, на збудуваннє тіла Христового, **13** доки дійдемо всі до з'единення віри і познання Сина Божого, до чоловіка звершеного, до міри зросту сповнення Христового, **14** щоб більш не бути малолітками, хвилюючись і кидаючись від усякого вітру науки, в омані людській, у лукавстві до підступного заблуду, **15** а ходячи поправді в любові помножаймо все в Того, котрий єсть голова, Христос, **16** котрого все тіло зложене і звязано всякою увяззю спромоги по дійству, (яке є) в мірі кожної часті, робить зрост тіла на збудуваннє самого себе в любові. **17** Се ж оце глаголю і съвідкую в Господі, щоб вам більш не ходити, яко ж і інші погане ходять у суєті ума свого, **18** оморочені мислями, відчушені від життя Божого через невіжество, що єсть в них, через окаменінне сердець іх. **19** Вони, зробившись безчутственними, oddали себе розпусту, щоб робити всяку нечистоту в зажерливості. **20** Ви ж не так познали Христа: **21** коли ж бо чули Його і в Йому навчились, що істина в Ісусі, **22** щоб відложити вам по першому життю давнього чоловіка, що тліє в похотях лукавих, **23** а обновлятись духом ума вашого, **24** та й одягнутись у нового чоловіка, створеного по Богу в праведності і съвяности правди. **25** Тим же, відкинувши лож, говоріть правду кожен до ближнього свого; бо ми один одному члени. **26** Гнівайтесь та й не грішіть: нехай сонце не зайде у гніві вашому. **27** Анї давайте місця дияволу. **28** Хто крав, більш не крадь, а лучче працюй, роблячи руками своїми добре, щоб мав що подати тому, хто в нужді. **29** Всяке гниле слово нехай не виходить з уст ваших, а тільки таке, що годить ся на збудуваннє віри, щоб подало благодать тим, хто чує. **30** I не засмучуйте Духа съвятого Божого, котрим ви запечатані в день викупу. **31** Усяка гіркість, і гнів, і ярость, і крик, і лайка нехай

зникне од вас із усім лихим. **32** Бувайте ж один до одного добрі, милосерні, прощаючи один одному, яко ж і Бог у Христі простив вам.

5 Оце ж будьте послідувателями Божими, як любі діти, **2** і ходіть у любові, яко ж і Христос улюбив нас і оддав себе за нас на жертву і на посьвят Богу, у солодкі пахощі. **3** Блуд же і всяка нечистота або зажерливість нехай і не згадується ся між вами, як подобає съятим, **4** ні беззором і дурні слова, або жарти і неподобие; а лучче дякуваннє. **5** Се бо знайте, що ні один блудник, або нечистий, або зажерливий, котрий есть ідолослужитель, не має насліддя в царстві Христа і Бога. **6** Нехай ніхто не зводить вас марними словами, бо за се приходить гнів Божий на синів непокірних. **7** Не бувайте ж спільниками їх. **8** Ви бо були колись тъмою, тепер же (ви) съвітло в Господї; ходіть же яко діти съвітла: **9** (бо овощ духа — у всякій добрості і праведності і правдї,) **10** допевняючись, що есть угодне Богові. **11** І не приставайте до неплідних діл тъми, а лучче ж винуйте їх. **12** Що бо діється ся потай у них, соромно й казати. **13** Усе ж обвинувачене від съвітла виявляється ся; все бо виявлене есть съвітло. **14** Того ж то глаголе: Устань, сонний, і воскресни з мертвих, то й освітить тебе Христос. **15** Гледіть же, як би вам оглядно ходити, не яко немудрі, а яко мудрі, **16** викуплюючи час, бо дні лихі. **17** Тим-то не бувайте нерозумними, а розумійте, що есть Божа воля. **18** І не впивайтесь вином, бо в йому розпуст, а сповняйте себе Духом, **19** бесідуючи між собою псальмами, та гимнами, та піснями духовними, съпіваючи та виграючи в серцях ваших Господеві, **20** дякуючи всякого часу за все в ім'я Господа нашого Ісуса Христа Богові і Отцеві, **21** корючись один одному в страху Божім. **22** Жінки, коріть ся своїм чоловікам, як Господеві, **23** тим що чоловік голова жінки, як і Христос голова церкви, і Він спаситель тїла. **24** А як церква корить ся Христу, так і жінки своїм чоловікам у всьому. **25** Чоловіки, любіть своїх жінок, як і Христос полюбив церкву, і себе видав за неї, **26** щоб освятивти її, очистивши купіллю води у слові, **27** щоб поставити її перед собою славною церквою, що не має скази або пороку або чого такого, а щоб була съята і непорочна. **28** Так мусять чоловіки любити своїх жінок, як свої тїла;

хто бо любить свою жінку, себе самого любить. **29** Ніхто бо ще ніколи тїла свого не зненавидів, а годує і гріє Його, яко ж і Господь церкву; **30** тим що ми члени тїла Його, від тїла Його і від костей Його. **31** Того-то покине чоловік батька свого й матір, і пригорнеть ся до жінки своєї, і будуть удохи одно тїло. **32** Тайна се велика, я ж глаголю що до Христа і до церкви. **33** Тим то і ви по одному кожен свою жінку так нехай любить, як і себе, а жінка нехай боїться ся свого чоловіка.

6 Діти, слухайте своїх родителів у Господї, се бо по правдї. **2** Поважай батька твого і матір: се перва заповідь із обітуваннем: **3** щоб добре тобі було і був ти довголітен на землї. **4** І ви, батьки, не роздразнюйте дітей своїх, а зрошуите їх у науці і напоминаннію Господньому. **5** Слуги, слухайте панів по тїлу з страхом і трепетом, у простоті серця вашого, яко ж і Христа, **6** не перед очима тільки служачи, яко чоловікоугодники, а яко слуги Христові, чинячи волю Божу од душі, **7** з охотою служачи, як Господу, а не як людям, **8** знаючи, що кожен, хто зробить що добре, прийме те від Господа, чи то невільник, чи вільний. **9** І ви, пани, робіть те ж саме їм, попускаючи їм грізьбу, знаючи, що й вам самим і їм есть Пан на небесах, і вважання на лиці нема в Него. **10** На останок, братте мое, кріпіть ся в Господї і в потузі сили Його. **11** Одягніть ся у всю зброю Божу, щоб змогли ви стояти проти хитрощів дияволських. **12** Бо наша боротьба не з тілом і кровю, а з князівствами, і з властями і з миродержителями тъми віка сього, з піднебесними духами злоби. (*αἰῶν g165*) **13** Того-то прийміть усю зброю Божу, щоб змогли встояти в день лютий і, все зробивши, стояти. **14** Стійте ж оце, підперезавши поясницї ваші правдою і одягнувшись у броню (панцир) праведности, **15** і обувши ноги в готовість благовістування миру, **16** над усе ж узявши щит віри, котрим здолієте всі розпалені стріли лукавого вгасити; **17** і шолом спасення візьміть і меч духовний, котрий есть слово Боже. **18** Всякою молитвою і благаннем молячись всякого часу духом і в сьому пильнуйте в усякому терпінні і благанні за всіх съятих, **19** і за мене, щоб мені дано слово на відкриваннє уст моїх, щоб съміливо обявляти тайну благовістя; **20** Його ж я й посел у кайданах, щоб у ньому був

съмлівий, яко же подобає менї глаголати. **21** А щоб і ви знали про мене, що я роблю, усе скаже вам Тихик, любий брат і вірний слуга в Господі, **22** котрого я й послав до вас, щоб ви знали про наші справи, і щоб він утішив серця ваші. **23** Мир братту і любов з вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **24** Благодать з усіма, хто любить Господа нашого Ісуса Христа в незотлінню. Амінь.

До филип'ян

1 Павел та Тимотей, слуги Ісуса Христа, до всіх святих у Христі Ісусі, що в Филипах, з епископами і дияконами: **2** Благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякую Богу моєму при всякому спомині про вас, **4** (завсіди в кожній молитві моїй за всіх вас з радощами молячись,) **5** за товарищуванне ваше в благовісті від первого дня й досі, **6** впевнившись про те, що хто розпочав у вас добре діло, звершувати ме аж до дня Ісуса Христа. **7** Яко ж праведно есть мені се думати про всіх вас, тим що маю вас у серці і у вязниці моїй і в обороні і в утврежденню благовістя, вас усіх, спільніків моїх благодаті. **8** Бог бо мені съвідок, як я люблю усіх вас по милості Ісус-Христовій. **9** І про се молюсь, щоб любов ваша ще більш та й більш достаткувала у розумі і у всякому чутті, **10** щоб допевнитись вам, що лучче, і щоб були чисті і непорушені в день Христа, **11** сповнені овощами праведності через Ісуса Христа на славу й хвалу Божу. **12** Хочу ж, щоб ви, братте, зрозуміли, що те, що сталось мені, більш на користь благовістя вийшло, **13** так що кайдани мої в Христі обявились у всьому судищі і по всіх інших (місцях), **14** і більше братів у Господі, упевнившись кайданами моїми, ще більш осьмілились без страху глаголати слово. **15** Деякі з зависті та перекору, а інші з доброї волі проповідують Христа. **16** Інші з перекору проповідують Христа, не щиро, думаючи завдати горя кайданам моїм, **17** а другі з любови, знаючи, що я за оборону благовістя (в кайданах) лежу. **18** Що ж бо? тільки все таки, чи для виду, чи по правді, Христос проповідується; і я сим радуюсь і радувати мусь. **19** Знаю бо, що се обернеть ся на мое спасенне вашою молитвою і поміччу Духа Ісус-Христового, **20** по дожиданню і надії моїй, що ні в чому не осоромлюсь, а з усією съмливостю, як завсіди, так і тепер звеличити ся Христос у тілі моїм, чи то життєм, чи то смертю. **21** Бо життє мені Христос, а смерть надбаннє. **22** Коли ж жити мені тілом, се мені овощ діла, то що й выбрati, не знаю. **23** Тісно бо мені від обох, маючи бажаннє розвязатись (із тілом), та з Христом бути; багато бо воно лучче. **24** А щоб пробувати в тілі, се нужніш ради вас. **25** І певно знаю, що зістанусь

(у тілі) і пробувати му з усіма вами на вашу користь і радість віри, **26** щоб ваша похвала много достаткувала в Христі Ісусі, як прийду знов до вас. **27** Тільки достойно благовістя Христового живіть, щоб, чи я прийду та побачу вас, чи то й не буду між вами, почув про вас, що стоїте в одному дусі, і однією душою боретесь за віру євангельську, **28** і не жахаючись ні в чому від противників; се їм явний знак погибелі, а вам спасення, і воно від Бога. **29** Бо вам дано, що до Христа, не тільки в Него вірувати, та задля Него й страждати, **30** маючи ту ж боротьбу, яку в мені виділи, і тепер чуете про мене.

2 Коли ж оце (ε) утішеннє в Христі, або яка одрада любови, коли (ε) яка спільність духа, коли (ε) яка милость і милосердє, **2** то сповніть мою радість, щоб однаково думали, одну любов маючи, один дух і один розум. **3** Нічого (не роблячи) перекором або з марної слави; а смирним розумом один одного вважаючи більшим себе. **4** Не про своє кожен, а також про другого (справи) кожен дбайте. **5** Так бо нехай думається у вас, як і в Христі Ісусі, **6** который, бувши в образі Божому, не вважав хижакством бути рівним Богу; **7** тільки ж умалив себе, прийнявши вид слуги, бувши в подобій чоловічому, **8** і здававшись видом, яко чоловік, принизив себе, бувши слухняним аж до смерти, смерти ж хрестної. **9** Тим же і Бог Його високо возніс, і дав Йому імя, більше всякої імені, **10** щоб в ім'я Ісусове приклонилось усяке коліно, що на небі, і на землі, і під землею, **11** і щоб усякий язык визнавав, що Господь Ісус Христос у славу Бога Отця. **12** Тим же, любі мої, яко ж завсіди слухали ви мене, не тільки як се за мого побиту між вами, а й тепер ще більш за моїм непобитом, із страхом і трепетом про своє спасенне дбайте. **13** Бог бо се робить у вас, щоб і хотіти (вам) і робити по (Його) вподобі. **14** Усе робіть без нарекання і розбирання, **15** щоб ви були безвинними і чистими, дітьми Божими непорочними серед лукавого і розворотного роду, що між ними ви сияєте як съвітила в съвіті, **16** держачи (перед ними) слово життя, на похвалу мені в день Христів, що не дурно ходив я, ані дурно працював. **17** Та хоч і приносять мене в жертву і служженне віри вашої, я (тим) радуюсь

і веселюсь із усіма вами. **18** Тим же самим і ви радуйтесь і веселіть ся зо мною. **19** Уповаю ж в Господі Ісусі незабаром послати до вас Тимотея, щоб і мені радіти душою, довідавшись про вас. **20** Нікого бо не маю рівного (йому) душою, щоб (так) щиро дбав про вас. **21** Усі бо свого шукають, а не Ісус-Христового. **22** Ви ж дос্যвід його знаєте; тим, що як батькові дитина, так він служив зо мною в благовісті. **23** Сього ж оце надіюсь послати зараз, скоро тільки довідаюсь, як воно буде зо мною. **24** Маю ж надію в Господі, що й сам скоро прийду. **25** Вважав же я потрібним послати до вас Єпафродита, брата й товариша моого в праці і боротьбі, а вашого посла й слугу в потребі моїй. **26** Яко ж бо жадав (бачити) всіх вас і тужив тим, що ви чули, що він нездужав. **27** Бо й нездужав мало що не до смерти, та Бог помилував його; не його ж тільки, та й мене, щоб не було мені смутку на смуток. **28** Оце ж скоріщ послав я його, щоб ви, побачивши його знов, зраділи, та й я менше мав смутку. **29** Прийміть же оце його в Господі з усякими радощами, і таких держіть у повазі, **30** тим що він за діло Христове був близько смерти, не дбаючи про своє життя, аби сповнити недостаток служення вашого мені.

3 На останок, братте мое, радуйтесь у Господі. Те ж саме писати вам мені не противно, для вас же певно. **2** Остерегайтесь собак, остерегайтесь лихих робітників, остерегайтесь відрізання. **3** Ми бо обрізанне, котрі духом Богу служимо, і хвалимось в Ісусі Христі, а не в тілі надіємося, **4** хоч і я маю також надію в тілі. Коли хто інший думає надіятись у тілі, то я тим більш, — **5** обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїлевого, з коліна Беняминового, Євреїн з Євреїв, по закону Фарисей, **6** по ревности гонив я церкву, по праведності законній непорочен. **7** Та що було мені надбаннем, те вважав я за втрату ради Христа. **8** Так оце я все вважаю за втрату ради вищого розуміння Христа Ісуса, Господа моого, ради котрого я все втеряв, і вважаю все за съмітте, аби придбати Христа, **9** та й явитись у Ньому, не маючи моєї праведності, що від закону, а (маючи) ту, що вірою Христовою (здобувається), праведність від Бога у вірі, **10** щоб розуміти Його, і силу воскресення Його, і спільність мук Його,

приподоблюючись смерти Його, **11** аби тільки достигнути до воскресення мертвих. **12** Не тим, щоб уже я достиг, або вже був звершений; гоню ж, чи не достигну того, за що і Христос Ісус достиг мене. **13** Братте, я про себе не думаю, що я вже достиг; одно ж (роблю), забиваючи вже те що позаду, і сягаючи по те, що спереду, **14** біжу до мети по нагороду вишнього поклику Божого в Христі Ісусі. **15** Скільки оце (нас) звершених, се думаймо, і коли що інакше думаете, то й се Бог вам одкриє. **16** Тільки ж (те), до чого ми достигли, (єсть) одним правилом жити і те саме думати. **17** Приподоблюйтесь до мене, братте, і вважайте, хто так ходить, яко ж маєте за взір нас. **18** (Многі бо ходять, про котрих не раз говорив я вам, тепер же й плачути говорю, про ворогів хреста Христового, **19** котрим кінець — погибел, котрим Бог черево, а слава в соромі їх, котрі про земне думают.) **20** Наше бо життє есть на небесах, звідкіля ждемо і Спасителя, Господа нашого Ісуса Христа, **21** котрый переобразить тіло смирення нашого, щоб було подобне тілу слави Його, по дійству, котрим зможе і покорити собі все.

4 Тим же, братте мое любе й ждане, радосте і вінче мій, стійте так у Господі, любі. **2** Благаю Єводию, благаю і Синтихию, щоб однаково думали в Господі. **3** Благаю й тебе, щирий товаришу, помагай їм, що працювали в благовіствуванню зо мною, і з Климентом, і з іншими помічниками моїми, котрих імення в книзі життя. **4** Радуйтеся завсіди в Господі, і знов кажу: радуйте ся. **5** Тихість вашу нехай зрозуміють усі люде. Господь близько. **6** Не журіть ся нічим, а у всьому молитвою і благаннєм з подякою нехай обявляють ся прошення ваші перед Богом. **7** I мир Божий, що вище всякого розуму, нехай хоронить серця ваші і мислі ваші в Христі Ісусі. **8** На останок, братте, що правдиве, що чесне, що праведне, що чисте, що любе, що хвалебне, коли (є в чому) яка чеснота й коли (є) яка похвала, про се помишлияйте. **9** Чого ви і навчились, і прийняли, ічували, і видали в мені, те чин'ть, то Бог миру буде з вами. **10** Зрадів же я в Господі велими, що вже раз згадали дбати про мене; ви ж бо й дбали, та не мали догідного часу. **11** Не задля недостатку глаголю; я бо навчивсь, що маю, тим і вдовольнятись. **12** Умію і смирити ся, умію й достаткувати; усюди й у всьому навчивсь

і насищати ся, й голодувати, й достаткувати й недостаток терпіти. **13** Все здолю в Христі, що мене покрепляє. **14** Однаке добре ви зробили, що приймаєте участь у моєму горю. **15** Знаєте ж і ви, Филипяне, що в почині благовіствування, як вийшов я з Македонії, ні одна церква не пристала до мене що до давання й приймання, тільки ви одні. **16** Бо й в Солунь раз і вдруге прислали ви на мою потріб. **17** Не то щоб я шукав дару, а шукаю овощу, що намножується на користь вашу. **18** Прийняв же я все і достаткую. Сповнився, прийнявши від Єпафродита послане од вас, солодкі паході, жертву приятну, угодну Богу. **19** Бог же мій нехай сповнить усяку потріб вашу, по багацтву своєму в славі, в Христі Ісусі. **20** Богу ж і Отцеві нашому слава на віки вічні. Амінь. (абп g165)
21 Витайте всякого съятого в Христі Ісусі. Витаютъ вас брати, що зо мною. **22** Витаютъ вас усі съяті, а найбільш которі з кесаревого дому. **23** Благодать Господа нашого Ісуа Христа з усіма вами. Амінь.

ДО КОЛОССЯН

1 Павел, апостол Ісус-Христа волею Божою, та Тимотей брат, **2** до съвятих і вірних братів у Христі, що в Колосах: Благодать вам і мир од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. **3** Дякуємо Богу Й Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, молячись всякого часу за вас, **4** почувши про віру вашу в Христі Ісусі і любов, що маєте до всіх съвятих, **5** задля надії, що зложена для вас на небесах, про яку вичували перше в слові правди благовістування, **6** що прийшло до вас, яко ж і до всього съвіта, і дає овощ, яко ж і в вас, від того дня, як виочули і зрозуміли благодать Божу в правді, **7** яко ж і навчились од Єпафра, любого нашого товариша слуги, котрий есть вірний служитель Христів, за вас, **8** котрий і явив нам вашу любов у дусі. **9** Того-то й ми, від того дня, як виочули, не перестаємо за вас молитись і просити, щоб ви сповнились розуміннем волі Його у всякій премудrosti і розумі духовному, **10** щоб ходити вам достойно перед Господом у всякому догоджуванню, і у всякому добром ділі приносячи овощ і ростучи в розумінню Бога, **11** кріпшаючи усякою силою по потузі слави Його на всяке видержуванне і довготерпіннe з радощами, **12** дякуючи Отцеві, котрий зробив нас достойними спільноти в наслідку съвятих у съвітлі, **13** котрий збавив нас од власти тьми і переніс у царство Сина любови своєї, **14** в котрому маємо викуп кровю Його і прощенне гріхів. **15** Котрий есть образ невидомого Бога, перворідень усякого творива. **16** Бо Ним сотворене все, що на небесах і що на землі, видиме й невидиме, чи престоли, чи панства, чи князівства, чи власти, — все Ним і для Него сотворене. **17** Він есть перш усього, і все в Ньому стоить. **18** I Він голова тілу і церкви, Він початок, перворідень з мертвих, щоб у всьому Йому передувати. **19** Бо зволив (Отець), щоб у Ньому вселилась уся повня, **20** і щоб через Него поєднати все з собою, примиривши кровю хреста Його, через Него, чи то земне, чи то небесне. **21** вас, що були колись відчуженими і ворогували думкою у лукавих ділах, тепер же примирив **22** у тілі плоти Його смертью, щоб поставити вас съвятими й непорочними й неповинними перед собою, **23** коли оце пробуваєте в вірі основани і

тверді, і неподвижимі в упованні благовістя, котре чули проповідуване усьому твориву піднебесному, котрому став я Павел служителем. **24** Тепер радуюсь у страданнях моїх за вас, і доповняю недостаток горювання Христового у тілі моїм (смертному) за тіло Його, котре есть церква, **25** котрої став я слугою по доморядництву Божому, даному мені про вас, щоб сповнити слово Боже, **26** тайну закриту од віків і од родів, тепер же явлену съвятим Його, (*αἰων γιατος*) **27** котрим Бог зволив обявити, яке багацтво слави тайни сієї між поганами, котре есть Христос в вас, надія слави, **28** котрого ми проповідуємо, наставляючи кожного чоловіка всякої премудrosti, щоб нам представити кожного чоловіка звершеного в Христі Ісусі. **29** У чому й працюю, воюючи силою Його, що орудує в мені потужно.

2 Хочу оце, щоб ви знали, яку велику боротьбу маю за вас і за Лаодичан і за тих, що не бачили обличча моого в тілі, **2** щоб утішились серця їх, з'єднавшись у любові і на всяке багацтво повної певности розуму на познаннє тайни Бога і Отця і Христа, **3** в котрому всі скарби премудrosti і розуму заховані. **4** Се ж глаголю, щоб хто не обманув вас у суперечках; **5** бо хоч я тілом і оддалеки, та духом з вами, радуючись і дивлячись на ваш порядок і утвердженне віри вашої в Христа. **6** Оце ж, як прийняли ви Христа Ісуса Господа, так і ходіть у Ньому, **7** вкоренившись і збудувавшись у Ньому і впевнившись вірою, так як навчились, достаткуючи в ній з дякуваннем. **8** Гледіть, щоб хто не пожакував вас філософию і марним підступом, по переказу людському, по первотинам съвіта, а не по Христу. **9** Бо в Ньому живе вся повня Божества тілесно. **10** I ви сповнені в Ньому: бо Він голова всякому князівству і власти. **11** В котрому ви й обрізані обрізаннem нерукотворним, скинувши тіло гріхів тілесних в обрізанні Христовому, **12** погрібши із Ним хрещеннem, і в котрому і встали вірою в силу Бога, котрий воскресив Його з мертвих. **13** I вас, що були мертві в провинах і в необрізанні тіла вашого, оживив з Ним, простивши вам усі провини, **14** знищивши рукописаннє nauкою, що була проти нас, і взяв Його з середини, прибивши на хресті, **15** (i) роздягши князівства і власти, вивів

на дивовижу съміливо, побідивши їх на йому. **16** Нехай же оце ніхто не судить вас за їжу або за напиток, або поглядом съвят, або нового місяця, або суботи. **17** Се тінь того, що настане, тіло ж — Христове. **18** Ніхто жnehай не обманює вас, будучи самовільним у покорі і службі ангельській і вдаючись у те, чого не бачив, марно надимаючись умом тіла свого, **19** а не держачись Голови, від корого все тіло, суставами і повязями запоможене і звязане, росте зростом Божим. **20** Коли ж оце ви вмерли з Христом для первотин съвіта, то чого мов би ще живі в съвіті, про закон суперечитесь **21** (не займай, анії вкуси, анії доторкуй ся), **22** що все на погибель через надужиток по заповідям і наукам людським? **23** Воно має вид премудрости в самовольній службі і покорі і непощаді тіла, (а) не у шанобі до ситости тіла.

3 Коли ж оце воскресли ви з Христом, то гірнього шуайте, де Христос сидить по правиці в Бога. **2** Про гірнє думайте, (а) не про земне. **3** Умерли бо ви, і життє ваше поховане з Христом у Бозі. **4** Коли ж Христос, життє ваше, явить ся, тоді і ви з Ним явитесь у славі. **5** Оце ж умертвіть члени ваши, що на землї: блуд, нечистоту, страсть, похоть лиху, зажерливість, котра есть ідолослуженнє, **6** за се йде гнів Божий на синів неслухняності, **7** між котрими і ви колись ходили, як жили між ними. **8** Тепер же покиньте й ви те все: гнів, ярость, злобу, лайку, соромні слова од уст ваших. **9** Не кривіть словом один проти одного, скинувши з себе давнього чоловіка з ділами його, **10** і одягнувшись у нового, що обновляється в розумі по образу Того, хто створив його, **11** де нема Грека, нії Жидовина, обрізання і необрізання, чужоземця і Скита, невільника й вільного, а все й у всьому Христос. **12** Одягніть ся ж оце, яко вибрані Божі, съвяті і любі, в милость милосердя, добрість, смирність, тихість і довготерпіннє, **13** терплячи один одного й прощаючи собі, коли хто на кого має жаль; яко ж і Христос простив вам, так і ви. **14** Над усім же сим любов, котра есть союз звершення, **15** і мир Божий нехай править в серцях ваших, до котрого вас і покликано в одному тілі, та й будьте вдячні. **16** Слово Христове нехай вселяється ся в вас, багате на всяку премудрість, навчаючи і наставляючи самих себе псальмами

та гімнами, та піснями духовними, у благодаті съпіваючи в серцю вашому Господеві. **17** I все, що нії робите словом або ділом, усе в ім'я Господа Ісуса, дякуючи Богу й Отцеві через Него. **18** Жінки, коріться своїм чоловікам, яко ж подобає в Господі. **19** Чоловіки, любіть жінок і не бувайте гіркими до них. **20** Діти, слухайте родителів у всьому, се бо угодно Господеві. **21** Батьки, не роздражнюйте дітей ваших, щоб не внивали. **22** Слуги, слухайте у всьому панів по тілу, не перед очима тільки служачи, яко чоловіковгодники, а в простоті серця, боячись Бога; **23** і все, що робите, від душі робіть, яко ж Господу, а не людям, **24** знаючи, що від Бога приймете нагороду насліддя; Господу бо Христу служите. **25** А хто кривдить, прийме у чому скривдив, і нема вважання на лиці (в Бога).

4 Панове, оддавайте слугам правду і рівноту, знаючи, що й ви маєте Господа на небесах. **2** В молитві кріпіться, пильнуючи в ній з подякою, **3** молячись разом і за нас, щоб Бог відчинив нам двері слова, проглаголати тайну Христову, за котру я і в кайданах, **4** щоб явив я її, як подобає мені глаголати. **5** У премудрості ходіть перед тими, що осторонь, викупляючи час. **6** Слово ваше нехай буде завсіди ласкаве, приправлене сіллю, щоб знали ви, як кожному відказувати. **7** Що діється ся зо мною, про все скаже вам Тихик, любий брат і вірний служитель і слуга-товариш у Господі, **8** котрого післав я до вас на те, щоб довідавсь, що з вами діється ся, і утішив серця ваші, **9** з Онисимом, вірним і любим братом нашим, котрий з між вас: все вони скажуть вам, що тут (діється ся). **10** Витаете вас Аристарх, товариш мій у неволі, та Марко, сестринець Варнави (про нього маєте наказ: як прийде до вас, прийміть його), **11** та Ісус, на прізвище Юст, котрі з обрізання. Сі одні помічники мої в царство Боже, котрі були мені втіхою. **12** Витаете вас Єпафрас, що з вас, слуга Христу; всякого часу подвізаете ся за вас у молитвах, щоб ви стояли звершенні і сповнені у всякій волі Божій. **13** Съвідкую бо за нього, що має велику ревність про вас і про Лаодичан і Єрополян. **14** Витаете вас Лука, любий лікарь, та Дамас. **15** Витайте братів, що в Лаодикиї, і Нимфана, і домашню церкву його. **16** I як прочитаетесь ся се посланнє між вами, постарайтесь, щоб і в Лаодикийській

церкві прочитане було, а написане з Лаодикиї щоб і ви прочитали. **17** Та скажіть Архипові: Гледи служення, що прийняв еси в Господї, щоб довершив його. **18** Витаннє моєю рукою, Павловою. Згадуйте про мої кайдани. Благодать з усіма вами. Амінь.

1 ДО СОЛУНЯН

1 Павел, та Сильван, та Тимотей до церков Солунських у Бозі Отці і Господі Ісусі Христі: Благодать вам і мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **2** Дякуємо Богові всякого часу за всіх вас, роблячи спомин про вас у молитвах наших, **3** без перестану згадуючи ваше діло віри, і працю любові, і терпіннє уповання на Господа нашого Ісуса Христа перед Богом і Отцем нашим, **4** знаючи, братте Богові любе, вибранне ваше. **5** Во благовістє наше не було до вас у слові тілько, а і в силї, і в Дусі святому, і в великій певності, яко ж і знаєте, які ми були між вами задля вас. **6** І ви стали послідувателями нашими і Господніми, прийнявши слово в великому горю з радощами Духа святого, **7** так що ви стали ся взором усім віруючим у Македонії і Ахай. **8** Од вас бо промчалося слово Господнє не тілько в Македонії і Ахай, та й у всяке місце віра ваша в Бога пройшла, так що не треба нам що й казати. **9** Вони бо самі про нас звіщають, який вхід мали ми до вас і як ви обернулись до Бога од ідолів, служити Богу живому і правдивому, **10** і ждати Сина Його з небес, котрого воскресив з мертвих, Ісуса, збавляючого нас від наступаючого гніва.

2 Самі бо знаєте, братте, про вхід наш між вас, що не марно він став ся; **2** ні, пострадавши перед тим і дозвавши зневаги, як знаєте, в Филипах, зосьмілились ми в Бозі нашему глаголати до вас благовістє Боже з великою боротьбою. **3** Утішеннє бо наше (було) не від лукавства, ані від нечистоти, ані в підступі, **4** а яко ж ми вибрані від Бога, щоб повірити нам благовістє, так ми й глаголемо, не як ті, що людям дододжують, а Богу, що розвідує серця наші. **5** Ніколи бо не було в нас лестивого слова до вас, яко ж знаєте, ані думки зажерливої: Бог съвідок. **6** Не шукали ми ні від людей слави, ні од вас, ні од інших, можучи в повазі бути, яко Христові апостоли. **7** Ні, ми були тихі серед вас. Як мамка гріє діток своїх, **8** оттак, бажаючи вас, мали ми щиру волю, передати вам не тілько благовістє Боже, та ще й свої душі, тим що ви були нам любі. **9** Згадайте бо, братте, труд наш і працю: ніч бо і день роблячи, щоб нікого з вас не отяготити, проповідували ми вам благовістє Боже.

10 Ви съвідки і Бог, як преподобно, і праведно, і непорочно ми оберталися між вами віруючими, **11** яко ж знаєте, що ми кожного з вас, як батько діток своїх, утішали і розважали, і съвідкували; **12** щоб ви ходили достойно перед Богом, що покликав вас у свое царство і славу. **13** Того ж то й дякуємо Богові без перестану, що ви, прийнявши слово проповіді Божої від нас, прийняли не яко слово чоловіче, а (яко ж справді е,) слово Боже, котре й орудує в вас віруючих. **14** Ви бо, братте, стали послідувателями церквам Божим, що в Юдеї в Христі Ісусі, тим що й ви пострадали від своїх земляків, як і вони від Жидів, **15** що вбили й Господа Ісуса і своїх пророків, і нас вигнали, ѹ Богу не вгодили, і всім людям противні, **16** що забороняють нам глаголати поганам, щоб спаслися, щоб сповнились гріхи їх всякого часу; настиг же їх на конець гнів (Божий). **17** Ми ж, братте, осиротівши без вас на час-годину, лицем, а не серцем, ще більш старались з великим бажаннем бачити лице ваше. **18** Тим же хотіли ми йти до вас, я таки Павел раз і вдруге, та й заборонив нам сатана. **19** Яка бо нам надія, або радість, або вінець похвали? чи й не ви ж перед Господом нашим Ісусом Христом у приході Його? **20** Ви бо слава наша і радість.

3 Тим же вже, не стерпівши, зволили ми зостати ся самим в Атинах, **2** і послали ми Тимотея, брата нашого, й слугу Божого, й помічника нашого в благовісті Христовому, утвердити вас і втішити вас у вірі вашій, **3** щоб ні один не хитавсь у горю съому; самі бо знаєте, що нас на се поставлено. **4** Бо коли і в вас були ми, наперед казали вам, що маємо горювати, яко ж і сталося, і знаєте. **5** Того ж то й я, більш не стерпівши, послав довідатись про віру вашу, щоб не спокусив вас спокусник, і не марний буде труд наш. **6** Тепер же, як прийшов Тимотей до нас од вас, та благовістив нам про віру вашу і любов, і що маєте спомин про нас добрий завсіди, бажаючи нас видіти, яко ж і ми вас, **7** тим то втішились ми, братте, вами у всякому горю, і нуждії нашій, вашою вірою: **8** бо ми тепер живі, коли ви стоїте в Господі. **9** Яку ж бо дяку Богу можемо oddати за вас, за всю радість, якою радуємося задля вас перед Богом нашим, **10** ніч і день ревно молячись, щоб видіти лице ваше і

доповнити недостаток віри вашої? 11 Сам же Бог і Отець наш і Господь наш Ісус Христос нехай направить путь наш до вас. 12 Вас же нехай Господь намножить і збагатить любовю один до одного й до всіх, яко ж і ми до вас, 13 щоб утвердити серця ваші непорочні в съвятості перед Богом, Отцем нашим у прихід Господа нашого Ісуса Христа з усіма съвятими Його.

4 Дальше ж благаємо вас, браттє, і напоминаємо

в Господі Ісусі, яко ж прийняли від нас, як подобає вам ходити й угождати Богові, так щоб більш (у тому) достаткували. 2 Бо знаєте, які заповіді дали ми вам Господом Ісусом. 3 Така бо воля Божа, осъвяченне ваше, щоб ви вдержувались од блуду, 4 щоб кожен з вас знат, як держати посудину свою у съвятості і честі, 5 не в страсті похотній, яко ж і погане, що не знають Бога; 6 щоб ніхто не переступав нї в якому ділі і не обманював брата свого: тим що Господь відомститель за все те, яко ж ми й перше казали вам і съвідкували. 7 Не покликав бо нас Бог на нечистоту, а на съвятость. 8 Тим же, хто відкидає, відкидає не чоловіка, а Бога, що дав нам і Духа свого съвятого. 9 Що ж до братньої любови, то не треба писати вам, самі бо ви навчені від Бога любити один одного. 10 І справді ви так чините всім братам по всій Македонії. Благаємо ж вас, браттє, достаткувати ще більш, 11 і щоб пильно дбали (про те, щоб) бути тихими, та чинити своє, та робити своїми руками, яко ж ми заповідали вам, 12 щоб ви чесно ходили проти тих, що остронь (vas), і не знали нужди нї в чому. 13 Не хочу ж, браттє, щоб ви не відали про тих, що впокойились, щоб не скорбіли ви, як інші, що не мають надії. 14 Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що поснули в Ісусі, приведе з Ним. 15 Се бо вам глаголемо словом Господнім, що ми, які зостанемось живими до приходу Господнього, не попередимо тих, що впокойились. 16 Сам бо Господь з повеліннем, з голосом архангельським і з трубою Божою зійде з неба, і мертві в Христі воскреснуть найперше; 17 потім ми, які зостанемось живі, вкупі з ними будемо підхоплені в хмарах назустріч Господеві на воздух, і так завсіди з Господем будемо. 18 Тим же втішайте один одного словами сими.

5 Про часи ж і пори, браттє, не треба вам писати.

2 Бо самі ви добре знаєте, що день Господень, як злодій у ночі, так прийде. 3 Бо, як говорити муть: „Упокій і безпечність“, тоді несподівано настигне на них погибел, як муки на маючу в утробі, і не втічуть вони. 4 Ви ж, браттє, не в темряві, щоб той день як злодій, захопив вас. 5 Усі ви сини съвітла і сини дня; ми не (сини) ноchi або тьми. 6 Тим же оце не спімо, як інші, а пильнуймо і будьмо тверезі. 7 Ті бо, що сплять, у ноchi сплять, і що впивають ся, у ноchi впивають ся. 8 Ми ж, (сини) дня, тверезімо ся, одягнувшись у броню віри та любови і (надії) шолом надії на спасенне. 9 Бо не призначив нас Бог на гнів, а на одержаннє спасення, через Господа нашого Ісуса Христа, 10 що вмер за нас, щоб, чи то пильнуємо, чи то спімо, укупі з Ним жили. 11 Того ж то втішайте один одного і збудовуйте один одного, яко ж і робите. 12 Благаємо ж вас, браттє, знайте тих, які працюють між вами, і старшинують над вами в Господі, і навчають вас, 13 і поважайте їх велими високо в любові за діло їх. Живіть мирно між собою. 14 Благаємо ж вас, браттє, урозумлюйте непорядних, утішайте малодушних, піддержуйте немочних, довго терпіть усім. 15 Гледіть, щоб ніхто не оддавав злом за зло, а завсіди про добре дбайте і один для одного і для всіх. 16 Всякого часу радуйтесь. 17 Без перестану молітесь. 18 За все дякуйте: така бо воля Божа в Христі Ісусі про вас. 19 Духа не вгашуйте. 20 Пророцтвами не гордуйте. 21 Всього досліджуйте; доброго держітесь. 22 Од усякого виду лихого вдержуйтесь. 23 Сам же Бог упокою нехай осъвятить вас зовсім, і ввесь ваш дух, і душа, і тіло нехай збережеть ся непорочно у прихід Господа нашого Ісуса Христа. 24 Вірен, Хто покликав вас, Він і зробить (се). 25 Браттє, молітє ся за нас. 26 Витайте все браттє цілуваннем съвятим. 27 Заклинаю вас Господом, прочитати посланнє се перед усім браттєм. 28 Благодать Господа нашого Ісуса Христа з вами. Амінь.

2 ДО СОЛУНЯН

1 Павел, та Силуан, та Тимотей церкви Солунській у Бозі, Отці нашому, і Господі Ісусі Христі: 2 Благодать вам і впокій од Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа. 3 Дякувати мусимо Богу завсіди за вас, братте, яко ж воно й достойно, бо вельми росте віра ваша, і множиться любов кожного з усіх вас один до одного; 4 так що ми самі хвалимось вами по церквах Божих за терпіннє ваше і віру у всіх гоненнях ваших і в горю, що приймаєте, 5 в доказ праведного суду Божого, щоб удостоїтись вам царства Божого, ради котрого й страждаєте. 6 Бо ж праведно в Бога, віддати горе тим, що завдають вам горя, 7 а вам горюочим, одраду з нами в одкриттю Господа Ісуса з неба з ангелами сили, 8 в огні поломяному даючи відомщення тим, що не знають Бога і не коряться благовістю Господа нашого Ісуса Христа. 9 Вони приймуть муку, погибель вічну від лиця Господнього і від слави потуги Його, (aiōnios g166) 10 як прийде прославити ся у святих своїх і дивним бути у всіх віруючих (бо ввірвано съідкуванню нашему між вами) в той день. 11 Того й молимо ся всякого часу за вас, щоб сподобив вас поклику Бог наш, і сповнив усяке благоволення благости і діло віри в силі, 12 щоб прославилось ім'я Господа нашого Ісуса Христа в вас, а ви в Ньому, по благодаті Бога нашого і Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж вас, братте, ради приходу Господа нашого Ісуса Христа і ради нашого збору до Него, 2 не скоро хітайте умом, і не трвожтесь ні духом, ні словом, ні посланнем нашим, що ніби настає день Христів. 3 Нехай ніхто вас не зводить ніяким робом; бо коли не прийде відступлення перше, і не відкриється ся чоловік беззаконня, син погибелі, 4 що противить ся і несесть ся вище всякого званого Бога або шановища, так що засяде як Бог у храмі Божому, показуючи себе, що він есть Бог. 5 Хиба не памятаєте, що живучи ще в вас, я се вам казав? 6 І тепер знаєте, що не дає йому відкритись часу свого. 7 Бо тайна беззаконня вже орудує, тільки той, хто вдержує тепер, (удержувати ме) доки візьметь ся з середини. 8 І тоді відкриється беззаконник, котрого Господь убе духом уст-

своїх, і знищить явленнем приходу свого. 9 Котрого (беззаконника) прихід, сатаниною силою, буде з усякою потугою і ознаками й чудесами омані, 10 і з усяким підступом неправди в тих, що погибають, бо любові правди не прийняли, щоб спастися їм. 11 І за се пішло їм Бог орудуванне підступу, щоб вони вірували брехні, 12 щоб прийняли суд усі, хто не вірував правді, а кохавсь у неправді. 13 Нам же треба дякувати Богові завсіди за вас, братте полюблене від Господа, що вибрав вас Бог від початку на спасення освяченем духа й у вірі правди, 14 до чого покликав вас благовістем нашим, щоб здобути ся слави Господа нашого Ісуса Христа. 15 Тим же, братте, стійте і держіть перекази, яких навчились чи словом, чи посланнем нашим. 16 Сам же Господь наш Ісус Христос, і Бог і Отець наш, що полюбив нас і дає нам утіху вічну і добру надію в благодаті, (aiōnios g166) 17 нехай утішить серця ваші, і утвердить вас у всякому слові і ділі доброму.

3 На останок, молітесь, братте, за нас, щоб слово Господнє ширилось та славилось, яко ж і в вас, 2 і щоб нам визволитись од безпутних і лукавих людей; бо не у всіх віра. 3 Вірен же Господь, котрий утвердить вас і обереже від лукавого. 4 Уповаемо ж у Господі про вас, що що ми вам повеліваємо, ви робите і робити мете. 5 Господь же нехай направить серця ваші у любов Божу і в терпіннє Христове. 6 Повеліваємо ж вам, братте, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, відлучатись від усякого брата, що ходить непорядно і не по переказу, який прийняв од нас. 7 Самі бо знаєте, як вам треба подобити ся нам; бо не робили ми безладдя між вами, 8 ані їли дармо хліб у кого; а в труді і журбі, ніч і день роблячи діло, щоб не отягчити нікого з вас: 9 не тим що не маємо власти, а щоб себе за взір дати вам, щоб уподобити ся нам. 10 Бо, як були ми в вас, то так завітували вам, що хто не хоче робити діла, нехай і не єсть. 11 Чуємо бо, що деякі непорядно ходять між вами, нічого не роблять, а метушять ся. 12 Таким-то повеліваємо і напоминаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки роблячи, свій хліб їли. 13 Ви ж, братте, не втомлюйтесь, роблячи добре. 14 Коли ж хто не послухає слова нашого посланнем, такого назначіть і не мішайтесь із

ним, щоб йому був сором. **15** Та не за ворога вважайте його, а навчайте, яко брата. **16** Сам же Господь миру нехай дасть вам мир завсіди всіма способами. Господь із усіма вами. **17** Витанне моєю рукою Павловою, котре есть знак у всякому посланню; так пишу: **18** Благодать Господа нашого Ісуа Христа з усіма вами. Амінь.

1 ТИМОФІЮ

1 Павел, апостол Ісуса Христа, по по велінню Бога, Спаса нашого, і Господа Ісуса Христа, надії нашої, **2** Тимотею, правдивому сину в вірі: Благодать, милость, мир од Бога, Отця нашого, і Христа Ісуса, Господа нашого. **3** Яко ж ублагав я тебе пробувати в Єфесі, ідучи в Македонію, щоб завітував деяким не інше вчити, **4** ані вважати на видумки та не скінчені родоводи, котрі більш роблять змагання, ніж Божого будування в вірі. **5** Конець же завітування есть любов з широго серця та совісти благої і віри не лицемірної, **6** у котрих деякі погрішивши, вдалися у пусті слова, **7** хотячи бути законоучителями, не розуміючи, ні що говорять, ні об чому впевняють. **8** Знаємо ж, що закон добрий, коли хто його законно творить, **9** знаючи се, що не про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечестивих та грішних, неправедних та скверних, про убийць батька й матери, про душогубців, **10** про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що іншого здоровій науці противить ся, **11** по славному благовістю блаженного Бога, котре мені звірено. **12** І дякую Тому, хто окріпляє мене, Христу Ісусу, Господу нашему, що за вірного мене вважав, поставивши мене на службу, **13** мене, що був колись хулителем і гонителем і знущателем, та помилувано мене; бо, невідаючи, робив я в невірстві. **14** Намножила ся ж благодать Господа нашого вірою і любовю, що в Христі Ісусі. **15** Вірне се слово і всякого прийняття достойне, що Христос Ісус прийшов у мир грішників спасти, між котрими я перший. **16** Та ради сього й помилувано мене, щоб на мені первому показав Ісус Христос усе довготерпінне, на приклад тим, що мають вірувати в Него на життє вічне. (αἰῶνιος g166) **17** Цареві ж вічному нетлінному, невидимому, єдиному премудрому Богу честь і слава на віки вічні. Амінь. (αἰῶν g165) **18** Се ж завітуваннє передаю тобі, сину Тимотею, по пророцтвах, що були перше про тебе, щоб воював ти в них доброю війною, **19** маючи віру і добру совість, котру деякі відкинувші, од віри відпали. **20** Між ними ж Іменей та Александр, котрих я передав сатанї, щоб навчились не хулити.

2 Тим я молю перш усього творити благання, молитви, дякування за всіх людей, **2** за царів і за всіх, що мають власть, щоб тихим і спокійним життєм нам жити у всякому благочесті і чистоті. **3** Се бо добре і приятно перед Спасителем нашим Богом, **4** котрий хоче, щоб усі люди спасли ся і до розуміння правди прийшли. **5** Один бо Бог і один посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, **6** що дав себе на викуп за всіх: съвідкуваннє временами своїми. **7** На се ж поставлено мене проповідником і апостолом (глаголю правду в Христі, а не неправду) учителем поган у вірі і правді. **8** Оце ж хочу, щоб молились чоловіки на всякому місці, здіймаючи вгору преподобні руки, без гніва і змагання. **9** Так само й жінки, чисто вбираючись, із соромом та з чистотою, щоб украшували себе, не заплітаннем, не золотом або перлами, або шатами предорогими, **10** а (як подобає жінкам, що пристали на благочестє) ділами добрими. **11** Жінка мовчки нехай вчиться усякої покори. **12** Жінці ж учити не велю, ані орудувати чоловіком, а бути в мовчанні. **13** Адама бо перше створено, опісля ж Еву; **14** і Адама не зведенено; жінка ж, як зведенено її, була в переступі. **15** Спасеть ся ж ради родження дітей, коли пробувати ме в вірі та любові і в съвятості з чистотою.

3 Вірне слово: коли хто епископства хоче, доброго діла бажає. **2** Треба ж епископу бути непорочним, однієї жінки чоловіком, тверезим, ціломудрим, чесним, гостинним, навчаючим, **3** не пяницею, не до бійки, не до здирства, а тихим, несварливим, не сріблолюбцем, **4** своїм домом щоб добре правив, дітей держав у слухняності з усякою повагою; **5** (Коли бо хто своїм домом не вміє правити, то як йому про церкву Божу дбати?) **6** не новохрищеним, щоб розгордившись не впав у суд дияволський. **7** Треба ж йому і съвідкуваннє добре мати від осторонніх, щоб не впав у ганьбу та в тенета дияволські. **8** Дияконам так само (треба бути) чесним, не двоязичним, щоб не вживали багато вина, не здирствали, **9** мали тайну віри в чистій совісті. **10** І про таких же (треба) перше впевнитись, а потім нехай служять, бувши непорочними. **11** Жінкам (їх) так само (треба бути) чесним, не до осуди, тверезим, вірним у всьому. **12** Диякони щоб бували однієї жінки чоловіками,

дітьми добре правлячи і своїми домами. **13** Бо хто добре дияконував, степень собі добрий здобуває і велику одвагу у вірі, що в Христі Ісусі. **14** Се пишу тобі, уповаючи прийти до тебе скоро; **15** коли ж загаюсь, щоб ти знов, як треба в дому Божому жити, котрий єсть церква Бога живого, стовп і утвердженне правди. **16** І справді велика се тайна благочестя: Бог явив ся в тілі, оправдивсь у Дусі, показав ся ангелам, проповідано Його між поганами, увірували в Його по съвіту, возніс ся в славі.

4 Дух же явно глаголе, що в останні часи відступлять декотрі од віри, слухаючи духів лестивих і наук бісових, **2** в лицемірстві брехливих, запеклих у совітії своїй, **3** що боронять женитись (і велять вдергуватись) од їжи, що Бог створив на їду з подякою вірним і познавшим правду. **4** Бо всяке створинне Боже добре і нішо не гідке, коли з подякою приймаємо; **5** осъвячується ся бо словом Божим і молитвою. **6** Се все нагадуючи браттю, будеш добрий служитель Ісуса Христа, годований словами віри і доброю науковою, котрій послідував еси. **7** Скверних же і бабських байок цурай ся, а привчай себе до благочестя. **8** Тілесна бо вправа мало корисна, а благочесте корисне на все, маючи обітницю життя нинішнього і будучого. **9** Вірне слово і всякого приняття достойне. **10** На се бо і трудимось і ганять нас, що вповали на Бога живого, котрий єсть Спаситель усіх людей, а найбільш вірних. **11** Звіщай се і навчай. **12** Ніхто ж нехай молодостю твоєю не гордце; а будь взором для вірних, у слові, у життю, у любові, у дусі, у чистоті. **13** Доки прийду, пильний читання, утішенні, науки. **14** Не занедбай твого дарування, котре дано тобі пророцтвом, з положенiem рук съвященства. **15** Про се дбай, в съому пробувай, щоб успіх твій явен був у всіх. **16** Пильний себе і науки; пробувай у съому; се бо роблячи, і сам спасеш ся і ті, що слухають тебе.

5 Старого не докоряй, а умоляй, як батька, молодших, як братів, **2** старих жінок, як матірок, молодших, як сестер, з усякою чистотою. **3** Удовиць шануй, тих що справді удовиці. **4** Коли ж которая вдовиця діти або внучата має, нехай вчяться перше свій дім благочестиво спорядити і віддячувати родителям; се бо добре і любо перед Богом. **5** Та я

ж справді вдовиця, которая одинока, (та) вповає на Бога і пробуває в молитвах і благаннях день і ніч. **6** Котора ж роскошує, та жива — вмерла. **7** І се наказуй, щоб непорочні були. **8** Коли ж кто про своїх, а найбільш про домашніх не промишляє, той відцуравсь віри, і гірший од невірного. **9** Удовицю ж вибирати не менше літ шестидесяти, таку щоб була одному мужу жінкою, **10** в ділах добрих съвідчена, чи дітей згодувала, чи людей сторонніх приймала, чи съвятим ноги вмивала, чи бідолашним помагала, чи до всякої діла доброго щира була. **11** Молодих же вдовиць не приймай; бо, розбуявшись проти Христа, схочуть заміж; **12** маючи осуд, що першої віри відцурались. **13** Ще ж без діла звикають ходити по домах; не тілько ж без діла, та й довгоязікі і пронозливі, говорять, чого не годить ся. **14** Тим хочу, щоб молоді вдовиці йшли заміж, дітей рожали, домом правили і ніякої причини не давали противному до поговору. **15** Вже бо деякі звернули слідом за сатаною. **16** Коли який вірний або вірна має вдовиці, нехай їм помагає, і нехай не буде тягару для церкви, щоб правдивим удовицям помагати. **17** Которі ж пресвітери пильнують добре, нехай удостояться дівніої честі, найбільше ж ті, що трудяться в слові і науці. **18** Глаголе бо писанне: Вола молотячого не заобручай; і: Достоїн робітник нагороди своєї. **19** На пресвітера обвинувачення не приймай, хиба при двох або трьох съвідках. **20** Которі ж згрішають, обличай перед усіма, щоб і інші страхали. **21** Заклинаю перед Богом, і Господом Ісусом Христом, і вибраними ангелами, щоб се хоронив без пересуду, нічого не роблячи по привичці (пристрасті). **22** Рук скоро не клади ні на кого, ані приставай до чужих гріхів; себе чистим держи. **23** Вже не пий води, а потроху вина приймай, ради жолудка твого і частих твоїх недугів. **24** В інших людей гріхи явні, попереджују на суд, а за іншими йдуть слідом. **25** Так само й добрі діла наперед явні, тай що інше, утайтись не може.

6 Которі слуги під ярмом, нехай уважають панів своїх достойними всякої честі, щоб ім'я Боже не хулилось і наука. **2** Хто ж має вірних панів, ті нехай не гордують ними, бо вони брати; а ще більш нехай служять, що вони вірні і любі, приймаючи благодать. Сього навчай і наказуй. **3** Коли ж хто

инше вчить і не приступає до здорових словес Господа нашого Ісуса Христа і до науки побожної, 4 той розгордив ся, нічого не знаючи, а нездужаючи змаганнями та суперечкою, від чого буває зависть, сварка, поговори, лукаві думки, 5 пусті розмови людей попсованого розуму, що втеряли правду і думають, що благочестє — надбаннє. Відступай від таких. 6 Велике ж (таки) надбаннє благочестє з самодовольством. 7 Нічого бо не внесли ми у сьвіт, то й ясно, що нічого не можемо винести. 8 Маючи ж їжу й одежду, сим довольні будемо. 9 Котрі ж хочуть забагатіти, впадають у напасть й тенета і в хотіння многі нерозумні і шкодливі, що топлять людей у безодню і погибель. 10 Корень бо всього лихого сріблолюбство; котрого інші бажаючи, заблудили од віри, і себе приobili многими мукаами. 11 Ти ж, чоловіче Божий, від цього втікай; побивай ся за правдою, благочестем, вірою, любовю, терпіннем, тихостю. 12 Борись доброю боротьбою віри, держись вічного життя, до котрого й покликано тебе, й визнав еси добрe визнаннe перед многими съвідками. (aiōnios g166) 13 Заповідаю тобі перед Богом, що оживлює все, і Христом Ісусом, що съвідкував при Понтийському Пилаті добре визнаннe: 14 додержати сю заповідь чистою, без докору, до явлення Господа нашого Ісуса Христа, 15 котре свого часу явить блаженний і єдиний сильний Цар над царями і Пан над панами; 16 один, що має безсмерте, і живе в съвітлі неприступному, котрого не бачив ніхто з людей, анe бачити не може; Йому ж честь і держава вічна. Амінь. (aiōn g165) 17 Багатим у нинішнім віці заказуй не високомудровати, анe вповати на богацтво непевне, а на Бога живого, що дає нам усе щедро на втіху; (aiōn g165) 18 добре робити, багатитись ділами добрими, охочими на подаваннe бути і подiльчивими, 19 скарбуючи собi добру основину в будущинї, щоб прийняти житте вічне. 20 О Тимотею! хорони переказ, одвертаючись од скверного марнословя і перекорів неправдивого розуму, 21 котрим деякі хвалячись, у вірі погрішили. Благодать з тобою. Амінь.

2 ТИМОФІЮ

1 Павел, апостол Ісуса Христа волею Божою, по обітниці життя, що в Христі Ісусі, 2 Тимотею, любому синові: Благодать, милость, мир од Бога Отця, і Христа Ісуса, Господа нашого. 3 Дякую Богу, котрому служу від прародителів чистою совістю, що без перстанку згадую тебе в молитвах моїх ніч і день, 4 бажаючи видіти тебе, памятаючи слози твої, щоб сповнитись радощами, 5 згадуючи нелицемірну віру твою, яка вселилась перше в бабу твою Лоїду і в матір твою Євнику; певен же я, що і в тебе. 6 З цієї ж причини нагадую тобі, щоб ти під'огрівав дар Божий, що маєш у собі через положення рук моїх. 7 Бо дав нам Бог не духа страху, а (духа) сили і любові і здорового розуму. 8 Оце ж не сором ся съвідчення Господа нашого, ані мене, вязника Його, а страждай з благовістем Христовим по силі Бога, 9 що спас нас і покликав покликом съвідчим, не по ділам нашим, а по своїй постанові і благодаті, даній нам у Христі Ісусі перше часів вічних, (aiōnios g166). 10 Тепер же обявленій через явленнє Спасителя нашого Ісуса Христа, що зруйнував смерть і осияв житте і нетліннє благовіstem, 11 для котрого поставлений я проповідником і апостолом і учителем поган. 12 З цієї ж причини я й ся терплю; тілько ж не соромлюсь, знаю бо, в кого увірував, і певен, що силен Він переказ мій склонити до того дня. 13 Май приклад здорових словес, котрі від мене чув еси, у вірі і любові, що в Христі Ісусі. 14 Добре завіщаннє склонити Духом съвідчим, що живе в нас. 15 Ти знаєш ся, що одвернулись од мене всі, що в Азії; а між ними Фигел і Гермоген. 16 Нехай же дасть милость Господь Онисифоровому дому, бо він часто мене впокоював, і кайданів моїх не соромив ся; 17 а бувши в Римі, дуже пильно шукав мене, та й знайшов. 18 Нехай дасть йому Господь знайти милость Господню в той день. А скілько услугував мені в Ефесі, ти лучче знаєш.

2 Ти ж, сину мій, кріпшай у благодаті, що в Христі Ісусі, 2 і, що чув еси від мене перед многими съвідками, те передай вірним людям, котрі способні будуть і інших навчати. 3 Ти ж терпи лихо, яко добрий воїн Ісуса Христа. 4 Ніхто ж, воїном бувши, не мішається в справи життя

(сього), щоб угодити тому, хто вибрав його воїном. 5 Хоч же хто й бореться, не заслужить вінця, коли не законно бороти меть ся. 6 Трудящому ратаєві перш подобає овошу скочтувати. 7 Зрозумій, що глаголю; а Господь нехай дасть тобі розум у всьому. 8 Поминай Господа Ісуса Христа, що встав із мертвих, з насіння Давидового, по благовістю моєму, 9 в Йому ж терплю лихо аж до кайдан, як лиходій, та слова Божого не скувати. 10 Тим усе терплю ради выбраніх, щоб і вони осягли спасенне, що в Христі Ісусі з вічною славою. (aiōnios g166) 11 Вірне слово: коли бо ми з Ним умерли, то з Ним і жити мем. 12 Коли терпимо, з Ним і царювати мем; коли відчураємось, і Він відчурається ся нас. 13 Коли не віруємо, Він вірним пробує, відректись бо себе не може. 14 Про се нагадуй, съвідкуючи перед Господом не перечитись; ні на що воно не потрібне, (тілько) на руїну тих, що слухають. 15 Старай ся поставити себе вірним перед Богом, робітником без докору, право правлючим слово правди. 16 Від скверного марнословия oddalay sя; більше бо та більш (такі) розводять безбожність, 17 і слово їх, як гангрена (рак), мати ме жир. З таких Гименей і Філіт, 18 котрі проти правди согрішили, говорячи, що воскресенне вже було, і перевертають деяких віру. 19 Твердо ж основина Божа стоїть, маючи печать таку: Познав Господь своїх, і: Нехай відступить од неправди всяк, хто іменує ім'я Христове. 20 У великому ж домі не тілько посуд золотий та срібний, а й дерев'яний і глиняний; і інші на честь, а інші на нечесть. 21 Оце ж, коли хто очистить себе від сього, буде посудиною на честь, освяченою і потрібною владиці, на всяке діло добре наготовленою. 22 Від похотей молодечих утікай; побивай ся ж за правдою, вірою, любовю, миром з тими, що призывають Господа чистим серцем. 23 Від дурного ж і невченого змагання вхиляй ся, знаючи, що воно родить сварки. 24 Слуга ж Господень не повинен сваритись, а бути тихим до всіх, навчаючим, незлобним, 25 щоб нагідно навчав противних, чи не дасть їм Бог покаяння на зрозуміннє правди, 26 і виплутають ся з дияволських тенет, що живими вловлені від нього у його волю.

3 Се ж відай, що в послідні дні настануть времена люті. **2** Будуть бо люди самолюбці, сріблолюбці, пишні, горді, хулителі, родителям непокірні, невдячні, безбожні, **3** нелюбовні, непримирливі, осудливі, невдержливі, люті, вороги добра, **4** зрадники, напастники, гордувники, що більш люблять розкоші, ніж Бога, **5** мають образ благочестя, сили ж його відцурались. **I** ти від таких одвертай ся. **6** Бо з таких ті, що влаштують у домі і полоняють женщин, отягчених гріхами, що водяться всякими похотями, **7** що завсіди вчать ся, та й ніколи до зрозуміння правди прийти не можуть. **8** Як Янній та Ямврій противились Мойсейові, так само й сї противлять ся правдї, люди попсованого розуму, нетямущі вірі. **9** Та не поступлять вони далі; безумство бо їх явлене буде всім, як і тих було. **10** Ти ж послідував еси моїй наукї, життю, постанові, вірі, довготерпінню, любові, терпінню, **11** гоненю, стражданням, які лучились мені в Антиохії, в Іконії, в Листрі; котрі гонення я переніс, і від усіх ізбавив мене Господь. **12** I всі ж, хто хоче благочестиво жити в Христі Ісусі, гонені будуть. **13** Лукаві ж люди та чарівники дійдуть до гіршого, зводячи та даючи себе зводити. **14** Ти ж пробувай у тому, чого навчено тебе, і що звіreno тобі, відаючи, від кого навчивсь еси, **15** і що з малку съяте писанне знаєш, котре може тебе вмудрити на спасенне вірою в Христа Ісуса. **16** Всяке писанне богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу по правдї, **17** щоб звершений був Божий чоловік, до всякого доброго діла готовий.

4 Оце ж съвідкую перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих і мертвих в явленні Його і царстві Його: **2** проповідуй слово, настоюй в час і не в час, докоряй, погрожуй, благай з усіким довготерпіннем і наукою. **3** Буде бо час, що здорової науки не послухають, а по своїх похотях виберуть собі учителів, ласкані (од них) слухом, **4** і від правди слух одвернуть, а до байок прихильтять ся. **5** Ти ж тверезись у всьому, терпи лихо, роби діло благовісника, службу твою знаюю вчини. **6** Мене бо вже на жертву наготовлено, і час мого віходу настав. **7** Боротьбою доброю я боров ся, дорогу скінчив, віри додержав. **8** На останок готовить ся мені вінець правди, котрий оддасть мені Господь того дня, праведний суддя,

і не тілько мені, та і всім, хто полюбив явленнє Його. **9** Старай ся скоро прийти до мене. **10** Димас бо мене покинув, полюбивши нинішній вік, та й пішов у Солунь; Кристент в Галатию, Тит в Далматию; (aiōn g165) **11** Лука один зо мною. Марка взявши приведи з собою, він бо мені потрібен на служеннє. **12** Тихика ж послав я в Єфес. **13** Плащ, що зоставив я в Трояді в Карпа, ідучи, принеси, і книги, особливо ж кожані. **14** Александр котляр наробив мені багато лиха; нехай оддасть йому Господь по ділам його, **15** котрого ти остерегайсь, вельми бо противить ся словам нашим. **16** У перве мое одвітуваннє нікого не було зо мною, а всі мене покинули; нехай не полічить ся їм. **17** Господь же став передо мною і окрепив мене, щоб проповідане від мене знане було, і щоб почули всї погане; і збавивсь я з пащи левиної. **18** I визволить мене Господь від усякого діла лукавого, і спасе про царство своє небесне; Йому ж слава по віки вічні. Амінь. (aiōn g165) **19** Витай Прискилу і Аквилу і Онисифорів дім. **20** Ераст зоставсь у Коринті, а Трофима зоставив я в Милеті недужного. **21** Старайся до зими прийти. Витають тебе Єввул, і Пуд, і Лин, і Клавдия, і все братте. **22** Господь Ісус Христос із духом твоїм. Благодать з вами. Амінь.

До Тита

1 Павел, слуга Божий, апостол же Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і зрозумінню правди, що по благочестю, **2** в надії вічного життя, котре обітував Бог, що не обманює, перед вічними часами, (aiōnios g166) **3** явив же часу свого слово своє проповіданнем, котре мені поручено по повелінню Спасителя нашого, Бога: **4** Титу, правдивому синові по спільній вірі: Благодать, милость, мир од Бога Отця і Господа Ісуса Христа, Спаса нашого. **5** На те зоставив я тебе в Криті, щоб остатальнє довів до ладу і настановив по всіх городах пресвітерів, як я тобі повелів. **6** Коли хто непорочен, однієї жінки муж, має вірних дітей, недокорених за розврат, або непокірних. **7** Треба бо епископу без пороку бути, яко Божому доморядникovi, щоб не собі годив, не був гнівливий, не пяниця, не сварливий, не жадний поганого надбання, **8** а був гостинний, любив добрe, (у всьому) мірний, праведний, преподобний, вдергливиy, **9** щоб державсь вірного слова по наукї, щоб умів і напоминати здорововою наукою і докоряти противниx. **10** Багато бо непокірних, марномовців і обманщиків, найбільше ж которі з обрізання, **11** ім треба роти позатуляти; вони всі домі розвертають, навчаючи чого не треба, ради скверного надбання. **12** Сказав же один о них, власний їх пророк: Критяне завсіди брехуни, люті зъвіри, черева лініви. **13** Вірне се съвідченне. З сієї ж то причини докоряй їх нещадно, щоб здорові були в вірі, **14** не вважаючи на жидівські байки, ні на заповіді людей, що одвертають ся од правди. **15** Все чисте чистим; опоганеним же та невірним нішо не чисте, а опоганив ся і розум їх і совість. **16** Визнають, що знають Бога, а ділами одрікають ся від Него, бувши гидкими і непокірними і до всякого діла доброго неспосібними.

2 Ти ж говори, що личить здоровій наукї: **2** старики щоб були тверезі, чесні, мірні, здорові вірою, любовю, терпіннем; **3** старі жінки так само щоб убиралися як годить ся съвятим, (були) не осудливі, не підневолені великому пянству і навчали добра, **4** щоб доводили до розуму молодших, любити чоловіків, жалувати дітей, **5** щоб були мірними, чистими, господарними,

добрими, корились своїм чоловікам, щоб слово Боже не зневажалось. **6** Молодіж так само напоминай знати міру. **7** У всьому ж сам себе подаючи за взір добрих діл, у наукї цілость, поважність, **8** слово здорове, недокорене, щоб осоромив ся противник, не маючи нічого казати про нас докірно. **9** Слуги своїм панам щоб корились, у всьому догоджали, не відказуючи, **10** не крали, а показували всяку добру віру, щоб науку Спасителя нашого, Бога, украшували у всьому. **11** Явилась бо благодать Божа спасительна всім людям, **12** навчаючи нас, щоб відцураввшись нечестя і мирських похотей, розумно і праведно і благочестно жили ми в нинішньому віці, (aiōn g165) **13** ждучи блаженного вповання і явлення слави великого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа, **14** котрий оддав себе самого за нас, щоб ізбавити нас од усякого беззаконня і очистити собі людей вибраних, ревнителів добрих діл. **15** Се говори, напоминай, і докоряй з усяким повеліннем. Нехай ніхто тобою не гордеу.

3 Нагадуй їм, щоб начальства і власти слухали і корились, і до всякого доброго діла були готові, **2** щоб нікого не хулили, не були сварливі, а тихі, показуючи всяку лагідність до всіх людей. **3** Були бо колись і ми нерозумні, непокірні, і зведені слуги похотям та всяким розкошам, живучи в злобі та зависті, гидкими бувши та ненавидячи один одного. **4** Як же явилась благодать і чоловіколюбие Спаса нашого Бога, **5** не з діл праведних, що ми робили, а по своїй милости спас нас купеллю новорождення і обновлення Духа съвятого, **6** котрого вилив на нас щедро через Ісуса Христа, Спасителя нашого, **7** щоб оправдившись благодаттю Його, зробились ми наслідниками по надії життя вічного. (aiōnios g166) **8** Вірне слово, і хочу, щоб про се ти впевняв, щоб которі увірували в Бога, старались пильнувати добрих діл. Добре воно і користне людям. **9** Дурного ж змагання, та родоводів, та спорів, та сварок про закон цурай ся, бо вони не на користь і марні. **10** Єретика чоловіка після первого і другого напомину, покинь, **11** знаючи, що такий розвертається і грішить, осудивши сам себе. **12** Як пришлю Артема до тебе або Тихика, постарайсь прийти до мене в Никополь: там бо надумавсь

я зазимувати. **13** Зину законника та Аполоса старанно випровадь, щоб ні в чому не мали недостатку. **14** Нехай і наші вчять ся пильнувати добрих діл для конечних потріб, щоб не були без овошу. **15** Витають тебе усі, що зо мною. Витай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з усіма вами. Амінь.

До Филимона

1 Павел, вязник Ісуса Христа, та Тимотей брат,
Филимонові, нашему любому і помічникові, **2**
та любій Апфії, та Архипові, товаришові воїну
нашому і домашній твоїй церкві: **3** Благодать вам і
мир од Бога Отця нашого і Господа Ісуса Христа. **4**
Дякую Богу моєму всякого часу, згадуючи тебе в
молитвах моїх, **5** чуючи про любов твою та віру,
що маєш до Господа Ісуса і до всіх святих, **6** щоб
спільність віри твоєї була дійственна в розумінню
всякого добра, яке в вас є через Христа Ісуса. **7**
Велику бо маємо радість і утіху з любови твоєї, бо
серця святих дізнали одради через тебе, брате.
8 Тим, хоч велику съміливостъ маю в Христѣ,
наказувати тобі, що треба, **9** та ради любови лучче
благаю, бувши таким, як Павел, старець, тепер
же і вязник Ісуса Христа; **10** благаю тебе про
мого сина, котрого я породив у кайданах моїх,
Онисима, **11** колись тобі непотрібного, тепер же
тобі й мені вельми потрібного, котрого я послав,
12 ти ж його, чи то серце мое, прийми. **13** Хотів
був я при собі держати його, щоб замість тебе
служив мені в кайданах благовістя; **14** та без твоєї
волі не хотів я нічого зробити, щоб не мов по
неволї добро твоє було, а по волї. **15** Бо може
тому розлучивсь на час, щоб на віки прийняв
еси його, (*aiōnios g166*) **16** вже не яко слугу, авище
слуги, яко брата любого, найбільше мені, скілько
ж більше тобі, і по тілу, і в Господі. **17** Коли ж
маєш мене за спільника, прийми його, як мене. **18**
Коли ж чим обидив тебе, або (чим) винуватий,
на мені те полічи. **19** Я, Павел, написав рукою
моєю: я оддам, щоб не казати тобі, що і сам себе
мені завинуватив. **20** Так, брате, нехай маю потіху
з тебе в Господі; звесели серце мое в Господі.
21 Надіявшись на слухняність твою, написав я
тобі, знаючи, що і більш, ніж говорю, зробиш.
22 Разом же наготов мені і господу; надіюсь бо,
що молитвами вашими буду дарований вам. **23**
Витають тебе Єпафрас, товариш, неволї моєї в
Христѣ Ісусї, **24** Марко, Аристарх, Димас, Лука,
помічники мої. **25** Благодать Господа нашого Ісуса
Христа з духом вашим. Амінь.

До євреїв

1 Почасту і всяково промовляючи здавна Бог до батьків через пророків, 2 в останній сій дні глаголав до нас через Сина, котрого настановив наслідником усього, котрим і віки створив. (aiōn g165) 3 Сей, будучи сяєвом слави і образом особи Його, і двигаючи все словом сили своєї, зробивши собою очищене гріхів наших, осівсь по правиці величчя на вишинах, 4 Стільки лучший будучи від ангелів, скільки славніше над їх наслідував ім'я. 5 Кому бо рече коли з ангелів: Син мій еси Ти, я сьогодні родив Тебе? і знов: Я буду Йому Отцем, а Він буде мені Сином? 6 Коли ж знов уводить Перворідня у вселенну, глаголе: I нехай поклоняяться Йому всі ангели Божі. 7 I до ангелів же глаголе: Шо творить духи ангелами своїми, а поломе огня слугами своїми. 8 Про Сина ж: Престол Твій, Боже, по вік вічний, палиця правоти — палиця царювання Твого. (aiōn g165) 9 Полюбив еси правду, і зненавидів беззаконнє; за се помазав тебе, Боже, Бог твій елеем радості більш спільніків Твоїх. 10 I (знов): У почині Ти, Господи, землю оснував еси, і небеса — діло рук Твоїх. 11 Вони зникнуть, Ти ж пробуваеш, і всі, як шати зветшають, 12 і як одежину згорнеш їх, і переміняться; Ти ж той же самий еси, і літа Твої не скінчать ся. 13 Кому ж із ангелів сказав коли: Сиди по правиці в мене, доки положу ворогів Твоїх підніжком ніг Твоїх? 14 Чи не всі ж вони служебні духи, посилаємі на служенне про тих, що хочуть наслідувати спасеннє?

2 Тим подобає нам більше вважати на те, що чували, щоб иноді не відпасти. 2 Bo коли промовлене ангелам слово було певне, і всякий переступ і непослух прийняв праведну відплату, 3 то як нам утекти, що недбали про таке велике спасеннє? котре, почавши проповідувати ся через Господа, від тих що чули, нам стверджене, 4 як съвідкував Бог ознаками і чудесами, і всякими силами, і роздаваннem Духа съятого, по своїй волі. 5 Не ангелам бо покорив вселенну грядущу, про котру глаголемо; 6 засъвідкував же хтось десь, глаголючи: Шо таке чоловік, що памятаєш його, або син чоловічий, що одвідуеш його? 7 Умалив еси його малим чим од ангелів; славою і честю вінчав еси його, і поставив еси його над ділами рук Твоїх;

8 все покорив еси під ноги його. А впокоривши йому все, нічого не заставив невпокореним йому. Тепер же ще не бачимо, щоб усе було йому впокорене, 9 а бачимо Ісуса, малим чим умаленого від ангелів, за муку смерти увінчаного славою і честю, щоб благодаттю Божою за всіх пожив смерти. 10 Подобало бо Тому, про кого все і ким усе, що привів многих синів у славу, починателя спасення їх страданнями звершити. 11 Bo й хто осъвячує і хто осъвячується, від Одного всі; з цієї причини не соромить ся братами звати їх, 12 глаголючи: Звіщу імя Твоє братство моєму, посеред церкви съпівати му хвалу Тобі. 13 I знов: Надіяти мусь на Него. I знов: Ось я і діти, що дав мені Бог. 14 Коли ж діти стали ся спільніками тіла і крові, і Він так само спільніком їх, щоб смертью знищити того, що має державу смерти, се есть диявола, 15 і визволити тих, що з страху смерти через усе життє підневолені були рабству. 16 Справді бо не ангелів приймає, а насіннє Авраамове приймає. 17 Звідсіля мусів у всьому подобитись братам, щоб бути милосердним і вірним архиєреєм у Божому, щоб очистити гріхи людські. 18 У чому бо сам пострадав, спокушуваний бувши, може і тим, що спокушують ся, помогти.

3 Тим же, братте съяте, поклику небесного спільніки, вважайте на Посланника і Съятителя визнання нашого, на Христа Ісуса. 2 Вірен Він Тому, хто настановив Його, як і Мойсей у всьому домі Його: 3 більшої бо слави Сей над Мойсея сподобив ся, скільки більшу честь має, ніж будинок, той, хто збудував його. 4 Всякий бо будинок буде хтось, а хто все збудував, се Бог. 5 I Мойсей же вірен у всьому домі Його, яко слуга, на съвідченнє тому, що мало глаголатись; 6 Христос же, яко Син, в домі Його, котрого дім ми, коли свободу і похвалу надії аж до кінця твердо держати мем. 7 Тим же (яко ж глаголе Дух съятий): Сьогодні, як голос мій почуєте, 8 не закаменяйте сердець ваших, як в прогніванню, в день спокуси в пустинї, 9 де спокушували мене батьки ваші, досвідчались про мене, і виділи діла мої сорок років. 10 За се прогнівивсь я на рід той і сказав: Завсіди заблуджують серцем, і не пізнали вони доріг моїх; 11 так що поклявсь я в гніві моїм: Чи (коли) ввійдуть вони в відпочинок мій. 12 Остерегайтесь, братте,

щоб не було в кого з вас серце лукаве і невірне, та не відступило від Бога живого. 13 А вговорюйте один одного щодня, доки сьогодні зоветься, щоб не став котрий з вас запеклим через підступ гріха. 14 Бо ми стали ся спільніками Христовими, коли тільки початок існування до кінця твердо додержимо. 15 Коли (нам) глаголеться: „Сьогодні, коли почуете голос Його, не закаменяйте сердець ваших, як у прогніванні.“ 16 Деякі бо, чувши, прогнівали (Бога), тільки ж не всі, що вийшли з Єгипту з Мойсейом. 17 На кого ж Він гнівився сорок років? Чи не на тих, що грішили, котрих кості полягли в пустині? 18 Кому ж Він клявся, що не ввійдуть у впокій Його, коли не неслухняним? 19 І бачимо, що не змогли вийти за невірство.

4 Біймо ся ж оце, щоб, коли зостається ся обітниця ввійти в покій Його, не явився хто з вас опізнившись. 2 Бо й нам благовістовано, як і тим, тільки не було користне їм слово проповіді, не зеднавшись з вірою тих, що слухали Його. 3 Входимо бо в відпочинок ми, що увірували, яко ж рече: „Так що покляв ся я в гніві моїм, що не ввійдуть в відпочинок мій,“ хоч діла від настання съвіту скінчені. 4 Рече бо десь про семий день так: „І відпочив Бог дня семого від усіх діл своїх.“ 5 І в сьому (місці) знов: „Чи коли ввійдуть у відпочинок мій.“ 6 Коли ж оставляється ся, щоб деякі ввійшли в него, а котрим перше благовістовано, не ввійшли за непослух; 7 то знов означає якийсь день, „сьогодні“ глаголючи в Давиді, по стільких літах, яко ж було сказано: „Сьогодні, як почуете голос Його, не закаменяйте сердець ваших.“ 8 Бо коли б Ісус тих упокоїв, не говорив би про інший день після того. 9 Оце ж оставлено ще суботованнє людям божим. 10 Хто бо ввійшов у відпочинок Його, той відпочив от діл своїх, яко ж од своїх Бог. 11 Стараймо ся ж увійти в той відпочинок, щоб хто не впав тим же робом у недовірство. 12 Живе бо слово Боже і дійственне, і гостріше всякого обояудного меча, і проходить аж до розділення душі і духа, членів і мозків, і розсуджує помишення і думки серця. 13 І нема творива невідомого перед Ним; усе ж наге і явне перед очима Його, про кого наше слово. 14 Маючи ж Архиєрея великого, що пройшов небеса, Ісуса Сина Божого, держімось визнання. 15 Не маємо бо

архиєрея, що не міг би боліти серцем у немощах наших, а такого, що дізнав усякої спокуси по подобию, окрім гріха. 16 Приступаймо ж з одвагою до престола благодаті, щоб прийняти милость і знайти благодать на поміч зачасу.

5 Всякий бо архиерей, із людей узятий, для людей поставляється на служеннє у тому, що Боже, щоб приносив дари і жертви за гріхи, 2 котрий би міг боліти серцем за нетямуших і заблуджених, бо й сам обложений немощею; 3 і ради того мусить, як за людей, так за себе приносити за гріхи. 4 І ніхто сам по собі не приймає чести, а хто покликаний од Бога, яко ж і Аарон. 5 Так і Христос не сам себе прославив бути архиереєм, а Той, хто глаголав до Нього: „Син мій еси Ти, я сьогодні породив Тебе.“ 6 Яко ж і инде глаголе: „Ти еси священик по вік по чину Мелхиседековому.“ (aiōn g165) 7 Котрий за днів тіла свого приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерти, з великим голосіннем і слізми, і почuto Його за страх (Його перед Богом). 8 Хоч і Син Він був, тільки ж навчивсья послуху через те, що терпів, 9 і, звершившись, ставсья усім, що слухають Його, причиною спасення вічного, (aiōnios g166) 10 і названий від Бога архиереєм по чину Мелхиседековому. 11 Про котрого маємо велике слово, та важко його висловити; тому що ви немочні стали слухом: 12 Бо коли вам годилось би бути учителями задля (часу), знов треба, щоб вас учену первих початків словес Божих, і стались такими, котрим треба молока, а не кріпкої пищи. 13 Усякий бо, що вживаває (саме) молоко, (що) несъвідомий у слові правди, бо він малоліток. 14 Звершеним же тверда пища, маючим чувства вправлені довгою науковою до розсуджування добра і зла.

6 Тим же, зоставивши початки Христового слова, ідімо до звершення, не кладучи знов основин покаяння од мертвих діл і віри в Бога, 2 науки хрещення, і положення рук, і воскресення мертвих, і суду вічного. (aiōnios g166) 3 І се зробимо, коли Бог дозволить. 4 Неможливе бо тих, що раз уже просвітились, і вкусили дара небесного, і стали причастниками Духа съятого, 5 і вкусили доброго слова Божого і сили грядущого віка, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов обновляти покаяння, удруге

розпинаючих у собі Сина Божого та зневажаючих Його. 7 Земля бо, що пе падаючий часто на неї дощ, і родить билину, потрібну тим, хто її садить, приймає благословенне від Бога; 8 а котра приносить терни та бодяки, непотрібна і близька прокляття, котрої кінець на спаленнє. 9 Ми ж надіємося по вас, любі, лучного і близького до спасення, хоч і говоримо так. 10 Не есть бо Бог неправеден, щоб забути діло ваше і труд любови, що показали ви в ім'я Його, послугувавши і послугуючи съвятим. 11 Бажаємо ж, щоб кожен з вас являв таке саме стараннє про тверду надію аж до кінця, 12 щоб не були ви лініві, а послідователі тих, що наслідують обітницї вірою і довготерпіннем. 13 Обітуючи бо Аврааму Бог, яко ж бо нікого не мав більшого, щоб клястись, кляв ся собою, 14 глаголючи: „Істинно благословляючи благословлю тебе, і намножуючи намножу тебе.“ 15 I так, бувши довготерпілив, одержав обітницю. 16 Люде бо більшим кленуть ся, і всякої суперечки між ними конець на ствердженне, — клятьба. 17 У тому ж, хотівші Бог більше показати наслідникам обітницї незмінність ради своєї, посередникував клятьбою, 18 щоб двома речами незмінними (в котрих не можна обманити Богу) мали кріпке втішенне ми, що прибігаємо (до Нього) приняти надію, що лежить перед нами, 19 котру маємо, яко якор душі, тверду і певну, і входить вона у саму середину за завісою, 20 куди предтеча про нас увійшов Ісус, по чину Мелхиседековому, ставши Архиереєм по вік. (aiōn g165)

7 Сей бо Мелхиседек, цар Салимський, съвященик Бога вишнього, що зустрів Авраама, як вертавсь він з побоїща царів, і благословив його; 2 котрому й десятину з усього відділив Авраам (перше ж оце перекладом звать ся цар правди, а потім і цар Салимський, чи то цар впокою), 3 без батька, без матери, без родоводу, ні почину днів, ні конця життя не маючи, уподоблений же Сину Божому, пробуває съвящеником вічно. 4 Дивіте ся ж, який великий той, кому і десятину дав Авраам патриярх із вибраного. 5 Тай ті із синів Левіїних, що приймають съвященство, мають заповідь брати десятину з народу по закону, се есть із браття свого, хоч і з чересел Авраамових вийшло воно. 6 Той же, хто не виводить роду

свого від них, узяв десятину з Авраама, і маючого обітницю благословив. 7 Без усякого ж перечення менше від більшого благословляється ся. 8 I тут беруть десятини люди, що мрут, а там — той, про кого съвідчиться ся, що він живе. 9 I, щоб так сказати, через Авраама взята десятина і з Левія, що бере десятини. 10 Ще бо в череслах отецьких був, як зустрів його Мелхиседек. 11 Коли ж звершене було через Левійське съвященство (бо під ним люди озаконені стались), то яка ж іще потреба іншому встати съвященикові по чину Мелхиседековому, а не по чину Аароновому звати ся? 12 Коли бо переміняється съвященство, мусить конче і переміна закону бути. 13 Про Кого бо се говорить ся, з іншого коліна був, з котрого ніхто не приступав до жертвінї. 14 Явно бо, що з коліна Юдового вийшов Господь наш, а про се коліно Мойсей об съвященстві нічого не сказав. 15 I більше ще явно, що по подобию Мелхиседековому встає інший съвященик, 16 котрий не по закону заповіді тілесної постав, а по силі життя незотлінного. 17 Съвідкує бо: „Що Ти еси съвященик по вік по чину Мелхиседековому.“ (aiōn g165) 18 Стало ся ж знищеннє попередньої заповіді за її неміць і невжиточність. 19 Нічого бо не звершив закон, а приведене лучче впованне, котрим наближуємося до Бога. 20 I на скілько воно не без клятьби, 21 (ті бо съвященики без клятьби ставали, а Сей з клятьбою через Того, хто глаголов до Него: „Кляв ся Господь, і не розкаяв ся: Ти еси съвященик по вік, по чину Мелхиседековому“) (aiōn g165) 22 на стілько лучшого завіту став ся порукою Ісус. 23 I більш їх було съвящениками, бо смерть боронила їм пробувати; 24 сей же, через те, що пробуває по вік, непереходяче має съвященство. (aiōn g165) 25 Тим же і спасті може до кінця приходящих через Нього до Бога, будучи вічно жив, щоб посередникувати за них. 26 Такого бо нам подобало (мати) Архиерея, преподобного, безвинного, непорочного, відлученого від грішників і вищого небес, 27 котрий не має по всі дні нужди, як архиереї, перше за свої гріхи жертві приносити, а потім за людські: се бо зробив заразом, себе принісши. 28 Закон бо людей поставляє архиереями, маючих немочі, слово ж клятьби, що послі закону, Сина на віки звершеного. (aiōn g165)

8 Голова ж сказаного: Такого маємо Архиерея, що сів по правиці престола величчя на небесах, 2 служителя съятині і скині істинної, котру поставив Господь, а не чоловік. 3 Всякий бо архиерей поставляється, щоб приносити дари і жертви; тим треба й Сьому що мати, щоб принести. 4 Бо коли б Він був на землі, не був би священиком, (де) є священики, що приносять по закону дари, 5 котрі служать образу і тіні небесного, яко ж глаголано Мойсейові, як хотів зробити скинню. „Гледи бо”, рече, „зроби все по взору, показаному тобі на горі.” 6 Тепер же (Христос) лучче знарядив служеннє, на скілько Він посередник луччого завіту, котрий на луччих обітницях узаконився. 7 Бо коли б перший той був без пороку, не шукалось би місця другому. 8 Докоряючи бо їх глаголе: „Ось ідуть дні, глаголе Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим завіт новий, 9 не по завіту, що зробив я з отцями вашими, того дня, як узяв я їх за руку, щоб вивести їх із землі Єгипецької: бо вони не пробували в завіті моїм, і я занедбав їх, глаголе Господь. 10 Тим се завіт, котрий зроблю дому Ізраїловому по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думку їх, і на серцях їх напишу їх, і буду їм Бог, а вони будуть мені народ. 11 І не вчти ме кожен близнього свого, і кожен брата свого, говорячи: Познай Господа; бо всі знати муть мене від малого та й до великого між ними. 12 Тим що милостив буду на неправди їх, і гріхів їх і беззаконий їх не згадувати му більше.” 13 А що глаголе: „новий”, то обветшив первого; що ж обветшало і зстарілось, те близьке зотління.

9 Мала ж і перва скиня установи служби, і съятину людську. 2 Споруджено бо первую скиню, а в ній съвітильник і стіл і предложенне хлібів, котра зветься: Съята. 3 За другою ж завісою скиня, що звана: Съятая Съятих; 4 мала вона золоту кадильницю і ковчег завіта, окований усюди золотом, а в ньому посудина золота з манною, і жезло Ааронове зацьвівше, і скрижалі завіта, 5 а над ним херувими слави, отінюючи ублагальню. Про се не слід нині говорити порізно. 6 Як же се так устроено, то в первую скиню завіси входили священики, правлячи служби; 7 у другу ж раз у рік сам архиерей, не без крові, котру приносить за себе і за людські провини. 8 Сим

ясує Дух съвятій, що дорога у съятиню ще не явилась, доки перва скиня стоїть. 9 Котра есть образ часу настоящого, в которому приносяться і дари і жертви, що не можуть звершити по совіті того, кто служить, 10 а були тілько в їжах і напитках, та у всяких обливаннях і установах тіла, накинуті аж до часу направи. 11 Христос же, прийшовши яко Архиерей грядущих благ, із більшою і звершеною скинєю, нерукотвореною, се есть не такого будування, 12 ані з кровю козлиною, ні телячою, а своєю кровю, увійшов раз у съятиню, знайшовши вічне відкупленнє. (aiōnios g166) 13 Бо коли кров волова та козина і попіл з яловиці, окроплюючи осквернених, освячує на тілесну чистоту; 14 то скілько більше кров Христа, що Духом вічним приніс себе непорочного Богу, очистить совість вашу від мертвих діл, щоб служити Богу живому? (aiōnios g166) 15 І задля того Він посередник нового завіту, щоб, як станеться смерть, на одкупленнє переступів, що (були) у первому завіті, прийняли покликані обітницю вічного насліддя. (aiōnios g166) 16 Де бо есть завіт, там мусить прийти й смерть завітуочого. 17 Завіт бо після мертвих має силу: яко ж бо нічого не стоїть, доки жив завітуочий. 18 Тим же й перший не був освячений без крові. 19 Як вирік бо Мойсей всяку заповідь по закону всім людям, то взявши крові телячої та козлиної з водою та червоної вовни та гисопу, покропив і саму книгу і ввесь народ, 20 глаголючи: „Се кров завіту, котрий завітував вам Бог.” 21 І скиню і ввесь посуд службений кровю так само покропив. 22 А мало не все кровю очищається по закону, і без пролиття крові не буває оставлення (гріхів). 23 Оце ж треба було, щоб образи небесного сим очищались, саме ж небесне лучими жертвами, ніж сі. 24 Не в рукотворену бо съятиню ввійшов Христос, зроблену взором правдивої, а в саме небо, щоб нині являтись лицю Божому за нас, 25 ані щоб много раз приносити себе, яко ж архиерей входить у съятиню по всі роки з чужою кровю; 26 (а то б треба було Йому много раз страдати від настання съіту) а нині раз у конці віків явився на знівеченнє гріха жертвою своєю. (aiōn g165) 27 І як призначено людям раз умерти, а потім суд, 28 так і Христос, один раз принесений, щоб понести гріхи многих, удруге без гріха явить ся ждучим Його на спасенне.

10 Маючи бо закон тінь будучих благ, а не самий образ річей, щороку тими самими жертвами, які приносять без перестану, ніколи не може звершити приступаючих. 2 Ато б перестали приносити їх, не мавши вже ті, хто служить, ніякої совісти за гріхи, раз очистившись. 3 А в них що року (робить ся) спомни гріхів. 4 Не можна бо, щоб кров волова та козлини знімала гріхи. 5 Тим же, входячи у съвіт, глаголе: „Жертви і приносу не схотів еси, тіло ж наготовив Мені еси. 6 Огняні жертви і (жертви) за гріх не вподобав еси. 7 Тоді я сказав: Ось, ійду (у почині книги написано про мене) вчинити волю Твою, Боже.“ 8 Сказавши вище: „Що жертва і принос і огняні жертви і (жертви) за гріхи не схотів еси, ані вподобав еси,“ котрі по закону приносять ся, 9 потім рече: „Ось, ійду вчинити волю Твою, Боже.“ Зносить перве, щоб друге поставити. 10 По сїй-то волі освячені ми одним приносом тіла Ісуса Христового. 11 І всякий же съвященик стойть що-дня служачи і много раз ті ж самі жертви приносячи, котрі ніколи не можуть зняти гріхів. 12 Він же, принісши одну жертву за гріхи, сїв на завсіди по правиці Бога, 13 дожидаючи далій, доки положяться вороги Його підніжком ніг Його. 14 Одним бо приносом звершив на віки освячуємих. 15 Съвідкує ж нам і Дух съвятій; по реченому бо перше: 16 „Се завіт, що завітувати му з ними після тих днів“, глаголе Господь: „Давши закони мої в серця їх, і в думках їх напишу їх, 17 і гріхів їх і беззаконій їх не споминати му вже.“ 18 А де відпущенне гріхів, там нема вже приносу за гріхи. 19 Оце ж, братте, маючи свободу входити у съвятиню кровю Ісусовою, 20 дорогою новою і живою, котру обновив нам Він завісою, се есть тілом своїм, 21 і Ерея великого над домом Божим, 22 приступаймо з щирим серцем в повноті віри, окропивши серця від совісти лукавої, і обмивши тіло водою чистою; 23 держімо непохібне визнанне надїї (вірен бо Той, хто обіцяє) 24 і назираймо один одного, заохочуючи до любові і добрих діл, 25 не покидаючи громади своєї, як у деяких є звичай, а один одного піддержуючи, і стілько більше, скілько більше бачите, що наближується ся день. 26 Бо коли ми самохітіть грішимо, прийнявши розум правди, то вже не зостається ся жертви за гріхи, 27 а якесь страшне сподіваннє суду і

огняний гнів, що має пожерти противників. 28 Хто відцурав ся закону Мойсейового, при двох або трьох съвідках, смерть йому без милосердя: 29 Скільки ж, думаете, гіршої муки заслужить, хто Сина Божого потоптав і кров завіту, котрою освятив ся, вважав за звичайну, і Духа благодаті зневажив? 30 Знаємо Того, хто промовив: „Мені відомщеннє, я віддам, глаголе Господь“; і знов: „Господь судити ме людей своїх.“ 31 Страшно впасті в руки Бога живого. 32 Згадайте ж перші дні, в котрі ви, просвітившись, перенесли велику боротьбу терпіння, 33 то на зневагу і змушене виставлювані, то буваючи спільніками тих, що так жили. 34 Бо і в моїх кайданах ви зо мною мучились, і жакуваннє маєтків ваших з радістю приймали, відаючи, що маєте собі маєток на небесах вічний і лучший. 35 Не кидайте ж съміливости вашої, котра має нагороду велику. 36 Терпіннє бо вам треба мати, щоб, волю Божу вчинивши, прийняли обітуваннє. 37 Вже бо незабаром ось, ось Грядущий прийде, і не загаєть ся. 38 „А праведний з віри жив буде,“ і: „Коли хто малодушен, не вподобає душа моя його.“ 39 Ми ж не малодушні (собі) на погибель, а віруючі на спасенне душі.

11 Віра ж есть підстава того, на що вповаемо, доказ (певність) річей невидимих. 2 Через неї бо були съвідчені старі. 3 Вірою розуміємо, що вікі стали ся словом Божим, щоб з невидимого видиме постало. (aiōn g165) 4 Вірою приніс Авель луччу жертву Богу ніж Каїн, через котру съвідчено (йому), що він праведний, як съвідкував про дари його Бог; нею він, і вмерши, ще говорить. 5 Вірою Єнох перенесен, щоб не бачити смерти, і „не знайдено його; бо переніс його Бог“: перед перенесеннем бо його съвідчено, „що угодив Богу.“ 6 Без віри ж не можна угодити; вірувати мусить бо, хто приходить до Бога, що Він есть, і хто Його шукає, тих нагороджує. 7 Вірою, звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не видано, в страсі (Божому) збудовав ковчег на спасенне дому свого; котрим осудив съвіт, і став ся наслідником праведності, по вірі. 8 Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняття в насліддє, і вийшов, не знаючи, куди іде. 9 Вірою оселившись у землі обітуванні, яко чужій, живучи в наметах, з Ісааком і Яковом, спільними

наслідниками того ж обітування. **10** Дожидав бо города, що має основини, котрого будівничий і творець Бог. **11** Вірою і сама Сарра прийняла силу на зачатте насіння і мимо пори віку вродила, тим що вірним уважала Того, хто обітував. **12** Тим же і від одного, та ще помертвілого, народилось множество, як зорі небесні і як піску край моря безліч. **13** По вірі померли ті всі, не прийнявши обітниць, а oddalеки видівші їх, і вірували, і витали, і визнавали, що вони чужениці і захожі на землі. **14** Бо котрі таке говорять, виявляють, що отчини шукають. **15** І справдї, коли б ту памятали, з якої вийшли, мали б вони нагоду вернутись. **16** Нині ж луччої бажають, се есть небесної; тим і не соромить ся їх Бог, називати ся Богом їх: наготовив бо ім город. **17** Вірою привів Авраам, спокушуваний, Ісаака (на жертву); єдинородного приніс, прийнявши обітницю, **18** про котрого було глаголано: „Що в Ісааку назоветь ся тобі насіннє,“ **19** подумавши, що і з мертвих силен Бог воскресити; тим і прийняв його в образі (воскресення). **20** Вірою в грядуще благословив Ісаак Якова та Ісава. **21** Вірою Яков, умираючи, благословив кожного сина Йосифого і „склонивсь на верх жезла свого“. **22** Вірою Йосиф, умираючи, про виход синів Ізраїлевих згадав, а про кості свої заповів. **23** Вірою Мойсей, народившись, хований був три місяці від батьків своїх, коли виділи вони, що дитина гарна, і не злякались повеління царського. **24** Вірою Мойсей, бувши великим, відрік ся звати ся сином дочки Фараонової, **25** а лучче зволив страдати з людьми Божими, нїж дізванати дочасної розкоші гріха, **26** більшим багацтвом над Єгипецькі скарби вважаючи наругу Христову; озираєсь бо на нагороду. **27** Вірою покинув Єгипет, не боячись гніва царевого; устояв бо, яко такий, що Невидомого видить. **28** Вірою зробив пасху і пролитте крові, щоб губитель первороджених не займав їх. **29** Вірою перейшли вони Червоне море, як по суходолу; що спробувавши Єгиптяне, потопились. **30** Вірою стіни Єрихонські попадали, після семидневних обходин. **31** Вірою Раава блудниця не згинула з невірними, прийнявши підглядників з миром. **32** І що мені ще казати? не стане бо мені часу оповідати про Гедеона, та Варака, та Самсона, та Єстая, та про Давида і Самуїла, та про пророків, **33** котрі вірою побивали

царства, робили правду, одержували обітування, загорджували пащі левам, **34** гасили силу огняну, втікали від гострого меча, робились потужними від немочі, бували міцні в бою, обертали в ростіч полки чужоземців; **35** жінки приймали мертвих своїх з воскресення; інші ж побиті бували, не прийнявши збавлення, щоб лучче воскресенне одержати; **36** другі ж наруги та ран дізнали, та ще й кайдан і темниці; **37** каміннем побиті бували, розплюювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялись в овечих та козиних шкурах, бідуючи, горюючи, мучені, **38** (котрих не був достоєн съвіт,) по пустинях скитались та по горах та по вертепах і проваллях земних: **39** І всі ці, одержавши съвідченне вірою, не прийняли обітування, **40** тим що Бог лучче щось про нас провидів, щоб не без нас осягли звершенне.

12 Тим же оце й ми, маючи кругом нас таку тъму съвідків, відложивши всяку гордість і гріх, що путав нас, з терпіннем біжим на боротьбу, що перед нами, **2** дивлячись на Ісуса, починателя і звершителя віри, котрий замість радости, яка була перед Ним, витерпів хрест, не дбаючи про сором, і сів по правиці престола Божого. **3** Подумайте бо про Того, хто витерпів од грішників такий перекір проти себе, щоб не внивали, ослабши в душах ваших. **4** Ще ви аж до крові не стояли, борючись проти гріха, **5** і забули напомин, що до вас, як до синів, глаголе: „Сину мій, не гордуй караннєм Господнім, ані slabni, докоренний від Нього; **6** кого бо любить Господь, карає; і бе всякого сина, котрого приймає.“ **7** Коли караннє терпите, Бог до вас такий, як до синів: чи есть бо такий син, котрого не карає батько? **8** Коли ж ви пробуваєте без карання, котрого спільниками стались усі, то ви неправого ложа діти, а не сини. **9** Ще ж, мали ми батьків, тіла нашого карателів, та й поважали їх; то чи не геть більше коритись нам Отцю духів, і жити memo? **10** Ti бо на мало днів, як самі знали, карали нас; а Сей на користь (нашу), щоб ми були спільниками съвяності Його. **11** Усяка ж кара на той час не здається ся радощами, а смутком; опісля ж дає овош впокою тим, що нею навчені правди. **12** Тим же „зомлілі руки і зомлілі коліна випростайте“, **13** і „стежки праві робіте ногами вашими“, щоб не звернуло кульгаве з дороги, а

лучче сцілилось. **14** Дбайте про впокій з усіма і про съвтість, без чого ніхто не побачить Бога, **15** наглядаючи, щоб хто не відпав од благодати Божої, щоб який гіркий корінь, угору вироши, не зашкодив вам, і тим не опоганились многі; **16** щоб не був хто блудник, або необачний, як Ісаю, що за одну страву oddав первородство своє. **17** Знаєте бо, що і опісля, як схотів наслідувати благословенне, відкнуто його; місце бо покаяння не знайшов, хоч і з слізми шукав його. **18** Не приступили бо ви до гори, до котрої доторкаємо і до палаючого огню, і хмари, і темряви і бурі, **19** і до трубного гуку, і голосу мови, котрий хто чув, то благали, щоб до них не мовилося слово: **20** (бо не видержали наказу: „Хоч і звір доторкнеться до гори, буде каміннем побитий, або стрілою пробитий.“) **21** I, таке страшне було видіннє, що Мойсей сказав: „Я в страсі і трепеті.“) **22** А приступили ви до Сіонської гори і до города Бога живого, Єрусалима небесного, і до тьми ангелів, **23** до громади і церкви первородних, на небесах написаних, і до судді всіх, Бога, і до духів праведників звершених, **24** і до Посередника завіта нового, Ісуса, і крові кроплення, що промовляє лучче, ніж Авеля. **25** Гледіть, щоб не відректись глаголющого. Коли бо вони не втекли, одрікшись пророкувавшого на землі, то геть більше ми, одрікшись небесного, **26** котрого голос тоді захитав землею, нині ж обітував, глаголючи: „Ще раз потрясу не тілько землею, та й небом.“ **27** Се ж: „ще раз“ показує переміну потрясеного, яко створеного, щоб пробувало нерухоме. **28** Тим же царство нерухоме приймаючи, маємо благодать, котрою треба нам служити до вподоби Богу з шанобою і страхом. **29** Бо наш Бог — огонь пожираючий.

13 Братня любов нехай пробуває. **2** Гостинності не забувайте, через се бо інші, не відаючи, вгостили ангелів. **3** Памятайте вязників, мов би з ними ви увязнені, бідолашних, самі бувши в тілі. **4** Чеснаженитва у всіх і ложе непорочне; блудників же і перелюбників судити ме Бог. **5** Не сріблолюбиві обичаєм, довольні тим, що єсть. Сам бо рече: „Не оставлю тебе, ані покину тебе.“ **6** Так що съміло можемо сказати: „Господь моя поміч; не бояти мусь: що вдіє мені чоловік?“ **7**

Поминайте наставників ваших, що глаголали вам слово Боже; і позираючи на конець їх життя, послідуйте вірі їх. **8** Ісус Христос учора і сьогодні, той же самий і на віки. (*aiōn g165*) **9** У всякі чужі науки не вдавайтесь. Добре бо благодаттю покріпляти серця, а не їжами, з котрих не мали користі ті, що пішли за ними. **10** Маємо жертівню, з котрої не мають права юсти, хто служить скині. **11** Которих бо животних кров уносить в съвтю архиерей за гріхи, тих мясо палить ся остронь стану. **12** Тим і Ісус, щоб освятити людей своєю кровю, остронь воріт пострадав. **13** Тим же оце вийдімо до Нього остронь стану, дізнаючи наруги Його. **14** Не маємо бо тут сталого города, а того, що буде, шукаємо. **15** Тим оце через Нього приносимо жертву хвалення без перестанку Богу, се есть „овощ уст“, що визнають імя Його. **16** Благотворення ж і подільчivости не забувайте; такими бо жертвами вельми дододжують Богу. **17** Слухайте наставників ваших і коріть ся (їм); вони бо пильнують душ ваших, яко мають перелік oddati; щоб з радістю се робили, а не зітхаючи; не користь бо вам се. **18** Моліте ся за нас: уповаемо бо, що добру совість маємо, у всьому хотячи добре жити. **19** Найбільше ж благаю се чинити, щоб скоро вернено мене вам. **20** Бог же впокою, що підняв з мертвих великого Пастиря вівцям через кров завіту вічного, Господа нашого Ісуса Христа, (*aiōnios g166*) **21** нехай звершить вас у всякому доброму ділі, щоб чинили волю Його, роблячи в вас любе перед Ним, через Ісуса Христа, котрому слава до віку вічного. Амінь. (*aiōn g165*) **22** Благаю ж вас, браттє, прийміте се слово напомину: бо коротко написав вам. **23** Знайте, що брата нашого Тимотея випущено, з котрим, коли скоро прийде, побачу вас. **24** Витайте всіх наставників ваших і всіх съвтих. Витають вас ті, що з Італії. **25** Благодать з усіма вами. Амінь.

ЯКОВА

1 Яков, слуга Божий і Господа Ісуса Христа, дванайцяти родам, що розсіяні: Витайте. **2** Усяку радість майте, братте мое, коли впадаєте в різні спокуси, **3** знаючи, що доказ вашої віри робить терпінне; **4** терпінне ж нехай має звершене діло, щоб ви були звершенні повні, ні в чому не маючи недостатку. **5** Коли ж у кого з вас недостає премудrosti, нехай просить у Бога, котрий дає всім щедро та й не осоромлює, то й дастя ся йому. **6** Нехай же просить вірою, нічого не сумнячись; хто бо сумнить ся, той подобен філі морській, котру вітер жене та й розбиває. **7** Нехай бо не думає такий чоловік, що прийме що від Бога. **8** Чоловік двоєдушний не статечний у всіх дорогах своїх. **9** Нехай же хвалити ся брат смиренний висотою своєю, **10** а багатий смиреннем своїм; бо він, як травяний цвіт, перейде. **11** Зійшло бо сонце із спекою, і висушило траву, і цвіт її опав, і краса лиця її зникла; так і багатий в дорогах своїх зівяне. **12** Блажен чоловік, що витерпить спокусу; тим що, будучи вірний, прийме вінець життя, що обіцяє Бог тим, що люблять Його. **13** Ніхто ж у спокусі нехай не каже: Що Бог мене спокушує; Бог бо не спокушується лихим, і не спокушує сам нікого. **14** Кожен же спокушується, надившись і лестившись похоттю своєю. **15** Потім похоть, зачавши, роджає гріх, гріх же зроблений роджає смерть. **16** Не заблуджуйтесь, братте мое любе. **17** Усяке добре даянне і всякий звершений дар з висоти сходить, од Отця съвітла, в котрого нема переміни ані тіни зміни. **18** Схотів бо, то й породив нас словом правди, щоб бути нам якимсь почином творива Його. **19** Тим же, братте мое любе, нехай буде всякий чоловік скорий на слуханнє, і нескорий на слова, нескорий на гнів. **20** Гнів бо чоловіка правди Божої не чинить. **21** Задля того відкинувши всяку погань і останок зла, прийміть у лагідності посаджене слово, що може спасти душі ваші. **22** Будьте ж чинителями слова, а не тілько слухателями, обманюючи себе самих. **23** Бо, коли кто слухатель слова, а не чинитель, той подобен чоловікові, що дивить ся на природне лицо своє в зеркалі. **24** Подививсь бо на себе, та й одійшов, та зараз і забув, який він був. **25** Хто ж дивить ся в звершений закон свободи, та й пробуває в ньому,

той не слухатель забуваючий, а чинитель діла; такий буде щасливий у діланні своїм. **26** Коли хто думає, що він вірен між вами, не уздаочи язика свого, а обманюючи серце своє, у того марна віра. **27** Ото бо віра чиста і неопоганена перед Богом і Отцем, щоб одвідувати сиріт і вдовиць у горю іх, і держати себе неопоганеним од съвіта.

2 Братте мое, не на лиця вважаючи, майте віру Господа нашого Ісуса Христа прославленого. **2** Коли бо ввійшов у громаду вашу чоловік з золотим перснем, в одежі осяйній, ввійшов же й вбогий в мізерній одежі, з і ви споглянете на того, що носить осяйну одежду, і скажете йому: Ти сїдай отут гарно, а вбогому скажете: Ти стань отам, або сїдай отут на підніжку моїм, **4** то чи не пересуджуєте між собою і не станетьесь суддями з ледачими думками? **5** Слухайте, братте мое любе: хиба не вбогих съвіту сього вибрали Бог на багатих вірою і наслідників царства, котре обіцяє тим, хто любить Його? **6** Ви ж зневажили вбогого. Хиба не багаті підневолюють вас, і не вони тягнуть вас на судища? **7** Хиба не вони зневажають добре імя, яким вас названо? **8** Коли ж оце звершуєте закон царський по писанню: „Люби ближнього свого, як себе самого”, добре чините; **9** коли ж на лиця дивитесь, то гріх робите, докорені законом, як переступники. **10** Кожний бо, хтоувесь закон заховає, та згрішить в одному, станеться ся у всьому виноватий. **11** Хто бо сказав: „Не чини перелюбу, “ Той сказав і: „Не вбивай.“ Коли ж не зробиш перелюбу, а вбєш, став ся еси переступником закону. **12** Так говоріте і так творіте, яко такі, що законом свободним судити метесь. **13** Суд бо без милосердя тому, хто не зробив милости, і вихваляється ся милосердє суду (понад суд). **14** Яка користь, братте мое, коли хто каже, що віру має, та діл не має? чи може віра спасти його? **15** Коли ж брат або сестра нагі будуть і жадні щоденної страви, **16** а з вас хто скаже їм: Ідіть з миром, грійтесь і годуйтесь, а не дастя їм потрібного для тіла; яка (з того) користь? **17** Так само й віра, коли діл не має, мертвa сама по собі. **18** Ну, скаже хто: Ти віру маеш, а я діла маю. Покажи мені віру твою з діл твоїх, а я тобі докажу з діл моїх віру мою. **19** Ти віруєш, що Бог один; добре робиш: і бісі вірують, та й тремтять. **20** Чи хочеш же зрозуміти, чоловіче

марний, що віра без діл мертвa? 21 Авраам, отець наш, хиба не з діл оправдив ся, піднявши Ісаака, сина свого, на жертвінк? 22 Чи бачиш, що віра допомагала ділам його, і ділами звершилась віра?

23 I сповнилось писаннe, що глаголе: „Увірував же Авраам Богові й полічено йому (те) за праведність, і другом Божим наречено його.” 24 Чи бачите ж оце, що з діл оправдується чоловік, а не з однієї вірі? 25 Так само і Раава блудниця хиба не з діл оправдилась, прийнявши посланців і вивівши їх іншою дорогою? 26 Яко бо тіло без духа мертвe, так і віра без діл мертвa.

3 Не бувайте многi учительями, браттe мое, знаючи, що бiльший осуд приймемо. 2 Багато бо грiшимо всi. Коли кто в словi не грiшить, се звершений чоловiк, сильний обуздати i все тiло. 3 Ось бо i коням узdi в ротi вкладаємо, щоб слухали нас, i все тiло їх повертаємо. 4 Ось i кораблi, хоч якi величезнi, i страшенними вiтрами носять ся, обертаються ся малим стерном, куди воля стерника хоче. 5 Так само й язик — малий член, а вельми хвалити ся. Ось малий огонь, а якi велики речi палити! 6 I язик огонь, сiвiт неправди; так, язик стоїть мiж членами нашими, сквернячи все тiло, i палючи круг природи, а запалюючись од геенни. (Geenna g1067) 7 Всяка бо природа, звiрей i птиць, гадiв i морських (звiрiв) вгамовується i вгамовано природою чоловiчою; 8 язика ж нiхто з людей не може вгамувати; без упинu бо (се) зло, повне отрути смертоносної. 9 Ним благословляємо Бога i Отця, i ним кленем людей, що постали по подобию Божому. 10 Iз тих же уст виходить благословенне i проклiн. Не подобає, браттe мое любe, сiому так бути. 11 Хиба криниця з одного джерела випускає солодке i гiрке? 12 Хиба може, браттe мое, смокiвниця маслини родити, або виноградина смокви? Так само нi одна криниця не дає солоної i солодкої води. 13 Xто мудрий та розумний мiж вами, нехай покаже з доброго життя дiла свої в лагiдностi i премудростi. 14 Коли ж гiрку зависть маєте та сварку в серцi вашому, то не величайтесь i не кривiт на правду. 15 Не сходиться ся премудрость звише, а земна (вона), душевна, бiсовська. 16 Де бо зависть та сварка, там безладде i всяке лихе дiло. 17 A та премудрость, що звише, найперше чиста,

потiм мирна, лагiдна, покiрлива, повна милостi i добрих овочiв, безсторонна i нeliцимiрна. 18 Овощ же праведности сiєть ся в упокої тим, хто творить упокiй.

4 Звiдкiля войни та свари в вас? Чи не звiдсiля: з розкошiв ваших, що воюють у членах ваших?

2 Бажаєте, та й не маєте; убиваєте i завидуєте, та й не можете осягти; сваритесь i воюете, та й не маєте, тим що не просите. 3 Просите, та й не приймаєте, тому що погано просите, щоб обернути на розкошi вашi. 4 Перелюбники i перелюбницi! хиба не знаєте, що любов сiвiта сiого — вражда против Бога? Оце ж, хто хоче бути приятелем сiвiту, той стається ся ворогом Бога. 5 Або думаете, що марно писаннe глаголе: „До зависти пре Дух, що вселив ся в нас?” 6 Бiльшу ж дає благодать; тим же i глаголе: „Господъ гордим противить ся, смиренним же дае благодать.” 7 Корите ся ж оце Богу, противте ся ж дияволi, то й утiче од вас. 8 Приближуйтесь до Бога, то й приближить ся до вас; очистiть руки, грiшники, i направте серця (вашi), двоedушники. 9 Страдайте, сумуйте та плачте; сiмiх ваш у плач нехай обернеть ся, i радiсть у горе. 10 Смиритесь перед Господом, то й пiдiйме вас. 11 Не осуджуите один одного, браттe; хто бо осуджує брата та судить брата свого, осуджує закон i судить закон; коли ж закон судиш, то ти не чинитель закону, а суддя. 12 Один есть Законодавець, що може спасти i погубити; ти ж хто еси, що судиш другого? 13 A нуте ж ви, що говорите: Сьогоднi або завтра пiдiмемо в той i той город, i пробудемо там рiк, та торгувати мем та дбати мем, 14 (ви, що не знаєте, що буде завтрiшнього. Яке бо життe ваше? та же ж воно пара, що на малий час явить ся, а потiм щезає.) 15 Замiстъ щоб говорити вам: Коли Господъ зволить та живi будемо, то зробимо се або те. 16 Нинi ж хвалитесь у гордощах ваших. Усяка така хвала лиха. 17 Оце ж хто знає, як чинити добро, та й не чинить, тому грiх.

5 A нуте ж ви, багатi, плачте ридаючи над злиднями вашими, що надходять. 2 Багатство ваше згнило, i шати вашi мiль поїла. 3 Золото ваше та срiбло поржавiло, i ржа їх на сiвiдченне против вас буде, i зi'єсть тiло ваше, як огонь. 4 Ось, плата робiтникiв, що порали ниви вашi,

задержана од вас, голосить; і голосінне женців до ушей Господа Саваота дійшло. **5** Розкошували ви на землі та буяли; повгодовували серця ваші, мов на день заколення. **6** Осудили ви, убили праведного; він не противив ся вам. **7** Терпіть же оце, браттє мое, аж до приходу Господнього. Ось, ратай жде доброго овошу з землі, дожидаючись терпільво його, доки прийме дощ ранній і пізній. **8** Терпіть же й ви, утвердіте серця ваші, бо прихід Господень наближується. **9** Не зітхайте один на одного, браттє, щоб вас не осуджено: ось, суддя перед дверима стоїть. **10** За взір тяжкої муки і довгого терпіння прийміть, братте мое, пророків, що глаголали імям Господнім. **11** Ось, ми звemo блаженними, хто терпів. Про терпінне Йовове чули ви, і кончину Господню виділи; бо Господь велими милосердий і благий. **12** Перше ж усього, браттє мое, не кленітесь ні небом, ні землею, ні іншою якою клятъбою; а нехай буде в вас: так, так, ні, ні, щоб не впали ви в осуд. **13** Хто між вами тяжко страдає? нехай молить ся; хто радіє? нехай съпіває. **14** Чи хто нездужає між вами, нехай призове пресвітерів церкви, і нехай молять ся над ним, помазавши його оливою в ім'я Господнє; **15** і молитва віри спасе болящого, і підйме його Господь; а коли гріхи вчинив, відпустять ся йому. **16** Визнавайте один одному гріхи, і моліте ся один за одного, щоб сцілітись вам. Много бо може молитва праведного ревна. **17** Ілля був чоловік подобний нам страстями, а помоливсь молитвою, щоб не було дощу, то й не було дощу на землі три роки і шість місяців. **18** А знов помолив ся, то й дало небо дощ, і земля зростила овощ свій. **19** Браттє, коли хто з вас заблудить від правди, і наверне хто його, **20** нехай знає, що навернувшись грішника від блудної дороги його спасе душу від смерті і покриє множество гріхів.

1 Петра

1 Петр, апостол Ісуса Христа, вибраним захожанам розсіяння по Понту, Галатії, Кападокії, Азії і Витинії, **2** по провидінню Бога Отця, через освяченне Духа, на послуханнє і кропленнє крові Ісус-Христової: Благодать вам і мир нехай намножить ся. **3** Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що, по великій своїй милості, знов породив нас на впованнє живе воскресенiem Ісус-Христовим із мертвих, **4** до насліддя нетлінного і непорочного, що не зовяне, сховане на небесах про вас, **5** котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру, на спасені, готове явитись останнього часу. **6** Сим радуйте ся, мало нині (коли треба), смуткуючи у всяких напастях, **7** щоб випробувана віра ваша, геть дорожча золота пропадущого, хоч і огнем випробуваного, знайшлася на похвалу і честь і славу в одкриттю Ісус-Христовому. **8** Котрого не бачивши любите, і на котрого нині не дивлячись, а віруючи, радуєтесь радістю невимовною і преславною, **9** приймаючи конець віри вашої, спасені душам. **10** Про се ж то спасені розвідували і допитувались пророки, що про вашу благодать пророкували, **11** дознаючись, якого або котрого часу являв у них Дух Христов, поперед съвідкуючи про Христові страсті і про славу, що після них; **12** котрим відкрито, що не самим собі, а нам служили вони (тим), що нині звістили вам ті, котрі благовіствували вам Духом съвятим, посланим із неба, (і) на що бажають ангели дивитись. **13** Тим то, підперезавши поясниці думок ваших, будьте тверезі, і звершено вповайте на благодать, що приносить ся вам в одкриттю Ісуса Христа. **14** Яко діти слухняні, не водячи себе по давнім хотінням вашим, що в незнанню, **15** а, яко Покликавший вас съвятий, і ви самі съвяті у всьому життю будьте: **16** бо написано: „Будьте съвяті, бо я съвят.“ **17** I коли Отцем зовете Того, що, не вважаючи на лиці, судить кожного по ділу, то зо страхом провожайте час вашого домування, **18** знаючи, що не тлінним сріблом або золотом викупились од марного життя вашого, від отців переданого, **19** но дорогоцінною кровю Христа, як непорочного і чистого агнця, **20** призначеної перш настання съвіта, обявленого в останні часи

задля вас, **21** що через Його віруєте в Бога, котрий воскресив Його з мертвих і дав Йому славу, щоб віра ваша і надія була на Бога. **22** Душі ваши очистивши, в послусі правди Духом, на братню любов нелицемірну, із чистого серця любіте один одного щиро, **23** як народжені не з тлінного сім'я, а з нетлінного, через слово Бога живого і пробуваючого по вік. (aiōn g165) **24** Бо „всяке тіло, як трава, і всяка слава чоловіча, як цвіт на траві: Зісохла трава і цвіт її упав; **25** а слово Господнє пробуває по вік.“ Се ж слово — благовістоване між вами. (aiōn g165)

2 Тим то, відложивши всяку злобу, і всякий підступ і лицемірство і зависть і всяку осуду, **2** яко ж новорожденні діти будьте жадні словесного чистого молока, щоб у ньому вирости на спасені; **3** коли покушали, що благий Господь. **4** Приступаючи до Него, до каменя живого, від людей відкинутого, від Бога ж вибраного, дорогого, **5** і самі, яко живе каміннє, будуйте дім духовний, съвященство съвяте, щоб приношено духовні жертви любоприємні Богу через Ісуса Христа. **6** Тим то й стоїть в писаннію: „Ось, кладу в Сионі угольний, камінь, вибраний, дорогий; і віруючий в Него не осоромить ся.“ **7** Оце ж вам віруючим, — дорогий, неслухняним же „камінь, що відкинули будівничі, та став ся у голову угла, — камінь спотикання і скеля поблазні“; **8** і спотикають ся, не слухаючи слова, на що вони й полищені. **9** Виж — рід вибраний, царське съвященство, нарід съвятий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Покликавшого вас із темряви у дивне свое съвітло; **10** ви, колись і не народ, а тепер народ Божий; непомилувані, а тепер помилувані. **11** Любі, молю, як чужосторонців і прохожих, ухилятись від тілесного хотіння, котре воює проти душі, **12** і вести добре життє свое між поганами, щоб, у чому судять вас яко лиходіїв, наглядаючи добрі діла (ваші), славили Бога в день одвідання. **13** Тим то коріть ся всякому чоловічому начальству ради Господа: чи то цареві, яко значному, **14** чи то начальникам, яко від него посланим на одмінені лиходіям, а на хвалу добротворцям. **15** Така бо воля Божа, щоб ви, роблячи добро, затикали уста невіжи безрозумних людей, **16** яко свободні, а не яко ті, що мають свободу за покриттє злоби,

а яко слуги Божі. **17** Усіх шануйте; браттівство любіте; Бога лякайтесь; царя честтє. **18** Слуги, з усяким страхом корітесь панам, не тільки добрим і лагідним, а також лукавим. **19** Се бо угодно перед Богом, коли хто ради совісти Божої переносить смуток, страждаючи не по правдї. **20** Яка бо похвала, коли, согрішаючи й биті в лиці, терпите? Тільки коли добре робите, і, страждаючи терпите, то се угодно перед Богом. **21** На се бо ви покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами; **22** котрий не зробив гріха, ані не знайдено піdstупу в устах Його; **23** котрий, злословлений, не злословив, і страждаючи, не грозив, а передав Судчому праведно; **24** котрий гріхи наші сам піdnіс на тілі своїм на дереві, щоб ми, для гріхів умерши, правою жили; котрого „ранами сцілились“. **25** Були бо ви, як вівці блукаючі; тільки ж вернулись нині до Пастиря і Владики душ ваших.

3 Також і жінки, корітесь своїм чоловікам, щоб і ті, що не коряться слову, життєм жінок без слова були з'єднані, **2** дивлячись на чисте життє ваше у страху (Божому). **3** Ваша окраса нехай не буде зовнішне заплітанне волосся і убиранне в золото, або з'одяганне в одежду; **4** а потайний серця чоловік, у нетлінню лагідного й тихого духа, що перед Богом многоцінне. **5** Так бо колись і съяті жінки, що вповали на Бога, украшали себе, коряччись своїм чоловікам; **6** як Сарра слухала Авраама, паном його зовути, котрої ви стали дітьми, добре роблячи і не лякаючи ся ніякого страху. **7** Чоловіки також, домуйте разом з ними по розумі, яко більше слабосильній посудині жіночій віддаючи честь, яко і спільні наслідники благодаті життя, щоб не з'упинялись молитви ваші. **8** Наконець же, будьте усі одної думки, милосердуючі, братолюбні, сердечні, привітливі; **9** не віддаючи зло за зло, або докір за докір; а насупроти благословляйте, знаючи, що на те ви покликані, щоб благословенне наслідили. **10**, „Хто бо хоче життє любити, і видіти дні добрі, нехай вдергить язик свій від злого, й уста свої, щоб не говорити зради; **11** нехай ухиляється від злого, і робить добре; нехай шукає впокою, і побивається за ним. **12** Бо очі Господні на праведних, і уші Його на молення їх; лице ж Господнє проти тих, що зло роблять.“ **13** I хто ж такий, що заподіяв би

вам лихо, коли будете наслідниками доброго? **14** Тільки ж, коли б і страждали задля правди, баженні ви; страху ж їх не бійтесь, ані трівожтесь; **15** а Господа Бога съятіть у серцях ваших. Бувайте завсіди готові дати одвіт всякому, що домагається від вас слова про вашу надію, з лагідностю і страхом; **16** маючи совість добру, щоб, у чому судять вас, яко лиходіїв, осоромились ті, що докоряють добре життє ваше в Христі. **17** Лучче бо, коли воля Божа, пострадати за добрі діла, аніж за діла лихі; **18** тому що Й Христос, щоби привести нас до Бога, один раз пострадав за гріхи наші, Праведник за неправедних, що був умертваний по тілу, но ожив духом, **19** в котрому і тим духам, що в темниці, прийшовши, проповідував, **20** колись неслухняним, як того часу дождало (їх) довготерпінне Боже, за днів Ноя, як строївся ковчег, в котрий мало, то єсть, вісім душ, спасло ся од води; **21** чого образ хрещеннє (не відложенне тілесної нечистоти, а совісти доброї обітниця перед Богом), що і нас тепер спасає через воскресенне Ісуса Христа, **22** котрий єсть по правиці в Бога, зйшовши на небо, котрому покорились ангели і власті і сили.

4 Тим же то, коли Христос страждав за нас тілом, то й ви тією самою думкою оружітесь; хто бо страждав тілом, перестав грішити, **2** щоб уже не по хотінню чоловічому, а по волі Божій, жити остатрій час у тілі. **3** Доволі бо з нас минувшого часу життя, що чинили волю поган, ходячи в розпусті, пристрастях, пияньстві, бенкетах, напитках і мерзських ідолослужженнях. **4** Чим і дивуються ся, що ви не біжете разом з ними на розлив розпусти, хулячи; **5** котрі дадуть одвіт Тому, що готов судити живих і мертвих. **6** На се бо і мертвим проповідувано благовістє, щоб приняли суд по чоловіку тілом, і жили по Бозі духом. **7** Усьому ж конець наблизив ся. Будьте ж оце мудрі і тверезі до молитов. **8** Перш усього ж майте один до одного щиру любов, бо любов покриває множество гріхів. **9** Будьте гостинні один для одного без дорікання. **10** Кожний, яко ж приняв дар, так ним нехай служить один одному, як добрі доморядники всякої благодаті Божої. **11** Коли хто говорить, то нехай говорить як слова Божі; коли хто служить, нехай же служить по силі,

котру подає Бог; щоб у всьому прославляв ся Бог через Ісуса Христа, котрому слава і держава по вічні віки. Амінь. (αἰῶν g165) 12 Любі, не чудуйтесь

розпаленнем, що буває вам на спокусу, наче б вам що дивного довело ся; 13 а радуйтесь, яко ж маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились. 14 Коли докоряють вас за ім'я Христове, — ви блаженні; Дух бо слави й Бога почиває на вас; ними він хулильте ся, вами ж прославляється ся. 15 Тільки ж ніхто з вас нехай не постраждає яко душегубець, або злодій, або лиходій, або як бунтівник; 16 коли ж яко Християнин, то нехай не соромить ся, а прославляє Бога за сю участь. 17 Бо пора початись судові від дому Божого; коли ж найперш од нас, то який конець тих, що не корятися благовістю Божому? 18 І коли „праведник тільки що спасеться, то безбожник і грішник де явить ся?” 19 Тим то й страждаючі по волі Божій, як вірному Творцеві, нехай передають душі свої, роблячи добре.

5 Старших між вами молю, яко товариш-старший і съвідок страдання Христового, і спільник слави, що має відкритись: 2 пасіте стадо Боже, що у вас, доглядаючи не по неволі, ані для поганої користі, а з доброго серця; 3 ані пануйте над народом, а взором будьте стада; 4 і як явить ся Пастир-Начальник, приймете невянуний слави вінець. 5 Саме так, молодші, коріться старшим; усі ж, один одному корячись, смирностю підпережіться; бо „Бог гордим противить ся, смирним же дає благодать.” 6 Смиріть ся ж під сильну руку Божу, щоб підніс вас угороу свого часу; 7 всяку журбу вашу скинувши на Него, бо Він старається про вас. 8 Тверезіть ся, пильнуйте, бо противник ваш, диявол, як лев рикаючий, ходить, шукаючи кого пожерти; 9 проти него вставайте тверді вірою, знаючи, що такі страждання доводяться і братівству вашому в съвіті. 10 Бог же всякої благодаті, покликавши нас до вічної своєї слави в Христі Ісусі, коли трохи пострадаєте, Він нехай звершить вас, утвердить, укріпить і оснє (непорушно). (αἰώνιος g166) 11 Йому слава і держава по вічні віки. Амінь. (αἰῶν g165) 12 Через Сильвана, вірного вам брата, як думаю, коротко написав, наповідаючи і съвідкуючи, що се правдива благодать Божа, в котрій стоїте. 13 Витає вас

вибрана з вами (церков) в Вавилоні, і Марк, син мій. 14 Витайтесь один одного у цілуванню любові. Впокій вам усім, що в Христі Ісусі. Амінь.

2 Петра

1 Симон Петр, слуга і апостол Ісуса Христа, тим, що з нами однаку дорогу віру приняли по правдї Бога нашого і Спаса Ісуса Христа: **2** благодать вам і впокій нехай умножить ся в познанні Бога й Ісуса, Господа нашого. **3** Яко ж усе до життя і побожності дароване нам Божою силою Його, через познанне Покликавшого нас словою і чеснотою (милостю), **4** чим найбільші і дорогі обітницї даровані нам, щоб через них були ви спільноками Божої природи, ухиляючись від тлінного хотіння, що в съвіті, **5** то доложіть до съого усе ваше старанне, і подайте у вірі вашій чесноту, а в чесноті розум, **6** а в розумі вдержаннє, а у вдержанню терпіннє, а в терпінню побожність, **7** а в побожності братню любов, а в братній любові любов (для всіх). **8** Коли бо се буде у вас і умножить ся, то не оставить вас лінівими, ані безплодними в познанні Господа нашого Ісуса Христа. **9** У кого бо нема съого, той сліпий і коротко видючий, що забув на очищенні давних своїх гріхів. **10** Тим то, брати, старайтесь більше утвердити ваше покликанне і вибранне; се бо роблячи, ніколи не спотикнетесь. **11** Так бо щедро дозволить ся вам вхід у вічне царство Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. (aiōnios g166) **12** Тим і не занехую завсіди пригадувати вам сі речі, хоч ви й знаєте, і утвержджені у сїй правдї. **13** Видить ся ж мені право, доки я у сїй оселі, розбуджувати вас у наповіданню; **14** знаючи, що скоро оставлю оселю мою, яко ж і Господь наш Ісус Христос обявив мені. **15** Старати му ся ж, щоб ви і всюди, по моему розстанню, робили спомин сїх річей. **16** Не за байками бо, хитро придуманими, йдучи, обявили ми вам силу і прихід Господа нашого Ісуса Христа, а бувши самовидцями величчя Його. **17** Бо Він приняв від Бога Отця честь і славу, коли зйшов до Него од величної слави такий голос: „Се Син мій любий, що я вподобав Його.“ **18** I сей голос чули ми, як сходив з неба, бувши з Ним на горі съвіті. **19** Ще ж маємо певніще слово пророче, і ви добре робите, вважаючи на него, як на съвітильника, що съвітить в темному місці, аж день засияє, і денниця зайде в серцях ваших; **20** се найперш знаючи, що жадне книжне пророцтво не діється ся своїм розвязаннем. **21** Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтво, а від Духа

съвітого розбуджувані, промовляли съвіті люди Божі.

2 Були ж і лжепророки між людьми, як і між вами будуть лжеучителі, котрі введуть ересі погибелі, і відцураввшись викупившого їх Владики, приведуть на себе скору погибель. **2** I многі підуть за їх погибллю, котрі дорогу правди хулити муть; **3** і в зажерливості придуманими словами вас підходити муть, для котрих суд з давнього часу не гайть ся, і погибель їх не дрімає. **4** Бо коли Бог ангелів, що згрішили, не пощадив, а кинув їх в окови пекольної темряви, і передав, щоб хоронено їх на суд; (Tartaroō g5020) **5** і коли первого съвіта не пощадив, а самовосьмого Ноя, проповідника правди, охоронив, повідь на съвіт нечестивих допустивші; **6** і коли городи Содому й Гоморру засудив на руїну, обернувши в попіл, і поставивши, яко приклад для будучих безбожників, **7** а ізбавив праведного Лота, омерзеного розпустним життєм безбожників; **8** (живучи бо між ними праведник той, дивлячись і слухаючи про беззаконні діла, день в день мучив праведну душу;) **9** то й знає Господь побожних з покуси вибавляти, неправедних же хоронити про судний день на муки, — **10** найбільше ж тих, що ходять в слід за тілом в нечистому хотінню, і зневажають начальство; що съміlivі, самолюбні, не лякають ся хулити власть, **11** хоч ангели, кріпостю і силою більшими бувши, не приносять проти них перед Господа докоряючого суду. **12** Сі ж, як безсловесні зъвірі, природні, що родять ся на лові і забиттє, хулять, чого не розуміють, і в зотлінню своїм загинуть, **13** і нагороду неправди приймуть. Солодкими вважають вони дочасні розкоші; вони — самий сором і беззаконнє, розкошують в обманьстві своїм, їдаючи з вами; **14** очі мають повні прелюбодіяння і неперестаючого гріха, надять душі неутвердженні; серце в них навчене до зажерливості, се — діти прокляття; **15** котрі, опустивши праву дорогу, заблудили, йдучи дорогою Валаама, сина Восорового, що полюбив неправедну нагороду, **16** тільки ж мав кару за свое беззаконнє, бо підяремник німий, проговоривши чоловічим голосом, остановив нерозум пророка. **17** Се жерела безводні, хмари, хуртовиною гонимі, котрим чорна темрява на віки

захована. **18** Промовляючи бо великими і марними словами, принаджують хотіннem тіла та розпустою тих, що ледво утікли від живучих в блуді, **19** обіцяючи їм волю, самі бувши слуги зотління; хто бо ким подужаний, того він і невольник. **20** Коли бо, утікши від нечистоти сьвіта через пізнаннe Господа і Спаса Ісуса Христа, однакож, знов замотавшись, бувають подужані, то останнє їх — гірше первого. **21** Лучче би їм було не піznати дороги правди, як, пізнавши, одвернувшись від переданої їм съятої заповіди. **22** Довело ся ж їм по правдивій приповісті: „Пес вертається ся до своєї блюботини”, а „свиня, скупавшись, (іде) валятись у калюжу”.

3 Се вже, любі, друге пишу вам посланне, в котрих, наповідаючи, збуджаю чисту думку вашу, **2** щоб згадали слова, проречені від съятих пророків, і заповідь від нас, яко апостолів Господа і Спаса, **3** се найперш знаючи, що прийдуть в останній дні ругателі, ходящі по своєму хотінню, **4** і скажуть: Де обітниця приходу Його? від коли бо батьки умирають, усе так само пробуває від почину створіння. **5** Не знають бо ті, що так хочуть, що небеса були з давнього часу, і земля із води, і в воді постала словом Божим, **6** длячого й тогдашній съвіт водою затоплений, погиб; **7** нинішні ж небеса і земля тим самим словом заховані, і на огонь зберегають ся про день суду й погибелі безбожних людей. **8** Тільки ж одно се нехай не буде перед вами тайне, любі, що один день у Господа, як тисяча літ, а тисяча літ, як один день. **9** Не гайть ся Господь з обітницею, як се декотрі за гайку вважають; а довготерпить вам, не хотячи, щоб хто погиб, а щоб усі до покаяння прийшли. **10** Прийде ж день Господень, як злодій в ночі; тоді небеса з шумом перейдуть, первотини ж, розпеченні розтоплять ся, і земля і діла на ній погорять. **11** Коли ж се все зруйнуєть ся, то якими слід вам бути в съятому життю і побожності, **12** дожидаючи й бажаючи скорого приходу Божого дня, котрого небеса, палаючи, рунуть, і первотини, горючи, розтоплять ся? **13** Нових же небес і землі нової по обітниці дожидаємось, в котрих правда домує. **14** Тим то, любі, сього дожидаючи, старайтесь нескверними і чистими явитись перед Ним в упокою, **15** а довготерпіннe Господа нашого за спасенне вважайте; яко ж і любий наш брат Павел

по даній йому премудрості писав вам, **16** яко ж і в усіх листах, говорячи в них про ці речі; в котрих дещо тяжко зрозуміти, що неуки і неутверджени перекручують, як і інші писання, на свою власну погибель. **17** Ви ж, любі, знаючи вперед, бережіть ся, щоб і вас не зведенено блудом безбожників, і не відпали від свого утвердження; **18** а ростіть в благодаті і знанню Господа нашого і Спаса Ісуса Христа. Йому слава і тепер і по день віка. Амінь.

(aiōn g165)

1 Івана

1 Що було від почину, про що ми чули, що бачили очима нашими, і на що дивилися, і чого руки наші дотикалися, про Слово життя, — **2** (бо життя явилося, і ми бачили, і съвідкуємо, і звіщаем вам життя вічне, що було в Отця, а явилося нам;) (aīōnios g166) **3** що ми бачили і чули, звіщаем вам, щоб і ви мали спільність з нами; а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. **4** I се пишемо вам, щоб радість ваша була повна. **5** I се обітниця, котру ми чули від Нього, і звіщаемо вам, бо Бог съвітло, і ніякої у Нього темряви. **6** Коли говоримо, що спільність маємо з Ним, а в темряві ходимо, то не говоримо по правді і не творимо правди; **7** коли ж у съвітлі ходимо, яко ж Він сам у съвітлі, то маємо спільність один з одним, і кров Ісуса Христа, Сина Його, очищає нас од усякого гріха. **8** Коли говоримо, що гріха не маємо, то самі себе обманюємо, і нема правди в нас. **9** Коли визнаєм гріхи наші, то Він вірний і праведний, щоб простив нам гріхи, і очистив нас од всякої неправди. **10** Коли кажемо, що ми не згрішили, то й слова Його нема в нас.

2 Діточки мої, се пишу вам, щоб не грішили; а коли хто згрішить, заступника маємо перед Отцем, Ісуса Христа праведника. **2** А Він вблаганне за гріхи наші; не за наші ж тільки, а також цілого съвіта. **3** А по тому знаємо, що ми пізнали Його, коли заповіді Його хоронимо. **4** Хто говорить: Я пізнав Його, а заповідей Його не хоронить, той ложник, і в тому нема правди; **5** хто ж хоронить слово Його, істино у тому любов Божа звершена. По тому знаємо, що ми в Ньому. **6** Хто говорить, що в Ньому пробуває, повинен, яко ж Той ходив, і він так ходить. **7** Бррати, не заповіді нову пишу вам, а заповіді стару, котру маєте з почину; заповіді стара, се слово, котре ви чули з почину. **8** Знов заповіді нову пишу вам, що есть правдиве і в Ньому і в вас: що темрява переходить, а съвітло правдиве вже съвітить. **9** Хто говорить, що він в съвітлі, а ненавидить брата свого, той в темряві аж досі. **10** Хто любить брата свого, в съвітлі пробуває, і поблазні у ньому нема; **11** хто ж ненавидить брата свого, той в темряві, і в темряві ходить, і не знає де йде, бо темрява осліпила очі Його. **12**

Пишу вам, діточки, що оставляють ся вам гріхи задля імені Його. **13** Пишу вам, батьки, що ви пізнали Того, котрий (єсть) від почину. Пишу вам, молодята, що ви подужали лукавого. Пишу вам, діти, що ви пізнали Отця. **14** Писав я вам, батьки, що ви пізнали Того, що від почину. Писав я вам, молодята, що ви сильні, і слово Боже у вас пробуває, і що подужали лукавого. **15** Не любіте ж съвіта, ані того, що в съвіті. Коли хто любить съвіт, нема любові Отцівської у ньому; **16** все бо, що в съвіті, — хотінне тіла і хотінне очей, і гордоші съвітові, — не з Отця а зо съвіта. **17** I съвіт перейде, і хотінне його; хто ж чинить волю Божу, пробуває по вік. (aīōn g165) **18** Діти, остання година настала; і яко ж чули ви, що антихрист прийде, а тепер многі антихристи постали, то й звідтіля знаємо, що остання година. **19** Зміж нас вийшли, тільки не були зміж нас; бо коли б були зміж нас, то остали б з нами; тільки ж відступили вони, щоб явилося, що не всі наші. **20** I ви помазаннє маєте від Святого, і знаєте все. **21** Не писав я вам, наче б ви не знали правди, а що знаєте її, і що всяка брехня не від правди. **22** Хто ложник, як не той, хто відрікається ся Отця і Сина. **23** Всякий, хто відрікається ся Сина, той і Отця не має. **24** Ви ж, що чули від почину, те нехай в вас пробуває; коли в вас пробувати ме, що ви від почину чули, то й ви будете пробувати у Сині і в Отці. **25** A се обітниця, котру обіцяв нам, — життя вічне. (aīōnios g166) **26** Се писав я вам про тих, що підманють вас. **27** Та помазаннє, котре ви приняли від Нього, в вас пробуває, і не потрібуете, щоб хто учив вас; а як те саме помазаннє навчає вас про все, і воно правдиве й не брехня, то яко ж воно навчало вас, пробуйте в тому. **28** Так, діточки, пробуйте в Ньому, щоб, коли явить ся, була у нас одвага, і не осоромились перед Ним при Його приході. **29** Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто робить правду, від Нього родився.

3 Глядіть, яку любов дав нам Отець, щоб ми діти Божі звались. Тим то не знає нас съвіт, що не пізнав Його. **2** Любі, ми тепер діти Божі; та ще не явилося, що ми будемо; знаємо ж, що, коли явить ся, подібні Йому будемо, бо побачимо Його, яко ж есть. **3** I всякий, що має сю надію на Нього, очищує

себе, яко і Він чистий. 4 Кожен, хто робить гріх, робить також беззаконне, і гріх есть беззаконне. 5 Знаєте ж, що Він явив ся, щоб гріхи наші взяти, і що гріха нема у Ньому. 6 Кожен, хто у Ньому пробуває, не грішить; кожен, хто грішить, не бачив Його, нї пізнав Його. 7 Діточки, нехай ніхто вас не обманює: хто робить правду, той праведний, яко ж Він праведний, 8 хто робить гріх, той від диявола, бо від почину диявол грішить. На се явив ся Син Божий, щоб зруйновати діла диявола. 9 Кожен, хто родив ся з Бога, гріха не робить, бо насіннє Його в ньому пробуває; і не може грішити, бо він з Бога родив ся. 10 По сьому явні діти Божі, і діти дияволські. Кожен, хто не робить правди, не від Бога, так само й хто не любить брата свого. 11 Се бо віщаннє, котре ви чули від почину, щоб ми любили один одного, 12 не яко ж Каїн, що від лихого був, і забив брата свого; та й за що забив його? тому, що діла його лихі були, а (діла) брата його праведні. 13 Не дивуйтесь, брати мої, коли ненавидить вас съвіт. 14 Ми знаєм, що перейшли від смерти у життя, бо любимо братів; хто не любить брата, пробуває в смерті. 15 Кожен, хто ненавидить брата свого, той чоловікогубець; а ви знаєте, що жоден чоловікогубець не має життя вічного, в ньому пробуваючи. (αἰόπιος γ166) 16 У сьому пізнали ми любов, що Він за нас душу свою положив; і ми повинні за братів душі класти. 17 Хто ж має прожиток у съвіті, і видить брата свого, що в потребі, та й зчинить серце своє перед ним, то як любов Божа пробуває у ньому? 18 Діточки мої, не любім словом, ані язиком, а ділом і правою. 19 I по сьому пізнаємо, що ми від правди, і перед Ним втихомирюєм серця наші; 20 бо коли винує нас серце, (то о скільки більше Бог); бо більший Бог, нїж серце наше, і знає все. 21 Любі, коли серце наше не винує нас, одвагу маєм перед Богом, 22 i, коли що просимо, приймаємо від Нього, бо хоронимо заповіді Його, і угодне перед Ним робимо. 23 А се заповідь Його, щоб вірували в ім'я Сина Його Ісуса Христа, й любили один одного, яко ж і дав заповідь нам. 24 I, хто хоронить заповіді Його, у тому Він пробуває, а той в Ньому. I по сьому пізнаємо, що пробуває в нас, — по Духові, котрого дав нам.

4 Любі, не всякому духові віруйте, а досьвідчайте духів, чи від Бога вони; бо многі лжепророки вийшли у съвіт. 2 По сьому пізнавайте духа Божого: всякий дух, котрий визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, є від Бога. 3 I всякий дух, котрий не визнає Ісуса Христа, що прийшов у тілі, не є від Бога; се дух антихристів, про котрогочували, що прийде, і тепер вже єсть у съвіті. 4 Ви од Бога, діточки, і подужали їх; більший бо Той, хто в вас, нїж той, хто в съвіті. 5 Вони від съвіта, тим то від съвіта говорять, і съвіт слухає їх. 6 Ми від Бога; хто знає Бога, слухає нас; хто не від Бога, не слухає нас; із цього пізнаємо духа правди, і духа мани. 7 Любі, любім один одного; бо любов від Бога, і кожен, хто любить, від Бога родив ся, і знає Бога; 8 хто не любить, не пізнав Бога, бо Бог любов. 9 У сьому явилась любов Божа в нас, що Бог Сина свого єдинородного у съвіт післав, щоб ми жили через Него. 10 У сьому любов, не що ми любили Бога, а що Він любив нас, і післав Сина свого на вблаганнє за гріхи наші. 11 Любі, коли так Бог полюбив нас, то й ми повинні один одного любити. 12 Бога нїколи ніхто не бачив; коли ж любимо один одного, то Бог у нас пробуває, і любов Його звершена в нас. 13 По сьому пізнаємо, що в Ньому пробуваєм, а Він у нас, що від Духа свого дав нам. 14 А ми виділи й съвідкуємо, що Отець післав Сина, Спасителя съвіта. 15 Коли хто визнає, що Ісус Син Божий, то в ньому пробуває Бог, а він у Бозі. 16 Ми пізнали також, та й увірували в любов, котру має Бог до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, в Бозі пробуває, а Бог в ньому. 17 У сьому звершена любов у нас, щоб мати одвагу на день суду, бо який Він, такі й ми у съвіті сьому. 18 Страху нема в любові, а звершена любов геть виганяє страху, бо страх має муку, і хто лякається ся, той не звершений в любові. 19 Ми любимо Його, бо Він перший любив нас. 20 Коли хто каже: Що люблю Бога, а брата свого ненавидить, той ложник; бо хто не любить брата, котрого бачить, Бога, котрого не бачить, як може любити? 21 I заповідь сю маємо від Него, щоб, хто любить Бога, любив і брата свого.

5 Кожен, хто вірує, що Ісус есть Христос, той від Бога родив ся; і кожен, хто любить Родившого,

любити і рожденого від Нього. **2** По съому пізнаємо, що любимо дітей Божих, коли Бога любимо, і заповідї Його хоронимо. **3** Се бо любов Божа, щоб ми хоронили заповідї Його; а заповідї Його не тяжкі. **4** Все бо рождене від Бога съвіт побіждає; і ся побіда, побідивша съвіт, віра наша. **5** Хто се, що побіждає съвіт, як не той, хто вірує, що Ісус Син Божий? **6** Се Той, що прийшов з водою і кровю, Ісус Христос; та й не з водою тільки, а з водою і кровю; а Дух съвідкує, бо Дух є правда. **7** Бо три їх, що съвідкують на небі: Отець, Слово і съвітий Дух; і сі три — одно. **8** І троє їх, що съвідкують на землі: дух і вода і кров; і сі троє — одно. **9** Коли съвідченне людей приймаємо, то съвідченне Боже більше, бо се съвідченне Боже, котрим съвідчив про Сина свого. **10** Хто вірує в Сина Божого, має съвідченне в собі; хто не вірує Богу, ложником зробив Його, бо не увірував у съвідченне, котрим съвідкував Бог про Сина свого. **11** А се съвідченне есть, що життє вічнє дав нам Бог, а се життє у Синї Його. (aiōnios g166) **12** Хто має Сина, має життє; хто не має Сина Божого, життє не має. **13** Се написав я вам, віруючим в імя Сина Божого, щоб ви знали, що маєте життє вічне, і щоб вірували в імя Сина Божого. (aiōnios g166) **14** І се одвага, котру маємо до Него, що, коли чого просимо по волї Його, Він слухає нас; **15** і коли знаємо, що Він слухає нас, чого б ми не просили, то знаємо, що одержуємо прошення від Него. **16** Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молить ся, і (Бог) дасть йому життє, тим що грішить не на смерть. Єсть гріх на смерть; не за сей кажу, щоб молив ся. **17** Всяка неправда гріх, та есть гріх не на смерть. **18** Знаємо, що кожний, хто родив ся від Бога, не грішить; тільки рождений від Бога, хоронить себе, а лихий не дотикається його. **19** Знаємо, що ми від Бога, і ввесе съвіт у лихому лежить. **20** Знаємо ж, що Син Божий прийшов, і дав нам розум, щоб пізнавали Бога правдивого; і ми в правдивому, в Синї Його Ісусі Христі. (aiōnios g166) **21** Сей правдивий Бог, і життє вічне. Діточки, хороніть себе від ідолів. Амінь.

2 Івана

1 Старець — вибраний пані і дітям її, котрих я істинно люблю (і не я тільки, а також усі, що пізнали правду), **2** задля правди, що пробуває в нас, і з нами буде по вік: (*aiōn g165*) **3** Нехай буде з вами благодать, милості, впокій від Бога Отця, і від Господа Ісуса Христа, Сина Отцівського, в правді і любові. **4** Вельми я зрадувався, що знайшов дітей твоїх, ходячих в правді, яко ж заповідь прийняли ми від Отця. **5** І тепер прошу тебе, пані, не яко нову заповідь пишу тобі, а котру мали ми від почину, щоб любили один одного. **6** І се любов, щоб ми ходили по заповідям Його. Се заповідь, яко ж ви чули від почину, щоб у ній ходили. **7** Бо многі зводителі увійшли у съвіт, котрі не визнають Ісуса Христа, що прийшов у тілі; а такий зводитель і антихрист. **8** Глядіть на себе, щоб не згубити нам, що заробили, а щоб нагороду повну прийняли. **9** Кожен, хто переступає, а не пробуває в науці Христовій, не має Бога; хто пробуває в науці Христовій, сей має і Отця і Сина. **10** Коли хто приходить до вас, і сієї науки не приносить, не приймайте його у хату, і не витайте його; **11** хто бо його витає, бере участь в ділах його лихих. **12** Маючи много вам писати, не схочів на папері і чернилом, а надіюсь прийти до вас, і устами з вами говорити, щоб благодать ваша була повна. **13** Витаютъ тебе діти сестри твоєї вибраної. Амінъ.

3 Івана

1 Старець — Гайові любому, котрого люблю істину. **2** Любий, молю ся, щоб у всьому добрі тобі вело ся, і ти здоров був, яко ж добре ведеться душі твоїй. **3** Вельми бо зрадів я, коли прийшли брати, і съвідкували про твою правду, яко ж ти в правді ходиш. **4** Більшої радості над сю не маю, щоб чути, що діти мої в правді ходять. **5** Любий, ти вірно робиш, коли що робиш для братів і для посторонніх, **6** котрі съвідкували про твою любов перед церквою; добре ти зробиш, одпровадивши їх достойно перед Богом. **7** Вони бо ради імені Його вийшли, нічого не прийнявши від погані; **8** тим то мусимо приймати таких, щоб бути помічниками правді. **9** Писав я церкві; тільки Диотреф, що побивається ся за старшуваннем, не приймає нас. **10** Тим, коли прийду, згадаю про його діла, що робить, докоряючи нас лихими словами; і не доволен тим, ні сам не приймає братів, і боронить тим, що хочуть, і з церкви виганяє. **11** Любий, не повертай за лихим, а за добрым. Хто добре робить, (той) від Бога, хто ж лихе робить, (той) не бачив Бога. **12** Про Димитрия съвідковано од усіх, і від самої правди; і ми також съвідкуємо, а знаєте, що съвідченне наше правдиве. **13** Багацько мав я писати, тільки не хочу чернилом та пером тобі писати; **14** надію ся ж незабаром бачити тебе, то й устно поговоримо. Впокій тобі. Витають тебе други. Витай другів по імені.

Юда

1 Юда, слуга Ісуса Христа, брат же Яковів, — покликаним, од Бога Отця освяченним, а Ісусом Христом охороненим: **2** милость вам і впокій і любов нехай умножить ся. **3** Любі, стараючись з усією пильністю писати вам про спільне спасенне, вважав я за конечне написати вам, вговорюючи, щоб боролись за віру, святым раз передану. **4** Повлазили бо деякі люди, давно призначенні на сей суд, безбожні, що благодать Бога нашого обертають на розпусту, і самого Владики Бога і Господа нашого Ісуса Христа одрікають ся. **5** Приганути ж хочу вам, котрі загально се знаєте, що Господь, хоч спас нарід із землі Єгипецької, то опісля погубив тих, що не вірували. **6** І ангелів, що не скоронили свого начальства, оставивших свої оселі, про суд великого дня вічніми оковами під темрявою скоронив. (aiōnios g126) **7** Як Содома і Гоморра, і городи кругом них, що, подібно їм, жили в перелюбі і ходили в слід за іншим тілом, принявши кару вічного огня, виставлені яко приклад; (aiōnios g166) **8** так і сі сновиди опоганюють тіло, начальством же гордують, а на влада хулять. **9** Михаїл же Архангел, коли, змагаючись з дияволом, говорив про Мойсейове тіло, не поважив ся піднести проти нього суду докоряючого, а сказав: Нехай Господь загрозить тобі: **10** Сі ж, чого не розуміють, хулять; що ж по природі, як безсловесні звірі, розуміють, у сому поганять себе. **11** Горе їм, бо пійшли вони дорогою Каїна, попались в обману нагороди Валаама, і погибли в бунті як Корей. **12** Се погань (на вечерах) милостині вашої, що живлять ся з вами без страху, і пасуть ся; хмари безводні, од вітрові ношені; дерева осінні, беззовні, двічі умерші, викоринені; **13** люті філії морські, що піняться своїм соромом, блукаючи звізді, котрим чорна темрява на віки хоронить ся. (aiōn g165) **14** Пророкував же про сих і семий від Адама, Енох, глаголючи: „Ось, ійде Господь із тисячами святих своїх, **15** зробити суд над усіма, і докорити між ними усіх безбожних, за всі діла безбожності їх, що безбожно накоїли, і за всі жорстокості, що говорили проти Нього грішники безбожні.“ **16** Се миркачі, докорителі, що ходять по хотінню своєму; і уста їх говорять гордо, і поважають лиця задля користі. **17** Ви ж, любі,

згадуйте слова, проречені від апостолів Господа нашого Ісуса Христа; **18** бо вони казали вам, що останнього часу будуть ругателі, що ходять по хотінню свого безбожя. **19** Се ті, що відлучаються (від єдності віри,) тілесні, що не мають Духа. **20** Ви ж, любі, найсвятішою вашою вірою будуйте ся, і в Духові святому моліться, **21** і себе в любові Божій хороніть, дожидаючи милости Господа нашого Ісуса Христа до життя вічного. (aiōnios g166) **22** Також інших милуйте, розсуджууючи; **23** інших же страхом спасайте, вихоплюючи з огня, ненавидячи ще й одежду, од тіла опоганену. **24** Тому ж, що може вас оберегати без спотикання, і поставити перед словою своєю непорочних в радості, **25** единому премудрому Богу, Спасителю нашему, слава і величче, держава і влада, тепер і по всі віки. Амінь. (aiōn g165)

Об'явлення

1 Одкритте Ісуса Христа, котре дав Йому Бог, показати слугам своїм, що має скоро бути, і показав, піславши через ангела свого, слуз' своєму Йоанові, 2 котрий засвідкував про слово Боже, і съвідченне Ісуса Христа, і що видів. 3 Блаженний, хто читає, і хто слухає слова пророцтва, і хоронить, що написано в ньому; бо час близький. 4 Йоан семи церквам, що в Азії: благодать вам і впокій від Того, що есть, що був, і що прийде, і від семи духів, що перед престолом Його; 5 і від Ісуса Христа, котрий съвідок вірний, первородень із мертвих, і князь царів земних; Йому, милуючому нас, і обмившому нас від гріхів наших в крові своїй, 6 (і зробив тому нас царями і съвящениками Богу і Отцеві своему,) слава і держава по вічні віки. Амінь. (aiōn g165) 7 Ось, ійде з хмарами, і побачить Його всякеоко, і ті, що Його прокололи; і заголосять перед Ним усі роди землі. Так, амінь.

8 Я Альфа і Омега, почин і конець, глаголе Господь, що есть, і що був, і що прийде, Вседержитель. 9 Я Йоан, і брат вам, і спільник у горю і в царстві і в терпінню Ісуса Христа, був на острові, званім Патмос, за слово Боже, і за съвідкуваннє Ісуса Христа. 10 Я був в дусі в день Господень, і чув ізза себе великий голос, наче труби, що глаголав: 11 Я Альфа і Омега, Первий і Останній; і що бачиш, напиши в книгу; і пішли церквам, що в Азії: в Ефез, і в Смирну, і в Пергам, і в Тиятир, і в Сарди, і в Філадельфию, і в Лаодикию. 12 I обернув ся я, щоб побачити, чий се голос, що глаголав до мене; а обернувшись, побачив я сім съвічників золотих; 13 і посеред семи съвічників подібного Сину чоловічому, з'одягненого в довгу одежду, і підперезаного по грудех золотим поясом. 14 Голова ж Його і волоссе білі, як вовна біла, як сніг; а очі Його як поломінь огняна; 15 а ноги Його подібні до міді, наче в печі розпаленої; а голос Його, як шум многих вод; 16 а мав Він у правій руці своїй сім звізд; а з уст Його виходив меч обояндний, гострий; а очі Його, як сонце, що съвітить у силі своїй. 17 I коли побачив Його, впав я до ніг Його як мертвий; і поклав Він праву свою руку на мене, глаголючи мені: Не бій ся, я Первий і Останній, і живий; 18 і був я мертвий, і ось живу по вічні віки; амінь. I маю ключі пекла і смерти.

(aiōn g165, Hadēs g86) 19 Напиши, що бачив єси, і що есть, і що має бути після цього; 20 тайна семи звізд, котрі бачив єси у правиці моїй, і сім съвічників золотих (така): сім звізд, се ангели семи церков; а сім съвічників, се сім церков.

2 Ангелові Єфеської церкви напиши: Се глаголе Той, що держить сім звізд у правиці своїй, що ходить посеред семи съвічників золотих: 2 Знаю діла твої, і труд твій, і терпилівість твою, і що не можеш терпіти лихих, і досьвідчив тих, що зовуть себе апостолами, та ними не є, я знайшов їх ложниками, 3 і терпів єси, і маєш терпилівість, і задля імені моого трудив ся єси, і не знеміг ся.

4 Тільки ж маю проти тебе, що ти любов твою першу оставив. 5 Згадай же, з відкіля випав єси, і покай ся і перші діла роби; а то прийду до тебе скоро, і двигну съвічник твій з місця його, коли не покаеш ся. 6 Тільки ж се (добре) маєш, що ненавидиш діла Николаїтів, котрі й я ненавиджу.

7 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам: Хто побідить, тому дам поживати від дерева життя, що по середині раю Божого. 8 I ангелові церкви Смирнейської напиши: Се глаголе Первий і Останній, що був мертвий і ожив: 9 Знаю діла твої, і горе і убожество (багатий же єси), і хулу тих, що зовуть себе Жидами, та ними не є, а зборище сатани: 10 Нічого не бій ся, що маєш терпіти. Ось, диявол вкидати ме декотрих із вас у темницю, щоб спокусити вас; і мати мете горе десять день. Будь вірний аж до смерти, і дам тобі вінець життя. 11 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, не мати ме кривди від другої смерти. 12 I ангелові церкви, що в Пергамі, напиши: Се глаголе Той, що має меч обояндний, гострий: 13 Знаю діла твої, і що ти домуєш, де престол сатани, і держиш імя мое, і не відрік ся віри моєї і в ті дні, коли Антипа, съвідок мій вірний, убитий у вас, де домує сатана. 14 Тільки ж маю дещо проти тебе, бо маєш там таких, що держать ся науки Валаама, котрий навчив Валака ввести поблазнь перед синами Ізраїлевими, щоб їли ідолські жертви і жили в перелюбі. 15 Також маєш і таких, що держать ся науки Николаїтів, що я ненавиджу. 16 Покай ся; ато прийду до тебе скоро, і воювати му з ними мечом уст моїх. 17 Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. Хто побідить, тому дам

поживати від манни закритої, і дам йому камінь білий, а на камені нове ім'я написане, котрого ніхто не знає, тільки, хто приняв. **18** I ангелові церкви в Тиятирі напиши: Се глаголе Син Божий, що має очі свої, як поломінь огняна, і ноги Його подобні міді: **19** Знаю твої діла і любов і служеннє, і віру, і терпилівість твою, і діла твої, і що останніх більше, як первих. **20** Тільки маю дещо проти тебе, бо даеш жінці Єзавелі, що зове себе пророкинею, учити і зводити моїх слуг, жити в перелюбі і юсти ідолські жертви. **21** Я дав тій часу, щоб покаялась в перелюбі своїм, та не покаялась. **22** Се я кидаю її на постель, і перелюбників з нею у велике горе, коли не покають ся в ділах своїх. **23** І діти її убю смертю; і пізнають усі церкви, що я досліджую внутро і серця; і дам вам кожному по ділам вашим. **24** Вам же глаголю, і іншим, що в Тиятирі, скільки їх не мають сієї науки, і котрі не пізнали глибині сатаниної, як кажуть, що не кину на вас іншого тягару; **25** тільки, що маєте, держіть, аж поки прийду. **26** I хто побідить, і хто хоронить аж до кінця діла мої, тому дам владу над поганами; **27** і пасти ме їх жезлом залізним; як посуди глиняні покрушать ся; як се я приняв від Отця моого; **28** і дам йому ранню зору. **29** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

3 I ангелові церкви в Сардах напиши: Се глаголе Той, що має сім духів Божих, і сім звізд. Знаю твої діла, що маєш ім'я, що живеш, а мертвий еси. **2** Будь чуйний, і утвірджуй інше, що має вмерти, бо не знайшов я, щоб діла твої були скінчені перед Богом. **3** Тим то згадай, як приняв і чув еси, і хорони, і покай ся, коли ж нечувати меш, прийду на тебе, як злодій, і не знати меш, якого часу прийду на тебе. **4** Та маєш не багато імен в Сардах, що не опоганили одеж своїх; вони ходити муть зо мною у білих, бо достойні. **5** Хто побідить, то з'одягнеть ся в білу одіж, і не витру ім'я його з книги життя, і визнаю ім'я його перед Отцем моїм, і перед ангелами Його. **6** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. **7** I ангелові церкви, що в Філадельфії, напиши: Се глаголе Святий, Правдивий, що має ключ Давидів, котрий відчиняє, і ніхто не зачинить, і зачиняє, і ніхто не відчинить: **8** Знаю твої діла; ось дав я перед тобою незачинені двері, і ніхто не

може зачинити їх; ти малу маєш силу, а склонив мое слово, і не відрік ся імені моє. **9** Ось, я дам, що деякі із зборища сатаниного, котрі зовуть себе Жидами, та ними не є, а брешуть; ось я зроблю, щоб вони прийшли, і поклонились перед ногами твоїми, і пізнали, що я полюбив тебе. **10** Яко ж хоронив еси слово терпилівості моєї, то я та тебе склоню від години спокуси, що має прийти на цілу вселенну, спокусити домуючих на землі. **11** Ось, ійду скоро; держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого. **12** Хто побідить, зроблю його стовпом в храмі Бога моого, і вже не вийде геть; і напишу на ньому ім'я Бога моого, і ймя города Бога моого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога моого, і ймя мое нове. **13** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам. **14** I ангелові церкви Лаодикийської напиши: Се глаголе Амінь, съвідок вірний і правдивий, почин створіння Божого: **15** Знаю твої діла, що ти нії зимний нї гарячий; о, коли б ти був зимний або гарячий! **16** Тим то, яко ж літний еси, і нії зимний нї гарячий, викину тебе з уст моїх. **17** Бо кажеш: Я багатий, і збагатів, і нічого не потрібую; а не знаєш, що ти бідолашний, і мізерний, і вбогий, і сліпий і голий. **18** Раджу тобі купити в мене золото, огнем перечищене, щоб збагатив ся; і білу одіж, щоб з'одягнув ся, і не було видно сорому наготи твоєї; і мастию від очей намасти очі твої, щоб бачив. **19** Я, кого люблю, докоряю і караю; будь же ревний і покай ся. **20** Ось, стою під дверми і стукаю; коли хто почує мій голос, і відчинить двері, то ввійду до нього, і вечеряти му з ним, а він зо мною. **21** Хто побідить, дам йому сісти зо мною на престолі моїм, яко ж і я побідив, і сів з Отцем моїм на престолі Його. **22** Хто має ухо, нехай слухає, що Дух глаголе церквам.

4 Після сього поглянув я, і ось, двері відчинені на небі, і перший голос, що я чув, якби (від) труби говорячої зо мною, сказав: зайди сюди, і покажу тобі, що має бути після сього. **2** I зараз був я в дусі; і ось, престол стояв в небі, а на престолі Сидячий; **3** а Сидячий був подібний видом до каменя яспісового і сардинового; і веселка кругом престола, подібна видом як смарагд. **4** А кругом престола двайцять і чотири престолів; а на престолах бачив я двайцять і чотири старців сидячих, з'одягнених у білі одежі;

а на головах своїх мали золоті вінці. 5 А з того престола виходять блискавки, громи і голоси; і сім съвічників огняних горять перед престолом, а се сім духів Божих: 6 А перед престолом море шклянне, подібне до христалі. А в середині престола, і кругом престола четверо животних, повні очей зпереду і ззаду. 7 А перше животне подобне до лева, а друге животне подобне до теляти, а третє животне мало лице, як чоловік, а четверте животне подобне до летячого орла. 8 А четверо животних мали, кожне з осібна, по шість крил в округ, а в середині повно очей; і не мають вони впокою день і ніч, говорячи: Съят, съят, съят Господь Бог вседержитель, що був, і есть, і прийде. 9 I, коли давали ті животній славу і честь, і подяку Сидячому на престолі, Живучому по вічні віки, (aiōn g165) 10 упали двайцять і чотири старці перед Сидячим на престолі, і покланялися Живучому по вічні віки, і кидали вінці свої перед престолом, говорячи: (aiōn g165) 11 Достоен еси, Господи, приняти славу і честь і силу; Ти бо створив еси усе, і волею Твоєю (усе) есть, і створено.

5 I бачив я в правиці Сидячого на престолі книгу записану із середини і зверху, запечатану семи печатьми. 2 I бачив я ангела сильного, покликаючого голосом великим: Хто достоен розгорнути книгу, і розломити печаті її? 3 I ніхто не міг на небі, ані на землі, ані під землею, розгорнути книгу, ані заглянути до неї. 4 I я вельми плакав, що ніхто достойний не знайшов ся, щоб розгорнути і прочитати книгу, ані заглянути до неї. 5 I один із старців каже мені: Не плач; ось, побідив лев, що з роду Юдиного, корінь Давидів, щоб розгорнути книгу, і розломити сім печаті її. 6 I поглянув я, і ось, по середині між престолом і чотирма животними, і по середині старців, стоїть Ягнятко, наче заколене, і мало сім рогів, і сім очей, а се сім духів Божих, що послані по цілій землі. 7 I прийшов, і взяв книгу з правиці Сидячого на престолі. 8 I коли взяв книгу, то чотири животні і двайцять чотири старці впали перед Агнцем, маючи кожний кобзу і чашу золоту, повну пахощів, що були молитви съвятих. 9 I съпівають пісню нову, глаголючи: Достоен еси приняти книгу, і отворити печаті її, бо Ти був заколений, і відкупив еси нас Богу кровю своєю, з

усякого роду, і язика, і народу і поган, 10 і зробив еси нас Богу нашему царями і священиками; і царювати мем на землі. 11 I я бачив і чув голос ангелів многих кругом престола і животних, і старців; і було число їх тьма тьмами і тисячі тисячами, 12 глаголючи голосом великим: Достоен Агнець, заколений, приняти силу й багацтво, й премудрость, і кріпость, і честь і славу. 13 I всяке створінне, що в небі, і на землі, і під землею, і що на морю, і все, що в них, чув я, що говорило: Сидячому на престолі і Агнцеві благословенне, і честь, і слава і держава по вічні віки. (aiōn g165) 14

А четверо животних сказали: Амінь, а двайцять чотири старці упали, і поклонились Живучому по вічні віки.

6 I я бачив, що отворив Агнець одну з печатій і чув, як одно з животних сказало, наче громовим голосом: Прийди і подиви ся. 2 I я поглянув, і ось, кінь білий, а, що сидів на ньому, мав лук; і дано йому вінець, і вийшов яко побідник, щоб побіждати. 3 I коли отворив другу печать, чув я друге животне, що сказало: Прийди, і подиви ся. 4 I вийшов інший кінь рижий; а, що сидів на йому, тому дано взяти впокій із землі, і щоб один одного вбивали; і дано йому великий меч. 5 I коли отворив третю печать, чув я третє животне, що сказало: Прийди і подиви ся. I я поглянув, аж ось кінь карий, а, що сидів на ньому, мав вагу в руці своїй. 6 I почув я голос зпосеред чотирьох животних, що сказав: Міра пшениці за денар, і три міри ячменю за денар; і оліви і вина не марнуй. 7 I коли отворив четверту печать, чув я голос четвертого животного, що сказало: Прийди і подиви ся. 8 I я поглянув, і ось, кінь блідий, а, що сидів верх него, ім'я йому смерть, а пекло слідом за ним; і дана йому владсть вбивати на четвертій часті землі мечем, і голодом, і смертю, і звірми земними. (Hadēs g86) 9 I коли отворив пяту печать, бачив я під жертвінєю душі убитих за слово Боже, і за съвідченне, котре мали; і покликнули голосом великим, говорячи: 10 Доки, Владико съвятий і правдивий, не будеш судити і мстити за кров нашу над тими, що домують на землі? 11 I дано кожному одїж білу, і сказано їм, щоб впокоїлись ще малий час, доки не доповнять (числа) слуги твариш їх, і брати їх, що мають бути вбиті, як і

вони. 12 І поглянув я, коли отворив шесту печать; і ось, трясенне велике стало ся, і сонце стало чорне, як верета волосінна, а місяць став, як кров, 13 а зорі небесні попадали на землю, як смоківниця, од великого вітру трясена, скидає свої недостиглі смокви. 14 А небо зникло, як лист звинутий, і всяка гора і виспа двинулись із місць своїх; 15 і царі землі, і вельможі, і багаті, і тисячники, і сильні, і всякий невільник, і всякий вільний скрились у печерах і скелях гірських, 16 і кажуть скелям і горам: Впадіте на нас, і закройте нас від лиця Сидячого на престолі, і від гніва Агнця, 17 бо прийшов великий день гніва Його, і хто може встояти?

7 А після цього бачив я чотирьох ангелів, що стояли на чотирьох краях землі, і держали чотири вітри землі, щоб не віяв вітер на землю, ані на море, ані на жадне дерево. 2 Ще бачив я іншого ангела, що виходив від сходу сонця, і мав печать Бога живого; і покликнув голосом великим до чотирьох ангелів, котрим дано шкодити на землі і на морю, глаголючи: 3 Не робіть шкоди землі ні морю, ні деревині, доки не попечатаєм слуг Бога нашого на чолі їх. 4 І я чув число попечатаних, сто сорок і чотири тисяч попечатаних із усіх родів синів Ізраїлевих: 5 з роду Юдиного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Рубенового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Гадового дванайцять тисяч попечатаних; 6 з роду Асирового дванайцять тисяч попечатаних; 7 з роду Нефталимового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Манассійного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Симеонового дванайцять тисяч попечатаних; 8 з роду Левійного дванайцять тисяч попечатаних; з роду Іссахарового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Завулонового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Йосифового дванайцять тисяч попечатаних; з роду Беніаминового дванайцять тисяч попечатаних. 9 Після цього поглянув я, і ось, пребагато людей, котрих ніхто не міг перелічити, з кожного народу, і роду, і людей, і язиків, стойть перед престолом і перед Агнцем, з'одягнені в одежі білі, а пальмові вітки в руках їх. 10 І покликували великим голосом, говорячи: Спасенне Богу нашему, сидячому на престолі, і Агнцеві. 11 І всі ангели стояли кругом престола

і старців і чотирьох животних, і впали перед престолом на лиця свої, і поклонились Богу, 12 говорячи: Амінь; благословенне, і слава, і премудрость, і подяка, і честь, і сила і кріпость Богу нашему по вічні віки. Амінь. (aiōn g165) 13 І сказав один із старців, говорючи мені: Хто се, що з'одягнені в білі одежі, і звідкіля прийшли? 14 І я сказав: Добродію, ти знаєш; і рече мені: се, що прийшли з великого горя, і вимилили вони одежі свої, і вибілили одежі свої кровю Агнця. 15 Тим то вони перед престолом Бога, і служять Йому день і ніч в храмі Його; і Сидячий на престолі оселиться в них. 16 Вже не будуть голодні, ані жадні, ані падати ме на них сонце, ані жадна спека; 17 Агнець бо, що на середині престола, пасти ме їх, і водити ме їх до живих жерел вод; і Бог отре всяку сльозину з очей їх.

8 І коли отворив сему печать, стало мовчання на небі, близько пів години. 2 І я бачив сім ангелів, що стояли перед Богом, і дано їм сім труб. 3 І приступив інший ангел, і став перед жертвінною, маючи золоту кадильницю; і дано Йому багато пахощів, щоб положив з молитвами усіх святих на жертвінну золоту, що перед престолом. 4 І зняв ся дим пахощів з молитвами святих, від руки ангела, перед Богом, 5 і взяв ангел кадильницю, і наповнив її огнем із жертвінні, і кинув на землю; і постали голоси, і громи, і блискавки і трясенне. 6 І сім ангелів, що мали сім труб, готовились, щоб трубити. 7 І перший ангел затрубив, і постав град і вогонь, змішані з кровю; і спало на землю. І третя частина деревини згоріла, і вся трава зелена згоріла. 8 І другий ангел затрубив, і наче велику гору, огнем розпалену, кинуло в море. І третя частина моря стала кровю. 9 І погибла третя частина створіння в морю, що мала життя, і третя частина човнів знищена. 10 І третій ангел затрубив, і впала з неба велика звізда палаюча, як смолоскип, а впала на третю частину рік і на жерела вод. 11 А йма звізді Полин, і стала третя частина вод наче полин, і многі люди померли од води, бо гірка була. 12 І четвертий ангел затрубив, і поражена стала третя частина сонця, і третя частина місяця і третя частина звізд, щоб третя частина їх затъмилася, і день щоб третю частину не сьвітив, так само й ніч. 13 І бачив я, і чув, як один ангел летів серед неба, і говорив

великим голосом: Горе, горе, горе домуючим на землі від остальних голосів труби трьох ангелів, що мають трубити!

9 I п'ятий ангел затрубив, і я бачив звізду, що впала з неба на землю, і дано їй ключ від бездонного колодязя, (*Abyssos g12*) 2 і відчинив він бездонний колодязь; і зніс ся дим з колодязя, наче дим великої печі, і затмілось сонце, і повітре від диму з колодязя. (*Abyssos g12*) 3 А з диму вийшла сарана на землю, і дана їй властивість, якою ж мають властивість скорпиони земні. 4 I сказано їм, щоб не шкодили траві земній, ані жодній зеленині, ані жодній деревині, тільки одним людям, що не мають печаті Божої на чолах своїх. 5 I дано їм, щоб не вбивали їх, а щоб мучили п'ять місяців; а мука від них, як мука від скорпиона, коли всусить чоловіка. 6 I шукати муть в дні ті люде смерти, і не знайдуть її; і бажати муть вмерти, і втікати ме смерть від них. 7 А порода сарани наче то коні, приготовлені до війни, а на головах її наче вінці подобаючі на золото, а лиця їх як лиця людські. 8 I мали волоссє, як волоссє жіноче; а зуби їх, наче левині, 9 і мали бронї (панцирі), наче бронї залишні; а шум крил їх, наче шум возів, коли багато коней біжить на війну. 10 А хвости у них подобні, як у скорпіонів, і жала були в хвостах їх; а властивість їх — шкодити людям п'ять місяців. 11 I мають над собою царя, ангела безодні; ім'я йому по єврейські Авадон, а по грецькі має ім'я Аполлон (Губитель). (*Abyssos g12*) 12 Горе одне перейшло; ось, настигають ще два після цього. 13 I шостий ангел затрубив, і я почув один голос з чотирьох рогів золотої жертівні, що перед Богом, 14 що глаголав шестому ангелу, котрий мав трубу: Розвяжи чотирьох ангелів, що звязані над великою рікою Євфратом. 15 I розвязано чотирьох ангелів, що були приготовані на годину, і день, і місяць, і рік, щоб убили третю частину людей. 16 А число вояська кінного двісті тисяч тисяч; ічув я число їх. 17 I так бачив я коні у видінню, а ті, що сиділи на них, мали бронї огняні і гияцінтові і сірчані, а голови коней, як голови левів, а з ротів їх виходить огонь, і дим, і сірка. 18 А від тих трьох убита третя частину людей, від огня, і від диму, і від сірки, виходячої з ротів їх. 19 Сила бо їх в роті (і в хвостах їх); хвости бо їх подобні зміям, маючи

голови, котрими шкодять. 20 А останній люде, що не повбивані тими поразами, ані покаялися у ділах рук своїх, щоб не покланятись бісам, і ідолам золотим, і срібним, і мідянім, і камінним, і деревянім, котрі ані бачити не можуть, ані чути, ані ходити. 21 I не каялись в убийствах своїх, ані в чарах своїх, ані в блудодіяннях своїх, ані в крадіжках своїх.

10 I бачив я іншого ангела сильного, сходячого з неба, з'одягненого в хмару, а дуга над головою, а лиця його, наче сонце, а ноги його, наче стовпі огняні; 2 і мав він в руці своїй книжку розгорнуту, і поставив він ногу свою праву на море, а ліву на землю, 3 і покликнув великим голосом, наче лев рикає. I коли покликнув, тоді сім громів промовили своїми голосами. 4 I коли промовили сім громів своїми голосами, хотів я писати; і почув я голос з неба, що глаголав мені: Запечатай, що промовили сім громів, і не пиши цього. 5 I ангел, котрого я бачив, що стояв на морі і на землі, зняв руку свою до неба, 6 і поклявся Живучим по вічні віки, котрий створив небо, і що в ньому, та землю, і що на ній, та море, і що в ньому: Що вже не буде часу; (*aīōn g165*) 7 тільки в дні голосу семого ангела коли буде трубити, скінчиться і тайна Божа, як благовістив слугам своїм пророкам. 8 I голос, що я чув його з неба, знов розмовляв зо мною, і глаголав: Іди, візьми книжку розгорнуту з руки ангела, що стоїть на морю, і на землі. 9 I я пішов до ангела, кажучи йому: Дай мені книгу. I рече він мені: Возьми і з'їж її; і буде вона гірка в животі твоїм, а в устах твоїх буде солодка, як мед. 10 I приняв я книжку з руки ангела, і з'їв її; і була вона в устах моїх, як мед солодка; і коли з'їв її, то стало гірко в животі моїм. 11 I рече мені: Мусиш ти знов пророкувати про люде, і народи, і язики, і царі многі.

11 I дано мені тростину, подібну до жезла; і стояв ангел глаголючи: Встань, і змір храм Божий, і жертівню, і тих, що покланяються у ньому. 2 А двір, що навпереді храма, викинь геть, і не мір його, бо він даний поганам; і топтати муть город съвятий, місяців сорок і два. 3 I дам двом моїм съвідкам, і пророкувати муть днів тисячу двісті шістьдесят, з'одягнені у веретища. 4 Се дві оливині, і два съвічники, що перед Богом землі

стоять. 5 А коли хто схоче з'обідити їх, то огонь вийде з уст їх, і пожере ворогів їх; і коли хто схоче з'обідити їх, то (ї) він мусить так бути вбитий. 6 Сі мають власті зачинити небо, щоб не йшов дощ за днів їх прокування, і мають власті над водами, обернути їх у кров, і вдарити на землю всякою поразою, скільки раз схочуть. 7 А коли скінчать съвідкуваннє свое, то звір, вийшовши з безоднї, заведе з ними війну, і побідить їх, і повбиває їх.

(Abysos g12) 8 А трупи їх будуть на улицях великого города, що зоветься духовно Содома й Єгипет, де і Господь, наш розпятий. 9 І бачити муть (многі) з людей, і родів, і язиків, і народів трупи їх три і пів дня, і не дозволять до гробів положити трупів їх. 10 І радувати муть ся над ними ті, що домують на землї, і веселити муть ся; і дари посылати муть один одному; бо сі два пророки мучили домуючих на землї. 11 А після трьох і пів дня дух життя від Бога зйшов на них, і вони встали на ноги свої, а великий страх напав тих, що виділи їх. 12 І почули голос великий з неба, що глаголав їм: Зійтдіть суди. І зйшли на небо в хмарі, і дивились на них вороги їх. 13 І постало тієї години велике трясенне і десята частина города впала, і забило у трясенню сім тисяч імен людських; а другі полякались, і дали славу Богу небесному. 14 Горе друге перейшло; ось, горе третє настигає хутко. 15 І затрубив семий ангел, і постали великі голоси на небі, глаголючи: царства съвіта стали (царствами) Господа нашого й Його Христа, і царювати ме по вічні вікі. (aіðn g165) 16 А двайцять і чотири старці, що перед Богом сиділи на престолах своїх, впали на лиця свої, і поклонились Богу, 17 глаголючи: Дякуємо Тобі, Господи і Боже вседержителю, що еси, і був, і прийдеш, що приняв еси силу Твою велику і воцарив ся еси. 18 І розгнівались погане, і настиг гнів твій, і пора мертвим суд приняти, і дати нагороду слугам твоїм пророкам, і съвятим, і боячим ся імені Твого, і малим, і великим, і знищити тих, що нищять землю. 19 І відчинив ся храм Божий в небі, і видно було ковчег завіту Його в храмі Його; і постали близнаки, і гуркіт і громи, і трясенне, і великий град.

12 І явилась велика ознака на небі, — жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногам її, а на голові її вінець з дванайцяті звізд. 2 І бувши

важкою, кричала в болещах, і мучилася породом. 3 І явилась друга ознака на небі; і ось, змій великий, червоний як огонь, у котрого голова сім і десять рогів, а на головах його сім корон. 4 А хвіст його тягнув третю частину зір із неба, і кинув їх на землю. І став змій перед жінкою, що мала родити, щоб, коли вродить, пожерти дитину її. 5 І породила сина, хлопяtko, що має пасти всі народи жезлом залізним; і взято дитяtko її до Бога і до престола Його. 6 А жінка втікла у пустиню, де має місце, приготоване від Бога, щоб там кормили її днів тисячу двісті шістьдесят. 7 І постала війна на небі. Михаїл і ангели його воювали проти змія, і змій воював і ангели його, 8 і не здоліли; ані місця вже не знайдено по них на небі. 9 І скинутий змій великий, вуж вікодавній, званий дияволом і сатаною, що зводить цілу вселенну, скинутий на землю, і ангели його з ним скинути. 10 І чув я голос великий, що говорив в небі: Тепер настало спасенне і сила і царство Бога нашого, і власті Христа Його; бо скинуто винувателя братів наших, що винував їх перед Богом нашим день і ніч. 11 І вони побідили його кровю Агнця, і словом съвідчення свого, і не полюбили життя свого аж до смерті. 12 Тим то веселіте ся, небеса, і що домуєте в них. Горе живучим на землї і на морі, бо зйшов диявол до вас, маючи великий гнів; знає бо, що короткий йому час. 13 І коли увидів змій, що скинуто його на землю, погнав за жінкою, що породила хлопяtko. 14 І дано жінці дві крилї великого орла, щоб летіла в пустиню на своє місце, де б живилася пору, і пори, і половину пори, (далеко) від зазору вужа. 15 І пустив змій за жінкою з рота свою воду, наче ріку, щоб її в ріці втопити. 16 А земля помогла жінці; і отворила земля уста свої, і випила ріку, которую пустив змій з рота свого. 17 І розлютив ся змій на жінку, і пішов провадити війну з іншими насіння її, що хоронять заповіді Божі, і мають съвідченне Ісуса Христа.

13 І став я на піску морському, і бачив звіра, що виходив з моря, в котрого сім голов і десять рогів; а на рогах його десять корон, а на головах його імена богохульні. 2 А звір, котрого я бачив, був подібний до рися, а ноги його як у ведмедя, а рот його як рот у лева. І дав йому змій силу

свою, і престол свій, і велику властель. 3 І бачив я одну з голов його, наче на смерть вбиту, і смертня рана її вилічена, і дивувала ся ціла земля, (ідучи) в слід за звіром. 4 І поклонились змієві, що дав властель звірові; і поклонились звірові, говорячи: хто подібний звірові? хто може воювати з ним? 5 І дано йому уста, говорити велике й хулу; і дана йому властель провадити війну сорок і два місяці. 6 І відчинив він уста свої на хулу проти Бога, щоб хулити імя Його, і оселю Його, і тих, що домують в небі. 7 І дано йому провадити війну з святыми, і побідити їх; і дана йому властель над всяким родом, і язиком, і народом. 8 І поклоняться йому всі, що домують на землі, котрих імена не написані в книзі життя Агнця, заколеного від основання сьвіта. 9 Коли хто має ухо, нехай слухає. 10 Коли хто веде в полон, то піде (сам) в полон; коли хто мечем вбиває, то мусить сам бути вбитий мечем. Осьде терпиливість і віра святих. 11 І бачив я іншого звіра, що виходив із землі, а мав він два роги, подобні як у ягняті, а говорив як змій. 12 І всією властель первого звіра орудує він перед ним; і наставляє землю і домуючих на ній, щоб покланялися первому звірові, в котрого сцілена смертна рана його. 13 І робить великі ознаки, так що вогонь зводить з неба на землю перед людьми. 14 І підманює домуючих на землі через ознаки, що дано йому робити їх перед звіром, говорячи домуючим на землі, щоб робили образ звіра, що має рану від меча, і ожив. 15 І дано йому вложити духа образові звіра, нехай би також говорив образ звіра, і робив, щоб, хто не поклониться перед образом звіра, був убитий. 16 І зробить він, щоб усім малим, і великим, і багатим, і вбогим, і вольним, і невольним дано пятно на правій руці їх, або на чолі їх. 17 І щоб ніхто не міг куповати або продавати, як тільки, хто має пятно або імя звіра, або число імені його. 18 Ось де премудрость. Хто має розум, нехай вилічить число звіра; се бо число чоловіче; і число його шістсот шістдесят і шість.

14 І поглянув я, і ось, Агнець стоїть на горі Сіон, а з ним сто сорок чотири тисяч, у котрих імя Отця Його написано на чолі їх. 2 І чув я голос із неба, наче голос многих вод, і наче голос великого грому; і чув я голос кобзарів, що грали

на кобзах своїх. 3 І съпівають, як би нову пісню, перед престолом, і перед чотирма животними і старцями. І ніхто не зміг навчитись пісні, тільки сто сорок чотири тисячі, що викуплені від землі. 4 Се що не опоганилися з жінками, вони бо чисті. Се що йдуть слідом за Агнцем, де він не щов. Се що викуплені від людей, первітки Богу і Агнцеві. 5 І в устах їх не знайшов ся підступ; вони бо непорочні перед престолом Божим. 6 І бачив я іншого ангела, що летів серед неба, а в нього Євангелия вічна, що мав її благовіствувати домуючим на землі, і всякому народові, і родові, і язикові, і людові, (aiōnios g166) 7 глаголючи голосом великим: Бійте ся Бога, і дайте славу Йому, прийшла бо година суду Його; і покланяйтесь Тому, що створив небо і землю і море і жерела вод. 8 І другий ангел ішов слідом (за ними), глаголючи: Упав, упав Вавилон, великий город, що пристрастним вином блудодіяння свого напоїв всі народи. 9 І третій ангел ішов слідом за ними, глаголючи голосом великим: Коли хто покланяється перед звіром і образом його, і приймає пятно на чоло своє, або на руку свою, 10 той пити ме також од вина гніва Божого, немішаного, наточеного в чашу гніва Його; і буде мучений в огні і сріці перед святыми ангелами і перед Агнцем. 11 А дим їх муки буде зноситься по вічні віки; і не мають впокою день і ніч ті, що покланяються звірові і образові його, і коли хто приймає пятно імені його. (aiōn g165) 12 Ось терпиливість святих; ось ті, що хоронять заповіді Божі і віру Ісуса. 13 І чув я голос з неба, що глаголав мені: напиши: Блаженні мертві, що в Господеві вмирають від нині. Так глаголе Дух, щоб впокоїлись від трудів своїх; діла ж їх ідуть слідом за ними. 14 І поглянув я, і ось, біла хмаря, а на хмарі сидів подібний Синові чоловічому, а на голові Його вінець золотий, а в руці Його гострий серп. 15 Ще інший ангел вийшов з храму і покликнув голосом великим до сидячого на хмарі: Пішли серпа твого, і жни; бо прийшла для тебе година жати, достигло бо жниво землі. 16 І скинув сидячий на хмарі серп свій на землю, і земля була пожата. 17 І вийшов інший ангел із храму, що в небі, а мав і він гострий серп. 18 І вийшов інший ангел із жертівні, в котрого властель над огнем, і покликнув покликом великим на того, що мав гострий серп, глаголючи: Пішли твій гострий серп

і збирай грозна з виноградини земної, вже бо доспіли грозна її. 19 I кинув ангел серп свій на землю, і зібрав виноград земний, і кинув у велику винотоку гніва Божого. 20 I товчено осторонь города в винотоці, і вийшла кров з винотоки аж по узди кінські на тисячу шістьсот стадий.

15 I бачив я іншу ознаку на небі, велику і чудну; сім ангелів, а в них сім останніх пораз, котрими скінчився гнів Божий. 2 I бачив я наче шклянне море, змішане з огнем і тих, що побідили звіра, і образ його, як стояли на шклянному морі, маючи кобзи Божі. 3 I співавають пісню Мойсея, слуги Божого, і пісню Агнця, глаголючи: Великі і чудні діла Твої, Господи Боже Вседержителю; праведні і правдиві дороги Твої, Царю съвятых. 4 Xто не убоїтъ ся Тебе, Господи, і не прославить імени Твого? Ти бо один съвятый, бо всі народи прийдуть і поклонять ся перед Тобою; бо Твої суди обявивися. 5 I після цього поглянув я, і ось, відчинив ся храм скинії съвідчення на небі; 6 і вийшло сім ангелів, у котрих сім пораз, з храму, з'одягнені в чисту осяйну лнянку одежу, і підперезані по грудех золотими поясами. 7 I одно з чотирьох животних дало семи ангелам сім золотих чащ, повних гніва Бога живучого по вічні віки. (aiōn g165) 8 I наповнив ся храм димом слави Бога, і сили Його; і ніхто не міг увійти в храм, доки не скінчилось сім пораз семи ангелів.

16 I почув я з храму великий голос, що глаголав семи ангелам: Ідіть і вилийте чаши гніва Божого на землю. 2 I пішов перший, і вилив чашу свою на землю; і обкинуло людей злім і лютим боляком, тих що мали пятно звіра, і покланялися образові його. 3 A другий ангел вилив чашу свою на море; і стала кров наче у мерця, і всяка душа жива вмерла в морі. 4 I третій ангел вилив чашу свою на ріки і жерела водні; і стала кров. 5 I чув я ангела вод, що глаголав: Праведний Ти, Господи, котрий еси, і був, і съвятый, що таке судив еси; 6 кров бо съвятых і пророків пролили вони, тим і кров дав еси їм пити; вони бо достойні. 7 I чув я іншого, що з жертівні глаголав: Так, Господи, Боже Вседержителю, правдиві і праведні суди Твої. 8 A четвертий ангел вилив чашу свою на сонце; і дано Йому пекти людей огнем. 9 I пекла людей велика спека, і вони хулили ім'я Бога, що

має власті над тими поразами, та не надумались дати Йому славу. (questioned) 10 A п'ятий ангел вилив чашу свою на престол звіра, і стало царство його темне. I кусали язики свої від болю; 11 і хулили Бога небесного задля болещів своїх, і задля боляків своїх, а не покаялись від діл своїх. 12 A шостий ангел вилив чашу свою на велику ріку Евфрат; і висохла вода його, щоб готова була дорога царям, що зі сходу сонця. 13 I бачив я із рота змія, і з рота звіра, і з рота лжепророка три нечисті духи, подобні до жаб. 14 Ce бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі і цілої вселеної, зібрати їх на війну в день той великий Бога Вседержителя. 15 Ось іду, як злодій; блаженний, хто чуває, і хоронить одежду свою, щоб не ходити йому голим, і щоб не бачили сорому його. 16 I зібрав їх в одно місце, що зоветься по єврейськи Армагедон. 17 A семий ангел вилив чашу свою на повітре; і вийшов великий голос з храму небесного, від престола, глаголючи: Стало ся. 18 I постали голоси, і громи, і блискавки, і трясення постало велике, якого не було, від коли люде на землі постали; таке трясення! таке велике! 19 I розпав ся великий город на три часті, і городи поган попадали; і про Вавилон великий згадано перед Богом, дати Йому чашу вина лютости гніва Його. 20 I всякий остров зник, і не знайдено гори. 21 I град великий, як сотнар, упав з неба на людей; і хулили люде Бога задля градової порази, бо пораза граду вельми була велика.

17 I прийшов один із семи ангелів, що мали сім чащ, і говорив зо мною, глаголючи мені: Ходи, я покажу тобі суд блудницї великої, що сидить над многими водами; 2 з котрою блудили царі земні, і впивались вином блудодіяння її, ті, що домують на землі. 3 I повів мене духом у пустиню. I я бачив жінку, що сиділа на звірі кармазиновому, повному імен хули, в котрого сім голов і десять рогів. 4 A жінка з'одягнена в багряницю і кармазин, і озолочена золотом, і дорогим каміннем, і перлами, а в неї золота чаша в руці її, повна гидоти і нечистоти блудодіяння її, 5 а на чолі її ім'я написане: Тайна: Вавилон великий, мати блудницям і гидотам землі. 6 I бачив я, що жінка пяна від крові съвятых, і від крові съвідків Ісусових; і я дивував ся, бачивши

її, дивом великим. 7 І рече мені ангел: Длячого дивуєш ся? Я тобі скажу тайну жінки, і звіра, що носить її, у котрого сім голов і десять рогів: 8 Зъвір, котрого ти бачив, був, і вже нема його, і має він вийти з безодні, та й іти в погибіль; і будуть чудуватись домуючі на землі, (котрих імена не записані в книзі життя від основання світа,) бачивши зъвіра, що був, і нема його, хоч і есть. (Abyssos g12) 9 Ось розум, в котрого мудрість. Сім голов се сім гір, де жінка сидить на них, і царів сім; 10 пять упало, а один есть, а інший ще не прийшов; і коли прийде, то не довго має він бути. 11 А зъвір, котрий був, і (котрого) нема, — він восьмий, та з сімох, і в погибіль іде. 12 А десять рогів, що бачив їх, се десять царів, котрі ще не приняли царства, тільки приймуть владу як царі, однієї години з зъвіром. 13 Ті мають одну думку і силу, і владу свою зъвірові передадуть. 14 Ті воювати муть з Агнцем, і Агнець побідить їх, бо Він Пан панів і Цар царів, а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні. 15 І рече мені: Води, що ти бачив, де блудниця сидить, се люди, і громади, і народи і язики. 16 А десять рогів, що ти бачив на зъвірові, ті зненавидять блудницю, і спустошать її, і обнажать, і тіло її з'їдять, і спалають її в огні. 17 Бог бо дав у серця їх, щоб чинили волю Його, і чинили однодушно, і дали царство своє зъвірові, доки не сповняться слова Божі. 18 А жінка, котру ти бачив, се город великий, що має царство над царями земними.

18 А після цього бачив я ангела, що сходив з неба, що мав велику владу; а земля освітилася від слави його. 2 І покликнув сильно голосом великим, глаголючи: Упав, упав Вавилон, велика (блудниця), і став домівкою бісам і сховиском всякому духові нечистому, і сховиском всякій птиці нечистій і огидній. 3 Бо пристрасним вином блудодіяння свого напоїла всі народи, і царі земні блудили з нею, і купці земні з превеликої розкоші її збагатили. 4 І чув я інший голос з неба, що глаголав: Вийди з неї, народе мій, щоб не мати вам спілки в гріях її, і щоб не приняти вам пораз її. 5 Дійшли бо гріхи її аж до неба, і згадав Бог про неправди її. 6 Віддаите їй, яко ж вона віддавала вам; і подвоїть їй удвоє по ділам її; і в часі, в котрій вона мішала, мішайте їй удвоє. 7 Скільки вона себе

славила, і розкошувала, стільки завдайте їй муки і смутку. Бо в серці своїм говорить вона: Сиджу царицею, і я не вдова, і смутку не побачу. 8 Тим то прийдуть одного дня порази її: смерть і смуток і голод; і буде огнем спалена; сильний бо Господь Бог, що судить її. 9 І заплачуть і заголосять по ній царі земні, що з нею блудили й розкошували, коли побачять дим пожару її, 10 оддалеки стоячи задля страху перед мукою її, говорячи: Горе, горе (тобі,) великий городе, Вавилоне, городе кріпкий, одної бо години настиг суд твій! 11 І купці земні заплачуть, і засумують по ній; товару бо їх ніхто вже не купить, 12 товару: золота, і срібла, і каміння дорогого, і перел, і виссону, і багряниці, і шовку, і кармазину, і всякого дерева пахучого, і всякого посуду з кости слонової, і всякого посуду з дерева дорогого, і з міді, і з желіза, і з мрамора; 13 і цинамону, і пахощів, і мира, і ладану, і вина, і оліви, і муки, і пшениці, і скоту, і овець, і коней, і возів, і тіл, і душ людських. 14 І овоці, бажання душі твоєї, відійшли від тебе, і все, що тучне і съвітле, відійшло від тебе, і вже більш не знайдеш того. 15 Купці цього всего, котрі збогатіли з неї, оддалеки стануть із страху перед мукою її, і будуть плакати, та сумувати, 16 та казати: Горе, горе (тобі), городе великий, з'одягнений у виссон, і багряницю, та кармазин, та озолочений золотом, і в каміннях дорогих, та перлах. 17 Одної бо години спустошене таке багацтво. І всякий керманич, і весь народ, що в кораблях, і корабельники і всі, що на морі орудують, стояли оддалеки, 18 і покликували, дивлячись на дим пожару його, і казали: котрий подібний городу великому? 19 І посипали попелом голови свої, і кликали плачуши, та сумуючи, і казали: Горе, горе (тобі), городе великий, в котрому збогатіли всі, що мають кораблі на морі, багацтвом твоїм; одної бо години спустошений! 20 Веселись над ним, небо і съвяті апостоли і пророки; Бог бо суд ваш судив над нею. 21 І підняв один сильний ангел каменя, наче млинового, великого, і кинув у море, глаголючи: З таким розгоном буде кинутий Вавилон, великий город, і вже більш його не знайдуть. 22 І голосу кобзарів, і съпіваків, і сопільників, і трубачів вже не буде більш чути у тобі, і вже жоден ікусник від жодного іскуства не знайдеться у тебе, і голосу млинового каменя не буде вже чути у тебе,

23 і съвітло съвічника вже не засъвітить у тебе, і голосу жениха й невісти не буде вже чути у тебе; твої бо купці були вельможі земні, і твоїми чарами зведені всі народи. 24 І в ньому знайдена кров пророків і съвітих, і всіх вбитих на землі.

19 А після цього чув я наче громкий голос великого народу в небі, що казав: Алилуя!

Спасенне і слава і честь і сила Господеві Богу нашему; 2 правдиві бо і праведні суди Його, що осудив велику блудницю, котра псувала землю блудодіяннем своїм; і помстив кров слуг своїх од руки її. 3 І сказали удруге: Алилуя! а дим її сходить на вічні віки. (aiōn g165) 4 І впали двайцять і чотири старці, і чотири животні, і поклонились Богу, сидячому на престолі, глаголючи: Амінь! Алилуя!

5 А з престола вийшов голос і глаголав: Хваліте Бога нашого, всі слуги Його, і боящі ся Його, і малі і велиki. 6 І чув я наче голос народу великого, і наче голос багатьох вод, і наче голос сильних громів, що казали: Алилуя! обняв бо царство Господь Бог Вседержитель. 7 Радуймо ся і веселімо ся, і даймо славу Йому; прийшло бо весілле Агнця, і жена Його приготовила себе. 8 І дано їй, щоб з'одягла ся у виссон чистий і съвітлий; виссон бо оправдане съвітих. 9 І рече мені: напиши: Блаженні, хто покликаний на вечерю весілля Агнцевого. І рече мені: сі слова Божі правдиві.

10 І впав я до ніг його, поклонитись йому; і рече мені: Ні, глянь, я слуга-товариш твій і батьків твоїх, що мають съвідчення Ісусове. Богу кланяй ся; съвідчення бо Ісусове — дух пророцтва. 11 І бачив я відчинене небо, і ось, кінь білий, а що сидів на ньому, Того зовуть Вірним і Правдивим, а судить Він і воює по правді. 12 Очі ж у Нього, як огняниа поломінь, а на голові Його много корон; а мав Він ім'я написане, котрого ніхто не знав, як тільки Він сам. 13 А з'одягнений Він в одежу, закрашену кровю, а йм'я Його зоветь ся: Слово Боже. 14 А війська, що на небі, йшли слідом за Ним на білих конях, з'одягнені у виссон білий і чистий. 15 А з уст Його виходить меч гострий, щоб ним побити погані; а сам Він пасти ме їх жезлом желізним; і сам товче винотоку вина лютости і гніва Бога Вседержителя. 16 А на одежі в Нього, і на поясниці в Нього ім'я написане: Цар царів, і Пан панів. 17 І бачив я одного ангела, що стояв на сонці; і кликав він голосом великим, глаголючи усьому

птаству, що літalo посеред неба: Ходіть і зберітесь на вечерю великого Бога, 18 щоб їсти тіла царів, і тіла тисячників, і тіла сильних, і тіла коней, і тих, що сидять на них, і тіла всіх вольних і невольних, і малих і великих. 19 І бачив я зъвіра, і царі земні, і війська їх зібрані, щоб воювати війну з сидячим на коні, і з військом Його. 20 І схоплено зъвіра, а з ним лжепророка, що робив ознаки перед ним, котрими зводив тих, що приняли пятно зъвіра, і що покланялись образові Його. Живцем вкинуто обох в озеро огняне, палаюче сіркою. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 І другі побиті мечем сидячого на коні, що виходив з уст Його; і все птаство наситилось тілами їх.

20 І бачив я ангела, що сходив з неба, і мав ключ від безодні, і ланцюг великий в руці своїй.

(Abyssos g12) 2 І схопив змія, вужа вікодавнього, що то диявол і сатана, і звязав його на тисячу років; 3 і вкинув його у безодню, і зачинив його і запечатав над ним, щоб не зводив більше народи, доки не скінчить ся тисяч років; а після цього має бути розвязаний на короткий час. (Abyssos g12) 4 І бачив я престоли, і посідали на них, і дано їм суд; також (бачив я) душі тих, що постинано їх задля съвідчення Ісусового, і задля слова Божого, і що не покланялись зъвірові ані образові Його, і не приняли пятна на чоло своє і на руку свою; і жили і царювали з Христом тисяч років. 5 А остатальні мертві не ожили, доки не скінчить ся тисяча років. Се перве воскресенне. 6 Блаженний і съвітий, хто має часть у первому воскресенню; над сими друга смерть не має власти, а будуть съвящениками Божими і Христовими, і царювати муть з Ним тисячу років. 7 І коли скінчить ся тисяча років, буде випущений сатана з темниці своєї, 8 і вийде зводити народи на чотирьох краях съвіта, Гога і Магога, і збирати їх на війну, котрих число як пісок морський. 9 І вийшли на ширину землі, і обступили табор съвітих, і город любий; і зійшов огонь від Бога з неба, і пожер їх. 10 А диявола, що зводив їх, вкинуто в озеро огняне і сірчане, де зъвір і лжепророк; і будуть мучитись день і ніч по вічні віки. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 І бачив я престол великий білий, і Сидячого на ньому, від котрого лиця утікла земля і небо, і місця не знайдено їм. 12 Також бачив я мертвих, малих і великих, що стояли перед Богом, і розгорнуто

книги; ще іншу книгу розгорнуто, то єсть життя; і суджено мертвих з того, що написано в книгах, по ділам їх. **13** І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і пекло дали мертвих, що в них; і суджено їх, кожного по ділам їх. (*Hadēs g86*) **14** А смерть і пекло вкинуто в озеро огняне. Се друга смерть. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** А коли кого не знайдено написаного в книзі життя, то вкинуто його в огняне пекло. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 І бачив я нове небо й нову землю; перве бо небо і перва земля перейшла, а моря вже більше не було. **2** А я Йоан бачив город той съвятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста укращена чоловікові своєму. **3** І чув я голос великий з неба, що глаголав: Ось, оселя Божа з людьми, і домувати ме з ними; а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх. **4** І обітре Бог усяку слізу з очей їх; і смерти більш не буде; ані смутку, ані крику, ані труду не буде вже; перве бо минуло. **5** І рече Сидячий на престолі: Ось, усе нове роблю. І рече мені: Напиши; сї бо слова правдиві і вірні. **6** І рече мені: Стало ся! Я Альфа і Омега, почин і конець. Я дам жадному з жерела води життя дармо. **7** Хто побідить, наслідить усе, і я буду йому Бог, а він буде мені син. **8** А боязким, і невірним, і огідним, і душегубцям, і блудникам, і чарівникам, і ідолським служителям, і всім ложникам часть їх в озері, палаючому огнем і сіркою, що есть смерть друга. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **9** І приступив до мене один із семи ангелів, що мають сїм чащ, повні семи пораз останніх, і говорив зо мною, глаголючи: Ходи, покажу тобі невісту, жену Агнця. **10** І поніс мене духом на гору велику, і високу, і показав мені город великий, съвятий Єрусалим, що сходив з неба від Бога, **11** і мав славу Божу; а съвітло Його подібне до найдорощого каменя, наче до каменя яспісового, як хрішталь блискучого, **12** а мав він мур великий і високий, мав дванайцять воріт, а на воротах дванайцять ангелів, та й імена написані, котрі були дванайцять роди синів Ізраїлевих. **13** Від сходу троє воріт, від півночі троє воріт, від півдня троє воріт, від заходу троє воріт. **14** А мур города мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцяти апостолів Агнця. **15** А той, хто говорив зо мною, мав золоту тростину, щоб змірити город і ворота його, і мур його. **16** А город той

четверокутний, а довжина його стілька, скілька ширина. І змірив город тростиною на дванайцять тисяч стадій; довжина, і ширина і вишина його однакі. **17** І змірив мур його на сто сорок чотири локот міри чоловічої, котра була ангелська (міра). **18** А була будівля муру його яспісова, а город — золото чисте, подібне до чистого шкла. **19** А підвалини муру городського всяким дорогим каміннем укращені. Перва підвала яспіс, друга сафір, третя халькідон, четверта смарагд, **20** п'ята сардоніх, шоста сард, сема хризоліт, восьма бериль, девята топаз, десята хризопрас, одинайцята гіякінт, дванайцята аметист. **21** А дванайцять воріть то дванайцять перел. А кожні ворота з однієї перли. А вулиця города — то золото чисте, як шкло просяйне. **22** А храму не бачив я в ньому; бо Господь Бог Вседержитель — його храм, і Агнець. **23** І не потрібує город той сонця, ані місяця, щоб съвітили в ньому, бо слава Божа освітила його, а съвітильник його — Агнець. **24** А народи, що будуть спасені, ходити муть у съвітлі його; а царі земні принесуть славу і честь свою до нього. **25** А ворота його не будуть зачинятись днями; ночі бо не буде там. **26** І принесуть славу і честь народів до него. **27** І не ввійде до него нішо погане, ані хто робить гидоту та лож, тільки ті, що написані в книзі життя Агнцевій.

22 І показав мені чисту ріку води життя, ясну як хрішталь, що виходила з престола Божого і Агнцевого. **2** А посеред улиці його, та й по сей і по той бік ріки — дерево життя, що родить овоці дванайцять (раз), і що місяця свій овоць дає, а листе з дерева на сціленнє поган. **3** І вже більш не буде жодного проклону; а престол Бога і Агнця буде в ньому, і слуги Його служити муть Йому. **4** І побачять лице Його, а імя Його на чолах їх. **5** І ночі не буде там; і не потрібувати муть съвічника і съвітла сонця, бо Господь Бог освівчує їх; і царювати муть по вічні віки. (*aīōn g165*) **6** І рече мені: Сї слова вірні і правдиві; і Господь, Бог съвятих пророків, післав ангела свого, показати слугам своїм, що має незабаром бути. **7** Ось прийду незабаром. Блаженний, хто хоронить слова пророцтва книги сієї. **8** А я Йоан, що бачив се і чув; і коли чув я, і бачив, упав я поклонитись перед ногами ангела, що мені се показував. **9** І

каже мені: нї, глянь, я бо слуга-товариш твій, і братів твоїх пророків, і тих, що хоронять слова книги сієї: Богу поклони ся. **10** І глаголе мені: Не печатай слів пророцтва книги сієї; час бо близько. **11** Хто з'обіжає, нехай ще з'обіжає, і хто поганий, нехай ще опоганюється ся; і хто праведний, нехай ще оправдується ся, і хто съвятий, нехай ще осъвячується ся. **12** І ось, я прийду хутко, і заплата моя зо мною, щоб віддати кожному, яко ж буде діло його. **13** Я Альфа і Омега, почин і конець, Первий і Останній. **14** Блаженні, що творять заповіді Його, щоб мали власть до дерева життя, і увійшли ворітами в город. **15** А на дворі будуть пси, і чарівники, і перелюбники, і душегубці, і ідолські служителі, і кожен, хто любить і робить лож. **16** Я Ісус післав ангела мого, съвідкувати вам усе по церквах. Я — корінь і рід Давидів, зоря ясна і рання. **17** А Дух і невіста глаголють: Прийди! і хто чує, нехай каже: Прийди! Хто жадний, нехай прийде, а хто хоче, нехай приймає воду життя дармо. **18** Съвідкую ж також кожному, хто слухає словес пророцтва книги сієї: коли хто доложить до сього, доложить йому Бог і пораз, що написані в книзії сіїй. **19** Коли ж хто уйме від словес книги пророцтва сього, уйме Бог частю його з книги життя, і з города съятого, та й з того, що написано в книзії сіїй. **20** Сей, що про се съвідкує, глаголе: Так, прийду хутко! Амінь. О, прийди, Господи Ісусе! **21** Благодать Господа нашого Ісуся Христа з усіма вами. Амінь.

H. PISAN.

А я Йоан бачив город той съятий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба,
приготований, як невіста украшена чоловікові своєму. I чув я голос великий з неба,
що глаголав: Ось, оселя Божка з людьми, і домувати ме з ними;
а вони будуть Його люде, і сам Бог буде з ними, Бог їх.
Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Freedom-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До філіпп'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23

1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aīdios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Іvana 4:14
Від Іvana 6:51
Від Іvana 6:58
Від Іvana 8:35
Від Іvana 8:51
Від Іvana 8:52
Від Іvana 9:32
Від Іvana 10:28
Від Іvana 11:26
Від Іvana 12:34
Від Іvana 13:8
Від Іvana 14:16

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Іvana 3:15
Від Іvana 3:16
Від Іvana 3:36
Від Іvana 4:14
Від Іvana 4:36
Від Іvana 5:24
Від Іvana 5:39
Від Іvana 6:27
Від Іvana 6:40
Від Іvana 6:47
Від Іvana 6:54
Від Іvana 6:68

Від Івана 10:28

Від Івана 12:25

Від Івана 12:50

Від Івана 17:2

Від Івана 17:3

Дії 13:46

Дії 13:48

До римлян 2:7

До римлян 5:21

До римлян 6:22

До римлян 6:23

До римлян 16:25

До римлян 16:26

2 до коринтян 4:17

2 до коринтян 4:18

2 до коринтян 5:1

До галатів 6:8

2 до колоніян 1:9

2 до колоніян 2:16

1 Тимофію 1:16

1 Тимофію 6:12

1 Тимофію 6:16

2 Тимофію 1:9

2 Тимофію 2:10

До Тита 1:2

До Тита 3:7

До Филимона 1:15

До єvreїв 5:9

До єvreїв 6:2

До єvreїв 9:12

До єvreїв 9:14

До єvreїв 9:15

До єvreїв 13:20

1 Петра 5:10

2 Петра 1:11

1 Івана 1:2

1 Івана 2:25

1 Івана 3:15

1 Івана 5:11

1 Івана 5:13

1 Івана 5:20

Юда 1:7

Юда 1:21

Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22

Від Матвія 5:29

Від Матвія 5:30

Від Матвія 10:28

Від Матвія 18:9

Від Матвія 23:15

Від Матвія 23:33

Від Марка 9:43

Від Марка 9:45

Від Марка 9:47

Від Луки 12:5

Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23

Від Матвія 16:18

Від Луки 10:15

Від Луки 16:23

Дії 2:27

Дії 2:31

1 до коринтян 15:55

Об'явлення 1:18

Об'явлення 6:8

Об'явлення 20:13

Об'явлення 20:14

Об'явлення 20:15

Об'явлення 21:8

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20

Об'явлення 20:10

Об'явлення 20:14

Об'явлення 20:15

Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35

Буття 42:38

Буття 44:29

Буття 44:31

Числа 16:30

Числа 16:33

Повторення Закону 32:22

1 Самуїлова 2:6

2 Самуїлова 22:6

1 царів 2:6

1 царів 2:9

Йов 7:9

Йов 11:8

Йов 14:13

Йов 17:13

Йов 17:16

Йов 21:13

Йов 24:19

Йов 26:6

Псалми 6:5

Псалми 9:17

Псалми 16:10

Псалми 18:5

Псалми 30:3

Псалми 31:17

Псалми 49:14

Псалми 49:15

Псалми 55:15

Псалми 86:13

Псалми 88:3

Псалми 89:48

Псалми 116:3

Псалми 139:8

Псалми 141:7

Приповісті 1:12

Приповісті 5:5

Приповісті 7:27

Приповісті 9:18

Приповісті 15:11

Приповісті 15:24

Приповісті 23:14

Приповісті 27:20

Приповісті 30:16

Екклезіаст 9:10

Пісня над піснями 8:6

Ісаї 5:14

Ісаї 7:11

Ісаї 14:9

Ісаї 14:11

Ісаї 14:15

Ісаї 28:15

Ісаї 28:18

Ісаї 38:10

Ісаї 38:18

Ісаї 57:9

Єзекійль 31:15

Єзекійль 31:16

Єзекійль 31:17

Єзекійль 32:21

Єзекійль 32:27

Осія 13:14

Амос 9:2

Йона 2:2

Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

Questioned

Буття 31:40

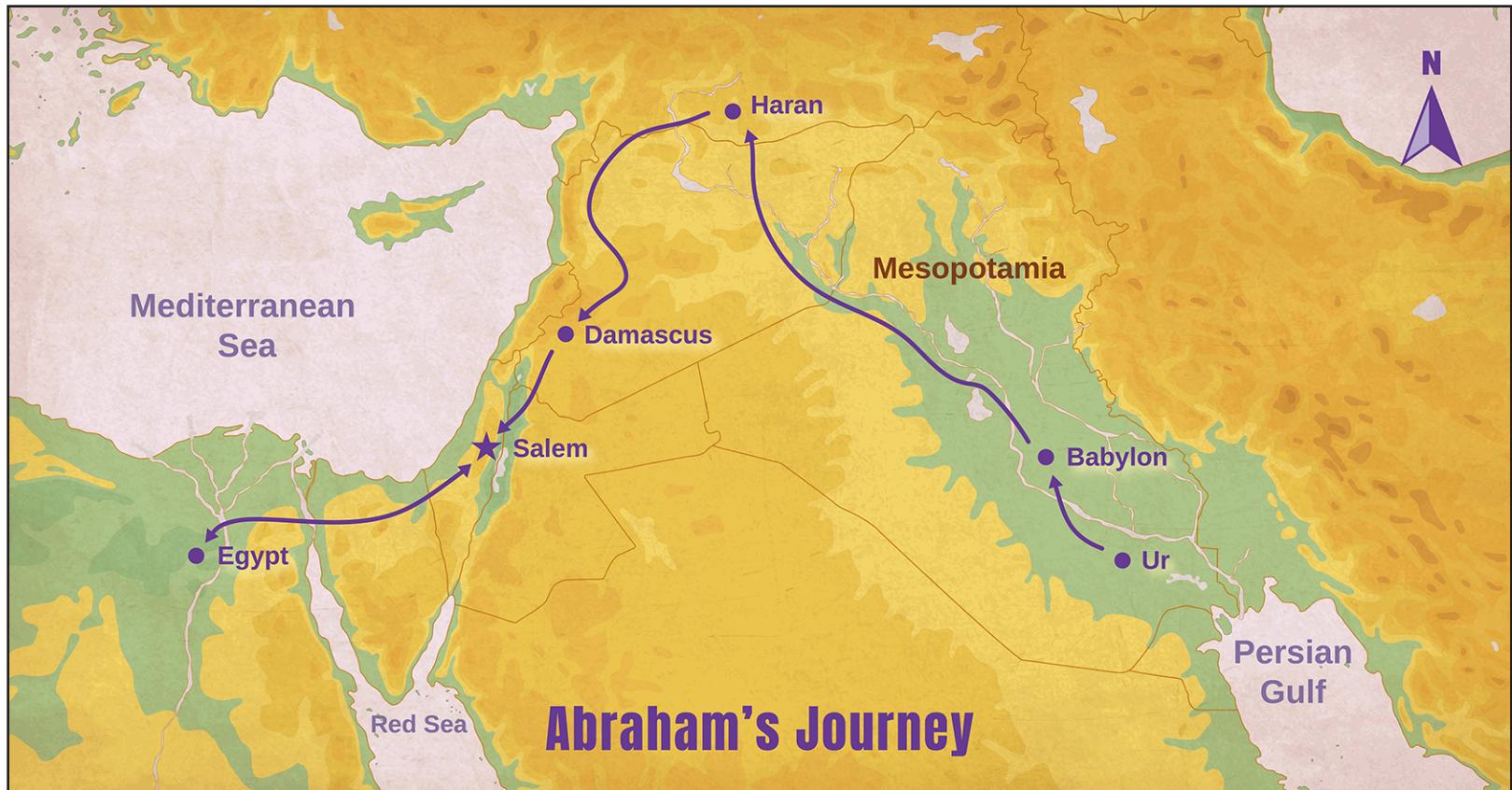
Буття 36:2

Повторення Закону 8:15

Псалми 73:21

Приповісті 2:18

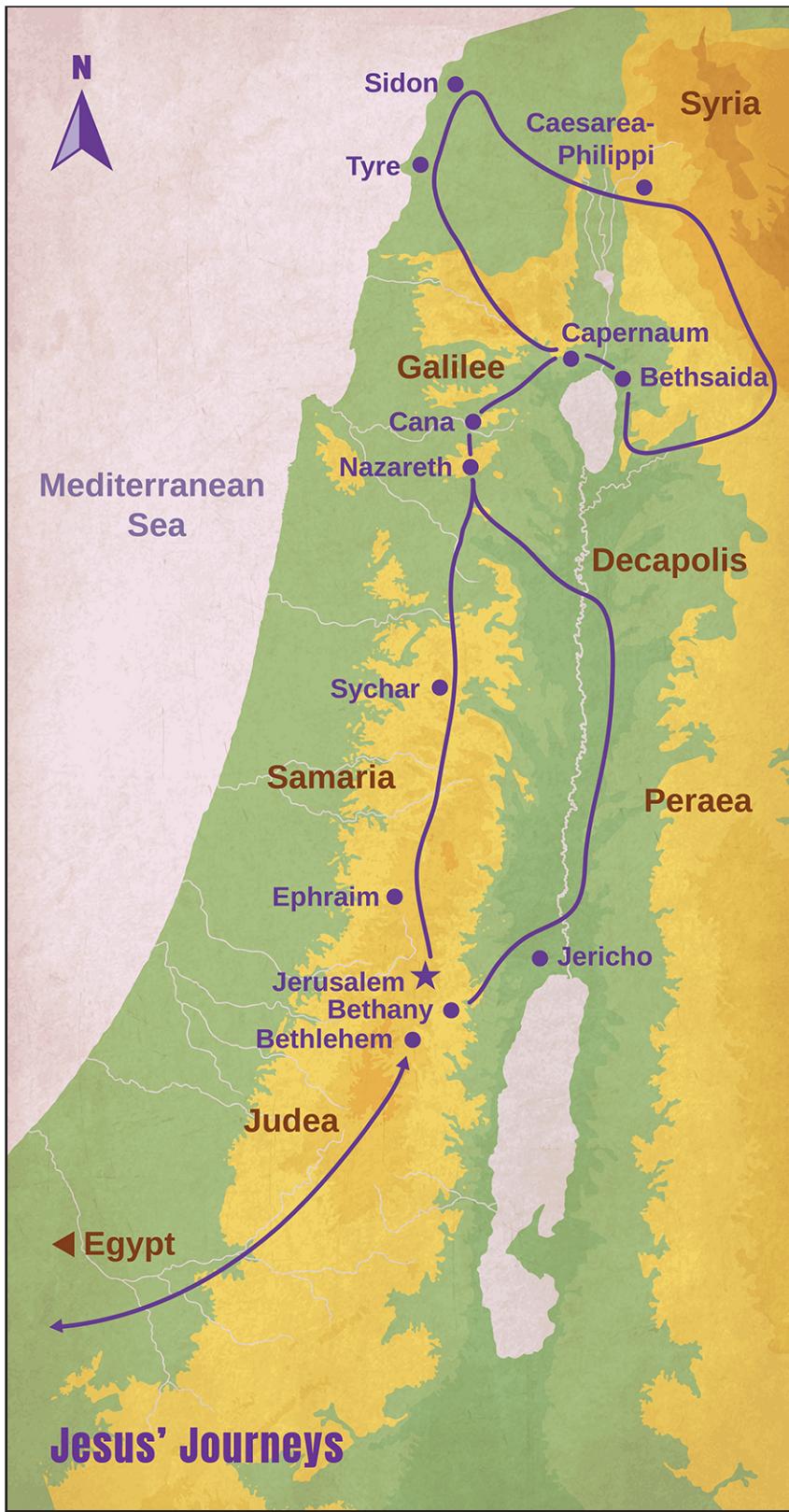
Об'явлення 16:9

Вірою, покликаний Авраам, послухав, щоб вийти на те місце, котре мав прийняти в насліддє, і вийшов, не знаючи, куди йде. - До євреїв 11:8

І сталося, як одпустив Фараон люде, що не повів їх Бог по дорозі до землі Філістимської, хоч вона й близька; бо рече Бог: ато жалкувати муть люде, побачивши войну, та й вернутися в Египет. - Вихід 13:17

Бо Й Син чоловічий не прийшов, щоб служити Іому, а слугити й дати душу свою викут за многих. - Від Марка 10:45

Павел, слуга Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний на благовістуваннє Боже, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		Innocence		Fallen			Glory							
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth					
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					All Restored					
		God's Perfect Fellowship		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43								
	Holy Spirit	with Adam in the Garden of Eden		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17			God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City	Acts 3:21					
	Living Mankind			Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5										
	Deceased Believing Mankind	No Fall No Death	Gen 1:31	Blessed in Paradise, Luke 16:22					No Hades No Dead Rev 20:3					
	Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13										
	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14										
	Imprisoned Angels	No people	Gen 1:1	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6					Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?					
	Fugitive Angels			Rebelling Against Christ										
	First Beast Demon			Thalaasa, Rev 20:13			Lake of Fire Revelation 19:20	Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels						
	False Prophet Demon	No Unholy Angels	Gen 1:31	Accusing Mankind			Abyss Revelation 20:2	Mat 25:41 Rev 20:10						
	Satan			1 Peter 5:8 and Revelation 12:10										

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

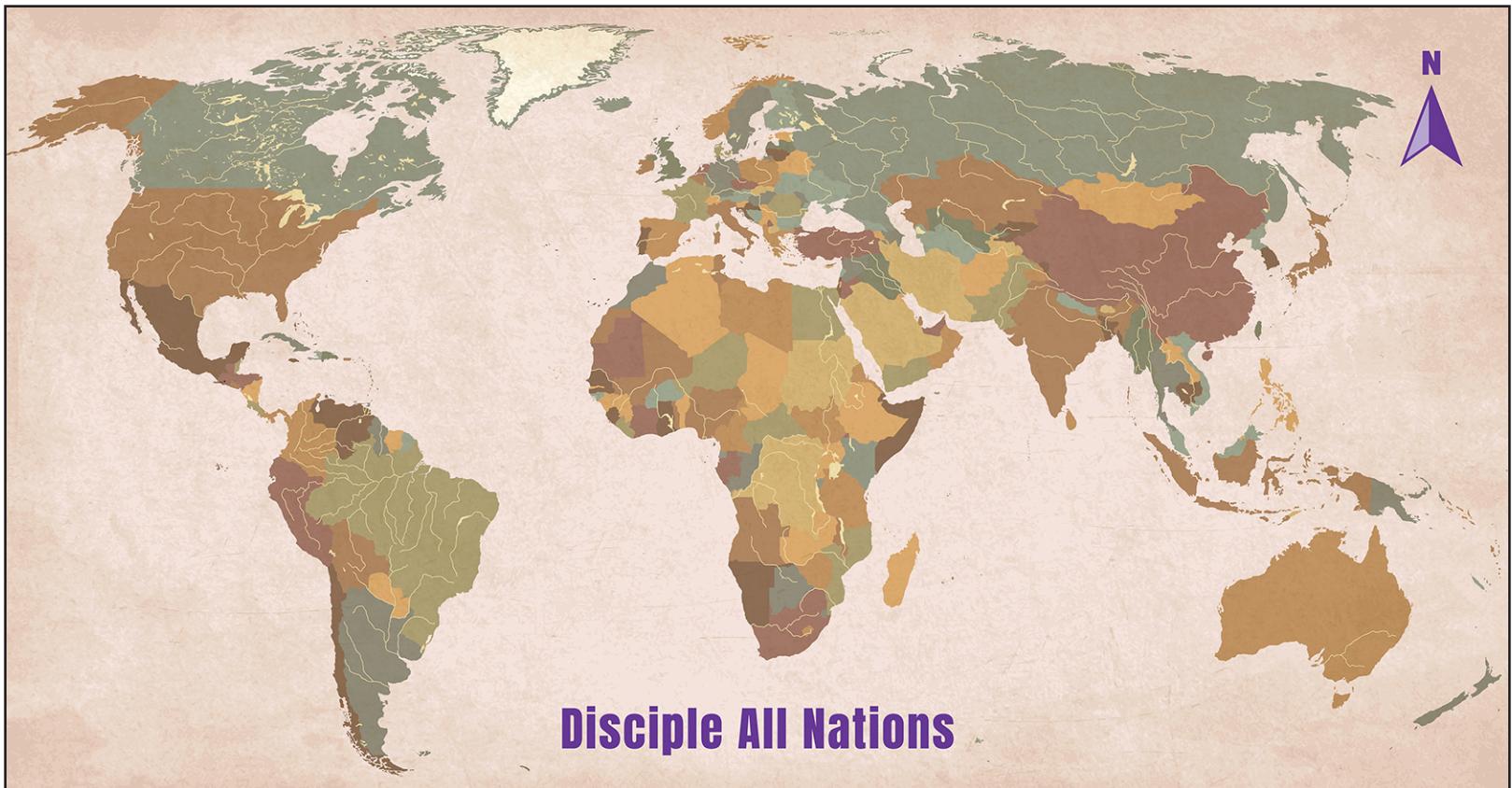
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Ійдіть же навчайте всі народи, хрестячи їх в ім'я Отця, і Сина, і святого Духа, - Від Матвія 28:19